ANTONII BVTRII IN QVINTVM DECRETALIVM PRAELECTIONES ERVDITAE.

Adiectus est locupletissimus index.

LVGDVNI,

M. D. LVI.

DECRE. PONTIFICVM.

Sequuntur Rubrice quinti libri Decreta.

De accusationibus, inquisitionibus, ⁊ denuntiationibus. Rubrica.

¶ Hoc.cōtinuant hanc rubricā ad precedentes duobus modis. Primo sic. Dictum est.s̄.de accusatione matrimonij specialiter, ⁊ de diuortijs, que fiunt cōiter rōne delicti: vnde restabat generaliter videre de accusatiōe aliorū delictorū: ⁊ q̄ in delictis proceditur quandoq̄ per viam accusationis, quandoq̄ per viam inquisitiōis aliquando per viam denuntiationis, vt in.c.qualiter.j.e.⁊.c. licet Hel.de simo.ideo posuit hunc titu.de accu.⁊ inqui.⁊ denun. Secūdo sic. Compilator, seu legislator in hoc vltimo lib.intendebat tractare de delictis, ⁊ eorū penis, ad quas nō deuenit nisi suo ordine, qui ordo est accusatio, inquisitio, ⁊ denuntiatio, vt in.c. qualiter.j.eo.ideo restabat videre de modo, ⁊ ordine, verum q̄ inter alios modos, ⁊ ordines est via, ⁊ ordo accusationis, inquisitionis, ⁊ denuntiationis, ideo ponit de illo, qui est accusatus, inquisitus, vel denūtiatus, vt hic. De materia rubrice habet.ij. q.vij.⁊.q.viij.per totum.iij.q.iij.⁊.iiij.q.i.vi.q.i. De secunda parte rubrice habetur.ij. q.j.primo semper.⁊.c. Deus omnipotens.lxxxvj.di.c.si quid inqt. De tertia parte.ij.q.j.si peccauerit.⁊.c.qua propter. Doct.super rubrica nil aliud scribunt, nisi vellemus recitare summas: quod non credo pro nunc necesse.⁊c.

1 ¶ Ad accusatoris illegitimi petitionem reus non est in iudicium trahendus.
2 In iudicio ante omnia querendum est de personarum legitimitate contendere volentium.
3 Exceptio inhabilitatis est dilatoria, ⁊ ante litem contestatam proponenda.
4 De personarum habilitate est prius in iudicio discutiendum.
5 Sententia lata cū inhabili valet, vbi reus non excipit de inhabilitate persone.
6 Accusatores illegitimi qui censeantur.
7 Sententiandi practica que sit, quādo accusator est illegitimus.
8 Accusatus an videatur fatigatus, vel infamatus ad instantiam illegitimi accusatoris.

1 SI legitimus. ¶ † Ad petitionem nō legitimi accusatoris re⁹ non est in iudiciū trahend⁹.h.d. Quidā eps consuluit papā de hac q̄ōne: beatissime pater contingit q̄ coram me q̄nq̄ cōparent accusatores, qui sunt criminosi, ⁊ hoc est mihi notorium: vel forte ps hoc opponit q̄ro an ad petitionem talis debeā procedere cō tra reū. Papa r̄ndit q̄ nō, imo talis est repellend⁹. ¶ † No.q̄ añ oīa querendū est de legitimitate personarū in iudicio contendere volentiū ad hoc.ff.de testi.l.q̄ramus. ¶ † Scđo no.pro hoc verbo fatiget, q̄ hec exceptio inhabilitatis est dilatoria: ⁊ sic añ li.contestationē p̄ponēda.q̄ tenet Bar.in.l.hos accusare.in p̄n.⁊ in.§.j.ff.de accu.⁊ in.l.j.ff.ad Turpil. Gl.est notabilis in.l.reū.C.de pc. Et ex hoc sumit argumētū q̄ si in statuto, vel synodali cōstitutiōe apponat.significat dilatoriam exceptionē. ¶ † Nota q̄ hec exceptio, Tu nō es legitimus accusator: tanq̄ p̄iudicialis ante oīa est discutienda.de iud.exhibita. Ad hoc q̄ no.gl.de elect.cupiētes.§.si vo.li.vj.in ver.compareat.vbi dicit q̄ si de illegitimitate accusatoris opponat, ⁊ replicet contra reū, prius discutienda est illegitimitas accusatoris, tanq̄ p̄iudicialis.C.de adul.l.q̄m.de ord.cogni.c.tuā. nā pri⁹ de habilitate p̄sonarū discutiendū est.xxviij.di.illud.⁊ hic.
5 ¶ † Opp.q̄ fatiget saltem ad veniendū allegaturus exceptionē.ff.de iudi.l.si quis ex aliena.ad hoc no.j.e.tit.veniens.in gl.fi.Sol. Dic q̄ non fatiget in p̄secutiōe iudicij: venire tñ debet ad opponendū. Et sic vbi nō excipit reus de inhabilitate, valebit p̄cessus cū inhabili. Et hoc tz Bar.in.l.j.§.accusatorē.ff.ad Turpi. Adde vltra alios q̄ etiā nō fatigabit re⁹ in veniendo, si notoriū est, accusatorē fore illegitimū: q̄ iudex ex officio eū repellere dz: vt no.ij.q.vij.querēdū.⁊.c.alienū.⁊ q̄ no.gl.in.c.nulli.j.e.si tñ nō repellat, valebit p̄cessus, nō opposita exceptione, per no.per Jo.an.de excep.pia.li.vj. Adde vltra alios q̄ fatigabit in veniēdo, lz super principali nō velit se defendere: Unde dicit Inn.q̄ nō fatigabit in probando innocentiā suā: ⁊ si citatus dz venire de longinquo ad illegitimādū personā actoris, accusator prius se dz inscribere anteq̄ aduersari⁹ accusatus citet.C.de exhi.re.l.ij.s̄m Uin.papa tñ gratiam fecit.j.eo. Licet s̄m Jo.an.in hoc attēdēdus est stylus curie.
6 ¶ † Gl.i.est clara: nam querit q̄ censeant illegitimi accusatores: ⁊ d̄t q̄ criminosi, ⁊ infames, ⁊ inimici Nō p̄sequor eā, q̄ clara est. nūquid etiā hoc p̄cedat in infamia facti: Canoniste cōiter tenere vident q̄ sic: vt no.gl.ij.q.vij.ipsi apostoli.⁊ Jo.an.j.e.omnipotens. super gl.⁊ Spe.in ti.de acc.§.j.ver.itē quis est sufficiēs. Bar.tenet cōtrariū in.l.qui accusare.ff.de accu.dicens q̄ hoc nō reperit prohibitū. Huic cōcor. Spe.in loco p̄alle.versi.quid de his. Similiter Host.in summa.c.ti.§.ij.in prin.vbi dicit hoc edictū esse permissoriū hac eadē rōne: vbi loquit de infamib⁹ infamia iuris: q̄ loquit ī cōdēnatis. Posset tñ dici p̄hibitoriū de iure canonico: vt p̄bat ī c.cū in tua.qui ma.accu.pos.ij.q.vij.querēdū. Dic q̄ aliud est querere, nūquid indistincte infamis īfamia facti sit repellēdus. Et dicēdū q̄ nō. Aliud, nunq̄d indistincte sit admittēdus? Et dicēdum est q̄ nō: sz remanet in arbitrio iudicis. Et sic cōcorda dictas opi.
7 p̄ quo bene facit.c.cū in tua. ¶ † Querit gl.de practica sentētiādi, q̄n accusator est illegitimus. Dicit gl.q̄ absolui dz reus ab obser-
8 uatiōe iudicij.not.gl.q̄ docet practicā capituli. ¶ † Opp.q̄ aliq̄n re⁹ fatiget: nā si accusator est illegitimus, ⁊ reū citat, infamato reo indicit purgatio.ij.q.v.p̄sbyter.⁊.j.c.licet.⁊.c.cū.p.So. Nō fatigat ad instātiā illegitimi accusatoris sz bñ fatigat ad instātiā offō iudicis, q̄n remanet īfamat⁹, vt se purget.j.c.veniēs.⁊.c.qualr. Poterit etiā iudex ex officio inquirere: vt.j.c.qualiter.de collus.dete.c.j.

1 ¶ A denuntiando repellitur, qui non premonuit.
2 A denuntiando que illegitimitas repellit.
3 Peccator est premonendus, vt a peccato desistat: alias, si sit incorrigibilis, denuntiatur aduersus eum.
4 Monitio debet esse charitatiua, per quam monetur peccator vt a peccato desistat.
5 Primates possunt cognoscere de criminibus episcopi.7.
6 Denuntiantium persone sunt discutiende.
8 In accusatione non exigitur moni.io, stricto sumpto vocabulo.

1 SI quis episcopus. ¶ † Qui non p̄monuit, repellit a denūtiādo.h.d. Casus s̄m verū ītellectū, Beatissime pater, cōtingit aliquādo q̄ corā me cōparet aliqs, qui aliū denuntiat de crimine, denuntiatus citatus comparet, ⁊ opponit ipsum admitti nō debere, q̄ nō seruauerit preambula denuntiationis: q̄ nō premonuit charitatiue criminosum, vt desisteret: hic denūtians paratus est premonere: An talis oppositio postea superueniēs sit tante potētie q̄ validet iudiciū, vt sic sufficiat hoc preambulum superuenire lite pendente ad iudiciū validandum.
2 Papa r̄ndet vt seqt. ¶ † Quero primo que illegitimitas repellit a denūtiando. Dic q̄ executio. De infamibus an admittātur?
3 Dic vt de testi.ī nostra.de iudi.c.nouit.ij.q.j.si peccauerit. ¶ † Nota.i.vnum preambulum necessarium in denuntiatione canonica: q̄ nō pōt p̄cedi ad eā, nisi p̄cedat monitio vt se emendet. Et sic denuntiatio hz locū in criminibus, in quib⁹ qs perseuerat. qui purgare se pōt. ¶ † No.s̄m aliū intellectū q̄ nō admittit qs ad accusandū ep̄m: ⁊ ideo est sp̄ale, nisi prius cū denuntiauerit, q̄n cū accusat
4 de crimine, in quo perseuerat. ¶ † No.qualis debeat esse monitio, q̄ debet esse charitatiua. ¶ No.q̄ denuntiatione porrecta superueniens monitio non validat iudicium vt retro, sed vt ex tempore denuntiatiōis superueniēs, ⁊ incorrigibilitatis, ⁊ sic q̄ p̄cedat,
5 est de substātia. ¶ † No.arg.q̄ primates p̄nt cognoscere de crimi
6 nibus epi. ¶ † Not.j.discutiendas p̄sonas denuntiantiū. ¶ Scđo discutiēda est solennitas denuntiationis: nā in denuntiatione querendū est, an sint excōicati, infames, q̄ non admittunt de quo de
7 testi.ex pte.A.s̄m Uin. ¶ † Quero, qui sint hi primates: dic q̄ superiores, s̄m Hos.⁊ legitimi iudices, s̄m Inn.siue sint primates, siue archiep̄i.de fo.cōpe.c.sane.de offi.ordi.dilect⁹.siue cōciliū, siue synod⁹.de iudi.c.j.s̄m Host. Abb.d̄t q̄ loquit de synodo.vbi pri-
8 mates cōueniūt, ⁊ p̄sunt. ¶ † Op.q̄ in accusatione nō exigit monitio.j.e.cū oporteat.⁊.c.qualiter.el.ij. Gl.dat duos itellect⁹. Primus est, vt decr.intelligat de accusatione late sumpto vocabulo, q̄ sumit pro denūtiatione, in qua requirit monitio. Contraria p̄cedunt in accusatione. Et sic exponit gl.literā p̄ quo cōcludit q̄ cū agit in modū denuntiationis ad p̄niam' exigit monitio. Alio modo itelligit p̄prie vt sonat ⁊ est sensus q̄ sp̄ale sit in epo, vt anq̄ accuset, exigat monitio.allegat.xij.q.ij.indigne. Hoc tz Jo.an.in accusatione p̄prij primatis.ij.q.vij.si quis ergo. Dic, in denūtiatione siue sit Euāgelica ad p̄niam, siue canonica ad correctionem, exigit monitio, vt hic, ⁊ de iudi.c.nouit.⁊.c.cū oporteat.⁊.c. qualr. Ad cōcludendā facultatē accusandi exigit in crimine incorrigibilitas exigit denuntiatio, vel aliq̄n in papa exigit.gl.dist.si papa.⁊ q̄ ibi no.gl.⁊ aliq̄n in inferiore scđm q̄ intēdit p̄cedere.de iudic. cū nō ab hoīe nō eñ apparet incorrigibilitas anq̄ denūtiet: alias lz sit vrbanū, non fiat in superiore, siue p̄lato, nō est admonito necessaria, nec in accusatione, nec in inquisitione.ff.de ser. vr.pred.l. quidam Iberus.⁊ q̄ no.gloss.de simo.lz Hely.in ver.inscriptio.⁊ Spe.in ti.de snia, ⁊ re iudi.§.j.ver.porro.⁊ sic debet intelligi.ij. q.vij.accusatio.⁊.c.seq. Denuntiatio ergo exigitur, q̄n p̄ceditur per

viam denuntiationis sui superioris, vt hic, fine parte. de consti. ex literis. fine de correctione inferioris. de vi. ⁊ hone. cleri. c. si. fine de negligentia superioris. in. c. j. de sup. negli. prę.

1 ☞ Criminatio prelati debet tractari cum his, quorum interest.
2 Accusare possunt prelatum qui sunt de ecclesia.
3 Iudicij finis est, condemnare vel absoluere. nu. 6.
4 Ad prelati destitutionem qui sint vocandi. 5.
6 Sententia diffinitiua debet continere absolutionem, vel condēnationem, seu equipollens.

1 Qualia prepositorum. ¶ † Criminatio plati dз tractari cū his, quorū interest. h. d. Casus. Quidā dux Cāpanie Romano pontifici denūtiauit quendam Abbatē de diuersis criminib⁹, ⁊ valde enormibus, propter qd papa non modicū fuit turbat⁹, ⁊ irat⁹ contra Abbatē. Attendens tñ quod illa dз esse ppositorū solicitudo, vt illis illa est cautela laudabilis, in qua totū rō agit, ⁊ furor nil sibi vēdicat, ⁊ qd restrigenda est sub rōne ptās, nec quicq̄ est agendū prius, q̄ cōmota ad qetē mens redeat, qz cōmotionis tpe iustū putat esse qd fecit. Nolens igit papa in furore pcedere, rñdet pdicto deferēti qd si ali⁹, cui⁹ interfit venerit ad accusandū pdictū abbatē tractabit cā cū his, quorū interest. In tex. ibi, ⁊. j. decidit qd habet. xj. q. iij. illa prepositorū. ⁊ Tullius in lib. primo de officijs. Nunqd iratus, q ad pnniēdū accedit, ille mediocritatē tenebit? Et Hiero. ad Salnianū dicit quod hac de causa Laurentius pepercit villico. Plato castigationem serui
2 dimisit amico. ¶ † No. quod illi de ecclesia specialiter admittūtur ad accusandū, ⁊ denuntiandū prelatum suum tanq̄ quorum specialiter interest. ¶ No. reatū concludere delictum cum dolo, vt dif-
3 ferat ab eo, qd precedit. ¶ † No. finē iudicij esse, cōdēnare, vel absoluere. Unde dicimus qd illa est snia, que cōtinet in se cōdēnatio-
4 nem, vel absolutionē, vel equipollens. de ver. sig. in his. ¶ † Nota quod vbi agitur de destitutione prelati, vocandi sunt illi quorum interest, ⁊ in eorū presentia est tractanda cā, etiā si in modū inquisitionis ageret, vt hic, ⁊. j. e. qualr. el. ij. xxvi. dist. si qd. de sta. mo. c.
5 ij. de of. or. Arch. ad hoc. in si. cū si. ¶ † Glo. querit ad quid dicēdū isti vocabant. Et dicit qd ad accusandū, vel denuntiandū, ad qd quilibet admittit, etiā si iurasset non denuntiare. Colligit insuper gl. qd ad denuntiandū nō admittunt nisi hi, quorū interest, vt mo-
6 nachi, pſbyteri, vel etiā parochiani allegat intra. ¶ † Glo. colligit sniam diffinitiuā debere continere absolutionē, vel condēnationē vel equipollens alias sententia non tenet. Per quo dicit qd sentētia, que non continet certam q̄titatem, nō tenet, nisi in aliqua pte actoris reperiatur certitudo. C. de sen. que sine certa quāti. l. pen. ⁊ vlt. Dic hoc verū etiam si sententia certificet per relationem ad aliud scz per relationē ad acta, qz debet illud aliud ex actis apparere, ⁊ cōstare, vt in Spe. de sen. pro la. §. qualiter. ver. quid si iudex. ⁊ ibi in addi. bene gl. dicit gl. quod in aliqua parte actoris, ⁊c.

1 ☞ Accusatus, vel denuntiatus accusatione, vel denuntiatione pendente, non potest ad dignitates promoueri.
2 Ab honoribus repellitur accusatus, seu contra quem est de crimine denuntiatum.
3 Inquirere, ⁊ discutere, in quo differunt inter se.
4 Accusatus de crimine an possit eligi.
5 Accusatus quare non possit promoueri.
6 Infamia, qua accusatur promotus, an ex ea deijciatur.
7 Promotus pendente accusatione super infamia facti, si postea reperiatur innocens, an sit deponendus.
8 Accusator an pendente accusatione possit promoueri.
9 Denuntiatione pendente non potest quis promoueri.

2 Omnipotens. ¶ † Accusatus, vel denūtiatus, accusatione, vel denūtiatione pēdēte nō pōt ad dignitates promoueri. h. d. ¶ † No. accusatione, vel denuntiatione quē infama-
3 ri tali infamia, q̄ repellit ab honorib⁹. ¶ † Nota illa verba, inqri, ⁊ discuti, q̄ diuersa sunt i sensu: ⁊ aliud est inquirere, ⁊ aliō est discu-
4 tere. ¶ † Quero an accusatus pendente accusatione possit eligi. Sunt due opi. Una qd eligi possit, ⁊ tenet hic electio sz nō ɔfirmat nisi se purget, vel absoluat. Ad hoc, qz si eligi nō posset pararetur via ad ipediēdū quēlibet, si speraret eligi porrigendo ɔ eū accusationē. de si. no. sicut. de diuor. q̄to. Alij dicūt qd eligi nō pōt p hāc decr. ad qd de simo. accusatū. ⁊ qd ibi no. Et si dicat q p hoc parabit via figmētis: dicūt isti qd puidebit p statutionē triū mēsiū accusatori, intra quē terminū debeat expediuisse accusationē. in aut. de san. epi. §. si qs aūt. ibi tñ nō loquit de eligēdo, sz de electo, ⁊ ɔfirmato in epm cui tres mēses dant ad accusandū, als est ɔsecrand⁹. lxx v. di. c. j. In alijs electis dabit ann⁹, vt dt gl. Et si plus differat

per accusatū, nō imputabit accusatori: vt ibi, ⁊. C. de temp. re. in inte. pe. l. fi. ⁊ iste dilationes sunt arbitrarie. Ad qd facit. xciij. dist. nostras. sed ibi loquitur de excōicato. fin Inno. Post. dicit qd prima opi. verior est. Ultimate distinguit, an accusatus sit occulte delinquēs: ⁊ nō phibet eligi: vt dicit prima opi. cū antē est accusat⁹ infamat⁹ anteq̄ denūtiet, pcedit scda opi. vt nō possit eligi, sicut nec is, cōtra quem fit inquisitio, que nō fit nisi cōtra infamatū: vt no. j. eo. cum oporteat. ⁊. c. accedēs. Unde merito differt inquisitio ab accusatione, denuntiatione, ⁊ exceptione. Ad hoc qd no. j. de simo. p
5 tuas. in vlti. gl. ¶ † Glo. querit, de causa, ppter quā accusatus nō pōt pmoueri. Dicit, qz cum quis accusat, denuntiat, vel inquirit, ex hoc solo granata est eius opinio, ⁊ infamatus est de facto, vt interim pmoueri non debeat. Et ex hoc habes vnum effectum infamie facti. Alium dat Hos. in querela inofficiosi testamenti, fine in herede dato: qz si institutus est infamis de facto, frater rūpit testamētum. C. de inoffi. testa. l. fratres. Idem dicit cō repellit ab accusando, testificando, ⁊ denūtiando. De hoc dixi plene. s. de testi. c. testimonium. dic vt ibi. Et qd dз de accusatione pendēte, idē est si pēdet appellatio a quolibet crimine infamāte: vt no. in. l. qui a latro-
6 nibus. ff. de testa. † Nunquid antē talis infamia deijciat promotū, vel suspēdat: vide Io. an. de accu. c. j. lib. vj. ⁊ dicit qd non deijcit: vt no. de testi. c. tam in literis. nec suspēdi potest immediate, sed serua to ordine: vt no. de purg. cano. c. ij. ⁊. c. inter excepto casu dilapidationis. de off. dele. venerabili. vide. c. presbyter. ⁊. c. si mala fama. ij.
7 q. v. ¶ † Quid de promoto, infamia facti, vel accusatione pendente, postea reperitur innocēs, nūquid deponetur? gl. lxxxi. dist. tantis. tenet eum nihilominus deponendum, ex quo lite pendente se fecit promoueri. Allegat. ff. de libe. can. l. qui de libertate. idē Hos. ⁊ Uin. qui dicit talē admonēdum licet sit innocēs. ff. de re mili. l. q status. ⁊. l. qui cū vno. §. rene. nisi appareat, sm Hos. per calūniam accusatū. ff. de libe. cau. l. qui de libertate. Bar. Brix. in. d. c. tantis. et etiā Archi. tenent cū deponendū, qz contempsit legis prohibi-
8 tionem. ¶ † Quid de accusatore, an pendente accusatione possit promoueri: ⁊ si pmoneatur, an deijciatur? Dicit Bar. Brix. in. q. lxxv. que incipit, esto. ⁊ in. x. q. que incipit, queritur vtrum accusator: vbi dicit illum non esse deponendum, nisi calumniosam accusationē instituerit. Allegat qz de accusatione non est expresse prohibitū: ⁊ qz pene sunt molliende. Et nota, qz si hec vera in accusatione, fortius in promotore inquisitionis, vel in denuntiatione: vt dixerūt Uin. ⁊ Abb. j. de simo. per tuas. Idē Spe. in ti. de inquisitione. §. pc. ver. sed nūquid. Idem in excipiente cōtra cōfirmatum, ne
9 consecretur. j. c. super his. ¶ † Non ob. de calum. c. ij. ⁊ qz loquitur de denuntiatione finita, non de pendente: ⁊ loquitur quando constat de calumnia denuntiantis, secundum Io. Andr.

1 ☞ Ab accusando nō repellitur is, quē accusatus tolerat in familiarem, pretextu delicti, vel vitij quod in eo toleratur. nu. 7.
2 In familiaritatis officio toleratus, videtur approbatus quo ad officium accusandi. 4. ⁊. 7.
3 Delinquentem tolerans in sua familiaritate pretextu delicti, non potest obijcere.
5 Negligens corrigere subditos an repellat a ptāte illos accusandi.
6 Ad accusandum inhabiles, quos non potest accusatus repellere, quia eos tolerauit an possit iudex ex officio repellere.
7 Obijcere quos non possum propter tolerantiam a me factam, an possit iudex ex officio illos obijcere.

1 Nulli. ¶ † Quem eps tolerat in familiarē ptextu delicti, vel vitij, qd in eo tolerat, a sua accusatione repellere nō pōt. h. d. ⁊ nō diuidit. Casus. Eps cōsuluit papā, Beatissime pater cōtingit aliqñ qd aliq familiares accusant eorū epos de criminib⁹ aliquib⁹ epi citati opponūt tales ad accusandū nō admittēdos, qz criminosi sunt, nunquid ppter talē exceptionē debeāt tales familiares ab accusatiōe repelli? papa cōsult⁹ rñdet qd nō. ⁊ assignat rationē. vide literā.
2 ¶ † No. j. qd tolerat⁹ in offō familiaritat⁹ ⁊ sic ɔūr approbat⁹, vī approbat⁹ quo ad offīn accusandi. Uide Inn. de exce. cū venerabi
3 lis. ¶ † No. qd eps tolerās criminosū in sua familiaritate illū pre-
4 textu criminis non potest a sua accusatione repellere. ¶ † Oppo. qd familiares nedū delinquētes, sed eo qd familiares, ab accusando repellant. iij. q. vlt. i si. Sol. Repellunt certi familiares nutritij ⁊ hoc quo ad priuatos, vt ibi, familiares aūt epi non repellunt, vt
5 hic. ¶ † Quero an negligens corrigere subditos repellat a ptāte illos accusandi. Dicit hic Inn. qd non, nisi sint familiares: qz non semp pōt ipmari plato negligētia correctionis: sepe eñ bon⁹ platus ppter scandalū malos sustinet, vel qz pbatione destituit. ij. q. vij. plerīq. ⁊. 10. di. numerus. Lз ergo illos toleret, ad ordines nō pmonebit, ⁊ ab accusatiōe sua repellet. Nec ob. gl. vij. di. §. necesse. qz ibi loquit, qñ culpa plati subdit⁹ mal⁹ est. Aliud ergo est offīn dare, vt est cubicularīū facere, in quo eodē modo approbare sponte videtur, cum ad illos sumendos non cogatur. Aliud est corrigere seu

seu correctionem subditorũ negligere, in quo⁊ si est in culpa, non 6 tñ approbat, sm Inno. ¶ † Quero an inhabiles ad accusandum, quos nõ potest accusat⁹ repellere, q: eos tolerauit, possit iudex ex officio repellere. gl. dt quod sic. argu. ij. q. vij. alieni. qd no. Utile est ergo, sm Host. in talib⁹ arbitrarijs habere iudicem gratiosum. s. de of. dele. cõsuluit. Caueat tñ iudex a pena decr. cũ eterni. de reg. 7 iur. lib. vj. Sed Host. in gl. iij. confirmat dicta in tex. ¶ † Opp. de l. iniquũ. C. qui accu. non pos. cum si. Gl. nõ soluit. Dic spãle est in epo, vt suos familiares repellere nõ possit: q: pp̃ter h̃ recepti sunt ⁊ recipere tenet, vt possint pãdere vitã, ⁊ mores suos. Eadem glo. ij. opp. qd criminosi repellant ab accusando. s. e. c. j. ⁊ j. e. pe. Solu. Regulariter repellunt, scdm gl. Fallit primo, qñ accusat de crimine excepto ⁊ infamatũ. ij. qd. i. in primis. Uel dic, spãliter fuit hoc statutũ in odiũ epo⁊ũ: q: debẽt habere secũ honestas personas que perhibeant testimoniũ de vita sua. ij. q. vij. cũ pastoris. Hec vera, qñ tantum opponitur crimen. Sed si opponat excõicatio maior. hñ repellit, sm Tan. ⁊ Uin. all. de exce. a nobis. ⁊ ideo dt Inn. licet dicat qd decr. a nobis. in alio casu loquat, sez cum aliquẽ excõicauit hic vero cum in familiarem admisit. Nunquid aũt economi p̃hibeãt testimonium cõtra epm de administratione. Dic quod sic. lxxix. di. q: in quibusdam ⁊c.

1 ¶ Accusatus, ⁊ absolutus de eodem crimine, ab alio accusari nõ potest.
2 De crimine accusatus, ⁊ non absolutus a iudice, sz per trãsactionem relaxatus, iterato accusari potest per alium.
3 De delicto per abolitionem absolutus, põt per alium accusari.
4 Accusatus ⁊ absolutus de crimine quibus casibus possit de eodẽ iterato accusari, ⁊ quibus non.
5 Condemnatus de crimine, vel punitus an possit iterato accusari.
6 Bannitus propter delictuz in vno loco, an possit in alio iterato de eodem accusari.
7 Confessio ficta ratione contumacie an pro vera habeatur.

1 DE his. ¶ † Accusatus, ⁊ absolutus de eodẽ crimine, ab alio accusari nõ põt. h. d. Nõ diuidit, q: breue est. Casus. Aliquis est accusat⁹ de crimine aliquo, ⁊ fuit absolutus: scdo accusat de eodẽ querit 2 an posset: Papa rñdit qd nõ. ¶ † Opp. qd accusatus posset iterũ accusari. C. res inter alios acta. l. ij. Sol. Accusatus absolutus nõ accusat iterũ, vt hic. Accusatus, qui cõfugit ad ecclesiã, prestito iuramento de impunitate, adhuc nõ accusat. xvij. q. iiij. id constituimus, accusat⁹ p transactionẽ relaxat⁹ iterato accusari põt: q: alte 3 ri nõ ob. trãsactio. C. res inter alios acta. l. ij. † Si vero p abolitio 4 nẽ, dic distinguẽdo. vt. ij. q. i. phibent. v. ab alio. ¶ † Opp. qd accusat⁹ absolut⁹ posset accusari. ff. de pua. l. iij. C. de accu. l. si qs homicidij. Sol. Accusatus, ⁊ absolut⁹, vt q: cum eo est dispensatũ, vlterius accusari non põt, q: de delicto eiusdem non est sepius querendum. Si est absolutus, q: delictum non est probatũ, idem. Fallit in duobus casibus. Primus, qñ accusator scdo vult ostendere de p̃uaricatione primi: vt. d. l. iij. Scdo, si suum dolorem, ⁊ iniuriã prosequat, ⁊ ignorãs fuit de p̃ria accusatione. ff. de accu. l. si cui. §. ijsdẽ. Addit Inno. tertium, qñ iudicem, vel testes corrupit: vt in. c. si. j. de collu. deteg. Si autem non est accusatus in foro contentioso, sed penitentiali, ⁊ pñiam egit, ex hoc nõ impedit quin in contẽtioso accusetur. xxxiij. q. ij. admonere. De hoc dic vt ibi, ⁊ l. dis. §. j. Dic hec vera de cõmissis post baptismũ: sed de cõmissis ante, si penituit post baptismum accusari nõ põt. Ideo no. xxxij. q. i. §. qd aũt. Inquantũ dixi absolutũ in foro contentioso non posse reaccusari, est verũ, qñ est absolutus diffinitiue. Secus si ab obseruatione iudicij. q: accusator est inhabilis, aut indignus. s. e. c. i. j. e. veniẽs. v. q. vlt. Epiphanium. In materia ista si querit an primo accusatus ⁊ cõtra quẽ est processum, possit accusari. Prosequor aliquos casus. ¶ Primus, qñ est accusat⁹, ⁊ transactũ est. De hoc dixi. s. ⁊ inferius dicemus, de collu. dete. c. i. ⁊ per Bar. in. l. si maritus. §. si negauerit. ff. de trans. ⁊ C. de trans. l. transigere. ¶ Scdo, qñ est accusatus, ⁊ ad ecclesiam cõfugit, ⁊ relaxatus est de hoc cum cautione, vt dictum est. s. ¶ Tertius casus est, quando est accusat⁹, ⁊ absolutus. ⁊ tunc si prima actio fuit ciuilis, nõ instituit criminalis, ⁊ si est absolut⁹, q: delictũ nõ probauit, iterato põt accusari criminaliter: vt. l. i. C. qñ ciui. actio non preiu. cri. ff. de iureiur. l. si duo pro. ni. §. Iulian⁹. ⁊ no. i. d. l. ij. §. p̃tor. ff. vi bono rap. vbi pbat. Ad hoc l. p̃sca. C. de plag. ⁊ q: qñcunq3 aliqd plene examinat i vno iudicio, ⁊ venit examinandum in alio, non obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. l. si quis cum totum. §. plane. ⁊. §. cum ancillam. ⁊ hoc tenet Dy. in. c. nulius pluribus. de re. iur. lib. vi. ⁊ not. in. d. l. ij. §. pretor. Inquantum dixi sñiam in ciuili nõ preiudicare in criminali, est verum, qñ ciuilis competit ad rem familiarem, criminalis ad vindictam. Secus si vtraq3 ad vindictã: q: vna tollitur p aliaz, vt. l. pretor edixit. §. j. ff. de iniu. de q̃ de capel. mo. c. dilectus. Si dubitatur an sit sententiatũ super iure: q: nõ probat, an declaratorie, q: non cõmisit delictum, ⁊ videtur iudicatũ prima facie super facto. l. fi. de iureiu. ⁊. l. i. §. si fideiussor. ff. quarũ rerũ actio non dat. Bar. dt qd in dubio vr absolutus: q: non probatũ, per. l. Julian⁹. ⁊ qd ibi no. ff. de condi. inde. ⁊ est casus in. l. procurator ad exhibendũ. §. fi. ff. rẽ ra. ha. ⁊. l. si inter me, ⁊ te. ff. de exce. rei iudi. Nõ obstãt iura p̃dicta, q̃ loquunt in delatione iuramenti, qd habet vim absolutionis, qd non est in sñia. Item q: qui iurat, de facto suo iurat, qd põt scire factũ esse, vel non esse: sed iudicãs iudicat super facto alieno qd põt ignorare, vñ non põt pure dicere factũ, vel non factũ. l. cũ heres. ff. de acqui. here. Hec ergo sñia super facto i ciuili obstat agenti criminalr, qñ vnus ⁊ idem est actor, ⁊ accusator, sed si vnus primo egit ciuiliter, alter de eodem facto accusat criminalr, dt Bart. qd licet in primo lata sit sñia, super scdo non obstat exceptio. C. de accu. l. qui de crimine. cum gl. sua, vbi permittitur accusatione intẽtata super vno crimine de vno, ab alio accusari super alio crimine descendente ex eodem facto. ¶ Quartus casus est, qñ de crimine est exceptũ, ⁊ est absolut⁹, ⁊ postea accusatur: sed si tale est crimen exceptũ, qd ordinarie punit: ⁊ nõ põt accusari. De quo dic vt de or. cog. c. j. de confes. c. j. ⁊ de excep. c. j. Sed si sic est exceptũ ⁊ tale crimẽ, qd ordinarie non punit: dic vt dictum est. s. quando primo actum est ciuiliter, ⁊ postea criminaliter: q: eadem est ratio. ¶ Quintus est casus, qñ quis primo est inquisitus, scdo qñ accusatus, ⁊ primo fuit absolutus, de iure ciuili nõ est vis: q: equaliter punitur inquisitus, sicut accusatus, nisi quo ad infamiã tenendo quod inquisitus non infametur. de quo de pub. iud. l. infamie. Sed de iure canonico dic idẽ, vt in casibus, in quibus de iure canonico eque punitur inquisit⁹, sicut accusatus. de quibus. j. c. inqsitionis. Dic idẽ qd in accusato, qui accusat in casib⁹, in quibus non imponit eadẽ pena: qd est regulare. Dic p oia idẽ, qd dixi in ciuili, ⁊ hoc q: in inquisitione non imponit pena naturalis delicti, sed extraordinaria: vt no. in. d. c. inquisitiõis. ⁊ no. de pur. ca. cum dilect⁹. tñ vr de hoc dõm Hrium, ⁊ in hoc casu, p no. p Inn. in. d. c. cũ dilect⁹. j. de pur. ca. scdm scdam opi. ibi positã: sed scdm primã hñ p̃cedit hoc dictũ. ¶ Sextus casus, qñ qs est absolut⁹, q: purgat⁹ est: ⁊ an iterato poterit accusari, hr de pur. cano. c. ij. ⁊. c. ex tuarũ. ⁊ dic vt ibi. ⁊ de eo, q est absolutus, q: iurauit. ⁊. ij. q. ij. hoc hz propriũ. vbi per gl. ⁊ Arch. ¶ Septimus casus, qñ qs est absolut⁹ ab obseruatione iudicij ⁊ hic iterato poterit accusari. de iudi. examinata. s. e. c. j. ¶ Octauus casus, qñ accusatus est criminalr, vt dictũ est. s. ⁊ absolutus, ⁊ scdo accusat, ⁊ tũc si est absolut⁹, q: delictũ nõ est pbatũ, vel q: probauit se innocentẽ, ⁊ non põt accusari, nisi in casibus, de quibus hic. Inquantum excipitur casus vt audiatur prosequens suam iniuriam, qñ ignorauit, qualiter probet ignorantia: dt Spe. in tit. de aboli. §. j. ver. sed qualiter. Nam probabit per absentiam, vel etatẽ. qui. ma. accu. pos. c. cũ in tua. vel per iuramentũ: vt no. gl. in. l. si cui. §. quod si. ff. de accu. Scientia probabitur eo, q: vicinus. s. de presum. c. ij. ⁊ eo qd in loco est publica fama. C. de peri. tut. l. v. de postu. prela. c. j. Hos casus ponit Jo. ij. q. v. habet hoc propriũ. 5 ¶ † Nonus casus est, qñ quis est accusatus, ⁊ dãnatus. vel punit⁹ an possit accusari? Dic, si est punit⁹ penitentialiter, potest contentiose accusari, ⁊ condẽnari. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊ hic gl. per glo. ⁊ Arch. vij. q. i. cũ percutio. xxv. di. primum. lvj. dist. nunq̃. de diuor. gaudemus. Hec vera, nisi pñia sit publica, q: illa subrogatur loco contentiose. Sic potest intelligi dictum Host. s. de procu. c. tue. xi. q. i. aliud. si est damnatus contentiose in foro vno, ⁊ accusat in alio, Host. dt. de procur. tue. quod potest puniri. Hoc puto verum, quãdo vna pena est naturalis delicti, ⁊ alia est accidentalis in alio foro secus si sunt naturales ambe. Ad hoc quod no. Inn. de pur. ca. cũ dilectus. ⁊ de pe. felicis. in ver. ediderunt. lib. vj. Si est damnat⁹ in vno foro, ⁊ agitur ad aliam penam ex eodem delicto in eodem: ⁊ est longa materia, de qua in. l. senatus. de accu. ff. de publi. iudi. l. nunq̃ plura. per Inn. de relig. do. cum dilectus. de pur. ca. cum dilectus. Si est accusatus, sed nec absolutus, nec punitus: tunc nihil repu 6 gnat quin possit accusari. † Et ex hoc soluitur questio de bannito in vno loco, an possit in alio accusari, q: bannum non est pena ordinaria delicti sed pena contumacie: q: per hoc delictum non est punitum: ⁊ sic non potest dici condemnatus, nec absolutus. Itẽ delictum posset remanere impunitum, si nunquaz venit ad locũ vnde 7 est bannit⁹. Et sic determinat Jac. de be. secundum eũ. † Nunquid aũt bãnitus, qui habetur pro confesso ex forma statuti, ex alia confessione posset in alio loco condemnari. Dixi de foro compe. postulasti. dic vt ibi. Materiam gloss. vide de purga. cano. c. penulti. in glo. forsan.

1 ¶ Ab accusando repelluntur cohabitantes inimici accusati.
2 Amicitia repellit quem ab accusando.
3 Amicitia probatur per cohabitationem.
4 Ex amicitia consurgit detractio alterius inimico amicantis.
5 Testis non repellitur quilibet cohabitans, nisi sit continuus.

6 Inimicus, nisi sit capitalis, non repellitur ab accusando.
7 Amici inimici mei, sunt mihi inimici.

1 **R**Epellantur. Cohabitantes inimici accusati, repellunt ab accusando. h. d. Casus. Congregato cōcilio fuit propositum qualr multotiens in dubiū reuocabat an cohabitantes inimici repellant ab accusando: ergo bonū esset circa hoc puidere. Papa statuit qđ repellunt ab accusando, eo qz affectio amicitie 2 inimicorū solet qńqz blasphemias repellere. No. s. qđ ab accusando repellit non solū inimicus, sed etiā amicus inimici. ad hoc 3 vt lit. nō cōte. accedens. Scđo no. vnū modū probandi amicitiam iqu. s. inimicē cohabitant. Nam inter cohabitantes psumitur 4 amicitia. Nota qđ ex amicitia aliqñ cōsurgit detractio alteri9 5 inimico amicātis. Quero an qlibet cohabitans repellat? Dic qđ intelligi dz de cohabitante cōtinuo, & non aliquo tpe. Nam vt lex, si hospes repentinus tibi det damnū, non teneas, secus si is, q 6 mecū habitat. ff. nau. caup. sta. l. iij. §. in factura. fm Uin. Quero an qlibet inimicitia repellat ab accusando? Glo. dt quod nō, sz capitalis. in aut. de testi. §. si vero. de excu. tut. §. inimicitia. & nota 7 inimicitias trahi in tertiā personā. Opp. qđ amici inimicorū non sunt inimici, sicut nec sociorum socij sunt socij. Sol. Dic quod societas contrahitur ex consensu, & contractu, qui mecum nō adest cū socio socij mei: hic ex affectu orit inimicitia, q adest ex amicitia amici mei, propter id, quod dicit litera. Vid. l. alleg. dic qđ iura illa innituntur veritati, hec presumptioni.

1 Accusans aliquem dolose ex quo mortuus est, qua pena puniatur de iure canonico. nu. 5.
2 Accusare an possit quis fratrem suum.
3 Accusare an debeam illum, qui patrem, aut fratrem meum interfecit, ex quo ipse interfector penituit.
4 Accusare an liceat clerico aliquem pro pace seruanda, & si accusarit, an incurrat irregularitatem.
Irregularitatem incurrit, qui aliquem accusat dolose.

1 **A**Ccusasti. Ponit pnīam accusantis aliquē dolose, ex quo mortuus sit, vel debilitatus. Casus. Quidam in foro pniali accessit ad papam, narrans qualr accusauerat quendā iniuste, et propter suā accusationē ille extiterat mortu9, vel debilitat9: hic ad sedem apostolicā accedens voluit de tanto peccato agere penitentiam, a sede apostolica petijt penitentiā iniungi. & salubre remediū & anime salutiferum. Rñdet papa vt in lrā patet. Quero quid vult dicere ibi, nisi pro pace, & sic non calūniose fm Abb. vel dic, si accusat odio vindicte, & non pro pace, vel zelo iustitie. Uel fm Uin. pōt respicere sequētia: quasi dicat qđ talis pnīa dz imponi, nisi p scandalo vitando omittatur. Quero qualis est hec pnīa, vt. gl. annis, vel dieb9 ieiunet i pane, & aqua &c. Dic qđ per certas ferias hz hec ieiunia facere. xj. q. iij. c. pen. & sunt legitime ferie. ij. iiij. & vj. 2 Quero an mater possit accusare fratrē. Dic qđ non: imo esset ex alio plectēdus. C. qui accu. non pos. l. si magnū. nec pater filium, 3 nisi suas, vel suorū iniurias psequat. e. tit. l. pp̄ter. Quero, aliqs interfecit patrem meū, vel tutorem, sed penituit, an debeo accusare? Nā si nō accuso, priuor hereditate. C. de his, q. vt indi. l. j. Si accuso, videor ex odio facere. Dicit Uin. qđ potius debeo hereditatē dimittere, vel lz accusem, nō videor accusare, fm eū, ex odio. Sed primū plus plz sibi. Jo. And. dt qđ vltimū sibi placet. per not. in c. de his. in fi. gl. &. eo. Dicit tñ hoc verū, nisi conscientia repugnet, quam sequatur. alle. no. de prescri. c. fi. de censi. significauit. sup. j. gl. & vide istam gl. in Spe. de accu. §. j. ver. itē qđ est frater. Oppo. quod accusans non puniat. xxiij. q. iiij. illud. Sol. intellige quādo accusaret per suam accusationem calūniosam. Nam criminosum accusans, & iudex interficiens, immunis est: vt i iurib9 allegatis. 4 Dicit tñ Jo. And. qđ nō est immunis ab irregularitate. Op. qđ nō liceat aliquē accusare iniuste etiā pro pace: qz absit vt faciamus mala, vt nobis eueniant bona. Dicit glo. qz dictio, nisi, stat improprie, qz male excipit a regula, cū exceptio debeat esse de regula. Nam p pace nō lz calūniose accusare, & est quasi simile. ij. q. j. notā. Sed pro pace seruāda licitum est accusare, vt boni inter hoies quiete viuant. Aliās accusare est peccatum mortale sez calumniose. Dic accusare calumniose etiam pro pace est peccatum. Accusare non calumniose ex aliqua scintilla odij, est peccatum, fm Inno. Accusare iuste sine aliqua scintilla odij, sed zelo pacis, est iustū, et sic debet intelligi exceptio. vt pars prima loquatur etiā de accusatio ne iusta, sed malo zelo porrecta. Sequēs gl. declarat quid sit dicere carina: dic vt in ca. & idem no. de spon. duorum. c. ij. Jo. An. &c.

1 In notorijs ad sententiam proceditur absqz accusatione.
2 Denuntiari an possit in notorijs.
3 Accusatio quare non admittitur in notorijs.
4 Confessio, & probatio facta in iudicio, ex quo dicitur notoria: quid significet in iudicio.

1 **E**Uidentia. In notorijs ad sentētiā procedit absqz accusatione. h. d. Casus. Quesitū fuit a Romano pōtifice, qđā iudex vult pcedere ad cōdemnationem cuiusdā, qui notorie deliquit, non interueniente aliqua accusatione: an posset? Rñdet qđ sic: & ad probandum inducit authoritatē superficialem. Inducit Augu. hāc authoritatē. tractat eñ de morte Abel. cuius factū nō erat notorium. Dicit Jo. An. qđ superficialiter iducit hic authoritas: tractat enim de morte Abel. cuius factū nō erat notoriū qz nesciebatur nisi ab vno. Sed dicūt quidam qđ fuit notoriū qz ipse cōfessus fuit. Uin. dicit qđ lz p cōfessionem efficiatur reus dignus depositione, nō tamē est res notoria: qz fz id, illud esset notorium, qđ nunqz fuit: vt si cōtra me falsa cōfiteor. Ista opi. damnatur cōiter quam plene examinaui in. c. vestra. de coha. cle. & mu. Quero de intellectu litere. Dicunt Pe. & Ab. qđ intētus est litere qp si in presentia iudicis, & multorum astantium sit perpetratū scelus certe iudex illud puniet sine accusatore: secus si i presentia iudicis solius. De quo remittit de coha. cle. & mu. c. vestra. Jo. An. & ibi ple2 ne dixi. Nunqnid notoria possint denuntiari. Dic qđ in denuntiatore bene admittunt. C. de accu. l. ea quidem. de censi. Romana. §. sane. & §. notoria. lib. vi. Opp. qđ illa euidentia nō sit illa q nō indiget accusatione: quia non accusatur euidentia, sed scelus. Gl. 3 fatet, & exponit literā, id est, scel9 ipz, qp euidēs est. Quero quare nō indigeat accusatione. dic qz deficit finis. Ipse enim venit ad accusandum ad finem detegendi crimē: sed ex quo notorietate detectū est, finis eius vacuus est. Unde dicit gl. qđ in confessum nulle sunt partes iudicis, nisi quo ad sentētiā tantum. Dicit Jo. An. & citationem: vt no. de iureiu. ad nostrā. de pur. ca. c. pen. latius sequtur in gl. quod omnia, que in iudicio publicātur, notoria sunt, nec exigunt accusatorem, aut pbationē. l. ij. §. si ex publico. ff. de adult. 4 & C. de testi. l. nullum. No. gl. quod nedum confessio & probatio in iudicio notoria sunt, sed quod fit in iudicio. Et vide Innocent. de appel. ex insinuatione. Uide tex. cum gl. j. de verbo. sign. c. super quibusdam. & tex. de consue. cum dilectus. & c. venerabilib9. et Joan. And. de verbo. signi. cum olim. & Hosti. de testi. per tuas.

1 Accusare non possunt clericos laici, vel etiam inimici.
2 Laicus non admittitur ad clericum accusandum.
3 Testis in causa criminali velut inimicus repellitur vbi se ingerit non citatus ad testificandum. nu. 7.
4 Accusatione vicissitudinaria alicuius a duobus fratribus causat suspitio inimicitie, & vterqz repellitur ab accusando.
5 Inimicitia causatur ex accusatione facta per fratrem.
6 Ex accusatione illegitima remanet ingens suspitio, vel infamia.
9 Ad denuntiandū contra clericos denuntiatione Euangelica nunquid laici admittantur.
10 Numerum purgandorum determinatum diminuere an possit papa, ex quo ipse statuit.
11 Purgare de delicto ex accusatione illegitima an quis teneat, vbi non potest habere compurgatores.

1 **C**Um. P. Laici, vel etiā inimici clericos accusare nō pñt. h. d. Primo repellit primū accusatorē, qz laic9: scđo scđz, qz inimic9. Tertio purgationē indicit. Scđa ibi cumqz. Tertia ibi, sz vtriqz. Casus. Quidā Jo. Cot laic9 accessit ad sedē aplicā & corā ea quēdā psbyter. P. Māconellā accusauit, porrecto libello accusatorio ad pbādū crimina pdixit frēm suū psbyterū bonū: citat9 P. Manconella opposuit ꝯ Jo. qp admitti nō debeat ad accusandū, eo qđ laic9, & eo repulso p papā cōparuit psbyter Bonus, & accusauit: incontinenti ꝯ istū fuerūt opposita plura. Primo qđ testis fuerat pduct9 in hac cā: ideo psumebat ex testificatiōe in criminali oblata, & accusatione repetita h facere ex inimicitia, & odio. Scđo opponebat qđ inimic9 videbat ex alia cā: qz dict9 presbyter bonus de cōsimili cā fuerat corā ordinario accusat9 a fratre illius psbyteri Manconelle: vñ & eius inimic9 videbat moueri ex odio ad accusandū, sicut fecit P. Manconella. Tertio eo, qp frater dicti psbyteri Boni primo accusauerat, & iste incōtinēti fratre repulso accusauerat, quasi videbat hoc facere ex quodā odio carnali p2 pter has causas papa repellit dictū P. & qz ambo erant infamati mandauit purgationem indici, & mādat ordinario ipsam exequi. No. i. laicū nō admitti ad accusandū clericū. Scđo no. te3 stem in cā criminali adductū ꝯ aliquē velut inimicū repelli ab accusando: & sic ex actu testificādi in criminali, saltē si illa cā erat iba4 bilis ad accusandū. No. qđ ex vicissitudinaria accusatiōe alicuius a duob9 fratrib9 causatur suspitio inimicitie, & vterqz repellitur

5 litur ab accusando. ¶ †No.q ex accusatione facta per fratrē causatur inimicitia, adeo q si frater accusati fr̄em accusantis accuset 6 repellit ab accusando. ¶ †No.q si ex accusatiõe illegitimi accusa- 7 toris remaneat ingēs suspitio, vt īfamia idicit purgatio. ¶ †Op. si in testimoniū illi⁹ cāe fuit adduct⁹, & sic alr̄ fuit accusat⁹ qđ nō dz posse scđo accusari.ĩ.c.de his.& sic ex capite inimicitie iste nō fuit repellēd⁹. So.dic qđ nō fuit pcessum ad finiaz. Uel dic qđ adduct⁹ fuerat ad testificandū ī cā: q2 venerat vt ferret testimoniū in causa: vel spōte se obtulerat ad testimoniū. Iste due solutiões nō sunt necessarie ad Żriū.sed volūt tollere aliud Żriū, vez qđ iste nō fuit repellend⁹, eo q2 tulerat testimoniū in cā criminali, adductus tñ hoc fecerit de mādato iudicis: & sibi nō est ĩputādū, cū iste cōpellebat testificari de mādato iudicis, iuxta no.in.c.dilecto.š.de test. Ergo sibi nō est imputādū bonū ciuē obic. ab oi suspitione, & culpa excusare dz: vt pz.xxiij.q.i.qđ culpat.& de tēp.ordi.c.ad aures. Ad hoc no.per doc.ĩ.c.meminimus. Uel fuit testimonium extraiudiciale p impositionē falsi criminis, vel veri falsitate sine cā exprobrādo: & detractores ab accusatione, & testimonio repelluntur.vj.q.i.iij.qđ. 8 iiij.detractores.fm Inn. ¶ †Op.qñ laici non admittant ad accusandū, & testificandū Ż clericū.iij.q.vi.oibus. So. Glo.ponit regulam q regulariter laici Ż clericos repellunt ab istis duob⁹ officiis ab offō testificādi, & ab officio accusandi. Fallit primo qñ suā, vel suorū iniuriā psequant: q2 admittunt ad accusandū, & hec fallētia respicit accusationē: q2 ad testificādū tūc nō admittunt.cū i causa ppria nō pñt esse testes. Fallit scđo in criminib⁹ exceptis scz, lese maiestatis, & in istis exceptis facit regulā, qđ rlr admittunt. Que sint crimina excepta, gl.ponit hic, vt crimē lese maiestatis.gl.ĩ.q.vij.in summa.dt qđ est crimē heresis.e.q.sacerdotes.c.j. Scđm simonia.de simo.tāta. Crimen sacrilegij.scđm quosdā.xvij.q.iiij.§.qui autē. Crimē dilapidationis.xij.q.ij.nō liceat.xvi.q.i.cōstitutum est. Fallit pmo, si nō accusant bono zelo, sed ex odio: q2 si malo zelo, vel ex odio, repellunt & ab accusando, & a testificando. Fallit scđo, si ipsi laici accusantes i exceptis sint male fame, & viles pso ne quo casu nō admittunt ad accusandū, vel testificādū ēt in exceptis, nisi illi, quos accusant, sint eq viles, & infames, vt hic: q2 tunc vilib⁹ testib⁹ nō credit absq tormētis.ij.q.i.in primis. Lz accusator vilis nō torqueat.iiij.q.iij.§.si ea. Inquātū dī ga in exceptis infamatos nō admitti hoc verū dt Inn.qñ accusat cleric⁹. Nā si laicus accusat de simonia, qlibet ēt infamatus Ż nō infamatū admittit ad accusandū, & testificādū. Sed est dubiū an in nō exceptis admittant clerici criminosi ad accusandū. Dic q nō.ĩ.q.vij.psumāt & c.cleric⁹.c.maiorū.& c.criminationes. Idē de irregularib⁹, q nō pñt ascēdere ad ordinē, quē ī3 accusat⁹.ij.q.vij. ipsi apostoli. Nec ad testimoniū, ēt si pcedat irregularitas vitio corporis. Idem de ignotis, vel de fide suspectis qđ dic vt.ij.q.vij.si qui.& c.querendū. fm Inn. Nunqd aūt ordinatus simoniace ordinatorē suū accusare possit: vide Jo.vi.q.i.§.porro. Et ibi tz qđ non. ¶ Querit glo. qd de inimicis, & cōspiratoribus. Dicit qđ oēs repellunt a testificando, & ab accusando indistincte ēt i exceptis. ¶ Opp.scđm hoc nō debebat repelli laic⁹ hic, cū accusaret de crimine excepto, vez simonie, & infamatus erat, vt pz, q2 indicit purgatio. Dic qđ inimicitia erat principalis cā repellendi propter mutuas accusationes. Uel fm Uin.pri⁹ erat bone fame ipse accusat⁹ sz ex his, q acta fuerūt in iudicio, pcessit infamia. De hac materia plene.ĩ.qđ. vij.in summa.& c.clericos.xviij.di.illud. An de gñe testificātiū in crimine aliqs admittat ad accusandū, vide in Spe.de teste.super rubri- 9 ca. ¶ †Nunqd aūt laici admittant ad denunciandū clericos denūtiatione euāgelica: Uidā dñt qđ oēs admittunt.xxiij.q.i.qsqs. Remittit gl.ij.q.i.si peccauerit.& ibi dt qđ oēs admittuntur. Et an papa possit denunciari, vide.gl.di.si papa. An admittant laici, qñ de crimine ciuili agit vide gl.que dt qđ sic.xxiij.dist.illud. De hoc dic vt plene no.in gl.& super ea.in.c.ex parte.el.i.de test. An admittant ad excipiēdū de crimine: vide aliqd.ĩ.c.sup his.& de simo. 10 lz Deli.& de elec.vt circa.lib.vi. ¶ †Querit gl.an determinato numero purgandorū a papa eps possit diminuere. Dicit gl.qđ non, ex quo papa statuit.de off.deleg.in causis.ad hoc qđ no.ĩ.de sorti 11 leg.c.ij.in gl.ij.ad hoc de iud.cū venissent. ¶ †Querit gl.qd si nō pōt hr̄e cōpurgatores. Gl.dt qđ si hoc cōtingit ex eo q2 est infamatus, dz puniri tanq cōuict⁹.ĩ.de simo.insinuatū. Si vero non pōt habere, q2 est aduena, pōt credi suo iurō: arg.š.de iurein.c.fi. Et dt gl.qđ in subsidiū si nō pōt hr̄e clericos, sint recipiēdi laici bone fame.alle.ij.q.i.in primis. Dicit. Jo. An.qđ illud nihil aut parū facit sed bene facit.ij.q.v.omnibus.in fi.lxxxi.di.clerici. Plus dicit quod si nō potest habere laicos bonos viros, potest se purgare cū mulieribus bonis: vt no.glo.vltima.ĩ.de pur.cano.c.cū in iuuentute.xviij.q.ij.in doctina.

1 ¶ Accusare possunt monachi abbatem proprium.
2 Expēse sunt de bōis monasterij dāde monacho accusanti abbatē.
3 Monachus potest abbatem accusare.
4 Accusare volens monach⁹ abbatem, an indistincte admittatur.
5 Alimenta an debeat habere a monasterio monachus prosequens suam causam agendo possessorio, vel petitorio.nu.13.
6 In denuntiando si clericus pauper agit ad ecclesie vtilitatem, an habebit expensas ab ecclesia.
7 Accusans matrimonium ipsa vxor indigens expensas an debeat a viro habere.
8 Accusatorem monachum que causa legitima repellat.
9 Alimentari an debeat abbas accusatus de rebus monasterij pendente accusatione.
10 Accusare quinam possunt ad vtilitatem monasterij.
11 Denuntiare an possit monachus.
12 Monachus, qui est in scholis, an possit agere, & accusare.
14 Monachus an possit pro aliquo intercedere tempore quo ipse est in scholis.
15 Expense que debeantur monacho accusanti proprium abbatem.

1 Ex parte. ¶ †Monachi pñt accusare abbatē proprium, alios non, & a monasterio necessarias expēsas hēbūt.h.d. Scđa ibi lz. Tertia ibi quibus. Casus. Eps cōsuluit papā ab abbate p monacho accusato si opponat qđ est monach⁹, & subdit⁹ abbati repellit &c. Uel sic. Monachi accusant abbatē de crimine opponit qđ non sunt audiēdi, q1 sunt de ipsius obediētia: & q nō possunt accusare aliquē: qrit an his obstātib⁹ sunt audiendi. Rñdet vt in lr̄a: & hoc pmo. Scđo qñtū fuit, qño poterūt monachi dictā accusationē psequi, cū nō habeant qd ppriū. Et rñdet vt in lr̄a. ¶ No.i.q iugū obediētie nō repellit quē ab accusatiōe abbatis. No.ij.regulr̄ mo- 2 nachos repelli a facultate accusandi. ¶ †No.iij.q monacho accu- 3 santi abbatē de bonis monasterij ministrāde sunt expēse. ¶ †Op. q monachus non accusat: alias faceret Ż pfessionē: q2 dz esse ei fidelis.xxv.q.i.de forma. Sol.lz accuset abbatē, ne perire ipm pmittat: nō min⁹ est ppter hoc fidelis.xxiij.q.iiij. ipsa pietas.v.q.vj.c.ij.& iij.& cum remonetur ab errore, tūc viuificat.e.q.c.j. fm Uincē. 4 ¶ †Quero.i.an idistincte admittat monach⁹ volēs accusare abbatē. Dic q nō, sz pmissa aliq summaria cognitiōe, q vr̄ fieri p iudicē absq partiū pñtia.ar.de renū.sup hoc. Nā si alij nō accusant sine aliquali cognitione pmissa.ij.q.vij.si q.& c.qrendū.min⁹ monachi. Alij dicūt ēt sup accusatiōe inqsitionē fieri anq admittat ad illā sz in habēdo expēsas est differētia: q2 cū accusat, & scribit semp hēbit expēsas, & nō est necessaria inqsitio: & papa, vel ordinari⁹ p se hoc diligēter inqret. Delegat⁹ aūt, ex quo cā sibi cōmittit reputabit illū p admisso: nec ampli⁹ de aliq cā dz inqrere. Nō ob.de resc.sup lr̄is.vbi dr̄ qđ cā, q mouet delegatū, &c. q2 iam cōstat delegātē 5 ad hoc motū, ex q cām cōmisit. ¶ †Quero qd si monach⁹ psequit suā causam agēdo possessorio, vel petitorio, an hēbit expēsas a monasterio: Inn.dt qđ nō. De hoc ī Spec.de actiõe.§.4.v.itē excipit qi est monach⁹. Propriā aūt cām pseq pōt, si dissipat.de electiõe. dz quo post Inn.& Hos.š.de elec.c.bone.el.i.in pria gl.i v.nec acta. 6 ¶ †Quero qd de clerico paupere, q denūtiādo agit ad vtilitatem ecclesie, nunqd hēbit expēsas: Dicit Abb.qđ sic, de pcur.cū p ci. sec⁹ si accuset: q2 accusatoris illaudabilis est intētio.ij.qđ.vij.si qs eps. Inn.& Host.sic dñt. Ad hoc qđ no.vij.q.i.§.ex his oib⁹.el.ij.& Bar.Brix.iij.q.ix.q incipit, canonicus qdā. Hoc tz Spe.in tit.de inq.§.vlt.vbi dt qđ si regularis hz loculos, nō sunt sibi ministran 7 de expēse.de of.ord.q to.ne cle.vel mo.c.ij. ¶ †Querit qd i vxore indigēte, si cōtingat matrimoniū accusari. Host.dt idē: & remittit ad summā, de accu.§.qs possit.v.qd si cōtingat mr̄imoniū, & dt ibi qđ hēbit expēsas estimatiõe habita scđm facultates: & dignitatez viri.ff.de leg.iij.l.filie.de ali.& cib.le.l.cū alimēta.de iure do.l.quo.& l.cū post.§.gener. Tenet hoc Spe.in tit.de inq.§.vlt.& not.p totū. vbi tractat an monach⁹, cōtra quē inqrit abbas, debeat hr̄e expēsas p aduocatis, & similib⁹.p Hos.de sta.mo.ver.sz illō.qui ibi recitatis opinionib⁹ dt qđ nō dz hr̄e, si inqrat Ż eū de plano secūdū regulā: q2 ibi non sunt necessarie expense.de iureiu.ad nostram.ĩ.c.qualr.in fi. Si pcedit in forma iuris, & dabit expēsas, vt hic. Nam si indirecte priuaret defensione sua, q excōicato, ēt diabolo, si in iudicio esset, nō denegaret.de exce.cū inter.xj.qđ.iij.corā.& imputet sibi, qui poterat eligere viā regularē, & ascendit viā iuris, & venire ad viā correctionis: q2 nō pōt sibi legē imponere.de lega.iij.l.si qs 8 in princ. ¶ †Gl.qrit q posset esse legitima cā repellēdi monachū: Dic, si sit inimic⁹, vel cōspirator: sz p eo, qđ obediētiā pstat, nō tenet. Nā in eo qđ mal⁹ est, nō est obediētia astrict⁹: & qi vtilitatē ecclesie, procuret, sunt expēse ministrande. Repellunt etiam monachi.fm Jo.an.si sunt ifames, vel irregulares.xxvi.q.i. legi.de cor. 9 vi.c.exposuisti.fm Uin. ¶ †Quero an abbas qui accusatur, debet habere expensas. Gl.dt qđ sic.qđ dt Jo. And.verū, etiam si sit ab 10 administratione remotus.ff.de inof.testa.l.si instituto. ¶ †Oppo.glo.ij.quod possint accusare ad vtilitatem monasterij.xvi.q.i.monachi. Glo.fatetur hoc: lz Host.in Summa, de accu.§.quis possit.versicu.quid si contingat. Si tamen intercedat Abbatis imperium, et licentia: vt in capit.ex parte.de postu.alias non posset de

11 sola licētia, sine vtilitate monasterij. ¶ † Quero an denūtiare posſit monach⁹? Glo. dz qȝ sic: qr cuilibet dictū videtur, si peccauerit, ⁊c. In cōtrariū. xvi. q. i. placuit. vbi dicitur quod monasteriū exire non dȝ, ⁊ mortuus reputatur. Inn. dicit quod potest, ⁊ debet denūtiare, etiā abbate ɔ̄dicente. Vin. dz qȝ non admittit monachū denuntiantē in forma iudicij alios, q̄ fratres suos. Fateri videt qȝ ad p̄latū pōt, non obstante qȝ exire non dȝ: qr hoc verū est p lucro terreno: sed pro lucro animarū sic. Et hoc tȝ Host. in Summa in loco p̄allegato. etiā abbate cōtrariū imperāte: qr magis est obediē

12 dū Deo, q̄ hominib⁹. xi. q. iij. Jul. de iud. nouit. ¶ † Querit gl. an quid monach⁹, qui est i scholis de licētia abbatis, possit agere vel accusare. glos. respondet q̄ si eius est interesse, pōt: qr ex quo est in scholis de licentia abbatis, per cōsequēs omnia intelligunt cōcessa, sine quibus nō potest esse cōmode. per hoc dicit Inno. ɔ̄. c. p̄xi. q̄ monachus episcopum, cuius est cubicularius, poterit accusare etiam sine abbatis licentia. ij. q. vij. cū pastoris. ⁊ c. seq. alias nō exequeretur laudabiliter officiū suum: ⁊ denūtiare tenet saltem crimē

13 committendū: ⁊ hoc magis cōsuluit in monachis. ¶ † Not. autem Jo. an. in d. c. cū pastoris. q̄ non habet expēsas a monasterio deferendo aliū, quam abbatē. Hoc dictū puto verū, quādo nō p̄sequit vtilitatem monasterij: qr hoc casu habebit expēsas. arg. huius. c. ⁊

14 c. vt preterite. de elec. li. vj. ⁊ eorū, que no. hic Inn. ¶ † Querit glo. an tunc cū esset in scholis, posset pro aliquo intercedere. gl. tenet q̄ non: vt per hoc obligetur monasteriū, cū hoc nō intelligit abbas, nisi quo ad propriam necessitatē attinet: ⁊ hoc si abbas concedit. Dicit Host. q̄ hec eadem fuit additio: ⁊ dicit etiam q̄ p̄pter suas expēsas, nisi aliā haberet potestatē spālem, nō posset obligare monasteriū. allegat iura p̄cal. x. q. ij. hoc ius. De materia est glo. ij. q. vij. cū pastoris. xij. q. j. nō dicatis. vbi etiā notat an vestis, qua vtit monach⁹, sit sua, ⁊ an possideat eā: ⁊ dicit ibi q̄ nō: ⁊ in spe. de acti.

15 §. i. ver. itē excipit ɔ̄ actorē, q est monachus. ⁊ ver. seq. ¶ † Querit gl. q̄ expense, ⁊ quales debeāt ministrari huic monacho. Glo. dicit q̄ erūt expense necessarie, sine quib⁹ non pōt causa terminari. Ad hoc allegat. ij. q. j. in primis. Dicit Jo. an. q̄ per hoc ptȝ q̄ loquit ēt de expēsis litis, sm Lā. ⁊ Vin. ad hoc. ɔ̄. de os. dele. c. p̄terea. el. ij.

1 ¶ Missam qui non premissa digestione, seu dormitione celebrauit, beneficio suo priuatur.
2 Beneficio priuatur quis, quod habet ad tempus commendatum, ⁊ lapsum est tempus.
3 Beneficium potest ad tempus commendari.
4 Non ieiunus p̄sumitur, qui inter pastum, ⁊ potum, ac misse celebrationem non dormit.
5 Confessio coacta non preiudicat confitenti. 12.
6 Spoliatus post appellationem legitime interpositam potest restitui, licet per sententiam sit legitime priuatus.
7 Beneficij concessio p̄sumitur perpetua, nisi probetur ad tps.
8 Accusatus presbyter an potuit adstringi ad iurādum de veritate circa crimina, que opponuntur.
9 Possessorio agenti an obstet exceptio proprietatis.
10 Commendare quid est.
11 Quare celebrare de mane, ⁊ pernoctare absq̄ dormitiōe adscribatur delicto.

1 Si constiterit. ¶ † Ebriosus, qui nō p̄missa digestione missam celebrauit, beneficio suo priuat. h. d. Et primo instruit qñ ɔ̄ accusatū p̄nuntiādū est. Scdo, qñ pro eo, sic ceterū. Casus. Sacerdos qdā noie. o. ptendēs se spoliatū bñficio a iudice suo absq̄ rōnabili cā agebat possessorio ɔ̄ substitutū in bñficio possidentē, sm gl. O ppōnebat qȝ rōnabilr fuerat spoliatus, ⁊ de iure, ⁊ sic non erat spoliatus de facto, sed priuatus de iure. qr cū alias esset conuictus qȝ beneficium habebat tpaliter, ⁊ pernoctauerat i taberna, ⁊ celebrauerat nō p̄missa digestiōe, seu dormitiōe. Replicatū erat per ipsum. O. qȝ nō erāt vera excepta, imo ipsum in perpetuum, ⁊ canonice habebat, ⁊ nūq̄ fuerat cōfessus de aliq̄ crimine, vel cōuict⁹: merito non debebat spoliari: quinimo ipse fuerat spoliatus post appellationē. papa mādat de hoc inquiri: vt pȝ

2 infra. ¶ † No. i. duas cās habiles ad priuādū quē bñficio, qñ scilicet bñficiū est ad tps cōmendatū, ⁊ lapsum est tps. Scdo qñ per-

3 noctauit in taberna, ⁊ celebrauit nō premissa dormitione. ¶ † Ex

4 hoc nota qȝ bñficiū pōt ad tps cōmēdari. ¶ † Scdo no. qȝ q non dormit inter pastū ⁊ potū, ⁊ celebrationē, p̄sumit añ digestionē, et sic non ieiun⁹ celebrare. In hoc tñ est consideranda distantia tpis inter celebrationē ⁊ pastū, sedm doct. hic. Not. qȝ exceptio notoria defectus tituli obstat agenti possessorio recuperande. Et not. hoc verū, siue sit notoriū confessionis, siue probationis, siue notorium

5 facti. de quo de resti. spo. in literis. ¶ † No. qȝ coacta cōfessio nō p̄iudicat cōfitenti. ¶ No. hic vnū modum procedēdi. qñ quis ponit ad rationem: vt qr superior habens suspectū tenentem beneficiū, vocat cū ad iudicium, ⁊ petit rationem quo teneat beneficiū. qȝ in tali iudicio, ⁊ p̄cedendi modo transit confessio in notoriū. Et dicit hic Host. qȝ cum hic erro de potu, ⁊ celebratione, fuerūt notoria, ⁊ vt notoria epō nuntiata, potuit, ⁊ debuit epūs presbyterū ad rōnē ponere, ēt si infamia, vel monitio non p̄cessit. Remittit ad Sūmā.

6 spāle de crimine sine cadine puniēdo. ¶ † No. qȝ priuatus ex legitima cā, si post appellationem legitime interpositā spoliet, pōt vt

7 spoliatus restitui. ¶ † No. sm Host. quod confessio facta de bñficio presumitur perpetuo, nisi probet tps. de quo de cōst. cum venissent. de do. c. pastoralis. Et p hoc arguit Abbas qȝ etiā posset populo commendari de parochijs. Tene qȝ habeo de ele. nemo dein-

8 ceps. lib. vj. vbi ponunt in gl. multa notata p Inn. ¶ † Quero an hic p̄sbyter potuit adstringi ad iurādū de veritate circa crimina, que opponunt. Et videt qȝ nō: qr excludit omnis coactio: vt in litera. Host. dicit qȝ per hoc nō intēdit excludere exactionē iuramēti pro veritate dicēda p̄standi. de ele. significasti. de iureiu. ⁊ si xps, nec in tortura pro veritate hac inquirenda p̄cedētib⁹ pbabilibus indicijs. ff. de questio. l. j. de quo. de depo. c. j. de reg. in. cū in contemplatione. li. vi. lȝ a iudice possit ab eo, ɔ̄ quē inquiritur, exigi tale iuramētū, nō tñ ab accusato. An aūt in criminalibus possit deferri iuramētū reo, vel actori. Gl. qȝ nō, ēt si agit de crimine ciuiliter. ɔ̄. de testi. c. tā literis. de quo plene per Bar. in. l. maritus. in fi. ff. de q̄stionibus. Pōt esse rō, qr inquisitio nō fit sup occultis, sup quib⁹ tñ admittitur accusatio, fȝ Host. Dicit tñ q̄ nō pōt p̄prie dici occultū, ex q̄ qs accusat, cū ex hoc p̄cedat ifamia. ɔ̄. c. cū P. Vñ ⁊ in crialibus iurat de calūnia. de iur. cal. c. j. ⁊ vide qȝ dicā. j. c. qualiter

9 el. ij. in. §. dz. ¶ † Gl. j. ponit casum. sm quē gl. dz. qr ɔ̄ agentē possessorio nō admittit exceptio p̄prietatis. de resti. spo. in fi. c. c. solicite. Dicit Inn. supplēdo ad gl. ⁊ Jo. an. qr hic agebat petitorio ⁊ possessorio. Nunc adaptant duo verba ibi. p̄petuū silentium imponi ⁊ ibi: in pace dimitti. Vel sustinēdo gl. dic qȝ opponebantur duo delicta notoria, ⁊ cōdia: qr de hoc opponebat disceptare ⁊ corā iudice ɔ̄fessum vel ɔ̄uictū in iudicio retro agitato. ideo tales exceptiones pñt admitti. de fi. presby. ɔ̄stitutus. de adult. significasti. ⁊ no. de resti. spo. in literis. aliā qȝ no. gl. de rest. spo. ad decimas. li. vi. Nō ob. q̄ snīa dirigat ad p̄prietatē in p̄petuū: qr hoc potuit iudex

10 ex officio, ex quo sibi notorie ɔ̄stat de effectu p̄prietatis. ¶ † Op. qȝ si erat cōmēdata, non potuerit etiā reuocare: qr qȝ ab initio est voluntatis, ⁊c. l. in cōmodato. §. sicut. ff. cōmo. ɔ̄. de cōmod. c. j. Sol. Gl. dicit qȝ cōmēdare idē est qȝ deponere: ⁊ deponens, possessionē retinet: vnde pōt tale cōmendatū reuocare, ⁊ talis reuocatio, cum iste nō peniteat, nō causat sibi possessoriū. ¶ No. gl. sed plenj⁹ dic de isto iure cōmende, vt plene habet de elect. nemo deinceps. ⁊ ibi no. qȝ vbi est cōmēda ad tps, non pōt ante tēps reuocari sine iusta cā. Glos. ergo nostra dȝ intelligi, qñ simplr, ⁊ nō ad certū tps fuit cōmendata, ⁊ vide de elec. dudū. el. ij. Glo. in verbo, pernoctare, est

11 clara. in fi. dicit idem no. l. xxvi. di. nosce. ¶ † Quero quare pernoctare, ⁊ celebrare de mane absq̄ dormitione adscribit ad delictū. Glo. dicit, qr vr celebrasse non ieiun⁹, sed pransus propter indigestionem. Host. dicit qȝ nō dormitio nō fuit cā huius priuationis, sed peccatū ebrietatis, in quo p̄sumebat esse cū celebrauit, nam sine dormitione posset cibus digeri. Vnde refert se habuisse sociū qui per octo dies non dormiebat. Ad hoc qȝ no. de cōse. di. j. sacramenta. ⁊ qȝ no. de cele. mis. ex parte. Dicit tñ Host. qȝ intrare tabernam, ⁊ semel inebriari, nō est iusta cā priuationis. Remittit ad no. de vi. ⁊ hone. cle. a crapula. Ad hoc. xxv. dist. criminis. Sȝ celebratio ante digestionem bene est iusta cā. ad hoc. vij. q. j. nihil. Dicit, si assuet⁹, est inebriari, ⁊ tota nocte stetit, ⁊ cōtinuauerit delictū ebrietatis, hic est legitima cā de se. Idem si non est inebriat⁹, ⁊ celebrauerat añ digestionē, si hoc cōstat in dubio p̄sumit qȝ digestionē nō fecerit, qñ tota nocte ɔ̄tinnauit potationē, ⁊ nō dormiuit, vt hic, ⁊ sicut modicū fuit internallū inter potationē, vel cōmessationē, posset aūt esse tm̄ interuallū, qȝ etiā sine dormitione p̄sumere

12 tur digestio. ¶ † O pp. qȝ nō p̄iudicet cōfessio: qr debet fieri p̄sente parte: vt. l. certū. §. ij. ff. de cōfes. Gl. fatet qȝ debuit fieri pte p̄nte. Hoc intellige in priuatis causis, non in publicis ad cōmodum priuatum, quo ad publicum sufficit presentia iudicis.

1 ¶ Inimicus a voluntaria exceptione repellitur.
2 Ab accusandi facultate inimicus repellitur. 10.
3 Testificandi actus in causa criminali constituit quem inimicum eius, contra quem testificatur. nu. 1.
4 Confirmatus a papa non potest consecrari, vel benedici sine pape licentia.
5 Appellationi si iudex a quo detulerit, an possit deinceps de causa cognoscere.
6 Benedictio abbatisse an habeat eundem effectum, quē habet benedictio abbatis.
7 Exceptio criminis an admittatur contra confirmatum petētem benedictionem.

8 Si contra appellationem legitimam fiat benedictio, an teneat.
9 Accuſare an poſſit laicus clericum, vel abbatem, ſeu prelatum.
10 Teſtimonium ſiquis in cauſa criminali tulerit contra aliquem an propter hoc tanquam inimicus repellatur ab accuſando.

1 **Meminimus.** ¶ †Inimic⁹ etiã a voluntaria exceptione repellit̃.h.d. Primo ponit mãdatũ nõ executũ, ⁊ ei⁹ cãʒ. Scdo, cãʒ improbat, ⁊ illud exequi mãdat. Caſus. Abbatiſſa quedã cõqueſta fuit dño pape quaĩr ep̃s, cui ipſe mãdauerat ꝙ ipſaʒ deberet bñdicere, cum eſſet ꝯfirmata p ſuã ſctitatem, tale mãdatum diſtulit adimplere, eo qꝫ quidã. M. interpoſita appellatione ad ſedẽ aplicam dixit corã dicto ep̃o ꝙ volebat ipſam de ſimonia accuſare, ⁊ ꝙ reuera dictus. M. erat eius inimic⁹, ⁊ teſtimoniũ tulit in alia cã ꝯtra eã petẽt, ⁊ ſupplicauit ſctitati ſue, vt dignaret̃ dicto ep̃o mandare, vt non obſtãte appellatiõe dicti. M. bñdiceret ipſam: papa ſcripſit dicto ep̃o, vt in lr̃a pʒ. ¶ No. ar. qđ crĩs exceptio admittit̃ ↄ ꝯfirmatũ munus benedictionis petentẽ, ac ſi ipſa petat quid iuris, ⁊ nõ poſſeſſorẽ meri facti. ¶ Not. ij. ꝙ abbatiſſa bñdicit̃, ⁊ ꝙ hic act⁹ eſt a ꝯfirmatiõe differẽs, ⁊ interuenit poſt confirmationẽ.
2 de ele. venerabilem. ¶ †No. inimicum repelli a facultate accuſandi, ⁊ de accuſatiõe ꝓponẽda excipiẽdi: ⁊ qđ repellit̃ ab exceptione
3 voluntaria criminis: ſic repellitur ab accuſatione. ¶ †Tertio no. ꝙ actus teſtificandi in criminali cõſtituit quẽ inimicũ eius, ↄ quẽ teſtificatur. Et ſic q̃q̃ inimicitia ſurgit ex cã iuſta, nihilominus p hoc repellitur a facultate accuſandi. Ad hoc qđ no. de re iud. cum I. ⁊ A. Et facit quod iudex poſſet recuſari vt ſuſpect⁹, lʒ dederit cãm inimicitie recuſans. de quo de ap. īterpoſita. vbi dixi. notoriũ
4 inimicum poſſe repelli per iudicem ex offõ. ¶ †No. Io. An. ar. cõfirmatũ p papam, ꝯſecrari, vel benedici nõ poſſe ſine pape licẽtia. Ad qđ de ele. c. ante ꝑe. li. vi. vbi de hoc in vlt. gl. de tem. or. cũ in diſtribuendis vt lit. pen. eccleſia. cl. ij. quod verũ puto, niſi aliud habeat ꝯſuetudo illius eccleſie. de ele. nihil. ¶ Op. ꝙ hñ etiam repulerit, ex quo accuſatio pẽdebat, vel delatio ↄ eum. 3. c. omnipotẽs. Sol. Poteſt dici quod hic dicebat ſe accuſaturum, qđ poterat in diebus illis, nec aliud porrexerat, ⁊ pp futuram accuſationem nõ debebat impediri. de appe. ꝯſtitutis. cl. ij. Nam ꝯparẽs nõ admitteretur, vt ſequitur. Alij dicunt ꝙ bene diſtulit. Hoſti. dicit quod īmo male: ⁊ alr̃ rñdet ad. c. oĩpotẽs ꝙ loquit̃ qñ apud bonos ⁊ graues erat infamia ex accuſatione, vel denũtiatione iã facta. Hic võ nõ erat facta, nec poterat ꝑ tũc fieri: qꝛ erat mortu⁹ inimicus: ⁊ eõ
5 nõ debuerit differri benedictio, ſatis pʒ ex ſe. ¶ †Op. ꝙ ſi detulit appellationi. nõ poſſet amplius cognoſcere. de ap. c. cũ appellationibus. li. vi. So. lr̃a nõ ſonat hic qđ detulit, ſʒ de facto nõ bñdicendo deferre videbat̃: ⁊ hoc pʒ, qꝛ ſuperior lr̃a dicit, nõ decet: nõ dicit nõ decuit. Et dato qđ velles dicere illum detuliſſe, ⁊ aplos delatorios dediſſe nõ tñ probaret: qꝛ deferens penitere poſſet: qꝛ hic p iudicem ad quẽ fuerat appellatum fiebat remiſſio: ⁊ ſic nõ ob. his q̃
6 no. de ap. ꝯſtitutis. cl. ij. ſuper verbo, ꝯfirmauit. ¶ †Quero an benedictio abbatiſſe habeat illũ effectũ, quẽ hʒ benedictio abbatis. Dic, lʒ abbatiſſa bñdicat̃ ſicut abbas. de elec. indemnitatibus. lib. vi. nõ tñ eſt idẽ effect⁹: qꝛ abbas monachos bñdicit, nõ tñ abbatiſſa. de ſup. neg. prela. c. i. ⁊ minores ordines confert. de eta. ⁊ qualit. cũ ꝯtingat. Que non facit abbatiſſa, cũ ſint actus viriles. Ad hoc de ma. ⁊ obe. dilecti. de arbi. dilecti. de pe. ⁊ remiſ. noua. Et ibi not. ꝙ munus huius bñdictiõis quocũq; tpe fieri poſſit, cũ per ipſum nulla det̃ ptãs ordinandi: ꝙ ſecus eſt in bñdictiõe abbatis, p quã dat̃ ptãs ordinãdi vt dictũ eſt. 3. ergo ſolũ dʒ fieri his dieb⁹, quib⁹ ordines ꝯferunt̃. Et hoc ibi tʒ Pau. de Eleaʒa. Et an teneat̃ pſonalr̃ ire ad ꝓſequẽdã appellationẽ rõne ꝯfirmatiõis tũc immediate ſubiecte: dic vt de elec. indẽnitatib⁹. §. ſʒ cũ eae. li. vi. Et ſi nõ petit ꝯfirmationẽ vel bñdictionẽ īra tp̃s debitũ: dic ꝙ cadit a iure ſuo ipſo iure: vt in cle. attendentes. §. ſtatuimus. de ſta. mo. ⁊ qđ ibi not.
7 ¶ †Quero an ↄ petentẽ bñdictionẽ poſt cõfirmationẽ admittat̃ exceptio. Dic ꝙ ſic, dũmõ opponẽs ſit idone⁹ ſʒ Inn. qꝛ locus eſt examinatiõi, anteq̃ bñdicit̃: vt no. de ele. venerabilẽ. ſup vbo, examinatio. 3. ſʒ nunqd. pp quẽ dicit Abbas ꝙ ẽt ille, cui bñdictionẽ cõmittit papa exceptiones tenet̃ admittere: qꝛ non eſt merus executor cum
8 hẽat examinare. xxiiij. di. laici. ¶ †Quero, ſi ↄ appellationem legitimã ſit bñdictio an teneat. Dubiũ qõnis pendet an ſit iterabil̃. de quo vide qđ no. gl. de ſta. mo. cle. attendentes. in ṽ. bñdicti. õ cõſecratiõe ep̃ali nõ ẽ dubiũ: qꝛ illa imprimit characterẽ, ẽt ſi iniuſte fiat. de q̃ õ elec. ꝓuida. in gl. electio. li. vi. ¶ Op. ꝙ nõ foret neceſſaria hec accuſatio cũ excipere poſſet, ex quo petebat bñdictionem. Glo. dicit ꝙ hẽbat locũ accuſatio: qꝛ hic deijciebat̃ ab obtento dic
9 vt dixi. 3. ¶ †Op. ꝙ poterat excipi hoc crimen ↄ abbatiſſam: Nã hoc eſt de exceptis: poterat ergo opponi p laicũ. Gl. fatet̃, ⁊ non re
10 pellitur qꝛ laicus, ſed repellit̃ qꝛ inimic⁹. ¶ †Quero an eo qđ quis ſit teſtis in cã criminali ↄ aliquem, poſſet propter hoc tanq̃ inimicus repelli ab accuſando. Glo. dicit quod ſic, quando in eadem cã vel conſimili teſtificatus eſt ⁊ ab alio accuſatus. Pondera iſtam glo. qꝛ multum reſtringit tex. inquantũ vult eandem ſore cãm, vel conſimilem. Hic aũt temperat hec vera vt teſtis in criminali repellatur tanq̃ inimicus, quãdo ad teſtimonium ſe obtulit: vel ſaltem teſtificatus eſt abſq; compulſione: ⁊ ſic loquit̃. c. cũ. P. 3. eo. Secus ſi per iudicem coactus: tunc enim propter bonũ obedientie omnẽ ſuſpitionem, ⁊ calumniam euitaret. xxiij. q. i. quid culpatur. de tẽp. ordi. ad aures. de quo de teſti. c. fraternitatis ⁊c.

1 ☞ Accuſator poteſt ſine pena deſiſtere ante inquiſitionem.
2 Accuſatio admittitur per literas pape directas.
3 Citationis modus ſuper crimine eſt vt veniat reſponſurus ſuper obiectis.
4 Citari quis poteſt delatione facta ſuper crimine, nõ porrecto aliquo libello.
5 Practica procedendi contra deferentem que ſit.
6 Procurator poteſt intercedere in cauſa criminali ex parte denunciantis. nu. 12.
7 Ab accuſandi facultate poteſt quis excludi. nu. 13. 18.
8 In fame bone odore eſt delectandum, ⁊ non in male.
9 Iudex procedere dʒ in cã cum grauitate iudiciaria.
10 Citatio predeceſſoris quo caſu tranſeat in ſucceſſorem.
11 Succeſſor an obligetur ex citatione predeceſſoris.
14 Idoneior an ſit indiſtincte eligendus pluribus concurrentibus ſuper vna re, vbi omnes pretendunt intereſſe.
15 Corrigere poteſt inferior ſuperiorem quo ad monitionem Euangelicam.
16 Ab accuſatione poſt inquiſitionem licet abſq; pena diſcedere.
17 Ad inquiſitionem poteſt procedi non precedente infamia.
18 Poſt citationis actum contra accuſatum an ſit monendus accuſator: vtrum velit aliquid proponere contra accuſatum.
19 Actor temere vocans aliquem in iudicio damnatur in expenſis.
20 Contra accuſatorem abſentem qualiter procedatur, qui negligit cauſam accuſationis proſequi.
21 Ab accuſando excluſus quo ad vnum caſum, an quo ad alium caſum admittatur.
22 Actor poteſt compelli per reum ad proſequendum cauſam, quam intentauit contra eum, vt nequeat deſiſtere a cauſa.

1 **Licet.** ¶ †Ante inſcriptionẽ accuſator deſiſtere põt ſine pena: ⁊ ſi nõ venit ad terminũ, imponetur ei ſilentium. h.d. Prima pars narrat factum. Secunda ibi: nos igitur. Diffinit dño. ⁊ tertiũ committit. Secundum ibi: ꝙ vero. Tertium ibi. ne aũt. Iterum prima ponit quinq;, ſcilicet archiepiſcopi dilationem, ipſius citationem, ⁊ comparitionem: deferentium inquiſitionem. ⁊ ipſorum reſponſionem. Secundum ibi: Celeſtino. Tertium ibi: cum autem. Quartum ibi: ne aliquid. quintum ibi. ipſi autem. Caſus. Quidã canonici, ⁊ decanus eccleſie Biſuntineñ. nuntium literatorie ad ſedem apoſtolicam deſtinauerunt, literis ſuis intimantes archiepiſcopum Biſuntineñ. varia crimina commiſiſſe, videlicet ſimonie, periurij, ⁊ inceſtus, de quibus dicebatur incorrigibilis. nuntius ad ſedem apoſtolicam accedens forte vltra mandatum narrans dictos decanum ⁊ canonicos accuſare dictum archiepiſcopum, et literas pape tunc viuenti, ſcilicet. Celeſtino preſentauit cõtinẽtes delicta dicti archiepiſcopi, ⁊ delictorũ dicti archiepiſcopi intimationem continentes: papa Celeſtinus circa predicta ad veritatis indagationem intendere volens dictũ archiepiſcopum ad ſedem apoſtolicam vocauit, vt ſe cõſpectui dicte ſedis preſentaret certo ſtatuto termino: ⁊ facta dicta citatione mortuo Celeſtino, ⁊ ſurrogato Innocentio coram eo in termino citationis comparuit archiepiſcopus prelibatus paratus omnibus argumentis reſpondere. Aliquo autem non comparente Innocentius quendam I. ⁊ O. ad quorũ inſtantiam fuerat facta inquiſitio vocando, ⁊ ipſis in preſentia Romani pontificis conſtitutis fecit ab eis interrogari an vellent pro ſe vel alijs proponere aduerſus archiepiſcopũ prelibatum, ⁊ quod ſcripſerant legitime demonſtrare. Qui reſponderunt quod non propoſito accuſandi dicta crimina ſedi apoſtolice intimauerant, ſed potius quia archiepiſcopus videbatur incorrigibilis ipſi duxerunt aliqua intimanda de ipſo ſedi apoſtolice: licet tamen nuntius ſic dixit formam mandati egrediens. Papa videns quod predicti non agebant, eis ſilentium impoſuit, ne de cetero eis accuſare, vel ſuper predictis infamare liceret: et de fama archiepiſcopi mandauit inquiri: ⁊ dictos canonicos ſimpliciter dimiſit: quod audiens dictus archiepiſcopus non erat bene contentus: ⁊ ſcripſit domino pape qualiter mirabatur qđ ita ſimpliciter ⁊ impune illos dimiſerat canonicos cum de iure deſiſtentes ab accuſatione veniant puniendi. Item ꝙ de fama ſua volebat inquiri, cũ ſanctitas ſua debeat laborare in cõſeruanda bona fama epiſcoporum ſuorũ. Papa reaſſumptis factis ⁊ geſtis tam per predeceſſorẽ ſuũ, ſcʒ Celeſtinũ, quã etiã per ſe ad ſui accuſationem rñdet

2 dictis duobus: vt in lrã cõtinet. ¶ † No. j. arg. pape posse nuntiari quẽ criminosum per lrãs: nã accusabat hic p lrãs: sed significabat dño pape delictũ, sup quibus petebat citari: qd fieri põt: ⁊ sic nõ 3 est ꝯ. iij. q. viij. p scriptã. ¶ † No. modũ citatiõis sup crie, vt veniat 4 rñsurus super obiectis. ¶ † No. q delatiõe facta sup crie nõ porre-5 cto libello aliquo põt qs citari. ¶ † No. practicã pcedẽdi ꝯtra deferẽtẽ, vt interroget citato reo si velit aliqd pponere p se, vl aliis. 6 ¶ † No. ar. qd in cã criminali ex parte denũtiantis põt intercedere pcurator: ⁊ sic nõ ob. j. c. proxi. de quo tñ dic vt ibi. ⁊ hic p Inn. 7 ¶ † No. practicã excludẽdi quẽ a facultate accusandi, vt eo deferẽte, si accusat, posset ad petitionẽ interrogari si velit accusare: ⁊ si respondet qd nõ, imponet sibi silentiũ ppetuũ. ¶ No. deferentẽ crĩa 8 posse ab accusatiõe impune desistere ante inscriptionem. ¶ † No. superiorem potius delectari debere in odore bone fame, quã male. ¶ † No. hic cõmitti aliqñ inquisitionẽ nõ solũ de substãtia delicti, sʒ ẽt de infamia delicti: ⁊ sic vbi est ab vno delatũ, ⁊ est suspitio de infa-9 mia, inqri põt de infamia: ⁊ ad hoc dʒ laborare superior. ¶ † Not. iudicẽ cum grauitate iudiciaria debere procedere ibi seruata iudiciaria, ⁊c. Et est siľe de pba. lʒ. ⁊ fuit grauitas in nõ pcedẽdo ꝯ absentẽ, vel in declarãdo an esset citandus, vel in termino, qñtus esset 10 dandus, sm Bar. ¶ † No. citationem predecessoris trãsire ad suc-11 cessorem. de quo in cle. ne Romani. ad fi. de elec. ¶ † Op. qd citatio non transierat ad successorem, imo videbat ei transumptũ edictum. ff. iudi. sol. l. cum apud Sempronũ. ⁊ C. de iud. l. pperãdũ. §. finañ. vñ dato q iudex surrogatus succedat in cã, nõ tñ in edicto. ff. de iudi. l. mortuo. imo requirit noua citatio. ff. de iudi. l. edictum. ⁊ l. post edictũ. ff. de reg. iur. l. Neratius. vñ iudex surrogatus non hʒ minus anno: vt. d. §. finañ. ad hoc qd no. in. l. consentaneum. C. quõ, ⁊ quando iudex. Dicit Jo. an. distinguendũ de forma verborũ citationis. de rescrip. si gratiose. lib. vi. ⁊ remittit ad cle. ne Romani. in fi. de elec. ⁊ ibi plene dixi. De hoc in Spe. de cita. §. sequit. ver. itẽ no. ⁊ ver. item querit. ⁊ tene in dicta cle. qd ibi dr, restringit ad papã. Dic, si factis aliis citationibus nõ cõpleto edicto successor, seu surrogatus dʒ citatiões cõplere, ⁊ sufficit: vt in. d. l. edictũ. ⁊ no. in. l. cõsentaneũ. C. quõ, ⁊ qñ iudex. Si iudex primus cõpleuerit, tenet saltem vnã citationẽ facere: vt no. in iuribus predictis. et l. mortuo. ff. de iudi. ⁊ tenet Archi. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊ Spec. in Spe. de cita. §. sequit. ver. sed nũquid notorie. ad hoc quod no. Archi. iiij. q. ix. caueant. Et hoc maxime, quando locus est mutatus, vel tribunal, propter incertitudinẽ: vt. l. si vt pponis. C. quõ, ⁊ quãdo iudex. Et hoc in inferioribus. In citationib⁹ pape serua cle. ne Romani. preal. ⁊ hoc ideo, qꝛ nõ de facili de tã longinquo loco põt iterari citatio. Et hec vera, ẽt in delegato post cãm ceptam: qꝛ opꝫ q reiteret citationẽ: vt dicit Arch. in. d. c. caueãt, ⁊ c. de illicita. nisi delegans citauerit per se, vel eũ, cui cõmiserat: vt in Spe. in ti. de cita. §. d. ver. itẽ querit. Citatio aũt passiua pdecessoris, vt partis, vt arctet successorem in litem, vide in. d. l. edictũ. ⁊ l. oratione. §. fin. 12 ff. de fer. vbi dr qd dʒ iterari. ¶ † Opp. ꝯ tex. ibi: vel aliis. qꝛ ex hoc infertur qd in criminalibus posset interuenire pcurator, cõtra. c. sequens. Sol. dic qd hic loquit in denũtiatione, in qua põt interuenire procurator: contrariũ in accusatione, in qua non põt. Nec solutio nõ est bona propter id, qd dr in tex. de inscriptione, p. c. super his. j. eo. Ideo Inno. aliter soluit q cõtrariũ loquitur in nõ socio. Tex. aũt videtur in socio. Ad hoc. ij. q. vij. hoc quidã. de do. ⁊ cõtu. 13 cũ dilecti. ¶ † No. vnã limitationẽ ad ea, que no. in ꝯrio, vt hic isti fuerũt interrogati an vellent allegare aliquas cãs absentie p absentib⁹: qꝛ hoc lʒ in reo: vt. j. ti. j. ⁊. v. q. iij. reos. Hec sol. diuinat. dic quod ista interrogatio fuit simplex, non restricta ad accusationẽ: vñ sm responsionẽ fuisset deliberandũ an debuisset admitti, vel repelli: qꝛ Inn. hic videatur voluisse enumerando certos casus qd 14 potuerat pcurator interuenire. ¶ † Opp. q ex pluribus vnus est eligendus, qui fuit idoneus, qui sit idonior. d. l. si plures. ff. de accu. So. dic qd iudex de pluribus bene põt eligere vnũ, si vult: tñ si nõ eligit, ppterea non vitiat processus: vt ibi no. Vel dic qd qñq plures pretẽdũt interesse principalr, tunc oẽs admittunt: vt. l. iij. §. si plures. ff. de sepul. vio. Qñq plures nõ pretẽdũt interesse principalr: ⁊ tũc vnus est eligend⁹: vt. d. l. si plures. Ita hic oẽs erãt ad-15 mittendi: qꝛ principalr ipsorũ intererat. ¶ † Opp. qꝛ lrã dicit qd videbatur incorrigibilis: sʒ ꝯ, qꝛ sm hoc inferior corrigit superiorem. ꝯ. c. cum inferior. de maio. ⁊ obe. So. Dicit Jo. An. q quo ad monitionẽ Euangelicã, que oẽs ligat. inferior corrigit superiorẽ: ⁊ hoc mõ potuerũt isti corrigere superioris incorrigibilitatẽ. ij. q. j. si peccauerit. In hoc inferior põt dici superior quocũq peccatore, papa excepto. de quo Jo. an. remittit ad. c. magne. de voto. post pn. in gl. hic pʒ. tene q de oibus, de qbus põt accusari, põt denũtiari, ⁊ incorrigibilis fieri: vt no. gl. xl. dist. si papa. Et sentit Jo. an. in. d. c. magne. post Host. vbi videtur velle eũ subiacere denuntiationi Euangelice quo ad peccatum mortale: excepto papa, qui non põt habere officium condemnationis, nisi in heresi, vel peccato tali, de quo posset damnari: vt in. d. c. si papa. vbi gl. xl. dist. multi. ad hoc, qꝛ inferior monet superiorem ad eius negligentiam inducendam, vel duritiã cõuincendã. s. e. c. proxi. in fi. ad hoc. c. ij. de sen. ex cõ. li. vi.

16 ¶ † Op. q etiam post inscriptionem liceat penitere, ⁊ desistere. ij. q. iij. Pauiũ. C. de aboli. l. ij. So. Sine cã, ⁊ non impetrata abolitione post inscriptionẽ discedere non lʒ, vt ibi: tamẽ re integra, id est si reus aliquã carceris iniuriam, vel vinculorum non sit passus. C. 17 de aboli. l. fallaciter. ¶ † Opp. qd non debeat ad inquisitionẽ aliquam procedi non precedente infamia. j. eo. cũ oporteat. ⁊. c. qualiter ⁊ qñ. So. Dicit Jo. an. ⁊ Inno. q quedam est inquisitio nõ immediate crĩa, sed infamie: ⁊ hanc aliqualis infamia precedere dʒ, vel denũtiatio probe persone. Quedã est inquisitio immediate sup crimine: ⁊ in hac exigitur maior infamia. Inquisitio enĩ, de qua hic est illius preparatoria, sm Inn. qui hec dicit. ⁊ etiã Jo. an. qd hec infamia probabit per testes etiam de plano, puta per cõem audituam. de spon. cũ in tua. Jo. an. pro simili remittit. s. de elec. bone. el. j. ¶ In gl. ⁊ ita. ⁊ erit forma purgationis, prout habet de purga. 18 ca. c. si. sm Jo. an. ¶ † In gl. super verbo, interrogari. op. gl. q nõ debuerũt interrogari an vellent accusare: qꝛ per lapsum terminũ in citatione erant cõuicti: ⁊ sic post plus non debebant audiri. iij. q. v. quisquis. C. de accu. l. si ea. Dicit gl. quod monẽdi erant: qꝛ poterant habere legitimam cãm, ⁊ iustam impedimenti, propter quã non accusabant, ⁊ legitima excusat eos: ⁊ hoc ne notarentur de nimia festinãtia. l. iiij. §. si forte. ff. de dam. infec. ⁊ in. c. cũ Bertoldus. de re iudi. Nam si fuerunt impediti, deberẽt restitui ad accusandũ. ff. ex qui. cau. ma. l. si qua. lʒ ad accusandum nõ restituat minor ratione minoris etatis. ff. de mino. l. auxiliũ. Ideo requisiti fuerunt: qꝛ si requisiti non accusant, amodo non audiuntur. Vel dic quod l. si ea. ⁊. c. quisquis. loquuntur quando specifice est statutus terminus accusatori ad accusandum: hic quando non erat statutus terminus, licet esset statutus terminus ad cõparendũ ad petitionem eorũ deferentiũ delicta. Ex quo no. nouũ modum procedẽdi cõtra intimantes delicta superioribus, ⁊ quantũ in se est infamantes: qꝛ eis potest monitio fieri, si sunt presentes, vt accusent: ⁊ si non accusant, imponitur eis silentium super potestate accusandi, vel aliter infamãdi: põt etiã statui terminus ad accusandũ: vt in iurib⁹ predictis. Et qd ibi operat termini lapsus, hic operet monitio qd no. de hoc dic vt in. d. c. qsquis. vnde dicit Host. q interrogant, qꝛ nõ-19 dum inscripserant: qꝛ libellũ accusationis porrexerãt. ¶ † Op. q isti debebant cõdemnari in expẽsis: qꝛ ipsi calumniose vocauerũt ad iudicium. ff. de iudi. l. eũ, quẽ temere. So. Dic q hic fuerũt excusati ppter nuntiũ, qui excessit formã mandati: qꝛ non voluerũt accusare, sʒ simplr delicta denuntiare. Nec punit talis, si nõ accusauit, qꝛ nõ fuit intẽtio accusandi, sed tñ proponẽdi, ⁊ intimãdi delicta: nec fuit inutilis talis intimatio, saltẽ pp indictionẽ purgationis, vel inquisitionis super infamia. Quid si de crie agit ciuiliter, nunqd citari faciens cõdemnet in expẽsis? Gl. q sic. ff. de iure fis. l. ij. §. senatus. ⁊ similiter põt statui terminus. Ad qd de despon. im-20 pu. ad dissoluẽdũ. de cõuer. coniuga. ex publico. † In negotiis aũt ciuilibus aliter procedit contra accusatorẽ absen. C. de iud. l. ppe-21 randũ. de quo de dolo. c. pront. ¶ † Quero an isti possint accusare istum, si iterato delinquat? Gio. q sic: qꝛ q imponit silentiũ ne de cetero valeant accusare, hoc refert ad cãs existẽtes sm tẽpus illic, non ad noũiter ortas. C. de excep. rei iudi. l. si rem. ⁊ pʒ de excep. ad-22 uersario. ¶ † Op. qd cõpellat agere, ex quo iam cepit. C. quõ, ⁊ qñ iudex. aut. qui semel. Sol. In criminali post inscriptionẽ desistere non põt sine cã, vt hic: ante inscriptionẽ, libello non porrecto, adhuc põt desistere: sʒ si ex libello est infamatus reus, tenet iniuriarũ porrigenti libellũ. ff. de iniur. l. item apud. §. si quis libello. In ciuilibus cõpellit post libelli oblationẽ psequi, si reus instet: vt in quo dicit Jo. an, qd hec faciunt qd quis nõ incidat in turpilianũ desistens nisi post litẽ cõte. de quo. ff. ad turp. l. quesitũ. ⁊ l. senatus. §. q post. ⁊ de hoc in. d. l. quesitũ. Et ibi dicũt Legiste q quoddã est tps post litẽ conte. ⁊ nullo mõ lʒ desistere: vt. l. j. C. ad turpil. ⁊ no. in. l. j. C. vt intra certũ tps. quoddã est tps ante lit. cõte. ⁊ post datũ libellũ: ⁊ tũc aut reus est citat⁹: ⁊ nullo mõ lʒ desistere, sicut dicim⁹ in ciuili: vt aut. q semel. C. quõ, ⁊ qñ iudex. ar. l. absentẽ. ff. de pe. Quoddã est tps ante lit. cõte. ⁊ libellũ porrectũ, seu datũ: ⁊ tunc lʒ desistere, etiã si fuerit minat⁹ se velle accusare, ⁊ citatus fuerit: vt hic, ⁊ l. miles. §. socer. ff. de adulte. Ex his manifeste apparet qd gl. q facit differẽtiã inter cãm ciuilẽ, ⁊ crĩalem, nõ bene dicit. no. ij. q. iij. si quẽ penituerit. de quo in Spe. de accu. §. quãto. p totũ. In quãtũ gl. dicit quẽ nõ cõpelli post porrectũ libellũ prosequi, vel accusare: hoc est verũ, nisi ex accusatione sit orta infamia ꝯ eũm: qꝛ tunc cõpellit pcedere. v. q. j. qdã. ⁊. q. vlti. Epiphaniũ. ⁊ no. gl. iiij. q. v. quisquis. ⁊c. Adde sm doc. q hoc procedit in manifesto delatore. Secus aũt in occulto, qui compellitur agere: vt no. in. d. c. quidam.

1 ☞ Ab accusatione quando repellatur is, qui iurauit aliquem non accusare. nu. 20.

2 Episcopus potest deponi propter subiectionem ecclesie alicuius seruitutis homagii factam laico.

3 Homagium habet in se speciem seruitutis.
4 Citatio facta ad diem feriatam valet.
5 Citatio vbi fit de longinquo, potest procedi ad peremptorium pro prima citatione.
6 Citatus etiam in causa criminali potest excusationes non comparendi proponere per literas, aut nuntium.
7 Procurator an in causa criminali admittatur indistincte absente accusato, vbi admittitur ad proponendas excusationes. 12.
8 Delegatus potest exequi iuramentum, vel pactum coram se factū quando id est ordinatum ad finem eius, quod alias etiam sine pacto poterat exequi.
9 Citatus ad instantiam accusatoris illegitimi an comparere teneatur. nu. 24.
10 Omnis exceptio peremptoria competens contra accusatorem potest opponi in vim dilatorie ad contumaciam excusandam.
11 Calumniosus actus non debet parere preiudicium reo.
13 Procurator an intercedat pro existente in carceribus, etiam si cō tra incarceratum agatur criminaliter.
14 Procurator an possit intercedere pro accusato, cui venit imponēda pena pecuniaria ex statuti forma pro crimine capitali.
15 Procurator an intercedat, si pro delicto imponitur pena in decē, que si non soluerit, amputabitur sibi manus.
16 Procurator an in omni specie criminum repellatur.
17 Procurator an in omni actu excludatur in criminali. 18.
19 Sententia lata cum procuratore in casibus, in quibus comparere non potest, an valeat.
21 Exceptio calumnie an possit opponi post litem contestatam.
22 Denuntiare an possit, qui iurauit non accusare.
23 De crimine accusatus per vnum, ⁊ absolutus, an possit de eodem ab alio accusari.
24 Contumaciam an incurrat citatus, etiam illegitime, si non compareat die assignata.

1 Veniens. ¶ † Qui iurauit aliquē nō accusare, ab eius accusatione repellitur. hoc dicit, Prima ponit factum. Secunda purgationem, citationem, ⁊ pronuntiationem, ibi: cum igitur. In prima facit quinq̄, ponit accusationem episcopi super tribus. Secundo ipsius citationem, ibi: vnde. tertio ipsius non venientis excusationem, ibi: idem. Quarto ipsarum excusationum repulsionem, ibi: licet. Quinto procuratoris admissionem, ⁊ receptionem, ibi: nec procuratores. Casus. Quidam Prageñ. canonicus accessit ad sedem apostolicam, ⁊ coram ea proposuit ꝙ Prageñ. episcopus esset filius cuiusdā presbyteri, ⁊c. vt in litera. ¶ Nota primo ꝙ intrusus dicitur illegitime, ⁊ indebite institutus. ⁊ vide Hosti. quis proprie dicat intrusus. de rest. spo. in literis. ⁊ vide in gl. magna. ver. quid ergo. ⁊ vide gl. magnā in. c. nisi cū pridem. §. propter conscientiam. de renun. ⁊ de exces. prela. ad aures. ⁊. c. tanta. de pre-
2 ben. cum iam dudū. ¶ † No. ij. ꝙ propter subiectionē ecclesie alicuius seruitutis homagij laico factam pōt quis ab episcopatu de-
3 poni. † Et no. ꝙ homagiū habet in se spēm seruitutis. ¶ † No. va-
4 lere citationē ad diem feriatā. Vide qd̄ no. s. de fer. c. fi. † Et not. ꝙ
5 vbi fit citatio de longinquo, pōt procedi ad peremptoriā in prima
6 citatione: vt dixi de offi. dele. consuluit. ¶ † No. citatū in causa criminali excusationes nō comparēdi proponere posse per nuntiū, ⁊ lite-
7 ras. ¶ † Not. ꝙ in cā criali, etiā vbi agit ad finē depositionis in dignitate, quē nō posse respondere per procuratorē. Admittit tamen qs tanꝙ excusator ad proponēdas excusationes, lꝫ nō admittat ad allegandū causas cause. si nō pōt illas pponere, pōt assumere officiū excusatoris, ⁊ dn̄m absentē excusare. No. excusatorē poss: opponere dilatorias exceptiones ꝯ accusatorē ad repellendū cū a limine iudicij, ⁊ psecutione, vt sic excuset reū a cōparēdo. No. semel caluniatū in codē crimine ꝯ eundē ab accusatione repelli. No. ꝙ qui iurauit nō accusare, repellit a ptāte accusandi, etiā quo ad finē publice vtilitatis psequēde, inquātū iurauit respectu delicti de preterito cōmissi. vide de iureiu. quēadmodū. maxime qñ iuramentū in-
8 sequit iustā cām, alias cū ab accusando repellēt ē. ¶ † No. ꝙ iurm, ⁊ pactū factū corā iudice ēt delegato, pōt exeq per delegatū, qñ illud ordinat in finem eius, qd̄ als etiā sine pacto poterat, ⁊ debebat
9 exeq delegatus. de quo de offi. dele. si qñ. ¶ † No. citatū ad instātiā illegitimi accusatoris teneri cōparere, qñ nō est notoria inhabilitas: ⁊ si nō cōparet, cōtumax est: ⁊ ēt si postea detegat inhabilitas de cōtumacia pōt puniri. ¶ No. vnā penā cōtumacie, vt qs puniatur in veniēdo etiā inaniter, vbi prius noluit cōparere. ¶ No. infamato indici purgationē. no. Host. ex eo qd̄ hic tenet ex priuilegio, ꝙ princeps fundat intentū in tpalibus de iure cōi. viij. dis. quo iu-
10 re. de quo de offi. archi. c. fi. de iureiurā. nimis. ⁊. c. petitio. ¶ † Not. ꝙ ois exceptio peremptoria maxime cōpetens ꝯ accusatorem, pōt opponi in vim dilatorie, ad excusandam contumaciam: q⁊ ⁊ si pn̄s fuisset, rn̄dere nō tenebatur: sic ⁊ perēptoria quīq opponit in vim dilatorie. de re iu. cū. cū J. ⁊ A. ō testi. veniēs. el ñ. ¶ Op. ꝙ excusatio de iminēti ꝯsecratiōe esset legitima, cū ꝯsecrationi adesse dēat. So. papa erat cert⁹ de tpe, s. ꝙ in diē añ festū resurrectionis ꝯficiēdū est chrisma, ēt si loc⁹ esset iterdict⁹. ō sen. exc. qñ. lib. vi. Et talia pnt p alium expediri. de ꝯse. eccl. vel alta. c. aqua. de offi. ordi. ꝙ sedem. ⁊ sic nō ob. de cele. missa. referēte. ¶ Op. ꝙ debuit iponi silentiū accusatori abn̄te cōtumaciter accusato: q⁊ sicut nō ꝯ, ita nec p est in abn̄tē ferēda sn̄ia. Dicit Jo. An. ꝙ hic exuberauit offm̄ iudicis, scꝫ pape: certe papa iuste fecit: q⁊ aliq excn̄te ꝯtumace, pn̄tia ipsi⁹ locū supplet: ⁊ cū pponent tales exceptiones ad excusandā absentiā: q⁊ si pn̄s fuisset, ñ tenebat rn̄dere, potuit index, ⁊ debuit declarare eū nō teneri respondere, ⁊ isti illegitimo accusatori silentiū imponere. l. pperādū. §. si aūt re⁹. de iud. ¶ Op. ꝙ non debuit admittere exceptiones. seu excusationes sup principali per procuratorē: q⁊ hoc ē respōdere ad cās cāe. Sol. Dic ꝙ adhuc exuberauit offm̄ iudicis. Tu dic ꝙ qñ ppositio, seu exceptio sup principali cōnexa est excentioni cōtumacie lꝫ p pcuratorē opponere p modum excusationis cōtumacie: ⁊ ea pbata index poterit imponere silentiū actori ex q̄ liquet de inhabilitate accusatoris, vt hic. Op. quod ex cōfessione fctā corā auditorib⁹ datis super executionis articulo tm̄, non debuerit imponi silētiū accusatorib⁹. Dicit Inn. ꝙ in hoc hic adhuc exuberauit offm̄ iudicis, scꝫ pape. Vel dic ꝙ hic confessio fuit repetita corā papa, scd̄m Jo. An. Certe ista confessio fuit facta corā auditorib⁹ sup articulo excusationis ꝯtumacie ⁊ connexum ex ea sequebat: ⁊ id non tenebat cōparere: q⁊ accusator erat inhabilis: vn̄ sup hoc vt cōnexo pōt pnūciari corā quocunq iudice ꝙ ipse accusator erat inhabilis: ⁊ p hoc excusabat reus a cōparendo. Dic, qcquid dicat hic. d. An. qd̄ opi. Jo. An. est verior quo ad c. nostrū: q⁊ si verū esset ꝙ hic papa admisisset pcuratorem quo ad istas exceptiones vt excusarēt cōtumaciā, nō pnuntiasset sup forma peremptoria, scꝫ. ipm non audiendum, de cetero silētiū imponendo, sꝫ ipsum appellandū tanꝙ inhabilē. Itē nō declarasset ipsum epm cōtumacē, cū ex ipsis exceptionib⁹ denotaret ipꝫ nō fuisse cōtumacē, si appareret de inhabilitate. Itē nōne ista ꝯfessio pōt dici facta pte abn̄te, cū isti pcuratores ad hoc nō haberēt mādatū, nec habere poterant, attenta natura exceptionis obiecte: ergo nō debuit piudicare: vt. l. certum. §. si qs abn̄te. ff. de ꝯfes. ergo ⁊c. Itē q̄ ad primū, qd̄ potuit supplere ex offō p abn̄te, pcedit qñ ꝯ abn̄tē pōt i cā pcedi. Sꝫ in casu. c. nō poterat pcedi: ergo nō potuit supplere. ¶ Op. ꝙ ex calūniosa accusatiōe nō debuerit h̄ grauari in
11 purgatione: † q⁊ actus calūniosus nō dꝫ parere piudiciū reo. ff. de pna. l. iij. ff. de cal. p totū. So. Calūniosa accusatio nō fuit imediata cā indicende purgationis: sꝫ īfamia facti, que inducit ex grauamine, opat purgatiōis necessitatē, ⁊ opat etiā alia, de qbus. s. e. dispo-tēs. sm̄ Gof. ⁊ vide qd̄ no. Jo. ij. q. v. oībus. in gl. antepe. Idē si pp accusationē remaneat suspect⁹: vt no. gl. in. d. c. oībus. qd̄ intellige vt no. de offi. ordi. ex pte. scꝫ qd̄ nō solū est iudici suspectus, sed etiā alijs, ⁊ est ingens suspitio. Et inquantū dicit infamiā ortā ex calūniosa accusatione habere hūc effectū: intellige qñ hec infamia trāsiuit ad bonos, ⁊ graues: lꝫ habuerit ortū a leuibus, vel a calumniatoribus: vt no. gl. de purga. ca. cū dilectus. in glo. pen. Et sic videt qd̄ nō bene dicit gl. in. d. c. omnibus. que dicit purgationē indici ex calumniosa accusatione: nisi intelligat prout est dictū. Et inter cetera no. gl. in. d. c. oībus. que docet cognoscere qñ persona est leuis ibi. in gl. vlti. scꝫ qñ est persona, q̄ de facili mouet ad credendū oē, qd̄ dicit absq aliqua bona deliberatione. alleg. xi. q. iij. in cūctis. ⁊
12 de pur. ca. cū in iuuētute. ¶ † Op. ꝙ admittat procurator in cā criminali. s. eo. lꝫ. ff. an per aliū cā appel. l. i. ad hoc. ff. de procu. l. seruū quoq. §. publice. vbi dr ad lr̄aꝫ, publice vtile est, absentē a quocūq defendi. Nam ⁊ in capitalibus defensio dat, vbicunq quis absens dānari pōt. Item quēuis vba pro eo facientē, ⁊ innocentiā excusantem audiri equū est, ⁊ ordinarium admittere. ad hoc. l. reos, C. de accu. reos capitaliū criminū absentes etiā per pcuratores defendi leges publicorū iudiciorum permittunt. ¶ Gl. sol. per modū regule. ⁊ casuū exceptorum. pōt gl. reduci ad hanc doctrinā, vt decidat tres casus. Primus casus, qñ procurator venit ad excusationes absentie allegandas: ⁊ sic ad excusandum contumaciā, ⁊ sic admittit, vt hic: ⁊ sic potest intelligi dictus. §. publice. ⁊. l. reos. Secundus casus, qñ constituitur in causa criminali ad excipiendū: ⁊ adhuc hic admittitur: vt hic, ⁊. xxiii. qd̄. v. reos. de do. cum dilecti. Tertius casus est, qñ venit ad totalē defensionem delicti, ⁊ sic ad proponendū causas cause: ⁊ tūc dicit gl. ꝙ in ciuili de crimine admittit, q⁊ est mista de pcu. tue. ⁊ in actione populari sm̄ distinctionem eius: als ponit pro regula: q⁊ regulr̄ non admittit, ⁊ excipit aliquos casus. infra examinabo: ⁊ ibi tres casus habet opi. q⁊ glo. ponit regulam quod non admittat. Martinus tn̄, ⁊ sm̄ aliquos, Melendus fuit in opinione qd̄ ad allegandas cās cause admitteretur post litē contest. cōstitutus aūt ante lit. cōte. non ⁊ sic distinguebat hūc casum qd̄ non placet gl. Et ad iura, per q̄ mouet Melendus, ⁊ Mar. rn̄dit qd̄ inquantū dicunt procuratores admitti,

debēt intelligi ad allegandas cās absentie. Motiua Mar. nō ponunt hic. Primo mot⁹ est, qr ſm opi. suā pōt reus absens post lit. cōte. dānari in quocūq crimine: vt no. in. l. absentē. ff. de pen. ergo cū hic frustratoriū non sit iudiciū, poterit pcurator interuenire. ad hoc dictus. §. publice. in ratione sui. Scda ratio sua, qr procurator añ lit. cōte. interueniēs dz dannari in snia: qr verba snie debēt in eum dirigi. Secus ſm opi. suā, si interueniat post litē cōte. vt notat ipse in. l. j. C. de sent. de quo dixi. s. de elec. querelā. Absurdū enim esset, pcuratorē ex alieno delicto dānari, cū pena suos debeat. &c. C. de pen. l. sancimus. Nō interuenit aūt ante, qr dānaret: sed interuenit postea: qr nō ipse, sz dñs damnat. Adducit. l. reos. ponderando vbū reos: qr dicit, qñ nomē est receptū inter reos: ⁊ sic qñ est lis cōtest. l. si maritus. §. prescriptione. ff. de adul. ff. de pub. iudi. l. is. q. ⁊ no. C. qui accu. nō pos. l. negando. Rōnes huiusmodi fundant cōiter super opinionibus damnatis. Quo ad primam rōnem de fundamento quid tenendū, habet in. d. l. absētem. ⁊ dixi de do. ⁊ contu. veritatis. iij. q. ix. in summa. Quo ad scdam rationē recurrēdū est p fundamento ad illa, que habent de pen. querelā. ⁊. l. reos. pōt intelligi etiā añ lit. cōte. qr reus dr accusatus, etiā ante lit. cōte. vel is ꝯ quē agit: vt. l. pperādū. §. sin aūt reus. C. de iud. Tertia fuit opi. quā etiā ponit gl. ponendo vnū casum, ex quo colligit qd in criminibus a relegatione. j. nō intercedat pcurator. In criminibus a relegatione. s. nō intercedat pcurator. In criminib⁹, in quibus imponit relegatio, et intercedat. Nā exigit ad hoc vt nō possit, qd crimen excedat penā relegatiōis. Causa hui⁹ est, qr in criminib⁹ vsq ad relegationē damnat absens; vt. l. fi. C. de in in. l. j. an p aliū cause. ⁊ no. in. d. l. absentē. Iudicium ergo non erit frustratoriū. In alijs autem a relegatione. s. minime dānat absens: ⁊ sic iudiciū non erit frustratoriū. Sed hec opi. est ꝯ. §. ad crimen. preallē. ⁊ eius rōnē: qr concludit ibi etiā qñ ad sniam preedi pōt in abūtem, pcuratorē intercedere nō posse. ad hoc. l. inter accusatorē. C. e. ti. Nā ibi differtur snia, si iusta cā absētie allegetur: ea ergo nō allegata iusta, pmulgat. Et sic loquit in crībus, in qbus ad sniam pcedit in abūtem: ⁊ tñ negat pcuratorē intercedere. Itē pena depositionis est ordinaria etiā accusationis, q̃ imponi pōt in abūtem, saltē lit. cōte. vt no. de dolo. c. veritatis. ⁊ sic hic posset pcedi in absentē ad sniam: ⁊ non intercedat pcurator. Examinabimus tria. Primo cū varie imponunt pene pro crībus, an ad quācūq penā agat, intercedat pcurator: qr pcurator est dānandus, non dñs: vt. l. j. C. de sen. q nō pōt in crībus fieri. Ita no. in gl. in. l. j. §. ad crimē. ff. de pub. iud. Hanc rōnem approbant doc. qr illud, qd dr, qñ snia est facibilis in pcuratorem: als secus: vt. l. vlt. C. de iniur. ⁊. l. ij. C. de pen. Alia rō assignat p gl. in. l. seruū. §. publice. ff. de procu. quā ponit Bar. in. d. l. pen. §. ad crimen. Scdo, cum noui dent modi agendi, vel opponēdi de crimine, an in omni nō intercedat. Tertio, cū plures sint actus in lite, an admittant ad oēs, an excludat ab oībus pcurator, an in aliquibus admittatur, ⁊ in aliquibus nō. Ad primū opz videre rōnē quare pro absente in criminali nō intercedat procurator. ¶ Glo. assignat rōnes: qr iudiciū esset frustratoriū: qr contra absentē regulariter nō procedit ad sniam, p quā volunt qdā qd in oībus criminib⁹ in qbus ꝯ absentē pōt pcedi ad sniam, in oībus illis intercedere pōt procurator: ⁊ in oībus illis, in qbus nō pōt procedi ad sniam, nō pōt intercedere pcurator. Fundamētū est dictus. §. publice. in tertia pte. ibi: vbicūq. Opi. ista ab vltramontanis improbat. ⁊ rō: primo p. l. ij. C. de procu. vbi pmittit in criminali, qñ pecuniariter agit: prohibet ergo in non pecuniaria quacūq. Scdo, qr tex. q repellunt pcuratorē, vt in. d. §. ad crimē. ⁊ siles, indistincte loquunt: ergo siue in absentē posset sniari, siue nō, idē est. Itē per casum. l. fi. C. de iniur. vbi speciale est in illustrib⁹, vt rñdeant per pcuratorē in casib⁹, vbi snia ferri pōt ꝯ abūtē. In alijs ergo secus. Itē per. l. j. C. an per aliū cause &c. vbi in pecuniaria permittit, procuratorē intercedere: ergo pbibet in capitali: ⁊ capitalis cōprehēdit omnē penam vsq ad relegationē. Postea dicit q si sit talis, in qua possit imponi pena vsq ad relegationē, non agit cā per pcuratorē. Cum ergo inquantū dixit de capitalibus, intelligant pene vsq ad relegationem exclusiue, ne sequēs pars, in qua dicit idem vsq ad relegationē, supfluat, necessario relegatio includit: ⁊ ad penā relegatiōis pcedit etiā ꝯ absentē: vt. l. absentē. ff. de pe. Relinquitur ergo qd etiā in crimine, vbi pōt procedi in absentē, non pōt intercedere procurator. ad. §. publice. rñdetur qd loquit de allegante cās absentie. Et hanc opi. sequit Cy. ⁊ Mar. Sill. ⁊ Ja. de Ra. vt dr hic Jo. an. qui tñ dicit q opi. gl. seruat ꝯ Bar. Brix. Ray. Dy. Et alij moderni tenentes opi. gl. rñdent ad. l. ij. s. alleg. qd non debet sumi argumentū a ꝯtrario. Ad. l. j. an per aliū. respondet qd illud vsq, nō includit relegationē, sed excludit. Nā quedā sunt capitales stricte: ⁊ iste sunt, in quibus imponit pena mortis. C. de trāsactio. l. transigere. in istis excludit tex. interuentum in prima parte. Quedam sunt capitales magis late, in quibus venit imponenda pena, non mortis, sed seruitutis, vel amissionis ciuitatis: ⁊ iste includuntur in secūda parte, vbi dicitur qd si ea sint, in quibus veniat imponenda pena vsq ad relegationem: ⁊ sic relegationis pena excludit. Ad. l. fi. C. de iniur. nō respōdent: sz forte intelligūt qñ maior pena relegatione venit ex iniuria imponēda. Et hāc opi. sequitur cōitas: ⁊ tenuit Host. de procu. tue. ⁊ Fre. de Sen. suo consi. cexxix. Et vr mihi ꝯ dictum. §. ad crimē. vbi tex. dicit qd in capitalibus nō admittitur, nec in publicis iudicijs: sed bene admittitur excusator ad allegādas cās abūtie: ⁊ si legitima allegat, differt sententia. loquit ergo. qñ ad sniam pōt procedi. Ad hoc. l. inter accusatorē. eo. tit. ver. inter accusatorē ⁊ reū. excusatio allegata admittit, ne citatus absens damnet. Admittunt ergo excusationes tñ, etiā in casu, in quo absens damnari posset. Ad hoc tex. hic, ⁊. j. eo. super his. vbi indistincte dr in causa, in qua pōt procedi in abūtē ad diffinitiuam in abentem, vt ad penam depositionis, nō pōt procurator intercedere, nisi restringant oēs, qñ procurator interuenit ante lit. cōtest. per no. de do. veritatis. Scdam rōnē ponit Gui. de Suza. in dicto. §. publice qd ideo nō interuenit pcurator, qr frustratorium esset iudicium aut in snia, aut in executione, ex quo absens est reus. Per que concludit qd si sint tales pene, in quib⁹ snia posset pmulgari in absentē, ⁊ executio fieri, poterit procurator intercedere, si tales sint, in quibus non posset snia ferri in absentē, vel si possit, nō esset exequibilis in absentē: tūc nō poterit intercedere pcurator, sed excusator p que dicit qd si agitur ad penā priuationis dignitatis, vel remotionis ab ordine, qr pena est promulgabilis, ⁊ exequibilis in absentē, poterit procurator intercedere. de petra. nō solū. §. fi. ⁊. C. de procu. l. exigendi. Et si venit aliqua pena, q̃tūcunq leuis, q̃ sit persone afflictiua, qr hec nō est exeqbilis in absentem, procurator nō admittit: vt si veniret imponēda pena fustigationis. Per hoc dicit, qr pena relegationis a loco: qr hec est in absentē promulgabilis, ⁊ exequibilis, pōt intercedere pcurator. Secus si sit relegationis ad certum locū: qr hec non est exequibilis in absentē: ⁊ sic frustratorium esset iudiciū. Ad. l. fin. C. de iniur. rñdet qd pena est arbitraria: ⁊ sic maior relegatione potuit ibi imponi. ¶ Oppo. hec rō non plz per hanc decre. ⁊. c. sup his. j. eo. Itē dato q sñia non sit exequibilis de pñti, poterit tñ forsan iste venire interim: ⁊ sic aliqua spes est exequendi, sicut in damnato, qui cessit bonis: vt no. de solu. Odoardus. de resti. spo. olim. ⁊ obligat ad dlem vt no. Inno. in. c. j. de mu. peti. ⁊ est tex. in. l. j. an per aliū cause. Assignant alij rationē, quod ideo non intercedant. qr reus dz esse pñs, ⁊ cām dicere: ⁊ qr cām dz dicere in vinculis. l. fi. C. de acc. l. diuus. de custo. reo. Iste due cause sunt generales, nisi aliter declarent. Aliam ponit Barto. que sumitur ex. c. tue. de procura. quia non expedit Reipu. vt admittat procurator: ne pp allegata, ci⁹ cria maneāt impunita. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. Aquil. ⁊ in. c. vt fame. j. de sent. excō. Itē qr sic posset de facili dānari innocēs, qd nō ꝯtingeret eo pñte: qr cām propriā qs melius agit p se, q̃ per pcuratorē. l. j. in fi. ff. ad Carbo. ⁊ ad hoc. l. nō solum. §. fi. ff. de procu. Hec rō nō ꝯcludit, qñ absens pōt damnari: qr tūc melius est qd defendat per aliquē, quā per nullū. Ideo rō ꝯcluderet, si pp nō interuentū procuratoris euitarent iudiciū. pōt dici qd illa est rō, quare nō admittat, qr nō potest suā personā legitimare in iudicio: qr dicit lex qd ex pte rei nullus dz admitti vt pcurator, nisi caueat de iudicato soluēdo. Insti. de satisda. §. si vero aliquis. C. de satisda. l. j. ff. iudica. sol. l. si ad defendendum. l. recte. ff. de iudi. ⁊. ff. de procur. l. qui proprio. §. alium. cum simil. Fragilis aūt est cautio de iudicato soluēdo in criminalibus: qr non potest soluere iudicatum, si venit imponēda pena afflictiua persone, cum ad illam nō possit se obligare pro alio. Nam cū pene suos debeant tenere authores. C. de pen. l. sancim⁹. ⁊ nemo est dñs membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad legē Aquil. Hanc assignat Spec. in tit. de accu. §. sequit, ver. porro si sit cōtumax. Si venit imponēda pena dignitatis abdicatiua, idem: qr nō pōt dare cautionē, seu talionē, cū ipse nō habeat talē dignitatē: als si haberet, nō haberet Respu. interesse suū vindicte in delinquēte, si alter q̃ ille, q deliquit, priuaret: nec dignitas tpalis, vel spūalis hñ est mēsurabilis q̃titati. cū illa nō sit mēsurabilis: maxime si sit dignitas spūalis p que relinquit qd vbi venit pena pecuniaria imponēda, intercedere pōt procurator: qr tunc pōt addi cautio, ⁊ non vbi alia venit imponēda: ⁊ sic de iure opi. vltima remanet vera. ad hoc tex. in. d. l. ij. C. de procura. vbi dicit quod potest intercedere procurator in pecunia solēnitatibus impletis: quasi dicat, idest prestita cautione de iudicato soluendo: quasi in alijs non, quia non potest solennia implere. ⁊ ad hoc. l. j. an per alium cause. tenetur illa inclusiue vsq ad relegationem, ⁊ excludit pecuniarias causas: practicatur tamen cōis opi. de qua dixi. s. quam tenēdo opz qd isti tex. restringantur, qñ procurator intercedit ante lit. conte. Secus si post qr tūc pōt snia ferri in absentē, per no. de do. veritatis. hic vr presupponi qd in causis criālibus ad hoc vt posset pcedi ꝯ abūtē, requiritur litis cōte. quā opi. cōiter reprobant legiste: vt habet in. l. absentē. ff. de iudi. iij. q. ix. in summa. 13 † Ex his decidit an pro existēte in carceribus intercedat pcurator. Dicit Bar. Brix. ⁊ Odo. qd sic: quia tunc snia non potest esse delusoria. Alleg. ff. de appel. l. non

tantum

tantū.vbi ꝓ eo,q ducit ad patibulū,qui nō vult appellare,pōt qs appellare.Cū obstat multū rō p̄dicta:q2 adhuc dz cautio ꝓcuratoris interuenire.Ad hoc.l.j.an per aliū cause.Nā ibi ex quo lata erat snia,necessario erat in vinculis:q2 nō dz ꝓcedi ꝯ aliquē in talib⁹ criminib⁹,nisi causam dicāt in vinculis.ff.de custo.reo.l.diu⁹. Ad.l.nō tantū.rūdeo qd ibi non venit ad totā cām,sed ad articulum appellationis:vel ibi interuenit rōne ꝓprij interesse.s.cuiusdā cognatiōis,que est inter hoiem:⁊ hoc,ꝓpter periculū late snie,qū notū est,illā fore iniustā,⁊ sentētialiter ꝓperat volūtarie mori:sec⁹ vbi est dubiū de iure suo,⁊ nō cōstat illū iniuste damnatū:vt dicta l.j.C.an per alium cause.sic dñs ratione sui interesse auditur volēs defendere seruū suū.l.seruos.ff.de accu.⁊ dicit hic gl.Practicatur tn̄ opi.Bar.⁊ eam tenēt doc.sz dñi de Rota in sua cōclu.cxcvj.⁊ Fred.de Senē.in suo cōsi.ccxcix.†Ex hoc infertur,an vbi venit im14 ponēda pena pecuniaria ex forma statuti ꝓ crimine capitali,intercedat procurator?Et tene qd sic,sm Dy.⁊ Bar.q2 in hac materia nō dz cōsiderari qualitas pene.ff.de pub.iud.l.publicoꝝ.ff.de pe.l. quo statu.ff.de bo.li.l.qui cū maior.§.pe.cū.l.seq.Hec vera ex parte rei,⁊ ex parte actoris:q2 delictū est publicū,lz alteret pena:vt not. in.l.j.ff.de pub.iud.non intercederet nisi scdm formam.l.licet.ff.de 15 pen.⁊ hoc sequit Fred.in dicto suo cōsi.ccxcix.†Ex his deciditur, q si ꝓ delicto imponitur pena in decē,⁊ si non soluerit.amputabit man⁹:an intercedat ꝓcurator.Dic qd non:q2 amputatio manus est in obligatione,⁊ decē in facultate soluēdi.Nā vbi aliqd debetur sub noīe pene non est in obligatione.ff.de pe.leg.l.ij.⁊.l.i.§.nō scribit.ff.ad.l.fal.Non ob.ff.de in litē iur.l.j.vbi nō attēdimus qd obligatio possit superexcrescere:q2 ibi de augmento,qd venit extrinsecus,non ex natura obligationis,sed iudicis officio.Ad hoc.l.cer16 tū.ff.de eo,qd cer.lo.⁊ hec sufficiāt de primo.¶†Nunc secūdo principaliter quero an in omni specie criminū.quomodocūq3 agat, repellatur ꝓcurator.Dic,si agitur ciuiliter,intercedat ꝓcurator,qū agitur ad cōmodū priuatū.dicta.l.ij.C.de ꝓcur.l.non cogendū.§. si.eo.ti.Idē si agat ciuiliter,⁊ ad cōmodum publicū, vt in actione populari:quo casu dicendū est idem ⁊ ex parte rei,⁊ ex parte actoris:vt habetur in.l.licet.ff.de procu.¶Oportet tamen quod si talis sit actus,qui infamet,qd procurator habeat speciale mandatū. ff.de procu.l.non cogendum.§.si vero.⁊ in.c.super his.j.c.per Inno.⁊ in cle.non potest.de procura.Si per viam accusationis,dic vt in primo membro.Si sup crimine ꝓcedit per viam inquisitionis, Legiste non admittūt ꝓcuratorē:q2 ipsi nō alterāt penā ex modo procedendi:vnde nō interuenit,sicut non interueniret,si ageretur per modum accusationis.Ad hoc no.p Bar.in.l.si cui.§.j.ff.de accu.⁊.l.ij.§.si publico.ff.de adulte.de iure autem canonico,vbi eadē est pena accusationis,⁊ inquisitionis,vt in criminib⁹ exceptis,de quibus in.c.inquisitionis.j.eo.⁊ Jo.an.in.c.qualiter.§.debet.sup verbo,illi.idem vt non intercedat:vt not.glo.in dicto.c.inquisitionis.⁊ domini de Rota,sua conclusione.cccc xij.⁊ no.de dolo.c.veritatis.In alijs criminibus nō exceptis.in dicto.c.inquisitionis.tenent canoniste cōmuniter procuratorem intercedere:vt no.Host. in duobus locis,in dicto.c.inquisitionis.⁊ idē no.de accusa.qualiter,⁊ quādo.⁊ de do.veritatis.⁊ sic loquitur illa gl.plurale,que est sic intelligenda:⁊ sic debent intelligi domini de Rota in dicta sua conclusio.cccc xij.allegat de re iudi.cum J.⁊ A.⁊ de accusa.qualiter,⁊ quando.§.debet.super vers.illi.⁊ dictum Inn.qui si.sint legi. causam.⁊ ad hoc dictum Specu.in titu.de pe.§.j.in fine.ad hoc gl. de do.c.veritatis.Et est ratio,q2 ista inquisitio vocatur causa ciuilis,cum solum tendat non ad vindictam, sed interesse publicum, ne criminosus male teneat ecclesiam:hic tenent idem in defensore comparente tanꝗ coniuncta persona:⁊ dicūt quod prestabit cautionem,secundum ea,que no.Inno.qui fil.sint legi.cām.Fatentur quod talis si agatur ad depositionem beneficij,nō poterit sustinere ante litis cōtest.⁊ allegāt pro ⁊ cōtra,no.per Spe.in tit.de ꝓcu. §.j.ver.sed nunquid.Si aūt crimen deducit in iudiciū per viā exceptionis,si opponit ad finem repellendi,hic finis ciuilis est:⁊ admittitur ꝓcurator.j.eo.super his.vbi tamen exceptio infamat:qd patet ex his,que no.de ordi.cogni.cum dilect⁹.exigit speciale mandatum,per no.in.d.c.super his.⁊ in cle.non potest.de procu.dic vt ibi habetur.Idem si opponatur ad finē deijciendi ab obtento,vt ibi:q2 hic non est pena delicti,sed potius inhabilitas persone:⁊ sic causa est ciuilis:⁊ tunc satisdabit procurator,secundū formam,de qua.de offic.deleg.corā.in.j.gl.⁊ super ea.Si autem opponatur ad finem puniendi,quod est aliquando:sed secundum no.in dicto.c. ij.de ordi.cogni.⁊ in.c.j.de exceptio.⁊.l.ij.§.si publico.de adulter. tunc idem per omnia quod dixi.s.de accusatione.Si vero deducitur per viam denuntiationis Euangelice ex parte denūtiantis cū quis posset denūtiare,⁊ sic actio quodā modo popularis:videtur ad huc distinguendū sm.l.licet.ff.de ꝓcu.ex parte denuntiati pōt ꝓcurator intercedere:q2 nō intendit finis pene,sed pulic:si denuntiatio est canonica,dic idem quod in inquisitione:q2 is dicit ciuis. ad qd.s.eo.lz.⁊ hoc tz Spec.in tit.de nup.§.j.alr de presump.cum

17 in iuuentute.de testi.ex parte Ade.¶Uenio ad tertiū,⁊ quero an in omni actu excludatur procurator in criminali.Et hic decido aliquos casus.Primo,qū venit ad proponendū excusationes: ⁊ sic non venit ad allegandū causas cause,sz causas absentie.Inn. tz hic qd possunt per ꝓcuratorē opponi in criminali,vt hic est casus:⁊ hoc verū,siue sint in iure,siue in facto,ex quo hz mandatum vt q2 dicit,talia non comparet corā vobis,q2 est excōicatus,vel q2 actor est excōicatus,vel filia.In facto non tenet coparere:vt q2 est infirmus,vel in carceribus detentus,vel filia.Et hanc partem tenēt oēs.ad hoc dictus.§.ad crimen.⁊.§.publice preal.sm aliū intellectū.Per excusatorē aūt nō habētē mādatū,dicit qd pūt ꝓponi excusationes facti:q2 hic nō hz satisdare.Ad hoc no.in Spe.de defen.super rubrica.Sed non mirū,si tales exceptiones iuris non pōt proponere,nisi habeat mandatū:cū ius alterius nō pōt quis in iudicium deducere,nisi habeat mandatū hoc,vel iuris:vt est ille,qui satisdat:q2 excusatores nō satisdant:vt no.gl.ff.de re.iur.l. in eo.§.j.qui pro casu alleg.§.publice.⁊ ideo ibi admittit vt excusator:q2 non satisdat.qd dicit Inn.de excusationibus iuris,tenet Bart.in excusationibus facti,in dicto.c.ad crimen.⁊ dicit dictum Inn.verum inquantū dicit eas proponi posse sine mandato,quādo excusationes sunt necessarie,vt q2 infirmus,vel incarcerat⁹,vel q2 nō pōt transire per iter:q2 nō egent ista oppositione,sz simplici declaratione:⁊ q2 tūc non pendet a volūtate sua alr facere.Ubi autem sint probabiles,vt quia in loco habet inimicitias,posset tn̄,si vellet,venire:⁊ in hoc spectatur voluntas:q2 impossibile est qd volet,⁊ non volet.Ideo apparet constare de mādato:ideo multo fortius si excusationes omnino sunt voluntarie,vt sunt tales:tu non es meus iudex:⁊ similes.¶Secūdus casus est,qū ꝓponit dilatorias exceptiones:⁊ si proponatur in modum excusationis absentie:⁊ pōt,vt hic est tex.⁊ dixi.s.Si per modū exceptionis:⁊ tz glo. qd potest.⁊ Jo.an.hic,⁊ Bar.in dicto.§.ad crimē.q2 iura,que repellunt procuratorē,loquuntur qū venit assumendo defensionem cause.tenet hic Uin.Pe.⁊ Inn.s.c.xxi.Host.hic,⁊ Gul.in Specu.de procu.§.j.ver.sed precedēs.⁊ seq.alleg.Host.dictum.§.ad crimē.⁊ hoc maxime secundū Host.qū processus alias esset cōtra absentē.¶Terti⁹ casus est,qū vult venire ad ꝓponendas exceptiones peremptorias,⁊ cōcernentes merita negotij principalis:⁊ tūc si venit vt ꝓcurator,⁊ tanꝗ habens mandatū,Bart.dicit qd non pōt:q2 de natura huius est preiudicare dño:⁊ sic stat ratio sua.Sz si venit vt excusator non habens mandatū,dicit qd admittit:q2 si ipse iudex debet supplere de presentia locū absentis:quāto fortius debet admittere iuuantem,⁊ declarantem innocentiam rei,certe multo fortius.Et hoc voluit tex.dicti.§.publice.dicit Inn.qd inquantū venit vt allegator iuris ad cām,etiam si nō habet mandatum,nec satisdat,nec sit persona cōiuncta,admitti debet,etiam si esset alr inhabilis procurator,vt infamis,minor,⁊ similes.ff.de ꝓcu.l.seruum.§.publice.C.eo.tit.l.exigendi.⁊ ad causas allegandas dicit non omnes,sed eas demum,que ex actis colligunt:nam non putat q possit ꝓducere instrā.testes,vel alias defensiones,cū ꝓcurator non sit:puto non referre,an habeat mandatū vel nō:q2 etiā §.publice.hz locū in nō hñte mandatum cū sit sub tit.de ꝓcu.Sed puto referre,an cum mandato,vel sine mandato assumat viam accusatoris:⁊ admittitur ostendendo iudici qd non debet dānari:nā assumendo in se telam iudicij,⁊ poterit ꝓponere exceptiones,maxime notorias,sed etiā non notorias,⁊ iuris,⁊ facti,per quas excuset absentē:q2 ex quo non assumit in se telam,non pōt preiudicare absenti,⁊ pōt tn̄ prodesse.Et hoc innuit glo.in.l.in eo.§.j.ff.de re. iur.allegat.§.publice.Nā ex quo pro absenti iudex debet supplere de facto.C.de tempo.ap.l.si.⁊ no.in.l.j.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dam. infect.⁊ dixi de postu.prela.bone.multo forti⁹ debet admittere volentem informare eum de iustitia accusati,ne innocens damnetur. Nam aliquando admittitur instigans,⁊ iuuans iudicium,non assumendo in se iudicium:vt patet in promotore inquisitionis proposite per iudicem:vt patet in assistente in iudicio,ne colludatur: vt.s.de reg.iur.cum super.⁊ quod ibi no.⁊ pz de testi.veniēs.el.ij. ff.de inoffi.testa.l.si suspecta.cū si.ad qd.ff.de appel.l.non tantū.ad hoc optime.ff.de procura.l.non solum.§.fin.Si tn̄ in allegatione, tunc pro presente admitteret iudex,non peccaret ad quod.ff.de appel.l.nō tm̄.Hoc etiā tenēt dñi de Rota in sua conclu.cxcvj.vbi tenent procuratorem admitti,⁊ quemlibet sine mandato,per.§.publice.⁊.v.q.iiij.reos.⁊ clarius tenent sua conclusione.cccxlix.vbi dicunt habentē mandatum ad defendendū posse proponere excusationes,⁊ assumere locum excusatoris,p istū tex.⁊ per.c.exposuit.de dila.vt dicit hic Inno.talis allegator non admittitur,sed solum maior,sed etiam minor,infamis,et quicunq3 alius alias inhabilis ad procurandum.l.exigendi.⁊ quod ibi no.C.de procura.Hoc puto,etiam si venerit ad allegandum dubium iuris,vt simplex allegator tm̄,vt qd non sit rite bannitus.Sed est dubium an si venerit peremptoria examinanda secus a negotio principali,an admittatur procurator ad hoc discutiendum,tāquā simplex excusator,

vel allegator ad merita. Credo quod potest admitti tanq̄ assumēs
in se defensionem, ⁊ iudicium. Butriga. tenuit quod admittatur
quasi, ex quo illud venit separate tractandum a negotio principa-
li, vr esse cā separata a iudicio criminis: vnde pōt per procuratorē
tractari. l. j. ⁊ l. presēs. C. ad. l. fla. de plagi. nam de crimine plagij nō
tenetur abducens ancillam propriā, sed alienam: ponatur qd an-
cilla est propria, dicit tex. qd hoc ante est discutiendū: ergo pōt in-
tercedere procurator: quia si discutitur ante crimē, alia cā est a cri-
mine: als discuteret cum crimine. Ja. Bal. ꝯ, q totū tendit ad de-
cisionē criminis, an sit, vel nō sit: ⁊ sic vr qd criminalis: nā interce-
dit ergo pcurator. ad hoc. ff. qui sa. da. co. l. ab arbitro. ⁊ a qui. ap.
nō lz. l. fi. ⁊ C. de iud. aut. ad hec. ⁊ hoc tz Bar. ¶ Quart⁹ casus, qn̄
vult pponere peremptorias, que habēt mistā naturā dilatoriarū
⁊ peremptoriarū, nunquid possit. Ja. bel. disputauit hanc. q. ⁊ po-
nit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de accusa. §. sequit. v. ad huius decla-
rationem. ⁊ finaliter tenet quod si exceptio est notoria, admittitur:
si non est notoria, nō admittit. Ad hoc. l. Fulcinius. §. si qs. ff. ex q.
cau. in pos. ea. l. eo tempore. §. j. de bo. li. ⁊ hoc tenet Cyn. in. l. reos.
C. de accu. ⁊ dicit Barto. de facto idem consuluisse: quia vbi est no-
torium, debet se absoluere, etiam nemine petente. C. de transact. l.
vbi pactum. ⁊ ibi glo. Jo. an. hic videtur velle quod si opponatur
vt dilatoria, ⁊ in viz dilatorie admittit: si in viz perēptorie, repellit
per quod dicit quod aduocati ciuilis fori considerant an perem-
ptorias tales trahere possunt ad dilatorias: ⁊ admittunt in quan
tum possunt: alias in quātum non possunt, non admittunt. Unde
si statutum dicat quod bannitus potest impune occidi, opponens
exceptionem banni repellitur: q in vim peremptorie. Si statutū
dicit, querele bannitorum non audiant: exceptio bāni bene admit-
tetur opposita etiam per procuratorem, q dilatoria: puta inquā-
tum opponitur in vim dilatorie, bn̄ dicunt, siue sit notoria, siue nō,
vt dixi. s. si in vim peremptorie, non distincto an sit notoria, vel nō
non admittitur. Aduertendum tamen an proponat eam vt sim-
plex allegator non assumens in se iudicium, an vt procurator: q
primo casu admittitur, secūdo repellit, vt patet ex predictis: nam
dato quod sit peremptoria notoria, si venit vt procurator, non ex-
cusatur a modo proponendi: vt no. vt lite non contesta. accedens.
18 el. j. ⁊ in cle. appellāti. de app. ¶ † Quintus casus est, quid in alijs
actibus ordinarijs iudicij, an admittat procurator in aliquo ex il-
lis. De hac. q. vide in Spec. de procur. §. sed nunquid media. ⁊ ibi
in addi. ⁊ gl. in. l. si cuiusdā. de accusa. tenet quod ad omnes actus
admittant, pterq̄ ad sniam. Hoc sequit Butriga. in. l. quāuis. C. de
adulte. q solum remouet defensio, ⁊ nō alius actus. Unde dicit ꝙ
precedente defensione non remouetur ab actu sententie, nec a pro-
ductione testium. Gui. de Suza. super. d. §. publice. tenet quod ad
nullum actum admittat: q a quo remouet genus, ⁊ quelibet eius
spēs. p hoc. l. fi. C. de iniur. per locū a speciali. Ad hoc. l. vnica. in fi.
C. vt omnes tam ci. quam mil. Ray. tz in. d. §. ad crimen. quod ad
omnem actum potest intercedere, preterq̄ ad sententiam, si ille est
in carceribus: q nec aliter potest fieri, cū cōmuniter dicat cām in
vinculis. Si autem reus est absens, tenet opin. Gui. quod non ad-
mittatur ad aliquem certum articulum: puta ꝙ in concernētibus
merita cause non admittat, nec in decisorijs. nec ad actum snie in-
quātum assumit in se iudicium, vel aliquā partē iudicij: q, vt dixi,
non pōt personam suam legitimare in iudicio. Si vero non tanq̄
assumens cām in se velit facere aliquem actum, vt actū aliquē fa-
cti, vt puta producendo testes, vel hn̄do spāle mandatum ad iurā
dum de calumnia, puto qd bene possit: q per hoc nō assumit in se
defensionē. Ad hoc qd no. de iur. calū. c. j. de testi. ex parte Ade. et
idem si velit in causa appellationis tanq̄ allegator iuris ostende-
re sentētiam iniustam ex actis, innittendo legi, vel statutis, dūmō
nō assumat cām. Et sic intelligo Fede. de Senis in suo cōsi. cxxix.
19 ad hoc dictum Inn. hic. † Et in omnibus casibus, in quibus dixi
procuratorē non intercedere, est dubiū an si intercedat valebit iu-
diciū. Jo. an. dicit qd iudicium vz: vt no. in. c. j. de iudi. li. vj. Idem
Spec. in tit. de procura. §. 1. ver. sed pone. Idem gl. ⁊ Cy. C. de adul.
l. q̄uis. Fran. Accur. ꝯ. ⁊ idē Gui. de Suza. in. d. §. publice. q iudi-
cium esset frustratorium, cū non posset damnari procur. per. l. fi. C.
de iniur. non etiam dn̄s, quia absens. Butriga. in. d. l. q̄uis. dicit
hoc verū ex parte rei: sed ex parte accusatoris bene pōt intercede-
re, cum quo ad eum iudicium non sit frustratorium: poterit enim
sequi absolutio rei. Idē dicit Bar. se tenuisse olim: q ex parte accu
satoris nulla ratione repellit, nisi propter calumniam. Iudex aūt,
⁊ pars remittere pn̄t calūniam: qd facere vr sic admittendo procu
ratorem. Dicit tn̄ qd hodie sibi videt qd non vz processus: q me-
lius psequeret principalis, q̄ procur. vt in. d. §. ad crimen. ibi: fru-
stra: nam si non opponente parte. nam tunc si pcurator non inter-
cessisset, frustra pōt dici ꝙ in casibus, in qbus vz procedi in absētē
si intercedat procurator, non vz pcessus: q tūc frustra intercessit.
Nec supplet hic defectus ex contestatione litis, cū hec sit exceptio,
tu non potes esse procurator: nec ex hoc habilitat per litis cōtesta.

cum non cesset causa. Ad hoc qd no. C. de pcura. l. qui stipendia. ⁊
de pcura. c. in nostra. In talibus aūt, in quibus vz pcedi in absen
tem, valeat iudicium: q hic non est defectus nisi solēnitatis causa
nō prestite, quam pn̄t partes remittere: vt. l. Pōponius. §. rate. ff.
de pcura. Nec obst. qd melius defendet per se, q̄ per aliū: q impu-
tet sibi, qui cōstituit pcuratorē, ⁊ nō venit ad se defendēdū: ⁊ meli⁹
est qd p aliquē defendat, q̄ per nullū, ex quo deliberat absens esse.
Sed est dubium an in causa vniuersitatis possit syndicus interce
dere. Dy. dicit quod sic, in dicto. §. publice. Idem Inno. de simo.
dilectus. ppter impossibilitatē, que est, vt tota vniuersitas litiga-
re cogat. Ad hoc de iura. calū. c. i. Item q non arctat ad cautionē
prestandam de iudicato soluendo: vt no. s. de procur. mandato. ad
hoc. l. vlti. §. defensionem. C. de admi. tu. Idem no. glo. de fideius. c.
j. ad hoc. ff. quod cuiusq̄ vniuer. l. item eorum. §. contradictio. cum
glo. C. de epis. ⁊ cle. l. orphanotrophos. in aut. de eccle. tit. §. si. colla.
j. Restat vltimo examinare casus, quos excipit hic glo. Dicit glo.
primo quod speciale est, quando de crimine non agitur criminalr.
de procura. tue. Secundus, in leuibus criminibus. ff. de accusa. l. le
nia. De hoc dic vt dixi. s. Tertius, si crimen nō excedit penam re-
legationis: sed dic vt dixi. s. Quartus est secundum gl. in crimine
suspecti tutoris. Idem dicit Inno. si prelatus est suspectus: ⁊ hoc
quando agitur ad finem deponendi, seu remouendi: ⁊ sic cā est ciui
lis. Quintus casus, quando accusatur libertus de ingratitudine.
l. ij. ff. de publi. iudi. Sed dic sm Bar. quod illud ideo, qd licet im-
ponatur seruitutis pena, qd est ciuilis, q ad cōmodū priuatū do-
mini, ⁊ ad vindictam dn̄i, non publicā, redigit in seruitutem. Sex
tus casus, in actione populari. Sz dic ꝙ illa est ciuilis, nō crimina
lis. Ideo intercedit procurator, lz agat ad cōmodum publicum, ⁊
ius agendi competat cuilibet de populo: vt not. in. c. qualiter. j. eo.
Septimum casum ponit gl. quando seruus defenditur a domino.
Allegat. so. l. dist. ꝙ ibi non venit tanq̄ procurator, sed pro suo in-
teresse. Per que dicit Bar. qd pater potest comparere pro filio, ⁊
Abb. pro monacho, episcopus pro clerico, dominus pro vasallo,
ciuitas pro ciue. Ad hoc. ff. de li. ho. exhi. l. j. Ad hoc qd no. de ap-
pel. dilectus. de priuileg. authoritate. lib. vj. Qd dicit Bar. notan-
dum, propter quedam statuta, que habent, vt omnis subditus nō
possit declinare iurisdictionē: ⁊ si declinet iurisdictionē secularis,
posset impune offendi: si clericus inquiratur, vel accusetur de deli-
cto coram seculari, non declinabit ipse, sed episcopus, vel superior
comparebit ratione sui interesse, ⁊ clericū sibi vēdicabit. Quibus
aūt legibus seruus possit accusari, ⁊ qbus nō, vide Spe. de accusa.
in prin. Per hoc dicūt dn̄i de Rota, sua cōclusione. cxcvj. qd vxor
p marito detento pōt cōparere, ⁊ pcuratorē cōstituere: q ⁊ suā p
sequitur iniuriā. Allegat de rescrip. nonnulli. ⁊ qd ibi no. ⁊ eo. ti. ex
parte decani. de testi. de cetero. s. eo. cū. P. ⁊ no. ij. q. vij. in summa.
pōt addi casus de muliere religiosa, q̄ non debet adire iudicem: q
pōt rn̄dere per procuratorē. de iudi. c. ij. li. vj. Hanc gl. habes. ij. q.
20 vij. si qn̄. ¶ † Querit gl. an iurans non accusare repellatur ab ac-
cusando. Glo. dicit quod sic, maxime precedente calumnia, vt hic
fuit. Ad hoc. iij. q. ix. placuit. De hoc dic plenius. vt de iurein. quē-
admodū. Plus dicit glo. quod dato qd non precessit calumnia, re-
pellitur: imo eo ipso quod dicit se nolle accusare. ff. de adul. l. si ma-
21 ritus. §. si negauerit. † Nunquid autem exceptio calumnie possit
22 opponi post litis contesta. no. in. d. c. placuit. alleg. in gl. ¶ † Que-
rit glo. an hic sic iurans possit denuntiare. glo. arguit quod sic. de
iureiuran. c. quemadmodū. cōtrariū tamen dicit in casu nostro, ex
quo primo calumniatus est: quia calumniose denuntians non au-
ditur. Per hoc dicit Jo. an. quod si calumnia nō impediret, iura-
mentum nō impediret: q non posset a precepto Euangelico libe-
rare. xxiiij. q. iij. tamen sacerdos. imo ⁊ si per denuntiationem im-
munitas seruari nō posset, etiam accusaretur. de iurein. peruenit.
23 ¶ † Querit glo. an alius possit istū accusare. videt qd non, ex quo
absolutus est. De quo remittit ad. c. de his. s. eo. dicit Jo. an. quod
imo poterit accusari: quia non fuit absolutus, sed accusator repul
24 sus. de quo remittit ad dictum. c. de his. ¶ † Oppo. hunc citatum
non posse dici contumacē, ex quo si pn̄s fuisset respondere nō tene
bat. de ap. si duobus. ⁊. c. cū parati. Glo. dicit qd si est dubiū an iu-
ste vocetur, vel iniuste, cōparere tenet. Si euidens est citationem
non tenere, comparere non tenet. Deinde gl. ponit multos casus,
in quibus citatio est iniusta. Primus, qn̄ quis citatur die feriato.
De hoc dic vt de fer. c. fina. xv. q. iij. placuit. in vlt. glo. Fallit quan-
do res esset peritura, vel ratiōe criminis, vel vbi pietas aliud sua-
deat: vt dicto. c. fi. Secūdus est ratione persone: vt quia citatur li-
bertus responsurus non petita venia. iiij. q. iij. liberti. vel quia li-
bertus vocatur ad testimonium ꝯ patronū, ⁊ hoc constet ex teno-
re citationis. Tertius, qn̄ citatio fit ad locum inhonestū. Idem di-
cit Jo. And. qn̄ locus est notorie periculosus: vt in cle. pastoralis.
v. Pisana. de re iudi. Quartus, qn̄ locus esset nimis remot⁹, vt q
constat qd trahit vltra duas dietas: hodie per vnam. Quintus ca
sus, vbi euidens est, citantem non esse iudicem: vel si est iudex, citet
illum,

stiũ, qui non est de sua iurisdictione euidenter. de off. dele. ex literis. de foro compe. c. si. Idem dt Io.an. si quis citat subditũ suum extra suum territorium. de consti. c. ij. lib. vj. de off. ord. cũ eps. eo. lib. saluo q d dr in cle. quis. de foro compe. De hac materia. iij. q. iij. si eps. xi. q. i. nullus. Contrarium. de rescri. super gl. ante pe. ff. si quis in ius vo. nõ ie. l. ij. Hanc materiam huius gl. pe. examinat Inn. et plene dixi. s. de dila. preterea. dic vt ibi. Addit hic Io.an. alios casus. Primus est quando rescriptũ delegati non ponitur in literis citatoriis: de hoc dic vt in. d. c. preterea. de offi. deleg. prudentiã. ⁊ c. cum in iure. Idẽ si euidens est, iudicẽ esse inimicũ. Idem si euidens est, citatũ spoliatũ. Aliquos ex his, ⁊ quosdam alios ponit Host. de elec. bone. el. ij. in glo. fin. ⁊ vide de his plenius in Specu. de cita. §. i. vbi examinat Gul. hos tres casus. Sed dic vt dixi in. d. c. preterea. ⁊c.

Anto. de Butrio.

1 ☞ Denuntiator criminis non inscribit, licet accusator teneatur.
2 Excipi quot modis potest de crimine. nu. 11. ⁊. 12.
3 An in quolibet modo opponendi sit inscriptio necessaria. 5.
4 Accusationis, ⁊ denuntiationis finis quis, ⁊ qualis sit.
5 Exceptio criminis potest opponi dupliciter.
6 Exceptio criminis admittitur vbicunq circa beneficium.
7 Exceptio habet effectum impugnandi, ⁊ deijciendi.
8 Deijci quis dicatur a beneficio.
9 Exceptio criminis an admittatur contra petitionem consecrationis, vel ordinationis respectu certi beneficij. 18.
10 Procurator admittitur in causa exceptionis de crimine.
11 Inquisitio an sit de modo agendi, vel excipiendi.
12 Agi quot modis potest de crimine.
13 An sit necesse q accusans se inscribat. 15.
14 Denuntiatio criminis an habeat locum contra beneficium petentem, vel petere volentem.
16 Denuntiatio criminis si fiat electoribus ne eligant, an operet vt renocentur electores ab electione,
17 Inscribere quid sit, vbi accusans tenetur ad inscriptionem.
19 Ad excipiendum qui nam contra electos admittantur.
20 Ad opponendum contra electum quilibet admittitur.
21 Ad opponendum an admittantur contra electum quilibet criminosus.
22 Ad excipiendum contra electum de crimine, an admittatur princeps loci.
23 Ad excipiendum contra electum an plures simul admittantur.
24 Si non opponatur de crimine contra electum in confirmatiõe, an possit opponi postea in consecratione.
25 Exceptio criminis occulti an admittatur contra consecrandũ, vel confirmandum.
26 Ad opponendum de crimine contra electum vbi quis non admittitur per viam exceptionis, nisi sua intersit, quando hec exceptio opponi debeat.
27 Replicatio opposita nõ interest quis probet an replicans, vel excipiens.
28 Exceptio criminis, vel defectus forme quando sit proponenda.
29 Exceptio periurij si opponatur contra electum, an sufficiat excipienti probare q electus non soluit intra tempus. nu. seq.
Periurium an incurrat, qui iurauit soluere intra certum temp⁹, ⁊ non soluit. nu. seq.
Soluere iurans certa die, an incurrat periurium, si in illa non soluerit.
30 Penam an quis incurrat, qui promisit aliquem in iudicio sistere tali die, ⁊ non sistit.
31 Excipienti cõtra electum, de excõicatione. eo q ministrauit sacramenta in aliena ecclesia non sufficit probasse q ministrauit, nisi pbet q illicentiatus ministrauit.
Excommunicationem incurrit, qui sacramẽta in aliena parochia illicentiatus ministrauit.
32 Negatiua q quis nõ soluit, quomodo videatur probabilis.
33 Exceptio criminis an contra repetentem beneficium obstet.
34 Exceptionẽ criminis propositã si non probet excipiẽs, an puniat.
35 Exceptio criminis an repellat opponentem crimen.
36 Exceptionis de crimine effectus qualis sit cõtra cõfirmanduz. 38.
37 Exceptionem criminis proponens contra petentem pallium, an se inscribebat.
39 Exceptio criminis opposita contra episcopum trãslatum an etiã deijciat a prima dignitate obtenta.
40 Procurator simplex an possit proponere crimina, vel defectus.
41 Si opponatur de crimine post inscriptionem, quare debeat inscribi excipiens.
42 Arbitraria pena si imponatur an si modus excedatur, posset appellari.
43 Compromissum si sit factum in arbitrium Titij, vel iudicis velut boni viri sub pena q non poterit appellari, si inique laudetur. ⁊c.
44 Arbiter, vbi compromissum est in eum, si modice ledat, an possit appellari.
45 Exceptio criminis contra electum opposita an sit criminalis.

1 SUper his. †Denuntiator criminis non se inscribit: accusator inscribit: excipiens etiã inscribit ad penã extraordinariam, si per exceptionem deijcitur ab obtento: alias non. Secũdo q ad excipiendum de crimine admittitur procurator. h. d. Dicit Host. qd duo requiruntur ad hoc vt excipiens teneatur se inscribere: ⁊ in hoc distinguit an talis causa posset per procuratorẽ agi. ⁊ ad hoc respondet in fin. Et sic, secundum eum, sunt due partes principales. Secunda ibi: licet. Prima subdiuiditur in duas. prima ponit tres modos opponendi. Secũda illos prosequitur, ibi: quando crimen. ⁊ in hac secũda tria facit. Primo prosequitur primum. Secundo tertium, ibi: sed cum. rationem diuersitatis submittens, ibi: quoniam. Tertio secundum, ibi: cum autem. Circa qd distinguit de qua re, ⁊ quando: primum prosequitur ibi: si autem. Secũdo prosequitur ibi: sed cum opponitur. Casus. Prior sancti Fedriani, ⁊ magister B. canonicus, quorum vnus erat magister decretorum, alter non minus intelligens, quam magister, forte erant in contentione super hoc, an in qualibet via agendi de crimine, de qua interueniret pars, esset inscriptio necessaria ad penam talionis. Secundo an in qualibet via agendi, nisi pars interuenerit, quis posset per procuratorem comparere. Papam super hoc cõsulnerunt: qui respondit qd de crimine potest agi cum parte, altera de tribus vijs, vel accusationis via, denuntiationis, vel exceptionis. Si proceditur per viam accusationis, bene est inscriptio necessaria: quia accusans intendit finem pene imponende scilicet depositionis. Si proceditur ad denuntiationem, tunc non est necessaria inscriptio: quia inscriptio fit de supportanda pena, quã supportaret reus. Sed denuntiatio non intentatur in finem pene, sed in finem correctionis. Identitatis ergo pena nõ proportionatur in personam denuntiatoris: vel similitudo, cum deficiat pena, ad quam fieret comparatio. Tertio, si opponitur crimen per viã exceptionis: ⁊ in hoc considerandus est finis, propter quem proponitur. Item tempora considerantur, quibus proponitur: quando enim opponitur ad finem proprium exceptionis, qui est repellere: vt quando opponitur testi, vel accusatori, vt ab actu testificandi repellatur: ⁊ non est inscriptio necessaria. Ratio, qr inscriptio fit ad similitudinem supplicij, ⁊ pene. Sed hec repulsio non est proportionabilis, nec agitur tunc ad penam: ergo deficit respectus, ad quem fit comparatio: ⁊ per consequens comparatum. quãdoq opponitur ad finem, vt quis beneficio repellatur, vel officio: ⁊ tũc dicit q est considerandũ quando opponitur: ⁊ sic tempus: quãdo enim opponitur tali tpe, qd habet finẽ pene, scilicet perdendi quesitum: vt qñ post electionem, ⁊ confirmationẽ opponitur: ⁊ tunc qr infertur pena ex tali oppositione: ⁊ talis oppositio instar hz accusationis, ⁊ sententie: ergo in ipsa etiã requiruntur formalia accusationis, scz inscriptio: sed qr tũc pena depositionis nõ est proportionalis opponẽti, qr omnino eandẽ similitudinẽ non põt habere in beneficio: qr forte tũc inscribit iudicis arbitrio ad extraordinariam penã, per hoc tñ non tollũtur beneficia ante acquisita. Si vero opponitur tali tpe qd exceptio habet finẽ repellendi, vt qr adhuc nõ habet ius in re, tũc non inscribit: qr non hz tunc exceptio finẽ pene, sed finẽ repulsionis: ⁊ inscriptio fit ad similitudinẽ pene: deficit ergo cõparatũ, ergo ⁊ cõparatio: ⁊ exemplũ, ergo exemplatum. ¶ †No. i. triplicẽ modũ opponẽdi de crimine: quãdoq enim

2 proponitur accusando, quãdoq excipiendo, quãdoq denuntiando. ¶ †Secundo not. an in quolibet modo opponendi de crimine

3 sit necessaria inscriptio: quia necessaria est quando proceditur in modum accusationis, non quando in modum denuntiationis.

4 ¶ †No. finem accusationis, ⁊ denũtiationis: qr finis accusationis est depositio: ⁊ ad hunc finẽ instruitur, vt ab officio ⁊ beneficio deponatur. Finis denũtiationis est correctio: qr ad finem corrigendi instituitur etiã denuntiatio canonica: ⁊ si non põt corrigi retento beneficio, indirecte illud dimittere tenet: ⁊ sic non est finis eius, sed

5 correctio. ¶ †No. criminis exceptionẽ opponi dupliciter. Vno mõ ad finẽ repellendi tantũ. Scdo modo ad finẽ deijciẽdi. Primo casu nõ est necessaria inscriptio, siue repellat ab actu testificandi, siue a beneficio, vel dignitate obtinenda repellat. Secundo casu inscriptio est necessaria: sed inscribitur ad penã extraordinariã: qr pena talionis congruere non potest. s. de procur. tue. Hec ratio non videtur bona: qr ex hac sequeretur qd non habens similem dignitatem non posset accusare, cũ in eum non posset cadere similis pena, qd non est congruum, qr contrarium non est. s. c. proxi. ⁊. c. ex parte. vbi admittuntur canonici cõtra epm, ⁊ monachus contra abbatem: ⁊ ideo cum pena talionis sit, se obligare ad similem penam: vt no. hic in. ij. gl. ⁊ per doc. hic, qd non habentes similem dignitatem non possunt accusare: cuius contrarium presupponunt iura preal

leg.⁊ sic in beneficialibus dicta ratio non videtur bona. Dic quod in accusante quando non cadit similis pena nec re, nec spe: ⁊ tūc talis non est idoneus accusator: cum pena talionis in ipsum cadere non possit: ⁊ quocunque modo quandoque in accusantem posset cadere similis pena spe, quamuis nō re: ⁊ tunc idoneus est accusator. Sic intelligo.c.ex parte.⁊.c.prox.i.preallc. pro quo bene facit.c.i.j.de calum.⁊ faciunt no.ij.q.vij.ipsi apostoli. Contrarium tenent Pe.⁊ Jnn. tamen quantum ad c. nostrum, quando agitur per viam exceptionis, ideo non fit inscriptio ad similem penam, sed extraordinarie se obligat reo: quia consideratur qđ ipsa oppositio solū deijcit ab obtento ab illo, contra quē opponitur, ⁊ non ab alio: que pena in opponentem nullo modo cadere potest: quia tale beneficium non obtinet, cum in eodem beneficio duo non valeant intitulari: iuxta no.in.c.i.de concess.prebend. Jus voluit ipsum opponentem obligari ad extraordinariam penam, cum ordinaria in ipsum cadere non possit. Sed secus est in accusante: quia quanquam in re non pōt cadere pena, tamen bene in spe cadere pōt. Alteratur ergo pena in accusatore, etiam vbi similis cadere non potest: vt no.in.c.i.j.de calum. vel dic qđ ideo in accusatione requiritur inscriptio, quia in ipsa principaliter intenditur ad vindictam: quāquā in quandam consequentiā veniat bonū publicum. Secus in exceptione in casu nostro: quia principaliter non tendit ad vindictam quantū ad bonū publicum, vt de se patet. Unde dicendū est qđ si principaliter tenderet ad vindictam, idem esset, qđ in accusatione, vbi pena eadem esset imponenda, sm̄ no.ꝫ.c.prox.i. alias procedit ratio precedens.

6 ¶ † No. qđ exceptio criminis admittitur, vbicūque circa beneficiū aliquid petitur, quāquā consecutiuum iuris: ⁊ sic ordinatur exce-

7 ptio ad repellendum obiectū iuris. ¶ † Not. exceptionem habere effectum impugnandi, ⁊ deijciendi, quā opponitur ad aliquod consecutiuum necessarium iuris ad consecutum beneficiū de preteri-

8 to illi iuri, qđ petitur, ⁊ non ab omnino separato. ¶ † Not. qđ dicitur deijci a beneficio, quādo totale ius est consecutus in beneficio, ⁊ sic cōsecutus est ius in re, qđ dicitur cōsequi in beneficijs electis, quando intercessit confirmatio: ante confirmationem non dicitur deijci, sed repelli ab obtinendo: ⁊ dicitur tunc habere ius ad rem, ⁊

9 non in re. ¶ † Not. qđ contra petitionē consecrationis, vel ordinationis respectu certi beneficij admittitur criminis exceptio, tanquam contra petitionem iuris: ⁊ talis exceptio habet duplicē finem, scilicet repellendi ab eo qđ petit, scilicet consecrationem, vel ordinationem: non aūt deijcit ab alio beneficio, cuius respectu non pete-

10 batur ordinatio, vel consecratio. ¶ † Not. qđ in causa exceptionis de crimine, siue opponatur ad repellendū tantum, siue ad repellendum ⁊ deijciendum, tanquā in causa ciuili admittitur procurator: ⁊ hoc, quia repulsio ab obtento, vel obtinēdo plus fit ex mediata causa inhabilitatis, quā pro pena criminis, quod est proprium actionis ciuilis: quia hic non intenditur vindicta publica, sed interesse beneficij, ⁊ eorum, qui sunt subiecti beneficio. ¶ Legam per partes hic. Jn prima parte ponitur triplex modus opponendi de cri-

11 mine. † Sed opp. cum gl. qđ sit dare quartum modū, scilicet inquisitionis.j.eo. inquisitionis. Sol. Glo. fatetur qđ est dare quartum modum: ⁊ dat simile de quatuor generibus causarum. Dic sm̄ pe. qđ papa sufficienter dixit qđ hic quartus non congruit, quā queritur quot modis crimen opponitur: sed bene cōgruit quā queritur quot modis de crimine agatur: sed de hoc non dicitur hic. quasi velit qđ verbū opponitur, solum cōprehendit partē opponētem. Sed hoc non pōt fieri, nisi his modis, qui ponūtur in tex. sed verbum agitur, cōprehendit partem, ⁊ iudicem: ⁊ hoc pōt fieri qua-

12 tuor modis: ⁊ sic procedit gl. † Est etiā alius modus agendi super beneficio, scilicet per modū actionis ciuilis, per quā poterit quis peti ab ecclesia remoueri: vt no. de elec. querelam. in prin. ¶ Uenio ad versi. quando crimen. vsque ad versi. cum aūt. habet duos modos opponendi de crimine: ⁊ in altero est necessaria inscriptio, in

13 altero nō. ¶ † Quero an sit necesse qđ accusans se inscribat: Dicit hic Jo.and. qđ Jo. iiij.q.iiij.§.inscriptio. tenet qđ necesse est qđ se obliget ad talionem, C. de fi. inst.l.ij.⁊ fi. Et idem no. in tit.j.c.ij. ad primā partē facit.ij.q.viij. quisquis. C. qui accu. non pos.l. qui crimen.⁊ de accu.l.vlti.⁊ sic cōcor. opi. supradictas, qđ aliud est querere nunquid teneat inscribere: ⁊ dicendū est qđ sic. Dicit Jo.an. qđ cōis opi. est qđ inscriptio est de esse libelli accusationis, ⁊ tamen licet se nō inscribat accusans ad talionē, locus est talioni, si nō probet: nec propter hoc minus tenetur inscribere: nam ⁊ iudex a quo appellatur, etiā non petenti apostolos tenetur tradere: ⁊ tamen si nō petit, deficit appellatio. primū patet in.l.eos.C. de app. ⁊ in cle. quāuis. de app. vnde dicit Gul. in Spec. in titu. de accu. versi. item qđ non recte. ad fi. tit. quod hodie de consuetudine multarum regionum non fiunt inscriptiones. que tolluntur. ff. de publi. iudi.l. ordo. ff. de pe.l. hodie. sm̄ Jo.an. Et est inscriptio, libellus accusationis solēniter formatus, sm̄ practicam.ij.q.viij. libellorū.⁊ subscriptus per accusatorē: de quo reperitur multiplex forma. Prima, vt quis se subscribat, ita sicut scriptū est, ff. de accu.l. libellorū. versi. item subscribere. Alia est, quod scribat se perseueraturum vsque ad finem: vt.l. si cui. ff. de accu. Tertio profiteatur se velle sustinere similem penam, si in probatione defecerit.l.ij.C. de fi. instru.l.vlt.C. eod. Dicit tamen gl. quod hoc intelligitur, licet non sit dictum: vnde non videtur hoc necessarium: ⁊ tex. de procur. tur. tangit duas formas: vna, vt profiteatur se perseueraturum vsque ad sententiam, et se velle pati similem penam. Ad hoc facit capitulum. Et hanc formam sequitur Spe. in tit. de accu.⁊ hoc sequitur Bar. in d.l. si cui. Dicit tamen quod ista subscriptio non est in vsu: sed forte curia Ro-

14 mana hoc seruat. ¶ † Quero circa denuntiationem, an habeat locum contra beneficium petentem, vel petere volentem, vel aliquid consecutiuum beneficij. Jnnoc. de despon. impu. ad dissoluendum. dicit quod sic: nam sic potest denuntiari superiori matrimonium carnale, ⁊ impedimentum circa illud, ne contrahatur: vt in d.c. ad dissoluendum ita ⁊ in matrimonio spirituali habet locum denuntiatio, etiam electo non petente confirmationem, ⁊ potest sic denuntiare. Domine, talis est in peccato, vnde non potest, nec debet confirmari.xxii.d.v. hoc videtur. Caueat tamen denuntians, quia non pōt denuntiare peccatū, qđ fit in facto electionis, sed eius executionē nō impedit: nec de crimine, de quo egit penitentiam nisi sit, tale qđ post penitentiam impediat ordinis executionē. de crimine. nisi cū pridē.§.j.⁊ no.ij.q.i. si hoc. Nec ob.50.di. ex penitentibus. quia loquitur in criminibus inducentibus irregularitatem, ⁊ vbi dispensatio est necessaria: tu de hoc tene que crimina possunt opponi, illud, quod not. de elec. dudum. el.ij. vbi plene dixi: ⁊ tanti est effectus talis denuntiatio, quod si contra confirmandum, vel consecrandum fiat, quod si maxime ante confirmationem, vel consecrationem appelletur, ne fiat confirmatio, quia criminosus, ⁊ offeratur probatio, quod statim iustificata est appellatio, adeo quod in causa appellationis non est necesse docere de veritate criminis: ⁊ hoc, quia iste est actus iudicialis:

15 ⁊ proceditur in forma iudicij. ¶ † Secundo quero quo ad hoc, an talis denuntiatio si fiat electoribus ne eligant, operetur vt reuocentur electores ab electione, adeo quod si eligant, possit appellari. Dicit Jnno. in d.c. ad dissoluendum. quod licet denuntiatio impediat confirmandum, ⁊ consecrandum, non tamen operatur vt electores reuocet ab electione, nisi credat verum esse quod dicitur: nec propter hoc est impedienda, vel prohibenda a superiori celebratio electionis, nisi fiat incontinenti, ⁊ haberet forte paratas probationes. de his, que fi. a ma. parte ca.c. cum in cunctis. Alij dicūt idem quod in electione: quia diligentes debent esse electores, vt inquirant de persona eligenda, sicut confirmator, ⁊ consecrator debet esse diligens in inquirendo de persona confirmandi, ⁊ consecrādi.xxiij.dist. quando.lxi.dist. iure.viij.q.ij. dilectissimi.⁊ denuntiantes audire debent, si credunt quod bona fide denuntient, ⁊ verum sit quod denuntiant. Si autem non credant, possunt procedere ad electionem: ⁊ tenebit quod factum est. Est tamen differentia, secundum aliquos, inter electionem, ordinationem, ⁊ cōfirmationem ex alia: quia in primis dato quod denuntiator appellet, ⁊ dicat, ⁊ offerat paratas probationes, tamen ex hoc non iustificatur appellatio, nec retractatur quod post est factum, donec coram superiore probetur veritas cause, ex qua appellauit: quo casu hoc probato cessabit: quāquam est factum quo ad executionem ad minus.ꝫ. de electio. cum inter canonicos.⁊ de appellatio. constitutus. Et posset etiam superior imponere penam ordinatori, ⁊ consecratori, ⁊ eligentibus: ⁊ hoc, quia talis electio, consecratio, ⁊ ordinatio nō fiunt in forma iudicij, sed officia sunt ministeria. Secus autem si appelletur a confirmatione, vt dixi.ꝫ. Hec procedunt, vbi non est admissa denuntiatio: videtur tamen quod si admissa sit, nec ipse, qui in denuntiatione procedit, nec alius ad ordinationem, vel consecrationem procedit. de despon. impub. ad dissoluendum. De quo remittit.j. de simo. accusant. vbi dicitur quod pendente denuntiatione non promouebitur super eo, super quo est denuntiatus, et quo ad illud beneficium, seu electionem illam: quo ad alia autem sic, vel

16 quo ad aliam electionem. ¶ † Glo. in verbo, oportet. opp. quod etiam in via accusationis quis se non inscribat. ff. de crimin. abig.l.vni. Glo. ponit hic regulam, ⁊ aliquos casus exceptos, in quibus quis non inscribit: vide eam, quia clara est. Jnquantum dicit de abigeatu dic quod crimen abigeatus committit, qui gregem abigit panno rubeo, vel alio modo, et postea cum socijs ad hoc paratis furatur. Jnquantum dicit quod leuia excipiuntur: que sunt ista leuia, dicuntur per Gul. in Spe. de libel. concept.§. nunc dōm. ver. xliij.⁊ ibi dicitur quod sunt crimen abigeatus, furta domestica, ⁊ furta modica: sm̄ aliquos etiam leues iniurie verbo illate. De hoc dic vt per Bar. in.l. leuia. ff. de accu. cui non placet exceptio de crimine abigeatus, per.l. secundam. ff. de crimi. abigea. Jnquantum excipit casum.l. ea quidem. dic quod Canonista est.iiij.q.iiij.§. aliquando. non videtur congrua exceptio: quia non loquitur in accusatione, sed in denuntiatione notorij criminis, nec super alio eis crederetur, saluis consuetudinibus certorum locorum. de quibus in Spe. de accu.§.j. in fi. De materia gl. habes plures casus.ij.q.vij.

in

in summa.C.qui accu.non pos.l.qui crimē.Dicit hic Hosti.qđ inquantum excipitur casus de adulterio,hoc non placet Hos.per.c.tue.de procu.Sed dic quod illud est intelligendū cum accusat iure mariti:vt.d.c.tue.& ibi no.Addit casum,cum accusat quis prosequendo suam iniuriam,vel suorum.xv.q.iij.de crimine.ff.ad Turpil.l.j.§.accusatorem.l.mariti.Item in accusatione false monete.C.de fal.mo.l.j.Item vbi quis accusat ex necessitate officij:vt si tutor accusat de falso producentem instrumentum cōtra pupillum,nisi manifesta calumnia detegatur.C.qui accusa.nō pos.l.ij.Item vbi accusat heres vindicando necem defuncti,cui successit.ff.de his,

17 qui.vt indig.l.in toto.de his.S.vt eccle.benefi.c.vno.¶ †Ultimo gl.querit quid sit inscribere.dic vt in c.a.Dicit Joan.And.hic tenendum quod dicit glo.S.de procu.tue.licet quidam dicant in libello requiri perseuerantiam vsq3 ad sententiam:vt no.ff.de accusa.l.si

18 cui.in glo.ij.dic vt dixi.S.†Uenio ad ver.cum autem.oppo.quod contra petentem confirmationem,vel consecrationem non admittatur exceptio:quia exceptio est exclusio actionis.l.j.ff.de exceptio.Petens autem consecrationem,vel ordinationem,nullam actionem proponit:ergo dicit Inno.quod hic exceptio potius est fundata super facto,vel intentione,que sit proprie exceptio:quia petens ordinari,vel consecrari nullam actionem proponit:sed ordinator supersedere debet,si verisimile est quod opponitur.in aut.quomodo oportet epi.coll.a.ix.xxiij.dist.illud.Si tamen opponēs longo tempore tacuit,quousq3 videt ordinationem imminere,suspectus est.C.de inge.ma.l.diffamari.de fer.c.j.& sic vt calumniosus repellitur:vt in dictis auth.&.ff.de accusa.l.si cui.secundum

19 Inno.¶ †Quero primo qui admittantur ad excipiendum contra istos electos petentes confirmationem,consecrationem,vel ordinationem.Primo dicit Inno.quod cum nullus prohibeatur a defendēdo.ff.de procur.l.seruum quoq3.§.publice.videtur quemlibet admittendum,cum ecclesiam defendat,& maxime cum excipitur de crimine,etiam contra simplicem clericum.¶ In alia gloss.vbi confirmat dicens quod ad excipiendum admittitur cōtra confirmandum,vel ordinandum non solum clericus,sed etiam laicus quia cuiuslibet catholici interest vt ecclesie nō solum prelatos,sed etiam bonos clericos,& honestos.in aut.de sanc.epi.§.si quis antē.ad hoc.viij.q.i.licet.de testi.quoniam.&.c.ex parte.lxij.distin.c.Maximianus.&.xxiij.dist.quoniam episcopus.in fi.&.c.illud.S.de oblig.ad ratio.c.j.Ius enim publicum est,quod in sanctis cōsistit,vt sacerdotibus.j.dist.ius publicum.Hanc opin.sequitur Bonagui.& dixit Clementem dixisse non tantum determinando contra electū in prelatum,sed etiam ad simplicem clericatum,vt quilibet possit se opponere,cum expediat ecclesie habere bonos seruitores,& iniuriam ecclesie quilibet potest prosequi:ergo & opponere.¶ Recitat secundo Inno.alios dicere qđ refert an se opponant habentibus curam:& tūc potest quilibet se opponere:debet enim populus sibi prouidere.Quantum vero ad alios confirmandos,non admittitur quis,nisi specialiter intersit ratione priuati interesse:argu.de testi.veniens.de obliga.ad ratio.c.i.¶ Recitat alios dicere quod nec ratione priuati interesse admittatur quis excipiens,nisi hoc specialiter in iure sit expressum:vt in.d.c.j.de obliga.ad ratio.Et est ratio,quia si talis promoueatur,actio nihilo minus manet salua.de concess.preben.post electionem.ad fi.Sed responderi potest,secundum Hosti.quod quāuis non perimatur actio,tamen fit deterior petentis conditio:argu.de ali.mut.iudi.causa fac.c.j.finaliter in alia gl.residere videtur Inn.quod ad opponendum crimen non admittitur nisi is,cuius interest.Nec obstat dictus.§.publice.quia ibi loquitur quādo defensor agit nomine alterius,vt satisdet sed qui excipit,suo nomine agit.hoc secundū Inn.licet Jo.And.dicat qđ hec allegando dicit.In formam autem se opponere,dicit Inn.non possunt,nisi quorum interest,sicut nec quo ad prosequēdam.de elect.qđ sicut.de preben.cum in ecclesijs.lib.vj.& videtur interesse tantum eligentium,& confirmatorum.S.de elec.nihil.Innocen.tamen in decre.j.de elec.lib.vj.dicit qđ in forma obijcere possunt non solum vocem habētes in electione,sed etiam omnes,qui possunt contra electum excipere,de quibus hic remittit.Et adiuuatur hoc dictum per illud generale illius decre.j.& decre.vt circa.eo.tit.& li.j.&.c.is,qui.&.c.procurator.Et facit etiam,quia cum defectus in forma vitiet electionem,de elect.quia propter.cuiuslibet interest talem vitiose non prefici.Unde vocabat hic Inn.hoc publicum interesse,vt dixi.S.Ista fuit ad literam opi.Archidi.in.d.c.j.de elec.in ver.formam.& ibi declarat qui se possunt opponere:qr dicit quod omnes subditi.Allegat de elect.cum inter R.Sar.vt recitat glo.de elec.vt circa.lib.vj.dicit quod iura Romana quemlibet clericum de ciuitate,vel diocesi admittunt contra episcopum electum,siue sit beneficiatus,siue non oriundus,inquantum opponit contra personam:inquantum opponunt in formam,admittūt solum canonicos de ecclesia,vel vocem habentes:vt dicit Jo.and.super illa gl.tamen ibi in Nouella adherere videtur precedēti opi.Inn.vt admittatur in formam quicūq3 potest se opponere contra electum aliter opponendo.Et hoc sequi videtur gl.de elec.cupientes.§.si vero.in ver.vnicus.Jo.an.hic recitat gl.secundum Inno.in qua fit opi.de qua.S.dicit qđ in hoc tenendum est quod habetur in gl.in ver.tu dicas qđ ibi dicit.Tu dicas,secundū Hostiē.ex diuersis coniecturis hoc esse arbitrandum,an quilibet,etiam laicus

20 admittatur.¶ †Quid si incōtinenti offert probationes paratas.Argu.qđ audiatur.de resti.spol.literas.Item quid si infamatus sit.j.eo.accedens.S.eo.omnipotens.Erit ergo hoc summarie examinandum,sicut alias no.de for.compet.si clericus.Sed ex quo crimen ad aures prelati peruenit,& si denuntians desistat,nihilominus tamen ex officio superior procedit inquirendo.de colln.detegen.c.crimina.S.eo.omnipotens.& quod ibi no.Tene ergo quēlibet subiectum admitti ad opponendum contra electionem episcopi,contra electionem rectoris curati quemlibet de parochia,cōtra prelatum post episcopum in ecclesia etiam quemlibet de diocesi,quia aliquo modo subiectus est:contra canonicum,vel particulare habens beneficium admittitur cuius interest,& quilibet de ecclesia:quia illorum interest:& hoc siue in formam,siue in personā

21 opponatur,semper saluo iure curie Romane.¶ †Quero an criminosus admittatur ad opponendum contra electum:Dicit Inno.qđ non.alleg.xxiij.dist.illud.sicut nec ad accusationem:vt not.supra,eod.c.j.Assignat causam:quia hec exceptio vim habet accusationis:vt hic,& in aut.de sanc.epis.§.j.Hec vera,quando criminosus venit ad opponendum ratione publici interesse,& sic non stimulatus:quia tunc dicitur reus voluntarius.Secus si veniat stimulatus ratione priuati interesse:puta,quia est parochianus,vel patronus:quia nemini suum ius prosequenti obstat criminis exceptio.iiij.q.vj.omnibus.xvj.q.i.constitutū.ij.q.vij.filijs,ac nepotibus:nisi in aliqua causa sit suspectus:qr talis in criminalibus causis,vel ecclesiasticis non est admittendus.iij.q.x.c.si ad hoc.ff.de excep.do.l.apud.§.Marcellus.§.si in arbitrum.Obuiat,quia videtur qđ indistincte excipiens admitteretur:quia contra exceptionem delicti nō obstat replicatio criminis,vt ibi.Sed dicit qđ illud procedit,quando contra agentem excipitur:quia cōtra excipientem non habet locum replicatio criminis,ex quo cōtra excipientem agitur,hic petens confirmationem,vel consecrationem non agit contra aliquem,sed implorat iudicis officium.Dicit qđ alij dicunt,& melius,qđ agit:vnde si aduersarium habet,libellum dare debet,in quo causam exprimat quomodo a toto capitulo,vel maiori parte,vel ab illo,ad quem fuerat deuolutum ius,fuit electus.de concess.preben.ex parte.& fiet litis contestatio:nisi speciale dicatur,quia est causa mere spiritualis,vt sine scripto procedatur xi.q.i.si quis cum clerico.&.S.de dona.c.j.Si tamen opponens det libellum,admittendus est.S.de elec.dudum.el secundo.Et si non habet aduersarium,sine contestatione procedit.Sed dic hodie in cle.dispendiosam.de iudi.& de verbo.significa.c.sepe.Propter que concludit Inn.criminosos indifferenter admitti ad excipiēdum,licet non admittantur ad testificandum.Ad.c.illud.xxiij.dist.respondet qđ inquantum dicit discutiendum ante omnia per socios contradicentium:quia discutiendi sunt,secundum aliquos,an habeant probationes in promptu:quia cum sit periculum in mora,alias non differetur confirmatio,vel consecratio:argu.ij.q.vi.plerix.de app.obiate.Uel ideo querendum qua intentione procedāt,an zelo ecclesie,an pro vana gloria,vel odio.ij.q.vij.querendum.& c.si qui sunt.Per que remanet Inno.criminosum admitti,siue ratione priuati,siue ratione publici interesse.quod tene menti.Sed certe plus placet mihi distinctio precedens,an veniat ratione publici,an ratione priuati interesse:quia primo est reus voluntarius & non proprie actor,secundo casu necessarius:vt in.d.c.dilecti.de except.Et hoc tene de iure,vt etiam dixi in.d.c.dilecti.c.cum inter.&.c.significauerunt.& dixi de iudi.exhibita.Et quod talis voluntarius reus dicatur accusator,& repellatur,si est criminosus,vel conspirator,latissime disputat Archi.xxiij.dist.illud.& hoc ibi tenet.Idem dicit qđ procurator nomine capituli,quando singulares de capitulo conspirant,vel sunt criminosi excommunicati,repelluntur ipsi,& eorum procuratores.per.c.si.de procur.& hoc ibi plenis-

22 sime prosequitur.¶ †Quero an princeps loci admittatur ad excipiendum contra electum de crimine,vt periurij,simonie,& adulterij,& similia,an sit audiendus?Dicit Inn.qđ non:quia timendum est qđ opponat causa extorquendi pecuniam.qui ma.accusa.poss.significauit.vel regalia diutius retinendi.Sed si non esset suspectus,esset pre alijs admittendus.xvi.q.j.constitutis.ij.q.vij.filijs.Dicit Host.hoc ex diuersis coniecturis arbitrādum.Quid enim si offerat incontinenti probationes paratas.Satis videtur audiēdus.de resti.spo.literas.Idem si infamatus sit,contra quem excipitur:vnde dicit hoc summarie examinandum:& ex quo crimen deuenit ad aures prelati,& si denuntians desistat,non debet desistere iudicis officium inquirētis.de colln.detegen.crimina.&.S.eo.omnipotens.Quero,si princeps est suspectus,& habet suspectum confirmandum de proditione,& rebellione,& reuelatione consilio-

rum, vel tractatu exheredationis sue, & hanc suspitionem concipit vel ratione patrie, de qua est oriundus, vel parentele, seu parentũ, a quibus originem ducit, qui semper principis existentis vel predecessoris fuerunt inimici capitales. Dicit Innocen. eum semper admittendum. alle. de iureiuran. petitio. & quod no. per eundem de iure pat. nobis. & de elec. sacrosancta.

23 ¶ † Quero an plures admittantur ad excipiendum contra eundem electum petentem confirmationem? Innocen. dicit plures admittendos, si diuersos defectus, vel crimina obijciant. de testi. veniens. qui matri. accusa. pos. c. fi. C. si vt se ab heredi. absti. authẽ. omnes autem. & aut. si omnes. Sed si de eodem defectu vel crimine obijceret, iudex eliget magis idoneum. ff. de popu. actio. l. ij. de quo. s. eodem. olim. in glo. plures autem vbi vnus excipit, & omnes, qui volunt excipere, debent excipere eodem tempore: & si tunc non exciperent, non sunt postea audiendi. ff. de lib. causa. l. si poterit. nisi ex iusta causa. qui mat. accu. poss. capitulo fina. secundum Innocent. Non obstat quod no. s. de purgatio. canonica. c. penulti. in gloss. forsan quia ibi tractatur de accusatione, vel inquisitione facienda de illo crimine, de quo fuit exceptum, & iudicatum: hic de exceptione post exceptionem admittenda, secundum Joan. Andr.

24 ¶ † Quero an si non opponatur in confirmatione, postea volunt opponere in ꝯsecratione, an possint? Dicunt quidam quod si in confirmatione non excipitur, quã do consecratio postea petitur, excipi non posse, nisi in causis illius decre. qui matrimo. accusa. non poss. c. fina. Sed alij contra, quod Innocentius putat verius: quia nunc noviter aliud petitur, quã primo. Idem tenet Joan. And. post Compo. de ele. quod sicut. in gloss. magna. post gloss. versicu. sed nunquid admittitur. Allegat text. hic, & in authen. quomodo opor. episc. §. si quis autem. Si autem crimen, quod opponitur in consecratione, fuit oppositum in confirmatione, & plene discussum, non poterit vlterius de illo excipere. de electione. cum dilecti. xxxv. q. ix. Menna. ff. de popu. acti. l. iij. & quia de facto vnius, &c. de offic. legat. licet. xxvj. distinctio. c. de his. Nam tales exceptiones habent vim accusationis. in authen. quomodo opor. episc. §. si quidem. Per que dicit gloss. satis habere locum quod dicitur in. c. de his. s. eod. vt non possint alij se opponere, cum distinctione, de qua ibi. Cum autem intenditur vindicta, vel saltem finis popularis actionis, qui consumitur vnius actione, nisi quis veniat ratione proprij interesse, & doceat se ignorasse. Sic declarat Compostel. De illo autem, qui fuit in causa, dicit eum non audiendum, si habuerit facultatem excipiendi: & maxime si excipiens habuit terminum ad articulandum, & excipiendum. & opponendum quicquid vellet. de probationi. c. licet. C. de ingenu. & manumiss. l. diffamari maxime quia ius quesitum per confirmationem leditur ex oppositione contra consecrationem: vnde licet ad aliud opponatur secundo, quam primo, tamen in effectu ad secundum opponitur ad tollendum id, contra quod fuit primo oppositum. ff. de excep. rei iudi. l. legi. ff. de ser. rustic. predio. l. harum. Hec vera, nisi iudex ex iusta causa admittat, & ex noua excipientẽ contra consecrationem, vel ordinationem. de offic. deleg. insinuante. ff. de interro. actio. l. de etate. §. ex causa. hic agitur de exceptione, quando possit opponi contra formam, aut an admittatur post confirmationem: vide Compostel. de electione. quod sicut. & Joã. Andr. ibi post gloss. in versicu. que res. & ibi plene.

25 ¶ † Quero an contra confirmandum, vel cõsecrandum admittatur exceptio criminis occulti? Dicit Innocent. quod sic: & idem contra electum, dummodo crimen probari posset. de electione. super eo. & cap. cum inter canonicos. & c. congregato. & de appellationib. constitutis. & admittitur contra electum ne confirmetur, & contra confirmatum ne consecretur, & contra consecratum ne possessionem adipiscatur, si opponitur cum infamia. s. eodem accedens. Sic debet intelligi. lxxxij. distinctio. si quis episcopus. de electione. cum in cunctis. cum simil. In nullo tamen casuum premissorum calumniose excipiens transibit sine pena: & intellige calumniosum, qui non probat. C. de aduo. di. iudi. l. j. ij. q. iij. qui non probarunt. Nam si propter aliquod predictorum excipiens appellet, damnabitur in expensis, si succumbat. de appellatione. vt debitus. Idem si non fuit appellatum, sed alias fuit prosecutus in iudicio exceptionem oppositam, & succumbebat. s. eodem. accedens. Nam hoc est regulare, vt male imperante, &c. de rescript. ceterum. in male excipiente, de dolo. finem. in temere ad iudicium vocante, de pen. calumniam. ff. de iudic. l. eum, quem temere.

26 ¶ † Quero, quia ad opponendum de crimine per viam exceptionis non admittitur quis, nisi sua intersit, secundum vnam opinio. quando hec exceptio debeat opponi, an sufficit quod opponatur post litem contestatam an debeat opponi ante? Dicit Innocent. quod potest post litis contestationem secundum aliquos, quia opponenti se nihil nocet, cum nullum lucrum sit consecuturus, ex quo sua non interest. Item quia nullam habet actionem, nullam prosequi potest. Fatetur tamẽ quod si nõ exciperetur de non interesse vsque ad sententiã & sentẽtia promulgaretur contra petentem confirmationẽ, & cassaretur electio, qđ valeret sententia, & preiudicaret sibi quo ad omnes alios. ff. de inoffi. testa. l. posthumus. fa. er. l. cum putarem. licet si eius electio ꝯfirmaretur, non fieret preiudicium alijs, qui nõ fuerunt p̃sentes in iudicio. ar. ff. de mino. l. etiam. in fi. Simile no. de procu. in nostra. Non obstat si dicatur, hec exceptio potest opponi, etiaꝫ post sentẽtiã: vt dicitur de exceptione falsi procuratoris, de procur. in nostra. C. de procu. l. licet. quia ibi sententia non facit ius inter partes: quia ibi procurator nõ erat pars, qꝛ agebat nomine suo: nec dominus erat in iudicio, nec per se, nec per procuratorem, cui non dederat mãdatum: sed hic excipiens licet non intersit, tamẽ ex quo suo nomine litem est cõtestatus, pars est, & dominus litis: vt dicta. l. cũ putareꝫ. Non obst. quod post lit. contest. non admittatur exceptio inhabilitatis, & tamen admittitur hic de non interesse. C. de procu. l. ita demum: quia miles bene habet actionem alterius: sed contra eũ bene potest excipi de inhabilitate, quia venit nomine alieno: qđ non potest. Sed hic nõ hꝫ ius excipiendi contra electum, ex quo nõ interest: nec habet supplere post litem conte. quod secus est in milite: quia cum efficitur dominus litis, dicitur venire nomine suo. Ad hoc qđ no. de procur. in nostra. & in. l. qui stipendia. C. de procu. Finaliter tenet Innocen. quod post litis contestationẽ non posset opponi exceptio, tua non interest: cum hec sit personalis, & declinatoria, que debet opponi ante litis contestationem. C. de excep. l. fi. puto quod si ius excipiendi, vel agendi fundatur super priuato interesse, quia deficiente interesse deficit actio, & exceptio, hec posset opponi vt peremptoria, & quandocunque ante sententiam: & procedit prima opi. Si autem ius excipiẽdi, vel agendi fundatur super alio, tamen ex interesse habilitatur persona ad excipiendum, procedit secunda opi.

27 ¶ † Quero, si opponatur replicatio, nõ interest quis probet an replicans qđ non intersit, an excipiẽs quod intersit? Dicit Innocen. quod si proponitur ante litis contestationem, probet qui excipit sua interesse. de testi. veniens. el secũdo. Si proponitur post litem contestatam, releuatur opponens, & habet probare is, qui petit confirmari post confessionem, vel aliter quod nõ intersit: alias perseuerabit vsque ad sentẽtiã. ff. de procura. l. Pomponius. §. rati. post sententiam autem non dicetur sententia nulla ea ratione, quia non intersit propter vires rei iudicate: que tenet, etiam inter illos, quorum non interest: vt dicta. l. posthumus. l. cum putarem.

28 ¶ † Quero, si opponitur exceptio criminis, vel defectus forme, quis probet? Dicit Innocen. quod si crimen opponitur, opponens probet: quia quilibet presumitur bonus, &c. de seru. c. vno. si opponitur contra formam. Compost. de elect. quod sicut. facit differentiam an opponatur ante cõfirmationem, & probet electus, non excipiens qui negat. s. de elect. bone. el secundo. & facit quod no. de dolo, & contuma. cum olim. super verbo, canonice. & s. eo. in Genesi. super verbo, collatio. Post confirmationem autem probat excipiens. Innocen. dicit, & hoc sequitur Compo. vltimate in dicto. c. quod sicut. quod qui negat formam seruatam, adhuc potest probare ea ratione, quia excipienti incumbit onus probandi: & quia secundum Compo. de ele. quod sicut. ex quo est confirmatus, non cogitur dicere titulum sue possessionis, ex quo a cõfirmatione non est appellatum: alias seruandum est quod not. de renun. in presentia. & quia ex quo cõstat de facto, presumitur interuenisse solennitas. C. de contra. hen. stipula. l. prima. ff. de proba. l. ab ea parte. dummodo scrutinium, vel vota fratrum ostendantur in scriptis redacta. de elect. quia propter. & decretũ, in quo appareat consensus capituli. lj. distinc. episcopus. de quo dic vt no. per eum. supra, de dolo, & cõtuma. cum olim. Secus dicit Compo. si non fuerunt facta instrumenta, vel scripture: quia regulariter qui solennitatem allegat, illam probet. ff. de publi. l. quecunque. & ei, qui dicit &c. ff. de proba. l. secunda. Item quia in iudicio nihil creditur, nisi quatenus constet per acta. de proba. quoniam. Idem extra iudicium, vbi scriptura requiritur. de senten. excom. cum medicinalis. x. q. ij. hoc ius. vel vbi ius dicit solennitatem probandam. de senten. excom. sacro. secundum Compo. Sed si opponitur defectus, vt quia opponitur, electum non esse subdiaconum, vel nõ habere commendatitias, cum sit alienigena: dicit Innocen. tunc electum probare debere se ordinatum, & se dimissum: cum iura dicant in his casibus literas necessarias. ij. q. j. legum. lxxj. distin. per totum. cum tanta posset esse presumptio pro ordinato, quod transferret in aliũ onus probandi: vt si multo tẽpore in subdiaconali ordine fuisset. de quo de eo, qui fur. or. susce. c. fi. vel quia certum esset, eum a suo episcopo dimissum. licet tamẽ nullus appareat excipiens, vel accusans, semper ille inquiret quando contingat dubitare. s. de elec. cum nobis. de postu. c. j. in authen. de san. epi. §. si quis autem. circa prin. secundum Inn.

29 ¶ † Quero quid si proponatur periurium contra electum, an sufficiat ad concludendum illud probare, qđ iurauit soluere intra mensem, & qđ lapsus sit mensis: an vltra hoc oportet qđ probet qđ soluerit. Innocen. dicit quod debet probare ipsum non soluisse: quia per hoc qđ probauit iuramentum de soluendo ad terminum, & lapsum esse terminum, per hoc non probatur ipsum non soluisse

soluisse, ꝛ excipiens debet vt actor in exceptione quo ad onus probandi clare probare suam exceptionem.ff.de proba.l.in exceptionibus.C.de proba.l.i.dato qd sit negatiua:de proba.tertio.de his, que fi.a prela.ea noscitur. Ad hoc,quia si solus lapsus termini cōcluderet periurium,multi concluderentur periuri,qui non multū sunt curiosi de solutione coram testibus faciēda:ideo cum de bona fide agitur,non conuenit de apicibus iuris disputare.ff.manda.l. si fideiussor.§.quedam.ꝛ multitudini parcendum est.de tempo.ordi.c.ij.ꝛ quia non presumitur iurans inmemor sue salutis.j.q.vij. sancimus.ꝛ quia criminis exceptio est odiosa.ij.q.vij.si quis episcopus. Ideo eius probatio non est dilatanda.per no.de testi.dilectorum. Idem dicit in excommunicato,si non soluerit intra mensem:quia dato qd lapsus sit mensis,non concluditur excommunicatus.de app.preterea.de quo remittit.j.de cleri.excom.mi.c.proposuit. Non ob.qd negatiua ad probandum sit impossibilis,quia poterit probari per confessionem illius,qui iurauit,vel iuramento,vel alio modo:ꝛ impntet sibi is,qui excipit:argu.C.de proba.l. fin.q.vi.Epiphanium. Nec obstat qd proponens negatiuam probat eo ipso qd contrarium non probatur.C.de non numera.pecu. l.si ex cautione.ꝛ de presump.quia verisimile quia illa habent locū, secundum Inno.in casibus a iure expressis. In alijs probat excipiens affirmatiue. Uel illud,quando nō agitur de crimine,etiam ciuiliter,probet excipiens,ꝛ negans: tum quia odiosus.ij.q.vij.si quis episcopus ꝛ quia quilibet presumitur bonus.de scrup.c.vno. Hec vera dicit Inno.quando hec exceptio opponitur a tertio:sed si opponitur a negatiua,quia non solum ei,cui quis est obligatus ad soluendum,vt quia iurauit Titio soluere centum in mense:tūc non arctatur creditor ad probandū non solutionem,quia hec non est sua intentio,sed sufficit qd probet promissionem factam. Idem quando sententia est lata de soluendo intra certum mensem contra aliquem:quia is,pro quo lata est sententia,post mensem agens ad centum,non cogitur probare nō solutum:non quia in superiori casu,cum de facto alterius agatur,non potest obijciens proponere,tu non soluisti tali,sicut iurasti,sine metu periurij.ff.re.amo.l. Marcellus. Secus in creditore,qui certus est de factis suis.de rescrip.ab excommunicato.cum cōcord. Item in superiori casu obijcitur crimen,quod non probatur,in hoc primo casu pretenditur obligatio,que probatur,ꝛ ad solutionem faciendā adstringit. Insti.de obli.in princip.nisi forsan obstet exceptio nō numerate pecunie.C.de nō numer.pecu.l.si ex cautione.vel alia iniuria scripta. de quo vide no.de fide instru.si cautio.sm Inno.ꝛ Hosti. Tu dic clarius,opponens periurium fundat intentionem suam super nō solutione,ex qua causatur periuriū immediate: ideo illam probet: sed agens ex iuramento,obligatione,vel promissione,alias soluendo fundat intentionē super obligatione,sufficit qd probet iuramentum,vel id,ex quo surgit obligatio,non super non solutione,licet illa veniat ad confligendam exceptionem,ꝛ ad eruendū ius agendi,si aliquid opponatur,ꝛ probetur,merito obtinet,nisi probetur solutum. Bar.in.l.hoc iure.ff.de verb.obli.approbat hec dicta,cōcludens qd si negatiua immediate est causa alicuius intentionis, debet probari,siue negatiua est causa actionis:vt.l.hoc iure.preal leg.ꝛ.ff.de verb.obl.l.ita stipulatus.ver.quid si ab initio siue post sit causa exercitio actionis.C.de pig.actio.l.hic si debitor.ꝛ authē. hoc iure.C.de fideius. Idem si negatiua est causa officij iudicis.ff. de re.eorum.l.ꝛ magis.§.passim.C.de fabri.l.si quis consortiū.qui tex.mirabiliter probat,sm Bar.qui hec vera dicit,nisi cōuentus sit obligatus ei,qui negat:siue negatio veniat ad resoluendam exceptionem,que posset opponi,ꝛ confirmandum ius agendi,siue ve-

20 niat ad committendam secundariā obligationem.† Unde si promisisti mihi sistere tali die hominē in iudicio,ꝛ si non stitisses,promisisti dare penam,si peto penam,quia promisisti,ꝛ probo lapsum diem,obtineo,nisi probes te stetisse illa die,vel iusta causa impeditū.l.ij.ff.si quis cautio.de reg.iur.l.iij.§.si ad diem.ꝛ.l.qui commeatus. Cum enim mihi hoc debeatur velut priuato,vel vt officiali,est probata intētio mea eo ipso,qd nego,nisi per aduersariū probetur,sm Bar.quod facit ad multa.ad hoc.C.de proba.l.prima.ꝛ no.in.l.secunda.C.de iure emphyteu.ꝛ tenet ibi hoc Cy. Per hoc soluit questio,Oppono tibi exceptionem quod non debes audiri,qꝛ non soluisti collectas ex forma statuti:nam cum soluere collectas,sit debitum communi,ꝛ non mihi,ꝛ oppono ad mei vtilitatem,debeo probare:sed si peterem te puniri,qꝛ collectam non soluisti,tunc qꝛ te accuso ad vtilitatem cōmunis,cui es obligatus,tu debes probare te soluisse:vt.d.l.iij.§.si ad diem.ꝛ.l.qui cōmeatus. Idem dicit,si accuso te tutorem de crimine suspecti, quia non fecisti inuentariū:tunc quia ista accusatio fit ad commodum ipsius pupilli,cui est debitum,tutor hoc debet probare:argu.ff.de suspe. tuto.l.iij.§.tutores.ꝛ de admini.tuto.l.tutor,qui repertorium. Sed si ad vtilitatem meam oppono tutori cōtra me agenti,quod audiri non debet,quia non fecit inuentarium. Sed dicit qd aliud est,qꝛ videtur tutor fundare intentionē super confectione inuentarij:sed dicit qd potest esse qd excusetur ab inuentarij confectione:vt.l.tutor.ff.de admi.tuto. Ideo dicit qd tutius est qd exceptio proponatur in hunc modum: Dico te non fecisse,ꝛ inquantum fecisti,peto copiam:ꝛ tunc copia erit danda indubitanter:ꝛ ideo qꝛ copiam non dat,sed an repellatur,quia non fecerit,est sibi dubiū: puto qd repelli potest,tanquā qui non confecit,per regulam predictam:ꝛ qꝛ confectio inuentarij requiritur ad legitimandū personam eius,eo qd tutor est,ꝛ vt tutor venerit:ꝛ est sua intētio. Idē dicit de eo,qui agit cōtra hoc:idem qꝛ priuatus tanquam non implens voluntatem defuncti,per aut.hoc amplius.C.de fideicōmis. quia si agit vt legatarius,probat ipse heres conuentus: cū ipsius legatarij sit fundata intentio de iure:alias probetās,qui agit. Inquantum dixi negatiuam probandam per negantem:dicit Bart. hoc verum,nisi presumptio sit per negantem:vt si dico me non deliquisse,vel causam ingratitudinis non commisisse.C.de inoffi.testamen.l.omnino.de leg.ij.l.cū pater.§.rogo. Et sic remanent predicta,vbi non est presumptio pro affirmante,vel negante. Et hec vera,siue sint negationes facti,siue qualitatis,ꝛc. Et ad hoc reducuntur omnia,que dicit Jac.de Are.C.de proba.l.actor.ꝛ qd not. s.de elec.bone.el primo.ꝛ ibi per Cy. Hanc cōclusionem tenet Archi.de confes.c.i.lib.vi.ꝛ ibi Jo.an.qui dicit propter hoc inuentam practicam illius tex.ad hoc quod concludit Jo.an.de regu.iur.in regula,sine possessione.li.vi.per que Lapus de Castil.sua allega-

21 tione.xxxij.dicit.† qꝛ si quis opponat aliquē religiosum excōicatum,quia ministrauit sacramenta in parochia aliena,per cle.j.de priuileg.qd non sufficit probare qd ministrauerit,ꝛ quod sit religiosus,nisi probet qd sine licentia hoc fecit:qꝛ hec est sua intentio,

22 quia illicentiatus fecerit:vt.d.l.j.† Sed presupposito qd habeat probari,quomodo probabitur hec negatiua qd non soluerit,ꝛ similes,cum nō sint loco,vel tempore coarctate:ꝛ sic videtur probari impossibile. Dicit Bar.qd possum implorare officium iudicis, vt fiat per nuntios inuestigatio,ꝛ exploratio,an talis soluerit,vel non:vel an talis venerit in Italiam,vel non: sicut quando fit discussio bonorum principalis. Ad hoc tex.expresse.j.eo.l.ita stipulatus.ver.qd si ab initio. Et putat sufficere,si nuntij referant se diligenter perquisisse ab omnibus,qui hoc verisimiliter debebāt scire se reperisse qd talis non venit in Italiam:vel qd tali nō soluit,vel qd aliter iudex hoc exquirat:vt.d.l.magis.§.ne passim. Et si nuntius referat se diligenter inquisiuisse,ꝛ se non posse reddere certū, presumitur pro negante.l.ex facto.§.pen.ff.ad Trebel.in predicto casu,vbi non potest se informare,sufficit qd ex vehementi opinione se informet.ff.de reg.iur.l.non omnis.§.ab arbitris.scđm Bar.

23 ¶ † Quero an contra repetentem beneficium,qui agit possessorio vel petitorio,obstet criminis exceptio. De ista materia remittit. Jo.an.j.de exces.prela.inter dilectos.circa princip.ꝛ vide quod di-

24 xi de resti.spo.item cum quis. ¶ † Quero an ex quo is,qui se opponit electo,ne confirmetur,non inscribit se,vt hic,an si non probet,puniatur pena.c.j.de elec.li.vj. Dicit Jo.an.post Hosti.qd sic. Hoc dictum non est verum,per ea,que not.per docto.in.d.c.j.vbi dicunt qd loquitur in appellatione interposita ad papam,tamen melius facit.c.vt circa.eo.ti.ꝛ li.quia sm Jo.an.loquitur in appellationibus interpositis extra ad inferiorem:sed tamen tale.c.loquitur,quando contingit exceptionem,ꝛ appellationem interponi:secus autem vbi sola exceptio opponitur,ꝛ a populo non interponitur:qꝛ illa iura non habent locum,iuxta no.in dictis iuribus,ꝛ in c.is,qui.eo.tit.ꝛ lib. ¶ † Quid si opponatur contra confirmatum ne ordinetur,vel cōsecretur:putat Host.qd non habet locū illa pena,sꝫ adstringit se ad certā penam,que erit grauior,vt hic,qꝛ plus deliquit.ad hoc de vi.ꝛ hone.cleri.c.vt clericorū.puta ad priuationem beneficij.de elec.cum dilecti.§.pen.fortius hoc haberet locū, quando ad impediendā possessionem iam consecutā obijcitur,vel qñ iam consecratus,ꝛ possessionem adeptus denuntiatur. Ad qd j.tit.i.c.j.inquantum in hac parte dicit opponentem se confirmando non debere se obligare ad aliquam penā,est verū,nisi contra eū sit presumptio calumnie.C.qui accus.non pos.l.j.de do.ꝛ contuma. finem. ¶ Uenio ad gl.huius partis vsqꝫ ad ver.post confirmationem.due sunt gl.vna in ver.denūtiatione. Alia in ver.testificatione.que sunt clare,ꝛ sequētes vsqꝫ ad gl.in ver.accusatiōe.

25 ¶ † Querit gl.an criminis exceptio repellit opponentē crimen. Dicit gl.qꝛ non ab excipiendo,licet repellat ab accusando sm distinctionem.l. is,qui.ff.de accusa.ꝛ hoc,quia cuilibet reseruatur legitima defensio. Inquantū dicit gl.crimē repellere ab accusando,dicit verum, nisi accusans suam,vel suorum iniuriam prosequatur.iiij.q.vij.omnibus.vel de crimine excepto.s.eo.cum P.vel in casu.c.s.e.nulli. Inquantū dicit crimen nō repellere ab excipiēdo,dic de hoc vt

26 dixi super litera. ¶ † Querit gl.de effectu huius exceptionis ꝯtra cōfirmandū: Dicit gl.primo repellit ab obtinendo. Scđo sugillat personā,vt in alio etiā beneficio nō posset promoueri,nec eligi.de elec.super eo.qd dicit gl.sequens verū,si ex hac oppositione,ꝛ eiectione grauata sit eius opinio. Primū est verū in eadem ecclesia:

secundū in diuersa ecclesia. Nā si in diuersa poterit promoueri, vbi sit eius opinio grauata, nisi se purget, secundum gl. Non obstat qđ purgatio non habeat locum, vbi probatum est crimen: quia crimē non erat probatum plene, sed in iudicio exceptionis: vel hic ponit purgatio pro probatione innocentie. s. de frigi. & male. c. si diligenti. vel loquitur ī probatione directa, ex qua potest ferri sentētia, vt ibi patet: vide quod no. de pur. ca. c. inter. super gl. ij. ¶ Venio ad 27 ver. post confirmationem. ¶ † Quero quid si contra petentem pallium opponatur exceptio criminis, an opponens inscribat? Io. An. dicit qđ sic: sed si tūc repellitur, remanet episcopus, sꝫ nullius ecclesie. de transla. prela. c. ij. sm Inn. Idem si sit in possessionē mittendus. j. eodem. accedens. quod dic vt ibi no. s. de causa. possessio. cum olim. Idem si sit benedicendus. supra, eodem. meminimus. de quo in. c. venerabilem. de elect. super verbo, examinatis. & idem te 28 net Compo. de electio. qđ sicut. ¶ † Oppo. quod non debeat exceptio impugnare, & deiicere ab obtēto: cum finis exceptionis sit, repellere ab acquirendo, non a tollendo quesito. supra de ord. cogni. cum dilectus. Solu. Si obtentum nullam habet cōnexitatē cū eo, quod petitur, exceptio repellit petitum, & nō deiicit a separato, in quo nulla datur petitio. Secus si id, quod petitur, hꝫ connexitatē cum obtento: quia tunc propter connexitatem repellitur petitū, et deiicit ab obtento, quod non potest esse absq; petito: si em̄ electus non possit ꝯsecrari, vel ordinari, nec actu administrare, adhuc etiā censeretur viduata. Ad hoc de transla. prela. c. ij. Est igit̄ expediēs necessariū, & vtile ecclesie, vt sponsus eius repellatur ab obtinēdo, & deiiciatur ab obtento: vnde si repellatur a confirmatione, consequenter a iure quesito per confirmationem. Idem de ordinatiōe, & administratione, licet quo ad inscriptionem sit ius diuersum, rōne 29 iuris per confirmationem quesiti. ¶ † Q uero, episcopꝰ translatꝰ est ad secundam ecclesiam, anteq̄ esset corporaliter possessionē ingressus, est repulsus exceptione criminis: an tūc deiiciat̄ ab obtēta prima dignitate? Quidam dicunt quod nō: & sic reiicit̄ ab obtēto solum ratione huius electionis, vel prouisionis, de qua agit̄. de translatio. prela. c. secundo. Ad hoc, q2 nō dicitur cū effectu trāslatus ad secūdam. s. de elec. cum in cunctis. §. cum vero. nisi forte ratione talis criminis, & infamie simul iuncte dicatur aliqđ speciale, cum illa duo hoc casu necessaria sint. de quo. j. eo. accedens. sm Hosti. Nunquid in formam obiiciens obliget se ad penam extraordinariā? Dicit Io. An. qđ sic. s. de elec. cum dilecti. In inquisitione autem impetrans, vel denuntians se nō inscribit: quia alterū ex iudicis officio procedit, alterū ad penitentiam. Per hanc decr. assignatur rō, quare electi ad episcopatum nō conferant beneficia ante consecrationem: quia possunt ante ꝯsecrationem reiici exceptione: vnde adhuc vacillat ius eorū, vt si repellantur ab obtēto, saltē 30 possint redire ad sua prima beneficia. de elec. cū in cūctis. ¶ † Quero an ꝓcurator simplex possit ꝓponere crimina, vel defectꝰ? Dic qđ non, nisi habeat speciale mandatum ad excipiendū de crimine: quia per talē exceptionem minuitur status excipiētis, quia beneficiis priuatur per trienniū. de ele. c. statuimus. lib. vi. ff. de mino. l. illud. ff. de procu. l. non solum. §. fi. ff. de va. & extraor. cri. §. penul. de procur. ad appellandum. planum, si specificata sunt crimina, sicut esse debent. de elec. procurator. lib. vj. Non obstat. l. actiones. ff. pro socio. quia agens iniuriarū, si succumbit, incurrit diminutionē sui status: & est tamen diminutio sui status, licet ad tempus suspēdatur: & quia relegatio, & damnatio in opus publicū, tēporales sunt. ff. de pe. l. hoc quidam. Hoc tenet Gul. in Spe. de procu. §. i. ver. sed nunquid. qui ver. cū sequ. tractat q̄stiones circa hoc facientes. & ad decre. statuimus. de ele. lib. vj. & est hodie expressum in cle. non pōt. 31 de procura. & vide quod ibi no. ¶ † Querit gl. quare post cōfirmationē si opponat̄, debeat inscribi? Dicit gl. qđ tūc exceptio deiicit ab obtento, cum post confirmationem dicatur matrimoniū ꝯtractum. Sed dic vt no. gl. de transla. prela. c. ij. & de elec. si electio. li. vj. 32 per gl. ¶ † Querit gl. alia, si pena imponat̄ arbitraria, vbi ad arbitriū admittitur, an si modus excedat̄, posset appellari? Dicit gl. qđ si pena est a iure determinata. & illa imponit̄, ex quo tūc nō grauatur, non potest appellari: sed si non est a iure determinata, sꝫ arbitraria: & tunc quia in arbitrando iudex pōt excedere modū, tūc potest appellari. Sequens gl. dicit qđ si modum excedit, pōt eius 33 arbitrium reduci ad arbitriū boni viri. ¶ † Not. bene has gl. quia in commissis ad arbitrium si inique arbitretur, vbi iudex est, pōt arbitriū reduci vel appellationis via, vel etiā via petitionis, vt reducatur ad arbitriū boni viri. qđ est notabile. In isto posset seruari, qđ seruatur in arbitratoribus non iudicibus. de quo de iureiuran. Quintauallis. Dic, quedam sunt cōmissa ad liberū iudicis arbitrium omnino, vt in dilationibus dandis, sm Inn. de consti. ca. j. & Ioan. Andr. de iudi. qualiter. sed hic non omnino est arbitrarium: vt de dila. c. preterea. vel in feriis denuntiandis messiū: vt dicit Innoc. in. c. fi. de feriis. in gl. magna. ad fi. vel in eo in quo est arbitrarium supplere de facto. de exce. exceptionem. vel in determinandis causis suspicionum, que nō sunt expresse in iure: vt no. Innocen. de appel. cum speciali. & no. de app. Romana. lib. vj. in versi. minus legitima, vel sm Io. And. in addi. infra allegāda, in eo, qđ potest differre peremptorium ad alteram diem. de offi. delega. consuluit. & generaliter in omnibus, que ponuntur in potestate iudicis, que non supponuntur iuris necessitati, in talibus pōt facere iudex qđ vult, nec potest reclamare, vel appellare. ¶ Quedā committuntur arbitrio iudicis, velut boni viri, & sic submittūtur eius iudicio cum temperie rationis, & non potestati, vel facultati: & in talibus pōt appellari. Sic dicit Io. an. in addi. Spe. in tit. de cita. §. sequitur. versi. sed nunquid crederetur. in addi. magna. ad fi. vers. sed ad de hic. quia sicut ab arbitrio iuris appellatur. de offi. deleg. ab arbitris. lib. vj. ff. qui satisda. cogun. l. ab arbitris. ita & ab isto. & vide Bar. qui idem tenet. ff. de appella. reci. l. eius. Vnde inquantū ista gl. dicit appellari posse, dicit bene: sed inquantum dicit qđ potest reduci ad arbitrium: hoc non placet mihi, inquantum arbitratur aliquid iudicialiter: q2 illud vt vox iudicantis transit in rem iudicatam: vnde nisi appellatione rescindatur, procedit autem vbi aliud committeretur ad arbitrium iudicis non procedentis: vt in 34 dispensationibus, penitentiis, & aliis. ¶ † Vnum tamen aduerte, qđ licet in talibus commissis ad arbitrium iudex non possit nō in modicum ledere partem circa concernentia decisoria, potest tamē leuiter ledere in dilatoriis, & ordinatoriis: vt no. gl. in cle. fi. de verbo. sig. in versi. defensiones. Ad hoc qđ no. de consti. que in ecclesiarum. & C. de preci. Impera. offe. l. quoties. ¶ Quedam committuntur eius conscientie: & de his dicit gl. de rescrip. statutum. §. assessorem. lib. vj. & in clemen. j. de iurepa. quia potest agere quicquid velit, nec opus est reclamatione, vel appellatione, tamen deuoluitur in cognitionem superioris: sicut dicimus, quando est equiuoca appellatio. de appella. c. pastoralis. §. penul. & de appella. Romana. §. j. lib. vj. Que verba dant liberum velle, & tendūt ad arbitrium: dic vt in clemen. fina. in dicto versi. defensiones. & in. l. j. & l. si filius. ff. de testamen. mili. per Bar. in. l. si sic. ff. de leg. j. & in. l. si fideicommissaria. §. quāquam. ff. de lega. iij. & in extrauagan. ad reprimendum. in ver. videt̄. & in. l. si filius. ff. de do. & vide Lap. sua allegatione. xxxv. 35 & sua allegatione. lxiij. ¶ † Oppo. gl. quod talis causa exceptionis criminis dicatur criminalis: quia in ea exiguntur tot episcopi, sicut in criminali. xxvj. dist. illud. j. q. vj. hoc quippe. Solu. Dicit gl. quod per hoc non sequitur qđ sit criminalis, & in ea possunt cogi testes ad testificandum: vt no. de testi. cogen. c. pen. in glo. fi. Gofre. Tan. Ioan. Phi. Hosti. Pet. & Abb. dicunt quod contra episcopum non potest hec causa per metropolitanum diffiniri. de trāsla. prela. c. ij. Io. And. ad primum remittit ad no. in dicto. c. hoc quippe. & de ele. qđ sicut. in glo. cis instantibus. & de preben. graue. in gl. ad quod episcopi. ver. item. inquantum gl. dicit testes compellendos, Vincen. in hoc dicit contrarium, & Tancr. de quo remittit ad Spec. in tit. de crimi. in modum exceptionis oppo. ante fi. vbi recitat opi. Vin. qui dicit, vt dixi, testes non cogendos: & allegat qđ hec exceptio infamat, & odiosa est. Nec obstat de testi. cogen. super his. quia loquitur in causa inquisitionis, in qua multa sunt specialia. de regu. iuris. l. secunda. vt lite non contesta. quoniam. §. sunt & alij. Nec obstat de elec. cum dilecti. quia ibi testes non compelluntur probare crimen, sed ad probandum formam electionis traditam. de quo dic vt in dicto. c. dilecti. Et quid quando contra testes opponitur exceptio falsi, an compellantur, dicit Inno. de testi. cogen. cum contra. ¶ Vltimo quia hic in fin. dicitur quod quando opponitur exceptio criminis, etiam vt deiiciat ab obtēto, questio est ciuilis, & non criminalis: est dubium, si accusatur aliquis ad finem deponendi a beneficio, an hec causa sit ciuilis, an criminalis. Frede. de Senis in suo consilio. xxij. dicit qđ est ciuilis: q2 pena criminalis actionis est depositio, vel degradatio: inquantum intenditur finis depositionis a beneficio, est ciuilis, sicut in denūtiatione, inquisitione, & exceptione: vt hic, & de dolo. veritatis. Hinc est qđ talem causam audit episcopus solus sine aliis episcopis. xviij. q. ij. si quis alios. xvi. q. vij. in summa. & in Spec. de accu. §. quanto. per Archi. v. q. v. c. iij. Nam hic nō intenditur vindicta delicti, sed agitur concludi inhabilitas tenendi beneficium, vt ab illo vt inhabilis remoueatur, sicut si ageretur vt prelatus remoueatur ab ecclesia, tanquam non habens titulum, ratione precedētis criminis quod quando possit, no. de elec. qđ sicut. & c. ondum. el secūdo. lxxx. distin. qui sue. & xv. q. viti. c. j. & tenet hic Hosti. & Compost. de elect. querelam. & Archi. ij. q. ij. si quis. inquit Hosti. in. c. qualiter. el secūdo. j. eodem. §. viti. in versic. tribus. Hoc puto verum, inquantum agit ad remotionem ratione defectus tituli, vel inquantum etiam simpliciter accusat, & non apparet quod ius specifice penam hanc imponit pro delicto, & vindicta delicti: sed si ius specialiter imponeret pro pena delicti, non pro defectu, vt quia dicit statutum, Ad azardum ludens, vel tenens etiam occulte concubinam, beneficio priuetur: tunc satis putarem hanc esse criminalem: q2 intenditur finis vindicte publice per hoc dicit ibi Frede. qđ potest intercedere a tali causa, de qua. s. de procura. & laicus potest accusare: q2 hoc est agere

est agere ciuiliter:⁊ etiam potest testificari. Idem no. Frede. suo cõ silio.xcviij. quod laicus parochianus potest agere vt remoueatur rector suus parochianus, quia non intitulatus, vel quia intitulatus, vel quia intrusus. Contra predicta facit.c.precedens: vnde de hoc cogita. Antonius de Butrio.

1 ☞ Inquisitores generales, qui non seruarunt debitum inquisitionis ordinem, prudenter, ⁊ caute corrigere debent.
2 Corrigere quis potest errorem, quem commisit pretermittẽdo ordinem requisitum.4.15.
3 Corrigere quis se debet primo, deinde alios.
5 Finis ordinatus sequi non potest ex principio inordinato.
6 Iudex in ordinando, seu sententiando, qualis esse debeat.
7 Testis in causa inquisitionis nõ arctatur ad deponendum super occultis.
9 Iudici grauanti ex pretermissione ordinis põt fieri remissio partium per iudicem ad quem, vt illum emendet.
10 In inquisitione speciali sunt crimina specificanda: in generali vero non, super quo sufficit quod testes in genere deponant.
11 Ordo quando dicatur peruerti in inquisitionibus.
12 Inquisitione contra aliquẽ commissa, ⁊ per inquisitiones formato processu, ac relatione facta ad superiorem, exponit inquisitus, ⁊c.
13 Errorem suum iudex poterit corrigere caute, quem commisit grauando aliquem pretermissione ordinis iudiciarij.15.
14 Testes an poterunt interrogare super omnibus criminum circũstantijs, vt super illis respondere teneantur.
15 Iudex an possit corrigere errorem suum commissum pretermittendo iudiciarium ordinem.
16 Testis si deponat aliquid super occultis, an valeat suum dictum vt ex hoc possit condẽnari inqsitus, qñ iurauit exceptis occultis.

1 Qualiter, ⁊ quando. † Inquisitores generales si nõ seruauerunt debitum inquisitionis ordinem, prudenter, ⁊ caute corrigere debent. Secundo ponitur forma iuramenti, quã exigunt. Prima pars facit duo: qꝛ in principio cõmendat. in fine informat inquisitores, cum bene processerãt: in medio ver. si vero. vsq ad aliud, si vero. si male processerant. Casus. Dum ecclesia Nouarien. ⁊ episcopus essent de quibusdã grauibus delictis infamati, papa commisit inquisitionem generalem quibusdam super statu ecclesie, tam in capite, quã in mẽbris: tandem relatum fuit pape qđ in processu dicti nõ seruauerunt iuris ordinẽ: papa eis rescripsit vt sequitur. ¶ No. primo inquisitionẽ habere 2 suum ordinem, sicut notaria sunm. de iureiur. ad nostram. ¶ † Secundo no. ad grauantẽ ex pretermissione ordinis fieri remissionẽ, vt illum emendet. de rescript. ab excommunicato. ¶ Not. illud, qđ 3 inde non debet nasci, ⁊c. ad hoc de rescrip. c. nonnulli. ¶ † No. ordinatum modũ procedendi, vt primo quis se corrigat, secũdo alios 4 corrigat ab errore. ¶ † Nota qđ iudex inquantum põt, caute de 5 bet corrigere errorem suum, ne vilescat sua authoritas. ¶ † Nota quod ex inordinato principio non potest sequi finis ordinatus. 6 ¶ † Nota, qualis debet esse iudex in ordinando: quia Deum pre oculis debet habere, ⁊ procedere via regia. ¶ No. qđ testes habent respondere de certa scientia, ⁊ credulitate. ¶ Not. practicam iuramenti testium, quando formatur inquisitio tam in capite, quam in 7 membris. ¶ † Not. testem in causa inquisitionis nõ arctari ad deponendum super occultis: hoc est, super his, super quibus non vrget fama: si tamen testificentur, an valet testimoniũ, vide eo. tit. c. j. 8 lib. vj. ¶ † No. testem arctari ad dicendũ meram, ⁊ plenam veritatem: arctatur ergo non solum ad non dicendũ falsitatẽ, sed etiam ad dicendũ plenam veritatem. Quod est intelligendũ inquantum interrogatur. de quo. j. eo. c. cum dilecti. ⁊ vide qualiter hoc casu sit examinandus testis, in Spe. de teste. §. nunc tractandũ. in vlt. col. 9 ¶ † Oppo. qđ papa non debuit remittere ad istos, qui semel grauarunt: arg. de app. ad hoc. ⁊ c. peruenit. ⁊ c. interposita. Sol. Dic qđ hic pretermiserunt ordinẽ ex causa, forte propter nimiã infamiam episcopi, vel ex zelo iustitie: secus si ex odio: qꝛ papa non remisisset ad eos. iij. q. v. quia suspecti sm Inn. nisi volente illo, cõtra 10 quem est processum, sm Hosti. ¶ † Opp. qđ crimina sint specificãda in inqsitione, ⁊ super illis testes examinandi. j. e. qualiter. §. de. Sol. Illud procedit in inquisitione speciali de crimine speciali: hic 11 procedit in inqsitione generali. ¶ † Quero de exẽplo in terminis criminis, qñ dicitur ordo peruerti. Dicit hic Host. qđ qñ queritur de veritate criminis prius, quã constet de infamia: qꝛ alias deficit accusator, sine quo nullus dãnatur: vt eccle. benefi. c. vno. ⁊ ex tali iudicio, vt inordinabiliter agitato, ⁊c. vt dicit litera: vnde dicit qđ supersedebitur processui, ⁊ de nouo fiet inquisitio infamie: ⁊ sic loquit hoc. c. ⁊ dicit qđ postea reperta infamia nõ valebunt dicta testiũ super veritate criminũ receptorũ, qꝛ contra inquisitionis ordinẽ sunt recepti: qꝛ dato qđ expresse huic ordini possit renuntiare pars. C. de fideicom. l. si. ⁊ l. j. §. post operis. ff. de noui operis nun. ⁊ hoc, qꝛ in eius fauorẽ est inductus. de reg. statuimus. non tamen in dubio est presumendum qđ illi renũtiet: per que dicit qđ tacite illi renũtiare nõ posset, vt si illo nõ incipiente inquireret iudex de veritate omissa infamia: sm Host. hic dicit falsa, sm Io. An. per. c. j. eo. ti. li. vj. qꝛ tacite põt renuntiari: ⁊ licet non precedente infamia recipiantur testes, ⁊ probet, valet receptio, vt ibi. Ad qđ. j. eo. c. qualiter. vbi in ordinario non opꝫ qđ probetur, infamiã precessisse, vel scđo forte inordinate processit, qꝛ nõ fuerũt reo exposita capitula, 12 nec nomina testiũ declarata, aut nominata. ¶ † Quero, commissa inquisitione contra aliquẽ, ⁊ per inquisitiones formato processu, ⁊ relatione facta ad superiorẽ, opponit inquisitus cõtra processum, superiore dicente, queris fugam: subiectus offert se paratũ subire inquisitionem omisso illo processu, an corã inquisitoribus secundo datis sub forma, quã obtulit, si inquisitores assignant diẽ ad inquisitionem, si inquisitus comparens neget se infamatũ, ⁊ dicat prius inquirendũ de infamia, sit audiendus? Et videt qđ non: qꝛ in hoc venit contra oblationem: quia hoc nõ est subire inquisitionem, sed potius declinare. Itẽ quid si dedisset eo casu superiori, qui poterat fine sua oblatione, ⁊ verba oblationis debẽt aliquid importare: vt de verbo. sig. abbate. de priuileg. ex ore. ⁊ c. si papa. lib. vj. Contrarium credit Hosti. quia ius saluum manet, quod expresse non reuocatur: nam si se offerat paratum subire accusationẽ, per hoc nõ excluderetur a facultate opponendi de defectu accusationis quãtum ad inscriptionẽ: ⁊ idem in denuntiatione, si postea diceret monitionẽ non precessisse, absq dubio admitteretur. s. eo. super his. ad hoc. j. eo. qualiter. Et fortius ratio cõcludit in inquisitione, que nemine prosequẽte ex iudicis officio expeditur: vnde qꝛ exceptio non precedentis infamie sit peremptoria: semper enĩ post litis contesta. seu receptionem testium poterit excipere se per dicta illorum non cõdemnandum, nisi expresse sit exceptioni renuntiatum: quod est falsum: vt in. d. c. ij. eo. tit. lib. vj. ⁊ quod ibi no. Ad illud, quod dicitur, oblationẽ aliquid debere operari: respondit qđ ⁊ si nihil operetur, non est absurdũ, cum etiã quandoq tota vna litera, vel clausula apostolica parum aut nihil operetur. de procur. qꝛ in causis. de iureiur. ⁊ si Christus. Item aliquid operabitur, qꝛ per illud dilatabitur fuga, quã faciebat dilatando processum: qꝛ abbreuiabuntur dies administrationis. Item qꝛ conseruabitur conscientia superioris, qui forte peccabat contra inquisitum in mente sua reputando illum miserum peccatorem. Item qꝛ si consenserit in certos inquisitores, illos deinceps nõ poterit negare, nec sic negotiũ prorogare. de offi. deleg. c. super questionũ. §. verum. Itẽ si aliqui forte prosequebantur inquisitionẽ, quos dicebat maleuolos, hoc non posset de cetero opponere, cum se paratũ obtulerit inquisitionem subire, sub quo licet alias audiretur. j. eo. cũ oporteat. Cũ ergo predicta operetur, nihilo minus de fama, quasi preambulo substãtiali inquireretur, ne peruertatur ordo iuris. C. de iurisdi. om. iud. l. iuris ordinẽ. Nec obstat, qđ dixit super dictis criminibus, qꝛ per hoc non renũtiauit ordini iuris, nec consensit qđ de occultis inquirat, contra id de simo. nobis. ⁊ c. tua. Item ista oblatio potest habere triplicẽ sensum, vel qđ obtulerit se subire inquisitionẽ super infamia tantum criminum, aut veritatis ipsorum criminum tantum. ¶ Primus intellectus est ridiculosus. Secũdus iniuriosus, subuertens iura, ⁊ inquisitionis ordinẽ. Vel intellexit de vtroq, scꝫ de inquisitione veritatis, ⁊ infamie: ⁊ hic est rationabilis, ⁊ sufficiẽs, ⁊ iuri fauens: ergo in dubio huic tertio adherendũ, vt res valeat, ⁊c. de ver. sig. abbate. ⁊ vt indefinitatẽ verbũ generaliter intelligatur. de priuileg. qꝛ circa. Plus dicit Hosti. qđ si papa precise scribat in inquisitione testes recipiendos, nisi expresse dicat prelatum apud se infamatum, semper erit inquirendũ de fama. j. eo. cũ oporteat. qꝛ quãdocunq verba rescripti possunt hoc importare, etiam ꝓpter reuolutionẽ clausule, qđ de fama prius inquiratur, cũ huic iura cõcordant, sicut in dubio interpretabuntur. de rescri. causam. de cõsue. cum dilectus. ff. de confir. tut. l. si in confirmando. Et si expresse mandaretur contra nõ infamatum recipi testes super veritate, in inquisitione super infamia nõ premissa, prima facie rescriptũ presumeret surreptitiũ. de offi. deleg. ex parte. vnde cõsulẽdus esset papa antequã procedatur, ⁊ scđa iussio expectanda. in aut. de manda. princip. §. deinde. colla. iij. ⁊ in aut. vt nulli iudi. §. hic vero 13 iubemus. colla. ix. ¶ † Quero quomodo poterit caute corrigere errorem suum. Dicit gl. Io. an. qꝛ grauatũ vocabit, scriptores, ⁊ assessores, ⁊ inquiret de solennitatibus omissis: ⁊ cũ fuerit negatiue responsum, dicet, Erratũ est, quoniam hoc facere debuistis: nescio si propter nimiã occupationem vos excusemini: ⁊ precipiet illud emendari, vel omnino supersederi, vel ad magis velandũ poterit aliqualiter differri, ⁊ postea de nouo procedi, quasi pdita sint acta antiqua. de proba. c. si. ⁊ ideo dicit forte, scꝫ de tpe opportuno. ⁊ est 14 simile de vsu pal. c. ij. sm Inn. ¶ † Quero an testes possint interrogari super omnibus circunstãtijs criminum. Dicit Io. an. qđ sic, dummodo non sint occulta, si super eis precesserit infamia: vt si ab

eo audiuit scriptum, vel his similia. s. de testi. preterea. de presum. literas. t. c. tertio. fin Inn. t Host. Dicunt etiã qd si is, contra quẽ fit inquisitio, infamatus est de fornicatione in genere, nõ tamẽ cũ certa, nõ debent reuelare testes occultã fornicationem: sed vbi mulier est certa, debet eam reuelare, etiã si iurauit eam non reuelare: quia si cum iurauit, intellexit etiã non reuelare vt testis iurat temere iurauit. de eri. fal. c. i. de testi. constitutus. Si intellexit quod non reuelaret, nisi ex iusta causa, vel de hoc nõ cogitauit, nõ obstãte iuramento, qd conditionem habet, reuelare tenetur. de iureiur. ad nostram. el. ij. t. c. quemadmodum. Si tamen illud sciret in foro penitentiali, non tenetur illud dicere. de exce. prela. dilectus. de off. ord. si sacerdos. de quo de postu. prela. c. i. in ver. requisitus. Ultimo Joan. And. hic post Hostie. ponit multa specialia in inquisitione. Primo, quia in ea recipiuntur testes lit. non contest. vt lite nõ cõtest. qsi. §. sunt t alij. Item quia infamia habetur loco accusationis. j. eo. qualiter. In alijs exigitur legitimus accusator. s. eo. c. i. t vt eccle. benefi. c. i. Item in causa status ecclesie admittuntur testes idonei, quales in ecclesia inueniuntur. de re iudi. cum. J. t A. de quo ibi in vltima gl. non sic in alijs. de testi. ex parte. iiij. q. iij. §. in testibus. Item non fit inquisitio de occultis, sed de famosis: alia iudicia de occultis statuuntur, dũmodo pbari possint. ij. q. vij. plerique. Item inquisitor quandoque incipit a suspensione. ij. q. v. psbr' ter si a plebe. de purg. ca. inter. Uel a remotione. iij. q. ij. qr ea. Ho dic vt ibi. t no. Hoc. de simo. licet Heli. in gl. quo cũ in alijs: secus. viij. q. iiij. nonne. xvi. q. iiij. volumus. Item qr diuersus est penarũ effectus. j. eo. inquisitionis. Primo respõdeo. t hoc vide ad literã,

15 de inquisitio. §. t ad fi. ¶ † Op. qd non possit iudex corrigere errorẽ suũ: quia siue bene, siue male, functus est officio. ff. de arb. l. q ar bitri. ff. de re iu. l. iudex. Gl. dicit quod specialis delegatus non potest corrigere errorẽ legati, sic qui sunt generales: t sic delegati ad vniuersitatem causarum, qui obtinẽt vmbram ordinarij causarũ qd no. domini de Ro. sua conclusio. cccxxxv. Dicit quod ideo possunt reuocare, quia sunt ordinarij. Uel secũdo dicit gl. qd delegat' non potest mutare sententiam diffinitiuam, vel errorẽ iuris, qñ in diffinitiua errauit: sed quando ante sententiam errauit in processu, bene potest mutare, t corrigere errorem: vt hic. Host. dicit quod arbiter nõ potest corrigere diffinitiuã. Idem in delegato. C. quomo. t quando iudex. l. si vt proponis. C. quando prouo. non est necesse. l. cum non ex die Et hoc quando etiam sententia est nulla. ordinarius vero sententiam nullam corrigere põt, sed nõ annullandã. ff. de re iud. l. cum querebatur. t. l. post rem. ad primũ. J. de fri. fraternitatis. de purga. vul. c. ij. j. q. iij. episcopus. C. quomodo, t quando iu. l. si preses. C. de accu. l. si accusatoribus. de quo. s. de re iu. c. i. t. c. cum inter. super ver. post quã, t eo. ti. cum Bertoldus. i gl. sed qualiter. De hoc l Spe. in. ij. parte. de rest. in inte. §. videam'. ver. t no. de feu. pro la. §. qualiter. ver. hoc quandoque. t de arbi. §. fi. ver. licet autẽ possit per Gy. de reg. iu. quod semel in prima op. Dic de hoc vt. s. de offi. dele. in literis Dicunt tamen domini de Rot. vnũ in sua conclusione. cccxxxvj. al. cccxxxv. ad fi. qd delegatus põt corrigere errorem suum factum in sentẽtia, quando non transiuit in rẽ iud. vt in carnali matrimonio, t in causa beneficiali, vbi est euidẽs error. t alleg. no. per Inn. de re iud. cum Bertoldus. Sed hoc non placet mihi: qr si non possunt corrigere errorem sentẽtie nulle, multo minus inique, dato qd non transeat in rem iudicatam. ¶ † Gl.

16 penul. querit an si testes dicant aliquid super occultis, valeat qd dicunt, vt ex illis possint damnari. Gl. dicit qd nõ valet dictũ testiũ, quando sic iurauerunt exceptis occultis: qr tunc deponerẽt super eo qd non iurauerunt: t sic non valeret qd dicunt. Idem Jo. Goff. t Uincen. Ad hoc. s. de testi. c. de testibus.

1. ¶ Si is, contra quem inquiritur, iurauit ad interrogata respõdere, post confessionem auditur volens excusationem proponere.
2. Ad inquisitionem vt procedi possit contra prelatum, oportet qd fama precedat, quodque sit frequens, t clamosa.
3. Delegatus, t generalis inquisitor potest esse monachus in capite, t membris monasterij, t cathedralis ecclesie.
4. Inquisitus iurare arctatur plenam t meram dicere veritatem su per interrogatis.
5. Iudices delegati attestari possunt de his que coram se gesta sunt.
6. Testes, qui in causa deposuerunt, possunt attestari de modo, t forma iuramenti eis prestiti in actu testificandi.
7. Publicatio, t renuntiatio in causa, sunt exclusiua attestationum.
8. Excusatio que perimit ex toto confessionem, non admittitur.
9. Confessio facti dubij potest excusari, vt contra ipsam admittatur aliqua excusatio,
10. Pudor aliquando subrogatur loco pene.
11. Confessio iurata facta de veritate dicenda non potest excusari, vt sic confessus non admittatur ad excusandum confessionem, allegans circunstantias, quas tacuit.
12. Actis statur, nec solo verbo partis contra acta statur.
13. Inquiri potest super statu ecclesie propter infamiam episcopi. Ex delicto superioris prelati infamantur inferiores.
14. Iuramenti forma duplex datur eis, contra quos inquiritur.
16. Acta si quis nitatur improbare, auditur.
17. Confessionem suam an iurans de calumnia possit excusare.
18. Testium receptio, t examinatio, an sit delebilis per inquisitorem.
19. Episcopus potest deponi propter suum delictum.
20. Confessio facti non in se mali, debet in bonum interpretari. 23.
21. Causa in iure sumitur multipliciter.
22. Alienari possunt res ecclesie propter debita.
23. Confessio dubia an debeat interpretari contra confitentem.

1 **Cum dilecti.** † Si is, contra quẽ inquirit, iurauit ad interrogata rñdere, post cõfessionem auditur volẽs excusationem proponere, t probare, que cõfessionẽ non perimat, sed exponat: secus si iurauit plenam, t merã dicere veritatem. hoc dicit. Primo ponitur legatorũ inquisitio. Secunda ibi: qr vero ibid, propter quod fit commissio. Tertia ibi: mãdamus. commissionis forma bimẽbris. Casus. Dum quidam Agatheñ. episcopus corã sede apostolica esset infamatus qd quedã bona ecclesie dilapidauerat, item quod quedã bona de naufragio furto subtraxerat, dum quedam nauis esset naufragio submersa: t de simonia, eo qd quandam pecunie quãtitatem pro beneficijs cõferendis receperat: Papa cõmisit inquisitionem cuidã abbati Cisterciẽs. de P. t R. monachis fontis frigidi, vt de ipsis delictis tam in capite, quã in mẽbris, que erãt infamata, veritatẽ inquirerent, t statuerent que sm Deum, t iustitiã essent statuẽda: dicti delegati audita infamia dicte ecclesie, vt officiũ sibi cõmissum exercerent, accesserunt ad ecclesiam Agatheñ. vt de clamore suis aurib' intimato inquirerẽt veritatem: t volẽtes procedere ad inquisitionem seruata forma generali in suis articulis, prout est iuris, vocatis canonicis, t epõ, dederũt iuramentũ de dicẽda veritate circa inquisita, vel forte vt plenam dicerent veritatẽ. Tandem interrogauerunt episcopũ de dilapidatione. Ipse respõdit se quedã bona ecclesie alienasse. Super naufragio respondit se quedam bona de naufragio recepisse. Super simonia respondit quod verum erat, qd a quibusdã ordinatis certam receperat pecunie quãtitatẽ. Tandem dicti delegati dum essent in calculo sententie ferende, cõparuit episcopus prehibatus, qd virtute dicte cõfessionis non deberet condemnari, proponẽs se velle dictas confessiones excusare: qr bona, que vendiderat de bonis monasterij, vendiderat ex cã, t cum debita solẽnitate, t sic per hoc non erat dilapidator: t que receperat de naufragio, receperat animo cõseruandi, vt illa cõseruaret dominis rerũ, vel inter pauperes distribueret: t sic non erat naufragiũ: t qd pecuniam, quam receperat a clericis, receperat nõ propter beneficia cõferẽda, sed loco pensionis debite ecclesie episcopali: t sic non erat simoniacus. Replicauerũt inquisitores, eum nõ audiendum ad has excusationes, eo quia iurauit plenam dicere veritatem, vel ipse dixerat, et non debebat admitti ad excusationẽ: vel non dixerat, t est periurus: t sic etiã non debebat audiri ad excusationẽ, t econuerso. Sed inquisitus dicebat se tantũ iurasse ad interrogata respõdere: quare inquisitores negotiũ pape retulerunt. Episcopus autem corã papa petijt vt sue admitterentur excusationes, nõ obstante qd dicti delegati eas admittere noluerunt. Papa cõmisit causam iudi

2 cibus in superscriptione cõtentis, quibus mãdat vt sequ. ¶ † No. qd ad hoc vt posset procedi ad inquisitionẽ, maxime contra prelatum, oporteret quod fama precedat, t quod sit frequẽs, t clamosa.

3 ¶ † No. monachum posse dari delegatum, t generalẽ inquisitorem

4 in capite, t in mẽbris monasterij, t cathedralis ecclesie. ¶ † No. duplicem practicam iuramenti eorum, cõtra quos inquiratur super statu ecclesie: qr debent iurare plenam t meram dicere veritatem: t possunt aliquando iurare solã dicere veritatem ad ea, de quibus

5 fuerint inquisiti. ¶ † No. iudices delegatos, si sunt plures, posse attestari de his, que corã se gesta sunt ab alijs, qñ circa ea, que attestantur, nec laus, nec vituperiũ adscribi põt. de quo dixi de testi. a nobis. t vide Jo. an. in additio. Spec. §. i. versic. item quod administrator. ¶ No. quod dicens formam seruatam, que seruari non consueuit in iuramento, vel alio actu exercito, arctatur onere probandi. Nam dicentes iuramentum prestitum vt ad inquisita veraciter responderent, probent, cum communis sit forma de dicendo

6 plenam, t meram veritatem. supra. c. proximo. ¶ † Not. qd testes, qui in causa deposuerunt, possunt attestari de modo, t forma iuramenti eis prestiti in actu testificandi. Et ex hoc habes quod acta, t modus actorum, t forma potest probari per testes. de quo de pro

7 ba. quoniam cõtra falsam. ¶ † Not. duo excludẽtia facultatẽ probandi per testes, scilicet publicatio attestationum, t renuntiatio. ¶ No. quod confessio iurata potest excusari, quãdo iuramentum

8 dirigitur ad respondẽdum tantum ad interrogata. ¶ † No. quod excusatio non admittitur, que perimit ex toto confessionem: quia ibi pro

9 ibi proprie non est excusatio. ¶ † Nota quod confessio facti dubii pōt excusari: facti autem omnino certi, & notorij, non recipit excusationem. ¶ No. facta iudicari secundum causas mouentes: vt si 10 causa mouens est bona, non iudicet delictū: si mala, sic. ¶ † No. qd aliquādo pudor subrogatur loco pene, & absoluit, & extinguit culpam, vt sufficienter ex pudore punitam, quando delictum est leue. 11 ¶ † No. qd cōfessio iurata, quando fuit facta cum iuramēto de dicenda veritate, nō potest excusari: & sic non admittitur ad excusandum 12 cōfessionem, allegans circūstantias, quas tacuit. ¶ † No. qd statur actis: & dicens cōtrarium, debet probare: nec cōtra acta statur solo verbo partis: & si pars dicat se aliter, vel vltra dixisse, quā acta cōprehendant, non credit ei. Vide. s. de prescrip. ad audiētiā. 13 ¶ † Opp. qd propter infamiam episcopi non posset inquiri super statu ecclesie: q2 particulares de ecclesia per hoc non sunt infamati: & sic nō potest contra eos inquiri, infamia non precedente. j. eo. cū oporteat. & c. qualiter. Solu. Expone, statū ecclesie id est, episcopi. vij. q. j. scire. Vel secundum Host. canonici erant generaliter, vel specialiter infamati. Hosti. & Inn. videtur velle hic, & de simo. licet. qd ex infamia prelati sit presumptio cōtra subditos: vt sic de tota ecclesia posset inquiri. de re iudica. cum I. & A. Ratio, q2 cum caput est infirmum, & cetera membra languent. qd non placet Hosti. de his, que fi. a maio. par. capi. c. quesiuit. cū non fiat inquisitio super occultis. supra. c. proximo, in fi. Fatetur tamen qd contra episcopū procedit inquisitio tam in capite, quā in membris, vt inquirat qualiter se habeant in ciuitate, in castris, siue in ecclesijs: qualiter erga canonicos suos, & alios clericos, & laicos ciuitatis. Et sic pōt hic intelligi, secundū eum, cum non expresse legatur inquisi-14 tionem cōtra alios precessisse, sm Hosti. ¶ † Opp. qd non debeat iuramentum prestari super his formis: q2 vna tantum forma datur, supra. c. proximo. Solu. Dicit Hosti. qd quidam miscent has duas formas: & dulcis est mixtura bonorum. xij. dist. nouit. ad fin. Est tamen in prima forma periculum periurij. de cohabita. cleric. & mulie. clericos. Inn. de simo. licet. Heli. dicit qd cum inquiritur de certis criminibus, satis pōt dici iuratum de dicenda plena veritate: sed si de statu ecclesie, propter anceps periuriū sufficit qd iuret respondere ad interrogata. Sed cōtra dicit supra. c. proximo, in fi. Propter qd dixi qd qualitercunq; agatur, sufficit qd iuret al-15 tero dictorū modorum. ¶ † Opp. qd quis possit reuocare confessionem suam quādocunq; ante sententiam. supra de confessi. c. fi. C. de iuris & fac. igno. l. error. ff. de confes. l. non fatetur. de restit. in integ. c. ij. li. vj. Quidā dicunt illa iura limitari per hanc decre. an cōfessio sit iurata, vel nō: & si est iurata, distinguēdū est de forma iuramēti. Sz nō placet Host. q2 aliud est, cōfessionē ex errore reuocare, vt ibi: aliud excusare, vt hic. Nam si vellet errorē probare, oporteret probare qd nihil abstulit de naufragio, & qd ecclesie nō essent date simoniace: & qd debita non contraxisset, seu alienasset: qd admittitur, saltem indirecte, cum negatiua directe probari non posset. supra de elec. bone. Si vult ipsas excusare, illas non reuocat, nec contrariū hic probatur: vt patet. ff. de rei vendi. l. ex diuerso. §. j. Item negatiua non pretendit, sed affirmatiuas excusationes: & hoc casu procedit qd dicitur hic. Nunquid aūt positionem, vel cōfessionem iuratam quis possit reuocare, vide de iureiur. cū in positionibus. lib. vj. & qd ibi no. & vide ibi remissiones ad Spe. & quod plene dixi 16 de confes. c. fi. ¶ † Oppo. quia dato qd in actis nulla allegetur excusatio, posset probari per testes. de proba. quoniam. de testi. a nobis. Fatetur qd nisi obuiet iuramentum, auditur ad supplenda acta per testes: sed hic ideo non auditur, quia obuiat iuramētum. 17 ¶ † Quero an iurans de calumnia possit excusare suā confessionē: Dicit Inno. quod sic, quia iurat tantum ad interrogata respondere: sz dicit qd in teste secus. Remittit ad no. de testi. cogē. preterea. de testi. cū clamor. c. per tuas. Sed certe testis nō excluditur per iuramentum: q2 & de circunstantijs respondere non arctatur, nisi interrogetur: vt no. de testi. causam. sed excluditur propter suspi-18 tionē, ne ad instantiam partis reuocet, qd bene dixit. ¶ † Quero, qui sunt illi, a quibus examinabantur. Dicit hic Io. an. qd examinabantur a iudicibus, assidentibus, vel notarijs. C. de appel. l. qui iudices. de probatio. c. quoniam contra. Est tamē argumen. qd inquisitores per se debent audire testes. C. de fi. instru. l. apud eloquē-19 tissimum. de offi. delega. quoniam. §. is autem. ¶ † Ultimo dicit Io. an. hic colligi, episcopum deposi: quod raro accidit. Concordat de exces. prela. ex literis. de dolo. veritatis. Refert Gul. in Specu. de accu. §. j. quod Clemēs quartus simul deposuit vndecim episcopos, qui adheserāt Manfredo in occupatione Sicilie. ¶ Oppo. cum glo. v. qd non debeat credi iudicibus. de proba. quoniam. Dicit gl. qd iudicibus creditur, quando per alios nō potest haberi probatio: sed vbi potest, nō creditur, nisi inquantū per legitima documenta cōstat. Fatetur qd hec presumptio admittit probationem in contrarium. no. gl. Idem dicit gl. in. c. a nobis. de testi. & de elec. cum dilecti. Inno. dicit hic qd iudicibus non creditur ad plenam probationem, nec admittuntur vt testes: sed creditur eis ad presumptionem tanquā interrogati de facto proprio, qui alias nō sunt testes, nec ad testificandū admittuntur: vnde de facto proprio cōsuli possunt. Alleg. de arbi. c. ij. & ibi de hoc. ff. de appel. l. sciendū. C. de feri. l. prouinciarum. C. de questi. l. interrogati. ff. de custo. reorum. l. diuus. Et matri, & auie creditur, qñ queritur de etate. ff. de proba. l. & matri. Et seruis, qñ queritur de sua fuga. ff. de edil. edi. l. quero. §. fi. per quem dicit qd tales possunt requiri, etiā post aperturam testiū, & post publicatas attestationes. xx. q. iij. presens. Sed dicit Hosti. qd quicquid dicat Inn. quandoq; requiruntur, & plenam fidem faciunt: vt hic, & de excessi. prelato. inter dilectos. & c. cū dilecti. de testi. cum a nobis. loquitur de iudice, coram quo pendet iudicium: porro deposito officio testificari potest. qd dic vt de testi. dilecto. Et aduerte, quia quicquid dicat gl. tex. hic loquitur quando poterat hoc probari per alios, quā per iudices. Quod patet, q2 mandat admitti alios: sed hoc ideo, q2 in hoc facto non pōt adscribi iudicibus laus, vel vituperiū. de quo dixi in notabilibus: & vide 20 quod plene dixi in. d. c. cum a nobis. ¶ † Glo. in verbo, retorquerit, dicit qd hec confessio debet interpretari in humaniorem partem: & allegat iura contra de transla. prela. c. fi. Solu. Dicit Hosti. quādo factum non est in se malum, etiā dubitatur qua intentione fit, debet in bonum interpretari: sed quando factum est in se malum, de malo nō potest presumi nisi malum, donec aliud appareat. de pre-21 sump. c. j. & qd ibi no. ¶ † Ad declarationem eius quod dicit gl. in ver. ex causa. Host. dicit quod causa sumitur multipliciter in iure. ¶ Primo, p iudiciali conflictu certarū personarū: vt in. c. forus. de ver. sig. ¶ Scdo, p vtilitate. ff. de peti. here. l. itē veniūt. in prin. ¶ Tertio, pro spē. ff. de trāsac. l. cum hi. §. ei, qui nondū. ¶ Quarto, pro titulo. ff. de pe. here. l. nec nulla. in prin. ¶ Quinto, p onere. C. de distrac. pig. l. si debitor. ¶ Sexto, pro fructu. C. de insti. & substi. l. si mater. ¶ Septimo, pro contractu. Insti. qui. mo. tol. ob. §. si est. de lib. obla. c. ij. de plus pe. c. j. ¶ Octauo pro actione. ff. qui satisda. cog. l. fi. ¶ Nono pro intentione: vt hic, & s. de re. iu. sicut. Et omnis talis causa, & similis, consideranda est, sm eum. Io. Mo. in c. fi. de iur. calū. lib. vj. dicit qd causa est impulsus aliquis ad agendum. Et sic sumitur. ff. de postulā. l. j. §. Scio. Sed ratio, est gerendorū ordo ex causa venientiū, vnde causa pōt esse sine ratione, sed ratio non pōt esse sine causa. De primo patet exēplū. s. de spon. c. j. Scdm Artistas causa est, ad cuius esse sequitur aliud. Et iste sunt quatuor, due essendi, & due fiēdi: vt no. s. in prin. libri, super gl. j. Dicitur etiā causa, ppter quā fit quodcūq; debitū. Et dicit a chaos, qd fuit omniū rerū principiū, iuxta illud Ouidij, Rudis, indigestaq; moles, quā dixere chaos. Est etiā causa modus, vel forma: vt cū dico, lego vxori, q eius cā paraui. ff. de auro & arg. legat. l. Quintus. Dicitur etiā facti exēplificatio. ff. ad. l. Fal. l. si ex plagijs. §. in tersclinio. & ibi ius, iuris cūsio, positū est in causa agendi, sm Io. 22 an. ¶ † Gl. in verbo, causas. querit quomodo poterit has causas excusare. Rūdit, & bene: & est clara. Inquātū dicit, propter debita posse alienari res ecclesie: dic idē, si propter aliā ratione de permissis, de quibus no. xij. q. ij. in summa. & ca. q. his oibus. & c. seq. vel q2 23 per papā fuerat requisitus pro pecuniario subsidio. ¶ † Gl. vltima est clara: per eam, & dicta in tex. dicit Abbas qd de confessione accipitur qd obest, & non qd prodest. de condi. ap. per tuas. de concef. preben. cū super. & facit ad no. de confes. c. j. in. ver. confessionem. Ad hoc dic vt in. l. Aurelius. §. idē quesijt. ff. de do. preleg. vbi per Bar. & in. l. j. C. de dona, ante nup. vbi Ray. & in. l. ij. C. que sit long. cōsue. vbi per Cy. & in. l. si quidē. C. de excep. vbi per eundem. & dixi. s. de rescrip. c. ex parte decani. Et hec de his breuiter sufficiant &c.

1 ☞ Nō inquirit de criminū veritate, nisi primo cōstet de infamia.
2 Infamia sufficiens non oritur ex sola criminum denuntiatione.
3 Citationis terminus licet non instet, valent que a parte geruntur ad hoc vt contumax non sit.
4 A denuntiando repellitur inimicus.
5 Inimicus meus presumitur quis, eo qd cum inimico meo versatur. nu. 27.
6 Ad testificandū contra me in causa criminali non admittitur consanguineus inimici mei. 28.
7 Testis non potest esse periurus, vel aliter criminosus.
8 Ad inquisitionem non proceditur infamia non precedente.
9 Complices qui dicantur.
10 Ad inquisitionē an possit delegatus a papa procedere absq; precedenti infamia.
11 Ad inquisitionem vt quis licite procedere valeat, qualis esse debeat infamia.
12 Inquisitio an possit formari sola suspitione.
13 Inquisitionis processus an valeat factus non precedente infamie inquisitione.
14 Appellatio a processu inquisitionis non precedente infamie inquisitione an valeat.
15 Super infamia qualiter iudex se informabit ad validitatē inqui-

1 Cum oporteat. † De veritate criminū nō inqrit, nisi pmo cōstet de infamia: & tūc nō inimici, vel piuri, sed viri idonei ad prosequendam inqsitionē, & ad testimoniū admittunt: & nō probato crimine, indicitur purgatio infamato. hoc dicit. In prima denuntiatio episcopi, & inquisitorū datio. In secūda ibi: verum comparitio, & allegatio episcopi contra denūtiationem, & testes. In tertia ibi: discretioni. inqsitoꝝ triplex instructio.
2 Secūda ibi: qđ si. Tertia ibi: & si nihil. ¶ † No. pmo ꝙ sola denūtiatione criminum per eos, qui sunt inhabiles ad denūtiandum, non
3 oritur sufficiēs infamia, ob quā posset indici purgatio. ¶ † No. valere que geruntur a pte, licet adhuc non instet termin⁹ citationis, ad hoc vt contumax non sit. Ad qđ no. de ele. c. si. li. vi. ad hoc. l. in cause. §. causa cognita. ff. de mino. dixi in dicto. ca. primo. de iudic.
4 ¶ † No. inimicū repelli a denuntiando, inquisitionem prosequendo, & testificando in causa criminali. ad quod. s. eo. cum. P. & ꝙ ibi
5 no. ¶ † Et no. qđ eo qđ quis cōuersatur cū inimico meo, presumit inimicus meus: & sic non solum cohabitantes, vt supra, eod. repel-
6 lantur, sed etiam aliter conuersantes. ¶ † No. consanguineum inimici, & consanguineum denuntiatoris vt prosequentis inquisitionem, aut etiam accusationem, nō admitti ad testificandum contra
7 me in causa criminali. ¶ † No. periuros, vel alios criminosos re-
8 pelli a testificādo, maxime in causa criminali. ¶ † No. quod ad inquisitionem non procedendum, infamia nō precedente ad denun-
9 tiationem aliquorum. ¶ † Quero primo qui dicātur complices: Dicit Joannes Andr. quod Abbas dicit quod sunt socij ꝯiūcti
10 ad malum & non bonum. ¶ † Quero secundo, papa cōmisit inquisitionem an possit absq; precedenti inquisitione infamie procedere delegatus. Dicit, si simpliciter committitur, aliud nō narrādo de infamia, oportet qđ precedat inquisitio super infamia: quia intelligit committi sub conditione, si precessit infamia. Secus, ſm aliquos, si papa scriberet multorum clamore peruenisse ad illū: tunc dicit Jo. And. quod credendū ſm literas pape: & poterit delegat⁹ inquirere non precedente inquisitione infamie ſm Jo. an. Tancr. dicit quod hoc secundo casu p tales literas non fiet inquisitio, nisi infamia precedat: quia sepe falsum significatur domino pape: & pt esse quod denuntiantes, vel deferentes erant sui inimici. Joannes And. dicit qđ si papa loqnit narratiue, vera est opi. Tan. Si assertiue, verum est quod dicit Host. per decre. si papa. de pri. li. vi. Ad id, quod no. in clemen. i. de proba. de hoc in Spe. de inquisi. §. nunc tractemus. ver. hic autem notādum est. Narratiua autem possunt dici, si dicat, Taliū, vel multorū relatione audiuimus talē fore infamatum de talibus, &c. Sed si dicat, cum constet nobis, talē de talibus criminibus infamatum fore: tūc sunt assertiua. Facit qđ no. Jo. And. super verbo, hoc autem vbi idem quod hic concludit, ꝙ sufficeret, si diceret, Multorū fide dignorū percepimus relatione qualiter talis est infamatus: qꝛ ista sunt satis assertiua & non pōt dici qđ audiuit ab emulis. Nō puto qđ sufficeret, si diceret Multorū relatione fide dignorum pcepimus talem talia commisisse delicta: quia propter hoc non concluditur infamatus, cum poterunt tres hoc dixisse: & ex hoc non concluderetur infamia: & tamen verū
11 esset, cum audiuisse a multis. ¶ † Quero tertio qualis dꝫ esse infamia, vt procedatur ad inquisitionē. Jo. An. dicit quod debet precedere insinuatio clamosa, que reddat crimē quasi manifestū. j. eo. qualiter. Debet etiam esse frequens. s. c. pxi. Et due vices freqnētiam inducunt. de vi. & hone. cle. monasteria. & de eloc. venerabilem. in fi. cū concor. Jo. An. dicit ſm aliquos. j. de simo. licet. Et debet esse trina. de causa pos. cum ecclesia. de vsu. cū tu. ff. de in rem ver. l. bina. de testa. q. xv. q. ij. ita nos. C. de episcopa. aud. l. nemo. Inn. & Hosti. dicūt hoc arbitrio iudicis relinquendū: arg. in aut. de testi. §. i. colla. vij. & ff. de verb. obli. continuus. §. j. colla. vij. & ff. de verb. obli. l. continuus. §. i. Item vbi agitur de inquisitione cōtra prelatum, debet esse tanta infamia, qđ sine scandalo preteriri nō possit, vel sine periculo tolerari. j. eo. qualiter. Et ponit Jo. an. in. §. peruenit. ver. sic etiam hoc quādoq;. & ibi dicit qđ vbi procedit cōtra prelatum secularē, debet esse tanta qđ sit frequens: & hoc tantū nō sufficit, sed oportet qđ sit tanta qđ generet scandalū, vel qđ nō posset sine periculo tolerari. Contra regularē autem prelatum sufficit fama freqnēs, & clamosa, etiam si non generet scandalum: idem si cōtra priuatum. Jnqnantū dixi, grauem exigi infamiā, vt cōtra prelatum inqniratur: hoc verum, nisi periculū esset in mora, vt qꝛ dilapidatio est vicina: hoc inducit periculum. Idem in heresi, in qua est periculum infectionis: quo casu dicit Inn. j. eo. c. qualiter. ad fi. qđ vbicunq; timetur periculum, pōt procedi sine magna infamia, vij. q. vlti. c. fi. xlij. distin. quiescamus. xij. q. i. si quis. de simo. insinuatum, propter scandalū aūt tantum, nisi subsit periculū, dicit Inn. qđ non debet ad inquisitionem procedi: qꝛ posset esse qđ propter inquisitionem induceretur scandalū. Unde ponderāda est qualitas personarū, que scandalizantur propter infamiā, an tales sint, qđ ex eorum scandalo, licet duorū, vel trium potentum, possit perturbari ecclesia: & tūc ad inquisitionem est procedendū. xxiij. q. iiij. cum quis. i. di. vt cōstitueretur. Nam si vt remoueatur scandalū, in-
12 dicitur purgatio: ergo pro scandalo potest fieri inquisitio. † Nunquid aūt pro sola suspicione prelati posset formari inquisitio: dic vt in dilapidatione: vt no. de simo. licet Heli. In alijs criminibus Inn. j. eo. c. qualiter. per predicta contra suspectū prelato suo, vel principi, alias bonis viris, etiā non precedēte infamia, posse pcedi ad inquisitionē: qꝛ si indicitur purgatio: ergo pōt fieri inquisitio. Dicit qđ aliqui negant inquisitionē posse fieri in his duobus casibus, siue propter scandalū tantū, siue propter suspicionē: licet posset indici purgatio. Nam, vt dicunt, nō semper inquisitionē sequi purgatio, sed quādoq; absolutio, qñq; remotio. s. eo. c. inquisitionis. Inn. dicit idem hic propter suspitionem potētum, vel magnatum laicorū, potius est indicēda purgatio, ad deferendū honori ipsorum, & scandalū euitandum, ꝙ inquisitio facienda: quāuis & ipsa fiat, si episcopo videatur. ij. q. v. Mēnam. & c. hoc aūt. Et breuiter dicit qđ in hac materia officiū iudicis latissime patet. ff. de iurisdi. om. iudi. l. j. Nam quādoq; ponit hoiem ad rationē. s. eo. si cōstiterit. qñq; inquirit ex officio, sola fama deferēte, alia nō precedēte infamie probatione per testes. j. de purga. cano. c. inter solicitudines. & ꝙ innitur. j. eo. qualiter. el. ij. hoc aūt. ad hoc vt a prelatis euitetur. Cōsilium est tamen qđ adhereat doctrinis, & rationibus hic positis. Archi. recitat Inn. tenuisse. j. eo. qualiter. & hic ex sola suspicione inquiri posse per prelatū cōtra subditū. Et dicit qđ idē dicit de purga. ca. cū dilectus. Dicit qđ Jo. an. tenet cōtrariū. ij. q. v. oibus. & no. j. q. iij. in summa. & hoc tenēt Tan. Vin. Gof. & Ber. de offi. ordi. ex parte. sed ibi loquitur de purgatione. Ibi cōcludit qđ sufficit suspicio ingēs apud ipsum, & alios graues. Ubi aūt nō est apud alios, dicit secus. Oportet etiā qđ suspicio sit verisimilis de quo. ij. q. v. presbyter. & de purga. ca. inter. in gl. j. de quo de ꝯsue. c. ij. li. vi. Puto qđ propter solā suspicionem posset in crimine heresis: vt in dicto. c. inter. & in. c. vt officium. de here. eo. titu. li. vj. In alijs arbitrabitur iudex qualitatem suspicionis: vt dicit hic Inno
13 noc. & hoc tenendum. † Annquid autem non precedente inquisitione infamie valeat processus super inquisitione: Innocē. sensit hic qđ sufficit relatio infamie: licet de hoc non inquisiuerit, nec sibi sit per testes probata. Alleg. dictum. c. inter. de purga. c. j. responso. & j. eo. qualiter. Jo. and. dicit qđ moderni de hoc varie locuti sunt: & hoc ponitur. j. eo. qualiter. super gl. mag. Nam Pet. & Abb. dicūt qđ licet inquisito infamiam negante non procedat iudex in inquisitione veritatis, quā fecit altero promouente inquisitionem, nisi primo probetur infamia per eum, qui promouit inquisitionē, vbi tamen procedit ex puro officio, postquā sibi constat de infamia, de veritate inquiret, licet inquisitus neget se infamatum: nec tenetur de hoc facere fidem: qꝛ non est corā quo fidem facere debeat, cū non
14 sit aliquis alius iudex, nisi ipse. † Si tamē propter hoc appellaretur, sufficit qđ prelatus corā superiore faciat fidem de infamia. qđ placet Spec. in titu. de inquisi. §. nunc tractemus. versi. hoc autem scias. Et hoc, ne illudat correctio. Et placet Abbati. j. c. inqsitionis. Hoc dictū sequit hic Host. in ordinario. Secus in delegato dicit qđ no. s. in. ij. q. hec vera, vbi proceditur ex officio ad penā criminis, vt sufficiat subesse infamiā, licet nō sit probata corā ordinario. Si aūt proceditur ex officio debito, & vrgēte, proceditur absq; infamia: vt in matrimonio carnali contrahendo. de clandesti. despon. c. iij. vel spirituali. de elect. cum nobis. Itē vbicunq; ex mero & puro officio pcedit, in his maxime, in quibus vertitur periculū

anima

animarum.de iureiuran.ad nostram.el.ij.de offi.ord.c.i.Et remit-
tit ad no.in Summa.eo.ti.sub rubrica de inquisitione.τ sub rubri
ca de criminibus sine ordine puniendis.hoc no.Jo.And.j.e.qua-
15 liter.¶ †Quero quarto qualiter iudex se informabit sup infamia.
Dicit hic Inno.quod poterit se informare dupliciter.Primo re
cipiendo testes,q probent infamiam: vel etiã poterit iudex de pla
no per rumorem vicinie apud bonos τ graues certificari.de spõ.
16 cum in tua:secundum Innocen.hic.¶ †Quero quinto an si pba
ta sit infamia,admittatur probare volens bonam famam,ad finẽ
excludendi inquisitionem.Recitat Jo.An.hic qđ sic:τ poterit,sʒ
quosdã,etiã pbare p cubicularios,τ familiares suos de innocentia
sua.ij.q.vij.cũ pastoris.xij.q.i.sine manifeste.xviij.q.ij.in decima.
ij.q.v.omnibus.in si.l.xxxi.distinct.clerici.in authen.de monachis.
§.cogi.τ.s.eodem.licet.in fin.j.eodem.qualiter.per gloss.vltra me-
diam.In contrarium est,quia si testes dicerent eum bone fame:et
essent mille in numero,τ centum alij dicerent eũ male fame, preua
let dicta paucorum,quo ad indicendam purgationem,vel facien-
dam inquisitionem:sed ppter dicta paucorum non inducit infa-
mia.j.eo.inquisitionis.Itẽ Jo.τ Phi.ad hoc qđ no.de renun.su
per hoc.super prima gl.Tan.τ Vin.dicunt dictum plurium pfe
rendum, dummodo probarent bonam famam , sicut alij malam.
Quid de hoc velit Innoc.in.c.inquisitionis.j.eo.non apparet, vt
ibi no.Joan.An.super glo.si.Hostien.sequitur hic Tan.cui ↄcor
dat Spe.in ti.de inquisitio.§.nunc tractemus.versic.quid si plu-
res.Dicit enim Hostien.iudicem debere attendere vtrũ vox com
munis exterior cum fama concordet.vel cum infamia , τ qualitatẽ
testium:quibus:τ alijs circũstantijs pẽsatis,hoc eius arbitrio re-
linquitur:vt no.de test.presentium.τ.c.in nostra.Joan.And.dicit
qđ vbi testes primi τ secundi deponunt de fama vicinie, verũ est
dictum Tan.ad hoc,vt no.de spõn.cũ in tua,in vlt.gl.Sed si pri-
mi,licet pauci,deponãt de vicinia:secũdi,lʒ multi, sint de vicinia,
procedit qđ dicit Jo.And.Dic,si dicãt quem infamatum,τ com-
munis vox habeat eum non infamatum , preualet cõmunis vox,
secundum Inn.j.e.inquisitionis.Unde dato quod infamia, vel fa
ma posset probari per testes,maxime si de longinquo loco sit pro-
banda : dicit Innocentius tutius est proprijs auribus iudicem
habere certitudinem de fama in loco, vbi dicitur infamatus, quã
per testes:argu.de pur.ca.cum dilectus.de elect.scriptum.de pre-
sum.quia verisimiliter.Per hoc sequit qđ si iudex dicto modo est
informatus de fama bona,dicitur qđ non admittuntur testes volẽ-
tes probare infamiam: vt si admittantur duo,vel tres,non tamen
assint multi dicentes de mala fama,propter istos non est formãda
inquisitio,quasi in hoc velit preualere informationem iudicis : et
hoc satis placet.Sed vbi non est sic in locis vicinis informatus
iudex,tunc si duo probant malam famam,τ alij velint probare bo
nam:hic,licet Inno.loquatur alternatiue,dico qđ si ambo conclu
dunt diffamationem ad eũdem auditũ vicinie, procedit opinio Ho
stien.vt attendatur qualitas testium:τ in dubio statur maiori pti:
vt in.d.c.in nostra.addita tamen limitatione Jo.and.Si quilibet
ipsorum concludit infamiam in respectu ad se,qꝛ habẽt ipsos pro
infamatis quo ad se,τ alij quod nõ habent eos pro infamatis quo
ad viciniam,vel quo ad se: tunc quo ad purgationem indicendam
satis puto quod modicum releuabit probatio bone fame:qꝛ suffi-
cit delinquentem penes aliquem infamatũ,ex quo generetur suspi
cio.ij.q.v.oĩb⁹.Et lʒ nõ sit infamat⁹ quo ad totã viciniã, τ quo ad
testes deponẽtes de bona fama , põt esse diffamat⁹ apud aliquos:
quod sufficit ad indicẽdã purgationẽ,lʒ nõ sufficiat ꝙ ad inquisi-
tionẽ.Sic intellige Inn.in.c.inquisitionis.j.e.in sua gl.in ver.in-
famant ad si.Hec vera,sm Hos.vt recitat Jo.an.j.e.qualr. super.
j.glo.in duobus locis,qñ iudex procedit ad inqsitionẽ,altero insti
gante inquisitionẽ:qꝛ tunc probata infamia admittit volẽs pbare
bonã famã,nõ tñ sic:qñ superior ex officio testẽ recipit ad sui instru
ctionẽ:tñ summatim cõstat,nec psumit ↄ iudicẽ,sicut ↄ pmonẽtẽ.
17 Jo.an.ibi remittit ad hic notata.¶ †Quero sexto,an simul , τ se-
mel possit inqsitor inqrere de ĩfamia,τ de veritate criminis.Dicit
Host.qđ non dʒ sic pcedere:τ si pcedat sic,nõ seruat ordo iuris:qꝛ
inqsitio fame dʒ pcedere inquisitionẽ veritatis,vt probatũ est:qꝛ
tales articuli,τ processus nõ sunt miscendi,τ inordinabiliter con-
fundendi:vt no.s.qualiter.de rescr.cũ dilecta.§.pe.de iudi.exhibi-
ta.§.i.Idem modus seruandus est,si in modũ exceptionis crimẽ
opponatur.Consilium tamen est ordinariũ,vt appellationes eui-
tet.qđ inquirat,τ testes post recipiat super infamia,τ sic commu-
niter obseruat.Pro qua obseruantia facit in cle.appellãti.de ap.
Idem tenet Hos.j.e.qualiter.τ ibi ẽt no.Jo.an.in suppletione sup
18 verbo,infamat⁹.ver.τ vt no.¶ †Quero septimo,qualr deponant
testes sup infamia.Dicit Inn.hic,qđ dicẽt eũ infamatũ apud p-
uidos,τ discretos,quos noiabunt,ẽt si non noicent:vt p hoc appa-
reat iudici,cuius arbitrio cõmittit,τ nõ ipsi⁹ testis,scʒ vtrum sint
prouidi,τ discreti.Quod dt Inn.j.e.qualr.τ ibi Jo.an.in ver.ho-
nestis.Sʒ ibi dicere videtur qđ debet reddere causam,apud quos
sit infamat⁹,qñ de hoc interrogat,τ si non rñdeat,tũc apud quos
non reddit bonam causam dicti sui.Jo.And.remittit ibi,τ persi-
stit quod etiam non interrogatus debet respondere.Vide simile
de testi.cũ causam.vbi dixi.Nam non põt aliter sciri an sint graues,
vel maleuoli,nisi nominent.Recitat Inno.j.e.qualr.alios dicere
nõ improbabiliter,qđ ẽt nullis personis expssis, si tñ testis dicat,
Rumor,τ fama est p viciniã:sufficit:qꝛ aduerse pti incũbit proba
tio qđ apud viles est hoc infamia,vel qꝛ a vilibus orta est:quo fa-
cto,non procedit inquisitio:arg.xi.q.iij.c.iij.Nec dr in.c.qualr.j.e.
quod hoc debeat:sed dicit qđ superior non dʒ procedere ad inqui-
sitionem,nisi per bonos,τ graues ad eũ peruenerit , non vt testes
alias in forma iudicij productos,sed tanꝙ volentes prouidere sta
tui ecclesie.Scdm Inno.primum seruatur,τ tutius est,τ ẽt sequit
Bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de qđ.Et si vlterius interroget
quõ sit qđ penes eos est infamat⁹, vel suspensus.ij.q.v.omnibus.
debet respondere,quia vitabant familiaritatem eius:vel quia ab
eis aduenerit,vel per plurales.in.d.c.qualiter.sufficit qđ audiue-
rit saltim a duobus.ff.de testi.l.vbi numerus.Aduerte tamen qđ
non sufficit dicere qđ apud duos tñ sit suspectus,sed opʒ qđ in te-
stimonio suo dicat qđ hoc ipsum,scʒ qđ ille crimẽ cõmisit , aliqua
pars vicinie clamat:τ puto qđ opʒ quod dicat de maiori pte. Ad
hoc in.d.c.qualiter.vbi etiam hoc placet Inno.vbi dicit quod in-
nuit ad hoc de eo , qui cogno.consan.vxo.sue.super eo.de purgat.
cano.cap.ij.Nec sufficit qđ tantum semel dicat se audiuisse ab illis
prouidis,sʒ etiam sepe audiuisse oportet.de quo in Spec.de inqui.
§.nunc tractemus.versicu.quid si ille.τ versi.seq.Dicit tamẽ In-
nocen.hoc sufficere quod dicant simpliciter infamatum, dũmodo
sinistra in publico audiantur.ad quod not.infra eodẽ, inquisitio-
19 nis.¶ †Quero octauo,penes quos debent esse infamati,vt posset
inquiri.Dicit Inno.quod apud bonos,τ graues,vt est dictum si
sit ortum a maleuolis,vel inhabilibus accusatoribus , non potest
procedi ad inquisitionem.Quantum autem ad finem vt procedat
ad inquisitionem infamie,sufficit qualisqualis infamia ortum ha
bens ab illegitimis accusatoribus.s.eodem.cum. P. Quomodo
ad finem etiam indicẽde purgationis sufficit,dummodo infamia
transiuerit ad bonos,τ graues.de quo.s.eo.cum. P.τ.c. veniens.
ad hoc quod not.glo.de accusatio.qualiter.in glo.antepe.ad hoc.
c.inquisitionis.in fine.j.eodem.Dicit Phil.quod si a maleuolis
est orta,τ non multum sparsa,nec scandalum imminet,nõ est indi-
cenda purga.de purga.cano.cum in iuuentute.tenet hic,licet In-
nocẽ.dicat qđ si ab vno tantũ,vel a maleuolis sit orta infamia,vel
potius scandalum,põt procedi ad inquisitionem.ij.q.v.mandasti.
Ad hoc,qꝛ si soli episcopo est suspectus,potest indici purgatio.ij.
q.v.ab omnibus.De quo dic vt in.c.ex parte.de offic.ordi.Ergo
ab vno,τ semel põt procedere infamatio.de quo de aboli.τ purg.c.
20 si.in fine.¶ †Quero nono an sit necesse qđ testes deponentes ali-
quos esse infamatos apud bonos,τ graues,vt pbẽt,sit necesse qđ
audiuerint ab eisdem,τ in eodem loco,τ eodẽ tempore.Dicit In-
noc.in.c.qualiter.qđ sufficit ꝙ concordent qđ sit infamatus.C.de
petitio.heredita.l.si quis.§.quoties.ff.de probatio.l.si arbiter.ff.
de edil.edic.l.i.§.causa.C.de iur.τ fac.ignorã.l.cũ falsa.Nec arctant
in causis sciendi concordare : qꝛ non producuntur ad probandas
causas,sed ad probandũ dictum per gratias.Verbi gratia: quo-
modo scis qđ est infamat⁹ apud tales? Respon.qđ audiui eos sic
loqui τc.Nam cũ nõ sit questio de hoc,a quo audiuerint,nõ est ne-
cesse qđ de hoc concordent.Similiter nec discordia temporis vitia
bit dictum : qꝛ tunc habent probare de tempore,quando tempus
est de substantia probandi.Sic intelligitur.iij.q.ix.nihilo minus.
qñ vult,potest probare,eum,de quo dicitur in contractu,vel in-
strumento,vel testamento tunc alibi fuisse.C.de contrahen.τ com-
mitten.stipula.l.optimam.s.de testi.ex tenore.τ cap.series.sicut τ
in eo,qđ debet probare se tempore deiectionis possedisse.ff.de vi,τ
vi arma.l.i.§.interdum.Idem dicit Inno.secundum istos,si quis
vult probare iurisdictionẽ,τ per aliquos probet se exercuisse iuris
dictionẽ in loco,de quo agitur:sed in causis discrepent,τ in loco,τ
tempore,τ personis,nõ vitiatur probatio.Verbigratia:Inquiri-
tur a teste,quomodo scis qđ iurisdictionẽ exercuit?Unus dicit,qꝛ
vidit Petrũ excõmunicari die Martis:τ alius,qꝛ vidit eum su-
spendere Joannem die Mercurij:alius dicit qđ cognouit de cau
sa die Jouis.Idẽ dicunt,quando petuntur decime: vnus dicit se
vidisse qđ granum collegit:alius qđ collegit hordeũ.Idem dicũt
in prescriptione,τ similibus.Recitat Inn.alios dicere qđ vbi te-
stes debẽt aliquid probare,nisi testes de loco,tempore,τ personis,
τ criminibus,τ alijs cõcordent,qđ non probant,nec habẽtur pro
pluribus.iij.q.ix.nihilo minus.vbi de hoc:alias oẽs sunt in suis
testimonijs singulares.de electio.cum dilecti.Unde dicunt testes
hos debere concordari,cũ dicant,Tali die audiuimus talem ru-
morem,vel infamiam,in tali loco,τ a talibus.Sed licet debeant
concordare,non tamen arctantur super talibus certum quid re-
spondere:dum tñ non concludant cõtradictionem,vel veritatem.

Si enim in pñti casu querit, quõ audiuisti, si habeat in memoria rñdeat: ⁊ si non habet, dicat, non recordor, ⁊ tñ valet testimonium. Nunꝙ eñ inuenit qđ diem, vel horam dicere debeant: imo arg. ꝫ. ij.q.viij. libello iñ. nisi dies esset de substantia probationis: vt quãdo quis agit interdicto vñ vi, opꝫ qđ probet eodẽ die se possedisse qua spoliatus fuit. ff. de vi. ⁊ vi arma. l.j. §. si interdictũ. Idẽ dicimus. de loco. de testi. ex tenore. de psonis ⁊ numero, vbi necesse est psonas graues esse. de testi. lꝫ. Idem de alijs circũstantijs. Dicũt tñ isti qđ expressius, ⁊ meli⁹ dꝫ recordari de loco, ⁊ persona, quã de tpe: quia melius memorie commendatur, quam tempus, quod de facili recedit a memoria hominis. vij.q.ij.c.fi. Item in pñti casu, ⁊ etiam in alijs, si plura audiuit, ⁊ in pluribus locis, ⁊ a pluribus personis, ⁊ de quibusdam recordatur, ⁊ de quibusdam non, dꝫ testis dicere. Ego audiui hoc in tali loco, Et quibusdã alijs, ⁊ a tali persona, ⁊ a quibusdã alijs, ⁊ tali tpe, ⁊ ẽt alijs temporibus, ⁊ sic ꝑ adiectionem generalem presumet iudex eam cum alijs testib⁹ concordare. ff. de testi. l. cũ tu. Residere videtur Inno. quod si ea, in qbus discrepant sint talia, que non sunt de substantia probationis, non minus tanquam plurium valebit eorum testimonium, cũ id, quod probatur, ⁊ in quo cõcordant, sufficiat vt ad victoriam esse, secundum Inno. Has opi. tangit Spec. in tit. de teste. §. vt de interrogatorijs. ver. item de tempore. ⁊ de inqui. §. j. ver. item si inducatur. ⁊ §. nunc tractemus. ver. item sufficit. Joannes, ⁊ Laurent. iij. questio. ix. nihilominus. puto dicendum, si queritur an de loco, ⁊ de tempore debeant concordare, si locus, vel tempus sit de substantia probationis, opꝫ ꝙ cõcordẽt, vt dictũ est. Si nõ est de substantia probatiõis, si tempus, vel locus arguit facti principaliter probandi difficultatem, alias diuersitatem, non probant: vt si deducitur vnus actus, ⁊ momentaneus, vt adulterium vnum a tali commissum, vt in Daniele ⁊ Susanna. Si vero diuersitas loci, vel tpis, non arguit diuersitatẽ substantie probandi, tunc si deponãt de diuersis locis, vel tẽporibus in principali facto probando sunt singulares, ⁊ non probant. de proba. licet. de elect. bone. Si non deponunt diuersa: qꝛ vnus dicit de vno loco, vel tempore: ⁊ alter đt, se non recordari, vel dicit fuisse in dicto loco, ⁊ alijs, ⁊ probant, vt hic no. Inno. Unum tamen est aduertendum qđ si omnes dicunt se non recordari de tpe, vel loco, vel de personis suspectũ est eorum testimonium, ⁊ fortius de loco, ꝙ de alijs, cum de eo debeant magis recordari: vt dicit hic Inn. ⁊ no. Hos. de testi. ex tenore. de quo per Inno. de fid. instru. cum Joannes. Quedam est diuersitas in causa sciendi, vel respectu temporis. Jo. in. d. c. nihilominus. đt ꝙ non probant. Unde si volo probare quem homicidã, non concludit probatio, si vnus dicit quod hodie interfecit Martinũ: ⁊ ali⁹ dicit heri interfecit Caium: quia licet arguant multiplicatum homicidium, non arguunt idem homicidium substantia. Idẽ tenuit Uincent. de testi. venerabili. ⁊ recitat Arch. xxvi.q.v. nec mirum. Unde dicit quod testes non probant, si dicant talem sanctum: et vnus dicit, quia liberauit talem de arido pede: ⁊ alter quod alterum de oculo. Ad hoc glo. de electio. bone. in verbo, singulares ꝗ dicit quod si illi de capitulo dicant capitulum non citatũ, nõ probant, licet dicant scio, quia non fuit citatus quilibet singulariter: qꝛ nõ sunt singulares. Ad hoc qđ no. Pe. in. l. de quib⁹. ff. de leg. et ponit Cy. in. l. ij. C. que sit lon. consue. vbi đt quod non probatur cõsuetudo, que requirit frequentiam actus, si vnus deponat de vno actu alter de diuerso. Et dicit qđ non probatur consuetudo, ꝗ requirit frequentiam actus, si vnus deponat de vno actu, alter de diuerso. Et đt qđ non ꝓbaꝛ debitũ, si vn⁹ dicat scio, qꝛ ꝯfessus est tali die: alter dicit scio, quia confessus est altera die. Hec materia est satis periculosa, ⁊ subtilis. Mihi autẽ ad presens videtur dicẽdũ quod si datur diuersitas penes immediatum sensum percipiendi, testes probant alias nullus testis probaret, cum quilibet hꝫ sensum separatum ab alio, ⁊ meus non est tuus: vt dicit Bart. in. l. j. in fi. ff. quemadmodum testa. aperi. Ideo si per foramen ego vidi, ⁊ tu, vnus post alterum, ⁊ tunc probamus: vt no. glo. in. d. c. nihilominus. Idem si detur diuersitas in organis representantibus sensatum ad sensum: quia vnus per visum, alter per auditum: vt not. Jo. iij.q.ix. testes. Jac. de Are. ⁊ Cy. in. l. testium. C. de testi. ⁊ not. in. l. in summa. §. item Labeo. ff. de aqua plu. arcen. Si detur diuersitas in causis dictorum, si cause se habent ad principaliter probãdum, vt partes totius diuidui, non probant. Unde si dicat vn⁹ testis, scio, quod prescripsit, qꝛ vidi quando emit, alter dicit, scio, qꝛ possidet, isti testes non probant, saluo nisi duo testes deponerent de possessione: quia tunc bene iungerentur simul ad probandũ: vt in gl. in. c. licet ex quadam. de testi. in glo. fi. ⁊ no. in. c. series. de testi. per Inno. Nam si testes deponant ad probandam parentelam, et aliqui deponunt ab vno latere computando, alij ab alio latere, vel duo de vno gradu, alij de alio concordando in stipite, bene ꝓbant. Quandoqꝫ cause se habent vt partes indiuidue eiusdem toti⁹ indiuidui ⁊ probant: vt, scio quod dixit missam. Dicit vnus, quia in apparatu presbyterali audiui Euangelium ad altare: alter dicit, quod audiuit prefationem. Idem si partes sunt indiuidue, quelibet tamen infert ad totũ: vt in exẽplo decimarũ: ⁊ in exẽplo iurisdictionis. ꝫ. positis. Si autem cause se habent ad totũ: qꝛ nõ inferunt vt partes, sed vt cause multiplicantes idẽ totũ in specie: tunc non probãt: vt in exemplo de miraculis: qꝛ quodlibet de per se infert vnum miraculũ totũ. Similiter si dicat vn⁹ Titiũ excõicatũ, quia percussit Caium clericũ: alius ꝙ percussit clericũ. Exẽplũ etiã in homicidio. Nam quelibet causa multiplicat vnum homicidium, ⁊ sic concludunt diuersa subiecta probationum. Idem in adulterio si dicatur ab vno quod potius habuit agere cũ Berta: ⁊ alter dicat de Martino. Idẽ si dicat quem hereticũ, ⁊ vnus dicit, qꝛ dixit qđ xp̃s non venit in virginẽ: alius dicat, qꝛ dixit personas tres inequales. Idẽ si vn⁹ deponat Titiũ vsurariũ, qꝛ mutuauit Martino: alter, qꝛ mutuauit Caio. Sec⁹ si velint probare eum famosum vsurarium, ⁊ vnus đt, qꝛ hec audiuit a tali, sicut hic in probanda fama. ꝫ. dixi: qꝛ tunc cause non multiplicant diuersum, sꝫ idẽ totũ. Ex hoc infertur quid de testibus deponentibus de confessione: qꝛ cum illi veniant ad probandam confessionem, licet inducantur ad probandum debitum principaliter probatum per testes. est cõfessio, cũ super principali probando non sint contestes, nõ ꝓbant. Et hec sufficiant. Hec vera credo, non adhibita differentia, an probationi subijciatur genus delicti, an aliud indiuiduũ: licet But. dicat contrariũ in. l. Arriani. C. de here. per illam legem, ⁊ l. quicunqꝫ. eo. titu. ⁊ l. fi. ff. de testi. vbi dicit qđ si aliquis vult probare aliquem hereticum, sufficit qđ testes dicant scio, qꝛ audiui eum dicentem Christum non esse Deum. Secus dicit, si inquireretur de aliquo speciali articulo heresis. Ista doctrina est contra dictũ Jo. in. d. c. nihilo minus. vbi etiam si homicidium deducatur in genere, non probatur homicidium, si vnus dicat, quia occidit Martinũ: alter qꝛ occidit Titium. Et est causa, qꝛ testes non habent deponere super homicidio in genere, prout consideraꝛ in abstracto, sed sup homicidio in specie, prout est palpabile: sed ipsi concludunt diuersa homicidia, ⁊ diuersas hereses in specie, hꝫ concludant homicidium

21 non ex eadem specie: igitur sunt singulares. ¶ † Quero decimo, penes quos debet inquiri de infamia episcopi, vt posset procedi ad inquisitionem? Dicit Inno. inquirendum de fama prelati a capitulo, ⁊ canonicis: ⁊ si apud eos non reperitur infamatus, non est vlterius procedendũ: arg. de presum. c. quosdã. ⁊ c. ꝙto. ⁊ j. e. qualiter. j. responso. §. debet. lxxxvi. dist. si quid de quocunqꝫ. de electio. postõ. ⁊ in. c. scriptis. nisi alibi, ⁊ inter alios esset conuersatus: naꝫ ⁊ ab illis esset querendum: vt ibi no. nisi propter tyrannidẽ, ⁊ potẽtiam prelati timeatur ab occultatione veritatis, ⁊ cõtra ipsum verisimiliter presumatur. de exces. prela. tanta. vel de collusione. j. de collu. in tantum. Et specialiter cũ dixi, hoc inquirendũ est a viuinis. Et si dicant vicini, nunꝙ habuimus hunc pro infamato, vel ipsum suspectũ: ⁊ si habuimus, errauimus: cassabitur inquisitio, ⁊ vltimo eorũ dicto standũ plusꝙ testibus paucis: vt. ff. de peri. ⁊ cõ

22 mo. rei vẽ. l. illud. in fi. j. e. inquisitionis. ¶ † Quero vndecimo quare exigaꝛ probatio infamie? Dicit hic Inno. qꝛ non est iurandũ, si exacte probationes exigantur. Et hoc non est sine causa: qꝛ extraordinarius modus est inquisitio: ⁊ graue esset propter infamiam a dignitate, vel hereditate repellere vnumquẽqꝫ. Unde dicit lex ꝙ famosi. i. qui frequenti. ⁊ clamosa laborant infamia, sunt a dignitate repellendi. C. de digni. l. quoties. lib. xij. Quedam prosequiꝛ hic Inn. de infamia iuris, que non prosequor: qꝛ hic non loquimur de

23 infamia facti. ¶ † Quero quid habeat facere iudex probata infamia? Dicit hic Jo. And. qđ inquiret de veritate criminis: ⁊ si probabit, dabit sniam condẽnatoriam. j. e. c. qualiter. §. debet. ⁊ §. seq. sed etiam faciet satisfieri lesis, si criminis qualitas hoc requirat: vt in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. §. si quis aũt. ⁊ §. necessitatẽ. col. ij. quod si probari non posset, purgatio indicetur. j. eo. c. in fi. ⁊ no.

24 ꝫ. eo. veniens. ¶ † Nota hoc dictum quod iudex cause criminalis incidenter potest iudicare de ciuili. Uide. l. interdum. de pub. iudi.

25 vbi per Bar. An probet fama. † Dic quod quo ad obtinendũ inquisitionem fama obtinet locum probationis: quo autem ad probandum veritatem criminis nõ, licet adminiculetur. iiij.q.iij. ver. idem sepe. Dic vt dixi. ꝫ. de testi. veniens. el. j. ⁊ p Bart. in. l. de mi-

26 nore. §. tormenta. ff. de questio. ¶ † Ultimo dicunt doct. per decre. quod etiam vbi agitur per viam inquisitionis, non est precipitandus processus: quod fieret, si non seruaretur ordo iuris. ꝫ. eo. qualiter. ⁊ j. eo. qualiter secundum ordinem non auditur petens inquisitionem, nisi sit honestus, ⁊ prouidus, ⁊ non leuis. Ad hoc. xxxv.

27 q.v. episcopus in synodo. de testi. eo. preterea. j. e. qualiter. ¶ † Oppo. gl. j. qđ non sint repellendi conuersantes inimicis: qꝛ sicut soci⁹ socij mei non meus socius est, sic amicus inimici mei non est meus inimicus. Dic vt dixi. ꝫ. eo. repellantur. ibi in societate, que cõtrahitur ex cõsensu proprio, qui nõ adest hic ex inimicitia, ꝗ surgit ex

28 affectione ad animam. ¶ † Glos. ij. colligit qđ consanguinei meorũ cõsanguineorũ i criminali nõ admittuꝛ vt testes. allegat. iij.q. v. c. j. Dicit hꝫ Ab. ꝙ verũ est, ꝙ nõ admittuꝛ i cã criminali mota: vnde

vnde in talibus admittitur etiam pro fratre frater, secundū Gui. Baso. cum edictum de testibus sit prohibitoriū. ff. de test. l. ij. de pre sum. c. literas. hic repelluntur, non quia consanguinei, sed quia inimici, ꝛ inimicis cohabitantes. s. eo. repellantur. vt lite non contest. accedens. el. ij. fm Abb. Dic. si fratres sunt in eiusdem potestate, etiam in ciuili, repelluntur. Insti. de testa. §. testes. no. gl. C. de testi. l. parentes. Idem si habent bona communia: vt dicit Spe. de testa. §. i. ver. sed nunquid de teste. vt simul cohabitent. iij. q. v. ꝛ consanguinei: vbi autem non sunt in eiusdem potestate, nec habent bona cōmunia, possunt admitti, sed quanta fides adhibeatur, relinquitur iudicis arbitrio. Sic intelligo gl. in. d. c. consanguinei. ꝛ dicit glos. qd detrahitur propter fraternitatem ipsius probationi: vt not. ipse. ff. de testa. l. qui testamento. Fallit in crimine iniuriarum: quia iniuria illata vni, videtur illata omnibus. de consan. l. lex Cornelia. et quod ibi no. ff. de iniur. Non ob. quod tales sunt domestici, ꝛ sic indistincte repellendi. l. etiam. C. de testi. quia ibi sumitur domestici pro

28 subiectis: vt. d. l. etiam. ꝛ no. per Cy. iij. q. v. in summa. ¶ † Non ob. quod sunt amici: quia nec amici indistincte repelluntur: sed distinguenda est qualitas amicitie, an sit ordinata, vel non: sicut dicitur in iudice. vt lit. non conte. accedens. ꝛ no. Joan. iij. qd. v. in summa. Idem de inimicis consanguinei, vel amicis: nisi pro quāto magis sunt proximi, tanto plus detrahitur fidei in arbitrando: tanto plus datur de fide, quāto plus sunt remoti. In causa aūt criminali repellantur consanguinei: vt hic, ꝛ. iij. qd. v. consanguinei. Dicunt tamen aliqui quod si sunt tales, ꝛ taliter probati, quod veritatem gratie verisimiliter proponerent, admittuntur, sicut dicit gl. secundum quosdam. iij. q. v. in summa. ꝛ fuit dictum Laur. allegant. iiij. q. ij. cos. Quod satis puto in ciuili. In criminali arbitrabitur iudex, vt dixi. s. vbi dixi consanguineos repellendos: sic etiam repelluntur affines. ij. q. v. similiter. ꝛ. l. lex Cornelia. ff. de iniur. iii. q. ix. absens de viro. ꝛ habetur Insti. de testa. §. testes. ꝛ. C. de testi. l. pa-

29 rentes. ¶ † Querit gl. in ver. ad denuntiationem, an admittatur criminosi, ꝛ infames. allegat pro ꝛ contra. Gl. dicit quod credit solum honestos admitti recitat Jo. dixisse infamem admitti, dū tamen non sit infamis, ꝛ irregularis, admittitur. Quod credit gl. de infami. Jo. And. dicit opi. Jo. veram in denuntiatione Euangelica: opinionem Bar. veram in denuntiatione canonica, vel iudiciali. Quod placet Spe. de accu. §. ij. versi. vbi autem. vbi materia denuntiationis plene tractatur. Glo. de hoc remittit. Dic vt dixi

30 gl. de iudi. nouit. ꝛ de testi. in omni. ¶ † Querit glos. que inimicitie repellant ab accusando, inquisitionem prosequendo, ꝛ denuntiando, ꝛ testificando. Videtur quod conspiratores tantum, ꝛ capitales inimici infra de simo. per tuas. cum siml. Nam quilibet inimicus non repellitur, sed ille tantum, qui est familiaritate cōiunctus. ff. de ver. signi. l. late. §. amicos. Item propter leues inimicitias nō extinguitur legatum. ff. de adi. leg. l. iij. in fi. In cōtrarium arguit qd leues repellant: quia propter eiusdem controuersiam repellitur quis ab accusatione. de testi. spo. item cum quis. Glo. concludit qd hoc relinquitur arbitrio iudicantis: vt propter graues repellat, que sunt de statu hominis, vel bonis omnibus eius, subaudi vel maiori parte. ff. de excu. tuto. l. propter litem. de testi. spo. frequēs. lib. vi. Propter alias autem leues an repellatur, vel admittatur: ꝛ quāta sit fides adhibenda, vbi admittitur, relinquitur arbitrio iudicantis. Secundo dicit gl. hic, ꝛ fuerunt verba. Jo. iij. q. v. accusatores. ꝛ. iij. q. v. in summa. Gloss. tenuit Host. Tan. Vinc. ꝛ quasi omnes: quia omnis capitalis inimicus repellitur a testimonio in omni causa. s. eo. titu. licet. ꝛ. c. sequen. de re iudi. cum I. ꝛ A. Alie inimicitie non ex toto repellunt, sed fidem minuunt. C. de testi. authen. si dicatur. Et qualiter, ꝛ quantum iudicis arbitrio reseruet, concordat enim conclusione gl. recitatur, vt. s. dixi. leues tamē inimicitie repellant iudicem, qui facilius repellitur. Ad hoc nota. vt lite non contesta. c. ij. Alios autem officiales, vel testes non licet in testibus fidem minuant. in Spe. de teste. §. j. in principio. Vide qd de iudice no. in Spe. de recu. §. superest. in. iij. col. vbi dixi testes nō admitti propter inimicitiam: verum est, etiam si fecerint fidem, ꝛ pacem, ꝛ si inimicitia sit recens: vt est casus. iij. qd. v. accusationes. Immo si capitales inimici deponunt, non conualidatur testimonium per reconciliationem. in aut. de testi. §. si vero dicatur. in. fin. glo.

31 gloss. §. opponitur. in princip. ¶ † Nunquid autem carcerati per episcopum possunt produci in testes pro eo, vel contra eum? Dicit Joan. And. quod sic, si diminuitur fides. in aut. de testi. §. si vero odiosus. Dicit Joannes Andreas super. j. rubrica in Specu. de teste. De familiaribus episcopi repulsis propter delictum a familiaritate, an possint testificari contra episcopum: vide Joan. Andre. quod possunt produci, nisi crimen repellat, in loco preallegat. ij. questio. vij. cum pastoris. de accusatio. nulli. de his, qui aliquam contentionem habebant, vel habuerant cum episcopo, an repellantur a testificādo contra eum dicit eos non repellendos. in titu. de excusatione tutorum. §. propter. in aut. de testi. §. si vero,

An illi, qui sunt de genere accusantiū episcopū repellātur? Dicit qd no. C. de testi. l. parentes. non tamen sunt tante fidei, sicut extranei: quia sola amicitia in aliquo detrahit de fide testis. l. iij. ff. de testi. §. j. ff. de iniur. l. lex Cornelia. fm Joā. An. super rubrica. in titu. de

32 testi. ¶ † Gl. penul. per decreta. dicit quod vbi promotor inquisitionis non est idoneus, pōt remoueri, ꝛ alius loco eius surrogari, qui inquisitionem prosequatur. Allegat. ff. de inoff. testa. l. posthumus. §. j. Cōcludit gl. opi. Aliqui dicūt qd remoto impetratore illegitimo, iudex ex officio procedere potest. Jo. tenuit quod non possit delegatus procedere: quia si Papa sciuisset, nō dedisset tali literas ad postulationē ipsius: ideo nō valēt litere, vt ad instantiā ipsius posset procedi, nec ad finem vt iudex ex officio procedat. Et hāc opinionem prosequitur gl. quam sequitur Innocen. Goffr. ꝛ Phi. de rescrip. c. j. lib. vj. in gl. quid si fit. de dona. inter virum ꝛ vxorē. c. iij. de iu. quia Gu. Dicit Inn. aduertendum, an impetrātes sint inhabiles: quia ministeria tantum prebuerunt. quod perpendit eo qd nominātur in literis: vt quia dicitur, ad audiētiam nostrā peruenit: vel quorūdā relatione percepimus: ꝛ tūc valēt litere vt iudex procedat ex officio, vel alium ponat instigatorem, etiā si primus impetrans fuit excommunicatus. Idē dicit, ꝛ fortius, si nō fuit impetrator, sed sibi impositum fuit silētium per iudicem: quia eo repulso potest ex officio procedere cum alio: vt ibi. Ad hoc not. de iu. exhibita. in gl. ꝛ male. Si autem nudum ministeriū nō prebuerūt, quia nomina eorum sunt expressa in impetrationē: ꝛ tūc nō procederet ex officio, nisi papa mādasset inquiri de fama, ꝛ de infamia cōstaret per idoneos, ꝛ non inimicos: nam licet inimici repellantur, iudex possit ex officio procedere. ad primum de procur. c. fi. Ideo Pe. dicit qd si aliquis non exprimitur. persona nō idonea repulsa, admittitur alius per hanc literam. Ad hoc de rescri. super literis. de offi. deleg. c. P. ꝛ G. vbi aliquis exprimitur persona repulsa, alius nō admittitur. Non obst. presens. c. vbi aliqui fuerāt expressi: quia hic proceditur ex vi secūdi mādati, vt dicit gl. Non ob. s. c. olim. vt ibi dicunt, vbi admittūtur etiam alij aliquibus expressis, ꝛ proceditur ex vi primi mandati: dic vt ibi dicetur. De hoc in Spe. de inquisi. §. j. versi. quid si impetrator: ꝛ ibi in effectu recitat opi. Innoc. ꝛ idem dicit in eodem. §. versi. quid si in litera. ꝛ in precedenti. §. versicu. porro. dicit qd iuris si imperator dicat, ad nos fama referēte noueris peruenisse: quia rescriptum probat famam peruenisse: quia verba rescripti debēt intelligi de sufficienti fama. Idem si dixit, per frequētem clamorem ad eum peruenisse. Vide qd dixi super. j. gl. in. alius. iij. q. ij. super excusetur, ꝛc.

1 ☞ Cōcubinarius publicus, conspirator, excōmunicatus, ꝛ is, qui non premonuit, repellitur a denunciatione, nisi suam iniuriā prosequatur. nu. 7.
2 A denunciatione repellitur notorie delinquens.
3 Appellatione pendente nil est innouandum. nu. 6.
4 Excommunicatus impetrare non potest.
5 Ad denuntiandum admittitur vilis excommunicatus.
7 Ad denuntiandum non admittitur publicus concubinarius.

1 **Cum dilectus.** † A denuntiatione repellitur publicus cōcubinarius, conspirator, excōicatus, ꝛ is, qui non premonuit. h. d. Iudices super declinatorijs, ꝛ eis deficiētibus, super principali. Secundo inhibitionem fieri mandat, ibi: eidem.
2 ¶ † Nota primo notorie delinquentem a denuntiatione repelli.
3 ¶ † Nota quod appellatione pendente nihil est innouandum.
4 ¶ † Nota hic arg. qd non non valet litera impetrata ab excommunicato super promouenda ab inquisitione. hoc. s. cap. proximo.
5 ¶ † Nota arg. quod vilis non excommunicatus admittitur ad denūtiandum. De hoc de cog. spiri. tua. vbi de hoc. de test. in omni. Sed
6 posset dici quod alterum sufficeret. ¶ † Not. quod non debet grauare indebite iudex clericos appellantes appellatione pendente: quod dicitur grauare indebite, eo quod procedit appellatione pēdente.
7 ¶ † Opp. quod concubinarij debeant admitti ad denuntiandū, sicut admittuntur ad accusandum. iiij. q. vi. omnibus. Dicit gl. qd hic non prosequatur iniuriam suam: ideo non admittuntur peccata aliena denuntiare, licet suspecti alias admittantur. xxxij. dis. §. nemini. de quo de coha. cle. ꝛ mulic. vestra. Vel potest dici qd non admittuntur, quia denuntiatio non intendit in finem vindicte iniurie, sed in finem correctionis tantum: quia ex prosecutione denuntiationis non obtineat ex vindicta publica suam iniuriam vindicari. Alie glo. sunt literales, ꝛ clare. ꝛc.

1 ☞ Crimen si per inquisitionem probatum, impedit post penitentiam ordinis executionem.
2 Non omne delictum deponit ab officio, vel beneficio delinquentē.
3 Ordinis executionem impediunt quedam delicta, etiam penitētia peracta.

4 Depositionis penam non habent crimina digna depositione, nisi &c.6.8.12.
5 In pena arbitraria imponenda quid habeat index considerare.
6 Beneficii retentionem que crimina impediant.nu.8.12.
7 Ex inquisitionis processu an quis ab administratione removeatur.
8 Accusatus, & inquisitus, an differant inter se quo ad beneficii retentionem.
9 Officium qui exercere non potest, beneficium retinere nequit.
10 Ab officio suspensus an intelligatur suspensus a beneficio.
11 Simonie vitium an operetur indistincte depositionem alicuius beneficiati ab officio, vel beneficio.nu.15.
12 Homicidium, & simonia impediunt beneficii retentionem.
13 Denuntians, vel accusator, an debeat se inscribere ad penam talionis.
14 In denuntiatione, an in casibus, in quibus post penitentiam peractam impeditur ordinis executio, sit necessaria monitio.
15 Simonia in beneficio an impediat ordinis executionem post penitentiam peractam.
16 Penam qualiter index arbitrabitur in processu inquisitionis.
17 Pena ubi relinquitur ad iudicantis arbitrium, index potest arbitrari usque ad quantitatem pene ordinarie.
18 Testis ut probet reddere debet causam sui dicti incerti.25.&.28.
19 Inquisitio non precedente infamia facta presente, & sciente inquisito valet, ut ex ea possit condemnari. 20.
21 Testium dicta non valent facta parte ignorante.
22 Non infamatur quis occulta destinatione schedularum continentium delicta, & diffamationes.
23 Testes debent testificari viva voce, & per scripta.
24 Inimicum cognoscendi que sit practica.
26 Testis dictum contra se sumitur pro confessione.
27 A testificando non repellitur quis propter crimen cōmissum, vel peccatum fraude testimonii promulgandi.
29 Testis si post iuramentum dicat se criminosum, an sibi credatur.
30 Fama in testimonio incerto de credulitate non facit plenam probationem in criminibus.
31 Testium dicto deponentium quem infamatum penes se non probatur infamia.34.
32 Infamia qualis exigatur ad probandum quem infamatum.
33 Ad depositionem proceditur pro crimine, quod impedit ordinis executionem.
35 Testes quot requirantur ad probandum famam, seu infamiam.

1 **Inquisitionis.** † Si crimen per inquisitionem probatum ipedit etiam post penitentiam ordinis executionem, & beneficii detentionē, punitur sicut in accusatiōis iudicio, vel arbitraria pena. hoc dicit primo. Secundo. Contra infamatū sup veritate criminis non debet etiam, si libellus infamatorius in occulto porrigatur nec super principali creditur testi, qui iuratus se deponit illius, contra quem inquiritur, inimicum, nec punitur qs de crimine, de quo non constat nisi per famam, & testium credulitate: indicitur tamen illi purgatio: nec dicta paucorum infamant. hoc dicit. Secunda ibi: tertio. Tertia ibi: quesiuisti. Subdiuisiōes patent: qr primo soluit unam questionem: scdo tres tertio duas. 2 Legam, decre. per partes. ¶ † Nota primo qd quedam sunt delicta depositione digna, & quedam nō, de quibus dixi de iudiciis. at 3 si clerici. &. c. cum non ab homine. ¶ † Scdo nota q̄ quedam sunt delicta depositione digna, que post peractam penitentiam ordinis executionem impediunt, & quedam, que nō impediunt ordinis executionem, post peractam penitentiam. & de his in. c. nisi cū pridem. §. propter conscientiam. de renun. & in. c. fi. de tempo. ordi. Et nota quod sunt aliqua delicta, que non impediunt ordinis executionem post peractam penitentiam: & tamen sunt digna depositio-4 ne. ¶ † Nota q̄ crimina depositione digna non habent regulariter penam depositionis: sed alia extraordinaria pena puniuntur. Fallit in criminibus impedientibus executionem post peractam penitentiam, que sunt hic ponitur & simonia etiā in beneficio. Dic 5 ut de tempo. ordi. ex tenore. &. c. fi. ¶ † Nota quid habeat considerare index in arbitraria pena moderanda: quia persone qualitatem, & excessus quantitatem. ¶ Nota quod ex alienatione modi procedendi dispensatur in pena: & qui in uno grauatur, in alio releuatur. 6 ¶ † Oppo. quod sint alia delicta impedientia beneficii retentionem post peractam penitentiam. xiii. q. vi. si res. & de elect. dudum. el. ii. Sol. Dicit Hos. qd est dare certos casus ultra istos, scz quando per violentiam, & furtum habetur beneficium, ut in contrariis, vel per dolum, & fraudem. iii. q. v. reintegranda. vel alias vitiose, ut in dicta decret. dudum. nam his indirecte cogitur ad deponendum beneficium, etiam si per viam denuntiationis agatur: qr aliter penitere non potest, scdm Hos. vide gloss. qd etiam ad processum actionis ciuilis sequitur depositio, quando aliter penitere nō pōt. 7 liiii. di. frequens. ¶ † Opp. qd ex processu inquisitionis remouetur ab administratione: & sic non est pena arbitraria. & e. qualiter. So. Illud loquitur in prelato habente administrationem, scdm Hos. de quo in Spe. de inqui. §. pe. in. i. colla. Vel contrarium loquitur in grauibus: hic in leuibus: & grauia sunt aliqua, etiam que non impediunt ordinis executionem: ut dilapidatio. iii. q. vi. qr ea. Vel cōtrarium loquitur in inquisitione, que fit ex officio: hic procedit in inquisitione, que fit aliquo denuntiante: quia tunc est imponenda pena iuxta petitionem denuntiationis: alias hoc in prelatis. In simplicibus vero clericis pena erit arbitraria, nisi ubi apparet determinata. de off. deleg. de causis. de elec. per inquisitionem. hec ibi ponit Spe. Vel dic, & quarto, qd aliud est querere, nunquid poterit aliquis aliam imponere ex iusta causa: & dicendum est quod sic, et iste tex. intelligitur ita: nam illam iusta causa non subsistente pōt: & sic in ipsius arbitrio residet: & sic non obstat. Et hanc solutionē sensit ibi Spe. in prin. §. q̄ et sensit Host. hic: ut ponit Io. and. hic 8 super glos. iii. ¶ † Oppo. qd his casibus aliter puniatur accusator, q̄ inquisitus. & e. qualiter. So. scdm Inn. si multiendo est in accusato & inquisito in istis criminibus, q̄ impediūt ordinis executionem usque ad priuationē bñficii, ut utrumque priuetur officio, & bñficio. Sed est dissimilitudo: qr accusatus deponitur, & degradatur: inquisitus non: ut in. d. c. qualiter. Host. dicit quod ibi generaliter loquitur: hic casualiter, ubi speciale est degradari accusatum, sicut inquisitū. Ad hoc inducit decre. veritatis. de dolo, & contu. Scdo dicit, quod satis equiparatur degradatio & depositio: quia proprie depositus satis est degradatus, nisi imponatur lex verbo tantum, cōtra id. C. communia de lega. l. ii. in fi. per decre. Dicit Io. And. qd homicida non potest retinere beneficium post peractam penitentiam, ut 9 hic saltem si illi est annexum beneficium ordinis. 50. di. miror. † qr qui non potest exercere officium, non potest beneficium retinere. de cleri. coniuga. qd a te. & e. diuersis fallaciis. Ioā. remittit ad no. per Inno. de concess. preb. cum nostris. in glo. ergo vacabit. ubi dt qd homicida, & quicunque irregularis, non est priuatus ipso iure, sed priuari potest, & non potest illud tenere cū bona conscientia, ex quo non pōt officiū exercere, pro quo debetur beneficium. Et ideo qd dicit hic Inn. dicit procedere in prebenda, cum dicatur de simplicibus canonicis, contra quos processit inquisitio, ut in principio, ideo ad illos referenda est questio, & responsio. C. de transac. l. respōsum. de spon. de muliere. Dicit Host. quod inter canonicos sunt personatus, & prepositus, & Archidiaconus, & similes, ad quos hoc 10 erit referendum. de elec. cum in cunctis. † An autem suspensus ab officio intelligatur suspensus a beneficio: vide glo. mag. in cle. cu-11 pientes. de penis. ¶ † Quero an propter vitium simonie quis sit deponendus a beneficio indistincte: Dicit hic Host. hec habēt locū, qn beneficio est certus ordo annexus: alias non deponeretur, licet beneficium sine dispensatione tenere non posset. de ele. c. pe. de quo dic ut ibi no. Vel potest intelligi, ut no. de simo. c. ii. quādo per 12 simoniam ingressus est locum alterius non vacantis. ¶ † Quero que sunt illa delicta, que post peractam penitentiam, &c. Quidam dicunt qd solum homicidium, & simonia: ut dicit gl. ad quod de tempo. ordi. c. fi. Unde dicunt hic Host. & Io. an. qd licet hic ponantur duo exempla, non per hoc excluduntur alii casus similes, secundū Host. nec mirum, scdm Io. an. si duo exempla sufficiant: qr Ulpianus fuit uno contentus, ut. l. ita vulneratus. ff. ad. l. Aquil. & Marcellus. ff. ad. l. Fal. si quis horreū erit. & Inno. de sen. excom. in audien-13 tia. ¶ † Quero cum gl. ii. an denuntians in casibus istis debeat se inscribere ad penam talionis: Dicit gl. quod videtur quod sic: ut sicut inquisitio habet in hoc instar accusationis, ita & in isto ut inscribat denuntians. Hec non placet gloss. sed dicit quod inscribat extraordinariam penam. & eodem. super his. Hoc nō placuit Host. in denuntiante, & inquisitionem prosequente: sed dicit quod obligabit se ad penam talionis. Inn. dicit qd non inscribet etiam ad extraordinariā penā: nā quāuis sit similitudo respectu pene quo ad officiū & beneficium: sic in accusato, & inquisito, cū uterque veniat priuandus beneficio. Tn̄ est dissimilitudo, qr accusatus deponitur, id est, degradatur. & inquisitus non: ut patet. & c. qualiter. Host. tenet primum, & rñdet ad. c. qualiter. qd loquitur generaliter, hic aūt casualiter, scz in casibus istis: qr in eis eadē pena imponitur inquisito, que imponeretur accusato. Ad hoc allegat. c. veritatis. de dolo, & cōtu. Itē dt ipse, depositus ab officio, & beneficio satis intelligitur degradatus: ut. l. ii. in fi. C. cōia de leg. &. c. cōmissa. de elect. lib. vi. Nec ratio colligitur per. c. ex tue. de cler. non resi. Item qr denuntians calumniose regulariter est puniendus. & tit. ii. c. ii. ad quod. & e. super his. alias daretur materia calumniandi, & daretur materia eligendi viam denuntiationis. Per predicta dicit Host. qd verum quod in casibus, quibus per viam inquisitionis imponitur eadē pena. que in via accusationis, non debet interuenire procurator. De quo remittit Io. Andr. de dolo. veritatis. sup gl. pe. & idem qd dicit hic, tenet

14 tenet Host.j.e qualiter.§.debet.vt ibi no. ¶ †Quero an in denunciatione in casibus, in quibus post peractā penitētiam impeditur ordinis executio, sit necessaria monitio? Gl. dicit qđ nō: qꝛ cessat finis monitionis, cū nō possit se corrigere, retēto beneficio. Sꝫ dicit Jo. An. qđ imo habet locum monitio: quia posset sponte dimittere monitus extra iudiciū. Ad hoc.c.lꝫ.de simo. Et hoc credit Jo. verius, vt etiā videtur in dicto.c.licet. De hoc.ij.q.ij.accusatio.in

15 gl.antepenul.j.q.iij.ex multis.xij.q.ij.indigne. ¶ Quero an simonia in beneficio impediat ordinis executionem post peractam penitentiā? Dicit hic gl. quod sic, per tex. qui hec duo equiparat. Sꝫ dicit. Jo. An. quod quo ad penam equiparantur: quia deponitꝛ simoniacus a bñficio, sicut simoniacus in ordine ab ordine. ¶ Op. qđ alia sit pena processus inqsitionis in simoniaco, vel alia accusationis.de simonia.dilectus.vbi simoniacus per viā accusationis deponitur: sed si proceditur per viam inquisitionis, remouetꝛ ab illis beneficijs, & in arcto monasterio ponitur ad penitētiā peragēdam.de simo.de regularibus. Dic qđ processus accusationis, & inquisitiōis equiparātur quo ad hoc, vt imponatꝛ pena depositiōis ab officio, & beneficio: nō tamen in quantum depositionē: quia depositio non sequitur ad inquisitionē, sꝫ priuatio administratiōis, vel beneficium.j.eo.qualiter.de simo.per tuas.& in hoc, sicut, nō denotat omnimodam similitudinem: quia nullus debet puniri certa pena, nisi ad hoc actum sit.de ordi.cogni.cum dilectus.& secundū formam iudicij formāda est sentētia.de simo.c.licet Heli. Sol. fuit Jo. Uincen.& Hoff. Sed aduerte, quia gl. ponit pro differētibus, quem deponi ab officio, & administratione non videtur esse differētia, qꝛ depositꝰ ab officio, est depositꝰ ab ordine, qđ est magis cōmune, ꝙ esse depositum simpliciter ab ordine. Dicunt doct. quod prout glo. dicit deponendum ab officio, & administratione: non ab officio ordinis. Uel secundo dicit gl. contrarium procedit in processu contra regulares: quo casu seruatur quod habetur ibi.& in.c. quoniam. hic loquitur in processu contra prelatos seculares, & hic deponatur etiāꝫ simpliciter in processu inquisitionis. Et hoc plus placet mihi, & Hostien. vt patet per dicta.s. dicam plenius.j.e.qua

16 liter. ¶ †Querit gl. qualiter iudex arbitrabitur penam in ꝓcessu inquisitionis. Dicit gl. qđ in delictis non impedientibus ordinis executionem post peractā penitentiam imponetur pena ad arbitrium iudicis, prout sibi videbitur, dummodo in pena imponēda non excedat penam extraordinariam priuationis officij, vel bñficij

17 cum in alijs duobus casibus non priuantur plus. ¶ †No. bene qđ vbi loco ordinarie pene relinquitur pena ad arbitrium iudicātis. iudex potest arbitrari vsqꝫ ad ꝗtitatem pene ordinarie, cuius loco arbitraria est surrogata sed nō potest vltra illam imponere. no. ad hoc ver. moderari, quod diminutionem continet, nō augmētum.de ver.signi.c.si.secundum Hos. dt qđ iudex in his casibꝰ impedientibus ordinis executionem poterit moderari, et remouere ab administratione: qꝛ hec est pena inquisitionis.j.e.qualiter. Poterit tamen cum eo dispensare.de iud.at si clerici.& hoc magis pla

18 cet. ¶ Uenio ad ver.tertio. ¶ †Not. primo testem debere reddere causam dicti sui per aliquem ex sensibus appropriatis ad actū, de quo testificatur, vt in actu ꝑceptibili per sensum visus.de quo de

19 testi.causam. ¶ †Nota hic apertū, qđ ex dicto testium testificantium super delicto, de quo non laborat infamia, quis nō est puniēdus in causa inquisitionis: vt qđ testes non sunt admittendi in cā

20 inquisitionis contra non infamatum. ¶ †Oppo. qđ valeat testimonium, & preiudicet inquisito, vt possit condemnari, dato quod non precesserit infamia: vt patet in.c.ij.j.eo.lib.vj. Solu. ꝙ hic dicitur, procedit quando testes sunt recepti, ignorante, vel reclamāte inquisito. Contrarium procedit, quando sunt recepti eo sciēte, & faciente, secundum Jo. And. Nota hanc solutionem per quam limitatur dictum.c.ij. non tamen per eam limitatur dispositio.c.ij. e.titu.li.vj. Uel ibi non aderat infamia, licet super ea non precesserit inquisitio: ideo valet processus, & receptio testium. Ad hoc qđ dicitur de notorio, de coha.cleri.& muli.vestra.&.c.tua. hic nō erat infamia, nec precessit inquisitio: ideo non valet receptio: si precedit infamia, sed non inquisitio, si pars est presens, & opponat, non valet receptio, non est ignorans, vel absens, idem est, si presens, & non contradicit, valet: vt in dicto capitulo.ij. Hec vera in

21 inquisitionē speciali: in generali autem dicant cum gl. ¶ †Gloss. querit de ratione, quare super his, super quibus non precedit infamia non valent dicta testium. Dicit glossa quod iurant demum super his, super quibus precedit infamia, et non super alijs: ideo tanquam deponentes non iurati non valent eorum dicta. Hoc fatetur Inno. quando fit inquisitio generalis super criminibus, vel statu ecclesie: si vero speciali crimine fiat inquisitio post commissam, vel receptam inquisitionem, non est querendum de fama: sed an testis illud sciat, etiam si sit occultum: nam a principio etiā querendum sit, & fuit, non ex postfacto.s.e.cū oporteat. fm Innocent. Quod puto quo ad hoc vt repellantur testes, tanquam non iurati: sed alio respectu possunt repelli, quando testificantur non precedente infamia, quasi tela non sit rite inchoata: & tunc si esset cōtradictum, non valeret dictū etiam in inquisitiōe speciali: vt dixi sup tex. Uel fm Inn. loquitꝛ hic, qñ iurauit sine mādato iudicis ex improuiso aliquē criminosum: tunc enī ipsorū nihil vꝫ.j.e.c.qualiter.

22 ¶ Uenio ad ver.neqꝫ. ¶ †No. qđ ad instigationē eorū, qui infamando ipsum occulte traducūt schedulas cōtinētes delicta, & diffamationes, nō est procedendū ad inquisitionē tū qꝛ dicta paucorū non infamant: tū qꝛ nō creditꝛ ipsis asserentibꝰ ipsum fore infamatum

23 nisi alr probēt. ¶ †No. ar. qđ testificari debēt viua voce, & ꝑ scripta. Uide Bart. in.l. Theopōpus.ff.de dote preleg.viij.q.j.ꝑ scripta. Inqstum lrā dt non ꝓcedēdū verū ad instātiā eorū, q lrās infamatorias porrexerūt: sꝫ ad instātiā eius, qui ꝑ eas diffamatꝰ est, sic, si vult suā declarare innocentiā.v.qđ.j.c.j.&.ij.C.de inge.& ma.l. diffamari.& ēt ad finē vt infamātes puniantur.de calū.ꝑ totū, fm Hos. ¶ Glo. in verbo, in occulto, est clara.ibi.i.qui.dic vt ea.qđ.in

24 summa, & illud i psalmo, misericordiā, & iudiciū. ¶ †Uenio ad v. si aūt.no.in.d.ver. practicā probandi quem inimicū, eo qđ tale qđ

25 cōcluditꝛ, per qđ cōcludatꝛ eū nō diligere, de quo qritꝛ. ¶ †No. testē nō arctari ad dicendū cām cause dicti sui. Ad hoc de re iud. sicut.

26 & dixi de renun. super hoc. ¶ †No. qđ dictū testis ꝯ se sumitꝛ ꝑ confessione ideo valet ꝯ se absqꝫ iurō. Uide Inno. de testi. veniēs.el.ij.

27 ¶ †No. qđ crimē cōmissum, vel peccatū fraude promulgādi testimonij non repellitur a testificando, ne hoc modo concludatꝛ onus testificandi, & ne reportet cōmodū de peccato. Sic limita.c.testimoniū.de testi. ¶ Nota ꝙ tacitū, & expressum equiparantꝛ. ¶ Op. ꝙ nō debeat repelli a testificando, etiam si hoc dicat post iurm: & si inimicus in fraudē ad excludendū testimonium: qꝛ eadē est ratio. Dic qđ hoc ideo dicit, qꝛ non sic de facili presumitur contra talem dicentē post: añ sic. Uel dic qđ differētia est, an dicat hoc añ iurm, nō est nisi mendax, & propter mendaciū in fraudē nō repellitꝛ: sed si dicat postea, aut dt verū, & repellitꝛ, qꝛ inimicꝰ qđ maxime presumitꝛ, ex quo iurauit. Aut dt falsum, & est piurus: ideo repellitꝛ plus ꝙ mendax, lꝫ hoc dicat in fraudē.qđ not. ¶ Scđo per hanc decre. dt Jo. An. querendum a teste de inhabilitatibus suis.de quo hic per Inn.s.de elec.dudum.el.ij.de confes.c.ij.dixi de testi.causam. Et hoc dicit etiam gl. que ibi remittit, inquātum dicit eos interrogari dicere ex qua cā si interrogentur: qꝛ non omnis cā repellit.ij.

28 q.v.c.ij. ¶ †No. bene qđ si dictū testis non est certū absqꝫ causa nō valet dictū, nisi assignet etiā cām dicti vltra causam scientie, maxime qñ est de facto proprio. vide dictū.c.causam. Et hic ponderantꝛ plures cause, que querunt an testis simpliciter in cā inquisitionis. Primo an is, contra quem inquiritur, sit infamatus, an sciat, vel credit illū cōmisisse crimen, debet inquiri a quo audiuit. Itē dꝫ

29 inquiri a quibus audiuit. ¶ †Querit gl. an si testis post iurm dicat se criminosum, nunquid credetꝛ ei in principali? Dicit gl. quod non: imo remouebitur: sicut ordinandus: qui crimen confitetur in scrutinio.de eta.& quali.queris. Sic intellige glo. nam bene ei creditur in eo, q dt se criminosum.de quo in Spec.de teste.§.j.ver.qđ

30 si testes. ¶ †Uenio ad ver.quesiuimus. No. famā in incerto testimonio de credulitate non facere plenā probationem in criminibꝰ, vt possit ad ordinariam penā procedi, lꝫ posset procedi ad indictionē

31 purgationis. ¶ †Nota ꝙ dicto testium deponētium quē infamatum penes se, de quo nihil sinistri in publico, sicut hic audiatur nō probatur infamia: & sic non probat qđ tres testes concludant infamiam, vel probent: qꝛ imo probant, dummodo concludant maiorē partem bonorum ipsum habere pro infami: secus si deponant infamiā

32 ad se inferendo. ¶ †Nota qualis exigitur infamia: qꝛ exigitur qđ sit infamatus apud bonos, & graues. Per hanc literā dicit Joā. And. interrogandū fore testem, an sciat, vel credat, quod dt singulariter tolerandum esse: sed in interrogatorijs generalibꝰ non fiet hec interrogatio: sepe enim decipiuntur testes imperiti dicentes se credere: & sic a priori dicto, quo dixerunt se scire, videntꝛ recedere de quo in Spe.de teste.§.iam de interrogatorijs.in fine. Et fortiꝰ dicit reseruandum interrogatorium, an sciat ex auditu, an ex credulitate: in quo facilius decipiuntur. De hoc dixi.s.de test.quties.

33 ¶ †Opp.gl. ꝙ ēt si sit plene probatum, non procedatur tū ad depositionis penā.s.in princ. dt gl. exponendo, depositionis, id est, reuocationis ab officio administrationis, intelligenda est de criminibus impedientibus ordinis executionē post peractā penitētiam. In illis enim proceditur ad degradationem, fm Hos. id est

34 ad depositionem ordinis, vel beneficij. ¶ †Glossa colligit qđ dicta paucorū non infamant: & querit quot requirantur ad probandum famā. Dicit glossa qđ exigitur maior pars vicinie. Dic ꝓsequendo aliquos casus. Primus qñ duo, vel tres testes deponūt de fama, vel infamia alicuius, referendo hanc forte per totam viciniam, neqꝫ aliqui in oppositum producuntur, nec fama vicinie ꝑquesita habet oppositum, vel non est per quesita, & absqꝫ dubio vel duo vel tres testes probant infamiā alicuius, vel famā.de testi.cū literis. sicut & per duos probatur septem testium descriptio.c.de bo.pos.fm ta.l.ij.q.j.§.penul.in.j.gl. Secundus casus, quādo duo

vel tres testes deponunt de infamia inter se orta, & de propria credulitate: & hoc nõ sufficit ad penã infligendã, nec ad inquisitionẽ faciendã; q2 quo ad primũ oportet probari per veritatẽ. j. eo. qualr. sm Hos. &c sic, sm eũ, potest esse duplex questio de litera. Una de pena imponẽda alia de inquisitione facienda: & ad vtrãq3 respõdet negatiue qđ non: q2 talis probatio non sufficit ad plenã probationem, nec ad famam, cũ debeat esse infamatus apud bonos, & graues. Non obstat quod duo impetrant inquisitionem: q2 vltra hoc oportet quod constet de infamia. s. eo. cũ oporteat. Tertius casus, qñ duo, vel tres dicunt quem infamatũ, & qđ cõis vox vicinie per quesita non habet ipsum infamatum. Preferetur pluribus testib9 ipsa cõis vox. Nec ob. de spon. cũ in tua. q2 licet probetur infamis per testes, verũ est, nisi 3rie probationes induc..nt de loco, vbi est cõtraria fama: nam super informatione infamie tutius, & meli9 est propriis auribus habere certitudinem de illa in loco, quo dicitur infamat9; ar. s. e. de elec. post tp. & c. scriptũ. de pur. ca. cũ dilecti. Hoc enim casu, qñ per inquisitionem circa viciniã cõstat de bona fama inquisiti, licet duo testes, vel plures, dummodo non multi, dicant eũ infamatũ, non fiet inquisitio, sed cũ cõstat de mala fama p duos vel tres testes, licet de bona fama admittat probatio vicinie, p inquisitionem apud viciniã, nõ tamen admittitur probatio p duos vel tres testes de bona fama: cũ nõ releuet illa probatio etiam per multos: q2 licet apud certos sit bone fame est indicenda purgatio propter illos, apud quos est male fame cũ omnibus: bene facit tñ, si illos recipiat, & eis gerat morẽ. ff. de probat. l. iij. ij. q. vij. cũ pastorie. ij. q. v. omnibus. ij. q. j. sint manifeste. xviij. q. ij. moderamine. in aut. de mona. §. cogitandũ. cum credimus. Contradicit Jo. And. quod male apparet quid velit contradicere primo principali dicto, & illud esset durum: & primum contrarium non habetur communiter: licet Arch. dicat quod habetur in originali. Quid sensit Inno. & quid velit, puto quod contra probationem infamie admittatur probatio vicinie, vt dixi in primo dicto: & hoc placet, nec qđ reprobet sed probata infamia per duos testes deponentes, vt debent de communi voce vicinie, adhuc puto quod admittatur probatio contraria per duos probantes bonam famam apud viciniã non puto admitti tres, vel quatuor volentes probare de bona fama apud se. Similiter si duo dicunt aliquos infamatos penes se, & hoc sufficiat ad indictionem purgationis propter suspicionem, que colligitur ex no. de offi. ord. c. ex parte. admittitur probatio in contrarium per duos testes, etiam deponentes de vicinia quo ad finem purgationis impediende: sed propter primum solum potest indici purgatio. Et sic potest intelligi Inno. & sm hoc illud refert ad vltimum dictum, in quo dicit hoc vltimo casu testes recipiendos, & morem gerendum: alios casus, quando duo vel tres non iurati nihil dicunt de infamia apud bonos, & graues: vel qui dñt, et non suspicant qui sint: & tunc isti non probant infamiam: vt hic in tex. qui sic potest intelligi, secundũ eũ. de quo Host. remittit. s. e. cũ oporteat. Inquãtum dicit glo. oportere in quẽ vt dicatur infamis esse infamatum penes maiorẽ partẽ parochie: & non sufficit qđ sit infamatus apud duos, vel tres. Dicit Joã. an. quod quidam dñt, quod si parochia non habet nisi duos, vel tres parochianos, non posset quis infamari. Sed dicit Jo. and. quod Abb. dicit contrarium, cũ inspiciatur etiam fama vicinarum prouinciarum. de cen. c. j. de cogna. spi. super eo. &c.

1 ¶ Delegata inquisitione per papam specialiter, legatus de illa se intromittere non potest.
2 Appellatio valet, expressa vna causa formiter, & alia informiter.
3 Deponens aliquem a dignitate debet dare licentiam electoribus vt eligant.
4 Exceptio notorie cause obstat contra agentem possessorio.
5 Restitui debet remedio possessorii, priuatus beneficio iudicis authoritate iuris ordine non seruato.
6 Factum illegitime ex noua causa potest confirmari.
7 Sententia lata pro illegitime amoto, & probationes preiudicant, subsecuta ratione connexitatis.
8 Beneficio priuatus non vitio persone, sed propter vitium solẽnitatis, non inhabilitatur.
9 In sententia est causa exprimenda, quando vltra intentum potest tertio preiudicari.
10 Iurisdictio vbi tacito vel expresso consensu prorogatur, potest reuocari propter ordinem non seruatum.
11 Exceptio iurisdictionis declinatoria, quia causa est alteri delegata, an eximat subditum iudici ordinario a sua iurisdictione.
12 Processus delegati, cuius iurisdictio est reuocata ante notitiã delegationis sicut valet, ita valet processus ordinarij.
13 Exceptio recusationis non dicitur legitima, nisi proponatur in forma debita.
14 Publicatis attestationibus quo casu testes possunt recipi.
15 Sententia an transeat in rem iudicatã per rescriptum ad iudicẽ.
16 Ad sententiam an sit vocandus recedens, & appellans, vt qui fuit semel citatus in quocunq3 actu.
Citatus ad quẽcunq3 actum an videatur citatus ad testium productionem, & sententie prolationem. nu. seq.
17 Contra absentem citatum solenniter an possit procedi ad sententiam, & testium productionem, ac examinationem cause, & ad alia, que sunt grandis preiudicij.
18 Citatio an de necessitate exigatur ad quemcunq3 actum iudicij.
19 An citationes, de quibus in aut. qui semel. possit iudex moderari.
20 Sententia interlocutoria lata parte non citata, valet.
21 Que inducie litis sint arbitrarie.
22 Citationem tunc peremptoriam an delegatus possit facere.
23 Iudicem an videatur approbare, & in eum consentire, qui petit inducias.
24 Acta, & probationes facte coram iudice incompetenti, quando prosunt coram competenti, vt ex eis possit formari sententia.
25 Si propter ordinem iudiciarium non seruatum, vel omissum petat restitutionem is, de cuius crimine in iudicio constat, nõ est audiendus.
26 Processus etiam delegati iudicis an sit cassandus propter iuris ordinem non seruatum, vel illius omissionem.
27 Subtilitas iuris perniciosa obuiat veritati, & in multis non est toleranda.

1 **AD petitionem.** † Si qua inquisitio per papam specialiter delegetur, legatus de illa se intromittere nõ potest. h. d. In prima facti narratio. In scda rñsionis diffinitio, ibi: cũ igitur. ¶ Not. arg. q processus habitus corã inferiore ordinario in causa delegata per papã, est ipso iure null9: sed q2 hic fuit appel
2 latũ, ideo notabile non cõcludit necessario hic. ¶ † Not. arg. qđ vz
2 appellatio expressa vna cã formiter, & alia informiter. ¶ † Not. deponentẽ quẽ a dignitate debere dare licentiã electorib9 vt eligant.
4 ¶ † Nota q contra agentẽ possessorio obstat exceptio notorie cause, propter qđ non est priuatus, sed priuandus titulo bñficij, ad qđ
5 restitui dz. Et nota qđ notoriũ sufficit sola probatione. ¶ † Nota priuatũ authoritate iudicis petente carẽte vel procedente ordine iuris non seruato restituendũ & posse intentare possessoriũ. de quo
6 s. de resti. spo. cõquerente. ¶ † No. illegitime factũ qñcunq3 ex no-
7 ua cã legitime cõfirmari. ¶ † Nota q snla lata pro illegitime amoto, & probationes pindicant, subsecuta rõne connexitatis. de quo dic vt dixi in. c. pe. de re iudi. vbi declaro hoc. c. ¶ † Not. circuitum
8 qñq3 fieri, vt iuri satisfiat. ¶ † Not. priuatũ non vitio persone, sed propter defectum solẽnitatis, non inhabilitari, vt in eadẽ vocatione prefici non posset in eadẽ dignitate: secus si vitio persone. vide
9 de elec. super eo. † Et no. cãm in snla exprimendã, qñ vltra intentũ
10 potest preiudicari tertio. ¶ † Oppo. qđ non poterunt 3dicere, ex quo non consenserunt processui legati: q2 vident prorogasse iurisdictionẽ. de offi. deleg. de causis. So. fatet Host. qđ sibi pindicauit, qđ tãdiu tacuit. de frigi. c. j. de spõ. ad id qđ sm Host. quasi velit q reuocatio, q̃ fit. j. fiat propter aliã cãm, & propter ordinẽ nõ seruatum. Glo. sensit qđ imo fiat reuocatio ex defectu ptãtis. in ver. non seruatũ. in fi. & in ver. inordinate. Et sm hoc rñdetur qđ delegat9 ipso iure deficiebat in iurisdictione: ideo op9 nõ erat prorogatiõe. ¶ Opp. scđo qđ nõ esset inquisitio finita: q2 non erat snia: vt. j. pz. Sol. Dic qđ erat finita quo ad indagationẽ & testiũ examinationẽ
11 sm Pe. & Abb. ¶ † Opp. tertio q iusta foret hec exceptio qđ causa erat alteri delegata: vt pz, q2 eximit a iurisdictiõe inferioris iudicis. de offi. deleg. pastoralis. §. j. de rescrip. ceterum. de restit. spo. audita. Solut. Exceptio fuit legitima, sed tarde fuit opposita: q2 debebat deponi inter ipsa iuris auspicia. de regu. iur. inter monasterium. secundum Innocentium. Unde locus est regule Uirgilij Tarde venere bubulci. & locus est regule, de qua. ff. de iud. l. de qua re. Dicebat Hos. qđ q2 in inquisitione non fit litis contes. semp añ correctionẽ videtur esse initium. Tu dic vt no. de consti. cum. M. de elec. c. j. lib. vj. in gloss. ver. absentia. Uel dato quod valuit inquisitio legati, amotio tamen nõ valuit, & surrogatio: q2 licet valeant
12 illa que fiunt ante insinuationem rescripti apostolici nõ tamẽ valent q̃ fiunt post. de resti. spo. audita. de fi. presby. tua. ¶ † No. q sicut valet pcessus delegati cui9 iurisdictio est reuocata añ notitiã delegationis ita valet processus ordinarij, vt hic. Itẽ sm Hos. hic erat allegatũ: ideo delegat9 nõ debebat pcedere: imo nec añ appellationẽ qđdiu appellari põt nõ dz fieri executio: vt in. c. nõ solũ. de appel. lib. vj. & vide qđ no. sup gl. j. Sed si teneas qđ tenuit gl. scz q
13 reuocentur ex defectu potestatis, cessat cõtrariũ. ¶ † Op. qđ legitima fuit exceptio recusationis: vt pz de appel. cũ speciali. Solu. Legitima est, si proposuisset i forma debita. Uel dic scđo qđ nõ de
14 facili admittitur recusatio 3 cardinalẽ. de app. nonit. ¶ † Opp. qđ publicatis attestationibus papa nõ debuit alios testes recipere: vt in. c. fraternitatis. s. de test. Solu. Licet regulr inferior iudex

non

non possit testes recipere publicatis attestationibus, vt ibi: fallit quando specialiter agitur de beneficijs, & maxime cura & precipue episcopatu: quo casu quilibet iudex: & maxime papa. ix. q. iij. cuncta p mundum. & c. per principalem. etiam vbi esset coclusum in cau sa, testes recipere potest inuitis, & expresse cotradicentibus partibus ex officio procedere, & negotium & sententiam examinare propter periculum animarum, ne quis per surreptiones obtineat. de elec. cu nobis olim. & c. cu dilecti. de ap. oblate. Si em hoc licet, cum de vnius anime periculo agitur, fortius vbi de plurium animaru preiudicio agitur, licere debet: vt lit. no. ste. quonia. §. porro. vnde supplet in his de facto. de quo de postu. prela. bone. el. j. & c. cum in-
15 ter. in vltima gl. cum remiss. ¶ † No. hoc dictum, qd examinaui de rescrip. ad audientiam. non enim transeunt tales sententie in rem iudicatam per rescriptum ad iudicem. de quo de conce. preben. c. j.
16 ¶ † Uenio ad questiones. Primo circa declarationem vnius gl. Inn. quero nunquid recedens appellans sit ad sentetiam vocandus. Dicit Inn. qd non. de quo de do. & stu. cum, qui. li. vj. & in cle. si ante. co. ti. Secundo queritur, in quibus actibus requiratur citatio peremptoria, vel trina. Dicit Inn. hic qd in actibus grauis preiudicij exigitur, vt in diffinitiua, in missione in possessione, per qua datur vera possessio, in absolutione ab instantia iudicij, in annotatione bonorum, in causa criminali, vel ciuili, vel in causa inquisitionis: & no debet procedi non datis ad minus tribus dieb⁹, vel vna pro omnibus. Dilationes tame a iure datas in citatione pot iudex moderari ex causa, & vbi causa moderationis est iusta, pot appellari. De quo dic vt in. c. preterea in tm exigitur citatio pereptoria, quod no sufficit qd citet ad sententiam, secundum Inn. licet aliqui contradicant. C. quomo. & quando iudex. aut. qui semel. ff. de in. l. ad peremptorium. C. vbi in rem act. l. ij. ff. de requi. re. l. j. C. e. l. j. xxiiij. q. iij. de illicita. Dicit tn qd solenitas citationu locum no hz in citationibus, que fiunt a principio antequa coparean, nec in dilatorijs testium, nec in alijs iudicibus, que datur presentib⁹. ff. de iur. deli. l. j. & quando dilationes censeantur dilatorie, neq in dilationibus alijs, que dant ad iudiciu in citationibus, in principio, & in fine iudicij exigit peremptoria: vt no. s. in dicto. c. csuluit. In citato ad media, si sint grauis piudicij alias no: sed de citatione ad sententiam, qd non sufficiat vna sine solennitatibus, hoc comuniter tenetur. Est tamen aduertendu qd no sufficit & etiam cu solenitatibus, nisi exprimatur qd ad sententiam: vt no. gl. de here ti. cu cotumacia. lib. vi. in gl. penul. Idem dicunt domini de Rota conclusione. cccxxvj. In quocunq alio actu no sufficere citatione ad audiendu volutate, nisi actus exprimat: qz citatio esset generalis. ff. de ver. ob. l. si quis insulam. & Bar. in. c. h. de rescri. super verbo, determinante. allegat. l. ad peremptoriu. s. alle. & per Jo. ex. iiij. q. iij. de illicita. per Hnr. de monte lau. cle. j. super verbo, priuilegium. de do. & contu. Inquatu dixi no sufficere citatione hic peremptorie ad snam, hoc intellige exceptis casibus, in quib⁹ pot procedi sm forma cle. sepe. de ver. sig. de quib⁹ in cle. dispendiosam. de iudi. in quibus non exigitur peremptoriu: vt in dicta cle. sepe. iam alle. & pcedit in ca beneficiali in curia existente. Item hoc intellige nisi per modum comminationis dixit iudex se processuru ad snias vt dicit Bar. in. l. si finita. §. Julianus. ff. de dam. infe. & ponut dni de Rota in sua conclusione. cccxxix. de quo in Spec. de cita. §. viso tempore. ver. alias autem. & ver. quid si lata. & ibi Spe. tenet ide in omnibus, & tractat ibi in ver. sz quero in clausula & ponit opi. Egi. de qua in dicta decre. consuluit. de offi. dele. Et an continuatio procedat ad vlteriora, quantum de iure potero vim peremptorij, de quo dixi in. c. causam de rescri. & tenet quod non: & idem habetur p dnos de Rota, sua conclu. cccxxix. qui tenent opi. Bar. q dixit qd non poterit citari sine noua citatione: qz per verbum, qtu de iure poterit, adiuncto ve3 vsq ad snam, vr protestari qz sm ius procedere velit: sed de iure est, quemlibet debere citari ad quelibet actu3 iudicialem: ergo &c. Tractat etiam an quis possit vna citatioe citari ad tota cam. Et cocludit ibi Jo. An. qd no, vbi citatio fit de proximo sec⁹ si fieret a papa, vel de longinquo. Quod dictu posui i. d. c. csuluit. Tres aut citationes hn sufficiunt, lz non apponat peremptoriu, vt dt hic Inn. C. quo. & qn. in. l. tres. vel vna pereptoria, nisi citatus in prima citatione dixit se no velle venire, vel non veniam ad cam, qz tunc non est iterato citand⁹: & illa habuit p peremptoria, cu censeatur ex hoc ver⁹ cotumax. Et hoc qn dixit nuncio sz si dixit hoc in iudicio, manifestu est. sic dz intelligi gl. iuncto tex. in. c. venerabilib⁹. de sen. exco. lib. vi. de quo plen⁹ dixi in. c. fi. eu. de dolo, & contu. Jo. an. remittit ad. no. p se in addit. Spe. in ti. de contu. §. j. ver. & nota hoc dictu gl. xxiiij. q. iiij. de illicita. & gl. in summa de contu. §. ij. ver. ite ter dz. & Guido de Suza. in. l. diu. ff. de in inte. rest. & ibi Jo. an. post Pe. lz iterato cu citandu ad vnu, & aliu actu, de eode actu: vel pro eode allegat: qz lz dixerit se no venturu in primo p hoc no se negat venturu in alia scda, vel tertia: et qz citat⁹, que apprehedit citatio, q de facto dt se nolle venire, qd est plus, q vbo exprimere. de app. dilecti. & ff. de edil. edict. l. si tn. §. ci, qui. sz ille iterato dz citari: ergo & hic, q citat⁹ no venit. Ad hoc. c. lz. de pen. li. vj. ff. ad Turp. l. filij mr. in fi. ff. de re iudi. l. qd insisit ad aliu actu adhuc opz citari: vt d. ber. vt cotumax. & c. eu, q d do. & ctu. li. vj. Ide dt Inn. vt vna citatio heat pereptoria, qn citat⁹ est pso nalr, & no vadit. vt lit. no cote. c. qm. §. j. cocludes citatioes cu solenitate faciedas, qn citatio fit ad domu absentis, non qn citat pno. Et qn citatio posset fieri ad domu, & qn no, remittit, de do. & cotu. c. fi. Hoc no plz Jo. An. in addi. p real. vt. s. pz, nisi qn citaret pns in iudicio: vt no. glo. de off. dele. csuluit. & in. l. ij. C. quomodo, & qn in. Idem dt, vt sufficiat vna absq pereptoria, qn malitiose pcuratur ne ad eu citatio perueniat: qz tunc dt qd sine vlla alia citatioe poterit procedi ad examinatione cause, & snam. Et ad premissa allegat: qz dicte citationes non fiunt nisi ad pbatione contumacie, ideo non est necesse illa fieri: qz in incertis, &c. ff. de ver. obli. l. continuus. §. cu ita. C. quo. & qn iudex. l. ij. ff. de iud. l. cotinuatio. & text. in d. l. cotinuus. p que cocludit in vna pte qd dictu. c. qm. §. j. pot idem ei contra, referendo illa verba, sine pereptoria citatione, ad omnia sequetia. Et hoc pntat Host. tutius: qz lz occultet se in prima, poterit se no occultare in scda citatione: saluo nisi monitio fiat p iudice qz illa hr pro pereptoria, vt no. gl. in. c. csuluit. de offi. dele. & l. ij. C. quo, & quando iudex. Per qd concludit Inn. in vna pte citatione no exigi cu solenitatib⁹, nisi qn citatur absens, qui non inuenitur. Sed, vt pz ex predictis, hoc dictu non est veru, & p ola: & obstat, qz etia si non inuenit, posset detineri morbo, vel alio impedimeto, et no esset absurdu qd vna citatio haberet p pereptoria. Rndet ipse qd in casu ipedimeti dz coparere p procuratore vel mittere sufficiente excusatore, vel als prouidet ei. iiij. q. v. c. j. In quib⁹ aut casib⁹ exigat citatio ad psona, vel sufficiat ad domu dictu est. s. de dolo, &
17 cotu. c. fi. ¶ † Quero an z absente impeditum sic solenniter citatu possit procedi ad sniam, & productione testiu, & examinatione cae & ad alia, q sunt grandis piudicij, vt circa possessionem dandae: Dicit Inno. qd sic: qz licet non sit tunc verus cotumax, sed fictus, ex quo sic solenniter est citat⁹ poterit ad alia procedi, et ad absolutione ab instantia iudicij. C. de iudic. l. j. §. j. C. quo, & qn iudex. l. ea q. ff. de indi. l. ad peremptoriu. Sed subuenitur ei per restitutione propter pbabile absentia: vt no. de procu. c. querela. & l. ij. ff. de in integ. resti. Aduerte, ne faciat te errare, qd non sufficit solenitas ad hoc, vt posset procedi ad tales actus, nisi apparenter vera cotumacia adesset, q adest eo qd cessante impedimeto tali, non esset citatus, & talia interuenissent, q alias cocluderet vera cotumacia: vt dixi de do. & cotu. c. fi. Dic vt ibi p Bart. in. l. iiij. §. preter. ff. de da. infec. qd
18 no. & no. de eo, qui mit. in pos. c. fi. ¶ † Quero an ea citatio exigatur de necessitate. Dicit Inn. qd no: qz illa tm ex vrbanitate fit. de offi.
19 dele. csulnit. ff. de iudi. l. & post. ¶ † Quero an citatioes de qb⁹ in aut. q semel. possit iudex moderari. Dicit Inno. hic qd sic ex ca, et nisi ca moderationis sit iusta, pot appellari. Aduerte, qz legitima ca adest, eo qd hoc hz csuetudo, vt posset moderari, et sine causa, vt notat Bar. in. l. ij. ff. de re iudi. & sentit Spe. in loco preal. in titu. de cita. §. viso. dt qd prudenter faciet iudex, si in moderatione talium dilationum inserat iustam causam moderationis, & qd pl⁹ est super hec interloquat sez qd iusta est ca moderationis, vt sic vlterius ex illa causa no possit quicq cotra sentetia dici, etiam si sit cotra ius litigatoris. s. de indi. qd ad csultatione. Neq mireris qd dixi interlocutione posse fieri parte absente: qz etia alius pcessus
20 fit eo absente. ¶ † No. hn qd aliqn valet interlocutoria parte non citata, quando cum ipsa citatione aliquid interloquit: qz necessario fit de absente, & si non inserat causa alias nulla erit snia, scdm quosda, vel ad minus iuste appellabit, si in veritate nulla ca moderationis subest. Item in casibus istis oportebit parte presentem probare iustam causam moderationis, nisi probetur contrarium.
21 ¶ Not. bene qd pro processu arbitrario. † Quero que inducie litis sint arbitrarie: Dicit Inno. vel Host. qd inducie ad concludendu in causa. de quibus. C. de iud. aut. iubemus. & omnes, in qb⁹ expsse non dicitur qd no sint arbitrarie. Et no. expresse ista regula: & vid
22 qd dixi de dila. c. j. ¶ † Quero an dlegat⁹ qlibet, & ordinari⁹ possint facere citatione tunc peremptorie: Dicit qd delegat⁹, & ordinari⁹ potest. de re iu. cu Bertholdus. de offi. dele. ex lris. Sed dz leges qui
23 dam dicut cotrariu in aut. de liti. §. omnes. ¶ † O p. cu gl. i. qd etia vigore pcessus legati debuit papa hoc deponere, & remanere desti tutum: quia ex quo nihil opposuerat coram legato tacite videt in eum consensisse, & ei⁹ iurisdictionem prorogasse. de offi. dele. gratu. & capi. solicitudinem. de appella. Solu. Dicit gl. quod quidam dicunt videre recessisse a beneficio literarum ex tacito csensu i legatum Sed non placet hec gl. quia non consentit in iudicem, qui petit inducias, vel qui cam absentie allegat cora ipso: vt lit. no conte. e. j. vel qui postulabit sibi edi genus accusationis, csentire no vr. Item qz legatus generalis no videt se posse intromittere de causa alteri specialiter comissa. Per que dt qd non valuit qd fecit legatus. Dictum gl. allegat pro, & contra & illud generale, qui tacet. co sentit, de quo in regula, qui tacet. de reg. iur. li. vj. & de psum. ca. due.

Vel scḋm Inn. per actum gestum corā iudice in figura iudicij ordinarij receditur a delegato, ⁊ prorogat iurisdictio ordinarij: secus si agatur in figura iudicij alterius non ordinarij: vt hic Host. nemo dat rationem, vt illud in mere ciuilibus, vbi iudices nō procedunt inuitis partibus, vel quo casu prorogatur iurisdictio: hic in criminalibus, vbi iudices procedunt preter voluntatem partium. Hoc non placet: q2 etiam in criminalibus prorogatur iurisdictio ad iudices, qui non habent potestatem cognoscendi in causa mere criminali. C. de iur. om. iud. l. j. ⁊ nota. ṡ. de foro compe. si diligenti. ⁊ dixi. de offi. deleg. c. P. ⁊ G. per Inn. de offi. dele. de causis. Vel tertio contraria procedunt, quando is contra quem agitur, aliqd positiue fecit coram iudice: quo casu videtur recessisse a literis impetratis: hic cum solum passus est. Hec est bona propter dictum Inn. in c. olim. de resti. spo. sed limitandū est hoc dictū procedere, qñ ad talē actū non est processum eo cōparente, per qḋ inducat prorogatio iurisdictionis: q2 licet patientia non renuntietur literis, potest prorogari iurisdictio. Vel pōt dici qḋ iste errauit credēs se iurisdictionē delegati non posse declinare: qui error, etiā si consistit in iure, impedit prorogationē iurisdictionis. vt. l. si per errorē ⁊ ibi no. ff. de iuris. om. iudi. Hoc non placet Inno. qui dicit quod iste legatus bene erat competens iudex ipsius abbatis, quasi velit dicere quod hic agebat de iurisdictione proroganda. quod not. ad limitationem illius. l. si per errorem. quia debet intelligi qñ agitur de iurisdictione proroganda: ⁊ sic quod. ſ. dicitur de prorogatione iurisdictionis, non est bene dictum. Vel quarto secundū Jo. An. non erat in potestate illius iurisdictionem delegatam reuocare cū iam esset alteri commissa per papam: ⁊ sic videbatur ipsam ad se reuocasse. arg. c. pastoralis. §. q2 vero. de offi. deleg. Tamen non est tutum, propter. c. audita. de restit. spo. Dic ergo conclusiue qḋ hic ideo non valuit processus, q2 iste fecit actum per quem videtur renuntiare literis. Et sic pōt intelligi tex. iste qḋ papa hunc amouit vigore probationum factarum coram legato, cum fuerint valide: sed certe licet non esset hoc in eius potestate, poterat accumulare sibi ius per viam prorogationis. Unde oportet intelligi quod licet aliquid sit actum contra eum, ipse in eum non consensit: vel ad talem actum non est deuentum, quod sit iurisdictio prorogata. Nec obstat quod quo ad istam nullam habeat, ex quo alteri est delegata: quia sufficit, ex quo ad alios habeat, cum sit ordinarius legatus. Nunquid aūt delegatus possit cogere delegatos ad procedendum. Jo. an. hic qḋ non, licet Gui. Na. cōtra: de quo in Spe. de inqui. §. i. ver. sed pone qḋ per inquisitores. De hoc qḋ no. de re
24 scri. significauit. de offi. ordi. ¶ † Opp. quod ex probationibꝰ factis coram legato non debuerit papa sententiare: q2 ille facte erāt corā incompetenti. ṡ. de iud. at si clerici. So. Quidam dicunt probationes factas coram incompetenti facere fidem coram cōpetenti, vt hic, ⁊ allegāt alia iura: sed per hoc non tollitur contrarium. Ideo alij dicunt quod papa hoc fecit hic non scḋm ius, sed ex plenitudine potestatis: alias tales probationes erant nulle: hec nō est verisimilis. ṡ. de re iud. c. in causis. ¶ Ultimo gl. dt quod fuit tracta de dictis Inn. quod hic papa non iudicat ex probationibꝰ factis coram se: ⁊ hoc tene, q2 verum est. Vel dic intelligendo hunc tex. quod hic propter appellationem reuocetur processus factus coram legatō, quod iste probationes fuerant facte ante appellationem. ⁊ sic valide vnde pretextu illarum papa potuit sententiaʒ
25 ferre. ¶ † Oppo. hunc debere hic restitui, ex quo fuerat priuatus propter ordinē iuris non seruatū. de resti. spo. conquerente. Solu. Glo. fatet eū restituendū de iure sed papa hoc fecit ex plenitudine potestatis: ⁊ forte hoc fecit propter scandalū. Aliqñ scandalū impedit iurisdictionem. Vel forte vt factū palliaret ob reuerētiā cardinalis. Et dt Gof. quē non turbari debere propter illa, q̄ subiungit sequens gl. Tu dic qḋ notorie constabat iam istum deponēdū, propterea non erat restituendus: q2 notoriꝰ defectus iuris īpedit iurisdictionem, etiam quando nō concludit ipso iure resolutū ius sed resoluendū, vt hic probatur. ⁊ notabiliter dixi de restit. spo. itē
26 cū quis. ⁊ c. in literis. ¶ † Opp. qḋ ex omissiōe ordinis nō debeat cassari processus legati, vt p3: q2 in eorū processibus nō est semper ordo seruandꝰ. ſ. c. quaīr. in fi. Sol. Quidā intelligunt decre. quod legatꝰ omisit ordinē iuris. Alij qḋ hic processit, ⁊ affuit vitiū defectus potestatis: ⁊ in hoc residet gl. Host. intellexit qḋ repulit exceptiones legitimas. Nam scḋm Inn. ⁊ Host. cū sit legatꝰ generalis inquisitor sup statu monasterij, cū rōne cuiuscꝫ psone, de qua inquiritur, censeatur inquisitio specialis. Secus in his, que tātū cōiter tangūt cōuētū: q2 in his nō admittit exceptio, nisi pponat a toto cōuentu, vel a maiori parte: arg. eorū: q̄ no. de elec. in gen. ex. q. i. q manumittunt nisi cā rōnabilis aliud induceret quo casu vox vniꝰ prefert toti conuentui. de his, q̄ fi. a pre. c. i. scḋm Host. Sed Jo. An. non placet qḋ hic fuerit talis ordo omissus exceptionū nō admis-
27 sarū, per. c. j. ⁊ ij. e. ti. lib. vi. ¶ † Glo. super verbo, prouidimꝰ, prosequitur intellectū qḋ hic actū sic fuerit factū de plenitudine ptātis ex speciali prouisione pape. Dicit Host. p hanc viam prouisionis permulta in curia expediri: qḋ sibi placet, qñ pniciosa iuris subtilitas obuiat veritati. de iudic. dilecti. Secus si per eam subuertit sine cā ius alterius, vel veritas obstruit. de re iudi. in causis, quis
28 in hoc modo non sit locꝰ querele. ix. q. iij. aliorū. ¶ † Glo. oppo. qḋ snia lata ꝯ vnū, non piudicet alteri. ṡ. de preb. dilecti. Gl. nō soluit. Jo. an. remittit de preb. dilecto. in vlt. glo. q2 hic dabatur omnino iuriū cōnexitas. Declara hoc vt plene dixi de re iud. c. placet. vide ſ. de simo. dilectꝰ. ij. Vel dic qḋ hic fuit cognitum de iure vtriusqꝫ: ideo de vtroqꝫ potuerit pronūtiari: secus vbi non fuisset cognitū. ¶ Glo. vltima est clara. in fi. dt Uin. vna manu occidit altera viuificat: vna tollit, altera dat, ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ¶ Exceptio criminis possessionem prelati non retardat. 9.
2 Substitui potest nepos in ecclesia patrui.
3 Possessionem beneficij petenti non obstat exceptio criminis sine infamia, etiam quando fuit prouisum per viam collationis.
4 Ad collationis beneficij effectum impediendum admittitur exceptio criminis cum infamia.
5 Ab excipiendo repulsus admittitur per viam agendi, quādo exceptio non adaptatur ad petitum, ⁊ indiscussa repellitur.
6 Ad probandum omnia non arctatur proponens plura crimina, sed sufficit quod alterum probet.
7 Super exceptione criminis cum infamia que sit practica procedendi.
8 Pena secundum modum agendi imponitur deficienti in purgatione.
9 Exceptio criminis, etiam sine infamia, admittitur contra electuʒ ante confirmationem.

1 Accedens. † Exceptio criminū possessioneʒ prelati non retardat, nisi de his fuerit publice infamatꝰ. h. d. Sunt due partes. In pma decise factū narrat. Scḋa sub certa forma diffiniēdi cōmittit. Scḋa ibi: mandamus. Scḋa tria facit. Prima excipientē repellit, nisi in casu. Scḋa ibi deinde, accusatorē admittit. Tertia
2 ibi: si vero circa infamiā prouidet. ¶ † Not. nepotē posse substitui in ecclesia patrui, ⁊ sic non extendit se titulus de fi. presby. ad trās-
3 uersales. † Scḋo no. ꝙ exceptio criminis sine infamia nō obstat petenti possessionē beneficij, ēt qñ ei prouisum fuit p viā collatiōis, ⁊ sic qñ electio, ⁊ confirmatio simul ⁊ vnico actu fuit expedita. ¶ No-
4 ta duo crimina inhabilitantia quē ad bñficiū psequendū. ¶ † No. exceptionē criminis cū infamia admitti ꝯ petentē possessionē bñ-
5 ficij ad impediendū collationis effectū. ¶ † No. repulsum ab excipiendo admitti p viā agēdi, qñ exceptio nō adaptat ad petitū, ⁊ indiscussa repellit. Ad hoc. ṡ. de ap. cōstitutꝰ. ⁊ vide Bar. in. l. i. §. j. ff.
6 qḋ vi, aut clā. ¶ † Not. proponentē plura crimina non arctari ad oīa probanda, sed sufficere vt alterū probet, quolibet concludente
7 singlr, ⁊ distributiue ad memoriā rei. de quo de rescr. c. ij. ¶ † Not. practicā procedēdi, qñ opponit exceptio criminis cum infamia: q2 statim non repellit petēs, nec admittit ad possessionem, sꝫ purgatio indicat, ⁊ suspenditur effectus petitionis ad aduentū purgationis, i qua si defecerit repellit si obtineat, admittit, ex quo aliqñ nō accusatur, ⁊ aduersarius in expēsis condēnat: ⁊ hodie imponit pe-
8 na, de qua in. c. i. eo. tit. lib. vi. ¶ † No. qḋ deficiēti in purgatiōe imponit pena scḋm modū agēdi, sup cuiꝰ tela est idicta purgatio, scḋm Gof. qḋ dt Abb. alibi tā clare nō reperiri. ¶ Opp. ꝙ litera habet ꝯdictionem: nam in principio scḋe partis sensit exceptionem non admitti, si obijciat crimen sine infamia postea sentit eā debere admitti: q2 dt huic silentiū imponi, qui petebat bñficiū pbatis criminibus: pnuntiat ergo ꝯ eū vt actorē: ⁊ sic sup exceptionē. Sol. vnꝰ est intellectus: q2 exceptio criminis sine infamia admittat ꝯ petentem possessionē bñficij, nō vt ipediat executionem collationis quo ad possessionē: sed vt ea data postea discutiat exceptio, ⁊ scḋm illiꝰ veritatē pronunciet, huic sup bñficio silētiū imponendo. Huic obuiat vbū ibi: si legitimꝰ accusator, ⁊c. vbi p3 qḋ nō admittit p viaʒ exceptiōis, sꝫ p viā accusationis. Sed exponūt isti, accusator. i. exceptor, nam accusatio, ⁊ exceptio hoc casu p eodē ponunt. in aut. de san. epi. §. si qs aūt. ⁊ §. si aūt. Scḋa est opi. Inn. qḋ nō audiatur per modū exceptionis, sed accusationis tm̄. ⁊ qḋ dr. i. silentiū imponatis: dt Host. scꝫ dictā prebendā sibi adiudicādo. ṡ. de rescr. inter ceteras. Vel scḋo pōt dici qḋ admittat p viā exceptionis ⁊ aliquid petebat iuris forte ordinē annexū prebende. ṡ. de preb. significatū. vel qñ sine annexione cogit ordinari. de eta. ⁊ quali. q̄ris scḋm Joan. And. Sed vltimū nō pl3 mihi: q2 ⁊ istud impediret possessionē. ṡ.
9 c. sup his. ¶ † Opp. cū glo. ꝙ petēti ius pro iure electionis admittatur exceptio criminis, ēt sine infamia. ṡ. c. oīpotens. lxxxi. di. tātis. C. de pen. l. reū. So. Si opponit crimē electo añ cōfirmationē, ⁊ sic añqꝫ plenū ius sit cōsecutꝰ: ⁊ sic petit aliqd iuris. qlibet legitima exceptio admittit, ēt sine infamia, q2 tūc exceptio reperit obiectum sibi proportionabile, scꝫ actionem iuris. Si autē iam facta collatione

collatione ꝛ alis iuris,sola petit̄ possessio facti,nulla deberet exce-ptio admitti respiciens ius tertij,cū illa nō obstet executioni:tn̄ si opponatur crimen cū infamia, admittitur exceptio discutienda, et hic dicitur:qꝛ si iam fuisset in possessione,propter tantam infamiam suspenderetur vsq; ad purgationē.ij.q.v.pr̄sbyter.ꝛ.c.si mala fama.fortius ergo possessio impeditur.De hoc habebit in.c.cōstitutus.de app.Materiam hanc, an exceptio admittatur cōtra petentem beneficium,vel aliquod ius,vel possessionis factum, examinat Inno.hic.Host.ꝛ Comp.in.c.quod sicut.§.de elec.de causa pos.cū olim.de dolo.cū olim.de conces.pben.post electionē.Procedam hoc ordine,ponendo aliquas regulas.Prima est, qn̄ beneficiatus petit aliquid iuris,quod sibi deest in beneficio,vel qđ est cōsecutiuum ad beneficiū.Exemplū de primo:qꝛ est tantum elect⁹,ꝛ petit confirmationē, vel est confirmat⁹,ꝛ petit ordinem annexum beneficio,vel quod ratione beneficij arctatur cōsequi,vel petit consecrationē,regl'r exceptio obstat:vt est casus.§.eo.sup his.ꝛ in pluribus iurib⁹ allegatis pro dn̄is in auc.qūo opoꝛ.epi.§.si qs aūt.§.eo.meminimus.Hec vera dicit Inno.de dolo.cū olim.nisi crimen qđ modo obijcitur,fuerit primo obiectum,ꝛ plene discussum ante confirmationē:qꝛ de illo vlterius excipi non pōt.de elec.cū dilecti.xxxv.q.ix.Nemam.ff.de popu.acti.l.iij.ꝛ qꝛ de facto eiusdē hoīs non debet sepe queri.ff.nau.cau.sta.l.licet.de offi.leg.l3.ꝛ quod no.§.c.de his.ꝛ not.fuit in.c.super his.Idem dicit Inn.si primo fuisset exceptum,ꝛ non obstante exceptione fuisset confirmatus:ar.C.de fi.instru.l.fi.ad fi.ꝛ qđ not.de re iudi.inter monasterium.ꝛ.C.de fal.l.ꝛ pena.Hoc ponit etiam Compo.in.d.c.qđ sicut.Addncit,qꝛ iste exceptiones habent instar actionis.in auc.de san.epi.§.si quidem.ꝛ in aut.quomodo opoꝛ.epi.§.si quis autē.vnde ponere videt̄ pro constanti tertium postea opponentem non audiendum.Hoc latius examinat Inno.in.d.c.olim.de dolo.Et primo limitat hoc non procedere,quando fuisset facta confirmatio sine cause cognitione:qꝛ tunc poterit opponi,inquantum petitur aliquid iuris:s3 vbi est facta confirmatio cum cause cognitione,fatetur etiam non tertium admitti per viam exceptionis, admittitur tn̄,secundum aliquos,per viam accusationis non ad electionem,vel consecrationem cassandā,sed ad hoc vt deponatur, vel suspendatur, vel alia pena imponatur.Quod vltimum placet Innoc.qui dicit,ꝛ secum plures alios dixisse,quod non auditur nec per viam exceptionis, nec per viam accusationis,nec ad infringēdum electionem,nec ad deponendum:qꝛ sententia transit in rem iudicatā,ꝛ d3 esse aliquis litiū finis.C.de fi.instr.l.fi.Idē dicit,si non ad instantiam excipientis,vel agentis,sed iudice ex officio plene inquirente sit discussum de iure confirmati tam super forma, quam super moribus electi, vbi procedere debet:qꝛ ꝛ in hoc casu sententia confirmationis trāsit in rem iudicatā,nisi forte obreptione obijceret̄:quo casu potius ex prouisione,ꝛ de gratia,ꝙ de iure audiret̄ excipiens,non tn̄ multo tempore post confirmationem.§.de elec.cū dilectis.sm̄ Innoc. Alibi dicit partem non audiri,nisi per viam denūtiationis.de rescri.ad aures.ꝛ dicit Jo.And.post⁹ Compo.in.c.ad audientiā.eo.tit.non nego quin audiatur iudex superioꝛ procedens ex officio: qꝛ in beneficialibus sententia non transit in rem iudicatam ad ei⁹ preiudiciū:vt dixi plene in.d.c.ad audientiā.sed ipse,contra quem est lata,non auditur mero iure,ex quo non est appellatū.Et hoc ēt tenet Host.in.d.c.cū olim.de do.ꝛ contu.qꝛ hec oppositio, et actio obtinet instar actionis popularis,que vno agente consumitur.ff.de pop.acti.l.iij.nisi forsan vt impediatur is,qui scđo agit, doceat primū preuaricatū,vel corruptū fuisse.ff.de preua.l.iij.de collu.dete.c.j.ꝛ.c.fi.vel suam,vel suorum iniuriam prosequatur,ꝛ ignorauerit quando primus egerit:vt.ff.de accu.l.si cui.§.j.sm̄ opin.in.d.c.cum olim.facit gl.in.d.c.cū dilecti.ꝛ dixi de rescr.ad audientiā.De illo autem,qui specialiter fuit in cā,ꝛ excipit contra cōfirmationē an admittatur idem excipiens contra consecratum, vel ordinem, examinat Comp.in.d.c.quod sicut.Et primo videtur qđ sic: quia aliud est confirmatio,ꝛ aliud est consecratio.Vnde cū nouiter aliquid petitur,non obstat exceptio.Ad hoc.§.eo.super his.dicit qđ non admittitur,ex quo fuit in causa confirmationis,ꝛ habuit facultatem opponendi,ꝛ maxime si vel excepit, vel habuit terminū ad excipiendū,ꝛ opponendū,ꝛ articulandū quicquid velit.de pbatio.c.licet.de inge.ma.l.diffamari.nisi doceat se ignoꝛasse: vt in.c.cū in tua.qui ma.accu.pos.ꝛ.ff.de accu.l.si cui.Et hoc ideo,quia ratione nouiter petiti,si admitteretur exceptio,non solum lederetur nouiter petitum,sed etiam lederetur antiquitus obtentum, super quo est sententiatum non tolleretur,ꝛ cassaretur ius iam quesitū per confirmationem.ff.de excep.rei iu.l.legi.ꝛ.ff.si serui.ven.l.harū. Quod est verum,nisi iudex ex noua causa hunc excipientem cōtra consecrationem admitteret:vt de offi.dele.insinuante.ff.de interr.act.l.de etate.§.ex causa.secundum Comp.in.d.c.quod sicut,quod satis mihi placet.Aduertendū tamen quod si petatur cōfirmatio prouisionis,vel declaratio quod beneficium spectet ad agentē.vbi alias est constitutum ius totale, non d3 hec petitio iuris nisi fuerit opinio:qꝛ non differt an petatur possessio,an prouisionis cōfirmatio vel declaratio:nā licet verba sint diuersa,per nullam tamen harum formarū agitur,vt ius constituantur in recū igit̄ eadē sit rō ꝛc.de consti.trāslato.ff.ad legē Aquil.l.illud.L3 enī p confirmationem electionis petatur ius constitui,non tamen per confirmationem collationis,vel totalis prouisionis,s3 tn̄ declarari. Scđa regula est,ꝙ vbi nihil petitur iuris ad beneficiū,vel consecutiuū ad illud,sed sola possessio facti petitur,regulariter nō admittitur excipiēs: ꝛ maxime procedit hec regula,si posset petere quā alias habuisset,ꝛ ageret possessorio recuperande:qꝛ cōtra talem nō admittitur exceptio defectus proprietatis,vel criminis.Dicit Inn.de causa pos.cū olim.ad qđ de resti.spo.in literis.ꝛ.c.itē cum quis. Si autem agitur petitorio,vel possessorio adipiscende, sit pro regula ꝙ etiam regulariter non admittitur exceptio:qꝛ ordinat̄ ad repellendū obiectū iuris,nō obiectū petitionis facte:ꝛ qꝛ possessio venit consecutiue,ꝛ executiue ad confirmationē precedentē.Vnde si non fuit opposita ante,non impedit executionem confirmationis sicut in sententia regulariter exceptiones concernentes merita nō admittuntur in executione.de offi.deleg.pastoꝛalis.§.qꝛ vero.ꝛ qđ ibi no.de re iudi.de cetero.hec regula respicit fallentias.Primus casus,quando contenditur nullitas ꝯfirmationis,vel electionis,ꝛ confirmationis simul,vel eius,qđ pro confirmatione habet̄:ꝛ impedit̄ effectus quo ad possessionem.de causa pos.cū olim.ꝛ de dolo.cū olim.Idē no.Inn.in.c.post electionē.de cōces.pben.ꝛ Jo.An.ibi in verbo,instituo.Idem si negatur confirmatio,ꝛ aliter de ea non apparet,de qua non dicitur constare,eo ꝙ consecrauerit superioꝛ:qꝛ diuersus est actus confirmationis a cōsecratione:vt dicto capi.cum olim.de dolo,ꝛ contuma.Dixi confirmationis pro tanto,quia non sufficeret pretendere nullitatem electionis tantū:vt not.in.d.c.cū olim.de causa pos.Secundus quando non contenditur nullitas confirmationis,vel quod pro confirmatione habeat̄, sed aliquo respectu est supplantatus is,qui nunc vult se opponere ꝙ se non opposuerit tempoꝛe electionis.Et dicit Inno.eū impeditum,vel supplantatum altero ex casibus infra scriptis.Primus,qn̄ inter electionem,ꝛ cōfirmationē non fuit dare mediū,infra quod se posset opponere,vt qꝛ fuit prouisum p viam collationis.Sed hic obuiat huic.c.qꝛ prouisum fuit per viam collationis, ꝛ tn̄ non admittitur exceptio criminis,nisi cū infamia.Dupliciter rńdetur.Primo sm̄ Joā.an.in.d.c.cum olim.quod inquantū Inno.dicit admitti sic supplantatum, procedit cum distinctione huius.c.an sit diffamatus,vel non super iusta collatione:vel an sit infamatus,vel non de crimine,quod opponitur p hoc.c.ꝛ hoc sequitur Compo.j.Et sic debet intelligi dictum aliud Inn.contrarium huic cum hac distinctione,quod ponit de conces.preben.post electionem.ꝛ ibi Jo.an.in verbo,institutio.vbi dicit ꝙ quicquid vocetur id,qđ agit diocesanus,qn̄ ad eum spectat totalis prouisio,cōferendo intelligit̄ cōfirmasse.Igitur qui habet causa3 ab eo, debet gaudere possessione pacifica priusquam aliquis contra eum admittatur per modum exceptionis criminis:vt.d.c.post electionem.ꝛ de elec.constitutus.Et allegat ad hoc Host.hoc capitulu3, vt patet.C.de edic.di.Adri.tol.l.ij.C.de fal.ꝛ.C.de ordi.cog.l.fi.§.fi.Vel sm̄ Inno.pcedit quod est dictū,quando opponitur defect⁹ collationis,ꝛ sic defectus intrinsecus.Secus si opponitur crimen extrinsecus:quo casu standum est huic decre.an opponatur crimē cū infamia,an non:ꝛ qꝛ exceptio criminis velut prolata odiose minus operatur.Ratio huius,qꝛ ex quo non habuit congruum tēpus ad opponendum,nulla negligentia,vel culpa pōt imputari si ante non opposuit:ergo sibi debet subueniri.ff.de accu.l.si cui.de re iudi.c.pe.de cle.excō.mini.c.ad apostolice.ꝛ procedit hic casus etiam hodie,tenendo ꝙ.c.fi.de elec.lib.vj.non habeat locū in collationibus.¶ Scđs casus,quando confirmatio fuit facta clandestine:ꝛ sic non potuit quis opponere:quod hodie haberet locū,si pōt probari fraus,que seruatur aliquando qđ ordinant ponentes edictum qđ statim remoueant̄ per alium,vt non transeat ad notitia3 se opponere volentium.ad hoc.j.vt eccle.benefi.c.j.Tertius casus quando ipsa confirmatio est facta,ꝛ acceleratio beneficio pcurāte vel alio, vt non possit quis se opponere de dolo.c.olim.§.j.quod hodie pcederet,si sic acceleraretur statutis breuissimis terminis. ¶ Quartus casus,qn̄ cōfirmatio est facta in absentia illorum,qui nunc se volunt opponere,sed tunc nō contradixerunt propter absentiam.qui ma.accu.non pos.c.fi.Non enim potest imputari absenti,ꝛ ignoranti,si se non opposuit.Hoc non placet Inn.qꝛ licet possit hic absens postea venire per viam denuntiationis,vel accusationis,vt.d.c.fi.non admittitur per viam exceptionis.Non obstat hoc capi.qꝛ hic non admittuntur propter absentiam se opponentium,sed propter infamiam eius,contra quem opponit̄.Saluari posset iste tex.qn̄ tertius opponeret ratione sui interesse: quo casu tertio ignoranti non preiudicatur,vt predixi.ꝛ de rescript.ad audientiam.ꝛ no.de elec.cum dilecti.Alias dicit quod facta confirmatione contra petentem nō admittitur exceptio,nisi cōfirmatio

sit suspensa: vt no. in. d. c. constitutus, de appel. ⁊ dicit Inno. in. d. c. cum olim. de causa pos. Fatetur quod appellatio, vel restitutio in integrum illud impediret. c. si ex fal. instru. l. si. ⁊ idē dicit de do. et contu. cū olim. Non obstat si dicatur opponentem non audiendū: qꝛ potest sibi imputari, si non appellauit. ij. q. vi. biduum. versi. aduersus. qꝛ ibi loquitur in actu iudiciali, hic in extraiudiciali, nā in his, que extra iudicium fiunt, non est necessaria appellatio, qꝛ non transeunt in rem iudicatam vt no. de temp. ord. ad aures. de his, q̄ fi. a ma. par. ea. c. j. ⁊ no. Comp. de consti. cum omnes. Non obst. si dicatur quod hodie confirmatio est actus iudicialis, per. c. si. de elec. lib. vj. iunctis no. per Inno. de appel. constitutus. qꝛ potest esse extraiudicialis, nemine comparente, ⁊ iudice cause cognitionem aliter non assumente: vel qꝛ etiam ibi exigitur cause cognitio. Hodie omnes isti casus cessant, saluo qd dicitur de electione, ⁊ qd dicitur quando contenditur de nullitate, ⁊ de absentia, ⁊ opponitur de ꝓprio interesse. Vel forte procedit secundum omnes casus, quia supplantante opponente non dicitur de causa cognitū vt debeat. Non ob. si dicatur, opponentem non admitti ad impediendā possessionem, nisi incontinenti offerat separatum, ⁊c. vt. l. iij. §. ibidem. ff. ad exhib. qꝛ contraria procedunt in rebus prophanis: hic in beneficialibus, in quibus exceptio non canonice institutionis plus possessionem iustificat, ideo facilius admittetur. de reg. iur. c. j. lib. vi. Sentit tamen Hos. quod debet habere probatam probationez nam dicit hic exceptionem criminis cum infamia repellere, ita tñ quod sit probare paratus: repulsus tamen a facultate excipiendi admittitur per viam accusationis, vel denūtiationis, quando exceptio non fuit admissa, ⁊ qꝛ non obstat tunc exceptio rei iudicate, ex quo non fuit examinata. Item ⁊ per viam institutionis: vt not. in. c. pastoralis. §. qꝛ vero. de offi. deleg. ⁊ vide quod no. Bar. in. l. j. §. i. ff. quod vi, aut clam. ¶ Tertius casus principalis, qñ opponitur crimen cum infamia: quo casu si agat pro possessione quā olim habuit adhuc nō impeditur: vt. d. c. itē cū quis. de causa pos. cum super. vt patet. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. si maritus. Nec ob. huic decre. qꝛ loquitur quando quis nunquam habuit possessionē: qd procedit, nisi opponeretur exceptio, per quam concluderetur ipso iure priuatus: vt heresis, depositio, ⁊ similia. viij. di. quo iure. de rest. spo. accepta. vel aliquod de criminibus, que dixi obstare agēti possessorio recuperande. in. d. c. accepta. alias si crimina non inducunt priuationē ipso iure, vel non sunt de illis, de quibus in. d. c. item cū quis. licet sint grauia, vt homicidium, periurium, ⁊ adulteriū, non auditur excipiens. C. de probatio. l. ad probationem. ⁊ vide pro eo, quod de homicidio est dictum. Inn. de conces. preb. cū nostris. per que dicit Compo. in. d. c. quod sicut. vbi ponit predicta, quod videtur audiri excipientem quod agens matrimonium contraxit cum per illud videatur beneficio renuntiasse. de cleri. coniug. capi. j. ⁊. ij. ⁊. c. cum decorem. per preallega. c. accepta. ⁊ licet contra. de quo de exces. prelat. inter dilectos. versicu. preterea. in gloss. non solum. Ubi autem agitur de beneficio, cuius nondum habuit possessionem, exceptio criminis sine infamia non obstat, nec impedit effectum prouisionis, vel confirmationis, per que plenum ius habet, ex quo de iure nihil faciēdum restat. s. nec ꝯsecratio, vel ordinatio sed sola facti possessio: vt in. d. decre. ꝯstitutus. de appel. ⁊ hic tunc enim necessaria est denuntiatio, vel accusatio. ff. de mu. ⁊ hono. l. rescripto. §. si accusatorē. Sed si opponit criminis exceptio cū infamia, tunc dicit ꝙ excipiens ante ꝯfirmationem, vel ꝓuisionē habuit facultatem opponendi: vt qꝛ sciente ipso denuntiauit prouisori se velle ꝓuidere tali: tūc nō impeditur ꝯfirmationis effectus, etiā si crimen obijciens accusaret, vel denuntiaret. Ad quod dicta decr. cum in tua. audiretur tñ predictis modis post possessionem adeptam: vt in. c. constitutus. Si aūt non habuit facultatem excipiendi, vt qꝛ ignorauit ꝯfirmationem, vel ꝓuisionē: vel fuit aliter legitime impeditus, tunc propter infamiā suspenderet: vt in iurib⁹ allegatis in glo. fortius ergo impediretur: vt de iureiuran. quemadmodum. Alij dicunt, ⁊ forte bene, fm Compost. in. d. c. qd sicut. qd etiā hoc casu repelletur exceptio, ⁊ dabit actio, per iura predicta: sed differt tunc possessio infamati, donec se purget. ij. q. v. ꝓsbyter. de purg. ca. inter. ⁊ sic dꝫ intelligi hic. Sed certe tex. ibi: nisi, ⁊c. videtur velle eum admitti per viam exceptionis: quod plus placet: sed exceptio nō habebit repellere, sed admittere: ⁊ suspendetur executio prouisionis in euētū purgationis Et hoc dicit Compo. j. d. c. quod sicut. de facto seruaric. Per que dicit hic Host. qd infamia obiecti criminis hꝫ duos effectus. Prim⁹ est, vt executio suspendatur. Secundus, vt ipsa suspensa probatio obiecti criminis admittatur. de quo. j̄. de simo. c. accusatum. Terti⁹ potest addi, vt purgatio indicatur. Et dicit hanc decre. hacten⁹ sic intellectā: ergo ⁊c. ff. de legi. l. minime. Et dicit Clementē quartum in translatione cuiusdam episcopi hoc approbasse. Sed si contra publice infamatum concurrant accusator ⁊ ꝯtradictor, dicit Host. accusatorem, qui incedit via ordinaria, preferendum. ff. de mi. l. in cause. ⁊ allegat no. in Summa, de accu. in rubrica de inquisi. §. si quis effect⁹. vbi est ordo. Instruit autem Compost. vbi. s̄. iudicem ne simul recipiat probationes criminis, ⁊ infamie: alis facile esset excipiēti vt admitteretur ad probationem criminis cōfingere infamiam: sed prius recipiat probationes, ⁊ de qua si constiterit per rei euidentiam, vel probationes, testes, vel sententiam, tūc admittitur probatio criminis: quod si non probet, indicitur purgatio, vt hic. Si vero probetur, amouebitur confirmatus, vel prouisus vel iuxta formam libelli sui sibi silentium imponet, secundum Compo. Ex his patet quod si contra prouisum agitur, vt cassetur prouisio, vel collatio ratione criminis, si nō fuit appellatum, repellitur agens quia ex quo plenum ius habet, apparet accusantē, vel denuntiantem, vel inquirentem non admitti ad finem impediende possessionis, vt est dictū. Per hoc dicit ꝙ exceptiones, que afficiūt literas beneficiales, vt pluralitatis, ⁊ surreptionis, ⁊ similes, admitti debere contra literas ad finem impediende possessionis, qꝛ cū titulū habeant ex rescripto, quod est vitiosum, non aget ex eo effectu. de rescri. constitutus. de deci. ex multiplici. ff. pro emp. l. ij. §. qd a pupillo. Obijciens vero criminis, vel defectus non afficientis literā, vel personam, non admittitur, nisi infamia opponatur, vt est dictum. Si tamen videt iudex malitiam excipientis, potest, ⁊ dꝫ facere quod excipiens astringat se ad certam penam soluendam aduersario, si deficit in probando: alias non admittat eum: vt. s̄. eod. super his. de elec. cū dilecti. de restitu. spo. literas. Possunt tñ tam violente esse presumptiones contra excipientem, ꝙ illum repellat. C. de fal. l. ij. de in integ. resti. c. suscitata. de cōces. preb. post electionem. vbi iuxta sanum intellectum exceptio renuntiationis, alias legitima, propter malitiam nō admittitur. Et hoc maxime in exceptionibus odiosis criminum vel defectuum. de regu. iur. lib. vj. in regula, odia. Sed Compo. in. d. c. qd sicut. vbi gl. hanc decr. ⁊ de quo ibi nihil dixi: qꝛ magis congrue ponit hic. Hec omnia procedunt, quando petitur possessio nuda: secus si ipsa in se haberet aliquid iuris, vt est traditio sigilli, que in se concludit officium cācellarie: vt est text. secūdum vnum intellectum in. c. vt nostrū. de app. ⁊ per hoc remanet superflua quedam gl. quā posuit hic Host. que in predictis includitur.

1. ☞ Inquirere debet superior contra subiectum prelatum super his tantum, super quibus est infamatus.
2. Arguere licet ab authoritatibus veteris, ⁊ noui testamenti.
3. Prelatus, seu alter habens generalem rei administrationem, pōt compelli, vt reddat rationem gestorum.
4. Ad inquisitionem vt procedi valeat, que requirantur.
5. In inquisitione ex officio fama obtinet locum accusatoris, vel denuntiatoris, seu relatoris.
6. Fama quomodo in inquisitione obtinet locum accusatoris.
7. Clamoris appellatione quid comprehendatur.
8. In inquisitione facienda an sufficiat infamia, que ad alios tātum peruenit, ⁊ non ad superiorem.
9. In inquisito quot modis fieri potest.
10. Seniorum appellatione qui comprehendantur.
11. Ad inquisitionem, ⁊ denuntiationem qualiter procedatur.
12. Ad inquisitionem quando prelatus procedere debeat.
13. Ad inquisitionem qualiter iudex procedet.
14. Purgationem, quam reus offert quo ad crimen sibi impositum, nunquid iudex possit excludere.
15. Processus ex officio iudicis in quo differat a processu facto alio instigante.
16. Inquisitio generalis, ⁊ inquisitio super statu ecclesie, ac inquisitio specialis contra certam personam, inter se differunt.
17. In denuntiatione qualiter procedatur.
18. In denuntiatione an exigatur quod infamia precedat.
19. Pene inquisitionis, vel denuntiationis effectus, et finis quis. 26. ⁊. 29.
20. Reconuentio an habeat locum in inquisitione.
21. Testes an compellantur in causa inquisitionis.
22. Iudicem an quis de alia diocesi vel parochia possit impetrare cōtra prelatum alterius diocesis, vel parochie.
 Ad denuntiandum an admittatur, qui est de alia parochia, seu dioceesi.
23. Administrationis sue rationem an prelatus reddere debeat, sicut tutor.
24. Fama licet aliquando probet, tamen quando differt. non probat.
25. Inquisitio vbi fieri debet precedente infamia, an procedat, vbi est orta a maleuolis.
27. Inquisitio in quo differat a denuntiatione.
28. Infamia qualis esse debeat ad procedendum ad inquisitionē contra prelatum.
29. Inquisitionis finis qualis sit in prelato.
10. Inquisitio quam habet formam a iure statutam. 32. 35.
31. In contumacem procedi pōt inquisitionē, ⁊ inde sententiam. 34.

Dictio

33 Dictio, igitur, denotat continuationem.
34 Inquisitio an possit fieri contra absentem ex causa probabili.
35 Inquisitionis capitula qualiter sint exponenda.
37 Inquisitionis capitula cui tradi debeant.
38 Accusatus inquisitus non datis articulis si crimen confiteatur, an possit puniri, ex quo fuit inquisitus non seruata forma.
Confessus crimen inquisitus, etiam non seruata forma, confessionem suam non reuocat.
39 Appellare an possit grauatus in processu inquisitionis.
40 Testium nomina qualiter sint danda in iudicio inquisitionis.
41 Super crimine potest tripliciter procedi.
42 Sententia est dictanda secundum modum procedendi.
43 Ordo iuris non est seruandus in processibus contra regulares.
44 De crimine quot modis agatur.
45 Probatio in vno modo agendi non facit fidem in alio.
46 Monitio qualis esse debeat ante denuntiationem.
47 Sententia super modo agendi qualiter proportionari debeat.

Qualiter, et quando. el. ij.

1 ¶ †Superior cõtra subiectum, maxime prelatũ, super his tantum, super quibus est infamatus, debet inquirere: z tunc eum vocabit, articulos sibi tradet, deinde nomina, z dicta testium, z exceptiones, z defensiones illius admittet, z ab admĩstratiõe remouebit illum, si appareat grauiter deliquisse: et hic ordo non est ad vnguem obseruandus. h. d. Hic ponuntur authoritates veteris, z noui testamenti. Ex quibus elicitur quando, et qualiter, contra quem, z a quo sit inquisitio faciẽda, z quis sit eius effectus, secundum Pe. z Abb. Sunt quatuor partes. In prima dicit, quando. Secunda, qualiter. Tertia, ad quid. Quarta patet. Secunda ibi: debet. Tertia ibi: ad corrigendos. Quarta ibi: hunc 2 tamen. ¶ †Nota primo in iure licitum procedere, z arguere ab authoritatibus veteris, z noui Testamenti: z sic lex canonica nõ omnino excluditur a lege diuina, secundum Hos. qui remittit. de eta. 3 z qua. cum si. ¶ †Not. Unum modũ procedendi: qz potest infamatus poni ad rationem, vt reddat rationem gestorum. ad hoc. s. eo. 4 si constiterit. ¶ †Not. requisita vt possit ad inquisitionem procedi tam contra subditum, ꝙ contra prelatũ. Primo, quod fama z clamor deuenerit ad aures prelati. Scdo, ꝙ fama non habuit ortũ a maleuolis, z maledicis, sed a prouidis, z honestis. Tertio ꝙ non 5 semel, sed pluries hec fama inualuerit. ¶ †No. ꝙ in inquisitiõe ex officio fama obtinet locum accusatoris, vel saltem denuntiatoris, vel relatoris: hic sunt notabilia vsq; ad ver. licet autem. Per hãc decre. dicit Host. ꝙ in inquisitione debet primo veritas inquiri ab eo, contra quẽ inquiritur, quam a testibus, z si confiteatur, mitius debet cum eo agi. de elec. innotuit. z etiam debent accusationes illius audiri, vt eius, qui rationem reddit. s. de obli. ad rati. c. j. ff. de tute. z ra. distra. l. j. z per totum. Ad hoc, qz debet queri veritas ab eo, qui creditur melius scire. qui; ma. accu. non pos. Uidetur ergo ab illo, contra quẽ inquiritur. de rescrip. ab excõicato. ff. de testa. l. Domiti⁹. z per infra prius, ꝙ recipiant testes. de pbat. c. sicut. de iureiur. ex literis. ad hoc qđ no. s. e. si constiterit. de cele. miss. c. fin. z e. tit. c. j. lib. vj. Hoc verũ, si ex officio inqrit: alias nõ, secundum Hos. vt di 6 cam super gl. j. in prin. ¶ †Quero quõ intelligitur illud: Descendam, inquit, z videbo. Dic. s. inquirendo: qz nõ est dissimulandum, ex quo tanta viget infamia. Uel videbo, subijciendo rem oculis. ff. fini. reg. l. si ruptione. ff. de mino. l. minor. xxv. an. de proba. c. pe. qđ 7 dicitur notoriũ facti euidentia. s. e. audientiã. ¶ †Quero qd comprehenditur hic appellatiõe clamoris. Dic ꝙ clamor potest sumi pro voce querulosa, z publica aliquorum. l; paucorũ tam potentum, vnde scandalũ prouenit: vel est clamor paucorũ: z qñ scitur author fama est multorũ, z qñ nescit, secundum Host. de quo. s. de eo, qui cogno. consan. vxo. sue. c. super eo. z dixi in. c. vestra. de coha. cleri. z 8 mulie. ¶ †Quero an sufficiat infamia, q̃ ad alios tñ deuenit, z nõ ad superiorẽ. Dicit Jo. And. ꝙ non, p literã ibi, q ad me peruenerit. Et sic habes, per quem inquisitio est facienda, qz per superio- 9 rem. ¶ †Quero an in qualibet inquisitione debeat seruari qđ hic habetur. Dicit ꝙ quedã est inquisitio generalissima ex mero iudicis officio, vt cũ in gñali, vel prouinciali concilio inquiritur de statu prouincie: vt. j. c. proxi. Quedam generalis, que fit de statu ecclesie, ciuitatis, castri, vel loci in capite, z mẽbris: z dũ prelatus ex puro officio visitat. de off. or. c. j. z c. irrefragabili. x. q. j. placuit. de here. excõicamus. §. adijcim⁹. In his casibus non h; locũ forma huius cõcilij: sicut enim fit generalissima, z gñalis inquisitio ex puro z mero iudicis officio, sic z ex eodẽ cõpendiose, z gñaliter pceditur contra omnes. Unde dicebat Abb. j. §. debet. capla tradi nõ debere, qñ inquiritur super statu ecclesie, nõ ꝯ certã psonã. Ad hoc de elec. q ꝯ cõtra certã. z. s. e. qualr. ad si. Fit etiam generalis aliquo impetrante, vel ex officio deferente fama: quo casu ẽt dt nõ hre locũ cõcilium. s. quod traditur de re iu. cũ J. z A. z. j. e. si. Quis z illa de singulari inqsitiõe intelligi possint, vt ibi not. Est z alia specialis inquisitio, vel singularis, z hec qñq; fit ad denuntiationẽ illius ad quẽ spectat ad eius offm denũtiare: quo casu dt trinã monitionem non necessariã, sed facta denuntiatione fit inquisitio. C. eo. l. ea quidem. de offi. custo. c. j. de cen. Romana. §. sane. lib. vj. Et de hoc plene dixi de iud. nouit. Fit qñq; nullo denuntiante, sed fama deferente: z tunc si pcedit contra secularẽ prelatũ, non sufficit simplex fama, vel clamor, nisi sit frequẽs, z tanta ꝙ generet scandalum, vel non posset tolerari sine scandalo, vt patet hic. Si contra secularẽ priuatũ, sufficit fama frequens, z famosa, ẽt si nõ generet scandalum, vt hic: z vtroq; casu seruabit forma. §. debet. Sed z requirit probatio fame, de qua. s. e. cũ oporteat. Qđ tñ totũ est arbitrio iudicis cõmittendũ, dũ tñ leues pbatiões sufficiant ꝯ priuatos, ꝙ ꝯ plãtos. j. ti. ij. l;. de off. deleg. pastoralis. in prin. de sen. excõ. cũ illorũ. §. si vero. Si aũt ꝯ religiosum, vt ad correctionẽ sm regulam tunc sm eã d; de plano pcedi, hac forma nõ seruata. de app. reprehensibilis. de sta. mo. causis. de reg. c. si. quo casu si agit vt remoueatur ab administratione, z ꝯ abbatẽ, vel priorẽ cõuẽtualẽ, vel curã habẽtẽ, z authoritate epi institutũ, z si nõ ad vnguẽ, tñ quo ad quedã seruanda est hec forma vt vocetur, z se defendat. s. c. ij. de simo. p tuas. sed ex leuiori cã remoueri põt: vt ibi. s. de app. qz nos. Qñ vero agit de simplici priore, officiali, vel obediẽtiario, talis p libito abbatis sine cã destituit. de sta. mo. cũ ad monasteriũ. s. tales. de priui. c. j. in si. lib. vj. Qñq; fit inqsitio ex debiti officio vrgẽti, z procedit ẽt si nulla fama pcedit: vt si agit de matrimonio contrahẽdo corporali. de clan. despõ. c. ij. vel spirituali. de elec. cũ nobis. z vbicũque ex puro z mero officio procedit iudex, in his maxime, in quibus vertitur periculum anime. de iureiur. ad nostram. ij. de off. ordi. c. j. Et remittit ad Summam, de inquisitionibus. sub rubrica de criminibus sine ordine puniendis. Latam glo. Inno. hic ponit de modo probãdi infamiã, z qualiter testes debeãt respondere, z in causis, z in alijs hic omitto: quia illum posui in. c. cum oporteat. vbi etiam tangitur de materia: z etiam qz hoc. c. satis est grauatũ 10 alia materia. ¶ †Quero quos comprehendat hic appellatione seniorum: Dic quod sunt hi de capitulo, sine quibus ad talia nõ procedit prelatus: nisi aliud habeat consuetudo. de consue. c. iij. lib. vj. Et dicit Hos. qñ prelatus inferior epo a canonicis ecclesie cathedralis esset infamatus, adiungit canonicis alios prelatos. xviij. q. 11 ij. si qs abbas. ¶ †Uenio ad gl. satis inepte compositam, z que primo agit quando procedatur ad inquisitionem vsq; ad ver. z tunc secundo qualiter pcedatur tam in inquisitione, ꝙ in denuntiatione: z hoc prosequitur in versi. z tunc. vsq; ad ver. crimine vero probato. z in versi. si vero crimen probatum fuerit vsq; ad ver. si vero crimen. z in v. z tamen proceditur ad denũtiationem vsq; ad ver. nunquid reus. z in ver. item z illud. vsq; ad versi. quod si aliquis. Tertio tractat de effectu pene, z processu inquisitionis. in ver. crimine vero sic pbato. vsq; ad ver. si vero crimen non probetur. z in vsi. si vero crimen probetur. vsq; ad versi. z cũ proceditur. Quarto remouet tria dubia circa predicta. Primum, an in causa inquisitionis habeat locum reconuentio. in versic. itẽ nunquid reus. vsq; ad ver. item testes. ibi tangit. Secũdum, an possint testes compelli. vsq; ad versi. z illud. Postea in si. tangit tertium in ver. quid si 12 aliquis. s. qui admittantur ad pmouendã inquisitionẽ. ¶ †Quero primo cum gl. qñ debeat prelatus procedere ad inquisitionem? Dicit gl. cum per famam, z frequẽtẽ clamorẽ intelligit de excessibus alicui⁹, seu aliquorum: z p; ex tenore huius constitutionis, ita ꝙ sit infamatus non a maleuolis, z inimicis, sed a bonis, z discretis. vt hic, z. j. de pur. ca. cum in iuuentute. cũ si. An tunc debeat de necessitate precedere infamia, ita quod alias non valeat processus. Multa alia, que ponit hic Jo. An. circa hanc famã, expediui. ff. e. 13 cum oporteat. ¶ †Quero secũdo qualr iudex procedet ad inquisitionem. Gl. hic prosequitur tria membra. Primum, qñ iudex procedit ex officio. Secundũ, qñ ad instigationẽ alterius. Tertiũ, qñ ad denuntiationem. Si psequitur ex officio, gl. dat duplicem practicam. Prima, qđ prelatus cum canonicis suis d; descendere ad locum: qz ibi melius põt inquiri veritas. Secundo recipere iuramenta prelati, z canonicorũ sup statu ecclesie, cum ecclesia est infamata, vel cũ prelatus est infamatus. Tertio debet esse presens is, contra quem fit inquisitio, z omnes, ꝯ quos pcedit, nisi per cõtumaciã se absentarent, z oia, que obijciunt, z noia testiũ sunt illi exponẽda: vt in. §. debet. z. v. qđ. ij. si primates. Debet ẽt audire exceptiones legitimas, quas proponere intendit is, cõtra quẽ inquiritur, z maxime exceptionem suspitionis. Non põt inquisitus illum recusare suspectũ, vel quod iudex sit criminosus. iij. q. vij. iudicet. Itẽ noia testiũ z dicta debẽt exprimi, z publicari, vt inquisit⁹ possit se defendere: vt in. §. d;. Et si testes dicant super his, sup quib⁹ non precesserit infamia, non valet testimonium eorũ. Inquantum gloss. dicit sufficere prelatum esse infamatum, potest intelligi quo ad processum contra prelatum tantum, quantum etiam ad processum contra conuentum tantum, vel caplm infamatũ. Contra non

infamatum aũt an ex infamia capitis possit ꝓcedi ꝯ̃ membra, dixi. s. eod. cũ oporteat. ⁊ s. de re iudi. cũ. I. ⁊ A. Inquantũ glo. dicit inquirentẽ ex offõ posse recusari, bene dicit. Nec ob. ꝙ a correctiõe non appellat: ergo nec iste vt suspectꝰ recusat: cũ hec a pari procedant. de app. super eo. qꝛ rñdendũ vt no. in Spec. de inquisitionibus. §. i. ver. itẽ qḋ est sub rõne qḋ nõ appellatur a correctione, iniusta cã nõ assignata, nec recusatur iniusta cã nõ assignata. Nã ꝓcedit equiparatio quoad iustitiã, ⁊ formã: vt no. in. d. c. sup eo. Inquantum glo. dicit criminosum a potestate inquirendi: idẽ Ioan. A. in. Hos. Io. an. dicit quod si est ordinarius, ꝗ̃diu toleratur subditi non possunt ipsius iudicium declinare. viij. q. iiij. nõne. de cle. excõ. ministr. c. fi. Idẽ tenet Guil. in Spe. de inqsi. ad fi. prime col. de hoc, et ꝙ crimina repellant a iudicando, dixi in. d. c. sciscitatus. de rescrip. vbi plene remisi. ⁊ vide in Spe. de lega. §. excipi. ver. itẽ qḋ est criminosus. Scḋam practicam ꝓcedẽdi ex officio ponit gl. iuxta finẽ versi. itẽ ⁊ illud. ꝙ prelatꝰ audita fama põt prefigere tẽpus volentibus accusare: ⁊ si aliquis apparuerit accusator, audiat illum, et ꝓcedat legitime in accusatione. s. c. proximo. xv. q. v. c. i. ⁊ de purga. ca. ex tuarũ. Et si nõ apparuerit, põt ꝓcedere ad inquirendũ, vel indicere etiã purgationẽ, in qua si defecerit, puniatur: vt. c. proximo. sed melius est ꝙ inquirat: qꝛ periculosũ est accusare: qꝛ de facili nullus accusaret. Inquantũ glo. dicit iudicẽ posse inquirere, vel purgationem indicere, Io. ⁊ Hos. in hoc tenent iudicem inquirere posse, etiam si petat reus prefigere terminum accusare volentibus offerens se purgare, si nullus appareat. Et inquãtũ gl. dicit ꝙ melius est, qḋ inquirat, ꝗ̃ expectet inquisitionem: hoc idem tꝫ Guil. in Spe. de inquisi. §. nunc tractemus. ver. porro. in fin. Et dicit Io. an. notãdũ qḋ ibi dixit. Ibi dicit ꝙ glo. de purga. ca. c. inter. suadet qḋ potius statuat terminũ. ⁊ hoc ponit ibi glo. i. ⁊ inter rationes que assignant pro dicto glo. hic gl. ponit vnã: aliã ponit Spe. ibi: qꝛ illaudabile est genus intentiõis accusandi. ij. qḋ. vij. si quis eps. Tertiam assignat ibi Ioã. an. quã dicit meliorẽ: qꝛ posset submitti accusator amicis accusati cum quo colluderet, sed timor talionis tollit illud: sed in locis vbi non imponit pullulabit fraus illa per que dicit ibi Mar. de sano disputasse qḋ superuenientem accusationem non tollat inquisitio, maxime si probata est non probata accusatione. Ad qḋ principalr̃ inducit. l. in ambiguis. §. j. ff. de reg. iur. Ad hoc, qꝛ licet per precedentem accusationẽ impediretur inquisitio. non per sequentem. ad hoc cle. cõstitutionem. de elec. Inducit ẽt timorẽ collusionis. arg. l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. c. ij. de procu. lib. vi. ⁊ l. cum, qui. §. in popularibus. ff. de iureiuran. Item qꝛ ꝑ primam accusationem non tollitur secunda, vbi doctum est de collusione. vt. C. de accu. l. si quis homicidij. Inducit etiam illã regulam. Multa impediunt fienda, que non dirimunt iam facta. Facit no. in. c. vno. de voto. li. vj. Non ob. qḋ remediũ ordinariũ tollat extraordinarium. ff. de mino. l. in cause qꝛ illud quãdo extraordinarium est ꝯ̃ ius cõe. Si autẽ est secũdũ ius, vnũ propter aliud non tollit. ff. de pub. l. i. §. vnde queritur. Accusatio aũt, ⁊ inquisitio sunt secundũ ius, ⁊ ad eundem finem tendunt. s. ad tollẽda maleficia: ⁊ sic cõcurrere possunt. ff. de adul. l. ij. Et idẽ tꝫ Cyn. in. l. ea quidẽ. C. de accu. Nico. de Mata. tenuit iudicem procedere debere super vtroqꝫ articulo. ff. de inoffici. testa. l. si suspecta. ⁊ per l. ij. C. de aboli. Cum enim intersit vt procedat omni via, qua põt habere veritatẽ. C. de eden. l. is, apud quẽ. ⁊ ad. l. in cause. rñdit, vt s. Et hoc dicit procedere, etiã si non sit presumptio de preuaricatione accusantis, ⁊ fortiꝰ si est ꝑsumptio: tñ vbi haberetur certitudo de ꝑsumptiõe, iudex eũ repelleret. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. hoc interdictum. ⁊ ff. de suspec. tu. l. tutor. §. tutor. ⁊ sup vna tñ via fiet cõdemnatio, scꝫ super qua melius est probatum. l. i. §. qui autem quorum leg. ff. de li. agno. l. fine. §. quod si hoc ipsum. ff. nau. ca. sta. l. 3. ex vtraqꝫ tamẽ via poterit absoluere. ff. de li. ⁊ post. l. Gallus. §. ille casus. Recitat ibi Io. an. Gul. de suza. in. l. si quis in hoc. de epis. ⁊ cle. tenuisse quod superueniente accusatione cessat inquisitio. ⁊ idem dixit in regula, factum legitime. de reg. iur. ⁊ de pe. Felicis. ⁊ ponit etiam Dyn. super. l. antepe. ff. de fideiuss. Io. an. placet primum dictum, maxime in foro seculari, vbi inquisiti, ⁊ accusati est eadem pena. idem in foro ecclesiastico cum determinatione supposita: qꝛ si per accusationem, ⁊ inquisitionem ꝓbetur, imponat pena maior includens in se minorem. Si vero per solam inquisitionem est probatum crimen, tunc imponatur pena illi processui cõgrua: ⁊ si ꝓnuntietur super accusatione, non absoluitur simplr̃ a crimine, sed a pena debita per viam accusationis, ⁊ a litis instantia, ⁊ dicit qḋ sic deberet declarari ꝑ principes, ⁊ ecclesiasticum, ⁊ secularẽ. Bar. in. l. si maritꝰ. §. j. ff. de adul. ⁊ hoc procedere de iure canonico, secundum quod hoc remedium inquisitiõis permittitur regulr̃ a iure, ⁊ sic vr̃ ordinariũ. Idẽ si ꝑ statuta punitur de crimine indifferẽter inquiri: qꝛ adhuc censet ordinariũ, alias dicit superueniẽte accusatore cessare inquisitionem: ⁊ maxime si accusator prosequatur suã, vel suorũ iniuriã. Idẽ si non veniat rõne sue iniurie: qꝛ remedium ordinariũ tollit extraordinariũ: vt. l. i cause. ff. de mino. hec dt. Va.

nisi constet qḋ accusator veniat animo transgrediendi, vel colludendi: qꝛ tunc põt ipsum repellere. l. ij. §. fi. ff. de adul. Nõ obstat ꝙ remediũ ordinariũ tollat extraordinariũ. qñ extraordinariũ coadiuuat ordinariũ: vt. l. i. §. p hanc. ff. de rei vend. qꝛ non tollit quo ad originẽ: vt ibi: tollit tñ quo ad executionẽ, seu exercitiũ: vt nota. in l. cũ in scḋo. ff. de iniust. rup. ⁊ irri. testa. Non ob. ꝙ qñ ambo tẽdunt ad eundẽ finẽ, ordinariũ nõ tollit extraordinariũ. l. Gallꝰ. §. si et. ff. de lib. ⁊ posthu. qꝛ non tendunt ad eundem effectum, secundum opin. multorũ, q dicunt dãnatum in inquisitione non infamari. de quo in. l. infamem. de pub. iud. Non ob. ꝙ lex magis considerat de iudice, ꝗ̃ de accusatore: qꝛ per hoc ꝙ procedat in accusatione, non excluditur iudex sup accusatiõe, ⁊ vltra hoc audit accusator. Et p hoc etiam tollitur rõ precedens: qꝛ hic plus habemꝰ, scꝫ accusatorem. Nõ est ergo oĩo idẽ finis. Opi. Io. and. plus plꝫ: qꝛ si ꝓcedit super vtraqꝫ, omnia cessant: sed si excluderet accusator pungerent rationes Bar. Et negari nõ põt quin idem sit finis vt puniat delictum eo mõ, quo ꝓbabitur. Nõ ob. ꝙ hic accumulatio nõ debeat admitti, ne sup eodem fatiget in diuersis instantijs: qꝛ põt sequi effectus diuersus: ⁊ qꝛ iudex habebit maiorem aduertentiã ⁊ sollicitudinem in ꝓcessu per se inchoato, quã habeat super accusationis ꝓcessu, in quo nõ tñ ledit honor suus. Huc est ꝙ vbi ex offõ inquirit, dꝫ vocari vt pars ad defendendum ꝓcessum suum corã alio iudice. de sen. excõ. venerabilibus. li. vj. ⁊ dixi de re iudi. c. pe. ⁊ de appel. cũ speciali. Non ob. ꝙ snĩa lata in vna pariat exceptionẽ rei iudicate in alia vt. l. fundi. ⁊ l. fundum. ff. de except. ⁊ sic non debeat admitti hec accumulatio, vt ibi: qꝛ iura loquunt qñ idẽ accumulant: hec accumulatio fit a diuersis: ⁊ hic nõ sperat nisi vna sententia, vt. s. dixi: qꝛ idẽ iudex snĩabit sup illa, super qua meliꝰ ꝓbabitur: ⁊ nõ ꝓbato in vna, nõ dꝫ alteri ꝑiudicare: ⁊ sic cessat ꝙ dictũ est. s. de diuersis effectibus. Hec vera, qñ coram eodẽ iudice: sed si corã diuersis primo esset inchoata inquisitio, ⁊ postea coram alio iudice accusaret, satis puto ꝙ accusator, ⁊ accusans, ⁊ iudex accusationis possent opponere ꝯ̃ primum iudicẽ, vt suspenderet ꝓcessum, ne cõtingat eodẽ instãti corã diuersis iudicibꝰ trahi: ⁊ ꝙ hoc casu potius deberet supsederi sup inqsitiõe, donec accusatio sopiretur, vbi etiam maioris pene esset accusatio: qꝛ tũc esset preiudicialis ad illã: alr̃s vbi veniret eodẽ mõ puniẽdꝰ vtrobiqꝫ, satis puto ꝙ tunc locus foret ꝑuentiõi: ⁊ vbi iudicium est inchoatum, ibi finiri dꝫ. ff. de iudi. l. vbi. Sed certe tutius puto ꝙ ⁊ tunc via ordinaria faceret silere viã extraordinariã inchoatã, nisi hinc timeret collusio. Sic tẽpero Bar. q hoc tãgit in. d. l. si maritus. §. i. procedunt predicta, vbi in vtraqꝫ põt ꝓcedi ad parẽ snĩam, ⁊ in absente, ⁊ ad executionẽ. Vbi aũt non posset pariter ꝓcedi ad snĩaꝫ ⁊ executionẽ in absentẽ, tũc si inchoata inquisitione corã vno, ⁊ accusatione corã alio, corã vtroqꝫ cõpareret, nec esset cõtumax: dico idẽ. Si aũt esset cõtumax in cõparendo corã primo, nõ posset opponere de pendentia prime litis, in qua est cõtumax: qꝛ cõtumax ꝑdit beneficiũ illiꝰ legis, vbi est acceptũ. ⁊ qꝛ non põt se iuuare ex eo, qꝛ cõtumacia impugnat. C. de iud. l. sancimꝰ. ⁊ in regula, ex eo. de regu. iur. lib. vj. ⁊ qꝛ sic posset eludere penam, si posset excludere ꝑm processum nunꝗ̃ cõparendo in primo, ex quo pena nõ est exegbilis in absentẽ, iudex tñ scḋs posset opponere ꝯ̃ processum primi: qꝛ via est ordinaria coram eo inchoata, maxime vbi maior pena venit imponenda. Et idem si non maior: qꝛ posset eludi pene executio illo corã primo non cõparente. Sed si non facta oppositiõe snĩaret in inquisitione, an illa snĩa obstaret in accusatiõe: si quidẽ esset condẽnatoria, nõ obstaret, ex quo nõ est executa. l. euidẽter. ff. de excep. rei iudi. ⁊ qꝛ snĩa lata in contumacẽ nõ ꝑiudicat tertio, vt l. qui repudiantis. ff. de inoffi. testamen. absolutoria bene obstaret ⁊ imputet sibi, qui nõ opposuit: vt no. in. l. ij. §. pretor. ff. vi bo rapt. ⁊ tenet Inn. de elec. cũ dilecti. ⁊ de purga. c. cũ dilectus. ⁊ no. Ioan. an. in addi. Spe. in ti. de inquisitiõe. §. nũc videndũ. ver. vtrũ aũt. tñ ibi tenet ꝙ si idem accuset, repellit: secus si extraneus: vt no. ibi de purg. ca. cũ dilectꝰ. in v. forsan alteriꝰ. Cũ hoc tẽperio intelligo

14 Bar. ⁊ eiꝰ dicta in. l. q sepulcri. §. j. ff. de sepul. vio. ꝑlungd aũt iudice nolẽte inqrere, possit reus offerẽdo purgationẽ illã excludere dic ꝙ nõ: qꝛ vtrũqꝫ est extraordinariũ, ⁊ inqsitio ordinariũ, accusatore nõ cõparente. s. e. sup his. ⁊ hoc tꝫ Vin. de iureiu. ad nr̃am. ad hoc de purg. cano. c. inter. ij. q. v. hꝫ hoc ꝓpriũ. ad hoc tex. de ꝓba. ad nr̃am. ⁊ tꝫ Spe. in ti. de inqsi. §. j. v. sed quid. põt tñ iudex eligere si vult viã purgationis: vt in v. seq. ⁊ tenuit hoc verũ ad hoc. xxiiij. q. iij. ecce. Scḋm casum qñ iudex ꝓcedit ad petitionẽ alteriꝰ ꝓmouẽtis instantiã, ꝓsequit gl. in ver. si vero ꝓcedat iudex ad petitionẽ alteriꝰ. vsqꝫ ad ver. si vero crimẽ. ⁊ dicit gl. ꝙ tũc siue sit ordinariꝰ, siue delegatꝰ, accedere dꝫ ad locũ, si põt: ⁊ vocet illũ, ꝯ̃ quẽ ꝓcedere dꝫ: ⁊ tũc recipiet testes, quos ille ꝑducet, qꝛ ĩpetrauit inqsitionẽ: tñ si ille negaret infamiã precessisse, inqreret primo iudex an sit infamatus, ⁊ procedet postea super his, ꝗ̃ denuntiata sunt: ⁊ aliter non procedet, nisi prius cõstet de infamia. Inquantum gl. dicit ꝙ nõ est procedendũ, nisi primo de infamia cõstet, dicit Io. an.

quod

quod doc.varia,& interdum cōtraria de hoc locuti sunt. Nam Pet.et [illegible]h.dixerunt q si iudex inquirat altero ꝓmouente inquisitionē, & inquisit⁹ neget infamiā precedere, qd tunc nō dʒ procedere ad inquirendum de veritate criminis, nisi prius cōstet de infamia: ingrere pōt etiam inquisito negante infamiā precedere, nec tenet̄ de hoc fidē facere, cū ipse sit iudex. Fatet̄ tñ q si inquisit⁹ ꝓp hoc appellaret, tenet̄ ipse inquirens corā superiore de ifamia fidē facere. Hoc sequitur Spec.in ti.de inqui.§.nunc tractemus.ver.hoc aūt scias vbi refert Doc.plus dixisse, q ꝙꝙ admittat̄ probatio bone fame cōtra probationē infamie facta per prosecutorē inquisitionis, tñ hoc non admittitur, vbi iudex ex officio testes recipit: tñ hoc faciat ad sui instructionē, nec sit presumit̄ cōtra iudicē, sicut contra promouētē. Idem tʒ Joā.& Hos.in ordinario: secus aūt in delegato. Ad hoc no.s.eo.cū oporteat.& in.c.ij.e.tit.libro.vj. Alia hic p ipsum posita non fuerunt.s.e.cū oporteat. Cōsulit tñ ordinario q certos testes recipiat, vt appellationē euitet,&c.& si actor probet illū infamatū, poterit reus probare se nō infamatū, cū potius sit priuilegij bone
15 fame, ꝙ infamie, fm gl. ¶ † Jo.And.hic assignat multas differētias inter processum ex officio, vel alio instigante. Prima, q2 vbi procedit ex officio, facit primo reū iurare, & r̄ndere, vt dixi.s.eo.cū dilecti. Secus alio ꝓmouēte: & hoc, ne p id aduersari⁹ instruat̄, fm Jo.& hoc forsan voluit glo. Scda drīa, q2 vbi ꝓcedit̄ ex offō, publicatis attestationibus, iterū recipiat testes, etiā super eisdē capitulis. de test.cū clamor. secus tamen vbi productio fit a promouente: vt ibi no. Tertia, q2 qñ procedit̄ cū instigatione, fit q̄dā vera litis cōtestatio, sicut cū denūtiatione, & legitime exceptiones admittūtur: quod secus est, quando proceditur ex officio: q2 non fit vera litis contestatio, sed quedam quasi contestatio, que fiet cum infamia nō vocato subdito, dicet superior. Intendo contra te inquirere super tali crimine, de quo es infamatus: & si subditus confitet̄ vtrunq; scilicet crimē, & infamiam, procedat superior ad penam criminis: si negat vtrunq; s.crimē, & infamiam, vel solam infamiā, si infamia est notoria, potest procedere ad inquisitionem veritatis, non laborando circa inquisitionem fame. de accu.euidentia. licet tutius sit aliquos testes ad cautelam recipere, vt est dictum: tum q2 dictum facile sequitur multitudo. de purga.cano.cum in iuuentute.§.j. tū quia requiritur quod sit infamat⁹ apud bonos, & graues, nec ortum habeat a maleuolis: tum quia multa dicuntur notoria, que non sunt. Recipiat ergo ad cautelam testes. de electio.bone: alias si appellaretur, periculum esset in processu: atque sit necesse coram superiore probari infamiam negatam: si subditus confitetur infamiam, vel sufficienter probatur, secure procedit, dummodo in actis secure redigat̄, qbus credit̄. de ꝓbat.qm̄. Et hoc modo procedit Host.q sit cum infamia quasi cōtestatio. alleg.no.de dolo.pront.& no.de testi.cum olim. Dicit tamen hanc quasi contestationem non necessariam: sed de ipsa per similitudinem, & comparationem sic loquitur: nec enim infamia visibiliter & localiter apparet in iudicio, nec iure aliquo hec quasi contestatio est expressa: nec porrigitur petitio, sine quibus nō est contestatio. de lit.contesta.c. vno.& hoc considerato dicitur in causa inquisitionis ꝓcedi lit.non cōtest. de quo.s.vt lit.non conte.qm̄.§.sunt & alij. Subdito autem non debet dari secundum quosdā dies ad deliberandū: q2 cert⁹ dʒ esse de facto suo. de rescrip.ab excōicato. Hosti.cōtra cum de fama dubitari possit, & expedit peritos consulere. C.de inge.ma.l.si auia.vt lite non contest.c.j. Quarta differentia, q2 iudice ꝓcedente ex offō, non admittitur ꝓbatio bone fame: licet sec⁹ sit aliquo ꝓsequente: vt dicit gl.quia non sic presumitur contra iudicem, sicut cōtra aduer-
16 sarium. de quo plene dixi.s.eo.cum oporteat. ¶ † Ponit etiā hic Jo.An.aliquas differentias inter inquisitionē gn̄alē, & inquisitionem sup statu ecclesie, & spālem cōtra certā personam. Prima est, de qua.s.§.ꝓx. Alia est, q2 in generali recipiūtur testes, quales inueniuntur. de testi.veniēs.ij. C.de repu.l.ex consensu. cōtra singularem personā non admittuntur, nec recipiunt̄, nisi idonei.s.de re iudi. cum.J.& A. de quo.s.eo.qualiter.in verbo, occultis. Ex hoc sequitur quod primo casu non excipitur contra testes, secūdo sic. Dicit tamen Hos.j.de simo.lʒ.quod contra denuntiatores, q collegium infamarent, excipi poterat, & qd poterit inquisitor vt suspect⁹ recusari. Subdebat: vel dic qd collegio ista non competit, eo qd inquisitio super statu de plano, & sine strepitu isto fieri debet.j.eod.titu. olim. Redeundo ad gl.hucusq; visum est qualiter procedatur ad
17 inquisitionem alterius; & sic expedita sunt duo mēbra. ¶ † Nunc ad tertium, qualiter procedatur in denuntiatione. Dicit qd qñq; denuntiatio fit ad finē pnie: q2 hic est proprius finis denuntiationis, & exigitur monitio; vt.j.§.debet. Si autem aliquis denuntiat vt ꝓsequatur inquisitionē, tūc non exigitur monitio: sicut nec exigitur, qñ proceditur p inquisitionem aliquo prosequente: q2 tunc nō agit̄ ad pn̄iam: q casu nō est necessaria monitio. Et al̄r format̄ petitio denūtiationis, cū agit̄ ad penam: aliter cū quis denuntiat̄ ad pn̄iam. Et sic dicit gl.debere intelligi finē gl.que incipit.j.de simo.licet Heli. Jo.An.dicit hic quod si denuntiatio fiat Euāgelica, planum est qd exigitur monitio. Si fit canonica, idē, & forti⁹: quia tunc exigitur trina: vt plene no.de iudic.nouit.& hoc quādo fit denuntiatio, & proceditur per viā denuntiationis. Sed si proceditur per viā inquisitionis, hʒ locū qd hic dr. Inquantū dicit gl. in processu denuntiationis non sequi penā, est verū in Euāgelica. In canonica aūt quid iuris, dicā cū gl.in verbo, formā. Cū precedenti distinctione, potest intelligi, & limitari dictū Spe.in titu.de
18 inqui.§.j.ver.sed nunqd. † Nunqd aūt in hac denuntiatione instigata a denuntiatore exigat̄ q infamia ꝓcedat. Ponit Spe.in tit. de inqui.§.ij.ver.ceterū mēbrū.ad fi.§. Ibi dr qd in denuntiatiōe, q̄ fit ad priuatū cōmodū ad finē instigandi inquisitionem. extra de vsuris.tuas dudum.& fit inquisitio nulla fama precedente, dūmodo precedat charitatiua monitio: vt cum agitur contra aliquē super obseruatione iuramenti. de iudi.nouit. de iureiur.ad nostr.j.ij. in fi. Si aūt denūtiat rōne publici, vt ad pn̄iam, adhuc si sua interest, nō admittit̄ sine infamia: vt q1 est subditus, q ad denuntiandū tenet̄.ij.q.vij.quapropter. Vel patronus.xvj.q.vij.filijs, ac nepotibus. Vel parochianus.xxxiij.dist.illud.s.e.illa ꝓpositorū. Si non interest, non admittitur nisi ꝓcedat infamia. & hec sufficiant de
19 hoc principali secundo mēbro, qual̄r sʒ procedat̄. ¶ † Quarto tertio de effectu, & fine pene inquisitionis, vel denuntiationis. Glo. hic dr q in processu inquisitionis, si est prelatus, debet remoueri ab administratione: sicut villic⁹ remouet̄ a villicatione. Alij regulariter ponuntur ad arbitrium iudicis, fm pene meritū, & qualitatem excessus. Fallit in criminib⁹ impedientib⁹ ordinis executionē post peractam pn̄iam, in quib⁹ eadē est pena inquisitionis, & accusationis.s.eo.inquisitionis. Hec dr vera quo ad seculares ꝓlatos. In regularibus dr seruandū qd habet̄.j.de simo.dilectus.&.c.qm̄. & hoc, probato crimine: eo non probato, si fama mala duret, indicetur purgatio: in q si defecerit, punitur, vt in inquisitione puniretur.s.e.accedens. Et si sit cōtumax, procedet̄ aliter, fm eū, ēt lite non contestata.c.qm̄.§.alijs. Et hoc hʒ locū, vt dr glo.j.in ver.crimen. ēt si ad infamiam alterius inquisitio formet̄: & sic punit̄ impetrans inquisitorē, si non probat. Itē dr quo ad penā, qñ proceditur per viā denuntiationis, sicut si procederetur per viam inquisitionis. Alio modo dicunt doc.hic, q si habet administrationem: vbi non hʒ administrationem, extra ordinē ad arbitriū punitur, nisi in casibus exceptis: hic in seculari, dicit gl.secundū Jo. And. Inquantum dixi processum inquisitionis dispensare in penā, vt non imponatur pena ordinaria: hoc limitat Inn.vt.j.dicam post glo.quando de eo, aliter constat, ꝙ confessione. Vbi autem constat confessione, imponetur pena arbitraria, non attento modo procedendi.ff.ad legem Aquil.l.proinde.ff.de confes.c.ij.&.ij.q.i.c.ii. Idē dr, si non cōfiteat̄, notoriū tñ sit iuris, vt si accusauerit dn̄m suū coram iudice. C.qui accu.non pos.l.si quis. Imo dixit hic Innocen. notāter q si quis confiteatur crimen simplr̄ in iudicio, statim pōt condēnari, & quecunq; pena grauior imponi. Et nota hoc dictum ex quo hr̄ q ꝙꝙ processus factus super crimine sit inualidus, tamen confessio emanās in ipso iudicio principaliter super crimine est valida, & sufficiens ad cōdēnationē. Et ita dicit Bar.in.l.si re⁹. ff.de custo.reo. Et ideo dictū est principaliter q2 si incidenter quis confiteretur delictum, etiā talis confessio non esset sufficiēs ad cōdemnationē: vt.l.si filiū.C.de lib.cau.nisi forte in casu.c.j.s.de except. Nunqnid autem per viam inquisitionis procedatur, sentētia infamet, vbi alias infamaret, si procederet per viam accusationis. Glo.quod non infamat.l.iij.ff.de suspe.tuto.& in.l.vlti.C.de suspe. tuto.& in.l.ij.C.de modo mul. Et tenet Cy.& Dy.hanc opi.q ex aggrauatione modi procedendi dispensatur cū infamia.l.quid ergo. §.pena grauior.ff.de his, qui no.infa.ad hoc.s.eod. inquisitionis. Oldr.& Ang.de Pisis tenent contra: q2 cū hodie per statuta communiter proceditur, ex inquisitiōe, nullus hodie infamaret̄. Dicit Bar.in.l.infamē.ff.de pub.iud.q si non procedit ex inquisitione, & cū cōdēnationē sequat̄ pena, qs infamatur.l.ictus fustiū.ff.de his qui no.infa.& sic qui mittant̄ ex inquisitiōe sunt infames ꝓpter penā falsi. Si aūt tm̄ cōdēnat īcidēter ex officio, q2 cōstat de hoc corā iudice, & ex offō iudex punit, q2 aures offendit iudicis, & nō īfamat. l.nullū.C.de testi.& ibi no.in vlt.gl.ff.de his, qui no.infa.l.Lucius. &.s.de ordi.cog.c.fi. Si vero inquisitio fiat principaliter, quasi surrogata loco accusationis, tunc condēnatus efficit̄ infamis.l.athletas.§.si calūniator.ff.de his, qui no.infa. Nā grauamē in ordine ꝓcedendi non dispensat eū infamia: vt.l.ordo.ff.de pub.iudi. secūdū
20 Bar. ¶ † Quero cum gl.in ver.item nunqd reus. an habeat locū reconuentus inquisitione: vt si impetrator inquisitionis prosequatur inquisitionem coram delegato. Glo.dicit q non: q2 inquisitio iudicis officio expeditur, non iure actionis. Ad hoc, q2 nec recusatio, vel denuntiatio locū hʒ, q2 presumit̄ q ex odio fiant.s.e.cū.P. & q2 non relatione criminū,&c.ff.de pub.iudi.l.is, qui. Idem Hos.& Jo.& Spe.in tit.de inqui.§.j.ver.sed nunqd.& ver.seq. Ego nō in-
21 uenio istū ver. ¶ † Querit glo.in ver.item testis. an in cā inquisitionis testes cōpellant̄. Dicit gl.q sic, lʒ i iudicijs ordinarijs nō com-

pellantur.ē.de testi.cogen.sup his.et eo.tit.dilectorum.de quo dic
22 vt ibi nota.¶ †Querit gl.an qs de alia diocesi,vel parochia pos-
sit impetrare iudicem contra prelatum alterius diocesis,vel paro
chie,vel denunciare:Dicit gl.q non,cū ipsius non intersit:et quia
non presumitur bono zelo promouere inquisitionem,aut denūtia-
re:vnde dicit eum repellendū,vt no.in.c.ex pte Ade.de testi.in ver
bo,tacito q miles fuerit.Idem Hos.et Hui.in Spe.de inquisitio-
ne.§.i.versi.sed nunquid extraneus.Idem tenet in.§.nunc tracte-
mus.ver.ceterum.ad fi.§.nisi de crimine habeat perseuerantiam:
quia tunc quilibet admittitur.xxij.di.neruí.de cog.spiri.tua.xcij.
23 di.diaconi.¶ †Quero an prelatus debeat reddere rationem sue
administrationis:Glo.dicit q sic,tanquam tutor:et si aliter redde
re non possit,staretur suo sacramento.C.de do.l.pe.C.vnde vi.l.si
quando.cum simi.Nam dicit gl.q comparatur prelatus tutori:qz
tutor non potest constituere procuratorem ante litis contestatio-
nem.C.de procu.l.neq.sicut prelatus:vt not.in.c.j.de procu.Item
tutor est temporalis:prelatus perpetuus:qz beneficium nō potest
dari ad titulum per alium,quam per papam:vt dicit glo.no.in.c.
veniens.de fil.presbyt.Item tutor non vtitur bonis pupilli,sicut
prelatus bonis ecclesie.Item tutela est onus,prelatura est honor,
et prelatus habet liberam,et generalem administratione in bonis
ecclesie:et potest dare aliqua bona,si hoc habeat consuetudo:tutor
non.de dona.ceterum.Dicit gl.v.q.iij.c.si.in gl.j.in fi.Inquantū
gl.dicit stari iuramento,vbi aliter reddere non potest:idem dicit
Host.sub dubio forte,directoribus hospitalium,et similiū locorū:
quia tenentur singulis annis illis,quib⁹ loca subsunt,reddere ra-
24 tionē.in cle.qz contingit.de relig.do.§.illi etiam.¶ †Opp.tertia
gl.q fama aliquando probet.de presumpt.illud.de consan.et affi.c.
ij.iiij.q.iij.§.sepe.Jo.And.remittit ad ibi no.et ē.de testi.veniens.
ibi plene dixi.et eo.tit.preterea.Et dic per Bart.in.l.de minore.§.
tormenta.ff.de questio.Dic quod vbi fama differt,non probat,ne
fit actor,et testis,contra id de verbo.sign.forus.iiij.q.iiij.capitu.j.
25 ¶ †Quero an vbi est fama orta a maleuolis,fiat inquisitio: Glo.
dicit q non,si hoc potest constare:sed qz fama communiter proce-
dit ab incerto autore,difficile est,hoc probare.Dicit tamen gl.q
vndecunq procedat infamia,etiam a maleuolis,si inde surgat scā
dalum,licet non possit inquiri,potest indici purgatio.Ad hoc alle
gat Jo.an.j.de adul.significasti.Gl.dicit q si infamia habeat or-
tum a leuibus,suspectis,vel emulis,nō fiet inquisitio,nec indice-
tur purgatio.Allegat de purg.cano.cum in iuuentute.Quod di-
cit verum,vt dixit hic glo.nisi ex causa propter scandalum.Host.
dicit q si non constat q a maleuolis hz ortum,et non esset multum
sparsa,nec scandalū immineret,nō esset indicenda purgatio:vt.s.
c.cum in iuuentute.Inno.vult q si etiam ab vno,vel maleuolis est
orta infamia,ita q inducat scandalum,potest etiam fieri inquisi-
tio.alleg.ij.q.vij.mandasti.Ad hoc,qz si soli ēpo est suspectus,pōt
indici purgatio.ij.q.v.oibus.in fi.Ergo ab vno,et semel tantū pōt
pcedere infamatio.De hoc vltimo tene qđ no.in.c.ex parte.de off.
ordi.et in Spe.de aboli.et purga.§.fi.ver.illud etiā.vbi tz q ppter
ingentē suspicionem apud ēpm potest ēpo indicere purgationem.
¶ Venio ad ver.lz aūt.no.diligentius seruari iuris ordinē qñ p-
26 cedit cōtra superiorē,q qñ proceditur ꝯ inferiorem.¶ †Not.finē
accusationis:qz eius pena est degradatio:intellige secundū quali-
tatē criminis:si crimē est degradatione dignū,intelligitur de ver-
27 bali:aliter de actuali.¶ †Not.solēnitatē accusationis,inquisitio-
nis,et denūtiationis:qz in accusatione precedit infamia,in denun-
28 tiatione admonitio.¶ †Not.qualis dz esse infamia ad proceden-
dum cōtra prelatū:qz dz esse clamorosa,ita q ascēderit ad prelatū:
et talis,q non possit sine scandalo,vel periculo dissimulari.Et no.
29 inquirentē ex odio repellendū.¶ †Not.finē pene inquisitionis in
prelato,qz dz remoueri ab administratiōe:et hoc,qñ grauis est ex-
cessus,non tamen talis,qui impediat ordinis executionem:vt.ē.
eo.inquisitionis.sm Host.¶ Venio ad glo.sed in glo.nihil est,si-
30 cut nec in tex.¶ Venio ad.§.debet.¶ †No.inquisitionem habere
31 formā suam a iure,que seruanda est.¶ †No.q ad inquisitionem,et
sniam super inquisitione pōt procedi in absentē contumaciter de
32 iure canonico.¶ †No.formā inquisitionis:qz citari dz inquisitus,
et debet sibi dari copia capitulorū,de quibus est inquirendū,vt ha
beat facultatē se defendendi:debent etiā dari dicta testium,et nomi
na eorū:debent admitti eius exceptiones,et replicationes:et hoc,
33 vt tollatur facultas infamandi,vel falsum testificandi.¶ †Opp.
q male stet dictio Igitur,que notat continuationē.Dic quod si
continuatur:qz supra dixi villicum,contra quem est inquisitū,de-
bere reddere rationem,demonstrat villicū fuisse presentē,dum di
xit impetratiue reddere ratione:vel cōtinuaē proximo dicto.q di
cit remouendū villicū,qui nō pōt,etc.ergo dz esse pñs:alias nō pos
34 set reddere rōnē:et sic defensiōes admittēde sunt sm Host.†Scdo,
an cōtra absentē ex probabili cā inquiratur.Dicit Jo.an.qđ non:
qz exigit q sit cōtumax.de quo in Spe.de inquisi.§.i.ver.sed que-
ritur.Jnno dicit etiā q requirit citatio:qz alias nō pōt dici cōtu-
35 max.¶ †Quero an habeat locū hec forma in[illegible] et inqu[illegible]
ne:Dicit Jo.an.q Jo.Hos.et Inno.dicunt hanc formā seruandā
in speciali inquisitione contra certam personam,qui de certo cri-
mine inquirit.Secus si fiat in genere,vel de statu eccle.de quo in
glo.iij.Unde dicit Hos.j.de simo.licet heli.q quando fit in[illegible]
super statu.Contra hoc dictum facit.c.pe.in ver.si vero.j.eod.vbi
loquitur in inquisitione generali:et tū debent dari capitula.Dic
quod vbi est generalis inquisitio,generaliter non debent dari ca-
pitula:vbi particularis,debent dari particulariter.Ad hoc no de
purg.cano.per Jnn.et ideo dic q quo ad quedā habet locū forma.
§.ecclesie non dantur capitula,sed generaliter inquiritur de vita et
honestate clericorum,et de officiis,et de statu possessionum,et rerum
36 ecclesie.¶ †Quero qualiter sint exponenda capitula.Dicit Hos.
quod quandoq in gñe,qñq in specie.et remittit de purga.ca.j.pe.
Talis tamen traditio non fit testi cōtra quem opponitur.de quo
37 de purg.ca.c.inter.super gloss.ij.¶ †Quero cui debent tradi hec
capitula:Dic,inquisito,vel eius procuratori,qui potest interueni
re,qz causa non est criminalis.ē.c.super his.nisi personaliter fuis-
set citatus.de dolo.et contumacia dilecti.Vel nisi sit tale crimen,
quod inquisitionem impediat.ē.eodem inquisitionis.ij.et respon-
so.Testi autem,contra quem opponitur crimen,non fit hec tra-
38 tio,iuxta no.in.c.inter.in gl.ij.j.de purg.cano.¶ †Quid si nō da-
tis articulis crimē ꝯfiteaē:Dic qđ puniri poterit:nec poterit per
hoc confessionem impugnare,qz capitula non fuerint tradita,vel
quod non fuerit infamatus:vt in.c.j.eo.tit.lib.vj.qui tert.optime
probat opinionem Inn.tenēdo q processus fuerit inualid⁹.Quid
si primo fiat inquisitio,et postea tradanē capitula:Dic quod non
agitur:qz peruertitur ordo.ē.de elec.cū post petitā.secundū Hos.
39 ¶ †Quero an grauatus in processu inquisitionis possit appella-
re:Dic q sic:vt no.de purg.ca.c.inter.Generaliter autem si fieret
inquisitio vel si cogeretur respondere super occultis,in hoc differt
inquisit⁹ ab accusato,qui super occultis respondere tenetur:quia
iurat de calumnia.de iura.cal.c.j.Non obstat de pe.dist.j.non tibi.
dico quod potest intelligi,secundū Host.de non infamato,vel non
accusato:cum alias lex permittat mētiri.ff.de ho.co.qui sibi mor.
con.l.j.Canon ēt nil aliud alias vult:vt patet quod me.cā.sacris.
Item illud capitulum intelligendū in foro penitentiali,vbi nō ar-
ctatur ad confitendum.de pe.et remis.omnis.q.q aliquando ad il-
lud sit inuitandus:vt eo.ti.officij.In iudiciali vero non solum est
dicendum q non occultet crimen,quando est infamatus:vt patet
de cri.fal.c.j.xxij.q.ij.primum.et.c.seq.Nam dicendo veritatem nō
se prodit,sed per famam iam proditum manifestat,et animam suā
liberat,et iudicem de misericordia precatur.de elec.innotuit.§.mul
ta.sm Host.qui remittit ad no.per Jnn.de confes.c.ij.et de elec.cu
40 dum.et de testi.cū causam.et ē.eo.inquisitiōis.¶ †Quero qualiter
debet dare nomina testium.Dic quod nomina,et dicta dare debet
simul.Non sufficit ergo segregatim dare:qz tunc nesciret quid,et
a quo dictum esset:sed danda sunt nomina cum dictis.Inquantū
dicit danda nomina,fallit in causa heresis.de here.c.si.lib.vj.Di-
cit tamen Hos.nomina non debere dari per inquisitorē,alias inq-
sitionem ante receptionem ad hoc vt vitetur corruptio.Ad hoc
j.c.olim.et quod no.de testi.fraternitatis.Et secundū hoc nō esset
necessecitare inquisitum vt veniat videre iurare testes:quod tamē
cōiter seruatur:et de iure hoc fieri debet,arg.eorum,q habenē in.c.
presentiū.ē.de testi.et.c.tuis.eo.tit.quomodo daretur occasio infa-
mandi,vel falsum dicendi.Solu.Dic q testes,qui scirent nomen
suum subiceri,audacius infamarent,et audacius falsum dicerent
qui scirent excipi non posse de falso.Glos.sunt literales.¶ Venio
ad ver.ad corrigendos no.super notoriis non procedi secundum
cōmunes vias procedendi super crimine,sed habet diuersum mo
dum procedendi ab ordinariis suis viis.de quo de iureiur.ad no-
41 stram.ē.c.si constiterit.¶ †Scdo no.tres modos procedendi sup
42 crimine,et solēnitates eorum in textu expressas.¶ †Tertio no.q
secundum modum procedendi dictanda est sententia:debet tamen
sententia in dubio intelligi,vt adaptetur iuri deducto in libello,
etiam impropriatis verbis.in Spe.de rest.spo.§.spoliatus.ver.et
43 nota.q Quedam dixi de resti.spo.cum ad sedem.¶ †Not.ordinē
iuris non vsquequaque seruandum in processibus contra regula-
res.Et assignatur causa,qz facilius ab administrationibus remo
uetur,tanq non habeant sic fixos titulos,vt pote proprij incapa-
44 ces.¶ †Quero quot modis agaē de crimine.Hos.dicit q in cu-
ria Romana agitur dupliciter.Vno modo per viaz iustitie.Alio
modo per viam gratie.Per modū iustitie sex modis.Primo per
modū punitionis ex officio,vt in notoriis.Scdo modo per modū
accusatiōis.Tertio,denuntiatiōis.Quarto,inquisitiōis:et de his
hic.Quinto,per modum exceptionis.ē.eo.super his.Sexto pmo
dum accusationis.de rescri.ex parte.de iureiur.querelā.Per mo-
dum vero gratie proceditur his modis.Primo modo per viam
prouisionis.ē.c.ad petitionem.Scdo,per modum compositionis,
et diuisionis,composita vera,diuisa falsa:nā quādoq diuersi pro-
cessus

... diuerso modo,⁊ diuersis instātijs facti sunt cōtra aliquem, ... sufficit ad condemnationem. Ex his tamen omnibus re... colliguntur,quod ... collectum ad condēnationem sufficit,⁊ sic puniūt ... quandoque sic affectant procedere. Instit.de re.di.§. quod si partim.⁊ q̄ publice interest,⁊c.de sen.ex cō.vt fame.† Non obstat ꝙ probatio vnius modi agendi nō facit fidem in alio modo,vel alio articulo.extrauag.ad reprimendum. ❡ Nota de quib⁹ habent inquirere.vt de testi.veniēs.ij.⁊ q̄ res inter alios acta,⁊c. de re iudi.c.pe.quia prosunt in eque plano,⁊ q̄ si quidem opponatur totū deletur ex plenitudine potestatis. ❡ † Quero qualis debet esse monitio: Dic quod triplex.vt de iudic.nouit. ❡ † Quero de exemplo,quomodo debet proportionari sententia modo agendi. Dicit Jo.And.ꝙ si agitur ciuiliter,consequit suum interesse,⁊ quandoque estimationem iniurie.de iureiur.olim. Si in modū accusationis,si inuenitur certa pena,siue sit corporalis,siue dignitatis remotio,vel fame lesio,illa imponitur.C.qui accu.non pos.l.nō ignorat.⁊.l.de crimine.⁊.l.pe.non durior,nec leuior:alias erit arbitraria.de offi.dele.de causis.de transac.vel infamia.siue ex sentētia siue ex pena operetur vt alius eligi possit,ex quo non est priuatus ipso iure a iure:q̄ suspensio,etiam perpetua,est alia a depositione licet Innoc.hic senserit cōtrarium,⁊ male.⁊ in.c.clericos.⁊.c.sicut. de coha.cleri.⁊ mu.de pena autē excommunicationis dicit hic Innocen.quod illa est maior omnibus:⁊ non solum est pena,sed medicina.ij.q.j.multi.⁊ statim habent hunc effectum vt sibi beneficia ecclesiastica vbique denegemus.de appellatio. pastoralis.in fin. Et hunc effectum dicunt quidam habere quamlibet sententiā de crimine latam,secundum Innocentium,hoc intellige vt not.in.d.c. pastoralis.§.j.

1. ☞ Archiepiscopi ad correctionem morum singulis annis faciāt prouinciale concilium.
2. Concilium prouinciale de suffraganeis omni anno celebretur. 4.
3. In testibus synodalibus que requirantur.
5. Per quos procurentur qui eliguntur ad solicite inuestigandum corrigenda.
6. Testes synodales an debeant esse iurati.
7. Inquisitores a concilio deputati,quid agere habeant.
8. Inquisitoribus synodalibus referentibus simpliciter corrigenda an credatur.

1 **SIcut olim.** ❡ † Metropolitani ad correctionē excessuum,⁊ reformationem morum,singulis annis faciāt prouinciale cōcilium,in quo per singulas dioceses statuant personas idoneas,q̄ solicite inuestigent,⁊ sequenti concilio referant corrigēda:hoc negligentes,ab executione officij suspendant.h.d. Prima prouidet de prouinciali concilio,⁊ de agendis in illo. Scd'o de testibus synodalibus,⁊ ipsorum officijs. Tertio de pena hoc non seruantium. Secunda ibi: vt autem. Tertia ibi: quisquis autem.

2 ❡ † Nota.j.ꝙ singulis annis celebrandum est prouinciale concilium de suffraganeis. ❡ Scd'o nota ꝙ in illo agitur de corrigēdis excessibus,maxime clericorum,⁊ consequenter etiam laicorum. ❡ Tertio nota ꝙ in singulis diocesibus debēt statuere personas idoneas,q̄ inuestigent referenda concilio. Et no.ꝙ agunt sine vlla iurisdictiōe simplr,⁊ de plano inuestigādo. Et nota ꝙ hec verba, simpliciter,⁊ de plano,notant informationem extraiudicialem. ❡ Nota ꝙ concilium fit non solū de suffraganeis,sed etiā de alijs prelatis. Cetera sunt clara. Multas constitutiones enumerat hic Host.⁊ Pe.⁊ Jo.An.huius concilij,⁊ ordinē earū. Item enumerat quasdam alias,quas putat legendas in concilio. Hoc superfluū

3 puto:dic vt hic per eum. ❡ † Quero,que requirantur in istis testibus synodalib⁹: Dic ꝙ requirit ꝙ sint prouidi,vt procul videant,⁊ ꝙ de notorijs,⁊ manifestis inuestigent de plano interrogando seniores honestiores. Requirit etiam quod sint honesti,ne corrupti

4 aliquē infamēt falso,vel deferant.de simo.nemo. ❡ † Quero,per quos isti viri prouidi erunt eligendi. Aliqui dicunt ꝙ per presidētem concilio:vt de sta.mo.in singulis.§.ordinent. Alij dicūt ꝙ epi singuli.xxxv.q.vj.eps. Dic secundum Host.ꝙ primi,⁊ secūdi sunt statuendi,⁊ melius illos esse de illa diocesi,quā de extranea:arg.de elec.q̄ propter ibi:eos de collegio.⁊ q̄ alieni,regni arcana scrutari non conuenit.C.de cōmer.⁊ mer.l.iij.post prin.⁊ q̄ presumit qd citius cognoscet veritatē.de psum.quodā.⁊.c.q̄to.de testi.veniēs. ij.ad fi.ergo alijs preferant.qui ma.accu.non pos.c.videtur. Inducitur decre.contra metropolitanos,qui dicunt ignorasse vacationem beneficiorum longo tpe:q̄ cū debeāt ibi habere testes synodales,presumuntur scire:aut si nō faciant,sunt in affectata ignorantia. De quo vide no.de concel.preb.ex parte. Et ibi dicitur ꝙ iudex habebit arbitrari an ignorantia sit affectata vel nō. Per hāc decreta.dicit Pet.qd ad conciliū prouinciale non sunt cogēdi venire nisi episcopi. Si enim alij venire tenerentur,ad quid requireretur hec publicatio. Dixi de hoc,de his,que fi.a prela.c.fi.de preben.grauē.p Inn. Sed verbū,alios,quod precedit,probat contrarium. Sed potest dici alios scz procuratores capitulorū,ecclesiarū cathedralium,qui debent vocari:vt.d.c.fi. Dicit hic Pe.q' subditi suffraganei,de quo deponitur querela in concilio,archieps citare potest,per literam,in fi. Dicit Jo.An.ꝙ canon est ferende sententie non late respectu pene suspensionis:q̄ dicit,suspendat. Gl. remittit quid de abbatibus,an debeant facere sua concilia. ❡ Glos.

5 in verbo,statuant est satis clara. ❡ † Querit per quos procurent recitat opi.⁊ remanet ꝙ procurētur per parochias visitatas. Dicit Vincē.ꝙ si sunt de loco,vbi inquirent,viuent de proprio,quasi vocati in partem solicitudinis.iij.q.vij.qui se. Si mittantur delegati,mittens procurabit illos.in aut.de man.prin.§.illud quoque. in aut.vt iusiuran.quod presta.ab his.§.j.col.ij. Dicit etiam quod non sunt dande expense prelato,nisi vbi inuenitur expresse,vt in visitatione,⁊ consecratione ecclesie.j.de simo.cū sit. De quo dic vt ibi. Vbi autem debet procurari,q̄ aliunde est,si denegentur expense non poterit coercere aliquem,q̄ non habet iurisdictionem,sed referre habebit episcopo,⁊ ipse coerceat,secundū Host.de offi.ar-

6 chipresb.c.fi.de emp.⁊ ven.c.j. ❡ † Quero an tales testes sint iurati. Dicit gl.ꝙ non.xxxv.q.vi.episcopus in synodo. Dicit Host.ꝙ non esset improbandum,dum constituuntur,si iurent,vt.d.c.eps.

7 de testi.cogen.c.preterea. ❡ † Opp.ꝙ non debeat hoc nuntiari metropolitano,sed prius episcopo.xxv.di.perlectis.⁊ negligente epo archiepiscopo.ix.q.iij.cū simus.⁊ q̄ per hoc ecclesiastic⁹ ordo,⁊c. xi.q.j.peruenit. Dicit gl.ꝙ isti inquisitores habent solam famā referre:⁊ inquirunt sine aliqua iurisdictione:⁊ hoc faciunt,vt archiepiscopus possit visitare prouinciam apparente negligentia epi. Tamen si eps nollet ipsos corrigere,non perderet iurisdictionem suam,nisi tunc demum negligens appareret,⁊ eo ipso ꝙ referuntur diocesano,probatur ꝙ multa sunt apud diocesanum correctione digna. Et dicit quod per hoc potius videtur diminuta archiepiscoporum potestas:q̄ olim poterant descendere,⁊ inquirere,an episcopi essent negligentes,non vt statim inquirerēt,nisi quando constaret de eorum negligentia hodie non possunt,nisi per eos deferatur quod hic statuitur. Tu dic vt.j.de censi.c.j.⁊ vlt.lib.vj. Sz dicit ꝙ hec glo.non bene dicit. Primo ꝙ non loquitur hic de epo visitante,sed de concilio Item hic non negat quin archiepiscopus

8 possit inquirere,etiam si non fiat relatio. ❡ † Querit glos.an istis referentibus credatur: Dicit ꝙ non,licet alijs officialibus credatur:tum q̄ non sunt iurati:tum quia habent referre solam famā. Et dicit quod propter inquisitionem episcoporum non propterea factum eorum impeditur. Hostien.dicit ꝙ quamquam dicat gl.in notorijs creditur istis,⁊ illis,in quibus assistere debent iudici.ff. ad Turpil.l.ab accusatione.§.nuntiatores.⁊ in quibus sine inscriptione admittatur.iiij.q.iiij.aliquando.C.de accu.l.ea quidem. Si vero non sint notoria,non creditur officiali vni:vt.C.e.tit.l.singuli. Si vero sunt plures,⁊ iurati,eis creditur,nisi contrarium probetur.de testi.cog.preterea. Si est dubium,quid si archidiaconus vult in aliqua villa inquirere,⁊ visitatores hi ibidem veniētes etiā volunt inquirere,an audientur:dicit Jo.an.ꝙ in iudicibus volentibus inquirere,planum q̄ in eodem negotio corā diuersis quis trahi non debet.de rescri.ex tenore. Sed hic aliud videtur:q̄ vna non preiudicat alteri. Dicit tamen ꝙ isti non poterunt inquirere sine licentia archidiaconi.lxxx.dist.non debere.q̄ plena inquisitio preiudicat semiplene:⁊ idem Vin. Hoc mihi non placet ex quo hic habet diuersis referre,⁊c.

1. ☞ Sententie late per abbatem denuntiatum,relaxantur,⁊ spoliati restituuntur.
2. Lite pendente inter subditos et prelatos,si aliquas ferat ipse prelatus sententias per quas impediatur litis expeditio,relaxantur.
3. Possessorium datur pro spoliatione iudicis iniusta.
4. Clausula,sine strepitu,summarie,⁊ de plano,quid importet. numero.14.
5. Iuramentum de veritate tacenda,fit relaxandum.
6. Ab obedientia non soluuntur monachi propter litem cū abbate.
7. Monachis denuntiantibus abbatem sunt expense ministrāde de bonis monasterij. 8.
9. Appellatio emissa pro me,⁊ meis adherentibus,an prosit.
10. Restitutionis remedium non habent monachi.
12. Excommunicationum relaxatio an possit fieri per delegatum.
13. Negotium quando dicatur ceptum.
- Citatio operatur iurisdictionis preuentionem.
15. Appellans,contra quem est processum ex inquisitione.⁊c.
16. Ordo iuris in quo possit omitti ob clausulam,sine strepitu,⁊c.
17. Deponi pro quo crimine possit episcopus inquisitus.

1 Olim. ¶ † Sententie excommunicationum, vel suspensionum late per abbatem denuntiatum, vel alios post denuntiationē ipsius in monachos denuntiantes, vel eis adherentes, relaxantur: spoliati restituuntur. Relaxantur etiam iuramenta de veritate tacēda, dicta testium denuntiato traduntur, ⁊ monachis prosequētibus de bonis monasterij ministrantur expense lite pendente: sine ipsius
2 tñ preiudicio obediunt abbati.h.d. Partes patent. ¶ † Nota ꝙ lite pendente inter subditos ⁊ prelatos, nisi propter aliam causaʒ ipse in eos promulget sentētias, ex quibus impediatur expeditio litis, sententie tales sunt relaxande: ⁊ hec ex causa, quare relaxant̄: qꝛ alias non possent prosequi denuntiationem, vel etiam testificari. ¶ Nota ꝙ paria sunt, que fiunt per se, vel per aliū. ¶ Not.scdo
3 ꝙ monachus spoliatus potest agere possessorio. † Et nota ꝙ pro
4 spoliatione iudicis iniusta datur possessorium. ¶ † Not. illa verba de plano, ⁊ sine strepitu: quid importent. de quo in cle.sepe.de ver. signi.⁊ per Bar. inquisitores religionum: qꝛ principaliter de ob-
5 seruantijs regularibus. ¶ † Nota ꝙ non valent iuramenta de ta-
6 cenda veritate: potest allegari in contrariū. ¶ † Nota ꝙ lite pendē te cum abbate pro ipsius remotione non soluuntur monachi ab obediētia sua, sed vt prius obedire tenent̄. ¶ No.ꝙ in processu in-
7 quisitionis contra abbatē debet dari copia testium. ¶ † Not.ꝙ de bonis ecclesie ministrande sunt expense monachis prelatū denuntiantibus.di.gl.s.e.ex parte. ¶ No. inquisitorē posse deputare pro-
8 secutores inquisitionis. ¶ † Nota arg.ꝙ propria authoritate pñt monachi accipere de bonis monasterij ad faciendas expensas pro denuntiando prelato. Nota argu.de ordine mentionē faciēdā. Ad
9 quod de rescri.cū ordinē. † Nota pro consuetudine appellantiū, q dicunt, appello pro me ⁊ meis adherentibus, vel adherere volentibus: ꝙ adherentes per appellationem defendātur: si eñi hoc est in pena.de offi.deleg.c.j.fortius in priuilegijs: vt hic, ⁊ de regu.iuris
10 odia.lib.vi. ¶ † Opp.ꝙ monachi vt pote non habentes propriuʒ non possint restitui.xij.q.i.non dicatis. So.dicit hic Inno.ꝙ restituuntur potius ex officio pape, ⁊ prouisione, quā ex vi petitionis. Host.dt ꝙ hoc fit ex vi iuris, saltem denuntiationis: vt hic patet, ⁊ ex no.de rescri.cū dilecta.§.fi.ff.de offi.presec.vt.l.i.§.quod aūt. salua tamen ordinis disciplina.de reg.c.fi. Et hoc intellige de restitutione claustri, scʒ ꝙ restituantur ad claustrū, ⁊ obedientias: hoc petere non possunt, secundū Inno.arg.de statu mo.cū ad monasterium.§.tales. Et est ratio, qꝛ nihil potest suo nomine possidere: vnde suo nomine agere non potest possessorio, qd non datur, nisi possidenti.de resti.spo.olim.j.⁊.ij. Monasterium autem non est spoliatum, cū illā obedientiam per abbatem, vel monachū possideat: ⁊ sic nec nomine monasterij possidere, vel petere hoc potest. Host. ⁊ Abb.tenent contra, si post negotium ceptum hoc fuerit attentatum. Et quod dicit contra iustitiam, dicit assertiue, non conditionaliter: qꝛ non pōt esse nisi ꝫ iustitiā, ex quo pendēte negotio fuit attentatū. Ad qd no.s.eo.cū dilectus.⁊ facit de cōstit.cū M.ad fi. De hoc.s.de resti.spo.itē cū quis. De quo dic vt in.c.cū dilecta.s.
11 de rescri.vbi posita sunt verba Host.in.d.c.item cū quis. ¶ † Op. ꝙ talia iuramenta hodie sunt nulla, nec sunt relaxanda.de of.ord. qꝛ plerique.lib.vi. Dicit hic Io. And.standū contrario hodie. Et dicit Gof.ꝙ nihilo minus procedetur contra eū, qui voluit eludere iurisdictionem iudicis, ⁊ probationis copiā subtrahere.de testi.
12 constitutus.iij.q.vij.§.tria.ver.si vero. ¶ † Quero an relaxatio excommunicationum possit fieri per delegatum inquisitorem absq͂ speciali mandato: Dicit Io.And.ꝙ sic: qꝛ cui committit̄ principale, cōmittitur ⁊ accessoriū.de offi.deleg.prudentiam.§.pe.⁊ vlti. Seruat̄ tñ forma, q̄ ibi habet̄.sm Host. Scdo p hanc decre.dt hic Io.an.suspēsum repelli a testimonio, sicut excōicatū. Qd itelligit Host.i.de suspenso ab hoie, sm no.de consue.cū dilectus.de ele.excom.minist.si celebrat. Et sic intelligit̄.c.veniens.de quo Spe.de teste.§.i.ver.quid de suspenso.ibi Spe. Idem ibi Io.An.dicit qd non loquitur decr.apostolice.de testimonio.⁊ gl.ibi posita facit in contrarium.in fi. Dicit tamen ꝙ ad hanc decre.possit responderi quod hic de iure debuerunt relaxari sententie propter litis pendentiam, ⁊ non propter testimonium, sm Io.And. So. Hoc mihi non plʒ propter illa que dicā cū gl.vlti.dicit ꝙ propter excōicatione fuit alternatiue hic de suspēsione subiūctū. finalr ꝯcludit quod multe sint spēs suspensionū, de quibus in cle.cupientes.de penis.
13 ex illarū ⁊ culparū varietate iudicabit̄.sm Io.An. ¶ † Quero tertio qñ dicat̄ negotiū ceptū quo ad retractationē sniarū. Dicit ꝙ p citationē.de offi.dele.c.gratū.⁊.c.lʒ. Imo ex quo sciuit abbas inquisitionem cōmissam.de ap.meminimus.⁊.c.suggestū. imo ex quo cōtra abbatem appellauerūt, vel iter arripuerūt ꝫ eum ꝓpter inquisitionē impetrādā a papa.de ap.c.de priore.⁊.c.dilecti. Per hoc dicit hic Host.bñ dictū: qꝛ litera non dicit litē motā: quo casu expectatur litis ꝯtestatio.de ver.sig.ex pte.sed dicit ceptā ⁊ pēdentem: q̄ dr cepta ⁊ pendens p modos p̄dictos: hic eñi nō poterat lis contestari, nec erat cū quo, cū p inquisitionem ageret̄: vt li.nō conte.c. qm.§.sunt ⁊ alij.⁊ tñ dicit̄ ceptū negotiū, quo pendente nihil est innouandū. Puto qd retractatio hic non fiat per titulū vt lit.pen. qꝛ quo ad potentiā excōicandi non obstat litis pēdentia, cum abbas esset in possessione, sed ꝓpter turbationem iurisdictiōis, ⁊ iu-
14 dicij: vt dicā cum gl. ¶ † Quero quid importēt hec verba sine strepitu, ⁊ figura, ⁊c. Io.An.remittit ad cle.fi.de verb.sig.⁊ ad gl.in.c. fi.de her.dic plenius vt in extrauag.ad reprimēdū.p Bar. In processu autem ꝫ regulares remittit̄ rigorosa ⁊ clamorosa subtilitas aduocatorum, ⁊ iuris, ⁊ secundum obseruantiam salutaris regule est procedendum.de appe.reprehensibilis.de reg.c.fi.⁊ magis in monachis, de quibus hic nihil dicetur: qꝛ ipsi corrigunt̄ secundū regulares obseruantias: vñ quo ad illos proceditur de plano: sed quo ad abbatem, qui ab administratione, quā tʒ remoueri pōt, ordo seruat̄, ⁊ seruari mandat̄, q ꝯsistit nō in subtilitate. sed in veritate, vt pʒ ex predictis: nō tñ vsquequaq; in talib⁹ est seruādus.s.e. qualiter.ad fi. Unde ⁊ sine infamia ꝓcedit̄ ad inq̄sitionem ꝯtra tales regulares.de sta.mo.cū in singulis.⁊.c.seq. ordo tamē, q ꝯsistit circa veritatē, ⁊ legitimā defensionem seruandus est in talibus: vt hic, ⁊ de stat.mo.c.ij.§.fi.nā ⁊ ob hoc excōicato seruat̄ ols defensio de exce.cū inter. Et p hoc approbatur qd no.post Host.s.eo.qualiter.sup v̄bo, peruenit Per lrām, in fi.dicit hic Io.An.qꝛ remoto, vel repulso prosequente inquisitionem, alius, cuius interfit, veniens admittitur: imo ipse iudex ex officio procedit.de quo.s.eo.
15 cū oporteat.⁊.c.licet.ad fi. ¶ † Quero, si is, ꝫ quem processuʒ est ex inquisitione in cā appellationis, vel alio modo dicat nullum processum contra se habitū, vel alias reuocandū, an est necesse vocari illū qui inquisitionē impetrauit. Inn.dicit ꝙ non.s.de procu.c.in nostra. quasi sua non intersit: qui, si interesset, mutari non posset, et tñ mutat̄, vt hic pʒ. Consiliū tñ est ꝙ iudices eū vocent, vel mittāt ad eū, vt p eū instruant̄. Potest tñ talis appellare, ⁊ tʒ appellatio, q̄ ipse, vel alius de collegio prosequi pōt: arg.de elec.c.j.lib.vi. Sic ⁊ procurator pōt appellare: sed nō tenetur prosequi.de procu.non iniuste.sm Inn. Host.in hoc remittit de app.cū speciali.ad fi.ibi: corā superiore. Io.an.dt videndū qd no.de testi.cū clamor.in gl.c. fi. Si per inquisitionē, ⁊ crimē est graue, ab administratione conuictus remouetur, nisi misericorditer agatur: sʒ si tale sit, quod post penitentiam executionē impediat, quid iuris.s.c.inquisitionis.i.rñso. In denuntiatione vero sm qd diuersa est, sñie diuerse formabūtur, in Euangelica iniungit̄ pñia: si iudicialis, ad satisfactionē condēnabit̄. Si canonica, pena debita imponet̄: vel peccatū fieri prohibetur: vel aliter, vt req̄rit nuntiationis mod⁹, sn̄iabit̄, si in moduʒ exceptionis ipediat̄ ille act⁹.s.e.sup hie. Si aūt inepta sit petitio,
16 absoluit̄ reus ab instantia iudicij.de iudic.examinata. ¶ † Quero in quo omittet̄ ordo iuris: Dic quo ad subtilitatem: ⁊ qꝛ leuiores probationes sufficiunt, nec tot exceptiones recipiuntur, nec cogit̄ sic ad vnguē seruare formā, dūmodo veritas nō omittat̄: vt i cle.
17 sepe.de ver.signi.sm Host. ¶ † Glo.pe.fuit supra expedita inq̄sitio dt penā depositionis imponi: illud verū, qñ crimen ad hanc penaʒ
18 sufficit.de iud.at si clerici. † Inquantum dicit denuntiationē fieri ad pñiam: illud est verum, inquantū agitur de denuntiatione Euāgelica. Secus si de canonica agitur: qꝛ in illa aliq̄ñ agitur ad penam.de quo plene per Gul.i Spe.de denū.§.ij.ver.vt aūt. ¶ Hic Inno.⁊ Io.And.ponunt gl.mag.in qua primo tractant quis sit effectus actionis ciuilis, ⁊ accusationis, vel prosecutionis criminalis. Scdo quot sunt genera penarū, tam de iure ciuili, q̄ canonico. Tertio vbi pro delicto repertur a iure certa pena imposita, an in quolibet agendi modo talis pena imponatur. Quarto an penas a iure impositas iudex possit moderari, ⁊ qñ: ⁊ si non reperit̄ determinata, q̄ imponat. Quinto an in criminalibus sñie trahāt
19 secum executionem, ⁊ qñ. ¶ † Ad primū, qñ querit̄ qs sit effectus criminalis

criminalis accusationis, vel prosecutionis criminalis, vel etiā ci-
uilis. Dic qđ finis actionis ciuilis dirigit ad finem consequendi
priuatum interesse. Qđ ptz: qz actio est ius psequendi in iudicio,
qđ sibi debetur. Insti. de actio. §. j. Et hoc est verū, siue agat ex de-
licto ciuiliter, puta furti, vel cōsimili, siue ex pecuniaria causa, vel
contractu: puta actione ex empto, vel depositi, vel consimilib⁹: nisi
in popularib⁹ actionibus consequatur speciale interesse vniuersi-
20 tatis, cuius nomine agitur, sm Inn. ¶ †Not. hoc vlti. quia vide-
tur velle Inn. agente populari actione debere concludere nomine
vniuersitatis. Sed de hoc dic vt no. per gl. ff. de pcu. l. 1z. ⁊ quod ibi
etiā no. doc. Nam si plurimū ledor possum etiam nomine meo con-
cludere: debet tñ agere tanq̄ quilibet de pplo. l. mutus. §. in popu-
larib⁹. ff. de pen. Qñ aūt agit criminaliter, si ius agētis non est cō-
sequi interesse, sed agere ad penā, ⁊ finē vin. dicte publice, vel vltio-
nis. C. qui accu. non pos. l. nō ignorat. ⁊ l. si quis. vel adēptione bo-
norum. ff. vi bon. rap. l. j. Idem si pena pecuniaria imponat, dum-
modo p vindicta fisco veniat applicanda. ff. de pu. a. l. iij. §. vlti. Qđ
no. qz hic ponit verā opi. ⁊ gl. ɔtrarie, de quibus dixi super rubri-
21 ca de iudi. †Nunqđ antē si agitur p interesse fisci, dicat actio ciui-
lis, dixi in dicta rubrica. Nam, vt dicit hic Inn. ita est vindicta in
pecunia, sicut in corpore, vel fama. Inquantum dixi finem crimi-
nalis actionis esse vindicte publice ⁊ non interesse priuati: hoc est
verum principaliter. In criminali autem instantia iudex qñq; in-
cidenter facit interesse partis restitui, ⁊ imponit etiā penam fisci, ⁊
vindicte: vt in aut. vt nulli iudi. §. super hoc autē. ⁊ in aut. vt iudi.
sine quoquo suffra. §. necessitatē. qđ quidā sm Inn. restringūt, qñ
iudex pcedit ex officio p viam inquisitiōis. Vel pōt dici sm Inn.
qđ ad ambo predicta nō fiet cōdēnatio in instantia inquisitionis,
sed poterit ɔtra leges agi vtroq; modo, ⁊ criminaliter. ⁊ postea ci-
uiliter. C. qñ ciui. acti. preiudi. cri. l. ij. Et sic pōt responderi ad mul-
tas leges, q̄ in cā criali dicūt pecuniā dādā leso. C. ad l. Iul. repe. l.
si. ff. de sepul. vio. l. ij. §. qđ de se. ⁊ §. seq. sm Inn. tz primū, qđ etiam
tz Bart. in. l. interdū. §. qui furem. ff. de fur. ad hoc. l. iiij. §. si dicat.
ff. si. regun. l. medicus. de va. ⁊ extraor. cogni. l. penul. de calum. l. qđ
indebitū. ⁊ de ɔdi. ob tur. cau. Per qđ dicit qđ pcedit libell⁹: Pe-
to eum puniri, ⁊ condemnari, ⁊ rem mihi restitui, seu damnū emen-
dari. Nec obst. l. interdum. de publi. iudi. qz ciuilis, ⁊ criminalis nō
accumulantur eodem libello: sed criminalis principaliter, ⁊ incidē-
ter officium iudicis imploratur, vt faciat rem restitui, ⁊ damnum
emendari. Hoc verum, inquātum veniat restitutio faciēda a prin-
cipaliter accusato: secus si a tertio: vt. l. defuncto. §. j. ff. de publ. iu-
di. Per qđ videtur velle hoc habere locū, etiam si agatur accusa-
tiōis via, quicquid senserit Inn. Et est casus in quo iudex crimi-
nalis cause cognoscit de ciuili, lz regulariter cōtra. l. solemus. §. la-
22 trunculator. ff. de iudi. ¶ †Quero secūdo quot sunt genera pena-
rum tam de iure ciuili, q̄ canonico. Dicit hic Inn. quod sm leges
sunt septem genera penarū, de quibus Hosti. remittit ad Sūmā,
de penis. §. quot sunt. ⁊ §. in quibus. ⁊ §. quando. Et qdam sunt ca-
pitales, ⁊ qdā non capitales. Capitales sunt he: Prima est mors
corporis, q̄ mors multis modis infertur. ff. de pen. l. aut damnū. §.
vita. ⁊ l. supplicij. ⁊ l. capitaliū. §. idem. ⁊ §. famosos. Secunda pe-
na est morti pxima, pena. s. metalli. Aduerte tñ qđ quidam dam-
nantur in metallum: ⁊ hi grauioribus penis, ⁊ vinculis puniunt.
Quidam in opus metalli: ⁊ hi leuiorib⁹: ⁊ in hoc inter istos est dif-
ferentia: ⁊ ambo hi libertatem, ⁊ ciuitatem amittunt. Alij dānan-
tur in ministeriū metallorum, hoc est, vt seruiant damnatis in me-
tallum: ⁊ hi non libertatem, sed ciuitatem tantum amittunt. ff. de
penis. l. aut damnū. §. est pena. ⁊ §. se. Tertia pena capitalis est de-
portatio, ⁊ in opus publicum damnatio, sed non in metallū: ⁊ isti
non libertatem, sed ciuitatem amittunt. ff. de penis. l. qdam. Non
capitales autem sunt quatuor. Prima est relegatio ad tempus, ⁊
in perpetuum, tales bona nō amittunt. Secūda est infamia. Ter-
tia est dignitatis amissio, vel ad dignitatem, seu officiū, vel forma
interdicta aspiratio. Quarta verberum experimentū. ff. de penis.
l. si quis forte. §. si. ⁊ l. aut damnū. de interdic. ⁊ releg. l. relegatorū.
§. ad tempus hoc sm leges. Dicit Inno. qđ sm canones non per
omnia tales pene imponunt, sed alique possunt illis pportionari.
Nam pene mortis per canones non imponunt. ne cle. vel mo. sen-
tentiā. h. d. c. j. ⁊ ij. ¶ No. cōtra illos, qui imponūt penā carceris, ⁊
extenuāt vitā ad mortē: qz hoc nō est licitum: ⁊ idē de illis, qui po-
nunt in caueis. Huic quedā est similis, qñ ppter delictum. vel in-
corrigibilitatem relinquit curie seculari. de cri. fal. ad falsariorum.
de here. ad abolendā. de iudi. cum non ab homine. xi. q. iij. illum. de
verb. signi. nouimus. Pena damnationis in metallum non inue-
nitur imposita per canones: sed si imponeretur, non retractaret.
de calū. c. j. ⁊ cui equiparatur pena carceris, quā pro grauissimis
criminibus infligit canon. de here. c. pen. Et qđ quis in pena redi-
gatur in seruitutē, habetur. xxxij. di. cos. loquit in mulierib⁹ habē-
tibus sciēter cū ɔstitutis in sacris: vel tradit curie seruitutis. xij.
q. j. statuim⁹. Vel vēdant. lxxxj. dist. clerici. Qđ est dictū de scda, di .

⁊ de tertia: ⁊ hoc de capitalib⁹ sm canones: de nō capitalib⁹. Pri-
ma scz relegatio, nō est in vsu, sz ei succedit detrusio in monasteriū
de qua. l. di. c. eps aūt. lxxij. di. Roman⁹. Pōt etiā loco illius dari pe-
na exilij: vt in. c. j. de calū. ⁊ in. c. cū non ab hoie. de iudi. Scda pena
infamie hñ est de iure canonico. Tertia est dignitatis amissio. Nā
degradatus qñq; deponitur. xi. q. iij. epis autem. ⁊ interdicit qđ ad
nullam dignitatē assumatur, sed in habita remaneat. de si. presby.
c. si. de elec. super eo. vel qđ in certa ecclesia ordinentur. ij. q. j. in pri-
mis. ⁊ qđ ad superiores nō ascendant. de temp. or. ex tenore. Item
est suspensio ad tempus, vel in perpetuum. Item ab officio ⁊ bene-
ficio. Item ab ingressu, ⁊ multe alie pene consimiles sm ecclesiam,
de qbus suspensionibus varijs in cle. cupientes. de penis. ⁊ de alijs
penis per gl. de offi. or. ad reprimendam. De pena aūt infamie, sa-
tis ptz qđ ab ecclesia imponit. de testi. testimonium. Nam quicūq;
est ifamis sm leges, est infamis sm canones. ij. q. iij. §. hinc colligi-
tur. vi. qđ. j. infames. Et vltra hoc est infamia canonica: vt in. d. c.
23 testimonium. ⁊ no. in. c. cum te. de re iudi. ¶ †Tertio quero an or-
dinaria pena a iure statuta imponatur pro quolibet modo agen-
di, ⁊ procedendi de crimine. Dicit Inn. qđ tres prime pene capita-
les, ⁊ non capitales, vt degradatio, nunq̄ imponitur, nisi directe
quis accusetur, ⁊ cōuincatur. de simo. dilectus. ij. Hoc dicit verū,
nisi de crimine cōstaret per cōfessionē in iudicio: qz fine directo mo-
do pcedēdi accusationis statim quātūcunq; grauior pena posset
imponi. ff. ad legē Aqui. l. proinde. Ꝫ. de cōfes. c. ij. ij. q. j. c. j. ⁊ ij. Idē
dicit, ⁊ si nō confiteatur, sed alias notoriū sit iuris. Qđ no. vt si ac-
cusauit dominū suum corā iudice. C. qui accu. nō pos. l. si quis. Itē
ad predictas penas, preter q̄ ad depositionē, proceditur cōtra ab-
sentem alias contumacem: sed ad depositionem, ⁊ ad alias penas,
que sunt vsq; ad relegationē non pceditur in absentē. ff. de penis.
l. absentem. iij. q. ix. decernimus. sm Inno. no. qz limitat hic no. iij.
q. ix. in summa. ⁊ que no. Ꝫ. de dolo. veritatis. Alie autem pene im-
ponuntur, etiam si agatur inquisitionis via. de simo. dilectus. ij. in
aut. vt nulli iudi. §. super hoc. Infamia autem quandoq; in ciuili-
bus actionibus irrogatur. ff. de his, qui no. infa. l. furti. §. si. ⁊ pe. ⁊
l. j. Et alique etiā ex predictis penis imponuntur in foro peniten-
tiali. l. di. si ille. ⁊ alique ante litis cōte. ad puniendā contumaciam.
24 de offi. dele. sane. vt lite nō conte. tue. ¶ †Quero quarto an liceat
iudici penā a iure impositā moderari? Dicit hic Inn. qđ si in sen-
tentia apponit penā: vt depono, in monasteriū detrudo, vel in exi-
liū mitto: illa intelligit esse imposita, si penā nō exprimit, sed cōdē-
nat de delicto: puta, condemno te de adulterio: ⁊ tunc non est iudi-
cis moderari penam, sed pena imposita infligetur. ij. q. ij. §. sed no-
tandum. lz etiam ante moderari potuisset. gl. v. di. omnis, qui. Et si
nō est pro crimine certa pena imposita determinata, de similibus
ad similia pcedet, vel minima imponet, vel consueta: vt no. gl. in. l.
qđ ergo. §. pena grauior. ff. de publi. iudi. De hac materia dic ple-
nius in. l. ⁊ si seuerior. ⁊ in. l. qđ ergo. §. pena grauior. ff. de his, q no.
infamia. ⁊ C. de his, q no. infa. ⁊ vide in. l. j. in si. ff. ad Turpi. ⁊ plene
25 dixi post Inn. Ꝫ. de cōsti. ne innitaris. ⁊ in. c. j. ¶ †Scdo quero an
sentētie in criminalibus trahant secum executionē. Dicit hic In-
no. qđ regulariter nō. Sunt tamen aliqui casus, in quibus trahūt
executionem quo ad aliquos effectus. Nam si talis sit pena impo-
sita, que libertatem aufert, vlterius eius testamentum non valet,
nec aliquid ex testamento capiet. ff. de leg. j. §. a prefecto. ff. de pen.
l. qui vltimo. ⁊ l. ad bestias. Et hoc verū, nisi aliquid ageret ratiōe
publici iudicij, vbi tolerari aliquid operaretur. Nā si sit prelatus,
⁊ sententiā ferat, valebit sententia, q̄diu toleratur in officio. viij.
q. iiij. nonne. Alias sequeretur qđ condemnatio furti, vel depositi,
vel mandati, qui est infamis. ff. de his, qui no. infa. l. furti. §. pen. si
sententiaret, eius sententie non valerent. Ad hoc. iij. q. vij. c. j. xix.
distin. secundū. de offi. preto. l. Barbarius. nisi in eum lata esset sen-
tentia depositionis, vel spoliatus esset insignibus dignitatis: tūc
enim sententia lata a tali non teneret. ff. de his, qui notā. infa. l. j. §.
igitur. ff. de iudi. l. cum pretor. Nec pōt dici qđ toleretur, sed intru-
26 sus dicitur. ¶ †No. bene, qz qđ dicimus gesta tolerati tenere, pro-
cedit quādo est toleratus in officio, lz sit sententia lata super cri-
mine, quo venit dignitate priuandus, vel inhabilis sit ad iudican-
dum ad actum agendū: ex quo tamen causa, super qua lata est sen-
tentia, ⁊ habilis ad priuandū officio, lz per snīam super delicto nō
sit priuatus, poterit tamen per suum iudicem priuari, siue crimi-
naliter, siue ciuiliter sit actum. ij. q. j. multi. debet tamē sentētia fer-
ri priuationis, ⁊ debet vocari absens: ⁊ si non venit, condemnabit:
qz notorium est crimen per sententiam: vt not. de cler. coniu. c. tua.
Non ob. Ꝫ. eo. super. qz iudex, qui cognoscit super crimine in modū
exceptionis, non potest super alio iudicare. de simo. licet. Sed hic
iudex, de quo est dictum, procedit per modū inquisitionis, vel ac-
cusationis, vbi bene sequitur pena ablationis beneficij: ⁊ snīa non
inducitur ad priuandum, vel probandum qđ sit priuatus: sz indu-
citur ad pbationē criminis, qđ sit crimē notoriū: sic p eādē snīam
super crimine latā probaretur infamis, ⁊ repelleret a testimonio,

27 vel de Jusibus.de testi.testimoniu. ¶ †Not.bene qd licet sententia in ciuili,vel super exceptione non prosit.vt in illa instantia possit sequi condemnatio in criminali,prodest tamē vt possit cōtra eum procedi ex illa sententia,et non a instituta tela delictu probari notorium,et pena ordinaria imponi:et sic sententia faciet notoriu,etiam ad illos effectus,ad quos non est promulgata sententia. Inquantum aūt dicit qd proficiet etiam ad infamiā,intellige quando causa infamat notoria,absq sententia. Nec obst.ff.de his,qui no.infa. 28 l.Lucius.et de ordi.cogni.cum dilectus.in fi.†Nunquid autem hi, ad quos spectat electio,possint eligere post talem sententiā latam super crimine. Dicit hic Inn.qd non,antequā sit data eis licentia vel per sententiā sit amotus,ex quo expectatur sententia hoc modo. Depono talem prelatum,vel clericum,vel perpetuo cum a sua ecclesia remoueo,vel suspendo.S.de cle.non resi.ex parte.et c.qualiter.et vide qd no.de cōces.preben.cum nostris.in gl.multum ergo. per totum.et maxime ad fi.ver.sed quid.et de exces.prela.inter dilectos. Dicit tamen qd si imponitur talis pena,ex qua infametur, vt qr suspenditur perpetuo propter furtum,vel aliud crimen,de quo damnatus est,satis videtur qd alius in locum eius possit eligi.ff.de decu.l.ij.et l.ad tempus. Secus si ex alia causa suspēditur: puta qr tumultum fecit.v.q.iij.in loco. Idē dicunt aliqui,si sola pena infamie infligatur sine sententia.ff.qui.ex cau.infa.irro.l.ij.et l.fascibus.alias ictus.qr maior,et euidentior est infamia,que ex pena procedit,quam que ex sententia. Non placet mihi qd perpetua suspensio apud iudicem.et S.eo.cum oporteat.super gl.ex hoc.per hāc decre.dicit hic Jo.an.qd possunt plures prosequi inquisitionem:vt hic,et j.c.j.in princi.sicut et accusationem.S.eo.licet.et exceptionem.et de except.dilecti. De illis tamen magis idoneus eligi potest.ff.de popu.actio.l.iij.et alij poterunt assistere,et iuuare.de testi.insuper.sm Innoc. Idem videtur de procuratore a pluribus constituto,vt nomine omnium admittatur,nec cogatur eligere cuius nomine prosequatur,cum sit eadem ratio.ff.de exercito.l.ne in plures.sm Inno.ad qd.l.nec qd tamen.§.in hac.ff.iudi.solui.secundum Hosti.hoc verum,nisi ex eadem causa,vel ratione eiusdē criminis plures prosequātur inquisitionem,accusationem,vel exceptionem. Nam si sunt diuersa crimina ex eodem,vel diuersis factis descendentia,plures possunt admitti.C.eo.l.qui de crimine.de quo dic vt ibi:et vide.S.eo.titu.c.super his.per literam.in fin.dicit Abbas duo. Primo qd abbas nō habet exceptionem cōtra monachum occupantem res monasterij pro expensis denuntiationis causa factis,vt nō teneatur respondere super questionibus,super quibus denuntiatur,donec fuerit institutus. Secundo quod sit licitum occupare monacho res monasterij,si abbas nolit sibi ministrare expensas,maxime cum vtilitatē monasterij procuret. Vincen.contrarium dicit de ma.et obe.dilectus. Dic quod prius debet sua exponere,sm Jo.an. Istud dictum Vincen.videtur non posse stare:cum monachus nihil proprij habeat:vt.xij.q.j.nolo.et c.non 29 dicatis.ergo qd non habet,expendere non potest. ¶ †Querit gl. quare hic relaxentur sententie. Dicit gl.vt si velint proferre testimonium,possunt:et ex hoc non repelluntur,nisi subsit alia causa. 30 ¶ †Oppo.qd lite pendente contra prelatum inter subditos,non sit suspensa iurisdictio prelati.viij.q.iiij.nonne. Sol. Quidam dicunt qd propter litis huius pendentiam sit suspensa iurisdictio prelati quo ad subditos:et ex hac causa hic retractarentur sententie,per que dicunt totam iurisdictionem esse in potestate superioris:et sic facit iniuriam iudici,sub quo pendet iurisdictio exercendo iurisdictionem. Fatetur tamen qd interim sunt sub obedientia sui superioris,contra quem pendet lis:sed non potest exercere iurisdictionem:et si non obediant,vt debent,compellantur per superiorem:et si superior esset negligens,ipsemet personaliter posset iudicare.S.de offi.ordi.significauit. Alia est opi.qd duret iurisdictio, et sint sub eius obedientia,et non priuetur exercitio lite pendente, dummodo iuste faciat:et hoc voluit glo.per tex.ibi:contra iustitiā spoliauit. Et hoc tenet gl.licet dicat fore honestum quod hoc fiat per superiores iudices:et inquantum dicit hic relaxandas sententias,hoc non fit,qr sint late pendente lite,sed qr executio impedit litis exercitium:vt patet ex.j.gl.cum essent necessarij ad testificandum,vel denuntiandum.S.de testi.veniens.ij.ad hoc de excep.apostolice.ff.de repu.l.ex consensu.sm Gof.et Hosti. Vel hic dic qd eos excommunicauit iniuste,ex eo qd denuntiabant. Hostien.dicit hic qd iudex inferior pendente iudicio coram superiore,vel articulo pendente,vel dependente ab eo,vel eius occasione,vel ad impedimentum ipsius,nihil debet innouare:vt hic dicit,et probatum est supra. Super alijs vero indistincte procederet,nisi forsan occasione pendentis negotij alias fuerit legitime recusatus.S.eo.cum dilectus.de appel.ad hoc.sm Hosti.gl.alie sunt literales,excepta penul.que inducit literam contra eos,qui non faciunt dictorum testium copiam,et sumunt testium nomina,contra quos iuste posset appellare. Hosti.dicit quod litera dicit de testibus,et non de nominibus:qr tradere nomina,in simplicitate consistit:dicit tamen circa tales hoc totum arbitrarium:nam considerandum dicit,an tales sint suspecti,an non:et vide quod no.de testi.preterea.ad fin.et c.in literis.ad fin. Antonius de Butrio.

1 ☞ Contra infamatum de dilapidatione inquiritur de veritate.
2 Denuntiare possunt canonici episcopum de dilapidatione.
3 In inquisitione attendi debet locus.
4 Relationis iudex potest terminum statuere ad comparendum coram iudice,ad quem fit relatio.
5 Infeudatio sapit naturam alienationis.
6 Administratio prelature interdicitur prelato pendente lite.
7 Promotus canonice quis possit dici.
8 Inquisitor in quo necesse habet inquirere facta denuntiatione.
9 In relatione que sigilla exigantur.
10 Iudex remissionis an possit assignare partibus terminum ad cōparendum peremptorie coram iudice,ad quem fit remissio.
11 Iudex a quo an possit prefigere terminum partibus ad comparēdum coram iudice ad quem.
12 Delegatus commisso articulo,puta testium receptionis,si ab eo appelletur antequam incipiat procedere:etc.
13 Si appellatum est a delegato respectu certi articuli,et hoc non obstante processit,etc.
14 Inquisitione pendente super dilapidatione,an sit prohibita alienatio prelato.

1 **Relatorum.** ¶ †Contra infamatum de dilapidatione,inquiritur de veritate,et interim interdicitur ei omne genus alienationis. In prima episcopi denuntiatio. In scda ipsius commissio,ibi:discretioni.que duo facit. Primo mandat inquisitionē fieri,et remitti. Scdo inquisitionē criminum assignari,et alie2 nationem interdici. ¶ †No.qd canonici possunt denuntiare epm, 3 maxime de crimine dilapidationis. ¶ †No.qd in inquisitione cōi4 ter quis attendere dz ad locum. ¶ †No.arg.pro et cōtra,qd iudex relationis possit statuere terminū ad cōparendū coram iudice ad 5 quē relatio est facienda. ¶ †Not.qd infeudatio sapit naturā alie6 nationis.†Et no.casum,in quo lite pendēte cōtra prelatū interdicitur prelato administratio,et tollit exercitium sue administrationis,et possessionis:qr ex exercitio periculū timetur. ¶ No.qd plures admittuntur ad prosequendā inquisitionē. de quo.S.c.pro7 xi. ¶ †Quero de exemplo,quo posset dici vnus canonice promotus. Dic qd forte per vim,et potestatē laicorū intrusus.de elect.gsquis. vel alias cū mortali.de elec.c.pe. Secus si esset defectus forme: qr oia complentur in cōfirmatione,sicut defectus etatis per interlocutoriam.de elec.cū dilecti.qr snia etiam cōtra ius litigatorū lata trāsit in rem iudicatā,si non appellatur.de re iudi.cū inter.de hoc 8 de elec.qd sicut.vbi plenius. ¶ †Quero in quo solicite hz inquirere. Dic,sm aliquos,primo de fama,scdo de veritate.S.eo.cū oporteat.sed per lrām,cōsequit veritatē,etc.videt cōmisisse inquisitionē 9 veritatis,sm Jo.an. ¶ †Quero quare exigunt sigilla: Dic qr posset negare scripturā tabellionis esse.de elec.scriptū. Et si dicas,negari possent sigilla,sed nō sic frequēter id fieri ɔsueuit.ff.de legi.l.nā ad ea.sed et sigilla per cōpatriotas,q sunt in curia,facilius probant:pauci aūt essent,q dicerēt ibi talē tabellionē errari,sed multi inueniunt hñtes notū sigillū:sed et frequēter fit fides de his in curia per cōparationē procuratorū sigillis sigillatorū. Voluit etiā papa poni sigilla,qr nō posset ita cōmode includi sine sigillo,sicut cū sigillo. Fit aūt inclusio,ne qd falsitatis cōmittat:et si frangerentur,de facili falsitas appareret.de offic.dele.cū olim. Et sic argue, plus credi sigillo,q̄ instrumēto.qd dic vt de pba.qm.de testi.cū a 10 nobis.sm Hosti. ¶ †Quero qualis erit iste terminus: Quidā dicunt assignandū peremptorie:alias esset iterato citandus.de iudi.l.ad perēptoriū.et l.seq.vsq ad.l.de qua re.de offi.dele.cōsuluit. Sz dicit Gul.hunc terminū intelligi peremptoriū,in ti.de remis.§.videndū.in prin.et §.ij. Ad qd no.de offic.dele.cōsuluit.et l.ij.c.quo,et qñ iudex.de app.sepe.et de renun.veniens.et tz Inn.de app.c.super eo.posse distingui,an presentibus partibus esset terminus statutus,an absentibus. Primo casu pcedet scda opi.per dictā.l.ij.secundo casu prima. ¶ Quero an posset iudex remissionis statuere talē terminū,si hoc nō habeat in mādatis. Dicit Inn.qd pōt statuere talē terminū iudex,q cām instruxit,vel q recepit testes,vel aliud fecit de mādato superioris,etiā si in literis nō dicat qd talē terminum,etc.qr eo ipso videtur cōmissum,vt partes ad superiorē 11 iudicem remittat,ne causa remaneat sine termino.†Nam et iudex, a quo appellat,prefigit talē terminum.de appel.personas,fortius a quo nō appellat. Et hoc tenet Gul.in Spe.de remis.§.videndū. 12 post prin.ver.hoc quoq. ¶ †Querit Inn.quid si commisso certo articulo delegato,puta receptionis testium,vel alterius,si appelletur a delegato antequā incipiat pcedere,et post appellationē procedit,et contingat cum remittere negotium ad superiorem,an possit

statuere

[illegible] terminum [illegible] appellanti, si appellationi nõ deferat. Dicit q si [illegible], et appellet ex iusta cã, dic expressa. de qua tñ est dubium an sit vera, vt ibi no. cã. lz nõ oneratur incõtinenti pbatio parata, nõ poterit statuere terminum: nã ad psequendã appellationẽ non põt, cũ et non decreuerit. Jo. An. ibi dicit qõ hec nõ videt sufficiẽs ratio, per. c. oblate. de ap. et c. cum appellationibus. eo. ti. lib. vi. In cã aũt principali super articulo, super quo nõ pcessit, melius constaret, procedere non potuit: frustra enim assignatur, cũ in illa pcedi nõ debeat, nisi expedito articulo appellationis. de ap. vt debitus. et c. interposita. de quo in Spe. de remi. §. videndum. ver. verũ si primus. Si vero appellat' nullã cãm appellãdi assignet, q̃ ante sniam emisit, cũ constat talẽ sniam esse nullã, tunc bene posset assignare terminum, vt in cã principali procedat: nec sufficit, si tũc tã tum parti psenti terminum assignet: et lz ea parte tõtũ presente tenuerit receptio testium', qz receptio testium plus fit ratione iudi-

13 cis, ad quẽ appellatũ est, quam iudicis a quo appellat. ❡ † Querit Inno. qd si appellatum est a delegato respectu certi articuli, et hoc nõ obstante tpe pcessit, et reenlit cũ termino ad iudicẽ ad quẽ, non facta mentione de appellatione a se, an si delegãs pcesserit, valeat processus. Dicit hic Inn. primo qõ si delegãs pcedit ignorãs appellationẽ, qz delegatus nõ significauit de appellatione a se facta, non valebit processus eius: qz aduersarius dolose tacuit appellationem: quã si dixisset, nunq̃ iudex pcessisset, vel procedere debuisset 5 non legitime citatum, et ordine peruerso: cum causa appellationis precedere debuisset cãm principalem. ii. q. vi. §. diffinitiua. ver. plãtã. de app. vt debitus. et c. interposita. ff. de iudi. l. si pretor. Hec dicit vera, qñ dolose tacuit aduersari'. ff. de iudi. l. si ptor. §. i. Uel si iudex sciuit: vt. d. c. si duobus. Ubi aũt iudex ignorauit. et aduersarius dolose non tacuit de appellatione, tenet processus habitus super principali, ex quo aduersarius nihil dolose egit, et ignorauit iudex: et his casibus non est necesse excusatorem mittere. Recitat alios dicere qõ pcessus tz, eo qõ citatus non misit excusatorem etiam non facta mentione de appel. qz sic citatus debet comparere, vt suas proponat excusationes, et exceptiones, ita vt proponat hanc exceptionem, appellatum esse, vt alleget suum priuilegium: vt. ff. de iudi. l. si quis ex aliena et nisi compareat, valeat processus habitus ɔtra eum. Et in hoc residet Inn. et dicit Jo. An. q per hoc dictum Inn. recedit a primo dicto, et sequentibus: vt non sufficiat etiam mittere excusatorem. Primum credo tenendo opi. qõ nõ expedito articulo appellationis non habeat iurisdictionem super principali, vel habet ipso iure suspẽsam. Qõ videtur, ex quo est appellatum, lz ad eundem deuoluatur: si tenetur qõ iurisdictio sit exceptione elidibilis, procedit scdm. In casu nostro puto qõ ipso iure sit suspensa: qz in articulo surrogatur loco iudicis a quo, cui' potestas est suspensa, et ipsius. dubium aũt iurisdictionis non facit processum validum in principali: vt no. p Inn. s. de dila. preterea. ad hoc vide. c. j. de ap. lib. vi. et qõ ibi no. Et hoc dictum sine dubio procederet in eo, qui non potest adiri p viam q̃rele, sed solum per modum appellationis, vt in archiepõ, vel delegato delegante. In eo aũt, qui põt adiri p viam querele, videretur maius dubiũ, cum possit procedi de consensu partium omisso articulo appellationis in principali. Imo plus dicit Inn. qõ per omissionem articuli, super quo appellatum est, non fit prorogatio iurisdictionis sed omissio exceptionis: ergo videt ex isto dicto concludi q quo ad hoc vt non valeat processus, requiratur oppositio exceptionis, que pponi debet p pcuratorem: vt dictum est. s. per Inn. tamẽ tex. alius. c. j. de app. lib. vi. multum facit pro opi. dñi Ant. qz requirit consensum partium: sed ille, qui nõ est psens, nõ dicitur ɔsentire: ergo et c. Per hoc dicũt aliqui q si superior, ad quẽ remissa est cã, citat appellantem, sufficit appellãti mittere excusatorẽ, qui dicat, dñe, nõ tenet citatio vestra super cã principali, vel non potestis in cã pcedere, qz appellatum est, et intendit cãm appellationis psequi tempore suo, et hoc, qñ non trãsiuit tps appellationis psequende: als bene teneret citatio facta sup principali cã tam a delegãte, q̃ a delegato huic tñ excusatiõi sufficeret dicere, Appellatũ est: sz oñ ostẽdere appellationẽ talem qualem a principio emissam: arg. de testi. veniẽs: qz als sequeret q facile posset eludi iudiciũ: sed nõ tenetur pbare veritatem cause appellationis: qz tũc non psequitur appellationẽ: qz nec ad eã citatus, et sine citatione faceret mentionem de appellatione, et citaret in principali cã, nõ teneret citatio: nec etiaz teneretur mittere excusatorem, qz expressit errorẽ in citatione, sz

14 qõ vellet cãm pncipalẽ, omissa cã appellatiõis, expedire. ❡ † Quero an pẽdẽte inquisitione sup dilapidatione sit phibita alienatio prelato. Jo. And. hic dicit qõ nõ videt: sed iudex bñ põt inhibere alienationẽ, vel cõtractũ, vt illum nõ ineat ecclesiã obligãdo, et inhibitione facta platus, 5 quẽ inquirit, non põt alienare, nisi res, q̃ seruãdo seruari nõ possunt, quas alienare poterit, cum adhuc administret. s. c. pximo. ver. prouiso. de offi. deleg. venerabili sm Inno. ad hoc. C. de admi. tu. l. lex que et vide qõ no. de cler. egro. c. vno. in vlti. gl. Hostien. dicit hunc non posse alienare etiã mobilia, p literam, que sic late infra loquitur, dpm dicit, bona: et dicit, penitus interdicta: quo enim ad imobilia cuilibet prelato est inhibita alienatio. de re. eccle. non alie. nulli. et c. si quis presbyterorum. de feu. c. ij. de dona. per tuas. Puto tamẽ qõ possit vendere quatenus sibi pro temperalis expensis est necessarium. s. c. proxi. in fin. de pecu. cleri. clerici. et c. si. licet pendeat inquisitio, nisi sibi fuerit interdictũ facta autem hac inhibitione per iudicem irritum est, vel irritandum qõ contra factum fuit. de dolo. veritatis. qz secundum Inno. pro eodem haberi debet, quãdo lex vina prohibet, sicut si prohiberet lex mortua. Secus autem est in illo, qui pacto est obligatus ad nõ alienandum: qz tunc bene valeret alienatio, sm Inn. Remittit etiã Inno. ad no. de testa. Raynaldus. et no. in. l. si. C. de re. alie. non alie. et in. l. voluntas. C. de fideius. et l. filiusfa. §. diui. de leg. i. Gl. sunt clare. Glo. in verbo, personalẽ. in si. dicit hoc verũ, nisi in casu. c. statuimus. ij. responso. li. vi. eo. tit. in gl. vlti. in fi. Dic, imo suspectus non est. Dicunt quidã, inq̃sitione pendẽte nihil ei inhibendũ. Dic vt. s. de offi. deleg. venerabili. et de hoc. j. de simo. licet. §. quia vero.

❡ De calumniatoribus. Rubrica.

1 ❡ Calumniator quis dicatur.
2 Calumniator succumbens in causa qua pena puniatur.
3 Preuaricator quis dicatur, et qua pena plectetur. 4.
5 Tergiuersator quis dicatur.

❡ Quia accusatores, et delatores criminũ plerũq; calumniantur, ideo post tractatum de accusationibus, ponit istam rubricam, sm
1 Hos. Materia habet. ij. q. iij. et q. viij. et. v. q. vi. per totũ. ❡ † Quero quis dicatur calũniator: Dic qõ est ille, qui falsa crimina pponit,
2 seu intentat. ij. q. iij. §. notandũ. et hic, per totũ. † Et si succumbat in causa, regulariter punitur eadẽ pena, qua veniebat puniendus accusatus: vt. ij. q. iij. c. ij. qõ est verũ, vbi ipse est capax eiusdẽ pene:
3 alias alteraf in aliã: vt hic, in. c. i. et † preuaricator est, qui cũ aduersario colludit, suas phationes veras dissimulando, et falsas excusationes aduersarij suscipiendo. Et de hoc põt intelligi. c. i. et. ij. j. de collusi. Ibi tñ dicit preuaricator, id est quasi varicator, qz diuersam partẽ adiuuat pro predicta causa. ij. q. iij. §. notandũ. vers. pre-
4 uaricator. † Iste punit pena extraordinaria, id est, arbitrio iudi-
5 cis: vt. j. c. i. † Tergiuersator, q propria authoritate in totũ desistit ab accusatione: vt. l. j. in prin. ad Turpil. et iste punit pena quinq; librarũ auri: vt. l. iij. in si. ff. de preuarica. Et similiter põt intelligi. c. j. et qõ ibi no. j. de collu. et dicitur quasi terga vertens accusato, et c.

1 ❡ Calumniose accusans subdiaconus diaconum priuatur suo subdiaconatu, et verberibus castigatur, ac in exilium mittitur.
2 Delinquens in clericum plus punitur, q̃ si in laicum delinqueret.
3 Sacratus esse dicitur homo, qui in sacris ordinibus existit.
4 Pena accusati quatenus ipsi congruit, eatenus est accusatori imponenda. 7. 8.
5 Penam verberum habet ecclesia, tamen sine sanguine. 9.
6 Exilij, et deportationis penam habet ecclesia.
10 Ad iudices, qui non condemnauerunt, potest fieri remissio cause per superiorem.
11 Calumniator vbi in eadem sentẽtia, in qua reus absoluitur, debet condemnari, potest quandoq; in alia condemnari.

1 Cum fortius. ❡ † Subdiaconus calũniose accusans diaconũ, subdiaconatu priuatur, et verberibus castigat, et in exiliũ mittit. h. d. Primo ponit, et aggrauat culpã iudicũ. Scdo ponit calũniatoris penã,
2 ibi: qz ergo. ❡ † No. j. qõ plus puniẽdus est iniq; agens cõtra clericos, q̃ contra laicos: et ex persona auget delictũ.
3 ❡ † Scdo no. qõ homo existẽs in ordinibus sacris dr homo sacratus. ❡ Tertio no. qõ calũniator in eadẽ snia est cõdẽnandus, qua
4 reus absolnẽdus. ❡ † Quarto no. qõ quatenus pena accusati congruit accusatori, eatenus est imponẽda: et quatenus ei nõ propor-
5 tionatur, alia corporalis loco eius surrogat. ❡ Quinto no. † qõ ecclesia hz penã verberũ: qõ intelligit sine sanguine de rap. in archi-
6 episcopatu. ❡ † No. vj. qõ ecclesia habet penã exilij, et deportatio-
7 nis in exiliũ. ❡ † Opp. principiũ presupponit qõ inferens crimina nocentibus veniat puniẽdus, propter cõparatiuũ, fortius: sed hoc est falsum, vt. s. tit. proximo, per totũ. Sol. hic fortius, nõ stat cõparatiue, sed electiue. Uel dic qõ non dz hic referri ad illud verbum, insontibus: sed ad id, qõ dicit de sacratis hominibus. prima
8 melior, propter dictionẽ, maxime. ❡ † Scdo opp. qõ isti accusatori veniebat imponenda eadẽ pena: vt. l. j. in si. ff. ad Turpil. et l. j. C. eo. tit. Sol. Contrariũ procedit, qñ ipse est capax eiusdẽ pene: hic au-
9 tem non erat capax: vnde alia fuit imponenda. ❡ † Opp. tertio qõ pena verberũ nõ fit imponẽda, de. c. in archiepiscopatu. j. de rapt.

Sol. cõtrariũ procedit de pena verberũ, que fit cum graui sanguinis effusione. Iste aũt tex. loquitur in pena, que non fit cũ sanguinis effusione graui. ¶ † Oppo. iiij. qđ non debuerit causa remitti ad iudices, qui non cõdemnauerunt. de app. interposita. Sol. Hoc fuit de voluntate partium, vt ibi: vel hic non fuit appellatum: ⁊ fit remissio ad eos vt factũ proprium corrigant. de rescrip. ab excõicato. Uel dic ꝙ hic nõ remittitur negotiũ cognoscendũ, nec decidendum istis vt iudicibus, sed vt meris executoribꝰ: cũ hic papa declarat penam imponendam. ¶ † Omnes gl. sunt literales, excepta gl. pen. super verbo, officio. illa opp. ⁊ videtur qđ non possit calumniatus condẽnari, nisi in eadem sententia cõdemnetur. C. de calũ. l. ij. in fi. ff. ad Turpil. Confirma, q: hec cõdemnatio fit iudicis officiõ deseruienti instantie, ⁊ instãtia finita finitur. ff. de post. l. ij. Sol. Hoc fuit factum speciale principis, qđ non debuit trahi ad consequentiam. Insti. de iur. na. §. plane. vel secundo post sententiã iudicis non cõdemnant, sed penã depositionis, alias damnationis bene possunt imponere, quãdo condẽnationem fecerunt in sententia. Ad hoc. l. i. §. accusatus. ff. ad Turpil. Dic cõcludendo omnes istas solutiones, qđ quãdoq; iudex tulit sñiam absolutoriam, condemnauit accusatorem de calũnia, nulla pena expressa in condemnatione ipsa: ⁊ põt post sñiam penam imponere: q: condemnatione simpliciter facta de crimine, incontinẽti succedit pena iuris: vt l. i. §. accusationem. ff. ad Turpil. Quãdoq; in ipsa sñia absolutoria non cõdemnauit accusatorem: ⁊ tũc aut vult ipsum cõdemnare vigore processus antiq: ⁊ non põt: vt. l. i. C. de calũ. Et ratio, q: ipsius officium, qđ erat mercenariũ, extinctũ est: vt. l. iiij. C. de postu. Aut voluit condẽnare eum vigore noui processus: ⁊ põt, siue hoc faciat vigore accusationis proposite, siue hoc faciat ex eius officio nobili: q: potest, cum iam constet satis de delicto: iuxta no. in. d. l. i. §. accusatus. ff. ad Turpi. ⁊c. Uel tertio hoc fuit causa exempli. Item negligentia iudicum non debet ei prodesse vt remaneat calumnia non punita. Uel, secũdum doc. hoc crimen erat notoriũ, secundum Uin. vel forte diaconus appellauit, quia forte non fuit punitus.

1 ¶ Denũciator criminis in probatione deficiens, ab officio ⁊ beneficio suspenditur, donec suam innocentiam purget.
2 Relationi, ⁊ processui plurium delegatorum, qui sunt dati ad crimina indaganda, ⁊ referenda, creditur.
3 Delegata examinatione cause nõ videtur commissa diffinitio, nisi exprimatur.
4 Denuntiatus est absoluendus, denuntiante non probante.
5 Pena nõ solum imponitur ad criminis penam, sed ad multorum exemplum.
6 Negatiua transfert probandi onus in aduersarium.
7 Calumniator quis presumatur. n. 12.
8 Accusator quando dicatur plene probasse dicto vnius testis.
9 Ad denuntiationem alicuius vbi committitur inquisitio, an debeat probari monitio, ne presumatur calumniari.
11 Iuramento partis in quibus stetur.

1 Cum dilectus. ¶ † Denuntiator criminis in pbatione deficiẽs ab officio, ⁊ beneficio suspendit, donec innocentiam suã purget. h. d. In prima denũtiatio, ⁊ eiᵉ commissio. In scda pcessus examinatio, ⁊ absolutio nũtiãtis. In tertia pena calumniose nuntiantis, ⁊ expssio eiᵉ. Scda ibi. cũ autem. tertia ibi: vobis. ¶ † No. i. ꝙ credit pcessui pluriũ delegatorũ, qui sunt dati ad crĩa indagãda, ⁊ referenda. ¶ † No. ꝙ commissa examinatione cause nõ vr̃ cõmissa diffinitio, nisi exprimat: sed eã examinata tũc est superiori referenda. de hoc in. c. i. s. de sequestra. pos. ¶ † Not. ꝙ denũtiante nõ probante, absoluendus est denũtiatus. ¶ No. ꝙ eo ꝙ denuntiator nõ pbat, presumitur calumniari, ⁊ ei incumbit pbatio ꝙ non aīo calũniãdi fecerit. ¶ No. penam calumniose prelatũ proprium deponentis: q: suspenditur ab officio, ⁊ beneficio. ¶ † No. ꝙ pene imponunt nõ solum ad criminis penam, sed etiã ad multorum exemplum. ¶ No. ꝙ ex sola prescriptione corã iudice ortum habẽte indicit purgatio. ¶ † No. vltimo ꝙ fundãs intẽtionẽ suam ex negatiua, illam tenetur probare, vbi contra eum est presumptio solum: q: negatiua transfert onus probandi in aduersarium. ¶ Quero primo qua forma fuit hic actum de crimine. dic quod per modum denuntiationis, vt sentit gloss. licet verba hic posita possint trahi ad accusationem, inquisitionem, exceptionẽ, ⁊ actionem: cum vtrobiq; sit obiectorum examinatio: vt. s. titu. i. super his. ¶ † Quero secundo an probans per vnum testẽ presumatur calumniator. Uin. quod non per hanc decret. ad hoc quod not. s. de elec. cum dilecti. circa fi. ⁊ in Spec. de accu. in fin. ⁊ not. de his, qui no. infa. l. athletas. §. calumniator. Et an deceptus promissione testium, qui promiserant testificari, ⁊ postea non sunt testificati: vide Io. ij. q. iij. paulum. ⁊ tenet quod euitat. Idem hic doct. Idem si reprobentur testes, per quos probauit: de quo in Specu. hoc eo. titu. in fin. non sic, si probauit infamiam: sed quia defecit in purgatione reus fit punitus. de quo. ff. de accusa. l. si cui. ⁊ in Spec. tertia parte. de purga. versi. sed pone. ¶ † Quero tertio, an accusator dicatur plene probasse quo ad hoc vt non presumatur calumniari. Dic, quandoq; reus est confessus delictum, vel ipse accusator probauit delictum per duos testes ad minus: ⁊ his casibus nõ presumitur calumniari, nec est vere calumniator: cum predicta sit probatio plena: argumen. §. in omni negotio. s. de testi. quãquam. Cyn. in. l. fin. C. de proba. cuius opinio communiter reprobatur, dixit quod in causa criminali non sufficiunt duo testes, quando accusator non plene probauit, sed semiplene, vt puta per vnum testẽ: ⁊ tunc aliqua coniectura calumnie tendit in ipsum accusatorem aliunde causata, quam ex defectu probationis, vt quia erat consuetus calumniari: ⁊ isto casu presumitur calumniasse: argumẽ. l. seruos. C. ad legem Iul. de vi publi. ad hoc. c. illo vos. s. de pigno. Quandoq; non cadit aliqua coniectura: ⁊ tunc non presumitur calumniasse. Et sic intelligantur no. in Specu. de accusa. in fin. ⁊ per Io. And. c. cum dilecti. s. de elect. Quandoq; actor nihil probat: ⁊ tunc aut nihil probat, quia nullas probationes producit: ⁊ isto casu regulariter presumitur calumniari. Fallit in casibus notatis in. l. athletas. §. sed si preuaricator. ff. de his, qui no. infa. Primus est, quando ratione officij accusat tutor: vt. l. ij. C. qui accusa. non possunt. ⁊ l. tutor. ff. de his, qui. vt indig. Secũdus, quãdo ratione pietatis: vt in matre accusante mortem filij, vel econtrario: vt in l. iure. C. de calum. Tertius est ratione necessitatis, sicut in herede accusante mortem defuncti: vt in. l. tutor. ff. de his, qui. vt indig. Quartus, ratione immensi doloris, vt in marito accusante vxorem de adulterio. l. i. §. fin. ff. ad Turpi. Item ratione immensitatis criminis: vt. l. i. C. de fal. mone. Fallit secundo, nisi probauerit se calumniose accusasse: quia probat famam precessisse, ⁊ ortam a bonis, ⁊ idoneis, ac honestis personis: vt. l. miles. §. penulti. ff. de adulte. ⁊ facit. l. qui cum maior. §. fin. ff. de bo. libe. ⁊ not. in. l. athletas. ff. de fal. Alias si non esset orta, dicendum secus: ⁊ sic intelligatur dictum Uin. hic positum, ⁊ determinatio Barto. Brix. in qđ. Uen. de quo in Specu. de aboli. ⁊ pur. §. fin. versi. sed pone. Similiter si probauerit se deceptum fuisse a testibus. ij. qđ. iij. paulum. quia ipse non probat: quia eius probationes sunt reiecte, ⁊ reijciuntur: ⁊ tũc aut reijciuntur ex eo capite, quia falsi, vel quia testes deposuerunt corrupti: ⁊ tunc isto casu presumitur calumniasse: ⁊ sic punitur vt calumniator. Aut reijciuntur ex alio capite, puta quia testes sunt infames: tunc aut talis infamia erat nota accusanti: ⁊ isto casu presumatur calumniari. Aut non erat nota: ⁊ tunc non presumatur calumniari. Ad hoc. l. athletas. ff. de fal. Et sic intelligatur quod no. in Spe. eo. tit. in fi. ad hoc vide no. in dicta. l. athletas. §. penul. ff. de his, qui no. infa. ¶ † Uenio ad glo. Glo. i. querit, vbi ad denuntiationem alicuius committitur inquisitio, debeat probari monitio. Dicit quod sic, ⁊ legitima: declarant doct. scilicet trina. Et hoc dicit verum Ioan. And. quando in modum denuntiationis committitur. s. titu. i. cum oporteat. ⁊ c. fin. Uel accusationis. s. titu. i. sicut. ⁊ c. veniens. Unde consideranda est forma rescripti. de vsu pal. c. fin. Glo. ij. colligit notabile quod probans calumniari presumitur. de quo. C. de calum. l. ij. ff. de his, qui nota. infa. l. athletas. §. calumniator: nisi in casibus in glo. positis. Glo. in verbo, sed qualiter probabitur ipsum fecisse nõ animo calumniãdi. Dicit glo. quod poterit probari per sacramentum: argu. s. de testi. presentium. de except. pastoralis. Uel secundum doc. purgabit probando quod promissione testium presumeret ad accusandum. ¶ † Notat glo. quod in his, que a sola dependent intentione partis, cum aliter probari non possunt, statur dicto partis cum iuramento. † Et dicit gloss. quod improprie calumniator dicitur hic, quia puniretur pena similitudinis supplicij. ij. questione. viij. quisquis. ⁊ sic grauior est pena calumniantis in accusatione, quam in denuntiatione: ⁊ sic calumnias denuntians punitur extraordinaria pena. Unde pena illius, qui denuntiat, erit suspensio ab officio, ⁊ beneficio, vt hic patet, donec se purgauerit: ⁊ huiusmodi purgatio prestabitur ad arbitrium iudicis, ex quo hic non determinatur. de officio. delegati. de causis. ⁊ cum purgationes hodie sint arbitrarie, vt supra titu. proximo. c. inquisitionis. in fine. nota ij. questione. iij. paulum. in fin. Uel, secundum docto. purgabit se solo iuramento: quia hic nihil dicitur de purgationibus: quia ⁊ si plene non probauit, quoquo modo tamen probauit: alias non reciperetur purgatio, sed omnino condemnaretur. in authentica de iudi. §. oportet. colla. vi. ⁊c. ¶ Inno. oppo. quod iste de tergiuersatione debeat puniri, non obstante purgatione: vt. ij. questione. iij. §. notandum. ad fin. Sol. primo secundum Innocentium est fatendum contrarium. Uel dic quod in accusatione quis dicitur tergiuersari: non autem in denuntiatione. Uel dic quod hic non fuit tergiuersatio: cum iste vsque ad finem accusationem perduxit, quanquam succubuit: secus vbi ad finem non perduxisset: vt in contrario, ⁊c.

¶ De simonia.

¶ De ſimonia. Rubrica.

¶ Premiſſo de accuſationibus, ⁊ calumnia, de criminibus eſt videndum: ⁊ quia inter alia crimina, ſimonia primum locum obtinet. i.q. vltima. patet. ideo de illa prius: ⁊ quia viſitatur tantũ malum, ideo exaggerandum. ff. de penis. l. aut facta. §. vltimo, ſecundum Hoſ. Materia habetur in prima cauſa per omnes queſtiones. i.q. i. porro. vij. q. i. preſentium. ⁊. c. ſanctitatis. xv. q. iij. ſane. ⁊ vnde dicatur, ⁊ quibus modis contrahatur, que ſit eius pena, ⁊ que diſpẽſatio, nota. in principio prime cauſe, in gl. Et quot modis aliquid dicatur ſpirituale, ⁊ quando minus interuenire poſſit, ibi nota. in ſecunda glo.

1. ☞ In ordinatione clerici tria requiruntur.
2. In ordinatione non ſolum eſt prohibita inuita extortio, ſed etiam voluntaria pro adiacentibus, ⁊ circunferentibus.
3. Notarius an poſſit quid pro ſalario accipere.
4. Notarium an poſſit epiſcopus facere.
5. In ordinatione quis dicatur miniſter.
6. Venditio miniſterij quare eſt prohibita in ordinatione.
7. Militare nullus compellitur proprijs expenſis. Simonie vitium an incurrat, qui aliquid gratuitum recipit pro actu ordinationis.
8. Ordinum miniſtris quare ſit prohibitum aliquid recipere, cum de ordine nil conferant.

In ordinando.

Sũt duo dicta. Secundum ibi: pro ordinatione. ¶ † No. i. tres perſonas, que requiruntur in ordinatione, ſcilicet epiſcopus, miniſter, ⁊ notarius. ¶ Secundo not. quod ſicut principalis ordinatio debet eſſe gratuita, ita omne accidens ad ordinationem debet eſſe gratuitum. ¶ † Tertio not. qđ pro adiacentibus, ⁊ circunferentibus in ordinatione non ſolum eſt prohibita inuita extortio, ſed etiam voluntaria. ¶ Oppo. quod imo licitum ſit aliud recipere, ⁊ exigere, vt hic: ſed vbi ſponte offertur ex quadam liberalitate, bene licitum eſt, vt in contrario. Vel dic quod pro ſpiritualibus non eſt licitum aliud exigere, nec aliquid etiam ſponte offerre, per iſtum tex. qui non ſolum prohibet exactio, ſed etiam oblatio: tamen vbi non datur pro ſpiritualibus bene licitum eſt aliud gratuitum recipere, dummodo non fiat ex pacto expreſſo, vel tacito: vt in. d. c. ⁊ ſi queſtiones. ¶ † Secũdo oppo. quod licitum ſit aliquid accipere notario. Quod probatur: geſta domini pape alijs debent in exemplum tranſire. in. c. in cauſis. de re iudi. ſed notarij domini pape accipiũt pecuniam: ergo ⁊ alijs hoc licere debet. Sol. Dic quod non habens ſalarium a papa, recipere poteſt: vel non habet locum ſimonia in curia, ſicut nec lex Julia ambitus. ff. ad legem Jul. de ambitu. l. vna. Ad hoc qđ no. xxij. diſt. preſbyter. i. q. vj. c. ſi. ſecundum Hoſ. Dicit Hoſti. hoc verum in ſimoniacis, qꝛ prohibita: nam talis conſtitutio non ligat promulgantes: tamen dicit qđ infamia non deletur. C. de genera. aboli. l. iij. qꝛ ab omni ſpecie mali eſt abſtinendum. de vi. ⁊ ho. cleri. cum ab omni. Vide glo. de pact. cum pridem. de offi. ordi. ex parte J. Non ob. qđ ex quo conſtitutio promulgata eſt, qđ illa ſit ſpiritualis: qꝛ non ligat promulgãtem. ¶ Quero an procedat tex. ſiue epiſcopus imponat manũ epiſcopo, ſiue alteri inferiori. Jo. an. qđ ſic: allegat de ſacra vnc. c. vno. in prin. de ſacra. non iteran. c. i. ⁊ ſin. ¶ † Quero an epiſcopus poſſit facere notarium. Dicit Hoſti. qđ ſic: qꝛ hoc arguit tex. de quo ne cle. vel mo. ſicut te. ¶ Venio ad gl. hic ſunt quatuor glo. Prima eſt literalis. † Scđa, querit quis eſt miniſter in ordinatione. Dicit gl. qđ eſt archidiaconus, qui habet examinare promouendos. ſ. de offi. archi. ad hec. Vel loquitur de miniſtro, qui vocat promouendo, ſm doc. de illo, qui reſpondet in ſcrutinio ordinandi ſm formam. c. ij. de ſcruti. Vel loquitur de miniſtro, qui legit Euangelium, ſm Hoſt. † Tertia gl. querit quare eſt prohibita venditio miniſterij in ordinatione. Dicit glo. qꝛ non eſt gratuita. ff. de contrahenda empt. l. ij. §. ſane, alias ſine pretio. ¶ † Oppo. gl. in ver. ſed quare. qꝛ notarius poſſit vendere operas ſuas, vel chartã: qꝛ nemo compellitur de ſuo facere beneficium. xij. q. i. precarie. Solu. hoc obtinet, vbi notarius percipit ſalarium de publico, ſm aliquos. Lau. dicit qđ dato quod nihil percipiat de publico, nihil tamen debet de tali ſcriptura recipere, qꝛ ſimoniam cõmittit: ⁊ eſt ſpeciale in odiũ ſimonie, ne fraus poſſet procurari: vel ex pacto nihil accipere debet. Si tamen non hac intentione ab initio accederet: credit gl. qđ non peccaret laicus accipiendo pecuniam: arg. ſ. eo. cum ſit Romana. i. q. ij. ſicut epiſcopum. Inno. hic dicit qđ notarius põt aliquid recipere pro ſuo ſalario, dum tamẽ ſit iuſtum qđ percipit, vel aliud plus propter facti magnitudinẽ: vel hic loquitur de miniſtris, ad quos in tãtum ſpectat officiũ, qđ ſi alius hoc faceret, nõ eſſet rite ordinatus, vel nõ valeret inſtrumẽtum, ſi alius ſcriberet chartam: extraneus vero bene percipere poſſet, nec peccaret: imo ⁊ talis ſic habens ex officio, dum tñ ſponte, ⁊ ex poſtfacto offeratur ſine pacto precedente. Et iđ male faciũt miniſtri Romane curie qui etiã violenter exigũt. Dic ergo, ſi ſalariũ recipit de publico, ſi officium non eſt de ſubſtantia ordinationis, lꝫ recipere pro labore etiã ab inuito. Si eſt de ſubſtãtia collationis ordinis, vel iuris, non eſt licitum exigere, ſed a volente lꝫ ſuſcipere non pro ſpirituali, nec ex pacto tacito, vel expreſſo, ſed ꝑ labore, et modicum. ſ. eo. ⁊ ſi queſtiones. Si tamen aliquid recipiat notariꝰ, vbi non licet, eſt ſimoniacum, qꝛ prohibitum, non naturaliter, ſm Pe. Hiſpanum. Lau. ⁊ Hoſt. Tu dic clarius qđ qñq; aliqđ ſpõte offertur, nõ concurrente aliquo pacto, conſtitutione, vel conſuetudine: ⁊ tale licitum eſt recipere: vt in. c. dilectus. lo. ij. in ſi. ſ. eo. facit c. ſicut epm. i. q. ij. Qñq; aliquid accipiť vigore pacti, cõſtitutiõis, vel cõſuetudinis: ⁊ tunc aut recipiens eſt ſalariatus de publico: et dic qđ aut officium eſt de ſubſtantia ordinationis: ⁊ non licet recipere. Aut non eſt de ſubſtantia: ⁊ tunc ſi ſalarium ſolutũ conuenit ſcribenti, cõſiderato labore, ⁊ negotij qualitate, licita eſt receptio. Ratio, qꝛ nõ debet cogi militare ſuis ſtipendijs: vt in. c. cũ ex offi cij. de preſcri. Si autem ſalarium, qđ ſoluitur, non conuenit, conſiderato labore ⁊ qualitate negotij: ⁊ tunc non eſt lata receptio, imo recipiens committit ſimoniam, vt hic. ſm doc. tamẽ pro notarijs facit ſtilus curie, ſecundum quem ſunt taxata omnia beneficia ſm qualitatẽ ipſarũ in ſolutione, que ſit protonotarijs. ¶ † Vltima gl. querit quare miniſtris eſt prohibitum pecuniam recipere, cum ipſi de ordine nihil conferant. Dicit gl. ne in fraudem aliquam cõmittatur. i. q. i. emendari ⁊c.

1. ☞ Pecunia procurans clerici priuationem priuandus eſt.
2. Simonia in quibus committatur.
3. Beneficium tenentem ſi quis authoritate propria expulerit iniuſte, priuatur facultate illud conſequendi.
4. Beneficium viuentis procurans iniuſte, dupliciter peccat.

Qui alium.

¶ † No. ꝙ procurans pecunia priuationẽ clerici, priuãdus eſt, ſi eccleſiam acquirat. ¶ † No. non licere dare pecuniã non ſolum immediate pro bñficio conſequendo, ſed etiã ꝑ danda vacatione beneficij, vt poſtea ꝯferať: ⁊ ſic ſicut ꝑ immediate cõſequendo nõ lꝫ dare pecuniam, ſic nec licet pro preambulo ad aperiendã viam ad collationem. ¶ † No. ſm aliũ modum preſentandi expellentem iniuſte tenentem beneficium propria authoritate priuari facultate illud in illa vacatione conſequendi. ¶ Oppo. quod quis poſſit expellere iniuſte tenentem beneficium: imo vltimate poſſit haberi recurſus ad iudicem ſecularem. de offi. ord. c. i. Solu. Fatẽdũ quod ſi iniuſte tenet: hic vero iuſte tenebat. ¶ Op. qđ nõ deponatur ſine accuſatione. de accu. cum oporteat. Sol. Intellige ſi accuſeť. ij. q. i. ſicut. ⁊. c. nihil. ſm Hoſt. Sꝫ Hoſt. dicit eũ deponendum, etiam per inquiſitionem, ſi hoc conſtiterit. de accuſ. inquiſitionis. ¶ Op. quod alia pena ſit puniendus, de. c. cum qui. de preben. li. vj. So. Contrarium procedit, quãdo hoc facit authoritate propria: qꝛ tunc etiam ſi hoc facit ſine pecunia, priuať iure, qđ hꝫ in beneficio. Iſte autem tex. procedit, quando hoc facit ꝑ iudicem fieri interueniente pacto, vnde punitur vt ſimoniacus. Et per hoc exponitur, expulerit. i. expelli fecerit. ¶ † Querit gl. de ratione. Dicit qđ dupliciter peccat, alium iniuſte expellendo, ⁊ locũ viuentis per pecuniam procurando. ſ. c. nemo. Hoſ. dicit qđ hic cõmittit ſimoniam, auaritiam, ⁊ inuaſionem, ſ. de elec. dudum. ij.

1. ☞ Argumentum a minori eſt de iure validum.
2. Accuſare poteſt inferior ſuperiorem de vitio ſimonie.
3. Accuſator legitimus eſt quilibet catholicus in ſimonia.
4. Accuſare non poteſt non catholicus, vel excommunicatus catholicum de ſimonia.
5. Teſtis in cauſa criminali non compellitur ad teſtimoniũ, ſed exorandus eſt, ⁊ deinde compellendus.

Si dominus.

Per argumentũ a minori ꝓbat omnem catholicũ ꝯ ſimoniacũ admittẽdũ. Secũda ibi: nõ igitur. ¶ † Nota primo argu. a minori validum in iure: ⁊ ſi vni: lꝫ accuſare maiorem, fortius minorem. ¶ † Secundo no. qđ inferior accuſat ſuperiorem. ¶ † Tertio no. quod quilibet catholicus legitimus eſt accuſator in ſimonia. ¶ † Quarto no. quod non catholicꝰ non admittitur ad accuſandum de ſimo. nec excommunicatus, ſecundum docto. in ſi. Gl. i. oppo. pro intellectu glo. quod iſte textus nõ poſſit intelligi de illa authoritate, ꝙ allegat gl. qꝛ illa loquitur de teſte, nõ aũt de accuſatore. Sed tex. videtur loqui de accuſatore: vt probat text. ibi: accuſandi licentiam, ⁊c. Solu. Propter hoc Hoſ. dix: ⁊ hunc tex. nõ intelligẽdũ de predicta authoritate, ſed de

autboritate, que babetur Ioã. viij. scilicet, Quis ex vobis arguet me de peccato? Et boc placet Hosti. Sed contra boc dictum facit: Nam ex ista autboritate videtur innui qd nullus illorum poterat accusare, vel arguere, eo qd nullus eorum erat dignus: et sic faceret contra determinationem tex. scilicet qd non omnis catbolicus esset admittẽdus. Itẽ prima autboritas non videtur posse stare: qr ille, cui Cbristus dixit, vere erat ipsius inimicus, et emulus, ex quo dederat sibi alapã: alias sequeretur qd etiam inimicus in isto casu admitteretur, qd tamen est falsum: vt in. c. per tuas. j. eo. et notatũ fuit. s. de accu. cum. P. Sol. Dic qd quo ad predictas autboritates papa cõsiderauit potius dicta simpliciter, quã ea, que possent inferri ex illis autboritatibus: et dic qd vtraqꝫ autboritas potest stare, et conuenire textui: autboritas gl. per tex. ibi vt veritatẽ asserat. Autboritas aliorũ per tex. ibi: accusandi. Quid in testimonio? ¶ Gl. idem qd quilibet catbolicus possit. Gof. contra, nisi interueniant alia adminicula, de quibus. j. eo. licet. et c. per tuas. et loquitur tex. de accusatore. et quando simoniacus est infamis. de accusa- 5 tio. cum. P. ¶ † Ultima glo. colligit arg. qd testis non compellitur in criminali. Dicit Io. and. qd cessat argumentum, si dicatur exorãdus primo, secundo cogẽdus: alias exorandus per partem: secundo cogendus per iudicem, secundum Hosti.

1 ☞ Simoniacus pendente accusatione a diuinis probibetur. j.
2 Possessionis effectu quis priuatur lite pendente.
4 Simoniacus an sit ipso iure suspensus a diuinis, et beneficio, quo ad se, et alios.

Accusatum.

Pro palea babetur. ij. qd. vj. accusatum. et idem dicit cum 1 seq. † Simoniacus pendẽte accusatione a diuinis pro- 2 bibetur. b. d. ¶ † No. j. casum, in quo lite pendẽte quis priuatur effectu possessionis. ¶ Op. de. c. proposuit. et qd ibi no. de concess. preben. Sol. Expone, necesse, scilicet respectu ordinate, non 3 absolute potestatis. ¶ † Opp. qd non debeat suspendi accusatus anteqꝫ cõuincatur. ij. q. j. presbyter. Sol. Intellige qd erat infama- 4 tus. ¶ † Opp. qd non suspenditur: qr est suspensus ipso iure. j. eo. tanta. et cbaracterẽ babet vitiosum, vbi est simoniacus in ordine. Sol. Dic qd suspenditur de facto, qr in veritate est suspensus ipso iure, vel non. Dicit tex. qd suspendatur, qr erat suspẽsus, sed probibetur. Uel erat suspensus a iure, modo suspenditur ab bomine: sicut excõmunicatus excõmunicatur. de Iude. ita quorundã. et infamatus suspenditur, per iura alleg. in glo. et propter suspicionem prelatus ab administratione remouetur. iij. q. ij. qr ea. Uel dicit gl. qd cũ essent infamati, potuerunt suspẽdi: sed si esset occultus, esset suspẽsus, sicut qlibet in mortali existẽs: et boc quo ad se. s. de coba. cle. et mu. c. vlti. Idẽ dicit Gofr. de notorio fornicatore: qr ipse ipso iure est suspẽsus. Si querit quare in bis sic, dicit Gofr. qr simonia est morbus cancrosus, in quo opus est ferro ignito. j. q. j. reperiuntur. Fornicatio commune vitium. l. dist. quia tuam. Ideo exaggerandum. de penis. aut facta. §. vlti. et si. Simoniacus vero a beneficio licet suspensus quo ad se, non quo ad alios. j. q. j. reperiuntur. et qd ibi not. Dic quod simoniacus in ordine siue occultus, siue manifestus, est suspensus et quo ad se, et quo ad alios. Simoniacus vero in beneficio occultus, est suspẽsus quo ad se, et non quo ad alios. Manifestus, et quo ad se, et quo ad alios. Ita no. j. q. j. reperiuntur. et. q. v. presentium. et. j. per Inno. in citanda. et c. per tuas. el ij. et. s. de coba. cleri. et mu. c. vestra. etc.

1 ☞ Simoniacus pendente inquisitione probibetur a diuinis.
2 Simoniacus quilibet an sit bereticus.

Qualiter.

1 ¶ † Idem qd precedens, nisi quia illud loquitur in accusatione, boc in inquisitiõe: et quod ibi fuit obscure dictum de simoniaco, declaratur in ordine. Notabilia sunt clara in. c. pre- 2 cedenti. ¶ † Opp. quod non debeat statim probiberi. ij. q. j. presbyter. Sol. Hic erat infamatus, secundum gl. Quod patet: quia processit ex inquisitione, quod alias non licet. ij. qd. vj. Deus omnipo- 3 tens. ¶ † Quero an omnis simoniacus sit bereticus, Uidetur qd sic, vt bic. Tu dic quod non, nisi ille, qui credit qd Spiritus sancti gratia sit venalis, qd pretio acquiratur, et descendat in aliquem, secundum Inno. et alias posset dici beresis crimen propter magni- 4 tudinem criminis. j. c. j. et c. per tuas. ¶ † Oppo. de superfluitate criminis, per. c. precedens. Solu. Dic quod non superfluit, imo omnino differunt: quia illud loquitur in accusatione, boc in inquisitione. Item illud, quod bic dicitur de simoniaco simpliciter, bic declaratur in ordine.

1 ☞ Simoniacus est deponendus.
2 Simonia excedit omnia alia delicta. nu. 3.
4 Ad accusandum non admittitur omnis persona.
5 Probationes in simonia quales esse debeant.
6 Simonia probatur per signa.

Sicut.

1 ¶ † Simoniacus est deponendus. boc 2 dicit. ¶ † Not. qd simonia excedit omnia alia delicta. ¶ Secundo no. qd simoniacus de ecclesia 3 est deponendus. ¶ † Opp. quod grauius sit delictum adulterij. xxxij. q. vij. quid inter. Sol. Dic qd adulterium est grauius, id est, cõmunius. Dicit Hosti. qd bomicidium sit grauius: qr in eo nunquã dispensatur, in simoniaco sic. j. dist. miror. Sol. Delictum bomicidij est borribilius, sed non grauius simonia. Uel dic qd est grauius quo ad reddendũ cbaracterem vitiosum delictum 4 simonie: et sic cessat contrariũ Hostien. ¶ † Opp. quod non omnis persona admittatur ad accusandum. s. c. proxi. qr non nisi catbo- 5 lici. Solu. Intellige quando persona est babilis. ¶ † Oppo. extra qd in criminibus nõ sufficiant signa, sed debeant probationes esse 6 luce clariores: vt probatur in. l. fi. C. de proba. Sol. Specialiter est in boc crimine, vt probetur per signa, duntamen sint probabilia: sic et in beresi sufficit leue argumentum. C. de bereti. l. fi. tamen illud oportet plene probari: vt. s. de presump. literas. Dicit Inn. quod dato quod nulla signa appareant, si infamia laborat contra eum, debet remoueri. Hostien. remittit. s. de presump. literas. Gof. requirit signa euidentia, et conuincentia reum. xi. q. iij. eorum. Antonius de Butrio.

1 ☞ Simoniacum accusare possunt seruus, et meretrix.
2 Testis quo casu esse potest seruus contra dominum.
3 Peccatum non suspendit clericum ipso iure.
4 Simoniacus non est ipso iure depositus a beneficio.
5 Dictio, cuilibet, non comprebendit meretricem ex permissione accusationis.
6 A celebratione diuinorum qui videantur ipso iure suspensi.
7 Missam celebrando simoniacus, vel bomicida conficit.
8 Simoniacus occultus est suspensus a diuinorum celebratione. Dispensari potest per solum papam cum simoniaco.
9 Testis esse potest meretrix contra simoniacum.

Tanta.

1 ¶ † Simoniacum accusare possunt seruus, criminosus, et meretrix. b. d. Duas rationes reddit. Secunda ibi: item omnis. ¶ † No. ca- 2 sum in quo seruus contra dñm admittatur ad testificandum: et sic regulariter criminosus non admittitur ad testificandum. de testi. testimonium. ¶ † Tertio not. qd peccatum ipso iure 3 non suspẽdit clericum a celebratione diuinorum quo ad alios, ex- 4 cepto crimine simonie. ¶ † Quarto not. qd simoniacus ipso iure non est depositus, sed deponendus ab ordine, etiam si sit simonia- 5 cus in ordine. ¶ † Quinto not. qd permissione accusationis cuilibet de populo, permissa non videtur meretrici, nisi boc exprimatur: et qd meretrix in boc possit esse testis, licet in alijs criminibus 6 secus. ¶ † Opp. qd peccator alius a simoniaco non possit celebrare diuina: Nam notorius fornicator nõ potest celebrare. xxxij. dist. nullus. Item quilibet probibetur a celebratione diuinorum, eo qd in peccato mortali: qr suspensus est quo ad se. de cleri. excom. mi. si celebrat. de coba. cle. et mu. c. si. j. q. j. sacerdotes. Sol. Gl. dat in effectu quatuor solu. Prima, quidã sunt peccatores precisi ab ecclesia per sñiam bominis, vel canonis, et non penitentes: et tũc est regula qꝫ tales peccatores indistincte non possunt celebrare: et sic quo ad istos nulla specialitas in crimine simonie, et beresis, vt sunt excõicati suspensi notorie delinquẽtes, et quilibet cõstituti in peccato mortali ante pñiam. Quidã sunt, qui nõ sunt suspensi ab boie, vel canone, et sunt penitẽtes: et tales possunt celebrare diuina. Fallit in crimine simonie, vt bic patet: qr id post peractã pñiam tollit ordinis executionẽ. de tẽpo. ordi. c. si. et c. ex tenore. Scda sol. est qd si cõsideretur ptãs celebrandi iure cõi multa peccata equiparant simonie: qr in ipso nõ est spãle, sic s. Si cõsideret facultas dispensandi, et potentia celebrãdi, attento iure spãli dispẽsationis: et in isto est spãle in crimine simonie: qr crimẽ simonie est indispẽsabile: qd secus est in alijs, preterqꝫ in bomicida. Tertia sol. est, qd boc dictũ est in detestatione crĩs boc nil est dicere. Quarta sol. qd quicqꝫ ponderatur inbabilitas celebrandi per respectũ ad ipm initium dati ordinis, et inspecta radice solus simoniacus est inbabilis ad celebrandũ: qr ab ipso initio bz cbaracterẽ vitiosum: qd nõ est in alijs criminib9. Si ponderas inbabilitatẽ celebrãdi nõ babito respectu ad initiũ ordinis, sed ex accidenti: et fatendum est qd quedã sunt crimina inbabilitantia ad celebrandũ vltra simoniã, tamen talis inbabilitatio tollitur per pñiam: qd nõ est in crie simonie, nisi cũ eo dispensetur, secundũ gl. Inn. aliter soluit: et boc si ponderetur potentia celebrãdi per respectũ ad alios passiue, vt ei liceat audire diuina. et speciale est in crimine simonie: quia a simoniaco etiã tolerato non est licitum

licitum audire diuina: q[uia] equiparantur notorio fornicatori. xxxij. di. §. verum. & tamen homicide, & excõicati occulti, si tolerant, in diuinis officijs nõ debent vitari. vj. q. ij. si tñ. xxvj. q. iiij. nõ pñibeat nisi vt erubescentes agant pniam. de coha. cle. & mu. vestra. Si ponderatur potentia celebrandi actiue p respectum ad celebrãtẽ, quilibet peccator est inhabilis, & caret ptãte: vñ notorij fornicatores, & simoniaci. s. in ordine, sunt indistincte vitãdi: q[uia] precisi. Alij peccatores, si nõ sunt pcisi p sniam hois, vel iuris, nõ sunt vitãdi. Si sunt pcisi, q[uia] suspẽsi, vel excõicati publice, & sic nõ tolerati sunt vitandi. Si sunt tolerati, & occulti, a scientibus sunt vitãdi in occulto vt erubescant, sed nõ publice, ne pp alenr. de sen. excõ. cũ non ab hõie. Spãlitas ergo crĩs simonie i ordine ptz quo ad nos pcisos, &
7 quo ad precisos toleratos. ¶ † Op. qd simoniacus in ordine celebrãdo pficiat. j. q. j. si quis. & c. seq. So. Lz facto pficiat celebrando, sicut qlibet alius, tamẽ de iure celebrare nõ põt, etiã post penitentiã, sicut nec homicida. s. ti. j. inquisitionis. j. rñ. lz secus in alijs criminosis. Habes ergo glo. vsq[ue] ad versi. & ita aduerte q[uia] ibi mutat
8 versum. ¶ † Op. q[uod] nõ possit celebrare, de. c. post trãslationẽ. s. de renun. So. Dicit gl. qd nõ põt, nisi cũ eo dispensef. no. in. d. c. post trãslationẽ. & no. j. c. simoniace. Et dicit gl. qd nõ põt agere pnlaz, nisi restituat, & renuntiet beneficio: de accusa. inquisitionis. Postquã vero egerit pniam, poterit etiã dispẽsari, vt recuperet officiũ suũ: ar. ff. de precari. l. certe. §. Julianus. q[uia] iam possidet ex noua cõcessione. qd Inn. putat verum in simoniaco in beneficio, quem fatetur post peractam pnlam nõ impediri, qui tñ ante peractã pniam est suspensus ipo iure quo ad oẽs, si sit manifestus. xxxij. di. §. verũ. & hoc vbi est sciens. Sed si eo ignorante p beneficio data est pecunia, lz sit manifestũ, nõ est suspensus ab ordine. j. q. v. pñtium. & hic loquuntur in recipientibus per simoniam. In dãtibus vero, quid iuris, habetur. j. c. dilect[us]. ij. & c. penul. Sic ergo quilibet simoniac[us] in ordine est ipso iure suspensus, siue sit occultus, siue nõ: & nõ solũ a simoniace receptis, sed ab omnibus alijs. j. q. j. quibusdã. Simoniacus vero in ordine est suspẽsus ipo iure, & tñ nõ dispẽsat. s. per aliũ, quã p papam. Simoniacus occultus in beneficio non est suspensus quo ad alios, sed sic quo ad se: sed simoniac[us] manifest[us] sic. xxxij. di. §. verum sed cum eo dispẽsatur. Item simoniaci in beneficio occulti post pnlam peractã licite celebrant, beneficia tamẽ sic recepta retinere, vel recipere nõ possunt sine dispẽsatione: vt in gl. de quo. j. c. de regularibus. De his simoniacis dicetur plenius in c. per tuas. el. ij. j. e. & no. j. q. v. presentium. Et dicit gl. q[uod] nõ est simonia, altero dante pecuniam, si alias sine datione pecunie alteri, q[uam] ordinatori, esset, beneficium recepturus: secus si non esset alias beneficium recepturus: sed si spe dationis esset alias nõ recepturus,
9 est simonia. ¶ Ho. bñ de hoc. j. eo. a nobis. ¶ † Op. gl. quod meretrix non admittatur ad accusandũ, vel testificandũ. ff. de testi. l. iij. §. j. Solu. Fatẽdũ est in meretrice. In alijs delictis speciale est in crimine simonie. secundum glo. & bene dic vt in ea.

1 **Non satis.** ¶ † Simoniacum est recipere pretiũ pro ingressu religiõis prioratibus, vel capellis cõcedendis, vel p̃latis instituẽdis, sepultura, chrismate, vel oleo sancto, benedictionib[us] nubentium, vel alijs sacramẽtis: nec excusat psuetudo. h. d. istud. c. & seq. Ponit pciliũ triplicem pñibitionem diuisim. cui[us] trãsgressores dicit simoniacos. Secũdo coniunctim ponit aliã triplicẽ, dam-
2 nans psuetudinẽ: & eã z reddit. Secũda ibi: p sepultura. ¶ † Nota pmo qd religiõis igressus est qd spũale, i quo põt cõmitti simonia. Itẽ institutio beneficij, & etiam prioratus manualis. Itẽ in-
3 stitutio supra curã. ¶ † Tertio no. quod agẽtes, & patientes, & cõ-
4 sentiẽtes pari pena puniunf. ¶ † Quarto no. qd sepultura est qd
5 spirituale, & chrisma, & olei vnctio. ¶ † Quinto no. qd psuetudo nõ
6 releuat peccatum, sed aggrauat. ¶ † Op. qd p prioratu possit dari pecunia: q[uia] sit, & possit esse tp rle, nil spiritualitatis ibi pferf: vt no. j. eo. psulere. So. Hoc intellige in porãtu perpetuo, vel si ex hoc
7 psequitur aliqd ius spũale: qd dic vt ibi, & j. ti. j. c. j. ¶ † Quero qd si pro talibus spũalib[us] detur aliqd temporale, an sit licitũ. Dic qd non: q[uia] omne tpale est ad pecuniã reducibile: & sic appellatione pe-
8 cunie cõtinef. ff. de cõstit. pecu. l. ij. j. q. iij. totũ. fm Hosti. ¶ † Quero secundo an fructus prioratus, vel ecclesie vendi possint perpetuo, etiã per monasteriũ ei, qui instituif ad pñtationẽ ipsius, et in cuius vsus cõcessi sunt fructus. in. c. cõsultationibus. de dona. & c. pastoralis. de priuile. Dixit hic Inno. & Hostiẽ. qd sic. Allegat de preben. in lateranẽ. Non obst. de censi. pñibemus. & c. significauit: q[uia] aliud est censum imponere, vel augere: qd ibi pñibetur aliud, fructus vendere, vel locare: qd permittitur. s. de loca. vestra. j. tit. j. c. fin. Est tamẽ cauendũ ne spiritualis, & tẽporalis contract[us] mi-
9 sceantur. de re. permu. ad questiones. ¶ † Quero an dans vsuras peccet, sicut recipiẽs. Et videf qd sic, sicut dans, & recipiẽs incurrunt simoniam. Alij cõtra. Et est ratio diuersitatis: q[uia] hic dans, & offerens nulla necessitate trahitur, & est principalis corruptor: q[uia] contra Spiritũ sanctum cõcupiscit, & mercatur quod pñibitum est: vt. s. de cõstit. nã cõcupiscentiã. in scda. q. se obligat, a proximo debitum exigit cum preceptũ sit date mutuo, nihil inde sperãtes. j. de vsuris cõsuluit. Unde nõ est in culpa, si fenerator nõ vult debitum reddere, nisi habeat pecuniam, vel vsuram: & satis constat qd se nõ voluntarie obligat ad vsuram, sed impellit eum necessitas, & sic excusatur etiam de furto. de furtis. c. ij. de quo de vsuris. c. con-
10 suluit. & c. super eo. j. q. j. si quis epũs. † Quid de mediatore: dic quod est simoniacus, qñcunq[ue] consenserit: q[uia] facientes &c. de offi. dele. c. j.
11 ¶ † Venio ad glo. & opp. cum glo. j. qd p ingressu monasterij possit recipi pecunia. j. eod. tua nos. j. q. ij. si quis propter hoc si datio voluntaria pecunie nõ est prohibita, vt hic. Itẽ nec etiam exactio est prohibita, qñ monasterium est ita tenue, qd non sufficit p superueniẽte: q[uia] potest dici, apporta tecum vnde viuere possis: q[uia] in simonia, & vsuris animus lucri est damnatus. xxiiij. qd. iij. si quis oblitus. Quod nota, q[uia] ex hac gl. colligi debet practica instrumẽti conficiendi super res, que danf monasterio: q[uia] dicat qd volũtarie, vel qd exact[us] necessitate monasterium, sic etiã colligitur practica libellandi. Contra hanc glo. tenet Inn. in. c. tua. q[uam] Hosti. teneat glo. de hoc not. in. d. c. tua nos. & in. c. quoniam. super. j. glo. per Jo. And. dic qd qñq[ue] ipsi recipientes volunt deducere in formam cõtractus: & sic vigore illius volũt pecuniã exigere, & non possunt, vt hic. Et ita intelligitur dictũ Inno. Quandoq[ue] hoc non deducunt in contractum, sed per viam cuiusdã simplicis protestationis hoc dicunt: & tunc licita est receptio pecunie. ita intelligatur dictũ glo.
12 nostre: que sic potest saluari &c. ¶ † Glo. viti. opp. qd prescriptio excuset. xxxij. q. iiij. obijciuntur. Sol. in prescriptibilib[us] bene excusat diuturnitas: alias non.

Cum in ecclesie. Sũmatũ est. s. pxio ca. Pmo ponit factũ horribile, & excusationẽ cõsuetudinis improbat. Secũdo illud pñibet, q[uia] simoniacum secunda ibi: ne igitur.
1 ¶ No. primo hic multa spiritualia enumerata in tex. in quib[us] si-
2 monia cõmittitur, si pecunia detur. ¶ † Not. qd omnia hic posita videnf cõprehẽdi appellatione sacramentorũ. qd est verũ in larga
3 significatione. de quo de sacra. nõ iteran. super rubrica. ¶ † Tertio no. qd in peccato omnino prohibito non excusat consuetudo.
4 ¶ † Opp. de. c. dilect[us]. in si. j. e. Sol. nõ debet exigi, vt hic: tñ si spõ-
5 te offeraf, seu gratis põt recipi, vt in Jrio. ¶ † Quero quid si detur pecunia epõ ne ordinet per simoniã. Sol. dic qd est simonia ex
6 parte recipientis, sed nõ dantis, fm Can. Bar. brix. ¶ † Opp. gl. qd talis cõsuetudo nõ reprobetur vt p receptione canonici detur pecunia, vel pro introductione. in aut. de san. epis. §. p cõsuetudinibus. Sol. si nõ daf ex pacto, licitũ est: sed gratis, & sponte oblationes facte ex pacto vero non licent, vt hic. Sed dic qd etiã pretextu consuetudinis aliquem non licet exigere cum sit improbanda. j. e. c. Jacobus. ¶ Ad contrarium respondetur qd loquitur de iure
7 ciuili: & sic hodie correct[us] est ilic. §. de iure canonico. ¶ † Per hoc querit glo. super ver. benedictionibus: q[uia] alie sunt literales, an sit licitum dare pecuniã pro matrimonio. glo. dicit quod sic: q[uia] per eã nõ cõfertur gratia, lz sit sacramentũ. Et sic ptz qd nõ est oĩo ea-
8 dem rõ accessorij, & principalis. ¶ † Deinde gl. qrit, an p exequijs
9 mortuorũ possit dari pecunia. gl. remittit. j. eo. suã. † Doct. dicunt

in matrimonio gratia cōfertur. de quo de sac. vnc. super rubrica. ⁊ c. vno. Itē non cōcludit ratio: qꝛ nō sequitur, nō confertur gratia, ⁊ tamen adest simonia: vt in electione, in qua nō interuenit gratia Spiritus sancti. j. eo. de hoc. ⁊ c. Mattheus. ⁊ in sepultura, vt hic.
10 ¶ † Quero an in actu sacramenti matrimonialis adsit gratia. Quidam qđ nō, per c. connubia. hic alleg. Sed dic qđ lꝫ non adsit gratia Spiritus sancti, pōt tamē adesse gratia: qꝛ in illo quis pōt mereri. c. q. iiij. dixit sacer. Nec sacramētis adest gratia quo ad quedam. de pen. di. ij. querendū. ⁊ c. post discursus. In alijs autē sacramentis adest grā Spiritus sancti, ⁊ presentia: sed hic adest gratia in sacramēto matrimonij: ꝑsentia nō adest ꝓpter horrorē, ⁊ stuporem per coitū, in quo homo totus bestialis efficit. ad hoc de ele. cō
11 in. qđ a te. ⁊ qđ ibi no. † An liceat dare pagano vt baptizetur. no. j.
12 q. j. quā pio. † An liceat dare epō, ne aliter baptizet simoniace: vide hic Barto. Brix. in Generali. q. lxxiij. Dic aut baptizandus est adultus: ⁊ nō debet pecunia dari: qꝛ sola fides sibi sufficit. de cōsecra. dist. iiij. baptismi. Vel, ſm quosdam, se ipsum baptizare dꝫ. l. si cōsul. ff. de adop. Contra quos facit. c. debitū. ȝ. de bap. de quo dic vt ibi. Si vero sit puer, tunc eū offerens, vel pater baptizet, si pōt: sed si ita sit debilis, vel ipse ignoret formam baptismi, ⁊ nullus sit alius qui possit: dixerunt quidā potius debere ipsum permittere mori sine baptismo, ꝙ debeat pecunia dari, vt simonia committatur, per no. j. q. j. de baptizādis. ⁊ c. placuit. Dicunt tñ Lau. ⁊ Hu. qđ potius pecunia est danda, quam permitti ipsum mori sine baptismo: quāquam hoc non deberet fieri: vt no. in prealleg. c. de ba-
13 ptizandis. An liceat dare pecuniam pagano, vt faciat se baptizari. qđ sic, per ea, que habentur in legenda sancti Syluestri: quāquā alij contra. de quo habetur. j. q. ij. quam pio.

1 ☞ Simonie vitium incurrit, qui aliquid exigit pro ecclesiarum consecratione, vltra debitum procurationis.
2 Consecratio est quid spirituale, propter quam nil percipi debet.
3 Consecratio est sacramentum largo sumpto vocabulo.
4 Procuratio quare exigitur pro actu ꝯsecrationis, ⁊ nō baptismi.
5 Procuratio an debeatur pro reconciliatione ecclesie.
6 Procurationem exigere quare licitum videatur.
7 Procurationem an debeat recipere episcopus, qui propter ecclesie vicinitatem non laborat.

1 **Cum sit.** ¶ † Pro cōsecratione ecclesiarū nil debet exigi, nisi ꝓcuratio. h. d. Cōmunis diuisio, scꝫ cōsultatio, ⁊ responsio. Scđa ibi: cōsul-
2 tationi. ¶ † No. j. qđ ꝯsecratio est qđ spirituale, in qua
3 nil percipi debet propter cōsecrationē. ¶ † Op. qđ cōsecratio non sit sacramētum. de sac. non ite. super rubrica. Sol. Est sacramentū
4 large id est, sacre rei signū. de quo. j. q. iij. c. vlti. † Et quare ꝓ actu cōsecrationis, ⁊ nō baptismi dat procuratio. no. x. q. iij. relatū. scꝫ ne aliq propter paupertatē, vel propter auaritiā se subtrahant a
5 baptismo. ¶ † Quero an pro recōciliatione ecclesie detur procuratio. De hoc de cōsec. eccl. vel alt. c. proposuisti. ⁊ ibi dicitur qđ non.
6 ¶ † Quero quare sit licitū recipere procurationē. Dic, qꝛ nō recipitur ꝓ sacramētis, sed pro labore: imo nec ꝓ labore, sed qꝛ ꝑmissa est a iure, sicut ⁊ alie ꝓcurationes, que fiunt rōne visitationis. vñ nō est simonia: qꝛ nō peccat is, qui peccat legis authoritate. xxiij. q. iiij. q peccat. Et talis ꝓcuratio est prestāda ſm facultates ecclesie, sicut ⁊ alie. de censi. sopite. Imo si ecclesia ꝓcurare nō posset, episcopus ipse suis sumptibus ecclesiā consecrabit. xij. q. iij. cauēdū. ⁊ j. q. ij. placuit. in auꝫ. de man. prin. §. sit tibi. in fi. Dicit tñ Hos. ꝙ nō recipitur hec procuratio ꝓ labore cōsecrationis, sed pro labore
7 vie qđ nō plꝫ Hosti. ¶ † Quid enī si nō laboret propter vicinitatē ecclesie: dicit ergo qđ ꝓpter hoc ꝓcuratio est annexa officio ꝯsecrationis, sicut ⁊ procurationis. In his ergo, ⁊ alijs a iure permissis, licita est perceptio ꝓcurationis, alias nō. Ex predictis dicūt doc. qđ si pro labore ordinandi, vel baptizandi aliqđ datur, etiā procuratio intelligitur pro sacramēto accipi, ⁊ est simonia: qꝛ qđ pro labore accipitur, pro sacramento accipi intelligitur: cū vnum sine altero nō proueniat. j. q. iij. si quis obiecerit. Nec generaliter pro officio impendendo recipiet episcopus aliquid, etiam ratione procurationis. j. q. iij. vendentes.

1 ☞ Simoniacus conuictus est deponendus. ȝ.
2 Notorium, confessum, ⁊ manifestum differunt inter se.
4 Manifestum id dici potest, de quo per famam constat.
5 In purgatione deficiens habetur pro condemnato.
6 Simonie vitium incurrit, qui pecuniam recipit pro electione.
7 Purgatio est indicenda infamato de crimine, quando per inquisitionem plene non constat de crimine.
8 Rex potest habere ius in electione episcopi. 16.
9 In electione laici habentes ius an possint compelli per iudicem delegatum a papa ad consentiendum. 16.
11 Simonia incurritur sola pecunie promissione pro beneficio.
12 Cum confesso sponte timore probationū, mitius non agitur, tanquam videatur non sponte confessus.
13 Confessio extraiudicialis an preiudicet.
14 Simoniacus conuictus vbi est deponendus, an procedat dicta pena si per viam inquisitionis contra ipsum agatur.
15 Pecuniam recipiens laicus ad consentiendum electioni, collationi iuris patronatus, illam restituere compellitur.
17 Pecunia tradita pro beneficio obtinendo an sit restituenda ecclesie, de cuius preiudicio agitur, vel ipsi tradenti.

1 **De hoc.** ¶ † Cōuictus de simonia est deponēdꝰ. Idē in infamato, qui se non pōt purgare. h. d. Sunt due partes. In prima tractat de archidiacono, ⁊ clerico: ⁊ loquitur diffiniendo. In secūda de rege, ⁊ principibus: ⁊ loquit hortando. Iterū secunda distinguit
2 inter notorium, ⁊ famosum. Secunda ibi: si vero. ¶ † Nota primo qđ differentia est inter notorium, cōfessum, ⁊ manifestum: ⁊ aliud est, quē esse conuictum: ⁊ sic id non dicitur notoriū, de quo quis te-
3 stibus cōuincitur. † Secundo no. penam cōsentientis promissioni electionis, ⁊ penam simoniaci: qꝛ est deponendus: ⁊ sic nō est depo-
4 situs ab altaris ministerio. ¶ † Tertio no. qđ id pōt dici manife-
5 stum, de quo constat per famam. ¶ † Quarto not. qđ deficiens in
6 purgatione habetur pro damnato. ¶ † No. ex versi. regem. qđ rex potest habere ius in electione epi: ⁊ si pecuniam recipiat, vt cōsentiat, debet ipsam restituere. ¶ † Not. qđ pecunia indebite soluta ꝓ beneficio obtinendo restituēda est ecclesie, de cuius preiudicio agi-
7 tur. de quo dic vt in gl. ¶ † Op. qđ infamato non sit purgatio indicenda, imo sit puniendus de crimine. de. c. pe. j. de purg. ca. Sol. quādoꝗ constare pōt de crimine per inquisitionem: ⁊ non est indi-
8 cenda purgatio. Quādoꝗ non: ⁊ tunc sic. ¶ † Quero scđo an rex ipse principalis erat habens prebere cōsensum, an etiā princeps. Quidā dicunt qđ rex erat principalis, vigore muneris induxerūt regem ad cōsentiendū. quod plꝫ Hosti. tanꝙ verior, quā dicit adaptari posse regi Anglie, qui in suo regno est generalis patronus habitu, lꝫ non in singulis ecclesijs actu, vel exercitio. alle. l. fin. C. de cura. furio. Dicit tamē qđ adaptat cap. regi Hispanie, cū scribat archiepō Toletano, qui est de eius regno. Alij intelligunt etiā qđ
9 principales in prestando cōsensum electioni. ¶ † Quero tertio, qꝛ papa hic scribit exhortando, an poterunt cōpelli per iudicem, cui scribitur. Dicit Io. an. qđ sic, propter periculū anime. de iudi. nouit. Tamen dicit qđ forte suspenderetur propter scandalū, vel qꝛ
10 occultum, vel qꝛ incertum, ſm Doc. ¶ † Opp. cum gl. j. qđ nō sufficiat quid esse manifestum, vt ex eo sequatur sententia. xi. q. iij. eorum. Sol. Dic manifestū, id est, notoriū: ⁊ dicit Inno. qđ intelligi
11 debet de notorio facti: qꝛ ibi subest de notorio iuris. ¶ † Op. gl. ij. qđ etiam si non recipit prioratū, sit simonia sola promissione. de cōfes. c. ij. Gl. fatetur. ⁊ ad tex. subaudit, maxime, dum dicit recepisse.
12 ¶ † Opp. gl. tertia, ⁊ videt qđ mitius agi debeat cum sponte confesso. l. di. presbyterum. xi. q. j. non dicatis. Sol. cum sponte cōfesso timore probationū non mitius agitur, qꝛ voluntarie non facit: cū sponte confesso nō timore probationum bene mitius agitur, vt in contrario. Hosti. dicit qđ est arbitrarium: arg. c. si. ȝ. de transa. an parcatur sponte confesso, vel cum eo mitius agatur, etiā dato qđ timore probationum conuincatur, antequā expectet probationes. de hoc. xiij. q. ij. quam preposterum. xxiiij. dist. c. vlti. ⁊ xv. q. viij. in
13 summa. ¶ † Quero cum gl. iij. an confessio extraiudicialis preiudicet. Gloss. qđ non. Hoc intellige quo ad hoc vt probet plene, vel semiplene: preiudicat tamē quo ad hoc vt faciat indicium, propter qđ quis possit poni ad torturam: vt est gl. no. in. l. capite quinto. ff. de adult. Item preiudicat quo ad hoc vt confitens non audiatur volens contrarium dicere, nisi doceat se erronee dixisse, iuxta not. per Inno. in. c. per inquisitionem. ȝ. de ele. Item hoc procedit, quādo ex ipsa confessione nulla est orta infamia: alias preiudicaret: vt
14 c. quā sit. j. de exces. prela. ¶ † Quero cum glo. iiij. an pena imposita hic simoniaco habeat locum, si agatur per viam inquisitionis.
15 Glo. qđ sic: vt. ȝ. de accu. inquisitionis. ¶ † Gl. super verbo, manifestum. opp. de princi. qꝛ vbi est manifestum, etiā sine purgationis indictione deponitur. Solu. Contrarium loquitur in manifesto, quod sumitur pro notorio: hic in manifesto, ita quod non notoriū.
16 ¶ † Oppo. cum glo. super verbo, regem autem. quod rex, ⁊ sic laicus, non possit habere ius in electione. de elec. sacrosanct. ⁊ c. Massana. Solu. Non potest habere ius tanquā eligens, sed tanꝙ patronus, cuius consensus requiritur in electione: alias non confirmaretur: quo casu nō est licitū recipere pecuniā. j. eo. Mattheus. cum simil. Vel ſm Innocē. patroni alij erant laici: sed rex recepit pecuniam, vt illos induceret ad consentiendum. Sed prior intellectus placet Hostien. scilicet quod rex esset principalis patronus, ⁊ inductus fuerit per suos principes ad consentiendum, vt dictū
17 est supra. ¶ † Ultima gloss. oppo. quod etiam puniatur talis pecuniam

cuniã recipiẽs in duplũ: in aut. de san. epi. §. si vero laic⁹. Sol. Hec decre. est subaudiẽda per contrarium: qr debet restituere pecuniã, ⁊ vltra id, duplum. Et dicit gl. notandũ qd pecunia est restituẽda ecclesie, ob cuius iniuriã pecunia est recepta, adeo qd ipsam possit 18 vendicare ecclesia: vt. d. §. si vero laicus. ¶ †Opp. gl. ij. in ver. arg. contra. qd pecunia sit restituenda ei, qui dedit. j. eo. veniens: Solu. Dicit Ala. loqui contrarium de materia, hic continet ius cõmune. Gl. dicit secundo qd ista continet ius cõmune, sicut ⁊ illa: ⁊ ideo dicit qd quandoqꝫ representantes ecclesiam sunt in culpa, vt monachi, vel clerici, aliquam pecuniam recipientes, ⁊ sic communiter delinquunt: ⁊ tunc cum eorũ delictum noceat ecclesie, ⁊ ipsi non debent de dolo suo lucrũ reportare, pecunia est restituenda ipsi danti. Nec obst. si dicatur, delictum persone ⁊c. qr illud procedit, quando non tractatur de restituendo alienum, vt in casu nostro. Dicit qd hoc non placet: qr ex hoc sequeretur qd etiam si solus prelatus reciperet, qd ecclesia teneretur ad restitutionem: qd tamen non est verum, vt tenet gl. pro qua facit tex. ⁊ ideo dicit qd contrariũ procedit, quando omnes de ecclesia cõiter non delinquunt: secus vbi omnes cõiter delinquunt. Ad hoc no. s. de or. cogni. c. cũ dilectus. in gl. ordi. vt in cõtrario. ¶ Quandoqꝫ ipsi clerici non sunt in culpa recipientes, sed solus prelatus recepit, vel alius tertius pecuniam: ⁊ tũc pecunia est applicanda ecclesie, vt hic sm gl. ⁊ hoc primo casu, quando omnes monachi, vel clerici cõiter deliquerunt: ideo restituitur pecunia monacho, ne transeundo ad aliud monasterium sine pecunia sit onerosus secundo monasterio. Dicunt tamen Docto. qd quando non intrat secundũ, vel aliud monasteriũ, sed adeo est pauper qd non habet vnde viuat, qd pecunia est ei restituenda. de cle. coniug. qd a te. maxime si errasset in iure, vel in facto. Docto. videntur velle ex fine glo. si ecclesia est in culpa, qr monachi hoc fecerunt: nec dans, nec ecclesia recuperabit, sed tunc confiscabitur, ⁊ fiscus erunt pauperes. de vsur. cum tu. argu. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ si necesse. Nam turpia lucra sunt ab heredibus auferenda. ff. de calũ. l. in heredẽ. Nec prodest ecclesie qd hi, qui receperunt sint defuncti: vt. l. j. in fi. ff. de eo, per quẽ fac. est. ⁊ l. qd dixim⁹. ff. qꝫ metus causa. ¶ No. qꝫ scda sol. videtur his obstare: sed dic qd loquitur qñ expelluntur de ecclesia: qr tunc apud ecclesiã remanere debet. Secus vbi nõ repelluntur, sed ibi morantes moriuntur. Dic tu, si queritur cui sit restituenda pecunia per simoniã recepta aut loquimur in ecclesia seculari, aut regulari: primo casu aut oẽs clerici deliquerunt cũ prelato simul, aut non: primo casu, aut ille, qui soluit, non habet aliunde viuere: ⁊ tũc sibi restituenda est pecunia: arg. eor, que no. s. de cle. coniuga. qd a te. Aut habet: ⁊ tũc aut omnes clerici abijciuntur ab ecclesia, ⁊ ipsi ecclesie restituenda est pecunia. Aut nõ: ⁊ tunc applicanda est fisco, ⁊ camere summi principis, non aũt inferioris, sm Hosti. Secũdo casu quando non oẽs deliquerunt: tũc restituenda est ecclesie, in cuius opprobriũ commissa est simonia: vt. j. eo. nostro. ⁊ in iuribus alleg. in gl. multo fortius si nullus, vt hic. Secũdo casu principali, scilicet in ecclesia regulari: aut oẽs non deliquerunt: ⁊ danda est secundo monasterio, in quo transit quo ad vsumfructũ, durante vita ipsius simoniace recepti: post mortem aũt restituenda erit monasterio primo, scꝫ in quo simoniace receptus fuit. Et sic intelligatur qd scdo dicit glo. Aut oẽs deliquerunt: ⁊ tũc danda est scdo monasterio, etiã quo ad proprietatem: ⁊ sic intelligatur qd dicit glo. in prima so. ⁊ predicta intelligitur qñ ingreditur. Si autem nõ ingrederetur, dic vt. s. an habeat vnde viuat: vnde intellige finem gl. secundum predicta, ⁊c.

1 ☞ Simoniacum est pro temporali obsequio beneficium ecclesiasticum promittere.
2 Confessio partis preiudicat quandoqꝫ ipsam acceptanti.
3 Citatus personaliter non astringitur precise semper comparere personaliter, vbi semel comparuit.
4 Citatus ab inferiore a papa an teneatur personaliter comparere.
5 Conferre licet non possit laicus ecclesiam, potest tamen beneficiandum presentare virtute iuris patronatus.
6 Promissio de aliquo promouendo ad ecclesiam est illicita.
7 Simonie vitium an incurrat episcopus, qui promisit aliquem clericum recipere ad camere seruitium.
8 Simoniacum non est remunerando promittere ecclesiam a patrono, non precedente aliqua pactione.

1 **Cum essent.** †Simoniacũ est, pro tẽporali obsequio ecclesiasticũ beneficiũ promittere. h. d. Primo ponit precise cõtrouersiã, ⁊ procurationis dationẽ. Secũda ibi: cumqꝫ diffinitionem, ⁊ eius causam. ¶ No. j. qd promissio ecclesie a patronõ pro cõ 2 modo temporali inducit simoniam. ¶ †No. qꝫ cõfessio partis ad 3 uerse preiudicat confessionẽ acceptanti. ¶ †Oppo. qd hic nobilis non debuerit licentiari: qr non sufficit venisse, nisi steterit. de indi. c. j. Solu. Tunc intellectus est, qd nobilis fuit in curia inuentus, ⁊ habuit ius reuocandi domũ: vel fuit citatus vt personaliter compareret, ⁊ ex causa licẽtiatus ex postfacto, vt cõpareret per procuratorẽ: vt. c. i. de iudi. li. vi. cõmittitur tñ hoc arbitrio iudicis, vt licentiet, vel nõ: ⁊ non debet iudex sine magna causa cõstringere quẽ ad redeundũ personaliter, vel precise ad pcuratorẽ constituendũ: vt hic, ⁊. s. de procur. querelã. qr nisi subsit causa: nõ est sua, sed par 4 tis electio. l. j. §. vsus. ff. de pcura. ¶ †Opp. qd ille nõ tenebat personaliter cõparere, sed per pcuratorẽ: vt. l. j. §. vsus. ff. de pcur. ⁊. c. j. de iudi. lib. vi. Sol. quãdoqꝫ quis personaliter citat: ⁊ tunc aut a papa, aut ab inferiore. Primo casu tenet personaliter cõparere, ⁊ postqꝫ cõparuit, põt legitimũ cõstituere procuratorẽ, qui persistat in negotio, vt hic, vbi hoc nõ faceret, ⁊ illicẽtiatus recederet, pcederetur cõtra eum, tanqꝫ cõtra cõtumacẽ: vt. c. cõstitutus. de procur. Scdo casu, etiã si a delegato pape iusta causa subsistente, propter quã debeat cõparere personaliter: ⁊ idem. Aut nõ subest iusta causa: ⁊ nõ tenetur personaliter, sed sufficit qd mittat pcuratorẽ: 5 vt in contrarijs. ¶ †Opp. qd laicus nõ possit conferre ecclesiã. de iure pa. preterea. c. illud. ⁊. c. cũ laici. Solu. Intellige qd promisit ei 6 dare: id est, ipsum ad ecclesiã presentare. ¶ †Opp. qd talis pmissio de aliquo pmonẽdo corã sede apostolica sit illicita, ⁊ promouẽs sit excõicatus: vt in extrauag. Bonifa. excõicamus. Sol. Fatendũ 7 est hoc esse hodie. ¶ †Quid si episcopus aliquẽ clericũ recipiat ad seruitium camere, promittens sibi decẽ marcas, donec sibi prouiderit de ecclesiastico beneficio, an valeat hec promissio, ⁊ an hoc sit simoniacum. Dic qd non, nisi ex tali pacto specialiter se obligauerit ad spirituale seruitiũ faciendũ: licet enim sperare etiã dignita 8 tes. viij. q. i. episcopũ. ¶ †Quero an sit simonia cum clericus recipiens beneficiũ predictas decẽ marcas remittat. qd videt de testi. veniens. j. eo. querelã. Dic qd verum esset, si debite essent in posterum, ⁊ hoc pacto fuisset expressum: secus in hac. q. in qua vsqꝫ ad certũ tempus fuit pensio assignata sine pacto: quo adueniente euanuit obligatio pensionis. Insti. de ver. ob. §. omnis stipulatio. Et multa licẽt tacite, que nõ expresse. ff. de here. insti. l. si quis Sempro 9 niũ. de condi. ⁊ de. l. nonnunqꝫ. de reli. do. cõstitutus. ¶ †Ad gl. oppo. qd licitũ fuerit patrono remunerare pretextu pmotionis, quã facit clericus ad papã. lxii. dist. quid proderit. Sol. Licitũ est patrono remunerando promittere ecclesiã, non precedẽte aliqua pactione, vt in cõtrario: sed precedente pactione nõ, vt hic. Unde cõncludit gl. qd licitũ est seruire episcopo pretextu remunerationis in beneficio: nec est talis spes simonia, nõ precedẽte cõditione, vel pactione: dum tamẽ hac intentione omnino seruiat, vt episcopus ei directe prouideat: qr sic esset munus ab obsequio. j. q. j. ordinationes. vij. q. j. nõ furem. alias quare seruiret, nisi speraret remunerationẽ? Et dicit gl. qd dign⁹ licite desiderat episcopatũ, ⁊ alios honores. lxix. di. si offensa. lxxx. dist. cõsuluit. ¶ Uel secundo respondet qd hic nõ fuit licitũ pactum: qr non põt esse clericus procurator laici: in aut. de san. epi. §. aliũ. vbi de hoc. Qd dicit Ab. verũ in foro seculari: secus in ecclesiastico. qui si. sint le. per venerabilẽ. ⁊ in decre. j. de postulan. a contrario. De hoc no. per Io. in. c. sunt nonnulli. i. q. j. vbi concludit qd si seruiens est dignus, ⁊ dignũ exhibet seruitiũ, etiã cũ intentione cõsequẽdi beneficiũ, nõ est simoniacus: secus si sit indignus, vel indignũ exhibet seruitiũ: qr tũc simoniacus est. Et attẽde: qr dicit Io. an. qd hic dicit gl. qd vbi seruit hac intẽtione, qd simoniam cõmittit. Dic scꝫ mentalẽ: vt no. j. eo. c. vlt. salua tñ opi. gl. nostre: qr intẽtio seruiẽtis, ⁊ cõferentis adaptat ad certũ beneficiũ: nam isto casu licite nõ exhibet seruitiũ: nec sit promotio sine vitio simonie. Dictum aũt Io. pcedit qñ non adaptat ad certũ beneficiũ, sed incertum: nam tũc licite fit seruitiũ, ⁊ licita est promotio sine vitio simonie. qd tene menti. Anto. de But.

1 ☞ Simoniacus beneficij notorius ab episcopo deponitur.
2 Notorium non dicitur omne publicum.
3 Ad purgationis indictionẽ procedit propter simplicẽ infamiam.
4 Ad purgationis indictionem an sit certus compurgandorum numerus prefixus, vel hodie sit arbitrarius.
5 In purgatione deficiens quis ex presumptione violenta, seu probabili, damnatur beneficij priuatione, ⁊ depositione. nu. 8.
6 Beneficio priuatus pp̃ter defectũ purgationis, an possit restitui.
7 Beneficio priuatur, qui illius possessionem nanciscitur sine authoritate superioris, nisi secum dispensetur.

1 **Insinuatum.** †Notorius simoniacus bñficij ab epõ deponit. Idem de infamato, qui se purgare non põt. h. d. Primo ponit papa relationẽ sibi factam: contra quam secundo prouideri mandat, ibi: vnde. ¶ No. j. qd notorie simoniacus in bñ 2 ficio, aut ordine iudiciario nõ seruato, est deponẽdus. ¶ †Not. qd 3 omne publicũ nõ videtur esse notorium. ¶ †Not. qd propter simplicem infamiã criminis proceditur ad indictionẽ purgationis. ¶ No. penã simoniaci in beneficio. ¶ Not. qd deficiens in purga

4 tione habetur pro conuicto. ¶ † Opp. qd non sit certus numerus compurgandorum, sed sit arbitrarius. de pur. cano. c. cū inter. Sol. regulariter olim purgabat episcopus cum duodecim presbyteris, presbyter cum quinque, diaconus cum tribus. Unde glo. ponit versus: sed dicit quod numerus compurgandorū est arbitrarius.

5 ¶ † Oppo. gloss. et videtur quod deficiens in purgatione non sit damnandus. Sol. Ex crimine quis non damnatur ex presumptione. vi. qō. vlti. actor. de presumpt. literas. sed purgatio indicitur in verisimili presumptione: ergo ex presumptione damnaretur deficiens in probatione Sed dic quod probabilis presumptio transit in violentam propter defectum purgationis, ex quo potest quis

6 criminaliter damnari. de presum. c. afferte. cum concor. ¶ † Quero post gloss. an taliter priuatus possit restitui: Dic quod nō per episcopum, quia nec infamia durante hoc fieri posset, propter scādalum. ij. q. vi. omnibus. et c. presbyter si. et c. si mala fama. de purg.

7 cano. c. ij. secundum Hostien. ¶ † Oppo. quod imo etiam si isti nō intrauerunt per simoniam, nihilo minus sunt remouendi. c. fin. de cleri. peregri. So. Aliqui intrant quandoque ecclesias sine authoritate superioris: et tales sunt amouendi, etiam non interueniente simonia. Item loquitur contrarium, nisi secum dispensetur. Quandoque cum authoritate: et tunc non sunt amouendi, nisi interueniente aliquo delicto simonie, vt hic, vel alia legitima causa.

8 ¶ † Secundo op. de. c. cum clerici. s. de pac. vbi veniūt vltra priuationem puniendi alia pena. So. Fatendū est contrarium: quia puniuntur alia pena, scilicet depositionis: vt. s. q. i. erga simoniacos. s. c. de hoc. et c. ij. de confes. Anto. de But.

1 ☞ Simoniacum est pretio aut fauore peccantem celare, vel recōciliare, aut digne penitētem a reconciliatione reuocare nu. 13.
2 Celans peccatum pecunie corruptione est simoniacus.
3 Peccatum celans ratione amicitie, aut familiaritatis, vel pretextu contemplationis persone simoniam committit. nu. 11.
4 Simoniacum est penitentē reducere pretio ad reconciliationē. 10.
5 Simonia quando committatur.
6 Simoniacum est, quando datur spirituale, vt spirituale debitum non detur.
7 Celare est aliud facere.
8 Celans peccatum occultum, quando peccare videatur.
9 Simonia quid, et an simoniam incurrat, qui celat peccatum pretextu commodi temporalis.
11 Celans furem, vel seruum fugitiuum, non incurrit simonie vitium pecunia recepta: secus si recipiat, ne indicetur.
12 Simonia quare videatur committi in conferēdo beneficium consanguinitatis intuitu.

1 Nemo. † Simoniacū est, pretio vel fauore peccātē celare, vel recōciliare, vel digne penitē

2 tē a recōciliatiōe reuocare. h. d. Partes patēt. ¶ † No. qd simoniacum est, pecunia celare peccatū penitentis. ¶ Secūdo no. qd ministri epi possunt cognoscere de peccatis sub

3 ditorum episcopi. ¶ † Tertio no. qd simoniacum est pretextu contēplationis psone, vel amicitie, vel familiaritatis, celare peccata al

4 terius. ¶ † Quarto no. qd penitentem pretio reducere ad reconciliationem, est simoniacum: et sic reconciliatio, et penitentia peccati

5 est quid spirituale, etc. ¶ † Quinto not. qd ptextu liuoris, et inuidie omittens aliquid spirituale alteri, est simoniacum: et sic non solum committitur simonia vt spirituale detur, sed etiam vt non detur,

6 vbi est debitum. ¶ † No. qd si datur spirituale, vt spirituale debitū

7 nō detur, est simoniacū. ¶ † No. qd celare est aliud facere. ¶ † Op

8 po. primo tex. dicit publice: ergo sequitur qd reuelari nō debet episcopo occultum Cōtrarium de. c. si peccauerit. ij. q. i. et c. in omni. de testi. Sol. Quandoque occulte peccans est incorrigibilis, et conuinci potest: et procedit contrarium quandoque est incorrigibilis: et procedit qd hic dicitur. Vel dic tex. hic procedit, quando quis hz aliquem in foro penitentiali: contrariū autem quando non habet in

9 foro penitentiali. de quo dic vt. s. de pe. et re. omnis. ¶ † Oppo. qd celās peccatum pretextu commodi temporalis, non sit simoniacus, quia ei nō congruit diffinitio simonie. ff. de re iu. l. omnis diffinitio. Nā simonia, est studiosa voluntas, siue cupiditas emendi, vel vēdendi spiritualia. Hic nō est voluntas emendi: ergo etc. So. Dicūt qdam qd hec diffinitio nō est authentica. Alij qd in his proprie nō committitur simonia, de quibus hic dicitur in prin. sed ad modū simonie puniuntur. Phy. dicit hoc simoniacum, quia phibitum. Alij dicunt qd finis. c. nō respicit hunc casum. Alij qd hoc large cōprehēditur appellatione simonie. Dicit Hostiensis quod diffinitio simonie supra posita est bona ad simoniam mētalem. Sed quia, vt dicit Jo. An. hic simonia non punitur, nisi opere subsecuto: ideo debet addi ad dictam diffinitionem, cum opere subsecuto: alias sola et nuda voluntas non induceret simoniā: vt. i. q. i. q studet. et c. reperiuntur. et c. cos. Ad contraria respōdet qd hic loquitur de conuentionali, nō mētali: et dicit qd cōuentionalis sic diffinitur. Simonia est spiritualium, vel annexorū spiritualibus, precedēte pactione, promissionis, cōditionis, vel modi, precū, aut cuiuslibet temporalitatis receptio. Ad hoc. j. q. ij. quā pio. et q. i. si quis. de re. permu. quesitum. de pac. c. si. de eta. et qua. tuam. Dicit tamen Hosti. qd est de

10 re quasi cōuentionalem: vt in. c. et si questiones. s. eo. ¶ † Opp. qd sit repugnantia tex. quia primo dicit qd penitens nō est fauore, vel gratia reconciliandus. Deinde dicit qd propter odiū non est a reconciliatione remouendus: et sic repugnat, contra. c. solicitudinem. de app. et contra. l. vbi repugnantia. ff. de re iudi. Sol. Quidā habent in tex. impenitentem. in prin. vlt. versi. et tunc non esset aliqua repugnantia. Alij habent penitentē: et tunc dic qd tex. primo non negat ipsum indistincte repelli a reconciliatione: sed bene dicit ipsum nō admittendum gratia, vel fauore: quasi prohibeat modum, et formā mediantibus quibus admittēdus est: non aūt formam reconciliationis: nam etiam digne penitens non debet ante tempus fauore,

11 vel gratia ad reconciliationem introduci: vt in tex. ¶ † Glo. opp. qd sit licitum recipere pecuniam ad celandum delictum. ff. de prescrip. verb. l. solent. ff. de condi. ob tur. cau. l. iiij. §. vlti. Solu. Dicit gl. qd hic loquitur de iudicio, qd fit ad penitētiam, ad qd quilibet tenetur. Unde non pōt quis accipere aliquod temporale, cum sem per sit spirituale. Illud loquitur de iudicio, qd fit ad furem capiēdum, vel fugitiuum seruum indicandum, pro quo potest accipi pecunia. Tamen non est licitum recipere vt fur non indicetur: quia talis receptio esset contra vtilitatem publicam, secundū quam delicta nō debent remanere impunita: vt. c. vt fame. j. de senten. excō. et. l. ita vulneratus. ff. ad. l. Aquil. et hoc tenet gloss. in. d. l. iiij. §. vlti. An aūt quis possit compelli ad indicandū furem: Dic vt ibidem et dic qd quo ad instantiam partis non pōt cogi per iudicē: sed ipse iudex bene ex officio pōt compellere: cū ipsius intersit prouinciam

12 purgare malis hominibus: vt. l. congruit. ff. de offi. presi. ¶ † Glo. ij. querit de ratione quare simonia inducatur cōsanguinitatis intuitu: Dicit gl. qd non refert an iniustus cordis amor, an sordide preces interueniant. j. q. i. si quis neque. ¶ Opp. glo. vlti. qd omnia hic posita sunt simoniaca: quia vtrobique repugnat rationis identitas, vel maioritas. Solu. Unus intellectus qd vtrumque respiciat proximum casum, et ante proximum: et sic simoniacū. penitentem, et reconciliantē gratia remouere dignum ad reconciliationem adducere gratia vel fauore. Alius qd respiciat oēs casus in tex. et omnia posita in ver. nec quicquid. vsque ad fi. ponant pro vno: alia ab inde

13 supra ponantur pro reliquo. ¶ † Secūdo obijcitur, si reconciliare per pretiū est simoniacum: ergo nō reconciliare non est simoniacū. xxxij. dist. hospitiolum. Dicit qd duo contraria quādoque reducūt in idem ius: vt recipere pecuniam ad accusandum, vel nō accusandum: denunciandū, vel non: testificandū, vel non: eligendum, vel non. j. q. j. ad fi. j q. j. prohibet. Vel dic, reconciliare pretio, et non gratis sunt contraria. Vel dic qd vbi cōtrariorū eadem est ratio, idem est ius: secus si ratio cōtraria. Ad hoc vide no. in regula, qui sentit. post Dy. de re. iur. lib. vj. Non obst. j. q. j. sunt quidā. vbi hoc videtur sacrilegium, supple et simoniacūm, secundum Gofre. etc.

1 ☞ Ecclesia emi, vel redimi non potest.
2 Prior inconsulto capitulo non potest bona capituli remittere. 18.
3 Instrumenti traditione videtur traditum ius competens, quod instrumento probatur.
4 Judex debet laborare vt causa terminetur concordia, si fieri pōt.
5 Monachus agere potest ad reuocationem eius, quod prior illicite alienauit.
6 Alienans res ecclesie tenetur ipsi ad interesse, etiam si sit prior. 14.
7 Prelati, et priores sunt ecclesie conseruatores.
8 Uendi aut emi non potest ecclesia.
9 Contumax facta missione propter contumaciam non auditur, nisi ordine iudiciario seruato.
10 In possessionem missus ratione contumacie an possit aliquo iudiciario ordine molestari. nu. 15.
11 Beneficia, seu ecclesias, nō licet laicis recipere sub annuo censu. 16.
12 Beneficium non potest gratis concedi per illum, qui potestatem concedendi non habet.
13 Fructus ecclesie possunt vendi, vel emi.
14 Ad missionem possessionis proceditur propter cōtumaciam non veniendi, vbi de ecclesia litigatur. 19.
17 Possessio rei adiudicatur, vbi de causa liquet, et lis est contestata.

1 Querelam. † Ecclesia emi, vel redimi nō pōt. h. d. Primo ponit querelam monachorum. Secūda ibi: vnde quia committit causam. instruendo iudices in principali ibi: sciturī. ¶ † No. pri

2 mo qd prior inconsulto capitulo non pōt remittere bona monaste

3 rij. ¶ † No. secundo qd redditione instrumēti, remitti videtur ius ad rem cōpetens, qd instrumēto probatur. de quo in. l. ij. ff. de pac. Tertio

4 ¶ †Tertio no. qd iudex debet primo laborare, ut causa terminetur concordia, si potest: si non potest, debet ipsam sententia termi5 nare. ¶ †No. monachum posse agere ad reuocationem eius, quod 6 prior illicite alienauit. ¶ †Quero an iste prior teneatur monasterio. Dicunt doc. qd sic ad interesse: arg. ca. si quis de clericis. xvii. q. ii. Imo plus tanquam proditor potest accusari pena legis Cornelie de fal. vnde, secundum eos, ex hoc posset deponi. xlvi. dis. c. clericus. 7 ¶ †Quero an isti sint conseruatores. Inno. dicit qd sic, per verba 8 posita in fi. textus. ¶ †No. qd ecclesia pecunia emi, nec redimi potest. ¶ No. qd propter contumaciam non veniendi, et non parendi, 9 proceditur ad sententiam missionis. ¶ †No. qd facta missione propter contumaciam, non auditur contumax, nisi ordine iudiciario 10 seruato. ¶ †Quero an isti poterunt ordine iudiciario molestari, postquam fuerunt missi in possessionem. Dic qd sic, quia qd a iure fit, non est molestia. de electio. cum ecclesia. Dicunt hoc verum, nisi postea hoc ratificasset: vt in. c. i. et. ii. de his, que fi. a prela. sine consen. ca. de quo dic vt ibi. ¶ No. qd ius spirituale non transit cum vni11 uersitate, nisi specifice in venditione exprimatur. ¶ †Oppo. de. c. secundum instituta. s. ne cle. vel mo. Solu. Dic qd non est licitum laicis accipere ecclesias sub annuo censu, sed clericis sic: licet laici 12 curie possent fructus accipere. ¶ †Oppo. de. c. cum pridem. s. de pac. vbi etiam gratis non licet dare ecclesiam. Sol. Fatendum est contrarium, qd etiam non gratis potest ecclesia concedi per illum qui non habet potestatem concedendi, vt ex ipso pacto gratuito 13 constituatur ius in beneficio. ¶ †Opp. qd non tenuerit concessio facta monachis. de accu. ab initio. sicut simoniaca. s. eo. non satis. Dic qd permissa est venditio, vel locatio fructuum, sed non ecclesie: et sic emebantur fructus per monachos. Vel loco religioso potest concedi ecclesia, retento annuo censu. de reli. do. constitutus. sed singulari persone ad vitam, non perpetuo: de priuil. pastoralis. Etiam si fit de mensa episcopi, vel abbatis, vel alicuius religiosi conuentus, cui in vsus sit concessa, etiam quo ad fructus tantum: quia pro vicario est detrahenda legitima portio. s. de preben. extirpande. 14 †Item nec rectoria, vel vicaria potest etiam concedi ad vitam sub noua pensione, vel antiqua augmentanda: vt probatur. s. de censi. prohibemus. Imo est necesse quod personis idoneis conferant, qui in proprijs personis deseruiunt: alias superior post sex menses illam conferat: vt. s. de preben. de multa. Subiungit Io. An. quod quandoque ex priuilegio conceditur locatio ad tempus: vt. i. titu. i. 15 super specula. et no. eo. tit. querelam. etc. ¶ †Quero an isti poterunt ordine iudiciario molestari, postquam fuerunt missi in possessionem: Dic qd sic: quia qd a iure fit, non est molestia. de elec. cum ecclesia. Dicunt hoc verum, nisi postea hoc ratificasset: vt in. c. i. et. ii. 16 de his, que fi. a prela. sine consen. ca. de quo dic vt ibi. ¶ †Opp. qd debuerit imponi silentium monachis. de accu. agentibus quia sicut non potuit ecclesia redimi, ita nec emi. Et sic hec ratio facit contra monachos. Sol. Dicit hic Ab. qd hic non fuit allegatio monachorum: sed papa intendens instruere iudices, dixit qd respicerent ad initium contractus. Item ponit etiam qd ipsi receperunt ecclesiam sub annuo censu prestando: qd fuit licitum, non animo emendi, vel vendendi: et hoc verius: et tangit glo. ad qd facit. c. constitutus. de reli. do. Et hoc dicunt quidam verum, quando plus percipiunt ex 17 fructibus, quam retineant per annuum censum. ¶ †Opp. qd non fiat missio in possessionem, vbi litigatur de ecclesia. de dolo. cum, qui. Sol. Contrarium procedit, vbi litigatur de ecclesia vt beneficio: secus si de ecclesia vt de proprietate, vt hic. ¶ Glo. pe. quia alie sunt literales, opp. qd possit quid vendi, vel redimi cum vniuersitate. s. de iure pa. cum ex literis. Sed hoc manerium fuit venditum, qd est quid vniuersale: ergo et ecclesia, vt accessoria, ad illud debeat posse transire. Solu. Spirituale cum vniuersitate transit, quando venit vt accessorium in venditione, quia de eo non fit specialis mentio: secus si veniat vt principale, quia de eo fit specialis mentio, vt hic: vnde redemptio fuit nulla quo ad ecclesiam propter simoniam. 18 ¶ †Sed oppo. qd saltim deberet valere venditio manerij, seu redemptio: quia est quid temporale: cuius contrarium dicit tex. So. Dic qd manerij venditio non tenuit ex eo, quia quo ad ipsum redimere fit simoniacum: sed non tenuit, quia fuit facta alienatio per priorem sine consensu capituli. ad hoc. s. de emp. et vendi. cum dilecti. et etiam hac causa non tenuit redemptio ecclesie: vnde etiam dato 19 quod ecclesia fuisset accessoria ad manerium, idem esset. ¶ †Glo. vlt. opp. quod debuerit procedi ad diffinitiuam sententiam. de dolo. prout. Sol. Si lis non est contestata, proceditur ad missionem, vt hic, et vt lite non contesta. quoniam. §. in alijs. Si non liquet de causa, et lis est contestata, adiudicatur possessio, in qua sententia deberet defendi per iudices, cum adhuc remaneant iudices: et hoc verum vsque ad annum, secundum Docto. et sic non obst. de offi. deleg. conquerenti. vt ibi notatur.

1. ☞ Simoniacum est exigere pretium pro chrismate. et.
2. Consuetudo non excusat a simonia.
3. …
4. Nomina mutari possunt, que de sui natura non insunt.

1 Aque. †Pro chrismate ab ecclesijs exigere pretium simoniacum est, nec excusat consuetudo. h. d. Primo factum reprehensibile narrat: qd secundo fieri prohibet, ibi: qui vero. contrafacienti comminando, ibi: presertim. ¶ †No. primo quod chrisma est quid spiri2 tuale, et eius alienatio inducit simoniam. ¶ †Not. secundo qd con3 suetudo non excusat a simonia. ¶ †Tertio nota qd non solum est prohibitum exigere pecuniam pro chrismate, sed etiam pro ipso liquore: qd probatur in litera: cum hic non solum a chrismate, vel confirmato, sed ab ecclesia, cui concedebatur liquor: quia forte baptismalis erat, exigebatur pretium. ad hoc. i. q. i. placuit. ij. ¶ Quero, nunquid habeat locum, siue capiatur pro ipso sacramento, siue pro ipso liquore. Dic qd est prohibitum, non solum pro ipso sacramento chrismatis, sed etiam pro liquore: vt hic. Omnes glo. sunt literales, excepta vlti. que opp. qd consuetudo contra ius non valeat: et soluit quod consuetudo contra ius positiuum valet, non con4 tra ius veteris Testamenti, seu diuinum. ¶ †Oppo. cum gl. ij. in fi. quod licitum sit nomina mutare. de le. iij. ff. de leg. i. Sol. Nomina, que de sui natura insunt, non licet mutare: imo nec proprie possunt, vt hic. Quandoque nomina non insunt de sui natura: et tunc illa possunt mutari, et poni ad bene placitum, dummodo mutatio non fiat in fraudem: vt. l. vna. C. de mu. nomi. ¶ In gl. fi. dic ordinis, et dignitatis, etc.

1. ☞ Simoniacum est, homagium facere pro spiritualibus.
2. Beneficij promissio pro homagio faciendo est simoniaca.
3. Penitentiarius discretus querendus est in absolutione.
4. Homagio non licet clericis alicui se obligare.
5. Abolitio, seu absolutio per literas patentes principis, aut sedis apostolice delet infamiam.
6. Simonie vitium infamat.
7. Infamantes comparantur canibus latrantibus.
8. Clericus fidelitatem debet prestare suo superiori ratione ecclesie.
9. Ad pensionem annualem tenetur clericus quando sibi assignatur aliquid temporale, ex quo fructus percipit.
10. Iuramentum potest a clerico per secularem principem exigi, quando est suspectus ratione sui status.
11. Homagium quid est, et quomodo fiat.
12. Fidelitas quid est, et quando videatur clericus posse obligari ratione fidelitatis.
13. Obligatio quo ad homagium an liget clericum.
14. Simoniacus non absoluitur nisi beneficio, propter quod commissa est simonia, renuntiet.
15. Clericus quo iure videatur prohibitus facere homagium.
16. Obligatio, et absolutio, presupponit vinculum.
17. Infamie causate ex simonia quis sit effectus.
18. Dispensare quisnam possit super infamia.
19. Absolutus non presumitur infamatus, nisi ostendat literas indulgentie.
20. Simoniacum est, aliquid annuatim promittere sub nomine beneficij.

1 Ex diligenti. †Pro habendis spiritualibus homagium facere, simoniacum est. h. d. In prima supplicantis narratio, petitio, et oblatio. In secunda petitionis exanditio cum determinatione, et literarum datione. Secunda ibi: quo circa. ¶ No. primo quod 2 aliud est homagium, aliud est fidelitas. ¶ †Secundo not. quod promissio beneficij etiam annuatim prestandi pro homagio est simoniaca. ¶ No. tertio qd iuste et honeste deprecanti non est denegan3 dus assensus. ¶ †No. quod in absolutione querendus est penitentia4 rius discretus. Et hoc notabile colligit gl. qd tene menti. ¶ †No. 5 qd prohibitum est clericis se alicui homagio obligare. ¶ †Not. quod absolutio per literas patentes sedis apostolice abolet omnem in6 famiam ex crimine surgentem. †Ex quo no. qd crimen simonie in7 famat. ¶ †Nota qd infamantes comparantur canibus latranti8 bus. ¶ †Opp. qd clericus non solum possit offerre homagium, imo ad illud teneatur, per. c. grauem. i. de excess. prelato. Sol. Contrarium loquitur in fidelitate, quam prestat clericus suo superiori ratione ecclesie, quam retinet ab eo: quia ad illam bene tenetur: vt in cap. cum clerici. i. de verborum significatio. hic autem loquitur in homagio, quod non licet clerico facere: vt cap. nullus. s. de iureiu9 ran. ¶ †Secundo oppo. quod imo erat licitum prestare hoc homagium ratione annue perceptionis: vt in lib. feud. in titu. quib. mo. feu. amit. c. perceptis. §. si quis feudum. Sol. Quandoque ista annua perceptio assignatur tanquam aliquid temporale: et tunc procedit contrarium. Et tale appellatur feudum de camera, vigore cuius potest prestari homagium. Quandoque ista annua perceptio assignatur

pro beneficio ecclesiastico: et tunc non licet prestare pro tali conse-quendo homagiũ. Uel, secundum alios, hic non assignabatur annua perceptio pro beneficio, sed assignabatur beneficiũ ecclesiasti-
10 cum, ex quo percipiebatur annua pensio. ¶ †Tertio oppo. quod iuramentum etiam a clerico possit exigi per clericum non solum, sed etiam laicum, de. c. petitio. s. de iureiuran. Sol. Dic quod non est licitum: fallit in casu illo, quãdo princeps habet suspectum cle-
11 ricum erga statum suum. ¶ †Quero quid sit homagium, et quid fidelitas. Dic quod homagium est, quo efficitur quis homo alterius flexis genibus, et manibus intra manus domini positis. De quo in Specul. de feud. §. ij. et in clementi. pastoralis. §. rursus. et ibi not. in. j. gloss. de re iudic. et de sta. mona. capi. recolentes. super ver-
12 bo, hominibus. †Fidelitas dicitur, cum quis personaliter alteri fidelitatem promittit iurando. Que autem contineantur sub fidelitate, not. xxij. q. v. de forma. et aliqui ponunt in capitu. j. s. de feu. et sex continet, videlicet incolumem, tutum, honestum, utile, facile, et possibile. Incolumem, ne sit in damnum domino de corpore suo. Tutum, ne sit in damnum de secreto suo, vel de monitionibus, propter quas potest esse tutus. Honestum, ne sit in damnum de sua iniustitia, vel de alijs causis, que ad sui honestatem pertinent. Utile, ne sit in damnum de suis possessionibus. Facile, ne id bonũ, quod dominus suus facere potest, faciat ei difficile. Possibile, ne id, quod est possibile, faciat impossibile. Primum non prestatur pro spiritualibus. Secundum sic. j. de privi. antiqua. Hanc fidelitatem non prestat clericus laico, nisi in casu, de iureiuran. capitu. nimis. et exigit episcopus quandoque a clericis sub sua iurisdictione positis sibi suspectis iuramentum, ne sint contra ipsum. de iureiuran. petitio. de accusa. cum dilecti. ¶ Quero text. dicit huius, ubi habetur hec humana lex? Dicit Abb. non recolo me legisse: cũ
13 gloss. allegat iura civilia. ¶ †Querit gloss. an hec obligatio super homagio ligaverit ipsum? Dicit glo. quod non, nec de iure, nec de facto: quia nulla est talis obligatio. de regul. iur. capitu. fina. et fuit hic simonia: quia fuit hoc munus pro spirituali indebite impen-
14 sum. j. q. j. sunt nonnulli. ¶ †Tertio querit tertia gloss. quid si non esset, non vellet renuntiare beneficio. Dicit glo. quod non esset absolvendus: quia non esset correctus: et venia non datur, nisi correcto. xxiiij. q. ij. legatur. sed penitere non potest, nisi renuntiet illud
15 beneficium. ¶ †Querit quarta gloss. quo iure divino sit prohibitum facere homagium. Dicit gloss. quod est prohibitum facere de iure canonico. iij. q. v. quia suspecti. et etiam divino: ut veteris et novi Testamenti. j. q. j. qui studet. secundum Ber. Dicit tamen Hostiensis quod ideo dixit divinis, ut theologicas, et canonicas uno verbo comprehenderet. Adducit simile de iureiuran. capitu. j. et re-
16 mittit de eta. et qualita. c. penul. ¶ †Opp. vi. gloss. quia alia litera-lis, qd nõ solvatur proprie ab homagio: cõstat enim quod obligatio homagij est nulla, absolutio, alias obligatio presupponit vinculum. de despon. impube. ad dissolvendum. hic non est vinculum: igitur ut no. s. eo. glo. j. Sol. Dicit gl. quod hic proprie non absolvitur, sed absolutus ostenditur: vel ipsa absolutio refertur ad factum, nõ ad
17 ipsum ius, qd nõ subest. ¶ †Gl. super verbo, infamia, querit quis sit effectus infamie surgentis ex crimine simonie. Dicit gl. qd effectus est magnus: quia nõ potest aliter infamatus recipere ecclesiasticum beneficium, nisi per principẽ dispẽsetur. Quo vero ad penitentiam, et ad Deũ eo ipso qd penitẽtiã egit, est absolutus. ij. q. iij. §. huic autem tollitur. Dicit Host. quod etiam ex dispensatione solius episcopi potest promoveri ad simplex beneficium. s. de elec. c. penul. Sed dicit Jo. An. qd ille tex. loquitur in nõ simoniaco. i. in eo, qui non cõmisit simoniam: sed ipso ignorante fuerit commissa.
18 ¶ †Quis autem dispensare possit super infamia, remittit ad no. in. c. cũ te. s. de re iu. Dixit tamẽ Gofre. qd infamia canonica ante penitentiam per penitentiam tollitur: postea vero nõ est infamia
19 sed infamatio. ¶ †Querit gl. quare querantur litere ad tollendã infamiam. Dicit gl. qd non creditur, papam dispensasse, nisi osten-
20 dat indulgẽtiam. j. de schisma. c. ij. ¶ Op. qd licitum fuerit pactũ de certis fructibus recipiendis annuatim: nec per hoc esset simoniacum, cum tantum esset quid temporale: et simonia non committitur nisi in spiritualibus, ut patet in hoc titulo per totum. Solu. Dicit Hosti. qd erat beneficium, de quo pcipiebant annuatim certam pensionem, vel portionem: vel forte nomine bñficij ecclesiastici percipiebant decem libras, vel alium censum: alias si esset tantũ beneficium temporale, hoc liceret, et revocaretur feudũ de camera: ut in li. feu. ti. qui mo. feu. amit. j. respon. et §. si quis.

1 ¶ Simoniam non videtur committere cardinalis, pro palafreno a nobili viro recepto.
2 Simonia committitur ubi aliquid datur pro pallij traditione.
3 In conscientia expedit quem esse minus scrupulosum.
4 In simonia consideranda tria ponderantur
5 Conscientia scrupulosa non est amplectenda.
6 Iudex, nec alius, quicquã recipere debet pro iustitia ministranda.
7 Munus, et donum, in quo differant.
8 Simoniam quando inducat modica pecunia.
9 Iudicare de alterius intentione presumptive est possibile.
10 Simonia ex presumptione iudicatur.
11 Dona modici pretij que dicantur.

1 Et si questiones. †Cardinalis pro palafreno a nobili viro recepto non presumitur committere simoniã. h. d. secundum Abb. vel sic In arbitrandis muneribus, an inducant simoniam, attendi debet personarũ dantium qualitas, muneris quãtitas, et donationis tempus. Uel sic: Consecratio, vel ordinatio non est simoniaca, licet etiam prius consecratori, vel ordinatori, aliquid donatum fuerit non ex pacto. h. d. Et potest dividi in tres partes. In prima querentis conscientiam a puritate cõmendat, et scrupulositatem curiosam reprehendit. In hoc itaque factum narrat, distinguendo solvit, et solvendo concludit. Secundã ibi: cũ in accipiendis. Tertium ibi: si ergo. In tertia ibi: qd aũt respon-
2 det authoritati, ex qua dubitatio insurgebat. ¶ †Not. j. qd pallij traditio est quid spirituale: unde receptio cõmodi temporalis pro
3 tali inducit simoniã. ¶ †No. qd non expedit quem esse nimis scru-
4 pulosum in conscientia. ¶ †No. tria ponderãda in simonia presumenda, vel non: que exponũtur in tex. No. qd datio equi a potenti in casu necessitatis nõ inducit simoniam. No. qd non omnis datio inducit simoniam, sed illa tantũ, que animi est inductiva presum-
5 ptive ad spirituale cõcedendũ. ¶ †Opp. qd cõscientia scrupulosa sit tenenda, nisi prius error scrupuli dimittatur. de re. permu. per tuas. Sol. Cõscientia scrupulosa de facili nõ debet amplecti: tñ si amplectatur, dic qd talis debet declarari, ut error tollatur: et sic cõscientia pura, et clara remaneat, secundum Hosti. ut hic. Uel dic qd cõsciẽtia scrupulosa nullo dubio corroborata nõ est amplectenda: tamẽ si habet dubium aliqd, et amplectatur, non est relaxanda, nisi clarificetur. ¶ Opp. ij. cõtra tex. dicit, ignorante: ergo secus est in sciente. Sed hoc est falsum: quia utrobique est eadem ratio: ergo et c. argu. c.
6 translato. s. de consti. Sol. Dic qd idem esset, si scivisset. ¶ †Opp. iij. qd iudex, nec alius, quicquid recipere debeat, etiã modicum. C. ad l. Juli. repe. l. j. C. de asses. l. iij. et. l. nullus. cum simil. s. de censi. cum Apostolus. §. iubemus. Hoc fortificatur: nã iudex durante administratione nõ dz donationẽ recipere per se, vel interpositã personam: nec aliquis de suis hoc põt: et si receperit, totũ cogitur restituere post depositã administrationem. C. de contrac. iudi. l. j. Quinimo nec subditos gravare dz in faciendo terras suas laborari, nec aliquo modo: ut in Lombar. ne li. hoc. l. j. et ij. Imo plus, tales tenentur ad restitutionẽ quadrupli: et indignationẽ principis incurrũt: et cingulo dignitatis denundantur: et substituentes aliquẽ officialẽ pena. x. librarũ auri puniuntur: et bona ipsorũ confiscantur. in aut. ut iu di. sine quoquo suffra. §. si quis aũt. et in. §. necessitatem. colla. ij. et de collatorib. §. iubemus aũt oẽs iudices. et. §. si quis aũt. colla. ix. Sol. Exigere ab invito per se, vel aliũ, est inhibitũ, ut in cõtrario: gratis collatũ recipere, non est inhibitum, ut hic. Uel nõ habens salariũ de publico, põt recipere, ut hic: alias non, ut in cõtrario. Hec tamẽ decre. innuit in quãtitate esse arbitrariũ. Qd intellige, salvo eo qd habetur de rescrip. statutum. §. insuper. li. vj.
7 ¶ †Capio gl. super ver. muneribus. quia alie sunt literales: et quero que est differentia inter munus, et donũ. Dicit gl. qd donũ est genus: munus est species. ff. de ver. sig. l. inter donũ. Et dicit Jo. an. qd donũ est sine causa, munus cũ causa: vel donũ exiguũ, munus pretiosum. Et dicit gl. qd in muneribus dandis attẽduntur quatuor, quis dans, quis petẽs, que res, que causa petẽdi. Sed quale et qd. iij. q. vij. in gravibus. quãtũ. xvij. q. j. Ananias. Qtitas, et persona dãtis, et recipiẽtis, ut hic: et allegat dictũ Senece: qd vide per
8 te. ¶ †Opp. gl. v. quia modica pecunia inducit simoniã. j. eo. ex tue. Sol. Dicit gl. qd quandoque inducit, ut ibi: sed dic qd ibi pactũ intervenit, hic nõ. Et hec vera secundũ Hosti. ¶ Glo. super ver. donaret. querit an licitũ sit dare ioculatori? Dicit gl. qd nõ, allegat. lxxxvi.
9 dist. donare. ¶ †Gl. super ver. intẽtione. op. qd sit possibile iudicare de intentione alterius. xxij. q. ij. hiis. ut eccle. benefi. c. uno. Sol. Uere iudicare de intẽtione alterius, est impossibile: sed psumptive iudicare per exteriora bene est possibile, ut hic: unde per exteriora
10 presumuntur interiora. ¶ †Quid si hac intẽtione dedisset fructus, ut facilius negotiũ consecrationis superioris expediretur. Gl. dicit qd esset simonia, per tex. a contrario: nisi forte esset datũ in eius odiũ. j. eo. nobis. vel nisi eo prohibente fecisset. j. eo. sicut. Recurrẽdum enim est in talibus ad intentionẽ: ex intentione enim ista iudicatur. In incertis enim, nõ certis, locus est coniecturis. ff. de ver.
11 ob. l. cõtinuus. §. cum ita. ¶ †Quero que dicantur dona modici pretij? Dicit gl. illa, que ad quãtitatẽ munerum nõ rediguntur. ff. de offi. procon. l. solent. ff. de offi. presi. l. plebiscito. Nã in his simonia nõ interpretatur: quia talia modica dona non sunt presumptive animi inductiva. Ad hoc no. in. c. statutũ. §. insuper. de rescri. li. vj. et c.

Pecuniam

1 ¶ Pecuniam recipientes abbas et monachi pro receptione monachi, ex pacto, a beneficio suspenduntur.
2 Monasterij ingressus est quid spirituale.
3 Consuetudo non excusat simoniacam prauitatem.
4 Pro religionis ingressu pecunia data non applicatur ecclesie.
5 Delictum prelati, vel maioris de ecclesia, preiudicat ipsi ecclesie.
6 Simoniace recipientes aliquem in monachum suspenduntur a beneficio.
7 Religionem simoniace ingressus detrudi debet ad aliam.
8 Simonia an committatur datione pecunie sine conuentione.
9 Monachus receptus simoniace an possit dici monachus.

1 Veniens. †Abbas, et maiores de conuentu, qui pro receptione monachi pecuniam recipiunt ex pacto, a beneficio suspendunt: et receptus restituta sibi pecunia, ad aliud monasterium transfertur. h.d. Prima pars ponit querelam presbyteri. Secunda ibi: quoniam. dat iudicem, cui tria mandat. ¶ †No. qd monasterij ingressus est quid spirituale: pro cuius receptione datio pecunie simoniam introducit. ¶ †Secundo no. qd simoniaca prauitas per consuetudinem nõ excusatur. ¶ †Tertio no. qd pecunia data representantibus ecclesiam pro monachatu recipiendo non applicatur ecclesie, sed est restituenda monacho. ¶ †Quarto not. qd delictum abbatis, et maioris de collegio, vel conuentu, preiudicat ecclesie. ¶ †Quinto no. penam simoniace recipientium aliquem in monachum: quia suspenduntur a beneficio. ¶ †Sexto nota q simoniace ingressus monasterium detrudi debet in aliud monasterium. ¶ †Quero an datione pecunie sine conuentione committatur simonia. Dicit Hosti. hic qd non, nisi mentalis, que per penitentiam aboletur: et sufficit sola conuentio ad inducendam simoniam, dato qd non seruetur promissum, vt hic. ¶ Gl. ij. opp. s. eo. c. de hoc remittit ad ibi not. ibi dixi. ¶ †Querit glo. an hic esset monachus, qui receptus est per simoniam. Gl. videtur dicere qd sic, per istum tex. In contrarium facit, quia pecuniam retinere est contra substantiam monachatus: arg. s. de condi. app. c. vlti. Tu dic qd hoc non est cõtra substantiam, qd monasterium habeat pecuniam, sed qd ipse teneret, bene esset contra substantiam etc.

1 ¶ Simoniacus est ordinandus, qui aliquid dedit ex pacto suo presentatori.
2 Super occultis non iudicat ecclesia in foro contentioso.
3 Simonie vitium impedit officij executionem.
Ad penitentiam non compellit forus penitentialis.
4 Religionis ingressu non tollitur irregularitas ex delicto proueniens.
5 Ex confessione facta in foro penitentiali quis non damnatur. 7.
6 Penitentie sunt arbitrarie.
8 Ad simonie vitium excusandum consideratur intentio dantis.
9 Ordinari, vel promoueri non debet simoniacus occultus.
10 Simoniacus quando videatur suspensus ipso iure a beneficio, et ordinis executione.
11 Penitentia non iniungitur peccatori, nisi cum intentione q a peccato recedat.

1 Extue. †Si ordinandus presentatori suo aliqd dedit ex pacto, simoniacus est, nõ tamen deponitur, si hoc est occultum. h.d. Consultatio, et responsio. Secunda ibi: vnde. ¶ Not. qd datio pecunie pro presentatione archidiaconi ad ordines assumendos simoniam 2 inducit. ¶ †Not. secundo qd super occultis nõ iudicat ecclesia in foro contentioso, sed sic in penitentiali. ¶ No. iij. qd per ista verba monens, et inducens, quis non precise compellitur ad id, qd mandatur, exercendum. ¶ No. iiij. qd in crimine simonie pena penitentialis concordat pene, que in foro contentioso imponitur. ¶ Nota 3 quinto qd secundum metas fori penitentialis, etiam peracta penitentia, non retinetur in crimine simonie officij executio. ¶ †Nota sexto qd forus penitentialis non compellit necessario quem ad pe4 nitentiam, sed solum relinquit sue conscientie. ¶ †No. q irregularitas ex delicto proueniens nõ tollitur religionis ingressu. de quo 5 j. de aposta. c. ij. ¶ †No. q cõfessione facta in foro penitentiali quis 6 nõ damnat. ¶ †Ultimo no. qd penitẽtie sunt arbitrarie. ¶ †Op. 7 q tex. dicit in prin. q nõ solum ex relatione, imo etiam ex cõfessione de hoc constabat: et tamen papa nõ mandat ipsum dãnari, et puniri de crimine. cõtra. c. de hoc. s. eo. Sol. Contrarium loquitur in confessione facta in foro penitentiali: nam hic ista confessio fuit facta in foro penitentie: et ideo dicunt aliqui hic per illud, qd dicitur in tex. nõ est subaudiendũ, imo est periculosum. ad hoc de pe. et re. omnis. ¶ Glo. j. no. qd quantitas munerũ diuersitatem iuris non 8 inducit. alleg. concor. ¶ †Opp. s. eo. et si questiones. vbi modicitas dati non inducit simoniam. Sol. Dicit gl. qd consideranda est intentio: sicut in vsuris, et in furto. Dicit tamen Hosti. hic quod sola intentio non inducit simoniam conuentionalẽ, sed bene mentalem que per penitentiam aboletur: vt. j. eo. c. vlti. Dic qd modicum ex pacto, et intentione hic recipiendi pro spirituali inducit simoniã, si hoc constat: in dubio est differentia inter modicum, et magnum: qr modicum presumptiue nõ presumitur datũ propter intentionẽ ha9 bendi spiritualem: multũ sic: vt in c. et si questiones. s. eo. ti. ¶ †Glo. super ver. secreto. in prin. literalis, oppo. in ver. arg. contra. qd secreto delinquens non promoueatur sine consensu prelati sui: et sic pari ratione abstinere debeat ab ordine iam suscepto. de tempo. or. ad aures. Sol. Dicit gl. qd regularis in obedientia sui prelati, et non habens titulum, propter quem possit petere promotionem, ipsam non petit, vt in contrario: sed secularis habens titulum, qr iam promotus, executione ordinis iam suscepti vtitur: quia eo qd ordinatur, causam habet vtendi executione: nec prohiberi potest occultus, vt hic. Et assignant Doc. rationem, qr multa impediũt 10 promouendum, que non deijciunt iam promotum. ¶ †Glo. super verbo, coercere. colligit qd simoniacus ipso iure est suspensus: sed si occultus est, non potest compelli vt gerat se pro suspenso in foro contentioso: qr ecclesia, prout est fori contentiosi, non iudicat de occultis. Hoc dicit hic verum Jo. an. qd occultus suspensus est quo ad se, sed non quo ad alios, post peractam penitẽtiam. Allegat. s. eo. inquisitionis. Credo etiam quo ad alios, sed debet occulte vitari. Contra qd oppono de. c. tanta. s. eo. et c. reperiuntur. j. q. j. Sol. sm doct. contrarium loquitur in infamato: hic autem loquitur in occulto. ¶ Contra qd opp. de. c. inquisitionis. s. de accusa. vbi etiã post peractam penitentiam impeditur executio ordinis: et sic est suspensus. Sol. sm Jo. an. est suspensus quo ad se, vt in contrario: non autem quo ad alios, vt hic. Dic qd hoc dictum Jo. an. procedit in simoniaco in beneficio, non in simoniaco in ordine, iuxta ea, que fuerunt no. in. c. accusatus. et c. tanta. s. eo. Tamẽ iste tex. stringit pro suo dicto, qd debeat intelligi de simoniaco in ordine, cum hic simonia fuerit commissa in ordine. Quod etiã tenuit gl. s. eo. accusatum. et Hosti. hoc sequitur. Dicit ergo qd tex. noster nõ negat quin sit suspẽsus: sed bene non vult procedi in foro contentioso: qr omnino est occultum: et ideo posset euitari, etiam publice, preterq̃ in casu. c. nostri, vbi euitatio esset periculosa: cũ ipsius notitia fuerit habita in foro penitentiali, cuius reuelatio prohibetur: vt in. c. 11 ols vtriusq̃. j. de pe. et re. ¶ †Glo. vlt. opp. qd penitentia non dat, nisi penitenti. xxxiij. q. ij. legat. xxxiij. q. vij. quemadmodũ. Sol. Penitentia q̃tum ad vitã eternã sibi dari non põt, nisi recedat a peccato, vt dicunt iura predicta: tamen danda est ei ne induresceat in peccato. j. de pen. et re. qd quedã. forsitam cum timore penitentie citius desistet a peccato. sm gl. Et dicit Hosti. qd hec penitentia est monitoria, consultoria, et pene releuatoria: non autem est vera penitentia, ex quo non abstinet: et valet ad id, qd dicit gl. etc.

1 ¶ Simoniacum est, pecuniam recipere pro quocunq̃ ministerio ecclesiastico.
2 Ministerium ecclesie quid sit.
3 Simonia an committatur datione pecunie pro chrismate concedendo aut vtendo.

1 In nostram. †No. j. q pecuniam exigere pro quocunq̃ ministerio ecclesiastico est simoniacũ. ¶ Notabilia apparẽt ex tex. 2 ¶ †Quero quid dicatur ministerium ecclesiasticum. Dic dare pecuniam pro acoluthatu, subdiaconatu, et diaconatu, et 3 similia. s. de ele. cũ in cunctis. §. inferiora. ¶ †Quero an committatur simonia, sine detur pecunia pro chrismate concedendo, siue pro chrismate vtendo: Gl. dicit qd vtrobiq̃: vt no. s. eo. ea, que.

1 ¶ Dispensari potest cum simoniace ordinato, qui simoniacus non est, vbi ignorans ordinatur, vel sciens, et contradicens. 3.
2 Responsum certum non potest dari questioni in genere formate.
4 Dispensat solus papa cum simoniace scienter ordinatis.
5 Dispensare quo casu potest episcopus cum simoniacis.

1 De simoniace. †Cum simoniace ordinato, qui simoniacus non est 2 dispensari potest. h.d. ¶ †Not. qd questioni in genere formate non potest dari certum responsum. Item qd vbi sub genere quesito sunt aliqua specifice in decisione a genere deuenientia, sufficit respondere specificis: vbi questio in genere est formata, respõsum in vno indiuiduo, videtur negatum in genere. 3 ¶ †Ultimo no. qd cum simoniace promoto, seu ordinato eo ignorante põt dispensari: qr qd simoniace ordinatus ignoranter non potest dici simoniacus. Idem si sciens, et contradicit, secundum doc. j. eo. sient. Secus si sciat, et non contradicat, vel pecuniam soluat: 4 qr est simoniacus, et simoniace ordinatus. ¶ †Opp. cũ glo. qd non

possit episcopus indistincte dispensare cũ simoniaco.j.q.j.psentiũ. j.c.a nobis.So.Quidã sunt simoniace ordinati,vel pmoti ignorãter:et tales de iure nõ possunt in suis ordinibus remanere:de iure tamen dispensari põt cum eis,et in ordine,et in ecclesijs post liberã resignationem.Quidam sunt simoniaci scientes,vel cõsentientes:et cũ talibus solus papa dispensat.De quo.s.de transla.prela.post translationem.et ibi omnino vide.Cal.tñ contra istã distinctionẽ

5 que ibi ponit,¶†Op.qd imo episcopus nõ possit dispẽsare cũ simoniaco scienter in beneficio,vt possit pmoneri ad idẽ,vel ad aliud bñficiũ:qd pbatur.Simoniac⁹ ẽt in bñficio est infamis,vt est tex. j.q.iij.c.vlt.sed super infamia episcop⁹ nõ põt dispẽsare,vt in.c.cũ te.et ibi no.s.de re iu.et hoc tenet gl.pe.s.e.ex diligẽti.ergo nec sup dignitate,vel bñficio:cũ infames nõ sint pmouẽdi:vt.c.oipotens.s.de acc.et.lxxx.di.tãtis Daniel.So.Forte ppter hoc gl.cõiter tenuerũt qd cũ sciẽter simoniaco in bñficio eps non posset dispẽsare. Doc.dicũt qd ẽt i simonia ignorãter ab alio cõmissa,si est i ordine, sol⁹ papa dispẽsat,si est manifesta:alias sol⁹ eps.s.e.ex tue.Et sm Host.Ala.et cõiter doc.Et hec vera,vt requirat dispẽsatio in ordinibus,et bñficijs simoniace receptis,quãdo est ignorãter ordinat⁹. In alijs aũt ordib⁹ nõ simoniace receptis,et bñficijs sine dispẽsatiõe ignorãs remanebit,et noua bñficia alias canonice recipere poterit:nouos aũt ordies nõ recipiet,nisi pri⁹ i ordie ipso q̃sito simoniace dispenset,sicut et si per saltum promotus esset.lij.di.c.j.Et dicit Inn.qd in simplicib⁹ bñficijs dispẽsabit episcop⁹:in dignitate sol⁹ papa,ẽt cũ ignorãte.j.q.j.quos.De hoc.s.de ele.c.si.nullo tñ casu is,cum quo simonia cõmissa est,dispensabit,sm Inn.Pro declaratione gl.et eorũ,que ponũt hic doc.cũ q̃rit quis possit dispensare cum simoniaco:sic est distinguendum,qd aut loquimur in adepto ordinem simoniace,aut in adepto bñficiũ.Primo casu aut ordinatus fuit sciens,aut ignorans Si sciens qd intellige siue ab initio, siue ex post facto ratũ habuit,vt i.c.sicut.j.e.et cũ tali sol⁹ papa dispensat:vt in.c.nobis.sm vnũ intellectum et.c.pe.Et hoc videt tenere hic gl.et in.c.nisi cum pridem.§.post trãslationẽ.s.de renun.et tenet gl.j.q.v.psentium.Aut ignorans:et aut est manifestus simoniacus:et solus papa dispensat:vt in.c.presentiũ.j.q.v.Si occult⁹, tunc episcopus põt dispẽsare,vt hic.Tamẽ aliqui,inter quos est Host.hanc distinctionem admiserunt etiam in ordinato scienter, per.c.ex tue.s.eod.Ad qd responde,vt ibi no.et isto casu nõ reqrit dispensatio,nisi quo ad ordines simoniace receptos:quo autem ad antea receptos non requiritur dispẽsatio:imo in illis licite sine aliqua dispensatione ministrabit:et noua bñficia, dũmodo canonice, recipere poterit.Nouos aũt ordines nõ recipiet,nisi pri⁹ sit dispẽsatũ in ordine simoniace recepto,ne videatur p saltum promotus: vt.lij.di.c.j.Secundo casu principali in adepto bñficiũ simoniace, dic qd aut loquimur in adepto dignitatẽ, seu bñficium curatum, que in hoc exparant:vt.c.de multa.de preb.et.c.cũ nullis.e.ti.li.vj. aut in adepto beneficiũ simplex.Primo casu aut in sciẽte,aut in ignorante.Si in sciẽte,dic qd si sponte renũtiat,põt episcopus dispensare cum eo,vt in alia ecclesia habeat beneficium,et etiã vt ministret in ordinibus susceptis.In eadẽ ecclesia nõ potest respectu eiusdẽ dignitatis:respectu aũt alterius bñficij põt:sed in ordinib⁹ minoribus tantũ ministrabit,ad superiores aũt nõ ascẽdet.j.q.v. et sic isto casu plus punitur remanens in eadem ecclesia,q̃ trãsiens ad aliã.Si in ignorante,tunc aut cõmissa fuit ab emulis:et nõ nocet:vt.j.eo.nobis.Aut ab amicis:et tũc si expectat sententiã,in tota illa vacatione ecclesiasticam dignitatẽ habere nõ poterit: vt.s.de elec.si alicuius.exponendo illa vice,in tota illa vacatione,prout ibi exponit Jan.Et hoc verũ,nisi necessitas,vel vtilitas aliqd sua deret:vt.j.q.vij.§.nisi rigor.In alia aũt vacatione bñ dispensare poterit:arg.d.c.si alicuius.a cõtrario ibi:ea vice.Aut spont: renũtiat:et tũc gl.j.c.post trãslationem.videtur velle qd eps non posset dispẽsare cum adepto dignitatem simoniace,cum ibi dicit qd põt dispensare cum adepto beneficium:quasi secus sit in adepto dignitatem.Hosti.tamen dicit qd ex euidenti vtilitate poterit dispẽsare:alias opus est persona media.j.q.vij.et si illa.qd ibi placet Joã. de Cal.Si loquimur in adepto beneficiũ simplex per simoniã: tũc si renũtiat spõte,poterit etiã quo ad illud dispẽsari:et hoc,si ignorãter.Si aũt sciẽter,tũc poterit ex euidẽti vtilitate:alias nõ.Si aũt nõ renũtiet,sz expectet sniam:tũc nõ sit dispẽsatio respectu eiusdẽ vacatiõis,nisi vtilitate,vel necessitate suadẽte:arg.d.c.pẽ.s.de ele. Et predicta oĩa sunt intelligẽda,vbi non est cõmissa simonia cum epõ dispensante:vbi aũt esset cum eo commissa,in nullo casu dispẽsaret.Ita tenet gl.j.q.vij.presentium.secundum Jo.de Calderi.

1 ☞ Electioni contradicens propter pecuniam sibi de voluntate electi traditam,et a contradictione non desistit,electus postea confirmatus simoniacus est,et tenetur renuntiare.nu.9.
2 Simoniam inducit datio pecunie,vt post electionem legitime factam contradicatur.nu.7.
3 Voluntas turbata in delictis est voluntas,et inducit delictum.5.
4 Confessio penitentialis potest reuelari volente penitente.
6 Simoniacus an possit beneficio renuntiare sine licẽtia superioris.
7 Simoniacũ non est,dare pecuniã vt quis electioni nõ contradicat.
8 Simonie vitium an committatur datione pecunie,turbata voluntate,pro electione,vel beneficio.
A delicto non excusat in malis animi infirmitas.

1 Mattheus.†Si cõtradicens electioni,ppter pecuniã sibi de volũtate electi traditam a cõtradictione desistit,electus postea cõfirmatus simoniacus est,et renũtiare tenet.h.d.Cõis diuisio.
2 Secunda ibi:qi igit.¶†No.j.qd datio pecunie vt etiã post electionem legitime factã electioni cõtradicat,simoniã inducit:et sic datio pecunie pro habẽda voce,vel nõ cõtradictione,etiã vbi vox nõ est ad electionẽ validandã necessaria,simoniã inducat.¶Scdo not. qd simoniacus in bñficio nõ põt promoueri,nisi ipse bñficiũ male acquisitũ dimittat.¶Tertio no.qd vz electio facta a maiori pte.
3 ¶Quarto no.qd turbata volũtas in delictis volũtas est,et indu
4 cit delictũ.¶†Op.qd Mattheus nõ debuerit peccatũ penitẽtiale demõstrare,et pãdere.de pe.di.s.Sol.Dic qd hoc monstrauit de
5 volũtate ipsius,qui peccauerat:secus in inuito.¶†Quero de exẽplo,qualiter dicat fecisse turbata volũtate.Dic forte amico cõsulenti respõdit,Maledicat ipse,da sibi pecuniã,que sit secũ in perditione:vel simulia.Vel forte intẽdebat ius suũ redimere.j.eo.dilectus.sm Host.qr intentio,ex quo pactũ interuenit,nõ excusat,sm eum.j.eo.per tuas.Vel forte fuit volũtas turbata:qr rñdit amico, qd a me queris cõsiliũ:fac qd tibi videt.et id dixit amico turbato.
6 ¶†Quero an possit dimittere bñficiũ simoniacus sine superioris authoritate,siue licẽtia.Dicit hic Jo.an.qd nõ.de quo.j.c.ij.et dic
7 vt.s.de renun.c.nisi.§.ppter cõsciẽtiã.¶†Gl.ij.qr prima est litteralis,opp.qd ex datione pecunie alicui ex canonicis nõ inducatur simonia,eo electo a maiori parte:qi ex quo est elect⁹ a maiori parte habet solidã electiõnẽ.Datio ergo pecunie,ne quis cõtradicat,potius est redimere vexatiõnẽ(qd est licitũ)q̃ dare pecuniã pro spirituali:et sic nõ est simonia.So.Dicit gl.intellige qd illi,qbus dabat pecunia, habebãt ius aliquod cõtradicẽdi electioni facte:puta qr erant cõtẽpti:et sic poterant cõtradicere electiõi iam facte,vel aliã exceptionẽ poterant pponere electo:et ita ius habebãt : vnde nihil eis dari debuit,eo qr sciente,et nõ cõtradicente pecunia data est,simonia est,vt hic:et sic p iure querẽdo nõ est licitũ redimere vexatio nem:pro iure aũt quesito sic:vt.j.c.dilectus.Inn.dicit qd iusta vel iniusta esset cõtradictio,ante cõfirmatiõne licita nõ fuit datio pe
8 cunie.de elec.significasti.¶†Scdo op.eadẽ gl.et videt qd datio pecunie in volũtate turbata nõ inducat simoniam:qr illa nõ est volũtas.xv.q.ij.merito.Sol.Dicit gl.hic loquitur,qñ erat mente turbatus,et non totaliter alienatus.Primo enim casu in malis infirmitas animi nõ excusat:si tñ prohibuisset,ei imputaretur.Et di
9 cit gl.qd turbata volũtas est sicut coacta.¶†Opp.gl.super verbo cõsulis.qd sit cõpellendus ad dimittendũ bñficiũ.s.eo.insinuatum.Sol.Dicit gl.hic in foro penitentie cõsulebat:vnde nõ poterat prohibere,nisi consulendo.s.de tempo.ordi.ad aures.s.eo.ex tue.et tale consilium necessitatem importat,si vult saluari,etc.

1 ☞ Pro absoluendo excommunicato pretium non debet exigi.
2 Pecunia non debet dari pro absolutione ab excommunicatione.
3 Absolutio est expresse necessaria excõmunicato ratione contumacie de non soluendo,licet satisfecerit.
4 Absoluere qui possint a sententia excommunicationis.
5 Consuetudine,vel statuto si caueatur qd excommunicatus anteq̃ absoluatur,soluat certam quantitatẽ pecunie,an possit pena exigi sine vitio simonie.
6 Pro vexatione an sit licitum dare pecuniam.nu.8.
7 Simoniacum quare sit dare pecuniam pro absolutione excommunicationis.
8 Pecuniam dans pro absolutione an incurrat vitium excommunicationis.
9 Absolutionem excommunicationis an impediat pars,cui est facta debiti solutio,ratiõne expensarum,quas fecit in excommunicatione obtinenda.

1 Daures.†Pro absoluendo excõicatũ,qr satisfecit,pretiũ exigi non debet.h.d. Prima ponit querelã.Scda dat iudices,ibi:quoniã. ¶No.primo qd propter cõtumaciã nõ soluẽdo ad instantiã priuati quis excõicat.¶Scdo no.qd purgata cõtumacia
2 cessare debet pena pro cõtumacia imposita.¶†Tertio no.qd absolutio ab excõicatione est quid spirituale,et pro ea pecunia recipi
3 nõ debet.¶†No.qd vbi quis est excõicatus donec satisfecerit,non sufficit sola satisfactio sine absolutione,ad hoc vt dicatur ab excõmunicatione absolut⁹.Ad qd vide no.in cle.j.de decl.in gl.donec.

Queritur

4 ¶ †Querit an isti excõicatores regsti possint absoluere? Sol: dic qȝ sic, si sunt ordinarij. Si aũt sunt delegati, ⁊ nõdũ diffinitiue pronũtiarũt, idẽ. Si aũt diffinitiue pnũtiauerũt, nõ põt absoluere, nisi sint itra annũ: vt. c. querẽti. de offi. dele. Hoc vltimũ mihi est dubiũ cũ isto casu nõ agat de executione sñie, sed reuocatione actus. Ad qȝ vide no. in. c. qualiter. ꝫ. de accu. ¶ Querit an absolut⁹ hãc debeat facere fieri p presbyterũ in casu, quo ipsi nõ sunt presbyteri. Dicit Host. qȝ sic: ⁊ sic sequit opi. suã, que cõiter nõ tenet: de qua

5 in. c. cũ desideres. ꝭ. de sent. excõ. ¶ †Quero an si in statuto caueat, vel cõsuetudine, qȝ excõicatus anteq̃ absoluatur, p quolibet mẽse, quo steterit excõicatus, soluat certã quãtitatẽ, puta. x. libras, an poterit hec pena exigi sine vitio simonie? Dicit Host. qȝ sic. alle. ꝫ. de offi. ordi. dilectus. de verb. sig. ex parte. de iudi. c. j. Et hec rõ, qȝ hoc nõ petit pro absolutione, sed vt satisfiat de delicto cõtumacie. Absolui tñ dȝ, fm quosdã, petẽs absolutionẽ gratis, ⁊ deinũ cõpelli ad satisfactionẽ, fm cõsuetudinẽ, vel statutũ. ꝭ. eo. ad apostolicã. Et ad pdicta facit qdã extrauagãs, que olim habebat in ti. de

6 sen. excõ. sub interminatiõe. ¶ †Quero an p vexatione sit licitũ, vel nõ, dare pecuniã. Dic qȝ licitũ est, vbi laic⁹ vel prelat⁹ vexat clericũ tpaliter, ⁊ non spiritualr. Itẽ licite aliqd laico dat, vt bñ soluat decimas, in qb⁹ nõ hȝ ius feudi, nec se hre cõtendit. Vide de deci. phibemus. ⁊. c. si. Spoliat⁹ vero dare nõ dȝ pecuniã, fm aliquos, vt recuperet ecclesiã, qua spoliat⁹ est: cũ nõ videat tũc redimere vexationẽ: sed possessiones recuperare põt, cũ dare nõ compellat, vel sine cause cognitione violẽtiã patiat, fm Inn. de his in. c. dilect⁹.

7 ¶ †Gl. j. querit de rõne quare p absolutione nõ sit danda pecunia? Dicit gl. qȝ absolutio ẽ ministeriũ ecclesiasticũ, ⁊ qd spirituale, p quo pecunia nõ est exigẽda. ꝫ. eo. ad nostrã. ⁊. c. nemo. vñ reci

8 piẽs p hoc pretiũ, est simoniac⁹. j. q. iij. nõ solũ. †Quid si aliqd dedisset p absolutiõe, an dãs simoniã cõmittit? põt dici fm gl. qȝ nõ qȝ ex quo iniuste denegat absolutio, vr dare pecuniã ad vexationẽ redimẽdã: qȝ nõ est simoniacũ. ꝭ. c. dilect⁹. vbi de hoc. vñ ab eo posset legitime appellari, cũ graue immineat piculũ aie: arg. ꝫ. de ap. vt debitus. vñ nihil p absolutiõe directe dãdũ est. Inn. dt qȝ est simoniac⁹: qȝ debebat ad superiorẽ recurrere. ꝫ. de iu. pa. null⁹. vñ nõ est necessaria redẽptio, vbi aduersari⁹ ius hȝ, vel vbi a superiore ꝯseq possit ius. Io. an. credit gl. verã, qñ iminet graue piculũ, vel dãnũ ex dilatiõe solutiõis: vt qȝ seqnẽti die dȝ fieri electio p eũ, vel de eo: vel nisi agat pscribere ꝯ eũ, vel periret actio, vel his similie: als pce

9 dit opi. ꝯria. †Quid si pp cõtumaciã debitoris aduersari⁹ fecerit expẽsas, an possit ĩpedire absolutionẽ, nisi resarciant. Gl. dt ꝙ sic: vt lit. nõ cõte. quoniã. §. in alijs. Idẽ dt gl. si iudex fecisset sumpt⁹ pp excõicati ꝯtumaciã. qȝ poterit nõ absoluere, nisi illi restituant: qȝ nõ dant intuitu absolutionis. ꝭ. c. sacro. puta qñ iudex pcedit ex officio suo. ꝫ. de app. cũ speciali. Hoc verũ, qñ iuste excõicauit: alias sine difficultate illum absoluere debet. ꝭ. de sent. excom. sacro.

1 ☞ Monachi per simoniam recepti, si sunt simoniaci, ad arctiora monasteria transferuntur. 3.

2 Monasterium solitariũ censet magis strictũ, quã non solitariũ.

4 Beneficio renuntiare alibi an possit simoniace receptus quam in manibus prelati.

1 **De regularibus.** †Monachi p simoniã recepti, si sunt simoniaci, ad arctiora monasteria transferunt: als post renũtiationẽ in eodẽ loco, vel alio eiusdẽ ordinis poterũt tolerari. h. d. Cõsultatio, ⁊ rñsio, ibi: vnde ⁊ aptior. Instructio ibi: si aũt. No. qȝ monach⁹ simoniac⁹, ⁊ simoniace recept⁹, dȝ remoueri a loco, quẽ simoniace recepit, ⁊ dȝ detrudi ad arcti⁹ monaste

2 riũ. ¶ †Scdo no. ꝙ monasteriũ solitariũ censet magis strictũ, quã

3 monasteriũ nõ solitariũ. ¶ †Tertio no. qȝ monach⁹ simoniace receptus nõ simoniacus, est cogẽdus renũtiare, ⁊ postea põt ibi redu

4 ci: dũ tñ sine scãdalo possit morari, vel in alio eiusdẽ ordinis. †Querit gl. iij. an simoniace recept⁹ possit renũtiare alibi, quã in manib⁹ prelati. Videt qȝ nõ. de renũ. nisi cũ pridẽ. §. j. ⁊. c. post trãslationẽ. §. rursus. Gl. cõcludit qȝ in regularibus est tenẽdũ qȝ habet. ꝭ. eo. qm̃. In seculariб⁹ si sunt epi, cedere non pñt sine licẽtia pape. Alij inferiores cedere nõ pñt sine licẽtia suorũ prelatorũ. de renũ. admonet. Si tñ nõ pñt habere licentiã, debẽt oino renũtiare: qȝ non pñt penitere, nisi male ablatũ restituant: ⁊ semper sunt in mora, sicut fures. xiiij. q. vi. si res. j. q. j. ordinatos. ff. de cõdi. fur. l. in re furtiua. §. j. ⁊ l. fi. Dicũt doc. ꝙ imo recurrit hoc casu ad superiorẽ. ꝫ. de regula. lȝ. §. si vero. de in. pa. c. nullus. Interim tñ abstinẽt a bonis ecclesie, fm Inn. ⁊ Host. Dicũt doc. qȝ etiã inferiores prelati exempti renũtiant tñ in manibus pape: sed differunt ab episcopis in hoc, qȝ episcopi nõ renũtiant in manibus legati, sed sic abbates exempti. de elec. si abbatem. li. vj. ⁊ de consue. cum venerabilis, ⁊c.

1 ☞ Renuntians canonicatui, quem per simoniam fuit ignoranter adeptus, de nouo assumitur ad illum.

2 Beneficium simoniace quesitum, licet non sit simoniacus, retinere non potest, nec penitere, nisi renuntiet.

3 Simoniace qui beneficium ignoranter habuit, eligi non prohibetur in eadem ecclesia.

4 Renuntiatione facta iure beneficij, ius antiquum totaliter extinctum non suscitatur, nisi nouo actu. nu. 13.

5 Renuntiatio beneficij potest fieri in manibus alterius episcopi, vel inferioris. 8. 9.

6 Culpa tertij nocet tertio, qui ex culpa lucratur. 11.

10 Dispensare potest capitulum, vel episcopus cum simoniaco. 12.

1 **Ex insinuatione.** †Si qs canonicatui renũtiãs, quẽ p simoniã fuit ignorãter adeptus, de nouo assumit ad illũ: ex prima receptione sibi nil poterit vendicare. h. d. Cõis

2 diuisio. Scda ibi: rñdemus. ¶ †No. primo qȝ simoniace beneficiũ qsitũ, lȝ nõ sit simoniacus, retinere nõ põt, nec penitere, nisi renũtiet. ¶ Scdo not. qȝ receptio crucis nõ pficit nisi penitẽti, ⁊ inde

3 bite detẽtũ restituẽti. ¶ †Tertio no. qȝ qui simoniace habuit bñficiũ eo ignorãte, nõ phibet in eadẽ ecclesia eligi. ¶ †Quarto no. ꝙ

4 facta renũtiatione iure bñficij, nisi nouiter eligat, ius antiquũ renũtiatione totaliter extinctũ nõ suscitat. ¶ No. qȝ capitulũ dispẽ

5 sat cũ simoniaco. ¶ †No. qȝ renũtiatio bñficij põt fieri in manib⁹

6 alterius epi. ¶ †No. qȝ culpa tertij nocet tertio, qui ex culpa lucratur. ¶ Oppo. dicit qȝ debẽt sine intermis. ⁊c. contra no. ꝫ. de tri. ⁊ ma. c. fi. de cõsc. dist. v. nũquid. de aut. ⁊ vsu pal. c. pen. Sol. Dic qȝ

7 hoc dȝ intelligi cõgruis horis, vt in cõtrarijs. ¶ †Quero an pcedat hoc. c. qualitercũq; cõsenserint. Dic qȝ sic, fm doc. qȝ siue expresse cõsenserint, siue tacuerint, siue turbate cõsenserint iudicant

8 simoniaci. ad hoc. c. Mattheus. ꝫ. eo. ti. ¶ †Op. qȝ in manib⁹ inferioris epo quis nõ renũtiet. xix. q. iij. statuimus. Sol. Quidã fatent qȝ renũtiari nõ possit in manib⁹ inferioris. Meli⁹ dicit Host. necessariũ ꝯsensum epi, ⁊ canonicorũ, qui eligũt. Vel spãle in simoniaco. pp dictũ. Vide. ꝫ. c. pri. ⁊ de renũ. qȝ in dubijs. qȝ forte hi habebant potestatẽ instituẽdi, ⁊ destituẽdi. Dic sic cõclusiue, qȝ qñq; institutio, ⁊ destitutio spectat ad inferiorẽ platũ, siue ad capitulũ: ⁊ in manibus illius dȝ fieri renũtiatio: ita hic. Qñq; nõ spectat ad iferiorẽ, sȝ ad epm: ⁊ tũc aut renũtiatio fit de magna dignitate: vel est psona, per quã gñatur magnũ preiudiciũ ecclesie: ⁊ tũc renũtiatio est faciẽda in manibus epi, interueniẽte ꝯsensu capituli ecclesie cathedralis, ⁊ capituli habẽtis eligere: vt in. c. statuimus. xix. q. iij. Qñq; est aliud bñficiũ, vel est alia persona, per quã nõ generat magnũ preiudiciũ: ⁊ tũc sufficit solus cõsensus capituli, vel alterius, de cuius preiudicio agit: vt in. c. fi. ꝫ. de renũ. Et predicta procedũt, nisi aliud cõpetat epo de cõsuetudine: vt in. c. ij. de cõsue.

9 li. vj. ad hoc vide no. in. c. qȝ in dubijs. ꝫ. de renun. sup. j. gl. ¶ †Oppo. qȝ nõ valeat renũtiatio in manibus alterius, q̃ episcopi. de renũ. admonet. ⁊. c. qȝ in dubijs. Sol. Speciale est in bñficio simoniace adepto. Vel scdo dic necessariũ consensum episcopi, qui confirmat, ⁊ canonicorum, qui eligunt. xix. q. iij. statuimus. ⁊. C. de actio. ⁊ obl. l. sicut. Vel tertio hic loquitur, qñ canonici ab alio, quam ab episcopo, recipiunt confirmationem: quo casu ⁊ sine eo resignant.

10 ¶ †Venio ad gl. ⁊ opp. cum gl. ij. qȝ nõ possit capitulum, vel episcopus dispensare: vt. ꝭ. eod. nobis. Solu. Cum illo, qui scienter est adeptus beneficiũ simoniace, non dispensatur, vt in contrario: sed

11 cum eo, qui est ignoranter adeptus sic, vt hic. ¶ †Glo. iij. opp. qȝ facto tertij, ⁊ patris pecuniã dantis eo ignorante non preiudicet: qȝ non est in culpa. de cõstit. c. j. Sol. Dic qȝ est speciale in crimine simonie: ⁊ hoc, propter eius freqnẽtiam. Vel dic qȝ factũ alterius alteri nõ nocet, nisi fuerit causa quare nocere deberet. Dicũt doc. qȝ hoc etiam statutũ fuit ad occurrendũ fraudibus interponendarum personarũ. xl vi. dist. sicut. ⁊ maxime, qȝ de facili scientia nõ

12 probatur: vt. ff. de proba. l. verius. ¶ †Gl. iiij. super verbo, electionem oppo. qȝ capitulum non possit dispensare cum simoniaco: qȝ hoc spectat ad episcopũ de consilio capituli. j. q. v. presentiũ. Solu. Dicit gl. capitulum dispensare non potest, vt in contrario: sed nouiter eligere, dispensatione episcopi interueniente sic, ex quo non supponitur inhabilitas, vt hic. Host. tamẽ dicit qȝ. c. intelligi posset in monacho exempto. pro cuius dicto facit qȝ habetur in cle. j. de re. eccle. non alie. ¶ Opp. qȝ nec episcopus dispenset. de iudi. at si clerici. j. q. vlt. c. vlt. ⁊. j. q. j. qȝ. Sol. Ibi loquitur in eo, qui sciẽter commisit simoniam, vel qui consensit: hic in eo, qui non consensit, sed pro quo ignoranter fuit simonia commissa: vnde cum alieno vitio laborauit, dignus fuit misericordia. C. de na. li. l. lege. Dicebat Ala. qȝ vbi nec dans, nec recipiens beneficiũ, vel ordinem, simoniam committit, poterit inferior prelatus dispẽsare: qȝ credit hic interuenisse. ¶ Vltima gl. colligit qȝ actio semel extincta, ⁊c. Al

13 legat iura. In fi. †Opp. de. c. cũ cessante. ꝫ. de app. Sol. Ius agẽdi creatũ bene põt extingui causa cessante, vt ibi: sed actio semel extincta nõ surgit, noua causa ad antiquam se non referente, vt hic. Vel ibi iurisdictio non erat oino extincta, sed erat in pendẽti, ideo resurgit. Ius agendi erat omnino extinctum. Io. an. tamẽ remittit ad no. in fi. gl. in. d. c. cum cessante. supra de appellatio.

1 Simoniaca electio est cassanda, si electoribus propter hoc promissa est pecunia. 4.
2 Dolo alterius cõmodũ auferẽti, ⁊ tertio danti, punitur tertius.
3 Electio quo casu potest vitiari delicto vnius ex electoribus.
5 Pecuniam dans in odium electi ad annullandam electionem, an in aliquo teneatur ipsi electo.
6 Electio an sit cassanda propter dationẽ pecunie nõ in odiũ electi.
7 Simoniam an inducat datio pecunie alias eligere volentibus illum, pro quo datur pecunia.
8 Dispensare qñ possit eps cum illo, pro quo cõmissa est simonia.

1 **N**obis fuit. †Electio simoniaca est cassanda, si electoribus ꝓpter hoc, promissa est pecunia, licet electus ignoret: nisi hoc fuerit factũ in fraudẽ electi. h. d. Sunt due partes. Secũda ibi: ad vltimũ. Scđa subdiuiditur. Scđa ibi: quia igitur. ¶ No. j. ꝙ electio per simoniam, licet cum ignorãte cõmissam, est cassanda.
2 ¶ †No. ij. qđ culpa alterius cõmodum auferẽs quis punit etiam ignorãs. ¶ No. iij. qđ datio pecunie vt eligẽdus eligatur, in fraudem, ne valeat electio, inducit simoniã. ¶ No. iiij. qđ cũ simoniace electo ad prelaturam non dispensat eps, vel inferior a Papa.
3 ¶ †Quero qualiter cõstabit qđ per fraudẽ sit data pecunia. Dic qđ cõstabit, si probetur qđ pecunia sit data ab illis, qui ꝯdicebant
4 ne eligeretur. ¶ †Opp. qđ imo ꝓpter delictũ vnius non deberet vitiari electio: q2 sufficit ad validitatem electionis, ipsam fuisse factam a maiori, ⁊ saniori parte: vt. c. ecclesia. el. ij. de elec. So. Dic qđ fatẽdum est cõtrarium, nisi tale sit delictũ, mediãte quo actus iste in totũ vitietur, sicut in casu nostro. Simile in admissione excõmunicati, vbi vitiatur electio: vt in. c. illa. de elec. Et sic hoc inductum est in odiũ criminis simonie: vnde ꝙꝙ preiudicet delictũ vni⁹ quo ad inualiditatẽ actus, nõ tñ ꝓpter hoc alij puniẽtur: cũ ex delicto vnius alius non debeat aggrauari: vt in. c. quesiuit. de his, que fi. a
5 ma. par. cap. ¶ †Queritur an dãs pecuniã in odium electi teneat in aliquo ipsi electo? Dic scđm doc. qđ tenet ad damnũ, ⁊ interes-
6 se ipsius: arg. eor, que no. lxxiiij. di. honoratus. ¶ †Quero, tex. dicit qđ si non in fraudẽ: quid si in fraudẽ? an electio erit reprobãda tanꝗ simoniaca? Videt qđ non, per istũ tex. In contrariũ facit, q2 non põt negari quin simonia sit cõmissa ex parte ipsorũ electorũ: qđ sufficit. Ad qđ bene facit gl. super verbo, reprobanda. in versi.
7 idem est. ⁊ qđ ibi no. ⁊c. Cogita tu. ¶ †Querit gl. ij. an datio pecunie alias eligere volẽtibus illũ, pro quo dat pecunia, ita qđ datio pecunie nõ sit causa inductiua ad eligendũ, inducat simoniã. Videtur qđ nõ, vt hic: q2 si detur in fraudẽ, nihilo minus valeret electio. Glo. determinat cõtrariũ: q2 nulla pactio, vel promissio debet interuenire. arg. C. di. nouit. j. q. j. placuit. Dic, si pecunia nõ est data electori, vel ordinatori, nõ est simonia, si erat alias ordinaturus vel electurus. Jo. an. tꝫ indistincte qđ sit simonia, maxime q2 hec intẽtio qđ alias esset electurus, probari nõ põt, nisi per suscipientẽ, cui nõ crederetur in facto suo: ⁊ si diceretur cõtrariũ, facile esset cuiqꝫ, qui per simoniã elegit, qđ diceret se alias fuisse electurũ. Et si dicatur, hoc poterit probare ꝑ alios, cũ quibus dixerat prius se velle illum eligere: q2 forte tunc falsum diceret: vel si verũ, potuisset animũ mutasse, si pecunia data nõ fuisset. Facit qđ no. de sponsa. tua.
8 ¶ †Gl. super verbo, reprobanda, prosequit notabilia: ⁊ hoc declarat tex. ad ver. ⁊ ꝙuis. iuxta fi. gl. ibi opp. qđ episcopus possit dispensare cum illo, pro quo cõmissa est simonia ignoranter. s. de elec. c. pen. Sol. Cum electo simoniaco ad prelaturã non dispensat episcopus, vt hic: sed cũ electo ad beneficiũ sic, vt in cõtrario, post liberã resignationẽ: ⁊ hoc sequẽdo intellectũ qđ vltimus casus referat ad primũ: quẽ intellectũ sequitur gl. vlt. in fi. Alius intellectus qđ prima pars loquat in simoniaco ignorãte: scđa in eo, qui est electus per simoniã, eo sciente: ⁊ tũc ad contrariũ respondet qđ in cõtrario erat ignarus: hic sciens, ꝭm gl. Quelibet est bona, cum sciẽte dispẽsat solus papa: cum ignorante in simplici beneficio dispensat episcopus. In prelatura, vel dignitate dispensat solus papa. Quod dicunt quidã doc. verum, nisi velit dispensare instante necessitate. j. q. j. presentium. de quo dic vt de elec. c. pen.

1 ☞ Pecuniam dans prelato, vt ipsum nõ molestet in iure suo de facto, si prelatus promissa non seruat, illam repetet. nu. 6.
2 Simoniã non inducit pecunie datio, vel promissio, ne quis in iure suo de facto molestetur. 3. 5.
4 Decimas non redimit episcopus a rusticis, etiam pacto.
5 Pro vexatione redimenda quando videatur posse dari pecunia.
6 Pecuniam turpiter recipiens restituere tenetur.

1 **D**ilectus. †Qui dedit pecuniã ꝑlato, ne ipm in iure suo de facto molestet, illã repetit, si prelat⁹ ꝓmissa nõ seruat. h. d. Et sunt due partes. In prima ponit partis querelã. In secũda dat iu
2 dices, ibi: ideoqꝫ. ¶ †No. j. qđ datio, pecunie ad redimendam vexationem in spiritualibus, alias beneficialibus, nõ inducit simoniã: ⁊ qđ promissio alias licita est obseruanda: ⁊ promittens ꝓpter pecuniam non cõtradicere, restituere tenetur pecuniam, si contradi-
3 cat. ¶ †Opp. gl. primo qđ dans pecuniam vt non vexetur in iure spirituali, simoniam cõmittit. s. eo. Mattheus. ⁊ c. ad aures. Sol. Dicit gl. quandoqꝫ vexanti ius habenti vexandi datur pecunia, ne vexetur in iure spirituali: ⁊ inducitur simonia, vt in contrario. Quandoqꝫ vexanti tantum de facto, vt nullũ ius habẽti, datur pecunia ad redimendã vexationem facti: ⁊ hoc nõ est simonia: vt hic, ⁊ a contrario: ⁊ ad hoc dictũ Apostoli, Redimẽtes tps, quoniam
4 dies mali sunt. Habes gl. vsqꝫ ad ver. argu. contra. ¶ †Oppo. gl. qđ non sit licita redemptio, etiam a non habẽtibus ius. xvi. q. vij. decimas. vbi dicit qđ episcopus non debet redimere decimas a rusticis. Sol. Illud nõ prohibetur, qđ sit simonia, sed ne rustici sibi vsurpẽt ius in decimis, vult qđ episcopus eos cõpellat sine redem-
5 ptione ad reddendas integras decimas debitas. ¶ †Gloss. tenet Hosti. vbi datur pecunia ad redimẽdã vexationẽ in iure iam quesito: secus si nondũ sit quesitũ, sed in futurũ querendum. j. eo. sicut. ⁊. s. eo. Mattheus. ⁊ semper dubius est euentus litis. ff. de pecu. l. qđ debetur. Et vt sciatur an iuste vel iniuste teneat, recurrendũ est ad cõscientiã. s. tit. ij. qualiter. ⁊. j. eo. per tuas. ij. ꝭm Hosti. Credo qđ saltẽ summarie debebit facere cõstare qđ ius habeat. Per predicta dicit gl. qđ si aliquis sit interdictus ab officio, vel beneficio, vel iniuste excõicatus: vt si detur pecunia pro absolutione, non sit ibi simonia. Ille tamen, qui recipit, quo ad se simoniã committit: q2 qui dat, nullũ ius acquirit, sed acquisitũ cõseruat. Secus si esset iuste excõicatus, vel suspensus: q2 tunc est simonia. s. eo. nemo. cum simil. Credo hoc verũ, si sentẽtia est nulla. Secus si aliqua, licet iniusta: q2 ibi negari non põt, quin tunc redimatur ius spũale, vt in
6 ecclesia reintegretur. ¶ †Oppo. ij. gl. qđ dato qđ seruauit fidẽ, archidiaconus teneat restituere pecuniã: cuius contrariũ vult tex. a cõtrario: q2 turpiter recepit recipiẽdo pro vexatione calũniosa. C. de cõdi. ob tur. cãm. l. i. Itẽ qui cõmisit crimen cõcussionis, inuãdo vt ita faceret. xxiij. q. j. militare. Itẽ q2 non dimittitur peccatũ, nisi restituat male ablatũ. xviij. q. vj. fures. Sol. Glo. fatetur, ⁊ supplet maxime. Dic ꝭm doc. si fuit amicabilis cõpositio facta interueniẽte superioris authoritate. de preb. nisi. stet plena litera, ⁊ nihil ꝯdicit: nec est supplẽdũ maxime, q2 fidẽ seruat, nõ est pecunia restituẽda: si datur pecunia nõ authoritate superioris ex cõpositiõe, sꝫ ad vexationẽ redimẽdã, pcedit gl. Deinde gl. colligit qđ fides, ⁊c. ⁊ in fi. Dic vt in. c. peruenit. alle. in gl. Non habetur hic aliud, ⁊c.

1 ☞ Pro nubentium benedictionibus, vel exequijs mortuorum, nil recipi potest.
2 Simoniacum est recipere pecuniam pro exequijs mortuorum, vel benedictionibus nuptiarum.
3 Pecuniã quare recipere non licet pro benedictionibus nubentiũ.

1 **S**uam nobis. †Pro bñdictionib⁹ nubẽtiũ, vel exequijs mortuorũ nihil recipi põt. h. d. Diuiditur vt proxima. Scđa ibi:
2 discretioni. ¶ †No. j. qđ exequia mortuorum, ⁊ benedictiones nubentiũ est quid spirituale, pro quibus datio pecunie simoniam inducit. ¶ Opp. gl. j. qđ licet presbytero aliquid recipere pro exequijs. j. q. j. iudicis. Sol. Si nõ habeat alias vnde viuat, potest pecuniã recipere, vt in contrario: secus si alias habeat vnde viuat: q2 habet beneficiũ, cuius pretextu tenetur ad administranda spiritualia. Dat simile in teste, qui recipit sumptus. iiij. q. v. venturus. ⁊ in episcopo, qui recipit pecuniã pro consecratione. s. eo. cum sit Romana. ⁊ in iudice, qui gratis iudicare debet, ⁊ tamen recipit sumpt⁹. ff. de offi. presi. l. plebiscito. ⁊ de vi. ⁊ ho. cleri. cum ab omni. Nec est inconueniens, si clericus locet operas, si nõ habet vnde viuat. xci. dist. c. ij. ⁊. iij. Dicit tamen gl. qđ de consuetudine põt recipere aliquid pro exequijs mortuorũ, sed licet nõ detur actio sacerdoti ad petendã pecuniam, compellitur tamen officio iudicis ad seruandam consuetudinem honestam: q2 consuetudo attẽditur in recipiendis muneribus. j. q. iij. quesitum. cum simil. Hosti. dicit qđ etiam actio cõpetit. Hoc videtur mihi contra casum. c. cum in ecclesie. s. eo. tit. nisi dicas qđ pro labore licitum sit recipere pecuniã,
3 non pro ipsis exequijs. ¶ †Querit vltima gl. quare non licet recipere pecuniam pro benedictionibus nubentiũ? Dicit gl. qđ sunt sacramenta: qđ patet, quia non iterantur. de secund. nup. c. ij. ⁊. iij. Quod est verum late sumendo sacramentum, non stricte: vt patet in rubrica. s. de sacra. non iteran. vel iteran. ⁊c.

1 ☞ Simoniace receptum monachũ si per accusationem constat, receptus, ⁊ recipiens deponitur.
2 Quo ad penam regularibus irrogandam causa simonie quomodo procedatur. 9.

5 Simoniam non inducit datum gratanter.
4 Simoniam incurrit dans pecuniam, et recipiens pro re spirituali.
5 Simoniam incurrens, qui non habet ordinis executionē suspenditur ab Euangelij pronuntiatione.
6 Pecuniam recipere licet ab inuitante pro re spirituali, sed nō dare ab inuitando, alias committitur simonia.
7 Sententia lata contra recipientem sacros ordines simoniace an obstet danti.
8 Simoniace danti, & recipiēti spiritualia, que pena imponatur per viam accusationis. nu. 9.
9 An eadē pena irrogetur pro crimine simonie, siue agatur per viā inquisitionis, vel accusationis.
Accusatio & inquisitio an habeat eundem effectum quo ad penam irrogandam.
10 Officiales an sint puniendi, qui non resistunt iudicibus perperā aliquid facientibus.
Factum a parte maiori, an videatur factum ab omnibus.
11 Collegium an possit accusari, vel contra ipsum inquiri de crimine.
12 Ciuitas, vel vniuersitas an possint delinquere, & an possit accusari, & puniri de delicto, & qua pena. nu. seq.
13 Pena an possit vniuersitati irrogari pro delicto, & accusari.
14 Accusati in vniuersitate an postea possint vt singuli de vniuersitate accusari.

Dilectus. † Si per accusationē constat monachū simoniace receptū, recept⁹ & recipiens deponenf: si p inquisitionē, recipientibus, & maioribus imponit pnia, & interim ab executiōe sacrorū ordinū suspendunf. Hoc dicit. In prima cōsultatio. In scda distinguens rñsio, ibi: nos igif. Scōm membrū ibi: qd si. In tertia
2 mādat, ibi: iniungens. In quarta instruit, ibi: illud tū. ¶ † Not. ꝙ in processu contra regulares idē nō est finis quo ad pene q̄titates accusationis, & inquisitionis: sʒ imponit pena ordinaria in accusatione, & inquisitione pena remotionis ab administratione, & detrusionis in arctius monasteriū, etiā in delictis ordinis executionem impedientib⁹ post peractā pniam. ¶ Scdo nota qd ex mō agēdi grauatus qñꝙ releuaf in pene q̄titate. ¶ No. iij. ꝙ pena imponif recipientib⁹ regulares p simoniā, vbi procedif p viā inquisitiōis: vt qꝫ imponitur pena suspensionis ab executione sacrorū ordinū.
3 ¶ † Nota qd datū a regulari gratāter in assumptiōe monachatus nō inducit simoniā. ¶ No. ꝙ nō lʒ accipere pecuniā, vbi qs debet
4 inuitari. ¶ † Op. qd dantes et recipiētes debēt eadē pena puniri. de. c. non satis. s. eo. Solu. Aut p modū accusatiōis eadē est pena. Aut p modū inqsitionis: & tunc diuersa est pena inter dantē & reci
5 pientē. ¶ † Oppo. qd suspēsio ab executione ordinum non possit cadere, de. c. dilecti. s. de maio. & obe. So. Dicit Hos. hanc penā cadere in mulieres, cum non sunt capaces taliū ordinū, tamen possunt suspendi a pronuntiatione Euangelij. De hoc recurre ad no. in. c. dilecti. de maio. & obed. ¶ Tertio opp. dicit hic qd si simonia illa est probata coram archiepiscopo, vel per modum accusatiōis, vel inquisitionis punire potest: ergo videtur quod de delictis cōmissis per subditos suffraganeorū cognoscere possit archieps: cōtra. c. pastoralis. in prin. s. de offic. ordi. & contra. c. Romana. de fo. competen. lib. vi. Solu. Dicit Inn. quod iste non solum hʒ dignitatē archiepiscopalem, sed etiam fungitur offō legati, & sic cogno
6 scere poterat illius vigore. ¶ † Oppo. glo. j. ꝙ liceat dare pecuniā vbi quis est inuitādus. xxij. q. iiij. c. pe. vbi potest dari pecunia, vt quis ad fidem conuertatur. Item potest promitti pecunia sub cōditione, si acceperit in vxorem: vel accipere in vxorem sub cōditiōe si dederit pecuniā. xxviij. q. j. c. caue. Itē duriori pensione potest qs grauari, vt ad fidem conuertaf. xxiij. q. vij. iā vero. Glo. nō soluit. Solu. dic qd ab inuitando non est licitum recipere pecuniam, sed ab inuitante bene est licitum dare pecuniam. Et hoc verum in sacramentis necessitatis: sed in sacramentis volūtatis, sine quibus potest esse salus, licitum non est dare pecuniā, etiā ab inuitante. Unde non est licitum abbati dare pecuniam alicui vt religionem intret: quia sine religione potest esse salus. xxij. q. iiij. §. fin. Predicta dicit vera Hbi. ab inuitante in sacramentis necessitatis ex pacto, qꝛ tūc nō est licitū dare pecuniā Pagano ex pacto, vt bapti
7 zetur: per dictū capit. quā pio. & hoc ibi no. ¶ † Glo. super verbo, dantes. querit an sententia lata cōtra recipientem sacros ordines simoniace habeat obstare, & preiudicare danti. Glo. dicit argumē. huius tex. qd videtur qd sic. Joan. dicit qd absenti danti nō preiudicat presenti bene sic. alleg. de re indic. quāuis. & in. c. cū super. Uincen. dicit, & hoc tenet glo. qd snia lata contra recipientem, etiā propter connexitatem, non preiudicat danti quo ad plenum preiudicium, sed quo ad qualē qualē presumptionē. etiā ex alia pōt indici purgatio, bene preiudicat: vt. ff. de adul. l. denuntiasse. §. qua
8 rum. j. de adul. significasti. cum si. ¶ † Gl. super verbo, seueritatis. querit que pena imponetur danti, & recipiēti, vbi pcedit per viā accusatiōis: Dicit gl. qd imponetur pena depositionis. de quo. s. eo. insinuatum. & c. de hoc. & dicit Inno. & Host. & depositio cōparabitur in monacho: quia non habebit vocem in capitulo, nec vocabitur ad cōmunes tractatus, nec recipiet prebendaʒ in cōi, sed in
9 ergastulo ei puidebitur. ¶ † Gl. super verbo, amoros. opp. qd in crimine simonie debet esse eadē pena depositionis, siue agatur per viam inquisitionis, siue per viam accusationis: vt in. c. inquisitionis. s. de accu. So. Dicit gl. qd contrariū pcedit in clericis secularibus, hic in regularib⁹. & qd habetur. j. e. c. qm. Hoc videtur tenere hic doc. & assignāt rationē diuersitatis, qꝛ regulares grauātur in ordine inquisitionis: qꝛ talis ordo nō ad vnguē seruatur ꝯ regulares. s. de accu. qualiter. ij. Ideo releuātur in pene quātitate, vbi per viā inquisitionis procedif. de paroch. c. j. Scdo, qꝛ regulariter cū regularib⁹ mitius agitur. de do. & contu. c. ij. Tertio regulares presumūtur hoc facere causa elemosyne, & animo saluandi: vt ptʒ de his, que vi, me. cau. fi. c. pe. de cōuer. cōiu. dudum. et ideo mitius cū eis agitur. Uel hoc pcedit, qñ iudex ex officio generaliter procedit tam in capite, quā in mēbris, & cōtra illū, qui non est infamatus. Plus placet Host. Coniunge omnes, & habebis veritatē. Si proceditur cōtra regulares, non est idē finis, quo ad pene quātitatem, accusationis, & inquisitionis, vt hic. Si proceditur cōtra secularem clericū, tunc si est prelatus in criminibus grauibus, non est idem finis accusationis, & inquisitionis. Sed ipse prelatus deponif in via accusationis, & in via inquisitionis remouetur ab administratiōe: & hic est casus in. c. qualiter, & qñ. ij. s. de accu. Si est prelatus, & crimē est leue: dic vt statim dicā in non plato. Si vero non est prelatus, sed alius subiectus: tūc pceditur per viam accusationis, & per viam inquisitionis generalis super statum: quia in illo omnino forma nō seruatur, imponitur pro accusatione pena ordinaria, pro inqsitione pena remotionis ab administratione, vt hic. Si accusatio, & inquisitio est specialis, seruandū est qd habef in. c. inquisitionis. vt in criminib⁹ ordinis executionē impediētib⁹ post peractam penitentiā idē sit finis accusationis, & inquisitionis quo ad pene quātitatē. In alijs grauibus criminibus seruetur decre. qualiter, & qñ. s. de accu. vt p accusatione imponatur pena depositionis, pro inquisitione pena remotionis. In alijs vero leuib⁹ pcedit decre. inquisitionis. vt imponaf pena ordinaria pro accusatione, p inqsitione extraordinaria. Et hoc sentit Inn. in. d. c. qualiter. Predicta sunt vera, nisi de crimine constet per cōfessionē, vel alias notorie: qꝛ non distincte modo agēdi semper pena ordinaria imponitur. Ita notabiliter dt Innoc. in. c. qualiter. s. de accu. & ibi plene dixi. Est alia differentia hic an agatur per viā accusationis an p viā inqsitionis: qꝛ cū agif p viā accusationis, puniunf recipiētes, & recepti pariter: in modū inqsitionis puniunf dispariter. Et hoc ideo, qꝛ inquisitio institutif ad hoc, vt qs corrigaf: ideo tūc receptus dʒ remoueri: qꝛ aliter nō posset corrigi, cū habeat vitiosū ingressum, sed recipiens bene pōt penitere, lʒ nō remoueatur, ideo
10 non remouef, nisi vbi agif in modū accusatiōis. ¶ † Gl. in verbo, officialibus. opp. & vř qd nō tm̄ officiales, sʒ ēt oēs de cōuentu sint puniendi: qꝛ oēs facere censenf, qd facit eorū maior ps. ff. ad muni. l. maior. Solu. Dicit gl. qd ideo maiores puniunf, qꝛ eorū consilio oia fiunt. x. q. ij. eps. C. de app. iudicibus. & l. qm. vbi officiales puniuntur, qui non resistunt iudicibus perperam procedentib⁹. arg. iij. q. vij. quia papa. Host. soluit aliter, dicens qd licet presumanf scire, & fingantur, tamē in veritate nesciunt, nec puniunf, nisi cōsensisse probētur. s. eo. veniēs. & c. de hoc. & de elec. si compromissarius. lib. vj. In delictis vero requiritur verus dolus: nec ius fingit dolum, vbi verisimiliter nō est. Habetis glo. vsꝙ ad ver. sed nūquid.
11 ¶ † Querit ibi glo. nūquid collegium possit accusari, vel cōtra eū inquiri de crimine. Uidetur ꝙ sic. xij. q. ij. qui manumittunf. Patet quia vniuersitas conuenitur rōne metus. ff. qd me. cā. l. metuʒ. In contrariū, ꝙ vniuersitas non potest excōicari. xxiiij. q. iij. si habes. hodie de senten. excom. si Romana. §. in vniuersitatem. Item qꝛ dolum committere non potest. ff. de dolo. l. sed ex dolo. Itē quia vniuersitas non debet aliquid possidere. ff. de acquirē. possessio. l. j. §. penulti. Item vniuersitas se debet defendere per syndicum, vel procuratorem, sed procurator non potest constitui in crimine. v. q. iij. in criminibus. s. de accu. veniens. igitur &c. Sunt opiniones. Jo. dicit quod vniuersitas non potest accusari, sed contra eā bene potest inquiri, de excessibus, & potest canonice puniri: sed plus puniuntur, quos constiterit causam delicti magis dedisse. j. de cleri. excō. mi. c. latores. & hic. & s. e. veniens. cum simi. Tu dic concludendo dicta doc. hic, ꝙ inquisitio generalis admittitur cōtra vniuersitatem hac intentione, vt ad singulorum delicta deueniatur, vt dicit Uincen. vt patet in inquisitionibus, que formantur super statu ecclesie, & si constet de delictis singulorum temporaliter, & spiritualiter, & corporaliter puniri poterunt. prout exigit qualitas delicti. Accusatio, vero, vel inqsitio specialis ꝯ vniuersitatē, an fieri

possit. Sunt opi. Quidam q si in ea sunt infantes, nõ procedit accusatio, nec inqsitio, cũ infantes delinquere non possunt. & hoc tenet Bar. Host. dt, & hoc tenendũ, q si maior pars vniuersitatis reperiat culpabilis, poterit accusari ad effectũ pene imponẽde ipsi vniuersitati vt vniuersitati pportionabilẽ: vñ poterit puniri snia interdicti: qz p hãc singulares non ligant, poterit puniri alia pena pecuniaria, vel tpali. Vñ ponet collecta inter eos p solidũ, & librã. Itẽ poterit pati aratrum loco vniuersitatis. ff. de vsur. l. vsusfructus. & punientur singulares sine culpa, sed hoc nõ erit sine causa: & hoc propter difficultatẽ probationis, ne delicta remaneant impunita. de senten. excom. vt fame. Capitaliter aũt, corporaliter, vel spiritualiter id est, per sniam excõicationis, non poterunt puniri: cũ corpus animatũ nõ habeat ad hoc aptũ. Per hoc nõ ob. quod vniuersitas nõ possit excõicari: qz hoc fatendũ. Non obstat qd dolum cõmittere nõ possint: qz verũ faciliter, vt no. Accur. in. d. l. metũ. Cõmittere tñ põt: lz aliqui dicãt qd delictũ operationis nõ cõmittit magna vniuersitas, sed delictũ negligentie. C. de sacrosanc. eccle. l. iubem⁹. in aut. de sanc. epi. §. j. colla. ix. Nõ ob. qd agi nõ põt cã p syndicũ criminalis: qz illud est verũ, vbi cõmode põt agitari per se: sz vniuersitas cãm criminalẽ nõ põt agitare p se: necessario ergo agitat p procuratorẽ. Per pdicta decidit dubiũ, an vniuersitas possit accusare de publico crimine. Dic qd nõ: sed accusabit syndic⁹ noie proprio, sed nõ vniuersitatis, tñ ad vniuersitatis commodũ: sicut tutor suo noie ad cõmodũ pupilli accusat. C. qui accu. non pos. l ij. Et hoc, qz in crimine publico non interuenit procurator. de quo. s. e. veniẽs. Itẽ qz deficit talionis pena in accusante, qz syndic⁹ suo noie non accusauit, & pene nõ est capax vniuersitas nec singuli, qz eorũ delictum non est singulorum, sed vniuersitatis. xij. q. ij. q manumittit. Ad. l. q̃uis. C. de re. mi. vñde q syndic⁹ hñ admittit noie vniuersitatis ad defendendũ, cũ vniuersitati aliter non possit cõsuli: sec⁹ in accusando, vbi cõsulit ne accuset noie pprio vt est dictũ: & sic nõ remanebit crimẽ impunitũ. ¶ Pro declaratione

12 eorũ, q̃ no. hic doc. est videndũ principalr de duobus. † Primũ, an vniuersitas possit delinquere. Scdm, an vniuersitas accusari, & puniri possit de delicto, & qua pena. Dic qd aut delictũ est in omittendo: & delinquere potest: vt. l. iubem⁹ nullã. C. de sacrosan. eccle. coniuncta. l. si pcurator. §. si tutores. ff. mã. Aut est delictũ in cõmittendo seu faciendo: & tũc q̃dã sunt, in qb⁹ committit delictũ, q̃ nõ pñt nisi p vniuersitatẽ expediri, sicut est facere statuta ꝯ libertatem ecclesiasticã, vel dare iurisdictionẽ, & iponere collectas, & i his vniuersitas põt delinquere: vt in aut. nulla cõitas. C. de epi. & cle. j. de sen. excõ. nouerint. & c. graue. Nõ eñ pt dici qd isto casu priuat⁹ faciat cũ talis ptãtis sit icapax: sz dz dici qd ipsa vniuersitas hoc faciat, cũ talis ptãtis sit capax: vt. l. oẽs populi. ff. de iust. & iu. facit. c. q̃ in ecclesiarũ. & q̃ ibi no. s. de cõsti. Quedã vero sunt in qb⁹ cõmittitur delictũ, nõ residẽtia penes vniuersitatẽ, vt est ꝯmittere homicidiũ facere violentiã, & silia: tũc vniuersitas hoc nõ põt facere pprie, cũ talia requirant verã psonã: vt. l. si ex dolo. §. i. ff. de dolo. Improprie tamen potest delinquere, videlicet per regẽtes ipsam vniuersitatẽ, vel p eos, qb⁹ ipsa vniuersitas cõmisit: vt. l. j. in fin. cum. l. seq. ff. de acqui. pos. Sol. Dicunt intelligi no. in. l. metũ. §. animaduertẽdũ.

13 ff. qd me. cau. & in. l. aliud. §. j. ff. de reg. iur. † Quo ad scdm dic quod aut cõuenit vniuersitas de eo, qd ad ipsam puenit: & ad id põt condẽnari: vt. d. l. metũ. §. animaduertẽdũ. & d. l. sz si ex dolo. s. alle. Si de eo, qd ad ipsam puenit, tunc dõm est q q̃dã sunt delicta, quorũ pena etiam non pecuniaria est cadibilis in vniuersitatẽ, vt est qz dissoluat ipa vniuersitas: & tũc aut sumus in criminib⁹, in quibus innocẽs venit puniendus pro nocẽte, vt est, qñ ex cõstitutiõe superioris cauet qd vniuersitas cõmittẽs tale delictũ destruat, vel priuilegia vniuersitatis amittat: & in his põt vniuersitas accusari, & puniri: vt. l. si vsusfructus. ff. qui. mo. vsusfruc. amit. ad hoc no. per Inno. in. c. graue. j. de sen. excõ. Quedã sunt delicta, in qbus nõ venit puniend⁹ pro nocente: & tunc aut pena imponenda põt cadere ĩ vniuersitatẽ, sicut est qd bona delinquẽtis p tali delicto confiscent & ĩ his põt vniuersitas accusari, & puniri: qz bona vniuersitatis cõfiscabuntur: vt. l. iubem⁹ nullã nauẽ. C. de sac. san. eccle. faciũt not. p Inno. in. c. grauẽ. j. de sen. excõ. Hec dicit Bar. procedere, qñ pena est cadibilis in vniuersitatẽ, & in singulos de vniuersitate: qz pena imponẽda pro delicto est pecuniaria: & tunc si collegiũ est paucorũ, sicut est collegiũ priorũ, q sunt qñqz numero nouẽ, vel duodecim, & isto casu debeãt accusari, & puniri solũ illi, q cõsenserũt delicto, vt l. i. circa prin. ff. de mag. que pro hoc facit iste tex. q sic põt itelligi. Quandoqz vero collegiũ est magnũ, & diffusum, ita qd difficile eẽt discernere nocentes ab innocẽtibus: & isto casu põt vniuersitas accusari, & condemnari, tamen executio pene est fienda cõtra innocẽtes: qz non est conueniens qd vnus pro delicto alteri⁹, puniatur. arg. c. q̃sinit. j. de sen. excõ. & hoc, si põt constare de innocentib⁹. Sic intelligitur qd no. Inn. in preal. decr. grauẽ. Et per hoc dico quod vbi sunt infantes, non fiet executio pene ꝯ eos: prout no. hic Bart. Brix. Si autem de hoc non possit constare, tũc oẽs punirentur, et hoc, ne delicta remaneant impunita. j. de sen. excõ. vt fame. et. l. ita vulnerat⁹. ff. ad legẽ Aqui. Sic intelligant no. hic p Host. Quedã sunt delicta, quorũ pena nõ est cadibilis in vniuersitatẽ, sicut est pena homicidij, & simil. Nã in talib⁹ vniuersitas nõ põt accusari, nec ẽt cõdẽnari quo ad effectũ imponẽdi penã ordinariã. s. decapitationis: qz vniuersitas non habet caput: ergo decapitari nõ põt, cũ sit quoddã ius incorporale; põt tñ bene accusari quo ad effectũ, vt alteretur hec pena in aliã: vt dicit gl. i. l. aut facta. §. fi. ff. de penis. & no. Inno. in preall. c. grauẽ. Dicit tñ Bar. qd isto casu nõ imponeret pena ẽt ficte decapitationis: & hoc, ea rõne, de q̃. s. vcz ne puniat nõ delinquẽs pro delinquente: cuius ꝯtriũ sentit Inn. prout dictũ est. s. scz qd illud pcedit, qñ cõstitutio expresse disponit, vel qñ est delictũ, in quo ius punit innocentẽ pro nocente: sicut i. c. felicis. de pe. lib. vj. Idẽ dõm est de pena spirituali nõ cadibili in vniuersitatem sicut est snia excõicationis: vt. c. Romana. §. in vniuersitatẽ. de sen. excõ. lib. vj. Nã nõ poterit agi ꝯ vniuersitatẽ ad effectũ huius pene imponende. Si aũt esset cadibilis in vniuersitatẽ, sicut est pena interdicti, tunc bene potest agi contra vniuersitatẽ, vt talis pena imponatur, iuxta no. p Host. & p Inn. in. d. c. grauẽ. Et predicta procedunt, qñ agit per viã accusationis: per viã autem inquisitionis generalis bene poterit procedi ꝯ vniuersitatẽ ad hunc finem vt puniant culpabiles, qui poterũt puniri & corporaliter, & spiritualiter necnon pecuniariter: vt hic in vlti. opi. gl. & hoc tenent cõiter doct.

14 ¶ † Querit ad declaratioñẽ predictorũ, an accusata vniuersitate possint post singuli de vniuersitate accusari. Jo. an. remittit ad nota. in. c. fi. sup glo. pe. de penis. lib. vj. & ibi determinat fm Jo. M. o. ipsos de nouo posse accusari. Et rõ, qz illud, qd dz vniuersitas, nõ debẽt singuli. vt. l. sic. §. j. qd cuiusqz vniuer. & l. aliud. §. j. ff. de regu. iur. facit. xij. q. ij. qui manumittunt. Itẽ qz possibile est, non teneri vniuersitatem, & tñ teneant singuli de vniuersitate. Item alia est pena, que imponitur vniuersitati, & alia, q̃ singulis de vniuersitate. Et per hoc sit responsum. ad. c. de his. s. de accu. Idem tenet Barto. in. l. absentem. §. fi. ff. de penis.

1 ☞ Monachi de simonia, periurio, & dilapidatione suum possunt denuntiare abbatem.
2 Prelatũ sufficit esse in se bonũ, & nõ debet faciliter credere subditorum excessus, sed prius debet de veritate inquirere. nu. 4.
3 Filius quandoqz portat iniquitatem patris Deo permittente.
5 Fama quandoqz est loco accusatoris, vel denuntiatoris.
6 Testes esse possunt monachi contra proprium abbatẽ in causa criminali.
7 Simonie crimen equiparatur crimini lese maiestatis.
8 Testes criminosi, & infames, admittuntur in crimine lese maiestatis. 9.
10 Credere quis potest de facili in his, que generant alteri preiudicium.
11 Monitio charitatina an in dubio presumatur. 14.
12 Frequens relatio que dicatur.
13 Ad titulum beneficij ostendendum an possit ordinarius compellere.
15 Iudex & testis in eadem causa quo casu quis esse potest. 17.
16 Sententiam secundum formam agẽdi qualiter iudex formare debeat.
18 Denuntiatores, qui in denuntiatione, desistunt puniuntur.
19 Ab instantia incboata non licet desistere, vt reuertẽtes repellant.
.0 Monitio non requiritur, vbi agitur de crimine simonie per viaz denuntiationis.
21 Ab administratione an suspendatur prelatus sola pendentia accusationis de dilapidatione.
22 Exceptio excommunicationis an admittatur contra testem, etiaz in crimine simonie.
23 In testes qñ admittantur denuntiatores contra denuntiatum.
24 Administratori suspecto datur coadiutor.
25 Ab administratione remotus an sit infamis.
26 Dilapidatione probata, si episcop⁹ velit in ecclesia remanere, seruando ecclesiam indẽnem, an audiatur.
27 Pene differentia in quo esse videatur inter delictum lese maiestatis, & simonie.
28 Accusatores, & testes in quo differant.

1 LIcet Heli. † Monachi de simonia, piurio dilapidatione, & insufficientia suũ denũtiare pñt abbatẽ. h. d. fm Abb. Uel dt: abbas cõtra testes, q sup simonia deposuerũt ꝯ ipsum in iudicio inquisitiõis excipere põt, q sunt inimici, vel cõspiratores: alias aũt criminũ exceptiones pponere nõ põt. h. d. Põt diuidi ĩ tres. In prima ponit exordiũ vsqz ibi: cũ ergo. Ibi, narrat factũ, & ordinẽ pcessus, & allegatiões p & ꝯ vsqz, ibi: ne vero. Ibi, iterloquitur. Casus. Quidaz monachi abbatẽ Pompostanũ de crimine simonie

nie,dilapidationis,periurij,⁊ sufficiétia pape denũtiauerũt:oppo
sitũ fuit pro parte abbatis,dictam denunciationé nõ admittédã,
eo quia non precessit monitio charitatiua:ex aduerso fuit replica-
tũ qd immo precesserat super hoc testib⁹ receptis,monachis,⁊ ab-
bate cõtédétibus,dicto abbate penes papã de illis delictis ex fre-
quẽti relatione,⁊ clamore infamato,omissa instãtia denũtiationis
assumpsit ꝓcedere per viã inquisitionis ex officio:⁊ ad hãc viã iu-
stificãdam,⁊ ꝓcessum intédit tria. Primo prelatũ esse vigilé,⁊ at-
tétũ in corrigédis excessib⁹ subditorũ:qd ostendit exéplo Heli:qꝛ
ipse,⁊ filij eius Dei iudicio mortui sunt,ꝓpter negligentiã corre-
ctionis subditorũ. Scdo ostédit triplicé viã datã ad crimen inda-
gandũ ibi:accusationé:⁊ huius forma inscriptio denuntiationé:et
hui⁹ forma admonitio inquisitioné:⁊ hãc precedere dꝫ clamorosa
insinuatio. Quã dicit esse clamorosam,cũ per publicã famã,⁊ fre-
quenté insinuationem subditoꝝ ad superiorẽ refertur. Tertio qd
precedéte infamia ostédit iudicé statim nõ debere ad penã ꝓcede-
re,sed inquirere veritaté delicti. Qd probat dicto Dei: Descédã,
inquit,⁊ videbo,⁊c.⁊ inuẽto delicto dꝫ dãnare,⁊ detétũ punire, co
semper moderamine seruato,vt iuxta formã agédi snia dictetur.
Ad suũ ergo ꝓcessum iustificandũ ꝯcludẽs dicit se posse,⁊ debere
clamorosa infamia precedéte ꝓcedere ad criminis indagationem
abbatis pdicti,nõ obstãte ratione qd videatur iudex ⁊ actor:qꝛ fa
ma loco accusatoris,et denũtiatoris existit. Et in hoc ꝓcessu facit
plura. Primo iuramẽta monachoꝝ de dicéda plena veritate sup
inquisitione recepit. Scdo illas attestationes publicauit,sup qui-
bus extitit duplicatio. Tertio,quia ei cõstitit eum suspectũ de di-
lapidatione,ex cõsumptione quarundã pecuniarũ, et obligatione
monasterij eũ ab administratione suspendit. Quarto exceptiones
ꝯ testes fuerũt admisse, ꝑ quos deponebatur in crimine simonie,
⁊ super eis disputatur, an testes infames debeãt admitti in crimi-
ne simonie. Allegat qd sic:qꝛ equiparaẜ crimini lese maiestatis,in
quo indifferéter testes admittũtur:alijs ꝯ asserẽtibus, qꝛ sunt di-
uersa,vt pꝫ ex quãtitate pene. Itẽ quia licet pariter in vtroq; ac-
cusatores debeãt admitti,nõ sic in testib⁹: quia alia est testis per-
sona,⁊ magis preiudicialis,quã accusatoris:ergo papa interloq-
tur,testes oẽs admittẽdos,exceptis his,qui malo zelo, ⁊ sic inimi-
2 ci,ad testificandũ venerũt. ¶ † No.i.non sufficere prelatũ in se bonũ
esse,nisi ⁊ alijs,quib⁹ preest,bonus existat, ⁊ eos corrigat. In hoc
ergo est differétia presidétis ab alio:qꝛ presidẽs sibi,⁊ alijs ꝓdesse
3 debet. Alius aũt sufficit qd sibi tm̃ bonus sit. † Scdo no. qd Deus
qñq; peccata patrũ vindicat in filios,⁊ qd peccatũ qñq;, ⁊ multo-
ties generat,⁊ parit morté. Tertio no. qd tribus modis proceditur
ad crimẽ indagandũ.s.accusationis,⁊ huius forma preambu-
la inscriptio:denũtiatiõis,⁊ hui⁹ forma monitio:⁊ inquisitionis, ⁊
huius forma preambula clamorosa insinuatio. ¶ Quarto not. ꝙ
4 in notorijs ordo iuris non est seruandus. ¶ † Quinto no. ꝙ prela
tus faciliter nõ dꝫ credere subditorũ excessus,⁊ statim ad vindictã
procedere,sed primo dꝫ de veritate indagare. ¶ Sexto not. ꝙ epũs
põt cum caplo de excessibus clericorũ etiã in sacris constitutorum
cognoscere sine pñtia epoꝝ:vt pꝫ ex verbo,de quocũq; clerico. Et
hoc no. Spe. in ti. de accu. §.iiij. loco. Jo. idẽ. xv.q.vij.i summa. Jo.
de deo tenet contrariũ:qꝛ talis snĩa est lata a nõ suo iudice. Credo
primũ,vbi hoc dictat cõsuetudo:sed vbi hoc non hꝫ dic de hoc vt
5 ibi per Spe. ¶ † Septio nota ꝙ fama loco accusatoris est,vel de-
nũtiatoris. ¶ Octano not. id ad ꝙ allegaẜ decre. ꝙ snĩa debet esse
ꝓportionabilis forme ⁊ modo agendi:⁊ sic finis dꝫ proportionari
vie,per quã ad finé deuenit:⁊ snia debet esse cõformis libello. Eũ-
dem tex. habes. s. de acc. qualiter. ij. ¶ Ex ver. cũ igiẜ no. primo ꝙ
monachi possunt ꝓpriũ abbaté denũtiare. ¶ Scdo not. ꝙ supior
ex officio,infamia precedẽte,omissa tela iudicij denũtiatiõis, põt
6 ad aliã instantiã procedere ⁊ inquirere. ¶ † Tertio not. ꝙ mona-
chi contra proprium abbaté in causa criminali possunt esse testes.
Et no. ꝙ illi,q venerũt ad denũtiãdũ,admittunẜ i testes. ¶ Quar
to no. formã iuramẽti,qñ inquiriẜ cõtra certũ,⁊ de certo crimine:
qꝛ debet iurare plenã dicere veritaté,quã scit. ¶ Quinto no. ꝙ in
causa inquisitiõis dicta testiũ sunt publicãda,⁊ dãda facultas in-
quisito ne opponat,⁊ se contra testes defendat. ¶ Sexto no. ꝙ iu-
dicio pendente in causa dilapidationis statim non suspendiẜ pre-
latus,sed demũ cum testiũ depositione apparet ipsum de dilapi-
7 datione suspectũ. cõcor. de of. dele. venerabili. ¶ † Septimo no. qd
8 crimen simonie equiparaẜ crimini lese maiestatis. ¶ † Octano no
ta ꝙ i crimine lese maiestatis ad accusandũ admittunẜ criminosi.
⁊ infames:in alijs secus. de quo vidistis. s. de accu. cum. p. ¶ Nono
no. ꝙ ad dissimilitudiné tollédã sufficit ꝓbatio,actus cõparatos
in vno nõ proportionari. ¶ Decimo no. ꝙ facilius repelliẜ testis
a testificando,ꝙ̃ accusator ab accusando. ¶ Undecimo not. ꝙ iu-
dex curare debet equa lãce inter duos in crimine,vt nõ puniat in-
9 nocenté,vel ꝙ innocẽs penã nõ euadat. ¶ † Duodecimo no. quod
testes criminosi,⁊ infames,ad testificãdũ admittunẜ ꝯ infamatuꝫ
de crimine simonie. ¶ Glo. vltimo quod etiam in crimine simonie
non admittũtur testes,⁊ inimici qui malo zelo ad testificandũ ꝓ-
ducunẜ. ¶ Expeditis notabilib⁹,expediã primo dicta doc.⁊ glo.
10 vsq; ad ver. cũ igiẜ. ¶ † Opp. primo ꝙ qs debeat credere de faci-
li:vt in.c. innocens. xxij.q.iiij. Solu. Aliquid de facili credere, vbi
alteri fit preiudicium,hoc licet:nec ꝑ hoc vituperatur qs: de quo
11 dic vt ibi. ¶ † Quero:qꝛ in denuntiatione requiritur charitatiua
monitio,vt dicit tex. an in dubio presumatur charitatiua: Dic ꝙ
sic. de reg. iur. estote. Et an talis monitio possit fieri per nuntium
ad absentem.j.q.vij. conuenientib⁹. Jo. dt ꝙ sic. Idẽ Gui. i Spec.
12 denũ. §.ij. ver. qd si monẽs. ¶ † Quero scdo,requiriẜ hic frequẽs
relatio infamie:que dicaẜ frequẽs. Dic ꝙ trina: de can. pos. ⁊ pro-
prie. cũ ecclesia. ff. de vsur. l. cũ de in rem verso. Uel bina. s. de test.
qꝛ nos. C. de epis. au. l. nemo. Dic qd hoc est arbitrariũ,ex quo iure
nõ est determinatũ. De ꝗ dic vt. s. ti. ij. ⁊. c. cũ oporteat. ¶ † Ter-
tio q̃ro an possit ordinari⁹ ex offõ ingrẽdo diocẽs clericũ iniuste te-
nere beneficiũ,compellere ad titulum ostendendum. Host. dicit ꝙ
sic:nec ipsum põt recusari , eo qꝛ dicat deuolutũ esse beneficiũ ad
ipsum,⁊ sic hꝫ ipsum suspectũ:qꝛ nec a tali correctione posset ap-
pellari:ergo nec occasiõe correctionis põt recusari. de ap. super eo.
⁊ dicit ꝙ nisi titulũ ostẽdat,remouebiẜ a beneficio,etiã nullo obla-
to per episcopũ libello. de instit. c. iij. de cleri. pereg. c. fi. ⁊ hoc,qꝛ in
talib⁹ periculũ est in mora,cũ contra conscientiã teneat. Ad hoc.
s. eo. Mattheus,cũ simil. Casus est hodie in. c. ordinarij. de offic.
or. li. vj. illud caplm loquiẜ in dispẽsatiõe ostẽdẽda: qꝛ detinens est
pluralis:hec vero in facto recenti. Et id dt Arch. in. c. ordinarij.
Et si ordinari⁹ tacite vel expresse cõsenserit,nõ põt compelli sub-
ditus ad ostendendũ titulũ:poterit tamen probare ipsum nõ ca-
nonice institutum. Secus i antiquo:qꝛ imputet sibi prelatus, qui
tanto tẽpore tacuit. de frig. c. j. tum qꝛ tacendo videẜ consensisse. de
his que fi. a ma. ca. ex ore. tum qꝛ difficulter forte propter antiqui-
tatem possessionis posset probari:vnde dicit ꝙ forte hoc casu sup
titulo stareẜ iuramento possidentis:qꝛ de facili talia perdũtur. C.
qui testa. fa. pos. l. hac consultissima. §. at cum humana. cum fi. Dic
vt per Inn. in. c. ex insinuatione. de procu. ⁊ no. in regula j. de reg.
iu. li. vj. in gl. Hen ob. s. de resti in. spo. conquerente qꝛ ibi spoliauit
14 nullo iuris ordine obseruato,sed tantummodo de facto. ¶ † Ue-
nio ad glo. huius partis. Glos. super verbo,inscriptio qꝛ alie sunt
literales,querit an in iudicio accusatiõis requiraẜ monitio: dicit
gl. ꝙ in accusatione non requiritur monitio:cũ etiam dato quod a
peccato desisteret,non tollereẜ facultas accusandi. xxij.q.ij. admo-
nere. hoc verum. fm doc. nisi doceatur de dispẽsatiõe:vt. j. de schis
ma. c. ij. In denũtiatione vero fine agaẜ ciuiliter ad penitentiã re-
quiritur monitio. ij.q.vij. accusatio. vbi agiẜ ad penam excõmuni
cationis,requiratur monitio. de sen. excom. sacro. hoc verũ ꝙ req-
ritur monitio iudicis,sed nõ partis,fm doc. in alijs ciuilibus cau
sis,⁊ pecuniarijs de necessitate nõ requiriẜ monitio,sed sic de vrba
nitate. ij.q.vij. accusa. si agitur in moduꝫ inquisitionis non requi-
ritur monitio,sꝫ requiritur fama precedere,vt hic. Idẽ ad literã.
Spec. in tit. de prepa. iudi. §. j. ver. item circa partes. ⁊ vers. sed por
15 ro. prima charta. ¶ † Gl. super verbo,iudex opp. ꝙ quis possit in
eadẽ cã esse iudex,⁊ testis. xj.q.iij. pcipue. xxxv.q.vi. eps in synodo.
Solu. Dicit gl. ꝙ regulariter qs nõ põt esse iudex,⁊ accusator vel
accusator,⁊ testis. Fallit in cã denũtiationis,⁊ in cã matrimonia-
li. Dic ꝙ qs nõ põt esse accusator ⁊ testis,vbi prosequiẜ cãm tãꝗ̃
actor:si tñ ab initio fit actor,qꝛ denũciet,sꝫ desinit esse,qꝛ non pro-
sequiẜ,tũc talis põt esse testis. Pro hoc facit tex. q dt ꝙ respectu
eiusdẽ cause ⁊ articuli qs nõ põt esse iudex ⁊ testis , sꝫ respectu di-
uersi sic:vt in. d. c. cũ spãli. nam ibi talis est iudex respectu negotij
principalis,sed po respectu cause suspicionis:nõ sufficit tñ in cau
sa matrimoniali,nisi alios testes ꝓducat. Addũt doc. casuꝫ, i quo
16 lis cũ solo iudice agitatur:vt pꝫ de app. cũ spãli primi. ¶ † Gl. sup
verbo,forma. q̃rit de exẽplo,qualr iudex debeat sententiam forma
re scdm formam agendi: Dicit glo. quod debet formare sniam in
pene quantitatem proportionabilem agẽdi forme:vt si agaẜ ac-
cusationis via,imponaẜ pena depositionis: si agaẜ ꝑ viã inquisi-
tionis imponaẜ pena remotionis ab administratione:si agaẜ per
viam denuntiationis,compellatur ad penitentiã. de or. cog. cũ di-
lect⁹. s. de excep. c. j. alle. gl. cõcor. ¶ Gl. in ver. si ar. ꝯ opp. j. de cõ-
ces. preb. c. ex pte. vbi aliter pronuntiaẜ ꝙ̃ allegaẜ. Glo. remittit ad
ibi no. ⁊ ẽt ibi ꝑ doc. scꝫ qd ibi papa suppleuit ex offõ. Alij qd hõ
fuerat sic petitũ,ꝗuis hoc nõ appareat ex tex. ¶ Opp. gl. vlt. l. ff.
de edil. edic. l. bonẽ. §. aliq̃. vbi si agiẜ q̃to minoris emptur⁹ esset
fit condẽnatio,vt in totũ redhibeaẜ res. Sol. Agendo q̃to mino-
ris esset emptur⁹,si iudex inueniat qd in nihilũ esset emptur⁹,con
dẽnaẜ vt res restituaẜ:non discrepat a petitione,qꝛ id minꝰ est,qd
est nihil. ff. de reb. dub. l. illud. §. minus. ff. de reg. iur. l. minus. secũ
dum Hof. ⁊ Jo. an. Uin. tñ notat qd iudex sententiando põt exer-
cere modũ petitionis,si sit papa. in tit. de accu. ⁊ peti. per Spec. §.
superest. ver. sed nunquid. ⁊ in. iij. columna. Idem in arbitratore
not. doct. de reli. do. constituturꝫ. ⁊ est casus de preben. nisi. et ponit

17 Bar.ff.d. transl.l.cū Aquiliana. ¶ † Venio ad ver.cum igitur. Et opp. q̄ exceptio repellat iudicem, que non repellit testes. de of. dele. cū P. iuncto. c. ii. Arch. Solut. In criminibus testimonium est odiosum: ⁊ multum lederetur accusatus, si non admitteretur exceptio ꝯ testē. Itē multū lederet iustitia, si sic de facili repelleret vel recusaret testis vt iudex, cū non sint probationes angustande, sed dilatande. s. vt lit. non conte. quoniā. De facili vero remoueretur iudex vt suspectus: quia corā ipso periculosum est litigare. iii. q. i. q2 suspecti. ⁊ ita de facili nō remoueret accusator, q2 nō cōdemnat, sed iudex, q̄ testis: q2 de facili testes nō reperiunt: ⁊ sic iudices sed facili⁹ non repelluntur testes, q̄ accusatores: q2 accusatores nil noxii sunt preiudicii, ⁊ facilius remouent iudices, q̄ accusatores

18 eadē ratione. ¶ † Oppono scd̄o q̄ isti denuntiatores desistētes debeant puniri. s. tit. i. c. ii. Sol. Hic sua volūtate nō destiterunt, sed pape mādato. Et ideo no. Inno. q̄ q̄ q̄ cept⁹ sit aliqs pcessus per viā denuntiationis, tñ si suggerat aliqua difficultas, poterit trāsi

19 ri ad modum inquisitionis. ¶ † Oppo. tertio q̄ nō sit licitū desistere ab instantia incboata, contra. C. quomodo, ⁊ quando iudex. aut. at qui semel. Solu. Dicit Inn. q̄ vbi instantia incboat in commodum publicum, ⁊ vbi difficultas ingerit, licitū est ad alia transire, illa omissa. Hostien. dicit hic speciale: ⁊ hoc primo. Secundo, quia papa admisit eos, qui venerant contra abbatem: cum alias prosequens non admittat in testem. Tertio, quia papa istos eosdē admisit ad prosequendam denuntiationē. Quartum colligitur ex decre. ad petitionē scz q̄ hic papa noluit stare processui primo: cuius contrarium videtur. Non tamen potest dici qd̄ ibi secundum vnū intellectū papa steterit processui facto corā se, vel suis. Scd̄m aliū dic qd̄ illud fecit ex plenitudine potestatis: ⁊ sic non est trahendū

20 ad consequentiā. ¶ † Opp. q̄ vbi agit de crimine simonie per viā denuntiationis, non requiratur qd̄ precedat monitio. de not. in c. inquisitionis. s. de accu. Solu. Dicit Io. And. tenendū contrariū eius, qd̄ ibi no. per hunc tex. Vel dicit ipse. Si vis tenere opi. cōtrariā, potest rñderi qd̄ hic non erat cōmissa talis simonia, q̄ impediret ordinis executionē, vel dignitatis retentionē post peractā penitentiam: quia forte contulerat prioratū per simoniā: non aūt acquisiuerat abbatiam per simoniam: vt. s. eo. c. dilectus. el secundo. Vel forte fuit necesse probari propter periurium dilapidationem,

21 non propter crimen simonie, ⁊c. ¶ † Quero an sola pendentia accusationis de dilapidatione suspendatur prelatus ab administratione. Dic qd̄ non: sed requiritur aliqua suspicio, licet leuis. ff. de solu. l. quod si forte. ff. de suspec. tuto. l. iii. sola vero infamia dilapidationis licet sufficiat ad inquirendum, non sufficit ad suspendendum ab administratione, nisi detur alia suspicio: q2 maior requiritur suspicio ad suspendendum, quam ad inquirendum. Nec obst. Instit. de suspec. tut. §. si quis aūt. q2 aliud in tutore, qui nō habet nisi solā administrationē, sicut procurator: vnde facilius remouet. ff. de procu. l. que omnia. Aliud in prelato, qui ius h3 in reb⁹ ad dignitatem pertinentibus: ideo difficilius sibi tollitur administratio, scd̄m Inno. Itē dicit Host. eū ab administratione suspendi, qn̄ eo administrante inquisitio impeditur, ⁊ ali⁹ administrans subrogand⁹ est. iii. q. ii. q2 ea. C. de suspec. tu. l. eū, quē. ⁊ c. olim. de accu. Et dicit Host. formam esse inquirendi, quando agitur de dilapidatione, quod formenț due inquisitiones, vna de suspicione, scd̄a de veritate: ⁊ in prima proceditur summarie, q2 timet ne is, contra quem est de veritate inquirendū, officiales corrūpat, ⁊ inquisitionē veritatis impediat, si in administratione perseueraret: ⁊ si appareat suspectus, ab inquisitione remouet: vt hic, ⁊. iiii. qd̄. ii. q2 ea. scd̄m Hos. Et dt̄ probari suspicionē, si ecclesia habet magnos reditus, nihilominus prelatus magnis debitis obligat⁹, vt hic. Nec pōt se excusare obtētu nobilitatis: q2 quātūcūq3 nobilis sit, restringere se d3, ⁊ tēperare expensas scd̄m ecclesie facultates. de vi. ⁊ ho. cleri. qm̄. et qd̄ ibi no. Et erit effect⁹ suspensionis, q2 solū perdet potestatē administrandi in tpalibus: nihilominus tamen prelatus remaneat administrator in spiritualibus. xii. qd̄. ii. nobis. nisi forte corrūpat canonicos, ne veritatē dicant: tunc enim ⁊ in spiritualibus suspendi poterit. j. de excess. pla. tanta. quia adhuc possunt timere subditi, cū eius iudicio possint opprimi pro libito volūtatis. xvi. qd̄. ii. c. i. probata suspicione: ⁊ suspecto inquiret de veritate dilapidatiōis ⁊ in hac procedit plenarie: ⁊ inuenta veritate, deponetur ab administratione in perpetuū: ⁊ dabitur non coadiutor, sed administrator. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. xii. q. ii. nobis. Et effectus hui⁹ sentētie est, vt quo ad actū, ⁊ quo ad ius, remoueat ab administratione spiritualiū, ⁊ tpaliū. s. de accu. qualiter. ii. in fi. Et licet remotus in ordine suo remaneat, executionē tamen ordinis nō h3, cum per perseuerantiā remaneat infamatus, C. de suspect. tut. l. fin. ⁊ q2 eius delictum est factum notorium. s. de tempo. ordi. c. fin. Si vero conuinci non potest, poterit se purgare. s. de accu. veniēs. Et subiungit ipse Host. in hoc crimine dilapidationis tria esse specialia. Primum, quod absens, ⁊ contumax condemnatur, etiam lite non contestata contra ti. s. vt lit. non contest. Secundū, quod propter solā suspicionem per coniecturas probatam suspenditur is, contra quē fit inquisitio, ab administratione, vt hic, ꝯ vt. j. eo. tit. vt lite pen. Tertiū est, qd̄ quilibet auditur accusans: non enim d3 priuilegio gaudere, qui suos contubernales affligit. C. vbi de crimi. agi opor. l. ii. tñ prius admittēdi sunt, quorū interest. xvi. q. i. vnde

22 filiis. ⁊. ii. q. vii. quapropter, ⁊c. ¶ † Quero an admittatur exceptio excōicationis contra testē. Dicit q̄ sic, ēt in crimine simonie, et sic hic non excludit exceptio excōicationis contra testem, q2 semp est admittenda. de exceptio. exceptionem. de sent. excom. decernimus.

23 lib. vi. sed in criminibus tantum hic tractat scd̄m egi. ¶ † Venio ad glo. huius partis, ⁊ opp. cū gl. q̄ est super verbo, nostro. qd̄ admitti ad testificandū non debeant denuntiatores, sicut nec accusatores. s. de accu. cū P. ⁊ de elec. innotuit. Solu. Hic non erant alias inimici, ideo nō repellunt. Sed certe sicut ibi accusatores sunt inimici, ita vr̄ qd̄ hic denuntiatores dicantur inimici. Nisi dicas qd̄ gl. velit qd̄ aliud sit in denuntiatione, vt per hoc quis non efficiat inimic⁹: aliud in accusatione, vt p hoc efficiat inimic⁹. Ad hoc, q2 denūtiatio fit ad correctionē, accusatio ad vindictā. Dicunt doct. ad decret. innotuit. q̄ ibi non admittit noīe mittētis: hic admittit qn̄q3 noīe proprio. Dic sic, qd̄ cā repulsionis, que suberat in primo actu, subest in scd̄o, ⁊ tūc repulsus a primo, debet repelli a secūdo. Quandoque causa non subest in actu scd̄o, que suberat in primo: ⁊ tunc repulsus a pr̄io, nō repellit a scd̄o. Et ita itelligit. c. innotuit.

24 s. de elec. ⁊c. ¶ † Opp. glo. super verbo, dilapidatione qd̄ ēt si det coadiutor sine eius cōsilio facit qd̄ agere h3, ex quo de dilapidatione est suspect⁹. de off. deleg. c. venerabili. Solu. Gl. fatet qd̄ ex qualitate suspicionis pōt ei ēt dari coadiutor. vt. d. c. venerabili. ad qd̄ remittit gl. De materia doc. remittunt ad no. per Io. iii. q. ii. q2 ea.

25 ¶ † Quero qd si talis remouet? Dic q̄ si conuenitur ob dolum, est

26 infamis: si ob culpā, non. C. de suspec. tu. l. fi. scd̄m Bar. ¶ † Querit gl. an probata dilapidatione, si epūs in ecclesia velit remanere, seruando ecclesiam indēnem, an audiatur? Videtur qd̄ sic. s. de reb. eccle. non alie. si quis. de elec. qd̄ sicut. de quo dic vt ibi. Vinc. dt̄ quod remanebit prestita cautione de in futurū non dilapidando, ⁊ indēni ecclesia seruata. Allegat. xxviii. dist. de Syracusana. Quod nō pl3. Io. an. ⁊. c. qd̄ sicut. non obstat q2 ibi fuit gratia. c. de Syracusana. nō loquit de dilapidatione, sed de eo, in quo propter filios timebatur dilapidatio: ⁊ satisdatio non iuuat ⁊c. Insti. de suspec. tu. §. vlt. Et hoc tenet Io. an. tū ēt propter periuriū, cū sacr̄o teneatur non alienare. de reb. eccle. non alie. vt sup. ⁊ de furtis. c. ii. ¶ Glos. super

27 verbo, videndū. est literalis: tota legēda est vt iacet. ¶ † Gl. super verbo, pena querit in quo sit differentia in pene q̄titate inter delictum lese maiestatis, ⁊ simonie? Dicit gl. qd̄ in crimine lese maiestatis quis capite punitur. vi. q. i. §. verum. Itē iura paternorū sepulcrorū pdit. ff. de suis, ⁊ leg. l. i. §. interdū. Item q2 tales sunt lugēdi. ff. de relig. l. minime. sed simoniaco imponit pena depositionis cū

28 infamie voto. i. q. i. requiritur. c. vlt. cum simi. ¶ † Querit glo. vlti. quare sit differentia inter accusatores, ⁊ testes. Dicit gl. quod crimen per testes probatur, sed non per accusatores: ⁊ ideo facili⁹ testes repelluntur a testificando, quā accusatores ab accusando. de testi. de cetero. Alie gl. sunt literales. ⁊ vide qd̄ no. qui matri. accu. pos. c. cum in tua. ⁊c.

1 Interpretari eius est, qui condidit.
2 Testibus in criminosis que requirantur ad validitatem eorūdem dicti.
3 Testis vt repellatur a testificando ratione inimicitie qualis exigatur inimicitia. nu. 10.
4 Simonia dicitur heresis.
5 Heresis est de grauissimis delictis.
6 Testes criminosi admittuntur in crimine heresis. n.
7 Ab accusando remouentur regulares contra seculares ex leuioribus causis.
8 Accusato de crimine consulitur vt liti cedat, ne grauius infametur.
9 Testis criminosus non admittitur in causa criminali.
12 Infamis an presumatur, qui de crimine accusatus liti cessit.
13 Iudex an debeat desistere ab inquisitione criminis contra accusatum propter ipsius cessionem.
14 Visitare an possit prelatus diocesim, non precedente infamia.
15 Promoueri an possit abbas in episcopum, pendente inquisitione.
16 Ad inquisitionem an procedatur contra promotum pendente inquisitione.

Per tuas. Glo. est precedentis decre. ⁊ intēdit qd̄ ibi dictū est. ⁊ ponebat abbas vsus, q̄s dicebat fuisse Roderii Hispani epi Palatini. Quaer, in qlē, p quos si culpa probet. Adde modū ꝯcilis distinguēs l3 Deli. Sūt due ptes. In pma cōsultatio. In scd̄a responsio.

rissio,ibi,noueris.ex primo distiguit circa que. Scdo illa coapta
proposito repetens factu,et declarans interlocutoria.§.proxima de
cre. Tertia ibi:tales reassumendo cocludit. Quarta ibi:vn,recitat
1 cessione. ¶ † No.i.qd ad illu spectat declarare decre.qui ipsam edi
2 dit. ¶ † No.et.multa hic consideranda in testibus criminosis tam
circa qualitatem criminis,et qtitatez,q circa qualitate criminosi,
q et circa personas testiu,que hic exprimunt:declarabuntur cum
gl. ¶ Tertio no.q conspiratores,et inimici,et sic qui no zelo insti-
tie testificant,repellunt a testimonio in criminib9 exceptis,et cotra
3 infamatos:cont qd hr de accu.cu.P. ¶ † Quarto no.qualis requiri
tur inimicitia,vt qs repellat a testificado in ca criminali:qr requi-
rit qd sit capitalis. Text.in.c.inqsitionis.§.de accu.dr quod suffi-
cit qd sint tales,ex quibus cocluditur,teste no diligere illum,con-
4 tra quem producitur. ¶ † Quinto nota quod simonia dr heresis.
5 ¶ † Sexto no.qd crime hrsis est de grauissimis,et alia ei ad nihilu
6 sunt coparanda. ¶ † Septimo no.qd lz in crimine heresis cont infa-
matum admittant testes criminosi ad aliqualem probatione,non
tn ad penam,nisi alijs adminiculis iuuentur. ¶ Octauo no.qd te
stes de crimine no emedati,admittunt i crimine simonie cotra ifa
matu. ¶ Nono no.q vbi agit criminalr de crimine simonie,etiaz
7 cont infamatu,non admittunt testes criminosi. ¶ † Decimo not.qd
regulares ex leuiorib9 causis remouent ab accusatione,q secula-
8 res.c.scor.§.de accu.qualr.ij.ad fi. ¶ † Undecimo not.consiliu,vbi
qs videt se succubere,ne ex snia plus sua ledatur fama,consiltu est
q cedat liti. Et ideo cosiliu est Bar.q vbi officialis,vel aliqnis co
denatur ex causa,propter qua venit infamatus,q aut soluat id ad
qd est obligat9,et postea absoluat:q q expectet sniam,qr ex ea in-
9 famaret:ponit ipse in.l.si reus paratus.ff.de procu. ¶ † Glo.i.po-
nit casum,et in casu,in ver.si ergo.tangit intellectum decret. Pro
decre.igitur declaratione opp.q emendati de crimine indistincte
in ciuili,et non in criminali admittant.de testi.testimonium. Pro
declaratione huius decr.que est obscura,multa mebra distinguit.
Reuoco in dubiu an,et quales testes admittantur in crimine simo
nie. Glo.dr qd intent9 est litere q quandoqz de crimine agit crimi
naliter:et in criminibus etiam exceptis non admittunt testes cri-
minosi. Si agitur ciuiliter:tunc dicit qd sunt opi. Quida dicut qd
testes criminosi admittuntur cotra prelatu plurib9 occurretib9.
Primu qd accuset ciuiliter de crimine simonie. Scdm,qd sm eq-
tatem procedat. Tertiu,qd psona,cotra qua agit,sit regularis, et
inferioris gradus. Quartu, quod persona sit grauiter infamata.
Quintu,q de facili possit puniri. Sextu,qd alia subsint admini-
cula:quo casu testes de crimine emendati admittunt,sm Laure.et
sm ista opi.dictio,psertim,infra posita exponit pro tantu. Et sm
hoc no obst.de testi.c.testimoniu. Scda est opinio,qd illis concur-
rentib9 admittunt testes,et de crimine no emendati,cu alijs admi
niculis:dumm tn attestentur ex zelo iustitie:et sic non sint inimici,
vel conspiratores:sm ista opin.dictio,presertim,stat pro maxime.
Et per hoc expedita est gl.super verbo,presertim. Ad.c.testimo-
niu.dic q prout dr hic admitti emendatos.concordat, put inclu-
dit et no emendatos,speciale in criminib9 exceptis:vel illa trahit
ad istam:vel illa corrigitur per istam,que noua est.primum veri9.
¶ Glo.sup verbo,distinguenda.aliter declarat,dicens qd vbi agi
tur criminalr,indistincte criminosi testes non admittunt, etia in
crimine simonie:vbi agit ciuiliter,et de equitate contra seculares,
testes non admittunt,nisi sint de crimine emendati:et tuc non ad-
mittunt,nisi alijs adminiculis concurrentib9, et non admittutur
de rigore,sed de equitate. Contra regulares vero etia no emedati
admittunt,et si criminalr agit,et de equitate, sed non de rigore, et
cum alijs adminiculis. Tertia opi.tangit in gl.super ver.talr.vt
distinguatur secularis a regulari. In seculari admittunt testes cri
minosi emedati,si agit etia sm equitate,si cont regulare,vbi agit cri-
minaliter,no admittant,siue agatur de equitate,siue de rigore in
ciuili. Si de rigore ide,si de equitate admittunt,si sunt emendati:et
si non sunt emendati,non admittuntur,et cum alijs adminiculis.
Hic non obstat.ij.q.i.in primis.qr loquitur,qn agit per via accu
sationis. Non ob.de testi.testimoniu.vbi patet quod in ciuili non
admittunt emedati,et sine alijs adminiculis:vt patet de testi.testi-
monium multo fortius in exceptis. Dic,qd ibi dr,procedit de eq-
tate:vt dr hec decr. Uel illa reducit ad ista,vel potius ista ad illaz:
et sic hodie tolluntur iste distinctiones. Uel speciale in crimine exce
pto,vbi de equitate admittunt. Hec falsa, quia facilius i exceptis
debent viles testes admitti. Tu tene qd presertim,stat proprie, et
quatenus emedati admittunt,est de iure coi. In ciuili tn est arbi-
trariu,et admittunt,vbi no remanet infames:lz vbi no remaneret
infames,sit spale,nec in crimine simonie. Ite quatenus admittunt
in criminali,est spale adhuc in exceptis,lz Inn.non videatur hec
fateri. ¶ Ultimate adheret Host.q hec materia sit arbitraria, ex
quo papa rescribens non declarauit aliter. Et hoc et primo tene-
bat Inn.in arbitrario informante debet considerare circustatias,
de quib9 hic. Primo modum agendi:qr si agitur in modu denun-
tiationis,sicut ad denuntiandum,ita ad testificandu admitti de-
bent infames,et criminosi:non sm rigore iuris,sed sm temperan-
tiam equitatis,aut teperantia arbitrio discreti iudicis moderni:
qr multas cosiderationes habebit leuius procedendo,si agatur in
modum denuntiationis,vel inquisitionis,q si in modu accusatio
nis. Ite leuius considerata equitate,q rigore considerato:quauis
rigor,vbi criminaliter agitur,no possit facile teperari.ij.qd.vij.si
quis eps.et.q.viij. ¶ Scda cosideratio circa persona,cont qua vt faci
lius admittant testes,et procedat cont religiosum,q cotra seculare:et
facili9,si est inferioris gradus:q maioris:et facili9 contra infama-
tum,quam contra illum,qui est bone fame,et forte contra illu nul-
lo modo:et facilius contra illu,cotra que ortum est scandalu:et faci
lius,si possit puniri de facili. ¶ Tertia consideratio erit circa te-
stes,vt facilius admittat honestu,q criminosum:facilius emeda-
tum,q in crimine perseuerantem:et facilius testificantem zelo iu-
stitie,q odio:qr si consideratio versatur circa opposita,facili9 ad-
mittet testes quibus minora,q quibus eadem opponuntur. Itez
facilius cum criminoso testes habent adminicula. Item considera
bit an crimen sit exceptu:qr facilius couincitur. Dicit tamen hic
Gofre.contra clericu seculare etia in crimine simonie,infames ad
testimonium non admittuntur,etia interuenientibus omnib9 ad-
miniculis,de quib9 hic habetur,que coadiuuantur solu contra re
gularem,et de equitate,non de rigore. Fatetur tamen clericu secu-
larem in hoc crimine,si infamatus est,accusari per infamem.et ra-
tio patet ex litera. Glo.in verbo,excellentioris.in principio.decla-
10 rat textu. ¶ † Oppo.in ver.sed querit.q no debeat attedi an sint
excellentiores,vel inferiores:qr in iudicijs no dz hri personaru ac
ceptio.iij.q.ix.c.fi.et qr equalitas seruanda est. Solut. Hoc dr pro-
pter maius scandalu,et reuerentiam ordinis excellentioris:et absur
dum,si remoueretur ita eps:sicut abbas:et non ita de facili pcedit
contra maiore,et c.et vbi maius scandalu,et c.et aliter puniunt maio-
res. Alias glo.vide per te vsqz ad gl.ver.capitales.q qrit quales
debent esse inimicitie,vt quis repellatur. Dic q capitales,licet no
determinetur clare,q dicat inimicitia capitalis:dr q leues lz exte
nuent probatione testiu,no ex toto tollut. Dic de hoc vt de accu.
cu oporteat.et c.inqsitionis.vbi bon9 casus. Quid si inimic9 redu-
citur ad amicitia. Dicit gl.q si recens tps est,ide pter reliquas.
iij.q.v.accusatores.si longo tpe sint reconciliati, admittent.alias
qd dr de legato,qd pter inimicitia extinguit,et reconciliationem
suscitat.ff.de adi.leg.l.iij.in fi.gl.sup verbo,furti.qrit an periurus
in exceptis,admittat ad testificandu. Dicit q non,q q sit emeda-
tus:qr semel periurus,ad infin amplius no admittit.xxij.q.v.p-
uli.qr presumitur qd iteru deieraret.ff.de accu.l.si cui.et est exp-
11 sum de test.testimonium. ¶ † Gl.super verbo,debilitarent.querit
ad admittantur criminosi ad plena probatione,dato qd sint eme-
dati. Glo.qd non,sed cu alijs adminiculis sic. Assignat causam:qr
dato qd sint emendati,remanet tamen quedam irregularitas:hoc
vero qd irregularitas cadit etia circa officium testificadi,eo qd in
testificando quis non sequitur regulam aliaz inhabilitatu. Alias
vide p te vsqz ad gl.super verbo,leuioribus:que primo allegat co-
cor.deinde querit de ratione quare seculares difficili9 remouetur,
qua regulares. Assignat duas:qr secularis no habet ita pingue-
ius,sicut regularis. Secunda,quia maius est scandalu in remotio
ne secularis,qua regularis. ¶ Quero an sit infamis: Dic,si remo
uet pter fraudem,sic:alias si propter culpam, non.ff.de suspect.
tut.l.iij.C.eo.l.fina. Fallit in patrono. Inst.de suspec.tu.in princi.
In dubio presumitur propter culpam.ff.eo.l.hoc enim.dic vt ibi.
12 supra de offi.deleg.super eo.de regu.iur.in penis.libro.vi. ¶ † Et
no.qd ad vitandam hanc infamiam,consilium est qd cedat:vt ptz
hic,et supra de elec.dudum. Consilium per Bart.in.l.si reus para-
tus.ff.de procu. Hoc temperare videtur hic gl.quando cessit libe-
raliter:secus si timore probationis:qr per hoc non habet aliquod
13 priuilegium. ¶ † Quero an index debeat desistere ab inquisitione
propter ipsius cessionem. Arguit gl.quod non.ff.de iudi.l.si quis
postea. In contrarium.ff.de suspe.tuto.l.post finitam quia nec do-
lum facit;qui rem deserit,vt litem effugiat.ff.de alie.iu.mut.causa
fac.l.item si.§.primo.et quod diffidit in iure suo et c.de postul.prela.
bone. Nam finem inquisitionis sunt consecuti:ergo ad vltimu pro
cedere non debent. Hoc tenet Hostie.quando paratus est peniten
tiam agere. Alleg.ij.q.i.si peccauerit.et dumodo non intersit alicu-
ius,ratione expensaru,vel fructuu, vel vt sciatur de quo sit eccle-
sie prouidendu,in quibus casibus etiam post morte litigatoris p
ceditur.§.de arb.ex parte.vt lite pen.c.i.et.ij.lib.vi. Post glo.opp.
dr tex.inter cetera considerandum,an crimina,que testi obijciunt,
sint paria,vel maiora. Quod hic non possit esse:qr nullum grani9
crimen simonia.de simo.tanta.i.qd.vltima. Dic quod non restrin-
git se ad hunc casum,sed dat generalem doctrinam ad hoc dictu:
quia in simonia sunt gradus,alter maior altero,et si inquisitus de
simonia,quia prohibita, excipit de prohibito quia simoniaco : de
14 quo de off.deleg.ex pte. ¶ † Quero an no pcedete infamia possit

prelatus visitare diocesim. Dic qd sic: qr illud facit non solū ꝓpter crimina corrigenda, sed etiam propter populū instruendum. x. q. j. decernimus. ⁊ c. epm. ⁊ c. placuit. Aliam vero inquisitionē induxit sola infamia, secundum Pet. ⁊ Abb. ¶ † Quero an si pendēte inquisitione contra abbatem, ipse promoueatur in episcopū, an poterunt inquisitores procedere? Uidetur ꝙ non. iij. q. ij. c. si. Pe. ⁊ Abb. tenent contra, qr animaduertere possunt vt penitentiā imponant, non vt ab episcopatu remoueant. Adducunt. ff. de trans. l. ij. Item nec ille debet ꝓmoueri. lxxxj. dis. tātis. ⁊. de accu. oipotēs.

16 ¶ † Quid si pendente inquisitione in ecclesia promouetur subditus in prelatum. Dicit quod procedit inquisitio vt in membro. non vt in capite. Contra illā ratione principij, de elec. dudū. ij. de probat. post cessionem. ⁊ non tenet promotio, per prealle. c. tantis. Quid si impetrata est inquisitio in capite, ⁊ in mēbris. Dic quod canonici mortuo capite possunt eligere, quādiu sunt canonici. j. qd. j. dedit. Si autem mortui sunt illi, in quos debet fieri inquisitio, videtur ꝙ fiat in successores. de offi. delega. quoniam. de immu. eccle. aduersus. Sed non est ita: qr crimina morte extinguuntur. C. si reus, vel accu. mor. fue. l. j. Quod intellige, quando contra nominatas personas facienda est inquisitio. Secus si non nominatas personas contra capitulum sit facienda: qr capitulum semper est idem. ff. de iud. l. cū proponebatur. vij. q. j. denique. xvj. dis. habeo. sm Abb. De hoc in Spe. de inqui. §. nunc videndum. ver. quid si pendente. ⁊ sequen. vsque ad fi. ⁊ vide qd no. de elec. per inquisitionē. super vltima gl. ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Confirmatio non irritatur tanquam simoniaca, cū electo prohibente pro ipsius confirmatione datur pecunia.
2 Eligi potest monachus, seu prelatus vnius ecclesie ad prelaturam alterius. nu. 7.
3 Monachus quo ad abbatem sustinet filij vicem.
Abbas quo ad monachos sibi subditos sustinet patris vicem.
4 Uacante ecclesia cathedrali archiepiscopus succedit in potestate administrationis concedenda inferiori prelato. 8.
5 Simonia a patre, vel alio attinente commissa in fauorē filij, etiam ignorantis, nocet filio. 10.
6 Simonia inuito promoto commissa non nocet promoto. 10. ⁊ 11.
8 Excommunicare potest abbas confirmatus, vel qui pro confirmato habetur.

1 **Sicut tuis.** † Non irritatur confirmatio, cū electo prohibente, pro ipsius cōfirmatione datur pecunia. h. d. In prima abbatis consultatio. In scda ibi: Cuius pape responsio. Prima sc3 narrat. Primo querentis electionē. Secundo, ipsius administrationem, ibi: ⁊ quoniā. Tertio, confirmationis denegationē, ibi: ceterum. Quarto, electi inhibitionē, ibi verū. Quinto, inhibitionis transgressionem, ibi, sed quidā. Sexto electi confirmationē, ibi: et sic. Scda principalis facit quatuor. Primo soluit obstaculū. Secundo, respondet, ibi, taliter. Tertio responsum fortificat ibi: alioquin. Quarto ꝯ facientes protestatur, ibi, illos aūt. ¶ † Not. primo ꝙ monachus vnius ecclesie potest ad prelaturā alterius ecclesie eligi, ⁊ ꝙ prelatus vnius ecclesie ad alterius prelaturā pōt eligi. De quo dic vt in cle. j. de elec. ¶ † No. qd monachus quo ad abbatem sustinet filij vicem, ⁊ Abbas quo ad monachum vicem patris. ¶ Tertio nota qd electus potest petere confirmationem. de quo de elec. publicato. ¶ † Quarto nota ꝙ vacante ecclesia cathedrali archiepiscopus succedit in potestate administrationis concedende inferiori prelato electo vt administret, nō in potestate cōfirmandi. ¶ † Quinto not. qd simonia a patre cōmissa, filio etiam ignorante, vel ab alio attinente, nocet filio, vel attinenti, vt ecclesiā dimittere teneat. ¶ No. ꝙ p hec verba. Prohibeo sub anathematis intimatione: videtur ferri excōmunicatiōis sentētia. ¶ No. ꝙ abbas confirmatus pōt excōicare ¶ No. qd simonia inuito promoto commissa non nocet promoto. ¶ No. qd inter ꝯsentire, ⁊ cōtradicere, est dare mediū: ⁊ taciturnitas, ⁊ consensus ꝓmoti, nocet in simonia cōmittēda: non autem nocet, si contradicat. ¶ Nota qd gestum nomine meo, etiā me ꝯtradicente, possum habere ratū. etiā in delictis. ¶ No. qd factum alterius, maxime inimici, nō d3 nocere: ⁊ qd qs se de fraude, ⁊c. ¶ No. qd ecclia nō iudicat de occultis. ¶ No. qd abbas nōdū cōfirmatus, cui administratio est concessa, potest confirmare. ¶ † Op. qd eligi non possit monachus, sed debeat postulari: quia non pōt transire sine licētia abbatis. de trāsla. prela. c. si. So. Dic qd fuit postulatus, vel prior ecclesia huic suberat mediate Dic qd postulari d3 postulatione nō solēni, sed bene pōt eligi: vt in. c. si religiosus. ⁊ in. c. nullus. de ele. li. vj. Qd tñ intellige vt no. in cle. j. de elec. ¶ † Uenio ad gl. Capio gl. ij. ⁊ videtur quod non debuerit attēdere ad archiepiscopū p ꝯcessione licentie administrādi: qr capłm vacāte sede pōt confirmare: vt p3 de ma. ⁊ obe. cū olim. ⁊ c. is qui. Sol. De iure pōt capłm ꝯfirmare: sed forte habebat ecclesia consuetudinē qd vacāte sede debeat attēdere ad metropolitanum. Uel sm Inn. ecclesia Colonieñ. contulit authoritatem administrandi: qr ius patronatus hēbat in monasterio. Et sic p3 ꝙ si elect9 nō cōfirmat9, nō bñdict9, authoritate sui iudicis administrat, ei non est imputandū, vt hic: de quo dic hodie vt in cle. auaritie. lib. vj. ¶ † Glo. colligit ꝙ abbas confirmatus non benedictus potest excōicare. de ma. ⁊ obe. cū in ecclesijs. arg. hic not. qr hic non erat confirmatus: nisi dicas qd habebatur pro confirmato, ex quo habebat potestatem administrandi. de elec. is, cui. lib. vj. Tamen, vt dt glo. hic fuit sñia excōicationis, ⁊ non excōicatio. Et sic est argumentum quod per talia verba, sub pena excōicationis: vel sub intimatione anathematis, feratur excōicatio. Cōtra quod opp. de eo, q fur. ordi. rece. c. j. Dic qd excōicatio non fuit facta sub huiusmodi forma verborū, s3 expresse excōicauit qui ꝯfaceret sub hac forma: qcunque soluit, illū excōico. ⁊ sic sub conditione fuit lata sñia, ⁊ qui contrafacit, est excōicatus. de app. preterea. ⁊ hic reperitur factū. Unde concludit gl. ꝙ per illa verba. Sub pena excōicationis, ⁊c. non est excommunicatus: ⁊ sic excommunicatio tantum. ⁊. de iure patro. relatum. De quo dic vt de sagitta. c. vno. De hoc vide glo. in. c. Saloniceñ. in. c. j. de loca. de testa. relatum. de iure pa. relatū. de eo, qui fur. or. re. c. ij. de sagitta. c. j. ⁊ ponitur veritas, ibi dicā. ¶ Glo. super verbo, prohibere colligit notabilia. vide eam in

10 fi. de reg. iur. is, qui tacet. ¶ † Glo. super verbo, imputari. opp. qd electus per pecuniam, etiā eo prohibente, fit simoniace electus. ⁊. c. nobis. Solu. Si iam aliquo electo detur pecunia eo inuito, hoc nō inducit Simoniā. Secus si detur pecunia eo non electo: qr non est electio: qr tūc est electio simoniaca: nisi dātes hoc facerēt in odium, vt hic, ⁊. ⁊. eo. nobis. Uult ergo gl. ꝙ confirmatio sit valida, ex quo non est data ab inimico. Contrarium tenet Gofred. Inno. ⁊ Hostien. videtur velle quod licet non valeat electio data pecunia aliquo inuito, valeat tamen confirmatio. Pro prima opi. facit, quia adhuc electus tractat de iure acquirendo. de quo. ⁊. eo. dilectus. c. j. Pro secunda facit, quia tex. hic ponderare intendit aliquē contradictionis effectum. Jo. And. tenet opinio. Gofre. in ignorante ⁊ non contradicente: scdam in expresse cōtradicente vt valeat. Credo opinio. Gofre. veram. Nec obstat text. quia fateor quod p hoc nō est vis in reatu, vel culpa: ⁊ hoc dicit tex. Sed ex quo est promotus instante, hac pecunia, contradicente eo quātumcunque, non video quin simoniace sit confirmatus. Et per hoc potest dici ꝙ siue pecunia sit data ab amicis, vel emulis, semper electio, siue confirmatio sit nulla, cū semper simonia committatur. Nec obstat. c. nobis. supra, eodem, quia intelligo illud secūdum istud, scilicet quod vbi data est ab emulis, non preiudicat quantum ad penam, vel culpam promoti preiudicat tamen quo ad electionis, ⁊ confirmationis validitatem. Uel dic quod non preiudicat quando est data ab emulis quo ad facultatē dispensandi: quia vbi data est ab emulis poterit episcopus ⁊ illa vice dispensare. Secus vbi non sit data ab emulis: qr tunc non poterit dispensare illa vice. Sic intelligo. c. nobis. ⁊. eod. ⁊ idem forte quando contradicente ipso electo

11 vel confirmato: vt hic ⁊c. ¶ † Querit glo. super verbo, consentire. quid si pecunia datur eo inuito? Dicit gl. quod sic: qr sufficit quātumcunque consentiat, siue ante, siue post: sicut accipere est quandocunque ⁊ ante ⁊ post. j. q. j. eos. Item qr in maleficijs ratihabitio retrotrahitur. de resti. spo. cū ad sedem. Et sic, secundū canones possum habere ratum non meo nomine gestū. Dicit ꝙ licet ratificando peccet, non tamen per hoc est simoniacus per solā ratihabitionem. Pro hoc facit. c. quisquis. de sen. excom. lib. vj. quod etiā facit in contrarium.

1 ☞ Simoniacus est clericus, qui bona sua cōtulit ecclesie vt in canonicum reciperetur. 7.
2 Simoniam inducit omnis pactio, ⁊ conuentio in iure spirituali querendo.
3 Simoniam non inducit libera datio temporalium.
4 Simoniam non inducit simplex rogatio sine promissione temporalis.
5 Simoniam an inducat datio pecunie testi ad testificandum.
6 Simoniam inducit pactio, conuentio, modus, vel conditio in temporalibus.
8 Simoniam an inducat datio correlatiua sine pactione.

1 **Tua nos.** † Si clericus eo pacto bona sua cōferat ecclesie vt recipiatur in canonicū ⁊ illa bona teneat pro prebenda, simoniacus est: secus si hoc fieret sine pacto. h. d. Et sunt due partes. In prima consultatio, In scda rñsio. scda ibi: deuotioni. que distinguēdo ponit duo membra. Secundum ibi: si vero. cuius determinationē subdit ibi: licet aūt. ¶ Not. j. qd receptione in canonicū trāsfertur

2 quid spirituale, ꝓpter qd datio pecunie simoniā īducit. ¶ † Scdo no. qd ois pactio, ⁊ cōuētio in iure spirituali q̄rēdo īducit simoniā.

¶ Tertio

3 ¶ † Tertio no. ꝙ libera datio temporaliũ non relatiue ad causandam dationem spiritualis iuris introducta, non inducit simoniã: ꝛ sic datio mutua spiritualis, ꝛ tẽporalis iuris, ex quo vna relatiue non causatur ab alia, non inducit simoniam. ¶ Quarto nota ꝙ datio temporalis relatiue ad causandam dationẽ iuris spiritualis quo ad verba vero hic non introducta expresse causant simoniam mẽtalẽ de quo deus iudicat, nõ ecclesia: ꝛ sic operatur pactum expressum, quo ad ecclesiã. sola, ꝛ simplex mẽs, etiam verbis non expressa, quo ad deum operatur. ¶ † Nota. ꝙ simplex rogatio sine 4 promissione temporalis, ꝛ sic simplices preces simoniam nõ inducant de quo de eta. ꝛ quali. tuam. Not. ꝙ illa dispositio est pura, q̃ non recipit modum pacti, vel cõditionis. ¶ No. vltimo ꝙ ecclesia non iudicat de occultis. ¶ † Quero quid si detur pecunia testi vt 5 testificetur, vel iudici, eum corrumpendo, an datio inducat simoniam? Dicit Hosti. quod licet, vbi agitur de temporalibus, corruptio talium simoniam non inducat, vbi tamen agitur de spiritualibus, erit simonia, vel quasi. ℥. de testi. sicut. supra. c. j. ꝛ est expressum supra eodem. nemo. Et hoc propter connexitatem: arg. de iurepat. de iure. ꝛ. c. cũ essent. ff. de rei ven. l. que religiosis. ¶ † Venio 6 ad glo. ꝛ opp. ꝙ non solum pactio, cõuentio, ꝛ conditio reprobek in spiritualibus, sed etiam modus: vt eccle. bene. c. j. Solu. gl. fatek ꝙ etiam modus simoniam inducit: ꝛ modus satis comprehenditur sub conditione. ¶ Glo. tertia, quia secunda literalis, in princi. tex. 7 expositiua, † Opp. ꝙ etiam sine pactione non est licitum dare pecuniam, vel aliud temporale. ĩ. q. j. emẽdati. ad hoc. ij. q. j. quaꝫ pio. Solu. tempore ingressus licitum est quid pure dari, dummodo tamen non detur correlatiue ad inducẽdam dationem iuris spiritualis: vt hic, ꝛ de proba. in presentia quia per hoc non minus dicitur datio gratuita. Sed dare correlatiue, ꝛ respectiue ad recompensationem, vel inductionem dationis iuris spiritualis, siue cum pacto siue sine pacto, siue ante, siue post, bene simoniã inducit: vt hic, 8 ꝛ in contrario. ¶ † Querit glos. vlti. an sine pactione datio correlatiua ad inducendam dationem iuris spiritualis inducat simoniam quidam quod non, licet peccet, ꝛ ad parem penam teneatur cum simoniaco propter intentionem cum opere subsecuto. de hi ga. nuper. Alij quod sola intentio inducit simoniam, etiam sine pactione. j. q̃. j. qui studet. ꝛ. c. reperiuntur. cum simil. Sicut sola spes inducit crimen vsurarium. xiij. q̃. iij. c. j. de vsur. consuluit. Tan. dicit ꝙ vt inducatur simonia, requiritur pactio. alle. c. vt nostrum. vt eccle. bene. Innocen. dicit quod quidam dicunt quod sola intentio inducit simoniam in prohibitis quia simoniaca, in simoniacis quia prohibita requiritur pactio. Joan. Andre. dicit tenendum quod in omnibus sola intentio non inducit nisi simoniam mentalem, ꝛc. Antonius de But.

1 Nr A simoniaco queꝫ quis credit, nullus recipere debet ordines.
2 Simoniacus alteri conferẽdo ordinem, characterem imprimit. 3.
3 Ordinatus a simoniaco potest ministrare.
4 Contra conscientiam agens peccat, nisi errorem deponat. 10.
5 Ex verbis aliorum vanis non est conscientia informanda.
6 Credendum an sit relationi quorundam super simonia. 8.
9 Error in iure videtur excusare quem a peccato mortali.
11 Excommunicati, vel depositi, aut suspensi notorie, an perdant ordinis executionem, ꝛ temporalium administrationem.
12 Ab obedientia notorie delinquentis an recedere liceat.
13 Sacramenta ecclesiastica an possint recipi a suspenso, vel excommunicato.
14 Papa an possit facere canonem, ex quo quilibet possit ordines recipere ab occulto simoniaco.

1 PEr tuas. † Non debet recipere quis ordines ab eo, quem credit simoniacum: ministrare tamen potest in his, quos prius ab ipso recepit. hoc dicit. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: nos itaq;. 2 ¶ † Nota primo quod simoniacus licite alteri ordinem conferen- 3 do characterem, et executionem imprimit. ¶ † Secundo nota. quod ordinatus a simoniaco, dummodo tamen specifice in illa ordinatione simonia non sit commissa, in ordine suscepto potest ministrare, ꝛ ad ordines superiores promoueri, dummodo conscientiã non 4 habeat scrupulosam. ¶ † Tertio nota quod peccat agens contra conscientiam, etiam erroneitate iuris, vel facti causatam, nisi errorem deponat: ꝛ sic non expedit quem nimis esse in conscientia scru- 5 pulosum, ¶ † Nota secundum Hostien. quod ex vanis dictis aliorum in alterius preiudicium non est conscientia informanda. Secunda ratio, quia si taliter est informata, est ad consilium prelati deponenda. Tertio, quod si deponi non potest, in omnibus est sequenda. Quarto, ꝙ animi virtus, ꝛ conscientia scrupulosa bona põt facere, ꝛ vtilitas animi econtra. Quinto, qđ in differentib⁹ po- 6 test quis: quia prout sibi licet conscientiam informare. ¶ † Venio ad gloss. et quero cum prima, an credere debuerit relationi quorũdam? Gl. arguit qđ non. lxxxvj. distin. si quid vero. In cõtrarium determinat glo. quia id scire dicimur qđ ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. hoc videtur. Dic qđ in preiudicium, vel infamiam alteri⁹ credere nõ debet: vt in prin. sed ad sui commodum bene credere debuit. Et dato qđ credere nõ debuit, sufficit qđ credat quo ad ꝯscientiã, licet de facto peccatum incurrat Tamen dicunt doc. qđ isti nõ fuerant tales, quibus merito fides fuerit adhibenda, etiã si fuerint familiares, vel collaterales, seu secretarij epi, tamen priuati. Si aũt ipsum talem denuntiaret superior, ꝛ ad vitandum mandaret: tũc prima facie esset ei credẽdum, ꝛ parendum. de proba. post cessionẽ. ꝛ. xi. q. iij. cure. Sol. Gl. non respondet formaliter ad ꝯtrarium, sed ponit opi. dicẽs ẜm Jo. An. q2 simoniacus nõ perdit executionẽ, nisi sit simoniacus in ordine. Deinde ponit opi. ꝯtrariã: q2 siue sit simoniac⁹ in ordine, siue in beneficio, semper perdit ordinis executionem, etiam post peractã penitentiã. ℥. de accu. inquisitionis. Et sic habentur due sol. ex gl. Vna, qđ hic loquatur in simoniaco in beneficio, a quo quis recipit etiam executionẽ: secus in simoniaco in ordine, a quo quis non recipit executioneꝫ. Alia est solu. quod aut quis recipit sciẽter ordinem a simoniaco, siue in ordine, siue in bñficio: ꝛ tunc non recipit executionem: secus si ignorãter, ꝛc. ¶ † Gl. 7 super verbo, ministret. op. ꝛ videk qđ recipiẽs a simoniaco ordines non debeat ministrare in ordine suscepto, nec nouos suscipere: cũ eadem videatur ratio in vtroq;. Cõstat enĩ qđ simoniacus est suspensus ab executione: ergo executionem, quam non habet tradere non põt. j. q. vij. Dalbertum. de iure pa. quod antẽ. Cđ sit ab executione suspensus, patet supra, eo. tanta. j. q. j. reperiũtur. Secđo in alio dicit male decr. q2 velle videtur qđ in suscepto non debeat seq cõscientiã: als ꝛc. de iudi. nouit. Videte ergo districte an simoniacus sit suspẽsus ab executiõe: super quo sunt opi. Jo. tꝫ quod simoniacus in ordine sit suspẽsus ab executione, ꝛ nõ simoniacus in bñficio Hoc tenẽdo põt dici qđ hic erat simoniac⁹ in bñficio: vñ retinuit executionẽ, ꝛ ipsam trãstulit: ꝛ nõ ob. ꝯriũ. So. Gl. nõ respondet formaliter ad cõtrariũ: sꝫ ponit opi. dicẽs ẜm Jo. ꝙ simoniac⁹ nõ pdit executionẽ, nisi sit simoniac⁹ in ordine: siue in bñficio, semper perdit executionẽ. etiã post peractã penitẽtiã. ℥. de accu. inquisitiõis. Secđa opi. qđ oĩs simoniac⁹ est suspẽsus, siue sit simoniac⁹ in bñficio, siue in ordine: ꝛ nõ hꝫ executionẽ, etiã post peractã penitẽtiã. de tẽp. ordi. c. fi. ꝛ pꝫ. ℥. de accu. inqsitionis Hoc supposito ad contrarium respondetur, qñ vbi constat vere cõferẽtẽ esse simoniacum, iam ipse nõ debet in ordinibus susceptis ministrare: q2 in eũ non transferk executio, vt in ꝯrio: sed hic nõ cõstabat sibi conferentem esse simoniacũ, vñ nõ debebat solo alteri⁹ relatu hoc credere. Vñ cõcludit gl. qđ siue ignorãter, siue scienter ordines recipiat a simoniaco, de quo mõ cõstat, non recipit executionẽ: nec ab eo recipere dꝫ, ꝛ poti⁹ pati excõicationẽ. de sent. excõ. inquisitioni. Et sic habenk due solutiones ex gl. Vna qđ hic loquik in simoniaco in beneficio, a quo qs recipit etiã executionẽ. Sec⁹ in simoniaco in ordine, a quo qs nõ recipit executionẽ. Secunda est sol. quod aut quis recipit scienter ordinem a simoniaco, sint in ordine, siue in bñficio, ꝛ tunc non recipiat executionẽ: secus si ignoranter. Sed tũc cõtra, si iste sciebat ipsum pro certo simoniacũ, non debeat pari rõne prohiberi ne ordines susciperet. Sol. Dicit gl. qđ hoc fecit papa propter conscientiam lesam, quã deponere nõ poterat ꝛ papa nõ poterat facere ꝙ ipsaꝫ deponeret, si ipsam habebat lesam. Sed tũc vltra, si propter cõscientiã lesam non debebat ordines recipere: ita si habebat conscientiã lesam illũ fuisse simoniacũ, habebat conscientiam quod non haberet executionẽ: ergo etiã contra conscientiam non debebat in antiquo ministrare. Tenendo hanc opi. quod non recipiat executionem, ad hoc respondet Host. ꝙ facilius permittitur ei frangere conscientiã in iam suscepto, q̃ in suscipiendo: quia nemo precise compellitur ordinẽ suscipere: sed bene compellitur in susceptis ministrare. de eta. ꝛ quali. q̃ris. de celeb. mis. capit. primo. Sed certe non video quod contra conscientiam venire debeat, siue in suscepto, siue in suscipiendo: q2 semper edificaret ad gehẽnã. Duo hic tanguntur. Primum, an alterius relationi sit credendũ super simonia. Secđm, an omnis simoniacus in aliquo sit suspen- 8 sus, ita quod ordinis executionem non transferat. ¶ † Ad primũ dic, primitus non est credendum: si tamen pure credat, ꝛ inducak conscientia scrupulosa, procedit qđ hic dicitur. Si hoc habet a superiore denuntiante vt vitetur, credendum est, ꝛ ei parendum. de 9 proba. post cessionem. de treu. ꝛ pa. c. j. xi. q. iij. cure. † Ad secundum concludendo dicta docto. dic. Quidam sunt simoniaci in beneficio ꝛ veritas est quod tales non perdant ordinis executionem, licet perdãt beneficij retentionem. Hoc verum in occultis: secus si sint notorie simoniaci: quia ab omnibus ordinibus ipso iure sunt suspensi: ꝛ per consequens ab administratione spiritualium, ꝛ etiam temporalium. Hoc solum a beneficio simoniace recepto sunt suspensi, non ab alijs non simoniace receptis. Tamen dicit Inn. qđ vigore talis beneficij sic simoniace quesiti non poterit nec temporaliter, nec spũalr ministrare. Vnde dt qđ si platus sciuisset dignitatẽ temporalẽ, q̃ꝓ nõ ordinẽ, qđ non posset conferre ordines, et si

conferret, non haberent executionē. j.q.iij. q2ca. Et ratio, quia talis fur censetur. s. de elec. dudū. cl. ij. Et sic rē alienam non est licitū contrectare: vt patet. i.q.j. ordinationes. quasi velit Innoc. qd vbi collatio fit ordinū, non solū rōne ordinis, sed etiā rōne beneficij, qd simoniacus in bñficio non confert executionē ordinū. Ad hoc. s. de ordi. ab epi. qui epi. renun. c. primus mod⁹ rc. Itē nec est suspensus quo ad potestatē ɔferendi, nisi quo ad se, sed non quo ad alios sicut quilibet alius peccator. Et hoc vltimū dt Jo. an. in addi. ad gl. fm Hof. r Jo. an. remittit. j. eo. c. pen. Quidā sunt simoniaci in ordine conferēdo alijs per simoniā: hic Inn. est vari⁹. Primo dt qd tales lz quo ad se sint suspēsi, nō quo ad alios. Ideo ordines cōferendo potest transferre executionē. Alle. j.q.j. reperiunt. r. j. eo. c. pe. Et his duobus casibus hz locū decre. si hz conscientiam lesam q2 simoniacus fuerit, ista conscientia non reducit ipsum ad putandum se suspensum: sed bene inducit ipsum ad putandum se suspensum, quod recipere non debeat, r qd recipiendo peccaret. Secundo dt qd est suspensus vsq3 ad trieniū. j. c. j. r post trienniū confert executionē, añ non. Et fm hoc hic monachus probabilē habebat presumptionē credendi qd non esset suspensus, r qd contulisset simoniace ordinē, sed non erat cert⁹. Cōsulit ergo id, qd si alias deberet, si certus esset, intra trieniū oino abstinere a susceptione: postea non, sed potius pati excommunicationem. De hoc dicetur j. e. c. pe. Et p hoc dt φ iste monach⁹ fuerat in opi. φ ēt simoniac⁹ in beneficio occult⁹, r q recipit pecuniā pro ordine conferendo, perdet executionē oino: r hoc, p. c. reperiuntur. j.q.j. Unde sequēdo hāc opi. tanφ erroneā nolebat ordinari, sed errabat, vt ptz in. d. c. pe. r p. c. j. j.q.j. Tñ dicit ipse Inn. qd plus sibi plz dicere qd iste nō errabat in iure, qd talis conferens esset suspensus ad tps. s. p trieniū: vt. d. c. pe. Errabat tñ in facto, q2 nesciebat pro certo vtrū simoniace ordines cōtulisset: vñ cōsuluit papa φ nisi prius hanc credulitatē deponat, non ascendat ad superiores, φ credulitatem, r presumptionem sic arctā ad consiliū vel mandatū prelati deponere debet r si hoc haberet pro certo, nullo modo ab eo ordines recipere deberet intra triennium imo potius deberet excōicationē pati: vt in. c. inquisitionis. de sen. excō. Imo pl⁹ dt Inn. qd si iste errasset i iure, grauiter esset puniendus, si postφ fuisset informat⁹, obedire, r credere contemneret. xix. dist. nulli. Si tñ ante informationē errasset in iure positiuo, q2 male intellexisset canonem, non tamen commi-

10 sisset peccatum mortale. ¶ † Nota hoc dictum, ex quo habes quod error in iure excusat quem a peccato mortali, quando talis error, non est contra iuris dispositionem: a pena autem temporali error iuris non excusat: vt. j. co. per tuas. Et sic Inn. in co qd dt istū monachū scientē intra triennium nō debere recipere ordines ab ipso epō simoniaco, recedit a prius dictis, sz qd simoniac⁹ in ordine cōferendo, φdiu est suspensus, non habeat potestatē cōferendi ordines quo ad executionē. Quidam sunt simoniaci in ordine suscipiēdo: r tales bene sunt ipso iure suspensi: r de his loquuntur contraria. Et hoc verū, siue coacte, siue voluntarie recepit ordines a simoniaco. Nec ob. j.q.j. constat. q2 ibi fuit dispensatuz. Et si dicatur, ēt contra conscientiam agi in suspecto, putando qd sit suspensus, lz erret in iure: r sic ēt in suspecto non debet ministrare: q2 in suspectis cōpellitur conscientiam cum iure informare: q2 ex quo suscepit, necessitatur ad celebrandū. Sed in suscipiendis non cōpellit: q2 ad hoc non necessitatur, vt suscipiat. Uel in susceptis non habebat omnino conscientiā reluctantem, sicut in suscipiēdis. Uel dic fm Inn. qd hic papa dispensat in suscepto cum isto monacho, ppter ipsius probabilē ignorantiā, propter quam merito erat cum tali dispensandum: vt in. c. j. r. ij. s. de epis. qui epi. renū. Sz in suscipiendo noluit dispensare, ne forte in hoc casu, quo contingeret istū fore simoniacū, videret iniustū mādare sz q2 ipse a simoniaco ordinaret: vnde in dubio voluit viam tutiorē eligere, qd de iure fieri debuit. Uel fm Host. facilius est frandare conscientiā in suscepto, quā in suscipiendo: q2 multa rc. de iureiuran. c. quemadmodū. Et pdit simoniacus in ordine executionē non solum illius ordinis suscepti sed etiam aliorum: r perdit etiam administrationem in temporalibus per consequens. lxxxi. di. eos. q2 dato φ receperit executionē non simoniace receptorum, r dato quod ex confirmatione receperit administrationem, nihilominus ex quo simoniac⁹ est, licet occulte, suspensus est a canone, vt est dictum: r ideo suspensus est ab omnibus: quia licet plures sint ordines, vnum tamen est sacramētum. Nō obstat qd notaui. s. de simoniace ordinato nō simoniaco. Per hoc infert quod si quis emat episcopatū, r sit notorius simoniac⁹ solū quo ad dignitatē, non quo ad ordinē, conferendo ordines non transfert executionem: q2 fur est. j.q. iij. c. j. ēt q2 fur censet. de elect. q2 dudum. Secus ergo si non notorius, r sic toleratur: vt episcopus Florentinus dñs Honofrius, qui dicitur emisse epatū Florentinū a Contanti. Et sic soluit qstio dñi prioris sancti Laurentij sz dñi Antonij de Ellene, quē summe propter eius virtu-

11 tes diligo. ¶ † Quero an suspensi, excōicati, vel depositi notorie pdant ordinis executionem, r administrationē tpaliū. Dicit Inno. qd sic, fm quosdā. Sed an recipientes ordinem a talibus recipiāt executionē: dt Host. qd ab excōicato, heretico, vel suspenso epo, si quis recipit scienter, ordinis executionē non recipit, nec secum est dispensandū: vbi ignorāter, φdiu durat ignorantia, haberi debet, si sit probabilis, excusatus: sed vbi auditu alicuius, eius remorsa est cōscientia, statim abstinere dz ab executione: arg. hic, r de secun. nup. c. ij. quousq3 fuerit secū per propriū epm dispensatū. de ordi.

12 ab epi. c. j. r. ij. ¶ † Quero an liceat recedere ab obediētia delinquētis notorie: Dic qd non, fm quosdā, nisi in duobus casibus: si sit notorius fornicator, vel simoniac⁹ in ordine. xxxij. di. s. verū. alias obediendū est in alijs criminib⁹, φdiu ab ecclesia toleratur. xv. q. 6. s. c. si. r. d. s. verū. Inn. tenet contrariū, qd idē in alijs delictis ordinis executionē impedientib⁹. de quo. s. de renū. c. nisi. s. propter cōscientiam. de accu. inquisitionis. xxiij. q. iij. tres personas. de app. q2 nos. r q2 eadem est ratio, φ nūcunq3 sine peccato sit alias ei non est obediendū contra conscientiā: vt no. s. de temp. ordi. ad aures. Attende, quia hoc dictum Inno. videtur restringendum quantū ad receptionem ordinū, vt quātum ad illam possit recedi ab obedientia superioris. Et rō, q2 qd quis non habet per se, alteri dare non pōt: vt. j.q. vij. Daibertū. r. s. de iure pa. qd aūt. Sed tales nō hñt ordinis executionē ergo illā dare non pñt. Hoc dico ppter ea, que no. ipse idē Inn. in. c. j. j. de scisma. r hoc sentit ipse hic in fin. gl. sue. Uel intellige hoc dictū de negotijs criminosis, tñ ab ecclesia toleratis. Et hoc videtur melius propter illa, que ipse nota. in

13 d. c. j. vbi de hoc plene. ¶ † Quero an a deposito, vel suspenso, vel excōicato recipi debeant ecclesiastica sacra: Dic qd non, φtūcūq3 sit occultus. Fallit in baptismo, r corpore xpi. de her. c. iij. Ipsis tñ in publico penitentibus tenemur dare. de conse. dist. ij. non prohibeat. j.q.j. xpe. q2 in publico sunt vitādi. de sen. excō. cū nō ab hoie. de offi. ordi. si sacerdos. In occulto peccatori φtūcunq3 excōicato tenemur dare officia. Dic qd sic, sicut r alijs: ne si plat⁹ eos taliter segreget. de off. ord. c. si sacerdos. de pe. r remis. omnis. r taliū administratio in tpalibus. valet, φdiu ab ecclesia tolerant. s. de elec. nihil. de coha. cle. r mu. vestra. Occultorū ēt sacramenta non sunt vitanda, licet quo ad se sint suspensi: vt ibi, r co. ti. c. si. Alij contra: de

14 quo remittit Inn. de scisma. c. j. ¶ † Quero qd si papa faciat canonē φ qlibet ordines recipere possit ab occulto simoniaco: Dic qd hoc facere posset: r hoc negās esset hereticus, vel grauiter peccaret. xix. di. nulli. Sec⁹ vbi papa hoc diceret gloriando, vel nō intendendo aliorum opi. derogare. s. de resti. spo. literas. s. nos autē. secundum Inno. r Host.

1 ¶ Pro chrismate, vel ecclesiarum inuestitura, nil exigi debet: r cōsuetudo, vel nominis variatio non excusat.
2 Peccatum vnum est causa originis alterius, r radicatur a deprauatione cordis, r anime.
3 Simoniacam prauitatem non tollit temporis mutatio in soluēda pecunia pro spirituali.
4 In soluendo pretio non diuersificat contractum, tpis diuersitas, ab ipsa rei traditione.
Pensionis solutio in bladi quantitatē, an tēporis diuersitate possit mutari.
5 Subditorum culpa ad prelatorum penam redundat.
6 Inuestitura ecclesie spectat ad archidiaconum.
7 Simoniacus qua pena puniatur pro receptione pecunie causa chrismatis conferendi.
8 Uenditionem quare magis aggrauat traditio pretij, quam e contra.

1 In tantum. † Pro chrismate, vel ecclesiarum inuestitura, nihil exigi dz: r cōsuetudo, vel nois variatio nō excusat. h. d. Et ptra duo prouidet. Scōa ibi: prauā. Primā subdiuidit. Primo

2 narrat. Scōa ibi: cū vero corrigi precipit, r puniri. ¶ † Not. quod vnū peccatū est cā originis alterius: r oē peccatū radicat a depra-

3 uatione cordis, r aīe. ¶ † Scōo no. φ tpis mutatio in soluēda pecunia pro spirituali non tollit prauitatē simoniacā. ¶ Tertio no. φ distincta, r separata solutio pecunie in tpe cōnexa fini spūalita-

4 tis habēde, nō excusat simoniā. ¶ † Quarto no. qd diuersitas tēporis in soluēdo pretio, ab ipsa rei traditione nō diuersificat ɔctū vel initiū ɔctus. ¶ Quinto no. qd eodē fine act⁹ supposito, diuersitas nois diuersitatē nō inducit in effectu: r sic de mō nō curādū, et de extrinseca nois qlitate, habito finali effectu ad delictū cōcludēte. ¶ Sexto no. φ ad nois alterationē, vel qualitatē extrinsecē, nō

5 sequit alteratio subiecti i substātia nō mutati. ¶ † Septimo no. φ clari⁹ arguit ɔctus venditionis, vbi principiat a ptij traditiōe, φ vbi principiatur a traditione rei: r magis arguit species separata in futurū, φ principiat a principio proprio, r sue nature tñ proportionabili, φ q principiat a principio alterius speciei cōmutabili. Pretiū eū propriū est nature ɔctus vēditiōis, ita qd nō alijs cōmutabile:

mutabilē:sed traditio rei participat de natura cuiusq̧ cōtractus:
vñ necessario nō ita arguit traditio rei preambula, Item venditio
nis, sicut pretij preambula traditio. ¶ Octauo not. qđ gratis est
gratia cōferenda: ⁊ ideo cū oia spiritualia habeat in se gratiā, non
gratis nō cōferuntur. ¶ Nono no. ꝙ detractio substātialis i actu
5 cōfundit actū detracta gratia: de gratia nō est gratia. ¶ † Deci-
mo not. quod subditorum culpa ad penam prelatorum redundat.
6 ¶ † Undecimo no. qđ ad archidiaconum spectat inuestitura eccle
sie. ¶ Duodecimo no. ꝙ ecclesia pro sola sacti inuestitura pecunie
traditio simoniā inducit. ¶ Decimotertio no. ꝙ non solū pecunie
datio pro spirituali inducit simoniā, sed ⁊ traditio alterius iuris
tpalis. ¶ Ultimo not. qđ exactio tpalis vitiat, ⁊ simoniā inducit,
7 non voluntaria solutio. ¶ † Glo. super verbo, qđ chrismate. l prin.
literatis. in fine. q̄rit que est pena canonica recipiētis pecuniā pro
chrismate. Glo. dt ꝙ est pena depositionis cū nota infamie. j. q. iij.
8 c. vlt. ¶ † Glo. super verbo, prius. querit quare traditio pretij ma
gis arguat venditionē, q̄ ecōtra. Dicit glo. qꝛ ante tradere debet
quis pretiū, q̄ rem recipiat. ff. de act. empt. l. Julianus. §. offerri.
Sed si neuter habet fidem alteri, pretium est deponendum apud
sequestrum. ff. de solu. l. si soluturus. Alie glo. sunt literales. ⁊c.

Antonius de Butr.

1 ☞ Ordinatus in subdiaconum, qui presentatori suo promisit, ꝙ
nil ab eo peteret.
2 Ad subdiaconatum quis promoueri non potest sine titulo.
3 Presentatio patroni ad ecclesiam est quid spirituale.
4 Simoniam inducit retentio temporalis pro spirituali.
5 Simoniacus in ordine quis dicatur.
6 Presentari quis potest per alium prelatum ad titulum ecclesie.
8 Titulum an possint inferiores prelati ab abbatibus assignare in
ecclesijs sibi commissis.
9 Ignorantia iuris non excusat a pena temporali in delictis.
10 Dispensari potest cum simoniaco in ordine.

1 Per tuas. el ij. ¶ † Ordinatus in subdia-
conū, qui prius presentato
ri suo promisit ꝙ ab eo nil peteret, in suscepto ministra
re, vel ad superiores ascendere sine dispensatione nō po
test, etiam si peccare nō crediderit. h. d. Cōis diuisio. Scđa ibi: r. ec.
2 ¶ † Not. ꝙ ad subdiaconatus ordinē quis non est promouendus
sine titulo: ⁊ sic est ar. ꝙ dicit epm cōpelli necessaria ordinato mini
3 strare, intelligat de ordinato ad sacros. ¶ † Scđo no. ꝙ p̄sentatio
4 patroni ad ecclesiā est quid spirituale. ¶ † Tertio no. ꝙ sicut ex da
tione pecunie, vel tpalis p spirituali, inducit simonia, ita ⁊ retētio
tpalis alias debiti, vel debendi pro spirituali inducit simoniam: ⁊
sic paria sunt, aliquid dari, vel aliqđ debitum retinere. ¶ Quarto
no. ꝙ iuris ignorātia in delictis a pena tpali nō excusat. ¶ Quin
to no. ꝙ simonia cōmissa circa aliqđ cōnexū ordini in ipsa ordinis
promotione, nō solū operat quo ad cōnexū, sed ēt quo ad vitiū or-
5 dinis quo ad executionē eiusdē. ¶ † No. vj. ꝙ cū simoniaco in ordi-
ne pōt dispēsari. Et ille dr simoniac⁹ in ordine, qui in annexo ordi-
6 ni in suscipiēdo ordinē est simoniacus. ¶ † No. quē posse presenta-
ri per alium prelatum ad titulū ecclesie sue. ¶ Opp. quod quis nō
possit presentari ad titulum ecclesie. de. c. si. s. de iure pa. Solu. In-
7 tellige sine iudicio patronorū: vt. c. pe. s. de iure pa. ¶ † Op. quod
hic non fuit simonia: qꝛ hic non interuenit munus a manu. s. pecu-
nia: qꝛ hic non dedit pecuniam, vel aliud temporale: nec ab obsequio
qꝛ non interuenit aliquod seruitiū: nec a lingua, scꝫ fauor human⁹
ex quibus inducitur simonia. j. qđ. j. sunt nonnulli. ⁊. c. si quis neq̧.
Sol. Hic non interuenit pactio de retinenda portione beneficij, ꝙ
de iure peti poterat: que portio, consideratis fructibus, tempora-
lis erat: vñ ⁊ laico posset assignari. de iust. c. ij. vñ remisit tpale pro
spirituali beneficio cōsequēdo: ⁊ sic dedisse videtur. s. eo. querelam.
8 secundū Gof. ⁊ Host. ¶ † Quero an inferiores prelati abbatibus
possint in sibi cōmissis ecclesijs titulū assignare: Dic ꝙ sic sine pre
iudicio patronorū. de iure pa. c. pe. Et si facultates non sufficerent
vel talis non resideret, posset ille titulo priuari. de cler. non resi. cō-
querente. quo casu compellitur per rectorem, ⁊ presentatorē ad ti-
tulum assignandum de suo, si habet vnde possit: alias prouidebit
ipse episcopus. de preben. c. ij. ⁊. iij. ⁊. c. cū sin. ⁊ talis intitulat⁹ non
hꝫ proprie specifice beneficiū in illa ecclesia: sꝫ ibi dꝫ sustētari. Ad
hoc de filijs presbyte. proposuisti. Debet tñ talis esse sustentatio,
qđ non videat scindi beneficiū: arg. de preb. maiorib⁹. ⁊. c. tuc. quia
vna ecclesia non pōt esse duorū absq̧ dispēsatione pape. de preben.
9 cū non ignores, sm Inn. ¶ † Querit gl. j. an excusetur per hoc qđ
nō credebat se illicitū egisse: Dicit gl. ꝙ non: qꝛ error iuris nō ex-
cusat, cū potuerit peritiores cōsulere. xxxij. di. §. vlt. ff. de iur. ⁊ fac.
igno. l. regula. ¶ Glo. ij. an prin. literalis est, ⁊ cū notabilib⁹ expedi
10 ta. ¶ † Opp. in ver. arg. contra ꝙ cū simoniaco non dispensetur.
j. q. j. simoniacos. ⁊. c. si qs. q̄ dicūt ꝙ nulla misericordia est habēda
cū simoniacis. Sol. Cū simoniaco i dignitate nō dispēsat, vt ibi, sꝫ
cum simoniaco in simplici beneficio dispensatur, vt hic. Uel dic qđ
est habenda misericordia, quando eos oporteat renuntiare, quādo
penitentiam in ordine, vel beneficio retento agere non possunt. i. q.
vij. requiritis. ⁊. s. de accu. inquisitionis. Sed hñ misericordia pōt
haberi beneficio renuntiato vt dispensetur. Glos. remittit. s. eo. de
simoniace. ⁊ de renū. c. post translationem. j. c. pe. vbi habetur quod
quis cum talibus possit dispensare. Et de pena istorum vide glo.
fina. tamen in casu nostro non dispensabit alius, quam papa, secū-
dum Innocen.

1 ☞ Simoniam inducit datio pecunie pro beneficio obtinendo.
2 Administrationis appellatione quid comprehēdatur in materia
beneficiali.
3 Simonia committitur sola voluntate emendi spiritualia.

1 Consulere. Non eget summario. ¶ † Not. ꝙ
datio pecunie pro beneficio eccle
siastico obtinendo, quocunq̧ nomine sonet, ⁊ etiam pro
vicariatu, inducit simoniam. ¶ No. ꝙ simoniacus tam
dans, q̄ recipiēs, excluditur a beneficio ecclesiastico. ¶ Tertio no
ta. qđ pecunie datio. etiā pro simplici administratiōe rerū ecclesia
2 sticarū, inducit simoniam. ¶ † Quero cū glo. j. quid comprehenda
tur hic appellatione administrationis. Scđm glos. dic ꝙ compre-
henditur prepositura, economi officiū vicedominatus, aduocatia,
castaldionatus, siue iudicatura, aut quelibet alia administratio. ij.
q. iij. saluator. ⁊. c. si quis eps. Non obst. sm doc. qđ hec ꝓprie, ⁊ stri-
cte nō sunt spiritualia, ⁊ incorporalia, vt sunt gratia, dona, ⁊ virtu
tes: ⁊ talia nullo modo cadunt sub p̄tio. j. q. j. c. i. ⁊. c. iudices. ij. q. iij.
saluator. Quedā sunt spiritualia de sui esse, tñ sunt corporalia. vt
reliquie sanctorū, talia de facto vendi possunt, sed non sine vitio si-
monie. s. de reli. ⁊ venera. sanct. c. ij. no. j. q. i. qui studet. Quedā sunt
spiritualia non secundum esse, sed qꝛ sunt cause gratie, vt ordines,
⁊ talia inquantum sunt temporalia, vendi possunt de facto, sed nō
de iure sine vitio simonie: vt. j. q. j. dictū. ⁊ in. c. sequē. Quedam sunt
spiritualia secundum statum, vt religio, ⁊ similia: ⁊ idem, vt de pro
ximo est dictum in. c. quoniam. Quedā sunt spiritualia a spiritua-
li potestate descendentia. Item quod de proximo. j. c. audiuimus.
Quedam sunt spiritualia ex officio, vt ecclesie: ⁊ de his, vt hic. Nā
officia que competunt ex ordine clericatus, vt pulsare campanas,
claudere ostia ecclesie, vel administrationes rerū ecclesiasticarum:
⁊ talia non venduntur sine specie simonie, vt hic, ⁊ in iurib⁹ allega-
tis in gl. Quedam non sunt proprie spiritualia, sed spiritualibus
annexa, vel ab eis dependentia: vt prebende ⁊ beneficium, decime,
⁊ similia: ⁊ talia etiam non venduntur sine vitio simonie. Quedam
sunt ordinata ad spiritualia, vt vasa sacra ad vsum sacramentorū
⁊ vestes: ⁊ talia etiam vendi non possunt, nec debent. de conse. dist.
ij. lingua. ⁊. c. vestimenta. Patronatus vero ius, licet sit annexum
spirituali, potest vendi cum vniuersitate, sed non particulariter:
3 de iure patro. de iure. ⁊. c. ex literis. ¶ † Opp. glo. vlt. quod sola vo
luntas emendi spiritualia non facit quem simoniacum. j. eo. c. vlt.
Soln. Si voluntas contenta est suis terminis, non est simonia, sed
alias est peccatum. Si non est contenta suis terminis, ⁊ processit
ad actum venditionis, perfecta est simonia si non processit ad actū
perfectum, sed ad principium actus, ⁊ per eum non stetit, est simo-
nia interpretatiue. j. q. j. qui student. Predicta vera, si pactum in-
teruenit: quo casu est detestabilis. Sed si pactum non interuenit,
est mentalis, secundum docto. eodem titulo capitulo nemo. super
glossa. ij. ⁊c.

1 ☞ Simoniacum est, aliquid exigere pro consecrationibus, bene-
dictionibus, ⁊ simi. 4.
2 Simoniacum non est, petere expensas ab episcopo factas pro ele-
ctione consequenda.
3 Simoniacum non est, recipere vnum spirituale pro spirituali.
4 Consuetudo vbi tolerat ꝙ tēporale vel pecuniariū detur pro chri
smate, an excuset a simonia.

1 Sicut. ¶ † Simoniacū est, aliquid exigere pro cō-
secrationibus episcoporum, benedictioni-
bus abbatum, vel ordinatione clericorum, nec excusat
consuetudo. h. d. Primo narrat excessum, ⁊ ipsius excu
sationem. Secundo reprobat excusationem, prohibet excessum, et
penam addit. Secunda ibi: tantum igitur. ¶ † Nota ꝙ non est lici
tum recipere pecuniam pro traditionibus. ¶ Nota. ij. quod sicut
pecunia inducit simoniam ante ius spirituale collatum, ita et post
ius spirituale collatum, si propter hoc detur. Glo. sunt literales.
2 ¶ † Oppo. de elect. vt preterite. vbi pñt peti expense ab episcopo

facte pro electione consequenda. Sol. Ibi de expensis, que fiunt ab electo, vel ordinato, ad quas contribuere debent, quos res tangit hic de eo, qd̄ exigitur pro collatione ordinis, vel sacramenti a cōsecratione, vel eius ministris, fm̄ Host. ¶ †Scd̄o opp. de. c. significatum. s. de preb. ⁊ c. significasti. de elec. So. ille tex. intelligit quod nō licet aliquem recipere, scʒ tpale, vel quasi: hic aūt loquitur de 4 spirituali, vel onere illi annexo: de quo dic vt ibi. ¶ †Quero quid si esset cōsuetudo ꝙ cēsus alias debitus epō portaret tpe chrismatis? Dic ꝙ non esset simoniac⁹, ex quo nō datur pro chrismate: prelati enim dant chrisma subditis, ⁊ subditi ex vsu cēsum. de cen. ois anima. Dicit tñ Host. ꝙ si esset de laudabili consuetudine ꝙ ordinandus aliquid conferret ecclesie fabrice, vel ad aliud diuinū cultum respiciens, vel ad sustentationem pauperum sacerdotum. et si ordo liberaliter sit conferendus, compelletur tamen laudabilem consuetudinem obseruare. Ad hoc. j. eodem titu. ad apostolicam audientiam, ⁊c.

1 ☞ Religiosi pretio recepti vna cum recipientibus de monasterio repelluntur, ⁊ in arctiora monasteria detruduntur. 11.
2 Simoniacum est recipere aliquem religiosum propter aliqualem pecunie traditionem.
3 Constitutio noua nouam penā imponens, non extenditur ad preterita.
4 Dispensari potest cū moniali simoniaca vt in loco maneat, in quo simoniace recepta est.
5 Paupertas nō excusat a vitio simonie lʒ a pena delicti excuset. 10.
6 Monialis appellatione comprehenditur abbatissa.
7 Statutum loquens de femina non extenditur ad masculum, nisi expresse dicatur.
8 Masculinum an concipiat femininum in materia statutaria.
9 Ab ignorantia iuris non excusantur mulieres, ⁊ monachi.
12 Religiosus simoniace receptus de monasterio expellitur.
13 Pecunia causans simoniam, an restituatur danti.
14 Monasteria si non inueniantur arctiora ad detrudendum simoniace receptum. an remanere possit in monasterio in quo simoniace receptus est.

1 Quoniam. ¶ †Religiosi pretio recepti, vna cū recipientib⁹, de monasterio expelluntur, ⁊ in arctiora monasteria detruduntur. Ante conciliū sic recepti puniuntur in alijs locis eiusdē ordinis, nisi multitudo sit in causa. h. d. Sunt quatuor partes. In prīa prouidet circa futura. Scd̄a ibi: de his circa preterita. Tertio prorogat, ibi: etiā. Quarto publicationem fieri precipit, ibi: verum. ¶ Not. i. ꝙ sub aliquo colore non est simonia committenda: ⁊ pōt 2 hic dici fraudem fieri de causa ad causam. ¶ †Scd̄o nota penam monialis recepte, ⁊ recipientis aliꝑ per simoniacam prauitatē: qꝛ de monasterio expellunf, ⁊ in locum arctioris regule detruduntur 3 ad perpetuam penitentiam. ¶ †Tertio no. ꝙ constitutio noua, ēt antiqui iuris dānati declaratoria, nouā penā imponens non extē4ditur ad p̄terita. ¶ †Quarto no. ꝙ ex causa pōt cū moniali simoniaca dispēsari, vt in loco maneat, in quo est simoniace recepta, mutato loco stalli, ⁊ in alijs vestibus assignatis, qñ multitudo est in 5 causa. ¶ †No. ꝙ sub pallio iuste ⁊ honeste cause simonia nō est cōmittenda; nam sub pretextu paupertatis delictū simonie non est 6 committendum. ¶ †No. ꝙ appellatione monialis comprehendif 7 abbatissa. ad hoc. j. c. ij. ¶ †Quinto no. ꝙ dispositio loquens de fe8mina non extenditur ad masculum, nisi expresse hoc dicat. † Quid econuerso, de quo dic vt in. c. generali. ⁊ ibi loquitur gl. de elec. lib. vj. ⁊ no. in. l. j. ff. de ver. signi. ⁊ per Arch. xvij. q. iiij. si quis suadēte. 9 ¶ †Sexto no. ꝙ mulieres, ⁊ monachi ab ignorantia iuris nō excusantur, vbi iuris omni anno fit publicatio in loco vbi sunt: alias excusantur: vt. l. cū de indebito. §. finaūt. ff. de proba. ⁊. l. repetita. C. de episc. ⁊ cle. ⁊. s. de postu. c. j. ⁊. c. vno. de syndico qd̄ bñ not. Quod dt verum Host. in monasterijs, de quibus monachi nunquam exeunt: sed cum hodie pauca sunt monasteria, de quibus aliqui non exeant ad iura audienda, de facili iuris ignorantia non poterit al10legari. ¶ †Opp. de. c. iij. de furtis. Sol. Aliud est querere nūquid pauperes in totum paupertas excusat a delicto. Et dic quod non. Aliud, nunquid subleuet a pena delicti: ⁊ dicendum est qd̄ sic. Ita loquitur contrarium. Uel dic ꝙ qñq₃ paupertas habet necessita11tem annexam, ⁊ tunc excusat, vt hic. ¶ †Glo. j. in prin. literalis. q̄rit an possint recipere aliquam in monialem cum pecunia pretextu paupertatis. Dicit gl. quod sic, si sunt omnino pauperes nec in fraudem faciunt, nec ex pacto: ⁊ poterunt in receptione predicere vt apportent vnde viuant: ⁊ forma talis receptionis erit vt dicāt. Non habemus vnde te possimus sustentare: ideo si vis intrare, apporta tecum vnde viuere possis, secundum Jo. Dicit tñ gl. qd̄ tutius est qd̄ nulla sic recipiatur. Idem no. s. eo. non satis. in. j. gl. de quibus. i. q. ij. in summa. ⁊ gl. tenet Host. Inn. dicit qd̄ indistincte etiam pretextu paupertatis non valet receptio: quia non excusat paupertas a simonia, per hanc decre. Itē quia pactū qd̄ non petatur qd̄ de iure cōmuni cōpetit, inducit simoniam. s. e. per tuas. ⁊. j. c. penul. Et de iure cōmuni est, qd̄ canonicus, vel monachus viuat de cōmuni. de cōsti. cum omnes. de preben. relatum. Dic qd̄ si recipitur allegata paupertate, ⁊ non in fraudem, sed pacto precedēte, est simonia. Si pacto non precedēte, sed protestatione premissa tēpore receptionis, si coditionant receptionem ad dationem bonorum, est simonia: vt. s. e. tua nos. Si receptio est simplex, sed de pecunia soluēda viuat, protestētur, receptio non est simoniaca. Idē, et multo fortius, si nihil dicitur in receptione: ⁊ pecunia gratis of12fertur. ¶ †Gl. ij. opp. ⁊ videtur qd̄ simoniace receptus non solum de monasterio expellatur, sed etiam si cōmutatur per viam accusationis deponatur. s. eo. dilectus. Sol. Glos. intelligit decr. quando agitur per viam inquisitionis. Si per viam accusationis, procedit contrarium: vnde ista per illam distinguenda est. ¶ Oppo. ij. gl. quod debeat deponi, etiam si agatur per viam inquisitionis. de accu. inquisitionis. vbi in criminibus ordinis executionē post peractam penitentiam impedientibus non est differentia an via accusationis, an inquisitionis agatur. Sol. Contraria loquuntur secundum ius antiquum: hodie standum est huic constitutioni circa regulares simoniacos, vt pena ista tantūmodo imponaf qualitercunq₃ constet de crimine, vt in monasteriū detrudatur ad agendam penitētiam sine ordinis sui executione: cum alias penitētiam agere non possint. i. q. vij. requiritis. ⁊ satis intelliguntur depositi. Nam extra claustrum monasterij morari non possunt, ne dānabiliter euagentur: vt. j. de reg. c. fi. Primam responsionem tenent Inno. ⁊ Host. ⁊ dicunt quod est differentia an sit depositus, an sit suspensus: quia depositus sic de facili restituitur sicut suspensus. de cleri. non resi. ex tue. Tamen hec decre. hodie habet locū in monialibus: cum ipse non possint deponi ab ordine, cum illius sint incapaces: vt in. c. noua quedā. j. de peni. ⁊ remis. ⁊. c. dilecta. de ma13io. ⁊ obe. ¶ †Querit gl. an pecunia restituatur danti eam. Glo. re14mittit. s. eo. veniens. ¶ †Querit glo. quid si non inueniuntur arctiora monasteria? Dicit gl. quod nihilo minus debent mutare illa. lxxxi. dist. valet. Uel si visum fuerit, renuntiabunt locis suis, et restituentur in illis dispensatiue, prout sequitur. j. de alijs: qui ante hoc statutū recepti sunt, vt perpetuam penitentiam agant. Uel secundum Host. infra scripta monasteria detrudenf in ergastulo, vbi arctiorem vitam ducent, ꝗ alij. 50. dist. studeat. ⁊ sic pene mēs seruabitur. Nam sicut heretici carcerantur. de here. c. pe. sic ⁊ isti. ⁊ hoc vult gl. sequens. ⁊c.

1 ☞ Simoniacum est recipere per episcopos aliquid, vt in ecclesijs subditis permittant rectores institui.
2 Simoniam an incurrat dans pecuniam pro sua institutione.
3 Ne quis sepeliatur, que difficultates possint ingeri.

1 Audiuimus. ¶ †Episcopi nihil debēt exigere, vt in ecclesijs sibi subiectis permittant rectores institui, monachos profiteri, vel mortuos sepeliri: alias exacta restituant duplicata. hoc dicit. Sunt tres partes. In prima narrat. In secunda prohibet. In tertia penam imponit. Secunda ibi: cū igitur. Tertia ibi: quod si quis. ¶ Nota primo quod institutio est spirituale, pro cuius datione datio pecunie inducit simoniam. ¶ Nota tex. ibi: non solum a malo, ⁊c. ¶ Ultimo nota penam compellentis pecuniam dare pro institutione, ingressu religionis, ⁊ sepultura. Item quod 2 ecclesia quandoq₃ imponit pecuniariam. ¶ †Querit glo. an dans pecuniam pro sua institutione, qꝛ aliter non potest habere institutionem, committat simoniam. Uidetur ꝙ sic: qꝛ redimit ius suum. s. eod. dilectus. vbi de hoc. Dic ꝙ imo committit simoniam, vt ibi no. qꝛ non est licitum dare pecuniam pro redimenda vexatione in 3 iure querendo, sed bene in iure quesito: vt ibidem not. ¶ †Quero quomodo difficultates ingerant, ne quis sepeliatur? Dic excommunicando, interdicendo, vel alias vexando, vel ipsis a conquerentibus iustitiam denegando supra eodem, dilectus. cum similibus.

1 ☞ Sacramenta sunt libere conferenda.
2 Simoniacum est recipere pecuniam pro exequijs mortuorum. numero. 5.
3 Consuetudo ecclesie est per laicos obseruanda, tanquam laudabilis. 5.
4 Jurisdictionem habent clerici contra laicos non obseruantes cōsuetudines ecclesiarum.
6 Consuetudo an sit tanquam laudabilis obseruanda, vt pro penitentia detur munus, vel aliud simile.

Ad

AD apostolicam. ¶ † Sacramēta sunt libere conferenda: co
git tñ ordinarius laicos laudabiles cōsuetudines ob-
seruare. h. d. Primo ponit clericorū, et laicorū excessum.
Secūdo ibi: qua propter. ¶ Nota. j.
1 eos contra vtrunq; prouidet. Scōa ibi: qua propter. ¶ Nota. j.
q; receptio pecunie pro exequiis mortuorū simoniam inducit: et sic
exequie mortuorum est quid spirituale. Idē in benedictionib⁹ nu
ptiarum. ¶ † Nota q; cōsuetudo laudabilis ecclesie est p laicos ob
3 seruanda. ¶ † Nota q; cōtra laicos non obseruātes cōsuetudines
4 ecclesiarum clerici habēt iurisdictionē. Omnes glo. sunt literales,
excepta vlt. in prin. cū tex. expedita vs. p ad ver. videt. ¶ † Quero
5 de exemplo, que sit laudabilis cōsuetudo, q̄ debēt isti laici seruare.
Dicit gl. forte q; est aliqua laudabilis cōsuetudo introducta, vt
aliquid ad opus pium cōferatur pro sacramētis cōferendis: talis
consuetudo vt pia est obseruanda, et ad hoc cōpellunt officio iudi-
cis, lz iure actionis petere nō possint. Uel forte loquitur de consue
tudine concernente vtilitatē priuatorū, qua ipsi abutuntur, q̄ ha-
bet vt laici ex pietate possint clericū presentare: q; non solū volūt
presentare, sed etiā instituere: vel etiā requirunt vt cōsentiāt, et no-
lunt eligere. s. de iure pat. p̄terea. Dicit gl. q; primo dictū plz. Uel
fm doc. priuatur patrono pauperi pasci de bonis ecclesie, ipse vult
rapere. Uel fm Inn. laici volūt p̄dicare ꝯ. Idem de here. cū ex in-
iuncto. Uel pñt ecclesias defendere, et ipsi iurisdictionē vsurpant,
vel fingunt se purgare terram malis hominibus, et clericos ad de-
gradationem puniunt, vel sepulturam vendunt, vt aliam emant,
vel vt pascāt pauperes fenerantur. Uel tertio potest exemplifica-
ri in consuetudine de soluendo aliquid, nō tpe collationis sacrorū,
sed alio: sicut Uenetiis soluit in morte decima mobilium. Et hoc
fm Inn. Pe. et Abb. Host. nō plz hoc dictū, cū cōsuetudo ecclesie
sit dānosa: q̄ q̄ aliqñ possit esse lucrosa scdm occurrētiā mortis: q;
qñq; possent plures mori successiue, qui tenentur ad solutionē de-
cimarum: et qñq; vnus posset viuere centum annis: et sic nunquam
decimarentur nisi semel: q; initio dictū est solū: q; Ueneti non sol-
uunt decimas in vita. Nā fm Lan. bona immobilia nūq̄ decimā-
tur, nec in vita, nec in morte. Mobilia solū post mortē: et nō in vita
ergo talis cōsuetudo tanq̄ irrationabilis nō est tolerāda: arg. c. a
nobis. de deci. c. j. e. tit. lib. vj. nisi esset approbata per papā: vt. d. c.
a nobis. et c. tua. eo. ti. In Britannia tertia dispensanda in op⁹ ec-
clesie, vel pauperes sunt cogendi ad obseruandā cōsuetudinē. xj.
dist. in his. cū si. q; ex quo tanto tpe soluerunt, presumit ab initio
se ad id voluntarie obligasse. Uel quarto pōt exēplificari in epō, q
petit expensas ex cōsuetudine pro consecratione ecclesie pro se et co
mitibus suis, q; non cogit suis expensis militare. xj. q. vlt. relatum
xij. q. ij. charitatē. Hoc intellige vt no. fuit. s. e. cum sit. Idē in expē-
sis, vbi pueri sunt baptizandi, chrismandi, vel alia sacramenta cō
ferendi: et si consuetudo est q; villa hoc faciat, poterit petere si sunt
soluende: alias eps debet facere de proprio. x. q. iij. cauendum. Nec
obstat ca. q. et c. nec numerus. q; verum est q; nō est licitum exigere
aliquid vltra expensas: vbi ergo baptizandi accedūt ad domū ba
ptizantis, non potest baptizans aliquid exigere, cū nullas expen-
sas faciat. Ponunt exemplū doc. vt si in exequiis solet dari cere⁹,
in benedictione nubentiū panis, vel vinum: in consecratione ma-
nutergium, vel similia, lz per hoc non sint ecclesiastica sacra dene-
ganda, vel deferēda, tamē post ipsorum collationem populus cō-
pelletur ad ipsa prestanda, fm Gof. Et dt Hos. qd etiā clerici age
re possunt per viam denuntiationis, vt dicta cōsuetudo obseruet,
et procedet siue ex officio, siue per viā denūtiationis agatur de pla-
no, et sine libello, fm Host. Inno. hic videtur velle q; si consuetudo
habet vt aliquid detur pro sacris liberaliter, si laici vellent destrue
re consuetudinem, non possent: ad ipsam tñ seruandū non possunt
clerici compellere laicos, vt tempore collationis aliquid cōferant:
q; presumptio est q; fiat pro sacris, ex quo fit tempore collationis
sacramenti: sed si fiant alio tempore, bene cōpelluntur. Dico quod
aut id, qd dictat consuetudo prestandum, habet aliquam iustā cau
sam, vel loco decimarū, loco cēsus, loco cathedratici, vel alteri⁹ iu-
ris: et licitū est, vt no. s. e. c. sicut. Aut cōsuetudo habet aliquid pre-
stari applicandum ad cultum diuinum, vel religionem, vt cere⁹, et
candele in mortuis: et hoc est licitū: et posset ad hoc cogi vt consue-
tudo seruetur. Et not. hic, et. j. eo. Iacobus. Aut hz consuetudo q;
aliquid detur tempore collationis sacramentorū applicandū hu-
ic priuate: tunc dico q; hoc nō potest esse nisi illicitū, ex quo nō ap-
paret aliqua cā prestandi: nisi forte esset quid leue, quod nō mouet
animum, etc. Si tamen consuetudo est, et laici vellent destruere con-
suetudinem liberalis oblationis, non possunt destruere: q; libera-
lis oblatio non est licita. Si autem aliquo tpe ista dātur, si in frau-
dē, planū qd nō valet: si nō in fraudem, et habet causam, valet. Idē
si non habet causam: q; causa presumitur ex longitudine tēporis.
Quid de ecclesiis, que habent cemiterium, qd appellant paradi-
sum, et non dant illū locū, nisi pro pecunia: et quid si maior crux non
portatur, nisi tot dent: et an pro psalterio ad corpus defuncti sit li-
citum dare pretium. Host. e. tit. quali. ver. quid de his. et seq. deter-
minat qd hoc est simoniacum: vt. s. eo. audiuimus. Jo. an. remittit
ad Summam. eo. tit. §. qualiter. ver. quid si clericus pretio. Et ibi
dicit q; aut sit pactū de danda pecunia vt legeret psalterium: et est
6 simoniacus. Aut vt vigilet mortuo: et non est simoniac⁹. ¶ † Sed
quero an seruetur cōsuetudo, vt pro pnia det munus, vel aliud si-
mile. Dicit Inn. q; nō: q; vel dedit coactus: et sic fuit simoniacū, et
contra ius, et sic non prescribitur: vel dedit voluntarius, et sic nō co
gitur, fm Host. alle. de cen. ex parte. Quāq; Host. placet forte di-
ctum, tñ non placent rōnes. alleg. c. per tuas. alleg. de cen. ex parte.
Itē q; hoc esset verū, certe Inn. vr ꝯ in hoc qd dt de cōsuetudine.
Uenetorū: sed an cōpelli possint ad soluendū, vel dandū certū qd
tpe collationis sacrorum ex consuetudine speciali. ad hoc. s. e. sicut
pro certo. Item dt q; pro nullo tpali differendū sacramentorū col
lationem: nec sponte datū esset spernēdum. j. qd. vi. q̄ pro. Quid de
cōsuetudine q; in consecratione de oblationibus habeat aliq̄ pres
cōsecrator, aliā clerici, qui obsequunt cōsecrationi: dt illā seruādā:
et ad illam agi posse petitorio, et possessorio. j. q. iij. nec mors. xvij. q.
ij. Eleutherius. et c. seruitiū. Nā licet non liceat petere ab his, quo-
rum ecclesia consecrat, etiā si sit gñalis cōsuetudo. s. eo. in tantum.
licitū est tñ de oblationibus, que nondum peruenerunt in speciale
dñium alterius, vel vsum, vel possessionem diuisionem petere, qd
licet consecrationis tpe ecclesie, vel collationis sacrorū. Dicit tñ q;
si clerici dicunt. Non intrabimus, nisi simus securi q; dabitis par
tem oblationū, vel obseruabitis consuetudinem antiquam: quod
peccarent. s. eo. cū in ecclesie. Possunt tamen dicere, scdm quosdā,
post consecrationem epo q; non dedistis portionem debitā nobis
oblationū, nō intrabitis de cetero. arg. xcv. di. esto. Et si eps petat
eos cōpelli ad interessendū, et ipsi petant quod ecclesie consuetudo
obseruetur, placet Inn. q; lz eps nō participet oblationes, qd per
hoc clerici non possunt denegare seruitium ecclesie debitum: vnde
cōtra eos agi posset et petitorio, et possessorio: sz ipsi agere possunt
ꝯ epm vt obseruet illa consuetudo. Item dicunt quidā quod cleri-
ci agere poterunt ꝯ epm vt absoluant a predicta consuetudine in-
teressendi, si eis expedit, ex quo eps eis non seruat consuetudinem
in participando, vbi talis consuetudo non interessendi esset in fa-
uorem episcopi tantum: q; priuilegium, etc. xj. qd. iij. priuilegium.
quod non placet Inno. q; facilius perditur priuilegium, et gratia,
quam pereat ius commune, vel consuetudinariū: sed possunt age-
re vt quādiu non soluit episcopus qd consueuit, vt non teneantur
obseruare consuetudinem: et sic loquitur. xcv. distin. esto. xj. distinc.
cum beatus, etc.

1 ☞ Abbates Cistercien. non adstringuntur solennitatibus instal lationis. 4.
2 Literis pape creditur, licet originale non ostendatur.
3 Monachi Cistercien. non sunt exempti, nisi priuilegia probent.
5 Installare qui habeant, et qui sint installandi.
6 Obedientiam prestans predecessoribus an debeat ipsam prestare successoribus.
Honorem prestans predecessori, vtrum adstringatur illum presta re successori.
7 Rescripto mandati pape contra regulam ordinis, an sit parendū per monachum.
8 Si prius mandat vnū episcopus suis subditis, deinde papa man dat aliud, cui sit obediendum.

NE Dei. Primo prohibet abbates Cistercien. solēniter installari. Scdo ponit formā
1 obediētie, q̄ promittit epis. ¶ † No. j. q; solēnitas instal-
lationis nō est seruāda in abbatib⁹ Cistercien. ¶ Nota
formā subiectionis, q̄ prestant abbates Cistercien. hic expressam.
¶ No. ex isto tex. q; Cistercien. nō sunt exēpti: tñ sua p̄uilegia sunt
2 eis seruāda: vt de priui. cū psone. lib. vj. ¶ † No. q; credit literis pa
pe, lz originale nō edat: alias sec⁹. C. de eden. aut. si quis in aliquo.
3 ¶ † No. q; Cistercien. nō sunt exēpti de iure, nisi p̄bent priuilegia.
4 ¶ † Gl. i. opp. q; decre. nō faciat ad titulū. Quid enī ad hūc titulū
de installatione abbatū Cistercien. vel de promissiōe subiectionis?
Gl. dt q; olim abbates Cistercien. cōsueuerūt dare archidiacono
certā q̄titatē pecunie p installationib⁹: qd hic p̄hibet: et ēt p̄hibet
installatiōes, sz sufficit q; p̄mittāt obediētiā forma hic descripta.
5 ¶ † Quero q bñt installare. Gl. ij. dt q; archidiacon⁹ installat ab-
bates, et abbatissas. de off. Arch. vt nostrū. et talis installatiōis so-
lēnitas nō reqrit in abbatib⁹ ordinis Cistercien. vt hic p3. Per
hoc reprehēdit hic Gof. Uin. q dt q; lz seculares installent, regula
res nō: q; nō prohibet installatio, sz solēnitas installationis, et ex-
actio. Host. dt q; installari poterāt p monachos eligētes. Jo. An.
dt standū interpretationi cōsuetudinis inter eos seruate per tpa.
6 ¶ † Quero an p̄stans obedientiā p̄decessoribus debeat ipsam pre
stare successoribus? Dicit q; non. de iureiu. veritatis. Idē dicit in

7 vasallis.Gl.alie sunt literales.¶†Queritur,pone papa mandat aliquid monacho,q erit ɔ substantiã regule,an debeat sibi obedire?Aliqui dicunt q non,per.c.cũ ad monasterium.ş.de sta.mo.de
8 quo dic vt ibi not.¶†Quero,pone q papa mandat vnum,⁊ eps aliud,cui erit prius obediendum?Dic q pape.xi.q.iij.qui resistit.⁊.v.q.iij.cuncta per Mundum.⁊.c.per principalem.⁊c.

1 ☞ Prandium non potest exigi pretextu consuetudinis a canonico de nouo recepto.
2 Canonicus quis esse potest in pluribus ecclesiis simul.
3 Canonicus receptus querit sibi ex receptione ius agendi ad prebendam.
4 Consuetudo de prandio dãdo canonicis pro receptione, nõ valet.
5 A simonie vitio an excuset consuetudo,vt detur prandium canonicis pro receptione.

1 Jacobus.¶†Pretextu consuetudinis nõ potest exigi prandiũ a canonico de nouo recepto.h.d.Primo ponit querelam.Scdo dat iudicem,ibi:quo circa,Dicit Jo.an.q Lap.Abb.de Florẽtia,q fuit scholaris suus,cõmentauit hanc decr.in affectione nominis sui:qꝛ scdm eos,Lap⁹ idẽ est,qd Jacob⁹:⁊ sic summabat,Recepto in canonicũ prouentus,⁊ prebenda debenf,quis non soluerit prandiũ,quod sibi ex consuetudine deberi pretendunt.h.d. In prima facti narratio,q̃ tria cõtinet.Jacobi receptionẽ,recipiẽtiũ denegationem,⁊ consuetudinis allegationem.Scdã ibi:quo circa.In qua tria ponunf:papalis cõmissio,cõsuetudinis reprobatio,⁊
2 canonicorum compulsio.¶†No.q vnus põt esse canonicus ĩ plu
3 ribus ecclesiis.de quo.lxx.di.sanctorũ.de preb.de multa.¶†Not.ij.q canonicus receptus,ex receptione q̃rit ius agendi ad preben
4 dam.¶†Not.iij.q nõ valet cõsuetudo de prandio dando canonicis pro receptione.¶Quero quare nõ valet hec consuetudo?Dicit Host.qꝛ nõ valet cõsuetudo,qua clerici aliqd a clericis exigũt spectans ad repletionẽ ventris,vel propriã vtilitatẽ.ş.eod.sicut.Per hoc dt q si petaf paramentũ,vel aliquid spectans ad diuinum cultum,vel fabricam ecclesie,bene recipi posset,sm Host.qd plꝫ Lapo.allegat de testa.c.officij.⁊ dt q hoc casu ante receptionẽ posset exigi cautio.de elec.significasti.⁊ no.de cõsue.cũto. A laicis vero possunt clerici aliqd petere,qd spectet ad repletionẽ ventris,vel priuatã vtilitatẽ.ş.c.ad apostolicã.qꝛ indicatur priuate vtilitatis,qd petunt clerici a laicis,iudicaf publice cũ petunt clerici a laicis.ff.de iust.⁊ iur.l.vlt.Scdã,qꝛ laici sunt infesti clericis:⁊ prosequif rõnes generales.Jtẽ qꝛ nõ refert,q̃ cõmoda ecclesia habeat dummodo laicus non habeat.alle.de his,que fi.a prela.cum apo
5 stolica.¶†Querit gloss.an excuset consuetudo,vt detur pro receptione.Dicit gl.qd nõ.allegat.ş.eo.c.j.⁊.ş.c.in plurib⁹ capitulis.Hoc fatetur Lapus,qñ exigit:sec⁹ si recepta prebẽda daret aliqd libere.Nec ob.q si dare,est qñcunqꝫ dare.j.qd.j.eos.qꝛ id verũ est actione precedente.Dicit Hin.q si hoc onus prandij esset annexũ prebende,bene debetur.C.de dona.que sub modo.l.j,de preb.significatum.cum fini.Quod credit Jo.And.cũ onus posset etiã toti prebende imponi.de rescr.si propter.li.vj.salua moderatiõe decre.cum ex suscepto.⁊c. Anto.de Butrio.

1 ☞ Simoniam inducit retentio,vel remissio tẽporalis debiti,pro ordine conferendo.
2 Simoniaci qua pena puniantur.nu.5.
3 Simoniacus in ordine videtur tantum simoniacus in ordine simoniace suscepto.
4 Pactum sine iure quare non valeat.

1 Si quis.Se summat.¶†No.j.q retẽtio tpalis debiti pro ordine conferẽdo inducit si
2 moniã,vel remissio.¶†No.ij.penã ordinãtis,⁊ ordinati p simoniã.¶No.iij.q cũ simoniaco in ordine dispen
3 sat sol⁹ papa.¶†No.iiij.q simoniac⁹ in ordine,vr̃ simoniac⁹ solũ
4 in ordine simoniace suscepto.¶†Gloss.j.q̃rit quare nõ valeat pactũ sine iure?Dicit gloss.qꝛ turpe.de pact.c.vlti.⁊ quia contra ius habens ꝑpetuam causam prohibitionis.ff.de verbo.signifi.l.si stipulor.Deinde colligit q si non valet principale,⁊c.¶Oppo.de.c.
5 debitores.de iureiu.dic vt ibi.¶†Ultimo colligit qd licet ordinatio nõ teneat,nihilominus punitur ordinans,alleg.iura.¶Oppo.quod simoniacus in ordine conferendo,vel etiam suscipiendo,deponaf.ş.eo.in tm̃.⁊.c.de hoc.nõ solũ triẽnio suspendendi.Solu.Dicit glo.q hic nihil fuit datũ pro ordine suscipiendo:in contrario sic.Sed contra,qꝛ in his idem est remittere,qd dare.ş.de testi.veniẽs.ş.eo.p tuas.Sol.Qñqꝫ remittif ius de presenti debitũ:⁊ tũc inducitur vera simonia vt hic.Qñqꝫ remittif debendum in futurum:⁊ tunc licet sit simonia non tamen in tantum punienda qꝛ nõ sic expresse simonia.Uel scdo hic ĩ occulto,quo casu ipo iure est suspẽsus:ãiũ in expresso,⁊ manifesto,q.si accusaf.põt ... Jnn.⁊ꝫ hic hãc vltimã,⁊ Host.⁊ eã sitr tꝫ Arch.xxij.di.ş.verũ.finaliter vr dicere Jnno.q hic directe non committitur simonia in ordine,sed in beneficio,vel ɔsecutiuo ordinis,ꝑpter superiorẽ rationẽ,qd ordinãs vult ordinare,⁊ ordinatus ordinari nullo dato:ideo nõ dr simonia:ideo specialis pena daf hoc casu.Cõtraria procedũt in directa simonia:quo casu dãs ordinẽ ꝑpetuo est suspẽsus,nõ solũ a simoniace suscepto,sed etiã aliis:licet hic in directa sõ... sit suspẽsus ab ordine suscepto.de quo supra eodem.per tuas.⁊c.

1 ☞ Monachorum appellatione comprehenduntur abbates in materia differenti.nu.5.
2 Mandatum iuris executiuum recipit iuris interpretationem.
3 Simoniacus mẽtalis ad satisfactionem simonie non compellitur in foro contentioso.10.
4 Non iudicat ecclesia de intentione intrinseca.
6 Dispensari an possit cum abbate, qui simoniace fuit receptus in abbatem.
7 Finis an procedat vt sit simonia mentalis, siue datio temporalis precesserit collationem iuris spiritualis,siue secuta sit.
8 Beneficium principis est large interpretandum.
9 Locum dicitur is in monasteriis obtinere,qui est principalis.

Mandato.Se summat.Prima pars narrat factũ,ex quo duo indecisa querũ ... tur.Scdo cõsultationi respondet ad primũ:scdo ad secũdum ibi:⁊ ad resignationẽ.⁊ infra forte narrabatur multitudinem monachorum esse in causa,ita qd cõmode alibi collocari non poterãt:⁊ papa mãdauit dispensari scdm tenorẽ concilij.Dubitabat hic,an abbates includerẽtur in tali mãdato.Jtem dubitabat an tenerentur ad resignationẽ spiritualium,seu tẽporalium,que nullo pacto,sed cõmuni affectione querit:⁊ huic respõ
1 detur.¶†No.primo qd in materia differẽti appellatione mona
2 chorum comprehenduntur abbates.¶†No.scdo qd mandatum iuris executiuum recipit interpretationẽ iuris,ad qd mandatum refertur ad executionẽ iuris.ş.eo.quoniam.qd loquitur ⁊ de prelato,⁊ subdito:igitur comprehendit abbatem,⁊ monachos:et sic mandatum iuris executiuum recipit interpretationem iuris,ad cuius executionẽ emanat interpretationem esse extensiuam,etiam
3 in materia stricta vt est dispensatio.¶†No.tertio qd simoniacus mentalis in foro contentioso ad satisfactionem simonie,non com
4 pellitur,sed tantum in foro penitẽtie.¶†No.quarto qd de intentione intrinseca nõ iudicat ecclesia,de qua formaliter extrinsece ec
5 clesie nõ cõstat.¶†Opp.qd appellatione monachorũ nõ cõprehẽdaf abbas.j.de preb.c.si.argu.ş.de rescrip.sedes.Solu.Cõtraria loquunf ĩ materia odiosa,⁊ aliis ꝑiudiciali:hic ĩ fauorabili,⁊ aliis nõ ꝑiudiciali:arg.ş.de reg.iur.lib.vj.in regula,odia.Host.dt q in vtroqꝫ ponderãda est intẽtio.de ver.sig.intelligẽtia.hic fuit intentionis q abbas,⁊ monachi saluarenf.Primã tꝫ Jnno.⁊ ideo hic fit extẽsio:qꝛ aliis nõ paraf ꝑiudiciũ:in ɔrio fit restitutio,vt aliis fiat ꝑiudiciũ.Sed he solutiones nõ placẽt:qꝛ hic sum⁹ in materia stricta,⁊ odiosã,vt in dispẽsationib⁹ ɔ ius.ergo semp stricte dꝫ fieri interpretatio.Jdeo scdo soluit Jo.An.q hic ponderef dispẽsatio,prout tẽdit ad cõmodũ dispẽsati,est odiosa:⁊ tũc restringẽda.Si ponderef ipsa ptãs dispẽsandi,prout alteri cõcedif,vt dispensare possit:⁊ hoc nõ est ɔ ius,⁊ hec ampliãda:sꝫ hic nõ fiebat mẽtio de psonis,cũ qbus debebat fieri dispẽsatio.ad hoc de prehẽ.si cul.lib.vj.Uidete,puto q alia sit solutio,⁊ vera,dic q in dispẽsationibus fit interpretatio,⁊ appellatione monachorũ nõ cõprehẽdũtur abbates:sꝫ bene materia stricta recipit declarationẽ,⁊ extensionẽ iuris.Hic ergo fit extensio ad abbatem,qꝛ hoc mandatũ erat executiuũ iuris:vt.ş.c.qm̃.Unde mandatum ad executionẽ iuris recipit interpretationẽ iuris interpretati,⁊ ad cui⁹ executionẽ emanat:ſꝫ.c.qm̃.loquif de Abbate,⁊ in fine extendif indefinite ad monachos:igif hoc mandatũ,vt illi⁹ iuris executiuũ,cõprehẽdit abbatẽ,sicut illud ius.Mandatũ enim alterius ptãtis,vel iuris executiuũ limitaf.restringif,vt ampliatur scdm limites antiq iuris,ad cui⁹ executionẽ emanat.de offi.deleg.lꝫ.⁊.c.irrefragabili.quod puto:ius enĩ interpretans limitaf p interpretatũ.in auf.de si.aute
6 do.instr.na.ş.i.¶†Quero dupl'r.Primo an cũ abbate possit dispẽsari,qꝛ simoniace fuit recept⁹ in monachũ.Scdo,qꝛ simoniace fuit recept⁹ in prelatũ,an poterit dispensari cũ abbate recepto in prelatũ.Dicit hic Host.qd procedit decre.in vtrisqꝫ.Et dt quod abbas simoniace receptus ad prelaturã habebit ex dispensatione inferiorem,locum vero priorẽ monachis:qꝛ in receptione monachationis non fuit simoniacus.Si vero aliquẽ simoniace recepit,non cogitur abbatie renuntiare,si dispensatiue secũ agatur,q̃uis debeat penitentiã agere:⁊ q̃uis illam egerit,a sacrorum ordinum executione suspendi.ş.eo.dilecto.⁊.c.veniens.⁊ male accepta resignare:vt ibi nota.Si vero de rigore cum eis agatur sine spe restitutionis

restitutionis expellentur de monasterijs, et detrudent in arcti⁹ ad pniam peragendam.3.eo.qm.fm Host. Alij intelligunt decre. qd hic dispensari possit cū prelato, prout in monachum simoniace est receptus: qd est falsum, qr decre.qm.ad cuius executionē emanat, 7 loquitur tā de prelata, q̄ nō de prelata, siue subiecta. ¶ † Quero an procedat finis, vt sit simonia mentalis, siue datio tpalis precesserit collationem iuris spiritualis, siue secuta sit. Hostien.dicit qd idez est. quod probat verbum, acquirunt.et.3.eo.tua nos. quo casu cum non precesserit pactū, lz intētio fuerit corrupta, simonia est mentalis: et hec vera in simonia mentali. In dolo aūt adhibito in cōsequē do beneficio, sit, vel nō sit exterius ad verba deductū, sufficit penitere vt possit beneficium retinere, vbi beneficium consecutus est p dolū, vt cogitur cedere. ¶ Nota Inno. et Jo. Andr. post Cōpo. de 8 elec. qd sicut. post gl.in a.in.iij.col.ver.de dolo vero. ¶ † Gl.j.in pn. est literalis. Et primo colligit gl. q̄ beneficium principis large est 9 interpretandum: et alleg.cōcor. ¶ † No. q̄ ille dicitur locū obtinere in monasterijs, q est principalis, et facit q̄ vbi mandatur alicui puideri, possit de principali dignitate. de quo in cle.si dignitatē.de prebend. Scdo colligit qd cui cōceditur qd est minus, nō conceditur qd est maius, nisi minus extendat ad maius per dispositionem iuris, et interpretationem, ad cuius executionem principaliter man 10 datum emanauit. ¶ † Glo.super verbo, affectu.opp. qd sola mēs non inducat simoniā, licet inducat vsurā.xxiiij.q.iij.c.1.Sol. Dicit gl. q̄ sola mens non inducat simoniā, licet inducat vsuram. Doct. dicūt q̄ vtrobiq̄ introducitur et vsura, et simonia mētalis. In hoc tū est differentia: qr ad vsurā mentalē restituēdā quis compellit, et non ad simoniā mentalē: et cōpellit in foro pniali ad vsurā restituē dam, non in simonia mentali. Rō diuersitatis, qr vsura vtroq̄ testamento prohibet, nec dispensationē pape recipit. de vsur.sup eo. Simonia est prohibita a iure positiuo: et in eo est simoniacū, qr phibitum: sicut est acquirere beneficiū, vbi papa dispēsat: vnde dicūt doc. q̄ in phibitis qr simoniaca, idē dōm qd de vsura. Vel dic, qd hic dicitur de restitutione non facienda, restringit ad monachos, qui non habent vt eis fiat restitutio pecunie accepte per simoniaz mentalem, qr et hec monasterio quereretur: secus in vsura, qr soluens vsuram capax est restitutionis vsure. Abbas assignat aliam rationem, dicens vsurarium mentalem teneri ad restitutionē eius qd dedit, qr sibi soli ex restitutione fit preiudicium: sz in simonia posset fieri preiudicium ecclesie, de cuius bonis restitueret, si non haberet aliunde. Quod non plz Joā. Andr. qr scdm, id ēt simonia actualis nō obligaret ad restitutionē. Vel fm Abb. principaliter vsurā cōmittere dependet ex animo: vt illud. Mutuū dantes, nihil inde sperantes. Sed simonia respicit factū proprie, vt scz spirituale emat, vel vendat: ideo animus plus obligat in vsura, quā in mutuo. Sed adhuc remanet dubiū quare anim⁹ pl⁹ in vsura pōderat, q̄ pōderat in simonia. Dicit Joā.an. q̄ plus obligat: qr plus vsura est 9 bonū charitatiz sperare lucrū ex mutuo, q̄ qd de eo, qd est tuū, sperare beneficiū. Scda rō, qr plus afficitur donans, cū ex hoc non habeat obligatum donatarium ciuiliter, ideo sibi magis est licitū sperare, q̄ afficiatur mutuans, qui per hoc habet obligatum eū, cui mutuat ad tantūdem: ideo non sic est licitum sperare. Itē bonū charitatis post Deū incipit a dilectione sui ipsius. Secundo proximi plus edstringit me ad mutuū: q̄ ad donū: qr minus ledor ex primo, q̄ ex scdo, equū est ergo q̄ minus liceat sperare vbi plus adstringitur, q̄ vbi minus adstringitur. Item in vsura durius interpretamur, vbi ledit vnus tm scz recipiēs: hic duo scz dans, et recipiens. Itē hic spes pōt esse ex pte vtriusq̄ ibi ex parte alterius tm.j.de vsur.c.si. Predicta procedunt tenendo opinio. q̄ vsurarius mētalis teneatur ad restitutionem, vbi principaliter ponit spem in lucro: sed tenendo q̄ non teneatur, quam reprobat Innoc.de vsur.consuluit. non esset difficultas. Ponens aūt spem simonie licet peccet, non est dubium q̄ ipse nō tenet, si peniteat ad restitutionē. Et sic intelligend⁹ est Gofr.in Summa, de vsuris.in prin. licet quidā male referāt. Dic q̄ quedā illicite tenent fm ius diuinū et humanū, et in his, si non cōstat, obligat ad restitutionē in foro pniali: si constat, obligat in foro ecclesiastico. Sic loquit de tenentib⁹ vsurā: qr ibi tenere alienū est omni iure improbatū. Quedam sunt, que tenent iuste scdm ius diuinū, et iniuste scdm ius humanū: et tunc cōsiderandus est modus prohibendi iuris: qr si ius prohibeat mentem, consttto de mēte, illa punitur, et nō mens: sicut est in simonia prohibita a iure positiuo: qr non solū vēditio actualis est prohibita, sed etiam mentalis: vnde quia hoc agere est vetitum, licet restituere non compellatur, obligatus est ad satisfactionem peccati: et hoc est, qd vult dicere tex. Et si dicatur vlteri⁹, quare vsura plus prohibetur iure diuino, q̄ simonia in beneficio: q̄ in vsura alienum rapitur, in simonia alienū emitur. Et per hoc apparet quare magis mens punit in vsura, q̄ in simonia, qr vsura habuit ortum a iure diuino, ideo eius forma attendit. ¶ Glos. subsequenter prosequitur generalia, que per se patent. vide ipsam per tex. Anto.de Butrio.

¶ Ne prelati vices suas. Rubrica.

¶ Viso de simonia in genere, subiungit de quadam ipsius specie, id est, cum prelati vices suas. fm Gof. Materia habetur.j.qō.iij. per totum.lxxxix.di.decenter.xxi.q.ij.c.si.etc.

1. ¶ Dans pecuniam vt episcopalem, vel aliam iurisdictionē spiritualem exerceat, officio priuatur, et conferens illud conferre non poterit.nu.4.et.7.
2. Episcopalis iurisdictio est quid spirituale, pro qua pecunie datio est simonia.
3. Constitutio nouam penam inferens antiqui iuris declaratoria, respicit tantum futura.
5. Pena simoniacis indicta an sit temporalis, vel perpetua.
6. Decani qui dicantur.
7. Simoniam non inducit datio pecunie pro iurisdictionis episcopalis exercitio loco salarij, officio tamen commisso.
8. Jurisdictionem aliquam an de iure habere videatur in subditos archiepiscopus.
9. Vices suas committens, quid videatur committere.
10. Vendi possunt fructus iurisdictionis episcopalis.

1 PReterea. ¶ † Dans pecuniam, vt epalem, vel aliā iurisdictionē spiritualē exerceat, officio priuatur: et sic cōferēs, illud cōferre nō poterit, et canonice punietur.h.d.cū seq. Ponit primo excessum, quem scdo punit, ibi 2 p̄senti. ¶ † No.j. qd exercere iurisdictionē epalē est quid spirituale, pro quo pecunie datio est qd spirituale, et inducit simoniā. ¶ Not.ij. penā pecunia mediāte conferētis iurisdictionē 3 epalem, et suscipiētis. ¶ † No.iij. q̄ cōstitutio nouā penā imponēs, etiā in prohibito antiq iuris declaratoria, respicit tantū futura. 4 ¶ † Opp. q̄ maior pena imponat, de.c.si. So. Scdm gl. iste tex. loquit in obuētionib⁹ puenietib⁹ ex iurisdictiōe, nō aūt ex ipsa iurisdictiōe. Hec solutio nō est bona, p tex.c.si.j.c. Sitr nec sequēs est bona, per tex. qui dt, priuetur, et amittat: et ideo tene tertiā solutionem Hostien. et similiter solue, secundum eum, subaudiēdo ad tex. dum dicit, amittat, et canonica districtione percellatur: vt.j.c.seq. Vel aliter hic loquitur de pena, que imponitur ipso iure: contrariū de ea, que venit imponēda. Vel aliter, fm Host. iste tex. intelligitur scdm illū, vez, dum dt, officio suo priuetur: subaudi et a cle 5 ro remoueatur. ¶ † Querit an hec pena sit tpalis, an ppetua: Dic secundū doc. q̄ perpetua: vt in lib.feu.de vasal.qui cōtra.constitu. Loth.rē feu.alie.c.si clericus.veluti epūs.de hoc.j.c.ex literis.3.de 6 consti. ¶ † Querit glos.j.qui sunt isti decani: Dicit q̄ sunt archipresbyteri rurales, qui spiritualē habent iurisdictionem. 90.dis.in capite. et sic appellantur.3.de censi.cū apostolus.3.de offic. Archi. 7 ad hec. † Glo.ij.opp. q̄ pro pecunie q̄titate cōmittet offm iurisdictionis epalis.xij.q.ij.charitatē.et.c.quicunq. So. Vt officiū committat datione pecunie ex parte suscipiētis, et dantis officium, est illicitū, vt hic: sed officio cōmisso datio pecunie ex parte cōmittentis loco salarij ipsi, cui cōmittit, est licita, et nō est simonia: qr hic datur ad remunerationem laboris, nō ad redēptionem spiritualis. 8 ¶ † Quero an archipresbyter habeat iurisdictionem de iure. Dicit glo. q̄ hic probat q̄ nō, nisi habeat hoc cōsuetudo.j.de excel.prela.ad hec. qd hic ptz fm doc. qr si iurisdictio cōmittit, vt hic: ergo nō habebant. Sed tenens 9riū diceret qd epalē nō hnt: et hic committit: sz suā hnt: et in hoc nō est necessaria cōmissio. Gloss. remittit 9 ad.c.cū ab ecclesiarū.3.de offi.or. ¶ † Querit glos. ad declarationē prime partis rubrice, quid vult dicere, vices suas. Dicit glo. id est iurisdictionē: vn̄ solet dici, cōmitto tibi vices meas.i. iurisdictionem. Ad hoc.c.iudex.cum duobus capitulis seq.de off.dele.lib.vj. 10 ¶ † Opp. vlteri⁹ de.c.si.j.c. vbi iurisdictio videt posse vendi. Sol. Vendi pōt iurisdictionis fructus, qui est qd tpale: sz non ipsa iurisdictio, q est aliqd spirituale. Hoc intelligit Inno. verū, qn vendūtur obuentiones non exercenti iurisdictionē, vel exercenti. fm Host. dūtamen cōtractus nō permisceant. de re.permu.ad qōnes. Et hic dt qd fructus prouenientes ex iurisdictione, quibus vēditis nō esset iurisdictio inepta, vendi non possunt alteri, q̄ hnti iurisdictionē.j.q.iij.si quis obiecerit. vt esset ipsum exercere iurisdictionē, qui est fructus iurisdictionis: sic intellige hic. Et dnt Inn. et Host. q̄ venditio iurisdictionis prohibetur, ne subditi grauent, ēt si mere tpalis sit iurisdictio. in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. p totū.de man.prin.§.illud. Et multominus prelatio, vel alia iurisdictio spiritualis. Idē de ministralnia baiulina, vel castaldionia, vel alia spiritualibus annexa. Dicit tū Inn. et Host. q̄ si ipsa iurisdictio tpalis, vel prouent⁹ eius vēdantur, species mali est, et turpe lucrū, et contra legē: non tū cōmittitur simonia, cū non vendantur spiritualia, nec spiritualibus annexa, qd fateor, nisi sit iurisdictio causarum spiritualium, etc.

1 ☞ Venditio, et locatio iurisdictionis tendit ad perniciem subditorum.
Officia quare vendi prohibeantur.
2 Iudicia peruerti non debet pati superior.
3 Iurisdictionem quare non potest locare, aut vendere episcopus.
4 Iudicem ordinarium an possit dare episcopus.
5 Episcopus vendens aut locans iurisdictionem qua pena mulctetur.

Quoniam. Summatũ est.s.c. proximo. Pṁo ponit excessuz, quẽ expressa causa finaliter prohibet. Scḋo penam addit, ibi: qui si quis. ℭ Nota primo ꝙ Archidiacon⁹ vꝛ hr̃e iurisdictionẽ: 1 et hanc iurisdictionẽ cõmittere põt, dũtñ licite cõmittat. ℭ † Nota ij. qḋ venditio, et locatio iurisdictiõis tẽdit ad pernicie͂ subditorũ: q emit, p fas et nefas aliqd vltra vult extorquere: et de minima culpa facit q̃nq; maximã. ℭ Not. iij. penã illorũ, q vendũt iurisdi- 2 ctionẽ, vel locãt, et epoꝝ, q patiunt. ℭ † Not. ꝙ superior non debet tolerare, seu dissimulare vt iudicia peruertãtur p sibi subditos. ad 3 hoc. lxxxvi. di. c. i. et iij. lxxxi. di. error. ℭ † Querit. j. gl. quare eps nõ possit locare iurisdictionẽ: Dicit gl. ꝙ hoc est eis phibitũ, ne subditi grauẽtur: et q: hoc debet facere gratis: ergo faciendo pecunia recepta, maxime in spiritualibus, cõmittit simoniã. i. q. vj. ex mul- tis. De hoc dic vt. s. c. pxi. Nec õt vera Inn. ẽt qñ prelatus dicit. Pro centũ vendo tibi iurisdictionẽ ad me spectantẽ, et totũ lucrũ tuum sit. Secus si dicat. Pro salario cõstituo tibi cẽtum libras, et tu iurisdictionẽ exerce, et obuentiões mihi cõputa, et redde: hoc est licitũ est, sm Inn. et Host. Et õt Host. ꝙ hoc casu oia sunt scribenda, vt sciatur quis, a quo, quare, quãdo, q̃tum, et qualiter receptũ sit pensum, et c. in aut. de man. prin. §. coges. coll. iij. et de colla. §. iubemus. coll. ix. et de obli. ad ratio. c. vnico. ℭ Not. istam glo. q̃ vult ꝙ prelatus non solũ iurisdictionẽ spiritualem, imo et temporalẽ, tñ vendens simoniam cõmittat: qḋ denotat dictio, maxime. qḋ facit contra no. s. c. prox. super gl. fi. vbi notatũ fuit, sm Inn. et Host. ꝙ si vendatur iurisdictio tpalis, q̃q̃ illicita cõmittat, nõ tamen committitur simonia. Sed dic ꝙ gl. nostra procedit in iurisdictione, q̃ qs habet ab ecclesia, q̃ iudicat: quid spirituale: arg. eorum, que no. in. c. fin. Unde respectu eius, a quo ipsa iurisdictio temporalis habet dependentiam, potest iudicari spiritualis, vel annexa iuri spirituali: vnde nil mirum si ipsam vendens cõmittit simoniã. Quod autem no. est. s. c. prox. debet intelligi in iurisdictione, q̃ quis habet a potestate seculari: vnde nil mirũ si ibi eam vendens non committit simoniã: cum talis nec respectu sue essentie principalis, nec accessorij, nec dependentie possit iudicari spiritualis. Et per hoc dico ꝙ si prelatus haberet iurisdictionem in feudũ a principe, seu a dño temporali, iuxta no. in. c. Romana. §. dz. de app. lib. vj. quod ipsam vendens non committeret simoniam: q̃q̃ grauiter pecca- 4 ret, vel illicitũ cõmitteret. qḋ no. ℭ † Querit gl. an eps possit dare ordinarium iudicem. Dicit gl. ꝙ non, sz tantũ princeps, vel lex. ij. q. vj. §. qḋ de arbitris. ff. de iur. om. iud. l. et q: Item vniuersitas eligendo: q: tunc ei lex dat iurisdictionẽ ordinatã. lxij. dis. in plebib⁹. in aut. de defen. ci. §. nos igitur. si tamen precedente consuetudine est ꝙ eps det ordinariam, admittenda est: ita tamen vt perpetuo instituantur, et nõ sub certo cẽsu. arg. l. j. C. de em an. lib. et de hoc. xi. q. i. experiẽtie. Dicit Host. ꝙ in duobus casib⁹ eps dat ordinariaz iurisdictionẽ. Primo creando officialem, cui gñaliter vices suas committit: et hoc potest facere perpetuo, et ad annum, prout placet nec est curandum quo noĩe nuncupetur, an vicarius, vel vicedominus, vel alio nomine: arg. c. petitio. de procu. Secundo perpetuum ordinarium confirmando, vel instituendo confirmatum in bñficio cui annexa sit iurisdictio. de offic. ordi. cum ab ecclesiarum. Uel de consuetudine. de elec. dudum. Et in hoc casu, licet concedi non de- beat sub censu nouo, vel veteri augmentato, tamen sub antiquo 5 non diminuto concedi potest. s. de censi. prohibemus. ℭ † Querit vltima gl. que est pena canonica. Dic. s. c. prox. Quandoq; deponitur. lxxxi. dis. dictũ. Quandoq; ad tempus suspenditur. j. q. j. quicquid. xxiiij. q. i. percipimus. Docto. dicunt depositionis cum nota infamie. j. q. iij. c. fin. et perdit potestatem conferendi officium vt. s. capi. proximo.

1 ☞ Regimen ecclesie sub annuo censu committi non debet.
2 Delegare an possit episcopus curam animarum.
3 Censuales ecclesie quomodo ab initio possint constitui.

1 **Quoniam.** ℭ † Regimen ecclesie sub annuo cẽsu committi non dz. h. d. Primo narrat ꝯsuetudinẽ, q̃ scḋo phibet. Tertio cãm reddit. Scḋa ibi: ne idem. Tertia ibi: q:. ℭ No. primo qḋ commissio regiminis ecclesie, vel institutio, fieri nõ dz sub annuo cẽsu. ℭ No. ij. vnã causam: propter q̃ prohibet penalitas spiritualitatis: q: dz fieri collatio spiritualitatis expectata eterna retributione, cuius loco tunc conceditur pretiũ, et mens non habetur ad eter- 2 nam retributionem. ℭ † Querit glo. an eps possit delegare curas animarum. Dic qḋ sic, si est legitima cã absens. Per hoc dicũt doc- to. qḋ restitutio talis vicarij spectat ad epm. de quo de elect. cũ ex co. lib. vj. An autẽ sacerdos possit locare operas suas ad diuina: no. hic Inno. et Host. de quo per doct. in. c. significatũ. §. de preben. 3 ℭ † Gl. ij. opp. qḋ decr. nõ faciat ad titulum. Soluit qḋ imo facit q: ad scḋam partẽ rubrice, ne prela. vices, vel ecclesias. i. plationes ecclesiarũ, que p pretio dari nõ debent. Sed dicit gl. qḋ ecclesie ab initio possent constitui censuales. s. de censi. c. prohibemus, et c.

1 ☞ Ecclesie ad affictum vel annuũ censum possunt cõstitui. 10.
2 Locari, vel concedi potest ecclesia ad censum annuum.
3 Locator renouans locationem intra annum dicitur conductorem molestare.
4 Obligatus ad factum precise quis cõpellitur ad illud de iure canonico ratione iuramenti. nu. seq.
5 Contra iuramentum locationis veniens an possit ecclesia priuari.
6 Successor in re beneficiali an obligetur ex cõtractu locationis sui predecessoris.
7 Ex locati contractu facto a predecessore an obligetur successor.
8 Contractus locati a predecessore an obliget successorem in beneficio, etiam vbi predecessor totum pretium recepit.
9 Heres locatoris prelati an debeat stare colono conductori.
11 Iurisdictionis concessio quare potius sub annuo censu prohibetur, q̃ locatio fructuum.
12 Locator, qui iurauit conductorem non expellere ante tempus, an possit illum expellere a re conducta, si non soluat.

1 **Querelam.** ℭ † Ecclesie ad affictum, vel annuum censum cõcedi possunt. h. d. Primo ponit cõditoris querelã. Scḋo dat iudicẽ, ibi: 2 ideoq;. ℭ † No. j. qḋ ecclesia põt cõcedi ad annuum cen- 3 sum, et locari. ℭ † Not. ij. qḋ locator nondum finito tẽpore locationis nõ potest recedere a locatione. ℭ No. iij. qḋ molestare, vel grauare dicitur cõductorem locator reuocans locationem intra tempus determinatum. ℭ No. iiij. qḋ pactum, et forma locationis va- 4 lide est seruanda. ℭ † Nota qḋ quis precise compellitur ad factuz 5 de iure canonico, vbi iurauit. ℭ † Quero an veniens cõtra iuramentum locationis posset ecclesia priuari. Dicit gl. qḋ sic. allegat de iureiur. querelam dumtamen veniat nulla necessitate cogente. 6 ℭ † Quero cũ glo. ij. pone ꝙ rector ecclesiã locauit, postea est mortuus: succedit alter rector, an cogat stare locatiõi pdecessoris: Dicit gl. ꝙ si noĩe ecclesie locauit, et pecunia cõuersa est in vtilitatem ecclesie, cogit stare colono. s. de sol. c. j. xij. q. ij. hic huius placiti. cuz simi. Si vero non pro vtilitate ecclesie, sz vt ipse prelat⁹ perciperet reditus a firmario, q tenebat ad firmã, successor stare nõ tenet. allegat. s. de preca. c. ij. Ad hoc. s. de offic. ordi. cũ nos. q: vltra tps suum ecclesiã locare nõ potuit: et si soluit aliquid vltra, sibi imputet cõductor, qui preuidere debuit. ff. loca. l. si qs domũ. §. j. ℭ Glo. tz Inn. in prelato noĩe ecclesie locãte vt distinguat, an vtiliter, vel inutilr: si inutilr, an seruate sint solẽnitates eccle, vel nõ, vt pmis casib⁹ stare teneat, alias nõ. Si vero prelat⁹ locat noĩe pprio, ecclesia non tenet, nec ẽt eius heres, sicut nec heres vsufructuarij. ff. locati. l. si qs domũ. §. j. nisi quaten⁹ ad eũ puenit. In pbendario vero õt ꝙ locare non põt pbendã vltra tps sue vite lz de illa possit agere, et cõueniri, sicut legitimus administrator. de proba. c. ij. Gl. etiã tz Host. sz õt ꝙ requirit epi consensus vt teneat Actus: quem cõsensum, et authoritatẽ pstare põt eps. s. de cen. preterea. et c. significauit. Sed cũ text⁹ dicat scḋm qḋ inter se ꝯuenit, et nil dicatur de epo, vꝛ ꝙ non requirat consensus epi. Dic ꝙ qñ fit sine epi licẽtia, putat epm reuocare posse. j. de exces. prela. sicut. s. de off. vica. clericos. Itẽ requirit ꝙ authoritas epi nõ sufficit, nisi subsit cã rõnabilis. Consensum vero epi nõ reqrit, nisi in alienationib⁹ ppetuis, vel vbi eps aliquid sibi retineret. de his, que fi. a prela. tua. et in cle. si vna. de re. ec. non alie. Per pdicta õt ꝙ si canonic⁹ obligauit reditus sue prebende ad quinqueniũ pro audienda theologia, et pri⁹ morit ꝙ non nocet successori. ẽt si ille totius tpis recepit pecuniaz. Ad hoc de reb. ec. nõ alie. c. fi. Hoc verũ, nisi cõtract⁹ defendat de speciali cõcessione principis, vel epi, q ex cã posset, vt est dictũ. Jo. And. ex premissis distinguit, si Actus est fact⁹ nomine pprio, successor non tenet stare colono. Si contractus est factus nomine ecclesie, et ad vtilitatẽ ecclesie, successor tenetur stare colono. Si contractus est factus noie ecclesie, sed non ad vtilitatẽ ecclesie, tunc si non est seruata solẽnitas, successor nõ tenet stare colono. Si est seruata solẽnitas, tunc semper successor tenet stare colono: sz ecclesia potest petere restitutionẽ, si est lesa. de reb⁹ eccle. non alie. c. ij. et ad hoc

hoc.de preca.c.ij. Nõ obstat. C.loc.si quis emptorẽ.q2 illa loquitur in singulari successore: sed prelatus est vniuersalis successor: et d3 fauorabiliter prosequi quos nouit suo predecessori fideliter seruiuisse: vt in casu statim alle. Hec materia semper mihi visa est difficilis, et intricata, q̃ hic per doc.habetur per Arch.xij.q.ij. alienationibus.ad cuius materie intellectũ pmitto qd̃ qñq3 ɔtractus est aliquo defectu inualid⁹, vel valet aliter retractari: et planũ q successor non tenet stare locationi: q2 nec antecessor. Scd̃o, q vt ɔtractus arctet successorẽ, op3 q ɔtractus sit realis: vt p3 de transac.de cetero. Tertio qd̃ vt possit quis facere ɔtrã realem, exigit cõsensus epi: vt.d.c. de cetero. et in.c.veniens.de preb. et de censi.pretera.cum simi. Itẽ quedam sunt locationes ad nõ modicũ tp̃s: et iste exigunt solẽnitates, de quibus in alijs: q2 est alienatio. Quedã est ad modicũ temp⁹ in secularibus, non exigitur omnino solẽnitas: vt in.c.dudũ.in gl.perpetui. Quedã est in regularibus: et non exigit solẽnitas, nec authoritas epi: vt in cle.j.de re.ec.nõ ali.

7 ¶ † Ad propositum sunt vidẽda duo. Primo an successor teneatur stare locationi, supponendo quod pretium non recipit vltra tp̃s cõcedentis. Scd̃o quid si pro toto tpe pretiũ recepit predecessor, an successor teneatur stare locationi. ¶ Ad primum, qñq3 locatio est facta nomine proprio, et nõ nomine dignitatis: et planum q non tenet stare locationi successor vt patet ex forma cõtractus.ad hoc de offi.dele.qm̃ Abbas.de insti.cũ venisset.et qd̃ ibi not. Qñq3 locatio est facta sub noie dignitatis, vel ecclesie, et tunc quedã est locatio, q̃ transit in naturã emphyteusis, et sic est perpetua: vt Insti.loca.§.adeo.et in hac vt in alienatione perpetua seruanda est solẽnitas ab ecclesia requisita in alijs alienationibus: vt patet.xij.q.ij.alienatiões.x.q.ij.hoc ius.in aut. de non alie.aut permu.col.ij. Unde si deficiat consensus episcopi, vel capli, vel alia solẽnitas, q2 nõ ad vtilitatẽ ecclesie, q2 non valet alienatio, non tenetur successor stare locationi: et sic intelligo Host. hic. Si ergo nõ est seruata debita solẽnitas, non valet alienatio, et successor nõ tenet stare locationi. Si est seruata solẽnitas, et ex fine, et re alienatio facta est ad vtilitatem ecclesie, q2 versa est ad vtilitatem ecclesie, et in nihilũ est decepta: successor tenetur stare locatiõi. Si ex cã finali ad vtilitatẽ ecclesie facta est alienatio, s3 ecclesia est in pretij ɋtitate decepta, v3, et tenet stare successor locationi de iure cõi: nihilominus dat restitutio, et de iure spirituali, nõ tenetur stare locationi: vt no.gl. et ibi casus de resti.in integ.c.j.de his, que fi. a prela.cũ apostolica.cum si. Quandoq3 fit locatio ad non modicũ tempus, vt q2 ad decenniũ: vt no.gl.in cle.j.de re.ec.non alie. et no. in.l.j.§.qd̃ aũt.ff.de superfi. et ibi per Bar. et patet ex his, que habẽtur in.l.fi.ff.si ager vec.vel emphy. et tunc dico q per omnia idẽ, q2 hic contingit alienatio vtilis dñij, vt in predictis iuribus.ad hoc scripta doc.in.c.nulli. et in.c.ad audientiam.de re.ec.non alie.vbi in locatione ad non modicum tp̃s exigitur debita solẽnitas. Quandoq3 fit concessio temporalis ad modicum tempus: et si fit nõie proprio, idem quod supra. Si sub nomine dignitatis, si fiat cum omni solẽnitate ad perpetuas requisita, et realis fuerit vtilitas ecclesie, q2 non fuerit decepta in pretio, idem dico per omnia, quod.s. Si sit lesa in pretio, idem qd̃.s. Si aũt non sit solẽnitas per ecclesiam requisita obseruata, aut deficit solẽnitas cause, q2 non ad vtilitatem ecclesie: et planum q non valet ad preiudicium successoris.de preca.c.ij. Si deficit solẽnitas epi consensus: hic videtur Host tenere q non valet cõcessio in tpali ad preiudiciũ successoris. Quod credo: q2 vt cõcessio sit realis semper exigitur cõsensus epi.de arb. peruenit. et patet de trans.de cetero. Si deficit consensus capituli prelati concedentis, recidit in dubiũ, aut in alienatione temporali, hic exigatur cõsensus: videtur qd̃ nõ, in cle.j.de re.eccle. nõ alie. et firmare hoc videtur Io.an.in.c.dudum.de re.ec.non alie.li.vj.in glo.super verbo, perpetuis.vbi dicit solẽnitatẽ nõ exigi in alienationibus tẽporalibus ad earũ validitatem. Idem tenent scribentes in.d.cle. Idẽ hic Host.qui dicit qd̃ ɔsensus capituli nõ exigit, nisi in ppetuis alienationibus, et vbi aliqs ep̃s retinet sibi.de his, que fi.a pla.tua.de re.ec.nõ alie.si vna. Mihi videtur qd̃ q̃q̃ ad validitatẽ talis cõcessionis nõ exigatur consensus capituli, tenendo illam opi.quã tamen sic indistincte non puto veram, tamen vt ɔtract⁹ sit realis, exigitur qd̃ intercedat cõsensus capituli ad realitatem eius inducendã: per iura predicta: ideo vbi deficit successor, nõ tenetur stare colono, etiam si sit facta ad vtilitatem ecclesie: nisi forte realis versio in vtilitatẽ probaretur quo casu satis posset tolerari qd̃ successor teneretur stare, l3 deficeret solennitas, nisi ipse esset paratus de pretio satisfacere: illam petenti obstaret exceptio doli. Non puto tñ qd̃ solennitas tractatus in hoc tractatu exigeretur ad eius validitatem, vel ad faciendum ipsum realem. Hec omnia, que vltimo dixi, puto procedere, etiam si nõ rei, s3 fructuum fieret ɔcessio ad tempus.

8 ¶ † Scd̃o casu, qñ pro toto tẽpore predecessor pretium suscepit, an teneatur successor stare locationi. dico in casibus, in quibus supra, non stari. multo minus tenebitur nunc stare: vbi dixi qd̃ debet stare, dico qd̃ ponderanda est cã, propter quã suscepit. Aut causa vtilitatis est momentanea, et apparet cause prouisam: et tenetur stare. Aut non est momentanea, sed successiua, q2 accepit pecuniã pro studendo, vel pro se alimentando: et tunc si verisimiliter pecunia in illã cãm est cõsumpta tpe, quo vixit predecessor, tenet stare locationi. Si aũt nõ, nõ tenet stare, nisi pro rata tpis, pro qua ille verisilr in illã cãm illã pecuniã cõsumpsit, et imputet sibi soluẽs. Hec vera, nisi aliud disponat priuilegiũ pape vel epi cũ cã. Sic intelligo qd̃ no.hic Io.an. et in decre. ad deliberandam.vt hic. Nunqd aũt in hoc locationis ɔtcu arctet ad probandã versionẽ. Dic, quicqd scripserim de depo.c.j.qd̃ non: s3 sufficit q ad hoc fuerit locatio facta: q2 de versione non d3 esse solicitus, nisi in duobus casibus. Primus in mutuo. Scd̃s, quando res vẽditur ad hoc vt debitis satisfiat: et idẽ credo qd̃ si ad hoc locat, p aut.hoc ius.x.q.i. et hoc no. Inno.de depo.c.j. Aduerte, q2 hanc materiã puto procedere, qñ locatio fit p p̃latũ principaliter: q2 cũ tunc quo ad ipsum alteret persona de p̃decessore ad successorem, ɔtcus vt personalis, nõ transit ad successorẽ: sed si principaliter contract⁹ fundaret in personam conuent⁹, vel eque principaliter q2 non variat persona ɔhens, supposita validitate ɔtcus, dico q mortuo prelato successor teneret stare ei, qd̃ fecit capl'm: q2 hic con-

9 trahens nõ variat. Facit qd̃ no.gl.in cle.ff.de procu. † Nunqd autẽ heres locatoris prelati debeat stare colono. Dic q non, nisi inquantum ad eũ puenit: ecclesie tñ tenentur heredes administratoris ex mala administratione, sicut heres tutoris pupillo. C.de here.tu.l. fi. Hos. dicit heredẽ teneri successori pro rata tpis. Si non est soluendo, tenetur cõductor. Inducit eandẽ.l.si quis.in glo.alle.

10 ¶ † Glo. vlt.oppo.qd̃ decre.contradicit rubrice, et capitulis proximis, in quibus prohibet locatio ecclie sub annuo cẽsu: et hic permittit. Dicit gl.q ecclesia multis modis sumit. Qñq3 p ecclesia malignãtiũ.vñ ps. Odiui ecclesiã malignãtiũ, et cũ impijs non introibo. Scd̃o dicit ecclesia.i.collectio fideliũ.de conse.dis.j.ecclesia. Dicit ecclesia murorũ ambitus.de conse.di.j.fabrica. Dicitur et corp⁹ Xpi.j.q.j. in ecclesia. Dicit ecclesia prelatura ipsius ecclesie: vt.s.c.proxi. Dicitur ecclesia ipse obuentiones ecclesiastice, vt hic, et in hac significatione ecclesia conceditur ad firmam sub annuo censu, tenendo qd̃ licet: q2 nullum spirituale locatur: et sic non contradicit.s.ca.proximis, nec rubrice. Dicunt doc.q quandoq3 designat viros ecclesiasticos.lxiij.di.c.j.vij.q.i.scire. Quãdoq3 dicitur ecclesia mater, qñq3 filia, quandoq3 vxor. Quod dic vt not.lxviij.di.quorum vices.

¶ Scd̃o glo.opp.q hec decre.non competenter ponatur sub isto tit.q2 titulus prohibet, et capitulum permittit locationem: imo cõpetentius staret sub titulo de iureiurando, vel de locato. Sol. Dicit q permittitur hoc, ne videatur per titulum prohibita: q2 ecclesia sub annuo censu prohibeatur. Et ideo dicit Hostien.quod prima, et scd̃a decre.facit ad primam partem rubrice tertia ad scd̃am, et a regula prohibitiua excipitur materia capituli nostri. Subiungit tamen q religiosus nomine suo non potest tales formas recipere, nec possunt laicis concedi: vt.c.j. et ij.scd̃m instituta.s.ne cle. vel mo. et remittit ad Summam hui⁹ ti. et ibi in ver.potest igitur. Concludit q fructus ecclesie possunt vendi laico: sed alias est ibi puniendus, ne contingat ipsũ aliquid spiritualitatis attingere:

11 dic vt ibi. ¶ † Querit gl.quare potius prohibetur concessio iurisdictionis sub annuo censu, q̃ locatio fructuũ. Dicit q illi, qui iudicant, nihil accipere debent.in aut.vt iudi.sine quoquo suffr.colla.ij.cum ex officio suo ad hoc teneatur, et ex administratione, cum ep̃atus reditus ad hoc sunt deputati.sed hic locantur ipsi fruct⁹,

12 qui etiã possunt vendi. ¶ † Et primo quero quid si iurauit quis non expellere conductorem ante tempus an non obstante iuramẽto possit ipsum expellere, si non soluat: Dic q sic: q2 iuramentum habet tacitam conditionem, si soluat.ff.loc.l.quero.§.inter. Idem si conductor ante tempus sine iusta causa desinit, tenetur ad pensionem totius temporis.ff.loca.l.dominus horreorum.§.fin.secundum Uincen.&c.

¶ De magistris. Rubrica.

¶ Uiso quomodo spiritualia prohibentur pecunia concedi, vel recipi: est videndum de his, que instar habent spiritualium, sc3 de magistro, et licentia docendi. De prima pte rubrice habetur.xxxvij.di.maxime. et c.quibusdam.lxxxvi.dist.dudum.lxi.dis. missionem. et c.statuimus.viij.q.j.oportet. De secũda parte rubrice habetur. j.q.iij.vendentes cum capitulis seq. et repetitur in Sexto, et in Clementinis, &c.

1. ¶ Magistro pauperum debet ecclesia cathedralis prouidere de beneficio.
2. Pauperibus, qui a parentibus non iuuantur, discere volentib⁹ debet ecclesia cathedralis prouidere de magistro.
3. Magister pauperum non tenetur docere gratis alios non pauperes.
4. Pro docendi licentia non debet aliquid exigi.9.

5 Uendens licentiam docendi qua pena puniatur. nu.15.
6 Scholas quis non debet leuare, nisi petita licentia, ꝛ obtenta.
7 Scholares non possunt nisi repetitiones legum, nisi petita licētia, ꝛ obtenta.
8 Magister vnde dicatur, ꝛ quomodo potest habere fructū pro suo labore. nu. seq.
10 Beneficium est magistro scholarum pro pauperibus erectarū cōferendum ab ecclesia cathedrali.
11 Magistro est gratis danda licentia docendi.
12 Consuetudo vt pro docendi licentia aliquid detur, non valet.
13 Docendi facultas an possit alicui interdici.
14 Legendi licentia non est scienti deneganda, sed ignoranti.
15 Docendi licentia quare non debeat licitari, aut vendi.

Quoniam. Jo.an. suminat totum titulum ꝛ magis longa est summa, q̄ sit titulus: dic hoc capl'm dt: † Cathedralis ecclesia ꝓuidere debet de beneficio magistro pauperum, ꝛ eiusdem ecclesie clericos docere debenti: ꝛ licentiam docendi vendens, vel habilem ad docendum impediens est beneficio priuandus. h.d. Non diuiditur sm Jo.an. Tn̄ pōt dici ꝙ in prima magistro ꝛ scholarib⁹ prouidet. In scd'a factū reprehensibile inhibet. In tertia ꝯ faciētē punit. Secunda ibi: pro licentia. Tertia ibi: qui aūt. ¶ † Nota primo qd ecclesia tenetur prouidere de magistro pauperibus, ꝛ discere volentib⁹, qui opibus parentum non iuuantur. ¶ † No. ij. qd quelibet ecclesia cathedralis debet tenere magistrū, qui clericos eiusdem, ꝛ pauperes scholares gratis doceat: ergo alios non pauperes non tenetur gratis docere: vt. j. eodem. quia de quo dic vt ibi. ¶ † No. iij. ꝙ pro licētia docēdi non dz aliqd pretiū exigi: ad hoc non iuuat consuetudo. Hodie aūt per Clemen. est prouisum respectu expensarum fiendarū in assumptione magisterij: vt in cle. cum sit nimis. eo. tit. ¶ Not. iiij. ꝙ inhiberi nō debeat, q sit idoneus in docendo. ¶ † Not. v. penā vendentis licentiā docendi, vel inhibentis habili in docendo ne doceat, q2 priuatur bn̄ficio. ¶ † No. quod quis non debet docere, nisi prius petita licētia, ꝛ obtēta: ꝛ ideo vt quis vt doctor legere non debet, nisi prius licentia obtenta ab eo, qui potest: † ꝙ dt Abb. facit ꝯ seculares mittentes repetitiones nō petita pri⁹ licētia a doctore siue magistro suo. ¶ † Querit. j. gl. vn̄ dicatur magister. Dicit ꝙ a docendo, siue ministrando. ff. de ver. sig. l. quibus. ¶ † Colligit gl. ij. ꝙ magister debet habere fructū sui laboris: ꝛ dat simile in tutore. ¶ † Querit quale beneficium sit ei deputādū: Dicit ꝙ scd'm dignitatē suā, ꝛ scientiā: sicut aduocatus. ff. de var. ꝛ extraor. cog. l. j. §. in honorarijs. arg. s. de preb. de multa. ¶ † Querit. iij. gl. qd si exigat ptiū. Dicit ꝙ est restituēdū: q2 gratis est danda licētia docēdi: cū donū dicat: sicut. j. c. pximo. ¶ † Querit gl. alia quare nō vz consuetudo, vt pro licentia docendi aliqd exigat. Dicit q2 quasi simoniacū reputat exigere pecuniā sicut in sacris. alle. de simo. cū in ecclesie. ¶ † Querit an iusta causa subsistente possit iterdici alicui, etiā idoneo, facultas, seu potestas legendi. Inn. tenet ꝙ sic. Et per hoc dico ꝙ statutum Bononien̄. quo cauet qd alius, q̄ Bonon̄. nō possit legere de mane, est validū q2 factū ex iusta cā valet, vt Bonon̄. magis incitent ad studēdū: et sic ipsa ciuitas semp reperiat fulcita doctoribus ꝓprijs valentib⁹ nec habeat ire per mendicata suffragia aliorū forēsiū: ꝛ p hoc ipsi⁹ Res pub. augmentata fuit nō solū quoad cōmodū bursale, sed ēt quo ad honorem inestimabilem. ¶ † Querit gl. quare scienti non est deneganda licentia docendi: Dicit, q2 per consequens denegat doctrina ignorantib⁹, vt in fine q̄ dispēsare alijs teneat. xvi. q. j. reuertimini. Si vero non est idoneus, dt gl. ꝙ iuste pōt licētia denegari: q2 malorum doctorum doctrina mala est. i. q. viij. conuenientibus. ꝛ imperitus matheseos risui patebit. xxvij. dist. qui de mensa. q2 qui alios docet, ab alijs tunc doceri non debet. in aut. de sanct. epis. §. demū. ꝛ pena impediens habetur in tex. ¶ † Querit quomodo ecclesiasticus prefect⁹ impedit per vēditionē licentie docentis vel denegantis: Dic q2 expedit ecclesijs ꝙ boni clerici inueniātur qui possint prefici cure animarū: vt patet. in. c. si. ne cleri. vel mo. de eta. ꝛ qua. c. pe. Sed tales non possunt haberi, vbi magistri repellūtur: q2 vbi non est dare magistrum, ibi nec discipuli dari pūt: sicut alias dicitur, vbi nō est dare auditores, ibi nec doctores: q2 nemo inuito auditore, ꝛc. vt. vi. q. i. ex merito. de quo per beatū Hieronymum ad Rusticū. Glo. sequēs est literalis: quare eā per te vide ꝛc. Anto. de Butrio.

1 ☞ Ad magistrum constituendū prelato negligente vbi congrue potuit constitui, superior debet supplere.
2 Negligentiam inferioris supplet superior, quando est certum de negligentia. 7.
3 Obligans se ad penam audire certum magistrum, si non audiat, an penam incurrat.
Scholaris non potest se obligare ad penam audire certum magistrum.
4 Simoniacus an sit prelatus, qui dat licētiā eundi ad scholas, nisi prius recepto pretio. nu. seq.
6 A magistris quare non est aliquid exigendum pro licentia docendi, ꝛ exactum sit restituendum.

1 Prohibeas. ¶ † Pro licentia docēdi nihil exigi dz, vel pmitti, ꝛ exactū restitui, ꝛ pmissum reddi dz: ꝛ negligente inferiore prelato ad magistrum constituendum, vbi congrue cōstitui debet, superior supplere dz. h.d. ¶ No. primo qd p licētia docendi nihil est exigendū, vel promittendum. ¶ Scd'o no. qd exactum dz restitui. ¶ Tertio no. qd gratis acceptum, gratis est ꝯcedendū, ꝛ 2 soluendum. ¶ † Quarto no. qd superior supplet negligētiam in3 ferioris in magistro ꝯstituēdo. ¶ † Quero an obligās se ad penā audire certū magistrum, obliget: Dic qd nō obligatur. ff. de var. 4 ꝛ extraor. cog. l. si. ꝛ. l. j. §. proinde. ff. de li. ho. exhi. l. ij. ¶ † Quero an si prelatus dat licentiā eundi ad scholas, nisi prius recepto pretio, sit simoniacus: Quidam qd sic: q2 ipsa licentia spiritualis est, ꝛ pro spirituali cōpetit potestati: ergo est simonia. s. de simo. c. tua nos. Inn. dicit qd nō erat simonia, nisi turpe lucrum. Nō adducit ius, q2 forte nō habebat. Dicit Jo. An. qd ꝯdicit ei, qd no. j. c. pe. eo. ti. 5 ¶ † Quero an si reuocetur in dubium, an sit negligens inferior, ꝛ superior, ꝛ super hoc litiget, possit appellari: Dic qd sic. s. de in integ. rest. c. ij. Habet ergo locū tex. quando deuolutio potestatis nō reuocatur in dubium, nec causa rationabilis opponitur. ad hoc de 6 sup. negli. prel. c. si. ¶ † Gl. super verbo, promittatur. opp. dare licentiam pro licentia docendi est quasi simonie crimen: ergo turpitudo est ex parte dantis, ꝛ suscipientis: ergo datum repeti non potest: q2 in pari causa turpitudinis, potior est conditio possidentis. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. iij. Sol. Dicit Uin. qd hic restituitur non in fauorē dantis, sed in odiū suscipientis. Uel dic qd lz ex parte dantis nil dari debeat, tamē cum plus peccaret exigens, q̄ dans: igit Tan. dicit qd ex parte prelati fuit crimen cōcussionis Un̄ crimen ꝯcussionis est, quando aliquis ex aliqua ratione officij aliquid extorquet, sed non simonie crimen: q2 exigit in officio non spirituali. Uin. j. c. proxi. dicit quod est simonia si vendatur licentia docendi, licet non habeat curam animarū annexam: sicut si datur pecunia pro iudicato. j. q. iij. saluator. ¶ Colligit gl. ij. qd dicit bene notandum, qd authoritate huius canonis non solum quis hz exceptionem, sed etiam liberationis cōditionē. ff. de libe. lega. l. ei, cui fundum. Pōt etiā intelligi qd remittitur prouisio quasi nulla, q2 tur7 pis. s. de pac. c. vlti. cū simi. ¶ † Gl. vlti. colligit qd negligētiā subditorū in hoc supplet eps. alle. de cōces. preben. nulla. Dicit Jo. an. qd per hanc allegationem forte voluit gl. qd isto casu, ꝛ illo dentur sex menses illi, qui primo loco habet magistros instituere. Alij dicunt qd ad superioris arbitrium hoc refertur. Et dicit Jo. an. qd cum hec prouisio nō sit perpetua, sed tēporalis, satis eque minus tempus dabitur, maxime cum schola iam ordinata deficerent magistri morte, vel aliter. Putat tamen monitionem illo casu necessariam. Ad hoc de re iudi. c. ad apostolice. lib. vj. in glo. fi.

1 ☞ Consuetudo non excusat, vt pro licentia docendi aliquid exigatur, tanquam fundata super radice peccati. nu. 4.
2 Doctor, ꝛ quilibet magister, dicitur in dignitate constitutus.
3 Delinquere, aut peccare, turpius est viro in dignitate constituto quam ignobili.
5 Magistrorum, seu doctorum legētium quale esse debeat officium in docendo.
6 Scholas si quis velit erigere in personam propriam, nec alium licentiat, an debeat compelli.

1 Quanto. ¶ † Pro licētia docēdi pecunia exigi non debet etiā consuetudine inter2 ueniente. h.d. ¶ † Not. primo quod quilibet magister, 3 ꝛ doctor dicitur in dignitate cōstitutus. ¶ † No. secūdo quod ceteris paribus magistro turpius est peccare, quā alijs. 4 ¶ † No. tertio quod consuetudo fundata super radice peccati est irrationabilis, ꝛ non valet. ¶ Not. quarto quod licentia docendi ecclesiasticis viris debet esse libera, ꝛ gratuita, ꝛ sine aliqua mole5 stia concedi. ¶ † Glo. in verbo, idonei. dic in fi. ꝛ debent studere vt sint subtiles, ꝛ in interpretando copiosi: vt patet. C. de profes. l. j. libro. xij. Item coaptare se debent ingenio discentium. viij. q. j. opor6 tet. nec debent arroganter docere. xlvj. dist. de hoc. ¶ † Glo. super verbo, promittantur. querit quid si velit quis regere scholas in personam propriam, ꝛ non liceat alium, an debeant compelli qui non sunt clerici illius ecclesie. Arguit quod non. xciiij. dist. aliud. Dicit quod credit quod nihilo minus tenetur dare licentiam. lxiij. dist. Ualentinianus. Idem Hostien. quia si cupiditas ipsum mouet, hoc est reprehensibile munus, aut inuidia: et tunc male. viij. dist.

viij.dist.qui contempta. Aut odium, vel alia corruptela:⁊ adhuc male facit.xj.q.iij.quatuor.Nam ⁊ si ipse sit valde idoneus,expedit vt collegam habeat.de offic.archipresbyt.c.ij.Et est potissima ratio,quia talis cum alio proficeret,qui cum ipso non proficeret: cum in hoc multum valeat amor magistri, ⁊ acceptus modus legendi.Iste ergo profectus non impediatur.

1 ☞ Magister vnus est in qualibet ecclesia cathedrali eligēdus.
2 Magistrum in theologia habere debet ecclesia cathedralis si sit sufficiens.
3 In magistrum cathedralis ecclesie an monachus possit eligi.
4 Prebenda vna vbi est magistro ecclesie assignanda,si collatio nō spectat ad ecclesiam,sed ad solum episcopum, debet tunc episcopus assignare illam.6.
5 Magistri an possint exigere pecuniam a diuitibus scholaribus.
7 Canonici an debeant alium eligere in canonicum,vacante prebenda,que magistro scholarium confertur.
8 Eligi an quis possit in canonicum sub conditione quod doceat.

1 **Quia nonnullis.** ¶ † In qlibet cathedrali ecclia,vel alia,q̄ sufficiens sit in facultatib⁹,dz a capitulo,vel maiori parte cum plato vnus magister eligi,cui redit⁹ vni⁹ prebende debent assignari.In metropolitana vero ecclesia vn⁹ theologus:⁊ si ad grammaticum,⁊ theologum non sufficiat,debet grāmaticus in aliqua ecclesiarum diocesis prouidere hoc dicit.Primo ponit concilium quod innouat,⁊ supplet,ibi nos.¶ No.duas causas,propter quas quis retrahitur a discendo,scilicet propter 2 doctoris inopiam,vel facultatem.¶ † No.secundo ꝙ in qualibet ecclesia sufficienti debet esse vnus magister in grammaticalibus: ⁊ talis debet eligi per capitulum,⁊ prelatum.¶ Not.tertio qḋ ecclesia metropolitana dz habere theologum,si est sufficiēs.¶ No. quarto ꝙ de reditibus prebēde prouidetur canonico nō existenti.Et no.istum casum,in quo quis reditus prebende tēporaliter 3 recipit.¶ † Quero an monachus possit eligi in magistrū.Dicit Hosti.ꝙ si se ingerit,repellit̄.q: eius officiū est plāgere.xvj.q.j.monachus.Si a suo superiore mittitur,⁊ ab illo,ad quē spectat.licentiat̄,admittendus est.xvj.q.j.moderamine.cum.c.seq.⁊ hic prosequitur allegādo pro ⁊ contra gn̄alia nihil specifice concludentia. 4 ¶ † In ꝟ.sane.quero qd si collatio p̄bende non spectat ad capl̄m, sed ad ep̄m solū.Dic ꝙ ep̄s assignabit.Si ad vtrunq̄,assignabit. Idem dicimus in assignatione prebende facienda a metropolitano theologo.Magistrum vero eliget vterq̄:vt.s̄.in tex,ibi prelatus cum capitulo Et est ar.qḋ collatio prebendarum de iure spectat ad capl̄m ⁊ ep̄m.Pōt etiā induci contrariū.de quo.s̄.de elec. cum in ecclesia.Quid si nec ecclesia metropolitana,nec inferior sufficiet Dic qḋ omnes simul sint colligēde,⁊ est faciēda ꝯtributio.ar 5 gu.de censi.procurationes.de sta.monac.in singulis.¶ † Querit gl.an magistri a diuitibus scholaribus possint pecuniam exigere. Videtur ꝙ non:quia si vult dici philosophus,debet spernere pecuniam exemplo Socratis.xij.q.ij.Socrates.Itē quia sciētia donum Dei est:ergo vendi nō potest.j.q.iij.non solum.Itē professores iuris licite recipiunt pecuniam,sed non exigunt.ff.de va.⁊ extraor.cog.l.j.§.est quidem.Dicit gl.ꝙ ille,cui competens beneficiū est assignatū,a diuitib⁹ potest exigere pecuniam:⁊ hoc non p̄hibetur ex hac litera:sed a clericis eiusdem ecclesie,vel a pauperibus,quia propter illos constituitur beneficium,⁊ non propter diuites:sed si ex honestate pōt omnibus seruire,bene facit,⁊ laudandus est:alias diuitib⁹ gratis suū laborem impēdere non tenetur. Si vero nullū beneficiū ꝯstituitur doctorib⁹,sicut Boñ.licite exigunt pecuniam:q: suis sumptibus facere nō coguut̄.s̄.de preseri. cū ex officij.cum simi.Si est iurisconsultus,ꝯsiliū iustum licite vēdere potest.xiiij.q.v.non sine.Nō ob.ꝙ sciētia est donū Dei:q: nō recipit pretium scientie:q: illa est inestimabilis margarita:sed recipit pretiū laboris:sicut testis,qui gratis debet testificari,⁊ tamē potest recipere sumptus.iiij.q.iij.ventris.Et index petit sumpt⁹, q gratis dz iudicare.s̄.de vit.⁊ ho.cle.cū ab omni.Licite ergo pōt petere collectā,cui beneficiū cōstitutum non est.Dicit Gof.ꝙ putat ꝙ magistri.⁊ nō nouitij,qui docent vt discant,debent recipere collectas,non tamen a pauperibus scholaribus,fin Gof.Hostie. dicit qḋ magister,qui non eget collecta,non potest collectam facere,licet recipere possit gratis oblatum.argu.j.q.iij.in templo.Si eget,a diuitib⁹ est ipsius inopia releuanda,p iura.s̄.alle.Et dicit Host.qḋ nunq̄ etiā pro sui sustentatione fecit collectam:⁊ qui non pro se,sed p alijs ista scripsit.Dic concludendo,nouitij facere non debēt.Antiqui,si hn̄t bn̄ficiū,nō possunt collectam recipere in loco vbi est bn̄ficiatus,seu ab illis de loco:⁊ ideo salariati hic nō debent collectā exigere a Bononiensib⁹:ab alijs sic:si sunt pauperes a diuitib⁹ Si non est salariatus,pōt exigere:si est salariat⁹,⁊ egeat 6 idē si nō egeat,gratis recipere pōt,sed nō exigere.¶ † Querit vltimo gl.quid si nō vacet prebenda:Dicit gl.ꝙ expectandū est,donec vacet,vel de cōi prouidebitur illi,donec vacet,secundū Vinc.⁊ Hosti.⁊ dabit quilibet de ecclesia tantum de suo,ꝙ faciat vnā prebendam.de his,que fi.a ma.parte ca.c.j.Non obst.de preben.c.pen. q: ibi loquitur,quādo fit defalcatio perpetua,⁊ ex priuata vtilitate:hic ad tēpus,scilicet donec magister rexerit,vel prebēda vacauerit,⁊ publica vtilitas,ex quo sic est preferenda priuate.s̄.de postu.prela.bone.j.Nam ⁊ sectio prebende fit ex causa.de preben.vacante.⁊ postea vacante prebēda recuperabit quisq̄ qḋ dedit,⁊ res 7 reuertet̄ ad suam naturā.ff.de pac.l.si vnde.§.pactus.¶ † Querit gl.ij.an canonici debeant vna prebenda vacante,que magistro cōfertur,alium eligere,cum magister nō sit canonicus,videt̄ qḋ sic, si numerus sit plenus.Patet,q: canonici lz iusta causa retineant fructus,nihilo minus debent eligere:alias eis currit tp̄s:vt eccle. bene.c.vt nostrū.maxime si numerus certus est,⁊ iuratus.In cōtrariū videtur:q: ipse electus nihil perciperet:⁊ spiritualia sine tēporalibus diu esse nō possunt,sicut nec ala sine corpore.j.q.iij.si quis obiecerit.Dicit gl.ꝙ canonici aliū eligere non debent authoritate huius cōcilij:nec dicuntur facere cōtra numerū,vel iuramentum: nec currit eis tēpus eligēdi beneficio huius cōstitutionis:quādiu ibi fuerit magister docens,⁊ habeat reditus beneficij:⁊ illud beneficium non dicitur vacare,nisi a tempore,quo ibi nō sit magister. Secus dicit,qn̄ ex causa reditus retinētur ad modicū tempus:q: 8 tunc electus modicū tempus habet expectare.¶ † Glo.querit an possit quis eligi in canonicum sub conditione,si doceat:Dicit gl. quod non:q: cessare debet omnis conditio.Sed si vacante aliqua prebenda,statuerunt qḋ idoneus esset prebende:non credit glo.ꝙ tunc esset simonia.s̄.de preben.significante.Dicit Host.quod cum doctrina,⁊ beneficium sint spiritualia,admitti posset talis pactio, sicut admittitur permutatio de spirituali ad spirituale.s̄.de rerū permuta.c.ad questiones.secundum Hosti.

1 ☞ Ad studia theologie debent prelati transmittere scholares collegij.
2 Theologus vnus est in singulis prouincijs tenendus,
3 Ad studia sunt mittendi dociles:⁊ qui dociles dicantur.9.
4 Docti splendent sicut fulgor firmamenti.
5 Canonicus quibus casibus percipit fructum prebende in sui absentia.
6 Studentes qui censeantur,vt scholarium priuilegio gaudeant.
7 Vendere an liceat canonicis studere volentibus fructus suarum prebendarum pro tempore quinquennij datis ad studendum.
8 Ab ignorantia an quis excusetur,ex quo non habet vnde discat.
9 Dociles qui dicantur.
10 Canonicus studens in theologia an percipiat quotidianas distributiones,
11 Ad studia transmissus canonicus a capitulo an percipere possit fructus prebende vltra quinquennium.
12 An necessitentur scholares petere licentiam percipiendi fructus prebende in absentia.

1 **Super specula.** ¶ † Prelati,⁊ capitula ad studia theologie scholares trāsmittere tenent̄,qui in absentia p quinq̄ annos reditus integraliter percipere possunt bn̄ficiorū: quibus non sufficientibus ad studij sustentationē,prelatus de necessarijs prouidere debet.Magistri vero q̄diu docent,integre beneficij reditus percipiūt.h.d.Primo corroborat conciliū.Secundo,prouidet super magistrorū paritate.Tertio,magistris,⁊ scho 2 laribus prouidet de reditibus in absentia percipiendis.¶ † Not. primo quod in singulis prouincijs tenendus est vnus theologus. 3 ¶ † Not.secundo qḋ capitulū,⁊ prelatus tenentur mittere scholares ad studium theologie,⁊ debēt mitti dociles,de quibus sit spes 4 qḋ addiscant.¶ † No.iij.qḋ docti splendēt sicut fulgor firmamenti.qḋ no.pro sermonibus doctorum.¶ Not.iiij.quod transmissis scholaribus per capitulum,vel prelatum si nō sufficiant sui reditus ecclesiastici,debēt prouideri de necessarijs per capitulū,⁊ pre 5 latum.¶ † No.quinto casus duos,in quibus quis reditus recipit integraliter,quādiu docet:⁊ iste est primus.Scḋs,quādo abest vt scholaris:quo casu percipit per quinq̄ annos.Ex quo not.qḋ in qnq̄ annis pōt quis esse doctor theologie.¶ Vltimo no.illud,qḋ 6 de vario,⁊c.¶ † Quero qui censeantur studētes,vt gaudeant priuilegio:Dic,existētes in studio generali.de cleri.non residen.tue.⁊ in scholis censentur esse,licet aliquādo diuertant ad ecclesiā Romanā,vel alibi stati; reuersuri.de peni.dis.j.diuortiū.Et nō tm̄ in studio morātes,sed etiam sciētie operā dantes,vt hi solū habeant hoc priuilegiū.xvj.q.i.generaliter.C.de epi.⁊ cleri.l.generaliter.C. de re mili.l.vlt.Item hoc priuilegiū habēt studētes in theologia, ⁊ in scholis,⁊ in domo.Si enim post reditum scholarū baccalaureū haberet in domo,qui ei legeret leges,vel canones,fraus fieret

huic cõstitutioni:⁊ sic põt fieri fraus cõstitutioni.c.super specula.
s.ne cle.vel mona.Hoc intellige,qñ principaliter ipse vacaret erga
studiũ aliud,quã theologie.Si aũt teneret sociũ in domo,q ipsi de-
clararet in iure ciuili,vel canonico q̃ñq necessaria ad ipsius eru-
ditionem,⁊ tunc sic in ipso vacaret: dicendum est ipsum gaudere
priuilegio:cũ isto casu hoc veniat accessorie ad declaratione ipsi⁹
7 iuris theologie. ¶†Querit an istis licitũ sit vendere fruct⁹ bene-
ficiorũ suorũ,quos habent recipere per quinquenniũ,per istũ tex.
Dic qd non,fm docto.An autem si vendat,successor teneat stare?
8 Dic vt notatũ fuit.s.tit.j.c.fi. ¶†Similiter quero an excuset ab
ignorantia nõ habens ex quo discat? Dicit gl.ij.q sic.xxxvij.di.§.
9 fi.ff.de iur.⁊ fact.igno.l.regula.§.j.deinde glo.est lr̃alis. ¶†Que-
rit gl.super verbo,dociles.qui sint dociles? Dicit gl.illi,qui sunt
habiles ad docẽdũ.Credo q stet ꝓprie,id est,qui sunt habiles do-
ceri:qꝛ hic loquit de scholaribus,nõ de doctorib⁹:⁊ scholares ha-
bẽt doceri.Dicit gl.q si reditus bñficiorũ eis nõ sufficiant,debẽt
supplere ꝓut sequit:hoc fatent doct.in missis a capitulis.Alij ve-
ro,q missi nõ sunt,solũ habent reditus bñficiorũ,fm Jac.⁊ Phil.
Dicit gl.qd hec decre.⁊ alie nõ seruant:frustra occupant mẽbra-
nas.Et dicit gl.q docibiles possunt petere vt suppleat qd eis de-
est,per hanc decre.quo casu ꝓcederet qd dicit Inn.de cõsti.cũ oẽs.
10 qd statur maiori parti. ¶†Querit glo.an studentes in theologia
percipiãt quotidianas distributiones? Dicit gl.q nõ.de preben.
11 licet.vbi de hoc. ¶†Gl.super verbo,ꝑ annos.querit an trãsmis-
si a capitulis percipiãt reditus solũ per q̃nq annos.Dicit gl.hic,
aut hec determinatio temporis q̃nq annorũ respiciat omnes pre-
cedentes,an vero solum proximos,qui nõ transmittuntur.Si te-
neamus q solum respiciat,vel referatur ad proximos:qd satis vi-
detur,cũ in hoc caplo nõ fiat mentio de illis:tũc dicit glo.q trans-
missi donec absentes erunt,ipsi volũtarie euntes solũ per q̃nq an-
nos habent.Si teneat q respiciat oẽs,tunc oẽs percipient solum
per q̃nq annos:qd videt per tex.c.inquisitionis.de app.⁊ sic resi-
det gl.Dic q docentibus donec absint debent reditus,nisi ex cã a
capitulis reuocent:absentibus vero vt doceant.Doct.non eligũt
qꝛ tex.loquitur indistincte de studẽtibus:intelligo de trãsmissis,⁊
alijs:nec refertur determinatio hec ad doctores,qꝛ illa habet suã
determinationẽ donec erunt in scholis.Forte non esset male dictũ
qd intelligatur solum de transmissis: cũ nulli clerico liceat abesse
ex iusta causa,etiam studij,sine licẽtia prelati:vt.c.relatum.de cle.
non residen.Sed dic vt procedat gl.q dꝫ intelligi de qualitercũq
transmissis,siue per prelatũ ⁊ capitulũ,vt in tex.siue per prelatum
tantũ.Dic qd procedit etiã in nõ transmissis,dũmodo licentiã ha-
beãt a suo prelato:vt in.d.c.relatũ.Pro hoc faciunt no.in seq.glo.
fm Host.Unum etiã forte posset dici qd illud,qd dictũ est de trãs-
missis,habeat locũ,nisi tale tempus fuerit prorogatũ per prelatũ
⁊ capitulũ:qꝛ tũc etiã vltra tp̃s hic taxatũ esset locus dispositioni,
⁊ vt fructus etiã deberent,⁊ necessaria,arg.huius tex.in scd̃o rñso.
Itẽ qꝛ ꝓrogatio intelligit facta cũ oĩbus qualitatibus suis:vt in
12 l.sed si manẽte.ff.de precario. ¶†Gl.super verbo,de licẽtia.querit
an necessitent scholares in theologia petere licentiã percipiẽdi re-
ditus in absentia.Dic q non:sed auctoritate cõstitutionis habẽt
licentiã generalẽ.lxxx.dist.non debere.cum simil. Executio tamen
est impetranda,si capitula hoc nõ faciant: qꝛ parũ prodesset iura
esse in ciuitate,nisi essent,qui ea exequerentur.ff.de origi.iuris.l.ij.
§.post originem.Hoc dicit Hosti.nisi referat questio q nõ sint do-
ciles:qd fieri põt.Et si prelatus ⁊ capitulum super hoc cõtendant
est expectanda licentia superioris:alias ire posset inhabilis ad di-
scendum,cõtra mentem,⁊ verba istorum iurium:⁊ obstaret etiam,
secundum eum, nimia multitudo.Ad idem.s.de cleri.non resi.c.
pen.Glo.vltima est literalis,⁊c. Anto.de Butrio.

¶De Judeis,⁊ Saracenis. Rubrica.

¶Uiso de his,qui spm̃ sanctũ vendẽdo ꝑ simoniã blasphemant,
videamus de his,qui dehonorant Deũ male colẽdo:⁊ ex quo erat
tractaturus de his male colẽtibus,subiunxit de eorũ seruis ꝓprie:
vt q sunt in domo,⁊ dño.Et distinguunt a liberis,de q̃bus.j.c.j.⁊
ij.⁊ vlt.⁊ de famulis,q seruiunt,lꝫ serui nõ sint,sed liberi,de q̃bus
j.eo.Judei.⁊.c.ad hoc.⁊.c.⁊ si Judeos.De prima,⁊ scd̃a parte ru-
brice.xxiij.q.viij.v.⁊.vi.per totũ.xxviij.q.j.Judei.⁊ quatuor.c.seq.
⁊.c.si quis.xlv.dist.qui syncera.De Saracenis habetur.xj.q.iij.ad
mẽsam.De seruis habet.liiij.dist.mancipia.cum duobus cap.seq.

1 ☞Si seruus a Judeo emptus cã mercimonij factus est,vel fieri
desiderat xp̃ianus,pro.xij.solidis redimitur a quocunq.nu.4.
2 Seruus redemptus videtur ad ingenuitatem, vbi liber natus
non est.
3 Cum Judeo an possit Christianus habitare.
4 Seruus an dicatur homo liber emptus,⁊ redemptus per Chri-
stianum a Judeo.
5 Seruus redimentis an sit mancipium a Judeo redemptum.
6 Redemptores Christianorũ si plures cõcurrãt simul,quis sit pre-
ferendus,⁊ quomodo ostiatim põt peti pretium redemptionis.

1 PResenti. ¶†Si seru⁹ empt⁹ a Judeo cã mercimonij , factus est, vel
fieri desiderat xp̃ianus, pro.xij.solidis redimit.
h.d.Primo ponit cõstitutio bimẽbris,scꝫ de ba-
ptizato,⁊ baptizare volẽte.Scd̃o eius cã ibi:qꝛ.
¶No.j.qd nõ est licitũ Judeo habere mãcipiũ.
¶No.ij.q redimit seruus xp̃ianus effectus,vel effici volẽs,a quo-
cunq.xij.solidis.⁊ sic tex.non dicit se ipsum redimat,cũ ipse nihil
habeat:vt.l.ij.C.de seruis expor. ¶No.tertio illud,qꝛ nephas ⁊c.
2 ¶†Opp.qd quis redimi nõ põt ad ingenuitatẽ:qꝛ ille proprie dr
ingenuus,qui liber nascitur.Insti.de inge.in prin.Sol.Redimit
ad ingenuitatẽ,vt quasi ad cõmodũ ingenui seruire nõ teneat,nec
3 ius patronatus in eo retineat ab illo,qui ipsum redimit. ¶†Gl.
querit an xp̃ianus possit cũ Judeo habitare? Dicit gl.q nõ,sed in
agro,vbicũq Judeus nõ moratur,bene illi põt seruire: vt in.c.se-
4 quẽ. ¶†Opp.gl.ij.qd nullo dato pretio capiatur in libertatẽ mã-
cipium xp̃ianum.j.eo.c.vlt.Sol.Hoc hꝫ locum in seruo empto cã
mercimonij.Uel intellige,qñ venalis intra tres mẽses fuit expositus.de quo in.d.c.fi.Dic pro declaratione gl.⁊.c.q aut seruus est
vernaculus,id est,natus ex ancilla Judei:⁊ statim declarata volũ-
tate efficit liber:vt.l.Deo nobis.§.his aũt.C.de epis.⁊ cle.Aut est
emptitius:⁊ tũc si tpe,quo Judeus eũ emit,erat iam xp̃ianus,em-
ptio fuit nulla,⁊ nullo dato pretio liber efficit:arg.l.vnice.C.ne Ju-
dei xp̃i.man.⁊.liiij.dist.mãcipia.Aut tpe emptionis nõ erat xp̃ia-
nus,sed post factus est,vel fieri desiderat:⁊ subdistingue q aut em-
ptus est cã seruitij:⁊ efficit liber,nullo dato pretio:⁊ in libertate est
capiẽdus,statim declarata volũtate: vt.c.fraternitatem.liiij.dist.
Aut est emptus cã mercimonij:⁊ tũc si exposuit ipsum venalẽ in-
tra tres mẽses,debent solui Judeo.xij.solidi: alias si nõ exposuit
ipm venalẽ,fit liber,nullo dato pretio:vt hic,⁊ in.c.fi.j.eo.Et qd di-
ctũ est de Judeis,idẽ de Paganis,⁊ Saracenis:q̃q Hugo ꝯ,vt
5 habet.liiij.dist.hoc aũt.vbi de hoc plene in gl. ¶†Quero an mãci-
pium redemptorũ a Judeo sit seruus redimẽtis? Dicit gl.qd nõ,
si restituetur pretium redimenti,⁊ sic est liberatus.Insti.de no-
xa.acti.§.dñs.Uel si non põt habere pretium,ei seruiet tm̃,qd ser-
uitium cõpensetur cũ pretio:⁊ postea erit liber.C.de capti.⁊ postli.
6 reuer.l.fi. ¶†Querit secundo ea.gl.quid si plures emptores eodẽ
tempore cõcurrant? Dicit gl.quod locus erit gratificationi.s.de
iure patro.cum autem.cum simil.Dicunt docto.qd idoneior ver
epm erit eligendus.ff.de popu.acti.l.si plures.fm Gof.ad hoc.j.de
procu.c.si duo.lib.vj.Dicit Jo.an.quod si vnus ad libertatem,al-
ter ad seruitium redimat,ille erit preeligendus,qui ad libertatem
redimit.Quid si nullus emptor appareret? Dicit gl.quod nihilo
minus erit liber , ⁊ ostiatim querat pretium.ff.de manumis.l.iiij.
§.si quis autem.Aut pro pecunia operas prestet : vt dicitur in.l.
prealleg.ff.de capti.l.fi.⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞Judeus non potest habere Christianum in seruitium.
2 Ascriptitium transferre non potest Judeus de loco ad locum.5.
3 Ascriptitij an repellantur ab actibus legitimis,⁊ ordinibus.
4 Seruitus quomodo ex tempore acquiratur.
5 Seruum non potest dominus vendere,⁊ in aliũ locum transferre.

1 MUltorum. ¶†Judeus Christianũ in serui-tium habere non põt.hoc primo.
In ascriptitiũ vero habere põt.hoc scd̃o dicit.Scd̃a
ibi:hi vero. ¶No.j.q Judei nõ possunt habere man-
cipia xp̃iana. ¶No.ij.q Judei possunt habere ascriptitios,dũta-
men sibi nõ imponant seruitia vltra iuris debitũ. ¶Not.iij.q in
ascriptitijs Judei hñt illa iura,que hñt alij in alijs ascriptitijs.
2 ¶†No.iiij.q Jude⁹ ascriptitiũ trãsferre nõ põt de loco ad locũ
⁊ si trãsferat,ꝑdit ius,qd habebat in seruo.Et qd ascriptitij sunt
3 liberi,gl.alleg.cõcor. ¶†Quero an ascriptitij repellant ab actib⁹
legitimis? Dicit gl.q non:qꝛ sunt liberi:arg.ff.de testi.l.j.Et hoc
est verũ:ad ordines tñ nõ admittunt,nisi de licẽtia dominorũ.liiij.
dist.si quis obligat⁹.Per predicta dicũt docto.qd testari pñt.De
quo in Spe.de instr.edi.§.cõpendiose.post princip. ¶Opp.in gl.
fi.qd imo possunt ad ordines ꝓmoueri ascriptitij.liiij.dist.si ser-
uus.Sol.Sunt ad ordines promoti:sed nihilo minus seruire te-
nentur dño:vel non tenet qd ibi not.per.c.c.dist.⁊.c.quicunq.fm
4 docto. ¶†Gl.super verbo,adheserunt:colligit arg.qd ex tempo-
re seruitus acquiritur,sicut hic:qꝛ consueta seruitia prestari debẽt
xviij.q.ij.seruitiũ.cum simil. ¶Opp.glo.qd tempore nõ queritur
seruitus.j.q.j.nullus.Gl.remittit de consti.c.fi.⁊ de censi.peruenit.
Deinde gl.colligit qd ex tpe aliquis efficit ordinarius.liiij.dist.ge-
neralis.cõtra qd oppo.C.de prescrip.que pro lib.l.fi.Dic qd ibi in
seruitute

servitute: hic in ascriptitio. Tamen dicit Hosti. quod contrarium procedere potest in eo, de quo pot. fieri fides. dicta aut. s. in eo, de quo non pot. fieri fides. ¶ † Gl. super verbo, imputet. querit de intellectu litere, seu ver. quod si quisquam. Dicit glo. quod intellectus illius litere est, quod si Judeus transtulit colonum ad alium locum, vel ad aliud servitium, sibi habet imputare: quia hoc ipso amisit ius colonatus, quod habebat in illo loco: & colonus liber erit ab illo iure, sicut est in colono liberi hominis. Nam si dominus velit vendere servum, & transferre ad alium locum, non pot. eo invito. C. de agri. & censi. l. si quis prediu. Vel si velit dividere aliquam agnationem colonorum, vel affinitatem, transferendo ad alium locum, reintegrandi sunt. C. communia utriusque iudi. l. possessorium. cum simil. Inducitur decre. in argu. quod si quis transferat pedagium ad alium locum, amittat ius pedagii. de quo in Summa, de censi. §. ex quibus causis. secundum Hosti. Anto. de Butrio.

1 ☞ Prohibitis futuris, censentur permissa preterita.
2 Synagogas novas facere non possunt Judei.
3 Synagogas antiquas corruptas an possint Judei edificare.
4 Synagogas novas an possint extruere Judei de licentia episcopi.
5 Synagoga quid sit, & in quo differat ab ecclesia.

1 **IUdei.** No. † quod lex inhibens nova, permittit antiqua: & sic cum ius vetat in futurum, permittit in preteritum. ¶ † No. quod Judei novas non possunt facere synagogas, antiquas tamen retinere possunt. 3 ¶ † Querit gl. quid si antique corruunt, an possunt illas noviter edificare? Dicit gl. quod sic: non tamen possunt ampliores facere. ff. de no. ope. nun. l. j. §. opus novum. Facit glo. quod si de instrumento solui debeat gabella, quod si instrumentum reficiatur, solui non debeat gabella: secus si aliquid noviter addetur. 4 ¶ † Quero an Judei novas synagogas in nova civitate erigere possint de licentia epi.? Dicit Egid. quod non. 5 † Quare aut synagoga dicatur congregatio, & ecclesia convocatio. Dic quod primum peccatoribus convenit, qui ratione carent & greges dicuntur, qui congregantur. Secundum convenit hominibus, qui ratione utuntur. De quo per Archi. de conse. dist. j. ecclesia.

1 ☞ Parasceue quid significet.

1 **OUia.** Breve est. ¶ † Quero quid est dictum parasceue? Dic quod est sexta feria: que sic appellatur, quia Judei ea die, que sabbato erant necessaria preparabant: & dicitur quasi preparatio, & paratus escarum, secundum Papiam &c.

1 ☞ Judeis & Saracenis servire non debent Christiani in domo.
2 Christiana mancipia habere non possunt Saraceni, vel Judei.
3 Habitatio sola continua cum Judeis est Christianis prohibita. 6. 8.
4 Judeorum ad fidem conversorum bona quesita ante conversionem non sunt eis auferenda. 5. 9.
7 Conversus ad fidem debet esse melioris conditionis, quam Judeus.
Succedere an possit Judeus conversus in bonis sui avi.
8 Judei in quibus prohibentur cum Christianis participare.
9 Bona sua iuste acquisita retinent Judei ad fidem conversi.
10 Judex secularis potest compelli per ecclesiam ad iustitiam ministrandam.
11 Servos ad fidem conversos retinent Judei conversi.

1 **IUdei.** ¶ † Excommunicari debent Christiani, qui in domo serviunt Judeis, vel Saracenis. hoc primo. Et etiam seculares principes, qui Judeos baptizatos bonis suis spoliare permittunt. hoc 2 secundo dicit. Secunda ibi: si qui. ¶ † Not. j. quod Saraceni, vel Ju3 dei non possunt habere mancipia Christiana. ¶ † Nota. ij. quod sunt excommunicandi habitantes cum Judeis: & sic sola habitatio continua 4 cum Judeis prohibita est Christianis. ¶ † No. iij. quod Judei bona ante quesita tempore, quo erant Judei, possunt retinere, eis factis Christianis. ¶ Not. quarto quod melioris debet esse conditionis ad 5 fidem conversus, quam Judeus. ¶ † No. quinto penam illorum, qui non permittunt Judeis conversis ad fidem sua bona, vel heredi6 tatem retinere, vel ab eis ablata non faciunt restituere. ¶ † Opp. gl. j. quod licitum est cum Judeo, vel Saraceno morari. j. eo. quam sit. Solu. Est verum, ut ipsum convertat, & ut ei predicet: sed aliter non, ut serviat, ut hic. Non obstat prima ad Timo. vj. c. Si qui servi sunt, sub iugo etiam infidelium, dominos dignos arbitrentur. ij. Petri. ij. Subditi estote dominis, etiam dyscolis. Quia ad intelligendum secundum antiqua tempora, quando Pagani servos ad suos non trahebant ritus: hodie quia id faciunt, solvitur ius servitutis: cum etiam dissolvatur ius matrimonii. xxviij. q. ij. si infidelis. Vel trahitur illa authoritas ad illos, de quibus. s. c. ij. qui serviunt in agro. Interpretatur enim papa dicta Apostoli, et 7 Evangelia. xxiiij. q. j. iam nunc. ¶ † Quero in quo sunt melioris conditionis ad fidem conversi? Dic quod bona sua possunt recuperare ab illis, qui steterunt in Judaismo. Item quia conversi ad religionem transeuntes non excluduntur ut ingrati ab hereditate: ut in aut. de san. epi. §. antepe. in fi. exceptis feudis: ut in lib. feud. de illo, qui ar. belli. deposuit. c. j. Et an surdus vel mutus feu. petere potest. c. j. & si de feu. fue. contro. c. si clericus. & de beneficio femine. c. ex hoc. Quid si potestatem auferunt dolo. Dic quod eodem modo coercentur. de nat. ex li. ven. c. j. ¶ Quero de qua hereditate loquitur. De hereditate sibi delata ab avo, vel alio attinente, ex testamento, vel ab intestato. Sic igitur videtur quod ad fidem conversus retineat primam agnationem: nisi hoc intelligatur de hereditate ante dela8 ta, quam fuerit conversus. ¶ † Gl. super verbo, permittantur. opp. quod non possit ecclesia prohibere Judeos habere mancipia Christiana: quia nil ad ipsam: de his, que foris sunt non iudicat ecclesia, penitentiam infligendo: iudicat tamen infligendo, Christianos ab eorum communione repellendo. xxvij. q. j. sepe. ne ab eis corrumpantur: ut ibi. Item repellit eos a legitimis actibus. ij. q. vij. alieni. & sic a testimoniis, secundum doct. s. de testi. Judei. & ab officiis publicis. liiij. dist. nulli. Et ne possint emere Christiana mancipia. Et enumerat quosdam casus, quos vide per te ibi: in archiepiscopatu. Dic, item compellit ecclesia ut usuras nobis reddant. de usur. post miserabilem. & c. quanto. Aut alia debita solvant. C. de Judeis. l. Romana. ut per habitum, & signum a nobis distinguantur. j. eo. in nonnullis. ut in concilio Vienneñ. de testi. cum Judei. Item non licet nobis ab ipsis, licet sint boni medici, recipere medicamina, vel cum ipsis balneare. xxviij. q. j. nullus. & c. omnis. secundum Hosti. qui re9 mittit in Summa, eo. tit. §. & in quibus graventur. ¶ † Oppo. tertio gl. quod non possint possessiones retinere. j. de usur. cum tu. Solu. Hoc intellige in possessionibus iuste acquisitis: in possessionibus non iuste acquisitis secus: ut. d. c. cum tu. Idem si essent furtive, vel violente. xiiij. q. v. si res. Nec obstat quod per baptismum omnia peccata delentur: quia illud procedit preterquam ad actiones alias competentes: ut not. xxvi. distinctio. de Judeis. s. de divor. gaude10 mus. in gloss. fina. &c. ¶ † Oppo. gloss. iiij. quod se non intromittat ecclesia ut compellat secularem facere iustitiam. de iudi. novit. qui filii sint legi. causam. Sol. Hic se intromittit favore fidei, de qua ad ipsum spectat iudicare, & de eorum accessoriis: & quia tales ad fidem conversi censentur miserabiles persone, secundum Ala. & de verbo. signi. super quibusdam. Vel potest in defectum iudicis secularis negligentis supplere, ut compellat ipsum ad faciendam iusti11 tiam. xxv. q. v. administrationes. cum simi. ¶ † Opp. quod omnia bona non sint restituenda conversis ad fidem. de epi. & cle. l. Deo nobis. Sol. Omnia habent preter servos, qui eos in fide prevenerunt: ut in contrario. Uxorem vero prius conversam recuperat, nisi iam sit alteri nupta. de divor. gaudemus.

1 ☞ Saracenis merces prohibitas deferentes Christiani sunt excommunicati, & rebus suis privandi, & capientium fiunt.
2 Gloria est, quem nuncupari Christiano nomine.
3 Auxilium dantes, & delinquentes, pari delicto illaqueantur.
4 Arma, vel lignamina Saracenis deferentes, qua pena puniantur. 8. 10.
5 Laicus subiicitur iudici ecclesiastico ratione delicti.
6 Confiscatis bonis laici virtute delicti cui fisco cedant.
7 Excommunicationis vinculum duplex potest in eadem persona concurrere. 16.
9 Manumissio quando videatur prohibita.
11 Arma portantes apud Saracenos in quo delinquant.
12 Armorum appellatione quid contineatur.
13 Arma ministrantes pugnantibus illicite, pro homicidis, aut vulnerantibus habentur.
14 Judex ecclesiasticus quo casu possit se intromittere de iurisdictione temporali.
15 Servitus est de iure naturali, gentium, aut civili, seu canonico.

1 **ITa quorundam.** ¶ † Christiani deferentes Saracenis merces prohibitas, vel in ipsorum manibus ministrantes, excommunicati sunt, & rebus suis privandi: & capientium fiunt. h. d. Primo ponit duplicem Christianorum excessum: quem secun2 do dupliciter punit. Secunda ibi: tales. ¶ † No. quod gloria est, quem nun3 cupari Christiano nomine. ¶ † Secundo no. quod delinquentes, & auxilium 4 dantes, pari delicto illaqueantur. ¶ † Not. penam deferentium arma, vel lignamina galearum Saracenis, & in galeis piratarum, vel Saracenorum navibus gubernationem gerentium, quia sunt excommunicati, & debent excommunicari, & bonis privari, & etiam efficiuntur servi capientium: & tales gubernatores adequantur pugnantibus in duello: ut. j. de pe-

5 nis.c.qđ in dubijs. ¶ †Quarto no. ꝙ ecclesia pôt disponere côtra laicum, ⁊ cognoscere de delicto côtra Christianû, iuuando infideles cômisso: ⁊ sic ad ecclesiam spectat defendere Christianos côtra infideles, vel eis auxiliû dantes. ¶ Quinto no. ꝙ ecclesia pôt pretextu delicti ecclesiastici imponere penam publicationis bonorû, ⁊
6 etiam seruitutis. ¶ †Sexto not. ꝙ vbi imponitur pena publicationis per ecclesiam contra laicû, fiscus non est camera ecclesie, sed
7 camera principis secularis, ꝗꝗ sit delictum ecclesiasticû. ¶ †Vltimo no. id, ad qđ allegatur, qđ excommunicatus pôt excommunicari: ⁊ sic in eadê persona duplex vinculû excommunicationis cô-
8 currere pôt. ¶ †Quero quid si ferrû sit portandû non intentione vt impugnentur Christiani: Dic qđ sufficit vt portetur, licet non hac intêtione vt impugnêtur Christiani: sed sufficit qđ impugnari possint: licet quidâ contra. Sed côtra eos est. j. eo. significauit. ⁊ iura alleg. in glo. ij. ¶ †Quero an isti serui effecti poterunt manumitti: Dic qđ non: vt. C. quib. ad li. procla. non li. l. j. ⁊ ij. de quo in
10 Spe. eo. tit. ver. sed nunquid. ¶ †Querit glo. ij. qr prima literalis, qua pena puniant arma ad hostes deferentes: Dicit gl. ꝙ capite debent puniri: vt. l. ij. C. que res expor. nô debent. ⁊. C. de commer. l. mercatores. Idem docto, in his, qui docent eos naues facere, cum
11 prius illius rei peritiam non haberent. C. de pen. l. fi. ¶ †Secundo querit, in quo dicantur delinquere portâtes arma ad Saracenos: Dicit gl. qđ ipsi sunt causa delicti côtra Christianos. Si enim nô essent ferentes, nô essent arma: ⁊ sic perempta causa, perimitur cau-
12 satum. ¶ †Querit quid côtineatur appellatione armorû: Dicit gl. qđ fustes, ⁊ lapides. de verborû. sig. l. armorum appellatione. l. ij. prealle. exprimit loricas, scuta, arcus, sagittas, spatas, gladios, ferrum factû, vel infectû, ⁊ generaliter cuiuscunqꝫ generis arma. l. cotem. loquitur de lapidibus necessarijs ad acuendû ferrum, ⁊ de
13 frumento, ⁊ sale, ⁊c. ¶ †Gl. super verbo, administrant. inducit tex. in arg. ad questionê vt pro homicida habeatur, qui pugnantibus arma ministrat, si fiat homicidiû. l. dist. si quis viduâ. xxiij. q. vlt. de homici. sicut dignû. §. illi etiam. Dicit Host. hoc verû, etiam si credat petere ad defensionê corporis. Et dicit diligenter considerandum causam petitionis, ⁊ armorû, ⁊ personarû qualitatem: ⁊ his consideratis, ⁊ an inquisierit de causa petendi, iudex, vel penitentiarius arbitrabitur negligentiâ causatam, vel diligentiâ, ⁊ probabilem ignorantiâ excusatam. xxvij. dist. §. fin. de cle. excom. mi. apostolice. ne cle. vel mo. clerici. ⁊ qđ ibi no. per Io. an. in gl. dicût qui-
14 dam: ⁊ no. j. de homici. ad audientiam. ⁊. c. Ioan. ¶ †Gloss. super verbo, priuatione. opp. qđ non possit iudex ecclesiasticus se intromittere de iurisdictione temporali: côtra id de iudic. nouit. ⁊ qui fi. sint leg. c. causam. ⁊ sic non pôt priuare laicû bonis. Sol. Dicit gl. qđ hic potest ratione delicti cômissi. Dic qđ delictum est de iurisdictione ecclesiastica, quando ab infideli delinquitur côtra Christianum, vel infidelem coadiuuando. Ad hoc. C. de epi. ⁊ cle. authen. clericus. Vel hin Gof. ostendit papa quid facere debeat, secundû eum
15 princeps secularis. ¶ †Opp. glo. ꝙ seruitus sit de iure gentium. Sol. Est de iure gentiû, vt ibi de iure naturali. xxxv. dist. vj. Item de iure canonico. xv. q. vlti. c. cû multe. ⁊ hic. Itê de iure ciuili. In-
16 sti. de iure perso. §. pen. ¶ †Glo. fi. colligit notabile in tex. collectû. allegat côcor. ⁊ oppo. in ver. arg. qđ excôicatus non possit excôicari. Excôicare est extra ecclesiâ ponere: sed excôicatus est extra ecclesiam: ergo amplius poni non potest. ⁊ de his, que foris sunt, nô spectat ad ecclesiâ iudicare. ij. q. i. multi. cum simil. vi. q. iij. omnis. Itê arg. côtra. ff. de verb. obli. l. qui verbis. vbi si promitto tibi centum, ⁊ iterato secundo promitto tibi centum, non valeret secunda promissio. Sol. Sunt opi. Vna hin Melendum. sed bene excôicatus denûtiari. Dy. sic intelligit. Dicit gl. ꝙ excôicatus potest excôicari. Et si dicatur, quis est effectus secunde excôicationis: Dicit gl. ponderandû in excôicatione duplicem effectû, scilicet ponêdi extra ecclesiâ: secundus detinendi extra. Si ponderas excôicationem quo ad hin effectum operatur, non quo ad primû: vnde sicut ligatus vno peccato, pôt altero ligari: ita excôicatus pôt excôicari: ⁊ secunda excôicatio habet suum effectû eo absoluto a prima: ⁊ sic prima absolutio non habebit effectû propter secundâ: ⁊ sic non prodest prima absolutio, donec fuerit absolutus a secunda. de quo. s. de offi. or. ex parte. Host. dicit ꝙ excôicationis iuste ⁊ prime triplex est effectus. Primus, ꝙ declarat excôicatum a Deo separatum, qui separatus fuit propter peccatû. Secundus, vt a cômunione ecclesie separetur: ⁊ quo ad hos duos effectus excôicatus amplius nô excôicatur. Tertius, vt ab ombus catholicis sit exclusus, reputetur, ⁊ teneatur, donec fuerit absolutus. Effectus vero secûde est, etiam declarare illû, vt ex nouo delicto a Deo proiectû. Et idem de tertia, ⁊ quarta, ⁊ quinta. Vnde dicit tenendû firmiter qđ excôicatus difficilius resurgit, ⁊ gratiâ Dei recipiat, ꝗ alius peccator non excôicatus: ⁊ qđ orationes sue, ⁊ alia opera, que facit de genere bonorû, debiliora sunt, quâ in alio: ⁊ qđ angelus bonus sibi datus ad custodiam minus laborat in illo, ⁊ angelus malus plus potestatis habet in illo. Nam secundû sanctos vtitur illo homine, sicut asino, vel iumento suo rusticus. Itê virtus potestatis ecclesie, etiâ quo ad triumphantê, aliquid operat in ligando. Per predicta nô obstat ꝙ extra ecclesiâ positus nô possit extra ecclesiâ poni: qr pôt conseruari extra. Nô obstat scđo ꝙ nihil ad nos de his, que foris sunt: qr id verum de his, que sunt foris omnino: sed excôicatus omnino non est foris: vnde quo ad fidem pôt confirmari. Non obstat. l. qui his. ff. de verbo. obli. Vnde cû prima habeat hunc effectum, secûda nil potest operari. Secus in excôicatione, que potest ipsum confirmare extra, quo ad difficultatem dissoluendi, ⁊c.

1 ☞ Iudei possunt suas veteres synagogas in pristinum statum reducere, nouas autem non construere.
2 Nouum quid dicatur.
3 Iudei a quo videantur habuisse potestatem synagogas faciendi.

1 Consuluit. ¶ †Iudei veteres synagogas in pristinâ statû recuperare pñt, nouas aût côstruere non pñt. h. d. Et sunt due partes: scđa ibi. verum. ¶ Not. j. ꝙ Iudei non possunt nouas synagogas edificare. ¶ Secûdo not. ꝙ antiquas possunt reficere, ⁊ reedificare, dumtamen in pristinum statum, ⁊ formam reducant.
2 ¶ †Tertio no. quod id dicitur nouum, qđ addendo, vel detrahen-
3 do immutat pristinam formâ. ¶ †Quero a quo habeant potestatem habendi synagogas Iudei: Dicit gl. i. qđ Constantinus dedit libertatê ecclesijs, ⁊ Iudeos seruituti subiecit: postea Julianus Imperator ⁊ apostata dedit licentiâ Iudeis construendi synagogas, vt legitur in chronicis: ⁊ de Constantino habetur. xcvj. dist. imperialis. ⁊ de Juliano. xj. q. iij. Julianus. Hoc. dicunt qđ mors Christi subiecit Iudeos seruituti, ⁊ Constantinus vt executor de facto. Ad hoc. j. eo. ⁊ si Iudeos. per tex. alleg. in. ij. gl. Sequitur qđ episcopus posset restituere presbyterû a se depositum inuito patrono. de quo vide de rescrip. quâuis. li. vj. ad hoc de his, que fiunt a prela. cum apostolica. de feu. c. ij. ¶ Quero secûdo quare tolerantur Iudei in antiquis: Dicit Io. an. qđ ideo, quia ecclesia sperat conuersionem eorum, vt ad fidem facilius trahantur. xlv. dist. qui syncera. ⁊ qr ipsi vbiqꝫ parati sunt seruire, secundum Host.

1 ☞ In seruitio Iudeorum familiari esse non debent Christiani.
2 Habitatio promiscua quare est prohibita Christianis cû Iudeis.
3 Seruire Iudeis interpolatim an possint Christiani.

1 Ad hec. ¶ †In familiari seruitio Iudeorum Christiani esse nô debent. Et ponit causam ibi: quoniâ. ¶ No. j. quod mandatû iurisdictionis excitatiuum extenditur tantum ad iurisdictioni suppositos. ¶ Secundo no. ꝙ habitatio seruilis, vel causa nutriendi cû Iudeis Christianis est prohibita, a quo nutrire iudeos Christianis. ¶ Tertio no. qđ ritus Iudeorum nô concordat cum ritu
2 Christianorum. ¶ †Quarto no. quare promiscua habitatio Christianorû cum Iudeis Christianis est prohibita: ne scilicet ad Iu-
3 deorû trahantur ritus. ¶ †Querit gl. i. an Iudei Christiani possint interpolatim seruire Iudeis: Videtur qđ sic a côtrario. Qđ intellige prout dicit. s. eo. multorû. §. i. scilicet extra domû. In domibus vero nullo modo, prout. j. sequit. Dicit Host. ꝙ in. c. multorum. non reprobat mora assidua, vt dicunt gl. ꝙ si voluerit nutrire pueros: dicit gl. qđ est licitû: vt patet ex tex. a contrario dicit gl. qđ eadem prohibitio videtur etiam extra domû. j. eo. ⁊ si Iudeos.

1 ☞ Baptizandi sunt Iudei voluntarij, sed non inuiti. 8.
2 Fides debet creari in voluntate libera, ⁊ non coacta.
3 Iudei supponuntur iudici seculari, ⁊ nô sunt turbandi in suis festiuitatibus, nec in eorum cemeterijs inuadi a Christiano. nu. 5. 10.
4 Seruitia non sunt a Iudeis inuite, ⁊ iniuste exigenda.
5 Synagogas Iudeorum non debent Christiani inuadere. 9. 13.
6 Baptizari an possint filij Iudeorum, inuitis parentibus.
7 Furtum Christiani in personam, vel res Iudei an puniatur.
10 Cemeteria an possint habere Iudei.
11 In sepulturis an possit pecunia poni.
12 Sepulcra effodientes qua actione teneantur.

1 Sicut Iudei. ¶ †Iudei volûtarij baptizandi sunt: inuiti cogêdi non sunt, nec sine iudicio puniêdi, nec spoliandi, nec in suis festiuitatibus turbandi, nec ipsorû cemeteria violâda nec ipsorum corpora exhumanda. h. d. Partes patent. ¶ No. j. qđ non debent Iudei compelli inuiti ad baptizandû: ⁊ sic beneficium
2 etiam Christianitatis nô confertur in inuitum. ¶ †Secundo no. ꝙ fides debet creari in libera voluntate, ⁊ nô in coacta. ¶ Tertio not. ꝙ occidere, vel vulnerare, vel alias in persona, vel bonis mo-
3 lestari, non debet Iudeus. ¶ †Quarto no. ꝙ Iudeus suppositus est iudici

[illegible] iudici secularis: quod Judei nō sunt turbādi in suis festiuitatib⁹, 4 [illegible] licitus, ⁊ alijs nō nociuis. ¶ † Quinto no. ꝙ seruitia inuite, 5 [illegible] inuiste nō sunt a Judeis exigēda. ¶ † No. in v. ad hec. ꝙ non dz Christianus cemiterium Judei inuadere, vel violare, nec corpora [illegible] pecunie effodere. ¶ No. penā ꝯ faciētē in tex. ex ꝑssam. Et attēde: qz si corpora sint exhumata armis, ⁊ agit criminalr, est pena capitis: si sine armis, est pena metalli, nec relegat: tū hoc scdm qualitatē psonarū intellige: vt. l. vlt. ff. de sepul. vio. Si vero aliter sepulcra violent, alia pena imponit, vcz decē pōdo auri: vt. l. q sepulcra. C. de sepul. vio. de quo dic vt ibi no. Si autē ciuilr agat, est 6 pena centū aureoꝝ: vt. l. iij. §. si qs. ff. de sepul. vio. ¶ † Quero an filij Judeoꝝ possint baptizari inuitis parētib⁹: Dic ꝙ si sunt adulti, nisi elegerint baptizari, nō debēt baptizari. De paruulis tenet Jo. xxviij. q. j. Judeoꝝ filios. ꝙ inuitis parētib⁹ nō baptizabunt. Alij dicūt ꝙ cū Judei in filios nō habeāt potestatē, qz sunt serui Christianoꝝ. xxiij. q. j. sed qui. xxiij. q. viij. dispar. poterunt dñi sui Christiani eos reducere ad Christianitatē fortius, ꝙ vendere, vel donare, qd pūt, ⁊ merent, dūmodo nō ꝑpter parētes ad fidē cogēdos, sed ꝑpter pueros saluādos id faciāt. Et sic pōt ille canon intelligi. De quo p Archi. gl. v. di. q sincera. in prin. ⁊ ibi firmat hanc 7 vltimā partē. ¶ † Querit an auferētes pecuniā Judeo, si cōuincātur cū aliquo puniant. Dic qd sic: qz tenent restituere duplū: vt. l. 8 Christianis. C. de sara. ⁊ paga. ¶ † Gl. j. opp. ꝙ inuitus baptizet. de baptis. maiores. So. Cōpelli nō dz: si cōpellatur absolute, characterē nō recipit. Si cōpellat cōditionalr, characterē recipit ba- 9 ptismi: ⁊ cōpellēdi sunt vt fidē sic sumptā obseruēt: vt ibi. ¶ † Gl. due sequentes sunt lrales. Alia qrit qd si hūt malas ꝯsuetudines. Et dt ꝙ sec⁹: vt videbit. j. c. nōnullis. ⁊ eo. c. Judeos. Alias vo suas festiuitates Christianoꝝ ritui non detrahētes, vel fidē vituperātes 10 facere pūt. ¶ † Opp. ꝙ infideles non habeāt cemeteriū. ff. de sepul. vio. l. sepulcrū. Sol. Sepulcra hostiū religiosa non sunt, nec illud infringēs incidit in edictū. Judei vo nō reputant hostes. xxiij. q. 11 viij. dispar. ¶ † Querit gl. antepe. an pecunia sit ponēda in sepulcris: Dicit gl. ꝙ nō. ff. de reli. l. ⁊ si qs impediat. §. funeris eā. eū si. 12 ¶ † Quero qua actiōe teneat effodiens sepulcra: Dic ꝙ tenet sepulcri violati. ff. de sepul. vio. l. ij. §. si quis. Et scdm quosdā hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. j. Alij qd nō infamat, cū sit actio in factū: ⁊ in lege illa improprie ponit actio. Tene primā partē, p ea, 13 que habent in. l. infamē. ff. de publi. iudi. ¶ † Querit vlti. gl. quam penam imponet, an excōicationis, vel priuatiōis officij. Dicit gl. ꝙ erit in optione iudicis, quā istarū imponat, si non satisfecerit: ⁊ si iuste satisfecerit, nō punitur. alleg. iura. ⁊ dicit gl. qd est arg. ꝙ nō pro quolibet peccato debet eps sniam excommunicationis, vel suspensionis fulminare, excommunicare, vel deponere. Ad idem de elec. quod sicut. §. vlti. secundum doctores.

1 ☞ Predicantes Paganis fidem, indulgentias consequuntur.
2 Ad predicandum gentilibus quis ire non tenetur.
3 Alimenta potest a Paganis recipere, qui causa predicationis cū eis stat.
4 Predicationis officio non potest quis religiosus vti, etiā in Paganos, nisi requisita suorum prelatorum licentia.
5 Predicandi officium an possit esse quotidianum.
6 Cum Judeis existentes causa predicationis quos cibos recipere nequeunt ab ipsis Judeis.
7 Habitatio, vel comestionis conuersatio, quare est quandoq Christiano permissa cum Judeo.
8 Prandere, cenare cū Judeis quare non licet Christiano, nisi causa predicationis.
9 Conuiuiū quare potius vitamus cum Judeis, quā colloquium.
10 Fame an potius mori debeat Christianus, quam comedere de immolatis, ⁊ oblationibus factis idolis.
11 Predicandi licentia quare sit petenda prelatis, siue agatur de predicatione fienda paganis.

1 **Quam sit.** ¶ † Ponit duas indulgētias illorū, qui Paganis predicant. Scda 2 ibi: insuper. ¶ † No. j. ꝙ ad predicādū etiā gentilibus 3 qs ire non tenet, nisi de licentia pape. ¶ † Scdo no. ꝙ existētes cū Paganis predicationis cā, possunt recipere ab eis ci- 4 bos: qd alias non licet. ¶ † No. ꝙ religiosi, ⁊ alij clerici nō possunt vti officio predicationis, etiā circa Paganos, nisi requisita suorū prelatorū licentia. ⁊ etiā ea reqsita hoc sufficere non videt, nisi ipsa 5 a papa obtineat. ¶ † Quero an hodie sit cōcessum a iure officium predicādi. Quidā dicūt ꝙ sic, per hanc decre. exponēdo, cōcedim⁹, id est, cōcessum cause ostendimus. Hosti. dicit ꝙ hec cōcessio est de iure spāli. Dicebat enim Inn. olim licuisse cōicare Paganis: non 6 licere hodie sine licētia, ꝑp rationem, quā ponit gl. ¶ † Quero quā qualitatē habent tpe seruare vt abstineant a cibis. Dicit glo. prima ꝙ abstinere debent his diebus, ⁊ tpibus ab esu carniū, quibus fm canones est abstinendū. de quo de cōse. dist. iiij. de esu. ⁊ c. sab- 7 bato. cū simi. ¶ † Quero quare liceat cū talibus comedere: Dicit gl. qz alias nō posset eos lucrari, nisi secū loqui, ⁊ comedere liceret, 8 exemplo Dñi. xxiij. q. iiij. infideles. ¶ † Oppo. qd secūm nō liceat comedere. xxviij. q. j. nullus. ⁊ c. oēs. Sol. Cū Judeis non est licitū, vt ibi: cū Paganis sic, vt hic. Et ratio, qz illi discernunt cibos nostros a suis: vnde eorum cibis vti nō debemus, ne videamur inferiores illis. Pagani vero nō discernunt cibos. Sed dicit glo. qd hodie isti, ⁊ illi discernūt: vnde nō debemus comedere apud eos, nec ipsi apud nos, licet hoc non cōtineatur in verbis edicti, vt hic patet, ⁊ c. ad mēsam. sed quantū ad sniam eos vitare debemus. ff. 9 de peti. here. l. itē veniunt. §. ait senatus. ¶ † Querit gl. quare potius vitamus cōuiuiū, quā colloquiū. Ratio, qz loquēdo trahunt ad fidē, sed nō conuiuādo secū. Alia ratio no. in. d. c. oēs. fm docto. qz maior familiaritas in cōuiuio, quā in colloquio habet: ⁊ qz faci- 10 lius qs decipit inter epulas. xxij. q. iiij. vnde qsquis. ¶ † Gl. pen. oppo. ꝙ nō liceat comedere oīa, que apponunt ab infidelibus. j. q. iiij. §. vlt. Sol. Dicit gl. ꝙ omnia debent comedere, nisi fuerint idolis immolata: quo casu dz potius mori fame, ꝙ illa comedere. xxij. q. iiij. sicut sanctius. ¶ † Quero vlt. quare expectet licentia prelatorū. Dicit gl. ꝙ nullus pōt sibi assumere officiū predicandi, nisi ex officio sibi cōmisso, vel nisi habeat authoritatē prelati sui. de here. cū ex iniuncto. ⁊ c. excōicamus. §. qui vero. Et non sufficit licentiam petere, nisi obtineatur, vt hic. Ad hoc de conse. dist. j. nō opor- 12 tet. cum simil. ¶ † Opp. gl. de regu. licet. Dicit gl. ꝙ religio, ⁊ officiū predicandi habet se vt excedētia ⁊ excessa: qz vt in primo sufficit petere licentiam, in secundo non: ⁊ tamen secundum aduocat a primo: vt de sta. mo. qd ad Dei timorem. ⁊ hoc ideo, qz in predicante subest periculum ne corrūpat, vel inficiat proximum: vt in proximis turibus: qui timor cessat in profitente. ¶ Glo. oppo. de arbitris. cum olim. Dic illud propter formam arbitrij, quod obligabat ad consilium, non ad consensum ⁊c.

1 ☞ Redemptionē captiuorum nitentes tria iurare arctantur. 5.
2 Infidelium terram non licet Christiano visitare, nisi pro redemptione captiuorum.
3 Merces vetitas non licet Christiano ad Paganos transferre. 6.
4 Arma, aut ferrum an liceat Christiano portare ad Judeos, ad redimendum captiuos, etiam tempore treuge. nu. seq.
7 Treuga quid est,

1 **Significauit.** ¶ † Tria sunt dicta, que patent. Pro redimēdo captiuos licet ire Alexandriā iurantibus ꝙ nil deferēt subsidij: extra redemptionis articulū portans, vel mittēs merces prohibitas, etiā post treugam factam, excōicatus est. Ter- 2 tio dicit quod pacis appellatione nō venit treuga. h. d. ¶ † Not. ꝙ licitum est fidelibus adire terram infidelium pro recuperandis ciuibus captis, dum tamen non deferant merces vetitas. ¶ Secundo no. ꝙ aliquid cōmodi non debent deferre Christiani infidelib⁹ excepto articulo redemptionis. ¶ Tertio no. qd antequam detur 3 licentia merces deferendi, hi debent prius iurare. ¶ † Not. ex secunda parte penam deferentiū merces vetitas Saracenis etiam tempore treuge. Not. qd eadem pena inuoluitur non transferens in propria persona, sed per nuntium transmittens: ⁊ sic paria sunt per se, vel per alios facere. ¶ No. ex vltima parte quod etiam tem- 4 pore pacis, vel treuge nō est licitū infidelibus merces portare: nec per hoc euadit penam. ¶ † Gl. j. in prin. literalis. in fi. querit an sit licitum infidelibus portare ferrum, vel arma ad redimendos captiuos. Videtur qd sic, vt hic ex cōtrario. Dicit glo. non credit ꝙ possit, nisi requisita pape authoritate, ne aliquid fiat in fraudem. Primum tenet Inn. ⁊ Hosti. alle. ad hoc de sacrosanct. eccle. l. sancimus. de pigno. c. j. ad hoc. j. c. proxi. ibi: causa lucrādi. Ad hoc, qz alie merces portare possunt, dūmodo non sit guerra. Hoc dicit verum, nisi vēdant in articulo, qñ exercetur contra Christianos: sed propter redimendū captiuos videt hoc esse licitum. Gof. tenet gl. Jo. an. dicit quod ante factum consulendū est, cum glo. ma-xime qz infideles videntes hac cā merces posse portari, aliam redemptionem non vellent. Item haberent portantes velamen paratū post factū. Tene cum Inn. ⁊ Host. quasi necessitas illos excuset a pena 5 de sen. excō. inter. de iureiuran. verum. ¶ † Opp. gl. ꝙ non debeat exigi iuramentum: qz sufficere videtur pena excommunicationis. Dicit glo. quod exigitur a suscepto. xxvij. distin. de Syracusane. quoniam comm ruine debent occurrere prelati. xxiij. distinc. diaconi. Et ad maiorem cautelam exigitur iuramētum etiam a quo- 6 cunq. ¶ † Opp. quod euadant vinculum excommunicationis, ex quo treuga est facta. Sol. Dicit glo. qd non euadant: qz licet treuga sit facta, per hoc non est facta pax: vnde prohibitio propterea non intelligitur relaxata de mercibus prohibitis, secūdum Ber. ¶ Gl. super verbo, personis literalis. in fi. dicit hic Ala. qd etiam factū habendo incident in canonem. Qd dic vt. j. de sen. excō. cum

7 quis.lib.vi.¶ †Glo.vltima querit de ratione,ꝛ quid est treuga? Dic ꝙ est securitas personis,ꝛ rebus ad tēpus cōcessa.s̄.de treu. ꝛ pace.c.i.Et qui facit treugā non facit pacem,nec desistit a guerra,nisi ad tempus:qꝛ qui distulit,non in totum destitit.ij.q.iij.§. sed notandum.ff.de indi.l.destitisse. Et sic duo sunt intellectus. Unus,qd̄ qui iurauit nō ire cum mercibus,nisi pax fieret,si vadit tempore treuge cum mercibus prohibitis,est excōicatus,ꝛ periurus.Secūdus,ꝙ qui iurauit nō ire,nisi fiat pax,vel treuga,si tempore treuge vadit,excommunicatus est,sed non periurus,ꝛc.

☞ Excommunicati sunt,qui cum Saracenis tempore guerre habent commercium.
2 Mercimonium non debent Christiani habere cū Saracenis tempore guerre.4.
3 A papa factum,censetur factum ab ipso Deo viuente.
5 Statutum,seu constitutio noua,vbi eandem penam imponit,et reiterat,non videtur antiquam tollere.
6 Absolui a quo possint excommunicati ratione mercimonij,quod cum Saracenis habuerunt tempore mercimonij.

1 **Quod olim.** ¶ †Excōicati sunt,qui cū Saracenis tpe guerre habent cōmerciū,vel aliqd̄ eis prebent subsidiū.h.d.Primo excōicat.Scd̄o hortaꝛ illos,quibus scribit.¶ †Not.i.ꝙ 2 oēs sunt excōicati,qui hn̄t mercimoniū cum Saracenis,vel q aliqua eis tribuunt subsidia durāte guerra.¶ No.ꝙ qui per aliū facit,per se ipsum facere videꝛ.¶ †Tertio no.ꝙ id,qd̄ fit a papa,dr̄ 3 fieri a Deo viuēte.¶ Quarto no.ꝙ ab ecclesia ꝯ Saracenos licite 4 guerra indiciꝛ.¶ †Quero an intelligaꝛ tex.de oībus mercimonijs,an de vetitis tm̄.Quidā de vetitis tm̄:ꝛ hoc probant,qꝛ dicit qd̄ incurrat excōicationē illā:nō dicit istā.Alij indistincte intelligūt.qd̄ periculosum est:ꝛ esset necessaria declaratio,fm̄ Hosti.In no.vr̄ velle ꝙ tpe guerre oīa mercimonia sint ꝓhibita:cessāte guerra duret ꝓhibitio ī mercib⁹ vetitis,que faciūt subsidiū ad pugnādum,vel partiū ad dispendiū terre sancte.s̄.eo.ita quorundā.ꝛ.c. proxi.j.eo.ad deliberandū.Idem Gof.ꝛ hoc tene.¶ Oppo.glo.ꝙ decre.superflue imponat penā excōicationis:qꝛ hic erat imposita per cōciliū.Lateranen.Dicit gl.ꝙ nō est superflua:qꝛ talis erat li 5 gatus duplici excōicatione.¶ †No.gl.ꝙ vbi noua lex,eandē penā 6 imponit,ꝛ reiterat,non videꝛ antiquā tollere.¶ †Querit gl.quis absoluet tales? Dicit ꝙ epi eorū:qꝛ ex quo papa sibi non retinuit, alijs indulsisse vr̄.de sen.excō.c.nuper.qꝛ sibi reseruasset,si hoc non intēdebat.de preben.graue.de cri.fal.dura.in fi.Idē Hosti.quo ad sniam canonis:sed si ob hoc excōicati essent ab homine,vel ab alio vel eius superiore absoluendi essent.de offi.or.ad reprimendā.Hodie papa tpe,quo facit generales processus,saltem ter in anno eos excōicat:ꝛ sic sententia hominis ligati non absoluuntur hodie ab alio,quā a papa:imo difficulter eos absoluit.Et vide not.per Io. an.j.tit.j.excōicamus.§.sane.super.j.gl.vbi hoc idem notatur.

1 ☞ Nutrices,vel seruiētes Christianos Judei habere nō debēt.
2 Damnum suscipere ab eo,a quo prouenire debet auxilium,graue reputatur.
3 Arguere licet a prouerbijs.
4 Delicta quedam sunt detestabilia.
5 In die resurrectionis est recipiendum corpus Christi.
6 Patientes peccata committi,cum obuiare possint,indignationē Dei incurrunt.
7 Judeos nutrire non debent Christiani.
8 Serui reputantur Judei.
9 Judeos quid inducebat ad faciendum effundere lac in latrinam.

1 **Et si Judeos.** ¶ †Judei nutrices vel seruiētes xp̄ianas habere nō debēt cōtrafacientibus xp̄ianorū interdicitur cōmerciū.h.d.Primo ponit exordium.Scd̄o facti narrationē.Tertio prouidet.Quarto penā iubet imponi.Scd̄a ibi:accepimus.Tertia ibi:inhibemus.Quarta ibi:si vero.¶ No.totū proe 2 miū pro allegatione ꝛ proemio ꝯ vitiū ingratitudinis.¶ †Secūdo no.ꝙ graue reputatur inde detrimentū suscipere,vnde auxiliū 3 deberet prouenire.¶ †Tertio no.qd̄ licitum est arguere a prouer 4 bijs.¶ †Quarto not.ꝙ quedā sunt delicta intantū detestabilia, 5 que horribilia sunt non solū dicere,sed etiā cogitare.¶ †Quinto not.quod in die resurrectionis recipiendum est corpus Christi. 6 ¶ †Sexto no.qd̄ non solū peccata agētes,sed etiam patientes,cū 7 obuiare possint,indignationē Dei incurrunt.¶ †Septimo not. qd̄ Christiani hodie nō debent nutrire Judeos,nec eis famulari. 8 ¶ †Octauo not.quod Judei serui sunt,ꝛ homines liberi:ꝛ mors Christi nos liberos,ipsos seruos effecit.¶ Nono no.qd̄ qui excōmunicari non pōt directe,debet excōicari indirecte.Omnes glo. 9 sunt literales,excepta gl.que est super verbo,effundere.¶ †Quero quid inducebat Judeos ad faciēdum effundere lac in latrinā? Dicit gl.forte credebant corpus Christi descendere in stomachū, ꝛ incorporari:qd̄ est falsum.de conse.dist.ij.tribus gradibus.quia iste panis est cibus anime.C.distin.credere.Nec obstat secundum docto.C.dist.c.sacramentnm.qꝛ ibi sumendo se incorporat.id est, se ipsum de corpore ecclesie facit,secundum Vinc.

1 ☞ Judeo percutienti clericum interdicitur Christianorum cōmercium,donec satisfaciat.
2 Penam pecuniariam,ꝛ temporalem imponere potest ecclesia.
3 Judeus subijcitur ecclesie temporaliter prout contra clericum deliquit.
4 De iniuria clerico illata si non satisfaciat Judeus ad petitionem ecclesie,adeundus est superior temporalis.
Excommunicari videtur posse Judeus propter iniuriam clerico illatam.
5 Absolui nullus solet ante satisfactionem.
6 Pena quenam potest imponi Judeo pro iniuria Christiano illata.8.
7 De negligentia iudicis qualiter poterit constare.

1 **Postulasti.** ¶ †Judeus,q percussit clericū tēporaliter puniꝛ,vel interdicit ei xp̄ianorū cōmerciū,donec satisfaciat.h.d.Cōmunis diuisio.Scd̄a ibi:ad qd̄.in qua respondet distinguēdo. 2 ¶ †No.i.qd̄ ecclesia pōt imponere penam pecuniariā,ꝛ tempora 3 lem.¶ †Scd̄o not.ꝙ Judeus temporaliter est subiectus ecclesie, 4 prout contra clericū deliquit.¶ †Tertio no.ꝙ Judeo nō satisfaciente de iniuria clerico illata ad petitionem ecclesie,adeundus est superior temporalis:quo negligente,imponenda est pena excōica 5 tionis indirecte.¶ †Quarto no.ꝙ ante absolutionē est satisfacien 6 dum:ꝛ hoc regulare.ad hoc gl.alleg.cōcor.¶ †Quero que erit sufficiens pena? Dic pena fustigationis.de rap.in archi episcopatu. que regulariter loco pecunie surrogatur.Alia pena est.j.eo.ad li 7 berandam.¶ †Quero qualiter constabit de negligentia domini temporalis? Dic per assignationem termini iam elapsi.de offi.dele.irrefragibili,§.j.Imo scd̄m docto.isto casu poterit excōicari. 8 ¶ †Querit glo.j.que erit hec pena? Dicit ꝙ pecuniaria ad arbitriū iudicis.de offi.dele.de causis qꝛ spirituali pena ipsum punire nō posset,ex quo extra ecclesiam est:qꝛ nihil ad nos,ꝛc.ij.q.j.multi. Et per hoc patet,istos fenerantes excōicatos non esse,secundum doct.ideo non mandat illos absolui.Ad hoc.s̄.de iureiur.sicut.

1 ☞ Judei vtriusꝙ sexus in terris Christianorū debent ferre habitum,per quem exterius cognoscantur.
2 Habitus diuersitas distinguit homines.
3 Cum Judea non licet Christiano se commiscere scienter.7.8.
4 Error fictus,ꝛ captatus,non excusat quem a delicto.
5 Uestes splendidas non debet homo ferre in die lamentationis Domini.
6 Mater an possit esse cum Judeis ꝛ Christiana.
8 Copulam carnalem si Christianus contraxerit cum Judea qua pena puniatur.

1 **In nonnullis.** ¶ †Judei, et Saraceni vtriusꝙ sexus in terris xp̄ianorū debent ferre habitū,per quē exterius cognoscanꝛ.h.d.Primo in die passionis nō exeant in publicū,nec in cōtumeliā creatoris prosiliant.Scd̄a ibi: in melius.Ter 2 tia ibi:illud aūt.¶ †No.j.ꝙ ex diuersitate habitus distinguuntur 3 homines in fide.¶ †Secundo no.ꝙ Judeus delinquit in cōmiscē 4 do se cum Christiana,ꝛ Christianus cū Judea.¶ †Tertio no.qd̄ error fictus,ꝛ captatus nō excusat a delicto.¶ No.ꝙ Judei in ha 5 bitu distingui debeant a Christianis.¶ †No.ex ver.in dieb⁹.sunt clara.ꝛ no.ꝙ in die lamētationis Dn̄i homo non dꝫ ire splendide indutus:sic etiam in diebus orationū.¶ No.ꝙ per extrinseca cognoscunꝛ intrinseca:ꝛ vestis exterior demonstrat mentē interiorē. Ex vltima parte notabilia sunt clara.¶ No.ꝙ Judeus subditus est principi seculari.¶ Gl.j.tota literalis.vide eam.in fi.dicꝛ cleri 6 ci a laicis.de vi.ꝛ ho.cleri.cleric⁹.¶ †Gl.ij.querit an mr̄ possit esse 7 cum iudeis,ꝛ xp̄iana.Dicit gl.ꝙ nō.alle.xxvij.q.j.caue.¶ †Quid si ignoranter commiscentur xp̄iani cum Judeis,an sint excusati? Gl.ꝙ sic,dummodo nō sit affectata,ꝛ crassa siue supina ignorātia 8 in eo ꝙ Judea.allegat cōcor.¶ †Gl.super verbo,animaduersionis.querit que pena debeat imponi? Dicit gl.ꝙ imponetur pena pecuniaria,vel alia temporalis.Dicunt doc.ꝙ fm̄ leges pena est capitalis.in authen.vt non lugu.contra na.j.responso.§.j.colla.vj.

1 ☞ Judeum preponens publicis officijs punitur.

Officium

2 Officium habere non potest Judeus supra Christianum.
3 Lex quandoque innouatur propter abusum.
5 Fieri quod non potest directe, indirecte factum admittitur.
6 Judei appellatione non venit Paganus in materia statuti.
7 Ad solum quinam possint pro rebus illicite acquisitis.
8 Elemosyna an possit fieri de illicite acquisitis.
9 Usurarum occasione, vel alias illicite acquisita, an episcopus possit conuertere in reparationem ecclesie cathedralis.
10 Bona iniuste acquisita sunt restituenda ei, cui sunt ablata.

1 **Cum sit.** ¶ †Preponens Judeum, vel Paganum publicis officijs, per concilium prouinciale punitur, et preposito denegatur Christianorum commercium donec dimittat officium, et inde suscepta restituat. Prima pars constitutionem innouans olim prohibitam prohibet, et causas reddit. Secunda punit preponentem. Tertia punit prepositum. Quarta prorogat. Secunda ibi: si quis. Tertia ibi:
2 officiali. Quarta ibi: hoc idem. ¶ †Primo no. quod Judeus non po
3 test habere potestatem, vel officium super Christianum. ¶ †Secun
4 do no. quod propter abusum lex quandoque innouatur. ¶ †Tertio no. penam quandoque dantis officium Judeis super Christianis, et penam iudeorum assumentium: hec sunt in tex. expresse. ¶ Quarto not.
5 quod concilium prouinciale singulis annis celebrandum est. ¶ †Quinto no. quod Judeus indirecte ab ecclesia excommunicatur: et sic quod non pot fieri directe, fit indirecte, quando id, quod fieri non pot ex incapacitate patientis, secus fieri non posset iuris prohibitione. de priui.
6 nimis iniqua. ¶ †Sexto no. quod statutum in Judeo non extenditur
7 ad paganum, nisi expresse ad ius extendatur. ¶ †Quero an talis dispensatio inter pauperes Christianos possit fieri per presbyterum. Dic quod non, sed per episcopum tantum: quia hic est vnus casus de reseruatis episcopo scilicet subtractorum, vel male acquisitorum. Ad idem. C. de epi. et cle. l. nulli licere. et s. de testa. tua nos. et secundum Hosti. qui hoc no. j. de vsur. cum tu. Ratio est, ne talia per simplices sacerdotes imbursentur, vel appropriententur: et quia in maioribus, et dubijs est prouidentia diocesani adhibenda. de offi. archi. ad hec. Et quia generaliter habet episcopus dispositionem ecclesiarum sue diocesis. x. quod. j. regenda. et c. decernimus. Et tota diocesis dicitur sua parochia. j. de rapt. c. j. Fatetur tamen quod aliqui occupant hec hodie in animarum suarum periculum. Unde concluditur quod vbi tractatur de dispensatione subtractorum, vel male acquisitorum episcopus, et non alius, habet potestatem dispensandi. Cuius contrarium tenet Arch. j. j. de testa. c. ij. lib. vi. vt ibi refert Jo. an. vbi de hoc plene per eum in Nouella. Nam dicit Archi. quod talis dispensatio poterit fieri etiam per executorem deputatum ab ipso testatore episcopo irrequisito. Ad hoc dicendum mouetur primo per tex. illius c. ij. et poterit etiam fieri per ipsummet habentem, et obligatum ad restitutionem: vt. c. cum tu. j. de vsur. Ad hoc allegat. xiiij. q. v. c. pen. et. §. seq. et c. vlti. et alleg. alia infra. Ad istum tex. respondet quod loquitur in eo, qui merito est suspectus de erogatione. s. in indicio. Ad
8 c. non putanda. j. q. j. respondet † quod dicit quod elemosyna non est facienda de illicite acquisito: vt ibi no. Hug. Dicit Joan. And. quod vtraque opi. habet equitatem. Nam, dicit ipse, ex quo debens obligatus est ad illa incerta restituenda, si ergo illa restituit, prout disponit decre. cum tu. de vsur. scilicet erogando pauperibus, non apparet ratio quare non debeat esse absolutus, saltem ab onere satisfactionis. Et dicit Joan. And. quod hoc pure, et vere facientem habet pro absoluto in his, in quibus transit dominium. Et sic p hoc videtur equa, et bona opi. Archi. Tamen dicit quod in contrarium facit, quia per hoc erit facile vnicuique vitare onus restitutionis, dicendo se soluisse. Nec obstat si dicatur, ei non credetur, nisi faciat fidem: quia ex quo sequeretur absurdum, quod pro quolibet denario dispensando haberet necesse secum habere testes, vel notarium, qui de hoc publicum conficeret instrumentum. Jt. me experientia docet quod pauper recipiens viginti solidos confitetur se recepisse decem libras. et ideo dicit propter hoc opi. Host. fore equam: et dicit equam fore constitutionem eporum, qui reseruant per illam eis absolutionem incertorum, non tantum respectu peccati, sed etiam respectu satisfactionis. Tamen potest dici relinquendum hoc arbitrio superioris, qui considerata qualitate persone dispensantis, et considerata quantitate dispensandorum habebit arbitrari vtrum debeat stari di
9 cto, vel iuramento asserentis se dispensasse. ¶ †Querit an eps talia incerta dispensanda inter pauperes Christi possit conuertere in reparationem ecclesie parochialis? Jo. An. in predicto. c. ij. de testa. lib. vj. refert duos doc. disputasse hanc questionem: et positis allegationibus pro et contra, refert determinatum fuisse, quod si etiam indiget reparatione, nec facultates ecclesie ad hoc sunt sufficientes: potest fieri sine graui pauperum preiudicio: tunc potest eps hanc conuersionem facere: et hoc ante non, arg. c. pasce. lxxxvi. De quo dic vt ibi plene p eum. Jte hic posset queri inter quos paupes hec dispensatio sit fienda: de qua plene per aliquos in. c. cum tu. j. de vsur. et in. l. nulli. et in. l. si quis ad declinandam. C. de epi. et cle. et per Fre. de Senis in suo consi. xxxiij. et in preallegc. cum tu. de vsur. Inducitur hec decre. ad questionem quod quis teneatur plus prouidere in necessarijs extraneo catholico, quam patri heretico. de quo. xxx. dist. c. j. xlij. dist. quiescamus. lxxxvi. dist. non satis. Jn Specu. qui. fi. sint legi. ver. quid si pater. et per Host. in Summa de tempo. or. §. j. ver. quid si pater. et determinatur quod potius patri, cum hoc sit de iure naturali. de quo dic vt ibi. ¶ Omnes gl. sunt literales, excepta vltima
10 super verbo, pauperum. ¶ †Opp. quod iniuste ablatum non detur pauperibus, sed restitui debet illis, quibus est ablatum. de homici. sicut. de vsur. cum tu. Sol. Si persona est certa, a qua iniuste est ablatum, sine ex officio iniusto, ei debet restitui, vt in contrario: alias debet dari pauperibus, vbi persona est incerta, vt hic. Et dic secundum Jo. an. quod hic loquitur de iniuste excommunicato, quo ad exigentem et soluentem: quia hic loquitur de salario debito tali existenti in officio, quod non soluitur indebite quo ad solutionem: quia si isti non soluerent, soluerent alteri Christiano: puta si debentur forte centum filio in anno. Dicit tamen gloss. fin. quod plus punitur portans merces inhibitas: vt in. c. seq. si non est dubium, quia plus delinquit.

1 ☞ Arma Judeis ferentes qua pena mulctentur. nu. 3.
2 Penam pecuniariam soluere non valens luit in corpore. 5.
4 Arma dantes piratis qua puniantur pena.

Ad liberandam. Hoc concilium generale repetit concilium
1 Lateranen. 3. co. et addit penam imponendam tempore absolutionis sibi talibus. ¶ †No. j. penas ferentium arma vetita infidelibus, vel lignamina ad galeas, vel in naues piratis curam exercentium: quia sunt excommunicati ipso iure, et priuantur bonis, et efficiuntur serui capientium. Item qui non absoluuntur nisi perceptum, et tantundem dederint in subsidium terre sancte. h. d. ¶ Scdo not. quod excoicatus pot iterato excoicari. ¶ Tertio no. quod pari pena puniuntur facientes, et auxilium comparantium dantes.
2 ¶ †Quarto no. quod incapax pene pecuniarie luit aliter superioris arbitrio. vnde dicimus quod qui non potest in ere, luat in corpore.
3 ¶ †Opp. quod in duplum non puniatur, et quod in subsidium terre sancte hoc non expendatur. s. e. proxi. Solu. Hoc differt a. c. prexi. quia hic grauius delictum: ergo grauior pena. Ibi leuius, et ideo leuior pena, per iura que alle. gl. ¶ Opp. quod tantundem de suo soluere non possit: quia bona sua confiscantur, vt hic. Sol. Hoc procedit, quando bona nondum sunt confiscata, vel in ipsa confiscatione hoc fieri debet vel loquitur de bonis postmodum acquisitis: arg. j. de pen. felicis. §. verum. lib. vi. Uel penam hanc imponit ecclesia. precedente vero
4 imponit secularis curia, etiam secundum Jnn. ¶ †Quero an habeat locum pena in piratis contra Christianos tantum piraturam exercentibus. Dic secundum aliquos quod sic: secus si contra alios. Alij dicunt idem, si contra alios, cum non debeant pirate contra alios a Christianis instrui. Hoc non placet Jnno. per verbum sequeno, in dispendium terre sancte. Sed pot dici quod illud verbum, in dispendium, respicit clausulam, aut quibuslibet. ¶ Gl. super verbo, commercio, in tota literalis, non tangit nisi vnum recitandum, que sit ratio, quia tenetur portans arma vetita ad infideles, et tantundem de suo magis, quam vsurarius, cui sufficit restituere quod accepit. Gl. dicit quod hic grauius delinquit, quia fidem Christianam impugnat, ideo grauius puniendus. in aut. vt fratrum filij. in fine. colla. viij.
5 ¶ †Querit gl. pen. que erit sufficiens pena loco pene pecuniarie? Dicit gl. quia poterit subijci verberibus. xliij. q. vj. si reus cum simil. Alie glo. omnes sunt literales ac.

1 ☞ Officijs publicis non sunt preficiendi Judei, vel pagani.
2 In fructibus venditis Judeo colligendis non habet Judeus potestatem supra Christianum.

1 **Ex speciali.** ¶ †Judei, vel Pagani publicis officijs preficiendi non sunt: et si eis regalia iura venduntur, Christianus non suspectus ad illa iura colligenda preficitur. h. d. Jn prima regis culpa, et excusatio. Jn secunda contra vtrunque prouidet, ibi: mandamus. ¶ No. quod Judeus non est preponendus officio supra Chri-
2 stianum. ¶ †Secundo not. quod Judeus in colligendis reditibus, etiam si a superiore venditis, non debet habere potestatem supra Christianum: et sic secundum responsum secunde partis habet locum etiam in laicis: quod tenent hic doctores.

1 ☞ Emere non potest Judeus baptizatum, aut baptizari volentem.
2 Jn proposito existens equiparatur ei, qui est in actu perfecto.
3 Seruum emere licet Judeo causa mercimonij. 5. 6.

4 Mercatoribus in mercimonijs fauor est prestandus.
7 Emere non potest Judeus seruum Christianum.
8 Solidum quid significat.

1 **NUlli Judeo.** Se sumat:⁊ tria.facit.primo dictū ponit.Scdo mercatori puidet.Tertio prouisionē determinat.¶†Not.j. qđ Judeus nō pōt emere baptizatū,vel baptizare vo-
2 lentem.¶†Scdo no.ꝙ pari priuilegio vtitur existens in proposito,⁊ in actu perfecto.¶Tertio no.quod licet emere seruum causa mercimonij Judeo.Et no.cōtra pro quanto emi,si velit fieri,vel
3 factus sit xpianus.¶Quarto not.qđ seruū Christianū a Judeo emptum etiam mercimonij cā Judeus vendere tenetur infra tres mēses,si ille sit effectus,vel fieri desiderat Christianus.¶Quinto no.ꝙ seruū emptum non mercimonij causa,sed ad seruiendū,vel mercimonij cā,⁊ venalem nō expositum.intra tres menses compellitur Judeus ad libertatem perducere,etiā nullo pretio dato.Itē not.ꝙ prohibita emptione videt prohibita venditio,vel econtra.
4 ¶†Not.mercatoribus in mercimonijs fauorē deberi.Imo dicit Inn.de offi.dele.c.significantibus.ꝙ tales sunt persone miserabi-
5 les,quandiu sunt in mercimonijs sicut peregrini.¶†Oppo.ꝙ iste Judeus non debeat priuari suo seruo.de.c.Judas.xvij.q.iiij. Sol.Cōtrariū loquit in eo,qui mentiendo dicebat se Christianū, vt dominū priuaret dominio ipsius:qđ non lz,vt ibi.Iste autem
6 tex.loquitur in eo,qui nō mentiēdo hoc dicebat.¶†Quero quare non vendens intra tres menses,compellitur pro nihilo perducere ad libertatē:Dicit,q̄r presumitur ꝙ nō mercimonij cā emit, sed ad seruiendū:⁊ q̄r hec presumptio iuris,⁊ de iure est,nō admittitur probatio in contrariū.¶Quero a quo tēpore cōputabunt tres menses.Dic qđ a die serui empti,⁊ traditi.Insti.de re.di.§.p traditionem.secundū Host.Jo.an.dicit quod credit istos menses cōputandos a tempore,a quo petijt Christianitatē.Quid si alius ipsum cōpararet per tres menses.Dicit gl.qđ nō valeret emptio, ⁊ erit liber,nullo dato pretio,si scienter emit illum:si ignoranter, agat ad pretium,siue ad interesse,cōtra Judeum.ff.de contrahen.
7 emp.l.liberi hominis.¶†Quero quid si Judeus emat mancipiū Christianū.Dic ꝙ non valet emptio quo ad hoc vt emptor efficiatur dñs:sed quo ad hoc vt primus venditor perdat dominiū sic.C.
8 ne Christia.mācipia.l.vna.¶†Quero de qua moneta erat hic solidus.Dic de moneta,que est in vsu in loco.ff.de leg.iij.l.nummis. Dic hoc verū qđ solidū hic p aureo accipitur.Allegat.ff.de man.testa.l.cum ex falsis.ff.de inoffic.testa.l.papi.§.vlti.Et ad iura in gl.alleg.respondet secundū Abb.ꝙ loquitur de pretio ab homine posito,⁊ septuagintaduo faciunt librā.C.de suscep.⁊ arca.l.quoties.lib.xij.Colligit glo.ꝙ fauor fidei priuat quē seruo suo.Quādoq; filio.de conuersi.infide.c.fi.Quādoq; vxore.de diuor.c.gaudemus.⁊c.

¶De hereticis. Rubrica.

¶Viso de his,qui non baptizati contemnunt Christum,⁊ male colendo blasphemant:subiungit de his,qui post fidem,vel baptismum incidunt in heresim.Materia habetur.xxiiij.q.j.per totum. ij.q.iij.quia vero.vsq; ad fi.⁊.j.q.vij.xxiij.q.vij.per totum.Repetitur in sexto,⁊ in Clemen.⁊c.

1 ☞Fides nullam in se dubitationem recipit.
2 Hereticus censetur,qui de fide dubitat.nu.5.7.
3 Testis esse non potest infidelis.
4 Ignorantia super his,que sunt de fide,non excusat.
6 In fide veritatis quis dicatur errare.
7 Dubitans de fide quando dicatur hereticus.nu.5.

1 **DUbius.** ¶†No.j.ꝙ fides non recipit in se dubitationē,licet non supponat omnino certitudinem:⁊ sic inter dubiū,⁊ cer-
2 tum est dare mediū.¶†Secundo not.ꝙ dubius in fide est heretic⁹.¶Tertio no.ꝙ ille infidelis est,qui fidē veritatis ignorat:⁊ qđ ei nō est credēdum,qui est infidelis.¶Not.ꝙ incapax veritatis diuinorū,videt
3 incapax veritatis gestorū hominum.†Ex quo colligit gl.qđ infi-
4 delis non pōt esse testis:qđ not.¶†Not.qđ ignorantia in his,que sunt in fide,non excusat:de quo dic vt per Jo.an.ſ.de summa tri-
5 ni.super rubrica.¶†Oppo.qđ si hec decre.pcedit,quilibet homo est hereticus:q̄r nullus est quin quandoq; ex carnis stimulo reuocet in dubiū,an sit verū qđ sit alia vita.Sol.Dic qđ quedā est dubietas,que hz pertinaciam animi,⁊ deliberationē,⁊ placentiam:⁊ hec inducit heresim cōtra articulos fidei.Quedam est dubitatio, que procedit a scrupulo cōscientie:⁊ hec potius est pena,quā culpa,nec hz heresim,cum frequenter contra voluntatē accidat:imo ille,qui se bene firmat in fide,⁊ talibus motibus resistit,meretur, sicut qui resistit carnis stimulis.vi.dist.sed pensandū.⁊.c.testamen-
6 tum.ad hoc.xviij.dist.qđ dicitis.¶†Quero quis dicatur in veritatis fide errare,ita ꝙ ei nō sic credatur.Dic ꝙ ille,qui ignorat fidei veritatem,q̄r non est baptizatus,vel q̄r errat in articulis:vel etiam catholicus,qui ignorat veritatē negotij,de quo queritur.ſ.
7 qui ma.accu.pos.c.videt.de iur.calum.in pertractandis.¶†Querit gl.qñ dicatur hereticus ex dubio:Dicit gl.quando dubitat in articulis fidei:⁊ hoc est,q̄r saluus esse non pōt,qui contradicit alicui articulo in symbolo.Credo in deū:quibus per fidem solā adhibenda est credulitas:q̄r fides est de re nō visa.de peni.distin.iiij. in dono.C.de sum.tri.l.vlti.Et per fidem veritas est colenda.Gl. alleg.iura,que est clara.Vide ergo eam per te.

1 ☞Ab errore reuocare alium errātem tenetur quilibet Christianus ex debito fidei.nu.3.
2 Peccare videtur,qui non reuocat,vel ostendit peccatori suum errorem,ex quo potest.

1 **DUi alios.** ¶†No.ꝙ quilibet xpianus tenet ex debito fidei aliū Christianū ab
2 errore reuocare.¶†Scdo not.qđ non reuocans alterius errorem,cum pōt,assentire videtur eius errori,⁊
3 infidelis esse.¶†Quero de quo errore hic loqtur.Dic qđ de errore fidei,vt faciat ad titulum.Quid de pendēte:Dic quod idem,⁊
4 fortius quā in non dependēte.¶†Quero an quilibet teneatur alterius errorem reuocare.Gl.dicit qđ si peccatū est commissum,solus prelatus,⁊ superior tenetur ad errorem reuocandum.xxiiij.q. iiij.duo ista.Si peccatū est in fieri,tunc quilibet ad hoc tenet occulte tamen.ſ.eo.cum ex iniuncto.vbi de hoc.Doc.dicunt qđ in crimine heresis est speciale,vt etiam eo cōmisso possit quilibet reuocare ipsum:q̄r saltim semper respectu perseuerātie est in fieri.Dicit tamen Hosti.ꝙ iudiciaria correctio ad solū prelatum pertinet.Euāgelica vero ad omnes.Et sic dicit intelligenda iura alleg.in gl.⁊c.

1 ☞Hereticus perseuerans eternaliter damnatur.
2 Penitentia est admissibilis quo ad penam eternam,delicto etiam consummato.
3 Eleemosyne,vel martyria non prosunt peccatori.
4 Hereticus reputatur schismaticus.
5 Hereticus quotuplex est.
6 Bonum factum in peccato mortali proficit tātum ad temporalia.

1 **FIrmissime.** ¶†Heretic⁹ perseuerās eternaliter damnabit:nec prodest baptismus,eleemosyna,vel martyrium.h.d.Secunda ibi:omni.¶No.j.quod id dicitur firmissime teneri,in quo nullus habet scrupulus dubitationis.¶Secūdo no.ꝙ hereticus,⁊ schismaticus in fide non integratus sue ecclesie non incor-
2 poratus est damnatus.¶†Tertio no.ꝙ quo ad penam eternam
3 admittitur penitentia,etiam delicto cōsummato.¶†Quarto no.
4 ꝙ heretico non prosunt sacramēta,nec bone operationes,nec etiā martyrium ad salutem.Videtur a cōtrario ꝙ aliquid proficiat:⁊
5 sic bene operari non proficit,nisi virtuoso existenti.¶†Quero an schismaticus sit hereticus:Dic ꝙ sic:q̄r diuidit ecclesie vnitatem.
6 ¶†Quero gl.ſ.quotuplex est hereticus.Et l.declarat in fi.dic⁊ dicit heresis ab electione erroris:vel ab erro,erras:vel hereo,heres: q̄r nimiū adheret sue opinioni:vel ab ercisco,qđ idem est,qđ diuido:sicut dicimus familie erciscunde,id est,diuidende.Itē heretici possunt dici large gentiles,q̄r nō tenent articulos fidei,ſm quod omnes heretici.de quo.xxiij.q.iij.q̄r vero.Et proprie dicitur hereticus,qui nō tenet quatuor cōcilia.C.eo.l.quicūq;.C.de sum.trini. l.fi.Itē dicit hereticus,qui detrahit priuilegiū ecclesie,quo preest oībus.xxij.dist.omnis.⁊ q precepta sedis aplice pertinaciter transgreditur.xix.dist.nulli.qui decretalibus eplis contradicit,vel eas non recipit.xx.dist.de libellis.qui cōionem catholice ecclesie nō re-cipit.in aut.de priuile.dotis.post prin.col.viij.de quo per Hosti.in
7 Sūma,eo.ti.§.j.¶†Opp.gl.vlt.ꝙ proficiat heretico bene operari.xxij.q.ij.si quemlibet.Sol.Non proficit ad salutē,sed vz ad bona tpalia,⁊ ad minus suppliciū subeundū.de pen.dist.iij.ad finē.⁊ mortificatis malis interdum bona reuiniscunt:vt de pe.di.iij.piū. de quo per Host.in Summa,de pe.⁊ remis.§.⁊ an.j.responso.⁊c.

1 ☞Condemnati omnia gesta sunt nulla.
2 De heresi pape synodus cognoscere potest.
Papa subijcitur suis inferioribus in delicto heresis.
3 Authore condemnato omnia ab eius authoritate depēdentia censentur reprobata.
4 De falsitate notario damnato,an oīa acta ab eo censeantur nulla.
5 Instrumentum receptum a notario accusato de falso,an pendente iudicio falsitatis receptum teneat.

6 Instrumenta inchoata ante damnationem an notarius post condemnationem de falso poterit perficere.
7 Ordinatus ab heretico an recipiat sacramentum, vel gratiam.

1 **F**Raternitatis. †Ubi autor est damnatus, omnia ab eo gesta 2 in eo, in quo est damnatus, sunt reprobata. h. d. ¶ No. qđ synodus potest cognoscere de heresi pape: ⁊ sic papa subiacet inferioribus in delicto heresis. Ad hoc gl. singularis in c. si papa. xl. dist. Et intellige inferiorem, scilicet cōcilium, iuxta no. per Archi. in c. in fidei fauorem. de hereti. lib. vi. ⁊ facit qđ not. gl. singularis in c. si duo. lxx. di. ⁊ xvij. dist. §. hinc etiam. ¶ No. qđ damnato authore oīa ab eius authoritate dependentia censentur reprobata ⁊ damnato legem condente, oēs leges ab eo condite videtur reprobate. ¶ Tertio no. qđ virtus iuris cōsurgit ex autho 3 ritate cōdentis: qua reprobata, ius suā perdit virtutē. ¶ †Opp. qđ dicta istorum nō debent recipi: ⁊ sic presupponit illa non valuisse. Contra, gesta per quēcunq;, quandiu toleratur, tenent: vt. viij. q. iiij. nonne. ⁊ §. de coha. cleri. ⁊ muli. vestra. Sed isti fuerunt dānati post mortem, fm aliquos: ergo gesta per ipsos tpe sui officij debuerunt valuisse. Sol. fm Inn. qñq; loquimur in his, que non geruntur ratione officij publici, sed alia ratione: sicut in expositione scripturarū: vt hic, ⁊ xiiij. dist. si ad sacras. ⁊ xvi. dist. c. i. ⁊ xxvij. di. si quidē. ⁊ tunc dānatio sequēs de heresi annullat illas expositiōes etiā precedētes. Qñq; loquimur in his, que gerunt ratione publici officij, sicut est in sentētijs, ⁊ alijs actibus iudicialibus: ⁊ tūc sententia sequēs non annullat acta precedētia, quanquā sequētia sic: ita procedūt cōtraria. Hic est vnica gl. que ponit casum in prin. in effectu gl. multa prosequēs generalia facit vnū contrariū de. c. dominus. j. q. i. xxxvij. di. si quid verius. vbi scripta Origenis fuerūt approbata. Ad hoc. xvi. q. vij. ⁊ hoc dicimus. Sol. Reprobato authore, eius dicta videntur reprobata, ⁊ postea non approbant expresse, ⁊ stant reprobata: ⁊ si postea approbātur vt bona, ⁊ eis statur, nō vi authoritatis condētis, sed approbantis. Uel fm doc. tāquā authorizabilia nō recipiunt scripta dānati authoris, sed tan-4 quā rōnabilia sic. †Quid in scriptura notarij, an reprobata vna scriptura vt falsa a notario, alie cēsentur reprobate. Dic qđ si scripture sunt oīno diuerse, ⁊ separate, reprobata vna vt falsa, alie nō reprobantur, quādiu in officio tolerant. viii. q. iiij. nonne. de coha. cler. ⁊ mulie. vestra. ff. de off. preto. l. iij. ⁊ ff. ad Macedo. l. iij. cū sim. Si nō tolerat, preterita instrumēta non vitiantur, sed futura sic. in aut. de tabel. §. fi. colla. iiij. vbi gl. Dicit tñ Butri. qđ prima reddūtur suspecta, qñ directe est dānatus de falso: arg. l. si cui. §. ijsdē. ff. de accu. Hec vera, qñ sentētia directe est lata cōtra tabellionem. Alleg. l. si quis. C. de suscep. ⁊ archa. Si est lata cōtra producentē, prima nō leduntur, sed seqnētibus fides minuit: vt. d. §. iisdē. Ad hoc vide no. per Bar. in l. Barbarius. in sua repetitione. ff. de offi. prefec. preto. vbi idem tȝ qđ hic no. Inn. si in eadē scriptura in vno dicto reprobetur falsa: in hoc sunt opi. Nam aliqui tenent qđ non solū vitietur in illo articulo, imo in totū vitiat instrumentū: arg. c. pura. iij. q. ix. ff. de edil. edi. l. cū eiusdē. de consc. dist. iij. c. nō liceat. ⁊ melius. ix. di. si ad sacras. vbi habet de hoc. Alij dicūt, si articuli sunt cōnexi, tota scriptura vitiat. iij. q. ix. pura. ix. dist. si ad sacras. Si separati sunt articuli, scriptura est vitiosa solū in articulo, in quo apparet scriptura: arg. ff. de mino. l. etiā. ff. de neg. gest. l. cū alicui. ⁊ l. actio. Nam Inno. indistincte tenet primū, qđ in totū sit vitiosa. Io. an. remittit de fide instru. ex literis. Cōiter tenet dictum Inn. qr ex quo eadē est scriptura, in vno falsa, in toto redditur falsa: qr iam in toto instrumento ex isto falso vitiat fides instrumenti. Et hoc, qñ ex falsitate notarij arguit. Secus si in altero vitio: vt qr apparet rasum: tūc enim procedit distinctio, an in nō connexis, vel nō, per illam. l. si ex falsis. Uide in Spe. de teste. §. j. vers. itē qđ aliquid. Predicta vera, quando falsitas reperitur in aliquo articulo substantiali instrumenti, vel eius circunstātia: vt cū agerek inter cōtrahentes de boue, ipse scripsit de equo, vel de pecunia aurea, ⁊ ipse scripsit de argentea: vel agebat inter P. ⁊ M. ⁊ ipse scripsit inter R. ⁊ S. Ad hoc de rescrip. significasti, qr non dȝ ponere in instrumēto, nisi qđ de veritate vidit: nec pōt in hoc pretendere ignorantiā. iij. q. ix. testes. ⁊ c. hortamur. ⁊ c. pura. Ad hoc de offic. deleg. cū in iure. Secus si mentitus est circa accessoria, vel circunstantias negotij, de quo agitur, nō substantiales, nihilo minus valet instrumentū quo ad substantialia: vt sic dicat contrahētes esse de alia terra, ꝙ̄ sint: vel cōsanguineos, vel affines aliorū, quā sint. Et est ratio, qr in his nō consistit officiū tabellionis, vel testis: nihil enim facit ad contractū, vel testimoniū, vndecūq; sint cōtrahētes: arg. §. de iudi. cū deputati. Secus si faceret ad contractum. de rescrip. significante. Et hoc, vbi persona non est dānata: sed si fuerit dānata, ⁊ tunc eius instrumēta carebunt effectu ratione persone: vt hic, ⁊ §. de testi. testimonium. Uide per Archi. ix. dis. si ad scripturas. ⁊ per Io. xxxiij. q. v. quid ergo. ⁊ idē qđ hic, tenet Inno. de offi. dele. cū in iure. Hec vera, quando falsitas patet facto notarij. Secus si alio vitio, vt qr rasa: vt dicta. l. si ex falsis. De his oībus vide plene in Spe. de fi. instr. §. instrumentū. vers. quid si aliqđ instrumentū vitiosum. Et per Legistas in. l. si ex falsis. C. de transac. ⁊ habetur aliquid in Spe. de teste. §. i. ver. item qđ aliquid. vbi po-5 nitur etiā de dicto testis. ¶ †Querit an notarius pendēte iudicio de falso possit instrumēta conficere. Et videtur qđ non, per. l. eū. C. de procu. ⁊ per not. in c. Deus omnipotens. §. de accu. Item qr idem videtur operari pendētia processus, qđ sententia. ff. de excep. l. fundi. ⁊ l. fundū. Bar. in l. Barbarius. determinat cōtrariū. qr ex quo est in possessione officij, pendēte processu illud dȝ posse exequi, nisi expresse interdicatur: vt. l. chirographis. §. fi. ff. de admi. tu. ⁊ l. moris. ff. de pen. ⁊ c. i. ⁊ c. ecclesia. §. vt lite pen. ⁊ faciūt no. §. de simonia. lȝ Hell. fm Inn. ⁊ Host. Nec obst. qđ dicitur de tutore, videlicet qđ cū accusatus est de suspecto, statim administratio ipsius suspenditur: vt. l. cū, qui. C. de suspec. tu. Ad qđ respondendū est qđ officiū tutoris gratia alterius est introductū: vnde eius non interest: vnde de facili fit ipsius officij suspensio. Sed in notorio nō est sic: qr ipsius interest vt officiū suum exequatur: vnde ita de facili ipsius officiū impediri nō debet, cū sit authoritate, ⁊ vtilitate publicū: sed officiū tutoris est sola authoritate publicū, ⁊ vtilitate priuatū. Item qr in dubio quis debet vti possessione sua: vt in preallе. c. i. ⁊ c. ecclesia. ⁊ l. si prius. in princi. ff. de no. ope. nunti. Item qr infamia de iure ciuili ex solo processu nō irrogatur, sed ex sn̄ia: vt 6 l. nullam. C. de his, qui no. infa. ¶ †Querit an notarius instrumēta inchoata ante damnationē post damnationem perficere possit: Bar. in d. l. Barbarius. determinat qđ sic. Et ratio, qr sentētia in illis nō habet notare, seu infamare notariū: vt. l. Lucius. ff. de his, qui no. infa. qr sententia solūmodo suū sortitur effectū quo ad hoc, vt noua instrumenta inchoare nō possit, non vt non valeat preterita perficere, cum sumant robur retro: arg. l. vnice. C. vt tute. post puber. adser. minor. Ad hoc no. per gl. in c. vt officiū. que incipit, per hanc literā. eo. tit. li. vi. ⁊ in Spe. de sta. monach. ver. xxvij. ⁊ ibi ponit Inno. quedam, que spectāt ad materiam. c. i. de ordi. ab epi. 7 ¶ †Quero an ordinatus ab heretico recipiat sacramētū, vel gratiam: Dic qđ valet quo ad efficaciā. xxxij. dist. §. verum. ⁊ etiā quo ad gratiā, si ignoranter illa assumunt. Nam Iudas fuit hereticus. j. q. i. eos, qui. ⁊ tñ baptizatus ab eo recepit gratiā: alias qui misisset eū, peccasset: ⁊ sic baptizati ab eo decepti fuissent. j. q. i. Christ⁹. ⁊ c. dedit. Ad idem qđ dicit de infantibus. j. q. iiij. c. ij. ⁊ iij. idē si coacte reciperet ab heretico: vt. i. q. i. declarauit dñs. ⁊ c. dedit. coactione absoluta interueniēte. Secus si cōditionali: qr gratiā non reciperet, cū peccaret. l. dist. presbyteros. Eo tñ habente voluntatē sacramentū recipiēdi, lȝ non ab heretico. de bapti. maiores. §. pen. qr solus Deus dat gratiā, nō minister: nō attenditur ergo qualis sit minister in eo, qđ cōtra constitutionē ecclesie recipit. Non obst. qđ no. j. q. i. etiā cum tribus. c. seq. vbi dicitur qđ gratia nō confertur recipientibus ab heretico coacte, vel ignoranter: qr id habet locū postquā sciunt, ⁊ facultatē habent per manus impositionē reconciliari, ⁊ reconciliant. vij. q. iiij. c. ij. ⁊ iij. ⁊ nisi hoc faciant, peccant: ⁊ sic carent gratia. Uel si sacerdos est bonus, per meritū gratia cōfertur: si est fictus, lȝ fides ecclesie, ⁊ victus sacramenti prosit, tamē meritū eius, quo caret, nō prodest, fm Inn. alle. j. q. j. per Isaiam. Secus si scienter: qr hic peccat, nec recipit gratiā. j. qđ. j. etiam. ⁊ c. seq. ⁊ hoc ex sola cōstitutione ecclesie hoc prohibente, ex eo qđ ipsa constitutio excipit solū baptismum in casu necessitatis. xxxij. dist. §. verum. Predicta etiā vera in recipiēte ab excommunicatis, vel interdictis, vel suspensis, vel depositis. de quo de ordi. ab epis. c. j. ⁊ ij. Secus in notorio fornicatore, ⁊ simoniaco: qr licet suspensi sint a cōmunione sacramentorum, tamen in articulo necessitatis corpus Christi ⁊ baptismum conferunt. xxxij. dist. §. verum. Unde in tali articulo, in quo licet ab eis sacramenta recipere, licitū est eis tangere, non tñ conficere. Nec hoc extenditur ad alia sacramēta: qr de his spāliter cōceditur: ergo alia negantur. §. de presump. c. nonne.

1 ¶ De heresi damnatur post mortem episcopus, qui instituit heredem hereticum, vel excommunicatum. 5. 6.
2 Instituens heredem Paganū, vel hereticū, qua pena mulctetur.
3 Excommunicatus est de libro sacerdotum delendus.
4 Heredem instituens hereticum, vel Paganum ignoranter, non dicitur hereticus.
7 Mors accusati de crimine extinguit crimen, ⁊ penā ex eo descendentem.

1 **S**I quis. †Episcopus instituens heredē hereticum, vel excōicatum, vel extraneū, seu Paganū, post mortē de heresi damnatur. h. d. ¶ Not. j. qđ episcopus nō debeat extraneos instituere cū con-2 sanguineis. ¶ †No. ij. penā epi instituentis hereticos, vel Paga-3 nos. ¶ †Not. quod excōicatus est delendus de libro sacerdotum.

4 ¶ †Oppo. ⁊ videtur quod dato quod instituat, non concludatur hereticus: q2 potest suam heresim ignorare. de cle. exc. mi. a apostolice. ⁊ .j. eo. c. ij. lib. vj. So. Fatendū est cōtrariū in probabiliter ignorante.
5 ¶ †Op. gl. j. qđ eps possit instituere extraneos. de testa. requisisti. cum si. Dicit glo. consanguineos hereticos, vel paganos, vl etiā extraneos hereticos instituere nō poterit, nisi penituerint: s3 extraneos, ⁊ cōsanguineos nō hereticos sic. Et d3 lr̄a sic intelligi, ⁊ adaptari gl. tenent doc.
6 ¶ †Querit gl. ij. quid de alijs nō catholicis. Dicit qđ idē.
7 ¶ †Gl. vlti. op. qđ crimina morte extinguātur: ⁊ sic nō possit anathematizari post mortē. xxiij. di. quoniādam. So. Speciale est in crimine heresis, ⁊ in eius detestationē, vt post mortē possit accusari, ⁊ ne ecclesia p eo oret, dato qđ nō fuerit in vita accusatus Sed nonne presumi d3, istū potuisse penitere in vltimo mortis articulo. Solu. Dic qđ qđ hoc posset presumi, tamen ecclesia non admittit presumptionem, nisi appareant aliqua signa ⁊ hoc facit in detestationem criminis. de quo. lxxxviij. dist. neq3.

1 ☞ Legatum factum consanguineo non catholico, est nullum.
2 Donatio facta per Christianum heretico non valet.

1 In eos. †No. primo qđ epi, ⁊ p̄sbyteri, nihil debēt relinquere ꝯsanguineis nō catholicis. ¶ Scđo no. qđ statutū in epis, ⁊ p̄sbyteris extēditur ad alios clericos.
2 ¶ †Querit gl. an possit hereticis aliqđ dari in vita: Dicit qđ nō: q2 tex. loquit indistincte: vñ ex testamēto, ⁊ inter viuos, nō d3 dari aliqđ heretico. Dicit tñ gl. qđ pōt ei dari eleemosyna in necessitate, ne pereat: q2 possibile est q̄ reuertetur ad fidē: q2 de nemine desperādum est. de pe. di. vij. nemo.

1 ☞ Deus Christus est homo.
2 Hereticus esse dicitur, qui non credit Christum esse hominem.
3 Homo compositus est ex anima rationali, ⁊ carne humana.
4 Non hominem Deū tenentes ante ꝯstitutionē iuris canonici, an videantur esse excommunicati.
5 Christum tenentes non esse hominem, quo mouebantur.
6 Quare excommunicationis penam incurrit, qui tenet Christum non esse hominem.

1 Cum christus. †Not. q̄ xp̄s Deus est, ⁊ hō.
2 ¶ †No. q̄ dicēs xp̄m nō esse hoīem, est heretic9.
3 ¶ †Tertio no. q̄ hō est compositꝰ ex aīa rationali, ⁊ humana carne.
4 ¶ †Quero an ante hāc ꝯstitutionē tenētes Deū Christū nō hoīe3, sint excōicati Dic qđ sic: q2 hec ꝯstitutio tāquā disponēs sup iure naturali, ⁊ diuino, trahit ad p̄terita. de vsu. cū tu. Ala. dixit p hāc lr̄am, q̄ papa poterat facere nouos articulos fidei: ⁊ hic erat nouus: ⁊ sic nō trahebat ad p̄terita. Qđ videt verū, ƀm vnam acceptionem articuli, id est, tali qđ credi oporteat, cū prius sic nō oporteret. S3 articulꝰ stricte dicit, q credi d3, ⁊ debuerit. Vñ nō facit nouū articulū stricte: q2 q̄ modo est articulus, semp fuit, ⁊ erit articulus stricte sumptus expresse in symbolo, quos scire tenent fideles explicite. Largius sumitur, qñ comprehendit diffinitiones factas per Romanos pontifices, vel cōcilia, quale est, tres personas esse coequales, ⁊ alia multa, de quibus. xv. di. c. j. ⁊ ij. Et ista credūt explicite, nisi sit prelatus, qui legem scrutabiliter scire tenetur. xxxviij. di. oīs. cū si. Largissime sumitur articulus, ƀm qđ respicit omnē verā sententiā circa fidem, etiā nondū diffinitā: ⁊ in hoc l3 dubitare de articulo fidei nondum diffinito, sicut de iam diffinitis licuit ante diffinitionē. xxiiij. q. j. dixit Apostolꝰ. ⁊ Spe. talia vocat articularia fidei, in Spe. de lega. §. nunc breuiter.
5 ¶ †Quero quid mouebat dicentes Christū non hominem. Quidā dicūt q̄ mouebant p id, qđ dicitur ad Philippeñ. ij. ⁊ in similitudinē hoīm factus, ⁊ in habitu inuentus vt homo. Unde dicebāt qđ assumpserat humanā formā vt habitum, ⁊ potius continebatur sub p̄dicamēto habere, quā sub esse. Sed male dicūt, vt hic. Nec ob. illa authoritas: q2 ⁊ humana essentia, ⁊ forma h3 habitum hominis: quare habitus hominis nō negat essentiā, nisi poneretur negatiue: vt si diceretur habitū solum, vel tantum, quod negatiuam sapit. de cau. pos. ⁊ propr. cum ecclesia.
6 ¶ †Querit gl. quare sit excōmunicatus tenens Christū nō hominē? Dicit gl. qđ talis est hereticꝰ, ⁊ in articulis fidei tenet Christū hoīem. de summa tri. ⁊ fi. ca. c. j. Et qlibet Christianus tenetur scire articulos fidei, de cōse. di. iiij. ante. xx. dies. vnde ad articulos traditos in prima ꝯstitutione oēs tenētur. xxxvij. di. omnes. Sufficit tñ qđ credat q̄ credit sancta mater eccl̄ia, dūmodo nihil in cōtrarium sentiat: vt. j. e. ab abolendam.

1 ☞ Receptatores, ⁊ fautores hereticorum sunt excommunicati.
2 Hereticorum defensores, ⁊ receptatores pari pena puniuntur.
3 Excommunicatis non prosunt orationes, vel indulgētie, seu oblationes.
4 Priuilegio quis priuatur propter delictum.
5 Clausula generalis non tollit priuilegia, cuiuscunq3 sint tenoris.
6 Cum excommunicato an liceat negotiari.

1 Sicut. †Heretici, receptores, ⁊ fautores ipsorū, sunt excōicati: ⁊ decedentes in hoc peccato in cemeterio ecclesie sepeliri nō debent: nec pro illis est orādum. h. d.
2 ¶ †No. qđ receptatores, ⁊ defensores hereticorū pari pena puniuntur.
3 ¶ †Secūdo no. qđ excommunicatis nō prosunt oratiōes, vel indulgētie, neq3 oblatiōes.
4 ¶ †Tertio no. qđ delicto perditur priuilegiū. Gl. allegat iura.
5 ¶ †Not. qđ generali mentione non tolluntur omnia priuilegia, cuiuscūq3 sint tenoris. de quo de excess. prela. c. vno. lib. vi. ¶ Quero an habeat locum hec cōstitutio in alijs, quā Tholosañ. dic qđ sic, quia est iuris declaratoria, secundum Inn.
6 ¶ †Quero an licitum sit negotiari cum excommunicato? Doct. dicunt qđ non, sicut hic in heretico. vj. q. iij. sicut de paganis. dic vt supra tit. j. qđ sic.

1 ☞ De sacramentis ecclesie male sentiens excommunicatus est.
2 Hereticus est, qui per episcopum declaratus est hereticus. 13.
3 De heresis causa non cognoscit episcopus sine consensu capituli.
4 Capitulum sede vacante vbi in causis arduis nō est sufficiens ad cognoscendum de causa, requirit aliorum consilium. nu. 14.
5 In degradatione clerici heretici an requiratur numerus epōr3.
6 Hereticus ad fidem reuersus incontinenti post erroris deprehensionem est admittendus.
7 Purgatio quomodo indicitur.
8 Hereticus relapsus non auditur, licet heresim velit abiurare.
9 Delinquenti denegatur audientia propter recidiuitatem. 24.
10 Principes tenentur iurare de iuuanda ecclesia contra infideles.
11 Propter delictum ecclesiasticum potest laicus priuari dignitate secnlari.
12 Hereticis si non resistant ciuitates, episcopali dignitate priuātur.
13 Episcopus non potest cognoscere de dubijs fidei articulis.
14 Iudei non possunt cōstitutione canonica damnari a Christianis.
15 Consilium capituli tenetur episcopus in causis arduis inquirere.
16 Potestas alicuius ad quem pertineat eo mortuo, antequam successor subrogetur.
17 Heretici que sit pena.
18 Statuere potest papa in laicos propter delictum ecclesiasticum.
19 Hereticus quando potest quis dici, vt damnetur pena ignis.
20 Clericus quibus casibus priuatur priuilegio clericali.
21 Degradatus clericus qualiter traditur curie secnlari. 23.
22 Hereticus compellitur seruare fidem ante condemnationem, sed non post.
25 Audientia iuris quibus casibus denegetur.
26 Priuilegium an quis, etiam clericus, perdat propter delictum.
27 Iurisdictio de puniendo clericos delinquentes, vel hereticos, an sit ordinaria, vel delegata.
28 Capitulum an sede vacante succedat in iurisdictione episcopi.
29 Appellandum an sit necessario ad papam in casibus, quibus proceditur iurisdictione delegata.

1 Ad abolendam. †Hereticus male sentiēs, vel dicēs de sacramentis ecclesie, excōicatus est, nisi se corrigat, ⁊ errorē abiuret, si clericus est, degradatur, ⁊ traditur curie seculari, per quā laici legitime puniuntur: eadē pena imponenda est suspectis, qui se nō purgant, relapsis vero audiētia denegatur: seculares principes, qui iurare nolūt de ecclesia cōtra hereticos defendēda, dignitate priuantur, excōicantur, ⁊ eorū terre interdicto supponūtur. Ciuitates vero nō resistētes, aliorū commercio, ⁊ episcopali dignitate priuantur, ⁊ excōicantur: ⁊ exēpti in his subsunt episcopis. h. d. Partes patent. Ex prima parte no. quatuor sacramenta ecclesie. Primū, corporis, ⁊ sanguinis Christi. Secūdū, baptisma. Tertium, peccatorum cōfessio. Quartum, matrimonium: q2 alia sunt sacramenta ab istis. ¶ No. qđ sentientes, ⁊ predicātes aliter de sacramētis, quā sentiat sancta mater ecclesia, sunt heretici: ⁊ sic circa sacramenta standū est iudicio ecclesie.
2 ¶ †Tertio no. qđ ille hereticus est iudicādus, qui per episcopū, vel loco eius succedentē, est declaratus hereticus.
3 ¶ †Quarto no. qđ episcopus sine consensu capituli nō cognoscit de causa heresis. ¶ Quinto no. qđ capitulū sede vacāte succedit in potestate iurisdictionali episcopi, etiā iudicandi hereticos.
4 ¶ †Sexto no. qđ in causis arduis capitulum sede vacante, vbi nō est sufficiens ad cognoscendū de causa, requirit aliorum cōsilium. ¶ Ultimo not. quod omnes heretici sunt excōmunicati.
5 ¶ Ex ver. presenti. †No. primo qđ clericus hereticus est degradandus, ⁊ curie seculari tradendus. An aūt in tali degradatione requirat numerus episcoporum: dic qđ nō: vt habetur. j. eo. ti. c. j. lib. vj. vbi de hoc.
6 ¶ †Secūdo no. qđ hereticus ad fidē catholicā reuertens est admittēdus, si incontinenti post erroris de

ris deprehensionem ad fidem conuertatur,et paratus sit heresim sponte abiurare:a contrario qr si hoc faciat ex internallo,vel timore pene,nō spontanea volūtate,non est audiendus.¶ Ex versi.laicus.No. qd de crimine heresis cognoscit ecclesia cōtra laicū,sed nō punit.¶ Ex ver.q: vero.No.j.qd ex simplici suspiciōe heresis iudicitur purgatio:in qua,si defecerit,punitur.ac si esset conuictus.
7 ¶ Secundo no.†qd purgatio indicitur ad arbitriū superioris:et sic est arbitraria.In tali tamen arbitrio consideratur quātitas suspicionis,et qualitas persone.¶ Ex ver.illos.No.j.†qd hereticus
8 relapsus nō auditur volens iterū heresim abiurare.Ad hoc vide c.accusatus.eo.tit.lib.vj.qr procedit,etiam si crimen heresis tem-
9 pore abiurationis non fuerat plene probatū.¶ †Secundo no.qd quā doq3 propter delicti recidiuitatem denegat delinquenti audiē-
10 tia.¶ †Ex ver.statuimus.No.qd principes terrarū tenentur iurare de iuuādo ecclesia cōtra hereticos.¶ No.penā si non iuuant, vel si nō iurant iuuare.¶ No.casum,in quo requiritur iuramentū
11 prestari corporaliter.¶ †No.qd propter delictū ecclesiasticum potest etiam priuare quē laicum dignitate seculari,et totaliter inhabi-
12 litare.¶ Ex ver.ciuitas.†No.j.penam ciuitatis nō iuuantis ecclesiam cōtra hereticos:et qd propter delictū ciuitas quādoq3 priuatur dignitate episcopali,vel ecclesiastica.Alibi priuātur ipso iure vt in.c.vbi periculū.§.ciuitas.et de penis felicis.li.vj.¶ Ex versi.si qui vero.No.qd exempti a lege diocesane iurisdictionis censentur exempti a potestate iurisdictionali.¶ No.qd in his,que sunt contra hereticos statuta,exemptio non operatur quo ad effectū tollē de iurisdictiōis inferioris.¶ Tertio no.qd vbi datur iurisdictio per viā legis,illa iurisdictio non est ordinaria,si hoc exprimat ius vt sint delegate.cōcor.de offi.ord.irrefragabili.§.ceterū.¶ Venio
13 ad extrinseca.†Et opp.qd de dubijs fidei nō determinēt episcopi, sed solus papa.xxiiij.q.j.quoties.Sol.De causis fidei,etiā articulis iam determinatis,cognoscit episcopus,vt hic:de dubijs fidei nondū determinatis solus papa cognoscit,et determinat,vt in cōtrario.Et ideo dicūt doc.qd in crimine heresis episcopi sunt ordinarij,et tenentur ex officio inquirere:imo si essent negligētes,depo-
14 nerentur a dignitate:vt in.c.excōicamus.§.si.j.eo.tit.¶ †Quero an hac constitutione ligentur Iudei ad penā excōicationis.Solu. Dic qd non:qr quo ad canonicas sanctiones nihil ad nos de his,
15 que foris sunt.ij.q.j.multi.de diuor.gaudemus.¶ †Quero quare episcopus teneatur hoc facere cum capituli cōsilio.Dic qd in arduis factis tenetur requirere consiliū capituli,quāquā non teneat expectare cōsensum.de quo in.c.nouit.et.c.ea noscitur.de his,que
16 fi.a prela.et.c.iij.de consue.lib.vj.¶ †Quero,ad quem deuoluatur potestas alicuius eo mortuo,antequā successor subrogetur:Dicit Inn.qd ea,que solus faciebat,deoluunt ad illum,a quo habebat potestatē illa faciendi,si vtile,vel necesse est qd hec fiant,si qua a se faciebat,que nō ab alio sunt collata,sed suo iure faciebat,hec non deuoluūtur ad aliū,sed ad successorē:si qua faciebat cōiunctim cū alio,hec deuoluūtur ad illū,cum quo cōiunctim agebat.Per predicta infertur qd si moriat archidiaconus iurisdictionē habēs ab epō,cuius vicē gerit.s.de offi.ord.c.j.episcopus eo mortuo iurisdictionē exercebit.Ad hoc de maio.et obe.is,qui.de isti.cū venissent. Per predicta infert qd alienationes nō poterunt fieri vacāte sede cathedrali,vel episcopali,per capitulū,vel epm:et ideo alienatiōes nō possunt fieri sede vacante.Ad hoc.xij.q.ij.hoc ius placiti.et.c.si qua.de rebus eccle.nō alie.sed seruabit successori,nisi immineat necessitas.ff.de iud.l.mortuo.maxime si in proximo est successor futurus.ff.de va.et excu.mu.l.pe.§.si.fm Inn.In iudicio aūt non procedit vacante sede.ne se.va.c.fin.nisi instante necessitate:quo deputabitur actor authoritate superioris ad repetenda alienata.xij. q.ij.c.a nobis.et.c.vulterane.de insti.cū venissent.Per predicta infertur qd si ad capitulū,et archidiaconū spectaret electio canonicorū,eo mortuo deuoluit potestas ad capitulū.Ex hoc infertur qd si archidiaconus aliquid fecit per se suo iure,que nō ab alio sunt collata,vt si fundauit ecclesiā de bonis archidiaconatus,nō capituli, tūc non deuoluit potestas ad capitulū,sed ad successorē tantū.ne se.va.c.illa.de testa.c.relatū.ij.§.noīe.vbi de hoc.de exces.prela.c.ij. de offi.deleg.quoniā abbas.Per predicta infertur qd si archidiaconus aliqua habeat ab epō,aliqua a capitulo,qr illa,que habet a capitulo,ad capitulū,illa,que habet ab epō,ad episcopū deuoluentur:sicut in clerico habēte bona hereditaria,et ecclesiastica.de testa. relatū.xij.q.iij.et.iiij.per totū.Per predicta infertur qd cum capitulū et episcopus sint vnū corpus,et epūs caput,et capitulum membra.j.de verbo.sig.cum clerici.illa,que pertinēt ad episcopum suo iure,sicut iurisdictio,cōfirmatio,quā habet,qd est episcopus,deuoluetur ad capitulum.de maio.et obedi.cum olim.Sed si cū alio exerceat predicta,non ad capitulū,sed ad socios predicta potestas deuoluitur.lxxvj.dist.c.vlt.Predicta dicit Inn.procedere in absente,siue iusta,siue iniusta causa absit.In negligente aūt remittit ad dictū.c.cum olim.de concess.preben.nulla.de supplen.negligen. prela.per totum.Hosti.dicit qd iura per ipsum Inn.inducta pa-

rum faciunt:et de hac materia dicendū vt not.de maio.et obedi.is, qui.et.c.cum olim.ne se.va.illa.et.c.fin.et.c.vno.lib.vj.de elect.cum in
17 cunctis.in fi.¶ Circa ver.presenti.†Quero que erit pena hereticis debita.Dic,ignis cōcrematio.Jo.xv.Si quis in me non manserit,mittetur foras sicut palmes,et arescet,et colligent eū,et in ignē mittent,et ardet.Lex humana imponit vltimum supplicium:vt.l. Arriani.C.eo.tit.qd alia lex interpretatur penam capitis vltimū suppliciū.ff.de penis.l.capitaliū.Et hanc penā interpretata est cōsuetudo generalis.Ad hoc.s.eo.firmissime.ij.respōso.Et sic huic pene cōsonat lex diuina,humana,cōsuetudinaria,et canonica,secū-
18 dum Hosti.¶ †Circa versi.statuimus.opp.qd papa non statuat de laicis.s.de iudi.nouit.Sol.Speciale in crimine heresis:qr quo ad id omnes laici sunt ecclesie suppositi.Vel dic qd princeps consensit vt statueret,secundum Host.et Inn.qui remittit de homici. pro humani.ver.sacris.¶ Queritur an templarij sint exempti: Dic qd sic.Jo.an.contra.de quo.j.de priui.c.recepimus.¶ Queritur an qd dicitur hic ad fi.de episcopis,habeat locū in inquisitoribus.Dic qd sic:vt eo.tit.per hoc.li.vj.¶ Venio ad gl.In prima
19 parte habes duas gl.literales.Scda pars habet tres gl.¶ †Capio primam,et quero quando dicantur deprehensi in heresi,vt habeat locū pena tex.Dicit gl.qd hoc cōstat facti euidētia,testibus, vel cōfessione.Facti euidentia,quādo hoc publice predicatur.ff.de ri.nup.l.palam.§.vlt.¶ Gl.secūda super verbo,prerogatiua.et gl.
20 sequens idem sequuntur.†Et oppo.qd clericus depositus adhuc gaudet priuilegio clericali:et sic non tradetur curie seculari.lxxxi. dist.dictum.Sol.Dic,si clericus est degradatus actualiter,nō habet dubium:vt in.c.ij.de penis.libr.vj.qr omne priuilegiū perdit. Si clericus est depositus,et incorrigibilis,perdit priuilegiū clericale,et tradi pōt curie seculari.de iudi.cum non ab homine.Si clericus non est incorrigibilis,tūc regulariter fit depositus,et viuat regulariter,vt debet,non perdit priuilegiū clericale.Fallit in tribus casibus.Primus est in crimine heresis:vt hic.j.eod.excōicamus.Secundus,in crimine falsi.j.de falsis.ad falsariorū.Tertius quando propter iniuriā,vel contumeliam,quā episcopo intulit,est depositus.xj.q.j.si quis sacerdotum.Hunc vltimum fatetur Jo. quādo depositus adhuc est contumax:vt not.Bart.Brixien.ij.q.
21 vij.si qui sunt.Host.dicit hoc benignius,sm gl.est verior.†Qualiter aūt tradatur curie seculari,habetur.j.de verbo.sig.nouimus. Et qualiter puniatur,habetur.j.eo.excommunicamus.eod.titu.
22 ¶ †Glo.super ver.recurrere.oppo.qd compellendus sit seruare fidem hereticus:non aūt admittatur solummodo sponte.xlv.dist. de Iudeis.Sol.Dicit qd est compellendus ante condemnationē: sed postquā est condemnatus,non compellitur:sed si vult sponte redire,admittitur cum abiuratione.xxiiij.q.iij.dixit Apostolus.et in perpetuum carcerem ad agendam penitentiam intrudi.j.eo.c. pen.¶ Opp.gl.super verbo,episcopi qd non recipiatur,nisi in cōcilio hereticus,qui vult heresim abiurare.j.qd.vij.si quis episcopus.Sol.Id secundū ius antiquum: hodie seruandū est qd hic di-
23 citur.¶ †Capio gl.in ver.laicus.illa opp.qd laicus puniatur per ecclesiā,sicut damnatus.Sol.Dic qd damnatur per ecclesiam,sed non punitur:qr ecclesia non punit corporaliter.In clerico ergo requiritur damnatio,et traditio curie secularis:in laico sola damnatio.nec requiritur traditio,qr talis traditio non est necessaria,cū alias sit subiectus seculari.Et qualiter puniantur,habetur.j.eod.
24 excōicamus.¶ †Capio gl.in ver.illos.super verbo,audiētia.oppo.gl.qd etiā postquā abiurauerint,sint audiēdi relapsi.C.de summa trinit.et fid.catholi.l.inter claras.qr ecclesia nō claudit gremiū et Deus nō vult mortē peccatoris,&c.xxvi.q.vi.cognouimus.Sol. Dic qd audientia denegatur quo ad bona,vel ad defensionem,sed nō quo ad penitentiam peccati,vt in contrario.Dicit gl.qd hodie seruandū qd habetur.j.c.pen.§.si qui.Imo dicit tenendum qd hodie habetur in.c.super eo.eodem titu.lib.vj.vbi solum audiantur
25 quo ad ecclesiastica sacramenta percipienda.¶ †Super ista glo. ponit Jo.an.casus,in quibus iuris audiētia denegatur:quos posuit hic Hosti.et vltra quatuor positos.s.de tempo.ordi.dilectus. Primus,quando quis est sibi contrarius.de prescrip.literas.Secundus,quando appellat quis contra prohibitionem canonis.de iure patr.c.vlti.vbi no.in.j.gl.vel pape.vt de appel.pastoralis.in prin.Itē cum quis decedit a suo proposito:vt.xxvij.q.j.si custos.et c.si homo.Itē cum allegat turpitudinem suā.de dona.inter dilectos.Itē cū quis est contumax,et petit sibi cōtra alios iustitiā ministrari:vt.ff.ex quib.cau.maio.l.sed et si per pretorē.§.sed si.Itē et illi,penes quē ludus exercetur.ff.de alea.l.j.§.item excōicatio.xxiij.q.v.cum nos.et.c.excōicamus.j.eo.Item ei,qui est in manifesta calumnia:vt.ff.de peti.heredita.l.postquam.in fin.alias regulariter prosequenti ius suum non denegatur audiētia:vt.ij.q.j.prohi-
26 bentur.¶ †Venio ad gl.vlti.querit an delicto perdatur priuilegium.Dicit gl.qd tex.hic pōt induci qd sic:sed non facit,quia licet exemptus delinquat,per hoc priuilegiū non perditur:qr non punitur a diocesano:nec in hoc casu isti cognoscūt authoritate or-

dinaria, sed delegata: vñ perinde est, ac si papa cognosceret, vel delegaret: sed bene pditur priuilegium per abusum. j. de priuile. accedentibus. & c. si de terra. de quo etiam in. c. ex tuarum. j. de priu. ¶ Circa hanc gl. doc. tangunt tria. Primum an iurisdictio hec in exemptis sit ordinaria, vel delegata. Secundo an in hac iurisdictione succedat capitulum sede vacante. Tertio, an in talibus casibus, quibus procedit potestate a iure delegata, necessario sit ap-

27 pellandum ad papam. ¶ † Ad primũ dic qd est delegata, vt hic: licet quidã. scilicet Jo. & Ber. 𝔠tra in. c. irrefragabili. §. ceterũ. in gl. penul. supra de offi. ordi. Nec obst. quod hec iurisdictio morte non expirat committentis, vel eius, cui est facta commissio: qd est proprium delegati. de offic. dele. gratum. & c. licet. & c. quoniam abbas. Et hec commissio fit per viam iuris, qd nunquam moritur & fit dignitati, que nunquam moritur. de rescri. si gratiose. de offi. delega. quoniam abbas. Non obstat secundo quod potestas sublata, & postea restituta, sapere debeat naturam prime, quia ius de facili redit ad suam naturam. de rescri. quamuis. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. & facit quod habetur in cle. literas. de rescri. de beneficio renouato, & iurisdictio in exemptum prius erat ordinaria ante exemptionem: quia id procederet, si p viam restitutionis reintegraret. Secus si nouiter datur: quia attenditur forma dationis. Nõ obst. tertio quod iurisdictio in dubio censet ordinaria, vbi datur p viaz legis: vt patet de offi. ord. cum ab ecclesiarum. & in. c. suspicionis. & de offi. deleg. in gl. in. c. penul. & gl. de offic. deleg. quia illud verum,

28 nisi ius exprimat ipsum delegatis. ¶ † Ad secũdum tenet Joan. Andr. quod non succedat capitulum in hac iurisdictione, sed successor, sicut in alijs delegationibus specialibus: vt in decr. quoniã. licet Jo. Mo. teneat contrarium, scilicet q in his iurisdictionib[9] vniuersalibus delegatus succedat. de ma. & obe. c. j. lib. vj. Nec obstat. c. j. in fi. de preb. quod allegat: quia aliud est dare episcopo delegatum super exemptos. aliud iubere episcopum aliquid nõ facere ad petitionem exemptorum: quia tunc nil delegatur, sed offi-

29 cium excitatur. de offic. ordi. licet. ¶ † Per predicta infertur responsio ad tertium, qd si est delegatus, appellabitur ad papam, & non ad episcopum: alias si posset appellari ad proximum, exemptioni detraheretur plus, quã sit expressum, sicut cũ ab episcopo ad archiepiscopũz appellatur: sicut de archiepiscopo ad papam: & sic habebit tres iudices exemptos, contra quem papa dedit vnũ solũ. Itẽ habebit iurisdictionẽ in exemptos is, cui concessa nõ est: cum tamen alias suas species non extendat. de sta. mo. c. vno. lib. sexto. Non obst. de appel. Romana. lib. vj. §. debet. vbi appellatur ad archiepiscopum etiam de his, que de iure communi non spectant ad ipsum: quia ibi non derogatur priuilegio exemptionis. & ibi cognoscit vt ordinarius. ad hoc de cleri. egrot. c. vno. §. fi. vbi si in eo, qd fit apostolica authoritate, occurrit dubiũ, aditur papa, & non itur ad proximum. ad hoc de supplen. negli. prela. c. vno. in gl. aut. lib. vi. Per predicta dicit Joan. An. quod si archiepiscopus turbat in talibus iurisdictionem episcopi, episcopus vt pape delegatus poterit ipsum coercere: sicut quo ad illam speciem maior est eo. de offi. deleg. sane. ij. & illo respectu est minor.

1 ☞ Confiscantur in totum bona hereticorum, etiam si catholicos habeant filios. nu. 1.
2 In iurisdictioni temporali subiectis terris papa gerit principis temporalis potestatem, & in illis camera pape est fiscus.
3 Confiscatis bonis non reintegratur delinquens condemnatus sola delicti penitentia, nisi ex gratia reintegretur.
4 Disciplina, & pena in quo differant inter se.
5 Delictum patris nocet filijs in crimine heresis, & lese maiestatis.
6 Filius quãdoq iure canonico, & Dei, portat iniquitatem patris.
7 Bona heretici an iudex laicus possit apprehendere antequam sit condemnatus per ecclesiasticum.
8 Confiscatis bonis an feudum dicatur confiscatum.
9 Beneficio ecclesiastico non priuatur filius propter delictũ patris heretici.
10 Laici subijciuntur omnes iurisdictioni ecclesie ratione peccati.

1 **Vergentis.** † Bona hereticorum 𝔠fiscãtur. et si catholicos habent filios. h. d. Premittit decisum exordiũ. Secũdo ponit statutũ de publicatione: qd probat argumento a minori. Tertio soluit obstaculũ. Secũda ibi in terris. Tertia ibi: nec huiusmo-

2 di. ¶ † No. primo qd in terris iurisdictioni tẽporali subiectis papa gerit principis tẽporalis potestatẽ, & in illis camera pape est fiscus: & per papam fit publica herũ bonorũ incorporatio. Et hoc non colligitur, si habeatur in tex. nostre. Tamen dicit Host. quod aliqui habent vestre: & dicẽdum est tunc qd loquatur plati[9] ecclesiarũ. ¶ Secundo no. quod ecclesia in criminib[9] ecclesiasticis quo ad bona exequendo non habet iurisdictionẽ iudex ecclesiastic[9]: sed statuendo & mandando sic. Ex quo no. quod etiam in delictis eccle-

3 siasticis sit incorporatio in fiscũ bonorum delinquentis. ¶ † Tertio no. quod delinquente priuato, non reintegrantur bona sola delicti penitentia, nisi ex gratia reintegrentur. ¶ Quarto no. vnã causam impulsiuam hominis ad amplexum virtuo[...] operatiõis timor pene, & quandoq timor pene corporalis magis arctat ma-

4 lum, quã timor pene spiritualis. ¶ † Quinto not. differentiam inter disciplinam, & penam: qr disciplina est spiritus, pena est carnis

5 & temporalitatis. ¶ † Sexto no. qd delictum patris nocet filijs in crimine lese maiestatis respectu honoris a patre transmittendorũ in filios. ¶ Septimo no. qd plus est offendere principẽ spiritualẽ, quã temporalem: & qd argumentũ a minori affirmando in iure va-

6 let. ¶ † No. qd casualiter a iure Dei, & canonico filius punitur pro

7 patre. ¶ † Quero an laicus possit bona heretici apprehẽdere, antequ͠ sit damnatus per iudicem ecclesiasticũ. Dic qd non: vt. c. cum

8 secundũ. eo. tit. lib. vj. ¶ † Quero an feudũ confiscetur. Dic vt no. in Spec. de feu. §. j. versi. gl. vbi Spe. ponit tres opi. quas ibi plene ponit: & aliquid tangitur per Jo. and. j. de pen. c. in quibusdam. in

9 fi. ¶ † Quero an propter commissum crimen a patre filius priuetur beneficio ecclesiastico. Dic qd non: vt no. lvi. distinc. satis per-

10 uersum. ¶ † Glo. j. oppo. qd non habeat iurisdictionem in laicos papa, & sic contra eos statuere non possit. de iud. c. nouit. Sol. Dicit glo. qd ratione peccati habet eos subiectos, propter quod põt eos ab administratione remouere, & a dignitate, & imperiũ de loco ad locum transferre. de elec. venerabilem. Excommunicare secularem iudicem negligentem iustitiam facere. xxiij. q. v. administrato-

11 res vt hic dicitur. ¶ † Opp. qd bona hereticorum non confiscentur, si habeant filios. C. de here. l. Manicheos. & l. cognominus. & aut. de Nestorianis. Sol. hec illam corrigit, ratione hic in tex. assignata. Habes similem casum. j. de pen. in quibusdã. Unde preualet decre. illis legibus. Hosti. in Summa, eo. titu. §. qua pena. dicit qd lex procedit, quãdo hereticus est mortuus ante condemnationem: hic quãdo post. Vel lex loquitur de misericordia: hic de rigore. Jo. an. dicit qd credit hãc decr. preualere in terris, que subsunt temporali iurisdictioni pape: in alijs preualent leges, que maiori equitate nituntur. C. de iudi. l. placuit. & quia pene sunt molliende: dic qd ista habet locum etiam in terris Imperij: quia hec decre. de illis loquitur. Item hoc crimen est ecclesiasticum, cuius pretextu quilibet est ecclesie subiectus. Et hoc tenet Archi. xxiij. q. vij. in summa. pro qua facit authen. Gazaros. C. de hereticis, &c.

1 ☞ Hereticis fauentes sunt infames.
2 Judex ecclesiasticus potest laicum priuare dignitate seculari propter delictum ecclesiasticum. 4.
3 Auxiliari, consulere, & fauere, inter se differunt.
5 Aduocati, vel notarij fauentes hereticis an sint excommunicati.
7 Irregulares an censeantur officio suspensi propter hereticorum defensionem, si id exerceant.
8 Suspensionis effectus quis sit, vbi ab officio suspenditur aduocatus, quia hereticum defendit.
9 Defensio insta an videatur posse prohiberi delinquenti in crimine heresis.

1 **Si aduersus.** † Aduocati, vel notarij hereticis, vel eorum fautoribus fauentes, vel eis litigantibus patrocinantes, vel pro eis instrumenta scribentes, sunt infames, & ab illo officio suspensi. hoc dicit. Primo ponit decisum exordium. Secũdo prohibitionem. Tertio penam. Secunda ibi: quia plus. Tertia ibi: quod si. ¶ Not. quod plus timetur specialiter prohibitum quam generaliter. ¶ Secundo nota quod in causa heresis, & sic in criminibus ecclesiasticis, omnes sunt, etiam laici, ecclesie subiecti,

2 etiam quo ad statuenda circa predicta crimina. ¶ † Tertio nota quod ecclesia potest priuare quem officio, & dignitate seculari propter delictum commissum, vel contumaciam circa crimen eccle-

3 siasticum. ¶ Nota summarium. ¶ † Quinto no. quod aliud est auxiliari, aliud consulere, aliud fauere. ¶ Sexto nota quod hereticus

4 videtur retinere iurisdictionem. ¶ † Septimo not. quod ecclesia ratione delicti ecclesiastici, etiam laico imponere potest statuendo, penam infamie. ¶ Nota quod tabellio appellatur scriniarius.

5 ¶ † Quero in quo generalis erat prohibitio. Dic, omnibus est generaliter prohibitum, ne faueant hereticis: vt supra, eo. sicut. &

6 j. eo. excommunicamus. §. credentes. ¶ † Quero an isti, de quibus in tex. sint excommunicati, sicut & alij fautores hereticorum. Uidetur dicendum quod sic, per precalleg. iura. In contrarium facit: quia contra istos speciali: er est promissum de pena. Item quia est specialis prouisio: vt patet ex princip. text. ergo generalis non se extendit ad hanc. Ad hoc. c. studuisti. s. de officio legati. & faciunt not. in. c. j. de rescript. Quapropter forte posset dici quod iura. c. sicut. & c. excommunicamus. §. credentes. loquuntur de fauentibus hereticis in ipso crimine heresis. Iste autem text. loquitur in fauen

in fautentibus hereticis, non tamen in crimine. Et hoc posset procedere tenendo quod principium non se referret ad prohibitionē dictorum iurium: alias tenendo qd se referret, esset tenendum qd tales essent excommunicati. ¶ Quero an omnis exceptio competat excommunicato. Dicit Vincē. qd fauorabilis, vt Vellelanum nō datur excommunicato: odiosa sic, vt Macedonianum. Alleg. ff. de condi. & demon. l. qui exceptionem. Sol. Dicit Jo. an. qd male cantauit: quia omnis exceptio datur, & fauorabilis, & odiosa: quia non excommunicati fauor, sed iudicantis equitas attenditur. de excep. cum inter. Idem tenuit postea ipse Vinc. & Jo. [7] ¶ † Quero an tales suspensi, si tale officium exerceant, sint irregulares. Dicit qd non: vt no. de senten. excommu. is, qui. lib. vj. & no. de cleri. excō. mi. c. fi. de excess. prela. c. fin. Idem Gul. in Specu. tit. ij. §. inita. ver. sed quid dices. [8] ¶ † Quero quis erit effectus suspensionis. Docto. dicunt qd ea durante non valebunt instrumenta confecta a notario: vt. j. c. ij. x. dist. Judas. In patrocinijs dicunt quidam sententias irritandas: alij contra. Hosti. dicit hoc a papa declarandum. Allegat qui fi. sint legiti. per venerabilem. cum simil. quia nullum expressum super hoc ius habetur, nisi qd aduocatus poterit per exceptionem remoueri, in. d. §. credentes. vel lucrum aduocati erit pauperibus erogandum. Ad hoc quod not. s. titu. proximo. cum sit. & c. seqnē. Item posset talis tanquā trāsgressor puniri. [9] ¶ † Gl. super verbo, auxilium. opp. & videtur qd non debeat tolli facultas habendi aduocatum, vel notarium heretico: quia nulli, quantumcunque criminoso, neganda est defensio, vel iusta sententia. de excep. cum inter. & in pluribus capitulis ibidem. Sol. Heretico intra annum non denegabitur iusta defensio, sed lapso anno, ex quo est iam receptus inter hereticos, non auditur ad aliquam defensionem. j. eo. excommunicamus. §. credentes. Unde vt hereticus est statim puniendus, & eius bona debent confiscari, sicut aliorum hereticorum. Imo dicit gl. qd propria authoritate licite eis auferunt. viij. dist. quo iure. Dicit tamen glo. qd melius est authoritate iudicis hoc fieri. xxiij. q. iij. sex sunt. idem gl. xxiij. q. vij. in summa. ¶ Glo. tangit duo. Primum, an hereticus se possit defendere. Secundū, an bona eius confiscentur. ¶ Et l. tenet Hosti. vt non admittatur eius defensio in crimine heresis. Nec obst. iura per te alleg. que loquuntur in excommunicato. In alijs criminibus bene poterit se defendere, si sit accusatus, vel inquisitus: & ei nō denegabitur iusta sententia. Nec obstat in aut. de priuileg. dotis. circa medium. colla. vi. vbi priuilegia iuris talibus denegantur: quia denegantur sibi priuilegia iuris, impugnando, accusando, vel inquirendo, vel se in heresi defendendo: quia licet vetetur aduocatis patrocinium, non tamen iustitia iudicibus. Nec obstat si dicas hereticum statim puniendum: qr si sponte redeat, recipi debeat, & in monasteriū detrudi. j. eo. excommunicamus. Alius tamen, quā iudex, in factis ipsorum non potest illis participare, nisi in his, que spectant ad salutē anime, quicquid supra dixit Hosti. Non putat Jo. an. hanc prohibitionem locum habere, nisi in his, que fuerunt hic expressa. Ad qd no. eodem tit. statutum. secundo responso. lib. vi. ¶ Circa secūdum tenent docto. & dicunt qd debitores heretici agent cōtra fiscū vt heredem. C. de iudi. l. j. ff. sol. matri. l. si marito. ¶ Glo. super verbo, infamie. colligit notabile, & in fi. opp. ij. q. iij. §. hinc colligit. Solu. Dic qd id loquitur de infamia facti. De materia dic vt habetur. s. de secundis nup. c. pen. & vlti. & s. de re iudi. c. cum te.

1 ☞ Laici occulta conuenticula non faciant, nec predicent, nec sacerdotes reprehendant.
2 Doctores debent publice, & non occulte legere.
3 Doctor a se ipso officium doctoratus assumere non debet.
4 Presbyteris, & sacerdotibus est necessaria scientia.
5 Laici debent honorem clericis.
6 Presbyteri sunt vt dij in terris.
7 Inferior quilibet potest suum superiorem arguere de peccato.
8 Prelati depositio propter scientie defectum ad quem spectet.
10 Institutio clerici ad quem spectet.
11 Exemplis non est iudicandum, sed legibus.
12 Jurisdictioni inferioris an quilibet possit se supponere.

[1] Cum ex iniuncto. † Laici occulta cōuenticula nō faciāt, nec predicent, nec sacerdotes reprehendant. h. d. Primo ponit triplicem laicorum reprehensionem: quam secundo prosequitur: primo primam, ibi: Deus. Secundo secundam, ibi: sicut enim. Tertio tertiam, ibi: licet autem. ¶ Glo. primo commendandum inuicantem intellectum diuinarum scripturarū modo licito, & permisso, & ad finem boni, nō detractionis alterius. ¶ Secundo no. quod contra occulta sapientie maxime in diuinis [2] presumitur. ¶ No. argu. † quod doctores debent publice, & non occulte legere. ¶ Quarto no. quod ordo clericorum ad instar membrorum corporis est institutus: & illa dicuntur corporis membra, [3] que ab alijs habent actum separatum. ¶ † Nota quod doctor a se ipso officium doctoratus, & predicationis assumere non debet: nec etiam predicator, nisi ad hoc per episcopum instituatur. ¶ Nota argu. quod magister debet sedere in alto, id est in terra. Ad idem ij. q. vij. §. his. ¶ No. qd potestas a Deo homini non censetur da[4]ta predicandi, nisi aliquo miraculo demonstraretur. ¶ Not. quod scientia est necessaria sacerdotibus: & quod sacerdotes simplices [5] non sunt a scholasticis, & scientibus deridendi. ¶ † Not. quod clericus debet a quocunque seculari vt Deus honorari. Hodie seruamus contrarium: imo quilibet, etiam laicus simplex, precedit cle[6]ricum: quod mihi valde videtur absurdum. ¶ † Not. quod sacerdotes vt dij sunt in terris. Quod not. contra ipsos suspendentes: quia suspendunt Deum. Et alibi dicitur: Nolite tangere christos [7] meos. ¶ † Nota quod secundum regulam Euangelicam quilibet etiam superiorem potest arguere de peccato, vel quando superior hoc permittit: alias non. ¶ Not. qd reprehensio peccati permittitur occulte ad prelatum a peccato retrahendum: non autem mani[8]feste ad ipsum detrahendum. ¶ † No. quod ad illum spectat depositio prelati propter defectum scientie, ad quem eiusdem spectat institutio. Omnes gl. sunt literales, excepta gl. super verbo, tene[9]tur. & vltima. ¶ Capio glo. super verbo, tenetur. † Et oppo. quod tex. contradicat. Nā dicit qd potest corrigere denuntiando: & postea dicit qd non spectat ad inferiorem corrigere. Solu. Quedam est occulta correctio ad finem peccatum corrigendi, & ad penitētiam: vt illa, que fit per viam denuntiationis: & ad hanc quilibet tenetur & ipsam potest facere etiam superiori, & a filio patri. Quedam est correctio manifesta, que fit ad peccati penam, vel detractionē peccantis: & hoc fieri non potest, nisi per superiorem, vel habentem potestatem: vnde nec in hac filius reprehendat patrem, nec subditus prelatum. xxij. dist. nolite. Erubescit enim lex filios effici castigatores parentum. Nunquid autem ad denuntiationem admittantur infames? Dicit gl. qd non: quod est verum in iudiciali: secus in pe[10]nitentiali: vt de accu. super his. ¶ † Glo. vltima in princip. est literalis, que colligit qd ad quem spectat institutio, spectat & destitutio. In fi. querit ad quem spectat institutio de iure communi. Dicit qd ad episcopum. Quod dicūt docto. verum de iure ordinario, & communi: quia ex speciali iure, vel commissione bene posset alijs competere destitutio, & alteri institutio: quod patet in prescriptione. Nam si prescripsi institutionem, non per hoc intelligor prescripsisse destitutionem, vel renuntiationis receptionem: alias diceretur prescriptum, quod non fuerat possessum, contra regulam, sine possessione. de reg. iur. lib. vj. Nec obst. connexio, per ea, que not. de [11] reg. iur. odia. lib. vj. ¶ † Post gl. opp. qd exemplis non credatur: quia non exemplis, sed legibus est iudicandum. C. de sent. l. nemo. Sol. Contrarium intelligitur de exemplis iudicum: sed de exemplis sacre scripture bene iudicatur: vt hic, & s. de elec. venerabilem. [12] ¶ † Quero an quilibet possit se supponere inferiori vt eum iudicet. Dic qd non: quia non posset fieri a clerico quo ad violentiam inferendam corpori, quin inferens sit excommunicatus. j. de sent. excom. contingit. j. de iureiuran. ex rescripto. Sed nec quo ad iurisdictionem hoc licet sine superioris licentia. de foro compe. significasti. nec quo ad forum penitentiale. de pen. omnis. Unde intelligēda est litera, sm Hosti. de extraiudiciali suppositione. de iureiurā. veniens. Potest etiam intelligi de iudiciali cum superioris licentia, vel etiam sine licentia quo ad papam: quia papa non ligatur iure positiuo. de quo de concess. preben. proposuit. &c.

1 ☞ Excommunicatus est ipso iure quilibet hereticus.
2 Hereticorum executio pene corporalis spectat ad secularem.
3 Exequi compellitur secularis sententias ecclesiastici iudicis.
4 Clericus hereticus non perdit priuilegium clericale antequam degradetur.
5 Pena heretici triplex est.
6 Confiscatis bonis clerici a iudice ecclesiastico cui cedant. 10.
7 Heresis ex quo potest probari.
8 Contumax in prestanda purgatione non presumitur conuictus, nisi propter hoc sit excommunicatus.
9 Hereticus quo casu non est statim curie seculari tradendus.
11 Suspicione sola, tamen probabili, indicitur purgatio.
12 Ex presumptione, nisi violenta, non potest quis de crimine damnari.
In excommunicatione perseuerans anno, & negligens se purgare de delicto heresis, non admittitur ad defensionem. 17.
13 In contumacia, & excommunicatione perseuerans post annū pro alio crimine, an habeatur pro conuicto de crimine heresis.
14 In purgatione deficiens post annum non habetur pro conuicto.
15 Suspecto de crimine si assignetur terminus ad purgationem, an si non venerit, & propter hoc excommunicetur, habeatur pro conuicto.
16 Confiscata sunt ipso iure bona hereticorum facta condemnatione

de heresi.
17 De heresi videtur quis ipso iure conuictus, ⁊ damnatus, qui post annum neglexerit se purgare.
18 Potestas potest dici, qui publico officio fungitur.
19 Vasallos absoluit papa solus a fidelitate domini contumacis propter delictum heresis domini, ⁊ subijci possunt alij domino.
20 Principes recusantes iurare de hereticis extirpadis, a quibus possint puniri, ⁊ quam incurrant penam.
21 Officia, vel dignitates, que dari nequeant in perpetuum.
22 De heresi an presumatur suspectus princeps, qui recusat iurare hereticos extirpare.
23 Bellum indicere potest ecclesia quo ad fidē, ⁊ bona ecclesie tuenda.
24 Contra paganos. vel infideles bellum nitentes quę priuilegia habeant.
25 Predicari an possit crux contra aliquos sine licentia pape.
26 In bello contra infideles acquisita an iuste efficiantur acquirentis.
27 Hereticorum, seu infidelium defensores, aut receptatores, quas incurrant penas.
28 Delicti ecclesiastici pretextu ecclesia ⁊ iurisdictione, ⁊ alijs facultatibus ⁊ dignitatibus priuat laicum.
29 Hereticis credentes, vel qui insequuntur, seu audiunt dicta hereticorum, puniuntur vt heretici.
30 Excommunicatus propter suspicionem de heresi, quā satisfactionem habeat facere vt euitet penas hereticis statutas.
31 Excommunicato simpliciter que pene videantur posse declarari.
32 Officio priuatus, vel potestate habendi officiū, an possit ad aliud eligi.
33 Hereditate ex testamento, vel ab intestato, delata an priuentur qui hereticis adherent.
34 Receptatores, vel defensores hereticorum quare puniantur.
35 Hereticorum defensores excluduntur a contractibus iurisgentium.
36 Instrumentum factum a notario excommunicato an valeat.
37 Sententia lata ab excommunicato an valeat.
38 Excommunicationem maiorem incurrit, qui participat cum receptatore hereticorum.
39 Beneficio, vel officio priuatus clericus, qui fautor, vel receptator hereticorum instituitur a solo papa.
40 Restituere an possit inferior a papa clericos depositos.
41 Regulares fautores hereticorum puniuntur per diocesanos.
42 Delicto vnius, vel maioris partis, an ceteri in minori parte perdant eorum priuilegia.
43 Iuramentum prestare recusans ad se purgandū de heresi, hereticus est.
44 Episcopus negligēs in heresi prosequenda a dignitate epali deponitur.
45 Inquisitoribus datis super criminibus heresis, an episcopus debeat circa illa inuigilare.
46 Episcopi an ab inferioribus a papa deponantur propter negligentiam puniendi hereticos.

Excōmunicamus. Pro summa primo ponit penas hereticorū. In secūda ibi: qui aūt. ponit penam suspectorum. Tertia ibi: moneant. ponit penas, ⁊ iuramenta dominorum temporalium hereticos non extirpātiū. Quarta ibi: catholici. ponit premia crucē assumentium contra hereticos, ibi. credētes. Postea ponit penas credētium, receptorū, ⁊ defendētiū hereticos. Et primo laicorum. Secūdo clericorum, ibi: si vero. tertio regulariū, ibi: similiter. Quarto ibi: qui vero. penas sibi propria authoritate assumentium authoritatē predicādi. Quinto ibi: adicimus. instruit ordinarios qualiter debeant se habere ad hereticos inquirēdos. Sexto ibi: nolimus. punit ordinarios negligētes in insequenda heretica prauitate. Casus. Congregato concilio de certis fidei articulis determinatis, ⁊ declaratis per sedem apostolicam, surrexit vnus in concilio proponens quomodo frustratorie esset dictos articulos determinasse, nisi seruentur: ⁊ cum multi reperirentur predictos articulos nō seruantes, ⁊ alios etiam qualiter bonum esset eos saltem timore penarū arctare ad dictos articulos obseruandos: Papa primo ipsis hereticis imponit duplicem penam, scilicet excōmunicationis maioris. Secūdo eis de heresi dānatis, si sunt clerici, prius eis degradatis vult eos derelinqui iudici seculari debita animaduersione puniendos, ita quod bona ipsorum, si sunt laici, confiscentur: si vero clerici applicentur ecclesijs, a quibus stipendia receperunt Et hec pcedunt, quū cōstat de crimine heresis contra hereticos. Si vero non constat de crimine heresis, sed de hoc sunt aliqui infamati, indicēda est eis purgatio ad superioris arbitrium, considerata qualitate suspicionis, ⁊ persone qualitate: ⁊ hoc de prima parte. ¶ Secundo principaliter mandat ordinarios monere, ⁊ compellere seculares potestates de prestando iuramento pro extirpandis hereticis, ⁊ negligentes dominos, seu contumaces non extirpantes mandat puniri pena excōicationis: ⁊ non satisfacientes mandat sedi apostolice nuntiari: a quibus per sedem apostolicā imponetur pena absolutionis vasallorum: ⁊ terra talium supponetur ab alijs occupanda, saluo iure domini principalis, dummodo dominus culpabilis non existat. ¶ Tertio papa principaliter premiat crucem assumentes contra hereticos, vt gaudeant priuilegio, quo gaudent crucē assumentes in terre sancte subsidium. ¶ Quarto duodecim penas in text. expressas per ordinē imponit receptatoribus, defensoribus, ⁊ fautoribus hereticorū, ⁊ credentibus. Et primo eas imponit laicis. Secundo clericis. Tertio extēdit ad seculares. Quarto penas imponit publice, vel priuatim assumētibus officium predicandi preter authoritatem diocesani, vel sedis apostolice, cum sint ab apostolo prohibiti. Et primo penam excommunicationis. Secundo pro contumacia penā arbitrariam. Quinto instruit iudicem vt ad inquirendos hereticos archidiaconum inquirere faciat, vel aliam personam, qui a vicinia, vel aliquibus capiant iuramēta de hereticis, ⁊ de fama eorum, de vicinia, quo ad prauitatem heresis manifestandam: quibus manifestatis instruunt ad penam imponendā, ⁊ non iurantes puniri mandat vt hereticos. Vltimo excitat officium ordinariorum ad inquirendos hereticos, ⁊ culpabiles negligentes punit pena priuationis dignitatis episcopalis, alijs idoneis in locum eorum substituēdos.

1 ¶ † No. i. quod omnis hereticus est ipso iure excommunicatus: ⁊ sic habes vnum casum, in quo sententia excommunicationis quis ipso iure ligatur.

2 ¶ † Secūdo no. quod executio pene corporalis hereticorum spectat ad iudicem secularem, etiam pro delicto ecclesiastico. Et bene dicitur executio, quia statim facta condemnatione de delicto heresis, bona sunt ipso iure confiscata: vt. c. cum secundum. eo. titu. lib. vi.

3 ¶ † Tertio no. quod sententiam latam ab ecclesia in crimine ecclesiastico exequi compellitur laicus.

4 ¶ † Quarto no. quod hereticus clericus non perdit priuilegium clericale antequam degradetur. Dic scilicet actualiter. Ad quod vide no. de pen. c. ij. lib. vi. in glo. fin. ⁊ in. c. cum non ab homine. supra de iudi. nisi diceretur hoc esse speciale in crimine heresis, vt etiam nulla facta degradatione actuali ipso iure esset priuatus priuilegio clericali, iuxta not. supra, eodem. ad abolendam.

5 ¶ † Quinto no. penam triplicem excommunicati. Primam spiritus, vt excommunicatio. Secundam corporis, vt concrematio per secularem. Tertiam bonorum, vt publicatio.

6 ¶ † Sexto not. quod etiam vbi ex delicto ecclesiastico infertur per ecclesiam publicatio bonorum, quo ad clericū camera ecclesie est fiscus, quo ad laicos camera fisci laici est fiscus. Et quod dicit de bonis confiscandis, quo ad clericum intellige de bonis proprijs ipsius clerici, non autem ecclesie, iuxta clemen. nolentes. eo. tit. ¶ No. ex versi. qui autem. quod in crimine heresis ad solam suspicionem inducitur purgatio, que debet esse arbitraria: in quo arbitrio informando ponderatur quātitas suspicionis, ⁊ qualitas persone.

7 ¶ † No. modum probandi heresim: quia eo quod quis est excōmunicatus, vt de heresi suspectus, ⁊ anno durat in excommunicatione, presumitur hereticus, ⁊ vt hereticus eo ipso damnatur. Ad hoc. c. cum contumacia. eodem titulo lib. vi.

8 ¶ † Not. quod contumax in prestanda purgatione non presumitur tanquam conuictus, nisi propter hoc sit excommunicatus, ⁊ per annum in excommunicatione perseueret: ⁊ sic aliud est purgationem indictam assumere, ⁊ non posse purgare: ⁊ tunc presumitur vt conuictus. Hec sunt notabilia vsque ad. §. moneantur. In hac parte sunt octo gl. prima, ⁊ secunda literales.

9 ¶ † Tertia super verbo, degradatus. in princip. est literalis. Deinde oppo. quod statim non tradantur curie seculari propter heresim degradati. infra, eodem. excommunicamus. Sol.

10 Hoc verum, nisi redire voluerint: vt ibi. ¶ † Glo. super verbo, stipendia. querit quid si habet stipendia in diuersis ecclesijs. Dicit glo. quod inter ecclesiasticas diuidentur. supra, de testamen. relatum.

11 ¶ † Oppo. glo. super verbo, suspicione. quod sola suspicione non indicatur purgatio. ij. q. i. primo semper. Sol. Intellige de suspicione probabili: alias non indicetur purgatio. Imo dicit glo. quod infamia hic inspicitur.

12 ¶ † Oppo. gl. super verbo, condemnetur. quod non damnetur, dato quod anno steterit in excommunicatione: quia de crimine heresis, vt graui, etiam propter probabilem presumptionem quis non damnatur: vt patet de presump. literas. Solu. Vt quis damnetur de crimine, sufficit violenta presumptio: sed hic non solum erat violenta, sed violentissima: eo ipso enim quod voluit se purgare, est suspicio contra eum de heresi: ⁊ eo quod stetit per annum in excommunicatione, presumptio est violentissima, propter quam potest damnari. ¶ Habes gl. vsque ad vers. secus. ibi gl. ¶ Opp. quod etiam post annum quis non habeatur pro crimine conuictus. ff. de rei vendica. l. annus. vbi licet bona absentis post annū debeant annotari, auditur tū se principaliter defendens super crimine. Solu. Dicit gl. hoc procedit in crimine heresis:

resis: contraria procedunt in alijs criminibus. Itē sibi procedebatur contra absentē, nec erat indicta purgatio: nec erat causa alia, ex qua surgeret criminis presumptio, nisi sola contumacia, ⁊ non purgatio. Itē ⁊ perseueratio in excōicatione, ex quibus surgebat violenta criminis presumptio, ⁊ suspicio. habes glo. vsq; ad versi. sed quid est. ¶ Glo. ibi oppo. qđ non habeatur statim pro conuicto. i. q. vij. cōuenientibus. vbi sepius est monendus anteq̄ damnetur. xxiij. q. que domus. Dic qđ etiam antequā damnetur, est admittendus, vt redeat. Et sentit glo. qđ etiam post annum si redire vellet, audiretur antequā esset damnatus. Et dicit gl. qđ post admonitionem est vitandus quo ad hoc, vt secreta fidei sibi non pandantur, ⁊ exponātur. xliiij. dist. in mandatis. ne per hoc nos impu
13 gnet. ¶ Habes glo. vsq; ad ver. nec intelligas. † Querit glo. an in contumacia, ⁊ excommunicatione existēs pro alio crimine, habeatur pro conuicto de crimine heresis. Dicit gl. qđ non. Intelligendum est ergo, quem haberi pro heretico, quando ei indicta est purgatio, ⁊ qz se non purgauit de crimine heresis, est excōmunicatus, si in tali excōmunicatione anno perseuerauit. ¶ Venio ad extrinseca prime partis, ⁊ oppo. quod damnati, si reuerti voluerint, non sunt puniendi. supra eodem. ad abolendā. Sol. Dic quod sunt puniendi, nisi reuertantur statim: vt in contrario. ¶ Not. hoc dictū, quod etiam post condemnationē factam per ecclesiam possunt reuerti damnati, vt sentiunt hic Docto. Tex. facit in cōtrarium: vt d. c. ad abolendam. vbi vult eos admitti, si continuo, cum cōstat de heresi, reuertantur: hoc seruaremus. Hoc tamen intellige vt. j. eo.
14 excommunicamus. ¶ † Opp. secundo quod vbi propter suspicionem indicta est purgatio, non excōmunicetur deficiens in purgatione, sed damnetur tanquam de heresi conuictus: vt supra, eo. ad abolendam. §. qui autem. Sol. Si quis purgationem indictam negligit prestare, habet locum hec decre. qz non habetur pro conuicto, sed vt contumax excommunicatur, in qua si per annum steterit, damnatur vt hereticus. Si vero indicta est purgatio, ⁊ ipsam prestare voluit, sed non potuit, quia non inuenit compurgatores, vel compurgatores non bene deposuerunt, ⁊ sic in purgatione defecit, statim punitur vt hereticus, vt in contrario, secūdum Hosti.
15 ¶ † Quid si suspecto assignetur terminus ad purgationem, an si non venerit, ⁊ propter hoc excommunicetur, procedat. §. Videtur quod sic: quia si nō venit, per eum stat quo minus indicatur: ⁊ debet haberi perinde, ac si indicta esset. ff. de regu. iur. l. ad ea. §. semper. ⁊ l. iure ciuili. ⁊ l. quibus diebus. ff. de condictio. inde. Hosti. cōtra, aliud est statuere terminum ad purgationem indicendam: ⁊ hic non est contumax in non purgando, sed in non inueniendo ad purgandum: ⁊ non habet locum pena decre. quia non potest dici contumax in purgatione, que nondum est indicta, sed indicenda, cum nondū sit in rerum natura: vt supra de constit. cū accessissent. ⁊. ff. de iure codicillo. l. quidam referunt. Aliud est, purgationē indictam esse, ⁊ non assignatum esse terminum ad purgandum: ⁊ adhuc de facili non potest conuinci contumacia: arg. eius, quod not. ff. de offi. ordi. irrefragabili. §. excessus. Nisi dicatur quod intelligatur terminus vt se purget quam citius potest. ff. de verb. obl. l. cū, qui literas. quod durum esset hic sentire. Aliud est indicere purgationem, ⁊ statuere terminū ad purgationem faciendā: quo casu si indicitur purgatio ad arbitrium, ⁊ statuitur terminus ad purgā dum, ⁊ non veniat ad se purgandum: dicit Hosti. quod habebit locum hic. §. nisi appelletur ex legitima causa. Si vero indicitur purgatio certa, ⁊ determinata, vt tertia manu se purget, ⁊ statuatur terminus, si non purget intra terminum, habebit locum hic. §. ⁊ non audietur post terminum appellans, tanquam sit verus contumax. ij. q. vij. sunt quorum. Dicit Io. an. hanc questionem, vt proponitur, non putat dubiam. per capi. contumacia. eod. titu. lib. vj.
16 ¶ † Venio ad questiōes, ⁊ quero primo an hec publicatio fiat ipso iure, an requiratur sententia. Dicit quod ipso iure. Casus est hodie in capi. cum secundum. eodem titu. libro sexto. requiritur tamen sententia declaratoria delicti, non confiscationis. ¶ † Secun
17 do quero an post annum in existente in excommunicatione requiratur sentētia, vt sit damnatus hereticus. Videtur qđ sic, propter verbum, dānetur, quod est futuri temporis: per quod videtur qđ quis possit purgare vitium post annum ante latam sentētiam: sicut si legata esset optio intra tēpus, post illud eligere possum antequam mancipia distrahantur. ff. de optio. lega. l. mancipiorū. de preben. si tibi absenti. lib. vj. In contrarium videtur in aut. Gazarenos. C. eod. tit. quia ibi dicitur quod si per annum steterint, eos vt hereticos damnaremus: ⁊ sic sine aliqua sententia videtur, eos vt hereticos damnatos. Non obstat si dicatur quod crimē heresis sit de foro ecclesie: quia dicta constitutio fuit per Romanam ecclesiam approbata, vt procurata. infra, eodem. inquisitionis. in prin
18 cip. lib. vj. ¶ Venio ad secundam partem. † Et nota primo quod quilibet publico fungens officio potest dici potestas. ¶ Nota secundo quod quis potest in perpetuum, et temporaliter esse Potestas. ¶ Tertio no. formam iuramenti, quam habent prestare potestates de hereticis extirpandis, ⁊ penam non extirpantiū, ⁊ ag
19 grauationem pene eis in contumacia perseuerantibus. ¶ † Quarto no. quod solus Romanus pontifex pretextu delicti ecclesiastici absoluit vasallos a fidelitate domini contumacis, ⁊ potest supponere terrā occupandā a catholicis pretextu delicti domini. ¶ No. quod propter delictum inferioris domini non preiudicatur superiori hoc ignoranti: ⁊ sic alterius delictum ⁊c. Hic sunt quator gl. ¶ Oppo. quod debeat etiam iurare quod sit catholicus. in aut. vt iusiurand. qđ presta. ab his, qui administra. suscip. colla. secunda. Sol. Hic prestat ⁊ illud. ¶ Alie glo. sunt literales. ¶ Glo. vltima
20 opp. de. c. vergentis. dicit illud. c. speciale, vt ibi dicitur. ¶ † Opp. extra, ⁊ videtur qđ solus episcopus possit punire tales dominos: non autem requiratur archiepiscopus, ⁊ consilium coepiscoporū. supra, eodem. ad abolendam. Sol. Contrarium loquitur in domino paruo, qui potest puniri sine scandalo: hic in magno principe, qui habet sub se archiepiscopum, qui non debet puniri sine consilio, quando timetur scandalum: qz hec causa dicitur grauis, que per concilium est tractanda. iij. q. v. cum liceat. ⁊. c. vnaqueq;. Vel intellige illud plurale vt generet singularitates: vt archiepiscopus in episcopatu, ⁊ episcopi in suis episcopatibus. ⁊ hec sufficiant.
21 ¶ † Opp. quod potestas non possit dari in perpetuum, de. l. meminisse. ff. de offic. proconsu. ⁊ de. l. si forte. ff. de offi. presid. Solu. Dic quod quandoq; sunt dignitates, que de sui natura transeunt in filios: vt sunt ducatus, comitatus, ⁊ similia, ⁊ tales possunt dari in perpetuum. Ita potest intelligi iste tex. Quedam sunt, que de sui natura non transeunt in filios, sicut sunt officia, que dantur regulariter de semestri ad semestre: ⁊ in perpetuum tales dari non possunt. Ita intelligitur contrarium. De quo plene in. c. si. s. de iudi.
22 ¶ † Quero an elapso anno archiepiscopus cum concilio posset procedere contra istum tanquā suspectum de heresi. Dicit quod sic, secundum doc. argu. §. precedentis. ¶ Venio ad tertiam partē ad versi. catholici. ¶ No. quod crucis assumptio contra hereticos habet illa priuilegia, que habet crucis assumptio cōtra paganos,
23 ⁊ in subsidium terre sancte. ¶ Secundo no. † quod ecclesia potest indicere bellum. Quod dicit gl. verum quo ad fidem, ⁊ quo ad bona ecclesie defendenda. Allegat. lxiij. dist. Adrianus. xv. q. vj. au
24 thoritate. ¶ † Quero primo extra que priuilegia habēt isti cruce signati. Dic quod habent remissionem peccatorum, ⁊ multa alia, que habentur. s. de Iudeis. ad liberandam. Dicit Io. and. quod interpretatur consuetudo per religiosos inquisitores: ⁊ inducta qđ etiam tempore pacis ecclesie, ⁊ qđ non instant hereticorū perfidia, vel potentia, vel incastellatio, datur signum crucis contra hereticos: ⁊ sic cruciati priuilegio, de quo hic dicitur, nolunt vti.
25 ¶ † Quero an crux possit predicari cōtra aliquos sine licentia pape. Dic quod non, sicut nec votum redimi. de voto. c. quod super. ⁊ c. seq. ⁊ ille indicat, qui pōt soluere. de reg. iur. c. j. Item quia principaliter ad papā spectat respondere de fide: ⁊ per consequens eius accessoria. xxiiij. q. j. quorum. sic ⁊ qualitas indulgentie, de qua hic
26 datur per solū papam. ¶ † Quero an occupata in bello efficiātur occupantis. Dic qđ aut bona occupata sunt immobilia: ⁊ remanent prioris domini: vt. l. si captiuus. ff. de capti. ⁊ postli. reuer. Aut sunt mobilia, ⁊ fiunt occupantis: vt eo. titu. l. antepen. ⁊. l. ab hostibus. C. eo. tit. Vel dic qđ si ex parte pugnantis bellum est iustum, tunc pugnans oīa occupata facit sua: vt. l. v. §. in pace. ff. de capti. saluo nisi sint feudalia: qz tunc occupantur sine preiudicio domini principalis: vt. s. §. proxi. Ex parte iniuste pugnātis si capiuntur, ⁊ redimantur, reuertunt ad antiquū dominum: vt. d. l. si captiuus. Ad hoc vide de homici. pro humani. lib. vj. Hic nō sunt gl. ¶ Ve
27 nio ad quartam partem tn. §. preterea. ¶ † No. j. quod credentes, receptatores, ⁊ hereticorū defensores pari pena puniuntur. ¶ Secundo no. vndecim penas eorum. Prima, est excōicatio. Secūda, in contumacia perseuerantis infamatio. Tertia, priuatio publici officij. Quarta, priuatio vocationis ad concilia. Quinta, priuatio electionis, ⁊ alia. Sexta, priuatio potestatis testificandi. Septima priuatio potestatis testādi actiue, ⁊ passiue: qz non instituitur, nec institui potest. Octaua, priuatio potestatis agēdi. Nona, priuatio iurisdictionis. Decima, priuatio aduocationis. Undecima, priua
28 tio officij notariatus. ¶ † Tertio no. generaliter qđ pretextu delicti ecclesiastici ecclesia priuat iurisdictione, ⁊ alijs facultatibus, ⁊
29 dignitatibus ecclesiasticis laicū. ¶ † Opp. qđ credentes patiantur penā hereticorū. j. eo. c. pen. Sol. Hodie damnantur vt heretici, vt in cōtrario: ⁊ domini credentes, qui insequuntur, ⁊ auscultant dicta hereticorū. ¶ Opp. qđ alia pena imponatur, de cōsti. Frederici, que incipit, Patarenorum. vbi tales adherentes relegantur, ⁊ bona publicantur, ⁊ filij honore priuantur, ⁊ detegētes Patarenū sic dānati fame restituuntur. Solu. Hec ⁊ illa est imponenda. ff. de accusa. l. j.
30 ¶ † Quero in quo debeat satisfacere excōicatus, vt euitet illas penas. Dic qđ abiurare dz heresim, vel se purgare, si tñ est suspectus. j. eo. §. addicimus. ⁊ si alia cā notoria dz restituere fructus perce
31 ptos, ⁊ qui percipi potuerunt: arg. de resti. spo. grauis. ¶ † Que

ro an iste pene imponantur simpliciter excõicato: Dic qd sic, vt priuentur potestate habendi publica officia. de procu. c. si. Item vt nõ possint eligere. de cõsue. cũ dilectus. Item pena priuationis te stificandi. de testi. veniẽs. ij. §. fi. An in excõicato habeat locũ pena priuationis facultatis testificandi: habetur de sen. excom. decerni mus. li. vi. de excep. pia. eo. li. Itẽ vt priuetur facultate agẽdi. de in di. intelleximus. Itẽ vt priuetur potestate iudicãdi, si sit notorius. de re iudi. ad probandũ. Saluo qd habetur. §. eo. presidentes. li. vi. Itẽ pena priuationis tabellionatus cõgruit excõicato: vt not. iij. q. iiij. nullus. de quo dic vt in. c. decernimus. de sent. excom. lib. vi.

32 ¶ † Quero tertio an priuatus potestate habendi officiũ sit priua tus potestate ad illud eligendi: Dic qd non: q2 he pene hic ponun tur separate: per qd videtur qd nepos damnati licet non posset habere ecclesiasticũ beneficium, possit tamen habere potestatẽ eli

33 gendi: vt in. c. ij. de hereti. li. vj. ¶ † Quarto quero an excludantur ab hereditate, siue deferatur ex testamento, siue ab intestato: Dic qd sic, licet aliter innuat tex. in auc. vt cum de appel. cogno. §. gene

34 raliter. z. §. seq. que sunt correcte per. c. vergentis. §. eo. ¶ † Venio ad gl. in verbo, receptatores. z quero quare puniantur hereticorũ defensores. Dic, q2 sine eis diu non possunt manere heretici. ff. de offi. presi. l. congruit. z ideo sunt puniendi: q2 etiam grauius delin quunt, qui aliorum errores defendunt. xxiij. q. iij. qui aliorũ. Ideo simili pena cum hereticis puniũtur: arg. xxvij. q. j. de filia. In ipsis

35 temperaretur pena extra istud crimen. ff. de recepta. l. j. sed non in isto, secundũ Lauren. ¶ † Opp. gl. ij. qd excludantur etiam a con tractibus iuris gentiũ. C. eo. l. Manicheos. Sol. Gl. dicit qd exclu duntur ab omni actu legitimo, z etiã a potestate contrahendi: vt

36 in contrario. ¶ † Quero an instrumentũ confectum ab excõicato valeat. Dicit gl. qd hic probatur qd sic. Nam si propter cõtemptũ excõicationis priuatur potestate conficiendi instrumenta: ergo si contempserint, licet sint excõicati, non priuantur ipso iure. Cõtra

37 rium no. super tex. ¶ † Gl. super verbo, damnatur. querit quid de sententia lata ab excõicato. Dic qd est nulla, si est publice excom municatus. de re iudi. ad probãdũ. Idem in rescripto. de rescrip. dilectus. Dicit tamen gl. qd posset dici cõtrarium qd non sit ipso iure nullum: vt not. Ber. de excep. pia. in glo. sed mirum. qd est fal sum hodie de rescrip. c. j. li. vj. Et hic dicit glo. qd voluit dicere idẽ z in similibus: z sic sm doc. denotat similitudinẽ: quo ad officia be ne priuabuntur oibus officijs publicis, z actibus legitimis, quo modocũq nuncupentur. põt etiam fieri comparatio quo ad perso nas, sicut schismatici, z notarij excõmunicati. ¶ Venio ad versi. si vero clericus. ¶ No. j. quod clericus deponitur ab officio, z bene ficio, qui est credẽs, fautor, vel receptor heretici. ¶ Secũdo no. qd ceteris paribus in crimine heresis grauius punitur clericus, quã laicus: q2 grauius delinquit clericus peccans in fide, quã laicus.

38 ¶ † No. casum, in quo cõicans excõmunicato incurrit maiorẽ ex cõicationem, scilicet quando cõmunicat heretico, vel fauenti here tico. Qd intellige per sententiam, si intelligis de maiori: alioquin ipso iure intelligendo de minori. ¶ Quarto no. aliam penam isto rum receptãtiũ hereticos: q2 carent sepultura, eleemosynis, z alijs

39 orationibus. ¶ † No. casum, in quo priuatus officio a solo papa re stituitur. ¶ Venio ad gl. huius partis. ¶ Gl. super verbo, exer ceatur. est literalis, z sequitur generalia. ¶ Secũda gl. est expedi

40 ta in notabilibus. ¶ † Querit tertia gl. super verbo, speciali: an inferior a papa clericos depositos possit restituere. Dicit qd non: q2 ex quo papa sibi reseruat, alijs prohibuisse videtur: sic z quãdo sibi nõ reseruat, alijs cõcedere videtur. de sent. excõ. nuper. z dato qd episcopus nõ restitueret ad officiũ, tamen posset ipsum ecclesie reconciliare. §. eo. ad abolendã. §. j. vbi de hoc Host. dicit qd a sen tentia canonis põt absoluere inferior, vbi papa nõ reseruat: secus dicit in sententia excõicationis, quam fert papa proprio ore ter in anno, a qua nõ videtur qd inferior a papa possit absoluere. de ma. z obe. cum inferior. per hoc infertur qd nullus põt ad plenũ recon ciliare hereticum sine speciali pape licentia: qd est no. dignum, sm Host. Nisi dicas sententiam oris pape esse canonem generalem, ex quo papa non reseruat. de sent. excom. nuper. sed verius qd recon ciliare potest episcopus: vt. d. c. ad abolendam. ¶ Venio ad versi.

41 similiter. ¶ † No. j. qd regulares fautores hereticorum puniuntur per diocesanos, non obstantibus suis priuilegijs: z sic est casus, in

42 quo exemptus iudicatur a diocesano. ¶ † Opp. qd propter deli ctum vnius non perdant alij priuilegia. de his, que fi. a ma. par. c. peruenit. Sol. Hoc intellige, quãdo omnis, vel maior pars deliqt: alias secus, vt in cõtrario: vel hoc speciale propter criminis enor mitatem. Credo qd intẽtus sit textus exuere a priuilegijs tantũ modo delinquẽtes: z sic non obst. contrariũ. Gl. est literalis. ¶ Ve nio ad ver. qui vero nonnulli. Nullus debet sibi officiũ predicandi assumere, nisi hoc sibi a iure, seu a sede apostolica. vel diocesano episco po licentia concedatur: alias excõicatur, z sibi non resipiscenti alia pena imponitur. h. d. ¶ No. j. qd solus papa, vel episcopus in dio cesi potest concedere authoritatem predicandi. ¶ Secũdo no. qd excõmunicandus est officium predicandi assumẽs ppria autho ritate. ¶ Tertio no. quod crescente contumacia, crescere debet: pe na. ¶ Not. quod quidam sunt habentes officium predicandi non missi, z predicare possunt, nisi prohibeantur. Quidam sunt nõ ha bentes officium predicandi, nisi mittantur: z tales nõ pdicant, nisi appareat eis cõcessum. ¶ Quero qui sunt habẽtes potestatẽ pre dicandi etiam nõ missi: Dic qd episcopi. Matthei vltimo. xxi. di. in nouo. xvi. q. j. statuim9. cũ si. Et possunt pdicare in qualibet dio cesi. vj. q. iiij. scriptum. Vel id loquit de falce iurisdictiõis, non pre dicationis: q2 missio episcopi authoritate diuina est comprobata, dũ tamẽ caueat ab errore. xl. di. si papa. q2 verbum Domini nõ est alligatũ. secunde ad Timo. secundo. Tamen tenet qd si prohibea tur, non debet predicare: sed indulgẽtiã cõcedere non potest, etiam si non prohibeatur, nisi habeat specialẽ pape licentiam, vel episco pi loci. de pe. z re. quod autem. Ratio, quia per predicationem alie ni limites non multum vsurpantur, z fit melior cõditio diocesani, z animarũ sibi commissarum. xcv. dist. ecce. vnde eo inuito videtur hoc fieri posse. ff. de solu. l. solutionẽ, tamẽ eo inuito fieri nõ potest, vt dixi: quia eius termini videntur occupari. ¶ Quero q possunt pdicare tãquã missi: Dic vt i Predicatorib9, z Minorib9: vt i de creta. dudũ. de sepul. in cle. ¶ Quero an abbates possint dare hãc licentiam pdicandi: Dic qd non: vt in tex. §. de excе. prela. acceden tibus. Secus si missam vellet celebrare: quia id concedere põt qui libet curatus, dummodo constet celebrare volentẽ esse presbyterũ, supra de cleri. peregri. c. primo, z secundo z q2 in primo maius im minet periculum: vt. §. c. proxi. Dicit tamen qd si persona pdicare volentis sit nota, vt q2 magister in theologia, vel alius competẽs predicator per episcopum approbatus, z deputatus ad curam, vt sunt ecclesiarũ prelati, vel alij, quibus predicare generaliter sit cõ cessum, etiam quilibet curatus hanc potestatẽ, alias authoritatẽ dare poterit. Ad hoc supra de offi. ord. cum ab ecclesiarum. sm In noc. Quod intelligit Hosti. casualiter, z in transitu: sed episcopus generaliter hoc concedere poterit per totam suam dio. de offi. ord. inter cetera quod inferior nõ potest, vt hic. ¶ Quero quis censea tur vsurpator predicatiõis officij: Dic qd non missus p papã, vel episcopum, nec probans missionem per operationẽ miraculi, seu testimonium scripture. §. c. proximo. ¶ Venio ad gl. Ista gl. que rit que erit cõpetẽs pena: Dicit qd superioris arbitrio, zc. ¶ Ve nio ad. §. adijcimus. Archiepiscopi, z episcopi ipsorũ prouincias, z dioceses suspectas de heresi, saltem semel in anno per seipsos vel alios idoneos visitent: q etiam debent, si hoc expedierit, iuramẽtũ recipere, z exigere ab illis de vniuersitate, de reuelãdis ipsis here ticis, seu occulta cõuenticula celebrãtib9: quos sic reuelatos etiã rele psos canonice puniet, nisi se purgauerint, z renuẽtes iurare vt he retici iudicant. h. d. ¶ Not. primo formã pcedẽdi, vbi fama est ali quos hereticos esse in dio. q2 eps dz cõstituere vnum, qui hoc inq rat, z qui exigat iuramentum vicinorum de eis indicandis, z eos ad indicandum compellendum. ¶ Secundo no. quod eo qd quis occultas facit conuenticulas, suspectus est de heresi: z eo qd non se quitur aliorum mores. ¶ Tertio no. qd infamatis de heresi indi cit purgatio: in qua si deficiãt, puniunt vt heretici. ¶ Opp. qd isti deficientes in purgatiõe nõ debeãt incontinenti puniri, sed seruan da sit forma. §. qui autem. §. eo. Solu. vt ibi no. ¶ Quero an de cri mine heresis quis cõuincatur per duos testes: Quidam quod nõ: sed requirunt ad minus tres, per istum tex. quasi sit absurdum ad dicta duorum testium quem de tam graui crimine puniendo dam nari, maxime cum truncetur facultas defensionis contra testes: cũ nomine ipsorum in hoc crimine non dentur: vt. c. fi. §. e. ti. Sed cõ munis opi. est quod per duos cõuincitur testes: z hic loquitur de inquisitorib9: z requiruntur tres, vel tota vicinia, vt facilius inue niantur: non quod omnes debeant denuntiare, nec tota vicinia, sz vnus de vicinia. ¶ Quero de exemplo, quando a communi cõuer satione sint dissidentes: Dic quod sunt laici nõ pfessi, z portãt ha bitum regularem: vel qui non visitant ecclesias, nec audiunt verbũ Dei: non colũt dominicã, forte colẽtes sabbatũ sine lumine, etiam clarescente die nõ comedunt, panis esum abhorrẽt die dominico,

43 nocte vigilant, z similia. ¶ Gl. sunt literales. ¶ † Venio ad versi. si qui vero. Nota quod nolens prestare iuramentum ad se purgan dum de heresi, est hereticus. ¶ Quid de religiosis, q nolũt dare ex honestate. Dic quod hi nõ sunt heretici: vt in. c. nuper. de testi. zc. z si Christus. de iureiur. Secus si ex quadam pertinacia, q2 asserit peccatum iurare, etiam in casu licito: nam tũc talis est hereticus. Ita hic, vt patet ibi obstinatiõe zc. q2 tales non obstinatione nõ re sistunt. Et dicit Hosti. qd est leue argumentum ad hereticos con uincendos: vt. l. secunda. C. de hereti. ¶ Capio gl. super verbo iu rare est literalis, z prosequitur generalia: vide ipsam per te. ¶ Ve

44 nio ad versic. Volumus. † Episcopus negligens in heresi prose quenda, a dignitate episcopali est deponendus, z alius idoneus in locum eius subrogandus. hoc dicit. ¶ Not. casum in quo episco pus negligens deponitur. ¶ No. qd per indicia probatur crimen.

¶ Quero

45 ¶ † Quero an debeat ad hoc inuigilare, licet sint dati inqsitores? 46 Dic q sic. j. c. per hoc. lib. vj. ¶ † Quero an deponantur episcopi ab inferioribus a papa? Dic q non: vnde nõ procedunt in hoc inquisitores contra episcopos. j. eo. titu. inquisitores. libro sexto. Et ideo solus papa posset episcopum, etiam isto casu deponere. Ad hoc. iij. questio. vij. accusatus. & capi. sequenti. Et ita debet intelligi iste textus.

1 ☞ Predicare non debent laici cuiuscunq professionis.
2 Negatiua preposita signo vniuersali equipollet suo contradictorio.
3 Peccata quandoq sub specie virtutis committuntur.
4 Laicus a quibus spiritualibus repellatur.

1 2 **Sicut.** † Laici cuiuscunq professionis predicare non debent. h. d. ¶ † No. j. q negatio pposita signo vniuersali equipollet suo contradictorio. 3 ¶ † Nota. ij. q qñq vitia sub specie virtutis committuntur. ¶ No. iij. quod laici sunt interdicti ab officio predicandi, & edictum predicandi est permissorium certorum casuum: vnde omnis repellitur, qui non reperitur specifice admissus. ¶ Gloss. sunt 4 literales. ¶ † Quero a quibus spiritualibus repellatur laicus. Dic a predicando, vt hic: a recipiendis decimis. xvj. q5. vlti. decimas. A recipiendis oblationibus. x. q. j. q. & c. sanctorum. A recipienda resignatione beneficij clerici. de renunt. quod in dubijs. A cognitione causarum ecclesiasticarum. de iudi. capitulo. ij. et. iij. A recipiendo compromisso de re spirituali. de arbi. contingit. A potestate eligendi. de elect. sacrosancta. & c. Messana. A danda inuestitura. xvj. q. vlti. si quis deinceps. Sustinetur tamen de gratia in iure patronatus. de iure patr. quoniam. & vt partes suas interponant electioni tractande. eo. tit. nobis. Et de his vide in dicta decre. contingit.

1 ☞ Diuersitas nominum rem in substantia non diuersificat.
2 Fine habito non curatur de via, qua ad finem peruenitur.
3 Clericus hereticus non potest puniri per iudicem secularem, antequam degradetur.
4 Heretici reuersi in heresim, & penitentis ante condemnationẽ pena est, vt in perpetuum carcerem damnetur. 6.
5 De heresi non potest damnare aliquem iudex secularis.
7 Accusator in heresi an desinens ab accusatione possit euitare penam talionis.
8 Hereticos credentes esse bonos non puniuntur vt heretici.
9 Degradati clerici, vel alij heretici, si tradãtur iudici seculari, qua pena puniantur.
10 In heresi deprehensi, vel condẽnati, an possint redire.

Excommunicamus. Se suminat. Et sunt quatuor dicta. ¶ No. j. omnes hereticos ipso iure excom-1 municatos. ¶ † Secundo no. q diuersitas nominum eodem supposito effectu. rẽ in substantia non diuersificat. ¶ Nota q ex diuersitate modi ad vnum finem tendentis diuersa nõ in-2 dicantur: † & sic habito fine, non curandum de modo, vel via, qua ad finẽ peruenitur. ¶ Tertio no. q in crimine ecclesiastico, & heresis, sñia fertur condemnationis per ecclesiã: sed exequitur p laicũ. 3 ¶ † Quarto no. q hereticus etiam de heresi damnatus puniri nõ potest per iudicẽ secularem anteq degradetur: & sic patet q ante degradationem adhuc retinet priuilegiũ ecclesiasticũ. ¶ Ex ver. si qui vero. Nota primo q delicto heresis etiam consummato pot penitere deprehensus post delicti deprehẽsionẽ, si cui postq de delicto constiterit. Et sic a contrario videtur q post dãnationẽ non 4 possit. ¶ † Nota penitentiam heretici reuersi ab heresi post deprehensionem: quia detrudi debet ad perpetuũ carcerẽ. ¶ No. q ho-5 die credens erroribus hereticorũ dãnatur vt hereticus. ¶ † Quero an iudex secularis possit quẽ damnare de heresi? Dicit Io. An. q non, per hunc textum, ibi: per ecclesiam: qr crimẽ est ecclesiasticũ. j. c. inquisitionis. §. prohibitionem. lib. vj. & condẽnabit eũ diocesanus vel inquisitores, si sunt in loco. de quo in cle. multorum. eod. titulo. 6 ¶ † Quero an hec pena possit alterari carceris eis redeuntibus. Dic q sic: vt eodem titulo commissi. Et. c. illorũ. lib. vj. Ita qd aut querit secundũ iura ista: & procedit dispositio. c. vestri. Aut de iure hodierno: & talis pena potest in aliam alterari per inquisitores: vt 7 c. commissi. e. tit. lib. vj. ¶ † Quero an accusator in heresi possit desinens ab accusatione euitare penam talionis, sicut & ipse de heresi accusatus. Iac. de Are. C. de accu. l. fi. dt q non. Illã spãle est in crimine heresis vt qs possit penitere, sz accusans nõ cõmittit crimẽ heresis, sz calũnie, in q crimine nõ est statutũ p pniam vitari penã. 8 Ad hoc qd no. C. de. q. l. pe. ¶ † Circa vltimã ptẽ opp. q credẽtes non puniantur pena hereticorũ. s. c. excõicamus. §. credẽtes. Sol. Quidam sunt credentes hereticos esse bonos: & talibus imponit pena, d qua ibi: qr isti ex quo sunt als catholici, nõ sunt heretici. Quidam sunt credẽtes erroribus eorum: & tales sunt heretici, sm Ab. ad hoc. j. c. accusatus. §. si vero. lib. vj. Host. sentire videt quod ista 9 decre. corrigat illã. Tene primũ. ¶ † Querit gl. ij. qr prima lr̃alis, qua pena puniantur per iudicem laicum postq sunt cõdẽnati per iudicem ecclesiasticũ. Dic q docentes vltimo supplicio: addiscentes pena. x. librarum auri, si nondum didicerunt, sed fuerũt causa discendi. C. e. l. quicũq. Si vero iam didicerunt, pari pena puniuntur. C. de mathema. l. culpa, qr in pari culpa sunt tam docẽtes, quã 10 addiscentes: vt ibi. ¶ † Querit gl. vlti. an deprehensi, vel condẽnati possint redire. Dicit gl. q sic. & ecclesia debeat eos recipere: qr ecclesia nõ claudit gremiũ redire volentibus. C. de summa trini. & fi. catho. l. inter claras. & quia delicti veniam petẽti damus: ita tamẽ vt in perpetuum carcerẽ maneant, vt hic patet: & simoniaci in monasterium detrudantur. j. q. j. reperiuntur. & ipsi etiam heretici censentur. j. q. j. eos, qui. Antonius de Butrio.

1 ☞ Hereticus perdit obligationem fidelitatis, & homagij ipso iure.
2 Laicum priuat ecclesia in crimine ecclesiastico, debito etiam tẽporali, potestq ei tollere obligationem personalem quesitam.
3 Hereticus perdit iura sui serui, patrie potestatis, & vxoris. 4.
5 Soluere iurãs alieni heretico certa die talẽ summam, an incurrat periurium si non soluerit.

1 **Absolutos.** ¶ † Not. q hereticus pdit obligationẽ fidelitatis, & homagij 2 ipso iure eo qd hereticus. ¶ † Secũdo no. qd laicũ priuat ecclia i crimine ecclesiastico ẽt debito tẽporali: & po-3 test ei tollere obligationem personalem quesitam. ¶ † Quero qd de familiaribus seruis, & libertis, An sint absoluti. dicit Host. q sic. Non ob. x. q. iij. quoniam. de sent. excom. inter. quia loquitur in excõmunicato, non heretico: vxor vero non recedit ab excommunicato. Quid si occulte esset hereticus? Dic qd non esset absolutus a fidelitate heretici: vt cap. sicut tuis. de simo. & ar. s. de sponsal. cap. sicut nobis. Ubi. dicit idem si occulte, dũmodo pbare possit: & cum probatum esset, procederet eius dictum. de verbo. signi. cum olim. Quid de filijs hereticorũ an sint absoluti a patria potestate? Dic 4 q sic. j. eo. ca. ij. lib. vj. ¶ † Querit gl. iij. an sint absoluti ipso iure? Glo. dicit q sic. Per hoc dicit Host. qd licet reconcilientur, nõ recuperant pristinam obligationem: ar. s. de diuor. de illa. facit. c. vergentis. s. c. Secus si ad tempus lata esset sententia, scz qdiu &c. de penis. c. vlti. in fi. quia tunc per absolutionem excommunicationis recuperat hec iura. Facit qd no. de vi. & hone. cleri. c. fi. In contra-5 rium. s. de elec. qr diligẽtia. illud in ecclesia, hoc in plato. ¶ † Querit glos. quid si aliquo iuramento quis tenebatur soluere heretico certa die, an si non soluit, sit periurus? Dicit q non: qr inest conditio. Idem si sub pena inest conditio, si in tali statu permanserit. s. de iureiur. quemadmodum. & s. eo. excommunicamus. §. credentes. Hic non sunt alia.

¶ De schismaticis. Rubrica.

1 ☞ Schisma quid est.

1 ¶ † Quia schisma intendit heresim pro eo, q oẽ schisma intendit sibi constituere ecclesiasticam vniuersalẽ ecclesiã impugnare, que vna est. xxiiij. q. i. loquitur. Unde peccant in articulũ fidei, Et in vnã sanctam ecclesiã catholicã. Ideo ponitur rubrica de schismaticis, secundũ Hos. Materia habetur. j. q. vij. quoties. xij. qd. j. factis. et duobus seq. & c. deniq. lx. q. j. ordinationes. xxiiij. q. iij. inter heresim. & c. clericus. ij. q. j. in pluribus capitulis. & repetitur in Sexto. Et dicuntur schismatici stricte, qr diuisi ab vnitate ecclesie conantur sibi episcopos, sacerdotes, & constitutiones facere. j. q. j. Nouatianus. Large schismatici dicuntur criminosi: sed excommunicati minus large, ex quibus aliqui non peccant. de restit. spo. literas. de sen. excom. inquisitioni. Insurgens contra episcopum suum, et tenens epatum, & suos sacerdotes faciens, dicitur schismaticus: et locum habet decre. j. vij. q. j. scire. xxiiij. qd. iij. inter schisma. & sunt excõicati velut heretici. Alij contra, secundũ Inn. qui hoc no. j. c. j. & hoc tenet Host. dũmodo recognoscant Romanam ecclesiã: qr tunc non est ab vnitate diuisus: & qui nullũ caput recognoscit, nõ tñ epatum tenet, nec epalia exercet, talis acephalus, reus, & improbus dicitur, sed nõ schismaticus. xij. di. nulla. xxiiij. q. ij. abbatibus. Dicuntur etiam schismatici, qui coniurant contra prelatum, non tamen habet locum in illis decre. j. qr non sunt suspensi, sed suspendendi, & deponendi, secundum Inno. & Host.

1 A schismaticis facte ordinationes, beneficiorum collationes, et rerum ecclesiasticarum alienationes, sunt nulle. nu. 5.
2 Ecclesiasticas res detinentes sunt excommunicandi. Excommunicati sunt ipso iure schismatici.
3 Ordinationes collate a schismaticis in forma ecclesie nõ sunt nulle quo ad characterem. nu. 5.
4 Schismaticus quis proprie dicatur: et an schismaticus sit hereticus excommunicatus, vel suspensus.
5 Schismaticorum gesta erga spiritualia an sint nulla numero sequenti.
6 Irregularitatem vbi causat omne notorium crimen, an irregularis celebrans conficiat, vel ordinans imprimat characterem. numero. 5.
7 Ordinati ab intrusis an habeant ordinis executionem. nu. 5.
8 Sacramenta an possint a schismaticis conferri, et collata an teneant.
9 Sacramentum baptismi in quo differat a sacramẽto eucharistie.
10 Cum schismaticis, vel hereticis gesta passiue an valeant.
11 Contractus cum schismatico factus quare non valeat.
12 Schismaticus prelatus an possit ecclesie acquirere.
13 Dispensari an possit, cum ordinatis a schismaticis.

Quod a predecessoribus.

1 † Irrite sunt ordinationes, beneficiorum collationes, ecclesiasticarum rerum alienationes facte a schismaticis, et a dignitate, et ordine suspendi tur, qui iurat schisma tenere. h. d. Facit quatuor dicta. Secundum ibi: adiicientes. Tertiũ ibi: alienationes. Quartum ibi: illos vero. ¶ Oppo. q Guido non fuit schismaticus: quia cum rexerit ecclesiam, non est schismaticus, sed potius qui ab eo diuertit. So. Dicit Hostië. quod ipse se intrusit tempore Alexandri canonice electi: et sic incurrit penas. xxiii. dist. in nomine Domini. de elec. licet. illa tamen nondum emanauerant. Ideo dicunt schismatici, et etiam apostate. lxxix. dis. si quis. i. et c. si quis pecuniam. et tempore talium ecclesia quo ad ipsos vacare censetur, secundũ eũ.
2 ¶ † Oppo. q imo non restituentes res ecclesiasticas, etiam indebite alienatas non sunt excommunicati ipso iure, sed excommunicandi veniunt. de. c. conquestus. et de foro compe. Solu. Contrarium loquitur in non schismaticis: et sic non ob. sm Host. Quid autem si tales res non possint haberi, nisi pecunia restituta: Dic vt not. in c. fin. et de reb. eccle. non alie. et in c. ecclesia. el. ii. de re. eccle. non alie.
3 ¶ † Venio ad glo. Et oppo. cũ scda gl. q imo non sunt oĩno irrite ordinationes ipsorũ. ix. q. i. ordinationes. et. i. c. proxi. Solut. Dicit gl. q quo ad characterem, dũmodo in formã ecclesie conferant, nõ sunt nulle: quo ad executionem, nisi dispensetur: et dispensatur cum recipiente ordines a schismatico ignoranter: secus si scienter. Et vt intelligas tex. et gl. duo sunt cõsiderãda. Primũ, q hic agitur de effectu, et validitate gestorũ a schismaticis: et per hoc presupponit Guidonẽ et Octauianũ fuisse schismaticos. Scdo agit de pena fouentiũ schisma. His visis habebimus totã materiã capli. ¶ Circa primũ videnda sunt aliqua. Primũ qs dicat proprie schismaticus, et an schismaticus sit hereticus, excõicatus, vel suspẽsus: et ex hoc apparebit an Octauianus hic fuerit schismaticus. ¶ Scdo agetur quid de gestis taliũ prelatorũ in schismate existentium aut aliter in potestate deficientium erga spiritualia. ¶ Tertio quid de gestis erga tpalia. ¶ Quarto quid cum gestis inhabiliter erga spiritualia per taliter inhabiles possit dispẽsari. ¶ † Ad primum dicitur qd schismatici quandoque sumũtur largissime, vt ois in peccato mortali constitutus: et hoc modo potest dici schismaticus iste Octauianus. xliii. q. iii. apostolice. i. q. i. sacerdotes. magis stricte: tñ large. ¶ Scdo dicunt schismatici excõicati, ex quibus aliqui peccant, aliqui nõ: licet sine peccato non debeat excõicatio ferri. de resti. spo. literas. de sen. excõ. inquisitioni. Tamen hi sunt a Deo et ab ecclesia, imo etiam a cetu fidelium diuisi, et separati primi a Deo tantũ, sed non ab ecclesia: sunt enim adhuc in peccato existẽtes in cõione ecclesie. Itẽ altero respectu possunt dici strictius diuisi, qui facilius reconciliantur peccatores, quam reconcilientur excommunicati: vt patet de senten. excommu. cum desideres, et. c. a nobis. et de peni. et remis. omnis. ¶ Tertio magis stricte: vt qui coniurationes faciunt contra episcopum proprium: et in his non habet locum hec decre. non enim sunt suspensi, sed suspendendi, secũdum Innocentium, et Hostiensem. ¶ Quarto adhuc magis stricte possunt dici schismatici, qui contra proprium episcopum insurgunt, et episcopatum tenent, et suos constituunt sacerdotes, et constitutiones faciunt. vii. q. i. scire. xxiiii. qo. iii. inter schisma. Quidam sunt schismatici strictissime, prout hic sumunt, vt qui sunt diuisi ab vnitate ecclesie, et qui conant sibi epos, psbyteros, et cstitutiões facere. vii. q. i. Nouatianus. Nunqd aũt proprie sint heretici, vt sic incurrant excommunicationis sententiam, et alias penas hereticorum. Videtur q sic, quasi male sentiant de illo articulo. Vnam sanctam ecclesiam. Alii tenent contrarium, q proprie non sunt heretici. Et hanc opi. tenet Host. dummodo recognoscant Romanã ecclesiam: qi tunc non sunt ab vnitate diuisi. Vnde licet duo se contendant pontifices Romanos, per hoc heretici non sunt: qi credunt vnam ecclesiam, nec credunt plures sponsos vnius ecclesie, licet quilibet se credat sponsum esse eiusdem vniuersalis ecclesie. Si tamẽ quis se papam contenderet eo spiritu, quo crederet ecclesiam duos habere Romanos pontifices, esset hereticus: quia necessario crederet duas ecclesias, contra illud, Et vnã sanctã ecclesiam catholicã. Et sic intellige Jo. vii. q. i. non autem. Vnum tamẽ aduerte q non recognoscens caput, non tamen episcopatum tenet, nec episcopalia exercet, talis dicitur acephalus, et improbus, sed non schismaticus. xii. di. nulla. xxiiii. q. ii. abbatibus. Nõ credo tñ qd hoc sit longe ab heresi, si non recognoscit superiorem, saltim papam: imo et si non recognosceret epm, vel propriũ sacerdotẽ in recipiendo sacramenta: vt no. in. c. omnis vtriusque. de pen. et remis. Ex his apparet an hic Guido fuerit schismaticus. Nam rexit. Host. dĩt q schismaticus fuit: qi se intrusit tpe Alexandri canonice electi: et sic incurrit penas. xxiii. di. in noĩe Dñi. et de ele. licet illa tñ nõdũ emanauerat. Et dr schismaticus talis ẽt apostata. lxxi. dis. si qs. et. c. si quis pecuniam. et tempore talium ecclesia vacare censetur, sm Host. Et per hoc est expedita vna pars primi tangendi. Nunquid autem quilibet schismaticus sit excommunicatus. Videtur q sic: vt hic, nonne rint se sententie excõicationis subiacere. Ad hoc, qi schismatici dicuntur heretici, vt. s. dixi. Omnis autem hereticus est excõmunicatus. s. de here. excommunicamus. Alii dicunt tales non excõmunicatos, sed excommunicãdos. xxiii. distin. in nomine Domini. in fi. vbi dicitur. dãnetur. Non obstat hoc capi. qi illos damnauit localiter, et ad tempus. Dicit tamen q isti hodie sunt excõmunicati ipso iure, iuxta. c. licet. de elec. Et sic hodie staremus illi decisioni: non tamen sunt excommunicati ex eo capite, quia sunt heretici. Item qi hic excõicat contrauenientes illis, que hic statuũtur, et precipiuntur contra schismaticos. Dic quod schismatici respectu vnitatis ecclesie, qui diuisi sunt ab eo, quod ecclesia pro articulis determinauit fidei, vt sunt Greci, excõicati sunt ipso iure. xxix. dist. nulli. Vnde dĩt Host. quod illi schismatici tantum sunt excommunicati, qui se contra Romanam ecclesiam extollunt, et ab ipsa se separãt: quia tales sunt heretici: vt. d. c. excommunicamus. Alii antem sunt excõmunicandi, scilicet schismatici large, qui non sunt contra articulos fidei, nec contra vniuersalem ecclesiam, ita quod sunt suspensi, non excõicati: vt hic, in fi. de quo remittit ad Summam huius tit. Dic vt ibi.
5 ¶ † Nunc venio ad secundum, quid de gestis a talibus, an valeant erga spiritualia. Dic quod quedã geruntur ab eis actiue, quedam passiue. Pro casu dic q quedã geruntur ab eis sacraliter, in quibus est executio necessaria: vt in ordinibus quedam in quibus executio non est necessaria, vt in aliis sacramentis. Nam quedam sunt sacramenta, in quibus vltra gratiam sacramenti nihil est: quedam sunt vltra gratiam, quia consistunt in agere, expectant executionem. Primo casu dic q quidam sunt schismatici largissime, vt qi peccantes mortaliter, leuiter tñ, ita q non sunt suspensi a iure, vel ab hoie, nec irregulares, et tales conferunt ordinando characterem, ordinis executionem etiam nõ ligatam, nisi aliud subsit impedimentum: et hoc credo verũ, et ignorantibus, et scienter recipientibus a talibus. Quod pz: qi in recuperatione executionis non egent aliqua dispensatione: sed statim cum sunt absoluti a peccato incontinenti recuperant executionis potestatem: licet q̃diu sunt in ipso peccato, ligata sit ipsa executio quo ad Deum, vt ad sui commodum: sed ad detrimentum sic non possint exercere. ad hoc de cohabi. cleri. et mulie. c. fi. Idem per omnia si sit excommunicatus excommunicatione minori, que priuat tantum participio sacramentorum: qi tales non habent infectam nec ligatam executionem. Hoc patet, qi statim cum egerint penitentiam, sine aliqua reconciliatione licet eis suum ordinem exequi saluo quod habetur de tempo. ordi. ex tenore. Hoc confirmatur: qi gratia ordinis non confertur per ministrum, sed transit immediate a Xpo in ordinatum. Infectio ergo ministri non vitiat. xxxii. dist. §. verum. Item ex quo minister non habet infectam executionem quo ad ecclesiam, et alios, licet habeat quo ad se tantum, inquantum operatur in alium transfert executionem, quam non habet isto respectu ligatã. Quidã sunt schismatici magis stricte id est large, vt sunt peccatores infames, non tñ suspensi, vel ab ecclesia precisi, nec grauiter peccantes: et idẽ per oia. Quod patet, qi simoniaci in beneficio sunt infames. C. de epis. et cle. l. si quenq. §. si. et tñ conferunt ordines. de simo. per tuas. ii. Hoc intellige secundum no. de renun. c. nisi cum pridẽ. §. propter conscientiã. qi non procederet in infamib⁹ iuris: qi isti sunt suspẽsi q̃ ad alios. Quidã sunt schismatici adhuc magis stricte, qi extra corp⁹ ecclesie, vt sunt excommunicati:

cōmunicati:⁊ idem per omnia, quod dicam in alijs suspensis. Quidam sunt schismatici, vt grauiter peccantes, in tantū ꝙ ab ordine aut officio ordinis sunt suspensi:⁊ hoc pōt contingere multipliciter: vel q: excōicati, vt dixi proxime: vel q: commiserunt delicta, ex quibus incurrunt irregularitatē ratione qualitatis adiuncte, q: delicta sunt notoria, q̄ causant irregularitatē, ſm illa, que scribit Hos. de renū. nisi cū pridē. de tēp. ordi. ex tenore. ⁊ c. si. Uel q: est tale delictū, cuius rōne ordo suspendit, vt in simoniaco in ordine: vel q: ēt est ab hoīe suspensus, vel q: deposit⁹ ab officio, a quo ordines conferunt. lxxxi. dis. Maximianus. ⁊ c. si qs clericus. ⁊ c. si qs presbyter. vel q: est epūs, q epatui renuntiauit, ēt quo ad ordinē. de ordi. ab epi. c. j. ⁊ ij. In his oībus aut tales ordinati sunt scienter a talibus, ⁊ non recipiūt executionē: vel si recipiunt, recipiunt ligatam, ⁊ ꝙ egent dispēsatione, ſm oēs. de or. ab epi. c. i. ⁊ patet. ix. q. j. ordinationes. xxxij. di. §. verū. Aut tales sunt occulte suspensi, ⁊ tolerati: ⁊ conferunt ignorantib⁹. Et hic Inn. tangit opi. Aliqui sentiūt ꝙ licet tales conferant characterē, ⁊ habitū, non conferunt executionem. Patet, q: ipsi non habent: ergo alijs non possunt dare qd non habent. j. q. vij. Daibertum. de iure pat. quod autem. Secūdo habent de hoc casum de ord. ab epi. c. j. vbi ordinati a talibus expectant dispensationem: ergo concluditur ꝙ non habent executionē. Inno. hic in prin. gloss. variauit, ⁊ iuxta finem sentit ꝙ tales suscipiant habitum, ⁊ executionē, ⁊ non ligatā. Ad hoc alleg. ix. q. j. ordinatiōes. j. q. j. Xp̄s. vj. q. v. c. ij. ⁊ iij. Nec ob. ix. q. j. c. j. ⁊ iij. ē. de or. ab epi. c. j. ⁊ ij. q: loquitur de non tolerato ab ecclesia: sed per sniam vel denuntiationem erat interdicta executio, ideo eam alij dare nō potest. ¶ Secundo, quia ordinator nihil confert in ordinatione, sꝫ solus Deus. xxxij. dist. §. verum. ¶ Tertio, q: Deus cor interrogat, ⁊ non manum. xiiij. q. v. si quid inuenisti. xv. q. vj. c. j. ¶ Quarto, q: ordinatus talis recipit ordinationē: ergo ⁊ executionē: alias frustra esset talis receptio: recipit ergo ⁊ executionem, ex quo aliūd non impedit. Est enim ordo sacrū signaculum, quo confertur spiritualis potestas, ⁊ officium faciendi ea, que pertinent ad illū ordinem: ergo ordinatus suscipit hanc potestatē, nisi aliter impediat. ¶ Quinto, q: hereticus, excōicatus, ⁊ depositus conficiunt corp⁹ xp̄i. de quo. j. de cle. excō. mi. c. ij. ergo conficit ordinatus. ¶ Sexto q: non inuenitur ꝙ aliqua pena suscipiētibus a talibus imponat, nisi scienter suscipientibus. j. q. j. perfectionē. ⁊ c. ventū. xxxi. dist. §. porro. Una, q: hec pena non apparet imposita a iure naturali, sed potius contra: q: cū solus Deus in operatione ordinis operatur seu collatione, quare vicarius Christi ignorantibus penā infligeret, nō cū subesset cā, propter quā ignorantibus pena imponeret. ¶ Ultimo si hoc esset verū, si vnus suspēsus ordinasset vnum, ille aliū, in infinitū forēt iste suspēsiones: ⁊ ex hoc sequeret absurditas intolerabilis: q: tot essent vincula ꝙ vix, aut nunꝙ hr̄et aliqs ordinis executionem. Ad hoc. c. j. ⁊ ij. de ord. ab epi. Conat rūdere ꝙ qn̄ ignorātia est supina, egēt dispēsatione. Hec rūsio non est bona ad. c. j. vbi pꝫ ꝙ ēt vbi nō est supina ignorātia, exigitur dispēsatio. Sed rūdet ꝙ hoc ideo, q: nō pōt ibi esse sine suspicione scientie, qn̄ renūtiauit epūs sic manifeste: ideo hic illud inducit. Sed si ꝓbaret ignorātiā, nō exigeret dispēsatio. alleg. ix. q. j. ordinationes. Postea hoc correxit, cōcludens ꝙ iusta causa fuit statuendi ab ecclesia, ꝙ tales a talib⁹ ordinati, lꝫ recipiūt habitū, ⁊ executionē, ligatā, tn̄ recipiāt, ita ꝙ egeāt dispensatione, saltē epi: q: cū cōferētes habēt ligatā, ⁊ ipsi ēt recipiūt ligatā: q: nemo imprimit qd nō habet. Et hoc firmat gl. in. d. c. j. ⁊ ij. Hos. remittit ad no. in. d. c. j. ⁊ ij. ⁊ ad Summam. e. ti. §. qd iuris. Hec est veritas ꝙ recepit executionē, lꝫ ligatam, ita ꝙ eget dispensatione. Aut ergo recipit qs ignorās, ⁊ durat ignorātia: ⁊ dic ꝙ illa durāte preferr opinio veritati: ⁊ ille attēta opinione hꝫ executionē, vt conficiat, sicut ⁊ ali⁹, ⁊ ēt alteri conferat ignoranti: superueniente aūt sciētia eget dispēsatione: q: de tali ordinē suscepit. Alleg. de eo, qui ord. fur. susce. c. veniens. de schis nup. c. ij. de presby. non bap. c. j. ij. ⁊ iij. Ex hoc infert rūsio ad scōm si vnus suspensus, ⁊ ordinat aliū, ⁊ similiter ille aliū, ⁊ sic deinceps, an oēs careant executione? Quidā tenent ꝙ sic. Inn. hꝫ hoc p absurdo, vt dixi. vn̄ dt ipse ꝙ non est verū ꝙ potestas ordinādi tollat in infinitum: q: non extendit nisi ad ordinatos, ⁊ nominatim precisos: vt patet hic: quasi diceret, non transit hec pena ad tertiā personam, sicut in excommunicato. Dicit tamen ꝙ lex contradicit, ꝙ si per plures manus ambulauerit, idem erit. ff. de mino. l. in cause. §. si. l. sed ⁊ vbi: quod dicit canon de radice infecta bonus fruct⁹ exire non poterit. j. q. j. fertur. Host. dt ꝙ durante ignorantia sic ordinatorum preferr opinio veritati in oībus: ⁊ oīa fide Xp̄i purgant. de coha. cler. ⁊ mu. vestra. veritate aūt cōperta, vt dictū est, necessaria erit dispensatio: ⁊ dato ꝙ totus mundus esset inuolut⁹, ⁊ multitudo foret in eā, ꝓstabit saltē pape causaꝫ legitimā dispensandi. de ordi. ab epi. c. j. ⁊ ij. de tempo. ordi. c. ij. de cleri. excom. mi. c. latores.

6 ¶ † Ex his apparet quid de notorio fornicatore: ⁊ tenendo quod sit suspensus, quod mihi verum videtur, vt dicā. j. de cler. excō. mi. si celebrat. ⁊ patet ꝙ si omne crimē notorium causat irregularitatē ergo ⁊ hoc: vt no. J. de renuntia. c. nisi cum pridem: saluo nisi diceres ꝙ hoc non est graue: vt patet de iudi. at si clerici. Tunc tenēdo qd dixi, idem dicendum est de eo. Et hoc tenent hic doc. alle. xxxij. di. §. verū. ¶ Et si queratur quare eodem modo non infert ecclesia characterē, ⁊ habitū ordinis? Dicūt doc. hic ꝙ talia, vt gratia nō sunt in potestate pape, sed xp̄i. Ideo in non peccantibus, vt ignorantibus nihil statuere potest. xxxij. distinctio. §. verum. Executio autem est in potestate pape: hinc est ꝙ quotidie aliquos suspendit alios ab executione deponit, ⁊ priuat: vt patet in iuribus imponētibus penam suspensionis officij, ⁊ depositionis ab officio. Ex his patet quid dicendum de his, qui sunt ordinati ab illis, qui sunt ab ecclesia, vel administratione remoti. Sed tales secundum veritatem non sunt suspensi ab ordinibus, vel officio: ideo possunt conferre executionē, licet peccent conferendo: sicut patet in renuntiante epatui quo ad locum, ⁊ quo ad ordinem. Nam talis executionē retinet, ⁊ de mandato alterius confert, sine mandato imprimit executionē, sed ligatam: ⁊ hoc propter defectum potestatis in obiectū

7 vt. d. c. j. ⁊ ij. de or. ab epi. qui epi. renun. ¶ † Ex his patet quid dicendum de ordinatis ab intrusis. Inno. dicit quod tales non sunt suspensi: ideo conferunt executionem. Non obstat. lxij. dist. c. j. et. ij. quia intrusus non confert executionem ex eo quod sit suspensus, sed confert ligatā ex eo, quia illi, quibus confert, non sunt ei⁹ subiecti: ⁊ sic desicit obiectum, in quo conferebatur.

8 ¶ † Dicebam secundo ꝙ quedam ab eis geruntur, in quibus nō est necessaria executio, sed sola gratia est ibi pro executione: vt baptismus, corpus Xp̄i, penitentia, vnctio sacra: ⁊ tunc aut talia sacramenta sumunt a schismaticis largissime, quia peccatoribus, non tamen suspensis et indubitanter recte suscipiuntur: q: gratia non transit per ministrum, sed immediate a Deo in suscipientem sacramētum, nec virtutem eius. xxxij. dist. verum. ⁊ patet de cohabita. cleri. ⁊ mulie. vestra. Est tamen verum ꝙ quoddam meritum sacramenti prouenit a sacerdote, quod meritum tunc non habetur ab infecto ministro: ⁊ sic loquitur dictus. §. verum. ⁊ c. seq. j. q. j. etiā. ⁊ tria. c. sequētia. Nam quoddam est meritum, quod in sacramento prouenit ad suscipientē ex sacerdote bono. j. q. j. per Isaiam. ⁊ tale non dat ab infecto ministro: ⁊ hoc credo, siue scienter, siue ignoranter: et talia sacr̄a suscepta sunt. Quidā sunt schismatici magis stricte, vt suspēsi, heretici, vel excōicati, vel alias ab ecclesia ꝓcisi habētes ligatam executionem, non tn̄ deficientes in habitu: ⁊ tunc si sacramēta hec, in quib⁹ gratia sola est pro executione suscipiuntur ab ignorātib⁹ habent omnē suū effectū: q: gratia immediate ꝓuenit a Deo, non p ministrū: ⁊ sic non attendit qualitas ministri. Meritū tn̄, ꝙ prouenit a sacerdote, nō prodest, ex quo infectus: ⁊ in hoc differt a sacramento expectantibus executionē: q: in illis executio descēdit a ministro, lꝫ gratia a Deo. Igit cū gratia hic sit pro executione, nō expectat alia executio: ⁊ sic infectio ministri, que nō inficit gratiā, non inficit sacr̄i effectū. Si aūt sacr̄a alia necessitatis sumāt sciēter ⁊ in necessitate, idem vt. d. §. verū. ad hec. j. qd. j. superueniēte. saluo ꝙ in heretico, ⁊ excōicato, a quo corp⁹ Xp̄i, ēt in necessitate, ⁊ articulo mortis sumi non debet: vt. d. c. superueniēte. ⁊ no. Inno. de here. fraternitatis. Alia sunt sacramenta necessitatis, vt baptismus ⁊ bene a talibus suscipiunt, ⁊ habēt suū effectū. Si aūt a talib⁹ sumantur scienter, ⁊ voluntarie, gratia nō cōfert in sumēte: quia su-

9 mens assumēdo peccat: ergo ibi gratia non adest. ¶ † Que aūt sit differentia inter sacr̄m baptismi, ⁊ eucharistie, vt scōm nō recipiat ab heretico, ēt in necessitate, primū sic, reddit gl. xxiiij. q. j. §. sꝫ illud. ad si. q. sed maior necessitas ⁊ vtilitas sacr̄i est in baptismo. Nā per baptismum remittit pena purgatorij, si in fine recipiat: qd nō fit per solā contritionē: vt de pe. dis. ij. nullus. Itē q: baptism⁹ est ianua aliorum sacramentorū. Item q: in sacramento eucharistie cōsueuerūt heretici errare, nō aūt in sacr̄o baptismi: vt in. c. schisma. xxiiij. q. j. de conse. di. iiij. sine heretieus. Item q: quicunqꝫ accipit baptismum, accipit corpus Christi: sed nō conuertit. de conse. dis. iiij. nulli est aliquatenus. verba vt plurimum sunt Inno. de heret.

10 fraternitatis. ¶ † Uenio ad secundū an gesta cū talib⁹ passiue valeant in spiritualib⁹. Dic, si sunt criminosi, ⁊ schismatici late, non tn̄ suspensi, vel ab ecclesia ꝓcisi, ⁊ suscipiunt quo ad ecclesiam habitum, ⁊ executionem non ligatam, sed a Deo suscipiunt ligatā in ꝙdin sunt in peccato, q: non possunt licite absqꝫ peccato ordines exercere, nisi fuerint excommunicati solum minori: vt. j. de cler. excom. mi. si celebrat. Si sunt schismatici scōo modo, q: excōicati, suspensi, vel ab ecclesia ꝓcisi, vel irregulares, semp recipiunt habitū, ⁊ characterē, ⁊ executionē, ligatam tamen: ⁊ non possunt absqꝫ peccato celebrare. de temp. ordi. c. si. Sentit tamen Inno. ꝙ suspensus recipiens non egeat dispensatione, nisi qn̄ est irregularis, vt homicida, vel in alijs criminibus impedientibus executionem post peractam penitentiam: alias dt ꝙ sublata suspensione, ⁊ peracta penitentia licite celebrabit, ⁊ ordinē exequitur. Qd nō est verū: q: suscipiendo ordinē eo existente suspenso, incurrit irregularitatē. Hec vera saluo ꝙ in recipientibus ordinem in apostasia: vt. j. de apost.

c.j.z.ij.z melius.c.fi. De excõicatis vero vr sentire Inn. hic ꝙ adhuc ipsi in excõicatione ordinati egeant dispensatione: qꝛ eos exparat ordinatis in irregularitate. Nunqd aũt ordinandi a talib⁹ possint licite recedere, z propria autboritate recusare, aut subditi possint recipere ordines a talibus. Dic, in casibus, in quibus dixi eos cõferre ordinẽ, z executionẽ nõ ligatã, planũ ꝙ ab eis, licet sint in peccato, nõ lz recedere, nec aliquo mõ vitare. Ad hoc de cohab. cle. z mu. vestra. xxxij. di. §. verũ. In casib⁹, in quib⁹ dixi eos conferre executionẽ, sed ligatã. Aut notorij inhabiles: z tũc ex quo sunt notorij, licet ab eis recedere. de coha. cler. z mu. vestra. lz aliq, quos recitat Inn. hoc dicant speciale in simoniaco, z notorio fornicatore. Tñ, vt cõcludit in. d. c. vestra. z. c. p tuas. de simonia. idem est in quocunqꝫ delinquente notorio: qꝛ propter notorietatẽ a talibus lz recedere propria autboritate. Aut de inhabilitate eorũ non cõstat notorie, sz z sol⁹ ordinand⁹, z tolerand⁹ ab alijs: z tũc in vna parte Inn. dt ꝙ a talibus non põt recedi. Fallit in excõicato q̃tũcunqꝫ occulto, qꝛ põt dicere, a te non recipiã ordines, cũ excõicat⁹ sis, nec volo tecũ participare: z ex hac cã possum appellare. Sz sec⁹ in infamib⁹, z criminosis, z alijs, in qb⁹ nõ est admittẽda talis exceptio. Sufficit eñ ꝙ ab ecclesia tolerant. viij. q. iiij. nõne. Et est ratio, qꝛ excõicato participare non est sine periculo. In alijs secus. Hoc cõfirmat Inn. qꝛ si a talibus posset recedi, non misisset Christ⁹ quosdam ad predicandum cũ alijs, si tales possent vitari. j. q. j. Xp̃s. viij. q. ij. c. ij. In hac opi. fuit Hug. z Mar. Hispan⁹: vt no. j. q. i. si qui a simoniacis. z. c. reperiuntur. Mihi vr ꝙ ab eis non licet suscipere ordines autboritate iuris. Si enim vbi sciunt inhabilitatem, ius imponit penam, quasi contemnant, recipiant, vt sic careãt ordinis executione, non video quãdo ius det eis licentiam vt recedant ab eis: imo precipit, vt patet de ordi. ab epi. c. j. z. ij. Alias ad peccatũ. z penã illaquearentur: qꝛ ex vna parte ius vellet eos non posse cõtradicere, ex altera ius imponeret penã quare recesserunt. z. §. vex. xxxij. di. z similia loquunt in officijs, z sacramẽtis, quibus non inficiuntur propter ministrum infectum: hic in collatione ordinis, in qua propter scientiã inficiuntur, vt dixi, qꝛ aliquid expectãt ab

11 ordinatore. ¶ † Ad tertiũ quid de gestis a talibus erga temporalia, propter quod Gl. vltima querit quare non valeat contract⁹ a schismatico. Dicit gl. ꝙ vacare censetur. de prescri. c. j. vñ non valent, que a tali fiunt in preiudicium ecclesie. xij. q. ij. si qua de reb⁹.

12 ¶ † Eadem glo. querit scdo an possit prelatus schismaticus ecclesie acquirere: z an taliter quesita valeãt: Dicit gl. ꝙ videtur quod nõ: quia commodum cum incommodo compensari dz. ff. de nego. gest. l. si negotia. Dicit gl. quod fauore ecclesie credit ꝙ teneat acquisitum: qꝛ quod fauore alicuius introductum est, in ei⁹ lesionem nõ conuenit retorqueri. C. de legi. l. qd fauore. Nec ob. qd cõmodũ zc. Fm Host. quia id habet locum, quando enim eadem persona essent facti duo contractus, z connexi. C. de re. pu. l. vna. Sed si ɔtractus separati, vel cum diuersis personis initur, habet locum gl. ad hoc. ff. de mino. l. etiam. Tamen dic, q̃dam geruntur a schismaticis, id est, peccatoribus largo modo: z valent fortius, q̃ spiritualia. Quedam gerunt a schismaticis, id est, suspẽsis ab administratione spiritualium tantum: z adhuc valent gesta in temporalibus, ex quo nõ sunt a temporalibus suspensi. de simo. licet Hely. de offi. deleg. venerabili. Quidam sunt suspẽsi z a tpalibus, z a spiritualib⁹, vel totaliter remoti, vel ius administrãdi non habẽtes. Modo Quedam gerũtur a talibus ad cõmodũ ecclesie: z talia valẽt. Quedam gerunt ad incommodum: z talia non valent, vt alienando, z dilapidãdo, z simi. vt hic, z no. de ele. c. nihil. z. s. de dolo. veritatis. Quandoqꝫ a talibus sunt gesta aliqua ad commodum, aliqua ad incommodũ: z tunc aut contractus sunt cõnexi, z cũ eadem persona: z talia inuicem compensantur. ff. de neg. gest. l. si negotia. ff. de mi. l. ẽt. Aut negotia sunt separata, vel cũ diuersis personis: z non admittitur hinc inde compensatio commodi z damni, sed ecclesia potest complecti commodum, z respuere incommodum erga diuersa: qꝛ hoc in fauorem ecclesie introductum est, vt cõmoda possit amplecti: non ergo ad eius incommodum debet reduci, vt cõmodum cũ incõmodo recompenset. Iste articulus pleni⁹ explicat in. c. nihil. s. de ele. z pleni⁹ etiã dixi in. c. consultationib⁹. de iure pa. vbi hanc materiã examino. Et p hoc infert hic Vin. qd si res alienet p schismaticũ, qd poterit reuocari. Habebit tamẽ regressum emptor cõtra schismaticũ alienantem: sicut z in simili emẽs a falso tutore. ff.

13 qd cum fal. tu. aut. l, falsus. §. doli. fm Vin. ¶ † Ad vltimum quis dispensabit cũ ordinatis, vel spiritualia recipientibus a schismaticis: Dic, in sacramentalib⁹ dispensabit, z recõciliabit solus sacerdos parochianus in illis sacramentis, que aliã nõ spectant executionem. In sacramentis expectantibus executionem, videtur qd episcopus, ex quo papa sibi non reseruat: vt in. c. seq. ar. de sen. excom. nuper. Io. dicit quod episcopus dispensat. Glo. in. c. seq. tenet quod aut est quis scienter ordinatus a schismatico: z sol⁹ papa dispensat: sicut in eo, qui in apostasia ordinem suscepit. j. ti. proxi. c. fi. z hoc tenet Phi. qꝛ ep̃s non dispensat, nisi a iure specifice appareret expressum. de tẽp. or. c. dilect⁹. de quo de iudi. at si clerici. Dic fm Host. si agat de ep̃atu obtinẽdo, sol⁹ papa dispẽsat. de elect. qꝛ diligẽtia. Idẽ de abbatia exẽpta. de consue. cũ venerabili. de renũ. c. fi. z. c. pe. In alijs beneficijs si scienter, vel supina ignorantia receperunt ordines, solus papa dispẽsat: si ignorãtia est probabilis, dispensat prius episcopus non delinquens. de or. ab epi. c. j. z. ij. delinquens non: vt in prin. glosse.

1 ☞ Ordinatus a schismatico est ab officio repellendus, nisi probet secum dispensatum.
2 Dispensatus nitens sua dispensatione, probare debet dispensantẽ habuisse potestatem dispensandi.
3 Dispensatum an videatur esse cum eo, qui fuit ordinat⁹ ab illo qui sciebat ipsum esse indignum.
4 Dispensatio qualiter probabitur.
5 Dispensare non potest solus episcopus sine consensu capituli cum eo, qui fuit ordinatus a schismatico ignoranter.
6 Dispensare an possit episcopus schismaticus ad vnitatem reuersus cum ordinato a se.
7 Dispensare an, z quando possit episcopus, vel papa cum ordinato a schismatico.

1 FRaternitatem. † Ordinat⁹ a schismatico ab officio est repellend⁹, nisi pbet secũ dispensatũ p habentẽ potestatẽ. h. d. ¶ No. j. ꝙ schismatic⁹ ordines cõferre nõ põt. de quo

2 s. c. proxi. ¶ † Scdo no. ꝙ nõ sufficit i legitime ordinato pbare secũ fuisse dispensatũ, nisi etiã pbet dispensantẽ habuisse potestatẽ dispẽsandi. ¶ Opp. qd ordinat⁹ a schismatico sit repellẽd⁹, de nouatis. s. c. proxi. cuius ɔ̃riũ p̃supponit tex. dũ dt, poteris. Solu. expone poteris. i. debebis. Vel dic ꝙ ideo sic dixit propter dispensandi facultatẽ: qꝛ forte fuit ignorans. Ad hoc no. in gl. z sic hz locũ ẽt

3 in ignorãte, fm glo. ¶ † Querit gl. j. qd si sit ordinat⁹ ab illo, q sciebat ipsum indignũ, an videat cũ eo dispensatũ: Gl. ꝙ non, dato ꝙ non posset dispẽsare. de cleri. cõiu. diuersis. xi. di. quicũqꝫ. vbi deponitur ordinatus ab eo, q poterat dispẽsare. qꝛ cõcubinari⁹: expssa tñ cã p̃sumit dispẽsare. 50. di. clerico iacẽte. cũ simi. Dicit Io. An. ꝙ dispẽsare vr, si p̃misit sup dispẽsatione faciẽda, vel nõ cauere cognitionẽ, z postea promouit, vel ordinauit, licet dispensatiõis verba non exprimat. Ad hoc. s. de app. ad audientiã. si non premissa cognitione promouit, nõ videtur dispensare. Ad hoc qd no. de cõuer. cõiug. c. fi. De hoc per Inn. de fi. presby. veniens. z in Spec. in

4 tit. ij. §. antepe. ver. dicũt aũt. z seq. z. liiij. di. si seru⁹. ¶ † Querit gl. qualiter probabitur dispẽsatio: Dicit gl. ꝙ p testes. Uel si occultum est peccatũ, confiteat ep̃o in secreto. z petat dispensationem, z obtineat literas. Ad hoc de simo. ex diligenti. nõ enim soli ep̃o cre

5 deretur super eo, de quo. lxxxi. di. si q. sine vbi. ¶ † No. ꝙ ẽt ep̃s solus sine consensu capli nõ põt dispẽsationẽ facere. Si vero publicum fuit crimẽ, z publice dispensatũ est, postea accusari non poterit. de accu. de his. cũ simi. Si dispensetr in occulto, adhuc poterit accusari: qꝛ ẽt post pniam põt qs accusari. xxxiij. qd. ij. admonere. Hoc fatetr Host. si accusat ad suũ priuatũ interesse. iiij. q. vr. omnibus. ij. q. i. prohibent. alias secus. de pe. dist. iiij. diuina. de conse. di.

6 iiij. queris. ¶ † Querit gl. vlt. an ep̃s schismatic⁹ ad vnitatẽ reuersus possit cũ a se ordinato dispensare. Dicit gl. ꝙ non, sicut nec simoniac⁹. j. q. v. p̃ñtiũ. ibi: non ep̃o quasi diceret, si data esset ep̃o pe

7 cunia, dispensare non posset. ¶ † Glo. in ver. z quia. q̃rit quis poterit dispensare. Arguit ꝙ ep̃s, ex quo papa sibi non reseruauit. s. tit. proxi. excommunicam⁹. §. sanc. de sen. excom. nuper. Sunt opi. Io. dicit ꝙ ep̃s dispensat. Gl. dt ꝙ cũ sciẽter ordinato solus papa dispensat, sicut dispensat solus cũ eo, q in apostasia est ordinat⁹. j. ti. proxi. c. fi. Hoc tenet Phi. qꝛ ep̃s non dispensat, nisi a iure permittatur. de tempo. ord. dilectus. De hoc de iud. at si clerici. Dicit Host. ꝙ si agitur de episcopatu adipiscendo, solus papa dispẽsat. de elec. qꝛ diligentia. Idẽ in monasterio exẽpto. de consue. cũ venerabilis. de renun. c. pe. z fi. In alijs beneficijs, si scienter, vel supina ignorantia recepit ordines, nullus supra papã dispensat. Si ignoranter, z ignorantia fuit probabilis, dispensat proprius ep̃s non: delinquens de ordi. ab episco. capitulo primo z. ij. delinquens non: vt in prin. gl. Quod limitant quidã, nisi ipse episcopus delinquẽs fuerit absolutus: vt no. j. c. fi. s. de ordi. ab epi. qui epi. renun. zc.

Anto. de Butrio.

¶ De apostatis, z iterantibus baptisma. Rubrica.

1 ☞ Apostatare videntur, qui sacramenta iterant.

¶ Quia heretici, z schismatici in apostasiã incidũt, ideo post illos

1 tractat⁹ zc. ¶ † Quia vero baptisma iterantes apostatare videntr a sacramẽto pri⁹ recepto: ideo de his submittit. De materia partis

tis prime rubrice.50.di.c.si.ij.q.vij.alieni.iij.q.iiij.c.j.ij.⁊.iij.vi.q.j. infames.xx.q.iij.in tribus primis capitulis.xxvj.q.vlt.non obseruetur. De secunda parte rubrice, de conse.di.iiij.non licet.vsq; ad c.presbyteris.⁊c.

1 Clericus sine habitu, ⁊ tonsura, in delictis deprehensus, priuilegio clericali non gaudet.
2 Apostata reputatur clericus dimittens habitũ clericalẽ, ⁊ vtẽs seculari continue.4.
3 Clericus vt ex dimissione habitus perdat priuilegium clericale, oportet q dimissio sit longa, ⁊ continua.
5 An omnis apostata in minoribus perdat priuilegium clericale.
6 Apostata vnde dicatur.
7 Apostata an possit esse testis, vel accusare.
8 Clericus viuens clericaliter, licet tonsurã non portet, gaudet priuilegio clericali.
9 Clericus vt non gaudeat priuilegio clericali, quibus potest conuinci.
2 Baptismo infertur iniuria quando iteratur.7.
3 Sortilegarum iudicio non est credendum.
4 Ad ordines superiores non potest promoueri acoluthus assistẽs ⁊ ministerium prebens rebaptizanti, si hoc est publicum.
5 Ingressus religionis non tollit irregularitatem ex proprio delicto prouenientem: secus si ex delicto alterius.nu.13.
6 Baptisma iterantis pena que sit.
8 Penitentia que irrogatur iteranti baptisma, qualis esse debeat.
9 Sacramentum si iteretur, quare sit iniuria primo.
10 Acoluthus, q rebaptizanti pbuit ministeriũ, quale ministeriũ videatur prebuisse.
11 In delictis minor etas excusat qñq;, ⁊ intẽtio fraterne salutis.14.
12 Dispensationem quandoq; impedit delicti manifestatio.
14 Ignorantia iuris non iuuat minores in cõcernentibus articulos fidei, seu sacramenta.

1 PReterea. † Cleric⁹ sine habitu, ⁊ tonsura in delictis deprehẽsus pri-
2 uilegio non gaudet clericali.h.d. ¶ † No.i. quod apostata dr cleric⁹ habitũ dimittens clericalẽ, ⁊ vtens habitu seculari. ¶ Scdo not. q apostata
3 non gaudet priuilegio clericali. ¶ † Tertio not. q vt cleric⁹ pdat priuilegiũ clericale ex dimissiõe habitus, opz q
4 dimissio sit longa, ⁊ cõtinua. ¶ † Opp.gl.j.q nõ sit apostata clericus habitũ dimittens.ij.q.vij.non põt.So. Quidã est apostata fidei: ⁊ talis cẽset, qui a fide recedit.ij.q.vij.non põt. Quidã obedientie, vt trãsgredientes pceptũ.de ma.⁊ obe.si qs venerit. Quidã irregularitatis, vt recedẽs ab ordine suo, siue sumpte religiõis.50.di.c.si. Dicit Inn.q apostasia cõmittit ẽt tonsura, dimittẽdo vestem religiosam, vel clericalẽ, redeũdo ad seculũ.xx.q.iij.c.j.ij.⁊.iij.
5 xxvij.q.j.ois. ¶ † Quero an ois apostata in minorib⁹ pdat priuilegiũ clericale. Dicit Inn.q si agat oĩno ptra priuilegio clericali, vt q: scdam, vel corruptã vxorẽ ducit, vel miles, ⁊ exercet seua, tũc priuatus est oi priuilegio clericali.lxxxiiij.di.quisq;. Si vero nõ faciat totaliter ptra ordini clericali, q ducit virginẽ, ⁊ facit militiã, non exercendo seua, põt clericaliter viuere, ⁊ gaudere priuilegio clericali.xxij.di.senatus.⁊.c.si qua. Sed si seculariter viuat negotiando tenendo tabernã, vel tonsurã dimittendo, in nullo gaudet priuilegio clericali.de cler.coniug.Joãnes.⁊.c.seq. Tenent tñ añ monitionem priuilegiũ canonis, si qs suadente. Ad hoc vide no.in cle.i. de vi.⁊ ho.cle. Post monitionẽ vo erunt de foro seculari.nisi cõsuetudo resistat, que iurisdictionem tribuit.C.de eman.li.l.fi. Qd intelligit Host.si consuetudo faueat foro ecclesie: puta q sit bigam⁹, ⁊ gaudeat foro ecclesie: qd est falsum hodie, de biga.c.ij.lib.vi.⁊ qd
6 ibi not. ¶ † Quero vñ dicat apostata. Glo.dt q dr apostata, quasi
7 retro stans.xxvij.q.vi.nõ obseruetis. ¶ † Quero an apostata possit esse testis, vel accusare. Dicit glo.q non.iij.q.iiij.si qs a suo.⁊.c. beat⁹. Unde dicũt Doc.q apostata qñq; excõicat, qñq; deponit, ⁊ iudici seculari tradit.xi.q.iij.si aũt.de iudici.cũ nõ ab hoĩe.⁊ hũt he pene locũ ẽt in vltimo genere apostasie.xvj.q.i.legi.50.dis.c.fin. xx.q.iiij.epi.⁊.c.seq.et si monitus se non emendauerit, caret omni priuilegio clericali: sed prima apostasia grauius punitur: q vt he-
8 reticus.j.de here.excõicamus.j.⁊.ij. ¶ † Opp.glo.q non incedẽs in habitu clericali non perdat priuilegiũ clericale.de senten.excõ. si vero. Solu. Si clericus clericaliter viuit, licet tonsurã, nõ portet gaudet priuilegio clericali: vt in contrario, si non portat tonsuraz nec clericaliter viuit, tunc non gaudet priuilegio, vt hic. Uel scdo clericus non deferens tonsuram non perdit priuilegium clericale, quin percutiens incurrat sententiam excommunicationis añ monitionem, post monitionem sic.de sen.excom.in audientia.sed eo q secularit viuit, ecclesia non liberat eos per censurã ecclesiasticã: vt hic, ⁊.j.ne cleri.vel mo.c.ij. Dic vt de sen.excomm.vt perpen-
9 dimus. † Unde ad hoc vt cleric⁹ perdat priuilegium clericale, hec requiruntur. Primum, q non incedat in habitu, ⁊ tonsura, sed vt laicus. Scdm, q ingerat se enormibus. Tertiũ, qd in illis frequentaut. Quartũ, q in illis deprehendatur. Quintum, q fuerit monitus. Sextum, q post monitionẽ fuerit incorrigibilis. Ad hoc not. in.d.c.perpendimus. Unum tamen sentit ibi Jo.an.q vbi etiã cõcurrant omnia predicta, tamen clericus nõ dicitur priuatus quo ad forum: q restituendus est foro ecclesie: qz q perdat priuilegium quo ad iniicientes manus in ipsum. Et predicta omnia sex saltem requiruntur in constituto in sacris. In constituto aũt in minorib⁹ sufficerent forte ista quatuor tãtum. Ad hoc no.j.e.ex parte.cl.iij. de verb.signi.solutionem.

1 EX literarum. † Si crimẽ acoluthi, q rebaptizãti ministeriũ prebuit.est occultũ, pmoueri põt.si publicũ, pmoueri nõ põt nisi dispẽset cũ eo religionẽ intrãte.h.d. Cõis diuisio. Secũda ibi: discretioni. In q distinguit.sm mẽbrũ ibi: si vero.
2 ¶ † No.primo q iniuria infert baptismo, qñ baptismus iteratur. ¶ No.q i delictis quãdoq; excusat minor etas, ⁊ intẽtio fraterne
3 salutis. ¶ † No.q iudicio istarũ sortilegarũ non est credendũ. Ad
4 hoc.j.de sorti.c.j.⁊.ij. ¶ † Tertio no. penam acoluthi assistẽtis in iteratione baptismi: q non põt ad ordines superiores promoueri, si est publicum. ¶ Quarto no.q in potestate pmouẽdi, ⁊ dispẽsandi facili⁹ agit cũ volẽte ad religionem trãsire, quã cũ in seculo remanente. ¶ Quinto no.q crimen occultum non impedit quem
5 a potestate ad ordines promoueri. ¶ † No.qd ingressus religionis non tollit irregularitatẽ ex delicto pueniẽtẽ, licet inducat faci-
6 litatẽ dispẽsandi. ¶ † Quero de pena iterãtis baptisma. Dic, sm leges, vltimo supplicio punit.C.ne sa.bap.ite.l.j.⁊.ij. Scdm canones cleric⁹ deponit, laicus excõmunicatur, ⁊ nec de cetero ordinat, per iura que alle.glo.j. Hoc est verum, quando constat quomodo fuisset baptizat⁹: als dicendum est secus, p no.in.c.ij.de bap.⁊ eius
7 effectu sm Hosti.qui remittit ad Summam.c.ti.§.si. ¶ † Quero secũdo qualiter sit iniuria baptismo. Dic qd trib⁹ modis: p iterationem, vt hic, qñ in alia forma traditur, quam dz. Itẽ quando ex-
8 tra ecclesiã, sm Uincẽ. ¶ † Quero qualis erit ista penitẽtia. Dic qd occulta postq crimẽ est occultũ: als si crimẽ esset publicũ, ⁊ pe-
9 nitentia publica: vt.j.de pe.⁊ re.quesitũ. ¶ † Querit scda gl. quare sit iniuria primo sacro. Dicit glo.q sacramentũ est quedã imago, q istigit siue pictura, scz character: si alia imago supponat, illa prima pictura obscurabit: ⁊ sic vr offuscari primũ sacrm. Dicit Hos. q p iterationẽ tñ nõ imprimit nouus character, sed dr fieri iniuria primo ex animo iterãtis. qd dic vt no. Jo.lxviij.dis.§.qd ergo.
10 ¶ † Glo.iij.qrit qd in hoc fecerit acoluthus. Dicit gl.q ministerium pbuit baptizãti. Dicit Hos.scz rñdẽdo, ⁊ cooperãdo presbytero rebaptizãti: vt ptz in antiqua: q non debuit decidi sm Host. cũ aliq errãtes intelligebãt hunc acoluthũ rebaptizantẽ, alij eum rebaptizatũ fuisse: de tali prebẽte ministeriũ dt Host.põt loqui.
11 l.i.C.ne sacrũ bap.vt ibi no. ¶ † Gl.iiij.in prin.literalis est. In fin. opp.ff.de mi.l.ex cã.§.nũc videndũ. Sol. Dicit gl.q minor etas in totũ non excusat, sed etatis miseratione minus punit.ff.e.ti.l.auxiliũ.§.in delictis.de delic.pue.c.pueris.⁊ ibi no. Unde dt Hos.q lz ignorãtia iuris ciuilis excuset minores.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.j.illud nõ hz locũ in articulis fidei, vel sacris, vel iure naturali.C.de in ius vo.l.ij. In his eñ par vitiũ est, decipere, ⁊ decipi.xvj.
12 q.j.si cupis. ¶ † Querit gl.sup verbo, valebit quare dispẽsari non põt in publico. Dicit gl.q delicti manifestatio ipedit dispensationẽ: secus si esset occultũ, nisi crimẽ sit graue.de quo.de tẽp.ord.c.si.
13 ¶ † Ultima gl.opp.q ingressus religionis tollat irregularitatẽ. de fi.psby.c.j.cũ simi. Sol. Dicit glo.nõ tollit irregularitatẽ ex delicto proprio prouenientẽ, vt hic. Si vero non ex delicto pprio, sed alteri⁹, ⁊ ex defectu prouenit, ⁊ tũc tollit p ingressum, ita q sine dispẽsatione põt ad ordines promoueri, vt in ptijs: sz nõ ad dignitatem sine dispẽsatione.j.de pe.in quibusdã.de fi.psbytero.c.si.quinimo nec interdũ ad beneficium.de quo in.d.c.j.⁊ fi.eo.tit.⁊ in.c.i.de
14 fi.presbyt.libro.vi. Quidam dicunt q neutro casu tollitur, sed datur facultas dispensandi. Tene primũ. ¶ † In gl.iiij.opp.q imo minor etas iuuet quem, de.l.regula.§.j.ff.de reg.iur. So. In cõcernentib⁹ articulos fidei, seu sacramẽta, seu ius naturale, iuris ignorantia non iuuat minores: vt.l.ij.C.de in ius voc.sed in non concernentibus predicta bene iuuat. Ita contrarium loquitur. Et est ratio, q in predictis par est vitium, decipere, vel decipi.xvj.q.j.si cupis, ⁊c. Anto.de Butri.

1 Promoueri potest acoluthus, qui occulte rebaptizanti pbuit ministerium.

1 De apostasia infamatus compellitur habitum ferre, donec de illa se purget.

2 Clerici habitum clericalem dimittentes compelluntur ecclesiastica censura ad illum reassumendum. 4.7.
3 Purgatio indicitur in defectum probationis, ⁊ pro infamia apostasie sicut in natalium.
4 Matrimonium contrahere possunt clerici in minoribus constituti.
5 Clericus, qui primam tonsuram accepit, an possit compelli ad eā servandam.
6 Apostata an censeatur clericus, qui habitum clericalem dimisit, ⁊ laicalem assumpsit.
8 Renunciare an clericus possit verbo, vel facto, privilegio, ⁊ ordini clericali.

1 **Tue fraternitati.** †Infamat⁹ de apostasia cōpellit habitum ferre, donec de illa se purget. h. d. ¶ No. j. ꝙ cleric⁹ 2 habitū abijciens dr̄ apostata. ¶ †Scdo nota. ꝙ clerici habitū dimittētes cōpellunt ecclesiastica cēsura ad habitum suscipiendū. 3 ¶ †Tertio no. ꝙ purgatio inducit in defectū probatiōis, ⁊ pro infamia. Et no. ꝙ indicit pro infamia apostasie, sicut in natalium. de purg. c. accedens. ⁊ de sen. exco. cū desideres. el. ij. Ad idem 4 de off. or. ex parte. ¶ †Opp. gl. ii. ꝙ non cōpellant ad habitū: quia si sunt in minoribus, pn̄t accipere vxorē, ⁊ cū ea morari. de cle. coniu. c. j. cū simi. Sol. Intellige hoc de clericis in sacro ordine cōstitutis, vel alicui religioni alligatis, q ad seculū redire nō pn̄t cōpelli, imo incarcerādi. j. c. pe. De alijs aūt inferioris ordinis nō pōt intelligi: q2 pn̄t renūtiare in totū ordini clericali. de vi. ⁊ ho. cle. c. fin. Gl. tn̄ Inn. ⁊ doc. s. ꝙ intelligat de cōstitutis in sacris. Et mouent p tex. c. eos, q. xx. q. iij. dū dr ibi taxati i. clero. i. adstricti. Pro ipsis hn̄ facit. c. cū ex eo. de elec. lib. vi. Itē ex eo qd ibi sequit. in monasteriū deputati. Nā cōstitut⁹ in sacris, ⁊ religiosus, equarant. c. vno. de voto, ⁊ vo. redēp. lib. vj. nō aūt intelligat de cōstitutis in minorib⁹: q2 nō dr in minorib⁹ constitut⁹ apostatari, seu clericatum dimittere, seu relinquere: qd fatent, nisi habeāt beneficia. de quo. 50. 5 di. c. si. ¶ †No. Hos. in Summa huius ti. §. circa. ⁊ Ray. in Sūma. §. qualiter. ver. qd si aliqs. ⁊ Host. in Summa. §. qualiter. ver. qd si clericus. ꝙ cleric⁹, etiā qui primā tonsurā accepit, cōpelli debet ad eam seruandā. xxi. di. cleros. ⁊ liiij. di. ex antiquis. ⁊ de vi. ⁊ ho. cle. si quis ex clericis. Quod etiam placuit Hug. per preallc. c. eos. Pro primo dicto Inno. facit cle. qm̄. ver. si vero. de vi. ⁊ ho. cle. vbi vtēs veste seculari, nisi tonsurā habeat administrans, nō punit. Ho. dr qd verbo renuntiare non pōt clericus prima tonsura, s3 facto sic: vt no. I. c. fraternitatis. s. de cleri. nō resi. sic residet. Jo. an. ¶ Pro declaratione premissorū tria sunt videnda. Primo an cleric⁹ deferens habitū laicalē sit apostata. Scdm an possit cōpelli ad habitū clericalē reassumendū. Tertiū. an possit renūtiare verbo, vel facto 6 ordini clericali. ¶ †Ad primū dic ꝙ si est cōstitut⁹ in sacris, vel professus: ⁊ tunc aut hoc facit cā necessitatis, ⁊ nō dr apostata: vt c. i. s. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ cle. ij. e. ti. ⁊. c. ij. ne cleri. vel mo. lib. vj. Aut nō subest iusta cā: ⁊ tūc apostata est: vt. s. c. j. ⁊ hic, ⁊. j. c. fi. Si est constitutus in minorib⁹, nec est professus, non dr apostata. Hoc intellige nisi beneficiū habeat, ⁊ illud detineat, iuxta no. in. c. fi. 50. di. fm aliquos hic. Et p hoc limitant iura preallc. ꝙ intelligant de cōstitutis in sacris, ⁊ professis: nec cōstitut⁹ in minorib⁹ propter delationem simplicē habitus secularis dr renuntiare ordini clericali: arg. dicte cle. ii. de vi. ⁊ ho. cle. Quod secus est in religioso: q2 reassumendo habitū laicalē vr̄ renuntiare religioni: cū habitus laicalis omnino sit contrari⁹ habitui religioso. 7 ¶ †Ad scdm si est cōstitutus in sacris, p̄cise pōt cōpelli: vt hic, ⁊. j. c. pe. ⁊ in iurib⁹ alle. in glo. Si est in minorib⁹, tūc nō pōt p̄cise cōpelli: vt no. hic glo. Et hoc verū est, si nō vult retinere beneficia, vel gaudere priuilegio ecclesiastico alias sic, iuxta no. 50. di. c. vlt. facit. c. cleros. xxi. di. ⁊. c. si aliqs. s. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ sic procedat opi. dicentium ꝙ cōstituti in minoribus 8 pn̄t cōpelli ad deferēdū habitū, ⁊ tonsurā clericalē. ¶ †Ad tertiū dic, si est cōstitut⁹ in sacris, regulariter, nec verbo, nec facto renuntiare potest ordini clericali: vt. c. si diligenti. s. de foro competen. et c. j. de cler. coniu. Fallit vbi se ingerit enormitatibus, iuxta. c. ex parte. el. iij. j. de priui. ⁊. c. perpēdimus. j. de sen. exco. de quo dic vt ibi. Si autem est constitutus in minoribus, tūc verbo nō pōt sine licētia episcopi: vt preallc. c. si diligenti. Facto aūt pōt: vt. c. Joānes. ⁊. c. pe. ⁊ vlt. s. de cle. coniu. An autem ex quolibet facto dicatur renuntiare. Dic ꝙ aut factū est penitus contrarium ordini clericali ⁊ dicitur renuntiare: alias secus, iuxta no. per Inn. s. c. j. ⁊c.

1 Baptizati Judei ritus Judaicos dimittere compelluntur.
2 Judei non conuersi non compelluntur ad religionem Christianam. 7.
3 Minus malum est quid non assumere, quam illo assumpto postea retroire.
4 Ad religionis voluntarie assumpte obseruantiam qua pena quis compellatur.
5 Per baptismum censetur quis nouus homo.
6 Duabus vijs non potest quis vti, nisi ratione diuersi officij.
7 Baptismus confertur Judeo voluntarie.

1 **Quidam.** †Judei baptizati ritus Judaicos dimittere cōpellunt. h. d. Ponit Judeorū baptizatorū excessum: ꝯ quē scda ps puidēs, ibi: cū aūt. duas authoritates premittit, ⁊ duas rōnes subdit. ¶ No. j. ꝙ baptism⁹ cōfert volūtarie. ¶ Scdo no. ꝙ p baptismū qs efficit nouus homo, ⁊ rit⁹ antique legis cogit dimittere. ¶ Tertio no. ꝙ homo nō debet diuerso iure censeri, ⁊ duabus vijs vti, vt dubi⁹. ¶ Quarto no. ꝙ qs cōpellit ad obseruantiā religionis voluntarie assumpte. ¶ Quinto not. ꝙ min⁹ malū est qd 2 non assumere, ꝙ illo assumpto postea retroire. ¶ †Opp. ꝙ Judei nō ꝯpellant seruare religionē xpianā, de. c. sicut. s. de Judeis. So. Contrariū pcedit i Judeis nō cōuersis ad religionē Xpianā: iste aūt tex. procedit in cōuersis, sed postmodū relapsis, vel peruersis. 3 ¶ †Opp. ii. ꝙ minus malū sit agnoscere, ⁊ retroire, ꝙ nō agnoscere: vt not. in. c. piū. de pe. dist. iij. Sol. Certo respectu est min⁹ malū agnoscere, ⁊ retroire: vt pt3 quo ad hoc vt bona facta reuiuiscant. Aut q2 bona facta p illū, qui nō agnouit fidē, nō pn̄t reuiuisci, tāquam careāt fundamento baptismi: vt. j. q. j. cū Paulus. Sed per agnoscentē, ⁊ post retroeuntē pn̄t bona opa facta reuiuisci p nouā cōuersionē: vt. d. c. piū. Alio aūt respectu min⁹ malū est nō cogno4 scere, ꝙ agnitū derelinquere, vt i tex. nostro. ¶ †Quero qua pena cōpescat talis obseruātia. Dic pena ꝯ hereticos istituta: vt in. c. ꝯ 5 Xpianos. e. ti. lib. vi. ¶ †Opp. ꝙ sit impossibile qd homo baptizatus sit nou⁹ homo: q2 ex quo est an̄ creat⁹, reliqs priores retinet. 6 So. Intellige hoc dictū ironice. ¶ †Gl. ij. opp. ꝙ duabus vijs qs possit vti. iij. q. vii. tria. So. Dicit gl. ꝙ ratiōe diuersi officij: ⁊ hoc 7 optime ignorantia qnqꝫ pōt. ¶ †Glo. pe. oppp. ꝙ cōpellatur seruare fidem, licet coacte assumpserit. gl. d. I. de Judeis. Sol. Dic qd voluntarie assumere debet fidem, sicut antiquus homo voluntarie se dedit peccato: tamen si coactio nō est precisa, compellitur ad fidem seruandam, ⁊c.

1 Apostate compelluntur carceribus, ⁊ afflictionibus ad reassumendum habitum.
2 Clericum propter delictum potest ipsa ecclesia mancipare.
3 Incarceratus dicitur habere vitam miseram.
4 Pena carceris quo iure sit permissa.
5 Quibus penis hodie vtatur ecclesia in clericos delinquentes.
6 Carceres frangentes qua pena puniantur.

1 **Nobis.** †Apostate carcerari, ⁊ affligi pn̄t, vt habitū reassumant. h. d. Cōis diuisio. Scda ibi: ad qd. ¶ No. duas causas impulsiuas ad amplexū virtutis sc3 timor pene ⁊ blāditia p̄mij. ¶ Scdo no. qualr qs cōpellat ad habitum suscipiendū ⁊ qua pena: ⁊ hec pe2 na fm doc. est tpalis, ⁊ nō ppetua. ¶ †Tertio no. q2 ecclesia pōt ex 3 delicto clericū mācipare, ⁊ carcerari. ¶ †Quarto no. ꝙ incarceratus dicit habere vitā miserā. Et attēde ꝙ hec vita misera erit forte solū in pane, ⁊ aqua. vt. j. de ver. sig. nouimus. 4 ¶ †Opp. qd pena carceris a iure nō sit permissa, de. l. aut dānum. §. solēt. ff. de penis. So. Cōtrariū pcedit de iure ciuili: iste tex. de iure canonico: scdm ꝙ pena carceris est permissa. ad hoc. c. q̄uis. ⁊ qd ibi not. de 5 pe. lib. vi. ¶ †Quero quas penas habet ecclesia. Dic carcerem: vt hodie deponit grauis, ⁊ tormenta. v. q. v. illi, qui. v. qd. vj. delatori. mucronē, p quē capitat. xvj. q. ij. visis. Quod intellige de separatione a Xpo, qui est caput. ij. q. vj. §. q2 ergo. q̄ mors est. q si. si sint legi. per venerabilē. in si. Et not. in cle. j. de here. De mucrone videas p Jo. an. in. c. inter solicitudines. de purg. ca. ¶ Glo. in verbo, blāditijs. clara. in si. dic ꝙ si ista non proficiant, q2 frangāt carceres, peiora cōmittunt: prouidet scdm qd habet de iudi. cū nō ab homine. 6 †Et pena fractionis carceris est capitalis. ff. de effrac. l. j. de cust. reo. l. pen. fm Host. qui remittit ad Summam, de accu. §. qualiter procedatur in accusatione. ver. reo exhibito. Hic non habent alia. Anto. de Butrio.

1 Ordinatus monachus in apostasia ad sacros ordines, in illis sine pape dispensatione ministrare non potest. 4.
2 Religiosus transiens ad aliam religionē non dicitur apostatare.
3 Dispensat episcopus cum ordinato non ad sacros.
4 Apostata religiosus est ipso iure excommunicatus.
5 Apostata ordinatus a proprio episcopo post recōciliationem poterit licite in susceptis ministrare.

1 **Consultationi.** †Monachus in apostasia ordinatus ad sacros ordines in illis sine dispēsatione pape ministrare non pōt. h. d. ¶ Gl. ponit aliquos casus, in qb⁹ papa dispēsat. vide eā ibi. cōuenientib⁹. Itē in eis, q simoniace, ⁊ a simoniaco ordinant. ix. q. ij. c. j. ⁊ ibi de hoc i sum. qōnis. Itē i eo, q scient se fecit

eat ordinari ab excõicato,vel suspenso.de ord.ab epi.c.ij.in ca.glo. textus pre.dic vt ibi no.&.in.c.intelligim⁹.de eta.& qua.vbi de hoc.

2 doc.concordat cũ hac gl.ubi finaliter cõcludit Inno.† q monach⁹ transiens ad aliud monasteriũ,siue strictı⁹,siue laxius,nõ dı apo-

3 statare:cũ se nõ subtrahat ab obediẽtia.¶ † Quero qd si nõ sacro. Dic q nõ habebit ipi⁹ executionẽ,fm doc.hic tñ cũ tali ordinato dispẽsabit epũ,cũ papa nõ reseruauerit sibi dispensationem:arg.

4 c.nup.j.de sen.excõ.¶ † Opp.q imo sol⁹ papa debeat dispensare. de.c.cũ illorũ.j.de sen.excõ.cũ hodie qlibet religiosus apostata sit ipso iure excõicat⁹:vt.c.ij.ne cle.vel mo.lib.vj.Dic quo ad religio

5 sum hodie standũ.c.cũ illorũ.† Pone q apostata post reconciliatione ordinet a proprio epõ,an poterit in sic susceptis ministrare? Dic q sic,fm doc.licet ob.iste tex.qı intelligit de ordinibus susceptis pendente apostasia.An iste,de quo in tex.poterit ad superiores ascendere.Dicunt doc.q non:imo multo minus:arg.c.cũ illorũ.j.de sen.excõ.Hoc dictũ intelligo antẽq fit dispensatũ p papã sup ordine suscepto:postq aũt est dispẽsatũ,credo q poterit ascẽdere ad superiores,ẽt sine vlla dispensatione.Et sic põt intelligi opi.tenentiũ contrariũ:nisi diceremus q cũ actus dispensatiõis sit exorbitans a iure,restringendus,vt in.c.non põt.de preb.lib.vj.vt nõ extenderetur extra casum expressum.Unde tutũ est q petens dispensationem faciat exprimi q non solum in sic susceptis possit ministrare,imo etiam ad superiores ascendere,&c.

¶ De his,qui filios occiderunt. Rubrica.

1 ☞ Homicidium filij proprij est grauius inter omnia alia homicidiorum genera.

1 ¶ Uiso de his,qui peccant in Deum,in quatuor proximis rubricis,de his,qui peccant in homines,& nihilominus sez de homicidio:& qı inter omnia alia homicidiorũ genera,grauius est filij homicidiũ,ideo &c.fm Hos. Uel qı post preceptum de Deo colendo, & parentes honorãdo,primum est negatiuum.Non occides.Deute. v.ideo &c.De materia habetur.ij.q.v.consuluisti,&c.

1 ☞ Occidens proprium filium in perpetuo monasterio debet mulier penitere:tamen si iuuenis est,datur sibi licentia contrahendi de iure canonico.

2 Confessio debet esse lacrymabilis.

3 Mater filium occidens punitur iure ciuili,& canonico.

1 **Uenicns.** † Mulier occidens filiũ,ppetuo in monasterio dz penitere tñ si iuuenis est,dak sibi licẽtia 3hẽdi.h.d. Scda

2 ibi:mãdamus.¶ † Not.j.q cõfessio dz esse lacrymabilis:& magime contritione lacrymarũ pẽdente.¶ Scdo no.penã mriis filiũ occidẽtis.¶ Tertio no.qd ecclesia faciliter incõtinẽti ex aspectu nõ inducit cõtinentiam,sed relagat.¶ Quarto no.suadẽdũ mulierib⁹:vt potius vni

3 nubant honeste,q inhoneste multos admittant.¶ † Opp.gl.ij.q dicta mulier debeat puniri.C.de patri.q fi.occi.l.vna.So.Dic loquik de pena a canonibus imponẽda pnali:& hec nõ est mortis,qı Deus nõ delectak in perditione morientiũ,sed potius delectatur vt viuat,& cõuertat.Cõtrariũ loquik in pena fori cõtẽtiosi:qı fm doc.suitur in sacco cũ gallo gallinaceo,cane,vipera,& simia,& proijcitur in mare:vt sic sibi supsiti desit celũ,& terra mortuo. Si aũt desit mare,vel flumẽ,tũc deponak in silua a feris animalib⁹ deuorand⁹.Et dñt doc.q canis fugat simiã,simia gallũ,gallus viperã & cũ vipera nõ inuenit refugiũ,intrat corpus illius,fm Abbatez.

1 ☞ Propter homicidium factum a matre in personam sui filij nõ separatur ipsa mater a viro.

2 Furor procedit ab instigatione diaboli.

3 Penam qualiter poterit luere mater pro homicidio commisso in personam sui filij.

4 Occisorum filiorum saluti quomodo consulatur.

1 **Intelleximus.** † Mulier occidẽs filiũ,p pter hoc a viro separari

2 non dz.h.d.Scda ibi:qı vero.¶ † Nota.j.qd ois furor procedit ab instigatione diaboli.¶ Scdo not.qd propter delictũ graue mulier nõ priuatur 3iugio tam 3cto.¶ No.iij. q ecclesia absoluit a iuro incante exacto.¶ Quarto no.q iurm iniuste exactũ est obligatoriũ.¶ Quinto no.q ppter filiorũ guber

3 nationẽ eccĩa facil⁹ audit delinquẽtẽ matrẽ.¶ † Quero qualiter possit luere suã penã.Dic p elemosynarũ largitionẽ,si fit diues:

4 vel deuotã oratione,si fit pauper.¶ † Quero qñõ cõsulik saluti filiorũ per pnie iniunctionẽ.Dicit Host.q si mulier est pregnans, vel lactaret,nõ est ei iniungẽda penitẽtia abstinẽtie,vel alia,p quã impediatur educatio:vt longa peregrinatio,vel similis,&c.

1 ☞ Filius si oppressus reperiatur inter parentes,& dubitak a quo fuit oppressus,quomodo puniantur parentes.

2 Cum delinquente casualiter est agendum misericorditer.

3 Delictum prouenicns ex voluntate iracunda,& furiosa,& ab alis mente non ad delictum inclinata,puniri non debet.

4 Pene oẽs sunt hodie arbitrarie,& limitari possunt ad certũ tps.

5 Propter suffocationem filiorũ in lecto factam quare imponatur penitentia parentibus.

De infantibus. † Se summat,ponẽs penã parẽtũ,penes quos filij inueniũtur oppressi.¶ No.j.q vbi est dubiũ de delicto,dubitãtes an deliqrint,nõ sunt securi,nec debẽt esse sine pnia.

2 ¶ † Scdo no.q pietas est habẽda in pena:& pnia iniungenda casualiter delinquẽti.¶ Ultimo no.pniam suffocantiũ filios in lecto

3 ẽt casualiter,culpa pcedẽte.¶ † Opp.q imo ẽt vbi affuerat voluntas,nulla pena sit imponẽda:vt.iij.q.ix.iudicas.&.c.sicut tenor.de regula.So.Quedã est volũtas spõtanea,ẽt iracũda:& hinc p tali volũtate qs venit puniend⁹.ad hoc.§.c.j.Quedã est volũtas iracũda,tñ furiosa,qı pcedit ab aliena mẽte:& talis nullo modo est pu-

4 niẽda:solo eni furore satis punik:vt in 3rijs.¶ † Opp.q nulla penitẽtia sit limitata ad certũ tps.de.c.Deus,q.de pe.& re.j.So.Di

5 cendũ est q hodie oẽs pnie sunt arbitrarie:vt ibi no.¶ † Pro declaratione gl.qro quare eis imponik pnia si nõ cõstat patres fuisse interfectores.Dic ppter dubiũ:qı tuti⁹ est q ascribãt se deliqsse, q nõ:qı bonarũ mentiũ &c.alle.iura.Unde colligit gl.tres casus. Quãq fili⁹ occidik a patre volũtarie:& dz grau⁹ puniri fm leges, & canones,q p homicidio.C.e.l.vna.Qñq casu,& graui culpa precedẽte,puta qı in medio posuerũt filiũ:& dz imponi pnia septẽ annorũ.So.di.si qua.Si leuis culpa pcessit,qı in eode lecto,tñ longe posuerũt:& pot imponi pena triũ annorũ fm Jo.& Abb.Si nulla pcessit culpa,vel negligẽtia de iure nõ sunt puniẽdi.de homi.ex literas.sed ad cautelam debet imponi propter ambiguũ duplicitatis,consideratis circunstantijs.de pe.dist.v.desideretur.&c.

¶ De infantibus,& languidis expositis. Rubrica.

¶ Quia exponere lãguidos,& infantes est quasi ipsos necare,vel occidere:ideo post tractatum premissum subinittit hanc rubricã. De materia habetur.lxxxvij.dist.c.si.

1 ☞ Patria potestate priuatur pater propter delictum in filium.

2 Alimenta denegans pater filio priuatur omni iure,qd hz in filiũ.

3 Arguitur de potestate seruili ad patriam potestatem.

4 Patrie potestatis,vel patronate ius non acquiritur susceptione filij expositi,vel alimentatione.

5 Propter filij expositionem an pater priuetur patria potestate. Filium expositum si pater repetat,ad quas expensas teneatur.

6 Colonus,vel ascriptitius sibi libertatem acquirit propter domini impietatem in personam illorum.

7 Seruus an propter denegationem alimẽtorum perdatur,& liber efficiatur.

8 Nutritores expositorum an ab intestato possint petere illorũ hereditatem.

1 **Si a patre.** Se summat:& diuisio patet. ¶ † No.j.q delicto & impietate pater priuak pria ptãte,& eius effectu i filiũ.

2 ¶ † Not.ij.q exponens pater filiũ languidũ,vel infantẽ,vel ei alimẽta denegãs,priuak ol iure,qd hz in filiũ.¶ No.scire actũ fieri,& nõ 3dicere,vel ratihcare,parificant:& sic tacẽs &c.gl.alle.xcex.Itẽ q ratihabitio

3 &c.¶ † No.q de ptãte seruili,& libertina arguik ad patriã ptãtem.

4 ¶ † No.q susceptiõe lãguidi,vel alimẽtatione,nõ acquirit ius pa

5 trie ptãtis,siue vt patronate.¶ † Opp.q nõ pdat pr̃ suo patrie ptãtis,lz fili⁹ exponak.C.eo.tit.l.j.So.Si sciẽte pre,vel ratificãte exponit fili⁹,vel ipsemet exponat,perdit qd hic dz,& ẽt tãq homicida dãnak:qı necare vr̃.ff.de lib.agno.l.necare.Nã dz cũ ad hospitale ponere,si nõ põt ipsum alere.Si ignorãte eo,vel inuito,tũc repetit ipsuz expẽsis restitutis,pterq a fure.C.e.l.pe.Et itelligik de expẽsis factis in instruẽdo,nõ in alimentãdo,nisi fuerit pcestatus vt.l.Alsenni⁹.ff.de neg.gest.Itẽ tz gl.ordi.lxxvij.di.c.vlt.Item in alio casu,qñ alimentat⁹ recusat filiã alimẽtantis ducere in vxorem vt.l.patrẽ.C.de secũ.nup.Itẽ qd dictũ est de pcestatiõe fallit,nisi alimentat⁹ ad hoc tenerek:qı nuaret pcestatio,iuxta no.p Jo.xij. q.ij.sacrorũ.fm Jo.An.hic.Attẽde,qı 3 gl.dicti.c.vltimi.lxxvij. di.est tex.in.l.j.C.e.vbi dt q nõ solũ repetit expẽsas factas in iuuendo,imo ẽt in alimẽtando:ideo dt q qñq alimentak a persona,que

ad hoc tenetur: et tunc non est locus repetitioni expensis alimentorum, nec iuuat ptestatio: vt no. in .l.j. C. de neg. gest. et no. Jo. in pal. le. c. sacrorum. Quandoque aliuntentatur a persona, que ad hoc non tenetur, tamen propter presumptionem coniunctionis presumitur facere causa pietatis: et tunc non est locus repetitioni: vt .l.j. C. eo. Fallit, nisi fuerit facta ptestatio, vel cadat alia psumptio, ppter quam non psumatur facere causa pietatis: vt .l. Nesennius. et qd ibi no. ff. de neg. gest. Quandoque alimentatur ab extranea psona: et tunc si constat qd faciat causa pietatis, non est locus repetitioni expensarum. arg. dicte .l.j. C. de neg. gest. Fallit in casu .l. patre. C. de secun. nup. Si hoc non constat locus est repetitioni expensarum: vt .d. .l.j. C. eo. ti. et dicta .l. C. de neg. gest. in seculo manente monasterium ab illis remanebit segregatum. Quarto credit gl. si monasterium ipsum expulit, vel redire noluit salua disciplina, et non voluit ipsum admittere monasterium: quia sic impie alimenta negauit. Hoc fateretur Abbas quando monasterium totum hoc fecit: secus si solus abbas: quia delictum prelati non nocet ecclesie: vt .xvi. q. vi. si episcopum. et c. olim. j. de priui. et regula, delictum. de reg. iu. li. vj. Idem Gul. in Spe. de sta. mo. ver. gli. Hoc fatetur Gof. quando aliud ingreditur monasterium: sed si nullum ingrediatur, adhuc queret primo monasterio. arg. §. sancimus quem allegat gl. Et idem dicit de licentiato vt aliud ingrediatur, querat primo monasterio. ff. de mil. testa. l. ex eo tempore. de quo in Spe. de sta. mo. ver. gliij. et de .xviij. q. ij. abbates. ¶ Glo. fi. querit de effectu qd isti sibi libertatem acquirant. Dicit gl. qd effectus est, quia sibi postea

6 poterunt querere, vbi prius dominis, et patribus querebant. ¶ † Quid in colono, vel ascriptitio: Dic idem. C. de epi. et cle. alias de epi. au. l.

7 nemini. et in .l. fi. C. e. ti. ¶ † Quero an denegatione alimentorum perdatur seruus, et efficiatur liber, vel patria potestas in eo locum non habeat. Quidam qd non, vt Inn. et Host. fm quos hic habetur p derelicto, ita qd postea conceditur occupanti. ff. pro derelic. l. fi. quia iura sanguinis de facili non perduntur: vt patet. ff. de cap. di. l. eos. et sic illa de facili non perimit ius ciuile: vt Insti. de legi. agno. succe. §. fi. Item quia alijs remedijs locus est ad patrem cogendum: vt .l.j. §. pena. ff. de lib. agno. et .c. ij. S. de conuersi. infide. Et sic dicit corrigendum qd no. in summa. e. ti. §. quid iuris. Cum hac videtur concordare gl. iuris ciuilis. fm vnam so. in .l. patrem. C. de nu. Idem Azo in Summa, eo. ti. Egi. contra: quia hic hec tria equiparantur, negare alimenta, exponere infantem, vel languidum. Et hoc videtur sequi hic gl. in prin. et huic videtur concordare gl. in .l.j. §. pena. ff. de lib. agno. Decisio huius dubij dependet ab hoc, an iste ver. vel alicui referatur ad omnia precedentia, an ad proxima tantum. Si tenemus qd referatur ad omnia precedentia, vera est opi. Egi. et gl. quia ipsa est tex. hic: et tunc respondendum ad .l. fi. C. pro derelicto. qd loquitur in maiore infante, prout ibi tz gl. respondendo ad .§. multo potius. in aut. de nup. coll. iiij. Et sic pot saluari opi. Inn. et Host. hic posita. Si tenemus qd ver. vel alicui referatur ad proxima tantum, standum esset forte opi. Host. tamen pro nunc credo tenendum cum opi. Egi. et gl. nostre. Et hoc operatur immensitas tanti delicti, qd committitur p patrem in filium, et p dominum in seruum: quia pot dici qd possunt exparari languidis: cum et propter defectum etatis non valeant, neque possint aliquo modo sibi prouidere in alimentis. Item si bene consideretur, pot dici, qd ista denegatio alimentorum sit quedam

8 expositio: vt de se patet, et c. ¶ † Quero an nutritores expositorum possint ab intestato petere hereditatem illorum, quos nutrierunt? Dic qd non. C. com. de succe. l. nutritoribus. sicut nec hospitali hereditas peregrinorum: vt in aut. omnes peregrini. ibi posita. Repetit tamen nutritor expensas factas in erudiendo. C. eo. ti. l.j. Alimenta vero non repetit, nisi fuerit protestatus. ff. de neg. gest. l. Nesenni. de quo hic .lxxxiij. di. c. fi. in glo. ij.

¶ De homicidio voluntario, vel casuali, Rubrica.

1 ☞ Homicidium aliud est voluntarium, et aliud casuale.

1 Viso de speciali homicidio, submittit rubricam generalem. † Et quia homicidium aliud voluntarium, aliud casuale: de vtroque hic exprimitur. Materia habetur .l. di. miror. et quatuor seq. c. et. §. qd vero. vsque ad. §. pmissis. xxiij. q. v. p totum. de pe. di. j. periculosum. cum qnque ca. seq. et c. si qs cum telo. cum duo. c. seq. xxxiij. q. ij. iterfectores. cum .vj. c. se. et c. latronem. xv. q. j. nec is. vsque ad fi. q. xxxij. q. ij. qd non formatur. et duobus. c. seq. Repetitur in Sexto, et Cle. ¶ Op. de mala situatione rubrice, cum prius pmittendum esset de genere, qz de spe, vel econuerso, non debuit itermediari, vt hic: quia pponit speciem vnam, et aliam postponit: vt pz, S. e. c. j. qd est S. c. ij. de ord. cog. So. Dic qd ista sunt de his, de quibus certa ro dari non pot: cum dependeant a volutate principis: arg. l. non omnium. ff. de legi. et S. de rescr. si qn. Vel dic qd. j. non loquitur de speciebus homicidij sz de certis actibus illicitis, p quos deuenitur quinque ad homicidia. ¶ Opp. ij. de superfluitate: quia sufficiebat dicere de homicidio. Responde, qd adiectio non fuit ex necessitate facta, sed ad instructionem nostram. Ideo potius locus est regratiari, qz habeamus conqueri. Ad capit. vnum, versicu. quia ergo. S. vt eccle. benefic. ¶ Oppo. tertio si ergo hoc est factum ad instructionem nostram: ergo clarius debuit distinguere: vt pz de necessario. Item quia homicidium aliud iustum, aliud iniustum ideo de vtroque debuit exprimere. Responde, qd sufficit, si cum vel in paucis, et c. vt .l. tutori. C. de neg. ge. Vel dic qd omnia predicta comprehenduntur sub homicidio voluntario, vel casuali: et inde et milites licet iuste, voluntarie tamen occidit. Item necessarium sub voluntario coprehenditur: nam voluisti occidere, vt vitam seruares. Interdum sub casuali: vt no. j. eod. sicut dignum. in glo. magna, ad fi.

1 ☞ Homicida est irregularis.
2 Irregularitas procedit a Deo, quando causatur ex homicidio industrioso, malitioso, vel insidioso.
3 Homicida voluntarius excluditur a participatione altaris.
4 Industria quandoque sumitur in malam partem, vt pro dolositate, et malitia.
5 Homicida qua pena punitur iure canonico, et an possit gaudere immunitate.

1 Si quis. Breue est, non summatur. ¶ † No. j. qd homicida est irregularis: qd

2 pcedit ex lege Dei. ¶ † Scdo no. qd talis irregularitas causatur ex homicidio industrioso. i. malitioso, et insidioso: et sic pz qd irregularitas homici-

3 dij casualis non est a Deo. ¶ † Tertio no. qd homicida voluntarius excluditur a pticipatione altaris: et exclusus a pricipio

4 dr mortuus. ¶ † No. de significato huius verbi, industria: quia sumitur industria in mala parte. id est, dolositas, et malitia. Aliquando et sumitur in bona pte. ¶ Opp. qd homicida non sit puniendus, de duobus. c. seq. So. Contrarium pcedit in homicidio necessario: iste aut tex. in vo-

5 luntario. ¶ † Scdo opp. qd canon non imponit penam mortis. de rap. in archiepiscopatu. ne cle. vel mo. suam. So. Vnus intellectus qd hic loquatur de morte spirituali: vt sic sit sensus, homicidam mori spiritualiter, si non peniteat. ¶ Scds intellectus est, qd moriatur qd ad vitam actiuam. i. pniam humilietur. li. di. quid est. ¶ Tertius intellectus, vt moriatur. i. deponatur a suo ordine: et sic loquatur de morte sue dignitatis. ij. q. vij. qz. Vel vt intellegit gl. moriatur. i. vt ab ecclesia non defendatur. Vel moriatur. i. tradatur curie seculari eo deposito. de iud. cum non ab hoie. fm Host. Vel hic non est tex. canon, sed exodi: qua sepe imponebatur pena mortis: et hic inseritur vt sciatur, non vt ecclesiastico foro seruetur. ¶ Glo. j. opp. qd occidens non moriatur. xv. q. j. si quis. So. Hic qn dolo: contrarium qn casu. ¶ Querit gl. ij. de pena talis insidiatoris. Dicit qd talis immunitatem non hz: et de tali loquitur hic. Item nec publicus latro. de immu. eccle. inter alia. cum fini. Item q propter illam spez in ecclesia, vel cemiterijs delinquunt, vt ibi non defendantur. de imm. eccle. c. fi. et sic iste auelletur ab altari, si sic cofugerit. ¶ In gl. ij. §. ex his. alias hr de his. sub. §. j. et neutrubi facit fm Jo. an. nisi qs vellet inducere copulam ibi positam: et dt qd in antiqua reperit correctum. c. vlt. Ad hoc facit qd ibi dr: hoc solum irreprehensibile est, et c. tamen dt qd forte voluit allegare. §. ex his. xxiij. q. iiij. Dicunt Pe. et Ab. decre. intelligendam prout iacet, et put verba sonat vez qd occidens alium p insidias, immunitatem non gaudeat: quia qd non mutatur, stare non phibetur: vt .l. sancimus. C. de test. Sed certum est qd tpe huius legis Exodi. hec iura non emanauerant: ergo de illis non vr posse intelligi hoc. c. Vel pot intelligi. c. nostrum. de altaribus veteris testamenti, qui gaudebat eode priuilegio, quo nostra. Vel fm Hostien. pot intelligi de clerico, qui euellitur ab altari, quia incorrigibilis est: vt patet p depositionem ab officio, et beneficio: et quia traditur curie seculari: vel dic vt not. in tex. Anto. de Butrio.

1 ☞ Homicida censetur, qui latronem occidit, cum se poterat aliter liberare, et penitere tunc tenetur.
2 Defensio est permissa secundum metas fori penitentialis.
3 Homo creatus est ad similitudinem Dei.
4 Ira Dei placatur duobus, videlicet eleemosyna, et ieiunio.
5 Homicidium si presbyter committat in personam latronis se defendendo, non deponitur sed perpetue traditur penitentie. nu. 8.
6 Fur, et latro, in quo differant.
7 Gladio non licet vti penitentibus.

1 Interfecisti. † Ponit penam occidentis latronem, cum se poterat aliter liberare: alias penitere non tenetur, nisi ad cautelam: fm Ab. Se-

2 cunda ibi: si aut. ¶ Not. j. qd alius est fur, alius est latro. ¶ Scdo not. qd scdm metas fori pnialis pmissa est defensio, dum tamen cum moderamine inculpate tutele. Et dz qs seruare moderamen, qn

3 pot capere si non iterficit. ¶ † Tertio no. qd homo est creatus ad imaginem Dei. ¶ Quarto not. penam occidentis furem in casu non pmisso. ¶ Quinto no. qd et scdm metas fori pnialis pmissa est defensio, et defendedo hois occisio i foro pniali, nisi iuste sit facta: dico qd men-

4 titur: sz inspectis metis fori cotetiosi, si hoc faceret. ¶ † Sexto no. duo, quibus Deus placatur, sz ieiunium, et eleemosyna: et dz esse larga, et vo-

5 luntaria. ¶ † Vltio no. qd psbyter interficiedo latronem se defendendo

6 non est deponendus, sz ppetue est tradendus penitentie. ¶ † Quero

que sit

que sit differentia inter furem, ⁊ latronē. Dic ꝙ fur dicitur nocturnus: ⁊ dr etiam a furuo. i. nigro, ideo qꝛ clam, ⁊ obscure vt plurimū de nocte furat. Insti. de oblig. que ex malefic. §. i. latro dr diurnus.

7 ¶ Glo. sunt literales vsqꝫ ad gl. super verbo, gladio. Illa op. † et vr̄ ꝙ gladio licitum sit vti: qꝛ militare non est peccatum. xxiij. q. i. militare. Sol. Dic ꝙ hic specifice prohibetur penitentibus: nō qꝛ in se sit malū, sed propter pronitatem peccādi prohibentur penitē-

8 tes. ¶ † Opp. gl. si. ꝙ presbyter occidens deponatur ab officio: qꝛ irregularis efficitur. J. de temp. ord. c. si. ⁊ j. e. suscepimus. So. Dic ꝙ non deponitur: qꝛ directe homicidium non fecit: sed bñ est irregularis, qꝛ potius dimittere debuit sua, ꝙ̄ interficere. j. eo. suscepimus. sed bene dispensaṫ cū eo, vt habeat beneficiū ex misericordia sine ordinis executionē. xxviij. dist. presbyterū. Vel dr gl. hoc intelligendum. vt dicit. j. eo. sicut. in glo. que incipit. no. c. fin. s; qñ non potuit euitare: quo casu dr Host. tale homicidiū simile esse casuali quo casu etiam, sm illos, qui dicunt legem promotionis consistere in facto, non impeditur promouēdus. j. e. lator. Et dicit quod hoc tenebat Clemens quartus, qui tñ in hac materia multum erat durus. Et idem Clemens quintus in sua constitutione. eo. tit. si furio sus. in Clemen.

1 ☞ Fur nocturnus occiditur sine culpa, sed diurnus non.
2 Homicida censetur de iure canonico, qui propter rerum defensionem occidit hominem.
3 Defendere quis se potest impune, etiam quo ad metas fori penitentialis.
4 Lex canonica an sit antiquior ciuili, vbi lex veteris Testamēti est antiquior lege positiua.
5 Aggressorem an possim preuenire, et non tenear pena homicidij.
6 Homicidium dicitur quis committere, qui aggressorem interficit ex interuallo.
Iniuriam non mihi repellere licet ex interuallo, sed tantum incontinenti.
7 Armorum appellatione quid comprehendatur.

1 SI perfodiens. ¶ † Occidiṫ fur nocturnus sine culpa, diurn⁹ nō. h. d. Scdā ibi: inter. ¶ No. ꝙ homicida non reputatur occidens se defendendo quo ad petrū, sed etiā respectu mete fori pnīalis. ¶ Scdo no. ꝙ dies dr ab ortu Solis vsqꝫ ad occasum. ¶ Tertio no. ꝙ non est licitū, inspectis metis fori pnīalis, occidere. ¶ Quarto no. ꝙ etiā sm metas fori pnīalis licitū est oc-

2 cidere furem nocturnum, sed non diurnum. ¶ Quinto no. ꝙ propter defensionem rerum, inspectis metis fori penitentialis, nō est licitum occidere: ⁊ occidens homicida dicitur: ⁊ homicida nō dicitur occidens ad persone defensionem. Idem si persone et rerum.

3 ¶ † Sexto no. ꝙ dubius an inuadens faciat ad offensam persone, vel rerum, potest se impune defendere, etiam quo ad metas fori penitentialis. ¶ Septimo no. ꝙ presumiṫ quis de die furem gestu hoīm cognoscere, ꝙ̄ de nocte. ¶ Octauo not. ꝙ lex veteris Testamenti antiquior est lege positiua. ¶ No. ꝙ fur nocturnus pōt im-

4 pune occidi, sed diurnus non, nisi se telo defendat. ¶ † Opp. ꝙ lex canonica non sit antiquior ciuili patet, quia fuit cōpilata per Romanos pontifices, qui fuerūt deinū post xp̄m: s; lex ciuilis fuit añ vt p; in proemio Digestorū: ergo ⁊c. Sol. Dic ꝙ non intelligiṫ de lege canonica, s; de lege Exodi, q̄ fuit añ illā. Ad hoc vide no. s. de sum. tri. ⁊ fi. ca. c. j. Induciṫ decre. ad. q. pro statutis Italie, q̄ duplicant penas malefactorum de nocte commissorum. ꝙ dies dicaṫ ab ortu Solis vsqꝫ ad occasu;. Ad hoc de treu. ⁊ pa. c. j. Jo. An. allegās hic p, ⁊ ;, dicit attendendum qđ si aliqđ signū campane designat hanc diuisionem: ⁊ illud est seruandum: aꝉs est in arbitrio, an tenebrositas faciat attribui nocti, an poti⁹ aliqualis claritas diei. In dubio dic ꝙ tutiorē eligēt partē, vt potius nox diceretur existente tenebrositate, ꝙ̄ die clarescente, l; sol venerit in occasum.

¶ Hic sunt sex gl. Due prime sunt lr̄ales. Tertia sup verbo, secu-

5 laribus, querit: † pone ꝙ fur est aggressor, ⁊ vult me interficere: an ipsum possum preuenire. Quidā quod sic. C. ad. l. Cor. de sicar. l. ij.

6 ¶ † Quero, si me percussit, ⁊ recessit, an possum eū sequi vt percutiā. Dic ꝙ nō: qꝛ sic iniuriā vellē vlcisci, ⁊ non repellere: qđ nō l;. xlvi. di. seditionarios. Itē qꝛ incōtinēti l; vim vi repellere, ⁊ nō ex

7 interuallo. j. de sen. excō. si vo. j. c. significasti. vbi de hoc. ¶ † Glo. super verbo telo. querit quid cōprehendatur appellatione armorum. Dic quod faces, ⁊ lapides. ff. de furt. l. si pignoris. §. furē. ferrum, ⁊ omne, quod aptum in manu tenetur. Insti. de publi. iudi. §. item lex Cornelia.

1 ☞ Iuramentum non obligat ad homicidium.
2 Verbum, polliceri, ⁊ promittere, in quo differant.
3 Iuramentum illicitum quare non obliget.

1 CVm iuramento. ¶ † Iuramentū nō obligat que ad homicidium. h. d. Non diuiditur. ¶ Not. j. quod generale iuramentum non includit illicitum. ¶ No. illud Euangelij. Quod tibi, vel tuis, nō velles. concor. j. di. humanum genus.

2 ¶ † Quero que differentia est inter polliceri, ⁊ promittere. Dic.

3 polliceri sponte fit: promittere, rogamine precedente. ¶ † Querit gloss. ij. de ratione quare iuramentum non obligauit. Assignat rationes generales: quia in iuramento generali non veniunt illicita, ⁊ que quis in specie non esset facturus. Et allegat concor. generales.

1 ☞ Homicida est, qui dat sterilitatem, vel facit sortilegia, aut venena libidinis. nu. seq.
2 Occidere, vel nasci impedire, paria sunt quo ad penam corporalē, ⁊ spiritualem.
3 Homicida censetur, qui mala medicamenta dedit mulieri, non vt occideret, sed amoris causa, ex quibus ipsa mortua est.

1 SI aliquis. ¶ † Homicida est, q dat sterilitatem. vel facit sortilegia, vel venena libidinis. h. d. ¶ Nota. j. paria esse, quē occidere, vel eius existentiā in esse producti impedire. ¶ Nota quod

2 aliud est gn̄are, aliud cōcipere, aliud nasci. ¶ † Oppo. ꝙ non sunt paria, hoīem occidere, vel nasci impedire. j. eo. sicut. Solu. Quo ad penam corporalem, ⁊ spiritualem, est idem: quantum ad penam irregularitatis non: qꝛ non contrahitur irregularitas, nisi actu homo interficiaṫ iam nat⁹. j. e. sicut. Nec videtur homicidiū fecisse, vt ibi dicitur. Si tñ percussit mulierē, que facit abortum, eo formato incurrit irregularitatem: alias non. xxxij. q. ij. Moyses. Et talis dicitur homicida occasionaliter. Jo. de pe. di. j. periculoso. dr eum irregularem eo ꝙ impediat ortum. Hos. dr, irregularis nō est irregularitate indispensabili, de qua. l. di. miror. sed bene irregularitate, que contrahitur pro peccato mortali: sicut. xxv. dist. §. crimē. ¶ Quero de eodem, quando causa libidinis, vel odij faciat vt pariat mulier abortiuum. Dicit Jo. an. ꝙ libidinis causa, puta quia erat mulier, quam non decebat esse grauidam, ⁊ vt libidini liberi⁹ vacaret, hoc faciebat, aut odij fomite nolebat illa habere filios, vt esset ingrata cōiugi, vel vt illi succederet ab intestato, vel facili⁹ ex

5 testamēto, vel his similia. ¶ † Quid si qs dedit mala medicamēta mulieri amoris causa, non vt interficeret, ⁊ mortua est: Dic ꝙ similiter punitur, ac si occidisset: qꝛ dabat operā rei illicite. ff. de penis. l. si aliquis. §. qui abortiones.

1 ☞ In penis irrogandis quid habeat iudex considerare.
2 Delictum aggrauant circunstantie.
3 Affectus punitur, licet non sequatur effectus in foro penitentiali.
4 Occidere hominem, vel non liberans a mortis periculo, cum poterat, paria sunt.
5 Delicti socius presumitur, qui non iuuat occisum.
6 Auxilium in dubio dare videtur, qui non iuuat ne occidatur occisus.
7 Homicidam infamantes non puniuntur pari pena.
8 Spoliantes post mortem tenentur ad restitutionem rerum ablatarum.
9 Peccatum non remittitur, nisi restituatur ablatum.
10 Communicans excommunicato ignoranter peccare videtur. 23.
11 Auxilium clerico danti vt episcopus capiatur, vel occidatur, qualis pena imponatur.
12 Officio altaris priuatus, non videtur priuatus alio officio.
13 De delicto tenetur, qui consulit delinquentem. nu. 17.
14 Consulens ad delictum agendum, an de delicto teneatur. 17.
15 Quomodo potest presumi vt quis teneatur de homicidio, quādo dubitatur.
16 Sicarij vnde dicantur.
17 Occupantis bona an teneantur cum alijs pro occupatione aliorum secum concurrentium.
18 Delictum dissuadendo si plures associarint malefactorem, et illi, quibus damnum datum, est non fuerunt ausi, ⁊c.
Socius an teneatur de delicto.
19 Damnum si negligentia alicuius sit datum, an teneatur.
20 A pena an videatur liberatus, qui non habet vnde soluat.
21 Bona occisi occupans, non liberaṫ a restitutione illorum.
22 Timore participans, ⁊ in delictis consentiens, an teneatur.
23 Cum excommunicato participans ignoranter, incurrit excommunicationem.
24 Responsoria vbi separatim dici nequeunt, an cum alijs dici possint.
25 Homicidij carnalis que sit pena.

25 Homicida voluntate, aut facto, vel precepto, seu consilio, lingua, siue exhortatione quis censeatur.
27 Dispensari an possit cum homicida. nu. seq.
28 De homicidio casuali an possit quis teneri.
29 Homicide qualis pena imponatur.

Sicut dignum. Propter multa dicta non summatur: sed hic premittitur ꝙ eps Exon. recepit per commissionē pape ꝙ absolueret occisores beati Thome, ⁊ illos, q̄ sua morte fuerūt culpabiles, ⁊ forte expresserat puniam occisoris. Ipse vero qui inuenit diuersas culpas, super illis papam consuluit: cui papa rescribit vt sequitur. ¶ † Nota. j. ꝙ pene sunt arbitrarie. ⁊ in earum impositione, ⁊ arbitratu, primo ponderatur quantitas delicti. Secundo, qualitas. Tertio, etas delinquentis. Quarto, scientia. Quinto, sexus. Sexto, conditio. ¶ † Item attenduntur extrinsecus locus, ⁊ tp̄s. ¶ Secundo no. ꝙ circunstantie aliquando aggrauant delictum. ¶ † Ex ver. illi aūt no. ꝙ quo ad forum pniale affectus animi punitur pro delicto consummato: vnde pari pena punitur occidens, vel animo veniens occidēdi. ¶ † Ex ver. illi ēt. no. ꝙ in foro penitentiali dans opem non punitur pari pena cum faciente. ¶ Secūdo no. ꝙ paria sunt, quem hominem occidere, vel posse liberare, si non liberat. ¶ † Tertio no. illud ꝙ presumitur socius delicti non iuuans occisum, cū potest. ¶ Ex versicu. qui vero seq. † No. ꝙ inflammantes homicidam non puniuntur pari pena cum occidentibus, nisi suggestiones sint causa occisionis: ⁊ sic illi culpa delicti asscribatur, qui originalis fuit cum delinquentibus. ¶ Nota ꝙ sarcinas custodiēs delinquētis in foro pniali delinqt. ¶ Ex ver. eo vero. † No. ꝙ post mortem spoliantes non puniunt veluti occidentes: sed tenentur ad restitutionē rerum ablatarum. ¶ † Secundo no. quod quis non alleuiatur a peccato, nisi ablato restituto, si restitui potest. Secus si restitui non potest: q2 tunc remittitur peccatum, dum tamen penitentiam agat. ¶ Tertio not. quod sola restitutione male ablati peccatū nō deletur. ¶ Quarto not. ꝙ est licitum elemosynam facere de alieno, vbi persona certa est, cui debet alienum restitui. ¶ Ex ver. illi preterea. Nota primo quod participans excommunicato peccat secundum quātitatem temporis participationis: et quantitas pene est iniungenda.
¶ Secundo not. ꝙ magis peccat timore delinquens, quam affectione. ¶ Tertio no. ꝙ communicans excommunicato: etiā ignoranter, peccare videtur: ⁊ hoc, quando ignorantia est crassa: sed nō in tm̄, sicut si sciēter peccasset. ¶ Ex v. si clericos. † No. primo qualis pena imponat clerico dāti auxilium, vt eps capiatur, vel occidatur: que ibi exprimit. ¶ † Secundo no. ꝙ priuatus altaris ministerio, nō videtur priuat⁹ alio officio. ¶ In prima parte dēs gl. sunt literales, ⁊ tex. expositus est. In v. illi aūt sunt due gl. ⁊ ambe literales, ⁊ clare. ⁊ gl. ver. illi etiam. sunt literales. ¶ Per ver. qui vero. † arguit Hosti. consulentem clericum verberari excōicatum: quia delicto consentit. xvij. q. iiij. omnis. ⁊. de sen. excom. quāto. vbi de hoc. Quod est verum secuta percussione, vel cum participat crimini precedenti. de sen. excom. nuper. Due sunt glo. huius partis. Prima est literalis. ¶ † Glo. super verbo, prouocassent, querit an teneantur, siue rex alias esset facturus, siue non: Dicit gl. quod tenentur, etiam si alias esset factur⁹. sed grauius tenentur, vbi alias non esset facturus. ff. de dolo. l. eleganter. ¶ † In ver. hi vero. quero de exemplo, quomodo poterat eos scire sicarios, id est, homicidas, ⁊ machinatores ignaros. Dic quia eos armatos receperūt, ⁊ vestes, ⁊ sarcinas, ⁊ aliquos ad illorum custodiam: ⁊ bene sciebāt quod illi ibant ad occidendum, licet ignorarent quos: vel sciebant quod illum sanctum ibant occidere, licet illorum consilio id nō fuerit machinatum. Et hoc placet Hosti. Sed Jo. And. plus placet precedens dictum. Per hunc ver. hi vero. arguit Abbas ꝯ illos, qui ad locū, vbi comburi dꝫ hereticus, portant vites, vel aliud. de quo in Spe. in titu. de dispensa. §. iuxta propositionis. Et idem de illis, qui portant scalas, vt aliqui suspendantur. ¶ † Sunt due gl. hic vna super verbo sicarios querit, vñ dicant sicarij. Glo. dicit ꝙ dicunt a sica. qd̄ significat ferrum, siue cultrum. Et possunt dici q armis vite alicuius insidiantur. de pe. di. j. §. si quis cum telo. vnde tenentur lege Corn. l. ff. ad l. Corne. de sica. l. j. ¶ Vltima gl. illius versi. est literalis. In v. eos insuper † q̄ro an bona occupantia cum alijs teneantur pro occupatione aliorum secum concurrentium: Dicit Inn. quod non, nisi de illo, quod ad eos peruenit, vt hic. Secus si aliorum occupatione alias fuerunt culpabiles, quia consuluerunt vt raperent: quia tenentur in solidum, ⁊ de dolo, ⁊ consilio illorum: vnde ꝙꝙ non tenentur vnde vi, vel vi bonorum raptorum, de dolo tamen actio competit contra eos: sicut vbi alias competit interdictum vnde vi, vel vi bonorum raptorum: sed propter aliquam causam non potest agi illo interdicto, datur actio de dolo in subsidium. que datur in defectum aliarum actionum: vt. l. j. ⁊ §. ⁊. l. eleganter. in prin. ff. de dolo. Sed an cōsiliarius rapine teneatur rei persecutoria. i. ad restitutionem rei rapinam passo regressum habentem contra principaliter rapientem. Dic ꝙ sic, nisi sit facta remissio principalis: quo casu liberaretur consiliarius, licet non sic econuerso: quia liberato principali, liberatur accessorium. de constitu. translato. sed non econtra. Et ratio, q2 accessorium sequitur naturam principalis, non econtra, vt in regula. accessorid. de regu. iur. lib. vj. Et hoc est verum, nisi ad consiliarium aliquid peruenerit, q2 non remittitur, nisi in consilium anime illud reddat vel alias satisfaciat ipse, vel alius pro ipso: quo casu satisfacienti pro eo satisfacere debet ipse consiliarius, non damnum passo, in consilio anime: licet secus esset in iudicio contentioso. De quo dic vt no. Bar. in. l. non solum. §. si mandato. ⁊. l. si vnus. §. seruus me⁹. ff. de iniur. Quid in dissuadente rapinam, sed associante personam ad rapinam, ne persona ledatur. So. Dic ꝙ si raptor inuentus est in rapina, non tenetur consiliarius. Si aūt talis auxilio functus res asportauerit, alias non asportaturus, tenetur associans: quia saltem dedit opem ad res asportandas. Si vero alias potuisset asportare, sine associatione, non tenetur associans: sed si res non asportauit, sed damnū dedit, tenetur associans, si alias non fuisset iturus, nisi fuisset associatus. Et ratio, quia ꝙꝙ non dederit consilium, tamen facto, vel ope damnum dicitur datum: secus si alias esset iturus: si tamen dissuaserit damnum. ff. ad legem Aqui. l. itē Mela. §. j. † Per hoc infert ꝙ si pluribus associantibus malefactorem dissuadēdo delictum, si illi, quibus damnum est datum, nō fuerint ausi iniuriam propulsare, propter timorem omnium, quos singulos non timuissent, in iudicio contentioso vnusquisq̄ tenet pro damno, ⁊ insolidum. ff. ad legem Aqui. l. item Mela. §. si plures. In iudicio vero anime tenetur proportionabiliter: ita tamen quod habeatur estimatio eorum, qui magis timebantur: quia illi plus tenentur. Hoc verum dicit, quando fuerunt animo defendendi ab iniuria, sed passi iniuriam non erat certificati, ⁊ timore eorū suas res non defendant: ideo debent hoc significare aduersarijs, si volunt esse securi. ⁊. eo. petitio. † Quid si negligentia alicuius damnum est datum: puta quia non bene cohibuit ignē, ne ad domos aliorum vagaretur, an teneatur. Dic, in foro contentioso sic, ⁊ tenetur lege Aquilia: vt. ff. ad. l. Aqui. l. si seruus seruū. §. arbustū. cum seq. ⁊. l. q occiderit. §. pe. ff. ad legē Aqui. de iniu. c. si. cum ibi no. In foro anime solum est de negligentia puniendus, ⁊ ad emēdationem dāni non tenet. xv. q. j. inebriauerūt. Quod est verū, nisi etiā q ignem imposuerit, intenderet dānū dare, vel esset in lata culpa: vt q2 ignē proijceret in domū plenā stipula. Et hoc est tenēdū i foro anime, ex quo p quecunq̄ ad plenū est satisfactū leso: alias satisfacere nō tenet: ⁊ tm̄ dꝫ cōpensare ꝙ pro omnibus satisfecit: ⁊ non sufficit leso satisfacere, imo ⁊ p peccato, qd̄ cōmisit, ei est specialis penitentia iniūgenda. In foro iudiciali si pōt discerni, cuius culpa dānum sit datum, solus tenet: als oēs tenentur insolidum: nec solutio vnius alium liberat qd̄ intellige vbi agitur lege Aquilia. ad penam: sec⁹ si ageretur ad persecutoriam rei: q2 tunc solutio vnius alium liberaret: vt. l. j. C. de condit. furti. ⁊. ff. ad legem Aqui. l. item Mela. §. si plures. Hoc verum, si agitur lege Aquilia: secus si depositi, vel condictione furtiua: quia tunc tenentur proportionabiliter. Tamen contra hoc, quod dicitur hic de condictione furtiua Text. est in contrarium in. l. j. C. de condi. furti. vide. ff. depo. l. si duo. Et per hec est expedita glo. Inn. sm̄ quem aliqui dicunt predicta habere locum in foro anime tm̄. Tamē si vis videre quid iuris in foro contentioso, dic in prestante opem: vt plene no. Bar. in. l. is, qui opem, ⁊. l. in furti. §. ope. ff. de furtis. In mandante dic vt no. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. ⁊ ibi etiam not. de prestante consiliū. ⁊ in. l. sed si vnus. §. seruus. eo. tit. ¶ Glo. huius partis sunt quatuor. Prime due sunt literales. Tertia super verbo, si habeant oppo. † ꝙ non liberetur, licet non habeat vnde soluat. xij. q. ij. fraternitas. cum simi. Dicit glo. quod non valens soluere in ere, licet non compellatur ad soluendum, per hoc nōn liberatur a pena, cum soluere potest, cum deuenerit ad pinguiorem fortunam. de solut. c. Odoardus. cum simi. nisi forte iam penam corporalem pro pecuniaria sustinuisset: quia tunc duplici onere grauari non debet, ⁊ liberatur a pecuniaria. xij. q. ij. fraternitas. cum simi. Dic, si obligatus est in quantitate, vel genere, procedit obligatio: q2 grauis obligatio non sequitur peremptionem spei, vel quantitatis: sed secus est in obligatione ad certam speciē restricta. ff. de lega. j. l. cum res. ¶ † Gl. super verbo, non tamen aliena. querit de ratione quare nō liberetur pauperibus erogando. Respondet glo. quod delictū nō remittitur: sed augetur si alij soluatur, quod ex debito est soluendum. de iureiuran. cum te. Et hoc intellige si possunt illos, quorum fuerunt inuenire: alias sufficeret: imo tenentur pauperibus erogare: ⁊ nihilominus est talibus penitentia imponenda propter peccata, que ipsi contraxerunt attrectando res alienas inuitis dominis. ¶ In ver. illi. sunt tres glo. Prima literalis. Secunda super verbo timore. † querit an timore participans puniatur. Dic ꝙ sic. sed alleuiatur pena propter timorem, licet non in totum excusetur: quia

quia potius debebit omnia mala pati, ꝙ malo consentire. Hoc verum in coactione conditionali: secus in coactione absoluta, vt hic patet, ⁊ .s. de his, que vi me. causa fi. c. sacris. ¶ Oppo. ꝙ participans affectione non puniatur: vt patet de sentē. excom. inter alia. Solu. Dicit gl. super verbo affectione. quidam sunt participātes affectione, id est scientia non domestica: ⁊ tales non excusantur. Secus est in participantibus affectione domestica: vt in personis enu-23 meratis in .d. c. inter alia. cum simi. ¶ † Glo. super verbo, ignoranter. opp. ꝙ participans excommunicato ignoranter non incurrat excōicationem. de sen. excom. cum desideres. So. Hoc intellige, qñ ignorantia fuit non legitima, ⁊ crassa. Contrarium quando igno-24 rantia fuit legitima. gl. alle. iura. ¶ † In ver. clericos. planum ꝙ responsoria non possunt dicere separatim, an possint cū aliis. Dic ꝙ sic, post penitentiam, ſm Tanc. ⁊ Inn. Itē nec responsorium simul cum versu dicent per se in tertia, vel aliis horis canonicis: ꝙ alias possent ex dispensatione episcopi. de quo .j. e. ad ad audictiō. Dicit Jo. And. quicquid dicatur preter psalmos, nihil videt eis 25 reseruari. ¶ † Quero de pena homicidii carnalis. Scdm leges dic ꝙ ciuiliter agitur Aquilia, id est, ad estimationem pecuniariā dāni dati. ff. ad legem Aqui. l. ij. ⁊ .iij. non ad corporalem. ff. ad legem Corne. de sica. l. j. ⁊ l. cū. ⁊ prestans causam homicidio alterius per lasciniam, per quinquenniū relegatur. ff. ad legem Corne. de sica. l. iiij. §. j. secundum canones quinquennis penitentia imponitur. 50. di. eos. Homicidii vero voluntarii pena deportatio omnibus bonis ademptis: ⁊ hoc in similibus. In minoribus decapitatio. c. tit. l. iiij. §. legitur. ⁊ l. pen. secundum canones clericus deponitur laicus excommunicatur. 50. distin. si qs viduā. ⁊ c. si qs voluntatis.
26 Ain. ¶ Due sunt glo. huius partis. † Prima glo. q̄ est super verbo, consilium. opp. ꝙ non sit irregularitas: alias nullus homicida vt .j. c. ex literis. Dicit quod si volūtate homicidiū cōmittitur, vel facto, vel ꝓcepto, vel cōsilio, vel lingua, vel hortatiōe, talis est irregularis, ⁊ ꝑpetuo deponend⁹: vt hic, ⁊ .50. di. si quis viduā. Et hoc verum, siue occidatur Christianus, siue etiam Paganus, vel Sa-27 racenus. 50. di. si quis clericū. ⁊ c. de his. cū simi. † Nec cum tali dispensatur, etiam si sit occultus, vt possit in ordine suo ministrare. s. de tempo. ordi. c. si. ⁊ iuxta illud, Non edificabis mihi templum, q̄ vir sanguinis, ⁊c. j. q. vij. si quis omnē. Dicit tñ Host. ꝙ lz difficulter dispenset, pōt tñ papa dispensare: q̄ lex diuina hoc sibi permittit. alle. not. de conces. preb. proposuit. Nō ob. s. c. j. ⁊ si. q̄ loquūtur de rigore. Alleg. Numeri. xxv. vbi duplici homicidio per nepotem Aaron cōmisso mandauit dñs. Numeri. xxv. Ecce do ei pacem federis mei, ⁊ erit tam ipsi, ꝙ semini eius paratum sacerdotiū sempiternum. Idem dicit in papa. De materia in Spec. de leg. in tracta. dispen. §. iuxta propositionū. ad fin. in §. nunc breuiter. ver.
28 v. ¶ † Scdo dt glo. ꝙ homicidiū qñ cōmittit casu, ⁊ occidens dabat operam rei licite, non tenet. j. e. ex literis alias nullus nisi esset scandalum graue, vel tāta laboraret infamia, ꝙ purgatio esset indicenda. j. eo. ex literis. Et hoc verū, qñ adhibuit diligentiā, ꝙ potuit. Alias negligens censetur, ⁊ propter culpaʒ tenetur, ita ꝙ ad ordines superiores nō ꝓmouet. nec vtit iam susceptis. j. c. proximo. nisi p papā dispenset. 50. di. clerico. j. c. tua nos. Si vero dabat operam rei illicite, siue adhibuerit diligentiam suam, siue non, semper tenetur. 50. dist. clerico. ¶ Tertius articulus est, quando committitur homicidium necessitate, ⁊ sic defensione: ⁊ tūc si necessitas est euitabilis, ei imputatur, ita ꝙ ad superiores ordines nō potest ꝓmoueri, sed in susceptis de misericordia toleratur. 50. dist. de his. Hoc placet Host. dt tamen aliquos dicere ꝙ hoc casu hʒ post penitentiam exercitium susceptorum, sed ad superiores non ascēdit, nisi dispensatiue. Et hoc tenent Inn. ⁊ Gofr. Si fuit ineuitabilis, sine omni dispēsatione potest in ordine habito ministrare. 50. distin. qd in te. Dat exemplum, quando dicatur ineuitabilis necessitas: puta si clericus habet gladium ad defensionē, Paganus irruit in eum, ⁊ sic clericus nullo modo potuit euitare, ⁊ sic Pagan⁹ mortuus est cum gladio, quem clericus tenebat in manu preter propositū ipsius clerici: arg. j. c. lator. quo casu pōt intelligi. s. c. ij. Ad superiores tñ non ascendet sine dispensatione, ſm Joannem. Hug. dixit contrariū. j. c. lator. sed c. lator. de dispensatione loquit. Host. tenet ꝙ in nullo imputetur tale homicidium: ⁊ dt curiam sic tenere: ⁊ hoc tene, vt hodie habetur in cle. si furiosus. de homici.
29 ¶ † Vltima gl. querit qualis penitentia imponetur, an quinquennij, an septennij. Dicit gl. ꝙ quinquennij, tanꝙ sit benignior ⁊c. Anto. de Butrio.

1 ☞ De homicidio tenetur, et a sacerdotio deponitur, qui percutiens causa discipline modum excedit, ⁊ inde mors sequitur.
2 Castigatio non debet excedere modum.
3 Mortuus quis presumitur ex vulnere, seu percussione, vbi mors est inde post paucos dies secuta. ⁊.
4 Irregularis quis homicida censeatur.
5 Castigatio leuis est permissa magistro.
6 De homicidio quomodo teneatur castigans.

1 PResbyterum. † A sacerdotio deponitur percutiens causa discipline, si modum excedat, ⁊ mors inde sequatur. l. d.
2 ¶ † Not. j. ꝙ licita est castigatio magistri, dum tñ modum non excedat. ¶ Scdo not. penam presbyteri, qui castigando
3 modum excessit, vbi mors est secuta. ¶ † Tertio nota ꝙ vbi mors est secuta post paucos dies post verbera, presumitur quod ex percussione mortuus sit, si alia non appareat causa. ¶ Quarto nota ꝙ alia est pena remotionis ab altari, ⁊ alia depositionis ab officio. ¶ Quinto not. ꝙ dans causam morti, siue de proximo, siue de remoto, tenetur de homicidio. Ex quo patet quod omnis causa at-
4 tribuitur causato, siue sit de proximo, siue de remoto. ¶ † Quero quis homicida reputetur irregularis. Dicit ꝙ voluntarius, vel casualis, culpa precedente: ⁊ est deponend⁹, vt hic, ⁊ .s. c. j. ⁊ .j. c. suscepimus. Quod est verū de homicidio post baptismum commisso. Secus de cōmisso añ baptismū, siue ex officio, siue ex voluntate q̄ in baptismo delet peccatū. ⁊ oīs sequela peccati. xxvi. di. deinde. vbi de hoc. Aliqui tñ contra, ſm Inn. de quo dic vt de diuor. gaudemus. ⁊ in Spe. tit. si. §. iusta. ver. pe. ⁊ per Host. in Summa, cod. tit. §. qua pena. ver. si lingua. ⁊ ver. si oportet. ⁊ seq. ⁊ in .d. §. ⁊ versi. Hostien. sequitur opinio. hic positam: ꝙꝙ alii faciant differentiā an irregularitas sit sequela peccati: q̄ tunc tollatur. secʒ qñ iniuste homicidium est perpetratum: an non sit sequela peccati, sicut est quando iudex iuste aliquem mādat occidi: q̄ primo casu tollatur,
5 secundo casu non. ¶ † Glos. prima oppo. ꝙ castigatio sit permissa magistro. ff. ad. l. Aqui. l. preceptoris. So. Leuis est permissa, non
6 que modum excedat, vt hic. ¶ † Secundo opp. ꝙ castigans nō puniatur velut homicida. xv. q. j. si quis non iratus. Sol. Quo ad legem gratie ⁊ penitentie non punitur velut homicida dolosus, q̄ hoc dolose non fecit: sed ꝙtum ad legem promotionis, que nō inspicit animum, sed factum sic: vt hic. ¶ Gl. si. colligit quod qui occasionem, ⁊c. ⁊ allegat iura. ¶ Op. ff. si quadru. pau. fe. di. l. si. Sol.
7 Dic ꝙ ibi loquit in animali, qd cōtra naturā mouetur. ¶ † Quid si percussus a magistro recidiuauit, an tenetur magister: Dicit glo. ꝙ sic: q̄ semper causa subfuit, de pe. dist. ij. si quis semel. Hoc verū ſm doc. in dubio: sed si recidiuatio fuerit ex alia cā, puta ex corruptis humorib⁹, in nullo tenet magister. de quo .j. e. c. ad audictiā. ⁊c. Anto. de Butrio.

1 ☞ Homicidium casuale imputatur ei, qui dat operam rei illicite. 5.
2 Irregularitatem causat homicidium casuale factum culpa precedente. nu. 5.
3 De casu fortuito quis tenetur, vbi culpa non est omnino ordinata a casu, quo ad penam irregularitatis.
4 Irregularis non potest ad superiores ascendere, nec in susceptis ministrare, preter licentiam pape. nu. 6.
6 An videatur esse in culpa clericus faciens ludum laici, vt si homicidium subsequatur ex ludo, teneatur de homicidio.

1 COntinebatur. † Homicidium casuale imputatur ei, q dat operam rei illicite, si nō adhibuit diligentiā, ꝙ debuit. hoc dicit. Communis diuisio. Scda ibi: ideoq̄. ¶ Nota primo quod alleuiatio est oneris ludus, ⁊ sic ludere releuat laborem.
2 ¶ † Scdo nota ꝙ homicidium casuale inducit irregularitatem, si fiat culpa precedente. ¶ Tertio no. quod in culpa est clericus fa-
3 ciens ludum laici: ideo tenet de homicidio subsecuto. ¶ † Quarto nota quod si omnino culpa non est ordinata a casu quo ad penam
4 irregularitatis, quis tenetur de casu. ¶ † Nota quod irregularis non potest ad superiores ascendere, nec in susceptis ministrare, preter licentiā pape: ⁊ ꝙ papa super irregularitate ex homicidio cau-
5 sata potest dispensare. ¶ † Opp. gl. prima quod ex casuali homicidio non oriatur irregularitas. s. c. proximo. Sol. Hic precessit culpa in clericis ludum agendo eis non licitum. ff. ad legem Aquil. l. nam ludus. Hostiē. dt ꝙ ludus congruebat clericis eo modo, quo vtebantur ipsi clerici: sed ludi cōsuetudo fuit illa, que fecit eos esse in culpa. Item dicit glo. sequens ꝙ etiam fuit in culpa quod ludū miscuit cum laico. ij. q. vij. laicos. cum simi. ⁊ q̄ ludus erat periculosus: ideo non debebat esse impunitus. ff. de fur. l. in furti. §. cum eo.
6 ¶ † Glo. finalis opponit de. c. j. proximo, vbi libere promouetur. Soluit gl. ꝙ hic dabat operam rei illicite, ludendo cum laico: vel non adhibuit diligentiam, quam debuit: q̄ cum sciret ludi conditionem, debuit a se falcem remouere: ⁊ ideo sine licentia pape nō debuit ad ordines promoueri, q̄ fuit in culpa non remouendo a se falcem, vt posset equitare sine periculo, videlicet in non amouēdo

falcem. In contrario ludebat ludo licite, ⁊ de cultello non sperabatur aliquod mortale: ⁊ ille potius se ingessit proiiciendo alium ad tergum: ⁊ sic non fuit in culpa. Jo. intelligit sequens. c. de dispensatione: vel fuit in culpa cooperiendo falcem, vel in non prohibendo, vt dictum est, ne aliquis equitaret: quod forte etiam non sufficeret: quia cogitare debebat hoc euenire posse: et sic aliqualis culpa potest imputari huic diacono. Et per hoc non obstat capitulo nec is. xv. questio. prima. quia debet intelligi in eo, qui dabat operam rei illicite, vel in eo, qui non fuit in aliqua culpa, ⁊c.
Antonius de Butrio.

1. ☞ Homicidium casuale non imputatur ei, qui non fuit in culpa. §.
2. Impedimenti alterius remotio non sequitur ad remotionem vnius.
3. Dictio, libere, quid importet.
4. Ludus lucte an sit licitus clerico cum laico.

Lator. † Homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa. h. d. Primo narrat factum. Secundo prouidet. ibi: ideoque ille clericus cum quo ludebat. Istum P. clericum. In alterum scilicet, clericum proiicientem. Cuius, scilicet P. clerici occubuit is clericus, cum quo ludebat iusta causa. ¶ † Nota quod ad remotionem vnius impedimenti, non sequitur alterius remotio, altera iusta causati. Libere. ¶ † Nota de significato verbi, libere, quod excludit omnem contradictionem. ¶ † Glo. prima colligit q ludus ad brachia, etiam cum clerico, licitus est: nec secundum Doc. huic clerico potest aliquid imputari, si cultellum non amouit: quia deferre cultellum magis est consuetum, quam deferre falcem. Uel etiam iste ludus non fiebat ex proposito. Item forte ludebant ad scacbos, vel alium ludum similem. Item potest dici, secundum Abb. quod hic cultellus erat in vagina. ¶ Secundo querit quare hic non est irregularis. Dicit gl. q nihil actiue egit, sed solum passus est: vnde non potest ascribi aliquid ipsi proiecto. Et intelligunt doctores quod hic ludus non fiebat ex deliberatione: alias potuisset imputari isti quare cultellum a se non remouit, secundum Host. Uel secundum Innoc. forte ad scacbos ludebat, vel ludum similem, et cultellus erat in vagina, secundum Abbatem. ¶ † Ultima glossa querit an hic possit de iure promoueri, an hic exigatur dispensatio. Ponit duas opiniones. Una, quod de iure communi possit. Alia quod ex dispensatione, ⁊ libere, id est, cum dispensatione. allega. c. proximum. Primam tenet Host. per verbum libere: quia libere non potest dici fieri id, in quo exigitur dispensatio. Ad hoc de preb. licet. ij. lib. vi. vbi de hoc verbo libere: ⁊ propter id, quod dicit, si est, ita, ⁊ alia causa ⁊c. Non habentur hic alia.
Antonius de Butrio.

1. ☞ Homicidium subsecutum ex illicita opera alicuius causat irregularitatem.
2. Cognosci id dicitur, quod oculorum inspectione cognoscitur.
3. Furem, seu latronem, nocturnum capere licet, ⁊ ligare, donec hoc ad notitiam aliorum deducatur. 7.
4. Homicidium non licet committere ad rerum defensionem. 6.
5. Ad defensionem rerum suarum non licet interficere. 6. 7.
Animalia reperta in terra propria non licet interficere.
7. Capiens delinquentem, qui propter ligaturam moritur, an teneatur de occiso.

Susceptimus. † Is, ex cuius illicita opera homicidium est subsecutum, est irregularis. hoc dicit. Communis est diuisio. Secunda ibi: verum. Cognouimus. † Nota. Ibi: q id dicitur cognosci, quod cognoscitur oculorum inspectione. ¶ Ibi: vsque ad notitiam. † Nota quod licitum est capere latronem de nocte intrantem, ⁊ ligare, donec hoc ad aliorum deducatur notitiam. ¶ Ibi: palliu. † Nota argumentum quod ad defensionem rerum non est licitum clerico committere homicidium: ⁊ si committat, incurrit irregularitatem. Et nota q causa remota in dubio attendi debet, non proxima. ¶ Ibi: Peccatum suum. † Nota ergo quod incurrit peccatum propter defensionem rerum alium interficiens. ¶ Ibi: ad arbitrium. Nota quod penitentie hodie sunt arbitrarie. ¶ Ibi: ope. † Nota quod non interficiens, sed etiam ligans interfectum, incurrit irregularitatem: ⁊ facit pro vulgari. Tanto val chi ten, quanto chi scortiga. Dic sic, quandoque clericus facit aliquid ad defensionem persone, ⁊ rerum, quandoque ad defensionem persone tantum, quandoque ad defensionem rerum tantum. ¶ Primo casu, si defensio est necessaria, ⁊ ineuitabilis, non incurrit irregularitatem, si ex tali facto sequatur homicidium, iuxta nota. s. c. ij. ⁊ in clemen. si furiosus. eodem titulo. Si est necessaria tamen euitabilis, incurrit irregularitatem: vt hic: ⁊ sentit hic in principio. ad hoc. s. eo. c. sicut. multo fortius incurrit irregularitatem, nulla subsistente necessitate: iuxta no. in d. c. sicut dignum. ¶ Secundo casu dic idem quod. s. proximo membro. ¶ Tertio casu, qui pro defensione rerum tantum, dic quod si idem perpetrauit homicidium sine dubio incurrit irregularitatem: vt hic: in principio. ad hoc. s. eo. c. ij. Si autem alius, tamen aliquo facto ipsius precedente: Dic q si erat euitabilis, etiam quo ad saluandas res, incurrit irregularitatem: vt hic, ⁊ hoc sentit glo. Si autem non erat euitabilis: ⁊ tunc aut modum excessit, vel diligentiam non adhibuit, quam debuit, ⁊ incurrit irregularitatem: vt hic, quia secundum doctores, hic modum excessit, cum suas res aliter saluas habere posset. Item debitam diligentiam non adhibuit, quia dimisit latrones sub custodia vnius tantum, vel ipsos non ligauit bene, vt debuit. Si vero adhibuit omnem diligentiam, quam debuit, vel modum non excessit, tunc homicidium superueniens non imputatur ei, nec redditur irregularis. Ad hec iura in glo. alleg. Et predicta intellige, nisi factum, quod mandaret clericus, esset tale, ex quo verisimiliter posset mors sequi: quia tunc indistincte incurreret irregularitatem, non attenta aliqua ipsius protestatione: vt. c. is, qui. de homi. lib. vi. ¶ † Gloss. prima opponit quod licitum fuerit, vt se defenderet, occidere: ⁊ sic occidens non incurreret irregularitatem. s. c. ij. Solutio. Hec decre. multipliciter intelligitur. Uno modo q licitum est occidere se defendendo, dummodo modus non excedatur. Hic autem excessit modum ligando, ⁊ detinendo, cum posset aliter res suas facere: et ex hoc homicidium subsecutum est: ideo sibi imputatur. Concludes, quod licet sit licita captura ad recuperandas res, non tamen licitum est ligare, ⁊ detinere. ¶ Uel secundo ad defensionem persone, vel rerum ⁊ persone simul, licita est occisio, nec per hoc quis incurrit irregularitatem. s. c. ij. sed ad defensionem rerum tantum non. xxiij. q. viij. c. j. ⁊ c. conuenior. xxxvi. dist. si quis vult. Hec vera in clerico: laicus vero licite etiam propter defensionem rerum, ⁊ patrie potest arma assumere, ⁊ preuenire hostem. C. vnde vi. l. j. Clerico autem non licet, etiam contra Saracenum, ⁊ multo minus contra spoliatorem. s. de voto. c. ex multa. Non obstat. j. eo. c. dilecto. libro. vi. quia si liceat clerico inuocare brachium seculare ad defensionem rerum, non tamen licet propria persona pugnare: vt ibi, ⁊. j. eodem capitu. postulasti. Ad hoc quod not. j. eo. petitio. de voto. ex multa. ⁊ in dicta decre. dilecto. secundum Host. ¶ Tertia solutio, vbi se defendens aliter euadere potest non occidendo sibi ascribitur ad homicidium, ⁊ incurrit irregularitatem. Sic loquitur hic: quia hic poterat fugere, ⁊ aliter euadere. Dat exemplum in Christo, qui fugit ab Herode in Egyptum, ne traderetur. Ubi autem aliter non potest euadere, secus est. ¶ Quarta solutio q hic hoc ascribitur, qui fuerunt in culpa, nimis bene ligando. ¶ Quinta solutio, q in culpa fuerunt, duos dimittendo ad custodiam vnius: quia debuerunt cogitare hoc euenire posse. j. eodem is, qui. libro. vi. ¶ Opp. q licitum sit occidere nocturnos latrones. j. eod. si perfodiens. Solu. Dicit glo. q non est verum. ff. ad legem Corne. de sica. l. furem. Alie glos. sunt literales, ⁊c.

1. ☞ Homicidio dans causam, tenetur de occiso.
2. Testis deponens per verbum, videtur respondet de iure.
3. Causam quando quis dicatur dedisse delicto.
4. Occasionem quando quis dicatur dedisse.

De cetero. Breue est, non summat. ¶ Ibi: noueris. Nota q per hec verba respondetur de iure. ¶ Ibi: causam. † Nota q non solum principaliter occidens incurrit irregularitatem sed etiam dans causam homicidio. ¶ Ibi: non videtur. † Nota quod per hec verba non videtur respondere de iure. Et sic hec equipollent. Non videtur, vel non est. Quod nota pro teste qui dicit, sunt decem anni, vt mihi videtur. Uide quod not. in. l. quid tamen. §. j. ff. de arb. ⁊ scripsi. de appel. c. preterea. Aliter tamen ponitur de electio. cum nobis olim. in prin. de sent. excom. per tuas. Ibi: promouendus. ⁊ sic est irregularis. Per quod dicunt docto. q nec etiam est in subdiaconatus ordine sustinendus. s. eo. c. presbyterum. secundum Abbatem. ¶ † Querit gl. quando dicatur dedisse causam homicidio, ita q incurrat irregularitatem. Dicit glo. scilicet consilio facto, ope, vel precepto. 50. distinc. si quis viduam. s. e. sicut. cum similiter. Idem si suggestione: vt in. c. sicut. §. si vero. ⁊. s. c. proximo. in fi. ¶ † Querit an qui occasionem damni dat, ⁊c. Respondetur, si causa est proxima sic. Si remota, sed fecit animo nocendi, vel fuit in aliquali culpa, idem. C. ad legem Juliam de sica. l. si quis necandi. vel non fuit in culpa, non tenet. ff. loca. l. si quis domum. de hoc. s. de test. capi. sicut. ⁊c.

1. ☞ Homicidium casuale imputatur ei, qui dat operam rei illicite

sed

sed non adhibuit diligentiam, quam debuit.

2 Ex vulnere licet conualescat quis, nihilominus mors de propinquo potest ascribi probabiliter vulneri.

3 Mors secuta post vulnus illatum non ascribitur vulneranti, vbi ex alia causa superuenit.

4 An consulens homicidium indirecte, dicatur irregularis.

5 Consulens ꝙ castrum furetur, aut cōditionaliter capiatur, an sit irregularis.

6 De homicidio, non tenetur, qui cōsulit vt maleficus capiatur, vbi maleficus preter suam conscientiam occiditur.

7 Homicidiū fieri consulens leso, quod non statim fit, sed longo tēpore post consilium, est irregularis.

8 Mandans alicui quod inimicum suum interficiat, an teneatur de occiso.

9 Homicide iuranti motus non fuit consilio, an credatur.
Confessioni accusati an credatur quo ad exonerationem consulentis, vel consocii.

10 Consulens alicui vt se in aquam proijciat, vel de monte precipitet, an sit irregularis.

11 Consulens alicui vt alium occidat, & is, qui occidi debebat, interfecit aggredientem, an sit irregularis consulens.

12 Suadens alicui vt pro patria sua, vel iure suo defendendo sumat arma, & se periculo exponat, si in illo cōflictu moriatur aliquis, an sit irregularis.

13 Insultus si fiat subito contra hospitium episcopi, & idem episcopus timens de morte sua & suorum dicit, assumatis arma & defendatis vos, & nos, familia fecit hoc, & multa homicidia hinc inde fuerunt commissa, an sit irregularis episcopus.

14 Irregularis est is, qui accusat aliquem, qui ad mortem fuit condemnatus ex tali accusatione.

15 Quadrupes animal si pauperiem inferat, an tenēs illud teneatur de pauperie, vel an irregularitatem incurrat.

1 **AD audientiam.** † Homicidium casuale imputatur ei, q dabat operam rei licite, sed non adhibuit diligentiam, ꝙ debuit. h. d. Communis diuisio. Secunda ibi: qui vero. ¶ Ibi: de familia. Nota ꝙ licitum est corrigere quemlibet de familia, etiam presbytero patrifamilias. ¶ Ibi: dubium haberetur.
2 † Nota quod licet quis conualescat ex vulnere nihilominus mors de propinquo potest ascribi probabiliter vulneri. ¶ Ibi: tutiorē. Nota literam allegabilem quod in dubio tutior via est eligenda. ¶ Ibi: concedere poteris. dispensatiue vt puto. Alia infirmitate.
3 † Nota quod vbi ex alia causa post vulnus illatum mors sequitur mors nō ascribitur vulneranti: & sic causa supueniēs habilis ex se ad quid inducendum, confundit vices prime, de qua erat dubium an ad hoc potens existere. ¶ Oppo. quod non possit ministrare, ex quo vulnerauit, & secutum est homicidium. s. eodem. Suscepimus. Solu. Contrarium procedit quando constat quod ope, facto vel consilio est homicidium secutum: hic autem hoc constabat.
4 ¶ † Quero an non consulens directe homicidium, sed indirecte, vt quia suasit iactum machine, vel balliste, an sit irregularis: Dicit Ioan. And. Innocen. dicere quod sic. Idem si suasit insultum ad castrum, & inde aliquis moriatur. Ratio, q dedit causam propinquam, & verisimilem homicidio. Iactus enim machine, vel balliste: vel castri expugnatio facile fieri non consueuit sine homicidio ex quo in homines iacitur: imo illud est valde huic affine. Ad hoc. s. eod. de cetero. & c. continebatur. §. i. secundum Innocent. Idem Hostien. q hoc officium non est clerici, vel sacerdotis, vel volētis in presbyterum promoueri. s. eodem suscepimus. §. fina. de postu.
5 c. fina. in princ. saluo quod dicetur. j. ¶ † Secundo quero quid si consulat quod castrum furetur, vel furtiue subtrahatur, vel conditionaliter capiatur. Dic quod licet occasionaliter homicidiū subsequatur, per hoc non erit consulens irregularis, nisi esset verisimile quod hoc fieri non posset sine morte hominis, secundū quosdam. Alij, & melius, secundum Innocentium dicunt quod cū illicitum opus cōsulat, quod erit irregularis etiam, si casu sequatur mors: vt in predictis iuribus. Idem si mandat aliquem verberari, vel satis credibile est quod verberatus se defendat. s. c. ij. & quia ex plagis verberum posset mori. j. eo. Petrus. expressum. j. eodem
6 titu. is, qui libro. vj. ¶ † Tertio quero quid si consulatur quod maleficus capiatur, vel alias det consilium operi licito. Dic quod nō erit irregularis consulens, si preter conscientiam suam maleficus etiam occidatur: argu. j. eo. c. fina. Secus si directe in mortem alicuius consilium det: tunc semper irregularis, est morte inde secuta. s. ne cleri. vel mona. sententiam. Idem si de voluntate sua processit: puta parentes clerici verberati conueniunt, & dicunt quod volunt hoc vindicare, nec clericus contradicit expresse: secundum Innocen. s. de simo. Mattheus. Secus si expresse prohibeat. s. de simo. sicut nobis. §. j. & est expressum. j. eod. Petrus dummodo ex corde hoc faciat. Alioquin in conspectu Dei cadit, cum tacite consentiat homicidio: & sic lex promotionis non semper in facto consistit, sed facto, & animo. patet. xviij. q. ō. j. c. fina. & questio. vj. ante fin.
7 ¶ † Quarto quero quid si alicui leso, vel alicui, cuius interest, consulatur homicidium fieri. ille non tamen statim, sed post, longo tēpore interposito, perpetrat homicidium: Dic quod consulens irregularis est, nisi ante consilium datum reuocauerit, & nisi illi, qui occidi debebat, denuntiauerit quod sibi caueat. Veruntamen ad hanc denuntiationem faciendam non tenetur, si probabiliter credat consiliarius quod is, cui homicidium cōsulit, acquiescat reuocationi, secundum Innocentium. Quod est verum, si homicida ex illo motus fuit. s. eodem. sicut dignum. §. qui vero. & §. fin. & c. proximo. s. eodem. Alias non erit consulens irregularis. s. de re iudicata. cum I. & A. Et hec vera, maxime si suasit intra certum tempus illum occidi debere, & lapsum erat tempus: argu. de sponsa. de
8 illis. & c. sicut. §. j. libro. vj. ¶ † Quinto quero quid si mandaui alicui quod inimicum meum interficiat, & postea reuoco, ipsum tamen occidit. Videtur ꝙ irregularis nō sit mandans: quinimo nō solum sufficit expressa, imo & tacita reuocatio: puta is, cui mandaui, scit quod mihi reconciliatus est, quia parentelam mecum contraxit. ff. de adimen. legat. l. iiij. §. fina. & l. sequenti. Ratio diuersitatis inter hunc casum, & superiorem est: quia ex quo mando causa mei, verisimile est: mandatarium acquiescere reuocationi. Secus si consulo causa alterius: quia magis consueuerunt homines se diligere, quam alios, secundum Innocentium Host. dicit quod si ex illo mandato, quāuis reuocato, secutum est homicidium, tunc est irregularis: quia vere hec probatio difficilis est: talia non sine periculo suggeruntur. Nam & in dubio tutius est abstinere. s. c. pro-
9 ximo. ¶ † Sexto quero quid si homicida iuratus, & interrogatus dicat ꝙ in nullo motus fuit propter consilium, vel preceptū: Dic quod si hoc famosum sit, vel inde subsit scandalum, non est ei soli credendum. j. c. ij. §. finali. Si occultum sit, sequitur consulens conscientiam suam. j. c. exhibita. §. j. j. c. petitio. §. si. vt tamen vt in du-
10 bio abstineat, tutius est. ¶ † Septimo quero quid si aliquis consulat alicui vt se proijciat in aquam, vel de monte se precipitet. Dic ꝙ suggerens est irregularis: vt patet ex premissis. & 50. distinct. si quis viduam. secundum Innocentium in alijs iuribus allegatis
11 in principio. ¶ † Octauo quero quid si consulat alicui vt aliū occidat, & ille qui debebat occidi, occidat illum aggredientem. Quidā dicunt quod consulens est irregularis, quia dedit consilium rei illicite: ideo tenetur de omni secuto, etiam si casu contigerit. s. eodē suscepimus. & c. continebatur. maxime q non plene examinauit cōsilium: debuit enim apud se considerare hoc euenire posse. 50. dist. qui arborem. & capit. sequenti. Alij contra, quia nec actu, nec ope, homicidium commisit. s. eod. in principio: nisi hoc fecisset in fraudem, vt is occideretur, cui consulebatur. argumen. dicti capit. qui arborem. & capitu. sepe. & j. capitu. significasti. Non obstat ꝙ malū fuit, & magne negligentie, quia non fuit ad mortem, & bene debuit sibi cauere: cui hoc consulebatur, quod captaret locum, & tempus vbi sine periculo hoc facere posset. Nam si incitaret aliquem ad occidendum aliquem, vbi esset periculum, bene esset consulens irregularis, etiam si ille ab aduersario occideretur. Nec obstat, si dicas quod istud non fuit bonum consilium, vt ex euentu apparet: q non debuit transgredi fines mandati. ff. mandati. l. diligenter. Et ideo si bene sibi non cauit, non videtur hoc consilio suo fecisse, nec irregularis est, secundum Innocentium. Ioan. Andr. in capi. is, qui. eodem titulo libro sexto, contra, quicquid hic dicant Innocē. et Host. primo nedum in consulente homicidium, sed aggressionē si ex illa sequatur homicidium, vel truncatio membri, per dictum capitu. is, qui. & per rationes ibi positas, erit irregularis: euidentiores enim sunt rationes in isto tali consulente, vel mandante,
12 quam in casu dicti capitu. is, qui. ¶ † Nono quero quid si aliquis suadeat alicui vt pro patria sua, vel iure suo defendendo, vel proximo, sumat arma, et se exponat periculo, et in illo conflictu aliquis moriatur, an consulens sit irregularis: Dic quod non, etiam si ibi moriatur ille, cui hoc consulitur: argumen. xxiij. questione tertia. pro membris. et capitulo, si quem. et questione. viij. hor-
13 tare. & capitulo precedenti, secundum Innocentium. ¶ † Decimo quero quid si subito fiat insultus contra hospitium episcopi alicuius in ciuitate, idem episcopus qui interest, et de morte sua, et suorum timet, et dicat, Assumatis ballistas, et arma, et defendatis nos, et vos. Familia hoc fecit, multa homicidia hincinde committuntur. Dicit Hostien. si timebat de persona sua, vel suorum, licite fecit: vt in predictis iuribus, et infra, de senten. excommu. dilectus. §. & quidem. lib. vj. s. eodem. c. ij. §. finali. & hoc est insultantium duritie imputandum. j. eodem. postulasti. Si vero de rebus tantum timebat potius debuit ipsas exponere. s. eodem. suscepimus. §. fina. Tutius tamen est quod de balli-

stis non faciat mentionem expressam, per no. de sagitta. c. vnico. quia multa licent in genere, &c. infra, eodem postulasti. §. primo. de iure patronatus. c. ex literis. Adde quod nota. supra, ne cle. vel mona. c. sententiā. Caueat etiam quilibet clericus, ne in ꝓpria persona ad conflictum vadat: alioquin si hoc fecerit, & alios percusserit, & appareat aliquos interfectos, de quibus ipsum remordeat conscientia, abstineat reuerenter. j. eodem. petitio. ¶ Nota etiam quod in omnibus consilium est quod suadens, vel consulens aperte exprimat quod omnino abstineant ab homicidijs: argu. j. eod. Petrus. & c. significasti. ij. §. ad vltimum. & de hoc nota. ne clerici vel mona. c. sententiam. §. primo. vbi etiam de hoc. ¶ Undecimo quero quid si alicui consulatur quod se indubitanter morti tradat, seu exponat pro honore Christi, pro fide, vel libertate ecclesie: an sit irregularis. Dic quod non, etiam si mors inde sequatur: cū Christus pro nobis mortuus sit, & ei teneamur rependere vicem. Unde & sancti martyres pro Christo sanguinem effuderūt, & alijs verbo, & exemplo, vt effunderent pro Christo, suggesserunt, secun-
14 dum Innocent. ¶ † Duodecimo quero quid si aliquis accusauit aliquem ad mortem, vel in illa causa iudex, vel aduocatus, vel testis fuit, & mors inde secuta fuit, an sit irregularis. Dic quod sic. l. dist. qui in aliquo. 50. dist. c. si quis. ne cleri. vel. mo. sententiam. §. e. de cetero. sm Inn. ¶ Decimotertio quero quid si aliquis accusat ad mortem fratrem alicuius clerici iurisperiti: ipse iurisperitus defendit fratrem, & obtinet ipsum absolui, qui alias forsitan fuisset condemnatus ad mortem: et ideo contingit accusatorem decapitari, quia obligauerat se ad penam talionis: nunquid iurisperi-
15 tus censeatur irregularis. dic vt de postulan. c. primo. ¶ † Decimoquarto quero quid si aliquis tenet vrsum, leonem, vel ceruum, & hic occidit aliquem, nunquid tenens sit irregularis. Quidam qđ sic: quia ei imputetur hoc ipso, quod tale animal tenet. 50. dist. qui arborem. & c. sepe. Alij contra, dummodo malitiā nō adhibeat, vel in lata culpa non sit. Et hoc putat verius. ff. si quadru. pau. feci. dicatur. l. secunda. & l. finali. Et circa hanc materiam dat duas regulas. Prima est, quod in dubio nec magister, nec iudex debet aliquem iudicare irregularem: argu. de peniten. dist. prima. §. penul. ff. de penis. l. interpretatione. & l. si preses. Secunda regula, quod in dubio debet quis se irregularem reputare. s. capitu. proximo. Quamuis ergo hunc ipsum irregularem non iudicem de crimine, si tamen a me petat consilium, in dubio consulam quod debeat se irregularē reputare: vt patet supra, de simonia. Mattheus. vel ad minus vbi non est infamatus, est sue conscientie relinquendus vt nota. j. capi. ij. & capit. petitio. & vide hanc gloss. in Specu. de dispensa. §. iuxta propositionis. versicu. sed quare quando quia occasione homicidij. & sequenti. ¶ Uenio ad gloss. & oppo. quod hic nō sit irregularis. C. de emen. propin. l. j. Solu. Leuis est permissa, vt in contrario: sed si modū excedat, vbi potest asscribi culpa, imputetur, vt hic. ¶ Glos. vltima querit an in minoribus possit de iure ministrare. Dicit quod non. sed dispensatiue sic. s. eodem. continebatur. Dicit hic Ioan. Andre. quod per illam decreta. probatur, solum papam dispensare in sacris, & episcopum in minoribus suo iure dispensare. Simile quod nota. de biga capitulo. ij.
Anto. de Butrio.

1 ☞ Homicidium non imputatur ei, qui dabat operam rei licite, nec fuit in culpa.
2 Equitare incitat appetitum comedendi.
3 Proprio arbitrio quid dicatur factum.
4 Irregularis an dicatur is, qui equitando occidit aliquem.
5 Irregularitatem videtur quis incurrere solo actu.

1 **Electus.** ¶ † Homicidium casuale nō imputatur ei, qui dabat operā rei licite, nec fuit in culpa. hoc dicit. Communis diuisio.
2 Secunda ibi. ideoq;. ¶ Ascendit. † Nota quod equita-
3 re incitat appetitum comedendi. ¶ Ibi proprio arbitrio. † Nota quod id dicitur fieri proprio arbitrio, quod fit incfrenate, et sine ratione naturali. Quod nota pro arbitro, in quē compromittitur, vt faciat suo arbitrio. ¶ Neq; actu. Nota vt quis dicatur irregularis, oportet quod det causam homicidio voluntate, vel actu il-
4 licito. hoc patet in summario. ¶ † Oppo. cum gl. quod hic sit irregularis. j. e. significasti. Solu. Si frenum reputabatur ita forte, ꝙ verisimiliter frangi non credebat, nec ipse equus sic lasciuit, propter imperitiā procedit decre. Alias esset irregularis, vt in cōtrario. Tamen aliqui dicunt quod hic forte nesciebat bene equitare:
5 vel forte erat nimis debilis. tene glo. ¶ † Oppo. quod actus solus non sufficiat ad constituendum quem irregularem. xv. questione prima capi. fina. Solu. Dic quod solus actus non sufficit, nisi adsit culpa, vel voluntas: nisi generet scandalum. Uel dic quod quo ad promouendum solus actus sufficit, etiam sine culpa. Quod dicunt hic verum Doctores, nisi necessitas excuset. supra, eodem capitu. secundo. Uel casus fortuitus. j. capitulo tertio. & capitu. Io. annes. & capitulo, finali. secundum Hostiensem. Dicit Ioan. Andreas, quod non video quo ad irregularitatem prouenientem ex actu, quod differat promotus a promouendis, &c.
Anto. de Butrio.

1 ☞ Scandalum solum, & infamia delicti, etiam non data culpa, facit quem irregularem. nu. 3.
2 Iudex, vel confessor, debet esse diligens ad inquirendum sup circunstantijs delicti.

Ex literis. Summatur vt proxima. Primo consultatio. Secundo pape indagatio. Tertio responsio. Secunda ibi: nos autem.
1 Tertia ibi, ad te. ¶ Ibi: graue scandalum. † Nota qđ solum scandalum, & infamia delicti, etiam non data culpa, facit
2 quem irregularem. ¶ Ibi: quesiuimus. † Nota quod in talib⁹ diligens debet esse iudex, vel confessor, vt de circunstantijs inquirat, etiam si nihil opponatur, de electione cum nobis. de peniten. et remissio capit. omnis. ¶ Ibi: libere. Nota de verbo, libere, quod excludit omne impedimentum: nec exigitur dispensatio, cum in culpa non fuerit. s. eodem. lator. & j. eodem. Petrus. ¶ Omnes glos. sunt literales, excepta vltima, que colligit quod aliud est infamia, aliud scandalum, & quod purgatio indicitur non propter scanda-
3 lum. ¶ † Oppo. de. c. tua. s. de cohabitatio. cleri. & mulie. Solu. Qđ propter scandalum, & propter infamiam indicitur purgatio: & sic ad vtrumq; refertur. Ad hoc. j. de purga. canonica. inter. Hostien. contra quod intelligit hanc literam, quod solum scandalum sufficit, vt si puer erat ex magno genere, infamia demum tunc cum nō purgatur: sed si propter antiquitatem temporis, vel quia pacificatum est, & cessat scandalum. cessabit effectus. Facit quod nota. j. eodem. Petrus. in prima glo. dictum Hostien. procedit in scandalo, quod non potest cessare ex purgatione. dictum glosse. quando purgatio cessare potest. Uide Ioannem Andream hic.
Antonius de Butrio.

1 ☞ De homicidio tenetur is, qui dat operam rei licite, qui congruo tempore non clamat vt existens subtus, aufugeret.

Ex literis. Summatur vt supra. Communis diuisio. Secunda ibi: quo circa. Satis philosophicum est temperamentum. Libere enim hoc potest, ex quo non est in culpa, nec da-
1 bat operam rei illicite, secundum Hostiensem. ¶ † Quid si credit ibi aliquem esse: Dicit glossa quod idem, si clamauit vt aufugeret, & congruo tempore. ff. ad legem Aquiliam. l. si putator.
¶ Oppono quod & extra religionem promoueri possit. Gloss. fatetur, et maxime stat proprie. Nam & idem esset extra, ex quo nihil potest sibi imputari infra, eodem capitulo fina. &c.
Anto. de Butrio.

1 ☞ Equitando si quis dederit damnum, aut homicidium commiserit, quando videatur teneri de damno, vel occiso.
2 De ignorantia dubia alicuius qualiter poterit constare.
3 Iuramento alicuius quando indistincte sit credendum.

1 **Significasti.** Summatur, & diuiditur vt decre. ex literis. ¶ † Quid si est dubium an sciuit vitium, vel non. Dic si equ⁹ erat suus, presumptio est qđ sciret. Si equus non erat suus credere non tenebatur eum vitiosum. ¶ Quid si equitans sauisset equum durum bucca. Dic quod non fuisset absq; culpa, secundum glossam. ff. ad legem Aquiliam. l. idem iuris. j. & debuit intelligere infirmitatem suam alijs periculosam futuram. Institu. ad legem Aquiliam. §. impetu quoq;. Nam leuissima culpa facit hominem irregularem: vt. s. eod. continebatur. Unde dicebat Gofr. quod si fuat instructus, et per iter equitando poterat: hoc prouidere, imputaretur ei. j. e. fina. ¶ Quero qualiter constabit de igno-
2 rantia. † Dicit gloss. ꝙ per iuramentum proprium, quod solum Deum habet vltorem: vt patet. C. de rebus creditis. l. secunda.
3 ¶ † Notat glossa quod vbi queritur de conscientia alicuius, semper statur eius iuramento. & ad hoc allega. decre. que non dicit: sed gloss. ad hoc. de senten. excommu. si vero. Hoc temperat glo. precipue verum, quando is est bone fame. ff. de re mili. l. non omnes. §. a barbaris. de senten. excom. sacro. & dicit quod super hoc potuerūt adiungi compurgatores, propter excellentiam ordinis. allega. de purga. cano. c. ex tuarum. Non putat hoc Hostien. necessariū, nisi laboret infamia. s. c. ij. & infra eodem. c. secundo. ¶ Quero que lenis

nis erit penitentia. Dic quod leuis ad arbitrium superioris. Venialiter enim peccasse videtur, ex quo eqni vitium ignorabat, secundum Vincentium.

1 ¶ Homicida non censetur is, quo prohibente, ⁊ causam non dante homicidium factum est.
2 Inimicitia verisimiliter oritur ex spoliatione rerum.
3 Protestari cautum est de iniuria futura, vbi quis timet vindictam.
4 Homicida quis censetur, vbi quis est causa mortis alterius.
5 Sacrilegij delictum committit percutiens clericum.
6 Rixam incipiens si occidatur, non incurrit irregularitatem occidens.
7 Qualiter poterit constare quod quis fuerit initium rixe.
8 Damnum non censetur quis dare per occasionem, vbi occasio est remota.

1 PEtrus. ¶ † Non censetur homicida is, quo prohibente, ⁊ causam nõ dante, homicidium factum est. Hoc dicit. In prima parte facti narratio. In secunda prouisio. Secunda ibi: quo circa. ¶ Abbas forsan secularis. Sic supra de renuntia. ex transmissa. Ex quo nota quod quandoque dignitas secularis appellatur Abbatia. ¶ Beneficium. Vel forte hic abbas habebat illã ecclesiam
2 subiectam. ¶ Cognati, ⁊ amici. † Nota argumen. quod spoliatione rerum, quibus quis sustentari debet, verisimiliter oritur inimicitia, ⁊ commotio inter consanguineos, ⁊ amicos spoliantis, ⁊ spo-
3 liati. ¶ Expresse. † Nota cautelam, ꝙ vbi causa alicuius iniurie illate clerico clericus timet vindictam, cautum est protestari. ¶ Et no. practicam protestandi. Protestor ne qd fiat tali, ex quo possim incurrere ordinis detrimentum, vel anime periculum: ⁊ iuuat talis protestatio. ¶ Dies aliquos. Nota ꝙ mors, etiã per aliquos dies post vulnus secuta, presumitur ex vulnere illata. ¶ Ascendere. Et sic per hoc nullam contrahit irregularitatem authoritate apostolica. Hoc ad cautelam, ⁊ quia id petierat, habens forte nimis scrupulosam conscientiam: vel de generali loqui-
4 tur authoritate. ¶ Causam, vel occasionem. † Nota argumentũ a contrario quod vbi quis est causa, vel occasio mortis alterius, etiam eo in contrarium expresse protestante, homicida reputatur,
5 etiam quo ad legem promotionis. ¶ Sacrilego. † Nota qđ percutiens clericum committit delictum sacrilegij. ¶ Et sic nota quod coniunctio consanguinitatis non extendit delicti culpam, penam
6 aut defectum in consanguineum. ¶ † Quero, clericus incipit rixam, inde percutitur, aut male tractatur: ex hoc consanguinei indignati propter hoc, aliquem, etiam preter conscientiam suã, occidunt, vel debilitant. Dic ꝙ irregularis est, cũ culpa sua precedat casum. Ad quod. s. c. proximo. ff. si qua. paupe. fecis. dica. l. ij. §. cum arietes. C. ad legem Iuliam de vi public. l. quoniam multa. s. eodem. de cetero. ⁊. c. presbyterum. Caueat ergo clericus, ne sit rixosus, vel litigiosus. xlvi. distinct. per totum. Alias autem si occasio esset remota, vel propinqua, ⁊ iusta, ac preter conscientiam suã ille occideretur, non esset irregularis. xxiij. questione quinta. cum ho-
7 mo. ⁊ capitu. de occidendis. ⁊ nota. s. eodem. de cetero. ¶ † Glossa prima querit qualiter de hoc poterit constare quod hic fuerit veritate subnixa. Dic prout dicitur capitu. proximo. si ex hoc est infamatus, debebit se purgare. ⁊ ideo ad literam hic presertim, expo nit pro tantum. Si autem ex hoc esset in scandalum, dicendum est vt. s. eodem ex literis. Host. dicit hoc probari per testes, ⁊ in defectum etiam per illos, quibus prohibitio facta fuit. de testi. cog. capitu. fina. ⁊ adde quod not. J. capitu. proximo. ¶ Quid si non prohibuisset expresse, tamen non consensisset. Dicit glo. quod videtur quod idem esset. ij. questione prima. quia presulatus. vbi idem casus: quia de voluntate non habet se purgare. In contrarium facit dictum capitulum q: presulatus ⁊ alia iura, ex quibus concluditur quod ex quo est tacens, ⁊ presens, et non contradicit, habetur pro consentiente, ⁊ hoc ei asscribitur quo ad legem promotionis. ⁊ vide quod nota. secundum Docto. ij. questione. v. auditum. Dicit Innocent. quod ex quo prohibuit, non videtur in culpa, si non fecit prescire tractatum de eius morte: quod est verum, si non credit ipsius obtentu contra ipsius prohibitionẽ homicidiũ fieri: secus si credidit. Alij dicunt eum non irregularẽ, cum non reuelauit, cum possit dici committere homicidium facto, mandato, consilio, vel defensione. 50. distinctio. si quis. Innocent. sic dicit etiam Specu. in titu. de dispen. §. iuxta propositionis. xliij. columna. versicu. quid si amici. Ad hoc quod nota. s. eodem. ad audientiam. circa princip. gloss. magne. Posset distingui an dolose celauerit, an non: et vide quod nota. J. de senten. excommunicatio. quanto.
8 ¶ † Oppo. quod non omnis dans causam, vel occasionem mortis alterius, sit irregularis. xxiij. questione quinta cum homo et capit. de occidendis. Solut. Non intelligas de occasione remota, sed de propinqua: vt quando in veritate propter eum fuit occisus. Dic vt dictum fuit supra, eodem. de cetero. ⁊c.
Antonius de Butrio.

1 ¶ Pro homicida habetur, quo ad legem promotionis percutiens, de cuius vulnere sciri, vel iudicari non potest an sit lethale.
2 Affectus, licet non sequatur effectus, punitur, quo ad legem promotionis, ⁊ causat irregularitatem.
3 Irregularitatem causat consensus ad delictum.
4 Vulnus quomodo potest probari non lethale. nu. 10.
5 Confessioni proprie in facto non statur in foro contentioso.
6 Scandalum delicti commissi causat irregularitatem.
7 Defensionem naturalem permittunt omnes leges. 26.
8 Repulsio in dubio non presumitur ex defensione, ex quo non constat alterum velle iterato percutere.
9 Aggressus potest probari cum intentione occidendi. 10.
11 Irregularis non censetur clericus, qui laicum leuiter percussit.
12 De homicidio tenetur, qui percussit non lethaliter, qui mortuus est ex percussionibus aliorum.
13 Irregularis censetur is, qui latronẽ detinuit, quod si non fecisset latro aufugisset.
14 Irregularis an censeatur clericus agens furti actione contra furem, qui conuictus fuit condemnatus ad furcam.
15 Irregularis est clericus clamans contra latronem, intendens res ablatas recuperare, vbi latro ad clamorem captus occiditur.
16 Irregularitatem incurrit clericus percutiens aliquem, licet eius prima percussio non sit lethalis, vbi secunda consocij percutiẽtis est lethalis.
17 Irregularitatem an incurrat is, qui voluntatem occidendi habuit, et nil operatus est in eius mortem, consulendo, vel auxiliando.
18 De homicidio an teneantur omnes in eadem domo existentes, lapide projecto ab vno existẽtium, per fenestram, ex quo occisus est quidam stans in carreria.
19 Ab homicidij pena excusatur is, qui percussit propulsando iniuriam.
De iniuria non tenetur qui iniuriam propulsando percussit. numero. 26.
20 Vulneratus quando dicatur quis in loco periculoso.
21 Iniuriam facit atrociorem locus, in quo quis percutitur.
22 Ex percussione quis dicatur teneri grauiori pena.
23 Irregularem facit quem sola voluntas.
24 Probatio vbi aliter haberi non potest, credendum conscientie.
25 Vulnerans, ⁊ occidens an pariter puniatur.
26 Vulnus illatum incontinenti, videtur factum animo defendendi.
27 Percussio quando dicatur facta animo defendendi.

1 SIgnificasti. ¶ † Quo ad legẽ promotionis habetur percutiẽs vt homicida de cuius vulnere an fuerit lethale iudicari, vel sciri non potest, si percussus ab eo, vel ab alijs occisus fuerit. h. d. Communis diuisio. Scđa ibi nos que distinguit: ⁊ primum membrum prosequitur ibi: ⁊ quidem. Secundum ibi: ꝙ si. ¶ Percussit. Nota ꝙ non est licitum clerico quem occidere, etiam ob defensionem rerum, ⁊, quod etiam plus est, eucharistie, vel etiã rerum ecclesie, ⁊ si occidat, nihilo minus irregularis est. ¶ Interesset. Nota quem non esse irregularem propter occisionem alterius, si constat ꝙ eius vulnere occisus non est, licet adfuerit ad vulnerandum, ⁊ quod plus est, etiam dato ꝙ fuerit primus. ¶ Voluntatẽ.
2 Nota argu. † ꝙ affectus solus, etiam si facto suo, sed alterius, non sit secutus effectus mortis, punitur quo ad legem promotionis, et causat irregularitatem. Effectu autem non secuto nihil operatur, affectus, quo ad promotionis legem. ¶ Studio, consilio, vel man-
3 dato. † No. tria, ex quibus causatur irregularitas. Addunt Docto. quartũ, qñ consensu tacito, vel expresso, s. c. prox. Idem si ope.
4 s. c. suscepimus. fm Host. ¶ Posset ostendi. † No. hic practicam probandi vulnus non lethale. ¶ Et not. duo principaliter subijci considerationi iudicis. Primo, quantitas percussionis. Secũdo, qualitas loci. Ex his enim duobus apparet, ⁊ presumitur ex vulneris qualitate, vel non. ¶ Item nota quod in talibus considerãdis creditur medico, ⁊ peritis in arte. ¶ Accusatur, vel denuntiatur. Et sic nota quod accusato, vel denũtiato de his, que sibi asscribuntur, non credis: ⁊ sic nõ põt esse testis, et reus in causa propria.
5 ¶ † Et nota ꝙ in foro contentioso non statur proprie confessioni in facto, de quo verisimiliter non potest esse confitens informatus ⁊ creditur de ceteris scilicet de voluntate, consilio, aut mandato.

¶ Ad cautelam. Nota quedam fieri ad cautelam. ¶ Recedente fauore. Et sic nota quod dato quod irregularitas ex delicto non tollatur religionis ingressu. In dubiis tamen facilius transitur, 6 ⁊ facilius in ea dispensatur. ¶ Scandalo. † Nota quod solum scandalum delicti commissi, etiam dato quod in veritate delictū commissum non sit, causat irregularitatem: q2 hoc est, quod ponderat lex promotionis. Et nota de tempo. ordin. ex tenore. ⁊ c. quesitum. ¶ In hoc dubio. Not. quod etiam quo ad legem promotionis vt pluribus percutientibus discerni non potest cuius ictu quis decesserit, quilibet homicida reputatur, ⁊ irregularis. ¶ Tutius. No. qđ in dubio tutior pars est eligenda. ¶ Nullū. No. qđ dicitur in dubiis alteram partem eligendam: verum est, qñ altera pars 7 pōt secure eligi absq3 timore peccati, altera non. ¶ Vim vi. † Not. quod omnes leges permittunt defensionem naturalem, quatenus stat in simplicibus defensionibus, nō quatenus assumit naturam 8 impugnationis, vel vindicte. ¶ Accusarit. † Not. quod repulsio in dubio non presumitur ex defensione, ex quo non constat alterum velle iterato percutere, sed ad vindictā: ideo si ex ea quantumcunq3 incōtinenti sequatur homicidium, inducit irregularitas. ¶ Ra- 9 tione instrumenti. † No. hic practicam probandi intentionem occi- 10 dendi, scilicet ex qualitate armorum, ⁊ ex qualitate loci. ¶ † Et no. practicam cognoscendi, ⁊ probādi vulnus lethale: quia ponderat qualitas armorum, cum quibus est percussus, ⁊ loci, vbi est percussus. Et ideo si in capite bene percutiat, presumitur vulnus lethale: quia facilius homo ex tali moritur. ¶ Quero quid si percussus est primo a clerico nō lethaliter. Dic quod si propter ictum fugere non potuit, vbi alias aufugisset, ita quod a superuenientibus non potuisset occidi, est irregularis, ex causa tamen propinqua. S. c. de 11 cetero. ⁊ c. suscepimus. secundum Host. ¶ † Secundo per literam ibi: non infligit. dicit Io. de Deo q clericus non est irregularis, q habens verba cum laico, illū leuiter percussit, si ad rumorem traxit inimicum illius laici, ⁊ illum occidit. ¶ No. quod contra hoc videtur facere quod no. fuit. S. c. proxi. Dic quod illud loquitur, qñ amici clerici incipientis rixam contemplatione ipsius clerici homicidium commiserunt: hic autem in non amicis clerico, ⁊ sic in eo 12 qui non commisit homicidium cōtemplatione ipsius. ¶ † Quero quid si voluntatē habuit hic non lethaliter percutiens occidendi, sed est mortuus aliorum percussionibus. Doc. dicūt q est irregularis per literam a contrario, ⁊ per canon. alleg. in gl. Et hoc intelligit Host. quando illum potuit liberare, ⁊ non liberauit. alle. no. 13 S. c. proxi. ⁊ c. sicut dignum. §. illi. S. eod. ¶ † Quid si non percussit, sed latronem detinuit, vel illi acclamauit: quod si non fecisset, latro fugisset: Dic, si hoc fecerit in mortem suam, est irregularis. Si ad hoc tantum vt caperetur, non vt occideretur: tunc non est irregularis, secundum Inno. Host. dicit q cum lex promotionis non cōsistat in voluntate, sed in facto. xv. q. i. c. si. talis est irregularis. Patet in eo quod not. Host. S. Item vltimate tenet Host. alias. Inn. dicens q si acclamauit ad latrones, vel capit latrones vel quocunque alio modo dicere possit verbo, vel facto, vel ex neglecto, homicidium perpetratum, irregularis est. Nam ex negligentia cōmittentis homicidium hoc factum est. l. distin. hi, qui arborem. Nisi forte hoc faceret, ob periculum corporis sui: quia si tunc clamaret. Succurrite, succurrite: si succurrentes illum occiderent, non esset irregularis. Ratio, q2 non intendit alterius mortem, sed sui liberationem. Ad hoc, quod not. Iose. S. de restitu. spoliato. olim. de penis. quod in dubiis. ⁊ quod quis p ob tutelam corporis ⁊c. ff. de insti. ⁊ iure. l. iij. S. eo. c. ij. Et ex interpretatione ecclesie patet q talis non est irregularis: vt ibi no. J. c. postulasti. §. j. Intentio enim non tantum consideratur, quantum factum, vt probatur. xv. q. j. c. fina. Alij dicunt quod est ratio, q2 sic clamando liberat eum a peccato, ⁊ morte anime quod vtilius est, quam si ipsum a morte corporali liberaret. Que non placet: q2 secundum ipsam sequeretur, quod si quis clamaret post furem cum rebus furtiuis, ⁊ alij ad clamorem suum insequerētur ipsum, ⁊ caperent, quāuis postea ex illa captione occideretur, non esset irregularis: q2 sic clamando, si capiat, saluabit animam eius a morte: nam redderet ablatum, ⁊ sic remitteretur peccatum: vt in regula, peccatum. de reg. iur. lib. vj. Quod ta- 14 men falsum est: vt no. S. eo. de cetero. ¶ † Quero quid si agat actione furti ad furtum, ⁊ iudex conuictum suspendit, nunquid agens est irregularis: Dic q non: vt no. J. c. j. §. ad vltimum. ⁊ J. c. ij. libro 15 vj. premissa tamen protestatione: vt ibi not. ¶ † Quero quid si ita clamauerit intendens tantum res suas recuperare: Latro ad clamorem capitur, ⁊ occiditur. Ex premissis patet q est irregularis: quia hoc frequenter, quod vitare debuit, contingere consueuit. de ser. non ordi. c. j. cum concor. nec excusat recuperatio rerum, iuxta not. S. c. c. suscepimus. Nec obstat. J. eo. c. proximo. §. ad vltimū. Q2 ibi nihil est, quod conquerenti possit imputari: sed iudex excessit in iustitia: vt ibi no. secundum Host. hoc etiam quasi ad literam vide in Spe. in tractatu de dispen. sub titu. de lega. §. iuxta. xliij. col. ver.

16 illud etiam not. ¶ † Quid si secūda percussio, nec prima est lethalis, sed sic ambe simul. Dic q ambo sunt irregulares. xv iij. q. vlt. c. Unde procedit quod hic dicitur, quando constat q prima nō est lethalis, ⁊ secūda sic, ⁊ quando non facit animo occidendi, nec prestitit auxilium morti. quia tūc quātumcunq3 leuiter percussisset, teneretur, q2 auxilium prebuit morti: vt hic. Secundum Innoc. quod dicit de animo, intelligit Hostien. quando potuit liberare.

17 ¶ † Quid si aliquis habuit voluntatem occidendi, nihil tñ operatus est in mortem, consulendo, vel auxiliando. Innocen. dt hunc non irregularem, per decreta. Dicit Host. argumentum notandū quod consilio peritorum quis debet suam conscientiam seruare: est locus ab authoritate, secundum quem cuilibet doctori creditur in arte sua. Ad hoc de pr. sum. quia iudicante. Ad hoc in Spe- 18 cu. de proba. §. si. ver. hoc quoq3. ¶ † Quero. lapis proiect9 ab vno de quatuor eiusdem domus, aliquem occidit, ⁊ nescitur a quo. An debeant omnes ab officio cessare: Dic quod sic, secundum Gofre. hic arguendo. Io. arguit pro ⁊ contra xliij. distinc. quiescamus. xj. questio. iij. nolite. Hostien. in Summa huius titu. §. qua pena. ver. sed nunquid per Guli. in Spec. in tit. de legato. in tractatu dispensationis. versic. quid si quis in rixa. xiiij. column. ⁊ plenius hoc eod. titu. versi. pone, quatuor homines. xiiij. col. Bart. Brix. tenet tutius omnes repellendos, quam homicidam promouere. Hostien. dt illos non repellendos, sed sue conscientie relinquendos. Dicit Ioā. Andr. quod si apparet de culpa omnium, licet vnus occiderit, ex quo quis fuerit non constat, omnes repellentur. Si vero nec de aliqua culpa, omnes admitterentur. Facit quod no. de elec. cupiētes: §. ceterum. in glo. sic hoc, ¶ Queritur, dicit text. quod in dubio debet abstinere: quid si est certum, vulnus fuisse mortale: Dic quod multo fortius debet abstinere. Per hoc dicunt doc. quod decisio huius tertij satis est decisa per decisionem sexti. ¶ Ad. §. vltimum descendo. Queritur, text. dicit hoc procedere, cum non accusatur, quid si accusatur, an erit locus dispositioni cap. Doct. dicunt idem cum negatur factum, ⁊c. vt. vi. q. vlt. accor. Salua tamen semp purgatione, que propter infamiam est indicenda: vt de accu. cum. P. dicit, hoc non habet locum in foro contentioso, in quo non esset relinquendus conscientie sue. Item in ea nulla pena venit imponenda, nisi probato crimine. Item hic text. vt ex eo manifeste patet, loquitur de pena, que proprie [illegible] erit imponenda in foro penitentiali: ergo dicendum est quod papa non sine mysterio posuerit hec verba: nisi saluando dicta docto. textus habet locum in probato vulnere in foro contentioso, an fuerit mortale, vel non, bene statur iudicio medicorum. Tamen Hostien. hic super glo. dicit indistin- 19 cte quod habet locum in foro contentioso, ⁊c. ¶ † Quero quid si percussisset ad propulsandam iniuriam. Dic q esset excusatus a pena secundum Host. ⁊ hic dicit non solum a pena ciuili, sed etiam a canonica, que consistit in quatuor. In penitentia. S. c. in excommunicatione, vel censura, que exerceetur contra quēlibet peccatorem: vt lit. non contest. quoniam. §. si. de iud. noui. xj. q. iij. nemo. In depositione, ⁊ irregularitate. de accu. inquisitionis. Specialiter tamen de pena irregularitatis hic loqui videtur, secundum Inno. Host. quo ad penam irregularitatis tenet q etiam si se defendendo aliū occidat, q est irregularis, nisi cum eo dispensetur. Host. dt q litera ibi excusari a parte contradicit. alleg. de hoc. S. c. c. ij. De hoc dic vt no. S. eo. sicut dignum. P. decre. in si. dicunt doc. q cum eisdem armis quis debet defendere, cum quibus impugnatur: sed plerunque omnia non possunt ponderari. ff. de exercit. l. j. j. responso. ff. de dā. infec. l. j. Ideo bon9 iudex hoc arbitrabitur. ff. ad. l. Aqui. l. sed 20 ⁊ si quęcunq3. ff. de vi, ⁊ vi ar. l. iij. §. deiectū. sm Host. ¶ † Quero de exemplo, quando locus dicatur periculosus. Dic, quando percussio est in capite, que est nobilior pars corporis. ff. de reli. ⁊ sump. fu. 21 l. cum in diuersis. † Locus enim, quo quis percutitur, facit iniuriā atrociorē. Insti. de iniur. §. atrox. Gof. ⁊ maxime in capite est vulnus lethale. Boñ. vbi raro liberatur, qui percutitur in capite, sic 22 q ex percussione cadat, vel alias enormiter. ¶ † Ultimo per hanc decre. dt Gof. q ad considerandum moderamen inculpate tutele, considerandum locum corporis, in quo, ⁊ genus armorum, de quibus sit percussio, ⁊ inequalitatem personarum. Exemplum de primo, Percutio te in spatula, tu me in capite. De secundo, ego percutio te corrigia, vel ferula, tu me gladio. De tertio, sum modicarū virium, ⁊ te tota virtute expugno. Econtra tu fortis pugil, me to- 23 ta virtute repercutis, secundum Gof. ¶ Uenio ad gl. ¶ Gl. secūda querit an sola voluntas imputetur, etiam si in eo facto non est secutum homicidium. Dicit gloss. quod textus arguit quod sic. Ad hoc secunda questione prima. quia presulatus. Dic vt dixi in tex. scilicet quod sola voluntas sufficit, vbi potuit liberare, ⁊ nō li- 24 berauit. ¶ † Gloss. tertia. quia alie literales, colligit quod in iudicio anime credendum est: quia non est credendum q sit immemor sue salutis, allega. concor. Dicit Hostien. quod etiam in foro contentioso creditur super his, que aliter probari non possunt. Ad

hoc

[illegible].eo. significasti. ⁊ quod ibi no. ⁊ quod no. s. c. primo. Nam pro [illegible] non est succurrendum, vbi aliter probatio h. heri non po[illegible] Item illi testi credi debet, qui melius veritatē nouit: sed post [illegible] nullus nouit melius suam conscientiam, quam is, de cu[illegible] queritur conscientia: ergo ⁊c. Facit ergo homo quod potest. xxij. q. ij. faciat. ⁊ impossibilium nulla est obligatio. s. de pact. c. fin.
25 secundum [illegible] ostien. ¶ †Gloss. super verbo, quod discernitur. op/ponit quod non pariter puniantur dato animo occidendi vulne/rans ⁊ occidens. ff. ad. l. Aquiliam. l. huic scripture. ⁊ l. item Me/la. Dic quod quando non habet animum occidendi, ⁊ discerni po/test quis vulnerauit, ⁊ quis occiderit, concordat ius ciuile ⁊ cano/nicum. Si potest discerni ⁊ quilibet habet animum occidendi, de iure ciuili vulnerans punitur pro vulnere occidens pro occiso: vt hic, ⁊ xxiij. q. vlti. c. fina. sic dicit gloss. Tu dic quod si agitur de pe/na pecuniaria, ex lege Aquilia, que considerat interesse, ⁊ damnū, non animum, procedit illa lex. Si agitur de pena, etiam tempora/li, vel penitentie, vel irregularitate, vel de peccato, quilibet pro oc/ciso tenetur, vt hic. Quo autem ad penam temporalem imponen/dam de iure ciuili, vide Bartol. in l. fi. ff. ad legem Cornel. de sicar. Si autem non potest cousiare cuius actu, vel ictu proficitur, con/cordat lex ⁊ canones, qui dicunt esse puniendos. ff. ad legē Aquil.
25 l. item Mela. §. si plures. et hic ⁊ dicto. c. fin. ¶ †Gloss. magna est aliqualiter intricata, ⁊ opponit quod liceat sine pena irregulari/tatis repercutere incontinenti: quia licet vim vi repellere, vt dicit litera: ⁊ eo quod: incontinenti fiunt, presumitur quod ad defensio/nem: vt. l. iij. §. confestim. C. vnde vi. Glo. attingit duo dubia. Pri/mum, an ad defensionem persone liceat aliquem percutere. Secun/do, an ad defensionem rerum. Concludendo gloss. aliquid addito. ¶ Dic, quandoq; ante illatam iniuriam quis se defendendo aliū percutit, timens occidi, ⁊ aliter euadere non potest: nec quo ad pe/nam, nec quo ad irregularitatem hoc ascribitur. s. eod. c. ij. et ita procedit regula, Vim vi repellere, ⁊c. ¶ Quandoq; ante illatam iniuriam quis se defendendo alterum percutit, et aliter euadere potest: ⁊ hoc ascribitur irregularitati, ⁊ pene: quia iura illa, que permittunt defensionem, semper adijciunt, Dum tamen ad defen/sionem, ⁊c. Saluo quod dicunt Legiste quod si non posset euade/re saluo honore suo, vt quia esset vnus homo fortis, cui ascribere/tur ad verecundiam si fugeret, licitum est se actualiter defendere: ⁊ si percutiat, non ascribitur sibi ad penam: quia si quo ad penam liceat defendere res, fortius honorem suum. Scribit Gul. de Cug. in. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iure ⁊ Cyn. in. l. j. C. vnde vi, quod est nota/bile. Sed forte in foro conscientie, et secundum canones hoc non admitteretur. Quandoq; in ipso actu defensionis ante vim illa/tam quis se defendendo modum excedit: ⁊ tunc si excedit ex pro/posito, planum quod hoc ascribitur ⁊ irregularitati ⁊ pene: quia iura permittunt defensionem semper cum moderamine. Ad hoc quod not. s. de restitutio. spoliat. olim. ¶ Quandoq; quis excedit modum, sed non ex proposito, sed quia tempus non patitur deli/berandi consilium: qd considerare relinquo arbitrio iudicantis: ⁊ tunc planum quod hoc non ascribitur, nec pene, nec irregularita/ti. ¶ Quandoq; quis repercutit alium non in actu defensionis, sed ex interuallo: ⁊ tunc hoc illicitum est: ⁊ talis incurrit irregula/ritatem: ⁊ ascribitur pene, ⁊ irregularitati: qr licitum non est se de/fendere ex interuallo, vt dictum est. ¶ Quandoq; quis post per/cussionem repercutit incontinenti: ⁊ tunc aut timebat aliam per/cussionem: et hoc non ascribitur, nec irregularitati, nec pene: quia presumitur quod faciat ad defensionem. Aut non timebatur alia percussio: ⁊ tunc presumitur quod hec causa vindicte: ⁊ per conse/quens hoc ascribitur ⁊ irregularitati, ⁊ pene: ⁊ iste est proprius ca/sus hic. Dicebatur secundo qd quandoq; ad defensionem rerum aliquis percutitur: ⁊ tunc si queritur, An hoc ascribatur pene: Aut facit in actu defensionis, ⁊ aliud facere non potest, ⁊ res sal/uas habere non potest, nisi occidat. Aut hoc facit post priuatio/nem rerum, ⁊ incontinenti: quod intelligitur cum moderamento, quousq; potuerit conuocare amicos ad recuperandum: ⁊ tunc li/citum est quod dicitur facere incontinenti: vt dicto. §. confestim. Et in hoc differt vis illata rebus, ⁊ persone: quia si rebus: licet priuetur naturali, retinet ciuilem, donec habet animum ipsam re/cuperandi per amicos: quod non est in persona, quia nemo se ip/sum possidet. Ergo quod illatam vim non licet repercutere: quia dicitur tunc inferre, non defendere. ad hoc. ff. ad legem Aquiliā. l. liber homo. Nec hoc ascribitur pene. Aut hoc facit ex interuallo: ⁊ tunc si est talis, qui possit indicere bellum, hoc licet: dummodo alia seruentur, que hic requiruntur. de quo de restitutio. spoliato. olim. iij. Si autem est talis, qui non possit indicere bellum, hoc as/scribitur pene: quia debet suum reposcere per iudicem: et multo fortius. Idem siue se defendendo: siue quomodocunq;: alias po/tuerit aliter res suas saluas facere absq; occisione: vel modum ex/cesserit: si queritur an ascribatur irregularitati: dic si hec occisio fiat clerico inuocante brachium secularem: ⁊ se defendere per alium hoc licitum est secundum distinctionem supra positā: ⁊ non incur/ritur irregularitas. s. eodem postulasti. ⁊. j. c. ij. libro. vj. de senten. excommu. dilecto. ⁊ hoc poterit, scilicet inuocare brachium secula/re propria authoritate ad rerum ecclesie recuperationem, si habet iurisdictionem temporalem, excommunicatione tamen premissa. Si autem clericus in propria persona etiam ad defensionem rerū assumpserit arma, quia hoc illicitum est, ⁊ per hoc incurrit irregu/laritatem, vt no. s. c. ij. ¶ Quandoq; eodem instanti timetur ⁊ de persona, ⁊ de rebus, ⁊ per omnia serua distinctionem, quam posui s. quando timetur de persona. Ad hoc casus. c. ij. s. eodem tit. Ho/stien. remittit ad Summam, de resti. spo. §. j. sub. §. intelligendum. eodem titulo olim. ij. in fi. ⁊ vide de sententia excommunicationis dilecto. j. lib. vj. ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Irregularis est monachus chirurgiā exercens, si ex ea mors sequatur, etiam si sit peritus, ⁊ diligens. 28.
2 Medicus premonere debet infirmum, vt caueat a repugnanti/bus infirmitati. s. 21.
3 Rei non ad se spectanti non potest quis se immiscere sine culpa. 11.
4 Medici officium non est permissum, etiam causa pietatis, regu/lari.
6 Consulens doctor tenetur ad damnum illatum ex consilio.
7 Consulenti non attribuitur euentus ex facto contra consilium.
8 Irregularis is esse censetur, qui est homicida ex sola culpa.
9 Vulneris appellatione non comprehenditur prostratio ad ter/ram.
10 Indicia sunt homicidij, vbi aliquis accessit ad locum, ⁊c.
11 In culpa esse dicitur is, qui vsurpat officium ad se non spectans. Officio non ad se spectanti si quis se immiscuerit, tenetur de culpa.
12 De homicidio teneatur is, qui officium medici vsurpat, cuius est incapax.
13 Pietas an excuset irregularitatem, vt quis de occiso non tenea/tur.
14 Medicus quando dicatur omnem diligentiam adhibuisse in/firmo.
15 Medicus non debet dare medicinam, de qua dubitat.
16 Medicus an teneatur de occiso, si debitam medicinam tradere omiserit.
17 Medicus si dicat se peritum, ⁊ nō sit, faciatq;, vel omittat aliquid per quod infirmus periculum mortis incurrat, tenetur.
18 Medicus si tradiderit debitam medicinam, que reperitur mala propter vetustatem specierum, an teneatur de occiso.
19 Medicus chirurgus an teneatur de occiso propter incisionem, vbi subitus, ⁊ insolitus tremor irruit super eum.
20 Chirurgus an debeat abstinere ab incisione, de qua dubitat, vt non teneatur de occiso.
21 Infirmus non obediens preceptis medici, an incurrat peccatum inobedientie.
22 Medicinam si acceperit infirmus ex scientia certa, seu affectata, vel improbabili ignorantia, aut quicquam sibi nociuum, peccat.
23 Medicinaliter nunquid sanus teneatur viuere, ⁊ si infirmitatem incurrat, negligatq; medicos consulere, an dicatur manus in se iniicere. 22.
24 Infirmo seruiens si tradiderit ipsi omne id, qd petit, an de occiso teneatur, vt tradendus sit iudici ad iudicium. nu. 26.
25 De homicidio tenetur is, qui contra preceptum medici aliquid dedit infirmo, etiam id petenti, ⁊ an sit iudici tradendus.
27 Irregularitatem an videatur incurrisse is, qui dedit aliquid in/firmo petenti contra medici preceptum.
28 Ordinari non potest absq; dispensatione, qui medicando causa/uit mortem infirmi propter negligentiam.
29 Irregularis an dicatur is, ad cuius clamorem captus est latro, qui inde fuit ad mortem condemnatus, tanquam in hoc videatur testis.
30 Agere an possit clericus de crimine ciuiliter, vel super eo testi/ficari.

1 Tua nos. ¶ †Monachus chirurgiam exer/cens, si ex ea mors sequitur, irregu/laris est, etiam si sit peritus, et diligens, ⁊ hoc fecerit causa pietatis. h. d. primo. Secundo dicit quod cleri/cus, qui iudici seculari dedit intersignia furis, a quo fuit vulnera/tus, irregularis non est, licet postmodum occidatur. Secunda ibi: ad vltimum. ⁊ sub dubio patet secunda vtriusq; ibi: nos igitur.
2 ¶ Ibi: precepit. †Nota medicum premonere debere, ⁊ instruere debere infirmum, vt se caueat a repugnātibus infirmitati: alias si in hoc non est vigil, dicitur causa mortis infirmi. ¶ Congruebat.
3 †Nota hic regulam iuris, quod non est sine culpa se ingerere rei
4 ad se nō spectanti. ¶ †Et nota quod officium medici non est per/

missum, etiam causa pietatis, regulari: et multo fortius monache
5 femine. ¶ Ibi: et peritus. † Nota requisita ut non asscribatur ho-
micidium medico. Primo quod sit peritus. Sic ergo a contrario
si non est peritus, nihilo minus mors, que sequitur, sibi asscribi-
6 tur. ¶ † Et nota quod oportet quod vere sit peritus. Quod nota
contra consulentes sapientes: quia asserunt se peritos, et consulunt
quandoque in causis aliquem ledendo: credo hos in foro conscien
tie teneri ad restitutionem damni, etiam si omnem adhibuerint di
ligentiam, quam potuerunt, et contra conscientiam non fecerunt,
dummodo in hoc errauerint. ¶ Secundo quod adhibuit omnem
diligentiam, quam potest, et scit secundum traditiones artis.
Quod nota contra consulentem, ut si ex pigritia non bene studeat
dare consilium, obligatus est in foro conscientie. ¶ Ibi: contra
7 consilium. † Nota quod euentus ex facto contra consilium non at-
tribuitur consulenti. ¶ Misericorditer. Videtur ergo quod ad-
8 huc sit necessaria dispensatio. ¶ Executio. † Nota quod homicida
ex sola culpa est irregularis. ¶ Et nota quod solum perdit execu
9 tionem, non habitum, vel characterem. ¶ Ad terram. † Nota quod
appellatione vulneris non comprehenditur prostratio ad terram.
Quod nota pro statutis punientibus vulnerantes. ¶ Qui cul-
10 trum. † Nota quod hec sunt sufficientia signa, et indicia quod ali-
quis accesserit ad locum, ubi inuenti sunt sotulares, et inuentus
est cultellus. Quod credo, si habet vaginam omnino conformem:
alias de scarpis, et de cultello non verisimiliter infertur ipsum ibi
fuisse. ¶ Virilia. Nota nouam penam accedentis ad furandum, et
11 lethaliter vulnerantis. ¶ † Oppo. quod ex quo hic fuit in culpa
ante factum usurpando officium sibi non debitum, quod sit irre-
gularis, supra de etate et qualitate, capitulo ad aures. Solu. Dic
quod irregularis est, ut hic: sed dispensatur: quod et ibi non nega
tur. Vel dic quod potest duplex culpa notari. Prima ante factum
cum usurpat alienum officium: et tunc si peritus est in arte, et dili-
gens, id est, in nullo quo ad mortem culpabilis, dispensatur cum
eo, ut patet infra. Et est ratio, quia hec culpa non ordinatur ad ca
sum. Secunda in facto, quia clericus, et physicus est: quod officium
non est clericis inhibitum. Sed si non est peritus, tunc si ex sua
medicina sequatur mors, vel membri truncatio, tunc est irregu-
laris, nec cum eo dispensatur: ut ibi, et hic a contrario. Sed Inno-
cen. alternatiue tamen dixit istum irregularem non fuisse, sed in-
dignum dispensatione: quia officium publicum sibi inhibitum
usurpauerat: quod satis est idem quod primo dictum, secundum
12 Hostiensem. ¶ † Quero an procedat decret. sive aperuerit mona-
chus guttur, siue aperienti consuluit? Dic quod sic, secundum
13 Hostien. ¶ † Quero an pietas in aliquo excuset irregularitatem?
Dic quod non, sed facit ad faciliorem dispensationem inducen-
14 dam. ¶ † Quero quando dicatur omnem adhibere diligentiam?
Dic eo ipso quod sequitur traditiones artis, et quod non solum
in facto sequendo, sed ex postfacto adhiberet sufficientem secun-
dum eas diligentiam: et sufficit ut dicatur congruam adhibuisse
diligentiam, quod infirmum visitet personaliter, quod dietam
suam, ac regimen dictet ei: nec tenetur ei ad custodiam continuam
personalem. de frigi. capitulo fina. ad fin. de consecratione distin-
ctione quinta nunquam. de usu pal. c. fin. Quod est notandum, se-
15 cundum Hostiensem. ¶ † Quid si medicus dat medicinam noci-
turam, Solu. Dic quod peccat. Idem si dubitat an debeat noce-
re, vel proficere: quia in dubiis tutior via, etc. s. eodem. ad audien-
tiam. §. ii. quia melius est, eum relinquere in manu creatoris, quam
ipsum periculo exponere, supponendo eum dubitabili medicine.
16 ¶ † Quid si scienter omittat medicinam debitam. Dicit quod de-
linquit, sicut et si indebitam propinet: et quam si malitiose propi-
nat, infirmitatem aggrauando, ut infirmum faciat recidiuare, ex-
traordinarie puniendus est. ff. de variis, et extraordi. cogni. l. medi-
17 cus. secundum Hostien. ¶ † Quid si dicat se peritum, et non sit, et
faciat, vel omittat aliquid, per quod infirmus periculum mortis
incurrat? Dic quod sit irregularis. ff. de actione empti et venditi.
l. Julianus. §. quod autem. et seq. ad hoc de etate et qualitate, ad au-
18 res. ¶ † Quero quid si medicus bene peritus bonam medicinam
quantum ad artem propinat, sed quantum ad materiam mala
fuit, propter nimiam vetustatem specierum, vel falsam similitudi-
nem, quam habebat verarum specierum, vel aliam causam. Dic si
omnem diligentiam adhibuit quam potuit in speciebus eligen-
dis, inculpabilis est: quia semper probabilis ignorantia excusabi-
lis est, secundum Innocen. j. de cleric. excommunica. mi. apostoli-
ce. imo et sollicita diligentia eum excusat: sed et si secundum artem
utile est, aliquem incidi secure, hoc faciat, dummodo paratum, et
19 discretum, ac peritum inueniat incisorem. ¶ † Quid si incisor non
ex imperitia, vel dissuetudine, sed quia infirmus non habet mem-
brorum, vel venarum dispositionem debitam, et consuetam, siue quia
subitus, et insolitus timor, et tremor irruit semper eum, videtur es-
se chirurgicus excusatus, secundum Innocen. de frigi. c. ex literis.
20 ¶ † Quid si chirurgicus dubitat de incisione. Dic quod abstine-
re debet tam ipse, quam incisor, nisi sit talis, de quo communiter
non dubitetur, quod bene sciat incidere. ff. de stu. l. i. in princip. ff.
de fundo instructo. l. cum de lanionis. §. asinam. quia in dubiis, etc.
21 ¶ † Quid si infirmus non obediat medico? Dic quod non, propter
hoc committit peccatum inobedientie: quia nec prelatus eius est.
Incaute tamen facit, quia non credit perito in arte sua: ut patet
22 in eo, quod legitur, et no. s. c. proxi. §. i. versi. et quidem. ¶ † Quid si
infirmus ex certa scientia, seu affectata, vel improbabili ignoran-
tia sumit potum, vel quicquam sibi nociuum? Respondeo, peccat:
facit enim contra charitatem: quia debet se ipsum diligere, et custo
dire, ut in eo seruiat Deo, secundum Innocen. Ideo non licet in
se ipsum seuire: ut patet ex not. de corpo. viti. significauit. et c. i. et
precedenti. Nec debet ire post concupiscentias suas. Ecclesiasti-
ci. xviii. nec in carnis concupiscentiis ambulare. Ad Romanos.
viii. Nec in se manus iniicere. ff. de edil. edicto. l. cum autem. §. exci-
pitur. ff. ad legem Aquiliam. l. liber homo. Item si medicus peccat
dando contradictiones artis, ut. s. est dictum, fortius ipse recipien
do: sicut et peccaret, si scienter venenum reciperet. Secus si non cre
deret mortiferum, licet crederet potu illo ex infirmitate magna
prorogari, siue roborari: quia hic non peccat mortaliter, vel ad mi
nus non ita grauiter sicut primus. Nam et grauior potest esse affli
23 ctio sitis, quam febris. ¶ † Sed nunquid sanus tenetur viuere me
dicinaliter? Dic quod non: quia omnia sana sanis: si tamen scien-
ter sine causa aliquid nociuum reciperet, unde mors, vel infirmi-
tas sequeretur, que ipsum a seruitio Dei subtraheret, peccaret:
24 quia faceret contra charitatem: ut supra nota. ¶ † Quid de ser-
uientibus infirmis ministrantibus quicquid petunt. Dic, si fa-
ciunt ex certa scientia, vel ex probabili ignorantia, vel affectata,
aliquod nociuum infirmo propinauerint, quantumcunque petenti,
25 peccant grauiter, secundum Innocentium. † Idem si contra pre-
ceptum medici hoc faciant: quia in talibus credendum est medico,
non infirmo: ut patet. x. q. v. c. i. et ii. De his in Specul. in tractatu
de dispensatio. §. iuxta. versicu. item exercens. et sequen. et versiculo
26 facto autem. et sequen. ¶ † Quero an hi tradentes hunc iustitiario
peccauerint, ita quod irregularitatem incurrunt. Dicunt quidam
quod non: quia nihil commiserat dignum morte. Hostiensis dicit
27 dicendum prout dictum est super gloss. penulti. ¶ † Quero an de
iure communi possit promoueri? Dicunt docto. quod sic: nec eget
dispensatione, ut patet ex litera in fin. Non obstat. s. eodem susce-
pimus. quia loquitur in perfectis. Item ibi nimis fuit processum
in ligando, et procedendo: hic vero se ipsum occidit. Sed nonne hic
Potestas male facit condemnare istum furem ad penam perso-
nalem ex his solis intersigniis, cum fuerit causa criminalis, in qua
requiruntur probationes luce meridiana clariores: ut l. fina. C. de
furtis. Solu. Dic, secundum quosdam, quod in causa criminali
quis ex solis intersigniis non debet condemnari, ut in contrario.
Fallit in fure, contra quem potest procedi ex solis intersigniis. Et
ratio, quia ipse fur nunquam ducit secum testes, sed quantum oc-
cultius potest, vadit ad furandum: unde est necesse quod per indi-
cia, et probabilia argumenta conuincatur. Ad hoc. l. non omnis. §.
a Barbaris. ff. de re milita. Vel dic, et hoc est tutius quod iste con-
28 fessus fuit post intersignia data. ¶ † Glo. i. oppo. quod non sit ne-
cessaria dispensatio propter hoc casuale homicidium, cum non fue-
rit in culpa aliqua. Sol. Dic quod imo fuit in culpa, sic immiscen-
do officio ad se non spectanti. de regulis iuris. culpa est. Et per
hoc tollitur contrarium secunde glo. quia dato quod hic fuit mor
talitatis euentus, nihilo minus aliqualis culpa potest asscribi me
29 dico aperienti, eo quod se ingessit officio ad se non spectanti. ¶ † Gl.
penultima oppo. quod dictum huius scholaris fuerit causa mor-
tis latronis, quod hic sit irregularis. prima questione quinta unum.
de excessib. prelato. ex literis. Nam potius debuit tacere. xxii. que-
stione. ii. ne quis. Item quia promouendus debet abstinere ab o-
mni eo, per quod possit ad effusionem sanguinis peruenire. 50. di-
stinctio. clericum, qui. Item quia hic quasi testis productus fuit:
quod non licet clerico. xi. questione. i. testis. cum simili. Dic quod
ad hoc non fuit inductus tanquam testis: quia nec ad presentiam
iudicis accessit: quod fit in criminibus. in authenti. de testibus. §.
queri. in fine. Cum ergo iste nec facto, nec consilio, nec precepto, nec
defensione, nec hortatione homicidium fecerit, non debet ab ordi-
nibus inhiberi, quibus modis homicidium committitur, impu-
tatur, sicut dictum est supra, eodem sicut dignum. Preterea iste se
ipsum occidit. Parum facit hoc: quia ad irregularitatem sufficit
membri truncatio. j. eod. is, qui. libro. vi. infra titu. i. c. i. in fin. Alii
qui dicunt quod licet dictum illius fuerit causa mortis, fuit nimis
remota, et ad excusationem sufficit interpretatio iuris canonici cir
ca hoc, secundum Hosti. Ad idem. j. c. ii. Alii dicunt hunc excusa-
ri pro eo quod a iure conuictus de furto non debet occidi. nec mu-
tilari. in aut. ut nulli iudi. §. quia vero, colla. ix. posita. C. de fur. aut. li-
cet nouo iure. s. de immu. eccle. c. inter. Si ergo iudex, vel minister
grauauerat non est imputandum scholari. de empt. et vend. c. si. Hoc
non

non placet Host.qr ex quo cum armis maxime de nocte hospitiũ intrauit.fuit penis legitimis puniendus:vt dicta aut.ad hoc.§.c. proxi.& est pena decapitatio vel forte suspensio, seruato qđ habet ff.de penis.l.capitalium.§.famosos.Et per.l.Federici secundi,qui quinq; solidos,vel amplius furatus fuerit,laqueo suspẽdatur:vt in lib.feu.de pa.tenenda.l.j.§.si duo homines.et.§.si quis quinq;. Itẽ in omnib⁹ fere locis fures ob furta suspẽdunt,etiam pro furto modico.Et hanc generalem consuetudinem scholari non licet ignorare,fm Host.qui dicit finalẽ,& verã esse rõnem,qđ scholaris in homicidio non fuerit culpabilis,& qđ papa sic interpretat.Alij dicũt qđ fur,qr iam quasdam res scholaris exportauerat,ad quarum recuperationẽ scholaris tradidit hec intersignia.Et sic legẽ do tuta est lectura.Uel posses dicere qđ hic ꝓpter furtum,qđ non dum fur fecerat.vel qđ fecerat,sed scholaris recuperauerat,intersignia dare nõ potuit:tamen propter vulnus sibi illatum potuit & accusare,& probare,& intersignia dare:seruatur hodie decre.ij.co.

10 ti.lib.vj.¶†Nunqđ autẽ clericus de crimine ciuiliter agere possit,vel testificari.Dicunt Inn.& Hosti.qđ sic ad penam pecuniariam,& ad perpetuum carcerem.de quo.j.c.ij.

1 ☞ Homicida est,qui dat causam abortioni.
2 Ad religionem Cartusiensium potest transire monachus niger.
3 Ludens an teneatur de homicidio,quod ex ludo casu sequitur.
4 Partus dicitur viuificatus,qui habet animam.
5 Abortus nigus a muliere pregnante an indistincte causat irregularitatem,vel homicidium.

1 Sicut. ¶†Qui dat cãz abortiõi,homicida est,si ꝯceptũ erat viuificatũ:alѕ nõ.h.d.Scđa
2 ibi:nos vo.¶Ibi:niger monach⁹.†No.qđ monach⁹ niger põt trãsire ad regulã Cartusien.tanq̃ sit altioris ordinis,& strictioris:asserebat argumẽtum mulieri dicẽti se ex
3 alio pregnantem credendum:qui si.fint legi.transfuisse.¶†Opp. qđ ex quo ludens fecit,hoc sibi non debeat asscribi ad delictũ:& sic non debet de homicidio teneri.Dic qđ ludus hic erat noxius:& sic fuit hic in culpa.s.de prescr.c.j.s.eo.ꝯtinebatur fm Hosti.Si poneres istum laicum,vel mulieris maritum,vel fratrem,vel cognatũ,sic qđ ludus licitus esset ex personis,nec alias ludus esset noxius in se,sed gracilis,& agilis:talẽ euentum non crederem imputandũ,ex quo non precessit culpa.Quid si dubitatur an conceptus tunc esset viuificatus:Dic idem qđ abstinere debet.j.c.proxi.s.e.si gnificasti.ij.& hoc placet Gul.in Spe.de dispen.§.iuxta.in prin.vlti.col.¶†Sl.i.opp.s.eo.cum aliquis.ij.q.v.ꝯsuluisti.Dicit gl.qđ
4 quandoq; puer est viuificatus,& anima tunc occidẽs cõtrahit irregularitatem:si adhuc non habet animam,tunc secus.
5 ¶†Sed ob.ff.de penis.l.si aliquid.§.qui abortionis.ff.de sicar.l. si mulierem.So.Licet quo ad legem ꝓmotionis impediẽs ortum anteq̃ viuificetur non teneatur vt de homicidio,tenet tamen quo ad legem penalem,& quo ad.l.Aquil.ad interesse,vt in contrario:lz aliter puniatur quo ad pene quãtitatem:vt patet in illis iuribus impediens ortum iam viuificatum,& non viuificatum:qr mittitur in exilium,vbi non est viuificatum:si autem est viuificatum, tunc vltimo supplicio punitur:vt.c.l.§.qui abortionis.

1 ☞ Irregularis non censetur clericus,qui iudici petit iustitiam de laico:licet iudex in illum sanguinis vindictam exercuerit.4.
2 Irregularis an videatur agens ciuiliter contra furẽ ad res suas recuperandas,vbi postea sibi placet furem esse suspensum.
3 Decimas petens debet prius laicum mouere,inde excõmunicare,& contemptum expectare.

1 Postulasti. ¶†Clerico ciuiliter iustitiã petẽti de laico nõ imputat,si index in illũ sanguinis vindictam exerceat.h.d.Scđa ibi:ad qđ respondemus.Quid si non credit cleric⁹ peruenire ad debitum decimarum nisi cum sanguinis effusione.Dic qđ potius debet post decimas dimittere primitias,q̃ inuocare seculare brachium,vel coram illo agere.Tene qđ habes.j.eo.tit.c.ij.lib.vj.
2 ¶†Quere an si agenti ciuiliter ad res suas contra furem postea plz qđ fur est suspensus,fit ipse ex hoc irregularis.Dicit Gul.in
3 Spe.de leg.in tractatu de dispen.§.iuxta.ver.qđ si agẽti.¶†Quero an statiz debeat petẽs decimas hoc reposcere a seculari.Dic q̃ non,sed prius monere,& excõmunicare,& expectare cõtẽptum.Et dicit contemnere eo qđ infra diem per hominem assignatum non satisfacit.de conuer.coniug.ex publico.de do.& contu.cum dilecti. de proba.licet.quod si p annum illam sustinuerit animo indurato reddit se suspectum de heresi.de hereti.excommunicamus.§.j.de
4 quo dic vt ibi.¶†Oppo.glo.quod cum hoc agendo fuerit causa homicidij,quod sit irregularis:vt per totum hunc ti.Solu.Dicit gl.qđ quando est causa homicidij,bene est irregularis:sed hic non fuit causa homicidij,agendo casualiter ad sibi debitũ ad finẽ primarie pene,& etiam carceris.alleg.iura:licet preter eius propositũ ad hoc nec facto nec iure ordinatũ sequatur mors ex eius duritia. Causa enim mortis in casu nostro fuit eius duritia,& contumacia in non parendo,que habuit absorbere causam primã ad hoc non ordinatam.Dicit hic Hosti.quod etiam posset clericus agere ad captionem.de deposito.grauis.ad fustigationem.xiiij.q.vj.si res. xij.q.ij.fraternitatis.xxiij.qđ.v.circumcelliones.& ad seruitutem. per decre.p̃alleg.quorundam.xv.q.vlti.cum multe.xxxvj.q.j.de raptoribus.secundum Hos.qui hoc no.s.eo.tua.de hoc.ij.q.iij.laicos.&.c.seq.xiiij.q.vj.c.j.In gl.si.dic hodie vt eo.tit.c.ij.j.lib.vj.

1 ☞ Homicidium casuale non imputatur ei,qui non occidit,nec fuit in culpa,etiam si ad cautelam veniam postulauit.nu.7.
2 Puer quis dicatur,& quando excusatur a pena delicti.nu.5.
3 Lapidis iactu si quis dederit causam vt corrueret in alium lapidem,ex quo lesus est iaciens,vel alter data opera,an operetur irregularitatem.
4 Confessioni facte in mortis articulo an stetur,vt probet aduersus aliquem.
5 Ab homicidio an excusetur puer ludens currendo,aut timorem alteri inferendo.nu.seq.
6 Timorem si quis intulerit alteri per impetum,ex quo mors,seu abortus secutus est,an teneatur de occiso infereus.
7 Ueniam petens an confiteatur se culpabilem.
8 Absolui petens an se ligatum fateatur.
9 Irregularitatem an quis incurrat propter lapidis iactũ,ex quo mors est secuta.nu.3.

1 Exhibita. ¶†Homicidiũ casuale non imputatur ei,q nõ occidit,nec fuit in culpa,et si ad cautelam veniam postulauit.h.d.In pri
2 ma petitio.In scđa exauditio,ibi:quocirca.¶†Quero quãdo dicatur in puerili etate.Dic infra annos quatuordecim.
3 de delict.pue.c.fi.¶†Quid si iactus lapidis dedisset causaz vt hic corrueret in aliũ lapidem,& se lederet.Dic,si hoc faceret,esset irre
4 gularis,fm Inn.Uin.& Abb.¶†Opp.quod huic nõ fuerit credendum:qr vox vnius,&.xxxiij.q.ij.admone.Sol.Sibi creditur, quia dixit in morte:vnde non creditur ipsum mentiri.de presum. literas.Sed ex quo hoc iurauit,fuit etiam sibi credendum.j.q.vij. sancimus.ff.de lega.iij.l.cum quis decedens.§.codicillis.maxime enim queritur de conscientia.ad hoc.s.eo.significasti.ij.fm Hosti. Uincen.dicit quod iuramentum parum releuat per contrarium.
5 ¶†Querit gl.j.an etate puerili excusetur:Dicit gl.qđ sic.de cons.dist.iiij.eos.de sent.excom.c.j.qr eorum etas quicquid videt,&c. C.de fal.mon.l.j.in fin.ff.qui,& a qui.l.pupillis.& maxime hoc verũ ludendo:quia pueris licitus est ludus.¶Sed contra,quia videtur hic a contrario quod si sciuisset,& actu verberasset puerum qđ esset irregularis:vt patet a contrario.Sol.Dic quod hic erat doli capax:vt patet ex his,que sequuntur ibi:animo ledendi.alias nihil esset:quia talis furioso cõparatur.xv.q.i.illud.ff.de acqui.possessio.l.j.§.j.Doli proximus dicitur,qui est proximus pubertati. ff.de regulis iuris.l.pupillum.Ratio glo.quia furioso & doli non capaci,etiam quo ad legem promotionis,non imputatur homicidium.De furioso est casus in clemen.si furiosus.eo.tit.¶Cõ ppo. quia hic erat doli capax,videtur qđ debeat esse occidendo irregularis.Dic quod ideo non est,quia nec voluntate,nec actu homicidium facit.s.eo.dilectus.&.c.significasti.Uoluntas enim in maleficijs spectatur,& non exitus.ff.ad legẽ Corne.de sica.l.diuus.Sz hec sol.non videtur bona,cũ potius spectatur exitus quo ad legẽ promotionis.xv.q.j.si quis non iratus.Sed dic quod hic nec vo
6 luntas,nec actus interuenit,secundum doc.¶†Cum quarta glo. oppo.quod cum incurrendo intulerit timorem,videtur in culpa fuisse:quia ludus noxius in culpa est.ff.ad legẽ Aquil.l.nã ludus. de presumptio.c.j.Dic hoc verum inter maiores,sed inter pueros nõ debet talis ludus noxius iudicari,secundum Hosti.¶Oppo. cum gl.super verbo,corruens.quod dedit hic debebat irregularis iudicari,incutiendo enim timorẽ dedit causam homicidio:ergo &c. ff.ad legẽ Aquil.l.qui occidit.§.pen.s.eo.de cetero.&.c.presbyterũ. Dic quod excusatur propter imperitiã medicantis,& culpam patris,& propter etatem,& quia causa fuit multum remota,& dempta culpa.Sic dicũt docto.quod si auditis subitis vocibus quis perterritus offenderet se ad lapidem,non tenentur vociferantes,si nõ essent in dolo:ita tamen quod voces essent temperate.ff.locati.l. item queritur.secundum Uincen.Nec obstat.s.eo.continebatur. quia ibi fuit in culpa,& ludum aggrediendo,& falcem non remo
7 uendo.¶†Opp.eo quod veniã postulauit,videtur esse culpabilis de morte,& sic sit irregularis.de electio.venerabilem.s.de accusa.c.veniens.Dicit gl.qđ si petatur venia simpliciter,procedit cõtrariũ:sed si ex benignitate,& humilitate,per hoc non concluditur

8 quis culpabilis. ¶ † No. hanc gl. de petente se absolui, an fateatur se ligatum: habetur in d. c. venerabilem. Non obst. c. preallег. venerabilem. q. ibi petebatur absolutio solenniter, ⁊ in iudicio: secus si extra iudiciū hoc fieret, etiā absolutio non obesset: vt pz de restit. spo. olim. Nec etiam in iudicio, vbi talis absolutio peterek ad cautelam. de sen. excom. venerabili. hic aūt petita fuit absolutio extra iudiciū ad cautelam ex benignitate, cōpassione, ⁊ humili liberalitate, vt mitigaretur dolor, ⁊c. vt dicit tex. ideo non nocuit, ſm Host. ¶ Ideo dicebat Uin. qd̄ puer cōmittēdo se patri, nō videtur iuri suo renūtiasse. de renū. veniēs. de iureiur. quintauallis. Si puer pe

9 tiuisset veniā, videref recognouisse. de acc. veniens. ¶ † Quero an audiatur hic de iure, an ex dispensatione. Dicit gl. qd̄ ex verbo, misericordia, videk qd̄ ex dispēsatione. Contrariū determinat glo. qr qd̄ ecclesia facit de iure, facit etiam ex misericordia. xv. dist. disciplina. Qd̄ patet ex rñsione. Inno. dicit qd̄ esset dispensatio, vbi occasione lapidis proiecti fuisset lesus: alias est ius commune, ⁊c.

1 ☞ Homicidium casuale non imputatur ei, qui dabat operam rei licite, nec fuit in culpa. nu. 6.
2 Requesta est humiliter proponenda coram superiore.
3 Campanas plures potest habere vna ecclesia, sed vnicam licet esse in oratorio priuato.
4 Uulneris appellatione comprehenditur vulnus casuale rei licite.
5 Homicidium casuale ex duobus potest asscribi inferenti.
6 Homicidium si contingat ex pulsatione campane, an pulsans teneatur.
7 De homicidio casuali non tenetur qui non preuidit.
De casibus fortuitis quando quis non teneatur, licet non preuiderit.
8 Irregularis an presumatur is, qui pulsat campanas ad captionem furis, aut sui tuitionem.
9 Campanas pulsans clericus ad horas an sit irregularis, si lapsa campana sequatur homicidium.
10 Campane pulsus que signa potest habere.

1 IOannes. Hāc decre. cōmētauit Io. an. † Casuale homicidiū nō imputak ei, q dabat operam rei licite, nec fuit in culpa. h. d. Sūt due partes. prima narrat factū. Scd̄a diffinit, ibi: nos igi

2 tur. Prima tria facit, ⁊c. nō est vis. ¶ Humili. † No. humiliter p̄ponendū coram superiore, maxime corā papa, propter ea, que no. s. c. xxi. in fin. Pulsaret. ⁊ spectat hoc ad custodiētem campanas.

3 † No. qd̄ ecclesia eadē pōt habere campanas: non tamē in oratorio priuato licitū est campanas tenere, ſm Io. an. de priuil. patentibus. ¶ Ut signo dato. not. finē campane: qr naturaliter, ⁊ de iure ordinata est ad populū congregandū ad diuina: accidentaliter tñ ad alios actus ordinatur vt ad cōgregandū ad electionē, vel aliū actum. ¶ Decessit. † No. qd̄ vbi post vulnus sequik mors, presumi

4 tur vulnus lethale. ¶ † Et no. qd̄ vulneris appellatione cōprehen

5 dik vulnus casuale rei licite. ¶ † No. qd̄ duo sunt, quibus homicidiū casuale asscribitur: quibus cessantibus nō asscribitur quo ad legē promotionis, qñ datur opera rei illicite, ⁊ quando aliqua pōt culpa mortis causam danti imputari. ¶ Omnes. No. non imputandū alicui, si non preuidit casum fortuitum, cum quis preuidere

6 similiter non potest. ¶ † Opp. primo homicidiū casuale imputari ei, qui fecit qd̄ ad suum officium non spectat, sed minorū clericorum, ⁊ non sacerdotum est officium pulsandi campanas. xxv. dist. perlectis. ver. ad primicerium. de cele. miss. c. j. de maio. ⁊ obe. statuimus. ⁊ ad talia debet presbyter habere clericum. de vi. ⁊ ho. cleri. vt quisq3. ergo homicidij casus imputandus fuit hic presbytero. Solu. Sunt quedā non spectantia ad alterius officium, qr prohibita: de his loquitur contrarium. Sunt quedam non spectantia ad alterius officiū, non qr prohibita, sed qr ad illa non tenetur, vel cogitur ratione persone, vel officij, quale est hoc: nō enim officia minorum ordinum perdit quis per assumptionem maiorū. lxxiiij. dist. geste. ⁊ c. honoratus. de quo. s. de renun. ad supplicationem. super gl. fin. ⁊ de his hic loquitur hec so. Probak. xcv. di. illud preterea. nec certo ordini deputatū est hoc officium: vnde etiam laicus hoc exerceret: vt dixi de cle. coniug. Ioānes. ⁊ presbyter exercet viliora

7 isto. s. eo. ex literis. ij. ¶ † Opp. ij. hic dicitur qd̄ nō imputatur ei, qui non preuidit qd̄ euenire poterat. cōtra. j. eo. c. vlti. lib. vi. de electio. l3. de ser. non ordi. c. j. vbi de hoc de procu. c. j. ff. locati. l. si quis domum. §. j. cum suis concor. Sol. Sunt quidā casus inopinati, ⁊ incogitati, quos diligentissimi hominis consilium preuidere non posset. C. de pigno. actio. l. que fortuitis. ⁊ illos nō tenetur quis preuidere: qr id esset quid diuinare, ⁊ sic homini impossibile: ⁊ ad talia non cogitur. xxxij. q. ij. beatus. de regu. iur. nemo potest. Nec nocet ignorantia artis magice, cum sit inhibita. j. de sortile. c. ij. ¶ Sunt alij casus inopinati, quorum euentum potuit diligens preuidere, ⁊ debuit, sicut conducens a fructuario soluens pretiū futuri quinquennij: poterat enim preuidere vsumfructum prius posse finiri, ⁊ per illius mortem: vt in. l. si quis domum. Et idem de illo, qui conducit a clerico. de quo supra, ne prela. vi. su. c. fi. ⁊ in illo, qui mādat verberari, qui preuidere poterat mortem, aut mutilationem inde sequi posse. De his loquitur contrarium. ¶ Oppo. tertio hic dicitur casum fortuitum non imputari ei, qui dedit causam: contra s. eo. continebatur. c. sicut. j. c. vltimo. eo. tit. lib. vj. Sol. In contrario precessit culpa. ¶ Oppo. quarto quod iste tempestiue ⁊ ante premonere debuit illum, cuius facto etiam per casum imminebat periculum. j. c. vlti. eo. tit. lib. vj. Sol. Sunt casus fortuiti, vt ictus fulminis, ⁊ his similes: ⁊ talis fuit iste. Alij, qui possunt preuideri ante incohationem periculi: vt cum apparent signa proxime ruine, vel fractionis: procedit ibi. ¶ Quero cum papa hic scribat, si constiterit ita esse: quomodo hoc poterat constare, cum forte presbyter cū3 mortuo solus esset? Sol. vt no. s. eo. significasti. ¶ Quero, cui debeat hoc constare? Dic, illis, quibus scribit: alias coram iudice competenti esset fides facienda, ſm Ioā. an. ¶ Quid si hic presbyter custos nō erat, nec sonare spectabat ad illū, sed ad aliū. Uidetur qd̄ adhuc non sit irregularis, ex quo bono zelo, ⁊ iusta cā hoc faciebat. xxiij. q. v. de occidendis. Dic contra per regulam, nō est sine culpa. cum concor. de regu. iur. lib. vj. Ad idem eod. titu. ea, que. ⁊. j. de clerico nō ordinato mi. c. j. ⁊. ij. s. de postu. c. ij. ff. de remi li. l. iij. §. in bello. Quod est verum, nisi ille fecisset hoc ex commissione custodis, ad quem spectabat, vel superioris illius, puta episcopi, vel archidiaconi, vel ex consuetudine hoc licuisset: puta quādo pulsatur ad plebem, plebaniam, vel ecclesiam cathedralem, habebat consuetudo qd̄ vnus de clericis, qui primo occurrebat, pulsa

8 bat in illa capella. ¶ † Quero quid si pulsasset ad captionē furis, vel alterius maleficij, vt est moris: vel quid si pulsasset ad auxiliū suum, quia obsidebatur in domibus ecclesie, ⁊ imminebat sibi periculum. Solutionem horum collige ex his, que habentur in. c. significasti. ij. ⁊. s. eo. ⁊. s. ne cleri. vel mo. sententiam. Certe quod primo casu sit irregularis, si malefactor capiatur: quia hoc non licet clerico pro iustitia. Secundo casu siue faceret ad defensionem ineuitabilem persone, ⁊ rerum, hoc ei licitum est: quia licitum est alios conuocare ad sui defensionem: vt no. in. d. c. significasti. ⁊ sic non est irregularis. Si autem aliter res sue salue esse potuissent, secus. s. eo. suscepimus. ⁊ quod ibi no. Quod est verum, si hoc fecit, ⁊ talis erat, ad quem spectabat potestas indicendi bellū: vt no. s. eo. significasti. ij. ¶ Quid dum venirent homines armati ad derobādam villam, ⁊ presbyter pulsauit campanas, vel iussit pulsari, hac intētione, vt illi aufugerent, nihilominus traxerunt alij, ⁊ aliquos occiderunt. Dic, si faciebat timore de se, vel de bonis ecclesie, ⁊ ineuitabiliter sperabat pati damnum, non est irregularis. Si hoc fecit ad defensionem tantum bonorum rusticorum, quanquā daret operam rei licite, clerico non credo hoc licitum: ⁊ sic credo ipsum irregularem. Et sic de facto consului. Uel forte ex quo eos incitabat ad defensionem rerum, quod est permissum, videtur quod non sit irregularis: vt not. in. d. c. ad audientiam. s. eo. ¶ Quid si aliquis pulsaret ad arengam, vbi publice indicatur malefactor ad mortē,

9 vel truncationem. Dic eum irregularem. ¶ † Quid de clerico sonante ad horas, vel campanas communis, si occidit. Dic quod est irregularis, si sequatur mors: quia hoc officium sibi licitum non est. Questio tamen est dubia de laico. Sed dic quod videtur quod non sit irregularis: cum officium sit sibi licitum. Tamen potest dici vt dictum est. s. de clerico, quod aut hoc spectabat ad officium ipsius laici: ⁊ irregularitatem nō incurrit. Aut non spectabat ad eius officium: ⁊ tunc sic. ¶ Quid si ecclesia nō habebat populum, vel habebat, sed non solebat venire. Dic quod nō est irregularis, quia licet non solebat venire, vel nō veniat, tamen per hoc non debet silere campane pulsatio, saltem ad conuincendam populi negligentiam: ⁊ quia forte licet ibi non veniat populus, veniat alter transiens. Uel forte posset aliquis mutare voluntatem ex his de

10 populo. Io. an. Glo. sunt literales. ¶ † In glo. j. in fi. de electio. in causis. Si vis scire multa campanarum signa, vide in. d. decre. j. de offi. custo. per Io. an. super prima glo.

1 ☞ Irregularis est clericus pugnās etiam contra Saracenos, si aliquem occidit.
2 Irregularitatem non causat sola percussio, etiam cum sanguinis effusione, nisi ex ea sequatur mors, aut membri debilitatio. 3.
4 Irregularitatem incurrit clericus cōsulens alicui vt moueat bellum iniustum, ex quo mors est secuta.
5 Bellis iustis adesse possunt clerici hortatu, nec per hoc sunt irregulares, licet homicidium sequatur.

1 PEtitio. ¶ † Clericus pugnans etiā 5 Saracenos irregular3 est, si aliquē occidit. h. d. Et i dubio abstinebit. Cōis diuisio. scd̄a ibi: mādam⁹. Ac blasphemi forte Iudei, ⁊ saraceni. de iudeis. cū sit.

Sed quod

Sed quod etiam mors pagani irregularitatem inducat, patet. s. eo. sicut ii. Et sic nota quod qualitas Christianitatis desistens nil infert ad defectum irregularitatis Per quod patet quod non licet occidere infidelem. ¶ Percussisti. † Nota. ex questione, iuncta responsione, quod sola percussione, etiam cum sanguine, nõ incurrit clericus irregularitatem, nisi sequatur mors, aut membri debilitatio. ¶ Notat illa alia sunt clara. ¶ † Oppo. quod sola percussione incurrat quis irregularitatem. de cleric. percus. c. j. Solut. vt ibi. ¶ † Opp. quod etiam si in propriam personam non vadat ad bellum, sed etiam si aliqualiter consulat, incurrit irregularitatem: vt patet ex no. s. eod. ad audientiam. Solu. Hoc procedit in bello iniusto. de quo. s. de iureiuran. sicut. ne cleric. vel monac. sententiam. Si vero bellum esset iniustum, quodcunque consilium dedisset, vel auxilium in mortem, vel si mors obuenisset vel negligentia, esset irregularis. l. dist. quantum. dicit. & c. seq. Per quod videtur quod si euntes ad bellum iustum fauorem prestent suis, puta quia securius offendunt, vel aduersarios terrent vt fugiant. vel se defendere nõ audeat, vel qd amici, q in ipsorum auxilium venerant. ipsos deserãt, sunt irregulares, si mors ex eis sequatur. Quid si cã pacificandi, vel aliqua iusta causa venerunt, licet aliquid roboris illis accrescat, vel timor aduersariis, dũmodo absit dol9, & lata negligẽtia, non est imputandum, & hoc bene probat preallega. c. quantũ. a simi. & s. co. psbyterum. sm Inn. An aũt tales teneant de damno ibi dato: dictum est. s. eo. c. sicut dignum. & vide in Spec. de lega. in tract. de dispensa. §. iuxta. ver. si. & versi. item clericis pugnãtibus. & se. Jo. an. Quid si nõ remordet inde cõsciẽtia? Dic q post vniam poterit celebrare, dũmodo nõ subit inde scãdalũ. vel infamia. s. c. ex literis. ¶ † Ad gl. opp. qd possint clerici adesse in bello, nec per hoc qd sequat homicidiũ. sunt irregulares. xxiii. q. viii. hortatu. cũ si. Jo. Hortatu adesse possunt bellis hortando ad bellum iustum, sed non in propria persona pugnando: qr officium suũ eos ad hoc inhabiles reddit. s. de vo. ex multiplici. Item sm doc. non possunt gubernare naues ad pugnam. de re. qd in dubiis. vbi illicitum est bellũ, nõ debent interesse armati. s. eo sicut dignum. ad si. Et lz quidam dicant clericũ in minoribus posse ferre arma: ad qd. xv. q. iii. cos. xxxi. di. c. j. dicendum est cõtrarium, nisi causa defensionis, vt clypeũ, vel loricam: alia non, nisi ad terrorem: vt in obsidione. l. di. de his. vel in via, & ex cã, vt si haberent inimicitias. Sed nũquid in bello possint lanceas dare pugnantibus? Dicit Jo. an. q sic ante conflictum. Vide quod no. Jo. an. ne cle. vel mo. sententiam. in gl. Dicunt quidam de Jude. Et ita quorundam. super gl. ii. alleg. de iniuriis. c. ii. &c.

1 ☞ Irregularitatem non incurrit clericus, qui persistens in edificatione ecclesie, cum trahebantur in altum lapides, aut tigna.
2 Protestari non sufficit verbis non intelligibilibus.
3 Protestatio periculi debet fieri subito, & tempestiue.
4 De casibus fortuitis quis tenetur quando culpa precessit.

1 Quidã. ¶ † Pone casuz vt. s. c. Jo. Scda ibi: at tendẽtes. Ad edificationẽ eccl'ie opus licitum: quis eñ accusabit istũ qd templum Dei edificauerit. xii. q. ii. aurum. cũ laquearii: cũ quo lapides detrahebant Quõ fuerit hoc factũ, non ptz hic: & sufficit ius certũ esse, forte cum edificio, qd vocamus la verla, trahebãt in altũ lapides, vel tigna, & dũ pondus esset eleuatũ vt debebat ex opere ipsius leuantis, & leuatum tenentis, cum sacerdos intenderet dissolutioni ipsius laquei, & depositioni ipsius ponderis, cepit frangi, ita quod inferioribus, licet non superioribus, imminebat periculum: & tunc presbyter clamauit ad inferiores, vt sequit: hac occasione licite, &c. 2 ¶ Qd & intelligere. † No. nõ sufficere quẽ ptestari verbis nõ intelligibilib9, vel sic submisse qd ptestari nõ intelligãt. ¶ Et fugere. 3 † Nota protestationem periculi debere fieri ita tẽpestiue qd casus possit preuideri Qd no. cõtra istos ducentes asinos, q cũ percusserint, dicunt caue. Gl. j. & ii. sunt literales. ¶ † Glo. vlti. opp. qd de 4 casu quis teneatur. s. de commodato. c. vno. Dic, casus fortuiti nõ imputantur regulariter. Fallit in casibus, quãdo culpa precessit: secundo quando ex pacto quis se obligat ad casum, vel quãdo mora precessit. vt in contrario: deinde sequuntur generalia &c.

¶ De torneamentis. Rubrica.

¶ Viso in genere, & in specie de homicidio, qr sunt quidam actus. ex quibus interdum, licet non semper, prouenit homicidium: ideo hanc, & sequentes duas rubricas annectit in extrauagan. Joã. ptz ratione occasionis, quam fecerat Clemens quintus contra torneamentantes, & cooperantes &c.

1 ☞ Torneamenta fieri non debent.
2 Nundine quoq sumuntur pro torneamentis.
4 Ludum quando liceat facere ad ostentationem virium.
5 Ludendo si quis damnificet alium, vbi vires experiuntur, an teneatur de damno.
6 Cui licet quod est maius, an liceat quod est minus.
7 Qui non peccauit, an possit quandoq reprehendi.

1 Felicis. ¶ † Torneamenta fieri nõ debẽt & ibi vulnerato cõcedii pnia: sed si moritur, denegabit sepultura, si venit animo pugnandi: secus si ppter debita requirẽda. h. d. totũ cũ seq. Primo prohibet. Scdo penã imponit, ibi: qd si qs. ¶ Inherẽtes. Debet ergo successor 2 imitari vestigia predecessoris. ¶ Nundinas. † No. qd ferie & nun 3 dine quoq sumuntur pro torneamentis. ¶ Vulgo. † No. qd attẽditur vulgaris locutio. Ad hoc de iniur. c. vno. li. vi. cum cõcor. sicut & vulgare prouerbiũ. de Jude. & si Judeos. ¶ Ex cõdicto. qr conueniunt inuicem certa die, & ad certum locum cõueniant. s. eo. c. ex edicto, qr & quandoq vnus princeps contra aliũ edicit, & mandat torneamentũ. Vel ex edicto. qr ibi conueniũt milites quasi conductitii maiorũ principũ, qui quoq maiores de familia appellantur, sm Host. ¶ Audacie. Sũt enim hec vitia: qr tendũt ad extrema. ¶ Sepultura. hic habes vnũ casum, vbi etiã penitenti denegatur ecclesiastica sepultura. ¶ No. bene, dicunt doc. qd hanc penã quoq quis incurrit ex facto alterius sine sua culpa post mortẽ ipsius obuenientẽ: vt habetur in quadã extrauaganti Bonifacii, detestan 4 de. in si. ¶ † Glo. oppo. qd licitũ sit ad ostentationem viriũ ludum facere. ff. de alea. l. solent. Dicit gl. qd licitum est sm leges aliquãdo, sed non semper. Dic qd non est licitũ, vbi timetur mortis periculum: sed alias sic. Unde dicit Hosti. qd etiam sm leges torneamenta videntur inhibita. in aut. vt oẽs obe. iudi. prouincie. §. nũsq. colla. v. ibi: nec armorũ fortitudinem laudabimus, que nõ est cum iustitia. Sed hec nõ est cum iustitia: ideo neces animarũ, & corporũ proueniunt, vt hic dicitur. Nec per hoc corriguntur leges preallte. Nam leges preallegq. loquũtur de ostentatione viriũ extra torneamenta, sicut luctari, saltare, lapidem, palum, vel hastam proiicere: saluo qd legitur. ff. de postu. l. j. §. bestias. qd dicit Hosti. contra ex 5 mente predictorũ: & ludus noxius est ille, vt dicit gl. seq. ¶ † Quero an damnificans quem in ludo, vbi vires experiuntur teneatur l. Aqui. Dic qd non. ff. ad. l. Aqui. l. qua actione. §. si quis. Intelligo hoc, quando ludus est licitus: alias non. Alie sunt literales: quas vide per te. ¶ Gloss super verbo, non negetur. querit quid de viatico. Dicit qd non negatur. xxvi. q. vi. si quis de corpore. 50. dist. penitentes quia & per penitentiam viaticum intelligitur. de 6 pen. & remis. qd in te. ¶ † Glo. vltima prosequitur illud generale, an cui licet qd est maius, liceat quod est minus. Dic vt in ea. & vi 7 de de regu. iur. cui licet. lib. vi. ¶ In ea. glo. ibi: abstineant. dicunt doc. quod quandoq reprehenduntur etiam qui non peccauerunt: vt no. xiii. q. ii. postquam. Antonius de Butrio.

1 ☞ Prohibito accessu respectu certi finis, non punitur accessus propter alium finem.
2 Cessante fine facti, cessat effectus facti.
3 Fieri aliquid non propter finem, ad quem factum est ordinatum, vel non fieri, paria sunt.
4 Negatiua qualiter poterit pbari qd quis nõ venit cã torneandi.
5 Sepultura denegatur torneatori.

Ad audientiam. Summatũ est supra c. proxi. Scda ibi: nos 1 attendẽtes. ¶ Animo id faciendi. † No. qd vbi phibetur accessus ad locũ respectu certi finis, nõ punit accessus propter aliũ finem separatũ. Et sic nõ sufficit aliquid fieri, nisi factũ ordinetur in finẽ prohibitũ, propter quẽ factum inhibe 2 tur. ¶ † No. qd cessante fine facti cessat facti effectus. Et sic nõ sufficit factũ nuditer impleri, prout sonat lex in facto, nisi subsit causa 3 facti. † Et sic paria sunt quid non fieri, vel fieri, sed nõ propter finẽ quẽ lex ponderat. Ad hoc. C. de sica. l. j. canonizata. li. dist. §. cõtra. 4 ¶ † Quero qualiter probatur hec negatiua, qd venit nõ causa torneandi? Potest dici qd probatur eo qd oppositũ non pbatur. C. qui nuli. non pos. l. super seruis. lib. xii. Simile qd no. de his, que si. a prela. ca noscitur. Vel poterit probari per iuramentũ illius prestitum ante mortẽ. s. tit. j. significasti. j. & ii. vel per alia iudicia: puta, nõ erat homo militaris, sed mercator: nõ venerat cũ armis, sed sine: nunq pugnare tentauit, nec sumpsit arma, sicut testant hi, cũ quibus cõuersabat. de testi. preterea. ¶ Gl. j. tota psequit genera 5 lia. Idẽ de secũda. ¶ † Venio ad tertiã, & opp. qd sine aliqua dispẽsatione hic possit sepeliri, ex quo nõ erat torneator. Sol. Dic qd si queritur an exigatur spãlis hominis dispensatio, vt possit sepeliri: dic qd non. Si queritur an hoc sepelire sit ex dispensatione iurio, secundum quam ecclesia disposuit qd corpora Christianorũ

sepeliretur in cemeteriis. Dic quod sic. Nam olim in campis sepe liebantur. ff. de sepul. vio. l. iij. §. diuus. vide. xij. q. ij. grania. Et causa quare non poterant ab olim sepeliri in cemeterio in ciuitate, est ne ciuitas corrumperetur fetore. C. de reli. et sump. fune. l. mortuorum.

¶ De clericis pugnantibus in duello. Rubrica.

¶ Supra dictum est de torneamentis, vbi plures pugnant. Videndum est de duellis, vbi pugnant tantum duo. De hoc. ij. q. v. monomachiam.

1 ☞ Duellum clericus iniens deponitur. 12.
2 Duellum potest clericus inire ad defensionem sue persone. 12.
3 Delictum graue reputatur, licet mors non subsequatur.
4 Depositionis, et non degradationis, pena imponitur pro excessu enormi.
5 Dispensatio potest peti, et concedi ad vitandam penam de futuro.
6 Dispensat episcopus super crimine enormi digno depositione.
7 Irregularitas contrahitur tam ex morte, quam membrorum debilitatione, super qua dispensat solus papa.
8 Depositione dignum est omne crimen inducens irregularitatem.
9 Dictio Ex, denotat quandoque causam efficientem, et proximam.
10 Probatio, que fit quando quis vincitur in duello, an sit sufficiens.
11 An dispenset solus papa cum irregulari ex homicidio.

1 Dero. ¶ † Deponendus est clericus, qui init duellū: si tamen nec mors, nec mēbri truncatio sequatur, pōt episcopus dispensare. h. d. Scda ibi: sed quātūcunque. ¶ Sponte. 2 † Not. qd coacte licitū est clerico inire duellum, qñ hoc facit ad defensionē ineuitabilem persone. s. de homici. significasti. et c. ij. de homici. sicut dignū. ¶ Deponen 3 dus. † No. vnū delictum depositione dignum: reputatur ergo hoc graue delictū, etiam si actu mors non sequatur. ¶ Enormis exces 4 sus. † No. pro grauibus et enormibus excessibus imponi penā depositionis tantum, et non degradationis. Restringendus est ergo tex. de accu. qualiter. et de pen. tue. ad casus, de quibus de here. ad 5 abolendam. et de homici. c. j. qd no. ¶ Euadere. † No. dispensationē quādoque fieri ad vitandam penam de futuro. ¶ Episcopus suus. 6 † No. qd etiā in enormibus admittitur dispēsatio episcopi: hoc verum, vbi apparet iure expressum: et sic quandoque in crimine depositione 7 digno ante depositionem dispensat eps. ¶ Diminutio. † Not. qd irregularitas cōtrahitur tam ex morte, quā ex membrorum debilitatione. Ad hoc ne cle. vel mo. sententiam. lv. dist. si Euangelica. j. de rap. in archiepiscopatu secūdum Inn. melius ne cleri. vel mo. clericus. l. dist. aliquantos. et c. si quis post acceptū. et c. qui in aliquo. lv. dist. qui absciderit. Idem not. in cle. si furiosus. de homi. in gl. ad hoc no. de homi. c. j. li. vj. Et no. hic vnam regulam qd super irregularitate homicidij, vel mutilationis dispensat solus papa. 8 † Secundū qd omne crimen inducens irregularitatem dignum est 9 depositione: ideo vide qd scripsi. s. de iudi. at si clerici. ¶ † Nota de dictione Ex, que quādoque denotat causam efficientē, et proximam. 10 ¶ † Quero an probatio, que fit quādo quis vincitur in duello, sit sufficiens probatio. Dic qd non: quia talis nō sponte confitetur: et quia hec probatio est damnata. de pur. vul. per totū. et j. c. ij. facit ad. qd, de insultantibus aliquem, quorū vnus est mortuus per insultatū, qd venientes cum occiso sint irregulares. Refert Hosti. qd aliqui tenent contra. Vide qd scripsi. s. de homici. ad audientiam. et vide 11 de homici. is, qui, lib. vj. et qd Inn. soluit questionē. ¶ † Quero an papa dispensat cum irregulari ex homicidio. Dic qd sic, licet non 12 facile faciat: vide qd no. de homici. sicut dignum. ¶ † Glo. j. querit an duellum oblatum debeat suscipi. Tenet qd non. alleg. generalia. Hoc ampliant doc. verū, etiam si periculum rerum, vel persone aliter nō poterat euadere, secundum Ala. dicit tamē quod laici cōtrariū facientes propter generalē consuetudinē aliqualiter excusantur, s. de temp. ordi. sane. xxxij. q. iiij. obijciuntur. Alij distinguunt an offerat, an suscipiat: et secūdo casu aut sponte suscipit, aut coactus: et hoc vltimo casu, aut propter res: et peccat: aut propter personam, et ineuitabiliter: et nō peccat: sicut nec minister. xxiij. q. vj. miles. In alijs peccat, secundum Vincen. etc. Antonius de Butrio.

1 ☞ Irregularis est clericus, si pugil ab eo datus aduersarium suum occidit.
2 Agere potest clericus ciuiliter de delicto contra laicum.
3 Purgatio vulgaris est illicita, etiam consuetudine fauente.
4 Responsio esse debet talis, ex qua remoueatur dubitatio querentis.
5 Dictio pro, idem significat quod nomine tuo.
6 Mandans homicidium dicitur irregularis.
7 Homicidium quot modis committatur.
8 Irregularis potest tenere beneficium cum dispensatione.
9 Dispensari potest homicida voluntarius ab epo quo ad minores.
10 Homicidium dicitur committi, quando homicida potuit id euitare, alias non, si est ineuitabile.
11 Dispensari non debet cum irregulari incorrigibili.
12 Pugna duelli quare prohibetur.

1 Enricus. ¶ † Irregularis est clericus, si pugil ab eo datus aduersariū suum occidit: nec excusat eū consuetudo: pōt tamen cū eo circa habendū beneficiū dispensari. h. d. Secunda ibi: qui 2 igitur. ¶ Placito. † Not. qd ciuiliter pōt clericus in foro seculari laicum cōuenire de delicto: qd est verū, seruata practica decre. ij. de 3 homici. li. vj. ¶ Pugilem. † No. ergo qd purgatio vulgaris est illicita: et etiam hoc consuetudine fauente: et sic in delictis nō excusat 4 cōsuetudo. ¶ Responsione huiusmodi. † Not. qualis debet esse responsio: quia debet esse talis, ex qua remoueatur dubitatio querētis: 5 et sic certa. ad hoc. l. certū. ff. de confes. ¶ Pro eo. † Not. de dictione 6 pro: quia idē est pro te, qd nomine tuo. ¶ In sacris ordinibus. † No. irregularem esse mandantē homicidium, nec posse in sacris mini 7 strare. ¶ Homicidiū. † No. quot modis homicidiū committatur. 8 ¶ Dispensari. † No. irregularem posse habere beneficiū ex dispensatiōe. Omnis ergo irregularis est inhabilis ad beneficia, nisi dispensetur: non tamē priuatur ipso iure: vt no. Inno. in c. cum nostris. de conces. preben. ¶ Opp. qd nec in minoribus, ex quo est irregularis. l. dist. si qs viduā. de homici. sicut dignū. Dic qd in minoribus etiā prohibet, nisi secū dispensetur: fatetur qd pōt secum dis 9 pensari: vt ibi, et. s. de biga. sm Host. ¶ † Not. bene, quia intelligit ibi de dispensatione epi. Et per hoc videt velle qd etiā volūtarius homicida possit ab epo dispensari in minoribus. Idē doc. Hoc videtur falsum: quia hoc non tenent ibi doc. licet bene dicant qd vbi casuale est homicidiū culpa precedente, bene dispensat eps in minoribus. Tenet tamē Archi. l. dist. de his. qd cum occulto homicida dispensare pōt episcopus, etiā in sacris. De quo dic vt ibi, et de homici. cō 10 tinebatur. et in c. ad audientiā. ¶ † Opp. qd homicidiū non cōmittatur defensione. de homi. significasti. eo. tit. c. ij. lib. vj. et qd ibi not. Sol. Dic, qñ est euitabilis: ibi qñ ineuitabilis. de hoc in c. sicut di 11 gnū. eo. tit. ¶ † Quero an hec dispēsatio in beneficio cū irregulari sit debita. Dic qd sic, si corrigibilis est. l. dist. studeas. ne mēdicet in cleri opprobriū. xciij. dist. diaconi. de renun. ad supplicationem. De incorrigibili vero dic vt. s. de iudi. cum nō ab homine. secūdū Hosti. melius ad propositū vide de app. pastoralis. ad fin. Sed an ex dispensatione poterit hoc beneficiū interim haberi. Dic qd sic. Sed quis dispensabit: dic qd eps in simplici: papa in curato: arg. 12 de fi. presby. c. fi. sm Host. ¶ † Venio ad gl. quero quare nō valeat hec pugna: et quare prohibet. Glo. dicit qd deus tentatur. Secūdo sm doc. propter mortem corporū, et periculū animarū. s. tit. j. c. j. Tertio, quia verisimile est qd fortior debiliorē conculcet: potentibus enim, etc. Quarto, quia vix, vel nunquā possunt haberi duo pugiles pares in oibus: quia talis equalitas reprobatur in iudicijs. de mutu. peti. c. ij. de excep. cū inter. Quinto, qd inuenta est fabricante diabolo. ij. q. v. monomachiā. Sexto, qd falsa est probatio: nec valet snia per ed lata: vt in glo. Septimo, quia nulla fortitudo sine iustitia laudanda est: vt dixi. s. tit. j. c. j. sm Host. qui dicit has rationes iungēdas in Summa. de purg. vulg. §. quare. Alie gl. sunt literales.

¶ De sagittarijs. Rubrica.

¶ Continuata est supra in rubricis proximis.

1 ☞ Sagittarij et ballistatores aduersus Christianos excommunicandi sunt.
2 Ballistarij, et sagittarij quare dicantur exercere odibilem artem.
3 Vendentes sagittas, ballistas, gladios, quadrellos, venenum, et similia, an peccent.
4 Arma ballistariorum, et sagittariorum non possunt assumi contra Saracenos in bello iniusto.
5 Pugnam permittens in bello iusto an sit irregularis.
6 Excommunicatio an videatur prolata per hec verba sub anathemate prohibemus.
Sententia an videatur lata per hec verba, prohibemus id fieri sub pena.

1 Artem. ¶ † Excōicandus est sagittari⁹, et ballistator aduersus xp̄ianos. h. d. ¶ Artē. No. qd delictū quandoque appellat ars: et sic ars dānata nihilo min⁹ ē ars. ¶ Aduersus xp̄ianos. Nō hz ergo locū pena in sagittāte aduersus infideles: nō tamē ē licitū nisi i bello licito. ¶ † Que 2 ro quare dicatur odibilis ars. Dic propter homicidia, et animarū periculo

perniciosa que inde proueniunt. de tornea. c. i. Optat Jo. An. qd bis armis nõ est vsus in bellis campestribus Uir enim vilis vilissimi cordis occideret probissimum: ad defensionẽ vero murorũ, et nauium necessaria sunt hec arma. † Quid de his, q vendunt sagittas, ballistas, gladios, quadrelos, venenum, et similia, ghus boles occidunt: item subtilares, aurifrigium, et similia, que solum sunt ad vanam gloriam, an peccent. per Ray. in Sum. parte. ij. de nego. secularibus. v. quid de illis. ¶ † Ad gl. op. qd etiã aduersus Saracenos nõ liceat: qz nec illos lz occidere. S. õ Jude. c. Judei. So. Intellige 3tum in bello iusto. Glo. alle. concor. Idem de hereticis vel scismaticis: vnde et assumentibus arma cõtra tales dat ecclesia indulgentiã. de here. excõicamus. §. si vero. et §. catholici. ¶ † Quero an pugnã pmittẽs. s. in bello iusto, sit irregularis. Dic qd nõ: ideo papa hoc permittens non est irregularis: nec magister hoc docẽs: qz papa canonicã irregularitatem non põt incurrere: arg. no. de ece. prob. preposuit. qz et alijs super hoc videtur: vt ptz ex no. de homi. sicut dignum. et c. postulasti. Magister non: qz multa licent in genere, q non licent in specie, vt ibi. et facit qd no. de exce. prela. ex litteris. Uel dic qd aduersus infideles nõ 3cedit, vel prohibetur talis pugna, sm Host. ad hoc de iureiu. mulieri. s. de reg. iur. is, q tacet. lib. vi. ¶ † Gl. vlt. qrit an sit excõicatus p hec verba. Sub anathemate. Dicit gl. qd qdã dicũt referre an talia vba proferant ab homine: et est late snie. alle. c. Saloni. lxiij. di. Si a lege nõ, vt hic Assignat rõnem: qz durius agitur enim hoie, q enim lege. ¶ Gl. cõcludit qd siue ab hoie, siue a lege talia verba pferant, non intelligunt vt sint late snie: et hoc verum est: qz pene in dubio mitius, et c. Ad iura contraria rñdent qd intelligenda sunt, qñ snia lata est sub conditiõe, si qd fecerit. Primã opi. tenuit Lan. et Gof. de magi. c. qto. vbi de hoc vidistis. et de simo. sicut. Gl. de iure pat. relatum. tangit de testa. relatum. de loca. c. i. Ad hoc in. d. c. salonita. Hosti. dicit qd si cõstat de intentu, quod talia verba proferens intẽdit excõicare, inducit excõicatio, et non intelligitur vt cõminatio: et poterit intentus probari ex circunstantijs, quibus hoc dicit, et corã qbus hanc intentionẽ expressit Sic potest intelligi. c. Salonitane. Judici aũt in hoc non videtur credendum. vj. q. ij. per totum. de probat. c. qm contra. de testi. cum a nobis. Non ob. qd ex quo querit de eius conscientia, qd potius est ei credendum, q alteri. S. de homi. significasti. i. rñso. qz eius est interpretari, et c. de sen. excõ. inter alia. maxime in sententia. xi. q. iij. cure. de sen. ex. c. penul. Solu. sm Host. eredendum est iudici, vt in contrarijs: sed anteq hoc declarauerit, excusatur non seruans sniam, cum potuerit credere qd cõminatio tantũ esset. p iura hic alle. non probabilis ignorantia excusat. de cle. excõ. mi. apostolice. vbi est dubium, procedit gl. Credo satis equi posse dici q in dubio, aut hec verba proferũtur precedente cause cognitione, et in forma excommunicationis, projiciendo candelas ad terrã, et similia: et tunc inducitur excõicatio. Aut sine cause cognitione, et sine forma: et procedat gl. Per qd ptz qd cum illa forma non possit saluari in promulgatione legis, nec proportionetur, qd differẽtia põt esse inter sniam hois, et iuris: et sic saluat prima opi. et c.

¶ De adulterijs. Rubrica.

1 ☞ Mechie appellatione 3tinetur omnis illicitus concubitus. ¶ In decalogo dicit Nõ occides: Non mechaberis. Uiso ergo de 1 homicidio. de mech. videndũ est. † Et qz p mechum intẽdebat prohibere omnem illicitum cõcubitum. xxxij. q. iiij. meretrices. Ideo de stupro subiungitur. De quolibet. xxxvi. q. i. §. cum ergo. xxxij. q. iiij. nemo. xxvij. q. i. idolatrie. De pmo. xxij. q. ii. xxxij. q. j. De secundo de pe. di. j. cogitationes. versi. qui pro vero.

1 ☞ Stuprans mulierem tenet eam dotare, et in vxorem accipere iuxta modum dotis. nu. 5. 6.
2 Dotis quantitas est mensuranda sm consuetudinem regionis, et qualitatem persone. 7.
3 Juramento viri dicentis mulierem esse virginem non creditur: lz stetur mulieri dicenti qd ea violenter vsus est.
4 Rapiens desponsatam mulierem an teneatur eam dotare.
6 Uirginem stuprans non liberatur eam dotando.

I seduxerit. De dne dec. pme ponũt penã stupiãtis nõ dspõsatã. Sec ergo si fuerit desponsata. xxvij. q. ij. statutis. ¶ Et habebit vxorẽ. † No. penã stupiãtis 1 mulierẽ: qz dotare dz eã, et eã ducere i vxorẽ. iuxta 2 modũ dotis. ¶ † No. qd in qtitate dotis mẽsurã da attendit 3suetudo regionis, et qualitas psone dotande. Et facit tex. p spãli 3suetudine attẽdenda. ff. de fu. l. j. in prin. S. de sepu. cer 3 tificari. † An credat viro dicenti eã virginem. Dic q nõ: et sibi hz imputare qd violẽter ea vsus est: et credit iuramẽto mulieris. S. de 4 his, q vi me. cã fi. c. si. hz Uin. ¶ † Quid si aliqs rapuerit despõsatã an sit locus dispositioni. c. Dic q nõ: lz dic vt no. i. c. statutũ. xxvij. q. ij. qd intellige de desponsata alteri, q rapienti. Nõ si rapienti: per verba de presenti, tũc nõ puniret: secus si per verba de futuro. De quo dic vt in. d. c. statutũ. et in. c. si qs despõsata. ea. q. et no. S. ti. i. c. pe. 5 et fi. ¶ † Opp. gl. i. qd vir nõ dotet mulierẽ, sed det donationẽ propter nuptias: vt. S. de dona. ante nup. et. c. si necesse. Sol. Dic, dotabit, id est, det donationẽ pter nuptias. Uel dic qd spãliter ipsam dotabit: nã dabit pecuniã mulieri, quã retinebit pro dote: et postea ipsam mulieri restituet in casum restitutionis dotis, quã etiã tradere tenet, lz secũ non cõtrahat: vt sequit in litera. Et hec vera, qñ hoc facit in penã. Si aũt vellet hoc facere donando, Aut hoc facit cõferẽdo donationẽ in tpe nuptiarũ: et nõ vz. Aut añ nuptias re, et effectu: et vz donatio. C. de don. inter vi. et vxo. l. eo sponte. cũ simil. 6 ¶ † Opp. qd alia pena puniat: vt. i. c. seq. Dic qd eã habebit i vxorem, si pr sibi eã dare voluerit, vel si ipse secũ 3here voluerit: als si nolit secum 3here, puniet: vt px. S. c. ij. et est hic casus spãlis, quo qs cogit ad matrimoniũ 3hẽdũ, vbi als nõ cogit. xxx. q. ii. c. i. et ij. et hoc pp delictũ. Sic. S. de eo, qui dux. in matri. c. i. sm Jnn. Dicit Host. 7 qd si intellexerit istũ precise cogẽdũ, 3dicit. S. c. pxi. ¶ † Quero an alie circũstãtie sint 3siderãde, et mẽsurãde in dotis qtitate. Dic qd sic: qz 3suetudo regionis, qualitas puelle, an sit virgo, vel vidua: facultates, et dignitas eius. de epi. audi. l. pen. Considerabitur etiam quãtũ esset datura plus alteri viro rõne deflorationis. sm docto. ¶ Opp. qd alia pena imponat: vt. S. c. proxi. Sol. Hec pena ponebatur in Exodo: hodie alia imponitur, vt ibi notatur.

1 ☞ Penam legis mitigare potest ecclesia in suis terris.
2 Stupri pena que sit secundum ecclesiam.
3 Stuprans virginem qua pena puniatur secundum leges.
4 Stuprum cum qua committitur.

1 Peruenit. ¶ De lege. † No. ecclesiã posse penã legis mitigare: qd credo in terris ecclesie. ¶ Disponimus. No. qd per verbũ rñdet de 2 iure. ¶ Stuprauit. † No. penã stupri sm ecclesiã: qz est alternatiua. ¶ Retrudat, id e, dotẽ det. S. c. pxi. ¶ Sine receptiõe id est, reuocatiõe: qz hãc pniam ad tps agit. Uel erit ppetuo in monasterio, et nõ exibit sine plati sui licẽtia. prima plus placet Hosti. 3 ¶ † Glo. i. querit q est pena legalis in stupro. Dicit gl. vt relegetur: vel, si vilis est psona, verberet: et si p vim fecerit, capite plectat. Insti. eo. §. finali. Dicit Jo. an. qd dñs suus dicebat quanta sit pena clerici, q in sacris est, et stuprauit mulierẽ: dicebat eñ qd qz cũ illa 4 3here nõ poterat, debebat fustigari. Ad hoc de cald. c. i. ¶ † Querit gl. ij. cũ qua cõmittit stuprũ. Dicit gl. qd pmle in virginẽ. xxxvi. q. i. §. i. lex dicit qd adulteriũ in nupta, stuprũ in vidua cõmittit. ff. de verb. sig. l. inter stuprũ. vel in virginem. ff. de adul. l. liberas. §. lex Julia. Et est stuprum quasi prauum studium, secundũ Hosti.

1 ☞ Adulteram coniugem maritus si scienter retinuerit nõ peracta penitentia, particeps erit delicti. 6.
2 A bigamia non excusatur maritus, qui vxorẽ adulteram retinet.
3 Cum adultera an sit marito omnis vita prohibita, ad vitium bigamie euitandum.
4 Adulteratam vxorẽ qnare maritus non debet sepe recipere. nu. 6.
5 Adulteram vxorem scienter recipiens maritus quare peccet.
6 Uerbum, debet, quid importet.

1 Si vir. ¶ † In recõciliatiõe adultere distinguit. 2 Scdm mẽbrũ ibi: qd si. ¶ † Quid si ignorans. Hoc. dicũt qd excusat a participio criminis, sed 3 non a bigamia. de quo de biga. c. ij. ¶ † Quero an ois vita eũ illa sit ibhibita. Dic qd cõmiscẽdo ei tanq vxori hoc est inhibitũ: posset eñ illi, si vellet, pietatis eã necessaria ministrare, et te 4 nere illã in vxorẽ: sicut legit de frigi. cõsultatiõi. ¶ † Quero quare nõ possit ipsam sepe recipere. Rñdeo, qz vr incorrigibilis. xxxij. 5 q. i. c. i. ij. et. iij. ¶ † Querit gl. ij. quare inde vir peccet. Rñdet gl. qz author est turpitudinis, crimẽ celãdo vxoris. xxxij. q. i. si qs vxorẽ. Scdo, qz crimẽ lenocinij cõmittit: et nõ denũtiando mortaliter pec 6 cat. ij. q. i. si peccauerit. de iureiur. quemadmodũ. ¶ † Opp. cũ gl. secũda qd non teneat eam recipere, etiã post penitentiã: cum etiam dato qd penituerit, possit ipsam accusare. xxxij. q. v. admonere. Solu. Hoc verbũ, debet, notat debitũ honestatis: qd not. Not. de verbo, debet, et vide de despon. impu. c. i. in fi. ¶ Gl. vlti. oppo. qd non solum semel, sed septuagesiessepties debeat vxori indulgere. de peni. dis. iij. adhuc instar. de iureiur. quemadmodũ. ad fi. Dic, si ponderes facultatẽ, et potestatem, potest etiam millesies indulgere: sed non intercedit ei ecclesia, ex quo aliquot vicib ipsi pepercit. Ideo dicit hic, nisi sepe: ne ecclesia videatur ei dare licentiam peccandi: et ad terrorem etiam dicit hoc: et colligit delicta sepius cõmissa grauius puniri: et allegat concordantes, et c.

1 ☞ Adulterij sola suspicione põt accusari alter coniugum. 3. 4.
2 Libellus an debeat offerri marito accusante vxorẽ de adulterio.
3 Adulterij questiõe mota an admittatur maritus prius ceteris. 5.

3 Matrimonium quibus criminibus alijs ab adulterio nō potest separari quo ad thorum.
4 Presumptione sola temeraria non potest accusari aliquis.
5 Actio adulterij non est intētanda etiam a viro aduersus vxorem post sexaginta dies.

1 **Maritus.** ¶ † Maritus propter suspicionē de adulterio vxorē accusare pōt. h. d. an ecōuerso possit vxor accusare virū: dic vt no. C. eo. tit. 2 l. i. xxxij. q. i. publice. ¶ † Quero an marito accusante vxorē debeat libellus offerri. Quidā qd nō. ad hoc. l. miles. §. sexaginta. ff. de adul. rñdet qd ibi petitio scribit apud acta. pro his facit clemē. sepe. de ver. sig. Alij dicunt libellū necessario offerēdū: l3 hec opi. posset procedere, vbi ageretur de federe matrimonij: sec⁹ vbi nō ageretur de federe matrimonij. ad hoc no. in cle. dispēdiosam. de iudi. maritus non teneatur inscribere. de quo per Hos. in Spe. de accu. §. i. ver. itē qd nō recte. De inscriptione vide de pen. 3 tue. ¶ † Quero in quo admittat prius ceteris. Dic qd admittitur ad separationē thori. vbi alius nō admittitur: qr nec eius interest. Ad aliam vero penā legalem sm leges, ⁊ canones admittit quilibet bone fame, sicut in alijs publicis accusationibus, de quibus. s. de accu. cum P. ⁊ dic vt in. l. quāuis. ij. C. eo. ti. Nec credit Inn. qui hoc no. s. c. i. qd propter vitiū sodomiticū vxor thorum viri dimittere possit: nec propter aliud crimen, nisi vellet vxorē ad illud trahere. xxviij. q. i. idolatria. Et sic intelligitur. xxxij. q. vij. omnes canones vt ibi no. in gl. Videtur qd Hug. ⁊ lau. teneant contra. pro quibus ea. q. adulterij, ac flagitia. ⁊ c. vsus. ⁊ c. nō solū. ver. omnis. ij. q. iiij. c. in eo. pro Inn. facit ea. q. dñs, qui. v. si vxorē. ⁊ c. preceptū. de diuor. c. ij. Item qr pene molliende sunt. de reg. iur. in penis. lib. vj. Io. in prealleg. gl. concor. Inn. alleg. xxxv. q. iij. extraordinaria. Archi. tz contrariū ibi. ⁊ placet Ray. scilicet qd propter huiusmodi vitiū vxor virum. ⁊ econtra vir vxorē, cum ad paria iudicētur, pōt dimittere. Hoc no. in Summa quarta parte. de testi. in matrimonio ⁊c. §. sequit videre. Qd placet: qr nomine adulterij hoc casu intelligitur omnis illicitus concubitus. xxxij. q. vij. non solū. facit 4 eo. c. ⁊ q. iiij. meretrices. in fi. ⁊ c. seq. ¶ † Opp. qr sola suspicione nō possit quis accusari. ij. q. i. in primis. Sol. Ex violenta pōt. xxxij. q. i. dixit. Ex temeraria aūt non licet: vt in cōtrario. Vide de hoc de presump. literas. de simo. insinuante. s. de hereti. excōmunicamus. 5 ¶ † Quero in quo possit prius ceteris accusare? Dicit gl. qd maritus potest intra sexaginta dies accusare vxorē iure mariti sine metu calumnie, postea vero non. C. de adulte. l. iure mariti. sed hoc hodie non videtur habere locum de procu. c. tue ⁊c.

1 ☞ Adulterio infamato indicitur purgatio sacerdoti.
2 Copula in ecclesia non polluit ecclesiam, vbi illa non est publica. Polluta non videtur ecclesia propter copulam.
3 Confessionem penitentis an possit confessor reuelare in preiudiciū alterius, cum quo peccatum est commissum.
4 Luxurie peccato commisso in ecclesia, an sit ecclesia recōcilianda.
5 Fama, que ortū habuit a criminis participe, sufficiens est ad purgationis indictionem.
6 Purgationis indicende causa est multiplex. 10.
7 Compurgatores quales esse debeant.
8 Purgationes sunt hodie arbitrarie quo ad numerum compurgatorum.
9 Mulieri attestanti de peccato luxurie an credatur aduersus accusatum.
11 Probato altero connexorum non videtur aliud probatum.
12 Reconcilianda per quem. ⁊ quando sit ecclesia propter pollutionē.
13 Infamatur quis ex mulieris dicto, ⁊ quādo propter infamiam sit locus purgationi.

1 **Significasti.** ¶ † Sacerdoti de adulterio infamato indicit purgatio: quā si prestiterit, in officio suo dimittit: alioqn ab ipso suspendit. h. d. Scd̄a ibi: ideoq. ¶ Dormiuisse. id est, vigilādo cognouisse. s. c. i. Nā dicitur dormire, qui peccat mortaliter: vt hic, Matthei. c. xxv. Dormitauerūt oēs. ¶ Publice. Propter hoc indiget ecclesia recōciliatione ppter infamiā, sm Hosti. 2 Sic ergo ptz † qd copula in ecclesia nō polluit ecclesiā, nisi sit publica a prin. vel ex post facto effecta publica. 3 ¶ Celās. † No. qd presbyter peccatū confessum pōt publicare ad petitionē confessi, dummodo taceat alterū, cum quo dicitur delictum cōmissum, ex quo id ipse 4 nō petit. ¶ Fieri debeat. An ille presbyter sit puniēdus: † quid de adultera: ⁊ an sit ecclesia, aqua reconcilianda benedicta solenniter cum sale, vino, ⁊ cinere: vt hic, ⁊. l. dis. de lapsis. xxxiij. q. iij. est iusta. 5 ¶ Mala fama. † Not. qd fama, que etiam habuit ortū a criminis 6 participe, sufficiēs est ad purgationis indictionē. † Et no. hic, mul 7 tiplicē causam purgationis indicende. ¶ Cognoueris. † No. quales debēt esse cōpurgatores: qr tales qd nō sit verisimile eos deie 8 rare velle. ¶ Arbitriū tuum. † No. qd hodie purgationes sunt ar 9 bitrarie quo ad numerū compurgatorum. ¶ † Quero an mulieri credatur attestanti de delicto contra presbyterum. Dic qd non: qr sola, ⁊ est delicti particeps. de testi. qm̄. ⁊ c. veniens. ⁊ est tū propter 10 infamiā indicēda purgatio, vt hic, sm Hosti. ¶ † Opp. qd debuit durius puniri: vt ptz de coha. cle. ⁊ mu. sinaūt. ⁊ c. tua. ad fi. Dic qd hic molitur penā. Nam grauius posset puniri: vt ptz ex his, q no. de coha. cle. ⁊ mu. c. sinantem. ⁊ c. tua. ad fi. sm Hosti. Dicit Jo. an. qd si ad aliquā penam hic fuisset actum, illa debuisset imponi deficienti in purgatione: vt no. de accu. accedens. ad fi. sed cū hic nulla forma iudicij instituta, vel instructa esset, suspendi debet propter 11 infamiam: ⁊ sic fiat, si se nō purgat. ¶ † Glo. ij. colligit qd l3 aliqua duo sint cōnexa, q̄uis cōstet de vno, nō tamē de alio. Alleg. multa 12 iura. de quo de simo. dilectus. ij. ¶ † Gl. iij. querit qs debeat ipsam recōciliare. remittit de cōse. eccle. vel alta. aqua. ⁊ ibi no. qd p epm, nō per inferiorē. ⁊ vide qd no. eo. tit. c. vno. li. vj. scz qd debet intelligi quando polluta est semine humano, nō bestiali. Qd procedit, etiā si sit polluta ex semine viri ⁊ vxoris: licet quidā contra: vt ibi 13 no. ¶ † Opp. qd non debeat dici purgatio, cū apud leues sit infamatus: qd patet, sicut dicunt que infamem ex dicto mulieris. xi. q. iij. in cunctis. Dic qd infamia transiuerat ad alios, ⁊c.

1 ☞ Adulterij manifesti exceptione repellitur mulier petens mariti restitutionem, nisi vir etiam adulteratus esse probetur.
2 Adulterium imperantes quare punire spectat ad ecclesiam.
3 Mulieri voluntarie se a viro absentanti non datur possessorium recuperande. 12.
4 Possessorio recuperande agenti mulieri obstat exceptio fornicationis.
5 Exceptio, seu replicatio fornicationis obstat excipienti de fornicatione: idem in dolo. ⁊ culpa. 18.
6 Exceptio proprietatis obstat agenti possessorio.
7 Matrimoniale ius est quoddam vinculum indiuiduum.
8 Compensatio admittitur in delicto adulterij, vel in dolo, ⁊ culpa. nu. 9. ⁊. 18.
10 Adulterij exceptio videtur nocere mulieri etiam oppresse violenter, vel non oppresse. nu. seq.
11 Adulterium non dicitur incurrisse mulier, que fuit ignoranter cognita ab eo, quem virum credebat.
12 Exceptio adulterij quibus casibus non admittitur.
14 Baptismus non tollit crimen adulterij.
15 Adulterium vxoris nocet viro.
16 De adulterio non possunt simul accusari vir ⁊ vxor.
17 De crimine quando dicatur euidenter constare.
18 Replicatio doli, aut culpe, seu adulterij, quando noceat.
19 Vsuras petenti an obstet exceptio, non debentur tibi, quia tu es vsurarius.
20 Exceptioni doli quando obstare potest replicatio doli.
21 Exceptio delicti an detur contra actionem.
22 Exceptio, vel replicatio, Tu commisisti in legem, cuius impetras auxilium: an obstet contra agentem, vel excipientem.

1 **Intelleximus.** ¶ † Mulier petēs restitutionē mariti repellit p exceptionem adulterij manifesti, nisi vir etiā adulteratus esse probetur. h. d. In prima facti narratio tria cōtinens, mulieris petitionē, viri exceptionem, mulieris replicationem. In secunda iudicis instructio, ibi: quocirca. que duo facit. Primo instruit, cum adulterium non est notorium: ⁊ tunc primo quādo probatum est adulterium viri. Scd̄o, qn̄ non est probatū. 2 ibi: alioquin. ¶ Astringit. † No. qd ad ecclesiā spectat etiam punire imperantes adulteriū propter iniuriam, que fit vinculo maritali de foro ecclesie. ¶ Abiurans. No. qd non absoluitur excōicatus, nisi satisfaciat: ⁊ sic suspecta non admittitur, nisi caueat cum iuramēto. de quo de coha. cleri. ⁊ mu. clericos. ¶ Absolutione recepta. Ea vero non recepta, videtur qd non potuisset petere restitutionem: ⁊ sic hic est casus qd agenti etiam recuperande obstat excōmunicationis exceptio. de quo in. c. fi. s. de ordi. cogni. ¶ Adulteriū. No. hic duas exceptiones, que obstare vident agenti possesso- 3 rio. ¶ Sed spontanea volūtate. ¶ † No. arg. qd mulieri volūtarie se spolianti quasi possessione mariti, non datur possessorium recuperande: quasi non sit spoliata ab illo, contra quem agitur. de hoc 4 enim gl. vbi remittam. ¶ Restitutionē. † Hic habes practicā libelli in possessorio recuperande. de quo de resti. spo. in literis. ⁊ habes 5 etiam practicam opponende exceptionis. ¶ Fornicatus. † Not. qd contra excipientem de fornicatione obstat fornicationis exceptio, seu replicatio: ⁊ sic contra exceptionem doli obstat replicatio do- 6 li per euidentiam rei, vel confessionem. ¶ † Nota hic casum clarum quod agenti possessorio recuperande nō obstat exceptio proprietatis, nisi sit notoria facti, vel iuris, quod exceptio sit notoria obstat.

obstat. Item qd non solu exceptio notoria defectus proprietatis, imo exceptio notoria cōcludens defectū solius exercitij iuris proprietarij obstat agēti recuperande. ¶Si cōstat. †Not. q ius matrimoniale est quoddā vinculū indiuiduū consistens in persona viri et vxoris. Et no. qd hincinde ex eo causat par ius. ¶Tollatur. †No. q paria delicta mutua cōpensatione tolluntur, qn circa idē sunt cōmissa. ¶Postponas. No. practicā absolutorie in possessorio recuperande. ¶Opp. q nō debuerit mulierē adstringere vinculo excōicationis, qz nō cōstabat ei de delicto. Sol. Adstringit pter cōtumaciā, non pter delictū, fm Inn. Uel dato qd cōstaret de crimine, fuit nihilo minus necessaria monitio. de sent. excō. sacro. Uel recitat factū, nec qrit an iuste, vel iniuste pcessit iudex. ¶Per decre. ibi: pbatione. dicit Abb. qd prius probat replicatio, q exceptio. Sed dicit Jo. an. qd potius sumitur arguū ex hac responsione, ls ex narratione decisa id colligi possit: per literā sequentem. De hoc de excep. a nobis. ¶Ultimo per tex. in fi. dicūt docto. qd qnq quis cogit incurrere bigamiā. ¶†Quero quid in culpa: Dic idē qd diximus de dolo, qd compensatur cū dolo, sicut culpa cōpensat cū culpa. ff. de cōpensa. l. si ambo. Si aūt ex vna parte sit lata culpa et altera leuis, culpa, que dolo cōparat, preponderat leui. ff. si mēs. fal. mo. dix. l. i. §. lata. et multo fortius dolus culpe prepōderat. ff. ad legē Aquil. l. si obstetrix. §. vlt. l. si pcurator. Imo si vnus fuit in leui culpa, alius in leuissima, potior est qui minus deliqt. ff. de ver. sig. l. si seruū. §. sequit. Inn. idē Host. s. c. proxi. ¶†Quid si violenter fuit oppressa. Dic qd ei nō obst. ff. de adul. l. vim passam. Et hoc verū, etiā si oppressio venerit, qz mansit in domo, cū tamen vir mandasset vt fugeret, fm Bar. Brixi. in q. dnicali. q. xxxij. ¶†Quero qd si ignoranter fuit cognita ab eo, quē virū credebat: Dic qd idē qz de hoc nō pōt ei opponi. xxxiiij. q. ij. in lectū. Idem si crediderit virū absentem mortuū esse, et alteri nupserit. xxxiiij. q. ij. cū per bellicam. Idē si post adulteriū reconciliauit eā sibi. s. de iureiur. quēadmodū. ad fi. Idē si vir eam cognouit post adulteriū: vt not. s. c. pxi. et vide qd no. in Spec. de accusa. §. i. ver. itē contra agentē. Jo. an. ¶†Opp. cum gl. q licet mulier de domo recesserit, si tñ redire noluerit, intelligat spoliata: et sic agat possessorio. ff. de acq. pos. l. clam possidere. §. qui ad nūdinas. cū simil. ¶Sl. fatetur cōtrariū: et hec erat allegatio mulieris. Idē no. de resti. spo. literas. in tertia gl. de diuor. significasti. in. s. gl. Ponebat aūt Jo. an. hic multa specialia in causis adulterij. † Primo, qz multis ex causis repellitur eius accusatio, vel exceptio: quas vide hic in vltima gl. et super ca. Ex his sequit qd nō admitteret, qui iniuriā suam prosequitur: cōtra id. iiij. q. vi. omnibus. ij. q. i. prohibētur. Itē est speciale qd propter presumptionē aliquis de illo condemnat. xxxij. q. i. dixit. Hoc intellige fm no. in. c. literis. de presump. Item qd in ea perēptoria dz opponi, nec admittit post litē cōtesta. ff. de adul. l. si maritus. §. pscriptiones. De hoc dic vt ibi per Bar. s. c. pxi. et C. eo. ti. l. si. Itē qd condēnatus de crimine in modū exceptionis punit. ff. de adul. l. i. §. si publico. de quo de ordi. cog. c. ij. in fi. Itē qd hic seruus admittitur. xv. q. iij. qui manumittitur cū duobus. c. seq. Item qd admittit minor. xxv. annis. ff. eo. l. si maritus. §. leg. Julia. de resti. spo. ex parte. Itē qd non subuenit hic minori. ff. de mino. l. auxiliū. † Item qd hoc crimē non tollit in baptismo. de diuor. gaudemus. † Item adulteriū vxoris nocet viro. xxxiiij. q. i. in coniugio. † Item de hoc crimine simul vir et mulier accusari nō possunt. C. eo. ti. l. reos. Qd intelligas nō ab codē, et ex eadē causa: vt ibi. ¶†Quero qñ dicat euidenter de crimine cōstare. Dicit gl. qz publice fornicata est: vel qz habet filiū inde. alleg. iura. ¶†Opp. gl. pen. q contra exceptionem doli nō detur replicatio doli: vñ oppo. de. c. dilecti. de excep. et de. l. apud. §. Marcellus. ff. de excep. do. ¶Sl. remittit ad. d. c. dilecti. vbi etiā dixi. et aliquid per Inn. de re. eccle. nō ali. si quis presbyterorū. Dicit Inn. qd qñq de codē agitur, et excipitur: et procedit contrariū. Qñq de diuersis, licet circa idē: et procedit qd hic dicit. Hic hic agit de diuersis adulterijs. Alij dicūt, qd illud ius est cōe, qd cōis materia plus nocet actori, quā reo: hic speciale fauore matrimonij. Uel. §. Marcellus. cōcordat ei, qd hic dicitur. Nā ibi dicitur qd si cōtra aliquē agitur actione de dolo, vel que propter dolū detur: vel si agat interdicto de eo, per quē factum est: si excipiat contra eū de dolo circa id, de quo agit, cōmisso, siue circa rem, siue circa cōtractū, siue iudiciū, audiendus est excipiens: et agens nō est audiēdus replicans. Et ad hoc facit ille. §. qui dicit qd cōis vtilitas non debet prodesse actori, et nocere ei, cū quo agitur. Et est ad hoc. ff. de eo, per quē factum est. l. pen. Ad hoc, qz in turpi causa potior est cōditio possidentis. ff. de condi. ob tur. cau. l. penul. et l. vbi. huic etiam concordat quod dicitur, Dolus dolo compensatur. ff. de contrahen. emptione. l. domum. ff. de dolo. l. si duo. ff. solu. matri. l. viro. ff. de compensa. l. si ambo. Et qd dicitur, Paria delicta, etc. vt. d. l. viro. ff. de regu. iuris. l. cum par. Fallit hoc in ordinato sine titu. qui petit beneficium ab ordinatore: et si ordinator excipiat, tu deliquisti, ordinem recipiēdo: ordinatus replicabit. Et tu similiter deliquisti: et per hanc replicationē exceptionem repellet: et tamē petitio incipit a dolo, vel delicto. Petit enim sic, cū me ordinaueris sine titulo, peto vt mihi prouideat: et est hoc vt vitetur cōmunis iniuria, que esset, si clericus mendicaret. xciij. dist. diaconi. Uel dic qd agens de peccato nō faciet mentionē. Ad prouidēdū enim ordinatis tenetur ordinator, si etiā ordinasset cum titulo, si postea depaupertur sine culpa sua. vij. q. ij. pastoralis. et. c. remoto. Nā licet facilius cōtra ordinatores sine titulo detur hec petitio, tamen hec nō est causa, quare datur, qz sine titulo ordinauit: et sic deliquit. Sed hec est ratio, qz ordinator ordinato prouidere tenetur. de preben. cum fm. Uel dic qd ordinatus sine titulo nullo modo peccat, sed potius meret: et pena, que ei imponitur, in iniuriā ordinātis est tantū. lxxiij. di. c. i. et sic non excipiet de eo, qd in sui odiū est statutū. Idem Host. s. c. proxi. Et id, qd dicimus, qd agens de dolo nō pōt replicare de dolo contra excipientē de dolo: intelligimus qñ excipiens incipit de dolo proponere. Uerbigratia, minor petit restitutionē in integrum: hic nihil de dolo proponit. Reus excipit. Tu dolose probasti te maiorē: ideo qūis sis minor, qz dolose fecisti, obstat tibi exceptio doli. Cōtra hunc excipientē datur replicatio doli: Ego fui circumuētus a te. Hoc patet. C. si mi. se ma. dix. l. pen. ff. de mino. l. minor. xxv. annis. in aut. de non alie. §. qz vero Leonis. xij. q. ij. Ulterane. et hoc presens. c. Idē Host. s. c. proxi. Ubi aūt agitur, vel excipitur de criminibus nō circa candē rem cōmissis, secus est, in illis nō obstat agenti de crimine: puta, furti, vel iniurie, vel de homicidio: excepto qd non sit audiendus actor, vel qd reus sit absoluēdus, si excipiat. Et tu similiter es fur: vel, iniuriatus es alij: vel, aliū occidisti: nisi in casibus, in quibus per iura dat exceptio: sicut, fm canones, cuilibet accusato de crimine datur exceptio cōtra accusantē de quolibet crimine. iij. q. iiij. consanguineorū. et. c. nulli. et etiā fm leges admittit exceptio quorundam criminū. ij. q. i. prohibetur. Nec dabitur contra eū mihi replicatio. de excep. dilecti. Nam cum he exceptiones nō sint specialiter inducte in odiū alicuius, sed generaliter cum oēs cōpetant, et de iuris rigore in certis casibus sint introducte, non euitabit eas actor pretextu cōsimilis criminis. Ad hoc. ij. q. i. prohibentur. vbi habetur qd cōtra accusatorem admittitur exceptio, qd pecuniā ob accusandum accepit, vel qd est infamis. Non enim cōtra excipientē possit replicari. Tu simili crimine, vel infamia laboras: et in hac decre. et vltima vtrobiq circa idem maleficia cōmissa sunt, id est in eius preiudicium. ¶†Not. tamen qd sunt quedam, que non sunt crimina, si fiant, vel si petantur: tamen propter hoc alias cōsimile crimen petitioni sue cōmisisset: vel contra legē facit, a qua petit, a petitione remouetur: vt in eo, qui repetit vsuras, legitima exceptio est cōtra eum, qz repellit a petitione vsurarū, cū sit vsurarius. s. de vsuris. qz frustra. Sed obijcitur: ergo si qs petit vsuras, et obijciat, Tu nō potes petere, qz es vsurarius: et ipse vsurarius pōt replicare. Frustra imploras legis auxiliū, etc. Respondeo, nō est verum: qz sua petitio a principio laccrari dz, cum sit a principio cōtra ius: et errorē continet: vt no. ff. de offi. assesso. l. i. C. de inoffi. testa. l. in arena. Alij dicūt, et forte non male, qd sic intelligitur hec regula, sicut predicte scilicet qd tunc frustra inuocat legis auxiliū, qñ circa idem in legē cōmisit. Si vero nō circa idē, secus. Stulte enim dicetur nō habere exceptionē Macedon. qz in eam legē cōmisit filiusfamilias mutuando. Et sic est inuenire exemplū in infinitis. Qñdo aūt decre. loquitur in vsuris, speciale est in odiū vsurarū. Esset enim de iure qd ipse posset repetere vsuras suas, non obstante qd ab alio recepisset. Quod enim dicitur de arenario, qd non pōt exheredare filiū arenariū, vt. l. in arena. nō obst. Aliud enim est de priuata persona, que officiū, qd approbauit, damnare non pōt: prius enim deberet retrahere se ipm ab illo officio, et postea filiū. iij. q. vij. §. tria. in fi. et. c. seq. et maxime cū causam illā oporteat cū exprimere. in aut. vt cū de app. cog. §. aliud quoq. Aliud in iudice, qui nō nisi fm iustitiam iudicare debet, et exceptiones admittere, que de iure admittuntur. Secus autem quando duo secundum legem faciunt: puta qz ambo sunt absentes causa Reipublice: qz vterq iuuatur restitutione in integrum contra alterum. ff. ex quib. cau. ma. l. vlti. Itē codē modo dicimus qd remoueatur ab exceptionibus, si commisit in legem, per quam datur ei exceptio. s. de exceptio. cū ecclesiastice. Sic loquit. C. de inof. testa. l. in arenā. quāuis illa decre. aliter posset intelligi, vt ibi no. Hic Inn. effectualiter attingit tria. Primū, an contra exceptionē doli detur replicatio doli. Secūdum, an contra actionem detur exceptio delicti. Tertium, an contra agentem, vel excipientem obstet exceptio, vel replicatio: tu cōmisisti in legem, cuius impetras auxiliū. ¶†Ad primum dicit qd quādoq ius agendi immediate incipit a dolo: contra excipientē doli non obstat replicatio doli. Exempli gratia, ago ex promissione dolosa: tu agis de dolo commisso: excipis circa commissionem: replicare non poteris de dolo commisso in remissione: et hic est casus in dicto §. Marcellus. et hoc, qz communis malitia nō debet prodesse actori, et nocere ei, contra quem agitur. Et hoc procedit, fm Legistas, quādo vterq est in pari causa: vel excipiēs certat de damno vitā-

do. Secus vbi excipiens certaret de lucro captãdo, ⁊ agens de dãno vitando: qꝛ tūc admitteret̃ replicatio. Ita no. in dicto §. Marcellus. ⁊ in. l. ſi mulier. ⁊ facit ver. ibi ſequens cõtra ſenatum que ex Mace. ff. ſolu. matri. vbi de hoc per Barto. ⁊ ibi vide. Quandoqȝ agens non incipit a dolo: ⁊ tunc contra exceptionem doli datur replicatio doli: vt hic. Nam mulier petẽdo virum reſtitui nõ cauſat ius agendi ex ſpoliatione, ſi excipit̃ de adulterio, ipſa replicat de adulterio. Similiter ſi minoꝛ petat reſtitui, opponit̃ qꝺ doloſe dixit ſe maiorẽ: replicabitur qꝺ hoc dixit eo quia dolo induct⁹ ab aduerſario, vt diceret. C. ſi mi. ſe ma. dixe. l. pen. ff. de mi. l. minoꝛ. xxv. annis. in aut. de non alien. §. quia vero Leonis. xij. q. ij. Vlterane. Item ad literam dicit Inn. de re. eccl. non alie. c. ſi quis preſbyterorum. Huic theorice obſtat exemplum: Agit ordinat⁹ ſine titulo contra ordinantem: excipit ordinans contra eū, qꝺ doloſe fecit ordinari ſine beneficio: replicatur de doloſa ordinatione: admittitur replicatio: ⁊ tamen actio incipit a dolo. Sol. Dic qꝺ ſpeciale eſt in illo caſu: vel ius agendi nõ cauſatur immediate ſuper dolo, ſed ſuper obligatione generali, qua egenti epiſcopus tenetur ꝓuidere ne in opprobriū cleri mendicare cogatur: licet facilius detur cõtra ordinantem abſentem ab initio ſine titulo. ¶ Secunda ſolu. qꝺ ordinatus nullo modo cauſat ius agendi ſuper dolo: qꝛ nõ deliquit, imo meretur faciendo ſe ordinari: ſed ſolus epiſcopus eſt ille, q deliquit, ⁊ in eius odium imponitur pena. lxxi. diſt. c. j. Ideo contra exceptionem doli datur replicatio doli, ſm Inn. Hec theorica licet poſſet ſaluari, tamen non omnino declarat. Ideo ſi vis ſcire an contra exceptionem doli detur replicatio doli: Conſidera an exceptioni doli detrahat replicatio, ⁊ datur: an non detrahat̃, nec coadiuuat intentionẽ: ⁊ nõ datur rationabile eſt, qꝛ exceptio ad actionẽ ſe habet, ſicut replicatio ad exceptionem. Replicatio ergo nõ tollit niſi detrahat, ſicut nec exceptio actionem. Et ſi vis videre quando doli exceptioni detrahat, dic quandoqȝ delicta cõmittuntur circa idem, ⁊ concernit ius agendi: ⁊ tunc inficitur ius agendi, ⁊ replicatio illud non coadiuuat: et hoc caſu ceſſat replicatio. Exemplum, ſi dolo vendidi tibi aream exuſtam, et tu dolo ſciens emiſti: tu emptoꝛ non poteris agere: ⁊ ſi agas, excipiam de dolo, ex tua replicatione de dolo non poterit reſurgere ius agendi ex dolo ceſſans: vt. l. domum. ff. de contrahen. empt. Quandoqȝ delicto circa idem ab vtraqȝ parte commiſſa reſpiciunt ius agendi, ⁊ excipiẽdi: quia vnus deliquit in iure agendi cauſando, alius in iure excipiendi originando: ⁊ idem: quia dato qꝺ ceſſet ius excipiendi, ius agẽdi in ſe deficiens repellitur propter dolū commiſſum in iure agẽdi originando: nec reſurgit propter defectum iuris excipiẽdi: ⁊ ſic replicatio non iuuat ius agendi, lꝫ inficiat ius excipiendi: ergo vt in §. Marcellus. dolo induxi te ad promittendum, dolo induxiſti me ad liberandū: ſi ago ex promiſſione, illa eſt infecta ex meo dolo: obſtat mihi exceptio doli: ſi replico de dolo cõmiſſo in liberatiõe, inficio ius excipiendi, ſed non inficio ius agendi, qꝺ alia ratione infectum remanet: ⁊ ſic non obſtat replicatio: vt ibi. Quãdoqȝ dolus circa idem committitur, ⁊ concernit ſolum ius excipiendi: ⁊ tūc dolus cū dolo cõpenſatur, ⁊ ius excipiendi infectum remanet: ⁊ remanet ſaluum ius agendi, quod non reſpicit dolus, vt hic. Si agit mulier ad reſtitutionem, non cauſat ius agendi ex dolo ſuo: ſed qꝛ ſpoliata excipit de adulterio, hic dol⁹ cauſat ius excipiendi: replicatur de adulterio: ⁊ ſic delicta hec concernūt iniuriam eiuſdẽ matrimonij, ⁊ vinculi: ⁊ ſic quo ad finem reſidet dolus, circa idẽ exceptio conquaſſatur, ⁊ remanet ius agendi ſaluum: vt hic. Quãdoqȝ delicta nõ reflectuntur circa idem, ſed circa diuerſa, lꝫ idem ſit delictum in genere: ⁊ tunc dicẽdū qꝺ regulariter contra exceptionē doli non obſtat replicatio doli: qꝛ communiter replicatio diuerſi delicti non infert exceptionem: cū delictū nõ repellat ab excipiendo. Hoc verum niſi exceptio aſſumat naturã exceptionis: quia tūc inficitur, ſicut actio. Quandoqȝ ex obiectione delicti. Exẽplū: ago contra te: tu opponis, quia ego ſum excõmunicatus: ego replico qꝺ tu etiã es excommunicatus. Iſta replicatio non repellit. de excep. cum inter. Ago contra te: tu opponis exceptionem ſpoliationis: replico, tu etiã me ſpoliaſti de alia re: hec replicatio nõ admittitur: vt no. de ordi. cogni. c. ſi. licet gl. ibi ſentiat contrarium ad ſi. Accuſo te qꝺ homicidium commiſiſti: excipis ꝙ ego ſum crimino ſus, quia ſimiliter homicida: replico qꝺ ⁊ tu homicida: non admittitur exceptio: quia circa idem non ſunt commiſſa delicta: ⁊ ſic nõ recompenſantur: ⁊ remanet ſaluū ius excipiẽdi. Fallit, vt dixi, quãdo exceptio aſſumit naturam actionis: ago, ⁊ peto beneficium: opponitur qꝺ ſum pluralis replico ꝙ opponentes ſunt plurales: certe hec replicatio admittitur: vt eſt caſus in. c. eccleſiaſtice. de exce. 21 Hec ſufficiant de primo puncto. ¶ † Ad ſecundū nūquid contra ius agendi detur exceptio delicti: aut opponitur de delicto circa eandem rem, ⁊ iuri agendi connexo: ⁊ obſtat: vt patet in omnibus exceptionibus doli. Quãdoqȝ opponit̃ de delicto erga diuerſa cõmiſſo, ⁊ nõ cõnexo iuri agẽdi: ⁊ tūc regulariter no obſtat exceptio, niſi in caſib⁹, in qbus dat exceptionẽ expreſſe: vñ naturalr non inficitur ius agẽdi, niſi ex accidẽti ius iudicat qꝺ inficit. Verbi gratia: Si ago de furto: tu excipis de homicidio: nõ obſtat exceptio. Fallit, vt dixi, quãdo ius aliter diſponit. Exẽplum ſecundū canones diſpoſitū eſt, crimĩnoſum repelli ab accuſando. iij. q. iiij. cõſanguineorū. ⁊ c. nulli. Si accuſo te: potes opponere me inhabilem, qꝛ deliqui, vel quia homicida, vel aliter. Sic eſt videre ſecundū leges in quibuſdam caſibus, in quibus exceptio criminum repellit quẽ ab accuſando, Exemplū: vſurarius agit ad repetẽdas vſuras: oppono qꝺ agens eſt vſurarius, ⁊ alteri vſuras non reſtituit: obſtat 22 exceptio: vt patet de vſuris. qꝛ fruſtra. ¶ † Ad tertiū, nunqd agẽti obſtet exceptio, vel excipienti replicatio, Tu cõmiſiſti in legẽ, cuius impetras auxiliū. Dicit Inn. ꝙ aut cõmiſit quis in legẽ circa idẽ: ⁊ obſtat exceptio, ⁊ replicatio, prout dixi. ſ. Aut circa diuerſa: ⁊ tunc per viã exceptionis bene admittitur exceptio, Tu cõmiſiſti in legem: ſed contra exceptionẽ, Tu cõmiſiſti in legem, non obſtat replicatio. Et tu cõmiſiſti in legem. Si ago cõtra te repetens vſuras: tu excipis qꝺ non ſolui vſuras: me repellis: nõ poſſum replicare, cū fruſtra excipis: qꝛ ⁊ tu nõ ſoluiſti: licet quidã contra, ⁊ male. Si ago cõtra te ex mutuo: tu excipis de Macedon. qꝛ es filiuſfami. replico qꝺ tu alteri mutuaſti: non admittitur replicatio, ⁊c.

1 ☞ Adulteria coniugum compenſatione tolluntur.
2 Copula poteſt recuſari, ⁊ ab altero coniugum denegari alteri propter adulterium.
3 Adulterium poteſt probari, ⁊ non eſt locus inficiationi in adulterio.
4 Compenſatio an habeat locum in adulterio occulto.
5 Vt delictorum admittatur compenſatio, debent eſſe paria.
6 Exceptio adulterij, que proponitur contra agẽtem ad thoꝛi ſeparationem, qualis eſt.
7 Exceptio adulterij an competat contra agentem ad thoꝛi ſeparationem poſt penitentiam.
8 Adultere vxori ſi maritus reddat debitū, vel ab ea exigat̃, an ſibi preiudicet vt reconciliata videatur vxoꝛ remiſſo delicto adulterij.
9 Reconciliata quando videatur vxoꝛ adultera, ſi maritus reddat debitum ſi i poſt adulterium.

1 Tua. † Adulteria cõiugū mutua cõpẽſatione tollantur. Cõis diuiſio. Scða ibi: ſup quo. ¶ De-
2 negare. † No. ob adulterium virū poſſe denegare copulã cõiugi. Ad hoc. xxxij. q. j. dixit dñs. de diuoꝛ. porro. ſm
3 Hoſt. ¶ Deprehẽſe. † No. ꝙ de adulterio dicitur cõſtare eo qꝺ mulier in adulterio eſt deprehẽſa. Et ſic habes vnū modū probandi. Et hoc caſu dicūt doc. teſtes nõ eſſe neceſſarios, niſi per quos pbetur deprehenſio: qꝛ nec inficiationi eſt locus. de coha. cle. ⁊ mul. c. ſi. de accu. euidẽtia. ſm Hoſt. vide qꝺ no. de iudi. at ſi clerici. ⁊ in. l. ca-
4 pite quinto. ff. de adul. ¶ Manifeſte. † No. ſecus ergo ſi occultū eſſet: ⁊ ſic de adulterio manifeſto ad occultū non obijcitur cõpenſatio. Et dicūt doc. ꝙ ſatis eſt manifeſtū, aut notoꝛiū, quantū ad ꝓpoſitū, ſi intra octo dies de illo fieri poſſit plena fides. de except. c. pia. de ſen. excõ. ſolet. li. vj. Vel intra duos mẽſes ſit cõpẽſatio debiti liqdi ad liquidū. Et dicit̃ liquidū, qꝺ intra duos mẽſes pbari põt. ff. depoſiti. l. bona fides. vel in eadẽ inſtãtia. ad hoc. ſ. c. pxi.
5 paria. ¶ † No. vt delictoꝛū admittatur cõpẽſatio, debẽt eſſe paria. Dicunt docto. ⁊ quo ad quãtitatẽ, ⁊ quo ad qualitatẽ: vt patet. ſ. ¶ Opp. de. c. proxi. ſ. eo. vbi exceptio adulterij nõ obſtat agẽti ad ſeparationẽ thoꝛi. Sol. Cõtrarium procedit qñ agens nõ cõmiſit poſtea adulteriū: hic qñ cõmiſit. Item ſecus, qñ non agitur ad ſeparationẽ thoꝛi, ſed agitur ad finẽ pene directe. iij. q. j. ⁊. ij. Simile de ordi. cogni. c. ſi. ad quod vide no. in. l. ij. §. ſi publico. ff. eodem tit.
6 ¶ † Quero qualis eſt hec exceptio adulterij, que proponit̃ contra agentẽ ad ſeparationẽ thoꝛi. Dic qꝺ eſt peremptoꝛia: ⁊ põt proponi ante lit. cõteſta. ⁊ poſt: qꝺ ex hoc ⁊ ſuperioꝛi. c. ſatis ptꝫ. Videtur etiã qꝺ ſit declinatoꝛia iudicij: vt accuſans ad thoꝛi ſeparationem non ſit audiendus: cum ⁊ ipſe adulteriū commiſit: arg. xxxij. q. vj. c. j. ad ſi. Vbi vero agitur ad penã infligendã, tunc agenti de adulterio non obſtat exceptio adulterij alterius, ſicut nec lenocinij: qꝛ peccatū vnius alterū a pena nõ releuat. ff. eo. tit. l. ij. §. ſi publico. ⁊ tūc nulla etiam exceptio proponitur contra accuſantẽ poſt lit. con-
7 teſta. ff. eo. tit. l. ſi maritus. §. preſcriptiones. ¶ † Quero an hec exceptio cõpetat contra agentẽ ad ſeparationem thoꝛi, etiã poſt penitentiã. Dic qꝺ ſic: vt no. de diuoꝛ. gaudemus. ad ſi. Sed ꝯtra denuntiationẽ ad penitentiam non admitteretur. ſ. de iureiurando.
8 quemadmodū. in ſi. ſm Hoſt. qui hoc no. ſ. c. proximo. ¶ † Quero an ſi maritus reddat debitū vxoꝛi adultere, vel ab ea exigatur, an ſibi preiudicet. Dicit Hoſti. qꝺ non, niſi demum lata ſententia diuoꝛtij ad eius inſtantiã. De hoc remittam ſuper glo. ¶ Venio ad gl. j. que in effectu tangit duo. Primum in princi. ⁊ in ſi. verſi. item vt dixi. Secundum in membro, vſqȝ ad illum verſi. circa primum. ¶ Pro introitu gl. oppo. a diuiſione. Aut decre. intelligit maritū

debitum

debitū denegasse.ex eo q2 lata est sententia diuortij: ꝛ nō procedit decre.q2 sic sentētia l ta diuortij nō debet extingui pretextu sequē tis delicti adulterij:nec eius effectus tolli, ex quo ab ea nō est appellatū.Nō enim delictū est de modis retractandi sniam,que trāsiuit in rem iudicatā. Aut maritus hic debitū negauit facto,nulla precedēte snia:ꝛ minus procedit: q2 authoritate propria non pōt denegando debitū sibi ius dicere.Nō enim debet tolli effectus matrimonij,nec vxor a se separari ppria authoritate,sed authoritate ecclesie:vt pꝫ de diuor.porro.¶ Glo.ponit duplicē intellectum. Unus est,qđ intelligatur decre.qñ fuit lata snia diuortij propter delictū mulieris,ꝛ postea vir cōmisit delictum adulterij.Secūdus intellectus est quod decre.intelligitur qñ fuit propria authoritate tantū denegata copula,ꝛ postea maritus adulteriū commisit.Ponendo primū intellectum obstat contrariū:propter qđ gl.reuocat in dubiū.Ad verificationem intellectus an lata sententia separationis thori ob adulteriū coniugis,ꝛ sic extincta seruitute mutui debiti,si postea vir committat adulteriū,tollantur vires sentētie, ꝛ resurgat seruitus mutui debiti.Et primo videt qđ sic,per hanc decre.Ad hoc.ꝭ.de iureiur.tua.de diuor.ex literis.probat qđ iniuria remissa renascitur ex delicto.xv.q.vij.c.j.de pen.dist.j.§.ex persona.probat,q2 ꝛ alias snia,a qua non est appellatū,reuocatur.de frigi.fraternitatis.de purg.vulg.c.ij.Et hec fuit opi.quorūdam. Jo.fuit in opi.contraria qđ ob delictū subsequēs viri non retractare:ur sentētia diuortij lata.Alleg.ff.de itine.actuqꝫ priua.l.nec enim.Secundo,q2 actio semel extincta,ꝛc.de conse.dist.iiij.queris. ff.de solu.l.qui res.§.aream.Itē nec pretextu noui augilij retractatur.ꝭ.de re iudi.inter monasteriū.probat,q2 ex quo per sniam seruitus est sublata,nō videtur fieri amplius iniuria thoro:ꝛ sic prima seruitus ob hoc resurgere nō debet.xxij.q.vij.quemadmodū. ¶ Ad iura opposita respondet,ꝛ ad hāc decre.qđ hic non erat lata snia:ideo propter sequens delictū bene resurgit ius petendi debitū.Ad alia iura respondit.Si queris an resurgat propter sequēs delictum ius priuatū extinctum ad petendū debitum:dic qđ non: quia ex quo snia illud extinguit,nec sentētia aliquo remedio est retractata,sed semper ista sententia obstat petenti.Si queris an iudex ex officio eos debeat restituere non obstante sententia:dic qđ sic:q2 hec sententia licet preiudicet partibus,nō preiudicat iudici,quin possit eos restituere,vbi non seruāt ambo castitatem,vt debent.Primam opi.tenet glo.dicens qđ sequens delictū mariti tollit effectum snie:cum ex quo non seruat castitatem,propter quā facta est separatio,delictū committendo,videtur tacite renūtiare sententie,cui renuntiare pōt.Et remittit de diuor.ex literis.Hāc vltimam opi.videntur tenere doc.qđ temperant verum,quando modo opponitur de delicto post sententiam cōmisso:de adulterio aūt viri cōmisso ante sententiam non potest agere.An aūt de illo possit excipere contra virū agentem ad reconciliationem ipsius: dicunt forte qđ non.Credo contrarium:q2 ob aliud agitur,quam primo.¶ No.hanc opi.qđ licet renuntiatione expressa nō possint partes a sententia recedere,possunt tamen recedere delinquendo, vbi ex delicto tacita resurgat renūtiatio.Ad obiecta responsio est facilis:ꝛ qđ dicitur,Actio semel extincta,ꝛc.verū est,nisi superueniat noua causa habilis ad resurgendū: vt hic.Uel hoc procedit, qñ habitus iuris est extinctus:secus si solū exercitium.Non enim tali sententia tollitur fundamentū matrimonij,a quo habitu surgit vinculū reddendi debitum : sed solū exercitium tollitur debiti reddendi:illud ergo nō surgit,sed solū tollit obiectum impediens exercitiū.Non obst.qđ hoc delictū non sit habile ad resurgendum primū ius,quasi per hoc non fiat iniuria primo thoro,ex quo separatum est:ꝛ sic non subest causa.Respondetur qđ subest vinculū, qđ vinculū iniuriatur ex adulterio.Itē subsunt reliquie precedentis thori.Et hec sufficiant de primo intellectu.¶ Uenio ad ꝯm, qđ hic maritus propria authoritate denegauerit debitū:tunc surgit scđa pars contrarij.Sunt opin.Una opi.Hug.qđ debitū non possit denegari propria authoritate,sed exigatur snia ecclesie:hec fulcitur per decre.predictā,porro.Scđo lite pen.ante sniam qđ priuari nō debet iure suo:vt lite pen.laudabilē.viij.q.iiij.nonne.cum simil.Tertio,q2 pena nō est nisi per iudicē inferenda.xxiij.q.ij.§.in hoc.Scđa opi.distinguēs,si crimē est occultū,procedit opi.Hug. vt propria authoritate nō possit denegare.Si crimen est publicū, ꝛ notoriū,si tunc vult tantū denegare:hoc pōt propria authoritate:vt hic.Si vult eam a se repellere,dic qđ non pōt propria authoritate:vt in.d.c.porro.Tertia opi.est,quā sequitur gl.qđ vbi crimen est occultū,procedit qđ est dictum.Si publicū,ꝛ notoriū,non solū possit debitū denegare,sed etiā possit a se repellere,ꝛ possit dotem lucrari,quā illa perdit ipso iure.Alleg.iura.ꝭ.de diuor.significasti.Hec opi.nō videtur vera per.c.precedēs,ꝛ.c.significasti.vbi cōtra mulierem agentem ad restitutionem datur exceptio adulterij manifesti:ꝛ sic sequitur qđ iuste potest ipsam spoliare:alias nō daretur exceptio.qđ procedit,ꝯm Inn.in notorio.Tamen Hosti. cōtra in.c.inquisitioni.ꝭ.de sen.excō.Dic,si pōt per se appellatio nem iuuare,procedit opi.Host.alias procedit opin.Inno.¶ Credo qđ vir possit denegare debitum:q2 priuatio possessionis,vbi sentētia est lata,vel habetur pro lata,vt in notorio,consistit in quid nō dari:ꝛ sic possit ppria authoritate possessionē denegare is,p quo lata est sententia:vt patet ex his,que habentur de cōcess.preben.cū nostris.per Inn.Sed vbi priuatio consistit non per quid denegari,sed in priuando iam ad personam applicatam,nō potest negari:sed in priuando possessionem iam ad personam applicatam,nō pōt etiam is,pro quo lata est sententia,sua authoritate illū,cui cō petit,potest seruare:ꝛ sic nō credo qđ vxorē possit a se repellere:vt

9 est casus clarus in.d.c.porro.†Ex his surgit dubiū,an si maritus reddat debitum post adulteriū,per hoc perdat potestatem accusandi ad separationem thori.Dicit gl.qđ si reddat ad mandatum ecclesie,q2 coacte facit,non perdit.Si autem reddit non ad mandatum ecclesie,sed voluntarie,Aut reddit post sententiā:ꝛ tūc ꝯm gl.aut est publicum,ꝛ notorium,ꝛ sibi preiudicat:ꝛ hoc habet locū quādocunqꝫ siue ante sentētiam,siue post.Aut est occultum:ꝛ tunc sibi non preiudicat:ꝛ secundū omnes perdit ius petendi debitum: vt no.gl.hic,ꝛ digi super tex.post Host.Si autem reddit debitum ante sententiā diuortij,Host.tenet qđ non,super tex.ꝛ remittit ad decre.literas.de resti.spo.vt lite pen.venerabilem.ad summam.de biga.§.quare bigamus.sub.§.si.ver.ix.Dicit tamen Jo.an.quod quidā dominus Altigradus episcopus Uicentinus in sua disputatione tenuit qđ licet reddere debitum non preiudicet viro,preiudicat tamen illud exigere,ꝛ nō solum ipsi agenti,sed etiam excipiēti.de conuer.coniu.c.fi.de sen.excō.inquisitioni.¶ Credo qđ si crimē est occultum,non videtur ecclesia per hoc reconciliare:quia ad hoc non est suspensum ius debiti:ideo nō obuiat iuri petendi directo, qđ nondum est in esse:secus si iam est publicum,ꝛ notorium.Simile quod no.de re iudi.inter monasterium.c.ad consultationem.vbi intra tempus appellandi litigans non renuntiat appellationi:cū adhuc litiget ex necessitate precedentis iudicis nondum suspensi: secus si sit appellatum:vt ibidem no.Uel forte idem quādo occultum:quia licet non sit suspensum ius petendi,ꝛ soluendi debitum quo ad alios,suspensum est tamen quo ad cōiuges,ꝛ quo ad se,vt vir non debeat reddere debitum:ꝛ pro tanto reddēdo approbat:ꝛ sic postea non potest ipsam accusare ꝛ hoc verius puto.Pōt dici qđ quando adulterium est occultum,qđ aut maritus est certus de adulterio vxoris:ꝛ non debet exigere,nec reddere:alias sibi preiudicat.Quandoqꝫ non est certus omnino:ꝛ tunc aut habiles habet presumptiones,propter quas iuste monetur ad credendum,ꝛ non exigere,reddere tamē tenetur.Aut non habet probabiles presumptiones:ꝛ tunc nec exigendo,nec reddēdo sibi preiudicat:vt.ꝭ.probantur hec in.c.inquisitioni.ꝭ.de sen.excom.Tamen doc.videntur velle qđ vbi est occultum,non sibi preiudicet:vt hic,ꝛ in predicto c.inquisitioni.Et dispositio.c.inquisitioni.procedit,quando commiscendo quis incurrit mortale,ꝛc.

¶ De raptoribus,incendiarijs,ꝛ violatoribus ecclesiarum. Rubrica.

1 ☞ Rapina partim se habet ad mechiam,ꝛ partim ad furtum.

¶ Continuatur hec rubrica ad precedentē ista forma.Inter precepta diuina inter cetera scriptū est:Nō occides:Nō mechaberis: Non furtū facies.in tit.precedenti visum est de mechia:ꝛ visum est de homicidio propter preceptū : Non occides.Uidendum erat de

1 alio precepto,scꝫ non furtū facies.†Sed q2 rapina partim se habet ad mechiā,scilicet qñ mulier rapitur ad stuprū.ꝭ.eo.in archiepiscopatu.ꝛ partim ad furtum,qñ alie res rapiuntur:ideo hec rubrica ponitur inter rubricā,ꝛ titulū de furtis.Uerum,q2 incēdia, ꝛ violatores ecclesiarū committuntur,alias conuincuntur,cōiter in talibus rapinis:ideo subiūgit de eis.Materia habet.xxxv.q. j.c.j.ꝛ.ij.ꝛ per totū.ꝛ.xxvij.q.j.si quis rapuerit.ij.q.ij.desponsatas. ꝛ.c.seq.De incendiarijs habetur.xxiij.q.vltima.si quis.ꝛ.c.pessimam.xij.q.ij.cum deuotissimam.De violatoribus ecclesiarum habetur.xj.q.iij.canonizata.xvij.q.iiij.per totum.

1 ☞ Raptor punitur ab illo episcopo,in cuius diocesi rapinam commisit.
2 Delicti ratione quis subijcitur iurisdictioni iudicis,in cuius loco deliquit.10.
3 Judex ecclesiasticus habet immediate iurisdictionem in laicum propter quodlibet delictum manifestum.
4 Delicti iudex habet cognitionem,ꝛ executionem pene in delinquē tem,quatenus reperitur delinquens in limitibus sui territorij.
5 Sententia quelibet persone afflictiua extendit effectum suum extra limites territorij sententiantis.
6 Delinquens a iudice domicilij est remittendus vt satisfaciat ad locum delicti.10.

7 Statuto si caueatur q rapina facta in confinibus duorum locorum debeat equaliter emendari per loca proxima, & si sint inequalia, reducantur ad equalitatem.
8 Delicto commisso iuxta finem diuersarum dioce. & dubitatur in cuius territorio fuerit commissum, quis tunc puniet.
9 Furtum factum in vna ciuitate, si fur portarit ad aliam ciuitatẽ, & ibi contrectat, an possit ibi puniri.
10 Iudex requisitus an debeat remittere delinquentem ad iudicem domicilij, vel econtra.
11 Delinquens superior in limitib⁹ territorij inferioris an possit puniri ab inferiore.

1 DE illis. † Punit raptor ab illo episcopo, in cui⁹ diocesi rapinã cõmisit. h. d. Primo: & iudex domicilij illi suffraget. Hoc secundo. Et sunt duo dicta, que p se patẽt. Vos debetis scire qđ Jo. Cal. cõmentauit hoc capitulũ, & reducit hic materiã. c. fi. s. de foro cõpet. quã ibi expediui. Reducit etiam alias materias alibi positas: trãsibo eã
2 cõmuni lectu. ¶ † No. primo qđ rõne delicti quis subijcit iurisdictioni iudicis, in cuius loco delinquit. Ad hoc de fo. cõpe. cũ contingat. & c. fi. ¶ † Secundo no. qđ de quolibet manifesto delicto, ex
3 quo proximus damnificatur, ratiõe peccati in quẽlibet etiã laicũ
4 ecclesia, etiã immediate iurisdictionẽ habet. ¶ † Tertio no. q iudex delicti habet cognitionem, & executionẽ pene in delinquẽtem, quatenus reperit delinquens in limitibus sui territorij: extra territorium suum punire non põt. Ad hoc cle. pastoralis. cum ibi no. de re iud. & quod no. de fo. compe. Romana. §. ꝯtrahentes. lib. vi. &
5 ibi dixi. s. de fo. compe. c. fi. ¶ † Quarto not. qđ quelibet sententia p̃sone afflictiua extendit effectum suũ extra limites territorij sententiantis, dum tamen apprehenderit eum inter limites senten-
6 tiantis. ¶ † No. quod delinquens a iudice domicilij remittendus est vt satisfaciat ad locum delicti: et quod iudex domicilij tenetur
7 facere obseruari sententias latas per iudicem delicti. ¶ † Venio ad dicta docto. super text. Doctores hic tangunt vnum dubium. Statuto ciuitatis alicuius cauetur quod si rapina fuerit facta in confinibus duorum locorum, debeat equaliter emendari per loca proxima: & si sunt inequalia, reducantur ad equalitatem. Modo si contingat fieri in confinibus delictum, dubitant docto. qualiter fiat diuisio. Guil. eod. titu. §. j. versicu. sed pone. dicit quod diuisio fiet pro modo facultatis. Allegat. l. cum possessor. ff. de censib. C. de naufra. l. fi. lib. xi. & de incend. rui. & nau. l. Pedius. Et ita etiam recitat Joan. Andre. ibidem Dyn. tenuisse in. l. ne quid. ff. eod. titu. & in. l. j. ff. quando ex facto tuto. & dicit Dy. quod isto casu non poterit probari dãnum. vel interesse per iuramentum. sicut fieret cõtra raptorem Probat p. l. si quando. C. vnde vi. & c. fi. s. de his que
8 vi, me. ca. fi. Idem sequitur Bar. in dicta. l. ne quid. † Ponũt etiã ibi questionem de delicto commisso iuxta finem diuersarum dio. & dubitat an sit commissum in territorio vnius ciuitatis, vel alteri⁹ quis tunc habeat potestatem puniendi Et ibi recitat qđ ꝯsuluit, & disputauit Dy. q tenuit idem in. l. fine. ff. de lib. agno. & per. l. iurisperitus. ff. de excu. tu. qđ vterq; poterit agere iudex, & inquirere Et idem Gui. de Suza vt no. in Spe. de cõpe. iud. adi. §. j. versi. sed pone. vbi Jo. An. in addi. dicit qđ cum absurdum sit eos trahi ad diuersos iudices: & etiam qđ de eodem delicto, &c. cautum esset q iudices inter se conuenirent. de rescri. pastoralis. & vbi conuenire nõ possent recurrendũ est ad iudiciũ sorti: & si sic nõ ꝯcordarent, superior esset audiẽdus Hoc dicit, quando iudices sunt pares: sʒ q͛ dispares, vt quia vnus p̃ses, alter inferior: preferẽ superior in cogno-
9 scendo. de preben. si a sede. lib. vi. † Quid si quis furtum hic fecit, & portat ad aliã ciuitatem, & ibi contrectat, an possit puniri ibi. Opiniones sunt inter Legistas. Bar. tenet q in vtroq; potest puniri: vt in. l. si dominium. ff. de fur. Ratio, quia in vtroq; loco ꝯtrectando leditur Respublica: ideo oritur nouum ius agẽdi. Omnes moderni tenent contrariũ qđ solum in primo loco debet puniri. Reperio qđ quidam Franciscus de Aretio tenuit opi. Bar. & dicit q est casus in. l. inficiando. §. infans. ff. de furtis. Hoc relinquẽdũ est
10 Legistis. ¶ † Venio ad gl. oppo. pro intellectu gl. qđ non possint damnari, vbicunq; delinquunt: quia quis damnari non põt nisi a suo iudice. de iud. at si clerici. C. si a non compe. iud. per totum. Solu. Iudex cõpetẽs est iudex delicti: quia ratione delicti sortitur forum delinquens. de foro compe. c. fi. & in authen. qua in ꝓuincia. C. vbi de cri. agi opor. Alij, vt Inn. dicũt q hic erat vagabũdus, vñ vbiq; potest puniri Qđ est falsum: quia hic habebat domicilium, vt hic patet ex textu. Sed an sit competens iudex quo ad puniendum, & exequendum. Quidam dicunt quod est competens iudex delicti quo ad hoc, vt ibi possit ꝯueniri: & causa tamẽ est terminanda corã iudice domicilij. ff. de custo. reo. l. militibus. nisi velit remittere ad illum, in cuius territorio deliquit. Alij, qđ iudex delicti est iudex cõpetẽs in potẽtia condẽnandi, sed nõ exequendi. de foro cõpetenti. postulasti. Alij distinguunt, si crimen est graue, cognoscit tantum iudex delicti, & remissio delinquentis est ad eum facienda. Si crimen est leue, iudex est iudex delicti, & iudex domicilij: et quilibet potest cognoscere, & punire. alleg. ff. de re milita. l. desertorem. Veritas est, delinquens potest conueniri, & puniri in loco delicti, si ibi inueniatur, quandocunq; sit delictum. Item potest conueniri, & puniri coram iudice domicilij: eo tamen ab vno sufficienter punito, ab altero non potest iterato puniri. Tamẽ si delictum est leue, iudex domicilij non tenetur remittere delinquentem ad locum delicti. Si est graue, debet ipsum mittere ad locũ delicti: non tamen compellitur. Ad hoc quod no. in cle. pastoralis. de re iudi. in glo. sed nunquid. & no. Cy. in authen. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. Si tamen a iudice delicti est aliqua pena ligatus, vt absoluatur, & satisfaciat: & est ad ipsum remittendus: vt hic est casus. Predicta vera, secundum docto. vbi agitur de pena temporali: sed vbi agitur de spirituali, an debeat confiteri in loco delicti vel eius, in cuius territorio deliquit, habetur. xvj. q. j. c. j. & ibi Jo. an. temperat hoc verum quo ad penã temporalem: quo ad penitentiam tamen spiritualem non sit de iurisdictione iudicis delicti. qđ temperat ibi Archi. nisi traxerit moram per decẽ annos. Credo idem, si habet ibi domicilium. Idem forte posset dici in casu, quo pro delicto veniret damnandus ad mortem: q͛ tunc ratione necessitatis iudex delicti esset competens iudex. arg. eorum, que no. in. c. pastoralis. s. de offi. ordi. habes glo. vsq; ad versic. ab hac tamen.
11 ¶ † Querit ibi glo. an superior delinquens in limitibus territorij inferioris puniatur ab inferiore. Dicit gl. si crimen est tale, per qđ inducitur pena depositionis, superior nõ punitur ab inferiore, licet in eius territorio deliquerit. Si nõ inducit depositionẽ: tunc si est inferior, & subiectus, iudex delicti nõ iudicat superiorẽ suũ: vnde ep̃s non iudicat suum metropolitanum. Si vero est ei par, vel inferior iudex delicti, non tamen est subiectus delinquẽti, tunc eũ iudicat, sm̃ Hug. Et dat simile in Ambrosio, qui excõicauit Imperatorem. Idẽ tenet Inn. in. c. cum inferior. de ma. & obe. & ibi dicit plus, qđ episcopus subiectus archiepiscopo nõ põt punire archiepiscopũ delinquentem in episcopatu ipsius, quẽ habet ex dispensatione. Ita dicit ibi Jan. & vide Jo. xcij. dist. si qui. Predicta fateri videntur doc. Sed an archiepiscopus, vel episcopus proferens canonẽ ligetur illo canone cõtra veniendo: sunt opi. Host. tenet qđ nõ. Jo. an. disputauit in Mercuria. que est de re. iuris. qđ cui licet. & ibi sequitur Hosti. & tangitur hoc de consti. c. ij. li. vj. Et ibi tenet contrariũ in vtroq; predictorũ. Nam aliud est, episcopũ ligari suo canone: & hoc non põt. Aliud ligari sentẽtia iuris, quãquam causata a sua sententia: & hoc potest, &c. Anto. de Butri.

1 ☞ Raptor, vel ecclesie violator manifestus, si restituat, vel de restituendo caueat in vita, vel in morte, ad penitentiam & sepulturam admittitur.
2 Sepultura ecclesiastica priuatur decedẽs in crimine rapture sine penitentia. 6.
3 Penitentia quando sit deneganda peccatori confitenti. 7.
4 Peccatum non remittitur nisi restituatur ablatum.
5 Sepulture peccatoris manifesti, & qui neglexit satisfactionem in vita, si intersint clerici, qua pena puniantur.
7 Absolutio peccati an possit denegari in mortis articulo confitenti, qui in vita neglexit satisfacere.
8 Sepultura ecclesiastica an sit deneganda eis, qui in morte penitent & tamen satisfacere nequeunt.

1 SUper eo. † Manifest⁹ raptor, vel ecclesie violator, si restituat, vel de restituendo caueat in vita, vel in morte, ad penitentiã, & sepulturã admittit. Si vero in vita cauere nõ vult, cũ possit, & in morte nõ possit, clerici illius sepulture interesse nõ debent: & clericis transgressoribus penã imponit. h. d. Et sunt quatuor partes, que patẽt in litera. Quia primo ponit dictũ cum exceptione nõ cauente in raptore in vita & in morte. Scdo, in cõtumace in cauẽdo in vita, sed nõ cauente in morte. Tertio, in cõtumace in cauẽdo in vita, & cauere nõ valente in morte. Scda ibi. Si vero. Tertia ibi:
2 sin aũt. Quarta ibi: q si. ¶ † No. j. q decedens in crimine rapture sine penitẽtia & satisfactione, vel securitate de satisfaciẽdo, priua-
3 tur ecclesiastica sepultura. ¶ † Scdo no. q nõ satisfacienti de damno rapture, vel securitatem non prestanti, in horrorẽ delicti de-
4 negatur non solum illius peccati, sed & aliorũ penitẽtia. ¶ † Tertio no. circa crimen rapture tres casus: q͛ quãdoq; raptor durat in contumacia satisfaciẽdi vsq; ad mortẽ: & penitẽtia sibi denegat. Quãdoq; in vita perseuerat in cõtumacia, in articulo aũt mortis paratus est satisfacere, sed non põt satisfacere, vel cauere: & tũc denegatur ei penitẽtia, nec corpus Christi, nec sepultura: penitentia tamen non est ex toto infructuosa ei quantum ad penam tẽporalem purgatorij: clerici nõ debent interesse sepulture, nec eleemosy-
nas

nas ab eo recipere. Et ex isto no. intellectũ regule, Nõ dimittitur peccatũ, nisi restituat ablatũ. qꝛ vel nõ restituit, qꝛ nõ vult: ꝛ tũc procedit regula: qꝛ tũc nullo modo peccatũ dimittitur. Uel non restituit, qꝛ nõ potest: ꝛ sic eius cessante culpa peccatum remittitur: vt hic a contrario. Si autẽ fuit in culpa in non restituendo in vita, ꝛ in morte: ꝛ tunc non põt: dumtamen conteratur, remittitur peccatum quo ad penam eternam, non quantũ ad penam temporalem purgatorij. ¶ † Nota penam clericorum interessentium sepulture, vel eleemosynas recipientium, vel participantium in crimine: pena autẽ est expressa in tex. ¶ † Opp. de. c. in literis. j. co. vbi sine cautione admittuntur ad sepulturam, dũtamen peniteant. Solu. Ibi quãdo delictum est occultũ: hic quando manifestũ. ¶ Quero que sit pena qꝺ irrecuperabiliter imponatur pena. Dicũt docto. qꝺ effectus est talium verborũ positorum in canone, vel in iure, qꝺ non poterunt reintegrari, nisi a solo papa ad beneficium, vel ordines: vnde tũc requiritur dispẽsatio pape, ꝛ inferioribus videt interdicta. ¶ Quero quis sit effectus qꝺ irrecuperabiliter deponatur: Dic qꝺ effectus est, qꝛ ordinarius, qui illos deposuit, eos non restituet sine pape licẽtia. Ad hoc de hereti. excõicamus. el. i. §. fane. ¶ Uenio ad gl. Glo. prima est literalis. ¶ † Glo. ij. super verbo, denegetur. oppo. ꝛ videtur qꝺ etiã non penitenti de peccato rapture, in alijs non sit penitẽtia deneganda. de pe. qꝺ quedã. de pe. dist. iij. c. vlti. ꝛ penul. Sol. Quidam dicunt qꝺ hoc fuit statutũ ad terrorẽ, vt denegetur penitẽtia de omnibus, nisi de illo satisfaciat: qꝛ talis penitentia non est fructuosa. Alij dicunt qꝺ hoc amplectitur gl. qꝺ hic totaliter non denegabitur penitentia: ꝛ sic audietur super alijs criminibus: sed tamẽ denegabitur super illo crimine rapture, de quo non satisfecit: ꝛ dato qꝺ talis penitentia nõ sit fructuosa quo ad vitã eternam, valebit tñ quo ad minus supplicium subeundum. de pe. dist. iij. §. vlti. c. vlti. Quidam extra tenent primã: qꝛ ex quo distulit satisfacere, presumitur impenitẽs. Abb. dicit qꝺ si crimen est manifestũ, denegatur penitentia in alijs. Secus si crimina sunt occulta. Tutius est tamẽ qꝺ super alijs audiatur. Hosti. dicit melius ꝙ speciale propter criminis enormitatẽ, ꝛ detestationem, vt nec in morte, nec in vita ad penitentiam audiatur solennem: alias regulariter procedit qꝺ est dictum. Que autẽ dicatur penitentia solennis, no. Hosti. in Summa, de pe. §. vtrum. ver. his prelibatis. ¶ Opp. glo. iij. qꝺ tex. contradicat in ver. qui autem. qꝛ dicit penitentiam denegari: ꝛ tamẽ dicit ei dari viaticũ: qꝺ non datur nisi penitẽti. de pen. ꝛ remis. omnis. Sol. Duplex est penitentia. Una solennis respectu pene temporalis, que imponit in purgatorio pro satisfactione peccati: ꝛ ad hanc non admittitur ex impenitentia, ex quo satisfacere potuit in vita: ꝛ talis penitentia modicũ prodesset, nisi satisfecerit. Quedã est penitentia respectu pene eterne: ꝛ quilibet contritus non valens satisfacere hac penitentia liberatur a pena eterna: ꝛ ad hanc admittitur, licet nõ satisfecerit, ex quo nõ potest: non tamen liberatur a pena temporali purgatorij, ꝛ purgationis propter non satisfactionem. Signa gl. ¶ † Quero cum gl. an etiam eis, qui penitent in morte, ꝛ non possunt satisfacere, denegetur ecclesiastica sepultura: Dic qꝺ sic: ꝛ sic refertur ad proxima. Sed an denegetur eis cemeterium. Dicit gl. qꝺ nõ: sed non solũ clerici nõ debent interesse: ꝛ hoc potius ad terrorem aliorũ, vt ꝛ alij, cum possint, satisfaciãt timore huius pene: sed eis nõ nocet: argu. s. de tornea. c. j. Et sic patet qꝺ quãdoqꝫ denegatur vni qꝺ est minus, ꝛ cõceditur alteri qꝺ est plus. Hec opi. placet Gofre. quicqd dixerint quidã, qui dicũt qꝺ intelligitur hec pars de his, qui possunt, vel presumuntur satisfacere posse, vt eis denegetur sepultura: sed qꝛ de ipsorum facultatibus dubitat, viaticum non denegatur: nec penitentia, id est, peccatorũ remissio: sed denegatur solennis reconciliatio ad heredũ verecundiam, qui cũ viderint illum sepeliri debere in campis, studebunt satisfacere rubore suffusi. Sed veritas est, vt dicit Jo. an. qꝺ huic nõ denegatur terra cemeteriata, sed clericorum presentia, vt sequitur.

1. Nauigantium res si quis rapuerit, excommunicatus est. 5.
2. Mercatores, ꝛ naute videntur tanquam persone miserabiles esse sub ecclesie protectione.
3. Rapientes res de naufragio qua pena puniantur.
4. Piratas spoliantes an videantur excommunicati a iure, vbi excommunicantur illi, qui nauigantes spoliant.
6. Excommunicati an sint ipso iure, qui nauigantium res detinent, ꝛ abstrahunt, seu rapiunt.
7. Furtum committens in rebus nauigantium tenetur ad quadruplum.
8. Moneri an prius debeant, qui vim inferunt in rebus nauigantium, antequam excommunicentur.

1 **Excommunicationi.** † Primo excõicari iubet eos, qui capiunt, vel spoliant fideles ex honesta cã nauigantes. Scdo excõicat naufragos spoliãtes, nisi ablata restituant. Secunda pars ibi: illi etiam. ¶ † Not. j. ꝙ mercatores, ꝛ naute videntur, tanqnã miserabiles persone, esse ecclesie subiecti, ꝛ sub protectione ecclesie. Ad idem de treug. ꝛ pa. c. ij. ꝛ vide Inno. qui hoc dicit de offi. deleg. significantibus. ¶ Secundo no. qꝺ in quemlibet laicum ecclesia habet iurisdictionem inquantum delictum manifestum committit, ex quo proximus ledatur: ꝛ per satisfactionẽ talis peccati immediate potest ecclesia adiri indistincte. ¶ † Ultimo not. in tex. penas expressas capientium, vel derobantium nautas, vel rapientiũ res de naufragio. ¶ † Quero ad declarationem litere quid si nõ ex honesta causa nauigant, sed sunt pirate, an gaudeant priuilegio decre. Docto. dicunt qꝺ non, a contrario litere. ¶ † Secundo quero an hec decre. locum habeat siue quis nauiget per mare, siue per alia loca. Quidam, vt Hosti. voluit restringere solum ad maritimos: qꝛ sepius ibi contingit: ꝛ ideo fuit exaggeranda pena: quia nimis frequentat: arg. l. aut facta. ff. de penis. Docto. contra quo ad primam partem: vnde quo ad secũdam partem procedit opi. Hosti. quia indistincte loquitur decre. ꝛ sic est intelligenda. Et dicit Joan. an. qꝺ ter in anno ab ore pape excommunicantur tales pirate. ¶ † Quero an ista pena sit late sententie, an ferende. Quidam tenent vnum: quidã aliud. Tene cum Jo. an. qꝺ in prima parte est canon ferende sententie: in secunda late sententie, ita tamen qꝺ precedat monitio: vt dicit glo. Et hic no. ꝙ per hec verba Noueris te excommunicationi subiacere: fertur excommunicationis sententia. Et hoc notabile omissum fuit in tex. ꝛ facit ad not. de app. preterea. ¶ † Ueniamus ad gl. ꝛc. Glo. pen. quia alie literales, oppo. qꝺ alia pena imponatur, scilicet vt intra annum teneatur ad quadruplum. ff. de incen. rui. ꝛ naufra. l. j. Sol. Puniũtur hac pena, ꝛ illa. Item fiscus in calamitate alterius non potest sibi vendicare aliquid de naufragio. C. de naufra. lib. xj. Communiter tamen damnum nauis resarcietur. C. de incen. rui. ꝛ nau. l. ratio. ¶ † Ultima gl. querit an debeat precedere monitio. Glo. qꝺ sic, vel saltem mora: quia hic loquitur in pena facti negatiui. Secus si facti affirmatiui: vt no. Inn. de preben. c. extirpande. Et no. qꝺ sufficit mora, que datur eo qꝺ potuerunt, ꝛ non fecerunt, ꝛc.

Antonius de Butrio.

1. Ex delegatione principis de raptu, ꝛ alijs criminibus preter penam sanguinis possunt episcopi iudicare.
2. Judex ecclesiasticus non habet iurisdictionem contra infidelem delinquentem in Christianum. 7.
3. Delegari potest causa criminalis secundum ius cause, quando ex ea pena pecuniaria venit imponenda.
4. Penam flagellationis potest imponere iudex ecclesiasticus, sed non penam sanguinis, vel mortis, aut membrorũ detruncationis.
5. Irregularitas contrahitur per membrorum debilitationem.
6. Delegari possunt iure canonico cause meri imperij.
8. Excessus grauis quando dicatur.
9. Pena a iure statuta potest commutari a iudice.
10. Jurisdictionem temporalem si episcopus habeat in loco delicti, ꝛ ibi sunt delinquentes, quibus pena sanguinis venit imponenda, an possit vel debeat alijs delegare.

1 **In archiepiscopatu.** † Ex delegatione principis de raptu, ꝛ alijs criminib9, preter penã sanguinis possunt epi iudicare. h. d. Cõis diuisio. Secunda ibi: consultationi. que distinguit, ꝛ secundum membrum prosequitur ibi: si vero. ¶ † No. j. arg. qꝺ ecclesia non habet iurisdictionem contra infideles delinquentes contra Christianos, nisi a iudice temporali delegetur. Et sic videtur qꝺ quo ad penas temporales infideles non sunt subiecti ecclesie, sed iudici tẽporali. Dic tamen vt dicam. j. ¶ † No. ij. qꝺ causa criminalis, saltem secũdum ius canonicum, delegabilis est, quãdo ex ea pena pecuniaria venit imponẽda, vel pena afflictiua persone, que nõ transeat in vindictã sanguinis. ¶ † No. qꝺ ecclesia põt imponere penam flagellationis, ꝛ non habet penam sanguinis, nec penã mortis, nec detruncationis mẽbrorum. ¶ † Et no. arg. qꝺ irregularitas pariter cõtrahitur, siue quẽ quis occidat, siue membris debilitet. vide de homici. c. ij. li. vj. ¶ † No. qꝺ de iure canonico cause meri imperij delegãtur. Et que dicant cause meri imperij, ꝛ que misti, ꝛ que simplicis iurisdictionis: dic vt. s. de of. ord. c. qꝺ sedes. vbi ego post Pe. de Anch. dixi. ¶ † Uenio ad declarationem decre. ꝛ oppo. qꝺ sine regis commissione punire possit: qꝛ hic dicit, in iurisdictione tua existentes. Ex quo ergo delinquunt, sunt de eius iurisdictione, ꝛ gerit vices principis. qui si. sine legit. c. per venerabilem. ꝛ de app. si duobus. Sol. Dicit qꝺ erãt sub iurisdictione spirituali, non tpali: alias hoc potuissent sine cõmissione. Puto ad puniendũ tales posset tunc episcopus cõpellere secularem Potestatẽ ecclesiastica censura. de iudi. postulasti. secundum Host. Uel sunt tempore delegationis iam facte, sed ante non. Uel delictũ fuit commissum in prouincia: ꝛ iste

7 Statuto si caueatur q rapina facta in confinibus duorum locorum debeat equaliter emendari per loca proxima, et si sint inequalia, reducantur ad equalitatem.
8 Delicto commisso iuxta finem diuersarum dioce. et dubitatur in cuius territorio fuerit commissum, quis tunc puniet.
9 Furtum factum in vna ciuitate, si fur portarit ad aliam ciuitatem, et ibi contrectat, an possit ibi puniri.
10 Iudex requisitus an debeat remittere delinquentem ad iudicem domicilij, vel econtra.
11 Delinquens superior in limitibus territorij inferioris an possit puniri ab inferiore.

1 De illis. † Punitur raptor ab illo episcopo, in cuius dioecesi rapinam cõmisit. h. d. Primo: et iudex domicilij illi suffragetur. Hoc secundo. Et sunt duo dicta, que per se patent. Vos debetis scire qd Io. Cal. cõmentauit hoc capitulũ, et reducit hic materiã. c. fi. de foro cõpet. quã ibi expediuit. Reducit etiam alias materias alibi positas: trãsibo cũ
2 cõmuni lectu. ¶ † No. primo qd rõne delicti quis subijcitur iurisdictioni iudicis, in cuius loco delinquit. Ad hoc de fo. cõpe. cũ con-
3 tingat. et c. fi. ¶ † Secundo no. qd de quolibet manifesto delicto, ex quo proximus damnificatur, ratiõe peccati in quẽlibet etiã laicũ
4 ecclesia, etiã immediate iurisdictionẽ habet. ¶ † Tertio no. q iudex delicti habet cognitionem, et executionẽ pene in delinquẽtem, quatenus reperitur delinquens in limitibus sui territorij: extra territorium suum punire non pôt. Ad hoc cle. pastoralis. cum ibi no. de re iud. et quod no. de fo. compe. Romana. §. cõtrahentes. lib. vi. et
5 ibi dixi. §. de fo. compe. c. fi. ¶ † Quarto not. qd quelibet sententia psone afflictiua extendit effectum suũ extra limites territorij sententiantis, dum tamen apprehenderit eum inter limites senten-
6 tiantis. ¶ † No. quod delinquens a iudice domicilij remittendus est vt satisfaciat ad locum delicti: et quod iudex domicilij tenetur
7 facere obseruari sententias latas per iudicem delicti. ¶ † Venio ad dicta docto. super text. Doctores hic tangunt vnum dubium. Statuto ciuitatis alicuius cauetur quod si rapina fuerit facta in confinibus duorum locorum, debeat equaliter emendari per loca proxima: et si sunt inequalia, reducantur ad equalitatem. Modo si contingat fieri in confinibus delictum, dubitant docto. qualiter fiat diuisio. Guil. eod. titu. §. i. versicu. sed pone. dicit quod diuisio fiet pro modo facultatis. Allegat. l. cum possessor. ff. de censi. C. de naufra. l. fi. lib. xi. et de incend. rui. et nau. l. Pedius. Et ita etiam recitat Ioan. Andre. ibidem Dyn. tenuisse in. l. ne quid. ff. eod. titu. et in. l. j. ff. quando ex facto tuto. et dicit Dy. quod isto casu non poterit probari dãnum, vel interesse per iuramentum. sicut fieret cõtra raptorem. Probatur p. l. si quando. C. vnde vi. et c. fi. §. de his que
8 vi, me. ca. fi. Idem sequitur Bar. in dicta. l. ne quid. † Ponũt etiã ibi questionem de delicto commisso iuxta finem diuersarum dio. et dubitatur an sit commissum in territorio vnius ciuitatis, vel alterius quis tunc habeat potestatem puniendi. Et ibi recitat qd cõsuluit, et disputauit Dy. q tenuit idem in. l. fine. ff. de lib. agno. et per. l. iurisperitus. ff. de excu. tu. qd vterq potest agere iudex, et inquirere. Et idem Gui. de Suza vt no. in Spe. de cõpe. iud. adi. §. i. versi. sed pone. vbi Io. An. in addi. dicit qd cum absurdum sit eos trahi ad diuersos iudices: et etiam qd de eodem delicto, et c. cautum esset q iudices inter se conuenirent. de rescri. pastoralis. et vbi conuenire nõ possent recurrendũ est ad iudiciũ sortis: et si sic nõ cõcordarent, superior esset audiẽdus. Hoc dicit, quando iudices sunt pares: sed qr dispares, vt quia vnus pses, alter inferior: preferitur superior in cogno-
9 scendo. de preben. si a sede. lib. vi. † Quid si quis furtum hic fecit, et portat ad aliã ciuitatem, et ibi contrectat, an possit puniri ibi. Opiniones sunt inter Legistas. Bar. tenet q in vtroq potest puniri: vt in. l. si dominium. ff. de fur. Ratio, quia in vtroq loco cõtrectando leditur, Respublica: ideo oritur nouum ius agẽdi. Omnes moderni tenent contrariũ qd solum in primo loco debet puniri. Reperio qd quidam Franciscus de Aretio tenuit opi. Bar. et dicit q est casus in. l. inficiando. §. infans. ff. de furtis. Hoc relinquẽdũ est
10 Legistis. ¶ † Venio ad gl. oppo. pro intellectu gl. qd non possint damnari, vbicunq delinquunt: quia quis damnari non pôt nisi a suo iudice. de in. i. at si clerici. C. si a non compe. iud. per totum. Solu. Iudex cõpetẽs est iudex delicti: quia ratione delicti sortitur forum delinquens. de foro compe. c. fi. et in authen. qua in pũincia. C. vbi de cri. agi opor. Alij, vt Inn. dicũt q hic erat vagabũdus, vñ vbiq potest puniri. Qd est falsum: quia hic habebat domicilium, vt hic patet ex textu. Sed an sit competens iudex quo ad puniendum, et exequendum. Quidam dicunt quod est competens iudex delicti quo ad hoc, vt ibi possit cõueniri: et causa tamẽ est terminanda corã iudice domicilij. ff. de custo. reo. l. militibus. nisi velit remittere ad illum, in cuius territorio deliquit. Alij, qd iudex delicti est iudex cõpetẽs in potẽtia condẽnandi, sed nõ exequendi. de foro cõ

petenti. postulasti. Alij distinguunt, si crimen est graue, cognoscit tantum iudex delicti, et remissio delinquentis est ad eum facienda. Si crimen est leue, iudex est iudex delicti, et iudex domicilij: et quilibet potest cognoscere, et punire. alleg. ff. de re milita. l. desertorem. Veritas est, delinquens potest conueniri, et puniri in loco delicti, si ibi inueniatur, quandocunq sit delictum. Item potest conueniri, et puniri coram iudice domicilij: eo tamen ab vno sufficienter punito, ab altero non potest iterato puniri. Tamẽ si delictum est leue, iudex domicilij non tenetur remittere delinquentem ad locum delicti. Si est graue, debet ipsum mittere ad locũ delicti: non tamen compellitur. Ad hoc quod no. in cle. pastoralis. de re iudi. in glo. sed nunquid. et no. Cy. in authen. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. Si tamen a iudice delicti est aliqua pena ligatus, vt absoluatur, et satisfaciat: et est ad ipsum remittendus: vt hic est casus. Predicta vera, secundum docto. vbi agitur de pena temporali: sed vbi agitur de spirituali, an debeat confiteri in loco delicti vel eius, in cuius territorio deliquit, habetur. xvi. q. i. c. i. et ibi Io. an. temperat hoc verum quo ad penã temporalem: quo ad penitentiam tamen spiritualem non fit de iurisdictione iudicis delicti. qd temperat ibi Archi. nisi traxerit moram per decẽ annos. Credo idem, si habet ibi domicilium. Idem forte posset dici in casu, quo pro delicto veniret damnandus ad mortem: qr tunc ratione necessitatis iudex delicti esset competens iudex. arg. eorum, que no. in. c. pastoralis. §. de offi. ordi. habes glo. vsq ad versic. ab hac tamen.
11 ¶ † Querit ibi glo. an superior delinquens in limitibus territorij inferioris puniatur ab inferiore. Dicit gl. si crimen est tale, per qd inducitur pena depositionis, superior nõ punitur ab inferiore, licet in eius territorio deliquerit. Si nõ inducit depositionẽ: tunc si est inferior, et subiectus, iudex delicti nõ iudicat superiorẽ suũ: vnde epũs non iudicat suum metropolitanum. Si vero est ei par, vel inferior iudex delicti, non tamen est subiectus delinquẽti, tunc eũ iudicat, sm Inno. Et dat simile in Ambrosio, qui excõicauit Imperatorem. Idẽ tenet Inn. in. c. cum inferior. de ma. et obe. et ibi dicit plus, qd episcopus subiectus archiepiscopo nõ pôt punire archiepiscopũ delinquentem in episcopatu ipsius, quẽ habet ex dispensatione. Ita dicit ibi Inn. et vide Io. xcij. dist. si qui. Predicta fateri videntur doc. Sed an archiepiscopus, vel episcopus proferens canonẽ ligetur illo canone cõtra veniendo: sunt opi. Host. tenet qd nõ. Io. an. disputauit in Mercuria. que est de re. iuris. qd cui licet. et ibi sequitur Hosti. et tangitur hoc de consti. c. ij. li. vi. Et ibi tenet contrariũ in vtroq predictorũ. Nam aliud est, episcopũ ligari suo canone: et hoc non pôt. Aliud ligari sentẽtia iuris, quãquam causata a sua sententia: et hoc potest, etc. Anto. de Butri.

1 ☞ Raptor, vel ecclesie violator manifestus, si restituat, vel de restituendo caueat in vita, vel in morte, ad penitentiam et sepulturam admittitur.
2 Sepultura ecclesiastica priuatur decedẽs in crimine rapture sine penitentia. 6.
3 Penitentia quando sit deneganda peccatori confitenti. 7.
4 Peccatum non remittitur nisi restituatur ablatum.
5 Sepulture peccatoris manifesti, et qui neglexit satisfactionem in vita, si intersint clerici, qua pena puniantur.
7 Absolutio peccati an possit denegari in mortis articulo confitenti, qui in vita neglexit satisfacere.
8 Sepultura ecclesiastica an sit deneganda eis, qui in morte penitent et tamen satisfacere nequeunt.

1 Super eo. † Manifestus raptor, vel ecclesie violator, si restituat, vel de restituendo caueat in vita, vel in morte, ad penitentiã, et sepulturã admittitur. Si vero in vita cauere nõ vult, cũ possit, et in morte nõ possit, clerici illius sepulture interesse nõ debent: et clericis transgressoribus penã imponit. h. d. Et sunt quatuor partes, que patẽt in litera. Quia primo ponit dictũ cum exceptione nõ cauente in raptore in vita et in morte. Scdo, in cõtumace in cauẽdo in vita, sed nõ cauente in morte. Tertio, in cõtumace in cauẽdo in vita, et cauere nõ valente in morte. Scda ibi. Si vero. Tertia ibi:
2 finaũt. Quarta ibi: q si. ¶ † No. j. q decedens in crimine rapture sine penitẽtia et satisfactione, vel securitate de satisfaciẽdo, priua-
3 tur ecclesiastica sepultura. ¶ † Scdo no. q nõ satisfacienti de damno rapture, vel securitatem non prestanti, in horrorẽ delicti de-
4 negatur non solum illius peccati, sed et aliorũ penitẽtia. ¶ † Tertio no. circa crimen rapture tres casus: qr quãdoq raptor durat in contumacia satisfaciẽdi vsq ad mortẽ: et penitẽtia sibi denegatur. Quãdoq in vita perseuerat in cõtumacia, in articulo aũt mortis paratus est satisfacere, sed non pôt satisfacere, vel cauere: et tũc denegatur ei penitẽtia, nec corpus Christi, nec sepultura: penitentia tamen non est ex toto infructuosa ei quantum ad penam tẽporalem purgatorij: clerici nõ debent interesse sepulture, nec eleemosynas

nas ab eo recipere. Et ex isto no. intellectũ regule, Nõ dimittitur peccatũ, nisi restituat ablatũ. q2 vel nõ restituit, q2 nõ vult: z tũc p̃cedit regula: q2 tũc nullo modo peccatũ dimittitur. Uel non restituit, q2 nõ potest: z sic eius cessante culpa peccatum remittitur: vt hic a contrario. Si autẽ fuit in culpa in non restituendo in vita, z in morte: z tunc non põt: dumtamen conteratur, remittitur peccatum quo ad penam eternam, non quantũ ad penam temporalem purgatorij. ¶ † Nota penam clericorum interessentium sepulture, vel elecmosynas recipientium, vel participantium in crimine: pena autẽ est expressa in tex. ¶ † Opp. de. c. in literis. §. eo. vbi sine cautione admittuntur ad sepulturam, dũtamen peniteant. Solu. Ibi quãdo delictum est occultũ: hic quando manifestũ. ¶ Quero que sit pena q̃ irrecuperabiliter imponatur pena. Dicũt docto. q̃ effectus est talium verborũ positorum in canone, vel in iure, q̃ non poterunt reintegrari, nisi a solo papa ad beneficium, vel ordines: vnde tũc requiritur dispẽsatio pape, z inferioribus videt̃ interdicta. ¶ Quero quis sit effectus q̃ irrecuperabiliter deponatur: Dic q̃ effectus est, q2 ordinarius, qui illos deposuit, eos non restituet sine pape licẽtia. Ad hoc de hereti. excõicamus. el. i. §. sane. ¶ Uenio ad gl. Glo. prima est literalis. ¶ † Glo. ij. super verbo, denegetur. oppo. z videtur q̃ etiã non penitenti de peccato rapture, in alijs non sit penitẽtia deneganda. de pe. q̃ quedã. de pe. dist. iij. c. vlti. z penul. Sol. Quidam dicunt q̃ hoc fuit statutũ ad terrorẽ, vt denegetur penitẽtia de omnibus, nisi de illo satisfaciat: q2 talis penitentia non est fructuosa. Alij dicunt q̃ hoc amplectitur gl. q̃ hic totaliter non denegabitur penitentia: z sic audietur super alijs criminibus: sed tamẽ denegabitur super illo crimine rapture, de quo non satisfecit: z dato q̃ talis penitentia nõ sit fructuosa quo ad vitã eternam, valebit tñ quo ad minus supplicium subeundum. de pe. dist. iij. §. vlti. c. vlti. Quidam extra tenent primã: q2 ex quo distulit satisfacere, presumitur impenitẽs. Abb. dicit q̃ si crimen est manifestũ, denegatur penitentia in alijs. Secus si crimina sunt occulta. Tutius est tamẽ q̃ super alijs audiatur. Hosti. dicit melius q̃ speciale propter criminis enormitatẽ, z detestationem, vt nec in morte, nec in vita ad penitentiam audiatur solennem: alias regulariter procedit q̃ est dictum. Que autẽ dicatur penitentia solennis, no. Hosti. in Summa, de pe. §. vtrum. ver. bis prelibatis. ¶ Opp. glo. iij. q̃ tex. contradicat in ver. qui autem. q2 dicit penitentiam denegari: z tamẽ dicit ei dari viaticũ: q̃ non datur nisi penitẽti. de pen. z remis. omnis. Sol. Duplex est penitentia. Una solennis respectu pene temporalis, que imponit̃ in purgatorio pro satisfactione peccati: z ad hanc non admittitur ex impenitentia, ex quo satisfacere potuit in vita: z talis penitentia modicũ prodesset, nisi satisfecerit. Quedã est penitentia respectu pene eterne: z quilibet contritus non valens satisfacere hac penitentia liberatur a pena eterna: z ad hanc admittitur, licet nõ satisfecerit, ex quo nõ potest: non tamen liberatur a pena temporali purgatorij, z purgationis propter non satisfactionem. Signa gl. ¶ † Quero cum gl. an etiam eis, qui penitent in morte, z non possunt satisfacere, denegetur ecclesiastica sepultura: Dic q̃ sic: z sic refertur ad proxima. Sed an denegetur eis cemeterium. Dicit gl. q̃ nõ: sed non solũ clerici nõ debent interesse: z hoc potius ad terrorem aliorũ, vt z alij, cum possint, satisfaciãt timore huius pene: sed eis nõ nocet: argu. Z. de tornea. c. j. Et sic patet q̃ quãdoq3 denegatur vni q̃ est minus, z cõceditur alteri q̃ est plus. Hec opi. placet Gofre. quicqd dixerint quidã, qui dicũt q̃ intelligitur hec pars de his, qui possunt, vel presumuntur satisfacere posse, vt eis denegetur sepultura: sed q2 de ipsorum facultatibus dubitat̃, viaticum non denegatur: nec penitentia, id est, peccatorũ remissio: sed denegatur solennis reconciliatio ad heredũ verecundiam, qui cũ viderint illum sepeliri debere in campis, studebunt satisfacere rubore suffusi. Sed veritas est, vt dicit Jo. an. q̃ huic nõ denegatur terra cemeteriata, sed clericorum presentia, vt sequitur.

1 ¶ Nauigantium res si quis rapuerit, excommunicatus est. §.
2 Mercatores, z naute videntur tanquam persone miserabiles esse sub ecclesie protectione.
3 Rapientes res de naufragio qua pena puniantur.
4 Piratas spoliantes an videantur excommunicati a iure, vbi excommunicantur illi, qui nauigantes spoliant.
6 Excommunicati an sint ipso iure, qui nauigantium res detinent, z abstrahunt, seu rapiunt.
7 Furtum committens in rebus nauigantium tenetur ad quadruplum.
8 Moneri an prius debeant, qui vim inferunt in rebus nauigantium, antequam excommunicentur.

¶ Excommunicationi. † Primo excõicari iubet eos, qui capiunt, vel spoliant fideles ex honesta cã nauigantes. Scdo excõicat naufragos spoliãtes, nisi ablata restituant. Secunda pars ibi: illi etiam. ¶ † Not. j. q̃ mercatores, z naute videntur, tanquã miserabiles persone, esse ecclesie subiecti, z sub protectione ecclesie. Ad idem de treug. z pa. c. j. z vi de Inno. qui hoc dicit de offi. deleg. significantibus. ¶ Secundo no. q̃ in quemlibet laicum ecclesia habet iurisdictionem inquantum delictum manifestum committit, ex quo proximus ledatur: z per satisfactionẽ talis peccati immediate potest ecclesia adiri indistincte. ¶ † Ultimo not. in tex. penas expressas capientium, vel derobantium nautas, vel rapientiũ res de naufragio. ¶ † Quero ad declarationem litere quid si nõ ex honesta causa nauigant, sed sunt pirate, an gaudeant priuilegio decre. Docto. dicunt q̃ non, a contrario litere. ¶ † Secundo quero an hec decre. locum habeat siue quis nauiget per mare, siue per alia loca. Quidam, vt Hosti. voluit restringere solum ad maritimos: q2 sepius ibi contingit: z ideo fuit exaggeranda pena: quia nimis frequentat: arg. l. aut facta. ff. de penis. Docto. contra quo ad primam partem: vnde quo ad secũdam partem procedit opi. Hosti. quia indistincte loquitur decre. z sic est intelligenda. Et dicit Joan. an. q̃ ter in anno ab ore pape excommunicantur tales pirate. ¶ † Quero an ista pena sit late sententie, an ferende. Quidam tenent vnum: quidã aliud. Tene cum Jo. an. q̃ in prima parte est canon ferende sententie: in secunda late sententie, ita tamen q̃ precedat monitio: vt dicit glo. Et hic no. ex per hec verba Moneris te excommunicationi subiacere: fertur excommunicationis sententia. Et hoc notabile omissum fuit in tex. z facit ad not. de app. preterea. ¶ † Ueniamus ad gl. zc. Glo. pen. quia alie literales, oppo. q̃ alia pena imponatur, scilicet vt intra annum teneatur ad quadruplum. ff. de incen. rui. z naufra. l. j. Sol. Puniũtur hac pena, z illa. Item fiscus in calamitate alterius non potest sibi vendicare aliquid de naufragio. C. de naufra. lib. xj. Communiter tamen damnum nauis resarcietur. C. de incen. rui. z nau. l. ratis. ¶ † Ultima gl. querit an debeat precedere monitio. Glo. q̃ sic, vel saltem mora: quia hic loquitur in pena facti negatiui. Secus si facti affirmatiui: vt no. Inn. de preben. c. extirpande. Et no. q̃ sufficit mora, que datur eo q̃ potuerunt, z non fecerunt, zc. Antonius de Butrio.

1 ¶ Ex delegatione principis de raptu, z alijs criminibus preter penam sanguinis possunt episcopi iudicare.
2 Judex ecclesiasticus non habet iurisdictionem contra infidelem delinquentem in Christianum. 7.
3 Delegari potest causa criminalis secundum ius cause, quando ex ea pena pecuniaria venit imponenda.
4 Penam flagellationis potest imponere iudex ecclesiasticus, sed non penam sanguinis, vel mortis, aut membrorũ detruncationis.
5 Irregularitas contrahitur per membrorum debilitationem.
6 Delegari possunt iure canonico cause meri imperij.
8 Excessus grauis quando dicatur.
9 Pena a iure statuta potest commutari a iudice.
10 Jurisdictionem temporalem si episcopus habeat in loco delicti, z ibi sunt delinquentes, quibus pena sanguinis venit imponenda, an possit vel debeat alijs delegare.

¶ In archiepiscopatu. † Ex delegatione principis de raptu, z alijs criminib9, preter penã sanguinis possunt epi iudicare. h. d. Cõis diuisio. Secunda ibi: consultationi. que distinguit, z secundum membrum prosequitur ibi: si vero. ¶ † No. j. arg. q̃ ecclesia non habet iurisdictionem contra infideles delinquentes contra Christianos, nisi a iudice temporali delegetur. Et sic videtur q̃ quo ad penas temporales infideles non sunt subiecti ecclesie, sed iudici tẽporali. Dic tamen vt dicam. j. ¶ † No. ij. q̃ causa criminalis, saltem secũdum ius canonicum, delegabilis est, quãdo ex ea pena pecuniaria venit imponẽda, vel pena afflictiua persone, que nõ transeat in vindictã sanguinis. ¶ † No. q̃ ecclesia põt imponere penam flagellationis, z non habet penam sanguinis, nec penã mortis, nec detruncationis mẽbrorum. ¶ † Et no. arg. q̃ irregularitas pariter cõtrahitur, siue quẽ quis occidat, siue membris debilitet. vide de homici. c. ij. li. vj. ¶ † No. q̃ de iure canonico cause meri imperij delegãtur. Et que dicant̃ cause meri imperij, z que misti, z que simplicis iurisdictionis: dic vt. s. de of. ord. c. q̃ sedes. vbi ego post Pe. de Anch. dixi. ¶ † Uenio ad declarationem decre. z oppo. q̃ sine regis commissione punire possit: q2 hic dicit, in iurisdictione tua existentes. Ex quo ergo delinquunt, sunt de eius iurisdictione, z gerit vices principis. qui si sint legit. c. per venerabilem. z de app. si duobus. Sol. Dicit q̃ erãt sub iurisdictione spirituali, non tpali: alias hoc potuissent sine cõmissione. Puto ad puniendũ tales posset tunc episcopus cõpellere secularem Potestatẽ ecclesiastica censura. de iudi. postulasti. secundum Host. Uel sunt tempore delegationis iam facte, sed ante non. Uel delictũ fuit commissum in prouincia: z iste

erat archiepiscopus: vnde oportebat quod expectaret negligentiam principis secularis, vel episcopi: vnde requiritur delegatio. Licet enim ad ecclesiam spectet punitio delicti infidelis contra Christianum, spectat ad iudicem secularem & ecclesiasticum: tamen hic erat archiepiscopus, & in sua propria diocesi non fuit crimen commissum: vnde spectabat ad episcopum sue diocesis. & quod dicit hic, in tua diocesi. dic scilicet in archiepiscopali. ¶ Secundo oppo. de. c. iij. de cri. fal. & de cleri. percus. capitu. ij. vbi ecclesia habet penam sanguinis. Solu. Non habet grauem, vt hic: sed leuem,

8 vt ibi. ¶ † Quero quando dicatur excessus grauis. Dic quod quando generat scandalum, vel delinquentes ad penam legalem accusantur, vel in abusu pueros occidunt. Nam predicta crimina habent penam capitalem Vel dicitur grauis, secundum no. de sent. excommuni. c. cum illorum. Et quantum ad delictum abusus puerorum, est pena mortis: in aut. vt non luxu. cotra naturam. coll. vj. ¶ Venio ad gloss. Omnes gloss. sunt literales, excepta glo. super

9 verbo, poteris. & vltima. ¶ † Oppo. gloss. quod non sit pena pecuniaria, sed capitis talibus imponenda. ff. ad legem. Cornel. de fica. l. iij. §. penulti. C. de rapto. virgi. l. j. in aut. vt non luxu. contra naturam. collatio. vj. Solut. Dic pena ordinaria est capitalis, nisi commutetur Ex quo colligit gloss. quod iudex potest vnam penam in aliam commutare. Ad hoc allegat. ff. de his, qui no. infa. l. quid ergo. §. pena grauior. C. de his, qui no. infa. l. si seuerior. Hostien. dicit quod ex causa potest pena commutari, vbi ex commutatione scandalum non imminet, & vbi ex officio procedit: secus si scandalum immineat, vel fiat sine causa, vel ab alio accusetur: quia tunc ordinaria est infligenda. C. ne sacrum bapt. ite. l. iij. in fi. C. ad legem. Julia de vi. publi. l. seruos. licet plerunque fiat de facto. con

10 tra de homici. c. ad audientiam. ¶ † Querit gloss. vltima quid si habet episcopus iurisdictionem temporalem in loco: & ibi sunt delinquentes, quibus pena sanguinis venit imponenda, an possit alijs delegare. Dicit gloss. quod sic, imo tenetur: & hoc secundum canones: secundum leges talia vt meri imperij delegari non possunt, nisi quando in longinquo proficiscuntur. ff. de offic. eius, cui mandata est iurisdictio. l. ij. Hodie vero non possunt delegari preter vltimum supplicium, & membri abscissio. in auth. de collato. §. ad hec iubemus. etiam secundum leges. Vide de hoc in c. illud. al. leg. in glo. xxj. distinctio. c. j. de offic. ordina. c. quod sedem. De hoc dic vt hodie habetur in c. fina. ne cleric. vel monac. lib. vj. per quod c. declaratur. c. pessimam. ad fi. xxxiij. q. vlt. & no. S. ne cleric. vel mo. c. clericis.

1 ☞ Incendiarius ecclesie penitens in morte per presbyterum absolutus debet in cemeterio sepeliri.
2 Penitenti de delicto quantuncunque enormi, & satisfacere parato, vel mandanti non est sepultura ecclesiastica deneganda. 8.
3 Penitentia non est morienti imponenda, sed ignoscenda.
4 Incendiarius ecclesie est ipso iure excommunicatus.
5 Heredes compelluntur in foro ecclesie ad satisfaciendum de peccato defuncti, etiam vltra quam ad eos peruenerit ex delicto.
6 Satisfactiones, que fiunt per heredes post mortem defuncti, in quo prosint anime ipsius defuncti. nu. 12.
7 Absolui quis potest in morte, etiam ante satisfactionem, licet non sit confessus. 11. 13.
9 Absolui quis potest in morte a simplici presbytero in casibus reseruatis summo pontifici.
10 Effractores ecclesiarum sunt ipso iure excommunicati.
11 Sepultura quo casu denegatur penitenti in mortis articulo.

1 **In literis.** † Incendiarius ecclesie in morte penitens per presbyterum absolutus debet in cemeterio sepeliri: & ad satisfaciendum compelluntur heredes. h. d. Communis diuisio. Se

2 cunda ibi: quapropter. Secunda secunde ibi: & heredes. ¶ † Not. primo ex decre. quod penitenti de delicto, quantuncunque enormi, & satisfacere parato, vel mandanti, non est ecclesiastica sepultura de

2 neganda. ¶ † Secundo nota quod penitens in mortis articulo absoluitur antequam satisfaciat, etiam dato quod delictum sit graue: & hoc, quia morienti non est penitentia imponenda, sed igno

4 scenda. xxvj. q. viij. c. j. ¶ † Tertio nota quod incendiarius ecclesie

5 est excommunicatus ipso iure. ¶ † Quarto nota quod heredes in foro ecclesie compelluntur ad satisfaciendum de pecc. to defuncti, etiam vltra quam ad eos peruenerit ex delicto: inquantum autem

6 patiuntur facultates hereditatis. ¶ † Quinto no. quod satisfactiones, que fiunt per heredes post mortem defuncti, prosunt anime defuncti, vt valeat a peccato liberari quantum ad penam temporalem. ¶ Sexto nota quod ecclesia immediate contra delinquentem, et contra heredes adiri potest pro satisfactione peccati et delicti, inquantum leserit proximum. Habetis notabilia expedita.

7 ¶ † Venio ad materiam decre. & op. quod non debeat absolui ante satisfactionem ab isto peccato, vel excommunicatione. j. de verb. sig. c. ex parte. Sol. Ibi quando absoluitur in vita: hic quando absoluitur in morte: ideo ne citius moriatur, quam absoluatur, penitentia est potius ignoscenda, quam imponenda, vt dictum est: vt. xxvj. q.

8 vij. quid si. j. † Quid si apparuerint signa penitentie, non tamen fuit confessus: Dic quod idem, quia absoluetur post mortem, & sepelietur.

9 de sen. exco. c. a nobis. el. ij. ¶ † Venio ad gl. Sl. ij. opp. quod incendiarij sint ipso iure excommunicati, & publicati absolui non possunt ab alio, quam a papa. de senten. excom. c. tua. Solu. In articulo mortis

10 ab eis possunt absolui, vt hic: non alias, vt in contrario. ¶ † Et colligit glo. quod effractores ecclesiarum sunt ipso iure excommunicati. De quo

11 remittit ad no. in. c. conquesti. j. de sen. excom. ¶ † Glo. iij. opponit quod non sint sepeliendi, ex quo in vita non satisfecerint. S. eo. super eo. Sol. Ibi non poterant satisfacere, & fuerant in culpa: hic poterant satisfacere heredes: ideo compelluntur heredes vt satisfaciant: & sic iste sepelit in cemeterio: vnde hic volebat satisfacere, ideo non poterat. Vel secundum doc. hic de occulto: ibi de manifesto. Vel dic vt ibi notatum fuit, quod vbi etiam non denegatur ecclesia cemeteriata, quod quod de

12 negatur solennis, &c. ¶ † Querit gl. pen. secundum quas facultates satisfacere tenentur. Dicit gl. quod secundum facultates defuncti vltra facultates vero non tenentur, si fecerunt inuentarium. C. de iure deliberan. l. sancimus. §. finautem. Imo etiam si non fecerint inuentarium: quia ille leges non procedunt de iure canonico. De quo dic vt no. in. c. quia plerique. de immu. eccle. ¶ Glo. vlt. opponit quod in alia vita quis non liberetur a peccato. xxxv. dist. qualis. Sol. A venialibus, & a satisfactione temporali liberatur quis in alio mundo per bonas operationes viuentium eorum amore: sed a pena eterna nunquam: vt ibi. Vel dic, secundum docto. quod loquitur de peccato heredum,

13 vt ipsi viuentes possint liberari: & tunc non obstat contrarium. ¶ † Oppo. quod ante satisfactionem debuit absolui hic: cuius contrarium patet ex litera. de verbo. sig. c. ex parte. Sol. Dic quod contraria procedunt in absoluto dum viuit: tunc enim non absoluitur antequam satisfaciat, hic: in eo, qui absoluitur in morte, cui penitentia non est iniungenda, sed ignoscenda: vt. xxvj. q. vij. c. j. Anto. de Butrio.

1 ☞ Raptor cum rapta potest matrimonium contrahere. 7.
2 Rapere potest vir propriam vxorem absque pena raptus.
3 Raptus crimen causa libidinis committitur, quando talis rapitur, cum qua copula non est licita, vel sub colore matrimonij.
4 A raptus pena excusat consensus mulieris matrimonio subsecuto.
5 Matrimonium dissoluitur religionis ingressu, vbi non fuit copula consummatum. 7.
6 Matrimonium dicitur consummatum, intercedente carnis commistione.
8 Matrimonium contractum cum rapta, quomodo tenet.
9 Matrimonium cum rapta contractum an impediat reclamatio parentum.
10 Confessioni coniugis pro matrimonio carnali creditur contra spirituale.

1 **Cum causa.** † Raptor cum rapta matrimonium contrahere potest, post consummationem cuius alter sine alterius licentia religionem ingredi non potest. h. d. Et sunt due partes. In prima, decisa consultatio. In secunda, responsio, ibi: respondemus. que tria facit: quia primo respondet de raptu cum redditione cause. Secunda ibi: preterea. de ingressu, & causam reddit. Tertia ibi: non ergo. de vtroque concludit & ibi: & infra. Deciditur quod vir mulierem repetebat: ipsa asserebat se raptam, & ingressam religionem. Miles dicebat quod eam rapuerat post contractum matrimonium: & quod preter eius voluntatem ingressa erat religionem: episcopus dubitabat an talis posset puniri de raptu: & an vir posset vxorem repetere religionem ingressam preter eius voluntatem. Ad quod papa respon

2 det vt sequitur. ¶ † Not. j. quod vir potest sine pena raptus vxorem

3 rapere propria authoritate. ¶ † No. ij. quod crimen raptus causa libidinis committitur, quando rapitur talis, cum qua copula non

4 est licita, vel sub colore matrimonij. ¶ † Not. secundum intellectum gl. quod consensus mulieris matrimonio subsecuto excusat a pena ra

5 ptus, nec impedit matrimonium cum raptore contractum. ¶ † Exper. preterea no. primo quod solo matrimonio sine copula coniuges non perdunt potestatem sui corporis quo ad religionis ingressum: & sic possunt ingredi religionem, etiam eis inuicem dissentientibus & ingressui contradicentibus. ¶ Not. ij. quod matrimonium non soluitur religionis ingressu, quod est copula consummatum, coniuge non consentiente: secus si consentiat. ¶ No. iij. quod sicut coniunx non potest matrimonio copula consummato religionem ingredi sine consensu coniugis, sic etiam non potest conscientiam profiteri: vt patet in c. fraternitatis. de frigi. licet ingressu religionis soluat matrimonium sine copula, non tamen soluit votum castitatis. ¶ No. iiij. quod etiam si vir consentiat ingressui religionis vxoris post copulam, non soluitur effectus matrimonij, si non ingrediatur vir religionem.

gionem. ¶ Not. qđ ſm canones crimen raptus non committitur in deſponſatā, vel ſponſam, renitentibus parentibus, licet rapiatur. 6 ¶ † No. qđ matrimoniū dicitur perfectū, ⁊ conſummatū ſolū intercedente carnis cōmiſtione. Vide gl. de tranſla. prelat. c. pen. ⁊ de ſpon. duo. c. fi. 7 ¶ † No. qđ matrimonio carnali copula conſummato alter cōiugum non pōt religionem ingredi, vel votū caſtitatis perpetuo emittere ad alterius preiudiciū: vt vidiſtis in. c. fraternitatis. de frigi. licet ingreſſus religionis ſoluat matrimoniū ſine copula, nō tamen ſoluit votū caſtitatis. ¶ Vltimo no. qđ confeſſioni coniugis pro matrimonio carnali cōtra ſpirituale ſtatur. ¶ Examinemus materiā decre. ⁊ nil habetis in tex. ad gl. nō reducibile: ideo ad illas venio: ⁊ gl. j. ponit caſum: vide eam. 8 ¶ † Secūdo opp. qđ crimen raptus committitur non ſolum in non conſentientem, imo ⁊ in ſponſam. C. de rapto. virgi. l. vna. Sol. Dicit gl. contrariū procedit ſm leges, iſtud ſecundū canones: dumtamen detur cōſenſus mulieris: ibi non eſt crimen raptus: ⁊ talis mulier pōt contrahere cum raptore, vt hic: dumtamen prior diſſenſus tranſeat in conſenſum, ſm gl. Et hoc eſt verum ſm leges, etiam ſi puella conſenſerit: quia ſemper a viro preſumitur ſubducta, vt in 9 cōtrario. ¶ † Querit gl. iij. an reclamatio parentū impediat matrimoniū. Glo. dicit qđ non: quia ſolo conſenſu coniugum contrahitur. xxxij. q. ij. ſufficiat. ad hoc. c. vnum. ⁊ quod ibi no. de deſpon10 ſa. impu. lib. vi. ¶ † Opp. gl. ſuper verbo, confeſſione. ⁊ videtur ꝙ cōfeſſioni mulieris non credatur cōtra matrimoniū ſpirituale, ſicut nec creditur in carnali. de eo, qui cogno. cōſan. c. ſuper eo. Sol. Dicit gl. qđ confeſſioni coniugū contra matrimonium ſpirituale creditur, vt hic: ſed confeſſioni coniugū in matrimonio carnali cōtra matrimoniū non creditur, vt in contrario. Ratio differentie, q2 ſi daretur hec facultas, ſepe in carnali coniuges colluderēt. que ratio ceſſat in ſpirituali, in quo quis non preſumitur immemor ſalutis proprie. i. q. vij. ſancimus. ⁊ ſic viro eſt reddēda. Predicta vera, niſi fama cōſonaret. xxxv. q. vi. ſi duo. Ad diſſoluendū vero matrimonium reſpectu mutue ſeruitutis bene creditur coniugi. ſ. ti. progi. c. pen. de diuor. ex literis. Hoſti. latius dicit: nam qñ conſtat confitentē contra matrimonium carnale, vel ſpirituale habere intentū contra illud, ⁊ ad diſſolutionem illius: ⁊ tunc iſti nō creditur in carnali, nec in ſpirituali: vt in decre. ſuper eo. Ratio, q2 confitēti pro ſe non creditur. l. exemplo. C. de proba. Si aūt conſtat confitentis intentum eſſe pro matrimonio, licet confiteatur contra matrimonium, ⁊ ſtatur confeſſioni. Textus eſt optimus de preſum. tertio. ⁊ ibi tetigi. ⁊ de deſpon. impu. atteſtationes. In ſpirituali habeť tex. hic. ad hoc. xviij. q. ij. ſ. j. ad hoc de cōuer. cōiuga. ex parte. c. ij. Quādoq3 ſumus in dubio, ⁊ ſuſpicio eſt ne colludat: ⁊ tūc dicit qđ cōtra matrimoniū carnale non crediť confitenti, niſi adſit fama, vel alia adminicula cōfeſſionē iuuantia: vt in. d. c. tertio. ⁊ c. ſi duo. xxxv. q. vi. deficiētibus adminiculis, tūc confeſſioni cōiugū cōtra carnale nō ſtatur: ſed contra ſpirituale pro carnali ſic, vt hic arg. dicte decre. ex parte. ij. Aſſignat multas rationes. Inter ceteras vnā ponit, que nil h3 ſaporis. Prima ratio eſt, q2 ſic ſcriptum eſt. ad hoc de re iudi. c. ſi. Scđa ratio eſt, q2 quodā reſpectu ipſius vinculi eſt fortius. de quo de tranſla. prela. c. ij. Tertia ratio eſt, q2 melius eſt illos taliter expedire, quā illos vel alterū ipſorū remanere impeditū: vt de reſti. ſpo. literas. verſus finem. Quarta ratio eſt, q2 in dubio tutior via eſt eligenda. Quinta ratio eſt, vt videtis in preſenti colūna. Tñ dicit ipſe Hoſti. alios cōtradicere, ɔ quos aperte facit hec lřa. de quo in Sūma, de cōuer. cōiu. ſ. ⁊ vtrū. ver. ſed qđ ſi marit9. ⁊ ſeq. ⁊ de cōſan. ⁊ affi. ſ. ⁊ quid iuris. ver. illud notandū. ⁊ ſeq. Nā in matrimonio carnali vertiť publica vtilitas, in qua includiť priuata: vt. l. j. ff. ſol. mat. ⁊ ſic tangiť preiudiciū tertij, ſc3 publice vtilitatis: ideo nō creditur: ſed vbi agitur de ingreſſu religionis, agiť de alterius preiudicio. Secus ſi agereť de matrimonio ſpirituali. per que dicit qđ ſi maritus eſſet effectus eṗs, qđ cōfeſſioni mariti nō ſtaretur ɔ matrimoniū ſpirituale, ita qđ per actū eṗatus, q2 ibi eſſet preiudiciū etiā alterius, ſc3 ſubditorū, nō ſtareť confeſſioni cōtra ſpirituale pro carnali tūc, ita qđ ſi eṗs petitur in maritū, in dubio iudicandū eſt cōtra mulierē: vt in dictis iurib9. Tu dic qđ eſt ratio, q2 in ſpirituali ſolū ſibi preiudicat: ſed in carnali preiudicat alteri, qui ꝓpter factū ſuum ſtabit alligatus ideo nō ſtatur cōfeſſioni coniugū. Si vultis videre plenius de carnali, videatis in. c. iij. ⁊ c. ſuper eo. alleg. in gl. Et finalis cōcluſio eſt Hoſti. ⁊ Io. an. in. d. c. atteſtationes. de deſpon. impu. qđ hec oīa cōmittantur ad arbitrium iudicis: dicatis vt ibi. Vnde in vinculo religionis habetur priuata vtilitas: tūc enim publica preferenda eſt priuate. de regula. c. licet. ¶ Glo. vlt. alleg. notabile contra textum: dic vt in ea. ⁊c.

1 ☞ Matrimonium contractum inter raptam ⁊ raptorem hodie non impedit crimen raptus. nu. 4.

2 Matrimonium non perficit ſolus conſenſus inter perſonas ad contrahendum inhabiles.

3 Matrimonium an perficiat tacitus conſenſus inter perſonas ad contrahendum habiles. nu. 5.

1 ACcedēs. † Crimē raptus nō impedit matrimoniū cōtractū inter raptā ⁊ raptorem. h. d. ¶ No. qđ dictū eſt in ſummario. ¶ Not. vnū ɔtriū poſſe trāſire in aliud, ſeu eius oppoſitū. ¶ No. ꝙ purgať vitiū raptus, rapta poſtmodū adhibēte ɔſenſum: ſic met9 purgať per ſubſequentē cōſenſum: vt. ſ. de his, que vi, me. cau. fi. c. 2 j. ¶ † No. ꝙ ſolus cōſenſus nō perficit matrimoniū, ꝑſonis ad ɔhen3 dū inhabilibus exiſtētibus. hic nō habetis alia. ¶ † Venio ad gl. Gl. j. querit an ſufficiat tacitus cōſenſus. Doc. dicūt qđ ſic: du4 tamen ſint habiles etate, ⁊ cōſenſu. ¶ † Opp. ꝙ rapta nō poterit cōtrahere cū raptore. xxxvi. q. ij. de puellis. C. de rapto. l. vna. Sol. Raptor cum rapta olim ſm antiquos canones, ⁊ leges, ɔhere nō poterant: hodie ſic, vt hic. Non obſt. ſm doc. xxvij. q. ij. ſtatutū. q2 5 loquitur de rapta prius alijs deſponſata. Idē ibi Io. ¶ † Quero an ſufficiat tacitus conſenſus. Dicūt docto. qđ ſic. ſ. de ſpōſa. tue. dumtamē ſit legitime etatis, vt hic: ⁊ nullū aliud ſubſit impedimētum. de clan. deſpon. c. cum inhibitio. ⁊c. Anto. de Butri.

¶ De furtis. Rubrica.

1 ☞ Furtum quid ſit.

¶ Dictum eſt de raptoribus, qui ⁊ furti tenētur, ⁊ grauius delinquunt: q2 nullus improbior. Inſti. vi bo. rapt. in prin. Sequiť videre de furtis. Vel dicas qđ cōtinuata eſt hec rubr. ſ. tit. j. De materia habetur. xiiij. q. v. ⁊ vj. per totū. ⁊ vj. q. iij. placuit. ⁊ de pe. diſt. j. 1 vulgaris. ⁊. l. aut facta. ff. de pen. † Vnde furtum eſt cōtrectatio rei aliene fraudulosa, inuito domino, lucri faciendi gratia: vel ipſius rei, vel etiam vſus eius, ſiue poſſeſſionis. ff. de furtis. l. j.

1 ☞ Pro furto que pena imponatur, vbi quis ſurripuit hominē.

2 Furtum ſi quis ſciēter emerit, aut per donationem receperit, quā penam incurrat.

1 QVi furatur. † Breue eſt. No. penā furantis hominē, ⁊ vēdentis: q2 grauius punitur, ꝙ ſi aliam rem priuatā eſſet furatus: pro alio enim furto nō imponitur pena mortis: vt in aut. ſed nouo iure. C. de fur. ⁊ 2 eadē eſt pena de iure ciuili, ſc3 capitalis. ¶ † Quero quid de emēte, ⁊ donatore. Dic qđ teneńť pena hic poſita, ſi fuerunt ſciētes: vt. l. j. ⁊. l. Fauiā. ff. ad legē Fauiā de plagiarijs. Et dicit Bar. quid de iſtis dominis quotidie donātibus iſtos nānos, ſeu homūcios ad vitā, an tales cōmittant hoc crimen. Determinat qđ non: cū tales nō deſinant liberi eſſe. Et intellige hūc tex. de eo, qui furatur hoīem liberū. Si aūt ſeruum, habet locū pena furti, hoc intellige, niſi habeat animū celandi, ⁊ occultādi domino: q2 tūc cōmittitur etiā plagium in ſeruo: vt. l. nō ſtatim. ⁊ ibi no. ff. ad legē Fauiā de plagiarijs. ⁊. l. eū, qui. eo. tit. Sed cū reuerētia gl. noſtra nō dicit qđ cōmittatur plagium in ſeruū: ſed dicit qđ non punitur eadē pena, qua cōmittens plagium in liberū hominem: ⁊ ſm quandā opi. de qua habeť in. l. fi. ff. de plagiarijs. ⁊ ſerui corrupti: vt dicit glo. qualitas ergo rei, in qua delinquitur, aggrauat penā: vt patet in tit. ſ. enumeratis in rubrica. Et aduerte, q2 tex. ille dicit Vendidit: qđ verbū late intelligas, ⁊ cōprehendit omnem contractum, per quem transfertur dominiū: vt no. in. l. ij. C. de vſuris.

1 ☞ Sepultura eccleſiaſtica priuatur mortuus in peccato mortali. 8.

2 Occiſus in crimine flagranti preſumitur mortuus in peccato mortali. 5.

3 Propter peccatum manifeſtum poteſt quis priuari cōmunione.

4 Diaconus poteſt quem recipere ad confeſſionem, ⁊ abſoluere cauſa neceſſitatis. 7.

6 Pro mortuis in flagranti crimine occiſis quare non ſit orandū.

7 Confeſſionē penitentis audire poteſt laicus neceſſitate vrgente.

1 FVres. Breue eſt: nō ſummať. ¶ † Not. ꝙ decedēs veriſimiliter in peccato mortali pri2 uatur eccleſiaſtica ſepultura. ¶ † No. ꝙ occiſus in flagrāti crimine, ab eccleſia mortuus preſumiť in peccato mortali. Itē ꝙ exiſtens in peccato mortali cōmunione priuať, 3 quādo peccatū eſt manifeſtū. ¶ † No. ꝙ ab eccleſia nō eſt orandum 4 pro veriſimiliter decedente in peccato mortali. ¶ † No. arg. ꝙ dia5 conus pōt quem recipere ad cōfeſſionem, ⁊ abſoluere. ¶ † Quero an procedat tex. in prima parte ſiue de facto, ſiue de iure occidanť: 6 qđ quando ſit, habes. ſ. de homici. c. ſi. Doc. dicunt qđ ſic. ¶ † Gl. j. querit quare pro eis nō ſit orandū: Dicit, q2 preſumitur in pec7 cato mortali deceſſiſſe. xxxiij. q. v. placuit. ¶ † Opp. glo. ij. qđ non poſſit cōfiteri, niſi presbytero. de pen. ⁊ remi. omnis. Solu. Dic qđ diacono, ⁊ etiā laico in neceſſitate cōfiteri pōt. Cōtrariū loquitur

in eo,qui vult ex voluntate cōfiteri.De quo dic vt no.de offi.or.c.
8 pastoralis.in gl.quo casu in fi.¶†Querit gl.an confessis furibus
denegabitur sepultura.Gl.dicit φ non,ex quo sunt confessi.

1 ☞ A furto non excusat necessitas in foro penitentiali.8.
2 Penitentia aliqua an sit imponenda restituenti rem ablatam.5.
3 Peccatum deletur in foro penitentiali sola rei restitutione.
4 Penitentie sunt omnes arbitrarie.
6 Eleemosynam quādo possit dare monachus sine abbatis licētia.
7 Necessitate vrgente si quis furtum fecerit,excusatur a pena.
9 Ab homicidio quis excusatur si ex necessitate se defendit.

1 SI quis. Breue est:nō summat.¶†Not.arg.φ necessitas nō excusat a furto in foro pe
2 nitentiali:qō intelligo vt.i.dicā.¶†No.arg.qō resti
tuenti ablatā rem non est imponenda alia penitentia.
Uide.s.de homici.sicut dignū.q2 saltem pro eo,qō male fecit,im
3 ponenda est penitentia.¶†Not.casum,in quo peccatū deletur in
4 foro penitentiali sola restitutione rei.¶†Quero quomodo peni
tere debet iste.Dic,ieiunādo.Sed dicit Jo.an.qō quicquid dicāt
doc.hic,τ alibi,hodie penitentie sunt arbitrarie.i.de pe.τ remis.c.
5 iij.τ.c.Deus,qui.¶†Scdō quero an restituenti rem ablatam sit
imponenda aliqua penitētia.Dicūt doc.qō sic,q2 peccauit morta
liter:sed nō tanta,sicut non restituenti rē.Ad hoc de homici.sicut
dignū.§.eos.τ de iniur.c.tue.τ vide no.in cle.j.de vsuris.in gl.an
6 tepe.¶†Quero an monachus possit dare eleemosynā in casu ne
cessitatis sine licētia abbatis.Sol.Dic qō sic.xij.q.ij.nolo.τ ibi ha
betis.Aliqui limitant hoc verū,abbate absente,τ nō presente.Si
aūt sit presens,hoc debet facere de ipsius licētia.De quo per Ar
chi.xij.q.ij.nō dicat.Et hoc pcedit in monacho claustrali.In ha
bente aūt administrationē potest:vt ibi no.τ per Hosti.in.§.alle.i.
vbi dicit etiā qō monachus existēs in studio pōt eleemosynas da
re.Et hoc etiā ponit Hosti.in Summa,de pe.§.quibus.ver.quid
de facientibus eleemosynā.Et ibi etiā ponit,an vxor possit eleemo
synam dare de bonis viri.Dic qō si vxor habet bona parapherna
lia,de illis eleemosynā facere pōt.Si nō habet,tūc marito omni
no prohibente nō pōt facere eleemosynā:alias si nō prohibeat,de
bet cōformare cōscientiā suam ſm viri volūtatē,τ ſm illā eleemo
7 synā facere.¶†Querit circa primū notabile,quid in foro iudicia
li,an qui pp̄ter necessitatē famis,vel nuditatis furatur,sit immu
nis a pena:videt qō non:q2 pp̄ter necessitatē non dz eligere vitā
turpē:vt.ff.de ri.nup.l.palā.§.nō est.Gl.sentit cōtrariū,qō etiam
furari liceat hoc casu,sicut τ occidere,cū aliter tueri se non pōt:vt
de homici.cle.j.Hoc enim casu necessitatis multa prohibita cōce
dūtur,τ precipue vsus rerum:tali enim tp̄e sunt cōmunia de iure
naturali,τ ciuili:vt Insti.de re.diui.§.j.τ.ij.τ no.xlvj.dist.sicut hi.
Dicit ergo dicto casu necessitatis vti re cōmuni,τ ad vsum desti
natum:cū Deus oīa gratia hominū cōparauit:vt.ff.de vsuris.l.
periculū.Ergo nō dicit iste talis in dolo,si vtit re cōi:q2 poterat
credere ī tali necessitate dominū permissurū,peccare mortalr,vbi
negaret:vt.d.c.sicut hi.alle.xxviij.dis.pasce.Et hoc casu monach9
8 pōt dare eleemosynā sine licētia abbatis.¶†Uenio ad gl.opp.gl.
qō non imponatur penitētia,ex quo fecit causa necessitatis,q2 nō
peccat.de cōse.di.vj.discipulos.Sol.Hic erat modica necessitas:
ibi magna:quo casu in necessitate omnia sunt cōmunia.xlij.di.§.j.
cū simil.Modica tn̄ penitētia iniūgitur:q2 modicū peccauit,etiā
vbi magna nō suberat necessitas.Alij φ hic nulla erat necessitas.
Alij qō hic imponitur penitētia ad cautelā:vel ideo,q2 cū fur de
uenisset ad pinguiorē fortunā,noluit reddere.ff.de neg.gest.l.Ne
sennius.Opp.gl.ij.in ver.sed queritur.qō necessitas nō excusat a
peccato.ff.de ritu nup.l.palā.§.non excuset.xij.q.ij.fraternitatis.
Sol.Aliud in adulterio,aliud in furto:q2 propter necessitatē res
est facta cōmunis:vnde ibi non potest esse furtum:sed in fornica
tione propter necessitatem femina non efficitur cōmunis:imo po
9 tius dz pati oīa mala,φ malo cōsentire.xxxij.q.v.ita ne.¶†Que
rit glo.quare excusatur qs ab homicidio,si ex necessitate se defen
dit,τ non ab adulterio.Dicit gl.q2 me defendendo non interficio,
sed ipse se interfecit.ff.si quadru.paupe.fecis.dicat.l.j.§.arietes.
Itē ibi datur culpa in eum,in quem delictum cōmittitur,ad deli
ctum habet necessitatem:sed non sic in adulterio.Item ibi illa ne
cessitas est precisa:hec voluntaria,τc.

1 ☞ Consentientes,τ agentes pari pena puniuntur,τ equaliter peccant.
2 Furtum dicitur quis committere,qui scienter rem alienā recipit.
3 Furatam rem si fur vendiderit,an possit illam emptori subtrahe
re,τ domino restituere.nn.6.
4 Furtum si dubitetur quod sit in domo alicuius,an propter id pos
sit iudex alterius domum perscrutari.
Domū alterius an liceat iudicis authoritate ingredi inuito dn̄o
ad perscrutādum furtum,aut rem amissam,seu vxorem alicuius.
5 Fur si rem ab alio furatam desinat possidere que ad tertium per
uenit,an fur ad aliquid teneatur.
6 Furatam rem si fur penes aliquem deposuerit,aut alienarit,seu
cōmodarit,que inde reuertitur ad furem,cui tunc sit restituenda.
7 Furtiuam rem si quis scienter receperit,an peccet.
8 Actio furti datur possessori,τ alteri,cuius interest ratione domi
nij,vel quasi custodie,aut possessionis.
9 Furtum τ furem an quis teneatur indicare iure canonico,τ ciuili.

1 QUicunqz. Breue est,τ nō summat.¶†Not.φ agētes,τ cōsentiētes pari pena
puniuntur,τ equaliter peccant.vide.s.de offic.dele.c.j.
¶Scdō no.qō de iure canonico quis tenet ad indicā
dū furtum,τ furem.Et no.φ sciens furtū,τ nō indicans illud,pec
2 cat.†Item furtum committit,qui scienter recipit rem alienam:
vt.l.j.C.de furtis.Textualibus expeditis Inn.τ doc.formant hic
3 vnū dubium.¶†Uēdidit fur rē furatam,postea vult illam recipe
re,τ tradere domino:an possit cum bona conscientia.Inn.recitat
multas opin.quas sic cōcludo,ne diem in sermone teneam.Si res
subtracta aliquo casu peruenerit ad furē postφ̄ illam vendidit:τ
tunc si ignoranti vendidit,non potest restituere domino,sed dz re
stituere emptori.Si vero scienti vendidit:tūc eam restituere tenet
domino,etiam dato qō in restitutione scandalum esset:quia pro
pter illud non debet dimittere bonum conscientie,cū peccatū als
incurrat:argu.c.nisi cum pridem.§.pro graui.s.de renun.Si vero
res est penes emptorem,nec venit ad furem:τ tunc si pōt auferre,τ
subtrahere sine scandalo,licitū est eā subtrahere emptori,τ trade
re domino:quia vtiliter gessit negotium emptoris,qui ex quo sciē
ter negotiū ad se pertinere scienter emit,tenet ad restitutionē rei
sine recuperatione pretij:vt.l.ij.C.eo.titu.Ad hoc.ff.de nego.gest.
l.j.sed an vltro.§.j.τ.l.at qui natura.§.cū me absente.τ.ff.de depo.l.
bona fides.Si autem nō potest sine scandalo subtrahere,vel igno
ranter emit:istis casibus non est licitum subtrahere vero domino.
4 ¶†Quero scholaris amisit librū,credit qō sit in domo alteri9:nū
quid ad eius requisitionē iudex faciet perscrutari in domo talis,τ
faciat aperiri scrinium.Uidet qō sic:q2 presidialis officij est req
rere fugitiuos:vt.l.requirēdi.C.de ser.fu.Et eadem rō est in reb9
subtractis,que in seruis fugitiuis,qui etiam secundum furtum fa
ciunt:vt.l.j.C.de ser.fugi.ergo idem ius:vt.l.actio.de verbo.oblig.
Ja.de Ra.τ Pe.dicunt cōtrariū in alijs rebus:τ est speciale in ser
uis,τ similibus,qui ex certa scientia dolū possunt cōmittere:vt in
vxore,que iuit ad domū scholaris:sed in alijs rebus,que sui dolosi
tate se non pdūt,secus q2 pompam rei familiaris,τc.vt.C.quādo,
τ qui.quar.pars debe.l.ij.lib.xj.vbi probatur aperte secundum eū:
τ hoc intellige verum,nisi iusta p̄sumptio iudicem moueat.Nam
p̄sumptio facit operari ea,que als nō fierent.C.de quest.l.j.de quo
5 dic vt in.d.l.requirendi.C.de ser.fug.¶†Quero vlterius,fur rem
ab alio furatam desinit possidere,τ peruenit primo ad tertium:an
fur ad aliquid teneat.Dicit.Inn.quod si habet vnde restituat,te
nebit ad estimationem.In hoc bene dicit:quia etiā si perijsset res
ipsa teneretur de casu fortuito,propter moram,in qua semp fur di
citur esse:vt.l.in re furtiua.ff.de condi.fur.Utrum autem recepta
estimatione a fure possit etiam agere dominus cōtra illum,in quē
alienatio facta est:Dic p Dy.in regula p possessore.de re.iur.li.vj.
6 ¶†Queritur vlterius,pone φ res est reuersa ad furē:quia forte
ille,in quē alienauit,cōmodauit ipsam sibi,vel deposuit:an tenea
tur reddere,an vero dn̄o,a quo surripuit,vel huic deponēti,seu cō
modanti.Dubium facit,quia vterqz ad restitutionē huius rei te
netur domino:quia subtraxit isti,aliquando quia contraxit depo
nens quando ergo concurrit verus dominus,τ tertius,qui super
re contraxit,cui debeat fieri restitutio,dubitatur.Respōdeo,si in
iudicio cōcurrunt verus dominus,τ deponens:tunc poti9 vero do
mino est restitutio facienda:vt est casus in.l.bona fides.ff.depofit.
Et aduerte,q2 lex illa loquit,cum ille,qui deposuit,erat fur.Si au
tem esset possessor bone fidei,nō credo dominū venientē ex trans
uerso.qō impediret restitutionem vt in aut.sed iam tm̄.C.depo Si
autem extra iudicium concurrunt verus dominus,cui subtracta
est,τ ille,qui furi commodauit,cui debet fur restituere:distinguit
Inno.quod aut ille emit a fure,vel als bona fide recepit:τ tunc dz
sibi restituere:vt dicta aut.sed iam tantum.Aut mala fide recepit:
7 τ tunc sunt tres opinio.dic vt.s.oppositionibus seclusis.¶†Ue
nio ad gl.Querit gl.prima,quid si quis recepit rem furtiuam sciē
ter:an peccet.Gl.dt φ sic.Insti.de ob.q̄ quasi ex deli.nas.§.si vero.
8 ¶†Op.gl.ij.quod non solum possessori detur actio furti,sed etiā
alteri,cuius intersit.ff.de verbo.signifi.l.interdum.Sol.Dicit gl.
quod datur actio furti domino,τ ei,cuius intersit.Idē dicūt doc.
si intersit ex iusta causa rōne dominij vel quasi,custodie vel posses
sionis,qō debet domino,cuius voluntate detinebit.de quo Hosti.
in Summa eodem ti.§.cui datur actio.¶Gl.si.colligit notabilia
9 τ alleg.concor.¶†In fi.op.qō non teneatur quis indicare furem
τ si accipiat

& si accipiat pecuniam vt non indicet, non peccat: vt. ff. de prescri. verbis. l. non solent. & l. iiij. §. fi. ff. de condi. ob tur. cau. Solu. Contrarium procedit de iure ciuili: hic de iure canonico: qꝫ peccat pecuniā recipiendo vt indicet, cū ad hoc teneatur. Post. dt ꝙ licet secundum leges non compellatur indicare furem, iudex tñ ex officio potest ipsum compellere. ff. de offic. presi. l. iij. in fi. Itē ſm canones non indicare debet, vbi adest mortis periculū. xxiij. q. ij. nec quis. Poterit tamen, ſm vtrunqꝫ ius facta indicatione recipere pretiū gratis oblatum. de simo. dilectus. ¶ Tu dic clarius, si queritur nunquid quis teneatur indicare furtū: dic ꝙ quis tenetur ad indicandum furtum: & ita intelligitur cap. nostrū, quod debet sic intelligi, ne contradicat iuri ciuili. Et hoc tenet Bar. in. l. inciuile. C. de furtis. Si queritur an teneatur ad indicandum furem dic ꝙ non, si est in periculo mortis, aut detruncationis membri si indicetur: & hoc maxime in clerico, vt p3 hic ad sensum. Pro hoc faciūt not. in c. dilectorum. de test. cog. Si vero nō est in periculo mortis, nec abscisionis membri, tunc ſm Hostiē. de iure ciuili non tenet indicare: ideo licite recipit pecuniam: vt in iuribus. Alleg. in gloss. Si tamen iudex ex officio suo velit cogere ad indicandum, posset. alleg. l. iij. ff. de offi. presi. & hoc tenet glo. in. l. iij. §. fina. de condi. ob turpem causam. De equitate vero canonica, si quis consecuturus est rem, quam alias non consequeretur, nisi indicato fure: et tunc tenetur indicare: vt hic est casus. Indicatione tamen facta gratis potest pecuniam oblatam sponte recipere. s. de simo. dilectus. ij. secundum docto. &c.

1 ☞ Fur occultus post penitentiam, & restitutionem promoueri potest ad sacros. §.
2 Ad ordines vt fur possit promoueri que requirantur. nu. §.
3 Irregularitatem imprimit quodlibet delictum famosum. Dispensare an possit episcop⁹ super delicto, quod imprimit irregularitatem.
4 Delictum quodlibet impedit quem promoueri ante penitentiam peractam, vel partem penitentie.
6 Custos rerum ecclesiasticarum an teneatur de incauta custodia.
7 Liber si a scholari in scholis dimittatur, & durante prandio subtrahitur an teneatur bidellus de custodia.
8 Actio furti an cōpetat nouo, vel antiquo domino rei furate, mutato dominio dicte rei subtracte de vno ad alium.
9 Inueniens rem aliquam in via publica, cuius dominum ignorat, si reperiatur penes ipsum an excusetur a furto. Furti actione an possit conueniri is, qui rem aliquam inuenit.
10 Fur si rem subtractam in vno territorio, cōtrectat in alio, an ratione noue contrectationis poterit ibi suspendi.
11 Infamia qualis impediat quem promoueri.
12 Promoueri an possit fur occultus absqꝫ dispensatione.

1 Ex literis. † Fur occultus post penitentiam, et restitutionē, promouet ad sacros. h. d. Et est cōis opinio. Scda ibi: mandamus. que quinqꝫ 2 requirit, vt ordinationi sit loc⁹. ¶ † Not. hic multa, que requiruntur in fure ad hoc vt ad ordines possit promoueri, delicto furti non obstāte: qꝫ primo requirit ꝙ spōte sit cōfessus. Scdo, ꝙ de delicto satisfecerit. Tertio, ꝙ nō sit infamat⁹. Quarto quod 3 egerit pniam, vel ptē pnie. Quinto ꝙ alias sit idone⁹. ¶ † Not. hic vnā regulā ꝙ qdlibet delictū imprimēs infamiā, vel qdlibet delictū famosum infamia iuris, vel facti, imprimit irregularitatē latā nō tñ strictā: qꝫ pōt qñqꝫ ab inferiori a papa dispēsari ſm qualitatem delicti, iuxta no. de iudi. at si clerici. q̄ sc3 lata impedit quē respectu legis promotionis, l3 aliter dispenset. Hanc regulā ponit glo. & doc. s. de renun. nisi cū pridē. §. propter conscientiā. Tene mē ti, qꝫ hic habetis pro ea tex. ¶ Not. ij. ꝙ regulariter delictum non famosum irregularitatem non imprimit: & sic non impedit quem promoueri de delicto peracta pnia, vel parte penitētie. ¶ Tertio 4 nota † ꝙ oē delictū impedit quem promoueri ante peractam peni 5 tentiam, vel partem penitentie de delicto. ¶ † Uenio ad declarationem decr. & vr ꝙ fur non possit promoueri. xxv. di. c. fi. & l. q. vij. si quis. So. ſm doc. ibi de publice cōuicto: vel ibi de rigore, hic de equitate: vel illa iura intelliguntur ſm distinctionē huius: qꝫ aut est infamatus de delicto, &c. & qꝫ hic fit mentio de calice dimisso in 6 ecclesia, & subtracto. ¶ † Querit an iste custos teneat de incauta custodia. Dic ꝙ sic. Ad hoc. s. de offi. Archi. ea, que. ſm Hostien. 7 ¶ † Queritur quid de libro dimisso per scholarē in scholis, an eo subtracto teneatur bidellus: Uidetur ꝙ sic: qꝫ tenet de custodia. Dic, quandoqꝫ scholaris assignat bidello librum specialiter, quando recedit de scholis: & tunc est videndum cui librum reddidit bidellus: aut enim reddidit famulo, vel consueto, vel socio, ita ꝙ sibi culpa nō pōt iputari: & nō tenet. l. eū. q. §. fi. & l. argentum. ff. cōmodati. Itē si dedit librum portanti quoddam signum, cui bidell⁹ verisimiliter debuit credere Sed si librū nō assignauit bidello, l3 simpliciter dimisit in scholis, an tunc bidellus teneatur. Tex. videt ꝙ sic, in. l. j. ff. nau. cau. sta, Sed certe ille tl. loquit in nau. cau. sta. specialiter, & contra ius cōmune: vt. l. iij. in fi. e. ti. Unū cum bidellus nō sit de illis, de iure cōi nō tenetur Sed Bar. in. l. si qs vxori. §. apud Labeonē. ff. de fur. dicit qd in eum d3 dari actio ſm distinctionē. l. dominus horreorū. ff. loca. & l. ex diui. C. loca. videlicet quod si accepisset custodiam, tenetur etiam leuissimam culpam committendo, Propter hoc hodie sunt ꝯstitute collecte bidellis. vt custodiāt li 8 bros: ideo ipsi tenentur, qualiscunqꝫ culpa fuerit per eos cōmissa: ar. eorum, que no. in. d. l. dominus horreorum. ff. loca. ¶ † Secundo quero, dicit hic qd debet restitui calix ecclesie, cui⁹ est: pone ergo qd dominiū rei subtracte mutatur de vno in aliū: vnde subtractus est mihi liber, vel equus, cuius iura rei ꝓsecut⁹ alteri cessi, vel ipso iure alteri est quesitum per adiectionem conditionis: vt. l. fundo. ff. ad. l. falci. an illi nouo dño vel antiquo dabitur actio furti: Dic qd licet assidua cōtrectatione nō oriat noua actio furti, tamē oritur in mutatione persone. l. si dominium. ff. eo. & ibi per Barto. 9 ¶ † Querit, aliquis reperit rem alieni⁹, tamen ignorat cuius est: quid d3 facere: Dic qd d3 facere illā preconizari, si vult excusari a furto: vt. ff. e. ti. l. falsus. §. qui alienū. & §. plerique. Si tñ alias ꝯstaret qd talē rē non abstulisset animo lucrādi vero domino, excusaretur a furto, etiā nō premissa dicta ꝓconizatione: vt ibi no. Cōsuetudo tñ h3 qd ille, qꝫ amisit rem, illā ꝓconizari d3, vt sic illam habēs nō 10 possit pretendere ignorantiam, &c. ¶ † Quid iuris, si rē subtractā in vno territorio fur cōtrectat in alio, an ratione noue ꝯtrectationis poterit ibi suspēdi, l3 ibi nō subtraxerit: Gl. qd sic: qd no. & ibi 11 ꝓ eū latius. ¶ † Uenio ad gl. Gl. iij. qꝫ alie sunt expedite. que est super ẏbo, infamia, querit qualis infamia eū impediat. Dic ꝙ infa 12 mia facti alleg. iura. Nā talis a promotione repellit. ¶ † Gl. vltima querit an ipse possit promoueri sine dispēsatione. Gl. ꝙ sic: vt ex quo occultū est peccatū, nō reddit hoiē3 irregularē, ſm alios, q dicunt ꝯtrū. Istud. c. loquitur de dispēsatiōe. Doc. remittūt ad de cre. fi. de tēp. or. Credo primū, qd tenet Hosti. verū: qꝫ hoc peccatū nō inducit irregularitatē. Uel incli⁹ nō tenendo vos in sermone, quātū ad casum decr. si delictū furti est famosu3, infamia iuris, vel facti, ꝓmoueri nō pt: t: quā irregularis, nisi secū dispēset, & egerit penitentiam, vel non: sed si est occultum, regulariter non impedit quem a. l. promotionis: de quibus per doc. in. c. nisi cum pridem. §. propter conscientiam. de renun. & tactum fuit. in. c. fi. & c. ex tenore. s. de tempo. ordi.

¶ De vsuris. Rubrica.

1 ☞ Usura subiacet restitutioni, sicut furtum.
2 Usura quare est prohibita.
3 Usura an videatur permissa iure humano.

1 ¶ † Quia restitutioni subiacet vsura, sicut furtū: vt. xiiij. qd. iiij. si qs vsurā. id post tractatū de furtis, sequit de vsuris: qꝫ vsura spēs furti est. De materia hr. xlvj. di. c. sicut. xlvij. dist. ꝑ totū. xiiij. q. iij. iiij. & v. vj. & repetit i Sexto, & in Clemē. ¶ Querūt doc. 2 sup. i. rubrica, † quare vsura est ꝓhibita. Dicunt, ne hoies p vsure lucrū retraherent ab agricultura: & sic ne resultet inde caristia, & vsura ingereret pauperū excidiū. Pauperes eni nō pñt attēdere agriculture: qꝫ nil hñt a se, nec ab alijs, sine vsuris haberēt. Scda ratio est, qꝫ paupertas res periculosa est. Unde Salomō. Ne dederis mihi paupertatē, &c. & per vsuras qs de facili deuenit ad paupertatē, q̄ nō est multū tuta, nisi ex speciali dono Dei veniat. Itē qꝫ est spēs idololatrie & nō hñ vitāt idololatriā diligēdo pecuniā. Itē qꝫ impedit bonū charitatis: de quo pleni⁹ remittit Jo. an. ad regulam, pctm. in. ij. artic. & primo prime qōnis dic vt ibi. Quarta rō est, qꝫ est ꝯ pietatē, & charitatē: qꝫ charitate qlibet ꝓximo obligat: cognatione q̄dā natura inter eos cōstituit: vt. ff. de iusti. & iure. l. vt vim. Ex his ergo cōcludit Inn. ꝙ nullo casu vsura est ꝑmissa: qꝫ contētus ero deinceps ēt sola declaratiōe Doctorū, q intelligūt ꝓdicta 3 esse vera de iure diuino, ꝙ vsure sint ꝓhibite. ¶ † Sed hic querit nunqd iure humano vsure sint permisse. Uidet ꝙ nō: qꝫ si lex Dei ꝓhibet, Iustinian⁹ seru⁹ ei⁹ nō pōt cōcedere: qꝫ durū est ꝯ stimulū recalcitrare. Ecōtra vr ꝙ pmittat: qꝫ lex humana qñqꝫ limitat legem diuinā, iuxta no. p Inn. in. c. q̄ in ecclesiarū. de cōst. & c. cū oēs. Glo. in auth. C. eo. tenet ꝙ non sunt pmisse de iure humano. Quidā dicūt ꝙ aut vsure petunt ex alio ꝯctu, q̄ mutui, aut petuntur ex cōtractu mutui: primo casu sunt ꝑmisse: vt. C. de rei vxo. actio. l. i. §. cicero. Scdo casu qñ ex ꝯctu mutui, nō sunt ꝑmisse: & ita intelligit lex diuina, Mutuū dātes, &c. nisi in mutuo peterentur ratione dānorū: qꝫ tūc pñt peti: vt. l. si soci⁹. ff. pro socio. Si aūt peterent rōne lucri in mutuo, tunc aut lucrū fuisset honestū, aut nō. Ita dñt isti. Ja. de Ra. t3 ꝙ regulariter iure humano vsure sunt ꝓhibite, nisi debitor fuisset i mora. Nec est verisile, qꝫ lex noluerit subuenire morosis, & delinquētib⁹. Alij dñt ꝙ imperatores ꝯcedūt vsuras quo

dam respectu: unde resultat equũ. Nã iura vna cõsideratione sunt iniqua, alia sunt equa: vt. C. de procur. l. exigẽdum. Cum enim ius diuinum prohibuit vsuras, equum fuit iure illo. Sed Imperator q̃ h3 populũ, ⁊ est gubernator Mundi, videt ꝙ boles nõ sunt ita charitatiui vt debẽt: vñ pauperes morerentur fame: ideo reputauit equum eas posse, deberi, ⁊ peti. Et istã opi. sequunẽ plures moderni in iure ciuili. Non ob. lex diuina: q: distinguiẽ per humanam vt dixi: ⁊ conceditur iniquũ, vt magis iniquũ euitetur: vt. l. ita vulneratus. ff. ad. l. Aqui. Itẽ non ob. qd̃ Iustinian⁹ approbauit quatuor concilia, q̃ vsuras prohibent: q: illa approbauit q̃tũ ad fidẽ, non quãtum ad vsuras. Quod patet, q: ipsas ꝯcedit in dicta aut. ad hec. Ex his infert Cyn. ꝙ lex humana cõcedit vsuras. Et si tu dicis, lex diuina prohibet: dicit ipse, verũ est clericis. Vel verũ est ꝙ prohibet, sicut etiã ius diuinũ. Et hanc opi. tenet Pe. de Belnisio. Dic ꝙ non est instandũ istis opi. ⁊ maxime hodie, ꝑ tex. ĩ. e. tit. §. fi. vbi habetur ꝙ tenẽs ꝙ dare ad vsuras non sit peccatũ, de heresi potest iudicari, ⁊c.

1. ☞ Pignus tenetur debitori restituere creditor deductis expensis.
2. Dictio, hoc, est pronomen ad oculum demonstratiuum.
3. Fructus ex pignore percepti debent in sortem computari.
4. Libellus in actione pignoratitia directa debet concludere possessionem restitui.
5. Mutuans clericus ad vsuras qua pena puniatur.
6. Mutuans an possit vltra sortem quandoq; aliquid recipere.
8. Fructus percipiens an creditor debeat computare de perceptis.
9. Pignus an ipso iure liberetur per fructuum receptionem.
10. Fructus vbi dicuntur deductis expensis quales expense deducantur.
   Expense quales debeant deduci de fructibus.
11. Expensas factas in re restituta põt quis repetere condictione indebiti.
12. Fructus pereeptos ex re pignoratitia qualiter sit licitum retinere pro re clerici recuperanda.

1 Plures. † Si creditor de fructib⁹ pignorũ recipit sortem deductis expẽsis, tenetur pign⁹ debitori restituere. Unum casum excipi. h. d. cũ seq. Et sunt tres ptes. Prima ꝓhibet clericis ĝnaliter vsurã, ⁊ nominatim certam speciem. Secunda penã addit. Tertia a predicta specie vnũ casum excipit. Scđa ibi: qđ si post. Tertia ibi: nisi 2 forte. ¶ † Not. ꝙ pronomen hoc, est ad oculum demonstratiuũ qñ referẽ ad oculũ mentis, l3 nondũ appareat ꝙ demonstretur. Uide Bar. in. l. hoc edicto. ff. de no. ope. nun. ¶ † No. ꝙ fruct⁹ ex pigno3 4 re recepti in sortẽ debẽt cõputari: alias esset vsura. ¶ † No. practicã, libelli seu cõclusionis libelli in actione pignoratitia directa: q: 5 d3 cõcludere possessionẽ restitui. ¶ † Nota vltimo penã clericis mu9 tuantis ad vsuras. ¶ † Et no. vnũ casum, in quo fruct⁹ licite ex cã 7 pignoratitia pcipiunẽ, non cõputando eos in sortẽ. ¶ † Doct. hic q̃runt an aliquo casu sit licitũ vltra sortẽ recipere, ita ꝙ vsura non dicaẽ. Et cõcludit, ⁊ est dictũ Host. ꝙ si gratis aliqđ daẽ a debitore creditori, ⁊ a pncipio creditor sine aliqua spe mutuauit, licite recipit. ĩ. c. cõsuluit. xiiij. q. iiij. vsura. ¶ Scđs est casus, qñ illđ vltra pcipiẽ vt interesse, non vt lucrũ. Exemplũ, si fideiussor recepit ad vsuras sortẽ solutã creditori. nõ tantũ ei abest, quantũ petit, et sic nõ est lucrũ. facit de fideiuss. puenit. ¶ Tertius est casus, q: non soluit debitor in termino, oportuit ꝙ ego reciperem pecunias ad vsuras: nam eas potero petere: q: sunt vt interesse. Facit de fideius. cõstitutus. ⁊. c. peruenit. Io. an. remittit ad regulã, dãnũ. de regu. 8 iur. ĩ. lib. vi. vbi plene in Mercu. ¶ † Quero an fruct⁹ percipiendos debeat computare creditor. De pceptis clarũ est, vt hic, et de usuris. ad nostrã. ⁊ de emp. ⁊ vẽdi. ad nostrã. ⁊ de pig. ille vos. Host. dt ꝙ non, nisi in fraudẽ faceret: q: erat cõsueta locari, ⁊ locare noluit. Idẽ si nõ cõsueuit locare, sed parat⁹ erat aliquis cõducere data pecunia, ⁊ ille noluit. Allegat. l. ij. ff. de procur. In hoc sunt due leges: vna est, q̃ est. l. ij. C. de pig. act. ⁊ hec dt ꝙ cõputat quos percipere debuit. Alia dt, quos pcipere potuit. ⁊ hec est. l. ij. C. de partu pig. Io. Calde. dt ꝙ aut non est satisfactũ de sorte, ⁊ perceptione fructuũ: ⁊ tunc solũ hẽ ratio pereeptorũ. Aut est satisfactũ: ⁊ tunc habetur etiã rõ percipiendorũ. Et isto casu non solũ est male fidei possessor, imo ẽt violentus videẽ, per literã, que dt absolute: ⁊ post dicit libere. alleg. no. de deposi. c. grauis. Quicquid dicat Ioã. dic ꝙ si creditor est in dolo, vel lata culpa, ⁊ sic sit male fidei possessor, semper tenetur de percipiendis, per. l. ij. C. de pig. act. Si vero nõ sit male fidei, teneẽ solũ ad perceptos: vt not. in. d. c. granis. de quo plene in. l. ex diuerso. §. fi. ff. de rei vẽ. ¶ Uenio ad glo. ⁊ prime tres 9 sunt literales: quarta super verbo, expensis. in ver. ipso iure. † q̃rit an ipso iure pignus libereẽ per receptionẽ fructuũ. Glo. ꝙ sic. C. de pig. act. l. ij. ⁊. ij. ⁊ de dist. pig. l. j. q: fructus ipso iure in sorte cõputã 10 tur. ĩ. c. pxi. ⁊. c. cõquest⁹. Uide gl. 3. de usuris. ad nostrã. ĩ. ¶ † Quero, quales expẽse deducanẽ de fructib⁹. Dicit gl. ꝙ nõ debent esse superflue: arg. ff. de rei ven. l. in fundo. ⁊ ille tantũ sunt deducende, q̃ in ipsam rẽ sunt necessarie, ⁊ pro fructib⁹ colligendis. C. de pign. 11 l. ij. Uñ dt gl. ꝙ põt rẽ retinere donec deducet expẽsas. ¶ † Querit gl. qd si restituat idẽ nondũ deductis expẽsis: Dicit ꝙ illas repetet p condictionẽ indebiti. ff. de impẽ. l. qđ dr. §. si dos. vel p contrariã pignoratitiã. ff. de pig. act. l. successoria. ¶ Glo. sup verbo, hui⁹ opp. ꝙ nõ solũ pericula patianẽ mutuãtes post hãc ꝓhibitionẽ, s3 ante. ĩ. eo. cũ tu. q: hec cõstitutio est declaratoria. Gl. fateẽ, ⁊ ad tex. subaudit maxime. Tu dic ꝙ ad penã liganẽ solum mutuãtes post cõstitutionẽ: q: in hoc noui iuris editoria ad prohibitionẽ ligatur etiam ante mutuantes: vnde decre. habuit respectũ ad penam: ⁊ sic 12 non est supplendũ, maxime. ¶ † Querit glo. pro intellectu textus in fi. qualiter sit licitum pro re clerici recipienda fruct⁹ perceptos ex re pignoratitia retinere. Dicit glo. ⁊ pone ꝙ res in beneficium assignaẽ: daẽ pignori clerico, cui fuerit assignata: clericus percepit reditus habiles ad sortẽ receptã: postea vult rem sic pignoratã retinere vt proprij beneficij põt: q: hoc nõ est vsura, ex quo ipsam vt propriam retinet. Idem dt in laico: q: ei liceret possessionem iniuste ab alio ablatã, ⁊ detentã per talẽ viã recuperare. Idem si esset res feudalis ecclesie: q: illo casu fructus non computabat in sortẽ: s3 interim vasallus nõ prestabit seruitia. 3. de defen. c. j. Alia vero possessionẽ, vt dt gl. quis sic retinere non potest pignoratam post fructuũ receptionẽ ascendentiũ: ad q̃titatem q: id esset vsura. Et idem dt gloss. si vnus rem alterius ecclesie haberet pignoratam sic retinere possit debito extenuato, nisi de licentia ecclesie hoc faceret quasi percipiendo eos nomine ecclesie. ¶ Nec obstat predictis quod debitori luere volenti pignus nõ obstat exceptio ꝓprietatis ex quo creditor in pignore h3 causam a debitore. C. de pig. actio. l. nec creditores. q: hic non refertur questio de dñio: sed docet debitum non solutũ per fructus, quos non tenetur in sortem cõputare. Dic ꝙ qñq; exceptio annullat ius agendi cõpetens debitori: ⁊ isto casu obstat. Exemplũ, q: creditor opponit contra debitorem agentem ꝙ sibi non competit pignoratitia: quia non tenuit constitutio pignoris facta in re pignorata, cum esset ipsius creditoris. Ad hoc. l. si rem alienã. ff. de pign. actio. quando non annullat ius ipsius debitoris. Exemplum, q: creditor opponit de iure tertij, ⁊ tunc non obstat q: teneat constitutio pignoris: non tamen quo ad preiudicium domini: vt. l. si rem alienam. ff. de pig. ac. Sic intelligitur quod not. in. l. at si creditores. ff. de pigno. actio. et ad hoc vide not. per Bart. in. l. si aliquam rem. ff. de acqui. poss. ⁊ est speciale hic, ⁊. ĩ. c. conquestus. ⁊ in. c. salubriter. sicut qñq; propter iuramentum necesse est pecuniam mutuare: nec est locus cõpensationi fructuum. de usuris. ad nostram.

1. ☞ Usura nedum est prohibita clericis, imo etiam laicis.
2. Usura est crimen ecclesiasticum, ⁊ ex ea laicus subijcitur foro ecclesiastico.
3. Usura est omne, quod vltra percipitur, debito fructib⁹ pignoris extennato.
4. Fructus dicuntur, expensis deductis.

Quoniam. Summatum est in capi. pcedenti. ¶ Nota. j. † ꝙ vsura non solũ est 1 prohibita clericis, sed ⁊ laicis. ¶ † No. ꝙ in crimine vsu2 rarũ laicus est subditus ecclesie, q: crimen est ecclesiasti3 cum. ¶ † Nota. iij. ꝙ debito fructibus pignoris extenuato, omne, 4 quod vltra percipitur, est vsura. ¶ † Not. iiij. ꝙ fructus dicuntur deductis expensis. Glos. omnes sunt literales, ⁊c.
Anto. de Butrio.

1. ☞ Usurarij manifesti ad communionem altaris, Christianã sepulturam, vel oblationem offerendam admitti non debent.
2. Usura est prohibita vtroq; testamento. nu. 13.
3. Presbyteri recipientes vsurarios manifestos ad communionem aut sepulturam puniuntur. 8.
4. Usurarij manifesti qui dicantur.
5. Elemosyna an possit recipi ab vsurario.
6. Oblationes an recipere liceat ab his, qui in peccato mortali sunt constituti.
7. Usurarius manifestus an ipso iure incurrat penam. de qua. nu. 1.
9. Testamentũ vsurarij manifesti vbi valet cautione prestita, an requiratur ꝙ cautio prestetur ante testamentum, vel in testamento.
10. Testamentum vsurarij prestita cautione factũ an irritetur, si cõtinuauit vitium vsurarum.
11. Reincidens in pristinum peccatum non videtur curatus a primo morbo.
12. Continuatio eiusdem delicti non inducit diuersa delicta.

Mortuo

14 Mortuo in peccato mortali denegatur ecclesiastica sepultura.
15 Usurarij sunt etiam excommunicati ipso iure.
16 Eleemosyna recepta ab usurario cui restitui debeat.

1 Quia in omnibus. † Manifesti usurarij ad colonem altaris, Christianam sepulturā, vel oblationem offerentiam admitti non debent. h. d. In prima ponit dānabile factū constitutionis causā. In scda duplr punit clericos trāsgressores. Scda ibi: ideoq3. Tertia ibi: q aūt. Fratres male seruant finē:
2 q2 sepeliunt añ altare, nedū in ecclesia. ¶ † Nota q crimē usurarū est prohibitū utroq3 testamento. ¶ Nota vnā cām usure pͥhibēde q2 retrahūt homines ab exercitijs aliorum negotiorū. ¶ Tertio
3 no. penas usurario manifesto imponēdas. † Et no. penas clericis impositas recipiētibus oblationē, vel tradentibus sepulture, vel
4 recipiētib9 ad colonē altaris usurarios. ¶ † Uenio ad dicta doct. q dicanť manifesti usurarij. Dicunt q notorij, siue iuris, q2 sunt confessi, vel conuicti: vel p euidentiā facti: vt. c. fi. de coha. cle. ꝛ mu. Idē dt Jo. an. q si cōstitut9 in periculo mortis cōfiteť corā sacerdote, vel psonis fide dignis: p tex. c. ij. eo. ti. lib. vj. Uel contra quos est fama cū alijs indicijs: ꝛ postea sunt publici. j. eod. cū in dioecesi. Sm Hos. de hoc dic vt eo. tit. c. j. ꝛ ij. lib. vj. ꝛ p Fre. de Senis in suo cōsi. viij. ꝛ consi. xviij. vbi ēt notat an valeat cōstitutio epi q p fa-
5 mā, ꝛ indicia possit pbari usura. ¶ † Sed q̄ro an eleemosyna possit recipi de usurario: hic phibet solū de oblationibus. Jo. An. re-
6 mittit in. c. voluntate. de sen. exco. † An aūt ab aliquo cōstituto in peccato mortali licitū sit recipere oblationes. Jo. hoc no. xvi. dist. oblationes. ꝛ determinat q sic, nisi in casib9 a iure phibitis expsse
7 hic: tñ ibi cōtra. ¶ † Sʒ quero an usurari9 incurrat istā penā ipso iure. Inn. q sic. Hos. tñ cōtra. Pro quo facit tex. in. c. cū tu. j. prin. j. eo. Et p hoc hec opi. vr placere Host. p ea, q ponunť in seq. questione. Tamen opi. Inno. videtur hodie approbata quo ad manifestos usurarios, in. c. q̄q̄. eo. tit. lib. vj. vbi mandatur ipsos nō admitti ad ecclesiasticā sepulturam, seu confessionem, nisi facta satis-
8 factione, ꝛ prestita cautione, secundum formā ibi datam. ¶ † Querunt doc. an in terminis decr. clerici sint suspensi, an suspendendi. Uideť q suspēsi, vt sonat litera: non tñ incurrunt hanc penā, nisi ex quo predicte pene fuerunt per ecclesiā inposite: vt. j. eo. cum tu. Docto. 3: q2 in consequentiā non satisfacienti imponitur hec pena vnde oportet q pcedat monitio, vt suspendantur. Ad hoc not. de rapto. c. iij. in fi. Item si publicus usurarius has penas ipso iure non incurrit, vt dictum est. s. multominus ipse clericus: arg. c. translato. s. de consti. Tutum est equum hoc tenere: sed hodie parum prodest: q2 per cle. imponitur pena excōicationis. Litera tamen sonat q ipso iure sint suspēsi. Cōtra hoc facit qd not. ibi in gl. vbi dicitur q illa excōicatio annullat hic. Itē illa disponit solum quo ad spoliātes: quo añt ad alia remanet hec pena in sua disposi-
9 tione, ꝛc. ¶ † Querit an testm̄ usurarij manifesti valeat. Dic q nō, nisi prestita cautione: tunc em̄ valet: vt. d. c. q̄q̄. e. lib. vj. Querit an requiratur q cautio ante testamentum, vel in testamento prestet, an sufficit illam prestari per defunctum post testamentū. De hoc no. in. d. c. q̄q̄. ꝛ ibi, vt refert Jo. And. Gar. tenuit q non, p regulam, non firmatur. ꝛ quod ibi no. de reg. iur. lib. vj. Tñ Jo. An. ibi contra, ꝛ in cle. eo. s. de usuris. q2 cōualidetur per cautionem superuenientem prestitā per defunctū, non aūt per heredes: q̄q̄ cautio ipsorum sufficiat quo ad sepulturā, dūmodo defunctus mandauerit de usuris satisfieri: alias sec9, cū psumať in peccato mortali de-
10 cessisse: vt no. l. d. cle. eos. † Pone ergo q usurari9 manifestus cautionē pstiterit, ꝛ testm̄ fecit, ita, ꝛ taliter q testamentum valuit: deinde cōtinuauit vitiū usurarū, sed non manifeste: queritur nunqd tale testamentum irritetur, cum nullam cautionem de nouo prestiterit. Uidetur q non: q2 modi, qnib9 testamenta infirmanť, sunt in iure expssi: vt Insti. qui. mo. testa. infir. per totum. sed iste non est de illis: ergo stat: vt. l. sancimus. C. de. test. ꝛ. l. obligationū fere. de act. ꝛ obli. Probat, q2 facili9 impediť faciendū, q̄ tollať iam factū: vt. C. de test. l. furiosus. ꝛ de iureiur. quemadmodū. sed crimen usurarū nō manifestū non reddit quē inhabilē ad testandū de nouo: vt. d. c. q̄q̄. ergo nec testamentū iam factum dʒ irritare. Imo pstatio prime cautionis sustulit illā penam inhabilitatis testandi, ꝛ restituit usurariū ad primum statum: vt. d. c. q̄q̄. Ergo non debet illa qualitas manifesti sic sublata reuiuisci, nec alteri deferri. 50. di. ferrū. sed hoc subsequēs delictū per se nō sufficit, q2 occultū: ergo nō dʒ testamentū irritari. Ad hoc de reg. iur. act9 legitimi. Et hoc innuit Pau. de Leaza. in cle. ij. de usuris. vbi dt qd testm̄ legitime factū irritatur, si is, qui fecit, postea efficiť usurari9 manifestus. In contrarium videtur, ex quo iste cōtinuauit crimen usurarū: sufficit em̄ ab initio fuisse manifestū: vt. l. iij. §. illud. cum sua glo. quod vi, aut clam. ex quo cū perseuerauerit, oportet retrosus se non purgatū: q2 presens declarat, ꝛ informat preteritū: vt. C. de adulte. l. si qui adulteri. sicut ꝛ preteritum informat presens. s. de prescrip. scribam. de peniten. dist. iij. in princip. Uidetur enim hoc fecisse ex reliquijs prioris erroris, et vitij. de here. accusatus. §. secundo. libro sexto. Continuata enim adherentia ipsius nature cēsentur. de rei ven. l. que religio. de sen. excom. si ciuitas. libro sexto. ꝛ qd no. in. l. eū, qui. §. in populari. ff. de publicanis. Hinc est quod possessio duorum continuata, licet aliquo tempore intermedio vacauerit, censetur vna possessio. xvi. q. iij. §. si ab eo. et. ff. ex quib. cau. ma. l. cum miles. Actus enim continuatio facit censeri duo vnum: vt. ff. de preca. l. sed si manēte. Et predicta vera, maxime quādo in
11 continenti recidiuauit. ff. si cer. pe. l. lecta. ꝛ de elec. officij. † De natura enim recidiui est ostendere, ꝛ declarare primum morbum curatum nō fuisse, ꝛ materiam veteris erroris reconditam. de homici. ad audiētiā. Et canon dicit si qs semel notatus fuerit inuidia, vel alio vitio, ꝛ rursus in hoc idem inciderit, sciat sententiā primam, ex qua orit vitium, in interioribus medullis habere reconditā. de peni. distin. ij. c. primo. Hinc est quod absolutus a sententia excommunicationis, ꝛ non satisfaciens, reincidit in eandem sententiam ipso iure: vt. c. eos. de senten. excommu. libro sexto. ꝛ magis damna-
12 tur actus reiteratus, quā primus: vt. l. iij. C. de epi. audientia. † Cōtinuatio enim delicti non inducit diuersa delicta, sed censeť vnū: vt. l. unciando. §. infans. ff. de fur. licet videatur contra, cod. titu. l. vulgaris. vbi delictū contumacie potest censeri manifestum. Sed non obst. intellectus Joan. de pe. d. l. vulgaris. in gl. antepenulti. vbi dicit qd illa agiť ex prima modificatione modificata ex deprehensione subsequenti: ergo sic ibi actus subseqnēs informat precedentem: sic in casu nostro actus precedens subsequenter interpositio quidem momēti temporis inducit diuersitatē iuris. ff. de adul. l. quod ait. in fi. Et istam partem tenet do. Fre. de Senis suo consilio. vij. De hac qōne vide in clemen. j. eo. ti. ad fi. per Jo. de Ligna.
13 ꝛ fuit additio. ¶ † Uenio ad glo. querit gl. prima an accusanť usurarij propter multitudinem agentium. Glo. q non. ij. q. j. multi. q2 in veteri Testamento, ꝛ nouo prohibite sunt usure, vt hic. Idē dt gl. q prohibite sunt iure ciuili, in auť. de eccle. titu. in princ. coll. ix. vbi Imperator dicit se seruaturū quatuor concilia, ꝛ in vno ex cōcilijs usure prohibentur: ꝛ sic seruare vult q̄ suo iure usure sint prohibite. Doc. dicunt q Legiste contra fatenť ipsas illicitas, sed nō prohibitas iure ciuili. Jo. an. remittit ad regulā, peccatū. de regu.
14 iur. in. vj. arg. ad hoc. x. q. j. ꝛ. c. seq. ¶ † Quero an decedenti in peccato mortali denegetur ecclesiastica sepultura. Glo. dt q sic. xiij. q.
15 ij. prohibentibus. cum simi. ¶ † Oppo. q alia pena imponitur, scʒ excommunicationis. j. codem. preterea. §. ista ꝛ illa imponitur. vn-
16 de supple hanc per illam. ¶ † Querit gl. cui debeat restitui eleemosyna recepta ab usurario. Quidā q loci episcopo. Alij q usurario vt illi restituat, a quo recepit. j. eo. cum tu. Inno. ꝛ Abb. tenent secundam: ꝛ dicit Inn. usurariū in hoc sibi suspectum: ꝛ dicit se fuisse expertum, q usurarius potius in anime sue detrimentum facit eleemosynam, q̄ in anime sue salutem restituat. Plus dicit Ala. q quamquam regulariter delictum persone non noceat ecclesie, in odium tamen recipientis aufertur ab ecclesia. Ad hoc. xx. questio. iij. constituit. Joan. And. secundam quando usurarius usuras restituere inchoauit, vel paratus est illas restituere: alias vera est opinio prima, vt dioecesani prouidentia restituatur soluēti, vel heredi, vel pauperibus. Ad hoc. s. de Jude. cum sit. xxi. questio. iij. constituit. ꝛc.

1 Usuras exercere non licet, vt cum eis captiui redimantur. s.
2 Dispensare non potest papa super eo, quod est prohibitum veteri, ꝛ nouo Testamento.
3 Mentiri non licet pro vita alterius conseruanda.
4 Malum minus non licet alicui in se committere, vt maius malū in alio euitetur.
5 Ad usuras an sit licitū recipere pecuniam, vt q2 non reperit aliqs amicos, qui sibi mutuent.

1 Super eo. † Non licet usuras exercere, vt cum eis captiui redimanť. h. d. In prima decisa cōsultatio. In scda rñsio, ibi: rñdemus. ꝛ rñ-
2 sione probat p arg. a maiori ibi: q2. ¶ † No. q cōtra p-
3 hibitū veteri ꝛ nouo Testamēto papa dispēsare nō pōt. ¶ † No. ij.
4 q pro vita alteri9 cōseruāda nō est licitū mētiri: † vel nō lʒ alicui cōmittere minus malū in se, vt maius malū in alio euiteť. xiij. dist.
5 p totum. ¶ No. summariū aliud colligi nō pōt. ¶ Uenio ad dicta doc. ꝛ vulgare sic facit dubiū, scʒ an sit licitū recipere ad usuras. et recitabo opi. Inn. q2 qdā q sic, alij q nō. Aliq diuersimode distinguūt. Uñ qcō sua est q si qs vult recipere ad usuras, vt inducat ad mutuandū alias nō mutuaturū. ꝛ hoc nō est licitū, q2 induceret ad petm̄. Si vero erat aīs mutuatur9: ꝛ tūc si recipio pter necessitatē: q2 nō hēo amicos, q mutuēt: ꝛ tūc licitū ē: aīs sec9: sm Jo. an. q2 si eēt illicitū, tūc iuř m̄ de soluēdo usuras eēt illi illicitū: ꝛ sic non eēt obligatoriū: q ē 3. c. debitores. s. d iureiu. Si vō nō recipio ob

necessitatem, sed ob vtilitatem propter illicitos vsus, et tunc nō est licitū vobis propter illicitos vsus pignorare ad vsuras libros, qz peccatum. Si vero in piam causam volo expendere: et tunc possuz recipere, et inducere vt potius mutuet mihi, quam alteri consumpturo in illicitos vsus. Hoc intelligitur secundum aliquos hic, qñ ex tali erogatione in piam causam magnum bonum sequitur, et ex diuisione mutui modicum bonum sequitur: vt est quando alij esset mutuaturus. Secus autem si ex dicta erogatione esset inde secuturum bonum modicum, vel quodammodo nullum, qui pro sustentando pauperes, qui alias habent, vnde viuere possunt: quia ratio predicta trahitur a maiori malo, quod est licitum. xiiij. dis. c. j. et ij. Et ad hoc reducuntur omnia membra Inno. qui primo arguit quod sit peccatum recipere ad vsuram: vt in illo text. vbi dicit, inuoluatur ad intelligendum vna cum vsurario, qui pecuniam dat: quia si non esset qui reciperet, non esset qui daret. Host. Imo dicit hoc Inno. quod si ex omissione eleemosyne pauperum Dei, vel alterius pij operis magna pericula corporum et animarum imminerent, tunc si inueniatur habens granum, vel aliud tali operi necessarium, et rogatus nolit dare, vel mutuare, potest sibi suaderi ꝙ illam speciem mutuet sub vsuris: qz minus in hoc peccaret, quam faceret in tanta necessitate illam abscondendo: quia inter duo mala suadendum est quod videtur minus. Et dicit Calder. quod hāc opi. tenet Thomas. ij. ij. q. lxxviij. articulo vltimo. Quicquid dicat Tho. text. multum repugnat dicte opi. Preterea quod vnus prebet alteri materiam delinquendi, eadem pena videtur puniri: vt est ille, qui receperat furem: vt. l. congruit. de off. presi. Sed si nō esset qui reciperet, non esset qui feneraretur: vt in. c. cum satis. in glo. si non esset. de simo. per Joā. and. Item qui occasionem damni dat, &c. de iniur. c. fina. Item illa sunt correlatiua, dare, et accipere, sed natura correlatiuorū est, statutum in vno ad aliud porrigi: vt l. si. ff. de acceptil a. Et hoc tenent quidā indistincte quod Hostien. dicit nimium rigorosum. Et in contrarium facit. c. debitores. s. de iureiur. vbi dicit quod debitor si iurauit soluere vsuras non tenetur, et obligatus est: quod non esset, si vsuras prohiberet siue permitteret: vt. l. si non sortem. in prin. ff. de condi. indeb. Solue, vt. s. distinctum est. Sed obijcies. Nunquam faciendum est peccatum propter bonum: sed malum est dare operam vt quis feneretur: ergo nunquam debeo recipere. Solu. Dicit Innocē. Peccatum est dare ad vsuram: et hoc ego nō suadeo: sed me preeligere potius est bonum, licet non meritorium imo plus, secundum eum, quando ille est paratus alteri mutuare, non solum pro causa pia, sed pro indifferenti licitum est recipere: pro illicita autem causa peccat. ¶ Uenio ad glo. Glo. j. oppo. et remittit. Alie glo. omnes sunt literales. &c.

1 Q Usuras compelluntur restituere vsurarij, qui sunt soluendo.
2 Constitutio dans formam executioni obligationis, dat illi formā prout executionem reperit de futuro. nu. 13.
3 Restitutio vsure est fienda illis, a quibus extorta est, vel eorum heredibus. 15.
4 Peccatum non remittitur, nisi ablatum restituatur.
5 Empte possessiones ex fenebri pecunia subrogantur loco fenebris pecunie, vt ex eis de vsura satisfiat. nu. 17.
6 Pecunia prouenta ab vsura per quez elargiri debet pauperibus.
7 Usuraria pecunia quibus pauperibus sit eroganda.
8 Usuram asserens non esse peccatum, an peccet.
9 Satisfactione facta post mortem defuncti, an ipse defunctus liberetur a quacunqz pena.
10 Usurarius nil habens in bonis, nisi id, quod extorsit si tradit filiā suam nuptui Titio, cui constituit in dotem mille, &c.
Dotata filia de pecunia fenebri an debeat facere restitutionem.
11 Usurario an sufficiat facta remissio ab eis qui vsuras recipere debent ab eo, sine reali restitutione.
12 Usurarum restitutio an debeat ipso iure vsurarium restituere ad communionem, et sepulturam ecclesiasticam. nu. seq.
14 Sub penis vbi est aliquis compellēdus, per quam penam debeat primo compelli.
16 Usura si permittatur, an vsurarius teneatur ad restitutionem.
17 Actio illa est inanis, per quam inopia excluditur debitoris.

1 **Cum tu.** † Usurarij, qui sunt soluendo, per penam Lateraneñ. concilij compellūtur restituere vsuras, quas ante concilium receperint. h. d. In prima consultatio tres articulos ponens, seu continens, quorum duo sunt decisi. In secunda ad illos ordinate respondet, ibi: super his. Casus. Quidam episcopus papam consuluit stante concilio, quo promulgate sunt certe pene contra vsurarios vsuras non restituentes, vt scz ecclesiastica priuentur sepultura, neqz oblationes eorum recipiantur. Dubitatur de pluribus. Primo, ecce aliqui ante dicte constitutionis promulgationē iam receperant vsuras, an isti per penam concilij possunt cōpelli. Et causa dubitandi, quia proprium constitutionis est dare formā negotijs de futuro pendentibus: ergo solum videtur obligare post concilium vsuras recipientes, et non ante. Secundo contingit dubitari an tales vsurarij non habentes vnde restituant, possint cōpelli ad penas concilij. Et causa dubitandi videtur quod illa constitutio indistincte loquitur. Tertio, ecce quod pecunia vsura recepta, et sic fenebri sunt possessiones comparate, et aliter non est soluēdo vsurarius, an iste vendi possint vt satisfaciat: et respondetur in litera. ¶ No. j. quod constitutio declaratoria iuris antiqui, vel iuri antiquo consonans, trahitur ad preterita. Ad hoc allegat. j. glo. s. de cōstit. c. fi. et de elec. cum in cunctis. Et communiter sic allegatur. Secundum hoc ergo constitutio declaratoria iuris antiqui traheretur ad preterita etiam respectu penea iure noniter imposite: quod est falsum et pro tanto noto aliter: et hoc est de mēte lite
2 re, et de mente Inn. in sua. j. glo. s. † quod constitutio dans formam executioni obligationis, dat illi formam prout executionem reperit de futuro, siue illa constitutio amplietur ad obligationes futuras, siue ad obligationes iam de preterito contractas, siue ad obligationes ex contractibus de preterito: et sic sufficit actum eo respectu pēdere de futuro, quo respectu illi dat formam. Ad hoc. l. eos. C. de vsuris. Multas glo. et multos tex. reduci in. c. ij. de constit. et habetis bonas glo. in Sexto. et in cle. non insisto aliter pro modo: sed declaro tantum notabile. Nam intentio concilij non fuit imponere penam mutuanti, sed non restituenti vsuras. Ideo si restitutio est facienda ex contractu de preterito, comprehenditur sub cō
3 stitutione concilij. ¶ † Nota ꝙ restitutio vsure est fienda illis, ex quibus est extorta, vel heredibus eius. Illis autem non superstan
4 tibus, debet dari pauperibus. ¶ † Nota intellectum illius regule, Non dimittitur peccatum, &c. quia intelligitur, quando habet vnde restituere: alias excusatus est a pena eterna, et a pena contentiosa. De pena autem temporali purgatorij habnistis. s. tit. ij. c. sup.
5 ¶ † No. ꝙ possessiones empte a fenebri pecunia subrogantur loco fenebris pecunie, vt ex eis de vsura satisfiat. Unde volunt quidam dicere quod tales possessiones sunt pro vsuris obligate: quod tan gam. j. cum glos. ¶ Uenio ad dicta docto. que expediam per tres
6 questiōes. Prima, † per quem fieri debet erogatio istius pecunie inter pauperes. Doc. dicunt ꝙ per prouisionem diocesani non aūt per vsurarium, vel heredem eius. Aut executionem an distributionem commisisset, cui casus iste reseruatur. de Jude. c. cū sit. Et hoc ideo, quia si permitteretur cuilibet sacerdoti, multoties cum ipsi non reperiātur bene conscientiati, illas imbursarēt. Sz vtinā hoc hodie nō facerent epi: sed dato ꝙ quandoqz reperiant epi peiores presbyteris, non sic tñ cōiter cōtingit: ideo &c. arg. l. nā adeo. ff. de legi. De alijs incertis habetis de testa. si pater. lib. vj. Nec obstat qō dicatur quod potest reperiri sacerdos, qui melius erogabit, ꝙ episcopi: qz regulariter tales non inueniuntur. Item per hoc non debet tolli generalis diocesani potestas. Contrarium dicitur. x. q. j. regenda. Item non fiet talis erogatio per vsurarium, vel alium,
7 cui ipse commiserit propter suspectum collusionis. ¶ † Quero, inter quos pauperes dz fieri erogatio. Dic ꝙ consonū est inter pauperes loci, in quo est datum damnū, vel cuius habitator est is, cui restitutio est faciēda: tum quia melius est vicinis commodum sentire. C. de serui. l. ij. et l. preses. tum quia verisimilius est inuenire inter illos illum, cui dānum est datum, vel eius heredes, quam inter extraneos: et illis primo facienda est restitutio, vt premisit, ita ꝙ in
8 loco vbi mutuauit ad vsuras, vel in loco vbi habitauit. ¶ † Quero an peccet asserens vsuram non esse peccatum. Dicunt doc. ꝙ sic
9 et est hereticus: vt in cle. ex grandi. de vsuris. ¶ † Quero an satisfactione heredum defunctus liberetur. Dic a pena temporali purgatorij sic, ab eterna non, etiam si totus mundus pro eo daretur.
10 s. tit. ij. in literis. In gl. fi. et. c. super eo. ¶ † Quero, vsurariꝰ nihil habēs in bonis, nisi quod extorsit per vsurariam prauitatem, tradidit nuptui filiam suam Titio, pro qua filia dotem dedit genero suo mille. Deinde patre, et marito defunctis, dos fuit per heredes mariti eidem domine restituta. Nunc queritur, cum hereditas patris ad plenā restitutionem vsurarum nō sufficiat, an dicta domina de suis dotibus teneatur facere satisfactionē predictam, siue in foro conscientie, siue in foro humano. Frederi. de Senis cōcludit pro filia contra creditores, suo consilio. lxiij. vbi tamen videt intelligere cōsiliū, quando ille, qui dat dotem, non facit animo fraudandi creditores Et sic respondet ad. l. fi. ff. de his, que in frau. cre. Sz cōtra decisionem suam facit me forte dubitare: quia dos est qd vniuersale: vt no. Bar. in. l. prima. ff. solu. matri. sed in vniuersalibus vna res succedit loco: alterius: vt dicta. l. Imperator. §. fina. ff. de lega. secūdo. et maxime in vsuris Et licet illa data a socero genero suo nō sit illa, quam heres generi mulieri soluit, sed alia: quare illa alia loco prime non succedat, non video: cum ad mulierem reuertatur occasione dotis: maxime cū titulus dotis sit lucratiuus ex parte mulieris: vt. d. l. fi. ff. de his, que fiūt in frau. cre. ita quod potius

tius creditorib⁹, ꝙ sibi in eo, quod de bonis vsurarij reperitur, est subueniendum. ¶ Preterea si supponimus istam filiam in potestate: ergo heres, & dos, & similia cōputant in quarta iure nature. ꝙ quarta lȝ sit quasi debita, nihilominus creditores preferuntur sibi
11 vt. l. si. §. in cōputatione. C. de iure deli. ¶ † Que. uero an vsurario sufficiat facta remissio ab eis, q debent recipere vsuras ab eo sine reali restitutione. Videtur ꝙ sic: nā sine reali restitutione, volūtate domini, accedente, fur, raptor, & violentus licite retinet rem subtractā, vel inuasam. ff. de vsurp. l. si fur. in prin. & no. de renū. c. post trāslationē. ergo multomagis dȝ sufficere hoc vsurario, qui min⁹ delinquit: qd̄ pȝ ex qualitate pene: qꝛ maior pena imponit furib⁹, raptoribus, & violētis, quā vsurarijs: vt pȝ in suis tit. & nemo dubitat grauius esse cōmissum, qd̄ est grauius vindicatū. xxiiij. q. iij. nō affectamus. Item in crimine vsurarū, & alijs maioribus sufficit cōdignā satisfactionē facere, vt sit liberatus a restitutione: vt pȝ. s. c. quāto. & c. ij. e. ti. li. vi. de rapto. in literis. de furtis. c. vltimo. sȝ satisfactū intelligit quādocūq creditoris desideriū implet. ff. de satis. cog. l. j. de pig. act. l. rem. §. ois. Vñ si creditor remittat sibi actiōes competentes, ex quo facit hoc nō vi, nō dolo, nō metu, sufficit vsurario ꝙ remittentibus iura sua, &c. vij. q. i. ꝙ periculosum. ¶ Preterea sunt quidā casus spāles, vbi rei male ablate non sufficit remissio. de rescrip. c. statutum. ad fi. lib. vj. de censi. C. ij. lib. vj. & est in eis speciale: vt. d. c. statutum. In contrarium: qꝛ a verbi significatione nō est recedendū: vt no. de ver. sign. preterea. Sed Augustinus dicit, Non dimittitur peccatū, nisi restituatur ablatū. Ecce ergo ꝙ requiritur restitutio, qd̄ verbū restitutio, non verificat in remissione. ff. de verb. sig. & l. plne. & l. restituere qꝛ remittere non est in pristinū statum reponere, sicut in aiia restitutiōe. C. de repu. l. vna. Ad hoc quia non valet pactum de non petendo vsuras iam solutas: vt. c. ad nostrā. de iureiur. Sed nihil aliud est remittere, ꝙ pacisci vsuras nō petere: ergo &c. Rūdet ꝙ si ille, a q̄ vsura est extorta, & spōte omni fraude cessante, remittat, liberatus est vsurarius a restitutione rei: sed debet agere penitentiam de peccato. Idem in raptore, in fure, & similibus. Non obstat verbum restituere: qꝛ iura vtuntur verbo, reddere, qd̄ latius pȝ, ꝙ verbū restituere: vt. ff. de verb. sig. l. verbuȝ reddendi. Itē iura canonica vtunt verbo, satisfacere: vt. d. c. in literis. de rapto. vt. s. Itē vtuntur verbo, dare: vt in. c. ij. de rapto. Et bñ facit. de sen. excō. cū desideres. §. ij. Et ita cōcludit Fred. de Senis consi. suo. xxij. & cōsi. xviij. vbi dicit qd̄ Joā. and. in regula, peccatū: in mercuria. post verba Dy. dt sic, multū esse vsurarij animū in his pōderādū: nec tutū puto vsurariū illū, q ageret in mēte nō restituere: alias remissio nō est facta. ¶ No. bñ ista: qꝛ sunt quotidiana. ¶ Venio ad gl. & primo ad glo. sup verbo, do-
12 nec: qꝛ alie sunt literales. † Et q̄ro cū ea, an restitutio vsurarū dēat vsurariū restituere ipso iure ad cōionem, & sepeliri in ecclesia. Dicit glo. ꝙ sic. lxxxj. di. si q sunt. tñ post satisfactionem relaxandū est interdictū. Gl. fatetur doc. si snia est lata, donec satisfecerit: & sic donec, esset de verbis snie. Sed, vt dicit Host. non erant verba sententie, sȝ mēs eius, vel effectus ipsius sententie: quasi dicat. Seruāda est snia vsq ad condignā satisfactionē, & post etiā, donec fuerit relaxata. Ad qd̄ de sen. excō. cū desiderès. Quinimo plus, sm eū. est vltra hoc pnia imponenda: vt. c. si. s. in. j. & c. sicut dignū. §. cos. de homi. Et hoc verū in snia interdicti, nō aūt excōicationis: vt not. in. c. si. de ma. contrac. contra interdic. ecclesie. & vide no. in decr. bo
13 ne. de eta. & qua. & in cle. j. de deci. in gl. ¶ Glo. super verbo, post interdictū. opp. ꝙ restitutio non respiciat preterita. de cōstitu. c. vlti. Solu. Hoc in constitutione iuris antiqui, q̄ declarat. Contrariuȝ loquitur in noui iuris editor. a. Hoc verū, nisi restō hēret aliquā obseruationē in contrariū: qꝛ tunc etiā declaratoria retro non trahit vt no. Jo. an. de postu. prela. c. j. lib. vj. Inn. dicebat ꝙ illa constitutio non trahitur retro: nec hoc per hoc probatur: qꝛ hoc etiam nō est prohibitum, quasi in illius cōstitutione prohiberetur antique, non huius tantum. Tu dic, quod constitutio, que non dat formam nisi actui de futuro, nam dat formam, & penaȝ imponit nō restituētibus vsuras: sufficit ergo non restitutionem pendere de futuro,
14 licet vsure sint recepte de preterito. & hoc voluit Inno. ¶ † Gloss. super verbo, penam. querit: qꝛ in commissionibus, que fiunt, semper mandatur quis compelli per penam latam concilij, & non per penam excommunicationis, que est imponenda. j. eod. ea. preterea. Solu. Dicit glo. quod in concilio imponuntur pene leuiores, et a leuioribus est inchoandum postea ad maiores transeundū, si hoc exegerit proteruitas contumacie: vt in lite non contest. quoniam. in si. dicit tamen Gul. quod delegatus mandat, & compellit per penam Lateranēn. concilij. ¶ Secundo non potest excommunicare & si excommunicaret, non valeret excommunicatio: quia forma mādati, &c. Nec obstat decre. j. qꝛ loquitur in ordinario, vel delegato, qui non habet talem formam. Jo. de Deo. ij. q. j. dicit hoc veruȝ in sententia: sed in processu dicit quod excommunicare potest, & aliter punire, quam dictet concilium. de quo in Specu. de rap. virgi. §. presentata. & §. ratione forme post quartam formam. ver. item si
15 delegatus. ¶ † Querit gloss. super verbo, superstitibus. quid si is, cui sura est restituenda, sit valde longinquus, an debet ei mittere. Dic, si est longinquus, & scitur locus, per restituere debentem, debet trāsmitti, sed expensis illi⁹, cui fit restitutio, si nō essent tot sumpt⁹, quod excederent q̄titatē debitā quo casu dȝ pecunia pauperibus erogari. Allegat. ij. q. vj. anteriorū. ff. de ope. libe. l. opere. quod quousq potest pecunia restitui, pauperibus non est erogenda. Host. dicit quod cum vsurarius sit male fidei possessor, si alibi se trāsfert, q̄ in loco, vbi vsuras extorsit, proprijs sumptib⁹ tenetur mittere. Si vero is alibi se trāstulit, q pecuniā mutuo accepit, procedit gl. Ita distinguit in. l. cū res. §. j. ff. de eden. l. ptor. §. an. Spoliator vero semp suis sumptib⁹ restituet rē in loco, vbi spoliauit. Sic no. iij. q. i. §. sȝ notādū. sm doc. Predicta vera, vbi cert⁹ est, ille, cui vsure sunt restituēde, vel illicite ablatū est restituendū, alias secus vt si magna preda facta est, vel ciuitas aliqua est vastata: & sic casu
16 talia estimant: & dāda sunt epō: & sic pōt absolui, sm Hos. ¶ † Querit gl. sup verbo, facultatib⁹: an si vsure pmittant teneatur ad restitutionē vsurari⁹. Gl. dt ꝙ sic: qꝛ semp est in mora: & ex mora trāsfertur casus periculum in morosum: vñ eīa restituere dȝ. ff. de vi. & vi ar. l. j. §. deiecisse. de leg. j. cū res legata. Si vero nihil hȝ, liberat ex toto. Si tñ ad pinguiorē deuenerit fortunā, tenet vt prius. de sol. c. Odoard⁹. Hec hr rō, ne egeat, lȝ incedēte bonis consideretur. Et hoc est tenendū. Tñ aliq dicūt necessario admittendū in foro penitentiali. ¶ Glo. sup verbo, euidēter. querit gl. si nō cōstet an hēat
17 bona, vel nō. Dicit glo. qd̄ standū est sacro suo. † Inanis est enim
18 actio, ꝙ inopia excludit. s. de resti. spo. olim. ¶ † Glo. opp. & vr̄ qd̄ res empta de pecunia fenebri nō possit peti ab ipso debitore: qꝛ lȝ res emat de pecunia mea, per hoc non habeo aliquod ius in re. C. de rei ven. l. si ea pecunia. C. de probat. l. ad probationē. Sol. Dicit gl. ꝙ speciale est in re empta de pecunia fenebri, vt ius in ea habeatur p debitorē. Unde dt gl. ꝙ aut res de pecunia empta deuenit ad aliquem titulo lucratiuo: & pōt ab ipso debitore repeti. Si vero ex alia cā tituli onerosi puenit ad illos, nō pōt illa forte repeti, si ignoranter: sec⁹ si scienter. Glo. alle. tres alios casus spāles, in qb⁹ res empta de pecunia alteri⁹ efficit illi⁹ cui⁹ erat pecunia. Primus in re empta de pecunia dotali. C. de rei vendic. l. dote. Secundus, in re empta de pecunia militis. Terti⁹, in re empta de pecunia pupilli. Non declarat glo. quod ius habeat in re empta ex pecunia fenebri debitor. Quidā doct. dīt ꝙ hic agit reali hypothecaria, vel rei vendicatione: qd̄ nō credit Hos. sed dt ꝙ agere pōt debitor, vel ei⁹ heres contra creditorē, vel eius heredē. vt cōpellat possessiōes emptas vēdere, & satisfacere, & agere officio iudicis. Idē dt possessiones empte de pecunia fenebri vendant, & ipsorū ptio iterū emētur alie: idē erit, in illis, q̄ succedunt loco primarū. vt lite pen. c. ecclia. ff. de lega. ij. l. Imperator. & l. seq. Et dt Hos. ꝙ si creditor, vel eius heres non habet vnde soluat vsuras, re empta de pecunia fenebri ex cā lucratiua perueniente ad debitorē, liberat creditor vsurari⁹. ff. de actio. & obl. l. oēs debitores. Videte, sunt opi. an res empta de pecunia fenebri sit hypothecata, ita ꝙ detur contra tertium possessorē actio: & nō est dubiū: qꝛ vt dt Jo. an. in. c. q̄ꝙ. c. ti. li. vj. nullū ius pbat ꝙ det hypothecaria: sȝ hic tex. dt ꝙ dat actio, vt possessiones vēdant: & sequit necessario qñ non est soluēdo ipse, vel eius heres: alias cōpellet ad restituendū: vt in pcedēti rñso: vñ necessario agitur contra tertiū. Et ideo dicebā de facto ꝙ credo qd̄ officiū iudicis ne vsurari⁹ maneat in peccato: det cōtra tertiū possessorem. Ad hoc. l. i. C. si vendi. pig. aga. qd̄ no. s. de pig. illo vos. sed nō potuit obtineri. Tñ hoc credo verū, qꝛ ex quo lex, vel decretū non prouidet de forma agendi, & vt a peccato exuat, dat officiū iudicis arg. ff. de condi. ex lege. l. j. qd̄ ibi not. & qꝛ in talibus officiū iudicis solet competere, sȝ in peccatis. de iureiurā. quemadmodū. cum si. de iudi. nouit. tangitur in. c. tua nos.

1 Vendens rem plus, quam valeat eo quod differt solutionē pretij, peccat. 9.
2 Usura formalis non committitur, nisi ex contractu mutui. numero. 8.
3 Valoris rei euētus dubius in tempus solutionis dilatus facit rē licite plus posse estimari, quam valeret tempore contractus. numero. 8.
4 Pretium rei consideratur secundum presens tempus, scilicet contractus, an valeat plus, aut minus.
5 Contractus quandoq ex forma non apparet vsurarius, sȝ ex defectu.
6 A contractu est in dubio abstinendum, de quo potest probabiliter dubitari an sit licitus, vel illicitus.
7 Emptionis contractus an videatur illicitus, vbi quis emit certū fundum in perpetuum.
10 Valet res tantum, quantum vendi potest.
11 Usurarij reputantur, qui vendunt res plusquam valeant propter tarditatem solutionis pretij.

In ciuitate. † Qui vẽdit rem plus, q̃ valeat eo qđ differt solutionẽ p̃cij, peccat, nisi dubium sit an tp̃e solutionis plus, vel minꝰ valere debeat. h. d. Cõis diuisio. Secunda ibi: licet autem. ¶ † No. i. ex decre. ꝙ formalis vsura nõ cõmittit, nisi ex contractu mutui. Ideo in venditione nõ cõmittit vsura, nisi quantũ ad formã: sed quo ad interesse sic, ſm doc. ¶ No. ij. ꝙ vendens rem plus, q̃ valeat tp̃e vẽditionis, propter retardationẽ pretij in soluendo peccat. ¶ † No. iij. ꝙ dubius euentus validitatis rei tp̃e solutiõis pretij licite facit rẽ plus posse estimari, q̃ valeret tẽpore cõtractꝰ. ¶ † Nota ꝙ pretiũ rei cõsideratur, ſm presens tp̃s, scz 3ctꝰ valeat plus, vel minus. l. ij. C. de rescin. ven. ¶ † No. ꝙ ex forma quãq; contractus non apparet vsurariꝰ, sed apparet ex defectu. cõcordat. s. de pig. illo nos. ¶ † No. ꝙ in dubio abstinendũ est a contractu, de quo probabiliter põt dubitari an sit licitꝰ: vel illicitꝰ: q2 bonarum mentiũ, ⁊c. v. di. ad eius. Alia notabilia sunt clara. ¶ Venio ad declarationẽ materie. decr. doc. nostri hic expediunt duas questiões, reliqua expediunt in gl. † Aliqs emit certũ fundũ i ꝑpetuũ, vel ad vitã sibi, vel eius heredibꝰ dubitat an tales 3ctꝰ sint illiciti. Licet opi. sint Inn. ⁊ Jo. an. remanẽt in opi. ⁊ cõclusione ꝙ sint liciti. Et idẽ putãt, si emat reditꝰ domus, vel ꝑsone libere, vel rustici, vel alterius serui: siue et velit emere actionẽ 3 alium competentem: dato et ꝙ forte minori pretio vendantur, q̃ valeant. Et dicit hoc verum siue reditus sit certus, siue incertus, siue in pecunia, siue i alio ⁊ licet aliquãtulũ minus, q̃ valeant, emantur, non indicantur contractus illiciti: q2 contrahentes possunt in modico sine dolo se decipere realiter, vt in glo. videbitis. Et si dicat, possibile qđ recipit plus de reditu in duplũ, q̃ valeat pretiũ: ergo est illicitus contractus. Rñdetur ꝙ si etiam contingit in domo, vel possessione vendita: ⁊ similiter si ad affictũ, vel in emphyteusim res conducit, possibile est ꝙ ex reditu, vel pensionibus percipietur plus, q̃ pretium infra triennium: ⁊ tñ sunt contractus liciti: ergo ⁊c. Non obstat. c. illud. hic eñ reprehendit, qñ errans vendit materiã, propter quaz dat proliξũ trienniũ emptori ad soluendũ pecuniã: hoc eñ est licitũ: q2 solũmodo vẽdit tp̃s pro illa pecunia que venit ⁊ iustũ pretiũ excedit: quia ex eo apparet ꝙ si tunc vtraq; parata essent, ⁊ res et pretium in presenti pro minori emet: sed ſm exemplũ positũ sunt omnia in presenti, scz pretiũ, ⁊ annuus reditus, ⁊ actio de quibus incertum est pro futuro tp̃e quantum valere debeat: ita quod saltim ratione futuri dubij debet censeri contractꝰ licitus, vt hic patet et põt esse ꝙ in futurũ nil perciperet: ⁊ debitor inops fieret, vel in lite multũ expẽdit: vt. l. ab Anastasio. C. mãd. ⁊. l. j. i prin. ff. de iure do. Cõsuluit tñ Inn. Christi fidelibꝰ vt ab huiõi cõtractibꝰ abstineant. s. qđ de nouo propter huius 3stitutũ reditũ, vel actionez emãt. Dicit tñ qđ hic est penitus illicitꝰ, qđ si aliquis accipit cẽtũ a Titio, vel obligationẽ de centũ, ipse constituit se debitorẽ reditꝰ annalis maioris quãtitatis, quã acceperat. Et p̃dicta faciũt ad illud qđ Venetijs sepissime reuocat i dubiũ. Ibi eñ oẽs, q hactenꝰ 3tulerunt pecunias in cõi pro necessitatibus, que occurrũt, distribuunt sigillatim: ⁊ deinde cõe respondet illis quolibet anno tantũ pro centenario: qñq; .v. qñq; minus: sed capitale nũquã restituit: ⁊ imprestita vocant. Ille ergo, qui h3 in cõi mille, vel tria millia, vẽdidit alteri ius suũ, ⁊ emolumẽtũ omne, qđ participare debet: queritur an iste contractus sit licitus. Ex p̃dictis pt3 qđ sic: q2 recipit reditũ p̃tium in pecuniam iam constitutum. Item reditus crescit ⁊ decrescit: ⁊ posset cõmune in totũ abolere si vellet, ⁊ nihil respõdere. Item non est quasi maior reditus, quã esset vnius possessionis immobilis. Et sic videt qđ licitus sit 3tractus talis, per iura p̃dicta, ⁊ rõnes. Idem dicit Inn. si minor reditus 3stituit in re, vel in ꝑsona certo p̃dio dato. vel emat nomẽ, qđ facit 3stitui creditor: vel emat oĩa noĩa, que talis faciet vsq; ad tp̃s tale. Nam cõtractus sit licite secutis noibus. Nam possibile est qđ multi casus euenient ꝙ modicũ, aut nihil ꝑcipiẽt, forte superueniẽte inopia debitoris, vel alio simili casu: ideo tales contractus sunt liciti. ¶ † Scdo q̃ritur qualis 3tractus est iste in terminis decre. nõ cẽsetur vsurariꝰ. Dicit Inn. qđ est vẽditio, nõ mutuũ. Usura aũt formalis committit in mutuo, nõ i alijs. xiiij. q. iij. c. j. ⁊. ij. Ideo tales 3tractꝰ liciti sunt: dũ tñ ꝓbabiliter sit dubiũ, ⁊ verisimile, an plus, vel minus sit valitura res: als si probabile, ⁊ verisimiliter nõ sit dubiũ, sunt 3tractꝰ illiciti: q2 sic semper posset dici cõtrahens esse dubiũ: ideo inspicit verisimilitudo. Dicit tñ Inn. qđ si plus credidit valiturã rem, q̃ ex intentione, est vsurarius. Idẽ dicit. si statim erat venditurus ꝓ cõi pretio, ⁊ ꝑpter tp̃is ꝓrogationem vẽdidit carius, vsurariꝰ est ex mẽte, ⁊ cõtractꝰ illicitus cẽset: vt probat. j. e. nauigãti. ¶ † Venio ad gl. j. ⁊ videtur qđ l3 res in plus ematur, quã valet, ꝓ hoc nõ peccet vsurarius: q2 licitũ est 3trahẽtibus in pretio se decipere. ff. de mi. l. in cause. §. pretio. S3 si res vẽditur plus, quã valeat, scienter ꝑpter tardationẽ pretij, est pctm̃, vt hic. Si ignoranter vendit plus, altero alterũ decipiente, non est peccatũ, vt in cõtrario: dũ tñ se non ledant vltra dimidiã iusti pretij. s. de emp. ⁊ vend. cũ dilecti.

Ibi idem no. Jo. x. q. ij. hoc ius. dt hoc non procedere in ecclesiasticis personis. Idẽ no. Archi. ponens opi. ⁊ Jo. tenet qđ hic gl. xvj. q. i. c. si cupis. Credo qđ in ecclesiasticis personis hoc non sit licitũ. Ad hoc de penis. c. tuã. Idẽ puto ꝙ ad laicos in foro anime si ageretur etiam de hoc in foro seculari, vel contentioso ecclesie, cõseruarentur iste gl. ¶ † Oppo. quod res vendita tantum valet, quantũ est vendita: ⁊ sic non posset hoc dici peccatum, quod plus sit vendita, quam valeat res. Res enim tantum valet, quantum vendi potest. arg. ff. ad Treb. l. j. §. si heres. ff. ad legem Falci. l. pretia. Solu. Dicit gloss. quod res tantum valet, quantum vendi potest: tamen habito respectu ad communem estimationem, non habito respectu ad singularem, maxime que sit per dilationem temporũ in soluendo. ¶ Glo. super verbo, vsurarum. opp. de. c. consuluit. ⁊ remittit ibi, et ibi dicam. ¶ † Glo. super verbo, venditores. querit an tales venditores plus vendentes propter pretij tarditatẽ, vbi est certum venditam rem non plus valere tempore solutionis pretij, sint vsurarij. Glo. dicit quod sic: licet enim contractus non habet formam vsurarum, potest tamen hoc fieri in fraudem vsurarum, qui contractus quo ad penam comparatur contractui vsurarum: q2 quodcunq; nomen imponatur, vsura est. xiiij. q. iij. c. j. ⁊. ij.

1. ☞ Usurarius monitus si est clericus non desistens ab vsuris, officio, ⁊ beneficio suspenditur: si laicus, excommunicatur.
2. Contra vsurarios non desistentes ab vsuris qualis sit modꝰ procedendi.
3. Usuras nedum prohibetur quis exigere, imo ⁊ recipere.
4. Usurarius clericus an repellatur ab obtinendo.
5. Dispensare an possit episcopus cum vsurario clerico suspenso a beneficio.

Preterea. † Usurarius monitus si est clericꝰ non desistens ab officio ⁊ beneficio suspenditur, si aũt laicus, excõicatur. h. d. Et diuisio patet. ¶ † Nota modũ procedendi, ⁊ penas cõtumacie cõtra vsurarios non desistentes, tã clericos, q̃ laicos. ¶ No. ꝙ in crimine vsurarũ laicus subiectus est ecclesie. ¶ † Tertio no. ꝙ nõ solum prohibetur quis exigere, sed etiam recipere. de quo. xlvij. dist. c. j. ¶ Venio ad glo. † Querit gl. an vsurarius clericus repellatur ab obtinendo. Dicit glo. quod sic: q2 si suspenditur ab obtẽto, fortius repellitur ab obtinendo. ¶ Nota istã gl. † Querit glo. an ep̃s possit cum tali suspenso dispensare. Dicit ꝙ sic post satisfactionẽ, ⁊ penitentiã: q2 hic non prohibetur. de quo gl. remittit ad decr. at si clerici. s. de iud. ¶ Glo. vltima opp. ꝙ alia pena imponatur. s. eo. cũ in omnibus. Solu. Ista ⁊ alia imponitur, vt ibi dicitur: ibi imponitur vsurarijs monitis. vt desistant, ⁊c.

1. ☞ Fructus rei pignorate computãtur in sortem.
2. In pignus potest dominus accipere rem suam alteri infeudataz.
3. Fructus non cõputantur in sortem, si habens rem dominium directum recipit illam in pignus ab eo, qui habet vtile tantum.
4. Usuras non licet vniuersitati recipere, nec ciuitati sub vsuris mutuare.
5. Reditus non dicuntur, nisi deductis expensis.
6. Usura videtur posse peti vt interesse, etiam ex causa mutui.
7. Usuram non incurrit is, qui aliquid voluntarie oblatum recipit vltra sortem.

Conquestus. † Fructus rei pignorate cõputantur in sortẽ: ⁊ vnum casum excipit. h. d. Et sic patet diuisio. ¶ No. ꝙ regulariter fructus rei percepte ex pignore in sorte cõputantur alias saperet vsurã. ¶ No. vnũ casum exceptũ, in quo licitũ est retinere fructꝰ ex pignore ꝑceptos, ⁊ in sortẽ non computare: casus est in tex. expressus, ⁊ declaratur per gl. ¶ † No. qđ dñs rẽ suam alteri infeudatam potest in pignus recipere. Qđ autem dicit in re propria non consistit pignus: vt. l. furem. i princ. ff. de pig. act. intellige ꝙ in re propria omni iure: sed si vnus habet dominium directum: vt dominus, alius ius vtile vt emphyteuta, vel feudatarius, nihil prohibet quod habens dominium directum recipiens dictã rẽ in pignus ab habente dominiũ vtile: vt hic, ⁊. s. c. i. in fi. facit quod no. in. l. naturaliter. §. nil cõe. de acqui. possess. ¶ † No. ꝙ si hñs dñiũ rei recipiat ipsum in pignus ab eo, qui h3 ius vtile in eadẽ re, non cõputat sibi fructus in sortẽ. Dominium eñ directũ in pignus ad tp̃s vtilis dñij operat istã fructuũ acquisitionez: ⁊ hoc bene probat istud. c. ⁊. s. c. i. ¶ Ultimo no. ꝙ ecclesia creditrix põt vti retentione rei proprie, contra illũ, a quo habet causam: ⁊ sic potest opponere exceptionẽ dominij. Per istã decr. dicunt doc. vnũ, qđ cum hec decre. dirigitur vniuersitati, sicut † nõ est licitum particulari homini mutuare ad vsurã, sic non est licitum vniuersitati vsuras recipere: qđ facit ſm Jo. an. cõtra ciuitates Italie: q̃ recipiũt vsuras: et

remittitur

remittit ad Ray. in Sūma. e. ti. in pr. col. v. qd de cōstatib^9us. Alia non scribunt doc. ¶ Venio ad gl. El. j. opp. qđ debeāt expense deduci. ī. c. proximo. fatet contrariū, quia reditus nō dicuntur, nisi deductis expēsis, vt ibi. ¶ 5 † Querit gl. vltima an interdū ecclesia tenet rem feudalē, ⁊ reditus pcipit, debet habere seruitiū a vasallo. Dic qđ non. de feu. c. j. q2 id esset vsura. de quo remittit. ī. c. i. ⁊ dicit gl. ꝙ alius casus, ⁊ sic secūdus, ⁊ terti^9. j. c. salubriter. de quo dic vt ibi. ¶ 6 † Dat gl. tertium casum, quando vsura non petit vt vsura, sed vt interesse. Exēpli gratia, Vēdo tibi fundū: tu pcipis reditus, ⁊ non soluis pretium in termino. Pōdera in termino: q2 loquitur quando subest culpa: potero iterū petere vsuras tāquā interesse redituum perceptorū, ex quo nō soluisti in termino. C. de vsuris. l. ij. cum si. Nā dānuz ⁊ expense peti possunt, fm canones. xij. q. ij. si quis. cū si. ⁊ maxime in contractibus bone fidei. Non ob. ꝙ dicit, qđ quicquid sorti accedit, est vsura: q2 id in mutuo vel vbi aliquid in fraudē vsurarū extorquerer. Vel dic qđ non accedit sorti, ex quo alteri interesse applicatur, seu cū eo cōputatur. Vñ concludit gl. qđ duo debent esse ɔtract^9, q debent esse gratuiti, vt mutuū ⁊ si non est gratuitū, vsura est: iuxta illud, Mutuū dātes, nihil inde sperātes. j. c. ɔsuluit. Itē cōmodatū nō est gratuitū, recepta inde pecunia desinit esse cōmodatū, ⁊ in locationē trāsire videt, non tñ est vsura. Dat gl. aliū casum, qñ vēdo tibi fundū hac lege: vt qñ cūqꝫ tibi soluero, fund^9 ad me reuertatur. C. de pac. inter. emp. ⁊ vēdi. l. iij. Isto casu licitum est fructus lucrari: ⁊ sic aliqd vltra sortez recipere: ⁊ hoc, nisi ptium sit modicum: quia tunc p̄sumitur vsurarius ɔtractus. ī. de emp. ⁊ vendi. ad nostrā. pcipue si emptor consueuit vsurā cōmittere, vel exercere. ī. de pign. illo vos. Itē cōmercium, vbi pecunia dat ad pompam: q2 possunt inde merces recipi: q2 nō est mutuū, sed poti^9 locatio. ff. commo. l. si merces. §. pe. cū. l. se. So. Vbi aliqd apponitur noīe pene, dū tñ non in fraudem vsurarū: quo casu potius videt interesse, q̄ vsura. Aliquos casus habuistis. e. ti. c. j. vbi vltra sortē licitū est aliquid recipere. Adde aliū casuz. ī. e. in ciuitate. in prima. q. sc3 qñ emo fruct^9 alicui^9 castri ad tps. ¶ Octauus casus, qñ pecuniā mutuo illi, cui vellē nocere, q2 est hostis. xiiij. q. iij. ab illo. Unde videtur qđ ab hostib^9 fidei licite vsura recipiatur. Et p hoc dicūt Iudei qđ a Christianis licitū est vsuras recipere. Ad hoc qđ h3 Deut. xxiiij. Nō feneraberis fratri tuo pecuniā, vel aliā rem ad vsuram Sed cōtra eos est. xxviij. c. fenerabis gētibus multis, ⁊ a nullo fenus accipies: ⁊ aduena fenerabit tibi, ⁊ tu nō fenerabis illi. Ad qđ. j. c. post miserabilē. §. pe. ⁊ ab illo negatiue intelligat. i. sicut illi nocere desideras: sic a nullo exigas vsurā. Vel quāuis licite exigat ab hoste, nō ideo per Iudeum a Xpiano possunt exigi: bona eñ hostiū exponuntur, sed nō Christianorū. Nec Iudei sunt hostes: ⁊ qđ fauore ⁊c. ff. de legi. l. qđ fauore. ¶ Nonus casus. j. c. c. fi. ¶ Decimus casus, vbi est creditor ratione mutui, qđ fecit laborē sibi, in cui^9 cōpensationem fecit fruct^9 ex re sibi obligata pceptos facit suos. de quo in Summa. eo. tit. §. 7 in aliquo. ¶ Undecimus casus, qñ aliquid vltra sortē spōte oblatum recipit sine pacto. Caueat tñ ab intētione corrupta, iuxta no. in. c. consuluit. ¶ Duodecimus in fideiussore. ad quod no. de fideius. capit. peruenit. ⁊ in regula, dānum. de regu. iur. libro. vj. Unde dat Hostien. versus.

Feuda, fideiussor, pro dote restituenda.
Venditio fructus, cui velles iure nocere.
Vendens sub dubio, tunc post tempora soluens.
Pena nec in fraudem, lex commissoria gratis.
Dans socij pompam plus sorte modis dat istis.

Feuda, vt hic, ⁊. ī. de feud. c. j. Fideiussor. de fideius. peruenit. Pro dote. j. e. c. salubriter. Stipendia clerici. ī. eo. c. j. Venditio fructus, iuxta nota. ī. eo. in ciuitate. An velles iure nocere. xxiiij. qđ. iij. ab illo. Vendens sub dubio: vt. j. eo. c. fina. Post tempora soluens: vt l. ij. C. de vsuris. Pena nec in fraudem: vt. ī. de arbitr. cum dilecti. Lex commissoria: vt. l. legis commissorie. C. de pact. inter empt. ⁊ vendi. Gratis. hoc tamen intellige vt. j. capitu. consuluit. Dans socij pompam: vt. l. si tu. §. non potest. ⁊. l. sequen. ff. commodati.
Anto. de Butrio.

1 ¶ Usuras restituere compellitur heres vsurarij.
2 Heres tenetur ex delicto defuncti, inquantum patiuntur vires hereditarie. 7.
3 Heres vsurarij potest compelli per penas contra vsurarios statutas ad restitutionem vsurarum a defuncto factarum.
4 An heres teneatur ad vsuras defuncti restituendas ex persona sua, vel defuncti. nu. 6.
5 Heres an possit conueniri per rescriptum contra defunctū impetratum.
6 Bona vsurarij an sint obligata pro vsurarum restitutione, vt possit agi hypothecaria, etiam si transierint in tertium.
Actione hypothecaria an possit agi contra heredem, ⁊ bona defuncti ex delicto defuncti.

1 Tua nos. † Heres vsurarij filius, vel extrane^9 vsuras restituere cōpellit. h. d. Cōis diuisio. Scđa ibi: tuc. ¶ Nota dū dt de extraneis, nō dt quo iure sint deuoluta, an iure hereditario an alio iure. 2 Iuxta pondera. ¶ † No. ꝙ de iure canonico heres tenet ex delicto 3 defuncti, inquantū vires hereditarie patiant. ¶ † Not. ꝙ heredes vsurariorū extranei, vel sui, cōpellunt ad restituendas vsuras defuncti: ⁊ pñt cōpelli p penas statutas ɔ̄ vsurarios. Alia notabilia 4 non habetis hic. ¶ Attendatis ad duas qōnes doc. † Prima est, an heres teneat ad restituēdas vsuras ex psona sua, an ex persona defuncti. Host. dt ꝙ ex psona sua tenet, si decessit impenitēs defunctus: ⁊ tenet in eo qđ ad ipsos puenit, iuxta not. ī. de sepul. sup eo. alias si penitēs est, tenet ex persona defuncti, quōcunqꝫ obligatio habuit ortū ex facto defuncti, ⁊ determinat ēt in heredem. Et fm hoc in crimine pōt exponi. i. in crimine, vel referri ad verbū defunctus. Et dt Inn. ꝙ nō solū ad vsuras tenebit, sed ēt ad oē dānum, 5 qđ ratione vsurarū cōtingit debitori. ¶ † Scđo q̄ro an per rescriptū impetratū ɔ̄ defunctū possit heres cōueniri. Videt ꝙ sic. quia possit cōstringi ea pena, qua possit primus defunct^9, vt hic: sic per rescriptū. Gul. in Spe. de leg. §. restat. ver. itē mortuo. t3 ꝙ nō pōt cōueniri heres ex dicto rescripto, nisi citatio defuncti precesserit ita ꝙ habes recurrere ad no. ī. de rescri. significauit. ⁊ q̄ dixi. ī. de Iude. q2. Nec obstat ista decre. q̄ vult ꝙ eadē actione cōueniat heres, qua defunctus. Qđ verū est, qñ cōuenit corā ordinario: sed secus si corā delegato: q2 rescriptū nō fuit ɔ̄ heredē, nisi ppetuatū sit in. d. c. significauit. ¶ Veniamus ad gl. Glo. i. ibi: omnia obligata 6 sunt. † Not. hic ꝙ oīa bona vsurarij sunt obligata pro restitutione vsurarū: ⁊ sic pōt agi hypothecaria. Et dō no. ⁊ signa gl. ⁊ cū cōclusione gl. transeūt doc. vt alter heredū, alio nō existente soluēdo, possit vsqꝫ ad res hereditarias cōueniri. Sed p̄supponit gl. ꝙ oīa bona vsurarij sunt obligata tacite pro restitutiōe vsurarū. Hanc gl. tenuit Gul. ⁊ Phi. Et dt Gofre. qđ multi tenent, adeo ꝙ est opinio communis: s3 ita recitat Io. an. in. c. q̄ q̄. eo. tit. lib. vj. Sed dt Hos. ꝙ sic vř ꝙ bona vsurarij nō sint tacite obligata: iō si trāsirēt ad tertiū, nō possent cōueniri pro vsuris. Nec esset distinguendum fm eū, an ex titulo lucratiuo, an oneroso perueniāt. Saluo nisi forte in re empta ex pecunia fenebri: q2 tūc posset p̄dicta distinctio procedere: vt est dictū. ī. eo. cū tu. Sed alia bona, q̄ empta probant ex dicta pecunia, nō sunt obligata, nec reperit iuř in. Et istis verbis vtit, ⁊ est cōtent^9. Io. and. in Nouella. vbi dt hoc nō esse cautum in iure. Tñ in gl. ordinaria sup verbo, paupertates. t3 pcedere opin. sc3 ꝙ sint hypothece obligata: ⁊ ideo propter hoc in eadē gl. determinat ꝙ locut^9, est p̄teriti tpis quo ad ipsos soluētes vsuras: hoc vide in. c. q̄ q̄. e. tit. lib. vj. Et vide no. ēt p Frede. de Senis consilio suo. xxx. als dt Host. ꝙ si ɔ̄riū diceret, ꝙ multe ale illaqueate essent ⁊ illaquearent: qđ nō est dōm, nec scribendū. Et p hoc vř ista decr. q2 l3 gñaliter sit formata qđ, tñ se restringit in rñso qñ in iure hereditario puenit: ita ꝙ papa rñdit se restringendo ad heredē, nō aūt simplr ad extraneū. ⁊ sic nō tenet ipse extrane^9, ēt si bona deueniāt in ipsum ex titulo lucratiuo: vt. l. eris alieni. ⁊. l. si pater. C. de dona. ⁊. l. fi. C. de acquir. pos. Et sic vult ꝙ demū cōuenit ille, ad quē bona deueniunt sub noīe heredis: ⁊ sic res nō sunt obligate. Et hoc est tenendū, sc3 ꝙ nō h3 hypothecariā: ⁊ sic cōcludit ꝙ nō sunt obligata alias sequeret, ēt si in titulo singulī pueniret, possit perueniri: cui^9 ɔ̄riū innuit decre. Et hanc opi. vidi seruare in practica: ⁊ ita teneat l3 qdā allegant qđ ɔ̄ria opi. esset cōis. Sed quicquid dixerit, dicas ꝙ dicta opi. iure nō probat. In p̄dicta. q. facit dubiū, an inter heredes obligatio, q̄ descēdit ex cā hereditaria, sit ipso iure diuisa. Et vř ꝙ sic, in. l. pacto successorū. C. de pac. ⁊. l. si ab eo. C. de nego. gest. si ita est: ergo si vn^9 efficit postea non soluendo, nō vř accrescere on^9 suum: vt. l. legatorū pacto. ff. de leg. ij. Sec^9 aūt quando non sit data diuisio ipso iure, sed aliquo iuris beneficio: vt. l. inter eos. ff. de fideius. Et glo. illa, que accrescit alijs, illud onus fundat se super obligatione, vt hypotheca contracta in bonis defuncti vsurarij: vt. ī. eo. cum tu. que opinio si est vera, bona est solutio huius gl. sc3 ꝙ alij teneant, ⁊ accrescat eis onus isti^9 defuncti. Si aūt bona non essent obligata, prout tenent quidam, tunc solutio gloss. est dubia. Nam si est obligatio ipso iure diuisa per legem. xij. Tabu. ⁊ not. in l. si plures. C. de cond. inser. quodammodo inopia superueniens in personam vnius augeat personalem obligationem alterius, non habet rationem. Non obstat quod heres representat personā defuncti: q2 intelligit pro parte, pro qua est heres: vt. l. j. de preto. stipu. pro partibus ergo, pro quibus non est heres, est habendus vt extraneus, qui possideat bona vsurarij, contra quem non transit personalis obligatio: vt. l. j. §. si heres. ff. ad Trebellia. Cessante igitur hypotheca in bonis alterius, videtur ex opi. vnius superuenientē alium non ignorare, nisi in fauorem anime vsurarij, qui penitēs decessit. Aliud videtur dōm nobis, qđ scribere hic placet partem suam. Dicit tñ. Io. Calde. quod tenendo opi. gloss. debet intelligi quod tunc potest procedi cōtra alium, sc3 primo facta excussione:

vt Instit.de legat.§.si res aliena.vel nisi esset facta diuisio contra ipsos heredes per agente:q2 vtrũq3 ab initio conuenisset,vel partem extra iudiciũ ab altero suscepisset.De quo dic vt no.in.l.si creditores.C.de pac.⁊ in.l.inter cos.ff.de fideiuss.Hic incidenter q̃rit, q2 in oneribus ipsius communis,si vnus non potest soluere partẽ suam,an ad hoc alij teneantur.Dicit ꝙ aut est onus personale iniunctũ:⁊ tũc si non potest expediri per vnum,expediatur per aliũ: vt.l.oneris.§.fi.ff.de mu.⁊ oneri.Aut est onus,quod consistit in p̃statione pecunie,vel simile:⁊ tunc si est onus,quod impositum vniuersitati simpliciter,l3 aliqui non sint soluendo,adhuc tenetur vniuersitas:q2 censetur eadem:vt.l.proponebatur.ff.de indi.Aut imponitur onus vt cuilibet de vniuersitate:⁊ tunc vnus pro alio nõ tenetur:vt in aut.vt nulli iudi.§.j.colla.vj.Aut onus impositũ,est onus reale,vt tributũ,quod soluitur pro rebus:⁊ tunc vno nõ soluente,alij grauantur,⁊ eis assignaẽ portio non soluentium: vt.l.fi. C.de acti.tribu.⁊.l.j.C.de agri.⁊ censi.de quo vide in Spe.de censi. §.nõ dicendũ.ver.quid si vniuersitas.⁊ ver.seq.¶†Sed quero an 7 heredes vsurarij teneantur ad restitutionem vsurarum vltra vires hereditarias.Dic qđ non,si fecit inuentariũ:vt.l.fi.C.de iur.delib.⁊ not.s.de rapto.ex literis.Si autem non fecit inuentariu3. Hostië.dt ꝙ tenetur vltra vires hereditarias in foro conscientie. Sed Frede.dt ꝙ lex humana condita ab eo,qui h3 potestatẽ eam condendi,manifestã non continens iniquitatẽ,obliget in foro conscientie.Sed in casu questionis nostre dt ꝙ non teneaẽ: q2.l.sancimus.non obligat in foro conscientie:sed q2 realis obligatio,q̃ descendit ex delicto,non afficit heredem vltra id,quod ex delicto prouenit:vt.l.vna.C.ne ex delic.defunc.⁊ sic facere,vel non facere inuẽtarium nihil pertinet ad illa credita,que alias non obligant heredem,vbi est omissio inuentarij:quod prodest creditoribus eo casu, vbi creditores poterant agere contra heredẽ.Quod aũt heres nõ teneatur ex delicto defuncti,etiam si nil ad eũ peruenit ex delicto, statuiẽ iure canonũ:vt patet in eo,quod legitur,⁊ no.de sepul.c.fin. cum sua materia.Canon,qui in hac parte grauat heredem vltra ius ciuile,voluit equitatem preferre,⁊ nõ teneatur pro delicto defuncti vltra vires hereditarias:vt.s.e.c.ex literis.⁊.j.eo.tit.c.ij.lib. vj.Et sic equitas mouet compilatorem iuris canonici ad statuendum ꝙ heres,qui habet omnia bona defuncti licite quesita,teneaẽ ad restitutionem illicite quesitorũ,etiam si illicita non peruenerint ad heredem,et etiam lis non sit contestata cum defuncto:eadem equitate fuit statutum ꝙ vltra vires hereditarias non teneantur. Ista sunt verba domini Frede.de Senis suo consil.xxij.que bene no.⁊ vide Jo.And.eo.ti.c.ij.lib.vj.in Nouella.super gl.iij.vbi facit mentionem de Frederico.

1 ¶ Mutuans ea mente vt plus percipiat vltra sortem,tenetur in foro anime ad id restituendum.
2 Usura censetur omne id,quod vltra sortem percipitur.
3 Solutionem differre recusans,aut prorogare,nisi detur sibi aliqđ committit vsuram.
4 Parabolam iuramenti non dare, nisi aliquid inde recipiat,quid significet.
Mutuans sine pacto ex spe habendi maiorem quantitatem an teneatur ad restitutionem actualem.
5 Mutuans ex spe habendi seruitium secundario non incurrit vitium vsure.
6 Uendens rem plusquam valeat,incurrit vitium vsurarum.

1 Consuluit. † Mutuans ea mente vt plus forte percipiat,• non dans parabolam iuramenti,nisi aliquid inde recipiat,aut vendens rem plus debito,q2 solutionem pretij differt, seu retardat,tenetur ex his in iudicio animarum.h.d.In prima ponitur consultatio,tria dubia continens:ad que simul respondet, ibi 2 verum.¶†Nota primo quod perceptum vltra sortem sine pacto ab initio contractus ex mente tamen mutuantis, tanquam vsura in foro penitentie est restituendum.¶Secundo no.ꝙ perceptum vltra sortem propter dilationem solutionis, ⁊ ampliationem termini ad soluendum,vsura censetur. Unde sicut perceptum vltra sortem ex conuentione a principio contractus inita vsuram inducit,ita quod perceptum ex conuentione tacita,vel expressa post cõ 3 tractum dudum inita.¶†No.ꝙ vendens rem maiori pretio propter tardationem solutionis eius vt vsurarius satisfacere in animarum iudicio compellitur. Allegat auctoritates in text.positas.¶Nota ibi:mutuum dantes ⁊c.⁊ sic omnis spes in mutuo, et omnis super abundantia est vsura.¶Nota ꝙ mala intentio obligat quem in foro conscientie ad restitutionem eius,quod male ac 4 cepit.Examinemus intellectum decre.¶†Quero quid vult dicere,parabolam iuramenti.Dicunt doc.forte creditor non vult prorogare terminum ad soluẽdum,in quo quis est obligatus per iuramentum,ita quod non vult prorogare terminum ad soluẽdum ex iuramento:⁊ sic non vult dare parabolam iuramenti,id est prorogationẽ:modo certe si propter hoc aliquid recipit,vel forte iurauit se non absentare de certo loco,petit a creditore vt det parabolã recedẽdi ad certum locum:certe si aliquid recipit creditor propter hoc,illicite recipit,siue pacto recipiat,siue non:q2 debitor scit consuetudinem creditoris:q2 alias non relaxaret:quia consuetudo patrissa.consideranda est.Pro quo.l.vel vniuersorum.ff.de pig.act. Sed an dare mutuum sit in precepto.Docto.quod sic in casu necessitatis:quo casu omnia sunt communia.xlvij.dist.c.sicut.xij.q. j.c.fraternitatis.⁊.c.j.Sed an mutuans ciuitati cum pacto vt habeat remissionem collectarum,an sit vsura.Dicũt aliqui,vt Spe. ⁊ Guil.in Spe.eo.tit.in si.ꝙ non:⁊ ad literam istam hic dicit quod nil debet sperare,scilicet lucri:sed remissionem collectarũ põt sperare.Jo.And.dt posse hoc procedere in collecta incerta:sed in certa secus:q2 remittere idem est quod dare:⁊ sic esset vsura.¶Quero vlterius an aliquis mutuans sine pacto ex spe habendi maiorẽ quantitatem,an teneatur ad restitutionem actualem,an vero hoc peccatum sola contritione tollatur.Quidam quod sufficit sola cõtritio:quia non est formalis vsurarius,nec actualis,sed mentalis. Ideo sufficit mentalis contritio,nisi creditor aliquid faciat, per quod arctat debitorem ad plus soluendum:propter quod debitor necessario dare id cogatur.puta negando prorogationem termini vel recipiendo cautionem maioris summe.Alij vero tenentur sequi Inno.⁊ Host.velut tutius,qđ tenetur ad restitutionem actualem:ex quo principaliter dicitur illa intentione propter corruptam mentem a principio secuta actuali datione:ideo postea requiritur actualis restitutio.Et quia aliud in simonia mentali,aliud in vsura mentali.Docto.ponunt de simo.capit.fi.Et quod dicitur,vsurarium mentalem non obligari ad restitutionem,verum est, quando non inducitur principali intentione ad plus habendum, ita quod secundario,⁊ non principaliter ponebatur spes in lucro: secus si habeat intentionem principaliter plus habendi: quia tunc tenetur ad restitutionem.Et hoc credo quod sit ipsa veritas.
5 ¶Uenio ad glo.Glo.j.literalis est.¶†Glos.super verbo sperantes,oppo.ꝙ danti mutuum licitum sit aliquod sperare in seruitũ, saltim secundario.lxj.dist.quid proderit.⁊.lix.dist.si officia.Solut. Principaliter spes lucri:aliquid sperare:vel recipere vltra sortes est vsura:sed sperare seruitium secundario,non in retributionem principaliter mutui,sed antidora obligationis sic.Nam naturaliter est obligatus ad antidora.ff.de peti.here.l.sed ⁊ si.§.consuluit. Dicit tamen Old.ꝙ ista naturalis non potest deduci in ciuilẽ,vel in pactũ:qđ no.xiiij.q.iij.c.j.⁊ hic per Gofr.Host.de hoc tractauit in Summa.e.tit.§.fi.ver.sed quid sit.Quandoq3 quis obligaẽ ad id,ad quod sine pacto tenebatur.de elec.significasti.de preb.significatũ.Et dicit Host.ꝙ iudex principaliter ponens spem in remuneratione vendit iustitiam.xj.q.iij.qui recte.Idem in ordinante.
6 j.q.j.ordinationes.¶†Glo.vltima opp.ꝙ non sit vsurarius vendens carius.s.e.in ciuitate.So.Quo ad iudicium anime iudicatur vsurarius:quo ad iudicium contentiosum nõ:vt ibi.Unde dicit glos.ꝙ inducendi sunt,sed non compellendi,nec tanq̃ vsurarij puniendi:⁊ sic intentio facit quẽ vsurariũ secuto effectu.xiij.q.iij. c.j.Host.dt ꝙ etiã si confiteatur is,contra quẽ agitur in iudicio cõtentioso suam intentionem prauam,si petebatur vt vere vsurarius absoluetur propter ineptam petitionem,nisi propter periculũ anime dicatur aliquid speciale.de iud.dilecti.de cog.spi.tua.Sed si petebantur vt quasi vsurarium iniuste ⁊ contra salutẽ receptum,fiet condemnatio,secundum eum,⁊c.

1 ¶ Appellans non auditur manifestus vsurarius.nu.4.
2 Contra vsurarium proceditur summarie,⁊ de plano,sine strepitu figura iudicij.
3 Appellationis beneficium quare denegetur vsurario manifesto, ⁊ non raptori,vel excommunicato.

1 Quam perniciosum. Breue est: nõ summatur,⁊ non diuiditur.¶†Nota ex decr.ꝙ manifest' vsurarius non auditur appellans.¶Pro intellectu decre.quero de veritate casus decre.dt Host.intelligendũ cum dicit se vsurariũ non esse,vel non corrigatur.Inno.vero.dt quod audiretur appellans a sententia.Dicit tamen ꝙ alij dicunt contrariũ: quod durũ est sentire.Licet enim notoriũ sit,aliquẽ esse vsurariu3 non tñ est notoriũ q̃ cũ P.vel M.Dicit ergo ꝙ istis agentibus cõdẽnat' nõ v3 appellare non videẽ verũ:q2 prohibetur appellare super eo,qđ est notoriũ:qđ hic nõ est respectu Titij vel Marti 2 nij,sed in genere:⁊ hoc sentit gl.†Operabitur ergo notoriũ qđ dt Host.⁊ procediẽ in hoc crimine sine strepitu,⁊ figura iudicij:vt in 3 cle.dispendiosam.de iud.¶†Opp.ꝙ hoc nõ debeat denegari vsurario:q2 beneficium appellationis non denegatur predoni.s.de resti.spo.ex literis.nec excõmunicato:vt.s.de excep.significauerunt. Item

Itē est iuris beneficij:vt.l.j.de app.ergo nemini est negandū.Qui dam dicunt q ideo non auditur vsurarius appellans:sed ratione sic,qz vsurarij delinquunt contra nouū z vetus Testamentū.s.co. qz in omnibus.Et si dicas,eodē modo predo rūdet q magis delinquit vsurarius:qz sub colore boni delinquit,q predo,qui aperte delinquit.Sed Jo.and.dt q non videt hanc differentiam inter raptorem z vsurarium.Unde dicit in vtroqz,si sint notorij,z manifesti,non admittit:alias sic.s.de app.cū sit Romana.in fi.¶†Ad glo.opp.q audiatur appellans.de app.vt debitus.Solu. Intellige quod vsurarij erant manifesti,sicut dicitur in alijs criminibus vel quando non appellat ex legitima causa,vt in contrario.

¶ Glossa.j.ibi: iustam causam,zc.cum causa iusta non appellandi est zc.

1 ☞ Ad vsurarum restitutionem ecclesia cogit Judeos per subtractionem communionis Christianorum.
2 De vsurarum crimine possunt laici se intromittere.
3 De vsurarum crimine iudex ecclesiasticus videtur competens.
4 Judei an subijciantur legibus secularibus.
5 Usurarij Judei an pena corporali possint per ecclesiam puniri.

1 **Post miserabilem.** ¶†Per subtractionem cōionis, Christianorum ecclesia Judeos cogit ad vsuras restituendas.h.d.Et ponit duplicē prouisionē contra Judeos vsurarios.Scda ibi:z donec.¶†No.ex decre.aperte q laici se pnt intromittere de crimine vsurarū,z cōpellere vsurarios ad restitutionē,de quo in cle.dispēdiosam.¶Scdo not.q ex hoc qd crimē vsurarū videt mistim pertinens ad iurisdictionem tpalem. ¶No.q in crimine misto ecclesia hz ptātē in Judeum,inquantū delinqt contra Xpianū.¶ No.q directe negatum aliqñ conceditur indirecte,qñ directa via deficit ex potestatis defectu,z non indirecte.¶† Pro intellectu decre.opp.z vr q vsura,vel contract° vsurarius pertineat ad iudicem ecclesiasticū:vt not.Pau.de Leaza. in cle.dispendiosam.de iudi.z per Bar.in.l.Titia.ff.so.matri.z de iureiur.ex literis.Glo.dt casum vsurarium esse quasi spiritualem. ergo notabile primum non stat.Solut.Contrariū pcedit qñ agitur de eis vt de peccato,vel dubitat an sit vsura,vel contract° vsurarius:qz sic spectat cognitio ad iudicem spiritualē,z ecclesiasticum sed notabile procedit qñ agit de vsuris tanq solutis indebite:vt j.eo.qūto,qz tūc officio secularis iudicis repetunt vsure vt indebite:z vide q not.Jo.an.j.eo.c.i.lib.vi.Alia nō habetis extra gloss.

4 ¶Ueniam° ergo ad illas.Gl.i.† qrit an Judei subijciant legib° secularib°.Dicit gl.q sic.viij.di.q iure.C.de Judeis.l.de Judeis. Nam an principes veniunt vt protegantur.de Jude.Nullus.Pari ratione alij defendendi sunt per eos:argu.s.de mutu.peti.per totum.Magis in his,in quibus legem suam offendunt.s.co.cōsuluit.Nam z vetus Testamētum,sm doc.qd ipsi approbant,vsuras prohibet.ad qd no.s.eo.cōquestus.¶†Glo.vlti.super verbo, denegari,querit,an pena corporali possint per ecclesiam puniri. Dicit q sic.xxviij.q.sepe.in fi.Ita tamen q ad vindictam sanguinis non procedit.de rap.in archiepiscopatu.Non obstat.ij.q.i.multis.qz nihil ad nos de his,qui foris sunt zc,prout Deum offendūt sed secus quantum,alias qñ hominem offendunt. Uel secundo id de directa coercitione,quam inter eos non exercent:secus de vindicta:vt hic,z.s.de deci.deteriores.z etiam propter delictum efficiuntur de foro ecclesie.de iudi.nouit.de foro compe.cū sit.de quo. s.vide Judei.

1 ☞ Usurarius,qui fecit debitorem iurare de soluendis,z non repetendis vsuris,ecclesiastica censura compellitur ab actione desistere,z perceptas restituere.
2 Jurans non mouere questionem super vsuris in futurum exsoluendis, compellit vsurarium iudicis officio ab actione desistere.
3 Juramenti relaxationem an possit petere,qui iurauit vsuras solutas non repetere.

1 **Tuas.** ¶†Usurarius,qui fecit debitorem iurare de soluendis,z non repetēdis vsuris,ecclesiastica cēsura cōpellitur ab actione desistere,z pceptas restituere.h.d.Consultatio,z rñsio,ibi nos igitur.decr. leuis est. ibi:nō repetāt,sz solutas:z ibi soluē.s.in futurū.¶No. ex decre.primo q non obstante iure de vsuris nō repetēdis,iudex ex officio debet cōpellere vsurarium ad vsuras restituēdas.Et sic lz iuramentū de non repetendis vsuris excludat repetentem.s.de iureiur.debitores.tamen non excludit recipientem ex officio iudicis,vsurario ad restituendū compulso.Et sic habes vnum,in quo iudex ex officio supplere potest.ad hoc.s.de iureiurā.ad nostram.
2 ¶†Scdo not.q iurans non mouere questionem super vsuris in futurū exsoluendis,officio iudicis compellit vsurarium ab actiōe desistere.Alia non habetis in decre.nisi vnam oppositionem,quā faciunt doc.super litera.Nā videtur per tex.in questione quod sit superfluus:qz videtur bis repetere idem:z videt eadem questio in primo qūto,z in secundo:ergo zc.Doctores saluant vno modo,z hoc sequebar,ponendo casum,sz vt prima qd sit de vsuris soluēdis:scda de soluēdis in futurū:vt digi in lra apostillādo.¶Alius intellectus est,z iste equaliter saluat literā,sz q prima qd sit quādo creditor exegerat iuramentū de non petendo cautionē de repetendis vsuris.Scda qd sit de vsuris solutis,quas iurauit non repetere.Et sic expone literā ibi:vsuras nō repetant.i.cautionē de exigendis vsuris nō petant.Teneatis q vultis.Jo.Tamē Cald. per hunc text.indistincte tenuit q iudex secularis esset competens iudex,qualitercunqz ageretur de ipso crimine vsurarum:qz q sm ipsum contrariū de consuetudine seruetur.Quicquid sit,tenete q hic no.per Jo.An.in cle.dispendiosam.de iud.z per Pau.in cle.j.
3 eo.tit.zc.¶†Uenio ad glo.querit gl.j.in fi.an hanc relaxationem possit petere,qui iurauit.Dicit gl.q sic:qz illi non renuntiauit,cū adhuc sibi non competeret.de renun.c.pe.Imo etiā si iurasset non petere relaxationē,audiret petēs per viā denuntiationis.Et dato q hoc faciat ob priuatū cōmodū,vt vsuras rehabeat,tñ in consequentiā hoc prodest aduersario,qui penitere non potest nisi restituat.viij.q.i.Et sic duo sunt remedia in repetēdis vsuris.Primo repetendo per officium iudicis.Scdo petendo relaxationem debiti iuramenti.De primo loquitur decr.nostra proprie.De secundo de iureiur.ad nostram.zc.

1 ☞ Usurarius non auditur per rescriptū impetratum super vsuris recuperandis,nisi prius restituat,quas extorsit.s.
2 Exceptio criminis contra tertium commissi admittitur contra agentem.nu.5.
3 Exceptio dilatoria causatur per hec verba,Nullatenus audiatur, vbi a lege,vel statuto sunt prolata.
4 Usurarius si agit ad vsuras repetēdum,comparente aduersario, qui contra eum opponit q vsuras non soluit,ita q zc.
5 Usurario propter delictum denegatur executio iuris proprij. Actio ciuilis an possit retardari criminis obiectu,vbi vsurario denegatur executio iuris proprij propter delictum.
6 Legis alterius priuilegium an perdat,qui commisit in legem,
7 Ex rescripto principis ad vsuras repetendas,an possit agere vsurarius,qui paratus est cauere,z extortas restituere.
9 Rescriptum per lapsum quinquennij nō finitur,ex quo impetrās illo vti incipit.
10 Exceptio qualis detur contra agentem ad vsuras.

1 **Quia frustra.** ¶†Non auditur vsurarius per rescriptum impetratum super recuperādis vsuris,nisi prius restituat quas extorsit.h.d.Ponit statutū,cuius causam pmittit,ibi:sta tuimus.¶Not.j.prin.decre.q ex eo quis nō pōt iuuari,quod impugnat.¶No.ij.q vsurarius super restituēdis vsuris,quas alteri dedit,satisfecerit.Et sic not.casum,quo quasi spoliationis exce-
2 ptio facta etiam de tertio obstat agenti.¶Tertio nota casum,in quo criminis exceptio contra tertium commissi admittitur cōtra agentem:z sic nota casum,vbi de iure tertij licitum est opponere.
3 ¶†Quarto no.q per ista verba,Nullatenus audiatur,causat potestas opponendi dilatoriam,vbi proferuntur a lege,vel statuto.
4 ¶†Uenio ad dicta docto.z quero.Usurarius agit ad repetendū vsuras:comparet aduersarius,z cōtra eum opponit q vsuras nō soluit,ita q repellit ab agendo.An iste vsurarius aliqua via possit cogi ad restituendas vsuras,agente vsurario repulso.Dicunt doc.z fuit dictum Host.q licet vsurari° repellatur ab agendo,vt hic,nihilominus officiū iudicis non quiescit:z iudex ex officio habebit cōpellere illum cōuētū vt satisfaciat de vsuris,nō agenti,sz illis,quibus debet satisfacere agens,z a quibus agens extorserat vsuras.Nihil allegāt p hoc dicto:tene menti,qz dictū est notabile.
5 ¶†Op.dz hic qd vsurario ppter delictū denegat executio iuris pprij.Contra.iiij.q.vi.oibus.z de rest.spo.olim.Itē cū qs.vbi dz q criminis obiectu ciuilis actio nō retardat.So.Illud generale, hoc spāle in odium criminis Uñ sm Jn.vsure repetunt propter crimen,cū omni iure indebite sint.s.e.c.iij.Aduerte tñ qd lz repellat vsurarius agēs,tñ authoritate superioris possit cogi restitue-
6 re rē illis,a quibus agēs extorserat.¶†Quero an cōmittēs in legem perdat priuilegiū alteri° legis super alio disponētis,an eiusdem tñ,cōtra quā delinquit.Gl.dicit qd pdit priuilegiū illius legis in specie tñ,cōtra quā delinquit:vt si peccat ɔ legem,q dictat vsuras restituēdas,nō iuuat lege,q dicit sibi vsuras restituēdas, nō alteri:als puniret in quo nō peccauit:qd est absurdū.¶Uenio ad gl.Gl.j.op.qd nō perdat priuilegiū,etiam eiusdem.Naz dictat ius qd sit deferendū appellationi: aperte dicit.c.qd decanus non

detulit appellatiõi:⁊ tũc nõ valet appellatio sua.ꝫ.de ap.dilectis.
Sol.Ibi valuit appellatio nõ ex psona appellantis,sed ꝑpter iu/
dicis factum,qꝛ appellationi detulit:vnde de iure carere debebat
legis auxilio: sed factum iudicis eum iuuit.¶ Scdo oppo.quod
delinquẽs cõtra vnã legem perdat beneficiũ alterius separate.ff.
de ritu nup.l.filio patroni.vbi si patronus ducat libertã ignomi/
niosam,perdit beneficiũ alterius legis, q̃ dt ꝙ liberta non potest
nubere alteri inuito patrono.Solu.Dic ꝙ ibi perdit legis priui/
legiũ non totaliter separate,sed negotio conexe,de quo agebatur:
vel id fuit statutũ a lege in odiũ patroni libertã ignominiosaꝫ du/
cẽtis.¶ Opp.tertio de.l.auxiliũ.ff.de mino.xxv.an.vbi minor de/
linquens perdit priuilegiũ legis illius,cuius vigore restitutioneꝫ
petere poterat:q̃ lex totalr est separata.So.Dicit gl.ꝙ illa lex lo/
quitur in crimine,in quo daꝛ restitutio.Vin.dicit in.c.fi.de immu.
eccle.ꝙ delinquẽs ꝯ legẽ generalẽ perdit priuilegiũ legis genera/
lis:vt.l.auxilium.preallr.sed nõ priuilegiũ legis specialis,vel pri/
uate,nisi tale priuilegiũ tollatur per offensam iuris cõis.C.vbi de
cri.agi opoꝛ.auꝛ.qua in prouincia.Dic ꝙ si offensa ꝯ legeꝫ priuat
offendentem causis necessarijs ad priuilegiũ alterius legis:vt.d.l.
auxilium:qꝛ leso datur restitutio ex sui facilitate:sed si delingt non
ex facilitate,sed dolo est lesus,si non priuat cõis legis ⁊c.tũc si pro
pter odium lex priuat aliquo beneficio alterius legis,illam serua.
Si nõ appareat lex,non priuatur cõmodo alterius legis.Brocar
dus est.opi.gl.tenet Host.nisi esset offensio erga fidem catholicam
7 ⁊ in regula,deficiat.ꝭ.de reg.iur.¶ †Querit gloss.ij.quid si vsura/
rius sit paratus cauere,⁊ restituere.Dic ꝙ possit agere ex rescri/
pto ad vsuras repetendas.Dicit gl.ꝙ si est soluendo, non sufficit
cauere.allegat de re iudic.cũ aliquibus.Si non est soluendo,dt gl.
ꝙ sufficit prestare cautionem de vsuris restituendis, possit ex re/
scripto petere.Allegat de re iudic.qd ad consultationem.cũ simi.
8 Vel sufficit illũ,cui vsure debenꝛ,contentari cautione.¶ †Querit
gl.in ver.itẽ quid si non appareat aliquis vsuras repetens ab vsu
rario,qui impetrauit rescriptũ super restituendis vsuris.Dicit
Io.an.ꝙ sufficit ꝙ mittat preconiũ,vt qcunq3 debeat hře vsuras
ab impetrante compareat:⁊ nullo comparente dt ꝙ poterit vti re
scripto,sicut purgat in se vitium furti,quando inuenit rem misso
preconio.vt compareat is,cuiꝰ est res.ff.de fur.l.falsus.§.qui alie/
num.Glo.dt ꝙ si manifestus est vsurarius,vel probari potest per
conuentum ipsum esse vsurarium,non auditur super restituẽdis
vsuris:qꝛ vel sunt persone certe,qbus vsure debenꝛ:⁊ non releuaꝛ
a peccato,propter qd repelliꝛ,nisi vsuras illi restituat.Vel est in/
certus:⁊ tunc non releuaꝛ a peccato,nisi vltimate ipsas restituat.
pauperibus.Cum ergo peccatũ sit,ꝙ ipsum repellat,pꝫ ꝙ cũ non
sit a peccato exutus per solum preconiũ,ꝙ poterit adhuc repelli.
Dicunt doc.ꝙ dictũ glos.procedit vbi est manifestus,vel probari
posset sed si tantum esset infamatus,⁊ aliter probari nõ posset,vti
lis esset prima practica,vt mitteretur preconium ad infamiã pur/
gandam:⁊ publicatio sufficit in ecclesia,non per modum preconij.
arg.qui si.sint le.relatum.Imo etiam sufficeret requirere illum, q
est certus,⁊ si remitteret,vel nollet recipere,admittereꝛ hoc agẽs,
fm doct.Io.an.dt qd hoc dictũ est verũ in remissione:⁊ si esset ab/
sens,⁊ speraretur de eius reditu,pecunia esset deponẽda.C.de vsu/
ris.l.acceptam.⁊ deinum in petitis prouidetur.Et dicunt docto.
hanc exceptionẽ ꝑponi debere ante litis contestationẽ.de reg.iur.
inter.Et dt Host.eam probandam intra octo dies : ar.ꝭ.de excep.
pia.lib.vi.de sen.excõ.solet.e.lib.Dicunt tñ doc.qd ad hanc exce/
ptionem probandã nõ admitteretur nec cõtra cũ,cõtra quẽ rescri
ptum non esset impetratũ : cũ ad eum non extendatur virtus re/
scripti.ad hoc.de offi.delega.c.pe.Eadem gloss.in ver.itẽ quid,est
valde obscura:pone qd pendente qõne de vsuris contra vsurariũ,
⁊ appellatione super vsuris,ipse vsurarius impetrauit contra illũ
super alijs vsuris restituẽdis,vel cõtra tertiũ:an debeat prius ex/
pediri causa appellationis.Glo.dt qd sic:qꝛ nõ audiꝛ ad agendum
vsurariꝰ donec vsuras restituat.Oportet ergo quod discutiatur
prius an vsure sint restituẽde necne,anteq̃ audiaꝛ super huiusmo
di petitione,vel rescripto.Et hoc limitat glo.verum.quando ipse
vsurarius appellauit in prima causa.Hoc tenet Vin.quia dꝫ sibi
agens imputare,si litem protrahit:sed si protractio litis non esset
ex parte agentis,⁊ exceptio haberet locum,⁊ ob solum tractũ non
impediretur petitio vsurarũ,quarum causa est liquida.C.de com/
pen.l.vlti.ad idem de app.constitutus.el.ij.⁊ de accu.accedens.Et
dicit hoc seruandum in directam actionem,⁊ probationem.ꝙ per
modum exceptionis non probatur:vt in preallr.iuribus ad quod
etiam de neg.gest.l.si autem.§.si quocunq3 modo.Ex his infertur
qd si appellatio sit interposita ex parte aduersarij impetrãtis, qd
non obstante appellatione impetrans debet audiri.cõtra qd facit
regula,non solum.de ap.lib.vi.Dic fm Io.Cal.potest dici qd lo/
quitur qñ est suspecta,vel iniusta prima facie appellatio,qd tũc au
diatur impetrans.Vel dic qd illa regula habet locũ inter easdem:
secus si inter diuersas.Intellige gl.qd hic litigium erat inter ter/
tium,⁊ impetrantẽ,⁊ non inter eũ.contra quem impetratum foret
rescriptũ:⁊ sic intelligendo posset tolerari dictum gl.Sed inde vi
dereꝛ dicẽdũ tam respectu cause principalis,quã etiã appellatio/
nis,vt dicatur vt.ꝫ.ꝭ.qd ꝓcedit appellatio,si est suspecta,vel iniu
9 sta prima facie.¶ †Glo.in fi.colligit ꝙ litere, q̃ ab initio non va/
lent,tractu tpis ↄfirmanꝛ.Sed dicimus ꝙ litere nõ erant nulle,
imo alique,lꝫ posset exceptione repelli virtute literarũ, si vsuras
non restituit.Dicunt tamen doc,ꝙ nõ credunt isto casu rescriptũ
per lapsum quinquennij finiri,ex quo impetrans illo incipit vti,⁊
sibi possit imputari:cũ reus contra eum beneficio huius constitu/
10 tionis vsus fuerit,iuxta no.in.c.si autem.ꝫ.de rescr.¶ †Quero
qualis exceptio deꝛ contra agentẽ ex beneficio huius legis.Dicit
gl.ꝙ est fori declinatoria.Et dicunt doc.hic ꝙ hec exceptio est pro
banda intra tempus septẽ dierũ,per decre.pia.de excep.lib.vj.⁊c.
Anto.de Butrio.

1 De vsuraria prauitate conuictus per famam,⁊ alia argumẽta,
potest manifestari vsurarius.
2 Iudex quandoque ex officio procedit in causa priuata ad vtilita/
tem priuatam,vbi agitur ad correctionem,et emendationem pec/
cati.
3 Manifestum dicitur id,de quo minime dubitatur.
4 Manifestum non subrogatur loco probationis plene,nisi alijs ar
gumentis coadiuuetur.nu.7.
5 Vsurarius ex quibus argumentis legitimis possit tanq̃ manife/
stus conuinci.nu.7.
6 Accusatores vsurariorum si potentes nitantur impedire,an com
pescantur pena concilij Lateranen.
7 Notorium facti transeuntis requirit argumenta,tanq̃ in eo serua
ri debeat ordo iuris.
8 Statutum, vel constitutio episcopi, qua statuitur ꝙ per vnum
testem de veritate, vel per tres de fama, aut quatuor singula/
res, ⁊c.

1 Cum in diocesi. ¶ †Manifesti vsura/
rij,etiam nemine accu/
sante per penam Lateranen.concilij ab ordinario com
pescuntur.h.d.Cõis diuisio.Secunda ibi:fraternitati.
2 ¶ †Nota casum,in quo in causa priuata,⁊ ad vtilitatẽ priuatam
iudex procedit ex officio:⁊ hoc regulare vbicunq3 agitur ad corre/
ctionem,⁊ emendationem peccati.Vide doc.ꝫ.de iureiur.c.ad no/
stram.el.j.et.c.debitores.ꝫ.de iudic.nouit.de offic.delega.capitu.j.
3 ¶ †Scdo nota ꝙ est manifestum id,de quo minime dubitatur.
4 ¶ †Tertio nota ꝙ manifestũ non subrogaꝛ loco probationis ple/
ne nisi alijs argumentis coadiuuetur.Vide.ij.qõ.j.manifesta.⁊.ꝫ.
de cohab.cleri.⁊ mu.vestra.⁊.c.tua.Ad declarationem litere ibi:si
5 alijs argumẽtis.q̃rit gl.¶ †Quero q̃ sunt ista legitima argumẽ/
ta.Dicunt doct.fama,iunctis alijs adminiculis.ꝫ.de testi.ꝑterea.
Vel forte qꝛ plus ad terminũ vendidit,q̃ in principio valeat.ꝫ.eo.
in ciuitate.⁊.ꝭ.c.fin.Vel forte emit rẽ sub conditione vt res vendaꝛ
⁊ maiori ꝑtio:vt in casu.c.ad nostram.de emp.⁊ vendi.Vel si tenet
mensam paratã ad fenus exercẽdũ.Vel si alr cõstat ꝙ fenus exer/
cuit.Dicunt doc.ꝙ nõ sufficit rõnẽ vsurarũ inueniri in scrinio ali
cuius,vt possit excõicari,si non est manifestus.Hoc dt Ioã.xxiiij.
q.ij.sane.el.ij.Dic hodie vt in cle.j.hoc.e.tit.Host.aũt dt ꝙ etiã cõ
tra non manifestos procedere poterit recipiendo probationes qui
bus receptis poterit procedere ⁊ ꝯ manifestos.i.ꝯ manifestandos
vsurarios.Et dt ꝙ hec fuit mens litere istiꝰ:⁊ hoc magis placet.
6 ¶ †Venio ad gl.† Querit gl.j.an remediũ sit contra potentes ac/
cusatores vsurariorũ impediẽtes.Dicit gl.ꝙ sic:qꝛ possunt excõi/
7 cari.de offi.deleg.c.i.¶ †Glos.ij.opp.ꝙ argumenta nõ requiranꝛ
ꝯ manifestũ vsurariũ:vt patet de accu.euidẽtia.de iureiur.ad no/
stram.ij.q.j.de manifesta.Sol.Quoddã est manifestũ large,⁊ stri/
cte notoriũ:⁊ tale nõ reqrit argumentũ:vt in ꝯrio:⁊ põt esse noto/
rius vsurarius iuris,qꝛ cõdẽnatus,vel confessus:⁊ facti manẽtis,
qꝛ tꝫ altare paratũ ad vsuras mutuãdas,⁊ omnibus se exhibet vt
no.gl.eo.tit.c.j.lib.vj.Quoddã est manifestũ stricte,vt spẽs separa
ta a notorio:⁊ requirit argumẽta,⁊ iuris ordinem.xj.q.iij.cotum.
Quoddã est manifestũ large,stricte notoriũ,nõ hñs facti perseue/
rantiã,qꝛ est notoriũ facti trãseuntis:⁊ hic requiruntur aliqua argu
menta:vt qꝛ mutuauit aliquibꝰ vsuras,⁊ non tꝫ altare paratum,⁊
mutuauit in publicis locis,multis presentibus.Quoddã manife/
stum.i.famosum,⁊ sic large sumptũ pro famoso:⁊ in his requirun
tur argumenta:qꝛ sola fama nõ plene probat.xxxv.q.vj.si duo.cũ
simi.Vel solue contrarium glo.ꝙ hic id,ꝙ est manifestum,non in/
diget argumentis:⁊ argumenta,de quibus hic diciꝛ,requiruntur
ad iudicandum crimen,⁊ manifestandum : nõ autem eo manifesto
requirantur alia.¶ Nota tamen glo.⁊ tene menti quod notorium
facti transeuntis requirit argumẽta,⁊ in eo seruari dꝫ ordo iuris,
licet non sit in notorio facti manentis:qd est singulariter menti te/
nendum.

8 nendum. ¶ † Circa tertium quero an valeat constitutio episcopi, qua statuitur ꝙ per vnum testem de veritate, vel per tres de fama vel quatuor singulares, vel per confessionē extraiudicialiter factā coram quocunqȝ presbytero possit quis conuinci de crimine vsurarum, ita quod ex tali probatiōe habeatur pro manifesto vsurario quo ad omnem effectū manifesti: ꝙ videtur qȝ non valeat: ꝛ est contra ius commune, quo cauetur ꝙ talibus probationibus non sit plene credendū. de testi. l. licet. Nec inferior potest tollere legem superioris. xxij. dis. inferior. ¶ Preterea, qua ratione vnus episcopus posset subuertere ius commune, eadē ratione ꝛ alius: ꝛ sic frustra fierent constitutiones pape. Et hoc sentire, modicū differt ab heresi. xxxij. dist. c. j. Dicendum est tamen, secundum Inno. ꝙ episcopus facere non potest. De hac. q. plene per Frede. de Senis suo cōsilio. xviij. ꝛ ibi concordat huic opi.

1 ☞ Fructus rei date marito in dotem, non computantur in sortem.
2 Ad fructus pignoris in sortem computandos non arctatur creditor, quando eos consumit, ꝛ compensat in aliquo interesse.
3 Usura nō committitur, vbi aliquid petitur vltra interesse, vel vltra sortem retinetur.
4 Dos quare assignatur marito.
5 Gener quis dicatur.
Socer quis dicatur.
6 Usurarius an reputetur contractus, per quem in constitutione dotis promittitur certa pecunie quantitas pro libra.
Pensiones, que hodie assignantur in constitutione dotis, vel alterius rei, aut pecunie, an sint vsurarie.
7 Fructus nunquid mulier computabit in sortem, vbi soluto matrimonio heredes mariti obligant mulieri predium pro dote.
In dotis constitutione, vel restitutione, an ꝛ fructus computētur in sortem.
8 Dotalis rei fructus an maritus indistincte faciat suos.
9 Dos q̄diu remanet penes heredes mariti defuncti, an possit percipere aliquid mulier vltra sortem loco interesse, q̄diu mulier ab ipsis alimentatur.

Salubriter. ¶ † Maritus fructus rei sibi oblate pro dote, non computat in sortem. h. d. Ponit dictū, ꝛ eius causam. ¶ Ibi numerata id est, numeranda. ꝛ ibi nō sufficiant: ꝛ sic nil est
2 superabundans, cum consumptum sit interesse. ¶ † Mo. casum, in quo non arctatur creditor ad fructus pignoris in sortē computandos, quando eos consumit, ꝛ cōpensat in aliquo interesse de dāno contingente propter non solutionem pecunie. ¶ Not. summariū.
3 ¶ † Not. iij. ꝙ vbi petitur vltra interesse, vel retinet vltra sortem,
4 ibi non est vsura, nec peccatū. ¶ † Quarto no. quare det dos, ꝛ quare maritus fructus dotis faciat suos: q̄ propter onera matrimo-
5 nij sustinenda, que non sunt modica. ¶ † Quero quis dicat gener. Dic ꝙ marit⁹ filie mee: ꝛ ego illi socer. Insti. de nup. §. affinitatis.
6 Jo. And. hic format. q. vnam satis dubiam. † Gener pro dote soluenda certam recipit cautionem, ꝛ promissionem de illa quantitate pecunie soluenda in certo termino. Interim autem est cōuentus inter eos ꝙ donec euenerit terminus certa q̄titas. i. certi denarij pro libra debeant solui pro oneribus matrimonij supportandis: an talis contractus sit licitus, ita ꝙ non sapiat vsuram. Uidetur ꝙ sic, per hanc decre. q̄ cum istud in vsum pecunie recipiatur, ꝛ cō putetur loco interesse, ꝛ cum eo cōpensetur, videtur licitum, ꝛ qui dicit oppositum, ostendat ius. Soln. Ipse ꝛ Host. determinat contra: q̄ regulariter illicitum est recipere aliquid vltra sortem: nec est permissum, nisi in casibus. s. e. conquestus. sed iste casus non est de expressis ibi. Nam hic loquitur, quando data est possessio: non autem sic loquitur in casu proposito. Item possibile est ꝙ ex possessione, cuius fructus submissi sunt, Dei iudicio nullos fructus habebit, ita ꝙ non habet certum emolumentum, sicut in. q. proposita. Ad rationem supra formatam dicit ipse, respōdit per text. in c. per nostras. de dona. inter vi. ꝛ vxo. quasi velit ꝙ aliter potest cōsuli oneribus matrimonij, scȝ ponendo pecuniam penes mercatorem ad partem lucri, ꝛ damni: ꝛ sic de parte honesti lucri habebit subuenire. Hec materia semper visa est mihi dubia: dicam qd iuris mihi videtur. Si queritur an sit licitū aliquid vltra sortē recipere nomine interesse: dic, si implementum illius conditionis venit interesse applicandum tertio non mutuanti, licitum est vltra sortem recipere. Hoc est dictum dec. s. e. i. Exemplum. quādo vsuras soluo alteri, ꝛ has vt interesse volo repetere, vt ibi fuit dictum. Quandoqȝ venit applicandū creditori. i. illi, cui principalis sors est soluenda: ꝛ tunc si debitor est in mora: ꝛ tunc applicare. i. capere istud ad aliqȝ interesse, est licitū. Glo. s. eo. cōquestus. Et no. Jo. an. in. c. nauigāti. Exemplū in venditore, ꝛ emptore, si emptor sit in mora soluēdi pretium: ꝛ hoc credo verū, siue interesse sit in damno emergente, siue in lucro cessante, dum tū illud lucrū sit certū: ꝛ ego sum paratus, vel aptus ad illud lucrum: vt videbitis in. c. nauigā ti. s. eo. Et sic posset intelligi hic tex. q̄ nulla dilatio temporis erat data ipsi socero: ꝛ propter hoc dabat pignus: ꝛ hoc casu puto idē, si esset pecunia exsoluenda, si non est in mora, q̄ ex conuentione differtur solutio: q̄ tunc non credo ꝙ possit pacisci de interesse soluēdo: q̄ tale interesse debetur propter moram, que hic cessat propter temporis dilationem: non ergo peti potest. Idem si videret assumere pretium causa differendi, ꝛ dilationem dandi. Uel dic in isto membro per alia verba, vt sequitur. Quandoqȝ volo ante moram aliquid exigere pro interesse, vt quia facio pactum de soluēda sorte in pascha. Item ꝙ interim tantum nomine interesse soluatur: hoc casu non potest dici esse in mora: quia obstat exceptio ante terminum. Ideo non potest dici nisi vsura, ꝛ propter dilationem temporis dari vsuras. Et propter hoc dico ꝙ si gener fecisset pactum de recipienda dote ad certum terminum, ꝛ interim perciperet fructus, ꝙ computarentur in sortem. Idem dico in re pignorata, cuius fructus sunt certi: q̄ forte illa res est locata ad affictum, vel pensionem: vel talis res est domus, quam gener locat, et recipit pensionem: q̄ omnes istos fructus gener tenetur computare in sortē. Et sic limita hanc decre. q̄ debet intelligi, nisi dos fuisset simpliciter promissa: postea cū non solueretur ad cautelam in eum sit data possessio: tunc procedit decre. q̄ si dicit gener. Ego sustineo onera matrimonij: da mihi dotem: ille socer dicit. Ego non possum: si dicit gener, Ego saltem sustineo onera matrimonij: certe tūc datur aliquid loco interesse, propter onera matrimonij, licite percipitur, dummodo illa onera sint certa: ꝛ sic intelligo istam materiam.
7 ¶ † Secundo, querit Jo. And. econuerso ad tex. pone, soluto matrimonio heredes mariti obligant mulieri predium pro dote: nunquid computabit mulier fructus in sortem. Dicit Innoc. ꝙ sic: et idem Host. inducens. ff. de solu. l. Titia. ꝛ. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. Fulcinius. §. j. ꝛ. ff. de ventre inspi. l. j. §. fi. ꝛ. ff. vt in pos. leg. l. iiij. cum §. fi. Sit ergo mulier cauta, ne pro dote consistente in pecunia, recipiat rem titulo pignoris, sed faciat ipsam distrahi, vel in solutum sibi tradi. ff. de re mili. l. a diuo. alias fructus extenuarent sortem.
8 s. e. c. j. Ita dicit Jo. an. ¶ † Uenio ad glo. Glo. ij. querit an indistincte maritus lucretur dotis fructus. Dicit ꝙ sic, vbi sustinet onera matrimonij. ff. de doli except. l. pater. in prin. Item requirit ꝙ res dotalis tradita sit. ff. sol. ma. l. de diuisione. fructus vero ante percepti non efficiunt mariti: sed restituunt vxori. ff. de vsur. l. videamus. §. ante. Similiter fruct⁹ ꝛ fet⁹ pecudū dotalium lucratur maritus. ff. de iure do. l. plerunqȝ. §. si serui. Item cū fundo cretifodino, vel argentifodino. ff. so. ma. l. diuortio. §. fi. Secus in fetu ancillarū dotaliū, q̄ non cedūt lucro mariti. ff. de iure do. l. plerū. §. §. serui. Ratio hr̄ in. l. in pecudū. ff. de vsur. q̄ absurdū est, hoīem esse in fructu: cū oēs fruct⁹ rerū natura hoīm gratia cōparauit. Sec⁹ est in lapicidinis, vbi lapis non renascitur, ꝛ in arboribus nō cedē
9 dis. ff. sol. ma. l. diuortio. §. si fundū. ꝛ duob⁹ seq. ¶ † Per predicta vr̄ ꝙ q̄diu heredes mariti, q̄ recipit rē pignoratā pro dote tenent alere vxorē, non tenent ad dotis restitutionē, nec tenerētur fruct⁹ computare in sortē: q̄ habuit priuilegiū vsqȝ ad annū post mortē mariti. C. de rei vxo. act. l. vna. Sed ipsi dicūt ꝙ q̄ psit se statim expedire heredes dotē restituēdo, ꝛ alere non tenebunt: per qȝ vr̄ ꝙ nō faciāt fruct⁹ suos: q̄ nō possit ēt ipse marit⁹. Dicit tñ ipse Inno. ꝙ si ecōtra heres p restituēda dote obligat fundū vxori, ꝙ fructus percepti in sortē cōputabunt. Allegat. ff. de sol. l. Titia. cum simi. Aduerte tñ, q̄ de iure ciuili, si mulieri soluto matrimonio nō soluat dos, pōt petere vsuras: vt. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. Reuocat ergo Cy. in dubiū, an ille. §. sit correct⁹. Et refert ibi Dy. tenuisse ꝙ non petet hodie, vt dr̄ in. d. §. sed petet q̄tū est veri simile eā pcepisse, ꝛ exinde eū aluisse, quasi vt interesse, nō vt vsurā. Non sic in alio creditore in diem: q̄ in eo vr̄ vsura. Nā cū dos sit p primum patrimonium mulieris, vt. ff. de mino. l. iiij. §. ꝛ verū. vr̄ ꝙ magis debeat deseruire onerib⁹ matrimonij, q̄ aliud debitum, vt sicut constante matrimonio dos deseruit oneribus vtriusqȝ, scȝ viri, ꝛ mulieris: ita soluto deseruiat onerib⁹ tñ mulieris. Alij dicūt ꝙ debeat hodie vsura. ꝛ dr̄ ille. §. cū iste vsure veniāt in penā mariti: ꝛ quodammodo rōne cuiusdā delicti debent, sicut ꝛ alie pene legales, q̄ pro delictis, vel quasi a iure imponūtur: vt. C. de vsur. authen. ad hoc. Ita dr̄ in. d. §. exactio. in. fi. q. ꝛ ibi no. an intra annum heredes viri teneantur dotem restituere, q̄ constat in pecunia, vel rebus mobilibus vel teneantur vxorem alere, si non habet aliūde vnde se alat.

1 ☞ Agendi vel excipiendi ius de delicto defuncti, transit in heredem de iure canonico.
2 Heres potest vsuras repetere, quas soluit defunctus.
3 Delictum vsurarum personale non nocet ecclesie.
4 Exceptio, que potest proponi coram ordinario, potest etiam proponi coram delegato.

5 Reconventio debet ante litem contestatam proponi.
6 Exceptio ꝙ heres non restituit usuras, quas defunctus extorsit, an obstet ipsi heredi agenti ad usuras, quas ipse ex suo contractu soluit.
7 Usurarius ubi non auditur ad repetendas usuras a se, vel a patre extortas, nisi prius restituat quas ipse extorsit, an procedat in eo quod extorsit nomine alieno.

Michael. Dicit idem quod decre. q̄ frustra. s. c. Primo ponit partis querelã. Secundo adijcit clausulam, ꝙ stylus curie apponit in literis impetrantis pro usuris restituendis. ¶ Not. ꝙ in crimine usurarũ ꝯ laicũ impetrat laic⁹ et ab ecclesia: ⁊ sic laicus in crimine usurarũ subiect⁹ est foro ecclesie. ¶ No. ꝙ usurari⁹ non auditur ad repetẽdas usuras a se, vel a patre extortas, quas ipse
1 vel pr̄ ei⁹ extorsit. ¶ † No. ꝙ ius agẽdi, vel excipiendi de delicto de
2 functi, transit in heredem de iure canonico. ¶ † Et sic no. ꝙ heres potest repetere usuras, quas soluerit defunctus, ⁊ econuerso tenet
3 reddere, quas defunctus extorsit. ¶ † Docto. formant questionem hic, rector ecclesie pro restitutione usurarum nomine ecclesie: impetrat, vel repetit usuras nomine ecclesie: contra eũ opponitur ꝙ usurarius est, nec restituerit usuras: an debeat ei nocere ad preiudicium ecclesie? Dicunt ꝙ non: q̄ delictum usurarum personale non debet nocere ecclesie: vt in regula. delictum. de regu. iur. lib. vi. ad hoc optime de restit. spo. c. frequens. in fi. lib. vi. ¶ Quero quid si agat procuratorio nomine, an obstet exceptio ꝙ iste procurator non restituit usuras, quas extorsit nomine proprio? Dicunt ꝙ nõ q̄ non agit ad commodum proprium, sed alienum: vt not. de ordi.
4 cogni. cum dilectus. ⁊ de procur. c. fi. ¶ † Quero an dispositio decre. procedat, si agatur coram ordinario. Dicunt docto. ꝙ sic, licet hec decre. loquatur quando agitur coram delegato: ⁊ hoc ideo, q̄ semper subest eadem ratio. Dicunt tamẽ ꝙ hec exceptio, velut di
5 latoria, non potest opponi post litem contestatã; † nec ẽt põt fieri reconuentio: q̄ regula non habet locũ post litem contestatã, vt vidistis in c. j. ⁊ ij. de mutu. peti. de quo dic vt ibi. ¶ Venio ad gloss. Gloss. magna in prin. literalis est, ⁊ iustificat text. in ver. sed pone.
6 ¶ † Querit gl. an cõtra filiũ agentẽ noĩe proprio ad usuras, quas ipse ex cõtractu suo soluit, obstet exceptio ꝙ nõ restituit usuras a patre, vel auo extortas. ¶ Glo. distinguit. Quandoq; in lr̄is suis filius impetrat pro usuris a se, vel a patre extortis, ⁊ sic litere sunt formate tam super usuris a se extortis, ꝙ a patre: ⁊ tũc si petit usuras a se filio tantũ extortas, non est dubium ꝙ potest excipi de usuris per patrem extortis contra filium. Si petat usuras a se filio tãtum extortas: adhuc poterit excipi contra filium de usuris p patrem vel alium extortis ⁊ non restitutis. Quandoque in rescripto impetrauit super vtrisq; licet in libello agat solũ de proprijs a se ablatis: ⁊ poterit opponi de usuris a patre ablatis, ⁊ non restitutis. Ad hoc. s. eo. tua nos. Ad hoc, q̄ filius conuenitur qñ ex delicto defuncti, licet nil ad ipsum peruenerit: ergo fortius excipitur. Probatur. xvj. q. vi. c. si epũ. cum simi. xij. q. ij. eps. Item quia fili⁹ ex quasi contractu potest conueniri propter factum patris: et hic ex quasi communi contractu conuenitur, tanquam sit pecunia illa indebite patri soluta: et sic secum quasi est contractum ex illa receptione indebite pecunie. Institut. de obliga. que ex quasi contra. §. is, cui per errorem. ⁊ pro hoc ista decre. Quandoq; fili⁹ agit pro usuris a se tantũ extortis, ⁊ sic tantum nomine proprio impetrat in rescripto, nec facit mentionẽ de patre. Et hic est vna opin. ꝙ usura patris vel a patre ablata excipi non posset. Patet, q̄ cuz p tales literas agi non possit ad usuras extortas per patrez: ergo nec excipi potest de extortis per patrem. Pro ista parte facit hic a ꝯrio: q̄, vt patet, ex querimonia, ⁊ responsione, dicit solum quando litere sunt impetrate noĩe vtriusq;: ergo ubi nomine suo tantũ, non procedit decre. Tertio facit stylus curie ꝙ ista clausula nunq; apponit, nisi qñ fit impetratio noĩe patris. ¶ Alia opin. ⁊ hanc tz glo. ꝙ posset excipi, lz ĩpetrauerit, ⁊ agat noĩe proprio tm̄. Ratio tm̄ quare possit excipi, q̄ hoc ius excipiẽdi fundat super crimine ipsius, q̄ usuras non restituit, ⁊ q̄ est in peccato. Siue ergo agat ad usuras pr̄is, siue alteri⁹, ex quo vitiũ defuncti trãsiuit ad filiũ, obstabit ei exceptio: q̄ exceptio satis fit de male gesto noĩe ꝓprio, ⁊ hoc tenet glo. Et hanc opi. tz Host. ubi ad heredem deuenerunt bona patris, vel res empta de pecunia fenebri. s. e. tua. ⁊ c. cum tu. Et hoc casu puto eum teneri, ⁊ contra eum excipi posse solũ quo ad mensuras hereditatis: oportet tamen ꝙ ipse probet ꝙ non sit soluendo: alias posset procedere ꝙ est dictũ: ⁊ hoc ratione gl. Non obstat ꝙ ex literis agere non possit: ergo ex eis non põt excipi, vel contra eas: q̄ ius excipiendi non causatur ex literis, sed causatur ex obligatione ad usuras restituendas, q̄ transit ad eũ ex pacto, q̄ non restituit, ⁊ vult sibi restitui: q̄ causa adest, cũ impetrat noĩe patris: vel ꝓprio: igit̄ vniformiter obstet. Nõ ob. hic tex. q̄ supplen
7 dum est maxime, attenta fundamentali causa. ¶ † Ultima gl. querit an dispositio cap. procedat in eo qõ extorsit nomine alieno. Gl. determinat ꝙ non. ⁊ glo. tenent doc. ipso principali existente soluẽdo: alias in subsidiũ tenetur ipse mutuans nomine alieno: de quo not. per Hostien. in Summa, eodem titu. §. fina. ⁊ per Gofre. in. §. item quid si quis.

1 ¶ Judei compelluntur ad decimas, ⁊ oblationes soluendas de suis possessionibus.
2 Judei an possint a Christianis moderatas recipere usuras. numero. 9.
3 Oblationes debentur parochiano vltra decimas.
4 Judei acquirere possunt bona a Christianis.
5 Usura que dicatur immoderata, vel grauis.
6 Judei an possint compelli pena concilij Lateranensis ad decimas.
7 Ad decimas reales Judei tenentur, ⁊ an ad personales.
8 Census ubi est incertus prestitus, intelligitur scienter, ⁊ nõ ignoranter.

1 Quanto. ¶ † Judei a Christianis si graues usuras extorquent, vel si de suis bonis decimas et oblationes non soluerint ecclesijs, priuantur Xpianorũ cõmercio. h. d. Et sunt duo dicta. Scdm̄ ibi: hac eadẽ. Primũ facit tria: q̄ ponit primo causam statuti. Secundo statutũ, ibi synodali. Tertia ibi: principib⁹. prouidet cõtra supplicatũ grauamẽ. ¶ Nota vnã causam prohibitionis usurarũ: q̄ cõmuniter exhauriunt facultates aliorũ, ⁊ deducunt quẽ ad pau
2 pertatẽ. ¶ † Scdo not. arg. qõ licitũ sit Judeis usuras recipere a Christianis, dummodo nõ sint immoderate. ¶ Tertio no. arg. ꝙ iudices seculares possunt cognoscere de usurarũ resti utione. Ad hoc. s. eo. post miserabilem. ⁊ vide gloss. in cle. ij. de iudic. ⁊ Pau. de
3 Elea. in cle. j. de usuris. ¶ † Nota hic arg. ꝙ oblationes sunt debite parochiano vltra decimas: ⁊ qõ quis compelli potest ad obla
4 tiones exsoluendas. vide de paro. super rubrica. ¶ † Nota q̄ Judei inter Christianos possunt acquirere bona, dummodo acquirant preter preiudicium parochiane ecclesie. Alia nõ habetis hic in text. notatu digna. Unum tamen non omitto quod ista constitutio prohibet exigi usuras immoderatas: a contrario sensu videtur permittere moderatas, cuius contrarium not. gloss. quia ex lege, siue ꝯstitutione ꝯrius sensus nõ sumitur, ubi resultat absur
5 intellectus: vt. l. ꝯuenticula. C. de epi. ⁊ cleri. ¶ † Doc. querunt hic primo q̄ usura dicat̄ immoderata: ⁊ que usure exigant̄. Dñt qõ de iure ciuili qñq; possunt exigi usure triẽtes qñq; besses, qñq; semisses, qñq; centesime. Trientes excedunt in anno ad tertiam partez sortis, que est puta. xxx. ⁊ exigant̄. x. ⁊ sic de ceteris Uñ versus. Illustris trinam, bessem mercator habebit. i. medietatem habebit: et xv. de. xxx. Oẽs semissem, centesima sit tibi iuncta. De hoc p Ho
6 stien. in Sum. eo. ti. §. qualiter petantur. ⁊ l. eos. C. de usu. ¶ † Secundo q̄rit̄, nunquid pena ꝯcilij habeat locũ in Judeis. Solu. Dicit qõ non: q̄ sunt extra ecclesiam: sed indirecte presumitur pena,
7 de qua hic. ⁊ s. c. post miserabilẽ. † Sed an Judei teneant̄ ad decimas nedum reales, sed etiam ꝑsonales, q̄ ille imponunt̄ ꝑsonis, ⁊ personam sequunt̄: ⁊ ideo enim xpianis sint imposite eos sequunt̄, non Judeos: q̄ nõ ꝑsunt ꝑsone de ecclia. Et hoc tenuit Gof. Tandem Host. mutauit opi. ⁊ tenuit qõ tenent̄ etiã ad ꝑsonales. Mouetur, quia si xpiani habitarent ibi, parochiales ecclesie sequerent̄ personales: ⁊ sic lederent̄ ex habitatione Judeorũ. Ideo in hoc habent remediũ ꝯtra Judeos. Ad hoc, q̄ tenent̄ Judei ad oblationes, q̄ etiã sunt ꝑsonales: ergo ⁊ ad decimas personales. Pone qõ Judei occuparant maiorez partem parochie, vel emerunt plures domos Christianorum, ⁊ in eis habitãt: certe de decimis personalib⁹, ⁊ oblationib⁹, quas soluebant illi Christiani, debet haberi ratio, vt Judei in simili teneantur, siue tantundẽ: certe alias iniquũ esset ledere parochiales ecclesias. argu. de deci. suggestum. ¶ Oppo. iste tex. videt̄ velle qõ ad oblationes, ⁊ decimas personales teneantur Judei, ꝯtra, imo videtur qõ non teneantur nisi ad reales. vt. s. de deci. c. de terris. So. Dicit primo Host. ꝙ iste tex. dz intelligi, cum domus, vel possessio, cuius reditus obligati sunt pro anniuersario, vel his similibus perueniunt ad dominium iudeorum: ⁊ hoc etiã voluit Gof. dicẽs de censib⁹, pẽsionib⁹, ⁊ realib⁹ ꝑstationi
8 bus hoc intelligendum, vt. s. ¶ Ultimo dicunt Doc. † qõ ubi prestitus est incertus census, intelligit̄ census scientie, ⁊ non ignorantie: ⁊ presumit̄ prestitus ex certa, ⁊ discreta causa. Alleg. xviij. q. ij. c. si. ff. de usuris. l. enim in rem verso. ff. de cẽs. peruenit. ⁊ l. si certis. ff. de pac. hoc enim eo ipso qõ apparet censum p Judeos prestitũ, presumitur ex causa: q̄ sunt in parochia prestiti. ¶ Venio ad glo.
9 habetis hic tres gl. quarum due sunt literales. ¶ † Capio primã, ⁊ q̄ro an sit licitũ Judeo a Christiano exigere usuras moderatas. Uidetur qõ sic, vt hic a contrario sensu. xxv. di. qualis. quod non est verum, scdm̄ gl. s. eo. post miserabilem. Unde cessat hic argu. a

contrario

contrario sensu.C.de epis.⁊ cle.l.conuenticula.Et graues vsure di cuntur,que excedunt modum legitimum lege statutum.C.de vsu ris.l.eos.⁊ cessat arg.a contrario:qꝛ ex contrario vr̄ permissum il licitum:⁊ sic abusus esset intellectus.Et vide ꝙ scripsi de his,que s.a prela.c.cum apostolica.Facit pro statutarijs,vt non dicantur permittere vsuras inhibendo aliquos suscipere vsq; ad certā q̄ti tatem.Et ad hoc glo.iij.in cle.i.in glo.super verbo,facere.Vel fm Hostiē.fuit hoc dictum,qꝛ quelibet vsura censetur immoderata, ⁊ grauis.

1 ☞ Propter periculi quantitatis mutuate susceptionem non est licitum aliquid recipere, vel pacisci de recipiendo vltra sor tem.10.
2 Emptorem ementem rem de presenti minori pretio, non excusat ab vsura dubium validitatis secundum tempus traditionis.nu mero.4.
3 Vendentem rem cariori pretio excusat ab illicito contractu dubiū validitatis rei secundum tempus traditionis pretij.
5 Nundinarum priuilegia que sunt.
6 Societatis contractus an licitus videatur,per quem vnus ponit pretium,⁊ alter operam.
7 Pro pecunia vehenda vltra mare si quis recipiat certam quanti tatem pecunie,licite recipit.
8 Ab vsura an excuser si pecuniam,quam habeo consumptitiam in certum vsum,ex quo certitudinaliter sum perceptur9 certum lu crum,illam tibi mutuo,vbi volo pacisci lucrū,ꝙ ex illa immedia te sperabam.
9 Vendere an liceat mercatori hic res suas plus,quam valeant.
Vsure vitium an incurrat,qui vendit res suas plusquam valeāt.
10 Vsura est,dare mutuo pecuniam,⁊ recipere aliquid propter susce ptionem periculi in se.
11 Emptor est vsurarius,qui emit aliquas merces de p̄senti,vbi cer tus est ꝙ tempore solutionis plus valiture sunt merces.

Nauiganti. Vos debetis scire ꝙ Jo.Calde. commentauit hoc capit.⁊ posuit communia dicta:⁊ sequutus est vt plurimum commu nes opi.repetendo que dicta sunt in titu.s.Non sequar pro modo commentum,neq; tangam,que tangunt Doc.de mate ria tit.de nauti.fenore:qꝛ esset potius declarare leges,q̄ canones. Sequar declarando antiqua dicta doc.⁊ dicit Jo.an.quod decre. Gregoriana est,⁊ se summat,⁊ diuidit,ita ꝙ non eget summario, vel diuisione,tamen in ea sunt tria dicta.Secundū ibi:ille quoq;. Tertium ibi:ratione.Ratio primi dicti est:qꝛ non est licitum ali quid ex mutuo sperare.Q ꝺ contingeret,si ex assumptione particu lari spectaret.Ratio,secundi dicti,qꝛ in alijs contractibus licita est spes lucri,dūmodo nō assumat in pactū retardantis tpis lucri, quod non contingit,si res plus potest valere,vel minus tempore retardationis pretij,⁊ eadē est ratio tertij.Ratio,quare alias ven ditori nō liceat estimare pretium retardationis est,qꝛ ex quo alias non erat se suppositurus dubio, patet ꝙ non potest estimari du bium valoris rei:qꝛ hoc alias ipse non erat expectaturus:⁊ sic ne cessario pretium non succedit loco dubij valoris,sed loco retarda
1 tionis traditionis pretij.¶ †Nota primo ꝙ propter susceptionē periculi quantitatis mutuate non est licitum aliquid recipere, vel pacisci de recipiendo vltra sortem:⁊ sic susceptio periculi in sorte principali non excusat quem ab vsura,si vltra sortem determina
2 ta quantitas permittatur.¶ †Scdo nota ꝙ dubium validitatis rei secundum tempus traditionis rei excusat emptorem ementē
3 minori pretio de presenti ab vsura,vel illicito contractu.¶ †Ter tio nota ꝙ dubium validitatis rei secundum tempus traditionis pretij excusat vendentem cariori pretio propter presens ab illicito
4 contractu.¶ †Vltimo no.ꝙ omnia predicta sunt vera, vt liceat rem minus estimare propter tarditatem traditionis pretij, ⁊ du bium euentum valoris rei,quando contrahentes se essent suppo situri alias illi dubio euentui.Decre.est expedita quantum ad no tabilia.¶ Nunc venio ad materiam capituli:⁊ primo expediā di
5 cta doc.ordine consueto:qꝛ hic de nundinis dicitur.¶ †Quero q̄ sunt priuilegia nundinarum.Vincent.dt ꝙ inter cetera est vnum priuilegium,ꝙ dominus nundinarum non potest aliquem de ibi concurrentibus conuenire,etiam ratione priuati debiti.Alij autē contrahentes siue venientes possunt conuenire illuc venientes, si habent ibi pergulam,vel stationem:alias ex solo nudo contractu non possint conueniri.l.heres.§.i.ff.de iudi.⁊ vidisti.s.de foro cō peten.c.si.Tale autem priuilegium perditur spatio decem anno
6 rum.l.i.C.de nundi.⁊ no.de consti.cum accessissent.¶ †Quid de cō trahentibus societatem,quorum vnus ponit pretium,alter operā an talis contractus sit licitus, si ponens pecuniam vult habere partem lucri.Docto.ꝙ sic,si exponit pecuniam periculo,ita quod velit habere partem damni ⁊ lucri.xiiij.questio.iij.plerique.
7 ¶ †Quero tertio quid si quis recipit pecuniam vehendam, seu portandam vltra mare,an si velit habere aliquam pecunie quan titatem pro portatura,contractus sit licitus.Docto.ꝙ sic, etiam si non suscipiat in se periculum: qꝛ videtur contractus locationis operarum:dumtamen alia fraus non committatur. Et hoc tenet hic Inno.alleg.ff.locati.l.in naue Saupheli,secundum Innocen.
8 ¶ Quero quarto, † Habeo pecuniam consumptitiam in certum vsum,ex quo certitudinaliter sum percepturus certum lucrum: illam tibi mutuo,sed volo pacisci lucrum, quod sperabam ex illa pecunia immediate:an iste contractus excusetur ab vsura. Dicit Innocen.ꝙ vsurarius censetur,nec scit se ab vsura excusare: quia accedit quantitas sorti:ergo ⁊c.Host.s.eodem salubriter.⁊ vt Jo an.hic refert,tenet contrarium:quia hic venit ei computanda, vel compensanda cum interesse quantitatis,que paciscitur vltra sor tem:ideo licite pacisci potest:vt.s.eo.salubriter.Secus si non veni ret computanda.Ideo cum casu proposito veniat ei computanda cum interesse,non est vsura.Joan.And.hic tenet opinio.Innocē. ⁊ dat regulam ꝙ illud, quod dicitur, ꝙ licet vltra sortem pacisci aliquid computandum in interesse,procedit quādo ille debitor est in mora,non tenetur ad interesse,ex quo non est in mora:est verum sed vbi non est in mora non tenetur ad interesse.Ideo contra cha
9 ritatem est velle illud interesse,ex quo non est in mora.¶ †Vltimo querunt quantum ad hoc doct.Mercator habet res venales, que hic modicum valent,quas vult portare ad locum certum,⁊ certus est de lucro,quod ibi faciet.An si vnus vult hic emere,possit licite plus recipi,quam hic valeant.Soln.Inno.dicit quod sic:⁊ licitus erit contractus,eo quod ratione loci plus esset consecuturus. Et mouetur per argu.de tempore ad locum.Nam si quandoq; ratio ne temporis licitum est plus estimare,sicut ⁊ loci,ex quo supposita rus erat se periculo portandi ad locum.Host.tenet contra:qꝛ non est verisimile ꝙ aliquis ad talem veniat emptionem emendo rem hic plus,quam valeat nisi esset in magna necessitate:⁊ sic daret via figmentis,contra.c.quanto.de diuor.Item saltem expense,que cō tingerent,deberent deduci:⁊ sic ex toto non videtur licitus.
¶ Dicit Jo.And.concludendo opi.ꝙ si incontinenti datur res, ⁊ incontinenti pretium licitum est recipere per rationem momenti qꝛ statim irent ad alium locum.¶ Si autem retardaretur solutio pretij,sentire videtur Jo.An.qꝺ contractus non esset licitus:⁊ sic procederet opi.Host.Credo qꝺ si certum esset qꝺ venderet in pl9, non propter tarditatem,sed quia plus recepturus esset portando ad alium locum:tunc etiam contractus licitus esset,licet retarda retur solutio pretij.Nec obstat si dicatur qꝺ in mutuo non pōt pro interesse aliquid recipi,nisi quis sit in mora:vt dictū est.s.quia da to ꝙ contractus mutui,⁊ contractus emptionis non procedant a pari,qꝛ in mutuo omnis spes lucri est prohibita,sed secus in alijs contractibus:⁊ ideo licet in mutuo procederet qꝺ dictum est,tamē sec9 in casu proposito:quia licitum est sperare lucrum ex eo qꝺ pl9 esset consecuturus portando extra locum.Hec sufficiant de com
10 muniter dictis.¶ †Venio ad glo.Hic sunt tres gloss.⁊ opp.cum primā,⁊ videtur quod non sit vsura dare mutuo pecuniam,et in se suscipiendo periculum:ille enim est vsurarius, qui omnino vltra sortem sperat lucrum.Ille vero non est vsurarius,qui se supponit periculo,vt hic,in secūda,⁊ tertia parte.Sed possibile est qꝺ tota sors peribit:⁊ sic lucrū non habebit:ergo ⁊c.Sol.Dicit gl.qꝺ hec fuit causa dubitādi:qꝛ videbatur qꝺ ex quo supponebat se pericu lo,in recompensationem,licitum esset recipere aliquam quantita tem pecunie:cū de natura mutui sit,vt de meo fiat tuum:⁊ sic spe ctet periculū suscipiendo in me onus,qꝺ non debeo iure: vnde in recompensationem licitum videbatur aliquid exigi posse.¶ Sed dicit gl.qꝺ non est licitum:qꝛ contra naturam mutui est qꝺ vltra sortem aliquid exigatur.s.eo.conquestus.qꝛ ⁊ si pecunia sors per empta fuit,⁊ aliqd vltra suscipit,illud fuit vsura: qꝛ nil ex mutuo sperare debet.Vide gl.qꝛ optime dicit.Quidam sunt contractus, q solum procedere debent ex charitate,in quib9 spes lucri indefi nite est inhibita,vt mutuum:cum ista spes certa,vel incerta vltra sortem exeat vsuram.Ideo licet vltra sortē habeat periculum sor tis:quia tamen potest sperare periculū non euenire: ⁊ si habet spē lucri est vsura.Quidam sunt contractus,qui non ex charitate pro cedunt,nec necessitantur,sed sola voluntate consistunt,⁊ in quib9 per consequens licita est spes lucri,vt venditio,locatio,⁊ alij con tractus:⁊ in his omne lucrum,dumtamen non contingat vende re tempus:⁊ ideo propter dubium valoris rei,vel ptīj retardatio ne licitum est plus recipere,quam alias non liceret:vt hic,in.ij.re spon.Et per hoc patet ratio,quare ex locatione rei licitum est pe cunias recipere.Ratio est,quia natura mutui est gratuita,⁊ quod vltra recipitur,est vsura:sed locatio non est gratuita,ideo pecunie perceptio vltra rem non inducit vsuram.Item res locata vsu con sumitur pecunia mutuata:nō ergo pretium consumptionis vltra

rem licitum est recipere:sed non sic in mutuo. Et dicit beat. Tho. ij.ij. ꝙ in mutuo semper requiritur res dupliciter vendita, si vltra sortem aliquid detur:qz pecunia vt pecunia ad nihil aliud est, nisi ad vsum:& non est pluris, vel minoris estimabilis, ꝙ habet in vsu, Modo si percipiatur quātitas, ideo habes pretium valoris, & vltra id. Secundo vsus estimatur ex vsura, & sic dupliciter idē vsus venditur:que ratio cessat in alijs contractibus:qz pluris vel minoris potest vsus rei estimari:& ipsa res etiam est estimabilis altero respectu, ꝙ vsus:vnde id, quod vltra recipitur, non est compensabi-

11 le, nisi cum tempore:& sic venditur tempus. ¶ † Querit secūda gl. qd si certum esset ꝙ tempore solutionis plus valeat merces, ꝙ fit empta de presenti. Dic ꝙ emptor est vsurarius. s. eo. in ciuitate. Sed vbi est dubium, dicit gl. ꝙ tunc non est vsura:qz tam emptor, quā venditor commodum ex dilatione expectet:vt hic, & C. de sol. l. pe. Idem dicit Host. si verisimiliter granum plus valeret habito respectu ad communem opi. hominum, & cursum regionis, qđ spectandum est. ff. de stu. l. ij. & qz esset certum ꝙ deberet minus valere tempore messium, sed in paschate plus:& secundum id tēps deberetur. Nam tunc qz secūdum communem cursum verisimiliter plus aut tantum in paschate est vsura. Et si dicatur ꝙ quandoqz cōtingit contrarium. Respondetur ꝙ ad raro accidentia ius non debet adaptari. ff. de legi. l. nam ad ea. Unde caueat contrahens, ne huius verbi mentem offendat:& sic emat de tempore ad idem tēps in qualitate:vt de estate ad estatem:de vere ad ver:vel aliud tempus de quo non ledat conscientiam:vel in animarum iudicio ad restitutionem inducatur. s. eo. consuluit. Clericis omnino tales cōtractus sunt inhibiti, quibus non licet emere vt carius vendant. ne cler. vel mona. c. j. lxxxviij. di. per totum. Colligit gloss. ꝙ in dubijs interpretatio est facienda in benigniorem partem, allegat iura. Dicit tamen glo. ꝙ in tali dubio potius est abstinendum:quia quandoqz aliqui se fingunt dubitare vnde non dubitabant. Tamen dicit gloss. quod relinquendi sunt sue conscientie. Uidete, vbi ecclesia nō est certa, sed in dubio, in benigniorem partem debet interpretari:sed ipse contrahens, qui est certus de sua conscientia, vbi dubitatur, est inclinus quod abstineat:et ita sibi est consulendum ab ecclesia supra eodem, in ciuitate. &c.

Anto. de Butrio.

¶ De crimine falsi. Rubrica.

¶ In decalogo dicitur, seu inter precepta Dei, Non furtū facies, non mechaberis:nō falsum testimonium dices:de alijs preceptis est dictum. Restabat videre de pcepto falsi testimonij:ideo de hoc submittit. De materia. xix. dist. in memoriam. iiij. q. iij. quod falso. & xi. q. iij. quisquis.

1 ¶ Falsidicus testis tripliciter peccat.
2 Ueritatem tacens peccat mortaliter, quando assumpsit in se officium testificandi.
3 Ex delicto eodem possunt quandoqz plures ledi.
4 Falsus testis obligatur parti, quam lesit ad interesse.
6 Puniendus an sit tripliciter, aliquis quatenus tripliciter delinquit.
Penitentia an sit imponenda tripliciter, quatenus quis peccauit tripliciter.
7 Testi falso quando iudex debeat penam infligere.
8 Falsus testis qua pena puniatur.
9 Falsus testis an possit puniri per iudicem, coram quo deponit.
10 Sententia lata dolo aduersarij, vel pretextu falsorum testium, vel instrumentorum, an sit nulla, vel debeat retractari. numero. 12.
11 Sententia lata pretextu falsorum testium, vel instrumentorū, vsqz ad quantum tempus potest peti retractari.

1 FAlsidicus. ¶ † Notabilia sunt clara. Habetis quod falsidicus testis tripliciter peccat, & triplici respectu aggra-

2 uatur eius peccatum. ¶ † Secundo not. ad quid allegatur decre. quod tacere veritatem est peccatum mortale:quia peccat contra charitatē, & con-

3 tra preceptum Dei:qz non diligit proximum vt debet. ¶ † No. ꝙ quandoqz ex eodem delicto plures leduntur:& vnusquisqz tenetur

4 vt nota. ff. de priua. delict. l. nunquid. ¶ † Nota quod in crimine falsi obligatur falsus testis parti, quam lesit ex falso testimonio ad interesse. l. qui nomine. ff. ad legem Corneliam de sica. etiam iudici: vt. l. nullum. C. de testi. Et ideo quātumcunqz satisfecerit iudici et parti, debet agere penitentiam quo ad Deum. s. de rap. c. ij. & c. in

5 literis. Uenio ad declarationem decre. Et videtur ꝙ tacere veritatem non sit peccatum. xxij. q. ij. neqz. Gof. temperat hanc decret. dicere verum, quando assumpsit officiū testificandi, & in testificando veritatem tacet. Nam si tunc tacet, peccat:qz iurat plenam dicere veritatem. Item peccat mortaliter:qz veritas per alium sciri

6 non potest, & tacet eam. ¶ † Secundo an sicut tripliciter delinquit ita triplex ei imponatur penitentia. Docto. quod sic:qz quatenus Deum offendit, imponitur penitentia septennis. vij. q. i. infamis. Item punitur quātum ad iudicem:qz infamis. xxvij. q. i. si quis cōuictus. Item quia verberibus castigatur. v. q. v. illos. Item punitur quātum ad proximum:qz iuxta modum lesionis punitur secūdum consuetudinem regionis. iij. q. ix. nihilo minus. sz ibi non loquitur de tali pena. Melius facit secundum Jo. And. xxxvi. q. v. hec imago. vbi punitur pena talionis:& ibi de hoc. ij. q. iij. in summa. xxiij. q. v. lex habet. A quo autem puniatur testis Mutin. qui coram Mutinēsi iudice deponit falsum ad requisitionem iudicis Bononiensis, ponit Specu. in tit. de teste. §. j. ver. quid ergo. & ver. quod si aliquis. & ibi posui opinio. Gui. de Suza. qui in hoc sibijpsi fuit contrarius:qz in. l. idonei. ff. de testi. tenuit talem posse puniri per iudicem loci:& in aut. apud eloquētissimū. tenuit ꝙ nō. Primā partē tenuit ibi Bal. in addi. Spe. de quo dic vt ibi. Unde si queritur per quem puniatur testis falsum deponens:dic quod aut ille erat eius ordinarius, & habebat merum, & mistum imperium:& punietur per eum sine dubio, etiam quo ad penam ordinariam imponendam criminaliter. Cum autem erat eius ordinarius in ciuili, sz non in criminali:& tunc aut poterit punire testem, qui deponit coram eo falsum:& videtur ꝙ quilibet iudex possit:vt. l. nullum. C. de testi. In contrarium videtur tex. in. l. diuus. ff. eo. tit. vbi videt qđ ille demum possit de tali falsitate punire:qz alias a iure habet potestatem puniendi:alias deberet remittere ad maiorem iudicē:vt d. l. pe. & ita tenet Bar. in. d. l. diuus. ꝙ dictum intelligitur quantū ad penam ordinariam imponendam:extraordinariam autem iudex etiam solum ad ciuilia deputatus imponere potest:vt. l. nullū. Ad quod facit no. in Spe. de teste. §. j. ver. sed nūquid iudex ex officio. Et sic intellige dictum Innocē. in. c. antepenul. s. de penis. ꝙ videtur contra Barto. qui allegat aut. de testi. in. ij. col. & vide qđ no. Inno. de. c. penul. & vlti. Quandoqz ille non est ordinarius, sed forte delegatus pape in causa illa:vel examinat testes. qui nō sunt de sua iurisdictione:tunc an possit puniri, si falsum deposuit. Inn. in prealleg. c. pē. tenet ꝙ non possit puniri, sed faciat illum puniri per ordinarium:per. §. si vero ignoti. in aut. de testi. colla. ij. Spec. tenet contra in Spec. de teste. §. quid. ver. sed quid de delegato. Tu dic secundū Joan. an. ꝙ delegatus principis poterit punire:vt in aut. de exhibend. re. §. j. Delegatus autem ab inferiore remittit ad delegantem, vt in aut. de testi. §. si vero ignoti. Si autem testis coram arbitro deponit falsum, dic ꝙ non puniet etiam extraordina-

7 rie:vt no. in Spe. in tit. de teste. §. j. ver. qd de delegato. ¶ † Quero tertio quando debet iudex infligere penam istam falso testi, an durante eodē iudicio, an post:Dic ꝙ quando vult sibi infligere penā extraordinariam:statim debeat:vt. d. l. nullum. C. de testi. Si autem sibi vult infligere penam ordinariam:& tunc debet formare processum. Uidetur tamē posse sine processu accusationis puniri falsus testis ob offensam di iudici erogatā, si fuerit notoria, & illata iudici in figura iudicij ipse potest vlcisci:vt. l. j. & ibi per Cy. C. ne quis in sua causa. & s. eo. de ver. signi. c. ex parte. per Inno. Bald. tamen dicit ꝙ non potest eum punire sine citatione. Sed hic incidenter queritur, an per impositionem pene extraordinarie tollatur pena

8 ordinaria. Cy. tenet ꝙ non, in. d. l. nullū. C. de testi. ¶ † Quarto quero qua pena puniatur falsus testis. Dic ꝙ si causa erat pecuniaria tenebitur ad interesse parti:vt. l. qui nomine. ff. eo. tit. Et punietur etiam criminaliter:vt. l. j. in fi. ff. de fal. que pena criminalis diuersimode imponitur sm qualitatem delinquentium, & etiam secūdum qualitatem falsi:vt ibi no. Si autem in causa criminali cuius facta executio retractari non potest. dic ꝙ punietur pena talionis:

9 vt no. ij. q. iij. §. j. & est tex. in. l. j. ff. ad legē Corne. de sica. ¶ † Glos. in verbo, eum, qui quero cū glo. an falsus testis puniri possit per iudicem, coram quo deponit. Glo. dicit ꝙ sic extraordinarie, eadem durante instantia. C. de testi. l. nullum. Et dicit Abbas ꝙ potest sibi dare alapam, finito vero iudicio, si alias non erat suus iudex, non potest ipsum punire, nec extraordinarie. Ratio, qz punitur officio iudicis instantie deseruienti:qua finita finitur eius potestas. C. de po. l. iiij. & no. Jac. Butrig. in. l. nullum. & dicit glo. ꝙ tunc accusabitur coram iudice ordinario pena falsi. Dicit tamen Inno. de pe. dilectus. ꝙ illa lex non habet locum in delegato. Sed an punietur ex dicto falso, dato ꝙ non sit lata sententia pro eius dicto. gl. ꝙ sic. ff. ad legem Corne. de fal. l. j. §. j. Ratio, qz in istis atrocioribus punitur affectus, & si non sequatur effectus. de peni. dist. j. si quis non dicam. An autem puniatur simpliciter pena falsi, cuius dictū nō tenet. Dic vt plene not. in. l. si quis legatum. ff. de fal. per Barto. et in regula, non est sine culpa, in Mercuria. de reg. iur. iur. libro. vi.

10 ¶ † Quero an sententia lata per falsos testes, vel instrumenta sit nulla, vt debeat retractari:Dicit glo. ꝙ retractat vsqz ad viginti annos.

annos. ʒ.de excep.cū venerabilis. Dic vt ibi,⁊ in.l.querelam.C.de fal. Et dicit ꝙ non mandabitur executioni,si obijciatur.ʃ.e.proxi. vbi de hoc.⁊ ex ea non datur exceptio.ff.de exce.l.qui agnitis. Azo dicebat ꝙ erat aliqua:sed ex ea non datur exceptio.ff.de reg.iuris. l.diuus.cum tamen interim habetur pro sententia, quousqꝫ constet de ea:vt no.in.c.licet.ʒ.de probatio.⁊.d.capi.cum venerabilis. de exceptio. ¶ Dic pro declaratione gloss.quod de duob⁹ est videndum. Primo vsqꝫ ad quantū tempus possit agi pro retractatione sententie late per falsos testes,seu instrumenta falsa. Secundo an sententia lata pretextu falsorū testiū, vel instrumentorū, sit nulla.

11 ¶ † Quo ad primū est dicendū ꝙ quandoqꝫ agens vult vti remedio ordinario:⁊ tunc aut vult agere criminaliter:et auditur vsqꝫ ad viginti annos:vt.l.querela.C.de fal. Si ciuiliter:⁊ tūc auditur vsqꝫ ad triginta annos:vt.l.qui noie.ff.de fal. Si autē vult agere remedio extraordinario,sicut est quando vult petere retractari sententiam remedio restitutionis in integrum : ⁊ tunc auditur solū vsqꝫ ad quadrienniū:vt.d.l.diuus.ff.de re iudicata. Per viam autem exceptionis auditur perpetuo ipse excipiens:vt.l.pure.§.fina.ff.de exceptio.⁊ hoc tenet Barto.in dicta.l.diuus.

12 ¶ † Quo ad secundū dic ꝙ quandoqꝫ est sententia lata contra presentem,quandoqꝫ contra absentem. ¶ Primo casu aut cōtra minorem:⁊ est ipso iure nulla:vt.C.si ex fal.allega.per totū. Et idem forte esset dicendū in ecclesia,quando equiparatur minori in hoc: vt capit.primo.⁊ ibi no.ʒ.de restit.in integrum. Tamen hic est dubium propter ea,que not.in capit.licet.in glo.ij.ʒ.de probatio.⁊ in capit.cum venerabilis.de exceptio. Si contra maiorem est aliqua venit retractanda:vt nota.ʒ.proxi.membro.⁊.l.prima ⁊ tertia.C. si ex fal.instrumen. ¶ Secundo casu quando contra absentem, et tunc aut dolo aduersarij:⁊ est nulla:vt.l.pretor.§.Marcellus.ff.de iudi.⁊ sine dolo est aliqua,sed retractatur,vt supra. ¶ Quid autē iuris de sententia lata pretextu falsarū literarū impetratarū : dic vt not.per docto.in.c.pastoralis.de rescrip.⁊ per Innocen.⁊ per Barto.in.l.prescriptione.C.si contra ius.vel vti.publicam.⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Sententia lata per falsas literas non debet executioni mandari.4.
2 Exceptionem nullitatis sententie admittere debet mer⁹ executor ad finem differendi executionem.
3 Falsum rescriptum,aut de falsitate suspectum producens potest personaliter detineri.
4 Sententia lata virtute rescripti surreptitij est aliqua vbi de surreptione non fuit exceptum.
Rescriptum surreptitium dat aliquam validitatē processui, vbi de surreptione non fuit exceptum.
5 Instrumento falso vtens per quem poterit carceribus detineri.
6 Processus habitus pretextu falsorum instrumentorū, vel rescriptorum, vsqꝫ ad quantum tempus debeat peti retractari.
7 Executor merus mittere debet exceptionem falsitatis,⁊ ab executione supersedere.

1 **Super eo.** ¶ † Sententia lata per falsas literas non debet executioni mādari hoc dicit. Primo commendat cui scribit. Secundo,cū instruit,ibi:mandantes. ¶ Not.quod sententia lata iudice impetrato authoritate falsarum literarum est nulla.

2 ¶ Secundo nota ꝙ perius⁹, ⁊ merus executor admittere potest exceptionem nullitatis sententie ad finem differendi executionem maxime quando nullitas surgit ab effectu potestatis, vel habet 3 originem falsitatis. ¶ † Tertio nota ꝙ ille,qui producit rescriptū de falsitate suspectū, potest personaliter detineri, etiam per eū, cui rescriptū dirigitur, licet enim in rescripto falso non nascatur iurisdictio, vt hic, tamen nascitur potestas capiendi.facit quod 4 not.in capit.primo eodem titu. ¶ † Venio ad declarationem decre.⁊ oppo.quod processus habitus per falsas literas sit aliquis. de rescriptis.si autem.⁊ capit.plerunqꝫ.⁊ capit.ceterum. Solut. Hic est habitus per literas falsas:ibi per surreptitias,⁊ non fuit 5 exceptum,de quo de rescript.ad audientiam. ¶ † Quero,per quē iste poterit detineri: Dic, si est clericus,non per laicum.ʃ. de sententia excommunicatio.vt fame.sed per delegatum clericum, vel ordinarium,ad petitionem delegantis, secundum Innocentium. 6 ¶ † Veniamus ad glo. Quero cum glo.prima vsqꝫ ad quod tempus retractetur sententia lata authoritate falsarum literarū. Dicit gloss.quod si est lata per falsas literas iurisdictionem tribuentes,cum nullum subsit iurisdictionis fundamentum, retractatur vsqꝫ ad triginta annos,si est lata pretextu literarum falsarum ad 7 probandum inductarum. ¶ † Oppo.gloss.quod executor non admittat exceptionem falsitatis supra, de offic. delegati. pastoralis.in fin.gloss.ibi remittit.et dixi supra,de re iudicata.c.decetero, dic vt ibi ⁊c.

1 ☞ Falsarius clericus, et sigillum principis falsificans, deponitur.
2 Penam mortis non imponit ecclesia.
3 Homicidij particeps esse censetur episcopus,vel iudex, qui adeo cibos minuunt,⁊ potum incarcerati,ꝙ citius moritur.
Incarceratis an liceat cibum,⁊ potum diminuere.
4 Degradatus statim non est curie seculari subiectus, antequam tradatur.
5 Irregularitatem incurrit episcopus minuens cibum et potū incarcerato, propter quod mors est secuta,⁊ inde deponitur.
6 Degradatio quandoqꝫ sumitur pro depositione verbali.
7 Penam exilij, ⁊ characteris impositionis potest simul imponere iudex clerico falsario.9.
8 Falsarius clericus sigilli,⁊ literarum pape degradatur.

1 **Ad audientiam.** ¶ † Clericus falsans sigillum principis deponitur,⁊ character ei imprimitur,⁊ in exilium mittitur.h.d. Et est communis diuisio. Secunda ibi:fraternitati. ¶ Nota hic tres penas imponēdas falsanti sigillum regis 2 vel alicuius principis. ¶ † Scdo no.ꝙ iurisdictio ecclesiastica nō habet penam detruncationis membrorum, aut per quam mors inferatur. Vos non habetis lex.qui permittit episcopo alicui, vel 3 alteri penam mortis inferre. † Et ideo est cōtra multos episcopos ⁊ plātos,vt nō sint immunes a pena irregularitatis,qui in tantū minuunt cibum,⁊ potū,ꝙ verisimiliter citius moriuntur. Nā facere hoc, vbi verisimiliter secuta est mors,licet alias posset minuere, 4 cibum,⁊ potum. ¶ † Nota ꝙ degradatus statim non est subiectus curie seculari anteꝗ tradatur. Super hoc recurrendum est ad no. 5 ʒ.de iudi.cum non ab homine. ¶ † Nota vnum casum,in quo pena degradationis imponitur. Alios habes supra,de heretic.ad abo6 lendam. ¶ † Sed aduerte ꝙ licet in isto casu degradetur, non tamen traditur curie seculari. Posses exponere, degradationis, id 7 est, depositionis verbalis : secundum quod colligitur a contexto litere. ¶ † Nota duas causas,quas habet ecclesia, scilicet impositionis characteris, et exilij:⁊ ista impressio characteris potest fieri in crimine propter odium criminis secundum Ioan.Andre. 8 ¶ † Hic sunt tres gloss. Prima est literalis. Secunda oppo.de c.j.ad falsariorum.vbi traditur curie seculari,⁊ puniendus est. Solu. Illud speciale in falsarijs literarum pape, vt statim tradatur 9 seculari. ¶ † Glo.ij.super ver.characterem. opp.de.c.in archiepiscopatu.ʒ.de rapto.vbi pena sanguinis nō punit ecclesia. So. Dicit glo.ꝙ hic character non debet tantum imprimi vt sanguinem eliciat,sed cutis superficies defedetur in signum maleficij : et hoc propter odium criminis. Idem Host.alias facies hominis in signum celestis pulchritudinis facta defedari non debet.C.de pe.l. in metallum. Sed hec pena alias infligi non debet a iudice ecclesiastico:quia periculum imminet in ipsa punienda,⁊ infligenda, et huiusmodi abusio clericis est prohibita.ʒ.ne cleri.vel mona.capi. sententiam.

1 ☞ Literas apostolicas non recipiat existens in curia,nisi de manu pape,vel officialium deputatorum ab ipso.
2 Falsas literas non destruentes quam penam incurrant.10.
3 Suspensio in excommunicatione an videatur superflua.
4 Literas apostolicas an existens extra curiam teneatur recipere per se.
6 Ad rescripta, aut literas apostolice sedis dandas, qui officiarij sint constituti in curia.
7 Impetrare non licet per nuntium, nisi habeat mandatum speciale.
Nuntij appellatione quandoqꝫ venit procurator.
8 Impetratio ab excommunicato obtenta an valeat.
9 Excōmunicatus an videatur ipso iure,qui literas apostolice sedis recipit per se,⁊ non per officiarium in curia deputatum.
11 Instrumento falso si quis ignoranter vtatur, an penam falsi incurrat.

1 **Dura.** ¶ † Existens in curia literas apostolicas non recipiat, nisi de manu pape,vel officialium deputatorum ab ipso personе tamen solennes per mediatum recipere poterunt. Contrafaciens, si laicus est,excōmunicationi subiacet:si clericus,ab officio ⁊ beneficio suspenditur.h.d.primo. Scdo in adijcientes per excōmunicationis penam prouidet contra non resignantes, nec destruentes literas falsas intra viginti dies,⁊ absolutionē reseruat, ⁊ contra factum vitiat. Vel breui⁹ prima pars punit nō recipientes literas de manibus pape,vel suorum officialiū. Secūda pars punit non destruentes literas falsas. ¶ Notabilia alia colligi non possunt, nisi personas illorum recipientium literas de manu aliorū,quam pape vel

officialium. † Item nota penas non destruentium literas falsas. (2)
¶ † Expediamus dicta doc. ⁊ opp. circa primã partẽ ꝙ suspensio (3)
in excõicato sit superflua: q2 per excõicationem suspensus est. iij. q.
iiij. Engeltrudã. de exce. nobis. de cle. excõ. mi. postulasti. Sol. Su-
spensio per excõicationis sequelã inducta tollitur per absolutionẽ
quod non erit, si specialiter suspendatur. concor. de cle. non resid. ex
tue. Vel pena excõicationis respicit laicos, suspensionis clericos,
per hoc quod sequitur. ⁊ ad hoc. s. tit. j. c. preterea. contra id de fide
instru. c. inter dilectos. Doc. dicunt ꝙ sicut excommunicatus excõ
municari potest. j. de sen. excõ. cũ pro causa. sic suspendi: ⁊ operatur
q2 sublata excõicatione, non tollitur suspensio, nisi expresse tollat.
¶ Secundo quero an quis existẽs extra curiam necessitet ad re- (4)
cipiendum literas p se. Dic qõ non, si est extra curiã. Nã hic loqui
tur solũ de existẽte in curia Romana, vbi est papa, s3 doc. ¶ Que
rit Jo. An. † qui sunt isti officiales deputati ad dãdũ literas: Di- (5)
cit qõ sunt bullatores, vicecancellarius, vel alius deputatus: ⁊ idẽ
de officialib⁹ camere. ¶ † Quero q̃ dicantur persone magne au- (6)
thoritatis, de qbus in litera. Dicunt doc. magnus abbas, platus,
episcopus, ⁊ similes. ¶ † Venio ad gl. op. quod per nuntium litere (7)
non impetrentur: q2 requiritur speciale mandatum. de rescri. nõ-
nulli. Gl. fatetur late nuntium. i. procuratorem cum speciali man-
dato, vt in contrario. ¶ † Querit gl. an valeant res p excommu- (8)
nicatum impetrate. Dicit gl. ij. qõ non: ar. huius tex. qui requirit
psonã idoneã: q2 alias non refert per quancunq3 personam, etiam
per seruum impetrentur. C. de preci. Impe. offe. cũ simil. Sol. Hoc
locum h3 quando litere conceduntur ex certa scientia principis.
Gl. remittit de excep. pla. Dic melius arg. vt in. c. j. de rescr. lib. vj.
⁊ ibi dicitur quod sunt nulle litere impetrate ab excommunicato.
¶ † Capio gl. super verbo, subiaceat. Illa querit an nõ recipiens (9)
lr̃as forma hic expressa per manus proprias, sit excommunicat⁹
ipso iure, an excommunicandus. Dicit gl. qõ putat qõ nõ sit excõ
municatus ipso iure: ⁊ dicit gl. qõ hoc nõ seruatur, quando pars
literas non impetrat per nuntium, vel eas recipiat: sed indifferen
ter litere impetrantur per nuntios, etiam a non constitutis in pre
eminentia authoritatis. Nã papa hoc scit qõ tolerat, nec aliquem
repellit, nisi sit excõmunicatus. Dicit tamen glo. qõ omnes lr̃e de
manibus pape, vel bullatoris sunt recipiende: alias false sunt: ⁊ re
cipiens est excõicatus, vt hic. Vult ergo glo. quod impetrans per
nuntium quis non incurrit excõmunicationem: ⁊ sic pena non refe
rat ad id, quod dicitur de impetratione per se facienda: sed ad for-
mam receptionis per respectũ ad officialem, vel papam. Idem do
cto. hic super tex. Tamen aliqui tenuerunt qõ non sit isto casu ca-
non late sententie, sed ferẽde. Doc. cõmuniter contra, per. c. sequens.
iuncto. c. ad falsariorum. ¶ † Gl. super verbo, euadere. querit quid (10)
si sententia non est lata p diocesanos generaliter contra non rese-
cantes literas falsas, an talis non resecans sit excommunicatus.
Gl. qõ sic. allegat. j. c. ad falsariorum. Placet Gofre. qõ per sentẽ
tiam. Hosti. dicit qõ non est excommunicatus: ⁊ remittit ad. c. ad
falsariorum. j. eo. ¶ † Querit gl. ij. quid si aliquis vtit literis fal- (11)
sis ignoranter. Dicit gl. qõ nõ excusetur: q2 per alios debet inqui-
rere. xxxij. dist. §. vlt. Hoc dicit glo. verum, vbi falsitas est ita pa-
tens, ꝙ per se, vel per alios perpendi non potest: quod non credit
ipsum teneri. Allegat de homici. c. Joannes. ⁊ capit. vltimo. Alie
glo. sunt literales. Ideo videas eas per te, si placet, ⁊c.
Anto. de Butrio.

1. Falsificari possunt litere apostolice nouem modis. nu. 3.
2. Scriptura alicuius notarij cognosci potest ex modo dictandi, et per literarum comparationem.
4. Falsas bullas imponenti falsis literis que pena imponatur.
5. Rasura an faciat presumi instrumentum de falso.
6. Rasura instrumenti quomodo potest cognosci.

Licet. ¶ † Ponit nouẽ modos falsandi literas (1)
apostolicas: ⁊ dicebat Abbas hanc literã
legendã cũ litera bullata auditorib⁹ ad oculum demon
strandam. ¶ Nota. j. casum: sed lego literam, ⁊ declaro
ipsam cum bulla in manu: ⁊ bene facitis pulsare: q2 docet falsare
literas. ¶ † Not. ꝙ ex modo dictandi cognoscitur scriptura: et sic (2)
non solum potest fieri comparatio scripture de forma ad formam
extrinsecam scribendi, sed etiam de forma ad formam intrinsecam
dictandi. Vos habetis hic vnum modũ faciendi comparationem
literarum. ¶ † No. j. ꝙ prima falsitas, cum falsa bulla cũ falsis lite (3)
ris admittitur: ⁊ idẽ vbi vera bulla apponitur literis falsis: et vbi
falsa bulla apponitur veris literis: qõ clare non exprimit ista de-
cre. q2 raro accidit: vt. l. nam ad ea. ff. de legi. Secunda falsitas, di-
cit Jo. and. ꝙ est difficile de isto filo extracto, ⁊ de alio immisso: est
enim mala insertio de bona. vide de offi. de. c. preterea. Et dr Jo. an.
ꝙ ista falsitas fit includendo bullam in aliquo loco calido, ita qõ
licet non liquescat, tamen intenerescit, ita ꝙ filum potest trahi.
In tractione tamen est aliqualis rimor, propter quem post filum
immissum oportet bullam mallleari: ⁊ hoc intendit finis. Tertiam
falsitatẽ ita exẽplificat Hosti. ꝙ incidatur verũ filum sup plicatura
vere litere, ⁊ abstrahatur de litera, ⁊ mutantur litere false ad mo-
dum vere plicate, ⁊ sub plicatura false litere resarcitur filũ et eius
scissura cum filo similis canabis. Alios modos, de quibus in text.
vide per teipsum: videntur enim talia, que melius est nescire, quã
scire. xxxviij. di. Quis. Docto. super litera ad nil aliud tendunt, quã
ad eius declarationem: litera clara est, ⁊ eam declarabo legendo.
¶ Venio ad glo. Glo. magna super verbo, falsitatis. querit de mo
dis falsitatis literarũ, ⁊ de pena: ⁊ legenda est vt iacet. in fi. multos
modos quibus litera dicitur falsa, vide. ix. distinct. ad memoriam.
¶ † Gloss. ij. querit que pena imponatur imponenti falsas bullas (4)
literis falsis. Dic, aqua, ⁊ igne, secũdum leges punietur. ff. ad leg.
Cor. de fal. l. fi. ¶ Glo. iij. querit que est pena immunitatis rescri-
ptis dñi pape. Dicit gl. ꝙ excõicatus est ipso iure: ⁊ in hoc nõ ad-
hibetur distinctio. † Nec obstat de fi. instru. ex literis. q2 ibi rasura (5)
fuit facta p scribentẽ literas. ¶ Quid si litere sint clare, an rasura
inducat falsitatem. Glo. ꝙ non: q2 modo non est suspicio contra im
petrantem in quocunq3 loco sit rasa. ¶ Quid de alijs instrumen-
tis, vel literis: Dic, si rasura est in loco suspecto, tunc obstat: vt de
reli. do. cũ venerabilis. Si vero nõ est in loco suspecto, tũc non est
suspicio falsitatis: arg. s. de fide instr. ex literis. Sic intelligit hanc
decre. gl. quando rasura est in loco non suspecto. Ad hoc. j. c. vlti.
vel quando rasura est in loco non suspecto, ⁊ paruarum literarum
litera non presumitur falsa. ¶ † Querit glo. super verbo, falsitatis (6)
de modo cognoscendi rasuram. Dicit glo. ꝙ cognoscitur per ele-
uationem ad solem, ⁊ perpenditur etiam si subtilissime sit abrasa,
interponendo inter solem, ⁊ oculos.

1. False sunt litere, in quibus episcopus vocatur filius.
2. Ad rescripti validitatem attendi debet ⁊ stylus curie.
3. Litere preter stylum facte presumuntur false.
4. Papa in suis literis vocat episcopos, ⁊ alios superiores fratres.
5. Papa scribens vni, non nominat illum in plurali.
6. Papa antiquitus solebat se in suis rescriptis nominare in numero singulari, ⁊ eum, cui rescribebat in plurali.
7. Papa rescribendo Iudeis non vocat illos filios.
8. Papa rescribendo regibus vocat illos charissimos.

Quam graui. ¶ † False sunt litere pape, in (1)
quibus eps̃ vocatur fili⁹, vel
inferior, frater, vel vni scribitur in plurali. h. d. Primo
ponit admirationem pape. Secunda ibi: cũ scire. in ta-
libus que sunt de stylo curie instruit. Tertia ibi: propter ꝙ genera
liter instruẽdo cõcludit. ¶ † Nota ꝙ q̃tũ ad validitatẽ literarum (2)
attendenda est consuetudo, ⁊ stylus curie. ¶ No. ij. † ꝙ litere ema- (3)
nantes p̃ter stylũ curie in modo dictandi, ⁊ psonas in scriptis ap-
pellãdi, in dubio presumunt false, quasi de curia nõ emanauerint.
¶ Et no. vnũ modũ falsitatẽ literarũ deprehendendi, qñ emanãt
p̃ter stylũ curie in dictandi modo, a quo describunt. ¶ † Not. ꝙ de (4)
stylo curie epĩ, ⁊ superiores, fratres appellantur: quasi nõ sit papa
maior eis in ordine q̃q̃ maior sit in administratiõe. Ceteros vero
principes seculares appellat filios quasi inferiores. de ma. ⁊ obed.
solite. ¶ † Itẽ no. ꝙ si scribit vni, nõ nominat eũ in plurali, sed sin (5)
gulari. ¶ Et vltimo not. multa, circa que potest falsitas in literis
committi, vt hic in si. exprimitur. De alijs vidistis in. c. precedẽti.
¶ † Veniamus ad gl. ij. ⁊ vr̃ ꝙ quãq3 papa noiat epõs in plurali, ⁊ (6)
se in singulari. de prescr. c. nihil. xxij. di. cõis filius. ⁊. xcix. dist. cum
simi. Solu. Id faciebat ibi Gregorius ex humilitate, ⁊ illa immu-
tata sunt: hodie vocat epõs fratres, ⁊ in singulari. ¶ † S3 an Iu- (7)
dei appellentur filij, cũ papa scribit eis: Dicit Jo. an. ꝙ non. † Re (8)
ges aũt vocat charissimos reliquos aũt principes vocat dilectos.
Cardinales autem permistim appellat fratres simul, ⁊ episcopos
vt. j. c. proxi. reliquos vero filios appellat. de preb. licet. ⁊. c. dilecto.
in principio ⁊c.

1. Falsificantes literas per se, vel alios excommunicati sunt.
2. Falsitatem presumitur in dubio scire, qui falsis literis vtitur.
3. Falsarij sunt ipso iure excommunicati.
4. Laicus delinquẽs in rem ecclesiasticam, submittitur potestati iu-dicis ecclesiastici.
5. Falsarius in quo differat ab eo, qui vtitur instrumentis falsis.
6. Ad degradationem falsarij an requiratur numerus episcoporum.
7. Falsariorum pena an habeat locum in episcopis.
8. Falsis instrumentis vtentes clerici an sint excommunicati.
9. Falsum instrumentum fabricans quare plus puniatur, q̃ ille, qui eo vtitur.
10. Instrumento falso ignoranter vtens quare incurrat penam falsi. nu. 12.

Falsas

10 Falsas literas dicens se ignorasse, quare necessitetur ad probandũ ignorantiam.
11 Ignorantia non presumitur in his, in quibus debet precedere inquisitio, ⁊ diligentia.
13 Ad ignorantiam iuris probandam que sit cautela.
14 Deprehensio simplex an sufficiat ad condemnandum aliquem de crimine.
15 Degradatus qualiter curie seculari traditur.
16 Falsi pena que sit.

1 **AD falsariorum.** ¶ † Qui p se, vl' alios falsant lr̃as, excõicati sunt, cum suis fautoribus: ⁊ clerici officijs ⁊ beneficijs priuati sunt, ⁊ curie seculari tradendi, p quam laici legitime punientur: qui autẽ falsis literis vtitur, si est clericus, officio ⁊ beneficio priuatur: si laicus, excõicatur. h. d. In prima punit illos, qui per se, vel alios literas pape falsant. In secunda ibi: qui vero. punit eos, qui falsis literis vtuntur. ⁊ ibi. qd ⁊ de his, scz qd grauius malitia, ꝙ negligẽtia puniat. ⁊ ibi statuimus. in preteritũ
2 Lege, ⁊ dic vt in. c. super literis. de rescrip. ¶ † No. qd vtens falsis literis, in dubio presumitur scire falsitatem: ⁊ sic in dubio vbi qs ad aliquid inuestigandũ, ⁊ sciendum obligatus est, in dubio presumit scire falsitatem: ⁊ sic vbi quis ad aliquid inuestigãdũ, ⁊ sciendum obligatus est, in dubio illud scire presumat, vel saltẽ supine
3 ignorare. ad hoc. s. de ele. innotuit. cum gl. ¶ Secundo no. penam generalẽ oĩm falsantium lr̃as aplicas: qꝛ sunt ipso iure excõicati. ¶ Et no. spãliter penã clericoꝝ falsantium: qꝛ eis cõuictis de iure sunt depositi ab offõ, ⁊ bñficio: ⁊ vltra sunt degradãdi. Et sic habes vnũ casum, in quo cleric⁹ degradat, ⁊ curie tradit seculari, nõ expectata incorrigibilitate. Vide alium. s. de here. ad abolendam. ⁊ de iudi. c. cũ nõ ab homĩe. de vb. sig. nouim⁹. ¶ † No. ꝙ per degradationis actũ clericus nõ est subiect⁹ ptãti seculari antequ tradat. Vide docto. de iudi. cum non ab hoĩe. ad hoc. s. eo. ad audientiam.
4 ¶ † No. ꝙ laicus delinquens in rẽ ecclesiasticam, submittit ptãti iudicis ecclesiastici quo ad penã ecclesiasticã. ¶ No. penã vtentiũ falsis lr̃is. ¶ No. ꝙ ĩ dubio plus punit malitia, ꝙ negligẽtia. De
5 clarãdo lr̃as ¶ † Querit q̃ sit dr̃ia inter falsantes lr̃as pape, ⁊ vtẽtem: Dicunt Doc. qꝛ falsans non potest penitere, sed vtẽs sic vsqꝫ ad. xx. dies: ar. s. eo. dura. Nõ loquitur de vtente scienter: sed de eo, qui hꝫ lr̃as, ⁊ nondum est eis vsus: vñ non credo ꝙ si scienter semel sit vsus, ꝙ possit penitere. Est tñ verũ, ꝙ si ignorãter vtit, ⁊ postea cõperta veritate desistit statim, ei percit: ⁊ presumit de ignorãtia. Alia dr̃ia: qꝛ falsarij sunt ipso iure excõicati, ⁊ priuati officijs, ⁊ beneficijs: sed vtẽtes sunt priuãdi: nec sunt degradãdi, ⁊ curie sclari
6 tradẽdi. ¶ † Querit an in tali degradatiõe requirat numer⁹ epoꝝ
7 rũ, de quo hr. xv. q. vij. felix. Dic ꝙ sic, sm Doc. ¶ † Querũt doc. nunquid hec pena locum habeat in epis. Dicunt ꝙ non: qꝛ nunq̃ epi, sed superiores cõprehendunt, nisi spãlis fiat mentio. Item qꝛ non sunt priuandi sine spãli mãdato pape: vt. iij. q. vj. dudũ. ⁊ idem
8 dicit gl. de excep. ar. de elec. si abbatẽ. li. vj. ¶ † Querunt doc. an clerici vtentes falsis lr̃is sint excõicati: Dicunt doc. ꝙ sic vltra penã priuationis fiende, de qua hic: ar. s. eo. dura. Sꝫ certe ibi, in. c. dura. nõ est excõicatus ipso iure, sed excõicandus: sm verũ intellectũ pape ibi nõ loquit in scienter vtente, vt. s. dixi. ¶ Quero de intellectu lr̃e, in fi. ibi qd de his. Unus est intellectus, qd pena. s. posita extendat ad impetrantes literas surreptitie. Ali⁹ intellectus est, ⁊ iste mihi plus plꝫ, ꝙ vbum. statuimus, sit p̃teriti tpis: ⁊ pbat p finale qd dictũ est. s. ꝙ malitia plus puniat, ꝙ negligẽtia: qꝛ sic in si
9 mili statuit in decre. super literis de rescri. ¶ † Quero q̃re magis punit ille, qui fabricat falsum rescriptum, als instrm, ꝙ ille, q vtitur: Dicit Cy. ꝙ ille, qui instrm falsum cõficit, delictũ suum pfecit: sed illi, q vtit, parcitur, si ab vsu abstinet: qꝛ delictum non est con
10 summatum: vt. l. q falsam. ff. eo. ti. ¶ † Uenio ad gl. opp. gl. i. quod vtens falsis literis sine dolo nõ incurrat penã falsi: qꝛ delictũ falsi nõ cõmittitur sine dolo. ff. ad. l. Cor. de fal. l. exẽplũ. So. Non cõmittitur sine dolo vo, vel presumpto: hic dolus est presumptus: qꝛ tales p̃sumuntur affectatores ignorantie. s. de clan. despon. vñ talis ignorãtia põt dici crassa, ⁊ supina. de cle. excom. mini. c. apostolice.
11 ¶ † Secundo op. gl. ꝙ nõ necessitet ad probandum ignorantiam dicens ignorasse falsas lr̃as: qꝛ ignorãtia p̃sumit. ff. de proba. l. quoties. §. q dolum. ⁊ ignorantia a delicto falsi. de exces. prela. inter dilectos. cum si. So. Gl. dicit ꝙ q̃dam sunt, in quibus precedere dꝫ diligens inquisitio: ⁊ tũc ignorantia non p̃sumit, nisi probet: si pbet, excusat qs ab ignorantia: si non pbet, non excusatur quis ex ignorantia. Et dicit gl. ꝙ pbatur hec ignorantia, eo ꝙ habuit illam di
12 ligentiã, quam potuit, vel inueniret. ⁊ allegat iura. ¶ † Secundo no. ꝙ in his, in quibus dꝫ precedens inquisitio preferri, ⁊ diligentia, illi⁹ p̃sumitur sci. , ⁊ dolus, nisi probetur ignorantia: ⁊ sic ibi ꝙ in dubio dolus non presumitur, verum est, nisi ex offõ, vel act⁹ natura requiratur precedens indagatio ad actus, vel vitij ipsi⁹ certificationem: ⁊ probat huiusmodi ignorantia eo ꝙ probat ipsum illã cautelam adhibuisse, quã potuit. Similis glo. habetur de elec. innotuit. qd no. propter istos denũtiatores, qui debent denũtiare
13 ex officio, ⁊ scire maleficia. ¶ † Et no. cautelam ad probandã iuris ignorantiã. si probatur qd habuit consiliũ a peritioribus, ⁊ nõ potuit scientiam iuris de hoc habere. Uide. l. si adulteriũ cũ incestu.
14 ff. de adul. ⁊ scribit Bar. in. l. non fatetur. ff. de cõfes. ¶ † Opp. gl. super verbo, deprehẽsi. ꝙ simplex deprehensio in crimine nõ sufficiat: põt enim deprehẽdi ciuiliter, ⁊ tñ hoc non sufficiet ad condẽnationẽ criminalẽ. Sol. Dic, deprehẽsi, id est, criminalr cõuicti: qꝛ in criminalib⁹ acerrima fit indagatio: in ciuilib⁹ nõ ita grauis. l. vlt. C. de fal. ⁊. l. vbi. Dicunt tñ aliq ꝙ spãle est in falsario literarũ dñi pape ex mẽte huius vbi deprehẽsi, ⁊ degradet notorius facti euidẽtia. Quinimo idẽ videt dõm, si cõuincatur in modũ inquisi
15 tionis, iuxta no. de accusa. inquisitionis. j. rñso. ¶ † Querit gl. sup verbo, tradant. qualiter tradantur curie seculari. Dicit gl. qd de hoc habet de verb. sig. nouimus. ⁊ dicit, Hic est vnus de trib⁹ casibus, in qbus degradat⁹ tradit curie seculari. de hereti. ad abolen
16 dam. ¶ † Querit gl. sup ver. legitimas. q̃ sit pena falsi. Dic, in libero est deportatio, ⁊ omnium bonoꝝ publicatio: in seruo, vltimum suppliciũ. ff. ad legẽ Cor. de fal. l. i. §. fi. Hoc verũ in falsantib⁹ principis rescriptũ: in falsantibus literas alioꝝ leuior pena imponitur. s. eo. ad audientiã. Et imponitur talis pena his, qui per se, vel per alios falsant literas. Idem in vtentibus. Pena vtentium habetur in. l. i. §. qui vero. ff. eo. Alie gl. sunt literales.

1 ¶ Falsificasse literas de iustitia simplici non presumitur, si hoc comperto destitit illis vti.
2 Falsificate a producente non presumuntur in dubio litere de iustitia simplici, tanquam modicum preiudiciabiles. 9.
3 Falsificatio sola literarum sine vsu non obligat quem ad penam falsi. 5.
4 Beneficio priuatus potest ex causa legitima restitui.
6 Impetrasse rescriptũ si probetur quem dolo, an probare volens ignorantiam audiatur.
7 Probatio eorum, que in mentis arcano consistunt, qualiter fiat.
8 Impetratas literas decerni oportet, ex factorum varietate.

1 **ACcedens.** ¶ † Nõ presumit quis falsare literas de simplici iustitia, si hoc cõperto destitit illis vti. h. d. In prima cõsultatio decisa.
2 In secũda prouisio, ibi: fraternitati. ¶ † Not. ꝙ litere de simplici iustitia tanq̃ modicũ preiudiciales, ⁊ que de facili obtinentur, in dubio nõ presumuntur false: ⁊ dato qd false appareãt, non presumuntur a producẽte falsate: nec presumunt producentẽ scienter vsum fuisse, si statim comperta falsitate ab vsu desistat. ¶ Secundo no. qd ille litere presumuntur de facili false, que obti
3 nentur cũ difficultate, ⁊ sunt multũ preiudiciales. ¶ † No. iij. ꝙ sola falsificatio literarũ sine vsu nõ obligat quẽ ad penam falsi: ma
4 xime vbi sunt litere modicũ preiudiciales. ¶ † Quarto no. ꝙ pri
5 uatus beneficio ex illegitima causa est restituendus. ¶ † Oppo. ꝙ falsitas nõ excuset ex nõ vsu, nec sit hic locus presumptioni, ex quo cõstat. s. c. proximo. Sol. Dic ꝙ falsitas erat deprehensio literarũ sed non constabat ꝙ per se vel aliũ falsitatem cõmisisset: vnde non presumebatur in dubio ipsum hanc falsitatẽ cõmisisse, vel fecisse. ¶ Uenio ad gl. ⁊ gl. i. in princi. literalis est expedita cum notabili
6 bus vsqꝫ ad ver. si tantũ. † An si probetur, quẽ dolo literas impetrasse, an alter volẽs probare ignorantiã audiatur: ⁊ qualiter probetur. Gl. dicit qd sic: ⁊ pbabitur per solũ iuramentum. de iureiu.
7 si vero. xxxiiij. q. vi. ille tñ. ¶ † Not. ex gl. ꝙ vbi requirit ab aliquo pbatio eorũ, que ab ipsius solius mentis arcano dependẽt, statur eius dicto cum iuramẽto: cum aliter mentis arcanũ probari non possit. Ad hoc de homici. significasti. Sed pone, dicit gl. ꝙ falsum affirmatur circa rem propriã, cuius notitiã presumitur habuisse. C. de rescin. vendi. l. quisquã. an tanq̃ false impetrans iudicetur. Dic ꝙ non in dubio: qꝛ illa presumptio scientie tollitur per aliam presumptionẽ ignorantie: qꝛ non presumitur dolũ commisisse circa literas, que de facili obtinentur: ⁊ sic vna presumptio elidit aliã
8 ff. de in integ. restitu. l. diuus. de presumptio. literas. ¶ † Gl. opp. de elec. cum inter. Dic qd ex varietate factoꝝ, ex quibus presumptiones surgunt, decerni opꝫ an alter alteri preiudiciũ faciat. qd no. qui si. sint legi. trãsmisse. in fig. vltime gl. Per hoc dicũt docto. qd in literis gratiosis attendẽda est quãtitas gratie, ⁊ qualitas psone impetrantis: ⁊ sm hoc s ipsum plus. vel min⁹ est presumen
9 dũ. ¶ † Opp. gl. ij. de. c. pxi. vbi nõ excusat ille, q nõ est vsus falsis literis ignoranter. Solu. Contrarium loquitur de litera non simplici iustitia, que nõ põt de facili haberi. Uñ illa presumptio illos condemnat: hic excusatur a contraria presumptione: qꝛ in literis de simplici iustitia non est presumẽdũ cõtra impetrantẽ: vnde per ignorantiam excusatur, si statim destiterit, cũ eas sciuerat falsas.

Sic ergo intelligēdus est tex. q: hic cōstabat, literas falsas, sed nō cōstabat q̄s falsificasset: & cōstabat hūc vsum literis, & destitisse, p̄sumitur in dubio falsificasse: nec p̄sumit̄ ex desistētia: q: presumit̄ nō falsasse, eo q̄d destitit: & excusat̄ per hoc etiā ab eo q̄d nō inquisiuit: q: non d3 credere in talibus literis sic modicū preiudicialib⁹ falsitatē cōmissam esse, s̄m doc. hic vitiū fuit latens. In cōtrario fuit patens: vel cū intra viginti dies destitit. Si vero plus loquit̄ c. de gratia, s̄m Hosti. cū excōicatus esset, & absolutione indigeret.

1 ☞ Rasura paucarum literarum in loco non suspecto presumit̄ non facit rescriptum falsum.
2 Presumptio quando dicatur probabilis, & non temeraria.
3 Probatio dubitabilis que sit.
4 Appellatione interiecta an possint partes redire ad iudicē a quo vt de causa cognoscat, & pronuntiet.
5 Vasallus faciens contra preceptū domini sub pena perdendi feudum, an id perdat.
6 Rasura quando dicatur facta in loco non suspecto.
7 Beneficium an possit alteri assignare, eo q̄ constat opponentem falsitatem per se non probare, vbi obligat ad beneficium.

1 Ex cōscientia. ¶ † Propter paucaꝝ literarū rasurā in loco nō suspecto rescriptū nō p̄bat̄ falsum. h. d. Prima diffinit obiectionis dubiū. Secūda obiicientē puniri mandat ibi: vnde. ¶ Not. q̄ rasura paucarū literarū in loco non suspecto nō arguit literas falsas. ¶ † Scd̄o no. notabilē tex. ad cognoscendum q̄n presumptio est p̄babilis, & nō temeraria, q̄n sc3 talis est, q̄ cōcludit, & impellit animū sapientis, & cōstātis ad sic credendū, nō motū cuiuslibet inconstantie. ¶ † Itē no. q̄ illa dicit̄ dubitabilis p̄batio, q̄ mouere d3 animū sapiētis, & nō insipiētis, & ignari. Sic etiā dicimus in ff. in metu: q: d̄r iustus, cū cadit in cōstantē virū. Itē dolus d̄r iustus, cū cadit in personā sapientē, nō temerariā. s̄. de his, que me. cā fi. c. cū dilect⁹. ¶ Hic Host. tractat quedā de remedio appellationis. † An postq̄ appellatio est interposita, possint partes redire ad iudicē a quo, vt de ea cognoscat, & p̄nunciet. Arguit primo q̄ sic: q: appellatio est introducta in fauorē partiū, nō iudicis: ergo &c. vt in illo tex. est expressum. Itē appellans pōt penitere, & ab appellatione recedere. ij. q. vi. si quis libellos. de app. directe. Itē iura ad quietem, pacē, & concordiā introducta sunt. iii. dist. facte. nō d3 hoc per iura vel iudices impediri. s̄. de na. ex li. vē. c. i. Itē interest ap̄lice sedis: q: agere quis inuitus non cōpellitur: vt. C. vt nemo inuit⁹. in rubro, & nigro. Itē per hoc defert̄ iudicib⁹ a quibus recessū est, vt parcat̄ sumptibus partiū, & res ad suā naturā reuertitur: & in his oībus est faciendum vt. c. vt debitores. de app. ergo licitū est redire. In contrariū arguit q̄ non: q: appellatio exīmit cām ipso iure a iurisdictione iudicis a quo: hinc est q̄d excōicatio postea ab eodē lata non tenet. de offic. deleg. cū contingat. Hinc est etiam q̄ processus factus per iudicem a quo, est ipso iure nullus. de app. si duobus. Itē appellatio ad papā habet vim citationis; vt in. c. i. de elect. lib. vi. sed cōtra citatum ab illo, vel ad illū venientē inferior p̄cedere nequit. de cleri. peregri. c. vno. ergo nec contra appellantē. Itē per appellationē defertur iurisdictio, sicut per querelā, & relationem, & remissionē & reuocationē, quibus pendētib⁹ se nō intromittit inferior. de offi. lega. l3. de app. vt nostrū. & c. intimasti. Itē pacto priuatorū iurisdictioni aliene nō derogat̄: minus ergo iurisdictioni pape. Primum p3 de foro cōpe. significasti. Itē in simili aliq̄n videt̄ contēni arbiter. ff. de arbit. l. litigatoris. multo fortius papa. Quid dōm? Sol. Dicit Hosti. pro solutione q. premittendū est q̄ l3 dicant̄ esse q̄tuor gn̄a causarū, vt no. s̄. de accu. sup his. tñ ipse distinguit tria, sc3 maioꝝ, mediorū, & minorū. In maioribus, q̄ enumerant̄. s̄. de offi. leg. q̄d trāslationē, &c tria sp̄alia. Primū, q̄ illa naturalr̄ sunt de iurisdictione pape; vñ & oīs appellatio frustratoria illis defert: q: nec valet ordinatio partiū. de renun. c. pe. & fi. Ex q̄bus apparet q̄ appellatio irreuocabiliter defert negotiū ad papā: & idē dicit, si appellat̄ sup electione ep̄ali: vt in. c. quāuis. de elect. li. vi. Medias vero cās ipse vocat oēs sp̄uales, & ecclīasticas, exceptis maioribus: & in his nō v3 appellatio, nisi legitima. ō app. cū ecclesia. Et q̄uis eximat legitima appellatio a iurisdictione inferioris, vt dictū est. s̄. non tñ impedit̄ p̄cessus iudicis a quo, vbi nō detulit: sed ei⁹ efficacia depēdet a futuro euētu: vt. c. nō solū. de app. li. vi. Et in ista, anteq̄ appellatio sit recepta, l3 penitere, & ad aliū iudicē recurrere, dūmō partes cōsentiāt: altera aūt parte cōdicente hoc fieri nō pōt. de app. c. si duobus. de elec. c. i. li. vi. Ex quo vo recepta est, dicit q̄ nō l3 partibus ad aliū iudicē recurrere: l3 tñ eis renūciare quo ad priuatū interesse, sed cōponere nō sine iudicis authoritate: sup quo remittit ad no. de pac. c. iam pridem. de trāsact. de cetero. ¶ Quis aūt erit iste iudex? Dicit q̄d ordinarius, vel ille, cui cōmisit: vl̄ si est appellatū, & appellatione recepta, iudex appellatiōis. de censi. Romana. §. ij. & iij. Minores aūt cās vocat Host. q̄n de tp̄alibus agitur, in quibus saluis feudalibus dicit q̄ partes possunt ad iudicē a quo appellatur, recurrere prius, q̄ appellatio sit recepta: & hoc etiā pōt pars appellans, inuita appellata: dūtamē non intersit appellantis, & ei satisfiat de interesse, de app. cū cessante. Postq̄ vero recepta est appellatio, sine lr̄a iudicis appellati ad inferiorem redire non pōt: arg. ff. de iudi. l. vbi. de for. cōpe. c. ante pe. Per cōpositionem vero possunt ab appellatione recedere, & prius, & post: & quādo volunt, etiā inuito iudice, per prima iura. Ita dicit hic Hosti. cum effectus dictorum doctorum de tali appellatione recitans. s̄. de app. interposita. ¶ † Quero an vasallus perdat feudū faciens

5 contra preceptum dn̄i, sub pena perdēdi feudum. Dic q̄ non perdat: & aliud est se voluntarie obligare ad perdendum aliquod iure, aliud cum iudex, vel dn̄s precipit: q: tunc cōtrafaciens non incidit in penam. de iure pa. c. relatum. Dic q̄d neutro casu incidit in penam: sed est locus pene inferende. vnde ex hoc fertur sententia.

6 ¶ Venio ad gl. Glo. i. querit † quando dicitur rasura facta esse in loco non suspecto. Dicit glo. quando est facta in narratione facti. De rasura vero, que inducit suspicionem, habetur. s̄. de relig. domi. venerabilis. de priuile. cum olim. s̄. de fi. instru. inter dilectos. eo. licet. §. quinta. vbi de hoc. Host. in. d. c. cum olim. dicit q̄ rasura multarū linearum inducit suspicionem. Item rasura vnius litere inducit falsitatem in literis pape, cum non fuerit de manu illius, cui commissum est: super quo remittit ad no. de fi. instru. ex literis.

7 ¶ Querit gl. vlt. † an eo q̄ constat opponentē falsitatem nō probare posse obligat ad beneficium, possit beneficiū alteri assignare. ¶ Glo. dicit q̄d non: q: licet non constet de nō iure istius, per hoc non cōstat de iure alterius. Allegat. s̄. de rescrip. olim. q̄d non pl3 Hosti. quia aduersarius possidebat, & sic presumptiue constat de iure suo: vnde non eget assignatione, sed sufficit q̄ ei silentium imponatur. C. de rei vendi. l. fin. Item quia & si non possideret, ei esset assignanda, quia se obligauerat: & ita continebatur in ipsa authoritate, si hoc non esset, verum dicit Io. an. quod si ita esset, verum dicit Hosti. alias bene dicit glo. &c.

¶ De sortilegiis. Rubrica.

1 ☞ Sortilegia dicuntur in se habere falsitatem.

1 ¶ † Quia sortilegia in se habent falsitatem: ideo &c. Materia habetur in causa. xxvi. in primis quinq; questionibus. & q. vij. non licet vsq; ad finem tertie questionis, &c.

1 ☞ Diuinatio est inhibita, etiam pro furtis inueniendis.
2 Electio facta per sortem an teneat.
3 Sortilegi, vel sortilegia scrutantes, & pro furtis inueniendis, qua pena mulctentur.

1 In tabulis. Breue est. Primo ponit p̄hibitionē. Scd̄o penitētiam trāsgressoribus, ibi: qui aūt. ¶ In tabulis. vñ faciunt necromantici per puncta, que faciunt in tabulis vt plurimū. Io. an. Ibi: furta. alias futura, diuinatiōes. ¶ No. q̄ diuinatio est ih̄ibita: & hoc, q: regulariter sonat in malū. xvi. q. i. predicator peniteat. loquitur ergo hic de foro penitentiali: cō autem dicit glo. procedit in pena fori iudicialis. ¶ † Glo. querit an electio debeat fieri per
2 sortem. Gl. dicit q̄ non. i. eo. c. fi. arg. s̄. xxvi. q. ij. sors. Soln. Dic q̄ sors sui natura non est mala: sed propter malum, quod inde sequi posset, regulariter prohibetur. Nam propter nimiam assiduitatē posset transire in idololatriā: sicut dicimus in iuramento, de iureiuran. & si Christus. Quādoq; tamē permittitur ex comparatiua
3 permissione: vt dicto. c. si quis. de quo. i. eodem. c. fina. ¶ † Secunda glo. oppo. quod alia pena imponatur. xxvi. q. v. non oportet. cū capitulis seq. Soln. Dic q̄d hic loquitur de pena fori contentiosi: quo casu laicus communione priuatur, secundum glo. Et dicunt docto. quod turpiter dehonestati de parochis eiiciuntur. xxvi. q. v. episcopi. & ab ecclesia, & testimonio repelluntur, & sunt infames. ij. q. viij. quisquis. iij. q. vi. constitutus. i. c. proxi. Si sunt clerici, officio, & beneficio priuantur. xxvi. q. v. non oportet. ¶ Oppo. quod non puniantur tales. i. c. fin. glo. non soluit. Hosti. dicit quod illud de gratia. Dic q̄d de sortilegiis, & diuinationibus hic loquitur: ibi de sortibus, que non habent diuinationem, sed fortune iudiciū vt & ad taxillos, breuia, & similia &c.

1 ☞ Futura inquirens presbyter per inspectionem astrolabij suspenditur ad tempus ab altaris ministerio. 10.
2 Diuinator est infamis,
3 Astrologia est presbyteris inhibita, vbi ex ea nititur ad futurorū cognitionem: & tales suspenduntur ab altaris ministerio. 11.

Propter

4 Propter boni finem non debet recusari operatum, si indebite recuperando operetur.
5 Probationem sufficientem an operetur iudicatio per astra.
6 A pena non excusat simplicitas, ⁊ zelus in bonu, respectu finis. 9.
7 Suspensionis pena quandoq; per annum imponitur pro delicto grauissimo.
8 Scientia astronomie an sit per ius canonicum, vel ciuile reprobata.

1 Ex tuarum. ¶ † Presbyter, q p inspectione astrolabij futura inquirit, suspendit ad tps ab altaris ministerio. b. d. In prima, consultatio. In secuda, responsio, ibi: verum. In qua pri-
2 mo aggrauat. Secundo desinit ibi: Mādamus ¶ Infamie. † No.
3 quod diuinator est infamis: vt no. s. c. proxi. ¶ Astrolabij. † Nota argu. quod cognitio futurorum etiam per astra videtur illicita.
4 ¶ Recuperari. † Nota non recusari operatum propter finem boni, si indebito modo operetur: ⁊ sic finis nō attrahit necessario ad
5 naturam sui in finem ordinata. ¶ † Et nota argumen. quod ista iudicatio per astra videtur sufficiens probatio: quod non credo, sicut dicimus in purgatione vulgari: sed hic hunc habebit intentum, qui tamē non erat probabilis. ¶ Bono zelo. † No. qd simpli-
6 citas, ⁊ zelus in bonum respectu finis nō excusat a sui natura malis, ⁊ pena delicti: est enim talis supina simplicitas, que in delictis non excusat: alleuiat tamen aliqualiter penam grauissimam.
7 ¶ † Nota quod pro grauissimo delicto quandoq; imponitur solum pena suspensionis per annum: ⁊ tunc intelligendo hec verba declaratiue, ⁊c. Et quod suspensus ad tempus, ipso iure lapso tempore integratur, etiam nulla alia intercedente absolutione. Vide glo. de matrimonio contrac. contra interdic. eccle. c. ij. ⁊ docto. ibi. ⁊
8 vide glo. s. de vsu. cum tu. ⁊ in cle. i. de deci. ¶ † Quero an scientia astronomie sit per ius canonicum, vel ciuile reprobata, ⁊ an in talibus sit aliqua pena imposita, vel erit imponenda. Doc. hic allegant pro ⁊ contra. Omissis allegationibus, quas hic tangunt disputantes, conclude, si queritur an scientia sit in se reprobata: dic quod non: q2 vna de liberalibus. xxvi. q. ij. §. his ita. ⁊ ad hoc. xxxvij. distinct. si quis grammaticam. Si queritur an eius iudicia inquirere sit licitum, ⁊ hāc penā incurrat inquirens: vt hic qd sit licitum. Dic, si queris an exquirere iudicia dando fidem quasi necessitatibus sit licitū: ⁊ dicendū q non: q2 omnia Dn̄s retinuit in sua potestate: nec est nostrū scire tempora vel momenta, ⁊c. Si queris an sit licitum iudicia inquirere vniuersalia, vt inqrere siccitatem, vel pluuiam vel eclypsim ex motu corporū supercelestium: ⁊ hoc licitum est. Nam ⁊ marinarij, ⁊ etiā rustici hoc faciunt, ⁊ de eis iudicant. Ad hoc. l. eos. C. de male. ⁊ mathe. Si queritur an sit licitum exquirere iudicia ad iudicandum euentus particulares, ⁊ fortuitos hominū, vel futuras, vel preteritas hominum operatiōes. ⁊ tūc si agit hoc scire, eis dando fidem quasi necessario ponat veritatem: ⁊ hoc illicitum est. In talib9 em̄ se immiscere est occulta operatio demonis: ⁊ sic ex varia opinione procedit superstitiosa diuinatio. ff. de iniur. l. apud Julianū. §. si quis astrologos. xxv. q. iiij. nō liceat. C. de male. ⁊ mathe. l. multa. ad hoc hic, ⁊. xxvi. q. ij. Et est rō, quia corpora supercelestia non possunt esse per se causa necessaria operationū liberi arbitrij. Si querit an illis iudicijs sit licitū vti non eis adhibendo fidem necessario, quasi ponat veritatē, sed ei adhibendo fidem quasi inducat p̄sumptionē quandam: ⁊ dicendum quod hoc respectu licita sunt: possunt em̄ corpora supercelestia inclinare hoīm dispositionē, ⁊ imprimere i vires hominis sensitiuas impulsionem, qua instigent ad qd faciendum, qn̄ vires sensitiue sunt organa actualiū, ⁊ corporalium opationum: ⁊ q2 vt plurimum hoīes has operationes, ⁊ls passiones corporales insequūtur: iō de his vt plurimū astrologi iudicāt cum motus corporum supercelestiū stimulent has vires in alteram, ⁊ alteram operationem. Certum tamen est quod contra inclinationem corporum supercelestium homo potest operari per rationem, cui obediunt vires sensitiue: vt probat philosophus primo Ethicorum, ⁊ tertio de Anima. Ad hoc de sacra vnctio. c. vno. ver. ⁊ si immitite. Et sic quem motus corporis celestis concludit ebriosum, vel gulosum, vel iniuriosum, potest submissus rationi continens esse, secundum
9 Jo. And. Alia sunt fabulosa, que non curo. ¶ † Veniamus ad gl. oppo. gl. i. Si hic grauissime delinquit, debet puniri maiori pena. de constitu. c. ij. Solu. Simplicitas, ⁊ bonus zelus non excusabant in pena alleuiāda, q̄p ipsam ex toto nō tollāt. allegat de re. pmut.
10 c. cū vniuersorū. ¶ † Glo. ij. querit an possit eps leuiorem pniam anno imponere. Dicit glo. q non: q2 papa determinat arbitrium epi solū l excessus anni: ergo tollit arbitriū l anno. Et est simile qd no. de accu. cum. P. in pe. gl. de hoc. xxxiij. q. ij. latorem sm Doct.
11 ¶ † Op. q debuerit remanere priuatus perpetuo. xxvi. q. v. oportet. So. Dicit gl. hoc est ex dispensatione: ⁊ cā impellens dispensationem fuit bonus zelus, ⁊ simplicitas: ⁊ hanc dispensationē mandauit papa, quam etiam posset episcopus facere solus si voluisset quia non est ei prohibita. de iudi. c. at si clerici. ⁊c.

1 ¶ Sors in electionibus reprobatur.
2 Compromitti potest super electione in personam, que est extra collegium.
3 Compromissarij non debent facere actum compromissionis nomine proprio.
4 Sententia potest ferri a pluribus, vbi fertur via compromissi.
5 Compromissarij ad electionis actum electi an possint vnum de se eligere. nu. 7.
6 Confirmator debet examinare prius actum confirmandum.
8 In diuisionis actu, ⁊ alio ab electione, sors habet locum.

1 Ecclesia vestra. ¶ † Sors in tantum in electionibus reprobat, q electio etiā cōpromissariorū per sortē non debet assumi. b. d. In prima electio. In scda electionis prosecutio, examinatio, ⁊ reprehēsio ibi: procuratoribus. In tertia, gratiosa cōfirmatio, ⁊ sortis prohibitio ibi: electionem. ¶ In vnum. No. q electio debet fieri a cōgregatis in vnum: ⁊ sic actus collegiales debent fieri: ⁊ collatio in formā collegij ita in vnum cōgregati. Ad hoc de elec. in Genesi. qd scribit Inno. de postu. prela. bone. el ij. ¶ Tractaretis. Nota electionem precedere debere tractatum. xxiij. dist. in nomine Domini. de postula. prela. bone. sic ⁊ alienationem. xij. q. ij. sine exceptione. de rebus eccle. nō alienan. dudum.
2 lib. vi. ¶ † No. arg. melius, que sunt agenda in actu electionis fieri potest per vnum de collegio, potest etiam compromitti in perso-
3 nam extra collegium. de electio. causam. ¶ Vice omnium. † No. qd non debent compromissarij actum electionis, vel cōpromissionis facere nomine proprio, sed noie compromittentiū: ⁊ sic facit q ipsi pcuratores in notorio donatarij. de quo de elec. in causis. ¶ Prouideretur. Not. q translata potestate in aliū, immutatur modus prouidendi, in formā tamen transfertur: q1 penes cōpromittentes primitus erat. de quo. s. de elec. cum inter canonicos. ⁊. c. ne pro defectu. ¶ Elegerint. No. q facto cōpromisso in aliquem, ⁊ sibi data potestate prouidendi, pōt compromissarius eligere. Et sic appellatione prouisionis comprehenditur electio: ⁊ appellatione finis,
4 comprehenditur modus in finem ordinatus. † Et not. arg. q pronuntiatio electionis hodie potest fieri per plures, vbi proceditur via compromissi. Dic vt hodie de reg. iur. cum vno. lib. vi. Et hoc maxime videtur qn̄ hoc cōtinetur in forma cōpromissi, vt possint
5 omnes eligere. ¶ Scdm potestatem. † Not. arg. qd vbi datur simpliciter potestas compromissarijs eligendi, vnū de se eligere non possunt. ¶ Ibi: procuratoribus. Not. q capitulares possunt prosequi electiones per procuratores: modo necesse habet electus venire personaliter: ⁊ duo de electoribus pro instruendo electionis negotio quod dic vt de elec. cupientes. li. vi. ¶ Examinato proces-
6 su. † Not. confirmatorem ante omnia examinare debere electionis processum anteq̄ procedat ad cōfirmationem. Et sic no. q electio
7 per sortē in spiritualib9 est improbata. Alia sunt clara. ¶ † Querit glo. i. data est simpliciter potestas cōpromissarijs vt vnum eligant, nec adiectum est de se: an possint eligere vnum ex se, si maior pars consentiat. ¶ Glo. arguit qd sic. ⁊ hoc tenuit Jo. viij. q. i. per episcopatum. in princip. ⁊ fin. Primo videtur casus decre. quod sic. s. de elec. cum in iure. Secundo, capitulum compromittendo simpliciter potestatem transfert, quam habet: sed capitulum potest vnum ex se eligere: ergo ⁊ hoc poterunt compromissarij. ¶ Glos. determinat contrarium in hac materia, considerans aliquos casus pro solutione contrarij. Quandoq; datur potestas aliquibus per compromissum, vt eligant de se, vel de alijs prout voluerint: ⁊ tunc possunt de se eligere, ⁊ valet electio: vt hic est casus, ⁊ in. c. cum in iure. Quandoq; datur potestas compromissarijs, vt eligant vnum simpliciter, non adiecto quod de se: ⁊ tunc non possunt de se eligere: ⁊ sic concludit glo. arg. a contrario sensu, hic ⁊ in dicta decre. cum in iure. Confirmat, vbi datur potestas eligēdi omnes indiuidue habent potestatem eligendi, ⁊ solidam, ita quod nec vnus sine alio: ergo quod si plures eligant dempto vno, non valet electio: q1 non adsunt omnes ad electionem. Aut ille se cum alijs eligit: ⁊ idem, quia nemo potest se eligere: nec agentis ⁊ patientis potest vicem sustinere: vt Insti. co. §. cum ad nostrā. Alius enim debet esse electus, ⁊ alij eligētes: sicut inter baptizatum ⁊ baptizantem. de bapti. debitum. de iure pat. per nostras. ⁊ quia duplici officio, ⁊c. Probat per simile, si detur pluribus iudicibus potestas iudicandi, duo tamen iudicant sine tertio: quia hec virtus iudicandi indiuidua est penes omnes, ita qd non penes vnum. s. de offic. deleg. vno delegatorum. ⁊. c. cām. Non obst. c. cum in iure. eo. tit. q2 intelligi debet quando data est potestas vt vnū de se eligant. Nec obst. collegio: q2 eligentes habent potestatem a iure: ⁊ licet illam potestatem transferant, quam habent non sub eadem forma. Al-

tendi ergo debet forma cōpromissi tacita, vel expressa. Dic de hoc
vt in dicta decre. enim in iure. ⁊ conantur doct. respondere ad hanc
decre. ibi dicimus anno sequenti: ⁊ ibi docto. sentiunt primam opi
nio. reprobata opi. glo. ad hoc vide not. in regula, in toto. de regu.
8 iuris lib. sexto. ¶ †Secundo quero an in alijs actibus reprobe
tur vsus sortis. Dicit glo. quod non: argumen. a contrario. Alle
gat iura: quia in vno negatum est ⁊c. sufficit. de presump. nonne.
cum concor. ¶ Concludit glo. quod in electionibus sors non est li
cita. Primo ex qualitate eius: quia ex eo sequi malum potest, ⁊ quia
debent persone deliberare eligi nominatim, non per sortē: sic enim
posset eligi malus: ⁊ quia diabolus in talibus se posset immiscere.
Item per hoc alteratur forma decre. quia propter ⁊ sic non valet
electio. Hoc dicunt docto. verum, etiam si duo essent discorditer
electi, in quibus vtrobiqȝ paritas: quia non valet electio per sor
tem alterius: ⁊ quassabitur vtrobiqȝ electio, ex quo non est vtraqȝ
facta a maiori ⁊ saniori parte capituli. Allega. ē. de electio. eccle
sia. in fin. ⁊ quod not. de eo, qui mit. in possessio. c. vltimo libro. vi. su
per vlti. glo. ¶ Secundo concludit quod in alijs actibus ab ele
ctione procedit electio per sortem, ⁊ in iudicijs ad vitandas con
tentiones. Allega. ff. de indic. l. si ambo. C. familie erciscun. l. si que
sunt. cum simil. Joannes Andr. dicit quod Legiste dicunt in hoc
quod quandoqȝ plures discordant aut super facto, aut super iure.
Primo casu dicenti incumbit probatio. ff. de proba. ei, qui. Secū
do casu refert. Aut contrarietas respicit alienum iudicium tan
tum: ⁊ tunc iudex ad requisitionem partis, cui preiudicat, eos co
git ad concordiam. de lega. i. l. huius. §. fin. ff. de legatis. ij. l. cum fi
lius. §. varijs. ff. de regulis iur. l. nemo. §. quoties. Sic intelligi po
test. Institu. de satisdatio. §. si autem. licet quidam ibi speciale. Si
respicit tantum iudicium discordantium, aut neuter illorum vult
facere fortunam iudicem discordie ⁊ se inuicem impediunt. ff. qui
bus modis vsufru. amit. l. ij. ff. de vsufruct. l. quoties. Aut alter
vult facere, iudex ad alterius requisitionē, rationē faciet sortē. l. si
ex duobus. C. communia de leg. l. si cum ambo. ff. de iud. Hec vera
si actus recipiat tale iudicium: alias secus, vt hic, ⁊ ē. dixi. Item
nisi alias ex iuris dispositione talis contentio possit dirimi: vt quia
vni plus relinquitur, quam alteri: vt. l. sancitum. §. si autem am
pliores. C. de dona. ⁊ C. vti possi. l. j. in glo. sed qualiter. in fin. dicit
quod quandoqȝ factum est incertum: ⁊ non est locus iudicio sor
tis: ⁊ tunc quando factum est certum, sed ius incertum: sed etiam
in terminis, de quibus loquitur, not. contra. ē. de proba. capi. licet
causam. in glo. bene tamen. versi. item si constat quod placet Host.
vt ibi dixi. Per hoc dicunt docto. super tex. quod electores presi
dentes secularibus potest fieri preiudicium sortis: ⁊ sic communi
ter faciunt Italici eligentes per talia eligendo ad fortunam, ⁊ ad
breuia, taxillos, ballotas, ⁊ similia: vt sic videant cui ex pluribus
accidit forma. Quod dicunt docto. admitti posse inter clericos,
vbi agitur de temporalibus: arg. xxi. distin. clericos. ē. de preben.
cum secundum hoc in spiritualibus non procedit electionibus:
quia per illam posset indignus prefici: ⁊ est quodammodo Deum
tentare. ad hoc. j. de purga. vulga. c. ij. ⁊c.

¶ De collusione detegenda. Rubrica.

1 ¶ Collusio est species falsitatis, tanquam collusor vnum videa
tur simulare, ⁊ aliud agere.

1 ¶ Uiso generaliter de falsitate: sed † quia collusio, seu colludere,
est species falsitatis in iudicio: Uiso de genere, vt videatur de spe
cie, ponit istam rubricam. Nam collusor vnū simulat, ⁊ aliud agit.
Et hec est species falsi. De materia habetur. ij. q. iij. §. ij. ⁊c.

1 ¶ Accusator si ab accusatione destiterit, debet iudex inquirere
an hoc fecerit per collusionem. nu. 5. ⁊ 8.
2 Ad accusandum aliquem possunt plures interuenire. 7.
3 Inimici accusati in dubio efficiuntur accusatores.
4 Accusatione, vel denuntiatione porrecta, licitum est accusatori,
vel denuntianti desistere, gratia, vel ex charitate.
5 Ab accusatione non licet desistere post litem contestatam.
6 Ab accusando quando dicatur quis ex charitate desistere.
9 Ab accusatione an sit licitum aliquo casu desistere.
10 A lite cepta an licitum sit actori, vel reo desistere.
Actiones quotuplices sint.
11 Ab actione, seu accusatione criminali desistens quas incurrat
penas.
12 Ab actione ciuili an liceat desistere.
13 Ab actione criminaliter intentata pro priuato delicto quando vi
deatur posse impune desistere ipse actor.
14 Ab actione criminali pro crimine publico intentata an possit im
pune actor aliquo casu desistere.
Transigens super crimine cum parte, in quam delictum est com
missum, non videtur liberatus a pena iudicij.
15 Transigi potest super crimine ex parte accusatoris.
16 Transigi an possit aliquo casu super causis nullis.
17 De delicto equaliter tenetur mandans, vel auxilium prestans.

S Cripta. Hec decre. est satis bene glossa
ta: ⁊ est materia mista: ⁊ quantum
ad leges multum dubia, ⁊ fortius quātum ad ca
nones. Ideo legam eam insistendo magis, quam
fecerim his diebus: ⁊ in summa hoc dicit. †Si ac
1 cusator ab accusatione desistit, debet iudex inqui
rere, an per collusionem fecerit. h. d. In prima ponit factum. In se
cunda decidit questionem circa factum. ¶ †Not. primo quod plu
2 res possunt interuenire ad vnum accusandum. de quo aliquid ca
glo. ¶ †Secundo not. quod accusatores criminaliter in dubio ef
3 ficiuntur inimici accusati. Ad hoc de accusa. cum P. ⁊ eo quod ab
accusatione desistunt, in amicitiam reuertuntur. ¶ No. secundum
vnum sensum quod accusatore, vel denuntiatore desistente illegi
time, iudex ex officio habet potestatem. hoc non obstante contra
accusatum procedendi. Secundum alium sensum iudex ex officio
inquirere debet de modo desistendi, vtrum sit licitus vel non.
4 ¶ †No. quod accusatione, vel denuntiatione porrecta, licitum est
accusatori, vel denuntianti desistere, gratia, vel ex charitate: sed nō
5 est licitum desistere pro pecunia. ¶ †Oppo. quod papa non de
buerit inquirere nisi precedente infamia. de. c. qualiter, ⁊ quādo. el
ij. ē. de accusa. Sol. Dic quod iste episcopus erat infamatus: alias
papa inquisitionem non formasset, vt in contrario: vel quod ideo
papa mandat inquiri de collusione, quia non fuit licitum post li
tis cōtestationem ab accusatione desistere. ij. q. iij. si quem. De quo
6 in Spec. de aboli. §. i. ver. quid si accusatus ⁊ tangunt. j. ¶ †Que
ro primo quando dicatur desistere ex charitate. Solu. Dic, quan
do se corregit episcopus: quo casu desistere, commendabile est. de
pen. dist. ij. charitas. Materia huius decre. satis examinatur cum
glo. ⁊ additis ad eam. Et duo tantum sunt examinationi subijcien
da. Primo, quia habetis hic quod plures ad accusandum admit
tuntur. Secundo, quod aliquo casu licitum est ab accusatione de
7 sistere: ⁊ in dubio suspecta presumitur. ¶ †Examinemus primū
succincte: ⁊ oppo. cum glo. ⁊ videtur quod vnus tantum debeat
admitti. ij. q. i. in primis. ⁊ ē. de accusa. licet. ⁊ debet eligi idoneior
ff. de accusa. l. si plures. Solu. Glo. dicit quod contrarium de iure
procedit, quod potest opponi, ⁊ iudex ad petitionem partis debet
eligere idoneiorem: si tamen non opponitur, procedit iudicium: vt
no. in dicta. l. si plures. Uel dic secundum doc. quod plures accusa
tores non admittuntur, vt ibi: sed plures denuntiatores sic, vt hic
facit. ij. q. i. in primis. Uel tertio dicunt docto. quod principaliter
non possunt esse plures accusatores, sed vnus principalis, ⁊ alij as
sistentes sic: ⁊ incidunt in Turpil. etiam assistentes, si desistunt, se
cundum docto. alleg. l. i. §. incidit. ff. ad Turpil. ⁊ ij. q. iij. c. Epipha
8 nium. Et hoc de primo puncto. ¶ †Uenio ad secundum, ⁊ oppo.
cum glo. ij. ⁊ videtur quod licet quis desistat ab accusatione, non
tamen sit necessaria aliqua inuestigatio quare destiterit. Nam eo
ipso quod desistit, incidit in Turpil. quia constat iam desistentem
delinquere, ⁊ sic puniendum. Solu. Glo. quod ipsum desistere, in se
non est bonum: sed desistere ex gratia, id est, charitate quando se
correxit accusatus, hoc est licitum. Potest ergo esse bonum, ⁊ ma
lum, ipsum amicari, ⁊ desistere propter bonum, non displicuit pa
pe: sed desistere propter malum sic, vt ex collusione. Ideo cum fa
ctum esset dubium, mandat papa inquiri: quia omne, quod est fa
ctum, non est bonum, nisi sit bene factum. Unde dicit quod quidā
Joan. de Fab. dicebat quod Deus non erit remunerator nomi
num, sed aduerbiorum: hoc, quia non remunerabit bonum, sed be
ne bonum factum: vnde non remunerauit Judeos, qui Christum
crucifixerunt, licet mors Christi bona fuerit: quia nos a penis in
ferni redemit: ⁊ ideo non remunerauit Judeos, quia non bene fe
cerunt. Deus enim interrogat cor, ⁊ non manum. xliij. q. v. si quid.
Sic nec considerat que fiunt, sed quomodo fiunt. xv. q. vi. c. i. Un
de dicunt doc. quod demereretur, qui sustinet martyrium, vel dat
9 eleemosynam ad pompam. i. q. i. vide quantum. dic vt ibi. ¶ †Ue
nio ad gl. vlti. que tractat materiam. c. ⁊ oppo. quod sit licitum ab
accusatione desistere, vel a lite cepta in crimine adulterij. l. transi
gere. C. de transactio. l. postquam. C. de pact. cum simil. cuius con
trariū hic innuitur: ergo ⁊c. Huius timore gl. hic distinguit tres
modos desistendi: quia aut per gratiam, aut per transactionem, vel
pactum, aut iudicis authoritate. Item gl. considerat multos mo
dos agendi: quia quandoqȝ agitur de delicto ciuiliter, quandoqȝ cri
minaliter de crimine publico, quandoqȝ criminaliter de priuato, quandoqȝ
spāliter, quandoqȝ mistim. Et quandoqȝ est delictū publicum, quandoqȝ priuatū.
Ita quod quedā sunt cause ciuiles de crimine priuato, quedā ciuiles
de crimine publico. Delictum priuatū est, quando quis prosequitur pri
uatū delictū: vt si furatur mihi librū, oritur etiā actio criālis, per
quam

quã etiã possum facere puniri. de quo in. l. j. ff. de priua. delic. Quedam sunt cause criales de publico crie. ff. de publi. iudi. p totũ. ibi: oriunt ex. l. publicoꝝ iudicioꝝ. quedã sunt cause ꝓpulares, vbi intẽdit interesse publicũ. Quedã sunt cause miste. de pen. c. tue. Quedã sunt spũales, vt plenius videbitis in lr̃a. Mo. dicit gl. ꝙ si agit ciuiliter, põt desistere actor omni mõ, scz p gr̃az trãsactiõis, ⁊ p iudicis authoritatẽ, ⁊ licentiam, si actio nõ est famosa. Si vero esset famosa, nõ est licitũ recedere per trãsactionẽ: qꝛ tũc infamaret. l. furti. ff. de pact. de his, q no. infa. lz sit p gr̃am, ⁊ iudicis authoritatẽ. Si võ criãliter agit: ⁊ tũc gl. facit drĩam inter leges, ⁊ canones: qꝛ fm leges licitũ est desistere p gr̃am, vel iudicis authoritatẽ: si lis nõ est cepta, nec facta inscriptio: vt pz de accusa. lz. ⁊. c. veniẽs. Sz si lis est cepta, ⁊ cũ iudicis authoritate in delictis, in qbus põt dispensare, lz desistere: alˢ secus. v. q. ij. si priuates. ⁊ ꝑderit recessus vtrisq; cũ iudicis authoritate: ⁊ de ꝯsensu rei, si sua interest: qꝛ fuit supposit⁹ tormẽto. C. de aboli. l. iij. vel si ex hoc remanet infamat⁹: arg. v. q. j. quidã. Si alter desistat, qꝛ fit crimẽ, in quo nõ põt dispẽsare, vel p gr̃am sine iudicis authoritate, incidit in Turpil. l. j. ad Turpil. ⁊ fideiussores puniunt in quãtitate ꝓmissa, ⁊ accusator notat infamia, ⁊ extraordinaria p motu iudicis punit: vt no. C. eo. ti. l. ij. ⁊. ff. de custo. reo. l. iij. Si võ priuatũ intẽdit, extra ordinẽ punit ff. eo. tit. l. si qs repetere. sed p motũ iudicis: fm canones. Glo. dicit ꝙ omne crimẽ publicũ censet: ideo nec p gr̃am, nec p transactionẽ licitũ est recedere, quin iudex de crie ingrat: vt hic iudicis authoritatẽ distinguit, an cũ crie possit dispẽsare: ⁊ lz iudicis authoritate: alˢ nõ. Alleg. v. q. ij. si priuates. xci. dist. c. j. ⁊. c. studendũ. In cã spũali dicit ꝙ desistere lz p gratiã, ⁊ nõ per trãsactionẽ, aut cõpositionẽ. Alle. de trãsac. c. fi. ⁊ sic si aliquã gr̃am faciãt inter se indebito mõ, iudicis est ingrere, vt hic. In cã mista, ⁊ separationis thori lz oĩmodo discedere. de diuor. ex lr̃is. de iureiur. quẽadmodũ. fm Ra. Et dicit vltra ꝓdicta reqri ꝙ reus cõsentiat, si damnũ passus est, vel saltim de dãno ei satisfiat: sed p trãsactionẽ, vel pactũ nõ est licitũ desistere: imo desistẽs incidit in Turpil. vt. l. quesitum. ff. ad Turpil. ⁊ punit extraordinarie. l. si qs repetere. ff. ad Turp. ⁊ hoc in cã crĩali: sed in cã spũali nõ lz desistere per trãsactionẽ: qꝛ illa est ꝓhibita in talibus. Itẽ nec p gr̃am, nisi mõ debito fiat. s. de pac. c. fi. ⁊ de trãsac. c. fi. In cã võ mista, vt in casu. c. tue. de pen. oĩbus modis licitũ est recedere. Vide istã glo. ⁊ signa ibi fm canones omne crimẽ quasi publicũ censet. Et de hoc per Jo. ij. q. iij. §. vlt. in glo. scias. ⁊ in. c. xxi. p Inn. Materiã hãc difficilẽ examinabo p duos articulos. Prim⁹, cũ sint multi modi a lite discẽdẽdi, ⁊ multa criã

10 ⁊ multi modi agẽdi, † An, ⁊ qñ, ⁊ in qbus possit a lite recedere, vel quis desistere, actor, vel reus: ⁊ in hoc ꝓsequat effectus desistendi. Scdo spãliter tractabo de effectu desistẽdi per modũ trãsactionis de per se. ¶ Ad primũ dic p̃mittẽdo, ꝙ quedã sunt cause ciuiles mere. Quedã sunt ciuiles de crimie priuato. Quedã sunt cause criminales de crie publico. Quedã sunt populares. Quedã sunt cause miste. Quedã spũales. ¶ Scdo premittit ꝙ est triplex modus desistendi in iudicio cepto. Qñq; per viam simplicis desistẽtie, id est, gfe. Qñq; p viã pacti gratuiti. Qñq; per viã trãsactionis. Qñq;

11 per viã abolitionis, ⁊ iudicis authoritate. ¶ † Tertio p̃mitto ꝙ iste desistẽtie ab accusatione aliquo ex ꝓdictis modis qñq; sunt licite, qñq; nõ sunt licite desistẽtie. In cribus reperit pena ex parte actoris: qꝛ in simplici desistẽtia actor desistens repellit ab accusatione eiusdẽ, ex quo desistit. s. de accu. veniens. ⁊ qñq; etiã ab accusatione alioꝝ repellit: vt qꝛ desistit in crie publico, pp qđ infamat: ⁊ sic repellit propter infamiã. Qñq; incidit in Turpil. qꝛ vltra illud reperit alia pena, q̃ dr Turpil. q̃ est pena. v. aureoꝝ. i. q̃r. q̃ librarꝫ auri, ⁊ ifamie, ⁊ extraordiaria pena. l. iij. l fi. ff. de ꝑuari. Qñq; desistit pp verã calũniã: ⁊ tũc est pena similitudinis supplicij in publicis cribus. In priuatis pena est ad arbitriũ, ⁊ extraordinaria, sicut in accusato. l. si qs repetere. ff. ad Turpil. Alia reperit pena, scz ꝙ trãsigẽs de calũnia habet ꝓ cõfesso. ⁊ hoc restringit ad solã trãsactionẽ. Aut ergo desistit desistẽdo vel p viã pacti: ⁊ est pena, que repellat ab accusando hũc, vel aliũ, prout põt ꝓportionari fz qualitatẽ delictorũ. hec pena nõ hz locũ q̃ habeat ꝓ cõfesso: vt. l. furti. §. j. ff. de his, qui no. infa. Si p viã abolitionis, nulla pena nisi quo ad ipm perdit instantia, ⁊ iterato nõ audit quo ad illum. Si p viã trãsactionis, hñt locũ ⁊ pene, quas dixi in desistẽtia: qꝛ desistit vltra hoc pena ꝙ trãsigẽs habet ꝓ ꝯfesso. Ex parte aũt rei qđ nõ possit desisti effectus, vt qꝛ iterato põt de hoc accusari. Secundo, qꝛ tela eodẽ mõ durat, vt officio iudicis possit expediri: vt. l. ij. C. de aboli. vel ꝙ iudex ex officio possit iterato ingrere, vt hic. Itẽ est effect⁹, ꝙ vbi nõ si per viã trãsactionis recedat, trãsigẽs habet

12 ꝓ cõfesso: vbi põt trãsigi, oẽs isti effectus cessant. ¶ † Videamus ergo procedẽdo per qualibet speciẽ. Et primo in ciuilibus, dic qđ quandoq; vult quis desistere per gratiã, vel trãsactionẽ: ⁊ licitum est ex parte vtriusq; in oĩbus casibus, in qbus trãsactio permissa est. Vbi autẽ esset ꝓhibita, vt in matrimonio, monachatione, ⁊ similibus: planum qđ non valet nisi aliquo extrinseco accidenti in ciuili licitũ est. Quandoq; quis vult desistere nõ p gr̃am, sed ꝓpria authoritate: ⁊ tunc si ante litẽ motã, vel actionẽ porrectam velit desistere ab agendo, planum ꝙ põt: qꝛ agere voluntariũ est. C. vt nemo inuitus. in rubro ⁊ nigro nisi diffamaret: quo casu lz non cõpellat precise, compellitur causatiue, vt aut ab infamia desistat, aut agat. C. de inge. ⁊ manu. l. diffamari. ⁊ pz etiam. s. eo. conquerente. de offic. dele. cum his, que ibi scribit Inn. Post litẽ motam: Aut vult desistere totaliter renuntiando liti. no. de renun. veniẽs. si solum vult iudicium suspendere, non lz: qm contra eum vt ꝯ cõtumacem ꝓcedetur: vt in authen. qui semel. C. quõ, ⁊ quando iud. ⁊ de dolo. cãm saluo propter priuilegium possessionis: vt pz. s. de cau. pos. pastoralis. ⁊ i cle. j. de cau. pos. de testi. significauit. Ex parte rei, si vult desistere ante litem motam, non pendet ab eius arbitrio: qꝛ iudicium redditur in inuitum. de verb. ob. l. inter stipulantem. §. j. Lite autem etiam mota, planum ꝙ non posset, quin reine dijs debitis ꝯ eũ ꝓcederet. Hec võ a in actione nõ famosa: in actione autem famosa, gl. dicit ꝙ non lz transigere ex parte actoris: ex parte autem rei, vt euitet effectum iudicij quantũ ad infamiã non lz, qđ transigens habeat ꝓ ꝯfesso, ⁊ infamat ex hoc: vt dicta. l. furti. §. j. ⁊ fi. ⁊. l. se. ⁊ hoc non habet locũ in peccato: vt ibi no. De secunda specie. s. qñ cause sunt ciuiles, ⁊ de crie priuato, vt est furtum, rapina, ⁊ omnia delicta. l. de quibus. ff. de priua. delic. in quib⁹ offenditur principalr priuat⁹: ⁊ idez p oĩa, qđ in ciuili. Et hoc dicit glo. in dicta. l. transigere. C. de transa. ⁊ in hoc ꝯcordant oẽs. Ad hoc. l. iurisgentium. §. si paciscar. ff. de pact. ⁊. ff. de fur. l. post decisionem.

13 ff. de pac. l. si tibi. §. quidam. ¶ † Venio ad tertiam speciem. s. quid in priuatis delictis, vbi agitur criminaliter. ¶ Gl. ex. iuris ciuilis in dicta. l. transigere. de plano tz ꝙ per viam transactionis non licet a iudicio recedere. Dic, ante inchoatum iudiciuz, si accusator vult desistere ⁊ pacisci, potest ad impediendum se, sed non alium. ff. ad. l. Juli. de vi. pub. l. qui cetu. §. fi. ⁊. ff. ad. l. Jul. de adulte. l. si marit⁹. §. si negauerit. Et si dicatur, si se impedit, alius non admittetur, cuz ad accusandum demum admittatur cuius interest. Respondeo ꝙ admittetur alius, vbi accusatio cõpetit cuilibet de populo: vt dicam. §. vel admittetur alius, quando accusatio non competit solũ sibi iniuriato: quia forte sunt alij consanguinei, ⁊ ex vnius iniuria oritur actio. ff. de iniur. l. lege corne. Inchoato iudicio, dic aut accusator vult desistere ex gr̃a, ⁊ non potest impune, nisi prout dicaz in criminalib⁹, qꝛ in talibus nõ habet locum Turpil. vt. l. ⁊ in priuatis. ff. ad Turpil. punit eñ desistens extraordinarie: vt. l. si quis repetere. ff. ad Turpi. Qñq; vult desistere accusator p viam transactionis: et glo. vr sentire ꝙ non possit: vt dicta. l. transigere. C. de transac. qꝛ desistẽdo saltem punitur pena extraordinaria: vt dicta. l. si quis repetere. Aut vult desistere cum licentia iudicis: ⁊ potest: vbi, ⁊ quando. j. dicã in criali: ⁊ multo fortius ex parte rei. nunqd possit actor desistere, ita ꝙ ꝯ reũ ꝓcedi non possit, nec ab alio accusante, nec ab alio inquirente. Gl. ibi quod non. Butri. tenuit ꝙ sic, per. l. transigere. a contrario. Secundo, qꝛ est in ptãte partis facere ꝙ crimen priuatũ, etiã quo ad publicã vindictam, non committat, vt iniuriã ad animum nõ reuocando: ideo ⁊ publicam remittere põt. pz in furto, si nõ repugnat ei⁹ volũtas: qꝛ furtũ est ꝯtrectatio rei aliene ⁊c. vt. l. j. ff. de fur. Tertio differt crimẽ publicũ a priuato: qꝛ in publico iniuria est publica, ⁊ executio. C. de here. l. Manicheos. Cõmissio aũt crĩs nullius est ad alterius ꝓiudicium. l. iurisgentiũ. §. si paciscar. ff. de pac. ⁊. l. si vnus. §. illud. In priuato iniuria est priuata, ⁊ soli priuato infert: quare soli priuato ius agendi querit: lz ex statuto det ptãs Reipublice agẽdi: ꝙ iniuria mihi illata solũ eũ vincũ ius, qđ mihi p accusationem, ⁊ iudici p inquisitionẽ est ꝯcessum. Ius ergo ꝯcessum, ⁊ fundatũ in psõa mea possum remittere, et quo ad criminalẽ accusationẽ, ⁊ inqsitionẽ: qꝛ ex inquisitione iudex repñtat locũ accusatoris, ⁊ ipse actionem, que alteri cõpetebat, in iudiciũ deducit. ff. de euic. l. si ob cãm. Non enim sunt due iniurie, quarum vna priuato oritur altera Reipublice: lz secus iniuria, quarũ vna orit patri, altera filio. ff. de iniu. l. j. §. vsq; adeo. ⁊. l. in personam. ff. de pac. Concludit ergo quod hec accusatio crialis hz subiectã iniuriam priuatam. Remota ergo actione, super qua fundatur iniuria publica, remota erit accusatio publica: quia in his priuatis non est nisi vna iniuria sublata: ergo iniuria, que tollitur ex remissione, cessat actionum substantia, ⁊ accusationis: ⁊ sic cessat vtriusq;, ⁊ etiã ptãs inquirendi, si ex statuto iudici concedatur. Cõis opi. habet ꝯrium, ⁊ est tenẽda, qđ accusatio de crimine priuato competat cuilibet de populo: vt in casibus, in quibus competit: de quo in. l. ñ. de priua. delic. ff. ⁊ in rubrica. ff. de popu. acti. l. j. quod est, qñ accusatio instituitur ad penam pecuniariã: qꝛ fisco applicatur. Oẽs rationes But. cessarent, ⁊ planum qđ nec pacto, nec transactione lz ex parte rei desistere. Tenendo quod accusatio non competat nisi iniuriato: qđ est, qñ accusatio competit ad coercionem persone: tunc est magis dubiũ. Bar. tenet idem ꝙ lz accusatio sit priuata: negari nõ potest quin accusatio, vel condemnatio fiat ad extraordinariam penam ad commodum fisci: et

tunc qr aduersariū suū corrūpit data pecunia,habeť p cōuicto.ff.
de iure fisci.l.eius,qui delatorē.Hec rō pcederet in trāsactione,sꝫ
nō in pacto.Nō obst.l.trāsigere.qr vacat argumētū a ↄ̄rio,cū alie
leges phibeant.Nō obst.ꝙ sit in ptāte patris,ne crimē sit verū ab
initio:sed ex quo crimē est,nō pēdet ab eius ptāte penā fisci tolle-
re.¶ Ad alias rōnes facilis est rñsio:ꝛ dū dicit ꝙ crīa dicunť pu-
blica,qr iniuria est publica.C.de hereti.l.Manicheos.C.de episc.
ꝛ cleri.l.si quis in hoc genus.Insti.de publi.iudi.in prin.dt Bar.
ꝙ hoc nō est verū,imo publica dr,qr aliqua lege expressuꝫ ꝙ sit pu-
blica:vt.l.puaricatorē.in fi.ff.de puarica.l.j.ff.de publi.iud.qđ ptꝫ:
nam de homicidio pōt agi priuato iudicio:vt.l.pretor edicit.ff.de
iniur.ꝛ pōt agi publico iudicio:vt.ff.ad legē Cor.de sica.l.ptor.er-
go etiā p iniuria priuata dať publicū iudiciū:ꝛ sic rō est falsa.per
qđ cōcludiť ꝙ in crialib⁹,ꝛ priuatis delictis ex pte rei nō est licitū
desistere nec a trāsactione,nec a gr̄a:ꝛ sic pacto iudicis authorita-
te liceret,si esset talis iudex,q posset,ꝛ vellet dispēsare.Ad hoc.l.li-
citatio.§.ꝙ illicite.ff.de pub.Ad hoc.l.nō distinguemus.§.Iulia-
nus.ff.de arbi.vbi nō pōt cōpromitti de crīe priuato quaten⁹ agiť
criaľr:ergo nec trāsigi:qr cōpromissum qđdā trāsactio est.in aut.vt
differ.iudi.§.si cōtigerit.C.de iudi.aut.si vero cōtigerit.Et magi-
me hec vā:qr lꝫ delictū sit priuatū,accusatio dr publica,ex quo pe-
na venit fisco applicāda.ff.de iniur.l.ptor.Hec pcedunt sm leges:
sm canones hec glo.vera dicit,ꝙ ois accusatio est publica p crīe.
Dicit gl.ꝛ gl.iij.§.fi.ij.q.iiij.forte dicere vult ꝙ in quolibet pctō ꝛ
crīe,quilibet de pplo audiť de iure canonico,saltē per viā denūtia-
tionis,que cōpetit cuilibet de pplo.ij.q.j.si peccauerit.de testi.in
omni.ꝫ.de iudi.nouit.vel forte vult dicere ꝙ cōiter p priuatis de-
lictis ciuiliter agiť:qr in foro canonico vltra penā priuatā punit.
Aut suspēsionis ad bñficiū,que dr pena accidētalis:ꝛ hic finis pe-
ne publicus est:qr tāgiť vtilitas publica,ne idigne obtineat bñfi-
ciū:hoc respectu possunt dici plus publica in foro canonico,ꝙ ci-
uili.Dic ergo,si agiť ad pnāꝫ,pcedit gl.qr ab isto nō repellit trāſ-
actio,vel pactū,imo nec iuramentū:nisi forte id,a quo surgit pec-
catū,esset p partē remissibile,ꝛ debito mō remitteret.Si agiť ad
penā aliā priuatā,dōm idem ꝙ in alijs priuatis:dixi.ꝫ.sm Arch.
in.d.§.fi.Sic dicit ibi Archi.qđ credo put pena applicareť parti.
Sed si ex delicto priuato surgeret crimē,quatenus vř hic priuat⁹,
deponereť ab officio,ꝛ bñficio.Credo ꝙ sm canones hec accusa-
tio publica esset: ideo tunc non liceret transigere:sicut dixi in pu-
blico.Habet ergo locum hec gl.qñ ex crimine priuato oriť ius de-
nuntiandi,ꝛ per partes irremissibile,vt per pactū:ꝛ qñ oritur ius
agendi ad deponendū a beneficio:quo casu dico idem in publico:
qr hoc casu de iure canonico etiam pro priuato potest dici accusa-
tio publica,vt hic:quo casu ex parte actoris,si subest sola dsistētia
ex gratia in denūtiatione esset immunis a pena tpali,sed nō a pe-
nitētiali.ꝛ no.ij.q.j.si peccauerit.ꝛ dixi.ꝫ.de iud.c.nouit.Ex parte
actoris per viam pacti vel transactionis,etiā esset immunis a pe-
na:sed nō haberet effectū repulsionis eius,vel alterius.Ex parte
rei sibi nihil proficeret:qm idem,vel alius posset agere.Si agereť
scđo modo p viā actionis publice ex pte actoris accusantis porre-
cta nō est licitū desistentia ex gr̄a,quin saltē in extraordinariā pe-
nā incideret.de accu.sup his.ꝛ q priuať facultate accusandi,ex pte
rei non iuuaret quin alius,ꝛ iudex posset pcedere,ꝛ qn si trāsige-
ret,habereť p cōfesso:lꝫ secus:ꝛ hoc pacto idem crederē de iure ci-
uili,quatenus agereť ad depositionē dignitatis,vel repulsionē vt
tale esset crimē,qđ infamaret:vt.C.de digni.l.j.li.x.Et hec de ter-
14 tio.¶ Veniamus ad quartā speciē,scilicet ad criminales de crimi-
ne publico.Et dic qđ quedā sunt crimina capitalia,scilicet ex qb⁹
sequiť aut mors,aut perditio libertatis,vt damnare in metallū:
aut pditio ciuitatis,vt deportatio.Et horū quedā sunt,ex qbus
imponiť pena sanguinis:ꝛ an licitū sit recedere ab actione simpli-
citer desistendo,dico ꝙ non quin ad minus desistēs incurrat Tur-
pil.ff.ad Turpil.per totū.ꝛ omnes penas desistētie,de quib⁹ dixi
ꝫ.Sed an liceat discedere iudicis authoritate:dico ꝙ sic,interpre-
tata abolitione vt ex iusta cā cōcessa.C.de aboli.per totū.Sed an
liceat desistere actori ꝛ reo ex via pacti,vel trāsactionis:dicūt Le-
giste ꝙ sic:vt.l.trāsigere vel pacisci.C.de trāsac.In prima regula
permissiua,assignant cām in reo,qr cuilibet lꝫ,quo pōt,sanguinē
suū redimere.l.j.ff.de bo.eo.qui mor.sibi consci.Et hec eadem ra-
tio est ex parte actoris,cū actor veniat puniendus pena talionis:
vt.l.fi.C.de accu.Aduerte ꝙ super effectu huius desistētie per viā
trāsactionis,vel ex parte actoris,ꝛ rei,sunt dubitationes.Quidā
ꝙ effect⁹ huius trāsactionis erit quo ad reū:ꝛ reus actorē ipsum
proprie repellat:licet Butri.ꝛ Iac.de Are.tenuerunt cōtra,quasi
hoc ius vt publicum nō potuerit transactione,aut pacto remitti.
ff.de pac.l.iuris gentiū.§.si paciscar.Et si vbi non ingeritur pena
sanguinis,admittitur iterato accusator,ꝛ in ingerentibus nō ad-
mitteretur,esset melioris cōditionis reus plus delinquens,quam
minus delinquens:quod non est dicendum.ff.de dona.inter vi.ꝛ
vxo.l.iij.§.j.Et si dicatur,quis erit effectus solum ex parte rei,vt

hic:vel alias transigens habetur pro confesso:modo non habetur
ff.de preuari.l.ij.ff.de bo.eo.qui mor.sibi consci.Et sit ratio,qr in
tanto delicto,ꝛ pena sicut est sanguinis lex,nō sic amare psumit
qđ transigens velit confiteri:ꝛ hoc,qr causa diligentius examinā-
da est.Hoc recitat Cy.in.d.l.transigere.Sed tene quod potuerit
ad preiudicium sui,ex quo lex permittit transactionem,ꝛ pactum:
vt tenebat Bar.in.l.si maritus.§.si negauerit.ff.de adulte.sicut ꝛ
alias multiplici causa potest repelli accusator.Quo ad alios aūt
non proderit transactio,quo minus per aliū possit accusari,ꝛ etiā
de delicto inquiri contra eum ex iudicis officio.Hanc opi.lꝫ Iac.
ꝛ But.in.d.l.transigere.ꝛ Iac.de Are.per regulā,res inter alios
acta.ad hoc.l.eū,qui.§.in popularibus.ff.de iureiu.Ad hoc,qr ta-
lis trāsactio videť restringi ad solū ius agendi personale:ꝛ sic nō
videtur sumi vnius actione,cū cuilibet cōpetat ius accusandi,qr
publicum.Bar.tenet in.d.l.si maritus.qđ tollatur ius accusandi
quo ad omnes.Allegat,qr ex transactione ex quo transigi licet cū
vno de populo,qđ ius transactionem permittit,tolliť,ꝛ perimi-
tur,ꝛ cōsumitur substātia criminis ipso iure,ꝛ omnis actio.l.si ti-
hi.§.quedam.ff.de pac.ꝛ sic omnis accusatio:sicut dicimus in ab-
solutoria.Hoc tenet Bart.in.d.l.si maritus.ꝛ Pet.in.d.l.transi-
gere vt ibi recitat Cy.sꝫ in.l.trāsigere.tenet qđ solū proderit quo
ad illam instantiam,vt ipse,vel alius hoc nō possit prosequi,scili-
cet illam instantiam:sed si velit alius nouam instātiam incohare,
qđ erit secus.Alleg.ff.ad legē Iuli.de vi publi.l.qui cetu.§.fi.Et
hoc plus placet:qr cum in criminibus istis tangatur publica vti-
litas,remissio refertur ad ius accusandi,non ad substantiā crimi-
nis.ꝛ sic nō obst.§.quidam.Operabitur secūdo,quo ad reū trāſ-
igens nō habeť pro confesso,ex quo licite transigit:qđ secus esset.
alleg.ff.de his,qui no.infa.l.furti.§.furti.ꝛ.§.fi.Ex parte accusato-
ris,ꝛ quo ad penam talionis erit licitum desistere per viam trans-
actionis,vt etiā ab alio de illo,nec ex officio iudicis possit accusa-
ri,vel inquiri:quo aūt ad penā Turpil.nō erit licitū desistere,etiā
per viam transactionis.l.ab accusatione.ff.ad Turpil.qr quo ad
penā aliam a sanguine non est licita transactio.Et hoc tenēdum
secundum Bar.in.d.l.transigere.Si velit desistere post litis con-
testat.ante transigendo,planum qđ liceret citra aliquam penam:
vt dicunt vltramontani in.d.l.transigere.ꝛ ad hoc.ꝫ.de accusa.li-
cet.ꝛ.c.veniens.Concluditur ergo qđ possit transigere in his cri-
minibus,ꝛ proderit actori quo ad vitandā penam talionis,non
quo ad vitandā penā Turpil.vbi desistit lite iam mota:forte iam
proderit quo ad vitandā penam expensarū reo:qr ex hoc repelle-
tur actor ex vi trāsactionis,ꝛ ex vi Turpil.vbi desistit post litem
motā.Scđo sequitur repulsionē cuiusqꝫ alterius accusatoris,vel
iudicis eandē instantiā repetentis.Venientes aūt incohando di-
uersam instantiā non repellet:ꝛ in hoc nō proficiet.Itē proderit,
qr ex trāsactione reus nō habebiť de delicto pro cōfesso.Nunquid
aūt lꝫ trāsigere,vbi ex delicto venit imponēda pena mutilationis
mēbri,si illud est publicū,vel si sit priuatū,ꝛ ex pena dicamus ipm
publicū,ꝛ capitale:nō est dubium.de hoc dic in.l.j.ff.de publi.iud.
ꝛ ibi Bar.Si tenes ꝙ sit priuatū,ꝛ non capitale,dicit Pet.qđ ad-
huc licet trāsigere:qr in sanguinem,ex quo sequitur deformatio,ꝛ
tollitur forma hoīs,ꝛ annihilať,licitum est redimere.Iura cōtra-
ria,que possunt allegari,erunt correcta:qr olim illa pena nō impo-
nebať.Nā leges antique nō volebant hoīes inutiles esse ad come-
dendum,sed ad cōmodandū:ꝛ hec est veritas.Nūquid aūt si loco
sanguinolente pene a iure interposite alteretur ad pecuniariā pe-
nam delictū per statuta,an liceat trāsigere.Guil.de Suza.tenuit
ꝙ trāsigere liceret.ff.de dona.l.si id qđ.ꝛ iura,que dicūt initiū spe-
ctandū,ꝛ qr hic loco alterius subrogať:ergo illius naturam sapit.
de consti.c.eccle.cū simil.Alij contra:qr qualitas iudiciorum a pe-
na iudicatur.ff.de publi.iudi.l.ij.ꝛ qr cessat cā,propter quā trans-
actio permittitur.Ad hoc.ff.de penis.l.quo ad statū.ff.de bo.lib.
l.si quis maior.§.fi.ꝛ.l.seq.hoc sequitur Cy.ad hoc qđ no.Dyn.ff.
de publi.l.pen.§.ad crimen.Non obst.l.si id qđ.ꝛ similia.Et dicūt
initiū spectari:qr id verū,nisi causa superueniens alteret cām di-
sponendi,ꝛ formā:vt.l.Iulian⁹.§.ꝙꝙ.ff.ad exhib.ff.de aur.ꝛ arg.
lega.l.Seia.§.fi.Nō obst.qr subrogatū ꝛc.qñ per omnia est subro-
gatū,ꝛ ex subrogatione nō alterať causa finalis rei:qr tunc alterať
dispositio super re.de lega.ij.l.codicillis.§.insula.C.de edic.diui
Adri.tol.l.vlti.cum Cy.Ex his patet qđ cum cōiter de iure cano-
nico alteretur pena sanguinis,qñqꝫ pena depositionis accidenta-
lis,ꝛ qñqꝫ ad penā suspēsionis:qđ si aliud nō obuiaret,licita esset
desistentia,ꝛ ex parte accusatoris:vt de accusa.c.veniens.dummo-
do ante inscriptionem:vt de accusa.licet.post inscriptionem non
esset licita desistētia per gratiā:vt dictis iuribus.Desistentia aūt
nō gratiosa,ꝛ sic per viam transactionis non esset licita,vt hic:qr
cōtinet speciem simonie,velle redimere spiritualium depositionē,
vel suspensionem.Ex parte rei etiam nō est licita,eadem ratione.
ꝛ hic est verus intellectus decretalis.¶ Ex predictis patet an si
fiat pax,occiso,vel eius heredibus, occisor possit accusari.Dic
quod sic

qꝺ ſic:vt.l.iuris gentiũ.§.ſi paciſcar.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pena.⁊.l.
ius publicũ.ff.de publi.iu.l.i.Nõ obſt.l.trãſigere.ꝙ etiã dato ꝙ li-
ceat trãſigi quo ad inſtantiã,nõ quo ad iudiciũ publicũ.Nõ obſt.
C.de aboli.l.ij.qꝛ licet paciſcat actori,vbi deſiſtit impetrata aboli-
tione cũ reo.ad hoc.l.ij.ff.ad ſill.Predicta procedũt quo ad illã re
gulam de iure ciuili:de iure canonico nõ procedit hic:qꝛ pena ſan-
guinis nõ venit imponenda pro aliquo crimine.ne cleri.vel mo.c.
ſnia.⁊ ſcribit Jo.an.prealleg.§.fin.ij.q.iij.¶Sed poſſet dubitari
quid in talibus,in qbus venit tradẽdus curie ſeculari.Satis cre-
do qꝺ hoc caſu liceat tranſigere:qꝛ hec pena mortis venit inferen
da:⁊ ſic eadem ratio,que in criminibus illis de iure ciuili.Aliquid
autem vbi pena perpetui carceris veniret imponenda,eſſet idem?
Credo ſatis ꝙ non haberet locum:quia illa non eſt pena mortis.
Nam,vt alias dixi,nõ debet in tantũ vita extenuari,ꝙ illa expe-
ctet mortẽ.vt de crimine falſi.ad audientiã.⁊ hec eſt veritas,vt pu
to.Et per hoc ſit expedita prima regula Regiſtarũ cũ limitationi
bus ⁊ declarationibus ſuis,etiã prout dꝫ intelligi,ſm ius canoni-
cũ.¶Nũc videamus caſus exceptos ab illa regula.excipit ibi tex.
crimẽ adulterij:vñ de crimine adulterij nõ lꝫ trãſigere.An liceat
deſiſtere aliter:idẽ dic qꝺ dicam.ĩ.circa regulã negatiuã.Sed ibi
dic ꝙ non lꝫ tranſigere.Rõ huius exceptionis eſt grauitas cris.
Hoc nõ placet per ſcripta.ſ.de iud.at ſi clerici.xxxiij.q.ij.ſi quid.
Rñdeo ſm Pe.ex frequẽtia delinquentiũ:qꝛ multis ceſſantibus
opus eſt exẽplo.ff.de pe.l.aut facta.§.ſi.xxxij.q.vij.qd in oĩbus.⁊
qꝛ ſm Jaco.de Are.lex in ſubditis pre ceteris pudicitiã in oĩbus
exigit:vt in aut.de leno.col.in fine.Hec rõ non cõcludit,ſm Bar.
qꝛ idẽ deberet eſſe in inceſtu,⁊ ſtupro.Bar.dicit ꝙ ex perſona accu
ſatoris eſt rõ,qꝛ recipiẽs pecuniã pro ſtupro comperto punit lege
Jul.de adul.l.auxiliũ.ff.de minor.Ex parte rei ſit frequẽtatio deli
cti.huic prime exceptioni nõ obuiat in aut.vt li.matri ⁊ auie.§.pe.
col.ix.qꝛ illud,ꝙ dr ibi de trãſactione,nõ refert ad.c.adulteriũ.ſm
Jo.⁊ Bar.ſed refert ad alia capła:⁊ hec eſt veritas.Nõ obſt.ſecun-
do in aut.vt nulli iudi.§.adulteram:qꝛ ibi loquit de quadã recon-
ciliatione poſt penã illã illatã:qꝛ lꝫ,ſicut videmus de iure noſtro,
qꝺ lꝫ vxorẽ adulterã etiam poſt ſeparationẽ reconciliare:vt no.ſ.
de diuor.c.ij.⁊.ſ.de adulte.c.ij.An aũt gñaliter in adulterio nõ li-
ceat deſiſtere quo ad affectus reſpicientes accuſatorẽ in adulterio
an liceat deſiſtere:dic,ſi accuſator deſiſtit añ litis cõteſt.de repellẽ-
do eũ ab accuſando,põt repelli ſi ab alio preuẽtus eſt,ſm aliquos
vt dicta.l.ſi maritus.§.ſi negauerit.⁊.l.iij.§.ſi is.ff.de ſepul.viola.
Jdẽ dicit ibi Bar.etiam ſi nõ preueniat,etiã ſi deſiſtit ante litem
motã:⁊ tũc eſt rõ,qꝛ deſiſtendo vr̃ notari quaſi approbans adulte
riũ vxoris,⁊ quaſi leno.ff.de adul.l.ij.§.ſi publico.ad hoc.l.miſce.
§.vxorẽ.eo.tit.ſed hec rõ procederet in accuſante vxorẽ,ſi poſt litẽ
deſiſtat,repellit ex deſiſtẽtia,qꝛ incidit in Turpil.ff.ad Turpil.l.
qui deſtitit.C.qui accu.nõ poſ.l.accuſatorẽ.ſm Bar.in.d.l.tranſi-
gere.Quo ad effectus reſpicientes incõmodum rei,dic ꝙ ex tranſ
actione rei in tali crimine reus habetur pro confeſſo:per hoc non
euitat penã quin ab alio poſſit accuſari:nec euitat:quia per iudi-
cem ex eadẽ inſtantia procedi poſſit:nec etiam euitat per hoc ac-
cuſari ex viribus ſolius tranſactionis,ſed ex ſuo delicto deſiſten-
tie,aut negligẽtie,aut preuentionis repellitur accuſator.Nec aũt
procedunt de iure ciuili,⁊ de iure canonico,etiam hodie,maxime
tenendo qꝺ pena capitalis ſit alterata ad ingreſſum religionis.de
quo.C.de adul.aut.ſꝫ hodie.de adul.c.i.⁊.c.tue.de pcu.niſi agat de
adulterio ad ſeparationẽ thori.dicam ⁊ infra tangitur de miſta:
excipiunt alij aliqua crimina,vt hereſis,⁊ leſe maieſtatis ex ratio
nis identitate.Jdeo in alijs etiam grauibus,⁊ grauioribus,non
erit licitum trãſigere:excipitur de crimine raptus.C.de rapt.vir-
gi.l.vna.Et hoc dicit gl.qꝛ ſimile eſt crimen raptus crimini adul-
terij ex rationis identitate.Et hanc opi.ſequit Cyn.qꝛ ſic liceret
tranſigere.vt.l.i.C.de rapt.virgi.non puniret parentes trãſigen-
tes.Jo.fuit in opi.ꝙ licet trãſigere in crimine raptus:⁊ ſic rema-
net ſub regula.Primo,qꝛ excipiat ſolum adulterium:ergo ⁊c.hoc
ſequitur Bar.qꝛ ceſſante ratione in adulterio.ſ.poſita.Nam non
reperitur ꝙ in raptu dans pecuniã incidat in legẽ Jul.de adulte.
Jtẽ raptus nõ frequẽtat,ſicut adulteriũ:⁊ ſic ceſſat alia rõ.Jdeo
putat Bar.qꝺ trãſigi liceat,⁊ paciſci:vt.ff.ad legẽ Jul.de vi.l.trãſ
igere.que ſolũ adulteriũ excipit.Non obſt.ꝙ parentes trãſigẽtes
puniant pena turpil.id eſt infamie,non pena calũnie,ac talionis:⁊
ſic nõ punit pena talionis,aut calũnie manifeſte ſi nulla reperiren
tur:ſed puniunt pena deſiſtentie,ſicut ⁊ in alijs criminibus deſi-
ſtentes punirentur.Venio ad ſecundã regulã,que eſt hec,qꝺ in ca
pitalibus,vel in quibus pena ſanguinis non venit imponenda,
non valet tranſigi:nec quis põt deſiſtere per viam tranſactionis.
Ratio huius regule eſt fauor Reipublice,ne maleficia remaneãt
impunita.ff.ad legẽ Aquil.l.ita vulneratus.ſ.de ſen.exc.vt fame.
Jn his dic aut ex parte accuſatoris vult accuſator deſiſtere añ in-
ſcriptionẽ:⁊ licet,citra aliquã penam.de accuſa.veniẽs.⁊.c.licet.ff.
ad Turpil.l.qui deſtitit,non tamẽ ex ſola deſiſtentia poſtea repel-
litur a poteſtate accuſandi:qꝛ ſpeciale eſt in adulterio,ꝑ.l.ſi mari-
tus.§.ſi negauerit.ff.de adulte.Aut vult deſiſtere poſt accuſatio-
nẽ porrectam impetrata abolitione,⁊ cum eã conceſſa,⁊ põt.iij.q.
viij.libellorũ.ff.de accu.libellorũ.C.de abo.per totum.Et an tunc
repellatur a poteſtate accuſandi:dic vt ibi.Aut vult deſiſtere non
impetrata abolitione:⁊ non lꝫ:imo deſiſtens incidit in Turpi.⁊ il-
la pena punit.Jtem ⁊ pena talionis,⁊ tanꝙ infamis repellit ab ac
cuſandi ptãte.Aut deſiſtit per viam tranſactionis:⁊ adhuc ei non
licet,quo minus ⁊ patiatur penas,de quibus dictum eſt:qꝛ in tali
criẽ nõ lꝫ tranſigi:⁊ tunc repellitur ab accuſando,non ex vi tranſ-
actionis,ſed ex vi Turpi.⁊ infamie,q̃ ſequitur ex deſiſtentia.ff.ad
turpi.l.qui deſtitit.Ex parte rei,ſi deſiſtat actor,an ꝓficiat reo:dic
ꝙ nõ,quõcunqꝫ deſiſtat:qꝛ ſi ante,ab eodẽ poterit accuſari:ſi poſt
litẽ ſiue per viam deſiſtentie,⁊ gñe,ſiue ꝑ viam tranſactionis deſi-
ſtat,non iuuabit eum deſiſtẽtia,niſi ꝙ ille non poterit eum amplꝰ
accuſare:non ex viribus iſtius tranſactionis,ſed ex pena Turpil.
propter deſiſtentiam.Jtem ⁊ tranſigens in alijs criminibus:quia
male tranſijt,⁊ non eſt tranſactio a iure permiſſa,habebitur trãſi
gens pro ꝯfeſſo:vt in dictis.ll.ſ.alleg.Jtem operabit ꝙ non põt
tranſigi:qꝛ inſtantiã incohoatã poterit iudex ex offõ finire,⁊ illum
de delicto cõdemnare,vt hic eſt caſus.⁊ ex officio etiã poterit pu-
nire deſiſtentem.ad hoc.l.ij.C.de abolit.Jn hoc tamen eſt dña in-
ter pactũ ⁊ tranſactionem,qꝛ tranſigens vbi non lꝫ habet pro cõ-
feſſo:ff.de his,qui no.infa.l.furti.§.pactum.Et eſt rõ illius,qꝛ tur
pius eſt ꝑ trãſactionem aliquo decepto deſiſtere:qꝛ liberat ꝑ viam
pacti,ſm Bar.in dicta.l.tranſigere.⁊ ſic ibi glo.intelligenda.Quo
ad alios defectus non eſt dña inter pactũ,⁊ tranſactionẽ.Dat ab
iſta regula vna exceptio,vt paciſci,⁊ tranſigi poſſit in crimine fal
ſi.Videamus rationem huius exceptionis,que ponitur in.d.l.trã
ſigere.Pria rõ aſſignat,qꝛ vt plurimũ accuſatio falſi reſpicit pri-
uatum commodum:⁊ cuilibet ſue rei lꝫ ponere legem.C.mand.l.in
re mandata.Jac.de Are.dicit quod hec exceptio nõ eſt generalis,
ſed dꝫ reſtringi,qñ ex falſo imponit pena pecuniaria:tunc bene lꝫ
tranſigere:alś non.alle.l.ipſe ſignificas.C.de fal.Vbi autem alia
pena ex falſo imponit.Jdem dicit in alijs,vt diſtinguat,an gerat
in pena ſanguinis:⁊ poteſt tranſigi:alś non.Quidam Pe.de For
li.intelligit in exceptione ſimplr,vt refert ibi Cyn.⁊ dat rõnem:ſi-
cut in pena ſanguinis lꝫ tranſigi qꝛ per eam hõ annihilat,⁊ defor
matur.ita in pena falſi:qꝛ inter homies hõ falſus annihilatur:qꝛ
ab hoĩbus tenet ſine ꝯſcientia iuris,aĩa morit,que maior pars eſt,
q̃ ſit corpus inter homines:vt perdere famam ſuã eſt peior vita,
quã mors:ar.C.de apoſta.l.iij.Jtem qꝛ dr ſine fide:⁊ ſic in pctõ ab
hominibus habetur:qꝛ omne,quod eſt abſqꝫ fide,peccatum eſt.de
preſcr.c.ſi.Peccatũ aũt annihilat,cum pctm̃ ſit nihil.vt in Euan
gelio Joannis:Et ſine ipſo factũ eſt nihil.ĩ.peccatũ.Et hanc opi.
15 ſequit,lꝫ dicat ꝙ ſit opi.ſua.¶†Ex his omnibus ꝯcluditur effe-
ctus,an de crimine poſſit tranſigi,vel non:quia qꝺ poſſit tranſigi,
vel ex parte accuſatoris eſt effectus,qꝛ deſiſtens non infamat:⁊ ſic
licet ipſum ꝑ tranſactionem non poſſit accuſare,nec repelletur ab
alijs ab accuſando,nec ab iſto de alio crimine,vbi alś repelleret.
Secũdo,quia deſiſtens euitat penam talionis,⁊ calumnie.de qua
autem Turpi.eſt facienda dña,an poſſit tranſigere propter redi-
mendum ſanguinem:⁊ qꝛ pena ſanguinis non habet etiam vicini
tatẽ ab eo finaliter.Et idem dico,ſi lꝫ tranſigi propter ſpecialita-
tem criminis,vt quia perditur fama:qꝛ falſus habetur in crimine
falſi.Tertio,quia non habetur pro confeſſo de delicto calumnie.
Effectus ex parte rei,qꝛ trãſigendo non habet ꝑ conuicto de deli
cto,vbi alias haberetur.Secundo,qꝛ tranſigendo accuſator repel
litur ab eius accuſatione.Tertius effectus,qꝛ ab eadem inſtantia
non poterit ad petitionem accuſatoris,vel tertij,vel etiã iudicis
damnari,vbi alias poſſet.Altero autem accuſante,vel nouam in-
ſtantiam incohoante,bene poterit damnari.Effectus autem ex pte
accuſatoris,qꝛ tranſigi non poſſit eſt,qꝛ tranſigens actor cadit in
oẽs penas Turpi.infamis efficit,niſi poſt litem deſiſtat:⁊ etiã pu
niri põt pena calumnie q̃ſi confeſſus ſe calũniaſſe ⁊c.Jtẽ per hoc,
qꝛ infamis,repellitur a poteſtate hũc,vel illum accuſandi.Ex par
te rei,qꝛ ſi per viam tranſactionis,lꝫ actor repellatur a deſiſtẽtia,
non repellitur ex tranſactione.Jtem ſecundo tranſigens habetur
ꝑ confeſſo.Tertio,qꝛ ex eadem inſtantia poterit ipſe damnari ad
inſtantiam iudicis.C.de aboli.l.ij.⁊ hic eſt caſus.Et ideo in his be
neficialibus,que populares ſunt:vt no.de ele.cũ dilecti.non poſſit
tranſigi ad preiudicium alterius agere volentis,quãdo ageretur
ad remouendum propter intereſſe eccleſie.Dicebam quod erat qn
ta ſpecies actionum.ſ.popularium:⁊ in his dicendum quod deſi-
ſtere põt quis,prout dixi in ciuilibus,ſaluo ꝙ per viam tranſa-
ctionis ad preiudicium alterius.ff.de iureiu.l.eũ,qui.§.in popula-
16 ribus.†Venio ad ſextã ſpẽm.ſ.in cauſis miſtis,an ſuper his liceat
tranſigere,⁊ recedere:⁊ hec appellant cauſe matrimoniales quo ad
nos.de his dico vt agitur ad ſeparationem vinculi.Nam hec eſt
partim ciuilis,⁊ ptim criminalis:⁊ tunc dico,ſi agit de deſiſtentia

gratiosa absq; pacto, vel trāsactione, idem qđ in ciuilibus supra. hoc excepto, ꝙ idem iterato agere volēti nihil obstat. ꝫ. de re iudi. c. lator. ⁊ c. consanguinei. Item secundo ꝙ in his etiam desistentibus partibus propter pactū non tollitur facultas iudici, quin ex officio suo prosequēdo eandē instantiam, vel aliā ex officio procedere, lꝫ partes desistant. de clan. despon. cum inhibitio. de fri. c. fin. cū simil. ⁊ hoc propter pactū, in quo pōt de facto supplere. Si per viā trāsactionis, credo ꝙ quo ad instantiā possent ibi partes preiudicare. ꝫ. de in integ. resti. c. ex literis. sed ad substantiam. not. de trāsact. c. fi. de eo, qui cognouit cōsang. vxo. suc. c. super eo. Iudici aūt volenti eandē instantiā prosequi, nō possent partes sibi preiudicare. Si agitur ad separationem thori: tunc idē per omnia dico qđ in ciuilibus, vel criminalibus: q2 possent sibi partes in talibus preiudicare cōfitendo: vt de diuor. c. j. ⁊ trāsigendo. de iureiur. quēadmodū. Quo ad finē tamē, ⁊ potentiā denuntiandi, pactū, transactio, vel pactū non excludet a denuntiando: vt patet de iureiur. quēadmodū. In causa aūt matrimonij spūalis, idem ꝙ dicā. ꝫ. in spirituali. In qua dic qđ aut actor desistit agere ex mera gratia: ⁊ tūc preiudicat sibi quatenus desistit: nō puto tamen qđ repellat, si velit instantiā reuiuiscere, nisi instantie renūtiauerit tacite, vel expresse, vel aliquis terminus eum excludat. de elec. c. fi. li. vj. Quo ad preiudiciū iudicis volentis inquirere, vel illā instantiam prosequi ex officio, cū tangit publica vtilitas, non credo qđ suum desistere, vel instantie renūtiare aliquid operaret. Ad hoc de elec. cū nobis olim. de app. constitutus. ⁊ c. oblate. de elec. dilecti. Aut pacto, vel trāsactione voluerit desistere actor, ⁊ reus: ⁊ tūc hoc non est licitū. de trāsact. c. fi. ⁊ c. super eo. Aut amicabili cōpositione, superioris intercedēte authoritate, ita ꝙ totū relinquatur in dispositione superioris: ⁊ trāsactio talis, vel cōpositio illum effectū operabitur, quem dixi operari. ꝫ. in ciuilibus meris. de elect. cum inter R. de preben. nisi cum pridem. cum simil. ¶ † Quero, q2 licet transigere, vel pacisci nō de adulterio in pena sanguinis, ⁊ de falso, licet cōtra naturam penarū, non sanguinis. Quid de mandantibus illa delicta? Bar. dicit idem: q2 verba. l. transigere. sunt in rem scripta: ⁊ sic cōprehendunt mādantem, fieri facientem, ⁊ auxiliantem. l. hec verba. ff. de adul. l. aut qui aliter. §. fin. ff. qđ vi, aut clam. Bar. ponit in dicta. l. transigere. Et hec de istis pro modo sufficiant, ⁊c.

1. ☞ Accusatio non debet indiscussa dimitti propter concordiam accusatoris, ⁊ accusati. nu. 3.
2. Ad criminis discussionem potest iudex ex officio procedere, dato quod per gratiam desistat.

CRimina. ¶ † Propter cōcordiam accusatoris, ⁊ accusati, nō debet dimitti accusatio indiscussa. h. d. Nō diuiditur propter eius breuitatē. ¶ No. ꝙ ad preiudiciū iudicis inquirere volentis in criminibus de iure canonico quibuscunq; non est licitum. † Et sic not. ꝙ dato ꝙ accusator per gratiā desistat, nihilo minus iudex ex eadem instātia potest ad criminis discussionē procedere. ¶ † Venio ad declarationem decre. dicit Hosti. ꝙ pōt esse duplex intellectus. Primus, qn̄ accusatione porrecta, ⁊ delicto probato, si accusator desistat, iudex non debet dimittere indiscussum delictū, id est, impunitū, ex quo est probatum. Secundus est intellectus, qui magis litere congruit, ꝙ si delatū sit crimen iudici, ⁊ deferens desistat, ꝙ iudex nihilo minus poterit ex officio inquirere de delicto. Qđ est verum, qn̄ remanet infamia, ⁊ crimen indiscussum per accusatorē, qualitercūq; destiterit accusator per gratiā, vel aliter: vt. ꝫ. de accusa. cum P. ¶ Glo. sunt clare. Tamen super gl. j. dixit Hosti. ꝙ potest intelligi de octauo: qđ reprobat Io. an. que tamen debuisset procedere. Sequens, que fuit Alex. iij. vt patet de vi. ⁊ ho. cle. quoniam. ⁊ de proba. proposuisti. Item super gl. ij. ibi dum dicit, punienda sunt: debet intelligi, si ad hoc est actum: vt de ordi. cogni. c. cum dilectus. ⁊c. Antonius de Butrio.

1. ☞ Censuale beneficium constituens per collusionem priuatur illo.
2. Transactio super causis beneficialibus est illicita, per quam vni remanet beneficium, ⁊ alteri certa pensio. 6.
3. Pensio non potest super beneficio assignari alteri parti nitenti ius super beneficio. 5.
4. Collusio quid sit: ⁊ qualiter videatur preiudicari episcopo, si fiat super beneficio inter ipsos litigantes. nu. 6.

ADiuuimus. ¶ † Beneficio suo priuatur, qui per collusionem constituit illud censuale. h. d. Primo refert collusionem. Secundo illam puniri mādat, ibi: vnde. ¶ † No. quod in causis beneficialibus non est licita transactio vt beneficium vni remaneat: ⁊ alteri certa pensio detur. Secundo not. qua pena puniantur clerici super suis beneficijs colludentes: quia priuantur dictis beneficijs. Alia notabilia sunt clara, ⁊ generalia. ¶ † Querit an episcopus poterit hoc facere ex officio, etiā nullo prosequente. Dic qđ sic, secundū docto. vt. c. accepimus. de pactis. Imo poterit tales ad rationem ponere, ⁊ sic eos conuincere: vt. c. si constiterit. ꝫ. de accusa. ⁊ ij. q. j. nos in quēquā. ¶ Glo. j. querit † quid sit collusio. Et dicit quid sit. vide eam: ⁊ dicit ꝙ tale delictū nō debet remanere impunitum. que satis clara est. ¶ † Glo. ij. oppo. quod dato qđ colludant, nō valeat cōstitutio pensionis vt sit perpetua. de transac. c. de cetero. Gl. fatetur. ¶ † Glo. iij. querit qualiter per talem collusionē fiat preiudicium episcopo. Dic ꝙ fit preiudiciū, q2 precluditur via episcopo, quo minus possit suā ecclesiam ordinare: vt hic dicit glo. Declarant doc. tex. ⁊ glo. hac via forte recognoscebat qđ petitor ius habebat in beneficio: vnde conueniebat pro bono pacis, quod remaneret ad vitam possidens: ⁊ in signum recognitionis iure petitoris aliqđ solueret petitori: ⁊ sic post mortem propria authoritate posset ingredi, ⁊ occupare beneficium. de resti. spo. cum venissent. ⁊ ex hoc excludebatur collatio, que debebat fieri per episcopum: ⁊ sic iste tex. loquitur de collusione commissa, vt constituatur beneficium censuale. Idem quando colluditur in permutatione: vt. c. ij. de renun. lib. vj. Idem dicendum esset si fieret collusio, vt talis vendicaret ius presentandi vel instituendi, secundum docto. ⁊c. Anto. de Butrio.

1. ☞ Contra absolutum per collusionem potest iterum inquiri. 3.
2. Accusari quis non potest de collusione, nisi semel.
4. Inquiri vt valeat contra prelatum qualis infamia exigatur.
5. Sententia lata per collusionem videtur posse finire instantiam.
6. Publicatis attestationibus possunt testes super antiquis produci, ⁊ recipi in causa inquisitionis.
7. Actiones plures vbi super re vna competunt alicui, an vna electa, possit alia intentari.

IN tantum. ¶ † Iterū contra eum inquiritur, qui p collusionē fuerat absolutus. h. d. Ponit cōmissam inquisitionem, ⁊ eius exercitiū, ⁊ relatam collusionē. Secunda ibi: discretioni. Ponit commissionē bimembrem ibi: alioquin. ¶ Not. ꝙ absolutus pōt interim inquiri, quando de collusione doceatur: alias secus: vt. ꝫ. de accu. c. de his. † Unde bene no. ꝙ de collusione non potest quis accusari nisi semel: vt. l. fi. ff. de collu. dete. ¶ † Ad hoc oppo. de. c. in tuam. ij. q. v. ⁊ C. de pena iudi. qui male iudi. Responde ꝙ reus nō fuit absolutus, sed prestitit purgationē: que purgatio nō impedit quo minus possit quis de crimine accusari, super quo purgatio prestita est: hic aūt loquitur in reo absoluto. Uel dic qđ loquitur in eo, qui fuit absolutus propter corruptionem, vel tergiuersationē: secus in eo, qui aliter fuisset absolutus. ¶ Contra sol. opp. de aut. sed nouo iure. ⁊ de iureiur. l. si duo patroni. §. vlti. Sol. Allegata loquuntur in absolutione per falsum iuramentum, cui non prodest talis absolutoria: hic vero tex. loquitur in absolutione per veras probationes. ¶ † Secūdo no. qualis infamia exigatur ad hoc vt inquiri possit contra prelatum: q2 debet esse talis ꝙ nō possit sine scandalo, ⁊ periculo tolerari. Ad hoc. ꝫ. de accu. qualiter, ⁊ quādo. el. ij. Item no. vnum casum, in quo semel inquisitus, ⁊ adhuc de eodem crimine non potest impeti, quādo est absolutus per collusionē. concor. cum gl. notabili. ¶ Quarto not. ꝙ in cā inquisitionis, etiā in criminali, pōt delegari examinatio testiū: probatur in examinatoribus. ¶ † Quinto no. ꝙ sentētia lata per collusionem licet sit nulla, tamen finit instantiam: q2 ex verbo, ex integro, hic posito. Alia nō habetis hic vtilia. ¶ † Opp. ⁊ videt hic ꝙ super antiquis nō possunt testes recipi, ⁊ de nouo inquiri: q2 publicatis attestationibus, ⁊c. de testi. fraternitatis. litera hic innuit cōtrariū. Dicunt docto. ꝙ in cā inquisitionis possunt super antiquis produci testes, cū semper sunt nota dicta testiū iudici. ¶ No. de testi. cū clamor. Itē hic instantia est nulla, propter collusionem, ideo possunt recipi testes. de testi. veniens. ij. ⁊ c. series. vbi enim non obstat sententia, nec publicatio: vt no. in. d. c. series. sed sententia non obst. nisi fiat collusio, ⁊c. ¶ † Querit hic Inno. † si competant alicui plures actiones, an vna electa, possit alia intentari. Distinguit ꝙ aut plures actiones cōpetunt de iure cōi: ⁊ vna prius intentata, pōt alia post intētari: vt patet in socio, ⁊ furti. ff. pro socio. l. furti rei. Quandoq; vna actio cōpetit de iure ciuili, alia beneficio pretoris: ⁊ tunc si vnā eligit, intelligitur aliī renuntiare: vt. ff. nau. caup. stabu. l. lꝫ. §. fi. Non obst. c. cōstitutus. ꝫ. de resti. in integ. vbi dicit ꝙ semel admittit quis ad petendā restitutionē beneficio pretoris, ⁊ ad offiū iudicis, quo dicit sulam. Nā hic loquit cū cōpetant plures: quo casu eligendo vnam vr̄ aliī renuntiare: sed cōtrarium loquit, qn̄ tm̄ altera cōpetebat: sed tm̄ vtrūq; prosequit propter dubiū. Et sic pōt rn̄deri ad decre. auditis. de prescrip. Et hec vera, qn̄ vtraq; est persecutoria, vel altera penalis. Si aūt vtraq; est pena

est penalis, ꝛ insurgūt ex diuersis factis, vna nõ impedit aliā: vt. l. nunq̃. ff. de priua. delic. Si aūt ex vno delicto oriant, quatenus cõ currūt, se impediūt, ꝛ nõ vltra: vt. l. j. vi bo. rap. Si aūt actiones nõ sunt penales, sed rei persecutorie, facta exactione p alterā, reliqua tollitur. ff. loca. l. si merces. §. culpe. Si aūt vna sit psecutoria, alia penalis naturaliter, ꝛ ab initio. C. de act. ꝛ ob. l. furti. ꝛ neutra p alterā tollitur: vt. ff. de pigno. acti. l. pignoris. §. cū furti. Si vero ab initio nõ sit penalis, sicut est actio qõ metus cā, que initio nullam imponit penā, si velit restituere: tūc vna per alterā tollit: vt. ff. qõ me. cā. l. metū. §. lz. Ista est distinctio Inno. sumpta ex gl. Accur. Inst. si quadru. pau. fecis. dica. in fi. Ubi gl. clari⁹, ꝛ plenius loq. ꝛ vide de hoc plenius p Jo. an. in. c. cū dilectus. de reli. do. ꝛ no. in. l. qõ in herede. §. eligere. ff. de tribu. ꝛ. l. ij. C. de fur. Gl. clare sunt, ꝛc.

¶ De delictis puerorum. Rubrica.

1 ☞ Delictis an possint inuolui pueri.
2 Puerorum appellatione qui comprehendantur.
3 Pueritia quo tempore finiatur in femina, ꝛ masculo.

¶ Uiso de quibusdam delictis, qz dubitari posset † an pueri his criminibus inuoluant, ꝛc. De hoc. xv. q. j. iiij. q. iij. in prin. xxij. q. v. paruuli. cū duobus. c. seq. ¶ † Quere qui cõprehēdant appellatione puerorū. Dicit Jo. an. qõ qñq3 sumitur puer pro seruiēte. ij. q. vij. cū pastoris. ꝛ hoc modo nõ sumit hic. Qñq3 pro eo, qui est minor annis: ꝛ sic sumitur hic. Ad hoc. lxxvij. dist. in veteri. Et hoc quo ad etatē, cuius respectu etiā multis modis dicit puer. Ad qõ de eta. ꝛ qua. vel nõ est cõpos. ꝛ de spon. c. tue. † Pueritia aūt regulariter finitur in muliere in duodecimo anno, ꝛ in masculo in decimoquarto, fm varietatē sexuū: vt in proemio Sexti. Fallit in casu ff. de postulā. l. j. §. pueritiā: vbi pueritia finit ad finē decimiseptimi, anni. ꝛ in casu. l. Mela. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. vbi si sunt pueris legata alimēta vsq3 ad etatē, debent vsq3 ad finē vigesimi in puella, ꝛ. xviij. in puero. Alle. etiā Jo. an. ad hoc quasdā authoritates, ꝛc.

1 ☞ Delinquere possunt impuberes preter carnis vitium. 7.
2 Respondetur de iure per verbum credo, ꝛ per verbum videtur. 5.
3 Puer vsq3 ad. xiiij. annum presumitur inhabilis ad coitum.
De adulterio non accusatur minor quatuordecim annis.
4 Mendacium, ꝛ periurium differunt inter se.
6 Grandiculi qui dicantur.
8 Juramento an possit obligari puer, vt inde possit deierare.
9 Ex delicto videtur obligari puer vt irregularitatem incurrat.

Pueris. † Impuberes preter vitiū carnis delinquere possunt: puniunt tamen mitius, quā adulti. h. d. Primo ponit dictum, qõ secūdo probat, ibi: qõ merito. ꝛ ibi: grādiculis, id est, doli capacibus. ꝛ ibi. xiiij. in masculo, ꝛ. xij. in femina. ꝛ ibi: cum pubescere. ¶ No. qõ maior dicitur pubes in. xiiij. anno. Et ibi: crederē. † No. qõ per verbum, credo, respondet de iure: sic ꝛ positioni. de cõfes. c. j. lib. vj. Et ibi: admittuntur. † No. qõ puer vsq3 ad. xiiij. annū presumit inhabilis ad coitū: ꝛ propter hoc dicit lex, qõ minor. xiiij. annis nõ põt accusari de adulterio: vt. l. minor. ff. de adulte. ¶ Et ibi: mendacia ꝛ periuria. † No. qõ differētia est inter mēdaciū, ꝛ periuriū. ad hoc de presum. literis. De multiplici genere mendacij vide. xxij. q. ij. ꝛ ibi. ¶ Et puniēda. No. qõ minor etas alleuiat delictū ꝛ peccatum, etiā in foro penitētie: ꝛ sic nõ solū in foro cõtentioso. ¶ Et ibi: videantur. † No. qõ per verbū, videtur, respondet de iure. ad hoc. ff. de arbi. l. quid tū. §. j. ¶ † Quero cū gl. j. qui dicant grādiculi, qui pñt in huiusmodi cadere delictis. Dic, grādiculi dicunt doli capaces, vt ptz, maiores, septē annorū, ꝛ septēnes: tales enim ꝛ mētiri, ꝛ vera cõfiteri, ꝛ negare pñt. Alleg. de cõsecra. dist. j. Proculi. Et dicit Jo. an. qõ legit in Dialogo de puero qnq3 annorū, qui iurās, ꝛ detestās, ꝛ blasphemās a diabolo raptus fuit. ¶ † Glo. ij. opp. qõ delictū carnis cadit in impuberē, etiā ante pubertatē, de despon. impu. de illis. ꝛ. c. vlt. Sol. Nõ presumit delictū carnis, nisi malitia suppleat etatē, vt in 9rio: hec tū presumptio per factū 9riū tollet. Et legit de puero nouē annorū, qui ingrauidauit nutricē suam: vt no. xxij. q. iij. in summa. ꝛ vide de eo, qui cog. cõsan. vxo. sue. c. fi. sup j. gl. s3 qz raro 9tingit, hoc nõ curat. ff. de legi. l. nā ad ea: fm Host. ¶ † Querit gl. vlt. quare deierare põt puer. Dicit gl. qõ põt se iuramēto obligare: ergo põt deierare. ff. õ li. cā. l. fi. Jtē põt furtū cõmittere, cū est doli capax. de quo. iiij. q. iij. c. fi. ff. de fur. l. impuberē. ¶ † Eadē gl. op. qõ nõ põt deierare. ff. de iureiur. l. qui iurasse. Dicit gl. qõ ibi nõ fuit doli capax: per qõ cõcludit gl. qõ tenent pueri ex delicto. C. si aduer. delic. l. j. ꝛ. C. de pe. l. impunitas. Eadē gl. opp. qõ imo nõ possunt delinquere. de cõse. di. iiij. eos. C. de fal. mo. l. j. ff. de edili. edic. l. cū aūt. §. excipit. Et sic ista gl. videt velle qõ minor doli capax liget iuramēto. quā no. qz facit ad no. in aut. sacramēta puberū. C. si aduer. vend. videlicet an dispositio illius aut. habeat locū in minore. xiiij. annis doli capace: qõ videt sibi placere. doc. iuris ciuilis p. l. impuberē. ff. de fal. ꝛ. ff. de fur. l. impuberē. Sol. Hoc intellige qñ sunt doli capaces: cõtrariū qñ non vel delinquere non censent: vt in 9trario. Host. dicit qõ dato qõ nõ possit puer delinquere, põt tū delictū facere quo ad legē irregularitatis: vt si ludēdo proijciat lapidē, vel cultellū, ꝛ aliquē occidat: est enim ex hoc irregularis, etiā si nõ habuerit voluntatē occidendi: qz quo ad legē promotionis nõ delictū, sed factū consideratur. Dicit tū tale homicidiū dispēsatione indignū, cum sit quasi casuale, vt distinguit an dederit operā rei licite, vel adhibuerit diligentiā, ex quo notabiliter decernitur. De doli capace. j. c. proxi. De infante determinatum est contrarium in cle. si furiosus. de homici. exhibita.

1 ☞ Ex delicto impuberis pater non tenetur, etiam pecuniariter. 3.
2 Ex delicto obligatur puer, inquantum est doli capax.
3 Ex delicto filij cõdemnati an possit fieri executio in bonis patris quo ad legitimam filij.

Referente. † Pater ex delicto pueri impuberis non tenet: vel, in puero multū relinquitur, qõ in adulto grauiter puniret. h. d. Primo ponit partis vel appellantis querelā. Scdo dat iudicem, ibi: vnde. ¶ † Opp. qõ delictū tale non remaneat inultū. ff. de iudi. l. auxiliū. ꝛ patet. 3. c. j. Sol. Cõtraria procedunt in doli capace: vel intellige qõ remanebit inultū, non totaliter, sed quo ad pene quātitatē: qz non in tantū puniret, vt in contrario. Uel dic, si querit an tale delictum puniat in puncto: dic qõ sic, ex quo est doli capax. ¶ † Si querit an pater puniat pecuniariter ex delicto filij: dõni qõ nõ, ex quo filius nihil habet, nõ debet pater puniri ex delicto eius. C. ne fi. pro patre. l. j. maxime rõne etatis: ꝛ qz delictū nõ venit ex animo Hinc est qõ etiā ipso filio aduersus tale delictū cõmissum culpa daret restitutio: ꝛ põt etiam petere, si pecuniaria pena esset imposita. ff. de mino. l. pater pro filio. j. responso. Dicit tū gl. qõ irregularis est effectus, ꝛ in pena spirituali, ꝛ canonica puniri possit, ex eo qõ dicit tpaliter ꝛc. mitius tū cū eo agi d3 propter etatē: vt. d. c. j. per qõ dicunt hic doc. qõ cõdemnato filio fit executio in bonis patris, etiā quo ad legitimā. De quo in Spe. de sent. exeõ. §. sequit. ver. quid si filius. ꝛ vide Bar. in. l. cū filij. ff. de verb. obli. ¶ Opp. dato qõ fuerit doli capax, nõ potuerit alias illā penam exigere. de iudi. nouit. Sol. Dicit gl. abbas, habebit iurisdictionē tpalem in loco. ꝛ dicit gl. qõ ex hoc sumit arg. qõ epo habēte iurisdictionē, seu regalia a principe, p regalibus illis fit appellandū ad papā, nõ principē: qõ est verū, nisi aliud habeat cõsuetudo, vel priuilegiū. de app. Romana. §. d3. lib. vj. Ad hoc de app. si duobus. ꝛ. 3. de fo. cõpe. si cõtingat. Host. dicit, statutū, vel cõsuetudo, per qõ furtū, vel homicidiū punit in pecunia, sunt irrationabilia: qz id nihil aliud est, quā boles venales exponere, ꝛ incitare ad peccata: talis em̄ nõ timet penam pecunie, qui suppliciū, vel penā mortis timeret. Jlla ergo nõ sunt seruanda. Ad hoc. ff. de pact. l. si vnus. §. pacta. ꝛ aut. de mãda. prin. §. oportet. colla. iij. Insti. vi bo. rap. §. sed nedū. ff. de penis. l. seruorū. ꝛ. l. aut facta. §. fin. de cõsue. ex parte. de offi. ord. c. irrefragabili. §. si. vbi de hoc. Nõ obst. arg. a cõtrario, qõ possit a pre factū adulti exigi hec pena. Jllud em̄ verū putat ex postfacto per iudicis officiū, nõ ex vi 9suetudinis, vt no. in dicta decre. irrefragabili. voluit ergo per arg. a 9rio ostendere qõ ecclesia nõ d3 grauē penā imponere, sc3 corporalē, sed poti⁹ pecuniariā. 3. de rapto. in archiepatu. Jtem nec hic dicit expresse qõ talis cõsuetudo valeat. vide qõ no. de 9suetudine. c. ij. ꝛ. c. fi. ¶ Gl. vltima opp. de. c. licet. de pe. ꝛ ibidem remittit: ideo ibi vide, ꝛc.

¶ De clerico venatore. Rubrica.

¶ Supra dictū est de delictis puerorū, ꝛ laicoꝝ submittit de spūalibus delictis pueroꝝ, ꝛc. De materia habet. xlvj. di. q venatorib⁹. cū qnq3. c. sequentibus. Facit. vj. di. c. fi. xliiij. di. c. j. in principio. ꝛc.

1 ☞ Uenator clericus in minoribus an incurrat penam.
2 Uenari licet clerico ex causa necessitatis, vel recreationis.
3 Uenatio quotuplex est, ꝛ que videatur licita clericis.
4 Uenatoribus episcopis, vel presbyteris, aut diaconis, que pena indicta videtur.

Episcopum. In prima, prohibitio. In scda, pena, ibi: qõ si quis. † Quid de cõstitutis in minoribus: Dicit Jo. an. post Host. qõ punit arbitrarie, ex q̃ pena nõ est statuta. Allegat de of. dele. de causis. ita tā qõ monitio precedat vindictā. xij. q. ij. indigne.

2 Credo quod non sit hoc inhibitum minoribus. ¶ Ad glo. † quid
si non causa voluptatis, sed ex necessitate, vel causa recreationis,
an hoc liceat. Dicit gl. quod videtur quod sic, excepto epo. xxxiij. di.
c. i. dummodo venatio non sit cum clamore. lxxxvi. di. amputatis.
& dummodo non fiat sepius, & deducatur in consuetudinē Sic di/
3 cit gl. Host. remittit ad Summam. e. ti. ¶ † Opp. quod non sit li/
citum clerico assistere. vi. di. §. his ita. Dic quod quedam est vena/
tio, que fit ad capiendum aīalia, & procedit quod dictum est. Que/
dā fit ad oppressionē hoīm: & hec oībus est illicita: vt. d. §. his ita.
Hec vera dicunt doc. nisi bellū sit iustū. de her. excōicamus. §. si ve
ro. & no. de iureiu. c. sicut. Quedā est venatio, que fit per verba adu
latoria: & hec est illicita: vt. lxxxvi. di. venatoribus. Doc. exēplificāt
in illa, q̄ vba faciūt histriones: & hec interdū inducit petm̄ morta/
le, interdū veniale ℞ō dic vt no. xxxi. di. §. nūc aūt. i gl. pe. Quedā
est venatio arenaria, q̄ fit in arena: & hec similr mala. iij. q. vij. tria.
Dicit Jo. An. q̄ hec laicis pmittit: sed si hoc faciūt ptio, infames
sunt: si causa veritatis pbāde, nō, saluis torneamentis, que pbibē/
tur. de tornea. c. j. & ij. Host. Quedam saltuosa, & clamosa: & hec lici/
ta est laicis. Hec dicūt doc. vera in dieb⁹ cōibus: sed in quadragesi
malibus, & pcipuarum festiuitatū, qb⁹ conuenire debent hoīes ad
ecclesias, & orare, etiā laicis est interdicta: vt in preal. c. q venatori/
bus. & c. amputatis. de cōse. di. iij. in religiosum. & v. di. ieiunia cleri
cis. Dicit gl. oīno illicitā, nisi sit qeta, & causa necessitatis, & recrea
tionis. Exēplificāt doc. in illa, que fit pedester cū laqueis & retib⁹: &
pt dici necessitas, cū sit ad excitādū calorē naturalē, vel appetitū.
de homi. c. dilectus. de furtis. & si xps. ad fi. de conse. di. vi. fuit tibi.
¶ Querit gl. an hoc liceat pslytero, epo, diacono, vel subdiacono.
Dicit gl. qō non. Jo. An. dicit qō forte p hūc finē intēdit recedere
a primo dicto, & antiquorū, q dicebant etiā sacerdoti licere qetā,
4 etiā cū canibus, cū modestia tñ, & ex cā. ¶ † Opp. dicit hic q̄ minor
in ordine plus puniat quā maior. gl. di. hoc. Solu. Plus punit
hic eps, & psbyter, q̄ diacon⁹: maior eñ reputat in epo ista pena, q̄
suspēsio ab officio, & bñficio in diacono, & subdiacono: ex persona
eñ cōsiderat iniuria. Insti. de iniu. §. atrox. sic & pena, & psona indi/
cat parua, & magna fm Jo. hec so. nō est sufficiens, fm quam mino
ri tēpore deberet puniri eps, q̄ presbyter. fm doc. & hic fit ctrariū.
Vñ dicit Host. qō plus punit maior: & hic veritate inspecta minor
est pena diaconi, quāuis ibi tēpus nō adijcit: vñ post aliquos dies
cū eo poterit dispēsari: non sic in epo, & psbytero, cum quibus ante
tps adiectū non poterit dispensari, fm eum. xxiiij. di. vbi. istud est
p palea. Dic fm Jo. An. qō p hoc nō cessat ctrariū, quin eps suspē
datur trib⁹ mēsibus a cōione tm̄: presbyter vero duobus ab omni
bñficio: & diaconus simpliciter Et fm hoc remanet. sol. §. vide qō
no. de sta. reg. ea, q̄ sup. vj. gl. Dic q̄ respectu tpis, seu termini ma/
ior dr pena epi, q̄ psbyteri, vel diaconi: vt pz ex tex. Ant. de But.

1 ☞ Venari an liceat clerico, vbi sui reditus cōsistūt in venatione.
2 Consuetudine contraria an possit pscribi precepto decretalis cō/
tra clericos venatores constitute.

1 **O**MNIBUS. † Quid si redit⁹ clericorū cōsistāt in venatiōib⁹, vel religiosorū. So.
Dic qō licebit illis, maxie si familia deficiat, cape, & vē
dere: dūmō id faciāt tpe cōpetēti. Id eñ nō est vagari,
sz sue vtilitati, & necessitati puidere, & subuenire, ad qō tenent cleri
ci. vij. q. j. psentiū. & c. placuit, & c. nemini. xvi. q. i. q vere. & c. nos aūt.
Sed hodie nō pcedit i religiosis. qō dic vt in cle. ne in agro. §. por/
2 ro. & §. se. Hic posset qri an huic pcepto possit pscribi p ctrariam
cōsuetudinē. Et videt dicēdū qō sic, p no. fm Hosti. i. c. j. de vi. & ho/
cle. & in. c. fi. de tren. & pa. & in. c. j. de cōsue. Dic ctrariū, qr talis consuetudo
esset nutritiua peccati: & ideo dicit canon. qō regulariter null⁹ ve/
nator reperitur sanctus. lxxxv. di. qui venatoribus. & qr esset pindi
ciū ecclesie: cū clerici pter venationē nō deseruiūt ecclesie in diui/
nis: nec est officium clericis cōueniens: vt. c. j. ne cle. vel mo. ergo nō
est seruanda. Ad hoc. c. j. & c. fi. & q̄ ibi no. de consu. Nec obst. cōtra
rium: quia debet intelligi de consuetudine rationabili, & licita.

¶ De clerico percussore. Rubrica.

¶ Cōtinuata est rubrica. s. c. cū pxi. Materia hr̄. xv. di. & facit. j.
q. vij. si qs omnē. in fi. lxxxvj. di. §. sitr. & c. seq. & §. pen. & c. nō liceat.

1 ☞ Percussorem non decet esse aliquem clericum.
2 Ad condemnationem non videtur sufficiens quodlibet peccatuz
mortale.

1 **S**I QUIS. † Quid si nō est i sacris. Dic idē. & supple. ad tex. maxie, qr non decet
aliquē clericū esse pcussorē: & maxime caueat cōsti/
tut⁹ in sacris. p cōcor. quas allegat gl. ¶ Querit
gl. ij. qd si emēdauerit. Dicit gl. qō nō punietur.
2 Per qō arguit gl. † qō nō qōlibet mortale semel
cōmissum est sufficiēs a t condemnationē. argu. 100. di. c. j. & c. vlti.
saluo, dicit glo. nisi hoc haberet in cōsuetudine, euā in notio ludo:
alias crimē semel cōmissum nō sufficit ad positionē, vt hic patet.
Quod dicit gl. verū, quādo ex delicto nō est processum ad enormē
lesionem: qr tunc esset depositione digniū. xj. dist. si Euangelica. & j.
c. proxi. Idem si in duello percussissent. de cleri. pug. in duel. c. j.

1 ☞ Fustigari faciens aliquem crudeliter episcopus, suspenditur
duobus mensibus a missarum administratione.
2 Mors quando presumatur ex vulnere subsecuta.

1 **P**RETEREA. † Duobus mēsibus a missarū ad/ministratione suspenditur eps, qui
fecit aliquē crudeliter fustigari. h. d. Primo pouit epi
seuitiā. Scōa ibi: quā licet. Scōo excusat illū a morte.
Tertio illū punit ibi: qr. ¶ Quero, qualis fuit hec mulier, quam
eps verberauit. Dicit Jo. an. forte erat cōiux, quā clericus mode
rate verberare pōt alligat custodie. de quo. xxxiij. q. ij. placuit. Vel
forte alia ecclesia delinquēs. de sen. excō. veniē. vel forte fuit pedis
sequa, vel intro. ducta, de qua. xxxij. di. interdixit. sed quecūq; fue/
2 rit mulier, tenet seuiens, fm Gos. ¶ † Opp. qō vulnus presumat
ex percussione precedēti. de homici. c. de cetero. Sol. Dicit gl. si in
breui post percussionē secutū est vulnus, mors psumit ex vulne/
re: si aūt longo tpe, secus. Ita dicit gl. Et aduerte, qr tex. determi/
nat tps, scz octo mēsiū. Hoc credo arbitrariū, attenta qualitate, &
quātitate vulneris, per hāc decre. dānat gl. opi. Roñ. qui dixit. ℞o.
dist. studeat. presbyterū non teneri de occiso, sed de vulnerato: licet
postea ex vulnere sequat mors. ff. ad legē Aquil. l. q occidit. §. j. &c.

1 ☞ Lapides proiiciens presbyter in aliquo conflictu vbi sunt
certi mortui, suspenditur duobus annis a missarum celebratione.
2 Pugnare clerico non licet pro defensione aliorum.
3 In bello licet clerico esse, defendendo se, vel Rempublicam.

1 **P**RESENTIŪ. † Duobus annis a missarū cele/bratione suspēdit presbyter, qui
in cōflictu, vbi aliqui mortui sunt, lapides proiecit, lz
nullū percusserit. h. d. Primo factū narrat. Scōa ibi:
quē nos. Scōo tpaliter punit. Tertio post tps admittit ibi: mādā
2 mus. ¶ Et ibi repellebat. † No. ar. qō p defensione aliorū nō est li/
citū clerico pugnare. de q̄ de homici. significasti. pro ppria sic, vbi
esset ineuitabilis. de homici. ad audiētiā. ¶ Et ibi: admittas. No.
qō suspensus ad tps, ipso iure lapso tpe finis erit suspēsionis: nec
alia eget absolutione. de quo de ma. cōtrac. ctrā interdic. eccle. c. fi. & c.
3 cū bone. de eta. & qua. & in cle. j. de deci. ¶ † Opp. de homici. c. peti/
tio. vbi lz clerico esse in bello se defendēdo. Sol. Hic in cōflictu: ctrā/
riū in bello, fm Jac. vbi Rempublicā defendēdo pugnabat, qō li/
cuit: arg. ff. de iust. & iur. l. vt vim. vbi priuatā, qō nō licuit. Et per
hoc dr qō nō lz clerico iniuriā cōsocij ppulsare i ppria psona: & sic
soluit ctrariū, de decre. dilecto. de elec. li. vi. & qō ibi dr posse iniuriā cō
socij ppulsare, loquit de laico, nō de clerico. Hosti. dr hoc falsum: &
dicit qō hec pena imponit ad cautelā. alle. j. c. xxi. ¶ Opp. glo. qō
sibi licuerit defendere se. de homici. significasti. Sol. Ibi ineuitabi
lē iniuriā propulsando: hic violentā vlciscendo, fm gl. ¶ Opp. gl.
qō repellatur. xxiij. q. vlt. c. fi. Sol. Constabat hic aliquē iz sūm nō
percussisse: in ctrio erat dubiū, an hec pena imponat de iure. Gl. dicit
qō ad cautelā vt clerici abstineant a cōflictu. Hoc tenet Host. Vel
fm eum, infamatus erat, vel imminebat scandalū. de homici. ex li/
teris. Dicit aūt quosdā dicere, ideo hunc punitum, qr aliorum de/
lictorum fuit fautor. quod non placet: qr sic esset irregularis.

1 ☞ Auxilium, vel cōsilium an presumatur quis dedisse eo quod
armatus repertus fuit cum occisoribus.
Armatus si quis reperiatur ad locum conflictus an presumatur
auxilium dedisse.
2 Irregularis est is, qui assumit aliquid contra eius officium.

CONTINENTIĀ. Varia est in lecturis, ideo nō summatur. Cōis diui/
1 sio. Scōa ibi: cōsultationi. ¶ † Quero an dicat dedis/
se cōsiliū, aut auxiliū. Inn. dicit primo qō sic, eo qō ar/
matus fuit cū occisoribus, pugnādo cū alijs. sed si nō pugnasset, &
longe stetisset, iusta esset pugna, & non teneret. Vel dic qō nō dedit
auxiliū, ex q̄ principaliter intēdebat se defendere. & hoc teneas te/
nēdo qō decr. cōtineat ius cōe: alias pcedēs esset nulla. ¶ Quero
an possit psbyter exercere altaris ministeriū. quidā qō nō, sed solū
exercebit altaris ministeriū in officio subdiaconat⁹. dicit Host. qō
vt psbyter hoc poterit, & hic finis aliqd addit, & dicit qō hoc est de
2 iure. ¶ Opp. qō hic nō debeat pmoueri, vt possit ministrare: † qr
irregularis est, assumēdo cōtra eius officiū, cū eius sit lacrymari.
xxiij. q. viij. cōuenior. ¶ Gl. fatetur qō intelligit decre. qō hic fuit
dispensa

dispẽsatio. Host. dicit contra: qꝛ hoc fuit de iure cõmuni. ꝛ ad hoc facit .j. responso. quia respondet per viam consultationis, ꝛc.

¶ De maledicis. Rubrica.

¶ Percussionum alia fit lingua, alia fit manu: ex quo. s. proximo tractauit de vna, hic subiicit de alia. Materia habetur secundum Hoff. xxiij. q. iij. de illicita. cum tribus. c. seq.

1 ¶ Maledicus pape puniendus est, vt ceteri abstineant.
2 Maledicere non licet fratri suo, nec magistris, nec doctoribus.
3 Iracundie calore dictum non punitur.
4 Iniuriam propriam remittere nullus tenetur.
5 Iudex quo casu potest in causa propria iudicare.

1 **INnotuit.** †Maledicus pape puniendus est, vt alij abstineant. h. d. Primo ponit culpã: quã scdo puniri mandat, ibi: ipsum. subdẽs causam ibi: vt pena. †An fra- 2 tri debeat detrahi. Dicit gl. qꝺ nõ. x. q. i. in summa. nec magistris, nec doctoribus: vt in. c. detractiones. eo. q. nec religiosi in sermonibus prelatis ecclesiarũ detrahere debẽt: alias duobus mẽsibus penis subiaceant, que pro grauibus culpis eis solent infligi: vt in clemen. si religiosi. de priuile. 3 ¶ †Opp. qꝺ ex temeritate dictũ nõ puniat, sicut nec iracũdie calore. ij. q. iij. §. notãdũ. C. si quis Impera. male. l. vna. Itẽ nemo põt propriã iniuriam, ꝛc. Itẽ nemo iudex, ꝛc. Sol. Nõ mandat hic puniri propriã iniuriam, sed iniuriã ecclesie, quã etiã remittere non põt. l. xiij. di. Salonitane. Uel põt papa iniuriã sibi a subiecto illatam punire, cũ nõ habeat superiorẽ. Ad prima ꝯtraria rñdeo qꝺ 4 loquunt de benignitate. †Nã propriã iniuriã quis remittere nõ tenetur. Uel dic qꝺ verbũ, remittere dꝫ, ibi non capitur prout capit hic per gl. Sed dicit ibi Imperator, remittere dꝫ ad ipm, vt puniat, sm Accur. ibi. ꝛ sic nõ obst. Io. an. remittit. de ver. sig. ex pte. iij. q. vij. si quis erga. ꝛ. c. si quis ab epo. ꝛ de peni. c. Romana. li. vi. 5 ¶ †Hanc qõnẽ disputauit Iac. de Are. quã ponit Cy. in. l. j. C. ne qs in sua cã. vnde dicit distinguendũ, aut iniuria est notoria: ꝛ lꝫ, vt. d. c. Romana. Aut nõ est notoria: ꝛ tũc aut respicit dignitatẽ: ꝛ põt. Aut respicit personã: ꝛ nõ põt punire. põt tñ capere malefactorẽ, ꝛ in custodiã ponere, successori, vel principi reseruãdo cognitionẽ, ꝛ penã. ff. de adulte. l. capite. ꝛ. l. si adulterium. §. fi. vbi refert Cy. Pe. de Bel. perti. dicere qꝺ lꝫ iudex iniuriã suã, que dignitatẽ vel rẽpublicã respicit, punire possit. C. de offi. ciuis, q vi. alteri⁹ gerit. l. i. ꝛ. ij. non tñ ipse sol⁹ poterit ius dicere: vñ si delegatus fuerit recusabit: si ordinari⁹, poterit peti alius adiungi. C. de iudi. l. apertissimi. ꝛ in aut. ibi posita: qꝛ cum secũdario respiciat personã eius merito potest dici suspectus. qꝺ dicit esse equum Io. andr.

1 ¶ Blasphemantes deum, vel aliquem sanctum, ꝛ maxime beatam virginem, qua pena puniantur. nu. 9.
2 Peccare publice quando dicatur aliquis.
3 Blasphemantes Deum calore iracundie an incurrant penam.
4 Pauperes quare sunt magis apti ad reficiendum diebus dominicis, quam alijs.
5 Ieiunari non debet diebus dominicis.
6 Penam statutam, quam quis incurrit ratione delicti, potest iudex transmutare. 9.
7 Dispensatio an repellatur indistincte in penis blasphematorum.
8 Pene quare ponuntur quandoqꝫ inter statuta.

1 **STatuimus.** †Hic ponit pena blasphemãtis Deũ, vel aliquẽ sanctorũ h. d. Primo ponit penã iudicis ecclesiastici. Scdo penã secularis, ibi: si per tpalẽ. Quid de clerico? Dic qꝺ non hꝫ locũ hec pena: qꝛ nõ debet publice penitere, sed alias ad ar- 2 bitriũ punitur. de biga. c. i. ꝛ. iij. ¶ †Quero qñ dicantur publice peccare, seu blasphemare? Dic qꝺ qñ hoc faciũt siue in platea, siue in camera, multis audiẽtibus, ꝛ epo referẽtibus. Ad hoc. s. c. pxi. ꝛ de exces. prela. c. inter dilectos. ꝛ. c. quã sit graue. de ver. sig. l. palã. dum tñ id confiteatur, vel si negauerit, cõuincat. de accu. si cõstiterit. Secus enim si nõ conuincatur: lꝫ dixerit corã plurib⁹: puta, qꝛ illi tales sunt, a quibus cõuinci non põt: puta, furiosi, vel pupilli, sm Host. Uel dicitur publice, qñ est vulgarissimũ, ꝛ ex hoc peccato multos scandalizat. xxvi. q. vi. c. si. vt qꝛ frequẽter hoc cõmittit, vel quia notorium est iuris, vel facti. de coha. cleri. ꝛ mulie. vestra. 3 †Quid si hoc dixerit ex calore iracũdie, vel ebrietate. Dicit La. et Abb. qꝺ non hꝫ locũ hec pena p verbũ, presumpserit: lꝫ enim fortiter peccet, nõ in tantũ. An inferior epo absoluat? Dic qꝺ non: qꝛ hic est de casibus reseruatis epo: vt hic, ibi: per epm. de. quibus. s. de pen. ꝛ remis. si eps. lib. vj. Quod est verũ de publico, sm Host. de occulto põt absoluere ois presbyter, sm eum: suus vero eps etiam põt cõmittere nõ epo: vt in dicta decr. si eps. ad hoc. xxvi. q. vi. c. si. An si hic in extremis vult penitere, debet ei sepultura ecclesiastica? Dicit Uin. qꝺ si per epm est lata snia ꝯ eũ, non sepelietur: alias sic. 4 ¶ †Quero, qbus diebus debebit reficere? Dic diebus dñicis, sm doc. cũ in illis melius reficiant pauperes, ꝛ magis sint apti ad reficiẽdum: cũ nec etiã sit ieiunandũ. de cõse. dis. iij. §. si qs. ꝛ. c. ieiunia. 5 †Quid si nõ põt soluere. v. solidos? Dic qꝺ trãsmutabit in aliã. s. c. pxi. ff. de in ius voc. l. si seruI. vel sm Host. querat illos ostiatim, vel tñ seruiat iudici, qꝺ tãte qntitati satisfaciat: vt no. de Iude. c. j. Dicit et Host. qꝺ nõ minus. v. cũ inter. gl. ꝛ. v. pena erit arbitraria 6 consideratis facultatib⁹. ad hoc de decimis. c. j. ¶ †Quis habebit hãc pecuniariã penã? Dic qꝺ secularis iudex a clerico ꝛ laico: p id qꝺ sequit, inter alia cõmittat, ꝛc. Alij ꝯ, qꝺ iudex ecclesiasticus ab vtroqꝫ, cũ sit crimẽ ecclesiasticũ. Dicũt Hos. ꝛ Abb. qꝺ iudex laic⁹ habebit penã laici, ꝛ iudex ecclesiasticus penã clerici. Ad hoc de hereti. excõicamus. ꝛ facit gl. de exces. pla. c. qꝛ diuersitatẽ. ad hoc de 7 Iude. c. ita quorũdã. †An idistincte repellat ois dispẽsatio in his penis: dicit Host. qꝺ sic, nisi ex magna necessitate dispẽsaret: vt si hõ sit honorabilis psona, qꝺ nõ deceret publice penitere, ꝛ vult illã 8 redimere magnis elemosynis. ad hꝺ de sen. exc. mulieres. ¶ †Quero quare hoc mãdat poni inter statuta. dic ne possit allegari ignorãtia: ꝛ vt icludat in iuramẽto prãtis. de iureiu. veniẽtes. c. i. li. vi. ꝛ si cõicans nõ vult penitere, cõpellit per epm. s. c. pxi. sm Hosti. 9 qui remittit ad summã, eo. ti. §. si. ¶ †Opp. qꝺ imponat alia pena in aut. vt nõ lux. cõtra naturã. coll. vj. Sol. Punit pena ista, ꝛ illa qꝛ punit vltimo supplicio: ꝛ sm canones excõicat, ꝛ clericus deponit. xxij. q. i. si qs per capillũ. Oẽs alie gl. sunt literales. ¶ Gl. vlti. in si. ibi: minimis. per hanc legẽ dicit hic Hos. ꝛ gl. de iniur. c. olim. qꝺ si plures sint vsuales monete, dabitur minor. Host. dicit qꝺ dabitur vsitatior. Gloss. dicit qꝺ procedit qñ sunt pariter vsitate, ꝛc.

¶ De clerico deposito, excommunicato, vel interdicto ministrante. Rubrica.

¶ Uiso. s. de pluribus delictis: ꝛ qꝛ clerici propter delicta qñqꝫ excõicantur, qñqꝫ interdicuntur, ꝛ qñqꝫ suspendũtur: ꝛ talis post huiusmodi penas celebrat ꝯtra iuris interdictũ, ꝛ sic incurrit nouum delictũ, de cuius delicti pena erat videndũ: ideo post precedẽtes rubricas ponit istã. Materia habetur. xi. q. iij. prima charta. c. pen. ꝛ quasi per totum. ꝛ. 50. distin. accedens. ꝛc.

1 ¶ In officio, a quo quis depositus est, si ministrarit, qua pena puniatur.
2 Clerici depositi appellatione non comprehenditur diaconus.
3 Dictio aduerbialis, dudum, habet tacitam abnegationẽ de presenti.
4 Pena abscisionis, que sit.
5 Depositionis pena cadit in clericum existentem in minoribus.
6 Missam si clericus iniuste depositus celebrarit, non incurrit penã excommunicationis.
7 Clericus depositus, cum quo dispensatum est, potest celebrare.

1 **SI quis.** Breue est: ideo non summat, nec diuidit. ¶ †Not. penã depositi ministrãtis in officio, a quo depositus est: qꝛ ab 2 ecclesia dꝫ excõicari. ¶ †No. qꝺ appellatione depositi presbyteri nõ comprehenditur diaconus. 3 ¶ †No. qꝺ hoc aduerbiũ tpis, dudũ, habet taci- 4 tam abnegationẽ de presenti. ¶ †Quero que sit pena abscisionis. Dic qꝺ pena excõicationis, monitione tamẽ premissa, sm Inn. qꝛ abscisus dicitur ab ecclesia, qui est excõicatus. ¶ Gl. j. querit quid 5 de clericis in minoribus. Dic qꝺ est idẽ. ¶ †Not. hanc gl. qꝺ pena depositionis cadit in clericũ existẽtem in minoribus. De quo vide 6 per Io. an. in. c. ij. de preben. li. vi. ¶ Gl. ij. opp. qꝺ etiã si iniuste sit depositus, habeat locũ pena, de qua hic: qꝛ licet iniuste sit depositus. xi. q. iij. epos. Sol. Dicit glo. qꝺ si iniuste depositus, ꝛ restitutus celebrat sine pena: si est iniuste depositus, ita qꝺ sentẽtia sit nulla, adhuc celebrat sine pena: qꝛ sententia est nulla. ij. q. vj. §. diffini- 7 tiua. vt lite non contest. accedens. ¶ †Glo. vlt. opp. qꝺ non abscindatur ab ecclesia depositus celebrans. ij. q. vj. de causis. Sol. ibi dispensatum fuit: vt. xliiij. dist. Salonitane.

1 ¶ Missam celebrans degradatus, vel suspensus, ꝛ monitus, si non desistat, excommunicatur.
2 Clerici appellatione non comprehenditur presbyter.
3 Correctio sumitur quandoqꝫ pro monitione.
4 Officio diuino si quis suspensus se immiscuerit punitur.
5 Clericus incorrigibilis est curie seculari tradendus.
6 Exilij penam an possit ecclesia imponere.
7 An iura, que dicunt quem in officio sicut prius celebrantem, incur

rere irregularitatem, quando depositus, vel suspensus.
8 Presbyter a quo degradetur.
9 Missam si degradatus celebrarit an conficiat.
10 Depositus non videtur in officio suo vt prius ministrare.
11 Communicans excommunicato, vel clerico deposito, seu suspenso, ipso iure excommunicatus videatur.

1 **Si quis presbyter.** † Si degradat⁹, vel suspēsus celebrat, ⁊ monit⁹ nō desistat, excōicat: ⁊ si tūc non desistit, ad requisitionē ecclesie p secularem principem exilio tradit.h.d. In prima ponit penā. In secūda ibi: ꝙ si illam aggrauat.
2 ¶ No. qō pena suspēsionis imponit pro delictis. ¶ † No. quod ap-
3 pellatione clerici non cōprehendit presbyter. ¶ † Not. qō correctio sumitur quandoqꝫ pro monitione. ¶ No. hic ar. qō degradat⁹ non statī est de iudicio seculari antequā tradat. Ad hoc. s. de fal. c. ad audientiam. ⁊ c. ad falsariorum. de quo de iudi. cum non ab homine.
4 ¶ † No. penam ex cōtemptu se immiscentis officio diuino, quando est depositus, vel suspensus. ¶ Not. quando quis dicat ex contemptu peccare, qn. s. monitus a peccato non desistit. ¶ No. ꝙ cōicans
5 excōicato incurrit excōicationē. ¶ † No. qō incorrigibilis tradēd⁹
6 est curie seculari. ¶ † Ultimo no. ar. qō ecclesia nō hꝫ penam exilii.
7 Ueritas est in contrarium. s. de cal. c. i. ¶ † Quero cum doc. an iura, que dicunt quem in officio, sicut prius, celebrantē incurrere irregularitatem, quando depositus est, vel suspēsus: an habeant locū in clericis in minoribus cōstitutis. Hosti. arguit qō sic: quia appellatione clericorum etiam tales continentur. s. de pur. cano. c. si quis. ⁊ de iudi. cum non ab hoie. In contrarium facit: Ista iura sunt penalia, ⁊ sic restringēda ad existētes in sacris. Ad hoc. xi. q. iii. si qs epūs. ⁊ §. ex his. Item nullo iure cauetur quod tales irregularitatem incurrant: ergo ⁊c. de sen. excom. c. is, qui. li. vi. Item tales quasi laici censentur. Hinc est qō quasi de facili perdāt priuilegiū. de cle. coniu. ꝙ a te. per totum. Item in depositione talium non requiritur numerus epōrum, qui alias requiritur. xv. q. vii. si aūt. ⁊ c. felix. de hereti. c. i. li. vi. Puniatur ergo sicut monialis, que non incurrit irregularitatē. s. e. c. postulasti. i. respon. Uel sicut laici, ⁊ femine, vt sequitur. Et hanc opi. sequitur Jo. An. in. c. ii. de preb. lib. vi. in Nouella vbi etiā ponit qualiter constitutus in minoribus pōt. degradari. Determinat contrarium, ⁊ tenet primā partē. Ulle. de sen. exc. c. i. lib. vi. ⁊ de regu. iu. c. cū eterni. li. vi. indistincte loquitur. Item quia in talibus proportionant verba legis: ergo ⁊c. Per hoc concludit qō si pſbyter ministrat sicut prius in alio ordine minorum ordinū, qō talis irregularitatē incurrit. Suspensus autē a celebratione missarum non incurrit irregularitatem. de quo de sen. ex. c. si. Unde p hoc dicit Jo. And. qō presbyter excōicatus, vel simpliciter ab ordine, vel bñficio suspēsus, si in ordine acoluthat⁹ ministrat, irregularis est. Secus si suspēsus est a sacerdotio, vel a celebratione missarum. de quo de sen. exc.
8 c. si. ¶ † Gl. super verbo, degradatus. querit a quo degradet presbyter. Dic ꝙ degradat ab epo, iunctis sibi aliis pſbyteris in degra-
9 datione. xv. q. vii. felix. ¶ † Eadē gl. in ver. sed pone. qrit an degradatus celebrans conficiat. Arguit qō sic: qꝛ ordinē nō amisit. xx. q. iii. eos, qui. arg. contra. 10. dist. accedens. vbi vocatur sacro ordine priuatus, ⁊c. xi. q. iii. episcopus. lxxxi. dist. contra dicunt ordinem, vel gradum amissum. ⁊ melius. i. q. i. §. opponitur. vbi dicitur quod talibus nulla potestas remaneret signādi. Sed dic vt ibi no. xxxii. q. vlti. clerici. liiii. dist. c. ii. Dic quod non cōficit: quia ecclesia potuit illam potestatem auferre, quam contulit, quamuis character auferri non possit: sicut nec insignia militi: imo insignia bene auferunt. de pe. c. degradatio, lib. vi. Lau. Ala. ⁊ Tan. dicunt meli⁹ quod bene conficit depositus, sicut hereticus. i. q. i. necꝫ. ⁊ c. quod quidam. nec papa posset auferre illam virtutem. ⁊ hoc putat glo. vnde talis excommunicatur, vt. s. dicitur, quia facit rem sibi phibitam. Opinionem Hostien. tenet Goff. in summa huius titu. In degradato tamen Host. ⁊ Archidi. dixerunt ipsum tenuisse contrarium in ti. de tempo. ordi. post prin. ⁊ concor. ⁊ hic not. In deposito tenet opi. Tan. ⁊ Lau. quia sicut per depositionem non tollitur characteris priuilegium circa immunitatem, sed nec characteris potestas circa confectionem eucharistie, licet ordinis executio sit sublata. ⁊ sic loquitur gl. ⁊ Lau. vt patet ex verbis eius. Phi. ⁊ Jo. tenent opin. Lau. etiam in degradato. Et ipsum tenet Inn. ⁊ Hostiē. ⁊ concordant theologi. de quo de schisma. c. i. in gl. magna. ⁊ de pe. c. ii. li. vi. vbi Archi. sequitur opi. Gof. ⁊. ix. q. ii. in summa. vbi Ber. tenet contra. Non obstant iura in contrarium allegata: qꝛ dic vt in eis. Uel dic ꝙ loquunt de ordinis executione, vel de ipsius priuilegio. facit. xxxii. dist. §. verum. de hoc. vide. ix. q. ii. in summa. ⁊ per gl. de pe. degrada-
10 tio. lib. vi. ¶ Glo. ii. opp. ⁊ et videtur quod imo possit in officio suo ministrare depositus: quia horas dicere potest: ar. cont., que habentur. s. de pe. ⁊ re. quod in te. So. Non potest, vt prius, in ordine suo ministrare. xi. q. iii. qsquis. sed in modū priuati suffragii pōt horas suas dicere: quod etiam potest laicus: ar. s. de pe. ⁊ re. qō in te hꝫ gl. ad hoc de sent. excom. is, qui. li. vi. ⁊ qō no. de cele. mis. c. i. Marthe.
11 ¶ † Querit gl. iii. an cōicans tali sit excōicatus ipso iure. Et dicit qō sic. xi. q. iii. cum excōicato. Et intellige de minori, sm gl. vel intellige de maiori, si cōmunicauerit in crimine, vel si excōicatus fuerit cū participibus: qō tamen nō possunt hodie inferiores a papa nisi seruata forma de sen. excō. li. vi. ¶ Glo. pen. querit an seruabitur simile de clericis. Dicit gl. qō minori excōicatione excōicabuntur communicando, si moniti non desisterent, poterunt excōicari. de sent. excom. qō in dubiis. s. eo. si celebrat. Uel sm Doc. laici, vel femine excommunicati non debent se immiscere diuinis: vel si moniti non desistant, puniuntur, ⁊ pena augebitur.

1 Missam celebrās interdictus, ⁊ excommunicatus monitus non desistens, deponitur.
2 Excommunicatus celebrans ante absolutionem deponitur.
3 Irregularis non est ipso iure depositus, sed deponendus venit. 6.
4 Excommunicatus a non suo iudice, non videtur excōmunicatus.
5 Excommunicatus, vel suspensus, aut interdictus, an celebrando vesperas, vel matutinas incurrat irregularitatem.
7 Dispensare an possit episcopus, vel legatus cū clerico ministrante post excommunicationem, vel interdictum, seu depositionem.
8 Depositum clericum an solus papa restituat.

1 **Clerici.** † Interdictus, ⁊ excōicatus celebrans, monitus nō desistens, deponitur. h.d. ⁊
2 nō diuiditur. ¶ † Not. i. penam excōicati celebrantis
3 ante absolutionē. ¶ † Scdo not. qō irregularis nō est depositus ipso iure, sed tantūmodo deponendus per sententiam.
4 ¶ † Not. iii. qō excōicatus a non suo iudice non de mandato pape non est excōicatus, vel depositus, ⁊ sic habitu officii non est priuatus, licet careat executione: ⁊ si desistat, adhuc nō est priuandus of-
5 ficio, sed sola executione. ¶ † Quero an excōicatus, vel suspensus, vel interdictus celebrando vesperas, vel matutinas, incurrat irregularitatē. Hoc qō sic. quodcunqꝫ officiū celebret, si tñ vt prius.
6 ¶ † Quero an incurrat ipso iure penā in decre. positā. Dic in pena irregularitatis nō expectatur snia, sed ipso iure incurrit. Alia est pena priuationis, ⁊ pena depositionis: ⁊ hoc nō imponitur, nisi monitus non desistat, ⁊ sequatur snia: ⁊ de hoc proprie loquitur hec decre. ad hoc. c. illud, in fine. ⁊ c. seq. ¶ Glo. s. opp. qō desistens, etiā monitus, deponatur. s. e. seq. Sol. Dicit gl. ꝗ si velit se emēdare, cum ipso dispensatur. Si non velit emendare, etiam dispensatiue non admittitur. Unde dicit hic quo ad potestatem dispensandi, non quo ad penam ipso iure auferendā. Uel sm doct. dic qō hic loquitur de his, qui ignorabant se ligatos, sm Phi. quo casu non deponitur, nisi monitus non desistat: sed contraria loquuntur in
7 sciente se excōicatum, vel suspēsum se immiscēte diuinis. ¶ † Eadem glo. in ver. ⁊ ita patet. est literalis vsqꝫ ad versi. sed nunquid. querit an cū tali possit episcopus dispēsare, vel legatus. Dicit gl. quod videtur qō legatus possit dispensare, si sit de latere: qꝛ vicē gerit pape, ⁊ absoluit excōicatos, quorū absolutio sedi apostolice reseruatur. de offi. deleg. qō translationē. s. de sen. excom. quāuis. epūs non: nec synodus dispensare pōt. xi. q. iii. si quis epūs. nec etiam legatus, licet non possit absoluere excōicatos, sed solus papa. Ad hoc de reg. iur. cum eterni. li. vi. ⁊ c. i. de sen. excom. lib. vi. glo. tenet Gul. in Spec. tit. ii. §. nunc de episcoporum. ver. sed nunquid epūs, vel legatus. ⁊ vide qō no. eo. tit. §. ⁊ contra. versi. sed nunquid delegatus tractat de scholari aliunde veniente. Dicit Hosti. qō si talis irregularis paratus est desistere, ⁊ se corrigere, dispēsabit episcopus. Allegat. c. fraternitati. Ad hoc adducit stylum curie, quo mandatur qō si non contemptū clauium, ⁊c. Ad hoc. s. eo. c. ii. ⁊ c. postulastis. dicit antequā accusetur accusatus non petit dispensari, non pōt. de priuileg. dudum. ⁊ vt lit. pen. c. si. de quo de iudi. at si clerici. Si monitus nō desistat, solus papa dispensabit. Curia tamen tenet qō solus papa dispensat: ⁊ sic de facto seruatur in legatis. Dicit Jo. an. qō habet consuetudo, que plus vtitur facto, quā iure qō legati de latere dispēsant cū irregularibus, qui non ex contemptu clauiū se immiscent diuinis, etiam si id facerent ex supina ignorantia, vel scienter, non tamē ex contemptu celebrant. contra
8 qō facit. s. c. pen. ¶ † Eadem gl. ibi: sed potest queri an depositum solus papa restituat. Hug. dicit qō solus papa. alle. vii. q. i. si quis presbyter. dicit tamen, si epūs cum aliis deposuit a sacerdotio, pōt ipsum recipere ad inferiores ordines. xv. q. viii. qui admiserit. ⁊ c. si qs presbyter. Si depositus est ab ordine, tunc solus papa ipsum restituit ad ordinem, a quo est depositus. Nec obst. xi. q. iii. vbi dicitur qō in secunda synodo si innocens inueniatur, non pōt esse qō fuerat, nisi gradus amissos recuperet de manibus episcoporū: ꝙ intelligitur quādo iniuste erat depositus, puta p falsos testes, vel per falsa instrumēta. Ideo dicit ibi, si innocēs inuenietur: sed vbi iuste pro crimine est depositus, solus papa restituit. Itē pōt illud intelligi, quādo ibi non interuenit debitus numerus epōrum, sm Hostien.

Nota in Spec.tit.ij.ver.sed nunquid pōt episcopus,vel legatus. Glo.et Sal.in Spe.de accu.§.ij.ver.sed nūquid.et dicit qd iniuste depositū restituet eps,non adiuncto epōrum numero.Et dicit qd hoc faciet eps cū capitulo loco epōrū,qn non interuenit in depositione debitus numerus epōrū:qz tūc sñia est nulla.de accu.qualr. quo casu pcedit dictū eius:sz nō video qd hic sit necessaria restitutio.ex quo sñia fuit nulla,nisi de facto.Et glo.cōiter tenent docto. Idē si peteretur restitutio aduersus sententiā rōne absentie:et etiā eps hoc posset dare:vt no.Abb.de iudi.at si clerici.Jo.tū.ij.q.vj. nō.tenuit qd verbaliter depositū possit eps restituere:cui vr applaudere.Spe.ti.ij.§.nūc ostēdēdū.vſ.is.Itē dt qd depositū rōne criminis nō possit eps restituere,sed solus papa:depositū aūt per cōsequentiā posset eps restituere.Ita no.vj.q.j.si qs presbyter.cōtra qd facit.c.ex tue.§.de cleri.nō resi.vbi hoc no.Jo.an.ad finē ec.

1 ☞ Missam si celebrarint excōmunicati,vel interdicti,deponuntur,nisi propter ipsorum multitudinem pena mitigetur.
2 Omne crimen irregularitatem imprimens est depositione dignū.
3 Pena est mitiganda,quando multitudo est in causa.4.9.
5 Pena fori contentiosi non tollit penam penitentialem.
6 Pauci aliquando dicuntur quadraginta.
7 Dispensandi causa iusta est,penuria.
8 Dispensare an possit episcopus cū excōicatis,interdictis,vel depositis qui missam postea celebrarunt,penitentia peracta.14.
9 Delinquenti multitudini parcitur in totum,vbi ex pena irroganda timetur scandalum.
10 Multi quot dicantur.
11 Suspensus ab officio,an sit a beneficio suspensus.
12 Missam an possit celebrare suspensus a beneficio.
13 Suspensus an debeat abstinere ab officio,et beneficio,si episcopus dicat.suspendo te a beneficio,vel officio.
Dictio vel,alternatiua potest quandoq sumi pro copulatiua.

1 **Rtores.** †Excōicati,vel interdicti,si celebrāt deponuntur:nisi propter ipsorum multitudinem pena mitigetur.h.d.In prima,narratio,et decisa cōsultatio.In secunda ibi:fraternitati.cōmissio distinguens:et secūdum membrum prosequitur,ibi:si vero. ¶ No.penam celebrantium post interdictum,vel excommunica-
2 tionem:quia deponendi sunt.†Et ex istis textibus habetis vnam regulam qd omne crimen irregularitatem imprimens est depositione dignum.de quo dixi.§.de iudi.cum non ab homine.et.c.at si
3 clerici.¶†Secundo not.qd quando multitudo est in causa,pena
4 mitigatur,et rigor iuris relaxatur.¶†Et no.qd principales pro-
5 pter multitudinem rigor iuris in pena non relaxatur.¶†Ultimo not.qd pena fori contentiosi non tollit penam penitentialem,nec econuerso.¶Et nota qd penitentie sunt arbitrarie secundum di-
6 scretionem a Deo datam.Alia vtilia non habetis in text.† Allegatur etiam decre.aliquando quod quadraginta dicuntur pauci. ¶Quero quare papa sic taxauit numerū.Dic,si esset magnitudo magna,posset etiā pati detrimentū propter nimiā penuriā cle-
7 ricorū,†et penuria est iusta causa dispēsandi,ƀm Inn. ¶Querit an in eo qd papa mandat istos suspēdi,an decre.cōtineat ius cōe. Dic qp sic,ƀm Jo.an.ex quo sic imprimitur.Et dicit qd sic seruat penitentiaria.Ad hoc de tempo.ordi.eos,qui.in gloss.qd si.lib.vj.
8 ¶†Querit an cū talibus posset eps dispensare peracta peniten-
9 tia:Dic qd sic,ƀm doct.¶†Sl.ij.opp.qd multitudini parcat in totū.xxiij.q.iiij.non pōt.et.c.ipsa pietas.cum simil.Sol.Dicit glo. cū multitudo est in causa,et timetur scandalū,si rigor obseruetur, detrahit rigori,vt in cōtrario:sed vbi nō timet scandalū,sed presumitur qd populus equanimiter tolerabit rigorē,propter multitudinē non tollit rigor,sed datur pena,vt hic,et de pen.di.vj.c.j.in
10 fi.¶†Eadem gl.postmodū literalis querit quot dicantur multi.
11 Itē querit gl.†an suspēsus ab officio sit suspēsus a beneficio.Dicit gl.qd sic:qz vbi vnū propter aliud,vtrobiq tantū vnum:beneficiū propter officiū:ergo vno suspēso,aliud censet esse suspēsum.
12 ¶†Querit scdo ea.gl.an suspēsus a beneficio possit celebrare.Dicit gl.qd sic:qz suspēsus censet a beneficio quo ad se tantū.Et hoc dicit gl.verū,nisi specialiter feratur sententia,et remoueatur a beneficio.tūc beneficiū est sequela,et nō remouetur ab illo.50.dist.studeat.et.c.accedens.Jo.an.remittit de pe.cupientes.no.de materia
13 de consue.cū dilectus.et de elec.c.per inquisitionē.¶†Quid si eps dicat,Suspēdo te a beneficio,vel officio:nunquid debeat suspēsus abstinere ab officio,et a beneficio.Dicit gl.qd credit qd debeat abstinere ab vtroq,saltē propter dubiū:arg.j.c.proxi.C.de verbo.et re.sig.l.cum quidā.arg.qd neuter sit suspensus propter dubium. de testa.tut.l.si duo sunt Titij.Host.tenet primum.Nec obst.contraria,que loquuntur in temporalibus:hic a censura,que plus a volūtate dependet proferētis,quā a verbis.j.de sen.excom.si quoniam.Hanc opi.tenet Phi.inter viuos:inter mortuos credit cōtra,quasi eps voluerit suspendere,et non suspenderet:arg.l.illicite. C.de pericu.eius,qui libe.inierit.Hos.de magi.quanto.vbi etiam no.qd si eps dicat,Suspendo te:et ab vtroq intelligitur a beneficio,et officio tantū:arg.l.si preses.ff.de pe.et tenet qd talis sentētia tanquam incerta non valet,per.l.iij.C.de sent.que sine certa quantita.Credo qd si potest constare de mente proferentis:et tunc sibi standum est.Si non potest constare,in dubio melius qd ab vtroq abstineat.Si tamen nō abstinet,nisi probetur,per hoc non credo qd penam incurrat,qd sentētia est incerta:vnde tutū est qd petat per iudicem declarari:sed si nollet,adeat superiorē,vel via querele vel appellationis,qui ipsum cōpellat ad declarandū:alias reuo-
14 cet talem sententiā.vnde tutius est interim abstinere.¶†In gl. fi.sic ergo videtur velle glo.qd contineat decre.dispensationē:et sic episcopus in casu isto sua authoritate non posset dispensare:quod forte est verum ante decre.post decre.autem dici potest qd sit ius cōe.Idem quo ad hoc,saltim vt possit eps dispensare.Nec obst.§. c.proxi.et qd ibi no.qz illud verū,et procedit regulariter.Fallit qn multitudo est in causa:qz tunc de iure cōi cum talibus per episcopum pōt dispensari,vt probat iste text.et intellige hoc in his,qui non fuerunt principales in delicto.In principalibus aūt peracta penitentia non posset dispēsare,nisi hoc faceret authoritate pape. Et sic similiter potest intelligi gl.et hoc voluit Inno.hic.

1 ☞ Missam si excommunicatus celebrat deponitur,nisi cum eo misericorditer agatur.
2 Ad aliam ecclesiam non licet episcopo transire licentia non petita,vel non obtenta.17.
3 Monitio,vel citatio non est in notorijs necessaria.
4 Verbum,indicium,quid importet.
5 Excommunicationis sententia lata monitione non premissa quo casu tenet.11.
6 Excommunicatus vt debeat abstinere ab actibus prohibitis,sufficit eum esse de excommunicatione certificatum.
7 Citatio nulla exigitur in denuntiatione excommunicationis,tanquam declaratoria.
8 Peccatum aggrauat,peccare sub spe venie.
9 Cum excommunicato sicut peccant communicantes,ita et excommunicatus communicando non excommunicatis.
Excommunicato est inhibita communio actiua,et passiua.
10 Irregularitatem sicut incurrit principaliter celebrans post excōmunicationem,ita et celebrationi se immiscens.
12 Terminus condemnato prefixus a quo tempore currat.
13 Excommunicatus an debeat vitare non excommunicatos.
14 Excommunicatus an teneatur vitare excommunicatum.
15 Excommunicatus,cui violenter communicatur,an peccet.
16 Excommunicatus se ingerens celebrationi diuinorum,an sit irregularis.
17 Irregularitatem incurrere videtur episcopus transiens de vna ecclesia ad aliam,licentia non petita,vel non obtenta a papa.
18 De vna ecclesia ad aliam videtur notorium episcopum transijsse licite etiam,vel illicite.
19 Excommunicatus,vel suspensus,an possit horas dicere.
20 Excommunicationis sententia an possit fama probari,vt quis se excommunicatum scire presumatur.

1 **Illud.** †Qui excōicatus celebrat,deponitur,nisi pena illa misericorditer remittat.h.d.In prima ponit epi transitū.In scda ibi:vnde.ponit mandatum delegato factū,et eius executionē.In tertia ibi: propter.cōparitionem epi,et recognitionē,misericordie petitionē, et excusationem.Quarta ibi:licet.excusationis impugnationem. Quinta ibi:cum.pene remissionē.Casus.Hildesemen.episcopus postulatus ad ecclesiā Herbipolen.nulla obtenta licentia,sua voluntate transiuit ad ecclesiam Herbipolen.Hoc deuēto ad aures pape mandauit papa Magdeburgen.epō vt cum factum non posset in illis partibus nō esse notoriū,nisi predictus eps dictam ecclesiā dimitteret,et eius administrationē,in eum sñiam excōicationis pmulgaret:et hoc fecit Magdeburgen.episcopus.Tandē post hanc excōicationem,ea sibi nota tantummodo per famam, celebrauit tñ publice in ecclesia predicta:et vltra hoc de dicta sentētia a papa promulgata certificatus fecit ante se celebrari.Tandē citatus super hoc corā papa,eo volente ad depositionē ipsius procedere,ad sui excusationē Herbipolen.in eo qd celebrauerat post excōicationem allegauit se non putasse dictū Magdeburgen.maxime cū nō esset ordinarius eius,potuisse eū monitione nō premissa excōicare.Scdo allegauit ignorantiā dicte excōicationis:qz de ea nō erat certificatus per literas Magdeburgen.nec eam aliter nouerat,nisi per famā.Tertio in eo qd fecit ante se celebrari,allegauit qd hoc fecit sub spe venie:vñ p hoc credebat se culpabilē nō extitisse.Papa primā excusationē admisit,nō tamē omino excusan

tem:qꝛ dato qđ non esset certus,ex quo tamē probabiliter dubita-bat.in tali dubio poti⁹ debebat abstinere,ꝙ sic publice diuina post dubiū in excōicatione celebrare. Ad secundam considerauit ipsam friuolā,ꝛ potius cōtra ipsum facere,quā pro se:qꝛ fiducia venie po-delinquere non dꝫ:cū ex hoc potius grauet,quam alleuietur petm̄. Itē qꝛ plus peccabat excōicatus in faciendo celebrari,ꝛ sic in alta-ri cōicando,ꝙ vitando:quia non vitare,aut agere,dependet a sua volūtate:seu potestate:ꝛ vitari,cū stet in pati,ab eius nō dependet
2 potestate.¶ †Nota qđ nō est licitū epō ad aliā ecclesiā transire,li-cētia nō petita,vel nō obtēta a papa. Ad hoc de trāsla.prela.per to
3 tū.¶ †Secūdo no.ar.qđ in notorijs nō est necessaria monitio,vel citatio. Tene qđ dixi de iureiu.ad nostram.ad qđ no.s.de ap.cū sit Romana.¶ Tertio no.qđ trāsitus epi nō pōt esse notori⁹:ꝛ sic vi-def qđ in notorijs,etiam facti transeuntis,solennitas iuris non est
4 necessaria. Sed posses dicere qđ sit hic facti manētis.¶ †No.quid importat verbū Iudiciū,qꝛ importat rigorē nulla misericordia tē
5 peratū:qđ facit ꝑ arbitro.¶ †Ultimo not.ex decr.qđ snia excōica-tionis lata monitione non premissa tꝫ,ꝛ ligat.ad hoc de sen.excom.
6 sacro.ꝛ.e.ti.c.i.lib.vi.¶ †No.qđ ad hoc vt excōicatus debeat absti-nere,sufficit eū certificatū esse de excōicatione per solā famam:ꝛ suf-ficit ad hoc non plene ꝓbatum,dum tamen sit talis,ꝙ inducat euꝫ in probabilem dubitationem:quia in dubio dictus abstinere dꝫ:ꝛ non abstinendo ꝯtēnit,ac si certus esset. Et iste est notabilis tex.ad hoc,ꝛ nō hꝫ parē quantum in hoc:qꝛ quotidie vadunt voces,ꝛ p si-de dignū dicitur,talis ī curia est excōicat⁹. Ideo dꝫ abstinere,ex quo probabiliter eius ꝯscientia propulsatur:qꝛ ex hoc ius ꝑcipit tutio-
7 rē viā eligēdā.¶ †No.qđ in denūtiatione excōicationis tanquam declaratoria,nulla exigit citatio.ad hoc.de ap.repꝛhēsibilis.¶ No.
8 qđ in dubijs tutior via est eligenda.¶ †No.qđ peccare sub spe ve-nie nō alleuiat petm̄,sed potius aggrauat. Et no.qđ maius est pec-catū,qđ ꝯsistit in agere,ꝙ id,qđ in pati:qꝛ id,qđ ꝯsistit in agere,nō
9 est excusabile:in pati aūt aliquo casu est excusabile.¶ †No.ꝙ sicut peccant cōicantes excōicato,ita peccat excōicatus cōicando non
10 excōicatis:ꝛ sic excōicato est ꝓhibita cōio actiua,ꝛ passiua.¶ †Not. tex.ꝙ sicut celebrans principaliter post excōicationē incurrit irre-
11 gularitatē,ita ꝛ celebrāns,seu celebrationi se immiscēs.¶ †Op.ꝙ cō-tra excusationē epi primā:qꝛ ꝛ videt velle tex.qđ in delegato nō sit necessaria monitio in snia excōicationis:imo idē dici dꝫ in delegato, ꝛ ordinario.s.de sen.exc.sacro. Inn.dicit qđ nō videt istam differen-tiam,quā isti faciebant:ideo in vtroqꝫ requiritur monitio:tenet tñ sententia vtrobiqꝫ,lꝫ non precedat monitio. In vtroqꝫ tamen locū habet pe.ia decre.sacro.de sen.excō. Uel pōt dici qđ qñ est lata sen-tētia per delegatū ob iustā causam,excusationē habere pōt:vt de offi.dele.ga.cum in iure.tñ tutius est abstinere,fm eum. Hosti.tñ dicit qđ ordinarij senētia tenet,lꝫ non precedat monitio:secus in delegato,nisi expresse sit data potestas excōicandi,etiā monitione nō facta. Nam videt mens delegantis qđ precedat monitio.ideo si nō fiat,hoc nō videtur valere,qđ agit:arg.de rescrip.cū dilecta. ꝛ.c.si.de prebē.ꝛ de rescrip.super literis.ad fi.ad qđ not.de conces. prebē.qꝛ cunctis.in glo.dicit hic Host.lib.vi. Hoc non teneo:qꝛ in hoc,qđ tacite inest a iure,nō dat formā actui,per no.in cle.i.de of-fi.dele.ꝛ de offi.ord.irrefragabili.ꝛ.c.graue. Itē ex hoc sequeretur qđ nunꝙ actus iniuste celebratus per delegatū esset aliquis:cum intētio mandantis est qđ nulli iniustitiā ministret:ꝛ sic nunꝙ ne-
12 cessaria esset appellatio:qđ tñ est falsum:ergo ꝛc.¶ †Quero a quo tēpore incipiant viginti dies,de quo in litera. Doct.qđ a tpe pre-sentationis literarū:alias non esset in culpa. Facit de app.sup eo.
13 ¶ †Quero an excōicatus debeat vitare non excōicatos. Dic qđ sic:alias tenet ex contēptu.s.de excess.prela.c.si.ꝛ stans per annū in
14 illa,se reddit de heresi suspectū.de hereti.excōicam⁹.§.i.¶ †Que-ro an excōicatus teneat vitare excōicatum: Uidet qđ nō. Ad hoc xxxij.q.vi.nihil.dicit cōtra qđ tenet euitare.de excep.dilecti.eo.ti. c.pia.li.vi.qꝛ si non excusatur pretextu priuilegij.de sen.excō.nulli. multo minus ratione delicti nō posset cōicare:alias hoc esset con-tra ecclesiā approbare excōicatorū collegiū,cōtra id.C.de sac.san. eccle.l.qui sub pretextu. Imo si moniti nō desistant,ex hoc etiā pos-sunt excōicari,sicut alij,s.eo.si celebrat.§.si.de Iude.c.ita quorun-
15 dam.¶ †Quero an excōicatus,cui violēter cōicatur,peccet. Dic, si violentia est absoluta,nō peccat:si cōditionalis,sic.s.de his,que vi,me.causa fi.c.sacris. Fortius si voluntas esset simulata,vel etiā
16 turbata.s.de simo.Mattheus.¶ †Quero an excōicatus se inge-rens celebrationi diuinorum sit irregularis. Dicit Host.qđ sic.de quo de excel.prela.c.si.ad hanc allegat istū tex. Per hoc tenet idē si audiant in ecclesia diuina. Idē Boa.sed dicit ipsum dispēsabilē per episcopū,vel abbatē,si est monach⁹:qđ nō posset,si in suo offi-cio celebrassent. Abbas dicit qđ magister suus dicebat contra,sꝫ nō esse irregularē,cum incurrat per orationē,vel locutionē interes-sendo,de sen.excō.c.nuper. Ligatus vero minori celebrans nō est excōicatus.s.eo.c.si. Gof.dicit qđ excōicatus non pōt dicere offi-cium in choro cantando. Alleg.xi.q.iij.si quis epūs.vbi prohibet sa-

ingerere cōmunioni vt prius. Io.an.tenet qđ nulla est differentia inter celebrantē,ꝛ concelebrantem,sed talis qualis:nec putat penā habere locum in simplici audiēte:ꝛ sic celebrās,ꝛ cōcelebrās incur-rit:alias non.¶ Uenio ad vltimā partē:ꝛ videtur qđ penā infligē-dam non remiserit papa:sed inflictā declarandā:qꝛ irregularis infligitur ipso iure. Sol. Exponit Host.infligendā,id est,inflictā declarandā. Hoc fatet Io.an.quo ad penā irregularitatis,ꝛ quo ad penā depositionis,de qua loquit tex.illa non est ipso iure infli-
17 cta,sed infligenda.de hoc loquitur tex.¶ †Opp.ij.qđ nulla fuerit gratia:qꝛ fuit hic priuatus habitu,ꝛ ambitu.s.de transla.prela.c. pen. Dic ꝙ illud habuit penā temerarie translationis,non aūt ex eo qđ temerarie celebrauerit. Uel hic loquitur de pena depositio-nis ab ordine,quapropter irregularitatē pati debeat.s.c.proxi.ꝛ hanc remittit:ꝛ sic remanet epūs nullius ecclesie:qđ etiā potest.de trāsla.c.ij.de eo,qui renun.epi.c.i. Item nisi hanc penā remisisset,
18 esset ineligibilis actiue,ꝛ passiue.s.de sent.excō.is qui.li.vi.¶ †Gl. ij.qꝛ prima literalis est,querit quō sit notoriū,epm se transtulisse ad aliā ecclesiā. Dicit gl.qđ qꝛ tale erat factū,qđ se exhibet oculis oim:vnde nō poterat esse nō notoriū qꝛ trāsiuit ad ecclesiā.¶ Op-po.qđ vtrū licite vel illicite trāsiuerat,poterat esse non notoriū,sal-tem quo ad alios:qꝛ potuit esse qđ habuerit licentiā transeundi a dño papa per literas:argu.lxxvi.dist.dilectionis.ꝛ papa potuit obliuisci:qꝛ quandoqꝫ ipsum fallit obliuio.xxiiij.dist.preterea.ꝛ oim habere memoriā,potius est diuinitatis,quā humanitatis.C. de vete.iure enucle.l.ij.§.si quid aūt. Sol. Dic qđ ex quo papa dif-fitetur,ei incumbit probatio,qđ de ipsius licentia trāsiuisset.xxiij.
19 dist.c.illud.¶ †Glo.super verbo,officia.querit an excōicatus,vel suspensus possit horas canonicas,vel missam dicere. Dicit gl.qđ missam neuter dicere pōt,etiā occulte:sed alia officia preter mis-sam pōt dicere occulte,nō officiando,sed quasi priuata persona.s. de pe.ꝛ re.c.i.xi.q.iij.si quis epūs. Imo etiā debet fm doc.vt no. Io. in.c.presbyter.alleg.in gl. An id posset intra ecclesiā,vel debeat di-cere extra: Remittit Host.ad Summā,eo.ti.§.fi.ꝛ ibi Host.videt velle qđ extra ecclesiā: quāquā Gof.dixerit qđ intra,dūmodo non
20 cantet.dic vt ibi.¶ †Gl.super verbo,in hoc op.qđ fame esset cre-dendū de excōicatione:ꝛ sic fuit culpabilis:ꝛ sic vt fame creditur de cōsangui.ꝛ affinitate,ne matrimoniū contrahatur.de consang. ꝛ affi.c.super. Dic qđ fame omnino nō est credendum tanquā cer-tificanti:ꝛ sic non facit nō abstinentem oino culpabilem:qꝛ fama oino de se plene non probat.iiij.q.iij.§.sepe.sed quantū ad hoc vt dubius reddatur,ꝛ in dubio abstinere debeat:ꝛ si non abstineat propter dubiū,sit culpabilis,bene sufficit fama,vt in cōtrario:di-ctū vero paucorū,dicit gl.qđ credere non debuit.xi.q.iij.non solū. cum simi. Oppo.ea.glo.qđ dicto alterius sit credendū.ff.de admi. tut.l.quidā decedens.§.ex quo.ꝛ.C.de rei ven.l.si fundū.de rescrip. cum contingat. Sol. Dicto eius,cuius interest,non est credendū: sed dicto eius,cuius non interest,nisi hoc ex officio habet,quod ei credatur. Alie glo.sunt literales,ꝛc.

1 ¶ Collatio beneficij facta excommunicato non tenet.7.8.
2 Excommunicato prohibita est communio,ꝛ consequenter omnis actus,per quem ad communionem deuenitur.6.
3 Excommunicatus non pōt contrahere,nec contrahēdo obligari.
4 Missam celebrantes in loco interdicto,a beneficio deponūtur.9.
5 Excommunicatus an videatur beneficio priuatus ipso iure.
10 Dispensare quisnam poterit,vt collatio beneficij facta excommu-nicato teneat.
11 Beneficia conferentes excommunicatis suspenduntur a suis be-neficijs.
12 Irregularitatem an incurrat,qui in loco interdicto celebrat.
13 Excōicatus dicens se illegitime excommunicatum,an audiatur.

1 **Postulastis.** †Collatio beneficij excōicato facta nō valet:ꝛ scienter cōfe-rens a beneficiorū collatione suspenditur:celebrans in loco interdicto a bñficio deponitur:si monachus,vel monialis,in arctiori monasterio detrudatur.h.d. Secunda ibi:
2 quesiuisti.¶ †Not.qđ excōicato prohibita est cōio,ꝛ cōsequenter ois actus,per quē ad cōionem deuenitur:nec iuuat priuilegiū,nisi in casibus expressis a iure.de quo de sen.excō.c.nulli.ꝛ.c.cum desi-
3 deras.ꝛ facit iste tex.pro illa opi.† qđ excōicatus nō possit cōtra-here,nec cōtrahēdo obligari.de quo de dolo.c.veritatis.per Inn. ꝛ.s.de sen.excō.si vere.¶ Scđo no.qđ excōicatus nō est capax bñ-ficij:ꝛ ideo collatio ei facta nō tenet,nisi alias secū dispēset.¶ No.
4 penā conferentiū bñficia excōicatis.¶ †Et no.penā clericorū,mo-nachorū,ꝛ monialiū celebrantium in loco interdicto:pena aūt ex-pressa est in statuto,ꝛ in tex. Hic nō sunt scripta aliqua vtilia ī tex.
5 per doc.¶ †Uenio ad qōnes. Primo quero an excōicatus sit pri-uandus bñficijs ante habitis. Dic qđ sic.s.de eta.ꝛ qua.cū bone. Dic qđ nō priuat,nisi steterit triēnio,Cū tñ intellige vt ibi no.qꝛ aliqui

6 aliq dicũt,⁊ maxime ibi gl.qḋ sufficit solus lapsus anni.¶†Quero,an obtẽtu priuilegij possit cõicari excõicato.Dic qḋ nõ,nisi in casibus in iure expressis:qḋ dic vt.j.de sen.excõ.nulli.⁊.c.cũ deside
7 res.¶†Quid si fiat collatio ignorãter excõicato:Dic qḋ lз cõfe-
8 rẽs penã nõ patiaẜ,tñ collatio non tз.¶†Quero qs imponet hãc penã suspẽsionis cõferẽtibus:Aliq dicũt qḋ cõciliũ prouinciale,⁊ dispensatio.de qua sequiẜ,fiet per papã,vel p primũ patriarchã.Et hoc ẜm Host.Jo.an.tз cõtra:q: dicit qḋ dispositio illius.c.nõ hз locũ in casu nostro,sed solũ post trinã monitionẽ:vñ dicit tenẽ
9 dum qḋ tenet glo.¶†Queriẜ an habeat locũ dispositio.c.ad finẽ,etiã si tales celebrãtes in loco interdicto,nõ erant excõicati.Dic qḋ sic,ẜm Jnn.ad hoc.c.is,qui.de sen.excõ.lib.vj.Qñ aũt possit ce
10 lebrari in loco interdicto:dic vt no.in.c.si.de sen.exc.li.vj.¶†Quero quis poterit dispẽsare,vt bñficiũ collatũ excõicato possit retinere:Dicit gl.qḋ eṗs,ex quo papa sibi nõ reseruat.de sen.exc.nuper.Gl.remittit.s.eo.vt cleric⁹.Gl.tenent Gof.⁊ Jnn.s.de tẽpo.or.dilectus.Gul.in Spe.de lega.§.nũc eṗorũ.ver.xvj.Jo.de Deo.ƺ in excõicato pp̄ter cõtẽptũ apostolice sedis.Hosti.dicit qḋ si est talis excõicatio,a qua absoluere possit eṗs per eũ poterit dispẽsari.Si talis,a quo solus papa,solus papa poterit dispẽsare:ar.de offi.ord.pastoralis.de sen.excõ.a nobis.ij.Cõpost.in.c.qḋ sicut.de elec.dicit qḋ excõicatus credere nõ teneẜ:qḋ nõ patiẜ hec decre.ẜз Jo.an.Et ꝙꝑ eṗi forte dispẽsare pñt super retentione bñfic'orũ,nõ tñ super executione ordinũ receptorũ tp̄e excõicationis:iuxta no.in.c.cũ illorũ.de sen.excõ.de quo ibi no.Tñ Jo.an.quo ad bñficia remittit ad no.in.c.si vere.j.de sen.excõ.⁊ ibi Hosti.dicit qḋ excõicatus occultus nõ põt acquirere,cũ interim pendẽte dubio illa
11 põt retinere,donec iudicatũ est.¶†Gl.sup verbo,collatione opp.qḋ etiã suspendanẜ a bñficio tales indignis cõferentes.de elec.ni-
12 hil.Gl.fateẜ qḋ illa,⁊ ista pena imponiẜ.¶†Gl.super verbo,celebrare querit an celebrans in loco interdicto sit irregularis.Dicit gl.qḋ sic.⁊ deponi debet.de exces.prela.c.si.s.eo.latores.Jo.an.remittit de sen.excõ.is,qui.lib.vj.¶†Quero an audianẜ,si dicãt se illegitime excõicatos.Gl.qḋ nõ.s.eo.illud.sicut nec auditur is,cui nouum opus fuit nuntiatum,⁊ non obtemperauit.j.de no.ope.nuntia.c.j.⁊.ff.de no.ope.nun.l.j.§.in operis.

1 ☞ Excommunicatus celebrans a beneficio deponitur.4.
2 Missam celebrans excommunicatus quã penam incurrit.nu.4.
3 Irregularis non est ipso iure beneficio priuatus,nisi per sententiam priuetur.

1 FRaternitati.†Excõicat⁹ celebrãs a bñficio dponiẜ.h.d.⁊ ñ diuidiẜ.
2 ¶†No.ex decre.penã excõicati celebrãtis.¶†Scḋo
3 no.qḋ irregularis ipso iure nõ est bñficio priuat⁹,nisi per sñiam priuetur.Ad hoc qḋ no.Jnn.de cõces.prebẽ.cũ nostris.
4 ⁊.c.precedẽs.¶Notabilia alia nõ habetis hic.¶†Op.qḋ possit eos perpetuo deponere.s.eo.latores.Sol.Gl.fatetur ƺriũ:potest hãc ⁊ illã imponere:dispẽsare tñ cũ eis non põt,vt dictũ est.s.Gl.prima in fi.dicit Jo.an.qḋ hic forte papa mãdauit tñ de pena priuationis a bñficio:q: pena alia depositionis ab officio dз fieri adiunctis alijs eṗis,quos vero de facili habere nõ poterat:⁊ ideo sic mãdauit.Allegat de hereti.c.j.li.vj.Nã in pena depositionis a bñficio sufficit consiliũ capituli.j.de exces.prela.c.j.⁊ fuit dictũ Host.

1 ☞ Conferri potest beneficium excommunicato absoluto.6.
2 Legatus de latere põt cõferre bñficia in prouincia sue legatiõis.
3 Collationẽ beneficij non vitiant preces interposite pro digno.
4 Simoniam an inducant preces carnales pro beneficio obtinẽdo.
5 Absolutionem non inducit communio habentis facultatem absoluendi cum excommunicato.9.
6 Excõicatus non presumitur absolutus,nisi probetur absolutus.
7 Excõicati sunt,qui fauent excõicatis:⁊ an procedat in aduocato.
Aduocatus pro excõicato intercedens an videatur excõicatus.
8 Absolui an quis possit a sententia excõicationis nudo verbo.
10 Cõicari an possit impune excõicato,qui pro absoluto habetur.
Excõicato habito cõiter pro absoluto an possit cõicari impune.
11 Excommunicato an sit necesse probare se absolutum,vbi presumptiue habetur pro absoluto.
12 Absolutionem ab excõicatione an inducat simplex communio.

1 PRoposuit.†Excõicato post absolutionem bñficiũ cõferri põt.h.d.Prima pars narrat factũ,⁊ ꝑbationes partiũ.Scḋa diffinit ibi:q: vero.⁊ ibi no.⁊.j.deciditur qḋ capitulũ molestabat magistrũ.P.super ipsa institutione predictũ.P.excõicatum tp̄e institutionis,super quo dati fuerunt iudices ad attestationem recipiendam:qui testes clausi fuerunt sedi apostolice presentati.
2 ¶†Not.j.qḋ legatus de latere põt beneficia cõferre in prouincia
3 sue legationis.Ad hoc de offi.lega.c.j.li.vj.¶†Not.qḋ preces in-
4 terposite pro digno nõ vitiant bñficij collationẽ.†An aũt preces carnales inducant simoniã.Dic vt no.s.de eta.⁊ quali.tuã.¶No.qḋ semel excõicatus semper presumiẜ excõicatus,nisi absolutus probeẜ.¶No.qḋ vbi requiriẜ actus probatio certo,⁊ determinato tp̄e,nõ sufficit actũ simpliciter ꝑbare,vel ante tẽpus illud ostẽdere:⁊ hoc ẜm vnã sol.Jnn.¶No.vlterius qḋ quis nõ diciẜ illud
5 probasse,qui illud ꝑbauit,si contrariũ eius est probatũ.¶†Ultimo not.quod licet cõio habentis facultatẽ absoluendi cũ excõicato absolutionem nõ inducat.⁊ habes vnum tex.qui idẽ dicit.j.de
6 priuileg.cum olim.ad hoc vide de sent.excõ.si summus.¶†Attẽdatis ad materiã istius.c.q: hic sunt aliqua bona dicta.Litera hic dicit qḋ isti nõ probauerunt istũ magistrũ excõicatum tp̄e inuestiture,imo videtur oppositũ:q: semel excõicatus,semper presumitur excõicatus,donec constet de cõtrario.Nam probãdo semel excõicatum,presumitur durare:q: qualitas,que semel fuit,presumiẜ durare:vt in regula,semel malus.Itẽ si semel heres presumiẜ durare.l.sed si fine.§.restitutus.ff.de minori.sic ⁊ semel possidẽs presumiẜ hodie possidere.C.de proba.l.siue possidetis.ergo hic,saltẽ presumptiue,probatũ fuit.Jnn.soluit tripliciter vno mõ,qḋ hic ideo nõ probauit,q: articulate,⁊ determinate se obtulit probaturũ,scilicet qḋ tp̄e inuestiture erat excõicatus:sed testes non deposuerunt super hoc articulo,sed simpliciter qḋ excõicatus est:⁊ sic nõ iurati deposuerunt:vñ eorũ dictũ non valet.C.de testi.l.de testibus.Hec sol.Host.nõ placet:q: saltem super parte articuli deponebãt.Nam qui excõicatus est,tali tp̄e est excõicatus:arg.s.de do.cũ dilecti.Ideo nõ debet dici extra articulũ deponere,ex quo sup parte deposuit vñ iurati erant:q: illa erat pars articuli.Et ideo dicit Host.qḋ melior ratio videtur,qḋ testes ideo nõ probauerũt,q: non deposuerunt de toto,sed de parte:ideo nõ probant:q: due erant partes articuli.Prima qḋ erat excõicat⁹.Scḋa qḋ erat excõicatus tempore inuestiture:super prima deposuerunt,⁊ non super secũda,ideo non probauerũt.Hec non est vera:q: sufficit testẽ probare vere,vel presumptiue.Ideo tertio soluit Inno.⁊ melius,qḋ iste nõ probauit istum excõicatum tẽpore inuestiture,nec vere nec presumptiue:q: contrariũ fuit probatũ.Nã si nõ fuisset probata absolutio,vere probasset,saltẽ presumptiue eum excõicatum:q: ex quo probauit qḋ nõ,dicor probasse id,qḋ probaui presumptiue cuius contrariũ probaẜ saltẽ indirecte.Et hoc vult dicere tex.hic.Nõ ob.qḋ no.s.de accu.super his.vbi dicẽti aliquẽ nõ soluisse incumbit onus probãdi,⁊ excludit ipsum excõicatũ:licet antea fuerat cõditionaliter excõicatus:q: excõ.catus cõditionaliter si non soluerit intra mensem,lapso tp̄e mensis non presumitur ligatus,nisi constet ipsum nõ soluisse:cũ sentẽtia conditionalis fuerit:⁊ sic nõ supponeẜ ligamẽ de presenti.Sed si deẜ pura excõicatio,semel ligatus presumiẜ semper ligatus,nisi doceat se absolutum.Aliud est ergo docere quẽ ligatũ:⁊ presumiẜ ligatus in futurũ,nisi cõstet de contrario.Aliud est docere quẽ ligandum:q: non concluditur ligatus,nisi doceatur de ligamine,etiã dato qḋ aduersarius nõ diceb at se ligatũ:quare ⁊c.Nõ ob.vt dicit Jnn.qḋ no.s.de accu.sup his.vbi no.qḋ non sufficit probare terminũ lapsum ad probandũ periuriũ eius,qui iurauit in termino non soluere:q: ibi non ponitur nõ soluisse,licet ponant terminũ lapsum.Hic vero aliud queritur,scз an prelatus semel excõicatus presumaẜ postea durare:et certe sic.vñ facilius presumiẜ vinculũ iniectũ durare,ꝙ̃ nuntiari.
7 ¶†Quero,isti fautores,vt hic dicitur,sunt excõicati:⁊ hoc procedit extra iudicium:quid in iudicio:An aduocatus pro excõicato intercedẽs in causa,pro qua est excõicatus,incurrit excõicationis sñiam cũ excõicato:Doc.dicunt qḋ si cõmunicat defendendo quẽ scit,vel saltẽ probabiliter putat iustã causam fouere:⁊ sic eum defendendo non incurrit excõicationis sñiam:quia defensio licita est excõicato.s.de excep.cũ inter.Ideo communicans tũc non cõicat in crimine,sed in casu licito,⁊ permisso:⁊ q: officiũ aduocati licitũ est,⁊ ad defensionẽ redditur:vt.l.j.§.ait pretor.ff.de postulan.⁊ q: aduocatus cẽsetur domesticus:⁊ sic potest cõicare.j.de sen.excom.inter alia.s.de iudi.intelleximus.xj.q.iij.cure.⁊ communicando excõicatis iniuste non incurrit excommunicationẽ:vt.j.de sen.excom.cum voluntate.Quñ cõstat a principio aduocato,vel in medio cause detegitur qḋ iuste est excõicatus:⁊ tunc desistere debet,alias incurrit excõicationem tanquã fauẽs in delicto:⁊ in hoc debet sequi conscientiã,etiã si sit erronea.de simo.per tuas.⁊ maxime se retrahere debet cũ tale patrociniũ vertitur in preiudiciũ alterius:quo casu tenetur etiã ad restitutionem:arg.de reg.iu.c.j.li.vj.⁊ de homici.sicut dignũ.§.illi.⁊ de iniuri.c.fi.Qḋ dicit Hosti.facere cõtra eos,qui defendũt iniuste beneficia contra cẽsuras executorũ.j.de sen.excõ.si concubine.quod bene no.q: si est verũ,multi aduocati sunt excommunicati:⁊ non faciunt sibi conscientiam.
8 ¶†Quero an nudo verbo quis possit a sñia excõicationis absolui.Dicit Host.qḋ si sentẽtia excõmunicationis est generalis,solo verbo quis absoluere põt.Si vero non est nominatus excõicatus oportet seruari formã.c.cũ desideres.de sen.excõ.de quo dic vt ibi.

Predicta temperat vera quantum ad illos, qui latent, etiam quia vitãdi sunt: quia multi sunt in causa, et ignorantur qui sint: quia quantum ad hos sufficit sentẽtia generalis absolutionis, sicut in sententia generalis excomunicationis. Si vero sunt certi, et publice apprehendit eos excõmunicatio: tũc est necessaria absolutio, etiam si non essent nominatim excommunicati: quia tunc quo ad nominatim 9 denuntiatos, et nominatos putat formam necessariam. ¶ † Querunt vlterius doct. quod iste eps cõicauit isti magistro in ecclesia et in mensa, an videatur ex hoc ipsum absoluere. Dic qđ non: vt in c. 10 si Romana. de sen. exc. in cle. ¶ † Sed queritur vtrum ex quo quis habetur cõiter pro absoluto, maxime ab excõicatione, sine aliqua probatione sufficiat vt quis possit cõicare impune. Quidam qđ sic, nisi probetur q̃ ille adhuc sit excõicatus: quia quãq̃ homines sunt negligẽtes in impetrãdo literas absolutionis, vel productionis. Alij dicunt qđ ista opi. est vera in excõicatiõe antiqua: secus in recenti. Alij dicũt qđ aut loquimur quo ad cõicãtes, vt euitent penã: et sic est bona predicta distinctio. Aut quo ad ipsum excõicatũ: et tũc siue sit factũ antiquũ, siue nouũ, deberet probare absolutionem. Facit qđ no. in c. veniens. de ver. sig. per Inn. Dicit tñ Hosti. circa predictas opi. q̃ hoc vltimũ rigidius, et iustius, tñ procedens benignius, et id bonus iudex posset illud in arbitratu suo referre. ad hoc de translatio. c. fi. ¶ Venio ad gl. Gl. j. super verbo, tempore est literalis: q̃ vbi tempus terminatũ est de substãtia eius qđ agitur, oportet determinate et arti 11 culate probare quod initium est inspiciendum. allegat iura. ¶ † Gl. super verbo, absolutione opp. qđ non esset necesse qđ magister. P. probaret se absolutũ quãq̃ per duos annos, quia ex quo aduersarius non probat ipsum excõicatũ tpe inuestiture, nõ cõcludebatur inuestitura nulla. So. Dicit gl. qđ sufficit qđ concludit vere vel presumptiue. hic concludebat, quia eo ipso qđ quis probatur excõicatus, nisi constet de absolutione, et ideo fuit necesse huic probare de absolutione. Propter qđ colligit gl. cautelã qđ excõicatus debet facere, cũ absoluitur, qđ habeat literas absolutionis: alias semel excõicatus semper presumitur excõicatus. Unde dicit gl. qđ vbi quis dicit ipsum non excõicatũ certo tẽpore, alter dicit ipsum excõicatũ, qđ vtrinq̃ probatio 12 nes sunt admittende. Ad hoc de testi. cũ tu. cum si. fin gl. ¶ † Ultimo gl. super verbo, cõione op. qđ simplex cõio non sufficiat ad absolutionem: quia in absolutiõe desideratur certa forma. de sen. exc. c. cũ desideres. So. Dicit gl. qđ cõmunio, si constat de excõicatiõe, non probat absolutionẽ, sed sufficit ad presumptionẽ absolutionis quia ex quo cõicat, presumitur absoluisse: cũ non inducat ergo absolutionẽ, sed facit eã presumi. In cõtrariũ arguit gl. de c. in presentia. de sen. exc. de priuil. olim. Dic vt hodie dr in cle. si summus pontifex. eo. tit. Dic ergo, si queritur an cõio inducat absolutionẽ: dic qđ non, saluo quã in papa: vt dicitur in cle. si summus. de sen. excõ. Si queritur an probet plene absolutionẽ quo ad validãda gesta cũ excõicato: dic qđ presumit quo ad coadiuuandã probationẽ. Sed an quo ad excusandos excõicantes. Inn. dicit qđ ex quo quis cõiter reputatur pro absoluto, et maxime ab excõicatione, ei licite cõicatur, licet constet ipsum fuisse excõicatũ, nisi probetur adhuc excõicatus. qđ fatetur Hosti. quo ad hoc vt excusetur ipse excõicatus: licet possit distingui, an factũ sit recẽs, vel antiquũ: quia semel excõicatus, presumitur semper excõicatus: quia cõtinuatio excõicationis est improbabilis iure. vñ si excõicatus aliquid petat, vel lucrari intendit, probet se non excõicatum: alias sibi obstat excõicatio: et imputet sibi, si literas non habuit absolutionis, vel perdidit: cũ regulariter in facto proprio negligentia imputetur. de homici. c. fi. de cõmoda. c. vno. Dicit tamen qđ distinctio an factũ sit antiquũ, vel non, est benigna: sed hic est rigidior: vnde relinquitur arbitrio suo. Credo primum dictũ verum, et equum: quia excõicatus debet se ostendere absolutum etc.

1 ☞ Irregularis non est, qui probabiliter ignorat se suspensum, et celebrat.
2 Irregularitatem incurrit, qui ex crassa ignorantia celebrat post suspensionem.
3 Ignorantia crassa equiparatur scientie in penis delictorum.
4 Ignorantia, error, et titubatio, in quo differant.
5 Impetrationis litere super beneficio ab excommunicato obtente an valeant, vbi ignorat se excommunicatum.
6 Excommunicatus ignorans an possit eligi, ita qđ valeat electio.
7 Excommunicatus ignorans si moriatur, an videatur liberatus a pena excommunicationis.
8 Excõicatus an sit, qui cũ excommunicato participat, vbi ignorat participantes cum excommunicatis esse excommunicatos.
9 Excommunicatus absens, cui per epistolam denuntiatur excommunicatio, a quo tempore videtur excommunicatus.
10 Ignorãtia an dicatur crassa, vbi quis est per famam certificatus.

1 Apostolice. † Qui probabiliter ignorat se suspensum, irregularis nõ est. h. d. ¶ Not. q̃ sup irregularitate, quã incurrit suspẽsus 2 a celebrãdo diuina, solus papa dispẽsare pot. ¶ † No. si. celebrantem, vel scienter, vel ignoranter ex crassa ignorãtia, vel supina, post suspensionem incurrere irregularitatem. ¶ Not. qđ probabilis ignorantia de suspensione excusat ab irregularitate, 3 que incurritur ex celebratione diuinorum. ¶ † Not. vltimo quod crassa, et supina ignorantia, et sic latissima culpa, equiparatur scientie etiã in penis delictorũ. Ad hoc. s. de ordi. ab epis. c. j. ad si. licet irregulariter lata culpa nõ equiparetur in delictis dolo. de quo. s. de cõ 4 sti. c. ij. tamẽ latissima culpa bene equiparatur, vt videtis. ¶ † Doc. hic querunt, que est differẽtia inter ignorantiã, errorẽ, et titubationem. Dicunt qđ ignorantia est, ex toto nescire, qđ scire dz. xxxvi. dist. §. vlt. cũ simil. Errare quidẽ est aliud pro alio putare. xxxviij. dist. quãuis. Titubare est, cũ quis inter duo dubius est, et nescit qđ eligat. ad hoc. s. de testi. c. preterea. et per leges istas in rubrica de iur. et fac. igno. et in. l. districtu. ff. de testa. ¶ Venio ad glo. Glo. j. est literalis. Secunda similiter literalis est vsq̃ ad ver. idẽ ergo erit. 5 ¶ † Querit an excommunicatus ignorans impetrat literas super beneficio obtinendo, vel alio negotio, valeant litere. Glo. dicit 6 qđ sic. Tu dic de hoc vt de rescrip. c. j. lib. vi. ¶ † Eadem glos. ibi: posset etiam eligi. querit an excommunicatus ignorans possit eligi, ita qđ valeat electio. gl. arguit qđ sic, dũtamen eligentes ignorent. Et sic dicit gl. qđ in hoc casu suspenditur effectus excommunicationis: vt quãuis sit excõicatus, non tamen obsit. In contrarium arguitur sic, scilicet q̃ effectus excõicationis non suspendit. de app. pastoralis. vbi excommunicatio statim trahit secum executionem. Gl. non soluit. Dic qđ trahit secũ executionem in substantia, prout in se est: sed non quo ad illos, qui ignorant respectu aliquorum effectuũ, vt in contrario. ff. si cer. peta. l. cum, qui. Dicit gl. q̃ credit q̃ quicquid faciat antequã sciat se excommunicatum, ei non imputatur, sed postquã sciuit sibi imputatur: cũ per tales literas non auditur nisi post absolutionẽ. Et dicit q̃ non credit q̃ electio facta de ipso teneat, quãuis ignoret se excommunicatum, vel suspensum. Host. dicit q̃ omnino occultus, et excommunicatus, cuius excommunicatio probari non põt, potest allegare ignorantiã: et quicquid ab eo, et cum eo fit, valet: tamen si scit se excõicatum, peccat quo ad Deum. de sen. excom. a nobis. el. ij. Omnino non occultus, qui conuinci põt, tamen non est publice lata sententia, nec est denuntiatum, valent gesta per eũ, et cum eo, et de eorum tamẽ non sint talia, que nullo modo cadant in eum: sicut est eligere, eligi, sacramenta conferre, vel recipere, vel spiritualia tractare. Si tamen hoc sciat, ipse peccat quo ad deum: vt. s. de cohabita. cle. et mu. c. si. et. j. de sen. excom. a nobis. el. ij. et potest allegare probabilem igno 7 rantiam, vt dictũ est. ¶ † In ea. gl. ibi: quod si talis querit quid si excommunicatus moriatur antequam sciat se excommunicatum? Dicit gl. q̃ liber erit quo ad Deum, et excõicator ipsum absoluere debet post mortem. Quod dicunt doc. verum, dũmodo signa contritionis appareant in illo de peccato pro quo fuit excommunica 8 tus. de sen. excom. a nobis. et c. cum non ab homine. ¶ † In ea. glo. ibi: nunquid ille. querit an participans excõmunicato, qui se ignorat excommunicatum sciens illum excommunicatũ sit excommu 9 nicatus. Glo. dicit q̃ sic. ¶ † In ea. gloss. ibi: quid si absens. querit absens excommunicatur per epistolam, quando erit excõicatus, an tempore prolationis, an tempore presentationis literarũ? Dicit gl. qđ si excõicator voluit qđ statim excõicatus esset, est excõicatus: sed non obest ei, donec sciat, sm qđ dixi. s. arg. iiij. q. j. c. j. ff. mãda. l. si mandassem. Si vero velit ipsum excõicatum esse a tempore presentationis literarum, erit ab illo tempore excõicatus: sicut in simili dicitur in datione libertatis. ff. de acquir. pos. l. qui absenti. ¶ Glo. postmodũ prosequitur generalia, et notabilia in tex. collecta. 10 † In si. querit, an crassa dicatur ignorantia, vbi quis est certificatus per famam. Gl. dicit qđ sic, arg. s. eo. illud. Dicũt doct. qđ vbi probabiliter dicitur quis ignorare, requiritur qđ sit minus diligens, et curiosus in inquirendo: sed qđ in inquirendo nõ sit nimis dissolutus, et negligens. ff. de iur. et fac. igno. l. nec supinam.

1 ☞ Excõmunicatio minor nõ priuat effectũ exercitij actiue. 14.
2 Irregularitatem non incurrit celebrans excõmunicatus minori.
3 Excommunicatio minor priuat quem passiue a sacramentorum ministerio. 17.
4 Eligendi potestate priuatur passiue excommunicatus minori. 16.
5 Excommunicatus maiori priuatur quocunq̃ actu.
6 Irregularitatem incurrit excommunicatus maiori, qui celebrat.
7 Contemnere, vel in contemptum facere, quis dicatur.
8 Cõicans excõicato maiori non est ipso iure excommunicatus.
9 Excõmunicatus maiori in quo differat ab excõmunicato minori.
10 Suspensio quotuplex est, et quales effectus habeat. 12.
11 Excõmunicatio minor videtur habere in se septem effectus.
12 Irregularitatem, an incurrat suspensus celebrans aliquid de excommunicato minori.
13 Missam celebrans excommunicatus minori an incurrat irregularitatem,

14 Ab electionis actu videtur priuati excommunicati minori.
15 Excommunicatus minori an sit suspensus iurisdictione actiua.
16 Excommunicatus minori an possit eligi.
18 Missam an possit excommunicatus minori celebrare.
19 Excommunicatus minori participans ex contemptu priuatur potestate conferendi sacramenta.

Si celebrat. Hec est vna notabilis decret. et magistralis, et materia h3 quotidianam, et mere canonicam: et multoties allegatur p gl. et docto. et ad eam velut magistralem remittuntur: et Gregoriana est, ponens plura dicta. Ideo non potest commode diuidi, nec summari: tamen dando talem qualem diuisionem loco summe potestis dicere q ponit plures effectus excommunicationis minoris. Et primo tractat de validitate gestorum circa spiritualia per excommunicatum minori, prout illa excõicet ad cõmodum actiue in aliũ. Scõa ibi: si tñ. Tractat de his, q ad eius cõmodum geruntur passiue. Tertio tractat specialiter de gestis ab eo actiue in alium sacramentando, ibi: peccat autem. Ultimo quandã limitationem subimittit, ibi: dummodo. Secunda subdiuiditur in dictum et rationem. Secunda ibi: non videatur. et ibi: incurrat. Ratio, quia excommunicatio minor non includit suspensionem officij vel ordinis. et ibi exercet. Ratio, q separatus est tantum a participatione sacramentorum sed actus electionis, vel iurisdictionis est actus extrinsecus a participatione sacramentorũ: ergo etc. Et ibi: a sanctis patribus est priuatus. Et sic cum sit priuatus cũ eo, qd tendit, et ordinatur ad illum finem: et hoc casu nõ dicitur immediate priuatus ab excommunicatione minori ab actu electionis passiue: q ille est actus extrinsecus a participatione sacramentorum. Finis enim principalis, propter quẽ qs eligit in prelatũ est, vt celebret. Et ibi: dũtamen. limitat supra dicta. ibi feriendus. supple, et eo anathemate percusso, nõ poterit ea, que supradicta sunt, secũdum verum intellectum. ¶ Casus. Proposuit inuenis Greg. nono: beatissime pater, in iure habemus excõicationẽ minorem que incurritur ex participio. i. q quis incurrit ex participio, et est differens a maiori: ego bene scio effectus maioris: quia valde dilatati sunt in tit. de sent. excõmu. sed vellem scire effectus minoris: quia alicubi non sunt bene declarati. Et primo nunquid ligatus minori celebrans incurrat irregularitatem, et an exercitium ptãtis eligendi ab eo, vel iurisdictionis suũ procurat effectum, et validã pronũcat electionẽ, vel validã sniam, vel processum. Scõo quid de gestis spiritualiter erga eũ passiue: vt si eligat an valeat eius electio. Tertio, qd de gestis ab eo sacramentando, an sacra ab eo collata imprimant virtutis effectũ. ¶ Papa ad primũ rñdet q licet celebrans minori ligatus incurrat graue peccatum, per hoc non incurrit irregularitatẽ, nec ẽt prohibet eligere, quin actus electiõis ab eo actiue exercitus valeat: nec ẽt prohibetur iurisdictionalia exercere, quo ad omnem eorũ virtutem. ¶ Ad scõm, an que secũ gerũtur passiue, habeant effectũ, vt si eligatur, an valeat electio. Papa dt q non. Et assignat rationẽ: q priuatus exercitio finis, priuat⁹ est omni preambulo in finẽ ordinato: et inhabilis ad finẽ. est inhabilis ad ea, q in finẽ ordinant: sic electus eligit ppter finẽ celebrandi, et suscipiendi ecclesiastica sacra: qe excõicatus minori est priuatus participio sacrorũ: ergo effectu electionis ordinato in finẽ sacrorum. ¶ Ad tertiũ rñdet q sacra ecclesiastica conferendo, eorum imprimit effectũ. Et est causa, q a collatione actiua in alium nõ est priuatus, sed passiue sic, qua consistit in sola participatione, et pceptiõe. Unde priuatus participio sacrorũ, est priuat⁹ pticipio pceptiuo, nõ aũt est priuat⁹ pticipio collatiuo. Et hec sunt vera, nisi forte in cõtẽptũ ecclesiastice disciplinẽ, vel si 𝔷 prohibitionẽ superioris celebraret, et cõioni excõicatorũ pertinaciter se ingerit: quo casu anathematẽ est feriend⁹. et tunc ẽt collatione priuabit. ¶ † No. i. regulã, q excõicatio minor nõ priuat effectũ exercitij actiue siue sint iurisdictionalia, siue a potestate dependentia a iure priuato, siue sint sacralia. Ideo minori ligat⁹ eligit, iurisdictionẽ exercet, et sacramẽta oia cõfert. Ratio horũ est, q ligat⁹ minori priuat solo pticipio sacrorũ, prout pticipiũ est perceptiuũ, non prout est collatiuũ. Rõnis, q gratia sacrorũ transit immmediate de Christo in sacrũ, non per modum ministri: pro tanto sacramẽta effectualiter cõfert cum sacramentatus nihil ab eo spectet. Per hoc p3 q regula, que est. 𝔷. de schismã. c. j. est vera: q peccãtes aliter ab ordine non suspensi sacramenta, et eorũ effectũ conferũt. Ratio aũt quare eligit, quare iurisdictionẽ exercet est: q ista sunt extra sacra, qbus tñ est priuatus: et sic petrũ, ex quo nõ surgit suspẽsio ordinis, nõ repellit quẽ a ptãte eligendi: nec ẽt suspensio minor et iuris, que solum respicit sacra, et eorũ perceptionẽ. ¶ † Scõo no. q ligatus minori, et suspẽsus a participio sacrorũ, celebrando nõ incurrit irregularitatem. Et ex hoc patet q nec grauiter peccans, dummodo sit suspensus ad ordinẽ, vel depositus. Et sic ad hoc vt suspensioni ex celebratione imprimat irregularitatem, oportet q concludat ad ordinẽ. Quod bene nota. Alia ergo suspẽsio, dũmodo ad ordinẽ nõ cõcludat, vel depositio, vel remotio nõ imprimit ex celebratione irregularitatẽ. ¶ Tertio no. q excõicatus minori priuat effectu oim sacralium passiue, et respectu ipsi⁹ cõmoditũ q eius pena naturalis est priuare pceptione sacrorũ: et sic pticipio passiuo, et perceptiuo. Ratio rationis, q eo q excõicatus, peccator est cõiter. Hoc dico propter not. in. c. sacris. de his, q vi me. cã fi. 𝔷 peccator vt a Deo separat⁹ gratiam nõ percipit: q indignus, et inhabilis est gratia. Et facit hec decre. q minori ligat⁹ sit in peccato. Facit cõtra prin. qd dt q peccat celebrãdo: ergo aũ ñ peccat. S3 rñde q nõ sic grauiter peccat. ¶ † Quarto no. q excõicatione minori ligat⁹ priuat ptãte eligẽdi passiue: q nõ põt. Et hec pena ei nõ attribuit directe, q eũ sit priuatus sola perceptione sacramẽtorũ, non est priuatus actu electionis passiue, sed ei attribuit indirecte: q finis electiõis prelati est vt cõstet in perceptione sacramẽtorum, et ad sacramẽta sit habilis, vt deseruiat beneficio. Modo si est priuatus isto fine, est priuat⁹ omniũ in fine ordinatorum, et sic electionis commodo. Et per hoc patet clare posse argui q omne beneficiũ requirit de iure residentiam: q oportet qd spõsus sit aptus exercitio sacramẽtalium passiue ad deseruiẽdũ beneficio: et per hoc cõcluditur pluralitatẽ inhibitã. ¶ Ultimo no. q facilius priuatur actu passiuo ad cõmodum sui, quã actu actiuo, cuius cõmoditas ordinatur ad cõmodũ alterius. ¶ † Not. ex ista vlti. parte q excõmunicatus maiori priuatur potestate cõferendi sacramẽta, etiam actiue: quia priuatur a participio actiue, et passiue. de quo dic vt de hereti. fraternitatis. et de schisma. c. s.

¶ † Et no. hic aperte q excõicatus celebrãs incurrit irregularitatem, et priuatur exercitio iurisdictionis. ¶ † Not. q quis dr facere in contemptũ, quando facit scienter, et cõtra prohibitionẽ superioris. facit qd no. 𝔷. eo. c. ij. ¶ † Nota q cõmunicãs excõicato, etiã ex cõtemptu, non est excõicatus maiori ipso iure, sed excõicandus. et de hoc infra dicet. ¶ † No. q duplex est participiũ. s. actiuũ, et passiuum: excõicatus maiori priuat vtroq, excõicatus minori solo passiuo. Et sic facit qd excõicatus insistẽs auditui diuinorum incurrit irregularitatẽ. de quo de excess. prela. ex literis. ¶ Premitto q quedam est excõicatio maior. et hec priuat a cõmunione holm, et participio quocũq actiuo et passiuo. Et de huius effectu aliqd tangit in vlti. parte: et de eo habet diffuse in ti. de sen. excõ. Quedã est excõicatio minor: et hec priuat a participio sacrorum tantũ passiuo, non actiuo, vt hic patet. ¶ † Scõo premitto, q quedã est suspẽsio Dei tantum: et incurritur ex solo pcepto, vel petõ: q in eo qd quis est in peccato, suspẽsus est a perceptiõe sacramẽtorum quo ad Deũ: et hec alio vocabulo vocatur suspẽsio quo ad se, non quo ad alios: hoc est, q in se male suscipit, sed alijs nõ male cõfert. de coha. cler. et mul. sicut. Quedã est suspẽsio minor iuris tantũ: vt qñ quis est excõmunicatus minori, et nõ est in peccato: vel q tale fuit participiũ, ex quo nõ peccauit: qd est possibile, fm scripta, de his, que vi, me. causa fi. c. sacris. vel si peccauit, absolutus fuit a peccato, sed nõ ab excõmunicatione. Quedam est suspẽsio minor Dei, et iuris, quãdo. s. ius ppter participium excludit quem a participio sacramentorum, et quãdo ppter peccatum similiter Deus priuat, q participando simul incurrit peccatũ. Quedã est suspensio minor Dei, et hominis vt quãdo aliquis est in peccato. ideo sacerdos pcipit vt a sacramẽtis abstineat. qd aliqñ põt. de pe. et remis. oĩs. Quedam est suspensio iuris et maior, vt qñ concludit ad ordinẽ: q cõiter intelligit. i. ab ordine, a quo surgit officiũ: vt qñ ius propter delictum talem imprimit suspensionẽ: et si fiat mẽtio de suspensione iuris, in dubio intelligitur de hac maiori: vt not. de cõsue. cũ dilectus. et de elect. illa. argu. 𝔷. de sen. excõ. si quem. Cum ista etiã potest concurrere suspẽsio Dei: vt si adhuc sit in peccato, propter qd suspensus sit: si sit emẽdat⁹, vel suspensus imprimat a iure propter defectum: tunc non h3 concursum suspensionis Dei. Quedã est suspensio maior hois, vt quãdo propter delictũ homo suspẽdit ab officio, vel ordine: et hoc põt concurrere ẽt, vel nõ cõcurrere cũ suspẽsione Dei. Põt ẽt cõcurrere ad suspẽsionẽ iuris, quatenus suspẽdit suspẽsum a iure: argu. 𝔷. de sen. excõ. cũ pro cã. et c. cum ex officij. et 𝔷. de Jude. ita quorundam. ¶ Tertio pmitto q fm aliquos. Quedã est suspẽsio directa, q nõ imprimit in suspẽsum, et ipsum respicit: et sunt cõiter suspensiones. Quedã indirecta, q nõ imprimit in suspẽsum: 𝔷 priuat eũ obiectis in quib⁹ dat ordinis exercitiũ: vt qñ propter delictum parochiani licet discedere subiectis a suo parochiano: et ista ipmit, fcõm aliquos, l notoriũ fornicatorẽ. de quo dicet. 𝔷. Allegat q eps dt suspẽsus a potestate ordinãdi propter defectũ obiectorũ: vt q renuntiauit dignitati epali, et non ordini: tunc suspensus potest dici: q non habet obiecta, in quibus possit ordinem exercere. 𝔷. de ordi. ab epi. qui renun. epi. c. j. sicut videmus excommunicationem indirectas. de vsuris. capi. miserabilem. de priuil. quanto. ¶ † His premissis hec decre. attingit septem effectus dubitabiles erga excommunicationem minorem, que incurritur ex participio, que alio vocabulo appellatur suspensio minor a participio. ¶ Primus effectus irregularitatis: et in hoc dicit q grauiter peccat celebrando, irre-

gularitatem tamen non incurrit. ¶ Secūdus effectus electionis actiue: ⁊ in hoc dt negatiue ꝙ non priuatur hac potestate. ¶ Tertius effectus exercitij iurisdictiōis actiue, ⁊ rñdet idē. ¶ Quart⁹ est effectus electionis passiue. ⁊ dt affirmatiue ꝙ priuatur, non; directe, sed p ꝙdā cōsequētiā. Et hoc qualificare vr, qñ sciēter eligit. Per ꝙ tacite daf intelligi ꝙ secus si ignoranter. ¶ Quintus est effectus collationis sacrorū actiue: ⁊ in his nō priuatur. ¶ Sext⁹ effectus est collationis sacrorū passiue, scz pticipādo: ⁊ his priuaf. ¶ Ultimo oīa supra posita limitat, ⁊ q affirmādo dixit posse, ⁊ penā negādo, vt restringanf ad celebrantē, ⁊ cōicātē non ex cōtēptu.

12 ¶ Videamus ista, ⁊ non sequit ordinē. ¶ Gl. j. † Opp. circa primū ꝙ suspensus celebrans incurrat irregularitatē: vt est casus de sen. exco. cū medicinalis. lib. vj. ⁊ de reg. iur. cū eterni. e. lib. ¶ Gloss. in hoc dt ꝙ quidam sunt suspēsi ab hoie, vel canone aliter, ꝙ propter participiū: ⁊ tales celebrantes incurrūt irregularitatē: vt in 3rio. Quidā sunt suspensi propter participiū: ⁊ tales nō incurrunt irregularitatē: vt hic. Assignat glo. rationē: qz prima suspēsio ɔcludit ad officia, ⁊ ordinē. Scda, propter participiū ad solā participationem sacrorū, ⁊ non ad ordinē. Omittendo diuersas theoricas hic doc. qz ꝙꝙ illa dicanf diuersa, de mente cōueniunt in idē. de verb. signi. nihil. ⁊. §. de heret. excōmunicamus. In hac materia videtur mihi sic dicendum, quod quidam sunt suspensi a Deo tantum, vt propter peccatū. Quidā sunt suspensi a Deo, ⁊ homine, minori suspensione, vt quia sacerdos prohibuit peccantē, ne communicaret. Quidā sunt suspensi a Deo, ⁊ a iure, vel a iure tm, minori suspensione, que concludit tantū ad participium sacramentorū passiue. Quidam sunt suspensi a iure, vel ab hoie maiori suspensione, q cōcludit ad ordinem. Appello maiorē, vbi concludit ad ordinē, ⁊ appello maiorem, quādo non concludit ad ordinē. Et horum duplex est species. Quidā sunt suspensi propter delictum. Quidā propter defectū: vt sunt irregulares ex defectu nataliū, vel altero defectu. Quidam sunt suspensi propter infamiam delicti. Quidam sunt suspensi propter delicti notorietatem. Videam⁹ de singulis. In suspensis a Deo tantum, tales dicuntur suspensi quo ad se tantum, ⁊ non quo ad alios: vt sunt in peccato constituti, non carentes ordinis executione: quia nō est tale delictum, quod impediat ordinis executionem post peractā pniam: ⁊ tales celebrando non incurrūt irregularitatem. Ratio, qz nulla irregularitas est de iure diuino, sed omnino sunt de iure positiuo: vt not. Innoc. §. de renunt. c. nisi cum pridem. §. propter irregularitatem. Item qz tale vitium aboletur absq; aliqua absolutione iudicis. ⁊ sufficit absolutio sacerdotis: ⁊ sic alius non imprimitur defectus vltra rubiginem peccati. Illo ergo deleto, tollitur. De secundis, scz de suspensis a Deo primo, secundo ab homine, minori suspensione, vt qz prohibiti a sacerdote: ⁊ adhuc tales sunt irregulares. xj. q. iij. euidenter. xxvi. q. v. p totum. Suspensi autem a Deo, ⁊ a iure, minori suspensione, vel a iure tantum, vt suspensi a participio sacramentorum propter participium cū excōicatis, quos hic Inno. notat suspendendos: dicit tamen bene in respectu ad ordinem: quia nondū sunt suspensi quo ad illum: sed non in respectu ad participium sacramētorum, quia sunt suspensi. Et adhuc tales celebrando, licet grauiter peccent nō incurrunt irregularitatem. Et hoc dt hec decre. Ratio, quia hec suspensio non concludit ad ordinem, sed solum ad participium sacramentorum: ⁊ sola ad ordinem concludens causat irregularitatem: vt in hoc tit. per totum. Item quia talis suspensio principaliter est a Deo, ⁊ non a canone, nisi propter approbationem. Quod patet, qz ꝙ cito penitet, absoluif a quocunq; confessore ⁊ statim potest celebrare. de sen. excō. c. nuper. Hec ob. ꝙ aliquid est additum a canone in absolutione, scz solēnitas, de qua de sent. excō. nup. Sed dic ꝙ illa additio, q est tm in solennitate, non minuit statum suspēsionis, vel excōicatiōis minoris: ⁊ ideo nō est dicēda snia canonis, sed tm Dei. Quidā sunt suspensi principaliter a Deo, ⁊ secūdario ab hoie declarando, ⁊ suspēsio cōcludit ad ordinē, vel officiū hois: vt qz peccatorē iudex suspēdit ab officio, donec penituerit, vel satisfecerit. Inno. fuit varius in vna parte ꝙ nō sit irregularis: quo ad hoc facit, qz expressio eorū, que insunt, nihil operaf: vt. l. iij. ff. de leg. ij. ⁊. C. de fideiuss. l. non recte. ⁊ no. de despon. impub. c. j. lib. vj. et in. c. ij. de elec. eo. lib. Solu. Hoc inest ꝙ suspensus sit, donec satisfaciat, ⁊ peniteat, igitur ⁊c. ad hoc de offi. ord. c. licet. ⁊. c. graue. et no. in cle. j. de offic. ⁊ po. iu. dele. Pro hoc, quia nulla additur difficultas in dispensando per hominem, cum statim sit absolutus, cū satisfacit, aut penitet, absq; alia absolutione hominis: ⁊ statim post penitentiam celebrare potest. In alia parte Inno. sentit cōtra, qd quia egent absolutione, celebrando incurrant irregularitatem. ij. q. vj. presbyter. vbi dicitur de tali ꝙ ad arbitrium suspendētis satisfacere debet. Io. de Cal. dt differētiā esse an sit suspensus, donec satisfecerit, ⁊ celebrans sit irregularis. Alleg. no. in. c. cum hone. de eta. ⁊ qua. an donec penituerit: ⁊ dt ꝙ secus: qz non eget aliqua absolutione. Credo ꝙ si a iudice cū cognitione cause sit suspensus ab officio, qz illa suspēsio concludit ad ordinē, ⁊ officiū ordinis, quod celebrans sit irregularis: quia si egeat, vel non egeat absolutione hominis, alias non video ꝙ hoc concludat ad irregularitatē tollēdam solum, cū iura ponderant suspēsionē, an concludat ad ordinē vt inducaf irregularitas: an nō cōcludat. Facilitas autem, vel difficultas in tollendo, nihil operaf, ꝙ tempore celebrationis hoc dcī, ꝙ ab officio suspensus sit: alias seqref ꝙ suspēsus ad tps interim celebrans incurrat irregularitatē: qd est falsum. Hec ob. motiuum ꝙ expressio eox, q tacite insunt nihil operetur: qz illud verū, qñ exprimēdo non exprimit aliter, ꝙ insit. Ad hoc. l. si ita relictū. §. j. ff. de leg. j. Et hoc tene, si suspēsio est cōtētiosa, ⁊ cū cause cognitione: si aūt esset facta in foro pniali, vt quedā prohibitio, hic non iducit irregularitatē: vt. §. dixi. Dicebā, qdā sunt suspensi a iure, vel hoie maiori suspēsiōe ad ordinē, vel officiū ordinis cōcludēte: ⁊ horū triplex est species. Quidā sunt suspēsi ppter delictū, vel culpā: ⁊ tales an sint irregulares. Arch. de sen. ⁊ de re iud. cū eterni. lib. vj. in oppositū ꝙ nō, nisi vbi hoc approbat ius expssum. Alleg. de sen. excō. is cui. lib. vj. vñ sunt irregulares in terminis decre. cū eterni. ⁊ de sen. excō. cū medicinalis. lib. vj. qz illud ibi exprimif. Nā in iuribus antiquis nō apparet alicubi expssum ꝙ suspensus ex sola suspensione incurrat irregularitatē. Decre. ergo, cū eterni, ⁊ cū medicinalis. q hoc dnt, restringunf ad casus suos. Inn. hic vf sentire ɔ, lz recitet vnam opi. p ista pte, in qua cōcludit qd suspēsus a iure celebrās nō icurrit irregularitatē, suspēsus ab hoie sic, siue sit suspensus ppetuo, vel simplr, siue ad tps certū. Ad hoc. c. ij. ⁊. c. postulasti. §. c. ⁊. c. latores. Et rō hui⁹ est, qz duri⁹ punif offendēs hoiem, ꝙ

13 legē. ff. de arb. l. Celsus. ⁊ hoc clari⁹ sentit. j. de exces. pre. tāta. † Cōcludens ꝙ lz iure antiquo nō appareat in iure expressum ꝙ excōicat⁹, suspēsus, vel interdict⁹ celebrās nō incurrat irregularitatē, ⁊ tm est quasi expressum in capl'is. xj. q. iij. cps. ⁊. c. seq. vbi dr ꝙ nō dz hre spē reconciliationis in alio consilio, ⁊ in illis capl'is, licet nihil exprimaf de irregularitate, interpretatū est a doc. ⁊ cōi interpretatione, ꝙ celebrantes sunt irregulares. Nam per iura antiqua non erat vsus vocabuli irregularitas: sz tracta fuit postea a magistris ⁊ postea iura post decre. ⁊ iura etiā nouissima sic locuta sunt qz irregularis venit ɔ regulā aliorū, q ordinanf, facto, vel dispensatione epi, vel ꝙ tales nō debēt ordinari ꝓhibente regula Apl'i, de qua. xxij. di. §. nūc aūt. ⁊ ad hoc canon. xlviij. di. c. j. Iura aūt Sexti hoc approbāt, scz illā opi. ꝙ tales celebrātes sunt irregulares: vt pz de re iud. cū eterni. li. vj. ⁊. d. c. cū medicinalis. q iura loquuntur declaratiue: ⁊ sic satis exprimūt declarādo ꝙ oīs suspensus celebrās sit irregularis: ⁊ hoc tz Io. an. j. c. cū eterni. vt hic. Quidā sunt suspēsi propter defectū, vt illegitimi, corpore vitiati, ⁊ similes, ⁊ tales celebrando nō incurrūt nouā irregularitatē, fm Inn. hic: qz hoc nō apparet iure expressum: ⁊ hoc seruat curia Romana, q qñ dispensat cū talibus, simplr dispēsat super defectu, ⁊ nō super irregularitate, ꝙ dz ɔxisse ex celebratiōe añ dispēsationē. lx. di. aplica. de fil. psbr. veniēs. Per hoc dt Ioā. Calde. hic, ⁊ sunt verba. Arch. lvj. dist. aplica. ꝙ si propter celebrationē sit irregularis, ⁊ postea sit cū eo dispensatū, vel sit absolut⁹ a suspensione propter ꝙ incurrit irregularitatē, ꝙ postea celebrando non incurrit irregularitatē: qz illa suspensio nō surgit ex defectu. Hoc mihi non plz: qz illa suspēsio habuit originē a cā delicti. Tñ in practica teneas dictū Cald. ⁊ Arch. vt magis equū. Quidā, vt dixi, sunt suspensi a canone propter infamiā, vt illi, quorū crimina sunt notoria, qui ēt post pniam prohibenf celebrare propter scandalū. de coha. cle. ⁊ mu. quesitum. ad hoc de homi. ex literis. ⁊ tales celebrando non incurrūt irregularitatem: qz hoc nō reperif iure cautum. Sic dicit hic Inno. per qd infert, ꝙ notorius fornicator celebrans non incurrit irregularitatem. Ad hoc, qz suspensus est a iure, sicut ligatus minori, ergo non incurrit irregularitatē, sicut nec ligatus minori. xj. q. iij. cū excōicato. ⁊. c. seq. Hoc tz hic Inn. in. c. sicut. de cohab. cle. ⁊ mu. ⁊. j. de excess. prela. tanta. probat ꝙ non est principaliter suspēsus ab hoie sed a deo. Quod patet, qz ꝙdiu penitet, tollitur illa suspensio, ⁊ licite celebrat: vt. d. c. quesitū. licet in odium criminis sit introductum ⁊ vitetur ab alijs: vt in. c. vestra. de cohabi. cle. ⁊ mulie. sed per hoc nō grauatur substantia vinculi suspensionis. Item qz non est suspensus ex substantia delicti, sed propter infamiam: ideo celebrās non incurrit irregularitatem: vt hic, ⁊ de sen. excō. cum medicinalis. ⁊ Arch. xxxij. di. §. verum. licet contrarium sentiat. xxxj. dist. si qui sunt. Dubium pendet ex isto, an notorius fornicator sit suspēsus quo ad se suspensione directa, q dirigatur ad eum: an suspēsione indirecta, q dirigaf in obiecta. Quidam enim sunt suspēsi directa suspensione ad personam suspensi relata: ⁊ isti celebrantes incurrunt irregularitatē, vt hic. Quidam sunt suspensi indirecta suspensione ad obiecta relata, vt qz non prohibetur ordinem habēs celebrare, sed sibi interdicitur, vt aut licentia datur vt non audiāt vel capiant ab eo officia: ⁊ tūc nō incurrit irregularitatē: sicut ad literā determinat Io. an. d. cle. pex. Solū ergo restat videre an suspēsus sit directa, vel idirecta. Host. tz, ꝙ est suspēsus directa: ⁊ nō poterit celebrare añꝙ cū eo dispēsef p papā. all. d. hig. qz circa. pro

eo facit.xxxij.dis.p̄ter hec.⁊ facit.50.dist.penit.vbi est expꝛessum ꝙ suspensus est:⁊ talis suspēsio nō tollit̄ p pniam. Per qđ concludo ꝙ celebrans incurrit irregularitatē. Ad hoc optime facit de co-hab.cler.⁊ mu.c.fina.vbi talis appellatur suspensus ⁊ quo ad se, ⁊ quo ad alios. Et hoc sequit̄ hic Jo.Cal.sed tēperat hoc verū,qñ celebrat añ pniam:secus si post. Sȝ nō video hoc tenēdo ꝙ suspensus remaneat post pniam:⁊ cȝ Hos.⁊ vr̄ casus in.d.c.penit. Posset dicerū suū procedere,si celebraret post pniam, ⁊ post cessationeȝ notorietatis:qꝛ tūc cessaret suspēsio. Sed credo ꝙ non sit suspēsus nisi q̄diu durat delictū,⁊ fornicatio,⁊ notorietas: qꝛ illa pena sibi imponit̄ ad correctionē:vt pȝ in.c.vestra.⁊.d.c.p̄ter hec.⁊ p tanto non eget absolutione alias si desistat:lȝ gl.sentiat 3riū in.d.c.penit. Nec obstat de iud.at si clerici.qꝛ intelligo qñ est lata suspensio ab hoie. Aut ergo notoriꝰ fornicator est ab hoie suspēsus:⁊ credo qđ interim,donec instat peccatū,⁊ publicitas,ꝙ incurrat:illo cessante,nō incurrat. Sed si velles sustinere Inn.dībus istis rñderes ꝙ nō incurrit irregularitatē,lȝ sit suspensus: qꝛ nō est suspensus ex delicto,sed ex qualitate delicti,qꝛ notoria:⁊ nō apparet in re casū,nisi in suspenso immediate propter delictū:igit̄ ⁊c.de sent.excō.is,q.lib.vj. Et qꝛ hic nō est suspensus ex delicto,sȝ propter irregularitatē,q̄ incurrit,eo ꝙ est in delicto notorio:⁊ suspensio irregularitatis nō causat irregularitatē nouā:igit̄ celebrās nō incurrit irregularitatē. Interim tñ durāte notorietate delicti,ꝙ tenuit cōcubinā,foret irregularis:ꝙ nō posset promoueri absq̄ dispēsatione pape,sȝ ea extincta sic. Ex his pȝ ꝙ simoniacꝰ in ordine,tenet ꝙ celebrās incurrit irregularitatē,p iam dicta. Quidā sunt suspensi a bñficio:⁊ tales ingerēdo,vel celebrando,nō incurrūt irregularitatē.de elec.cū in cūctis.§.clerici.de cōces.preb.qꝛ diuersitatē. Materiā istā vide in Spec.de leg.§.dispēsationis.⁊.§.iuxta ꝓpositionis.ver.itē no.ꝙ suspensus.cū seq. ¶ Cetera,q̄ hic deficiūt,in.c.tāta expedient̄.s.de exces.prel.vt expediā hunc primū effectū: qꝛ gl.i.dt ꝙ grauiter peccat:qualis ergo erit pena huiꝰ grauis peccati? Gl.dt ꝙ erit ad arbitriū superioris,ex quo certa non statuit̄.s.de offi.dele.de causis.xxvij.q.ij.ipsa. ¶ Scđo qs erit effectꝰ qđ irregularis non fit. Dicit gl.ij.ꝙ nō īpediet̄ ab aliqua promotione eo absoluto,vbi alias ꝓhiberet̄,nisi esset dispēsatꝰ:secus esset,si maiori foret excōicatione ligatus,⁊ celebraret:qꝛ tūc deponi deberet.s.eo.latores.⁊.c.postulastis.⁊ sic licet excōicati maiori,⁊ minori,sint exclusi a celebrando,tamen celebrando non peccant eqnaliter. Idē in suspēso,⁊ excōicato minori. Et hec sufficiāt erga primū effectū.

14 ¶ †Uenio ad scđm effectū:dr̄ hic ꝙ excōicatꝰ minori,vel suspēsus nō ꝓhibet̄ eligere,nec repellit̄ ab actu electiōis actiue,3.s.de elec.cū inter.s.de elec.cū dilectꝰ.vbi ꝓhibetur eligere suspēsus a iure.de cōces.preb.qꝛ diuersitatē. So. Dicit gl.sup verbo eligere.ꝙ qdā sunt suspēsi a iure:⁊ tales eligere pñt,vt hic,quidā sunt suspēsi ab hoie:⁊ tales nō pñt eligere,vt in 3rio. Tu dic,⁊ melius,vt etiā sentit gl.quidā sunt suspensi a iure maiori suspensione,q̄ cōcludit ad ordinē,vl officiū ordinis,⁊ tales nō pñt eligere:vt ibi. Quidā sunt suspēsi minori suspēsione,que tñ cōcludit pticipiū sacrorū:⁊ tales pñt eligere:vt hic. Et est rō,qꝛ suspēsi a pticipio sacrorū non sunt exclusi,nisi ab illis pticipādo,vel q̄ dependentiā hñt ab eis:sȝ actꝰ electionis extrinsecꝰ est,⁊ separatꝰ a pticipio sacri iō nō excludit̄. Suspēsi aūt ab ordine,vel offō,suspēsi sunt a dependentibꝰ ab ordine,vt est actꝰ electiōis:vt pȝ in cle.vt hi,q de eta.⁊ quali. Aduerte tñ ad vnū,ꝙ hic dt gl.ꝙ tales ligati minori sunt exclusi,tanquā peccatores in mortali cōstituti. Pro hoc Ber.⁊ Inn.q idē ponūt, vident̄ sentire ꝙ pticipās excōicato semp īcurrat mortale.de q.s.d his que vi.me.cā si.c.sacris. Iste aūt articulus an,⁊ qñ suspensus eligat,vel si eligat cū alijs,an valeat electio:plenissime expedit̄ in

15 sua materia,de elec.c.illa.de 3sue.c.cū dilectꝰ. ¶ †Uenio ad tertiū effectū,scȝ de exercitio iurisdictiōis. ¶ Gl.sup verbo, iurisdictionis.q̄rit an repellat minor quē a iudicio. Dic ꝙ nō,siue iudicādo, siue agēdo,vt hic sed ab alijs prohibet,q̄ pertinent ad officiū, scȝ participationis sacrorū. Sic intellige gl. Quid de suspenso ab homine,an excludat̄ a iurisdictione. Glo.dr̄ ꝙ nō:nec sit suspēsus tam ab officio,quam a iurisdictione. Alleg.s.de elec.transmissam. Naȝ electus confirmatus pōt exercere illa,q̄ sunt iurisdictiōis:ergo electus qđ cōsecratꝰ suspensus,quasi velit ꝙ nullam habeat dependētiam ab ordine:licet doct.vident̄ velle ꝙ etiā suspensus ab officio, suspensus est a iurisdictione:⁊ idē si est suspēsus a beneficio epi,qñ exercitium iurisdictionis dependet ab exercitio officij vel beneficij. Et hoc placet:qꝛ cōiter ab illis dependet.⁊ vide plenius hunc articulum expeditum in.d.c.cū dilectus. Nec ob.motiuum glos.qꝛ iurisdictio ante datā connexitatem ordinis non dependet ab ordine:sed illa data ab illo depēdet:ideo ab officio suspēsus est,⁊ a iurisdictione. Quare aūt excōicatꝰ minori pōt esse miles,⁊ nō testis:dt Gofre.ꝙ illa dignitas,peccatū ⁊ mendaciū sunt 3ria veritati:nec presumitur verū dicere,q peccat in Deū.ij.q.d.vij.non pōt. Uel qꝛ malus periculū est in teste.cuius grauamē nō appellat̄ per appel

16 lationē:sicut grauamē militis.de appel.per totum. ¶ †Uenio ad quartum effectū,scȝ an possit eligi tex.dt ꝙ non,si sciēter eligitur. ¶ Oppo.qđ eligi possit:qꝛ ex quo tm̄ excludit̄ a participio sacrorum,vt dicit litera,actus electionis passiue est extrinsecus a sacramentis:ergo pōt eligi. So. Dic qđ excludit̄ a participio,⁊ ab olbꝰ ordinibꝰ ordinate depēdētibꝰ ī sine pticipij:vt.s.celebret,⁊ pticipet diuina:qꝛ celebrare nō pōt absq̄ pticipio:ergo priuat̄ actu electionis passiue. Et hec vera,ēt si egisset pniaȝ de peccato añq̄ absoluatur ab ipsa excōicatione:qꝛ opȝ ꝙ restituat̄ ad participiū sacramentorū,a quo priuatꝰ est. Dic ergo ꝙ qdam sunt a Deo ⁊ iure suspēsi minori suspēsione:⁊ illa durāte etiā post pniaȝ si eligat̄,nō valet,vt hic:licet sint opi. Quidā dicūt qđ sufficit ipm reperire penitētē tpe petite cōfirmationis,vel tpe,quo petit̄ cassatio electionis. Inn.dt qđ sufficit ꝙ penituerit añ electionē,lȝ nō sit absolutꝰ:imo tenet ꝙ etiā si penituerit ante electionē,dūmodo nō sit absolutꝰ ab excōicatione,qđ nō valebit electio:⁊ hoc cȝ Host.⁊ dicit ꝙ est nulla. Qualiter fiat absolutio:dic vt de sen.exc.c.nup.qꝛ fit sine iuramēto:⁊ sufficit,fm Pe.ꝙ sacerdos curatꝰ illiꝰ intra ecclīā,vel extra,dicat, Absoluo te vel restituo te ad sacramētorū pceptionē:vel,do tibi licētiā talē,vt possis audire diuina,⁊ pcipere sacramēta,vel cōicare. Quidā sunt suspēsi a Deo ꝓpter peccm̄:⁊ tales si eligāt , acta penitētia, vȝ electio:durāte aūt pctō,nō. Quidā sunt electi in pctō suspensi a solo Deo,⁊ occulti:⁊ tunc dicit hic Inn.ꝙ si habet̄ respectꝰ ad ius naturale,qđ ois criminosus ad plus est hereticꝰ,⁊ excōicatꝰ,dū tñ toleret̄ ab ecclesia,valet eius electio,⁊ 3hit mrīmoniū spirituale:qꝛ hic suspēsus nō est,nisi in ministerio:verus tñ spōsus est Xp̄s. Añ Apostolꝰ. Despōdi eñi vos vni viro virginē castā exhibere Xp̄o. xxvij.di.acutiꝰ.⁊ i psal. Tanq̄ spōsus pcedēs de thalamo suo.⁊ in Euāgelio. Qui spōsam hȝ,sponsus est. Itē iste spōsus ministralis nō generat filios,nisi in ministerio. Añ Aplus: Ego plātaui,Apollo rigauit,dñs aūt,⁊c.de 3se.di.iiij.ad si. Itē baptizat seruꝰ bonꝰ,⁊ malꝰ:⁊ colūba nō abhorret misteriū malorū.xxij.di.§.verū. De iure aūt positiuo nō vȝ electio existētis ī pctō. Alle.de ele.c.3sideramusꝰ.iō nō valebit electio,nec 3firmabit̄ deleto pctō,cū principiuȝ fuerit vitiosuȝ:⁊ sic dispēsatio erit necessaria.s.eo.postulastis. Infert̄ aūt effectꝰ huiꝰ soliditatis,vel validitatis electiōis de iure naturali:qꝛ valebūt gesta a tali,donec toleret̄:q̄ nō valerēt,nisi d iure naturali,⁊ positiuo pmorio esset nulla. Et sic limitat.l.Barbariꝰ.ff.de offi.pto. Idē no.de elec.cū dilecti. Scđs est effectꝰ,qꝛ a tali electiōe 3firmata nō valebit scđa de alio,nō vocato illo,cuiꝰ electio tenebit,saltē de iure naturali:qꝛ ex quo hic spālis 3dictor vocari dȝ, ex quo est 3firmatꝰ,vel ī possessiōe. Alle.de ele.dudū.C.si p vim,vel alio mō.l.si.s.d ele.trāsmissaȝ. Tertiꝰ est effectꝰ,qꝛ scđa electio post illā fctā,pma manēte,de iure naturali nō cassata,nō vȝ:vt.s.de ele.auditis.de quo.e.tit.dudū.nō inualidabit̄ tñ pp defectū citationis lȝ secꝰ ī cōfirmatiōe. Et est cā,qꝛ eligētes vtunt̄ iure priuato: ideo nullū iuris ordinē seruare debet. Secꝰ ī cōfirmatione:qꝛ cōfirmās vice iudicis fungit̄.de elec.c.si.lib.vj. Dicit vnū scđo tex.ꝙ si eligāt̄ sciēter,ꝙ ñ valeat electio,nec vr̄ 3sentire:ꝙ si ignorāter eligat̄ ꝙ vȝ electio. ¶ Op.ꝙ cā nullitatis subest ita si sciēter eligat̄, sicut si ignorāter,⁊ ecōuerso. Itē ignorātia eligentiū nō supplet defectū psone electe. Sol. Glo.fatet̄ electionē nō valere,siue fiat ignorāter, siue nō:sȝ maxime nō vȝ,qñ fit sciēter. Ideo ad tex.subaudit maxime. Et hoc scđm intellectū,ꝙ verbū,sciēter respiciat psonā eligentiū. Aliꝰ est intellectꝰ,ꝙ verbū,sciēter,respiciat psonā electi,nō respectu actꝰ electiōis,sȝ respectu actꝰ pticipatiōis, quo inhabilis fit. Et est sensus pticipās excōicato eligi nō pōt,qñ sciēter pticipauit:⁊ tūc verbū sciēter respicit psonā talis. Quasi diceret sciēter talis.i.pticipās sciēter excōicato,ēt si eligat̄ nō vȝ electio. Tales aūt eligētes talē priuati sunt ptāte eligēdi:si tñ sciēter eligāt.s.de ele.cū in cūctis.ad alias dignitates electi.q̄ expꝛssas:q̄ multe sunt:de qbus dic vt in regula,odia.⁊ in rla,ignorāter.de reg.iur.libro.vj.

17 ¶ †Uenio ad qntū effectū,scȝ collationis sacrorū.opp.glo.ꝙ suspēsus a pticipio sit suspēsus a collatiōe:qꝛ sibi nō lȝ tāgere sacra.lxxxi.dist.eos.⁊.c.minister.⁊.c.opȝ.⁊ maxime in collatiōe ordinū,q̄ fieri nō dȝ sub missa.lxxij.di.c.ij.iij.⁊.iiij. Sol. Dicit ꝙ lȝ peccet in eo ꝙ missam celebrat,nō peccat in eo ꝙ cōfert sacra. Inn.dt, imo peccat cōferendo sacrā,vt hic.⁊.i.q.i.oia.xi.di.illud.exceptis,⁊ expressis in iure,vt baptismꝰ:sȝ subditi nō ꝓhibent̄ recipere ab illo ⁊ sic nō ꝓhibent̄ a collatione quo ad subditos ⁊ virtutē sacri cōferendā:sȝ pticipādo:⁊ cōferēdo se cōmaculat. Hos.dt ꝙ cōferēs nō pticipat:qꝛ nō cōfert ad suā,sȝ aliorū vtilitatē. Nā ꝓprie pticipat qs,qñ ptē capit: ꝓhibet̄ ergo a pceptione,q̄ suā vtilitatē respicit: nō a collatione,q̄ aliorū vtilitatē respicit.ff.de do.l.i.ff.de his,q̄ si.

18 a ma.pte.c.q̄nuit. †Nūqd aūt excōicatus minori celebrare pōt pro defunctis,ita ꝙ eis pdest oblo. Dicit Abb.ꝙ sic,p hūc text. Dubiū facit,cū is,q displicet,pdest.⁊c.iij.q.vij.iudicet.xlix.di.§.i.Nō ob.3rium:qꝛ loquit̄ de intētione pro illo,qui displicet.i.cōdēnatus est:vt ibi no. Gratia ergo sacri,q̄ in veritate a Deo cōfert̄,transit, lȝ minister sit infectꝰ. Est tñ verū,vt dicūt theologi,⁊ sentit Inno. in.c.fraternitatis.de her.ꝙ quoddā meritū vltra gratiā sacri ap-

plicat Deus propter merita sacri, & pp̄ter bonū ministrū: modo hoc meritū ministri, si minister indign⁹ est, & infectus, non transit tūc, sed bene trāsit meritū sacri. Ex his p3, q̄ peccātes, ita q̄ non sunt suspensi ab ordine, licet suspēsi a perceptione sacr̄oꝝ, cōferūt oīa sacr̄a, & eoꝝ executionē, & gratiā, ſm gl. & facit qđ dixi de schisma. c. j. q. ij. ʒ sit suspensus a perceptione sacr̄oꝝ nō a collatione: & ʒ sit suspensus quo ad se, non tñ quo ad alios. de coha. cle. & mu. c. fin. Ad hoc, q̄ excōicatus cōfert ordines. de or. ab epi. c. j. & ij. Aduerte tñ, q̄ est dr̄ia: nam excōicat⁹ maiori non confert executionē, ʒ cōferat ordines: sed excōicatus minori sic. Ex his arguit sic glo. q̄ excōicatio nō trāsit in tertiā personā. Ex his p3 q̄ in peccato existens, etiā excōicatus minori, suscipiens sacramenta nō recipit executionē: q̄ priuatus est passiue. Sit ergo cautus, vt ante faciat se absolui. Dicit tñ q̄ cū promoto ante absolutionē dispensabit eps̄, ex quo est occultus, imo nec propter occultū peccatū pōt ipsum re
19 monere. de temp. ord. ex tenore. & c. ad aures. ¶ † Uenio ad vltimā partē, & vř q̄ excōicatus minori pticipās ex contēptu, per hoc nō priuet potestate cōferendi sacr̄a. Unde opp. de tex. in medio: q̄ per hoc q̄ ex cōtēptu pticipet, nō est suspēsus nisi a participio passiue ergo &c. So. Dic q̄ hic dū referr ad id, qđ dr̄ de collatione sacr̄oꝝ & in effectu ponit tres intellectus. Unus est, q̄ ex solo contemptu participando incurrat hanc penam, & ēt suspensus censeat a collatione sacr̄oꝝ: & sic contēptus in participādo aggrauabit penā participij, vt ibi. primo non erat suspensus: modo suspensus intelligat: sicut qui non est excōicat⁹, ex contēptu, excōicatus est. xi. q. 3. iij. cū ergo. in fi. Ad hoc de excef. pre. c. fi. Per hoc patet q̄ talis suspensus non confert sacri virtutē, nec effectū: hoc est, executionē, ʒ conferat characterem, si in forma ecclesie conferatur, preter quam in baptismo: q̄ a quocunq; der in forma ecclesie, id confert quo ad omnem suū effectū. de sum. tri. & fi. catho. c. j. q̄ illud est sacr̄m necessitatis, qđ in alijs non attingit. vt. s̄. de consue. q̄to. Scđs intellectus est gl. q̄ incurrit hanc penā ex solo contēptu in participando sed hoc demū, quando est excōicatus cū participibus, vel suspensus, si participat. Sed hic intellectus non habet dubium, ſm gl. et dicunt doc. q̄ hodie non posset inferior a papa, nisi seruata decret. statuimus. & c. constitutus. de sen. excom. lib. vj. Tertius intellect⁹ quod loquatur de eo, qui post contemptum ab homine fuit excommunicatus: et sic non poterat postea conferre sacramenta: non ex solo participio, sed propter excommunicationem ab homine latam, &c.

¶ De clerico non ordinato. Rubrica.

¶ Uiso de ordinatis, qui post interdictum celebrant. Uidendum erat de non ordinatis, qui celebrant, vel officium ordinis, quē non habent, exercent.

1 ☞ Clericus ministrans in ordine, quem non habet, deponitur.
2 In ordine, quem clericus non habet, si celebrat, quam penam incurrat.
3 Clericus, qui in ordine, quem non habet, celebrauit abijci debet.
4 Baptizare potest laicus in causa necessitatis.

1 Si quis. Non diuiditur, nec summatur. ¶ † Quero de exēplo. Dic, si acoluthus vsurpet officiū diaconi, vel subdiaconus diaconi, & sic de singulis, non tñ h3 hoc locū, quando acoluthus, vel alius in non solēni apparatu dicit epistolam, sicut sit tota die. Dic secundum
2 Host. s. de quo de vi. & ho. cle. vt quisq;. ¶ † Quero q̄ crimen incurrit iste: Dicit Host. q̄ vltra peccatū incurrit crimen falsi: nā si qs ingerit se pro milite, cū non sit, & vtir illi⁹ insignijs, tener lege Cornelia de falsis, & est pro cōmissi facti qualitate puniēdus. ff. ad legē Cor. de fal. l. eos, qui. §. fi. secundū quem non excusat cōsuetudo cō
3 traria. de consue. c. q̄to. ¶ † Quero quomodo debet abijci. Dic, p excōicationem, nisi se correxerit: vel per beneficij priuationem, vel depositionē. s. tit. i. c. iij. & c. illud. in fi. & c. fraternitatis. nisi papa di
4 spenset. Quod dic vt. j. c. i. ſm Host. ¶ † Oppo. q̄ baptizans etiā laicus non ob hoc puniatur. xxx. q. j. ad limina. Solu. Hoc intellige de baptizante in forma presbyteri, ac si sibi liceret. Secus si ex necessitate. Nā etiā ab heretico ex necessitate liceret capere, vel accipere baptismum, dummodo in forma ecclesie. xxiij. qđ. iiij. si quem. cum similibus.

1 ☞ Diaconus missam celebrans, ad sacerdotium non promouetur.
2 Beneficium videtur posse habere, qui ad officium est inhabilis.
3 Clausula rescripti, per quam papa mandat delegatus dispenset cum suspenso ad tempus iugta arbitrium: quid importet.
4 Dispensare an possit episcopus cum diacono, qui missam celebrauit, vt possit ad sacerdotium promoueri.

1 Ex literis. † Diaconus missam celebrās ad sacerdotiū nō promouet. & ad tēpus a subdiaconatu suspendit: ʒ in bñficio cū eo poterit dispēsare. h. d. Cōis diuisio. Secunda ibi consultationi.
2 ¶ Ibi: de bñficio. † No. inhabilē ad officiū nihilo min⁹ posse hr̄e
3 beneficiū. ɔcor. de cle. pu. in duel. c. fi. ¶ † Quero qd si papa mādat cū cōi clausula sic: cū eo ad tp̄s iugta arbitriū cū suspēso dispēses. Dicit Hos. q̄ plus, vel minus tp̄is nūc poterit arbitrari: quo tp̄e lapso, & peracta pnīa, vel eius p̄te dispensabit. de tēp. ord. ex tenore. j. tit. ij. c. ij. ¶ Glo. sup verbo, bñficio. Ad hoc de cle. pug. i duel. Henricus. Et per hec iura dr̄ hic Inn. q̄ quasi semp in bñficijs ʒ
4 epis dispensare. ¶ † Querit gl. pe. an eps̄ possit cū isto dispensare, vt promoueatur ad sacerdotiū. Dicit gl. q̄ nō credit, q̄ hic tacite eis prohibet. Idē Host. in Spe. de leg. §. nunc de epōꝝ. ver. xxiij. q̄ si cū ordinato, q suspensus celebrat, ipse solus non pōt dispēsare: ergo cū non ordinato, qui magis peccare videtur: & hoc in suscipiendo. In suscepto autem, & in beneficio, secus, vt hic. Inn. de tēpo. ord. dilectus. simplr̄ dixit epm̄ dispensare posse cū nō ordinato ministrante, per hoc. c. vbi etiam not. multos casus, in quibus dispensare, possunt, &c.

¶ De clerico per saltum promoto. Rubrica.

¶ Ministrat interdum non ordinatus, interdum prepostere, vel per saltum ordinatus. ideo &c. Materia habetur. lij. d. i.

1 ☞ Presbyter, qui factus per saltum ignoranter de subdiacono ordinari potest post penitentiam in diaconum.
2 Confessio in foro penitentiali facta quo casu impune pōt reuelari.
3 Ordinis characterē an recipiat ordinatus ante legitimos annos.
4 Ordinatus ante legitimam etatē, & tali, in qua est inhabilis ad vouendum, an factus maior teneatur continere.
5 Dispensare an episcopus possit suo iure cum ordinato ante legitimam etatem.
6 Ordinatus in minoribus si sacramentum recipiat incontinēti, an recipiat ordinem.
7 Ordinem sacrum an possit quis in minoribus recipere.

1 Te litere. † Qui ignorāter p saltū de subdiacono fit p̄sbyter, post pniam in diaconū ordinar: & demū poterit secum in sacerdotio dispensari. h. d. Cōis diuisio. Scđa
2 ibi: mandam⁹. ¶ † Opp. q̄ hic nō debuerat pandere, ex quo secrete confessus fuit: vt. c. oīs. de pe. & remis. Sol. Dicit q̄ hoc fecit secrete vt iudici, nō vt cōfessori: & sic non obstat de pen. & re. oīs. nisi forsan ipse peccator se publicaret, & cōfessorē in testē pduceret. de simo. nemo. de adul. significasti. Qualiter eū ordinabat. Sol. Dic q̄ eps̄ poterit rōne dubij p̄mittere illa verba. Si nō es ordinat⁹, &c. & gerere in alo: & in hoc instruere ordinandū q̄ si ille fuit alias ordinatus, p orationes nil dare, vel recipere intēdat. Simile de bap. c. ij. ¶ Glo. j. in fi. qualis ill⁹, qui
3 nomē ppriū ignorat. C. de here. inst. l. fi. ſm Gof. ¶ † Quero an ordinat⁹ añ annos legitimos ad ordines, recipiat ordines. Gl. dr̄ q̄ sic, ʒ interdicēda est ei executio vsq; ad etatē legitimā. de tēp. ord. vel nō est compos. Per qđ gl. infert dr̄iā vnā inter matrimoniū carnale. & spirituale: q̄ in carnali ante etatē nō t3 mr̄imoniū. Sec⁹ in spirituali. alle. p primo. de despō. imp. de illis. & c. pe. De his dif
4 ferentijs remittit Io. and. de spō. tne. ¶ † Quero, ordinatur qs añ etatē legitimā, & tali, qua est inhabilis ad votū: nunqd fact⁹ maior teneat cōtinere: Dicit hic gl. q̄ vř q̄ nō, ex quo nō pōt se ad votū adstringere. de reg. ad nostrā. & c. significatū. Dicit gl. q̄ si talis est ordo, q h3 in se annexū castitatis votū, ēt fact⁹ maior cogit cōtinere. Et sic facit ordo, qđ nō facit votū: & hoc q̄ ɔdicere debuit. Inn. & Host. de tēp. ord. vel nō est cōpos. tenēt primū. Dicūt ibi q̄ satis est, ordinatū añ pubertatē, ɔdicere ifra pubertatē, & pseuerare vsq; ad finē pubertatis in ɔdictione: vel ɔdicere statim in fine decimi quarti anni. Et illō, statim, intelligit ibi Host. de triduo, p decr. ad nostrā. de reg. ad hec. q̄ si añ pubertatē nō pōt se expresse voto adstringere, ſm Inn. multo min⁹ tacite, & p susceptionē ordinis. Nec putat q̄ finita pubertate sit necesse illā integrari: sicut dr̄ de ingresso. & no. de reg. c. j. Diuersitatis rō est, q̄ ordinat⁹ q̄uis minor h3 characterē: de facili ergo iducir votū annexū ordini: ʒ pfessus añ decimū quartū annū non est monach⁹: iđ reqrit expssus ɔsensus, vel ratificatio expollēs. ʒ Host. nō pl3 ibi hec diuersitas: cū vtraque & tacite & expsse ratificet, vt p3 de reg. c. j. lib. vj. de hoc. j. q. j. pueri. & ibi Arch. dr̄ q̄ talis tener cōtinere, si velit in ordine remanere, & ministrare, & vti priuilegio clericali, vel si ɔsensit fact⁹ adult⁹: alr̄ dr̄ tali i aliquo nō fieri piudiciū, ſm Host. Hugo no. lxxvij. di. subdiacon⁹. tamen ibi glo. tenet, q̄ si est doli capax, cogitur continere.

¶ † Glo.

5 ¶ † Gl. vlt. qrit an epus possit suo iure hoc casu dispesare. Dicit q sic: ꝛ hoc dt satis patere ex hac litera: allegat simile. ff. de oñt doct. verum, qñ hoc facit ignoranter: sec⁹ si scienter, ꝛ dolose: ꝛ tunc, fm Host. nō dispēsaret nisi papa. literā, ꝛ mentē. c. pxi. ꝛ. s. ꝛ. §. offendit, fm cū, cum sit idē non esse ordinatū, ꝛ esse non debito modo. de

6 transl. prela. inter corporalia. ¶ † Quero an ordinatus in minoribus, si recipiat incontinenti sacramētū, an recipiat ordinē. Dicit glo. q Aug. tenuit q non: qz sicut de substantia matrimonij est qd adsit coiūctio viri ꝛ mulieris, ꝛ altero deficiēte nō est matrimoniū, sic ꝛ nō est ordo, si deficiant minores sacris. Vinc. contra, q recipit sacer, licet non habeatur aliquis de minoribus. ꝛ fatetur q nō recipit episcopalis, nisi qs sit sacerdos. de exces. prela. ex literis. ver. cū

7 igitur. Dicit glo. q hoc vltimum verius videtur. † Duo sunt videnda. Primum est, an ordinē sacrū quis possit capere sine minoribus. Scdm, quid in episcopatu sine sacerdotio. Queritur de quibus minoribus intelligitur. Dic scz sacerdotio: alias parū innaret excusanti, si in prouecta etate ordinē subdiaconat⁹ suscepisset. Dicit Jo. An. in non baptizato suscipiente ordinē sacrū, vide de pſby. nō bap. c. j. scz q non tz ordinatio. ꝛ eo. titu. c. fi. ꝛ vide. lij. dist. solicitudo. In baptizato ordinato ad sacros non susceptis minoribus, tz gl. fm Vin. q recipiat ordinē. Et ratio patet, fm doc. qd tempore apostolorū, ꝛ primitiue ecclesie nō erant minores: q post fuerant per ecclesiā inducti. xxij. di. §. j. Et tñ ipsi Apostoli fuerūt sacerdotes. ꝛc. di. in nonamus. ꝛ. c. licet id teneat. Dicit tamē Inno. responderi posse ecclesiam constituisse minores ordines anteq̄ aliquis apostolus ordinaretur: quod etiā videtur sonare illa litera. De episcopo autem an possit ordo episcopalis suscipi per non sacerdotem. Glo. tenet q non. Barto. Brix. tenet contra gl. lij. dis. solicitudo. nec contradicit decre. ex literis. qz non loquitur de ordine, sed de executione, ꝛ hoc placet Joanni Andree. ꝛc.

Antonius de Butrio.

¶ De eo, qui furtiue ordines recepit. Rubrica.

¶ Ordinatur quis quandoq; per saltum: ꝛ hoc vidimus, quandoque furtiue: ꝛ hoc subijcit. Facit ad materiam. lxvj. di. Salonitane. ix. q. ij. Lugduneñ. ꝛc.

1 ☞ Ordines qui furtiue recipit, si contra hoc facientes lata erat. ꝛc.
2 Archidiaconus potest excommunicare.
3 Irregularitatem incurrit, qui post excommunicationem celebrat.
4 Religionis ingressus licet facilius inducat actum dispēsandi, nō tamen tollit irregularitatem ex delicto prouenientem.
5 Ad religionis ingressum non compellitur, qui ordines furtiue suscepit.
6 Ordines an quis presumatur furtiue suscepisse per solam susceptionem habitus, ꝛ solum actum conuersationis.
7 Dispensare an possit episcopus in susceptis: ꝛ cū illo, qui post excommunicationem diuinum vsurpat officium. 9.
8 Ordinari quis dicatur furtiue.

1 Veniens. † Qui furtiue ordines recipit, si contra hoc facientes excōicatio lata erat, sine dispensatione pape in suscepto ministrare, vel ad superiores ascendere non poterit: sed si excōicatio lata nō erat, epūs ꝛ abbas poterunt dispēsare. h. d. tot⁹ titul⁹. Prima ps narrat factū. In scda ibi: vñ ponit rñsio distinguēs, ꝛ subdistinguēs. Secundū mēbrū distinctionis ibi: si vero. Cui⁹ scdi subdistinctio ibi:

2 alioquin arcbidiacon⁹. ¶ † Nota arg. q arcbidiacon⁹ pōt pmulgare snīam excōicationis: ꝛ q qlibet plat⁹ hz iurisdictionē. Item nota arg. q appellatione plati nō cōprehendit arcbidiacon⁹, ꝛ qd quilibet prelat⁹ pōt excōicare sub interminatione. ¶ Nota arg. q per hec verba, sub interminatione anathematis prohibemus: promulgatur snīa: ꝛ ad hoc facit summa Jo. an. de quo de sagi. c. j. Et

3 no. † q sicut celebrās post excōicationē incurrit irregularitatē: de

4 quo. j. de sen. excō. cū illorū. ¶ Regularē. † Nota arg. q dato q ingressus religionis inducit facili⁹ superiorē ad actū dispēsandi, nō tñ tollit irregularitatē ex delicto pueniente. de quo de aposta. c. ij.

5 ¶ † Querit an iste possit cōpelli ingredi religionē. Dic q non: qz sicut quis nō cogit ad fidē: vt. xlv. di. qui syncera. sic nec ad religionē: hec eñ res nō est precepti, sz voti: vt. xxij. q. ij. integritas. tñ ex quo talia sunt suscepta, seruāda sunt: vt. xxij. q. v. ad fidē. vt. s. de regular. c. fi. cū simi. Sic in simili in arbitrijs, ꝛ fidei⁹: vt. ff. de arb. l.

6 iij. §. i. ꝛ. C. de act. ꝛ obl. l. sicut. ¶ † Quero an sufficiat sola susceptio habit⁹, ꝛ cōuersatio. Host. dt q non: sed vltra exigitur q de delicto egerit pniam, vel partē ipsius. Dicit Jo. an. q putat q hoc caute omiserit, p id, q habet de pe. di. j. §. his authoritatib⁹. ꝛ de vo. scri-

7 pture. ꝛ pro Host. facit. j. c. fi. ¶ † Quero an in susceptis possit epūs dispēsare. Doct. dicūt q sic, vt Abb. qz hic prohibetur tantum ad sacerdotiū promoueri. Jo. an. hoc putat de alijs priorib⁹ nō furti

8 ue susceptis. ¶ † Glo. j. qrit qs dicat furtiue promoueri. Dicit qd ille, qui sine epi licētia, vel eo ignorante, vel citra examinationem.

9 xxiij. dist. qñ. ¶ † Glo. ij. inducit decre. in ar. q epūs nō possit dispēsare cū illo, qui post excōicationē diuinū vsurpat officiū. Allegat ad hoc. j. e. c. vl. ꝛ qz eo q dt ipse, Pro tuo arbitrio dispēses: si excōicatio non fuit lata, intelligit phibere cū lata fuit: ꝛ sic excōicat⁹ recipit ordinē: arg. xxv. di. qualis. Qd dt gl. verū: de quo remittit. s. de cle. excō. mi. clerici. Dicit tñ gl. q Inno. quartus dt q hic non erat excōicatus: ꝛ tñ propter solā interminationē sol⁹ papa dispēsat. Host. dt q cum furtiue ordinato, etiam si excōicatio lata non fuit, Romana ecclesia de facili non dispensat, nisi religionē ingrediatur. Alie glo. sunt clare. vide per te. ¶ In ca. glo. vlt. ibi: vt sequitur. Idem Host. ꝛc.

1 ☞ Ordines conferens ei, qui furtiue eos suscepit, non punitur.
2 Ordines simul non licet plures eodem die recipere.
3 Dispensare an possit abbas cum eo, qui ordines plures simul eadem die furtiue suscepit.
4 Ordines minores possunt omnes simul eadem die conferri.

Cum H. Summatū est. s. c. pxi. Pars prima ponit factū, cui scda rñdendo distin-

1 guit. Scdm membrū ibi: si vero. ¶ † Quero quare non punit ordinās. Dic q hic eadē die ordinat⁹ ad minores, se immiscuit inter subdiaconos, ꝛ ignorāte epo fuit ad subdiaconatū ordinat⁹: alias si sciuisset esset grauiter puniēdus: argu. de

2 tēpo. ordi. dilect⁹. de trāsla. pre. c. ij. ¶ † Quero in quo peccauit hic ordinat⁹. Dic in hoc: qz vna die suscepit subdiaconatū cū quatuor minorib⁹. Et dñt q ēt excederet, si solū acolutatū suscepisset cum subdiaconatu: qz receptio plurū ordinū simul intelligitur phibita, nisi appareat pmissa: arg. hic. ꝛ. s. c. proxi. de tēpo. ordi. dilectus.

3 ¶ † Quero an abbas possit in hoc dispēsare. Vr q sic, p literam. Alij dñt contrariū: ꝛ intelligunt q hic abbas erat, al's epūs. Ad hoc de iud. causam. de renun. ex transmissa. Vel hic abbas habebat priuilegiū ordinādi monachos suos. Vel hic abbas intercedebat tanq̄ pstans cōsensum epo dispensanti. Inn. dt hic, ꝛ plz Host. q abbatibus, ꝛ minorib⁹ platis ab epis ol casu dispēsatio est phibita, nisi vbi apparet expresse permissa. Nā grauiora tenent referre. de offi. Arch. c. ad hec. ꝛ. c. fi. ad hoc. j. titu. j. accedētib⁹. de ind. at si clerici. Ad hoc de postu. pre. c. vlt. ad fi. Et p hoc fit rñsum ad ola iura, q̄ ipsos dispēsare pmittunt. De hoc in Spe. tit. ij. §. sunt quoq; in fi. ꝛ. §. videndū. ver. qd si collatio. Dicit Inn. quosdā dicere q capitm dispēsat: arg. de preb. cū nō ignores. de simo. ex insinuatione. xvj. q. j. ecclesia. vbi de hoc: sed dt se non videre quō illa capitula ad hoc

4 faciant. ¶ † Glo. j. colligit expresse q oēs minores eadē die cōferri possunt. Alleg. ad hoc de tēpo. ord. c. j. vbi de hoc. Lan. ꝛ Vin. dicebant hoc maxime verū in dieb⁹ deputatis ad ordinationes: ꝛ aliās sufficiat duos cōcedere, per decre. Jo. an. in glo. ij. secundū tenorē. Inn. vero dt simpliciter in decre. epm dispensare posse secundum distinctionē decre. priorine. Host. vero dt q in minorib⁹ furtiue receptis dispēsant epi. ad hoc no. de biga. c. ij. In sacris aūt est interdicta, adeo q de facili nō dispensat papa, iuxta not. s. c. proxi. Dicunt Lan. ꝛ Vin. q si non est prohibitū sub excōicatione, ne quis furtiue ordinetur, q epūs dispensare possit cū eo in seculo remanēte alias non. Et per hoc dt Jo. an. videntur innuere q cum recipiente subdiaconatum, ꝛ minores eadem die, possit episcopus dispensare: tamen de recipiente duos sacros sunt opi. de quibus in Spe. ti. ij. §. nunc ostendendum. ver. lij. ꝛ. liij. et. §. nunc de episcoporum. ver. prohibetur.

1 ☞ Ordinari possunt clerici alterius diocesis, licentia episcopi proprij. 5.
2 Excommunicationis sententia generalis contra transgressores canonum valet.
3 Prohibita a iure potest episcopus roborare per penarum adiectionem.
4 Dispensat solus papa cum ordinato eadem die contra sententiaz excommunicationis ad duos sacros ordines.
5 Ordinatus a non suo episcopo, vel eius licentia non prebabita, suspensus est a iure.
6 Ordines conferens episcopus eadem die plures simul vni, nō videtur esse in culpa, sed in probabili ignorantia.
7 Ordinationem legitime factam an probare arctetur pſbyter, qui longo tempore gessit actus presbyterales.
8 Notarius, qui longissimo tempore est habitus pro notario, an arctetur probare collatum sibi fuisse officium notariatus.
In matrimonio si quis remanserit longissimo tempore, si modo liberis improperetur q non sunt legitimi, an arctentur probare q nati sunt legitimi.

Doctor, qui longissimo tempore gessit actus doctorales, si modo questio oritur super suo statu, an arctetur probare gradum doctoratus. nu. sequen.
9 Acta iudicij, vel extraiudicialia, an presumantur solenniter gesta.
10 Dispensare an possit episcopus cum eo, qui plures ordines suscepit.

INnotuit. Summatū est. s. c. j. Et est cōis diuisio. Scđa ibi: consultationi. que distinguit. Scđm membrū ibi: verūtamen. ¶ † Not. ꝙ clerici de vna diocesi pro suscipiendis ordinib⁹ ad aliā accedere pñt, ⁊ ibi ordinari, habita tñ licētia proprij epi. de quo in c. cū nullus. ⁊ c. si. de temp. or. lib. vj. ¶ † Scđo no. ꝙ valet excōicationis sentētia generalis cōtra transgressores canonum. cōcord. j. de consti. c. si. lib. vj. † Et sic no. ꝙ epūs pōt a iure phibita roborare per adiectionē penarū. ¶ Tertio no. ꝙ excōicat⁹ recipit ordinē, et sicut suscipit ordo, ita ⁊ matrimoniū ꝯbi pōt: vt pʒ de eo, q dux. in ma. c. significasti. ¶ Not. ꝙ nō est licitū eadē die duos sacros ordines recipere. cōcor. c. dilect⁹. s. de tēp. ord. ¶ † Nota ꝙ cū ordinato eadē die ꝯ sniam excōicationis ad duos sacros ordines sol⁹ papa dispēsat. Et sic no. ꝙ in executione ordinū susceptorum indebite, ⁊ in excōicatione nō dispensat ali⁹ a papa: sed sic indebite, ⁊ nō in excōicatione dispēsat epūs. Ratio, qꝛ ibi ꝯbit irregularitas, hic non: vt sentit Jo. an. hic super vltima gl. ¶ Ultimo no. ꝙ ingressus religionis pbet cām dispensandi. ¶ † Oppo. j. ꝙ ordinat⁹ a non suo epo sit suspēsus a iure: vt. c. si. de tēp. or. lib. vj. ⁊ pʒ p no. hic p Jnn. ergo primū notabile est nullū. Sol. Contrariū procedit in eo, q nō habuit licētiā a suo proprio epo: primū autē notabile procedit, qñ hoc fecit de licentia sui epi. facit de tēp. or. null⁹. ⁊ p totū. ti. li. vj. Si ergo fecit de licētia pprij epi: ergo locus nō deberet esse pene. Dic ꝙ locus est pene alio respectu, qꝛ punit propter excōicationē, contra ꝙ recipit ordinē, vel cōtra iura furtiue. Ad hoc de tēp. ord. qđ trāslationē. ¶ † Scđo opp. ⁊ vꝛ ꝙ epūs sit in culpa cōferendo eidē duos sacros ordines eadē die: qꝛ in facto proprio non dʒ ignorare. Dic ꝙ est excusat⁹ ppter pbabilē ignorantiā, q̄ resultat propter multitudinē agēdorū: vt no. Bar. in. l. nō fatet. ff. de confes. ⁊ ideo p totū istum tit. nihil dꝛ de culpa epi cōferētis, sed furtiue suscipientis: ad denotādū ꝙ in cōferente probabilis ignorantia excusat eū, vt. c. apostolice. s. de cle. excō. mini. ¶ † Querit primo, aliquis longo tpe gessit oīa tanꝗ rite ordinat⁹, ⁊ ita habitus: obijcit mō sibi ꝙ ipse est ordinatus a nō suo epo, vel extra quatuor tempora, aut alias minus canonice: an debeat ipse probare legitimam ordinationē de se factā. Quidā dñt ꝙ nō: qꝛ ex quo pro tali se gessit diu, psumit rite ordinat⁹. Ad hoc de psbr. nō bap. c. si. ⁊ de presum. c. fin. ⁊. s. de iudi. cū deputati. Jtē sufficit ꝙ sic agit, ⁊ ꝯbit, ⁊ qđ ab epo, ⁊ vicinis talis est, ⁊ fuit reputatus, de sen. excō. in pñtia. ⁊. ff. ad Macedo. l. iij. j. rñ. Alij dicunt ꝙ si epūs propri⁹ refert sibi qōnē de hoc, dʒ de sua ordinatione facere informationē: alias interdiceret sibi executionē: vt no. in regula. j. de reg. iur. lib. vj. ⁊. c. ordinarij. de off. ordi. lib. vj. Preterita tñ gesta dʒ epūs sub dissimulatione tolerare, ⁊ transire: arg. de cōse. eccl. vel alta. aqua. Host. concor. has opi. vt in facto recenti sit stādū huic scđe opi. scʒ vt ille, q dꝛ se ordinatum debeat hoc probare. Jn ordinatione, q̄ dꝛ antiqua, ⁊ antiquo tpe sic se gessit, stādū sit opinioni prime, vt ordinat⁹ presumat. Et hec opi. cōtinet equitatē ꝭm eū. Facit qđ no. de cle. excō. mi. proposuit. super vltima gl. ¶ † Concludēdo hanc materiā si qđ inferat alicui de qualitate extrinseca inherēte psone puta ꝙ nō sit maritus, vel nō sit tabellio, aut ꝙ nō sit prelatus: dic ꝙ aut est qđ cū ipso, qui se asserit talē esse: ⁊ dʒ hoc probare: qꝛ hec qualitas extrinseca, ⁊ ex accidēti proueniēs facto hoīs, nō presumit, nisi probet: vt. c. si forte. ⁊ ibi no. de elec. lib. vj. Aut nō est qđ cū ipso, sʒ inter alias psonas puta inter duos ꝯhētes de notariatu alteri⁹, vel de snia lata p aliquē vt legatū, vel vt iudicē, vel inter asserētē se legitimū filiū alicui⁹, ⁊ aliū hoc negantē: ⁊ in istis, ⁊ similib⁹, sufficit illū probare, qui actū gessit, fuisse in quasi possessione, ex qua presumit fuisse talē: vt not. Jnn. in. c. veniens. de verb. signi. ⁊. c. illud. de presum. ⁊ in ordinato hic, Et si questio est cū eo: videtur velle Host. hic ꝙ si longo tempore gessit se pro ordinato, ⁊ pro tali habitus est, ⁊ fuit homo notus bone fame, presumatur ordinatus. Et hoc tʒ Jnn. etiam si constaret ab alieno epo ordinat⁹, postꝗ su⁹ epūs admisit eū in ordine suo. Et rō est, ꝭm eū, qꝛ sufficit ꝙ pro tali fuit habit⁹: qꝛ cū hoc in peccatū suū, ⁊ non alienū periculū vergat, min⁹ exacte probatiōes requirunt: vt no. s. de elec. c. j. ⁊ facit qđ nota Jo. an. de accusa. sup his. in glo. ad excipiendū. ver. si aūt. Si aūt opponatur electo qđ ille, qui elegit, nō habuit potestatem eligendi, ⁊ ad ipsum electorem de iure communi non spectabat potestas eligendi, ipsi electo incumbit onus probandi quod electori data fuerit eligendi potestas: quod procedit, siue ante confirmationem, siue post hoc obijciatur. De quo de appellatio. constitutus. de cau. poss. cum olim. de dolo ⁊ contu. c. cum olim. ⁊ no fuit. s. de accu. c. accedens. Similiter si dicatur ꝙ qui tulit sententiā, non fuit iudex. de quo de offi. dele. cum in iure. ¶ † Quero scđo quid in alijs, an psumantur omnia solenniter acta. So. Dic qđ quādoqꝫ loquimur in his, q̄ agunt extra iudiciū inter partes: ⁊ tunc si act⁹ gerit inter partes cū maturitate, presumit rite gestus: alr̄ nō: vt no. in. l. j. C. de vsuris. Quādoqꝫ loquimur in his, q̄ gerunt ratione publici officij iudicio: ⁊ tūc aut q̄stio est de fundamēto, aut nō de fundamēto, sʒ de alijs, q̄ emergūt: si de fundamēto. i. de iurisdictiōe, ⁊ gesta sunt de eo. cui⁹ iurisdictio non est fundata de iure cōmuni: ⁊ tunc, si negetur iurisdictio talis, an presumatur. Dic, aut est pcessum cōtra psentē: ⁊ presumatur: qꝛ imputet sibi, si non opposuit. Aut ꝯ absentē, qui in iudicio nunꝗ fuit: ⁊ nō psumit: lʒ qdam in hoc tenent cōtrarium. Ego nō credo ꝙ taciturnitas partiū firmet iudiciū asserentis se delegatū, si iurisdictio eius aliter nō apparet. Et per hoc dicit gl. in. c. cum in iure. de offi. dele. qđ ille, qui meruit sentētiā a iudice delegato, debet ita bene custodire delegationē, sicut ⁊ ipsam sentētiā: vt si cōtra iurisdictionē post sententiā opponat, possit de ea docere. Dic vt dixi in. d. c. cū in iure. ⁊. s. de cri. fal. super eo. Si vero est q̄stio de non fundamēto, sed de processu ordinis iudiciarij: dic ꝙ pro gestis a iudice iudicialiter psumit: vt de renun. in presentia. Pro gestis extraiudicialiter, que gerere pōt extraiudicialiter ex officio, etiā psumit: vt no. hic doc. p his, que gessit extra iudiciū, que iudicialiter gerere debuit, nō presumit: vt in. c. conquerente. de resti. spo. sed pro his, q̄ sunt arbitrio iudicis reseruata, etiam in iudicio presumitur pro iudice, nisi pbet contrarium: vt in dilationibus, ⁊ similibus. Pōt tamen pbari cōtrariū, ⁊ a suo iniquo arbitrio appellari. Facit ꝙ no. Jnn. s. de fer. c. si. Jn electionibus, si negat forma fore seruata: dicit Jnno. hic qđ ipsi negāti incumbit pbatio: qꝛ presumit forma seruata, nisi probetur ꝯtrariū. ¶ Uenio ad gl. Jn gl. ij. ibi excōicatis. Per hoc dicit absolui cōtrariū, de. c. literas. de tem. or. vbi dicit qđ suspēditur sic ordinatus solū ab executione ordinis sic suscepti. Ad idē. s. c. pxi. vbi suscepit ordines non excōmunicatus. ¶ † Jn gl. vlti. ibi: de susceptis dixit primo Host. ꝙ hoc pōt intelligi de ordinib⁹ susceptis in hac ordinatione Sec⁹ aūt de susceptis prius: qꝛ in illis epūs posset suo iure dispēsare. ad hoc. s. ti. ij. c. ij. Tñ dicit scđo qđ qꝛ excōicatus promotus fuit, ⁊ sic fact⁹ irregularis, solus papa dispēsat, qui dispensat cū irregulari: vt. s. de cle. exc. mi. c. clerici. Et sic ex ista solutione vltima colligit qđ cum promoto ad duos ordines sacros eadē die posset epūs dispēsare, dūmodo ordinatus nō incurrat excōmunicationē. Qđ facit ad no. in Spe. ti. ij. §. nunc ostēdendum. ver. lij. ⁊. liij. ⁊. §. nunc de episcoporum. ver. prohibetur.

¶ De excessibus prelatorum. Rubrica.

¶ Uiso de delictis subditorum, nunc de delictis prelatorū ponit. Uel, visum est supra permistim de delictis subditorū, ⁊ prelatorū: nunc specialiter ponit rubricā generalē de exces. pre. Materia specialiter nō habetur in Decretis sed repetitur in Sexto, ⁊ Clemē.

1 Castigare debet prelatus subiectos vt filios, ⁊ tractare.
2 Collecta, vel tallia, seu exactio, videtur prelato prohibita. 6. 8.
3 Prelatus non potest clericum suspendere, nec ecclesiam interdicere sine capituli consensu. 9.
4 Ecclesias duas nullus potest simul habere, vbi vna est sufficiens.
5 Pene imponende effectus qualis sit.
7 Consensus capituli an requiratur in his, in quibus prelatus habet vocem vt prelatus.
10 Jn suspensionis, vel excommunicationis actu, quem ordinem seruare debeat prelatus.

PEruenit. Monet prelatos abstinere a grauaminib⁹ subditorū ⁊ cōminat penā ꝯfaciētib⁹. Scđa ibi: si cui. ¶ † Not. ꝙ plat⁹ dʒ subiectos vt filios castigare, ⁊ tractare. ¶ † Not. ꝙ rꝛr oīs tallia, ⁊ exactio, vꝛ phibita plato, nisi appareat a iure cōcessa. ¶ † Tertio nota platū nō posse suspēdere clericū, nec ecclesiā interdicere sine consensu capli. ¶ † Not. ꝙ qs nō pōt duas ecclesias tenere, vbi altera est sufficiēs. Et sic est arg. ꝙ vbi ecclesie nō sufficiūt, pluralitas sit pmissa. de quo de elec. dudū. ¶ Not. ꝙ nō dʒ plat⁹ subiectū iniuste grauare, vel eū excōicare, ordine iudiciario ñ seruato. ¶ † No. vnū effectū pene iponēde. s. vt alij retrahant a delictis: ⁊ sic timor pene qñqꝫ est cā impulsiua amplex⁹ virtutis. Alia notabilia sunt clara. ¶ † Uenio ad dclarationē dec. pria qđ an tallie sint licite. dñt doc. ꝙ nō nisi ꝯsuetudinario iure, vel statuto iducte sint ⁊ ab eo, q hēat ptātē iducēdi. x. q. iij. qꝛ. ⁊. ix. q. iij. cōq̄st⁹. s. de iur. pa. c. pterea. Moderatū tñ auxiliū petere pōt. c. cū apls. s. de cē. ⁊ de off. or. cōqrēte. ¶ † Scđo q̄ro an i his, in qb⁹ hʒ vocē plat⁹ vt plat⁹, reqrat cōsensus capli. Host. ꝙ sic rꝛr, nec vnus sine alio agere pōt: qꝛ sunt vnū corpus. xij. dist. non decet. de prescrip. cū nō liceat. Et eius est diffinire,

finire, si discordia sit in capitulo, nisi aliqđ rationabile obsistat: vt ibi. Si vero vocẽ habeat vt canonic⁹, non potest, diffinire, sed stat maiori parti, nisi minor allegaret rõnabilẽ causam. de his que fi. a prela. c. ij. Et sic habes vnã differentiã an intersit eps vt caput, an vt canonicus. Scđa differentia assignatur in. c. postulasti. de conces. preb. qr si vt eps, preualet vox eius toti capitulo: secus si vt canonicus. Sed de hoc dic vt not. in. d. c. postulasti. Tertius est effectus, vt si intersit vt prelatus, a collatione sua nõ appellat ad eũ. de app. a collatione. lib. vj. Quarta est differẽtia: qr si cõsideramus eius vocẽ, cõsiderabitur eius vox, vt canonici, qñ intersit vt canonicus: alias maioris erit authoritatis, quam vox simplicis canonici. Et qđ dicitur, capitulum nõ posse sine prelato, intellige sede instituta: secus ea vacante. de maiori. z obe. his, que. z. c. cum olim. Nõ

8 habetis alia hic. ¶ † Venio ad gl. Glo. super verbo, presumatis. in prin. literalis. in fi. opp. ꝙ lz exigere collectã prelato a subditis. xvj. q. j. §. nouellarũ. Sol. Dicit glo. quod ex magna cã lz: alias nõ

9 ¶ † Glo. super verbo, capituli. querit de ratione quare sententia excõicationis, vel suspensionis ferri non debet sine consensu capituli. Dicit gl. ꝙ hec pena est maior in ecclesia: ideo vt causa ardua requirit cõsensum capituli. xxiiij. q. iij. corripiant. Doct. dicunt ꝙ tex. non probat de excõicatione ꝙ requiratur consensus capituli. De suspensione dicit Inno. glo. verã in suspensione perpetua clericorum de perpetuo interdicto ecclesiarum, vel ad magnũ tẽpus z hoc maxime, quando procedit ex officio, z contra absentem. de accu. qualiter. §. debet. Sed si in iudicio sit contumax, solus eps, vel quilibet alius iudex predicta facere posset. s. de offi. dele. sane. z excommunicare. eo. titu. ex literis. vbi etiam delegatus excõicat. Vel sm Host. potest intelligi, qñ agitur de correctione clericorũ, vel laicorum iurisdictioni capituli subiacentiũ, sm formam. c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordi. Vel quando prelatus, z capitulum hñt omnia cõia: z cõiter instituunt, z destituunt. de his, que fi. a prela. ea noscit. de rescrip. edoceri. Vel quando clericus criminaliter accusatur, per iura alle. in gloss. alias de iure, z generali cõsuetudine, secundũ eum, solius proprij prelati sententia est timenda. xi. q. iij. c. ij. xvj. q. ij. visis. de sen. excom. c. ij. lib. vj. Et sic vult Host. ꝙ sententia sit aliqua, cuius ꝯrium tantũ tollitur ex. c. eps nullus. xv. q. vij. z firmat glo. ordinaria in. c. iij. de consuet. lib. vj. z ad hoc alleg. hoc. c. Ad tempus vero, dt Inno. ꝙ ad tps modicũ põt plat⁹ subditũ suspendere, z sine admonitione imo z sine cause cognitione, si culpa, vel delictũ fiat corã iudice. Idem no. in decre. apostolice. hic alle. Potest concludere, si queritur an prelatus sine consensu capituli possit excõicare, vel suspendere: si vult excõicare subiectos iurisdictioni capituli, non põt sine corũ consensu. Si subiectos sibi, z capitulo simul, in quibus principaliter capitulũ habet cõitatẽ idẽ si subiectos principaliter sibi: si procedendo via ordinaria per viã accusationis, vult ipsam vt penam infligere, non potest. Idem si vult per viã officij sui hanc imponere: z maxime si contra abbatẽ. Si ipsam vult imponere loco contumacie, si vult excõicare, põt: si suspẽdere ppetuo, vel ad nõ modicũ tps, põt, z ecõuerso. Non ob. ꝙ eius delegat⁹ ppetuo suspẽdat. de exce. aplice. qr dt qđ delegat⁹ perpetuo non suspẽdit sine cõsilio delegãtis. de offi. dele. c. si ꝓ debilitate. xxiiij. di. quoniamdã. lo. di. studeat. z delegat⁹ eps tũc requirat cõsiliũ capli. Predicta vera, nisi ꝓscripsisset, vt sol⁹ facere posset. de cõsuet. c. ij. lib. vj.

10 ¶ † Querit gl. super verbo, iudiciario qs ordo sit fundand⁹, alias seruandus in sua excõicatione, z suspẽsione. Dicit gl. ꝙ oz seruari ordo, vt monitio ꝓcedat. cõcor. de sentẽ. excõ. sacro. alias iponet pena, de qua ibi, sm gl. Itẽ sm Io. an. requirit solẽnitas, de qua i. c. j. de sen. excõ. lib. vj. Dicit Inn. z Abb. ꝙ nõ est in suspẽsione necessaria monitio, cũ qñqz ferat ꝯ delinquẽtem non contumacẽ. v. q. vij. in loco. ij. q. j. nemo. vbi ponitur excõicatio pro suspensione: fiunt em̃ alie pene probata culpa, vel existẽte notoria imponunt sine monitione, etiam penitenti, z correcto, ita z ista. j. eo. tit. c. ꝙ sit. z ibi pz. Excõicatio vero lz sit medicinalis, suspensio tñ z interdictũ est pena, z nõ medicina. ij. q. j. multi. Hoc verum, vbi suspenditur pro crimine. Si vero pro cõtumacia, tũc procedit glo. de app. reprehẽsibilis. in prin. sed z in missionẽ in possessionem fundi alieni: vt lit. non contes. quoniam. §. in aliis. habent tamen excommunicatio, suspensio, z interdictum similem in his, que habentur de appel. quoniam. de sen. excom. c. j. z. c. statutum. lib. vj. de quo dic vt ibi no. zc.

1 ☞ Episcopi ecclesias subiectas archidiaconis ab eis illas liberare non possunt.

2 Episcopus in diocesi sua exemptionem concedere non potest subiectis alteri episcopo, vel prelato.

3 Iura dignitatis inferiorum tollere non possunt episcopi.

4 Archidiaconi, z prelati inferiores possunt de consuetudine habere ecclesias aliquo respectu sibi subiectas.

5 Priuilegium dare non potest episcopus in alterius preiudicium.

6 Successori futuro in dignitatate archidiaconatus an possit episcopus preiudicare.

1 AD hec. † Episcopi ecclesias subiectas archidiaconis ab eis illas liberare nõ possunt. h. d. Primo ponit culpã epi contra ꝙ scđo mãdando dat

2 iudicẽ, ibi: mãdamus. ¶ † No. ꝙ eps in diocesi sua alteri episcopo, vel prelato subiectis exemptionem concedere nõ põt.

3 ¶ † Scđo no. id, ad ꝙ allegat tex. iste, ꝙ epi non pñt iura dignita-

4 tis inferiorũ tollere, nec ius alteri⁹ subiecti diminuere. ¶ † Not. ꝙ archidiaconi, z inferiores ꝓlati pñt habere de consuetudine eccle-

5 sias aliquo respectu subiectas. ¶ † No. hic arg. ꝙ eps in alteri⁹ ꝓiudiciũ non põt dare priuilegiũ. Glo. allegat cõcor. ad hoc de reli. do. cũ dilectus. ¶ Glo. j. in prin. est literalis, z expedita cũ notabi-

6 libus. Sed in ver. sed quid. † querit an mortuo archidiacono, eps cũ capitulo possit preiudicare futuro successori in aliquibus oblequijs, liberando clericos, vel subtrahendo iura archidiaconatus. Vin. dicit ꝙ sic: arg. ad hoc. xii. q. iij. c. vlt. xxj. q. j. sunt duo. z. c. statuimus. cum si. Ad hoc de cõsti. cũ accessissent. vbi in totum fuit suspensa dignitas. In ꝯrium ne se. va. per totũ. de cõsti. c. pe. z. c. cum accessissent. vbi de hoc ꝙ dicit gl. verius videri: remittit gl. de reb. eccle. non alie. dudũ. Dic ꝙ dignitatem põt in totum supprimere: sed dignitate manente, ꝙdiu vacat, non põt illi preiudicare. ne se. va. per totũ. An vero ex causa possit fructus ad tempus retinere: remittit Inn. s. vt eccle. bene. c. vno. in fi. ¶ Glo. super verbo, consuetudine. tota literalis.

1 ☞ Archidiaconi ecclesias sibi subiectas ad suum vsum retinere non possunt.

2 Conferre sibi ipsi beneficium nullus potest.

3 Archiepiscopus nõ potest ecclesias sibi subiectas propria authoritate occupare.

4 Ecclesias sibi subiectas, vacantes tamen, possunt archiepiscopi, vel archidiaconi propria authoritate causa custodie occupare.

5 Ordinari per quem debeat ecclesia archidiacono subdita.

1 AD aures. † Archidiaconi ecclesias sibi subiectas ad suũ vsum retinere non pñt. h. d. Primo narratio. Scđo prouidet, ibi: mandamus.

2 ¶ Nota summariũ. ¶ † Nota habentẽ potestatẽ ecclesie prouidẽdi, de seipso prouidere nõ posse. cõcor. de insti. ad nostrã. Et nota arg. hñs ptãtẽ ecclesie prouidẽdi, si de ipso prouideat, pri-

3 uatur potestate prouidẽdi quasi prouideat indigno. ¶ † No. ꝙ archieps ecclesias sibi subiectas propria authoritate nõ põt occupa-

4 re: z si occupat, cõpellit dimittere. ¶ † Venio ad gl. Gl. prima op. ꝙ possit archidiaconus occupare ecclesias sibi subiectas vacãtes. lxiij. di. si in plebib⁹. s. de app. bone. So. Causa custodie pñt, vt ibi nõ vt in suos vsus cõuertãt, vt hic. Itẽ si ad alios ptineat substitutio nõ debẽt illas retinere, sed alios restituere: qr inter dãtẽ, z recipientẽ oz esse dña. s. de insti. c. vlt. ne credat ꝙ olbus possit suffi-

5 cere. s. de off. archipresby. c. vl. ¶ † Querit gloss. ij. ꝑ quẽ ordinabit ecclesia, ꝙ occupauit archidiaconus. Dicit gl. ꝙ ordinabit ꝑ epm ad ꝓsentationẽ archidiaconi, si sic habeat consuetudo. In fi. gl. dic vt habes in antiquis, zc. Dicit Inno. ꝙ videtur iuri congruũ, ꝙ cassata ordinatione mala, superior ordinet ecclesiã: z nõ is, cui⁹ ordinatio est cassata: arg. j. c. inter. in fi. tñ dt hoc non procedere, nisi in casib⁹, in quib⁹ reperit hoc a iure pmissum: vel nisi iudex in penã delinquẽtis hoc licite retineat: qđ tñ nõ posset, vbi ali⁹ esset modus, ad quem tale ius diceretur deuolutum, sibi retinere non posset. Ad hoc no. de postu. prela. bone. el. ij. z de sup. negli. prela. c. ij. de offi. deleg. de causis. de accu. inquisitionis. §. responso.

1 ☞ Sodomite si clerici sunt, deponuntur, z in monasterium detruduntur: si laici sunt, excommunicantur. 6.

2 Laicum quemlibet potest punire ecclesia vbi agitur de peccato, in quo persistit.

3 Pena quandoqz extenditur ad non peccantem, ꝑpter delicti enormitatem, ac vicinitatem.

4 Vicinos malos habere, malum est.

5 Excommunicatus remotus est a cetu fidelium.

1 CLerici. † Sodomite, si clerici sunt, deponunt, et in monasteria detrudunt: si laici, excõicantur. h. d. Scđa ibi: laici. ¶ Nota penã sodomitarum ab

2 ecclesia. ¶ † No. ꝙ ecclesia potest punire quẽlibet laicũ, inquantũ agit immediate corrigere a peccato, in quo ꝑsistit. Nam hoc crimẽ non est ecclesiasticũ, nec inter ecclesiastica crimina nume-

3 rat: z tñ de hoc ecclesia se intromittit eo mõ, quo dixi. ¶ † Nota ꝙ qñqz propter enormitatẽ delicti pena extendit ad nõ peccantem: z

4 ꝑpter vicinitatẽ qs aliqñ cõsequit penã. † Malũ est ergo malos

5 hñre vicinos. ¶ † Not. excõicatũ remotũ esse a cetu fideliũ. ¶ Opp. cũ doc. ꝙ excõicatio eos faciat alienos a cetu fideliũ. iij. q. iiij. Engheltrudã. z sic illud a cetu, fit superfluũ: ergo hic male stat ista copula, z a cetu. Soluũt doc. exponẽdo z pro id est: qr ponit inter ea, q̃ sunt idẽ. Vel dñt doc. ꝙ debẽt a cetu expelli: scz in aĩa, z corpore: qr sunt decapitãdi: vt i aut. vt nõ luxu. ꝯ natu. §. j. Sic q. illa aut.

loquit de pena seculari: hic loquitur de pena ecclesiastica. Dicit tñ Host. ꝙ quo ad clericos seculares verbū, deijciātur: debet exponi, id est, degradentur, vel beneficijs spolient: ⁊ vbi habetur, ⁊ ad agē dum ipse habebat. Vel ⁊ sic supplendum est, si fuerint religiosi, ⁊c. Simile quod no. de cle. excō. mi. postulastis. §. j. Et qđ dicit, excommunicationi subdantur: est subaudiendū, donec resipiscant.

- 1 Supplicanti iniusta propria authoritate denegantur.
- 2 Defendere cuilibet licet ꝓpria authoritate possessionē libertatis.
- 3 Contra ecclesie libertatem quid factum esse dicatur.
- 4 Jus potest quis sibi dicere propria authoritate sine pena, vbi id consistit in denegatione.
- 5 Dictio, libere, quid importet.
- 6 Exemptus a iuribus episcopalibus quis non videtur, qui debet obedientiam episcopo, licet sit monachus.
- 7 In denegatione petiti an requiratur pape authoritas, vbi denegatur procuratio iniuste petenti.

1 Sane. Breue est. ¶ † No. qđ a superiore petitū iniuste, libere, ⁊ propria authoritate denegatur. 2 ¶ † Nota ꝙ licitū est, possessionem libertatis sue pro- 3 pria authoritate defendere. ¶ † No. ꝙ quis dicatur facere contra libertatē ecclesie: q2 ille, q violat priuilegiū ecclesie. Vide Inno. de sen. excō. nouerit. ⁊ Bar. in aut. cassa. C. de sacr. san. ecc. Quod nota propter statuta imponentia penā allegantibus cōtra 4 libertatē. ¶ † No. ꝙ vbi ius sibi dicere, cōsistit in denegatione dandi sine pena pōt qs sibi propria authoritate ius dicere: nec cadit in 5 cōstitutionē, si quis. ¶ † No. ēt de isto vbo, libere: q2 id dr libere alicui cōpetere, in quo non habet expectare cōsensum alicuius, vel li- 6 centiam: vide Jo. an. de preb. licet episcopus. lib. vj. ¶ † Opp. ꝙ si debent obedientiā, non sunt exempti: ⁊ sic possint epi ab ipsis exigere episcopalia. Sol. Dicit gl. ꝙ ex quo debebatur obedientia, non erant exempti: ⁊ episcopi in suis monasterijs, sicut ⁊ in alijs, habebant curam generalē: ⁊ sunt tales in epōrum potestate. Sed habebant abbates certa priuilegia, q̄ hic sibi reseruant: q2 nihil vltra exigent ꝑter debitā obedientiā: ⁊ in hac obediētia cōprehendit qđ eps possit illos visitare, ⁊ corrigere visitanda, ⁊ cōfirmationē abbatis habere, sed nullum propter hoc tpale recipere, licet non constet plene de tenore priuilegiorū, sed sint qui velint ꝙ priuilegia, dūtū 7 legitima, sunt abbatibus cōseruanda. ¶ † Quero an in denegatione petiti requirat authoritas pape. Dicit gl. ꝙ non: q2 hic habetur authoritas huius canonis. x. q. iij. q2 cognouimus. ⁊ dt glo. ꝙ sententia contra hoc lata non tenet. Dicit Hos. ꝙ poterat sua authoritate denegare petita cōtra priuilegia etiā ante istam cōstitutionē: sed vt liberius fiat, canō hoc sibi cōcedit. xj. di. qs nesciat. Vel secundum eum, quando exigitur id in eius quasi possessione: quo casu requiritur licentia: cum pendente lite non debeatur sua quasi possessione priuari: ⁊ sic fuit necessaria pape authoritas.

- 1 Vicarij assumentes nomen rectorat⁹ quam penā incurrāt. 4.
- 2 Suspendi quo casu quis potest ab officio localiter.
- 3 Clericus non potest sacramento fidelitatis obligari laico quo ad homagium.
- 4 Rectoris nomen sibi approprians vicarius in preiudicium rectoris, incurrit penam falsi.

1 Illud. † Ponit penam vicariorū, qui ad vendicādas prelaturas se erigunt contra ꝑlatos: ⁊ sic hic est pena eorū, qui in bñficijs sibi mutant cām possidendi. Non diuidit. ¶ Not. penā vicariorū assumētiū nomen rectoratus in preiudiciū rectorū: ⁊ mutantium sibi causam 2 possidendi. ¶ † Not. hic casum, in quo qs localiter, ⁊ in certo loco tantum potest ab officio suspendi. Raro vidistis istū tex. q2 regulariter suspensus ab officio, est suspensus in omni loco: vt vidistis. s. de app. pastoralis. §. j. Sed hic loquit vbi expresse respectu certi loci suspendit qs secus si simplr: vt. d. c. pastoralis. §. j. Tñ dicunt 3 doc. ꝙ illud, qđ dr hic de eodē epatu, dz intelligi maxime. ¶ † Op. ꝙ quis fidelitatis sacramento alteri, obligari nō possit, sicut clericus. de reg. iur. indignū. Sol. Contrariū loquit de homagio, ꝙ pstatur a laicis. de simo. ex diligenti. sed non a clericis, nisi in feudū ad cōmodum laici reciperēt, ꝭm Ala. Hic de fidelitate, q̄ pōt pstari, ⁊ clericis aliquid ab alijs clericis habentib⁹. ¶ † Opp. gloss. ꝙ 4 alia pena sint puniendi, scz tanq̄ falsarij. de iureiu. querelā. Sl. fatet ꝙ isti puniri dēnt ⁊ pena falsi: q2 ⁊ pluri veniūt ꝯ iura: vñ tanq̄ falsarij sunt puniēdi, vt indigni sunt bñficijs spoliādi. j. e. c. iter. ⁊c.

- 1 Procuratio denegatur prelatis personas vel euectiones ducētibus vltra formam Concilij Lateranensis. 1.
- 2 Excommunicationis sententia iniuste lata non tenet ipso iure. 5.
- 3 Ad visitandū ecclesias qualis sit personarū numer⁹ determinat⁹.
- 4 Petitum iniuste a superiore per subditum, potest iure communi denegari.
- 5 Nuntiatio operis, siue iure, siue iniuria fiat, valet, donec a superiore remittatur.

1 Cum ad quorundam. Non sūmat ꝑpter varietatē lecturarū. Vel si vultis, potestis dicere. † Denegat procuratio ꝑlatis ꝑsonas, vel euectiones ducentib⁹ vltra formā, ⁊ determinationē cōcilij Lateran. h. d. Nō diuiditur. ¶ No. ꝙ subiect⁹ iniuste petitū ꝓpria authoritate licite, ⁊ libe- 2 re denegat. ¶ No. ij. summariū. ¶ † No. iij. casum, i quo snia excōicationis iniusta nō tz ipso iure, qñ vcz est lata in subiectos denegātes ꝓcurationē ꝓ personis ⁊ euectionibus vltra numerū a conci- 3 lio taxatū i actu visitādi. ¶ † Quero qs sit numer⁹ determinatus ꝑsonarū. Dicit Jo. an. ꝙ ꝯciliū Lateran. nō determinat numerū ꝑsonarū: id dnt qdā ꝙ q̄t⁹ est ibi numer⁹ euectionū, tāt⁹ intelligit numer⁹ ꝑsonarū ꝑter sessores: vt sic q̄libet euectio habeat suū peditem. Absurdū em esset qđ sessores socij prelatorum sternāt equos suos: ⁊ hūc intellectū videt approbare curia. Alij dicūt ꝙ numer⁹ euectionū excedit ꝑ quartā partē personarum. vt si. xxx. sunt equi, xl. sint ꝑsone Pro hoc. s. de sta. mo. in singulis. ⁊ sic ꝓ trib⁹ ducent vnū custodē. Vel melius ꝓbat illa decre. pro duobus vnum: vt ibi no. Dicit Host. ꝙ prima opi. nimis est laxa: scđa nimis arcta: ⁊ dt hoc boni viri arbitrio relinquēdū, ꝯsideratis ꝯsuetudinib⁹ regionū, ⁊ q̄litatib⁹ ꝑsonarū vt sicut plures, vel pauciores ꝯcedāt: hñt em quedā regiones de ꝯsuetudine ꝙ q̄libet equus habeat sternentem. Alie vero ꝙ duo equi habeāt vnū sternentē: ⁊ hoc est q̄si cōe, ⁊ sic his ꝯsideratis arbitrabit de plurib⁹, vel paucioribus: q2 oia ad vnguē seruari nō possunt: imo ēt si vn⁹ vel duo ducant vltra arbitriū boni viri, nō est vis faciēda: ar. eorum, que no. s. in proemio. in fi. ⁊ si superuenerint eccłie hospites, si sufficit ecclesia, tenet ad hospitalitatē. de emp. ⁊ ven. c. j. alš sic ꝓuidere dz eps ꝙ ecclesia nō grauet vltra vires. s. de cēsi. cū Apostol⁹. ad fi. ⁊ in Sum. de offi. arch. §. qđ ei⁹ officiū. ver. quare aūt. ⁊ de cēsi. §. qualiter. ⁊ ꝑ totū. Quid si numerū excedat, ⁊ ꝓ illis ꝓcurationē nō exigat. Dic ꝙ hoc nō est ꝓhibitū: q2 hic duo requirūt copulatiue. s. qđ vt ꝓcurationem exi- 4 gat, ⁊ ducat vltra numerū. ¶ † Venio ad gl. ⁊ op. qđ ēt iure cōi licite denegat iniuste petitū a superiore. Simile in signa ponenti reb⁹ meis iniuste, libere mihi lz illa auferre. C. vt ne priua. titu. reb⁹ impo. l. j. ⁊. ij. ⁊ melius. ff. de aqua quot. ⁊ esti. l. j. §. Trebatius. So. Sl. fatet ꝯ iuz: nā ꝙ eps iniuste abstulit, in quadruplū restituet. xviij. 5 di. qñq3. ¶ Sl. vl. op. ꝙ sentētia lata ꝯ subditos q̄tuncunq3 iniusta teneat. xi. q. iij. c. j. ⁊. ij. vt dicimus in nuntiatione noui operis. ff. de ope. no. nūti. l. j. vbi vz nūtiatio, siue iure, siue iniuria opus fiat, donec a supiore remittat. So. dicit gl. ꝙ sentētia nō tz ex authoritate priuilegij istis concessi: q2 sup hoc in hoc sunt a supiorib⁹ exēpti a iurisdictiōe epōrū. Vñ snia lata contra priuilegium pape est nulla tanq̄ a non suo iudice lata: ⁊ temerarium est, ⁊ indignū sua authoritate ꝑsumere, qđ alicui spāliter est concessum. Alias dicit gl. ꝙ si ꝯ tenorē iuris tm super iniuste debito ipsi aliquid exigerēt, lz licite eis denegaretur, nihilomin⁹ snia lata tz: lz snantes male, ⁊ iniuste facerent, ⁊ ꝯ eos posset agi ad interesse. de sen. excom. sacro. Alij dicunt ꝙ hoc est ius commune, vt non valeat talis sententia. Sl. dicit se hoc nō credere: dicit qđ est ius cōmune, ꝭm Jo. An. alš cū nō appareat cuius est priuilegiū decreta. est in hoc supflua: ⁊ sic no. casum in quo snia iniusta est ipso iure nulla etiam, non expresso tenore iuris i snia, scz qñ excōicat ecclesia: q2 nō soluit ꝓcurationē ꝓ numero nō debito. Qđ fatet Host. quo ad euectiōes determinatas, q2 pōt patere de iniustitia quo ad ꝑsonas nō expresse, sz tacite determinatas ꝑ cōciliū, dt secus: q2 non pōt ita constare de iniustitia, nisi in tantū excederet qđ notoria esset iniustitia: alias cū sit arbitrarius numerus, vt sup tex. dictū est, iam nō pōt cōstare de nullitate. Et dt Host. ꝙ salua interpretatione pape, dici posset ꝙ pro duob⁹ equis vnū ad plus, vel pro trib⁹ vnū ad minus ducere pñt: ⁊ inter hoc mediū quot voluerit ducere poterit, ita ꝙ in illo numero teneret snia lata contra procurantē. Vltra numerū vero lata cōtra non procurantē locus esset arbitrio, ita ꝙ snia lata ligaret superior: tñ recepta cautione de parendo suo arbitrio relaxaret illā, vel relaxari faceret sine difficultate: ⁊ postea procederet in arbitro. ad hoc de sen. excom. sacro.

- 1 Monasterium suum non potest abbas alteri monasterio subijcere.
- Vnio monasteriorum per quos, ⁊ a quibus fiat.
- 2 Vnio episcopatuum est solius pape idem ⁊ facultas subijciendi.
- 3 Arguere licet de potestate pape respectu vniuersi, ad potestatem diocesani respectu sue diocesis.
- 4 Vnire potest episcopus ecclesias sibi subiectas. 6.
- 5 Archiepiscopus nullum habet exercitium potestatis in subditos suffraganei.
- 7 Abbas exemptus an possit interponere authoritatem vnioni in ecclesijs sibi subiectis.

Reuocare

8 Reuocare ex quo potest episcop' factū illicite a suis subditis, an recipiat indistincte potestatem reuocandi.
9 Uniri ex quo non possunt beneficia, que intra diocesim episcopi cōsistunt, an poterunt vniri authoritate legati.
10 Unire an possit episcopus beneficium sue diocesis, cuius collatio per eius negligentiam deuoluta est ad papam.
11 Casus qui, et quot videantur esse pape reseruati.
12 Unionem monasteriorum per abbatem factam an possit episcop' propria authoritate reuocare, vel infirmare.
13 Nullitate non potest factum pape, vel principis argui propter ordinis a iure requisiti omissionem.
Papa, vel princeps, non adstringitur ad iuris obseruantiam.

1 SIcut. ¶ † Abbas monasteriū suum alteri monasterio subijcere, vel vnire non pōt, sine authoritate diocesani, etiam de metropolitani cōsensu. h.d. Primo ponit quandam similitudinem. Secundo narrat factū, qd infirmari mandat ibi, itaq. Tertio soluit obstaculū, ibi: nō obstāte. ¶ † No. vnū casū soli pape reseruatū scz vniēdi epat', vel subijciēdi facultas. Alios habes in gl. quid de legato. 3 Uide in Spe. de legato. §. nūc ostendendū. ver. v. et ver. vi. ¶ † Secūdo no. q licitū est arguere de potestate, respectu vniuersi ad potestatē 4 diocesani respectu diocesis sue. ¶ † Tertio no. vnum casum epo reseruatum inferioribus prelatis non competentem, scz potestas et facultas vniendi ecclesias subiectas. Alios habes. j. eo. accedenti5 bus. ¶ † No. vltimo regulam q archieps nullum habet exercitiū potestatis, vel iurisdictionis regulariter in subiectos suffraganei. 6 Uide. s. de off. ord. c. pastoralis. ¶ † Expedio dicta glos. et aduerte, opp. et videtur q non eodem modo vniat episcopus ecclesias sibi subiectas, sicut et quomodo vnit papa episcopatus: qr episcopus sine consensu capituli sui non potest vnire. s. de his, que si. a prela. nouit. per totū. sed papa potest sine consensu cardinaliū: arg. s. de elec. significasti, ergo etc. Soluunt doc. q hec dictio, sicut, nō notat omnimodam similitudinē, vt in contrario. Item dicunt q sine collaudatione, et approbatiōe ambarū ecclesiarū nō potest episcopus vnire. Secus in papa. De quo tamen dicendum secundum doc. vt in cle. si vna. de re. eccle. non alie. Dicit tñ Host. q de ordinata potestate, et de iure, non potest papa sine consensu cardinalium vnire epatus. s. de his, que si. a prela. nouit. licet de absoluta potestate fateatur q sine cardinalibus possit. s. de conces. preb. proposuit.
7 ¶ † Querunt doc. an abbas exemptus possit interponere authoritatem vnioni in ecclesijs sibi subiectis pleno iure. Dicunt q nō: qr hoc est epale: vt hic, et. s. de consue. cū dilectus. Jo. An. remittit ad gl. v. I dicta cle. si vna. et ibi tenet q nō possit. et ad cle. ne in agro. §. ad hec. de statu mo. et ibi not. glo. super verbo ordinationes. vbi 8 disputat an possit abbas hoc prescribere: et tz q sic. ¶ † Ulterius quero an ex hac decre. episcopus recipiat potestatē reuocandi, eo inconsulto. Dicunt doc. q non, propter verbum, sicut iustum, licet hic dicat, authoritate nostra. Respōdeo, q epus potest propria authoritate illicitum factum reuocare. Alleg. s. de off. ord. graue. et c. licet in corrigendis. nisi alterum monasterium esset in alteri' dioce., vt dt gl. quo casu illa verba starent causatiue, sicut iustum est, et qr iustū est. de ver. sig. abbate. qr illa verba, sicut iustū est: ēt respiciunt q vtrunq monasterium respiciat q suum est. C. de repud. l. vna. ff. de mi. l. q si minor. §. restitutio. Uidetur enim potius iurisdictio excitata, q data noua potestas, vt ibi, ex quo de iure potest. Cōcludit q si vnitū est monasteriū eiusdē diocesis, propria authoritate reuocare non pōt: sed si monasteriū alteri' diocesis hoc mādat, dat sibi potestatē: qr in alteri' diocesi nō pōt qs manus extendere: ideo tunc operat dictū mādatū, seu dicta cōcessio. ¶ Quero qd decernat hic papa irritū. Cōmūiter q confirmationē archiepi tm nō vnionē. Alij q vtrūq. Primū plz. Host. Dicit tñ q ēt ad reuocationē citand' est archieps, cū de eius piudicio agat: qr posset ptendere priuilegiū, vel cōsuetudinē: tñ ad hoc nō astringit eū papa, nec citat eū papa: qr pōt qcquid libet. s. de cōces. preb. pposuit. Silr pōt dici q reuocatio respectu primi fit iniuriosa, p. c. inter qua9 tuor. de ma. et obed. ¶ † Quero, dī hic q authoritate archiepi non pñt vniri beneficia, q cōsistunt intra diocesim epi: sed an vniri poterūt authoritate legati. Ur q nō: qr nō pōt ius vnius ecclesie dare alteri. de cōfir. vti. vel inu. c. si. sed p vnionē derogat iuri epi, et ecclesie, q vniendo subijcit. Dicas q pōt in hoc authorari: qr lz habeat ordinariā in loco, de off. leg. c. ij. lib. vj. et c. si abbate. de elec. eo. lib. et intellige hoc verū de vnione bñficiorū, quorū hēt cōferēdi ptātē: et tunc bñficia deuoluta. de preb. c. si. et ex hoc vr q non poterit vnire beneficia reseruata, vel vacantia in curia. de elec. si eo tpe. lib. vj. vel ea, de quibus in. c. presenti. de offi. ord. lib. vj. Contrariū tamen est dōm qr pferre, et vnire, sunt diuersa: lz ergo phibeat ab vno, nō tñ ab alio. Tñ non poterat vnire hospitalia, vel ecclesiā patronum habentē laicū, sine ipsius cōsensu: vt not. Pau. in cle. ne in agro. §. ad hec. de stat. mo. Itē nō poterit alienare statū ecclesie collegiate, cōstituēdo ipsam regularē, si erat secularis, vel ē. Et ita disputādo tenuit Fre. de Senis suo cōsilio. cxcv. vbi ēt vr inclinare q vnire non possit beneficia, quorū collationē facere pōt: cum per talem vnionē fiat perpetuū preiudiciū ordinario, ad cuius collationem spectat: dic vt ibi. Et pro hoc facit qd no. dot. in. c. si. de confir. vti. vel inut. et no. per dominos de Rota, sua cōclusione. lv. et habet in Spec. tit. ij. §. nunc ostendendum. ver. v. et ibi Jo. an. in addit. tz q possit vnire, dūmodo ex causa: dic vt ibi no. licet aliter no. Abb. in 10 c. pe. de offi. leg. ¶ † Ulterius quero vtrum epus possit vnire beneficium sue diocesis, cuius collatio per eius negligentiam deuoluta est ad papam. Dic q sic: qr vnio concernit proprie proprietatē, nō titulum, et licet episcopus perdiderit ius conferendi illa vice, non tñ ius vniendi. Et hoc tz hic doctor meus dñs Petrus, qui istaz 11 materiam vnionis plene prosequitur: vt hic per eum. ¶ † Uenio ad glo. et prima gl. ponit casus pape reseruatos: et ponit ver. legenda est vt iacet. Uide hanc glo. de translā. c. j. de off. leg. q translationē. et vide Gul. in Spec. de leg. §. nunc ostendendum. vbi enumerat casus. lxxix. ¶ In gl. j. in fi. Host. hic ponit. xxvij. versus, in quibus cōprehendit. lxj. casus, de quibus in Summa, de offi. leg. §. qd pertineat. ver. illud. et seq. Spe. aūt in ti. de leg. §. nunc ostendendū. enumerat. lxxix. casus, in quibus solus papa dispensat, et ideo ibi 12 est dicendū. ¶ † Querit gl. super verbo, authoritatis, qr alie literales sunt, an episcopus sua authoritate possit infirmare vniorē factam per abbatem. Dic q non, si monasteriū esset vnitum iurisdictioni alterius: secus si monasterio sit i subiecto: qr tunc posset propria authoritate id destruere. Et est rō primi casus, qr in causa ppria non potest esse iudex. C. ne quis in sua causa. l. j. Glo. vlti. colligit q archiepiscopus nō est ordinarius totius prouincie, sed episcoporum tantum sue diocesis sed nō subditorum. de of. ordi. c. pastoralis. cū simi. nisi in casibus ibi no. vnde nisi in casibus dispensare non potest in diocesi suffraganei, vt dicunt constitutiones.
¶ Opp. dicitur hic in fin. Nos quoq id decernimus irritandum. Uidetur enim ista recitatio iniuriosa, nō vocato abbate, vel archiepiscopo confirmante: vt. s. de ma. et obe. inter quatuor. Nam archiepiscopus factum suum posset defendere consuetudine, vel priuile13 gio. de off. ord. duo simul. Solu. Dicit Host. † q omissio huius citationis non reddit nullum factum pape, qui non adstringitur ad iuris obseruantiam. de conces. preb. proposuit.

1 Clericus, qui de crimine publice gloriatur, propter scandalū inde secutum, ab officio et beneficio deponitur.
2 Gloriari non licet de peccato, vel crimine.
3 Propter confessionem extraiudicialem, que transit in delegatum coram iudice factam, si de ea constet, potest quis puniri. numero. 6.
4 Diuertere non licet viro ab vxore, propter vnius dictum. numero. 7.
5 Confessio extraiudicialis, ex qua liquet de crimine, nocet confitenti.

1 QUam sit graue. ¶ † Clericus, qui de crimine publice gloriatur, propter scādalū inde secutū ab officio, et bñficio, deponit: alias suspendit. h.d. Primo ponit exordiū. Scdo narrat factū, ibi: accepimus. Tertio dat iudicē, cui duo 2 mandat, seu cōmittit, ibi: ideoq. ¶ † No. j. q crimē aggrauatur ex 3 gloria delicti. ¶ † Scdo no. q propter confessionē extraiudicialez, que transit in delictū corā iudice, si de ea constet, quis pōt puniri. 4 ¶ † Tertio no. q ad dictū vnius non est licitū propriam vxorem derelinquere. Habetis notabilia. Docto. hic nil scribunt, quod 5 non sit ad glo. reducibile: ideo venio ad gl. ¶ † Glo. j. colligit q cōfessio extraiudicialis preiudicat cōfitenti: qr nō refert vnde crimi6 na claruerint. alleg. infra. ¶ † Opp. gl. de iud. at si clerici. vbi confessio facta coram iudice incōpetenti. non piudicat confitenti: et qr nō debet quis sine accusatore dānari. xxiij. q. iiij. si quis potestatez. So. Glo. fatet q confessio non preiudicat. Unde dt gl. q iste nō deponitur, sed suspendit. Uel scdo aliud est qrere, an ex delicto vt cōfessato qs puniat, extraiudicialis pfessio probet. Et dōm est q nō. Aliud est qrere, an ex delicto surgente ex ipsa cōfessione, et gloriatione delicti, ex qua ortum est scādalū inter virū et vxorē, possit qs puniri. Et dic q sic: ita hic. Unde ex cōfessione vt probatoria nō dānat, sed ex cōfessione vt delicti inductoria sic, vt hic. Unde dt Inn. q hic non punit ppter fornicationē, de qua nō cōstabat. q ptz: qr si cōstitisset de illa, vir nō fuisset cōpulsus illā restituere: vt. c. significasti. de diuor. et de adul. intelleximus. sz punit ex cōfessione, tāq maledicus, detractor, et leuis: quorū qdlibet est sufficiēs ad penam imponēdā. Alij dñt q rō Inn. procederet in fornicatiōe cōmissa post cōiugiū: hic forte qrebat de cōmissa añ. Itē qr cōfessioni stat contra confitentē, nō 3 sociū: vt. c. j. s. de confes. Un dt Host. q hec decre. ponit specialē penā clerici de delicto publico gloriantis: que

gloriatio cũ sit graue crimen, vt in prin. ⁊ sic publicum, ⁊ notorium non dz esse impunitũ: vt de sen. exco. vt fame. Imo debet puniri sine accusatore. vt de acc. euidentia. maxime cũ in dãnũ alterius vergat: vt. c. si. de postu. ⁊ maxime circa matrimoniũ. Dicunt tñ doct. ꝙ si ex confessione sit infamatus, compellitur se purgare: etiam dt Hos. ꝙ suam purgationẽ non admitteret: qꝛ quod quisqꝫ sua voce dilucide, ⁊c. Dicit Inn. in. c. p inquisitionẽ. s. de ele. ꝙ licet cõfessio non sit sufficiens cã vt qs de directo delicto dãnetur, est tamen sufficiens causa vt quis cõpellat stare confessioni, nisi aliter doceat se 7 intellexisse. de quo de ind. at si clerici. ¶ † Querit gl. vlt. quid istud debitum officium sit. Dicit gl. vt reddatur debitũ, ⁊ alia consueta. Doct. alleg. de spon. ex parte. z. c. veniens. ⁊ dicunt ꝙ dictum vni9 non sufficit ad separandum matrimonium, de eo, qui co. consang. vxo. sue. c. de illo. licet sufficiat ad impediendum. de spon. preterea. secundum Hostr. ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Propter homicidiũ factum authoritate, vel mandato episcopi, deponitur ipse episcopus ab altaris ministerio. 14.
2 Visitator delegatus non habet potestatem episcopum deponẽdi, nisi specialiter sibi mandetur.
3 Consentiẽs tacite vel expresse verbis directis morti alterius, etiã per viam iustitie, incurrit irregularitatem. 8.
4 Irregularis non est ipso iure beneficio suo priuatus, sed priuandus.
5 Actis delegatorum iudicum creditur quo ad ea, que sunt coram se gesta.
6 Episcopalis ordo subsistere non potest quo ad exercitium sine presbyterali. nu. 13. 15.
7 Inhabilis ad preambulum censetur etiam inhabilis ad omne cõsecutiuum.
8 Irregularitatem an incurrat episcop9, si dixerit, malũ esset ꝙ fur euaderet.
9 Ordo pontificalis an possit haberi habitu, sine presbyteratu. numero. 15.
Episcopalis character an retineatur sine sacerdotio.
10 Consilium vbi dant episcopi principibus, an incurrant irregularitatem.
11 Absentem sufficit requiri, licet peremptorium ad eius notitiam non perueniat.
12 Contumax videtur posse dici, qui parum audita voce pretoris nõ exaudiuit.
15 Episcopo, qui iurisdictionem episcopalem non potest exercere, an dari debeat coadiutor.
Coadiutor per quem dari debeat.

1 **Ex literis.** ¶ † Eps, cuius authoritate homicidium est commissum, ab altaris ministerio, ⁊ officio sacerdotali, ⁊ epatus administratione deponitur. h. d. Primo narrat factum: qd scdo ibi: 2 nos autem. diffiniendũ committit. ¶ † Nota argu. ꝙ visitator delegatus non habet potestatem episcopũ deponendi nisi sibi specia 3 liter cõmittatur. ¶ † No. ij. ꝙ consentiens tacite vel expresse vbis directis, ⁊ morti alterius, per viã iustitie, ẽt aut presentiã authori 4 zabilem sui prebens, incurrit irregularitatem. ¶ † No. hic aperte ꝙ irregularis ẽt ex delicto non est ipso iure priuatus bñficio, nec 5 depositus, sed priuandus. ¶ † Nota ꝙ literis delegatorum iudicũ 6 creditur de gestis corã se. de quo de proba. post cessionẽ. ¶ † No. ꝙ ordo pontificalis subsistere non põt quo ad exercitiũ sine presby 7 terali, † ⁊ inhabilis ad preãbulũ inhabilis cẽset ad oẽ consecutiuũ illi connexũ. ¶ No. consiliũ, vt is, cõtra quẽ de delicto cõstat, depositionem non expectet, sed cedat. viũ. s. de elec. nouũ. ¶ Expedio 8 dicta doc. Primo querunt doc. † an per illa verba, que dixit eps, Malum esset, si fur euaderet: icurrat irregularitatẽ. Dicũt doct. ꝙ sic, ex eo ꝙ vr consentire morti illi9. Alle. 50. di. si quis viduam. Sed querunt que est causa ꝙ incurrit dictam irregularitatẽ. Dicunt, vt est dictũ, qꝛ tacite, vel saltem turbate consentire vr morti. de simo. Mattheus. qꝛ epi, ⁊ alij intercedere debent pro salute, nõ consulere pro morte. s. de ver. sig. nouimus. Itẽ fin doc. ex alio iste incurrit irregularitatem, scꝫ eundo ad locũ, ⁊ principaliter existẽdo ibi, ex quo iurisdictionẽ habebat, approbat sententiam, et cum multitudine auxilium dedit suspensioni eius, vel tacitum mandatum. Nam illa presentia non potest tunc esse nisi authorizabilis: id incurrit irregularitatẽ: vt. d. c. si qs viduã. Ideo licet cleric9 vadat ad vidẽdũ iustitiã, ⁊ male faciat, tñ nõ incurrit irregularitatem, ex quo sua presentia non est authorizabilis, cũ non habeat aliquã iurisdictionẽ, vel authoritatẽ. de quo aliquid in. c. sententiam. ne cle. vel mo. Item in. l. si quis mihi bona. §. sed quid. ff. de acqui. hered. Barto. ponit questionem de facto illius nobilis, qui familiari suo verberato dixit. Non reuertaris vnquam ad domũ, nisi aliud sentiam: famulus tunc iuit, ⁊ illum occidit, ex quo homicidio dominus fuit decapitatus, tanquam ex illis verbis homicidiũ suo fa fuerit commissum: qꝛ nil refert, verbis, aut signis intentio demonstretur: vt. l. certum. ff. si cer. peta. Directe ergo, vel indirecte nõ debent clerici ostendere suã voluntatem in actu homicidij, si volunt 9 vitare irregularitatem. ¶ † Querunt doc. an possit haberi habitu ordo pontificalis sine presbyteratu, id est, an character episcopalis retineatur sine sacerdotio. Docto. ꝙ sic, quo ad substãtiam, ⁊ habitũ characteris, ⁊ ordinis. Nec ob. iste tex. qui fatetur ꝙ ordinatio non põt esse episcopalis sine pñbyterali in multis. de quo in. c. j. s. de cle. per sal. promo. lꝫ ibi gl. teneat contrarium, ⁊ male. Or hoc est incidere in illõ dubiũ, an ordo epalis sit p se ordo, ⁊ imprimat characterẽ: de quo in proemio. vj. Canoniste cõiter qd sic. Theologi contra. Iã tenui qd ordo epalis ⁊ pñbyteralis essent idẽ quo ad substantiã ⁊ characterẽ: ⁊ hoc pbãt iura antiqua p certo: sed hoc est verum ꝙ dignitas epalis aliquãdo potestatẽ addit, ⁊ ampliat potestatẽ pre 10 sbyteralẽ: ⁊ si hoc tenes, tunc gl. diceret verũ in. d. c. j. ¶ † Venio ad gl. El. sup verbo, ꝯsuluit qꝛ pcedẽtes sunt literales, op. qd episcopi possint de iure consulere principib9. xxiij. q. vlti. pessimã. in si. Nam cleric9 põt dare ꝯsiliũ in gñe, dicẽdo fures tales puniẽdos, arg. v. q. vj. delatori. ff. de qõni. l. j. §. qui qõnem. So. Dicit gl. clericus põt ꝯsulere gñaliter de iure, ꝙ pena sit fur, vel ali9 delinquẽs puniend9. Itẽ licite psit clerici qrelã de furibus ciuilr deferre. xxiij. q. v. non vos. ⁊. s. de homi. postulastis. Itẽ põt cleric9 rñdere de facto furis extra iudiciũ rñdendo de iure. Et idẽ no. Io. iij. dist. ois. Qd intelligit Host. qñ crimen de pximo nõ inmineret puniendũ. de quo in Spe. §. iudex. vñ. quid si iusta. Et lꝫ ille fur puniatur, non imputatur clerico. s. de homi. tua. Quandoqꝫ excessit fines consilij dicendo, Malũ est qd hic euadat: ⁊ pñtiã adhibet i morte, ⁊ tũc est pla 11 num ꝙ talis est irregularis: vt hic. ¶ † Glo. super verbo, perquisitus. colligit ꝙ sufficit absentes requiri, lꝫ peremptoriũ ad eius no 12 titiam non perueniat. s. de cle. non resi. ex tue. cum si. ¶ † Ea. glo. in ver. ar. ꝯ. opp. s. vt lit. nõ ꝯte. c. qm. §. ij. Item qꝛ non videtur contumax, qui parum audita voce preconis non exaudiuit. ff. de in inte. rest. l. l. diuus. que est penulti. So. ꝯtrium loquitur, qñ reus non fuit citatus: vel fuit, ⁊ statim venit: hic loquif qñ fuit citatus per remittentes, ⁊ illicentiatus recessit, vñ non mandat papa ipsum iterum vocari. Et ideo dicit Inn. ꝙ ꝯtraria loquuntur, vbi absens de culpa, vel ꝯtumacia non notatur. Ad qd vide no. de do. ⁊ ꝯtu. cum di 13 lecti. ad si. ⁊. c. si. ⁊. iij. q. ix. caueãt. ¶ † Querit gl. sup vbo, deliquisse. qualr constat ipsos deliquisse. Dicit gl. ꝙ relatione iudicis, cui creditur. xviij. di. de cõcilijs. donec probetur ꝯtrium. s. de testi. a nobis. 14 ¶ † Gl. super verbo, corporalem. querit, quare hic eps deponatur. Respondet, quia presentiam adhibendo, ⁊ authoritatem prestando videtur fuisse causa mortis: vnde merito debuit deponi, qꝛ fuit homicida. de homi. significasti. de cle. pu. in duel. c. ij. liij. di. si quis. viduam qꝛ non refert an facto, vel consilio, seu aliter homicidium cõmittatur: vt ibi dicitur. Idem dicunt doc. in ratificãte homicidiũ suo nomine commissum: arg. de simo. sicut. ⁊ hodie medi9 probatur 15 de sen. excom. cum quis. lib. vi. ¶ † Gloss. super verbo, ministerio. colligit ꝙ quis nõ possit esse episcopus, nisi prius fuerit sacerdos. de cle. per sal. promo. c. vno. ¶ Glo. vlti. opp. ꝙ debeat dari coadiutor. vij. q. j. quamuis triste. Sol. Hic loquitur quando propter culpam suam factus est irregularis: contrarium loquitur quando sine culpa: quo casu dandus est ei coadiutor. Per quem autem detur, dicunt doc. dicendum: vt infra de cler. coniu. c. vno. lib. vj.

1 ☞ A dignitate obtinenda repellitur vsurarius, ⁊ publicus aleator. nu. 1.
2 Ludus alearum est clericis prohibitus.
3 Vsurarius, ⁊ aleator inhabilitatur ad beneficia.
4 Vilibus ⁊ indignis non debent porte dignitatis patere.
5 Negatiua ad factum certarum personarum coarctata est probabilis.
6 Iudicibus creditur, si sunt plures, coram alio iudice attestantib9 de facto, vel non facto proprio.
7 Falsarius qualiter quis concludatur. 9.
8 Sententiam potest vltra petita proferre papa, vel princeps, ex potestatis plenitudine.
10 Agenti possessorio an criminis exceptio obstet.
12 Vsura illa dicitur vera, que in anno partem centesimam excedit.
13 Ludere an liceat clericis, nisi pro conuincie.
Conuiuia facere non licet clericis, nisi pro pauperibus.
14 A falsi crimine excusat desistentia ab vsu literarum falsarum.
15 Collatio beneficij post primam inualidam non cassatam facta indigno non valet. nu. seq.
16 Electio secunda facta indigno an sit ipso iure nulla, prima non cassata. nu. 18.
17 Possessio colorata impedit potestatem ordinarij in conferendo.
19 Conferendi ptãte priuato executore si constet eius prouisionẽ nullam, an redeat potestas ad papam, an vero ad ordinarium.

Compromissarij

10 Compromissarij ad eligendum si eligant indignum, an potestas digendi devoluatur ad papam, vel ad capitulum.
11 Eligendi, vel conferendi, aut prouidendi potestate priuatus quia elegit indignum, an sit potestate priuatus hac vice tantum.

1 Inter dilectos. ¶ † Ab obtinēda dignitate repellitur vsurarius & publicus aleator. h. d. In prima decise factum narrat. In scda ibi: nos igitur. diffinitio, q̄ subdiuidit in tres. In prima diffinit de Petro. In secunda de Bernardo. In tertia de cantore. Secunda ibi: preterea. Tertia ibi: qr vero. Casus. Vacante quadā precentoria, cuius collatio spectat ad cantorē Pictavien. Cantor predictus primo contulit ipsam cuidā Pet. Deinde audito q Petrus erat indignus, cōtulit ipsam cuidā Bernardo: orta inter hos q̄one sup iure & titulo dicte dignitatis, qd fuit delegata quibusdā iudicib⁹, corā quib⁹ ambe ptes dederūt petitiones suas, narrātes dictā dignitatē ad se spectare, cōcludētes vt declararet p eos singlr quilibet ad se spectare, & vt aduerse parti silētium imponeretur, statuto termino ad exceptiones probandas, & ad incumbentia probanda. Cōparuit Bernardus, & duas exceptiones contra personā dicti Petri opposuit, q erat publicus vsurarius, & aleat⁹: propterea collatio ei facta vt indigno, nulla: per hoc concludebat suam collationē tanq̄ idonee factā validā declarari, & iuridice factā, & aduersario silētiū imponi: pars aduersa est confessa se mutuasse, & lusisse publice: sed ad excusandū allegauit cōsuetudinē Gallicorū. Iudices delegati negotiū sic instructū trāsmiserūt ad sedē aplicā: & forte pcessus vtriq ptī fuit data copia, & pcessui dato Petro fuit aliqua clausula addita p iudices delegatos. Tādem p̄sentata pape copia processus per vtranq ptē, ps opposuit copiā processus dicti Pet. fuisse falsatā: & pbauit q qdā clausula ibi posita in processu per Bernardū erat apposita false preter iudicū cōscientiā: vñ corā sede aplica ex dicto crimine vltra prio opposita petijt silētiū īponi sup dicto bñficio tanq̄ falsario: & vltra hoc, ipsum de falso puniri. Papa in hoc processu facit tria: cassat primo electionem de Petro tanq̄ de indigno factā: de Bernardo tanq̄ scdo factā prima nō cassata, & cantorē tanq̄ variū priuat potestate cōferendi: mādans qbusdā executorib⁹ vt de ipsa puideāt,

2 &c. ¶ † No. i. q ludus alearum clericis est prohibitus. de quo. s. de
3 vi. & ho. cle. c. clerici. ¶ † Not. scdo q delictū ludi alearū, & delictum vsure inhabilitant quē ad beneficia: nō vr̄ tñ q collationē reddāt ipso iure nullā, sed irritandā. de quo. j. dicef. ¶ Tertio no. q delictū nō alleuiatur ex consuetudine, excusatione, aut palliatione, sed
4 potius aggrauatur. ¶ † No. regulā hic q vsib⁹, & indignis por-
5 te dignitatis patere non debēt. ¶ † No. q negatiua ad factū certarum personarū coarctata probabilis est. Ad hoc de proba. tertio.
6 de dolo, & cōtu. c. cū olim. ¶ † No. q iudicibus creditur, si sunt plures, corā alio iudice attestantibus de facto, vel non facto proprio.
7 de quo. s. de testi. c. a nobis. hic in ver. preterea. ¶ † No. q non sufficit ad cōcludendū quē falsariū, probare ipsum vsum falsis literis, nisi probef q sciēter sit vsus: & pbaf ignorātia eo ipso, q falsitate pbata ab vsu spontanee desistit. ¶ Not. vlterius q collo post primā inualidā non cassatam nō tenet. ¶ Not. ex ver. qr vero penā cōferentis scdo post primā collationē inualidā nō cassatā, qr priuari dз ptāte ɔferēdi: & est arg. q cōferens idigno nō sit ipso iure priuatus ptāte conferēdi. ¶ Or examinemus dicta doct. Hec decre. aliqualiter est fortis in suo intellectu. Papa hic istū absoluit a deli-
8 cto falsationis literarū, qd dicebaf cōmisisse. † Sed З. qr nō debet papa pronuntiare super non deducto, nec super exceptione debet pronuntiare puniendo. s. de ordi. cogn. c. ij. ergo nec absoluendo: sic extra petita pronuntiauit, contra. c. licet Heli. de simo. So. Dic q papa ex plenitudine potestatis hoc fecit: iferior nō potuisset, maxime qr lis non erat cum eo super hoc contestata, secūdum Inn. & Host. & bene. Uel absoluit ad finem vt non remoueretur a beneficio propter hoc: nō respectu pene, que non erat deducta: & sic respectu finis, ad quem opponebatur, pronuntiauit, & est de connexis. Uel intellige q non absoluit a falso, nisi quo finis questionis ciuilis, de qua agebatur, non criminaliter. ¶ Oppo. ij. q iste non debuerit priuari potestate eligendi, sed ipso iure sit priuatus, quia elegerat indignum de elec. cū in cunctis. Posses dicere ibi in eligēdo, hic in conferendo: & pene non sunt molliende, sed ampliande. de pe. di. j. pene. sed quia de hoc dubium est an dicta decre. cū in cunctis habeat locum in conferente: vt ibi no. tenendo q locū habeat, respondet Inno. q priuatur prima vice: vnde hic in tertia vice remanebat iste integer: ideo fuit necessaria priuatio: nam hic due fuerunt collationes. Hos. dt q ipso iure est priuatus in prima vice: & sic priuatur in tota vacatione per sententiam pape. Sed hoc non tenet glo. qr dicit q ignoranter elegit indignum. Hic Inno. attingit an agenti possessorio obstet exceptio criminis cū infamia: d: gl plene. s. de accu. accedens. vbi recollegi omnia dicta. Concludit q agenti possessorio recuperande non obstet. s. de restit. spo. cū quis.

Si petitorio, dicit q non obstat, nisi opponatur quod hereticus esset, vel deponendus, secus si diceretur periurus. Si vero diceref q esset coniugatus, recitat opinio. Io. an. de his remittit ad. c. qd
9 sicut. de elec. dic vt ibi. † Tertio di hic q lз iste vsus fuerit falsis literis, nō punitur: qr non probatur q scienter. Sed contra de. c. falsariorum. de cri. fal. vbi psumitur q scienter. So. Dicit glo. si &c. q hic loquitur de literis inferiorum prelatorū a papa: ibi de literis pape, que sunt de gratia: secus de simplici iustitia. c. tit. c. pen. Et istam so. tenent hic Io. & Ain. ¶ Quarto opp. ad fin. c. & videf q postquam prima non tenuit, valeat secunda. Solut. Ibi prima fuit nulla ipso iure, qr fuit electa persona indigna: hic autem fuit irritanda, qr ignoranter facta fuit: vt dt gloss. que incipit, vnde &c.
10 ¶ † Quero an agēti possessorio obstet exceptio criminis cum infamia. Dic q non, nisi opponatur q est hereticus. de restit. spo. in literis. & c. item cum quis. Secus si agit petitorio amissum beneficium repetendo, obstat exceptio: sicut talis, que inducit priuationem beneficij propter crimen: qr hereticus. Idē si est sententialiter priuat⁹ bñficio. viij. di. quo iure. xxiij. q. vi. c. j. & ij. Sec⁹ si aliō crimē opponatur, vt q sit adulter, periurus, simoniacus: de alio beneficio non admittitur exceptio: qr talis probata non releuat excipientem. de offi. deleg. cum contingat. cū concor. qr & si probaretur, tūc non priuaretur per modum exceptionis: vt in. c. cū dilect⁹. de ord. cog. vide quod no. de ele. auditis. Si opponitur ei q contraxit matrimoniū quidā dicunt exceptionē admitti: qr ipso facto renuntiauit. Io. an. remittit de ele. c. sicut. & tenet q est admittenda, ex quo agitur petitorio. Uide de renun. super hoc. de rest. spo. accepta. Nō obst. q cui datur actio, fortius exceptio: qr hoc est verum, quando modus agendi proportionatur nature exceptionis: hic non pportionatur: qr exceptio datur ad repellendum, non ad impugnandū. Item habet locum quādo de eodez agitur, & excipitur, vt propter rem familiarem: sed hic, qñ actio datur ad recuperationem rei familiaris, & alter vult excipere exactionem ad vindictam competētem, vbi regula illa locum non habet. Io. an. remittit ad decre. qd sicut. de elec. & qd ibi scribit. Compo. & dicit tenendam primā partē q agenti petitorio talia crimina obstent. Nec ob. q crimen nō pu-
11 nitur, si pena sit in repellendo. ¶ † Uenio ad gl. & opp. cum prima & videtur q propter hoc non debeat iure suo priuari. xxxv. dist. c. j. si se vult corrigere, eo q fuerit vsurarius, vel aleator. xlvij. di. c. j. Solut. In obtinendo, si vult se corrigere, non punitur. in obtento iam secus, qr id vitiose habet: vnde non liberatur, nisi dispensetur, vel dimittat. Quod dicit gl. solum epm dispensare. de quo de vsu-
12 ris. c. preterea. ¶ † Glo. ij. querit, quanta sit hec vsura recipere. xij. q. xi. Dicit glo. q hec vsura centesimam excedit: quia illa in anno sorti comparatur, & adequatur. C. de vsuris. l. eos. ff. de condictio. indebi. l. si non sortem. Hec vsura vno die posset excedere sortem.
13 ¶ † Querit gl. iij. an liceat pro conuiuijs ludere. Dicit gl. q sic. ff. de alea. l. q in conuiuio. Phil. dicit hoc verū in laicis: secus in clericis, quibus nō licet facere conuiuia. xxxiiij. di. nō opз. & c. nō liceat. Hos. dicit idem de laicis non socijs, quib⁹ ēt non lз ɔuiuia facere pterq ex intentiōe charitatis. xlij. di. ɔuiuia. Cōuiuia vo paupez licite fiunt. xlij. di. si quis. ¶ Gl. sup vbo, pcurauerit. in prin. litte-
14 ralis. vsq ad v. sed З. opp. † q desistentia ab vsu literarum non excuset a crimine falsi. s. de cri. fal. ad falsariorum. Sol. Primum loquif in literis pape, & preiudicialibus. s. gratiosis, nō de iustitia: vt. c. ti. c. pe. quas quis diligenter dз preuidere: hic in literis aliox inferiorum: vnde desistens post cognitam falsitatem, licite desistit, & non punif. Item est aliud differens, qr deprehensus ibi traditur curie seculari: quod secus est in alijs. Uel intellige vt ibi, qd vitium erat
15 latens, & fecit quicquid potuit, vt desisteret. ¶ † Glo. super verbo, postmodum opp. quod secunda collatio facta post primam de indigno valere debuerit, prima existente nulla. de elec. bone. & c. congregato. Solu. Dicit gl. si prima collatio non est nulla, sed irritanda, non valet secunda collatio, prima non cassata Sic potest intelligi hic. Si collatio prima est nulla, & secunda fiat post primam factam ab eodem, qui primam scienter fecit nullam, non valet adhuc secunda: qr conferendo indigno est priuatus ptāte conferendi: & cōsequenter ex potestatis defectu non valet secunda. de elect. cum in cunctis. & c. Ainto ñ. & c. scriptum. Nec ob. predictis. de iurep. illud. & c. cum laici. qr ibi loquif quando prima erat omnino nulla, quia facta de re nō vacante, ideo valuit secunda. Item loquitur in presentationib⁹, in quibus lз variare. Sed huic obuiat, qr hic nō fuit priuatus ipso iure: & sic scienter non contulit: qd gl. fatef: ideo alia.
16 s. subsequens sup verbo, irritam. in antiquo erat sic. ¶ † Capio gl. super verbo, irritam. & quero an secunda electio sit ipso iure nulla, prima non cassata. gl. Dicit quod non: qr secunda, prima non cassata, fieri non dз. Item dato quod prima erat nulla, qr functus erat suo officio eligendo illum P. Item quia precentoria nō vacabat, & sic nulla fuit secunda electio. de quo de concess. preben. c. ij. Dicit q non valet secunda, quia functus officio, licet prima sit nulla: vel secunda fuit facta de non vacante, & sic redijt ad primam. Sed videf

quod ſecunda collatio valeat poſt primam irritandam: ſicut valet ſecunda ſtipulatio poſt primā exceptione elidendam. ff. de verb. ob. l. qui vis. ⁊ l. ſi dari. ¶ Eadem glo. non ſoluit. Dic, contrarium loquitur in ſtipulationibus ad eundem finem tendentibus, in quibus multiplicatio impeditur propter defectū intereſſe: ideo ſi prima eſt valida, ⁊ exceptione nō elidibilis, non vȝ ſcda: q2 intereſt vt valeat: hic in collationibus ſimultaneis, que repellunt̄ propter incōpaſſibilitatē, ⁊ cōcurſum: q2 duos ſponſos eccleſia hr̄e non pōt: ideo ſtante prima: ꝗꝗ irritanda, ſcda repellit̄. Et hoc tene, quicqd dicat Jo. an. q dt ꝙ ibi loquit̄ in ſtipulationibus, q̄ regulant̄ ex cō ſenſu partiū: hic in electionib⁹, q̄ regulant̄ authoritate iuris: ⁊ idē eſt in prouiſionibus. ff. ad mu. l. ordine. ⁊ ff. de pac. l. ab emptore. ff. ad Turpil. l. j. §. j. s. de elec. publicato. ¶ Oppo. ea. gl. ꝙ electio ſecunda facta, prima non caſſata, nō ſit nulla, ſed caſſanda: ⁊ ſic appa ret ꝙ valeat: vt in c. conſiderauimus. ⁊ c. auditis. Sol. Dicit gl. ꝙ ibi facte fuerant electiones a diuerſis partibus, ſeu pſonis: hic ab eiſdē, qui nō potuerunt variare: vel hic ab eadē, q̄ erat eligēdi poteſtate priuata. Tu dic ꝙ ibi, caſſare, ſtat improprie, vt ibi not. ad hoc vt lit. non conte. accedens. Uidetur ꝙ conferens indigno non ſit priuatus poteſtate cōferendi: cuius ꝯtriū pſupponit̄. s. vt hic eſt caſus: q2 ipſum priuat papa in fine. So. Reuertendo ad precedentem glo. dt ipſa prope finem, q2 hic ignoranter contulit, q2 factum non erat notorium. Tu dic ſecundū Inno. qui dicit hic duo verba ſatis notanda. Quandoqȝ electio prima eſt funditus nulla, nec ex vi electionis tenens hȝ aliq̄ authoritatē, vel aliquē colorē tenendi: ⁊ tunc ſecūda poſt illā, non caſſatam facta valet: vt in c. auditis. de elec. Quādoqȝ habet aliquē colorem, ⁊ authoritatem tenendi: ⁊ ſecunda facta poſt illam non caſſatam non tenet: vt hic eſt caſus. quia oportet ꝙ hic color caſſet̄. Ex his infert ꝙ per hoc intelligens ſolutionē: q2 ſi iam prima electione publicata de inhabili, fuit facta ſecūda, ꝙ nō vȝ ſcda, lȝ prima ſit nulla: q2 illa publicatio dat colorē quendā ipſi electioni, vi cuius opȝ ꝙ anteꝗ ad illam procedat̄, ille color caſſet̄. Si aūt prima nondū eſſet publicata, prima funditus exiſtente nulla, valeret ſecunda. Allegat. de elect. cū terra. ⁊ de re iudi. cū olim. ⁊ de elec. cum in cunctis. §. pe. Non video quem colorem det ſola publicatio. Ex his infert ſcdo ꝙ ſi prima electione nulla confirmata, fiat ſecunda, illa non caſſata, non vȝ ſcda: et hoc verū, ſiue prima confirmatio fuerit facta bona fide, ſine fraudulenter, dūtamen ſit valida confirmatio. Nā facta confirmatione non vacat eccleſia: imo obediendum eſt confirmato, qui iuſte poſſidet. Idem ſi non poſſidet. de conceſ. preb. poſt electionem. viij. q. iij. nōne. ff. de acqui. poſ. l. iuſte. quaſi valeat tuitiōe iudicis, ēt ſi nō iuſte.

17 ff. qd cū fal. tuto. l. j. §. Pomponius. de elec. cū dilecti. §. ſi. ¶ † Mo. ꝙ Inn. ex his concludit ꝙ colorata poſſeſſio impediat ptātē ordinarij in conferendo, niſi prius precedat caſſatio: ⁊ hoc contra opinionem illorū, qui dicunt diſpoſitionē. c. cū noſtris. de conceſ. preb. non hr̄e locū in ordinario, ſed ſolū in delegato pape. de quo ibi plene no. in c. literas. eo. tit. Et ſi dicas, ꝙ ex quo eſt electio nulla, non valet confirmatio. Reſpondet ꝙ ſaltem dat colorem tenēdi, a quo priuari non debet non vocatus. ff. q̄ ſen. ſine app. reſcin. l. j. §. itē cū ex eo. de ma. ⁊ obe. inter quatuor. ⁊ ſicut adminiſtratio eſt ſibi conceſſa per confirmationē, ita dȝ ſibi tolli per confirmationē. de reg. iur. c. j. de quo. s. de reſt. ſpo. in literis. Ex his infert tertio idē eſſe vt non valeat ſecunda, prima non caſſata, quando aliud interuenit quod vicem habeat confirmationis: vt ſi alicui eſt aſſignatum beneficium per illum, ad quem ſpectat, ⁊ inductus ſit in poſſeſſionem cum debita, ⁊ conſueta ſolennitate. de conceſ. preb. c. j. ⁊ c. q2 diuerſitatem. ⁊ c. cum noſtris. ⁊ c. ſeq. ⁊ c. literas. ſic actus habens in ſe incluſam confirmationē ⁊ electionē, vt eſt caſus hic, ⁊ de cōceſ. prebē. poſt electionem. Nam hic collatio habet in vno cōſtructu in ſe incluſam confirmationem: vt no. Inn. s. de app. dilectus. de quo dic vt in d. c. poſt electionem. Ex his infert quarto ꝙ ſi conſtaret electionem, ſeu prouiſionem factam eo tempore quo ad aliuȝ eſſet ius prouiſionis ſeu electionis per lapſum temporis deuolutum, quia tunc non obſtante tali electione, ſeu cōfirmatione poteſt is, ad quē deuoluta eſt poteſtas, poſt lapſum temporis procedere ad electionem. de ſup. negli. prela. c. ſi. Idem ſi conſtat factam eſſe ab illo, qui nullum ius habebat. de re iudi. cū Bertoldus. niſi cōfirmatio eſſet facta vocato eo, ad quem pertinet electio, ſeu prouiſio, ſiue eo ſciente, ⁊ tacente: q2 tunc bene nocet. de re iudi. quamuis. Nec ob. de conceſ. preb. poſt electionem. vbi deuoluta poteſtate de archiepō ad capitulum, non valet electio capituli, non caſſata electione archiepi: q2 ibi nō dicitur deuoluta eſſe poteſtas eligendi ab archiepiſcopo ad caplm, ex aliquo, qd conceſſionē archiepi ꝑceſſiſſet, ſed ex eis, q̄ poſtea contigerunt: q2 electus non erat debito modo preſentatus capitulo, ⁊ propter renuntiationē, ⁊ abiurationem poſtea ſubſecutas, ideo non valuit electio facta a capitulo, prima non caſſata, ⁊ facta nondum deuoluta poteſtate: obſtat tamen quandoqȝ exceptio

18 etiam poſt confirmationem: vt not. fuit. s. ¶ † Quero an ſi contingat habentes poteſtatem eligendi, vel prouidēdi a ſede apoſtolica eligere indignum, ⁊ ſic priuari poteſtate eligendi, hec poteſtas deuoluatur ad papam, an ad ordinariuȝ. Dicit Inn. ꝙ ſi authoritate pape eſt facta prouiſio nulla de notorie indigno, vel q2 cōtra formam mandati, ſecunda facta iure ordinario non valet: q2 nunquā a papa vel delegato ſuo deuoluitur poteſtas ad inferiorē: q2 non apparet iure ſcriptū: ⁊ ſic denegandum. de conceſ. preb. q2 diuerſitatē. ⁊ q2 indignū eſt, ex quo papa reuocauit prouiſionē, vel alijs delegauit ad inferiorē poteſtatē reuerti, ſine licētia pape. de poſtu. prela. bone. ij. §. nec liceat. de offi. dele. qd tranſlationē. cū ſimi. Unde electio tunc non preſtat impedimentū, ſed ſola delegatio, et ad ſuperiorē prouiſionis reuocatio: arg. s. de preb. inter cetera. ⁊ quo ad locū, vñ exit, reuerti dȝ ptās delegati. de off. dele. ſuper qōnū. §. porro. Alij dīt, ⁊ forte meli⁹, ꝙ ſi mandatū eſt nullū, vt pote ſubreptitiū, vt prouideat̄ indigno, impedit̄ ordinarij electio. Idē ſi ꝓuideri mandet̄ ſub cōditione, ⁊ tūc extat cōditio. de quo de pſum. c. ſi. Secus dīt, ſi mādet̄ ꝓuideri illi, cui nō pōt ꝓuideri ſine diſpenſatiōe, ꝑpter irregularitatē, vel defectū, nō ꝑpter crimen: tunc cuiȝ prouiſio intacta reuertit̄ ad delegantē: q2 primo caſu omnino mandatum eſt ſurreptitium, nec diſpenſare pōt. In ſecundo veriſimile eſt ꝙ qui conceſſit primum, concedat ⁊ acceſſorium, ſcȝ diſpenſationem. de re iudi. cum olim. §. nos igitur. Et dato ꝙ poteſtas nō reuertatur ad delegantē, poti⁹ reuertitur ad alios delegatos ſimilem ptātē hn̄tes in eccleſia ꝗ ad ordinariū collatorē. Alle. de reſcr. c. capitulū. facit de cōceſ. preb. cle. j. Alij dicūt ꝙ reuertit̄ poteſtas ad ordinarium, electione exiſtente nulla. de prebend. de multa. Dicit Jo. an. ꝙ hi, ad quos ſpectat ptās ꝓuidendi, pñt de iure cōi eligere, ex quo vacat eccleſia, vbi hi, quib⁹ eſt cōmiſſum, nihil egerint, vel cōmiſſio eſt ſubreptitia, niſi ꝑ interdictū eis factū, vel alio modo conſtet ꝙ ſuperior hac vice poteſtatē ſibi voluerit retinere: ar. s. de elec. innotuit. §. fin. de preb. inter cetera. q2 nō eſt veriſimile, ſuperiorē ꝑpetuo velle impedire ꝓuiſionē: imo eius eſt intētio, vt cito prouideat̄ periculoſis vacationibus eccleſiarū: vt de elec. ne ꝑ defectu. ⁊ c. q2 ꝑpter. Comp. de reſcr. caplm. dt ſe defendiſſe tēpore Innocētij ſcdi, ꝙ ꝗtūcunqȝ de cā collatio executoris ſit nulla, non impedit̄ ptās ordinarij collatoris: ſicut dr̄ de electione. s. de elect. auditis. niſi in literis ſit verbū, reſeruamus. Demū dt hoc verius ꝙ impedit̄, dūmodo ſit in literis pape verbū, reſeruamus. Item ſi nomē eius, pro quo ſcribit̄, nō eſt in litera: dt oēs cōcordare ꝙ nihil pōt circa bñficiū ordinari⁹, ēt ſi executor ꝓuideat indigno. Ad id qd dixi de electione, rñdet ꝑ id, qd dixi ſupra. Recitat Jo. an. ꝙ Cōpo. in decre. caplm. de reſcri. dt q̄dā verba, q̄ iungo cum dictis

19 Jo. an. ⁊ habetis veritatē. ¶ † Si q̄rit̄, nunqd priuato executore ptāte cōferendi, ⁊ cōſtet ꝓuiſionē eius nullā, an redeat poteſtas ad papā an vero ad ordinariū. Dic tria v̄ba. Si papa vltra ꝓuiſionē appoſuit aliq̄ verba reſeruātia, ⁊ in quib⁹ reſeruat ptātē ſibi cōferēdi, vt q2 apponit in lr̄is, reſeruam⁹, vel ſimile: ⁊ tunc ꝓcedat prima opi. q2 indiſtincte reuertitur ad papam. Si vero non appoſuit talia verba: ⁊ tūc ſi papa cōceſſit ꝓuiſionem executori non ſub nomine certe perſone, vt quia ſimpliciter mandauit ꝙ prouideret de beneficio, hoc caſu dicit ꝙ indiſtincte reuertitur ad papam. Si vero mandauit certe perſone ꝓuideri, ⁊ illa non tȝ propter defectum perſone, vel reſcripti: ⁊ tunc reuertitur ad ordinarium, ſecundum

20 Compo. ⁊ bene. ¶ † Querit hic Hoſt. quid ſi compromiſſarij eligunt indignum, an deuoluatur electio ad papam, an ad capitulū? Dicit ꝙ ad papā: q2 totū caplm vr̄ deliquiſſe, vel neglexiſſe. Dic, ſi deliquerunt cōpromiſſarij, ſerua qd no. de ele. ſi cōpromiſſarius. lib. vj. Si ſunt negligentes, procederet qd dt Hoſt. q2 poteſtas deuoluet̄ ad papā: q2 negligentia eorū pōt electoribus ꝑiudicare, qui non excuſantur: q2 ꝑ alios negligētes non fecerunt: ſed dolus non

21 nocet, per no. vt lit. non conteſt. c. j. ¶ † Ultima gl. querit an ſit poteſtate priuatus hac vice. i. in vna prouiſione, an in vna vacatione. Dicit gl. ꝙ in proxima prouiſione. Unde ſi hi, quibus datur poteſtas, inualide elegerunt, adhuc poſſet eligere iſte priuatus. de elec. cū Uintoñ. Inno. contra, quia ex quo papa reuocauit ad ſe prouiſionē, vel alij delegauit, inferior ſe intromittere nō poteſt: vt dixi. s. in glo. prima, ⁊c.

1 ☞ Abbates de matrimonijs cognoſcere, ⁊ publicas penitentias iniungere: non poſſunt, niſi ſpeciali iure ſit eis conceſſum. numero. 7. 9.

2 Epiſcopalia iura ſunt conceſſibilia prelatis inferioribus ex priuilegio. 9.

3 Electus ⁊ confirmatus in epiſcopum, non cōſecratus maxime nō preſbyter, an poſſit concedere indulgentias.
Indulgentias ſolennes an poſſit concedere electus confirmatus, ⁊ tamen non ſacerdos.

4 Capitulum ſede vacante an ſuccedat in his, que ſunt ordinis, vel iuriſdictionis epiſcopalis.

5 Abbates habentes ex priuilegio inſignia epiſcopalia, an poſſint exercere ea, que ſunt epiſcopalis dignitatis.

Indulgentias

6 Indulgentias solennes episcopus confirmatus non sacerdos an committere possit.
7 De matrimonialibus causis nõ cognoscunt inferiores episcopis, nisi speciali concessione.
8 Penitentiam publicam iniungere an ad solum episcopum spectet.

1 **ACcedentibus.** ¶ † Abbates de matrimonijs cognoscere, publicas pnĩas iniungere, indulgentias concedere non põt, nisi hoc spãli iure eis cõpetat. h. d. Primo ponit epõrũ querelam, cui scdo prouidet, ibi volentes. ¶ Nota quedam hic expressa, que sunt epãlis dignitatis, cognoscere de causis matrimonialibus, publicas pnĩas iniungere, indulgentiarũ literas cõcedere. Tene bene menti de publica pnĩa, qꝛ priuatã potest quilibet sacerdos iniungere. Dicunt doc. ꝙ Romana curia habet hoc de cõsuetudine ꝙ cãs matrimoniales delegat epis: ꝛ si alios adiungit, ponit clausulã, ꝙ si non oẽs, tu frater epe, ꝛc. ¶ † Not. ꝙ ea q̃ sunt
2 epãlis dignitatis, sunt ẽt inferiorib⁹ p̃latis cõcessibilia priuilegio, ꝛ q̃sibilia p̃scriptione. hoc dt tex. iuncta gl. Et sic no. ꝙ abbates ex priuilegio põt illa, q̃ sunt epãlis dignitatis. ¶ No. ꝙ quilibet suis terminis debet esse cõtent⁹. alleg. gl. cõcor. Attẽdite declarationez
3 doc. ¶ Querunt de vulgato dubio, scz † an elect⁹, ꝛ confirmat⁹ in epm nõ cõsecratus, maxime nõ p̃sbyter, possit cõcedere literas indulgentiarum solennium. Arguũt aliq ꝙ sic: qꝛ hoc concedere est iurisdictionis: arg. j. de pe. ꝛ remis. c. qđ aũt. sed confirmatus recipit in confirmatione iurisdictionalia. s. de elect. transmissam. ergo ꝛc. In contrariũ, qꝛ hec videnť epãlis dignitatis, vt hic, ꝛ sic ordinis: qꝛ procedũt ex p̃tãte clauiũ: ꝛ per eas pene eneruanť. j. de pe. cum ex eo. ergo cum talia non imprimantur nisi in consecratione vt. d. c. transmissam. ergo ꝛc. Host. cõcludit ꝙ electus cõfirmatus, nõ cõsecratus, maxime nõ p̃sbyter, non põt tales literas cõcedere: sic nec epũs, qui renuntiauit epãtui, qꝛ caret iurisdictione. de ord. ab epi. qui epi. renun. c. j. Nam per tales eneruantur pnĩe: vt. c. cum ex eo. j. de pe. ꝛ remis. sed eneruare penitentias pendet ab ordine: ergo ꝛc. Itẽ dt ꝙ si aliquis epũs descendit ad ecclesiam talis confirmati, de licentia illius poterit dare indulgentias suis subditis, sicut et illos posset ordinare: vt patet de elec. c. suffraganeis. Dicit Hos. ꝙ indulgentias dare est mistum qđ, scz iurisdictionis, ꝛ ordinis, scz qđ partim accedit ad ordinẽ, ꝛ partiz ad iurisdictionẽ. Fatetur tñ ꝙ consuetudo hz ꝙ electi confirmati, etiã non presbyteri, tales literas concedunt. Quod qualiter faciant, dicit nõ videre. Ideo talis consuetudo irrationabilis est: qꝛ fori pnĩalis, ꝛ sic sacerdotalis, est dare indulgentias, cũ relaxenť penitentie. Hanc opin. sequitur Fran. Verce. in. c. at si clerici. de iudi. ꝛ plus dicit, ꝙ etiã si sit p̃sbyter, nõ põt. Mouetť, qꝛ hoc est ordinis epãlis, nõ simplr sacerdotalis, vt hic: ergo ꝛc. Idem dicit de benedictionibus fontiũ, infirmorum, ꝛ similiũ. Mouetur Franc. ꝙ in omni loco, vbi canones de hoc loquuntur, conceditur semper per papam epis ista potestas: sed epũs dicitť consecratus: alias dicitur electus. s. de relig. do. cum ibi no. ergo ꝛc. Preterea lz presbyteri possent indulgentias concedere, tñ ex eo ꝙ est electus in epm, ꝛ confirmatus, non potest etiam id, quod vt presbyter poterat: arg. s. de elec. ꝙ sicut. vbi electus in archiepiscopum non potest ꝙ poterat ante vt episcopus. Ita remanet in effectu quod episcopus electus confirmatus, nondum cõsecratus, etiam presbyter, non potest indulgentias concedere. Non ob. c. ij. de transla. vbi dt ꝙ episcopalis dignitas nil addit: qꝛ illud verum quo ad vinculum ministerij spiritualis. Nec ob. hec decre. vbi dicitur ꝙ talia per inferiores prescribi possunt: qꝛ loquitur in habilibus, qui possunt presbyterale officium exercere: sed cõfirmati in episcopos id non possunt. Jo. An. vť in contraria conclusione remanere, scz ꝙ possit virtute ordinis sacerdotalis, iuncta potestate iurisdictionali episcopali: ꝛ sic ꝙ habeat subiectos: ꝛ dic ꝙ regula. c. ꝙ sicut. non semper procedit: nec semper est vera, sed tamẽ restringenda est ad casum, de quo ibi scilz ad electionem in archiepiscopum, qui non recepit pallium: sed electus in episcopum bene potest que poterat vt presbyter: alias sequereť ꝙ si electus in epm celebraret, non conficeret sacramentũ: qđ est absurdum. Ideo dt ꝙ tenet concessio indulgentie virtute ordinis presbyteralis, iũcta
4 potestate iurisdictionali. Tu teneatis qđ placet. † Ex his patet qđ iuris de capitulo vacante sede: qui si est ordinis, nõ deuoluitur ad capitulum: si iurisdictionis, tunc sic. De hoc per Arch. de pe. ꝛ re.
5 Romana. lib. vj. de here. cle. j. in gl. que incipit, hec litera. ¶ † Quero an abbates habẽtes ex priuilegio insignia pontificalia possint exercere ea, que sunt pontificalis dignitatis. Doct. ꝙ non: qꝛ licet haberent abbates ex priuilegio potestatem ea portandi, tamen nil habent pontificalis ordinis: vt. j. de priui. vt apostolice. lib. vj. sup.
6 ij. gl. ¶ † Ultimo quero presupposito ꝙ non possit iste episcopus confirmatus non sacerdos dare indulgentias, an poterit hoc alij committere. Videtur qđ sic alij episcopo, sicut sibi dat licentiam
7 ordinandi. s. de elec. suffraganeis. vbi de hoc ẽm Host. ¶ † Gloss. fi. opp. ꝙ inferiores episcopis cognoscant de causis matrimonialibus. de consan. ꝛ affi. ex literis. Solu. Contrarium procedit de cõsuetudine, vel speciali concessione: vt hic in fine dicitur: hic de iure soli episcopi cognoscũt. ad hoc de prescr. auditis. Doc. hic enumerant ea, que sunt epãlis ordinis, que habentur in. c. epis. alle. in gl. Dicunt docto. dando bonam doctrinam, ꝙ quedam sunt, que annectuntur tantum ordini epãli, quedã tñ dignitati epãli annectũtur prima sunt, cõsecrare virgines, vel altaria, chrismare, ordines conferre, vel similia: ꝛ ista nec ex prescriptiõe, nec ex priuilegio, vel alio iure põt inferioribus cõpetere. de conse. eccle. vel alta. aqua. et s. de consue. q̃to. nisi forte papa ex priuilegio concederet alicui: qđ tamen non de facili facit. ẽm doc. Scđa sunt, instituere, ꝛ destituere, cõmendatitias ad ordines dare. de temp. ord. cũ nullus. In hoc fuit sibi ipsi contrarius Host. qꝛ sup tex. tenuit ꝙ non possent prescribi hec insignia. Ad hoc vide no. per Joã. an. in. c. felicis. super verbo, pontificali. lib. vj. de censi. in nouella. Grauiora examinare, vel diffinire sine epo, vel epãlia insignia deferre, vt infulam, mitrã, ꝛ anulũ, talia bene possunt queri priuilegio, aut prescriptione. de offi. Arch. cũ satis. de cle. peregr. c. fi. de off. Arch. ad hec. Quantũ ad ius instituendi an inferiori possit competere, recurrendũ est ad
8 no. in. c. cũ satis. e. tit. in fi. ¶ † Quero an pnĩam publicã iniungere spectet ad solum epm. Glo. dt ꝙ sic. 50. distin. in capite. hec dt Jo.
9 an. verũ in illa solenni, de qua loquitur tex. ibi. ¶ † Glo. vlt. querit que sit alia causa legitima, qua possit hoc abbatibus competere. Dicit gl. puta si est consuetudo legitima. s. de off. Arch. c. fi. Idem si per scripta antiqua apparet quod monasterium a principio fuerit sic fundatum. arg. de relig. do. cum venerabilis, s. de censi. quãto. secundum Hostien. qui dicit etiam quod non credit institutionem authorizabilem competere abbati. de quo de offic. Archid. cum satis. ꝛ sic que sunt ordinis episcopalis, non possunt consuetudine queri.

1 Ad confessum in penitentia reuelandum peccatorem non debet sacerdos vrgeri. 3.
2 Excommunicandi, ꝛ interdicendi potestatem acquirere potest in dioceси inferior episcopo.
4 Rectores fraternitatis qui dicantur.
5 Furem indicare cogitur nemo.
6 Furtum an quis restituere compellatur sub pena excommunicationis. 7.

1 **DIlectus.** ¶ † Ad reuelandum peccatorem in penitentia confessum sacerdotes vrgeri non debẽt. h. d. In prima ponit querelam. In scđa
2 prouidet expressa causa, ibi, qꝛ igitur. ¶ † Not. ꝙ inferior epo potest acquirere in diocesi potestatem excommunicandi,
3 vel interdicẽdi. de quo de fo. cõpe. cũ contingat. ¶ † Scđo no. presbyterũ cõpelli nõ posse ad reuelandũ furem in pnĩa confessum: et hoc verũ, nisi fieret de licentia cõfitentis: qꝛ tunc hoc liceret: vt de
4 finio. nemo. ꝛ de adul. significasti. ¶ † Ad intellectũ decre. quero q̃ sunt isti rectores fraternitatis. Dic ꝙ sunt quidam rectores clerici, qui habent potestatẽ super clerũ, sicut sunt hic sup consortium sancti Petri, ꝛ in ipsum iurisdictionem habent. Venetijs dicunť
5 prepositi consortij. Et dt Jo. an. qđ solent esse. xij. vel. xiij. ¶ † Gl. j. opp. ꝙ quis cõpellať ad reuelandũ furẽ. s. de fur. qui cũ fure. Gl. remittit ad ibi no. ꝛ ibi vidistis. Gofre. tñ dt ꝙ q̃q̃ qs peccet non indicando furẽ, tñ ad id cogi nõ põt. ¶ Querit gl. de ratione. Dicit ꝙ quis nõ cõpelliť ad indicandũ furẽ de iure ciuili. ff. de prescr. ver. l. solent. Item qꝛ confessum in pnĩa publicans graui pena puniť: qꝛ opz ipsum per Mundum peregrinari, ẽm tpa antiqua. de pe. di. vj. sacerdos. hodie vero deponi debet, ꝛ in monasteriũ detru
6 di. de pe. ꝛ remis. ois. ¶ † Querit glo. an ille sacerdos, qui non faciebat alterũ, qđ p̃cipiebať sit interdictus. Vť ꝙ sic. xi. q. iij. snĩa. In ꝯtrariũ, vr̃ qꝛ nesciebat furtũ illud vt homo. s. de off. ord. si sacerdos. sed vt penitentiarius sciebat, ꝛ Dei vices sustinebat: vñ erat maior ipsis rectorib⁹. xciij. di. c. vlt. ꝛ qꝛ legatione fungebať Dei: et sic non poterat ipsum excõicare. de ma. ꝛ obe. cũ inferior. Itẽ qꝛ talis snĩa cõtinebat intolerabilẽ errorẽ, vñ non tenuit. j. de sen. excõ. per tuas. Pro hoc, qꝛ papa non dt ꝙ absoluatur qđ faceret, si teneret snĩa: sed dt ꝙ desistãt a grauamine facti. Itẽ qꝛ iniquũ erat ꝙ redderet furtũ, qđ non recepit: interdictũ erat nullum quo ad vtrãq; partẽ p̃cepti. Itẽ qꝛ sub conditione fuit latũ interdictũ, ꝛ pendẽte cõditione pape fuit conquestus: qđ cõqueri, hz vim appellationis ꝛ sic suspendiť interdictũ, sicut excõicatio. de app. dilectis. ꝛ. c. p̃ter ea. Dicit Host. ꝙ magis plz qđ prius est dictũ. Et si interrogať vt testis: põt sua salua conscientia respondere se nihil scire, si sciat hoc vt Deus, non vt homo, ẽm Host. ꝛ Pau. Et dñt quidã quod nec etiam poterit excommunicari a papa. De hoc de off. deleg. studuisti. quia papa est generalis vicarius Christi, ꝛ hic specialis: et

7 sic est maior papa.c.proposuisti.¶†Oppo.gl.vlti.ꝙ compellatur restituere furtum.de iud.q2 vero.So.Contrarium loquitur,quando quis scienter recepit rem furtiuam,quo casu succedit in vitiū: hic non receperat rem furtiuam,⁊ sic non successerat in vitium:vt d.c.quia vero.

1 ☞ Collegij signa erigere non possunt subditi in preiudicium prelati.
2 Collegij iure an censeantur viuere plures eo ipso quod plures vt plures simul cohabitant,⁊ viuunt.
3 Capitulum,seu vniuersitas,dicuntur habere signa collegij,eo maxime ꝙ sigillum commune habent.
4 Femina potest clericis preesse,⁊ clericos sub se habere.
5 Corpus quot modis sumatur.
6 In collegium vt plures possint se erigere,que requirantur.
7 Collegium quotuplex est.
8 In collegio remanere an quis necessitetur in vita,ita ꝙ de eo exire nequeat.
9 Collegiatus an quis possit esse de iure in pluribus collegijs.
10 De collegio exiens,vel de vniuersitate,an debeat habere aliquam bonorum partem collegij,vel vniuersitatis.
11 Collegiorum res an inter absentes diuidantur.
12 Collegiati qualiter se appellare debeant.
13 Collegium an possit inhibere,vel destruere superior.
14 Collegium facere possunt clerici causa pietatis.
15 Collegia,seu corpora,aut collegiati,seu corporati corā quibus poterunt conueniri.
16 Collegia qualiter dissoluantur.
17 Collegiorum insignia an sit licitum collegiatis portare.
Insignia an sit licitum portare.
18 Insignia alterius an liceat tertio vsurpare.
19 Collegiati an debeant habere omnes simul vnum sigillum.

Dilecta. Hec decre.in se notabilis est,tū ꝓpter se,tum etiam propter vnam gl.Innoc.hic valde notabilē:⁊ est propter hoc valde notata:⁊ hoc intendit decre.In preiudicium prelati non possunt subditi singulares erigere signa collegij.h.d.Prima pars ponit querelā.Scda dat iudicē ibi discretioni vestre.¶†No.j.ꝙ clerici vt singuli ad superioris ꝑiudiciū propria authoritate non hñt potestatē se erigendi in collegium,vel in corpus.¶†Scdo not.ꝙ eo ipso ꝙ plures vt plures simul cohabitāt,iure collegij nō cēsent aut corporis.¶†Tertio no.hic aliqua signa cognoscēdi corpus aut vniuersitatē,q hñt sigillū cōe,vel nomē ꝓportionabile vniuersitati,vt capitulū.¶†No.vlterius ꝙ femina pōt clericis ꝑesse,⁊ clericos hre subiectos.Alia notabilia nō habetis hic,q̄ non essent de se clara.¶Or veniamus ad declarationē decre.isti⁹,que hꝫ materia quotidianā:⁊ venio ad glo.ad quam reducitur tota materia.⁊ q̄ro cū gl.j.† an plures,eo ꝙ plures in vnū locū cōgregati,ēt vt ibi morā faciant,sint vnū corp⁹.Dicit gl.ꝙ non:vt hic ptꝫ.Nā isti clerici ecclesie Lotrensis erāt plures,⁊ subiecti illi abbatisse,⁊ tñ non faciunt vnū corp⁹.Per qd̄ dt gl.ꝙ vnū actorē ꝯstituere nō possent.ff.ꝙ cuiusqꝫ vniuer.l.j.§.j.Ad cuius declarationē dt gl.ꝙ corpus sumit multipl'r.Quãqꝫ pro fidei vnitate,vt ecclesia fidelis,q̄ sumit pro cōgregatione fideliū,appellat vnū corpus.S.de summa tri.c.ij.⁊ eius caput est Xp̄s.iiij.q.iiij.Engeltrudā.ita ꝙ alter alterius onera portet.50.dist.ponderet.Itē collegiū,siue vniuersitas dicit vnum corpus,cuius prelatus dicitur caput.de his,que fiunt a prela.sine consen.c.nouit.⁊ tale corp⁹ pōt habere sigillū.S.de appel.significante.Item dicitur corpus,quod vno clauditur spiritu:vt homo,lignum,animal.Item dicitur corpus,quod habet partes integrales,seu coherētes vt domus.Item dr corp⁹,qd̄ hꝫ partes distantes:vt populus,grex.ff.de vsuc.l.rerum mistura.adeo ꝙ partes vt partes considerate censent diuerse ab ipso toto integrali:et ideo si petat corpus hñs ptes integrales,lata snīa ꝯ petētem pōt petere ptes ipsas.Un̄ si peto domū,postea potero petere tegumēta,vel lignū,puta cū fuerit dissoluta:⁊ nō obstat exceptio rei iudicate.Sec⁹ si peto totū qd̄ hꝫ ptes sepatas:vn̄ si peto gregē,postea nō potero petere pecudes de grege.ff.de exce.rei iud.l.si quis cum totū.§.itē si quis argentū.Et est rō,q2 p partes possuꝫ ꝑuenire ad totū in grege:sed p ptes domus non possum peruenire ad totā domum,sm doc.Itē dt gl.ꝙ ep̄s cū caplo facit vnū corpus,cuius caput est ep̄s:cū clero tñ diocesis,vel ciuitatis non facit vnū corpus,de testa.requisisti.sic ⁊ hic abbatissa cū istis clericis non facit vnuꝫ caput:⁊ isti non faciunt vnū corpus,q2 neutro de predictis modis inuicem cōglutinātur.¶In si.dicte glo.Inn.attingit hic dictam materiam:⁊ ponit gl.magnam:⁊ posset iungi cum eo,quod ponit.S.de offi.ord.cū ab ecclesiarum.⁊.S.de simo.dilectus.⁊.j.de senten.excō.nouerint.Tamen omissis alijs recitando glo.quā hic ponit,reducam dicta eius,que ponit ad octo membra.Primo enim erit videre,q̄ requirant ad hoc vt plures possint se erigere in collegiū,id est ꝯstituere.Secundo,quotuplex est collegium.Tertio,an quis necessitet de iure ad existendum de aliquo collegio in vita.Quarto an de iure quis possit esse de plurib⁹ collegijs.Quinto,an exiens de collegio,vel vniuersitate,debeat habere aliquā partē bonorum collegij,vel vniuersitatis.Sexto,an res taliū collegiorum diuidātur inter absentes.Septimo,qualr se appellare debeant sic collegiati.Octauo,an superior possit inhibere,vel destruere collegium.

6 ¶†Circa primum dicit hic Inn.⁊ alij eum sequentes,ꝙ primo requiritur ꝙ sint alicuius professionis,vel negotiationis,vel artis,vel alicuius pietatis:vt grāmatici,pistores,macellatores,legiste,canoniste,⁊ similes.alleg.S.de offi.ord.cum ab ecclesiarum.Requiritur scdo ꝙ faciant sibi rectorem.i.vnum caput.Item ꝙ habeant cōem arcā,⁊ cōe sigillum,vt est dictum,ꝙ istud corpus vniatur ꝓpter aliquem finem bonuꝫ,vel propter aliquam cām approbatam.Hec est prima opi.Alij dicūt ꝙ tot nō requirant,sed sufficit nuda eoruꝫ voluntas tacita,vel expressa:dūtñ faciant ex aliqua cā honesta,⁊ iusta,⁊ a iure permissa,etiā dato qd̄ rectorem non faciant,vel arcā,vel sigillum nō habeant:q2 hec videnꝫ potius signa extrinseca collegij,q̄ de esse collegij.Iustā aūt cām appellat Inn.si faciāt ad defensionem iustitie,vel aliorum,vel vt ne in suis artibus fraudes cōmittant.Requirit etiā ꝙ habeant aliquod nomē,⁊ communiter a fine artis:vnde dr societas sartoꝝ,cerdonum,⁊ similia.Iusta est etiam cā pietatis religionis,vt collegium pauperes visitantium,vel eleemosynas facientium,vel frustatorum:vt sunt isti,qui cā pietatis in Bononia vadunt post illos,qui iustitiant:vel iuuantium oppressos.Hec patēt ex diffinitione societatis,que est pluriū corpoꝝ inter se distantium vno noīe ei deputata collectio.Probātur etiam predicta in.l.j.ff.de colle.illi.vbi oīa collegia,que erigunt cā pietatis,sunt approbata.duꝫ tamen nō faciāt malū sub nomine boni:vñ dicit destruēda collegia malū facientia,lꝫ sint erecta sub nomine boni:vt in.l.si.ff.de colle.illic.An aūt authoritas sup'ioris requirat.Dic,q̄dam sunt,q̄ habent necesse simul conuenire propter artē suā,vt sartores,⁊ similia:⁊ tūc non requirit superioris authoritas:q2 a iure authoritatē hñt,⁊ sunt a iure approbata:vt.l.i.ff.qd̄ cuiusqꝫ vniuer.⁊.l.omnibus.ff.ad Treb.l.si.C.de iu.om.iu.Quedā sunt plures vt plures,qui nō habent necesse simul conuenire:⁊ tūc requiritur authoritas superioris Un̄ dicit ꝙ si alique ciuitates,vel aliqui barones,qui non habent multū simul ꝯuenire sine superioris authoritate.ad hoc.l.si.ff.de colle.illi.vbi i.l.Greca ꝓhibet collegium sodaliū.¶Sed ꝯ ꝑdicta opp.vr ꝙ hoīes cuiuscunqꝫ professionis propria authoritate nō possint sibi cōstituere collegiū,cum collegia fieri non debēt absqꝫ authoritate senatuscōsulti vel principis:vt.l.j.ff.de colle.illici.Sol.Dicit Inn.ꝙ aut plures volunt cōstituere collegiū pro aliqua iusta cā:q2 multa facere habituri sunt simul,puta ad defendendum iustitiā suam,⁊ ad defensionē aliorū,ne in officijs suis fraudem faciāt,⁊c.⁊ hoc est licitū,⁊ a iure concessum:vt.l.j.ff.de colle.illi.ergo non expedit īpetrare:vt.l.j.C.de thesau.lib.x.Aut hoīes,qui volūt inire collegiū,habent facere paruꝫ simul:vt si barones,vel ciuitates tres vel plures creāt collegium,⁊ non possunt sine authoritate principis,sm Inno.qui alibi dicit ꝙ iste proprie dicuntur coniurationes,⁊ presumitur quod ad malum fiunt ꝯ dñm suū:vt no.S.de schisma.c.j.¶Opp.ij.ꝙ collegia,que fiunt causa religionis,⁊ alia,de quibus.S.non possunt institui:patet religiosorum diuersitas.de reli.do.c.si.vbi nullum collegiuꝫ religionis potest institui sine authoritate summi pontificis.Solu.vt ibi per eum,vbi enumerat plura collegia approbata de iure ciuili,vt doctorum,⁊ scholariū.C.ne si.pro pa.aut.habita.Unde regula est ꝙ oīa collegia sunt reprobata,nisi appareāt permissa:vt l.collegia.§.in summa.de colle.illi.Et ideo oēs secte,⁊ collegiationes sunt prohibite in ciuitatibus,quando non fiunt super his,q̄ habent simul tractare.Item iste lige,que fiūt inter ciuitates principes,⁊ barones non valent:vt hic tenet Inno.non ob.l.non dubito.de capti.vbi ciuitates inuicem federantur,⁊ collegiantur:quia illud verum est,ꝙ ciuitates alie non amice,vel libere federant populo Romano:sed plures ciuitates,vel plures barones,q essent sub vno principe,non possunt facere istam federationem.facit qd̄ no.in.c.fin.de test.cog.⁊.d.c.j.de schisma.⁊ hec de primo.

7 ¶†Circa secundum dicit Inno.hic ꝙ quoddam est collegium personale,vt quod fit ad aliquod negotium,siue actum,vel effectum piū,⁊ personale exercendum,vt est collegium professionis,vel negotiationis artium,⁊ similibus actibus pijs.Quoddaꝫ reale,vt ciuitates ville,vel castri.Tamen dicit Innoc.quod hec nomina non sunt a iure imposita,sed magistralia sunt ad instar seruitutū realiū,⁊ ꝑsonalium per respectum,an debeatur persone vel rei,siue quarum

8 aliqua est realis,aliqua personalis:vt.l.j.ff.de serui.¶†Circa tertium dic,in collegijs personalibus illa sunt voluntaria,vt alicu⁹ professionis,vel artis:vnde non potest quis cogi intrare collegiū notariorum,vel cerdonum:⁊ qui intrauit,libere pōt exire:nisi forte statutum diceret oppositum,scꝫ quod non possit exire,vel quod

exercens

exercēs talē artē cōpellaꝛ intrare: qꝛ tūc compelleret. In collegijs realib⁹, tunc eo ipso ꝙ quis est de ciuitate, ⁊ hꝫ domiciliū, est de illo collegio: nisi forte mutet domiciliū: qđ est licitū. s. de so. cōpet. proposuit.

9 ¶ † Circa quartū dicit ꝙ non in ꝑsonalibus. l. j. §. fi. ff. de coll. illic. In realib⁹ sic, si sunt cōpassibilia: vñ qs pōt habere plura domicilia. l. Labeo. ff. ad muni. Secus si essent incōpassibilia. s. de preben. de multa. Vñ qdam sunt collegia, q̄ subalternantur adinuicem, ⁊ hñt se vt totum ⁊ pars: seu vt corpus, ⁊ mēbra. Exēplum, in vniuersitate scholariū est tota vniuersitas scholariū vltramontanoꝝ ⁊ citramontanorū: isto casu potest esse quis in toto, ⁊ in vno mēbro illius totius: sicut pōt quis esse de vno pplo, ⁊ de vna ꝑuincia. Quedam sunt collegia, que hñt se vt spēs separate: ⁊ in istis est aduertēdum. Vnt queritur vtrum quis possit esse de vno collegio necessario cum alio voluntario. Et ponit exemplum. Ciuis senatoꝝ origine necessario est de collegio illius, ⁊ voluntarie potest esse alterius. vt. ff. ad municipa. l. domicilium. ⁊. l. assumptio. ⁊. l. nihil. sed in pluribus voluntarijs non, fm Inn. Tu dic quod si quidem exercitium eius, quod spectat ad vnum collegium, est impedimentuꝫ ad exercitium alterius: ⁊ tunc non potest esse in pluribus collegijs: vt dicto. c. non licet. Si vero exercitium vnius non est impedimentuꝫ ad exercitiū alteri⁹: verbi gr̄a, tu es de collegio vni⁹ artis, qđ prohibet ꝙ tu nō sis de collegio disciplinatoꝝ: certe nihil: vt. l. assumptio. §. viris prudentib⁹. ff. ad muni. ⁊ hoc de quarto. ¶ Sed incidenter q̄ritur, si plures vnius ꝓfessionis, vel artis ꝯstituerunt collegium, an si minor pars non vult ibi ingredi, possit cōstituere collegiū de ꝑ se. Dicendū est ꝙ hoc reseruaꝛ arbitrio superioris: quia ista collegia, ⁊ rectores eoꝝ subdita sunt maiorib⁹ ordinarijs, ⁊ potestatibus, ⁊ ad eoꝝ dictum disponi pñt, fm Inno. quia pauciores de aliquo offō non pñt facere collegium, nisi assumant sibi nomen

10 aliquā pietatē respiciens. ¶ † Circa qntū dic fm Azo. i Summa ꝙ cuiusqꝫ vniuersitatis. ꝙ i his, q̄ sunt vniuersitatis vt vniuersitatis, nil dꝫ hēre: vt. l. ij. §. viarum. ff. ne quid in lo. publ. ⁊. xij. q. ij. qui manumittitur. In alijs, que dantur singulis vt singulis, dꝫ habere partē suam: vt. l. j. in fi. cū ibi no. ff. de colle. illic. Ita ꝙ de his, que conferunt collegijs, debent hēre ptem. ff. de colle. illic. l. ij. §. fi. Sed de alijs, q̄ donanꝛ, vel leganꝛ vniuersitati, nō debent habere partem.

11 xij. q. ij. qui manumittiꝛ. ¶ † Circa sextū, an diuidanꝛ res taliū inter abñtes. ꝯcludit Inn. ꝙ nō: qꝛ abñtes nō habebunt, vel non partiuntur. alleg. c. qui manumittitur. xij. q. ij. ⁊ de cle. nō resi. c. j. lib. vj.

12 ¶ † Circa septimū dicit ꝙ si sunt ꝑsonalia, debent sumere nomē ab arte professionis, vel negotiationis, que exerceꝛ: vt vniuersitas pilipariorum, vniuersitas scholarium, iuristarum, ⁊ canonistaruꝫ, ⁊ simi. Dicit tamen ꝙ tales non comprehendunt vniuersaliter, et indistincte omnes talem artem, vel negotiationem exercentes: debent nomen restringere ad loca, vbi talia exercentur: vnde tūc debent se nominare sub nomine loci: vt vniuersitatis scholariū Bo-

13 noñ. ⁊ vniuersitatis scholarium Paduanorum, ⁊c. ¶ † Circa octauum dī ꝙ ad maiorum nutum possunt destrui, ⁊ prohiberi ne incipiant: vt hic est casus. Et intellige de maioribus, qui habent eos subiectos. Et Inno. infert per hec sic sparsim dicta ꝙ tamen requiratur voluntas in restituendo collegium, ꝙ licet aliqui faciant societatem vniuersorum bonorum, vel alicui⁹ negotiationis, vel artis, eo ꝙ societas, non tamen per hoc erit vniuersitas. Ad hoc. l. j. §. j. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. vbi dī ꝙ socij possunt se erigere in collegium, ⁊ sic tamen nō sunt collegium per se, nisi aliter constituatur per principem, vel secum, vel alio modo, vt dictum est. Item quia collegiū recidit in vnum. s. de postu. pre. gratū. qđ non est in societate. Item qꝛ si societas esset collegium, non deberet cōueniri quilibet socius de contractibus initis nomine societatis, sed societas tenetur. xij. q. ij. qui manumittitur. quod est falsum: qꝛ hec actio ꝓ socio, datur heredi, ⁊ in heredem: ⁊ propter hoc Inno. prosequitur hic multa de societate, ⁊ actione pro socio: sed relinquēda sunt hec Legistis: propter quod concludit ꝙ male libellant in practica, qui libellant, vel faciunt stipulationes, vel alios contract⁹ nomine societatis: cum non sit corpus, nisi exponatur, societas. i. sociorum, ⁊ singulorū: vt res valeat magis, q̄ pereat. Nec obst. l. j. ff. qđ cuiusqꝫ vniuer. vbi appellatur societas collegium, qꝛ ibi sumitur societas pro intellectuali corpore: ⁊ sic prout est collegium, vel corpus, ⁊ nō

14 pro societate bonorū. ¶ † Per predicta dī Io. And. ꝙ clerici, de quibus in tex. causa pietatis possunt facere collegium, puta vt dicant missas pro defunctis, ⁊ similia: qꝛ hec non tendunt ad preiudicium abbatisse. Item per predicta in tex. infertur contra villas et castra dñis subiecta erigentiū se in collegium contra dominorum voluntatē, faciendo sigillū, ⁊ arcā cōem. Et per predicta etiam dī ꝙ contra prepositos nationum scholariū, qui erigebant se ꝯ rectores, ideo per noua statuta sunt tales prohibiti, ⁊ sublati. Hec sufficiant de glo. Inn. q̄ hic ponit: remissiones ibi tangit. De materia

15 dedi. s. ideo non insisto ampli⁹. ¶ † Quero vlterius, coram quibus conuenientur ista collegia, ⁊ corpora. Dic secularis corā seculari: vt. ff. de colleg. illic. l. j. in princi. Collegia clericorum coram iudice ecclesiastico: vt in authentica statuimus. C. de episcopis, ⁊ clericis vbi autem collegium est mistum, tunc si maior pars est laicorum debet conueniri coram iudice laico: quia maior pars trahit ad se minorem: vt. l. quod maior. ff. ad municip. Et hoc est verū super rebus temporalibus: sed super spiritualibus iudex laicus se intromittere non debet: vt in. c. decernimus. de iudi. Si vero sunt equales etiam in potestate: vt in collegio misericordie Perusij, quo regitur hospitale, vbi tantā potestatē habent clerici, quantam laici, tunc debent cōueniri coram iudice ecclesiastico: quasi vt maior ꝑs clericorum dignior trahat ad se partem laicorum: vt. l. quæ quid. §.

16 cū partes. ff. de acqui. re. do. ¶ † Item quero qualiter collegia dissoluantur. Dic quod quedam est dissolutio, que fit omnib⁹ de collegio volentibus: vt. l. j. in fi. ff. de colle. illici. vel omnibus mortuis, nullo remanente. Quedam est dissolutio inuita, que fit de mandato superioris propter aliquod delictum collegiatorum: vt sub pretextu collegij liciti committunt illicita: vt. l. collegia. ff. de colleg. illici. An ergo destructo collegio altero ex ꝑdictis modis, pereāt priuilegia ipsius collegij. Et dic ꝙ sic: vt. l. qui vsufru. ff. quemadadmo. ser. admit. videtur enim pati maximam capitis diminutionem: ⁊ sic omnia eius iura consumuntur: vt. l. cognitionum. in fin. de va. ⁊ extraor. cog. Quandoqꝫ collegiū non destruitur, sed dispergitur sicut vniuersitas studij tempore pestis, vel tp̄e guerre, ita ꝙ nulla remanet vniuersitas, qꝛ non legitur: isto casu priuilegia ⁊ iura non perduntur, nec pereunt, imo ipsa iura dicūtur retineri per illum, a quo denominabatur vniuersitas, secundum opin. Moyst

17 nouatam in. l. sicut municipium. ff. quod cuiusqꝫ vniuer. ¶ † Vltimo quero de insignijs, an sit licitum ipsa portare. Dic ꝙ quedam sunt insignia dignitatis, vel officij, vt insignia consularia legatorum, ⁊ episcoporum: ⁊ ista potest portare quilibet, qui habet illam dignitatem: vt. l. j. ff. de off. procon, alius non: imo portans incurreret penam falsi: vt. l. eos. §. fi. ff. de fal. nisi superueniret spālis principis concessio: vt in. c. vt apostolice. de priuile. lib. vj. Quedā sunt insignia cuiusdam singularis dignitatis: vt rex, princeps, et ceteri potentiores habent sua arma, ⁊ sua insignia, que etiam ab alijs deferri non debent: vt. C. de his, qui pot. no. l. j. Quedam sunt insignia, seu arma priuatorum hominum nobilium, seu popularium: de istis enim quidam reperiuntur, qui habent arma, ⁊ insignia, q̄ portant ex concessione Imperatoris: ⁊ istis licere portare talia arma non est dubium. De principis enim potestate dubitare sacrilegium est: vt. C. de sacrile. l. ij. Quidā sunt, qui arma seu insignia sua propria authoritate assumunt sibi: ⁊ istis an liceat, videndum est. Et dicit ꝙ licet: sunt enim nomina inuenta ad recognoscendū homines: vt. l. ad recognoscendum. C. de inge. ⁊ ma. Ita etiam ista insignia ad hoc sunt inuenta: vt. ff. de re diui. l. sancitum. Sed talia nomina cuilibet est licitum imponere ad placitum: vt dicta. l. ad recognoscendum. ita ista insignia cuilibet licet portare, depingere in suo tantum, non alieno: vt. C. vt ne lic. si. iudic. autho. im-

18 po. l. secunda. ¶ † Quero, vnus portat certa insignia, alius vult portare eadem, an prohiberi possit. Videtur ꝙ non: sic patet, quia potest quis assumere nomen alterius, vt possint esse plures eiusdē nominis: vt. l. facta. §. si vero nominis. ad Treb. ⁊. l. duo sunt Titij. de testa. tu. Econtra videtur per. l. id quod nostrum. de reg. iur. ¶ Pro solu. questionis premitte ꝙ signum alienum portans pōt prohiberi per illum, cuius est signum, si ex hoc ei iniuriatur: qꝛ forte ille cum vituperio portat, vel vituperiose tractat: arg. C. de Iude. l. Iudeos. ⁊ est expressum hic. Ad hoc facit. C. de Lati. liber. tollen. l. j. §. sed ⁊ qui domini. ibi circa eos, qui pileati antecedant, lex aliqua statuat, ne populus decipiatur: et expressius de Iude. c. in nonnullis. His ergo premissis in questione proposita distingue. Quandoqꝫ vnus assumit insignia, que alius portauit ab antiquo, ⁊ illius non interest, nec ex hoc verisimiliter potest ledi: vt si vnus Italicus portat arma vnius Theutonici: ⁊ de hoc non poterit cōqueri. Nam propter magnam distātiam vtriusqꝫ domicilij, ille nō potest pretendere lesionem aliquam. Quandoqꝫ potest contingere ꝙ alterius multum interest: puta si homo odijs plenus, ⁊ inimicitijs capitalibus assumit insignia hominis pacifici, ⁊ quieti: certe illius interest, ⁊ poterit illum facere prohiberi, ne propter vnitatē insigniorum alius pro alio occidatur: ⁊ hoc per officium iudicis, ad quem spectat quies popularium: vt. l. j. §. quies. ff. de off. prefec. Quandoqꝫ potest contingere ꝙ multorū de populo interest. Ponamus exemplum in alijs insignijs. Pone quendam fabrum doctissimum, qui in gladijs, ⁊ alijs certis operibus facit certa signa, ex quibus opus ipsius magistri esse dignosciꝛ, ⁊ ex hoc tales merces melius venduntur, ⁊ auidius emuntur: ⁊ tūc dico ꝙ si aliquis faceret tale signum, posset prohiberi: qꝛ ex hoc populus decipereꝛ. Accipiet enim opus vnius pro opere alterius: arg. d. l. j. C. de Lati. liber. tollen. ⁊ in. d. c. in nonnullis. Et eadē ratione dico in signis quibus vtuntur notarij: vt. C. de asses. l. nemo. Idem in signis, quibus vtunꝛ mercatores, vel hospitatores. Et hec de ista questione.

19 ¶ † Vltima glo. oppo. ꝙ quilibet possit habere sigillum. ff. quem-

admo.test.ape.l.ij.ff.de appel.significauit. Dicit gl. Rō quare hic prohibetur sigillum, quia non erat vnum corpus: vnde volebant facere sigilla, tanquam essent vnum corpus, siue collegiū, ⁊ per hoc preiudicabāt abbatisse, cui suberant: quasi quod per se expedirent forte negotia, que sub ipsa, vel ipsius authoritate erant tractanda: quia ⁊ hoc permisso aliud attentarent in preiudicium monasterij sed rector per se vel collegium habere non prohibetur. Uel dicit quod sigillum proprium: et particulare potest quilibet habere, si sigillum commune vt vniuersitatis non est permissum pluribus q non sunt vniuersitas ad preiudicium superioris: vt hic.

1 ☞ Beneficio suo priuatur clericus, qui contra iuramentum suū dominum negat. 10.
2 Clericus potest propter tria priuari beneficio. nu. 10.
3 Fratribus spiritualibus quis plus adstringatur quam carnalibus. 5.
4 Negans clericus suum prelatum, ⁊ alteri faciens homagiū, beneficio, quod in dioces prelati sui tenet, priuatur. 8.
6 Pena absciſionis ab ecclesia que est.
7 Ad homagium large tenetur clericus suo prelato.
9 Auxilium prestans inuasori domini deponitur clericus.
11 Clericum qualiter poterit constare prelatum suum conuenisse super re spirituali coram laico.

1 GRauem. ¶ † Qui contra iuramentum prelatum dominum suum negat, vel corā iudice laico de ipso conqueritur in causa spirituali, vel eius inuasoribus opem prestat, priuatur beneficio. h.d. Diuide decre. vt hic per Io. an. q̄ primo decise narrat factum, qd secundo sub triplici disiunctiua puniri mandat. Secunda ibi: di-
2 scretioni. ¶ † Nota ex decre. tria delicta depositione digna, que in tex. sunt expressa: ⁊ inter cetera no. penam trahentis prelatū in spirituali causa coram iudice laico, cui etiam non competit cognitio
3 spiritualium incidenter: vt qui fi. sint legit. lator. ¶ † Nota q̄ quis plus adstringitur fratribus spiritualibus, quam carnalibus. Ad hoc de transla. prela. c. ij. Alia notabilia non sunt alicuius vtilita-
4 tis. † Recipio dicta doc. ⁊ videtur q̄ non sit delictū id, qd hic primo ascribitur huic archidiacono: q̄ prelatus est procurator non dominus. s. de dona. c. ij. ⁊ negando eum dominū dt verum, ⁊ sic nō debet puniri. Dicit Inno. q̄ hic prestiterat homagium, ⁊ ratione feudi fecerat homagium, ⁊ erat obligatus, ⁊ hoc respectu erat dominus: ideo negando punitur. Uel dic. si non vocaret ipsum dominum, sed prelatum, non peccaret. x. q. iij. cauendum. Uel tertio licet prelatus non sit dominus rerum ecclesie sed administrator, tamen respectu subiectorum potest dici dominus: q̄ ei tenentur ad obedientiam. s. de ma. ⁊ obe. legebatur. ⁊ sic isto respectu non posset cō-
5 ueniri actione iniuriarum. ff. de iniur. l. cum, qui. ¶ † Opp. q̄ quis sit magis obligatus fratri carnali, q̄ spirituali: arg. s. de iureiur. petitio. Dñt doct. q̄ pro iustitia quis dz laborare, siue sit p fratre carnali, siue spirituali. Sz dt Hos. q̄ hanc zrietatē inducit iniustitia, quam soluit defensio iuste cause. Quid autem si non faueret in hac iniustitia fratri suo, fuit tñ ipse causa discordie, an teneat. Uidetur q̄ non, si expresse, ⁊ sine fictione prohibuit. de simo. sicut nobis. de homici. Petrus. Uel forte speciale est in episcopo, propter episcopalem reuerentiam. xxiij. di. nulla. vt sic propter delictū parentum puniatur archidiaconus. j. de preb. in quibusdā. ipso ma-
6 xime causam prebētē: secundum Hostien. ¶ † Quero que est pena absciſionis ab ecclesia. Dicunt q̄ excommunicetur, ⁊ tradatur curie seculari. xj. q. j. si quis sacerdotum. Et ideo si queritur qualiter abscindatur ab ecclesia: dic degradando, et curie seculari tradēdo.
7 ¶ † Uenio ad glo. Oppo. glo. ij. q̄ prima est literalis, q̄ clericus non teneatur ad homagium. de reg. iur. indignū. Gloss. respondet q̄ stricte clericus ad homagium non tenetur: large sic ad homa-
8 gium, quod sumitur pro fidelitate. ¶ † Quero cum alia gl. de exēplo qualiter dominū negauerit. Dic q̄ potuit negare facto, ⁊ verbo: facto, ipsum inuadendo. vel inuadentibus auxilium dando: vel ipsum ad iudiciū trahēdo. Uel verbo, q̄ ipsum negauit verbo dicendo q̄ non erat sibi subiectus: ⁊ sic semel, ⁊ secundo venit contra fidem: ⁊ ideo dicunt doc. q̄ propter hoc magis presumitur irreuerentia, ⁊ contumacia ipsius: vt. l. vna. ad fi. C. de plus peti. ⁊ xxv. q. ij. ita nos. de elec. venerabilem. Sequens glo. querit an sola cōuentione imponatur pena, licet non fuerit lis cōtc. Dicit hec gl. q̄ sic, per text. deposuisse. Ad hoc de foro competenti si diligenti. Sed hoc ideo forte, q̄ deliquit contra dominum suum: vnde fortius puniri debet. ff. de re mili. l. omne delictum. §. j. Unde omnis contumacia aduersus presidem capite est punienda, vt ibi dicitur: ⁊ benefi-
9 cio priuatur, ⁊ officio. ¶ † Glo. super verbo, consilium. querit quare deponitur dans auxilium. Respondet, q̄ venit contra fidelitatem, quā promisit. s. de iureiur. glo. ij. vnde indignus est beneficio, quod ab eo habet. xxij. q. vlt. de forma. vnde propter ingratitudi-
10 nem priuatur. s. de do. propter. ¶ † Glo. pe. in prin. est literalis, et colligit tres casus, in quibus hic archidiaconus deponitur. Primo, quando negauit dominum suum. Secundo, quando traxit ad iudicium seculare: hoc dt verum in causa spirituali, vt hic: secus forte in alia temporali, vt super feudalibus. de fo. competen. transmissa. Tertio, q̄ dedit causam, siue consilium contra dominū suū. Et dicunt doc. quodlibet istorum per se sufficere, propter alternatiuam in textu positam. ¶ Notant aliqui ex isto text. argu. q̄ quis possit esse pluralis, ⁊ similiter q̄ non possit. de quo de preb. iam dudum. ⁊ c. de multa. ⁊ de rescri. gratia. lib. vj. vt probatur ibi: facientes beneficia ista personis idoneis, ⁊c. Item q̄ papa in dubio non intendit iuri alterius derogare, nisi hoc exprimat. de quo de offic.
11 deleg. super eo. ¶ † Queritur, tex. dt, constitit. quomodo hoc possit constare. Dic, q̄ forte hoc accidit coram delegatis pape in iudicio coram ipsis litigando: argu. l. nullum. C. de testi. alias hoc constare deberet per libelli oblationem: vt de restitutio. spoliato. conquerente.

1 ☞ Prelati seu episcopi a viginti abstinere debent.
2 Religio principaliter ex duobus regitur.
3 Paupertatem eligens abnegat semetipsum.
4 Contraria duo simul cadere possunt in eodem subiecto.
5 Religiosi de iure non subijciuntur rectoribus parochianis.
6 Funerandi ius censentur habere ecclesie monachorum.
7 Sepulturam sibi eligere possunt monachi alibi, q̄ in loco sui monasterij. nu. 14.
8 Pro sepultura non sumitur corporis mortui delatio ad ecclesiam vbi est alibi sepeliendum.
9 Quarta an debeat episcopo de relictis ecclesie, vbi fiunt mortuaria. 11. 13. 21.
10 Quod oblationum nomine datur, recipiunt licite religiosi. numero. 12.
12 Legata pro libris ecclesie equiparantur relictis pro ornamentis.
15 Oblationes debitas ⁊ solēnes non recipiunt religiosi, nisi sint gratuite, vel feriales. nu. 18.
16 Donationes inter viuos an religiosi possint recipere. 18.
17 Uniuersorum appellatione an comprehendantur singuli.
19 Confiteri cui debeat monachus, vel conreligiosus.
20 Cemeterium an possint habere omnes religiones.
21 Quarta aliqua an debeatur prelatis de donatis in vita, vel relictis religiosis.

1 NImis iniqua. ¶ † Uiginti reprehensibilia ponit, a quibus pcipit prelatos abstinere. Secunda pars ibi: quo circa. ¶ Nota. j. prin. ad laudandū regulam religiosorum, et
2 authoritatem contra auaritiam, ⁊ cupiditatem. ¶ † Nota q̄ religiones principaliter ex duobus reguntur, scilicet ex regula, ⁊ con-
3 stitutionibus additis ad regulam. ¶ † Nota quod eligens pau-
4 pertatem abnegat semetipsum. ¶ † Nota simul posse concurrere diuerso respectu, quem nihil habere, ⁊ omnia possidere, et sic duo
5 contraria cadunt in eodem subiecto diuerso respectu. ¶ † Not. q̄ religiosi de iure non subsunt quo ad forum penitentiale rectoribus parochianis, in quorum locis monasteria instituta sunt.
6 ¶ † Nota quod ecclesie monachorum eo ipso quod sunt constructe
7 cēsentur habere ius funerandi quo ad conferens. ¶ † Nota quod monachi possunt eligere sibi sepulturam alibi, quam in loco mo-
8 nasterij sui. de quo dic vt in. c. fina. de sepul. libro. vj. ¶ † Not. quod delatio corporis ad ecclesiā non sumit pro sepultura, vbi corpus alibi sepeliendū est: vt pōt induci in arg. si corp⁹ alicui⁹ ad ecclesiā deferat, vt ibidem mortuaria celebrent, ⁊ alibi corpus sepeliatur:
9 † an de relictis ecclesie, vbi mortuaria fiunt, debeat quarta. Text. hic potest induci pro ⁊ contra. Primo facit q̄ nō debeat. Itē facit q̄ debeat: q̄ ex talib⁹ lucrant oblatiōes, ⁊ multoties hoc anno vel pterito contigit iste casus hic in istis Florētinis, qui venerunt cū pestis: ⁊ sepeliebantur hic eo alo vt alibi portarent ⁊ relinquebant ecclesiis, vbi funeralia fiebāt. Pro mō non decido: vide de hoc in
10 c. j. de his. de sepul. ¶ † Not. q̄ religiosi possunt recipere q̄ eis oblationū noīe dat, ēt dato q̄ non possint hre propriū, nec epō partē
11 facere tenent. ¶ † Nota q̄ donata religiosis ad ornamenta recipere pñt, nec partē facere tenent epō. ¶ Not. q̄ relicta pro libris ecclesiasticis equiparantur relictis pro ornamētis: qd facit an quar-
12 ta debeatur. ¶ † Nota multa alia concessa religiosis: ⁊ inter cetera no. q̄ religiosi non tenentur aliquam partem oblationum participare prelatis secularib⁹, etiā in quorū locis monasteria sunt sita.
13 ¶ † No. hic aperte quod parificantur relicta pro ornamentis, ⁊ p libris ecclesiasticis emēdis. Ex quibus apparet q̄ de relictis pro
14 libris ecclesiasticis emendis non debetur quarta. ¶ † Or veniamus ad decre. declarationem: ⁊ videt quod monachus non possit eligere

eligere sepulturam: quia non habet velle, vel nolle. xii. q. i. non dicatis. Cuius contrarium hic dicitur. Dicunt quidam hic loqui in professis, id est, in fratribus: & dicunt aliqui hic loqui in Minoribus, qui habent privilegia ut possint eligere sepulturam, quando extra monasterium moriuntur, secundum Inn. Hosti. dicit quod licet in vita non habeat velle, vel nolle, tamen in morte sic, ut hic. Hodie est
15 expeditum per. c. fin. de sepul. lib. vi. dic ut ibi. ¶ † Secundo opp. quod oblationes non debeantur religiosis, sed curatis. xvi. q. i. statuimus. Solu. Ibi de debitis, & solennibus: hic de gratuitis, & ferialibus. facit. xviii. q. ii. oblationes.
16 † Secus in donationibus inter vi-
17 vos: quod dic ut de sepul. de his. ¶ † Opp. contra. c. fin. quia superfluere videtur. Nam appellatione universorum comprehenduntur singuli. Dicit hic Hosti. quod imo non superfluit: quia vult ut nec ut universitas possint facere, nec etiam ut singuli: inter que est differentia. xii. q. ii. qui manumittitur. & ideo dicit quamvis forte quo ad mentem sufficeret, tamen hoc expressit, ut malitiis occurreret, qui ad detrectandum bonum obedientie quandoque frivolas, licet subtiles, occasiones pretendunt: ut patet de rescrip. eam te. quasi dicerent aliud comprehendi sub nomine universitatis, aliud sub nomine singulorum: ut. d. c. qui manumittitur. Et dicit etiam quod dictantes, & alii notarii sic debent scribere, cum non possint nimis specificare specificanda, quo ad hoc ut tollatur malignorum specifica interpretatio: ut de deci. ad audientiam. & de privileg. in his.
18 ¶ † Quero an in omnibus religiosis procedat decre. Quidam quod sic. Inno. quod hoc verum quo ad quedam sequentia omnes religiosi sunt privilegiati: non tamen quo ad omnia hic posita, nisi hi, qui habent speciale privilegium, sicut Predicatores, & Minores ideo dicit ponderandam regulam, & sua privilegia, & suas constitu-
19 tiones. ¶ † Quero cui debeat monachus, vel religiosus confiteri. Dic quod suo priori, vel commonacho. xvi. q. i. c. i. Sed si non habent priorem, vel confratrem: tunc satis credit Hosti. quod possint suo parochiano confiteri: arg. j. de pe. & remiss. omnis. Dicit Inno. quod in hoc reputat privilegium quod cuilibet de suo ordine, & alieno confiteri
20 possit. ¶ † Quero an omnes isti religiosi habent cemeterium. Dic quod quo ad se, & confratres sic. j. de privi. ut privilegia & quo ad eligentes ibi sepulturam: alias secus salvo pacto. de pac. c. i. libro. vi. vel consuetudine. Dicunt tamen doc. quod de mente iuris est quod non habentes populum non possunt recipere nisi habitantes secum, vel nisi apud eos hospitatus, & intestatus decederet. xvi. q. i. c. i. & c. alia. extraneos non. Sed in habentibus populum est secus: quia possunt recipere extraneos. xvi. q. i. ecce. secundum Hostien. ¶ Venio
21 ad gl. ¶ † Querit. ii. gl. an debeant prelati habere aliquid de donatis religiosis in vita. Dicit gl. quod non. alleg. s. de sepul. de his. unde solum debent ibi habere quod canones permittunt. xviii. q. ii. hoc tantum. Hoc fatentur doc. dum tamen aliquid in fraudem non agatur. de testa. officii. secundum Hosti. ¶ Glo. si. opp. quod imo prelati de relictis religiosis partem capere possunt. s. de testa. c. fin. Solu. Dicit gl. quod de relictis ad ornamenta nihil capere possunt: de aliis vero relictis in testamento partem capere possunt prelati, ut in contrario. Postmodum Gl. est literalis. Hodie in Predicatoribus, et Minoribus, dic ut in cle. dudum. de sepul.

1 ☞ Predicatores, & Minores non debent gravari a prelatis.
2 Minores, & Predicatores sunt mendicantes.
3 Mendicantes sunt Minores ex regule institutione, Predicatores vero ex constitutionibus suis tantum.
4 Synodalibus constitutionibus non subiacent Minores.
5 Religiosi ad quas constitutiones episcopi possint arctari.
6 Decimas hortorum, & domorum solvere non coguntur Minores vel Predicatores. 8.
7 Clausula, facias pro tuo arbitrio voluntatis: quid importet.
9 Religiosi mendicantes an sint de iure exempti a iuribus episcopalibus.
10 Fidelitatis iuramentum an liceat episcopo exigere a religiosis mendicantibus.
11 Ad decimas prediales an teneantur leprosi.

1 **Nimis prava.** ¶ † Ponit aliqua predicatorum & Minorum gravamina, a quibus prelatis precipit abstinere. Secunda pars
2 ibi: quocirca. ¶ † No. i. quod Predicatores, & Minores sunt mendicantes, nec habere possunt bona in particulari, vel in
3 communi, cum vivere debeant in arctissima paupertate. ¶ † Advertendum quod Minores ex institutione regule sunt mendicantes: Predicatores autem ex constitutionibus suis tantummodo: ut dicit Fred.
4 de Senis in consi. xxiii. in fi. & notavi. s. de proba. in presentia. ¶ † Secundo no. quod Minores non arctantur ad synodum, nec subiacent constitutioni-
5 bus synodi. ¶ † No. quod non arctantur, nisi ex gravi causa, cum clero ci-
6 vitatis processionaliter accedere. ¶ † No. quod Predicatores, & Mino-
7 res non tenentur ad decimas de domibus, vel hortis. ¶ † No. quid importent ista verba, Facias pro tuo arbitrio voluntatis: quia referuntur ad arbitrium etiam iure non regulatum. quod no. pro arbitris. No-
8 tabilia alia sunt clara: nec sunt alia substantialia. ¶ † Or expedio dicta doc. an religiosi alii teneantur ad decimas. quidam quod non: sed speciale est in Iudeis. Hosti. dicit quod ad personales non tenentur. sed ad reales sic. Speciale est tamen in Predicatoribus, & Minoribus, ut non teneantur ad reales, ut hic: & hoc, quo ad hortum, & ha-
9 bitacula: in aliis secus. s. de deci. commissum. ¶ † Querunt doct. an mendicantes sint de iure exempti. Dicunt quod non: unde non sunt exempti, nisi quatenus habeant privilegia, vel in quibus sunt privilegiati, secundum Inno. non quo ad institutionem, & destitutionem exempti, & quo ad alia sua privilegia: & ita intelligunt de-
10 cre. ¶ † Glo. i. oppo. quod fidelitatis iuramentum a mendicantibus exigi possit. xxiii. dist. quanquam. de iureiuran. nullus. Solu. A rectoribus supra curam institutis bene licet recipere, ut ibi: sed non a mendicantibus Predicatoribus vel Minoribus, quia sunt exempti. vel contrarium loquitur de perpetuis: hic annuatim mutantur. Dicunt doc. quod hoc ultimum non sufficeret, nisi exem-
11 pti, vel privilegiati essent. ad hoc. j. de privil. c. i. lib. vi. ¶ † Quero quid de leprosis an solvere debeant decimas de hortis. Dic quod non, dato quod non sint professi. de eccle. edifi. cum apostolus. Alie glo. sunt literales.

1 ☞ Violans interdictum, iurisdictione, & clavium potestate privatur, suspensusque est ab officio & beneficio. 14. 20.
2 Ignorantia non cadit in facto notabili, & gravi delicto.
3 Dictio, nos, non semper denotat dignitatem.
4 Interdicendi actus dependet a clavibus.
5 Peccat gravius inducens alium ad peccandum, quam ipse peccans.
6 Iniuria atrox que dicatur.
7 Exul non videtur privatus suis bonis, vel beneficiis.
8 Recognitio idem est, quod confessio.
9 Confessio authoris preiudicat singulari successori in rem.
10 Resignatio beneficii facta ante degradationem an valeat.
11 Cessio facta coram iudice presumitur in dubio voluntaria.
12 In sententie prolatione invocandum est nomen Domini.
13 Intrusus quis dicatur.
14 Interdictum violans est suspensus ab officio & beneficio. 20. 23.
15 Violentas manus iniiciens in personas, vel bona prelatorum videtur penam canonis incurrere.
16 Ecclesia an possit invocare brachium seculare.
17 Sententia lata in genere, licet in dubio videatur incerta, quibus casibus valeat tanquam certa.
18 Conferre prebendas vel beneficia an possit suspensus. 21. 22.
19 Coacti an excusentur a violatione interdicti.
20 Missam celebrans durante interdicto an dicatur irregularis. 22.
21 Interdictus, vel excommunicatus, an dicatur suspensus adeo quod propter suspensionem non possit celebrare.
23 Irregularis an censeatur, qui tempore interdicti celebrat.
24 Sepultura interdicta tempore interdicti, an sepelientes extra ecclesiam vel cemeterium dicantur violare interdictum.
25 Sepultus interdictus in cemeterio, vel non interdictus tempore tamen interdicti sepultus, an relaxato interdicto ibi remanebit.
25 Pro sepultis tempore interdicti an liceat funeralia recipere, et pro eis orare.
27 Interdicti an gaudeant privilegiis, & remissionibus.

Tanta. Hec est bona decre. & habet materiam mere canonicam, quam satis late examinat hic Inn. & etiam in tex. utilis est, & habet bona notabi-
1 lia: & in summa. h. d. † Violans interdictum, iurisdictione, & clavium potestate privatur. h. d. Primo ponit, & aggravat culpas episcopi. Secunda ibi: licet. recitat cessionem ipsius, & culpas fautorum, & irritos decernit actus, quos post interdicti violationem exercuit. Tertia ibi: quia vero. punit fautores, qui beneficia receperunt, qui interdictum violaverunt, & qui illud servantes oppres-
2 serant, & eos vocat ad curiam. ¶ † Not. ex ista decre. primo quod factum notabile, & delictum grave, non de facili a memoria deletur: & ideo eius sententia presumitur. vide optimum tex. j. de sen. excom. cum illorum. ad fin. & facti proprii de propinquo, vel etiam anti-
3 quati, si sit notabile, presumitur scientia. ¶ † Not. quod pronomen, nos, non semper notat dignitatem, sed propriam personam quan-
4 doque notat. de hoc de rescrip. si gratiose. lib. vi. ¶ † Not. quod actus
5 interdicendi dependet a clavibus. ¶ † Not. quod plus peccat inducens alium ad peccandum, quam ipsemet tantum peccans.
6 ¶ Not. hic apertum tex. † que dicatur atrox iniuria: quia non solum illa, per quam opprimitur persona, sed etiam illa, per quam ipse, vel parentes sui bonis propriis spoliantur, vel per quam quis privatur dignitate, aut beneficio proprio: & omnia talia inducunt

sufficientem metum. Item est atrox iniuria, si propter factum ali-
7 cuius quis cōpellitur exulare. ¶ † No. quod exul de facto per hoc
non debet sua beneficia perdere, ⁊ si perdit de facto quod no. pro ex
pulsis per partes de ciuitate: quia per hec non perdunt beneficia.
8 vide tex. bonum. ͂s. de arbit. c. ij. ¶ † No. quod recognitio idem est,
quod confessio: ⁊ ex ea, vt ex confessione, quis damnatur. Et no. qđ
9 ex confessione quis damnatur. † Et no. quod ex confessione autho
ris preiudicatur singulari successori in rem. ¶ Ad ver. licet. venio.
10 † Et no. consilium de delicto conuicti, vt non expectet sententiam
depositionis, sed potius renuntiet. vide. ͂s. de elect. dudum. ij. de ac-
11 cu. veniens. ⁊ ͂s. c. ex literis. ⁊ c. ad aures. ¶ † Not. quod cessio facta
coram superiore ⁊ iudice, in dubio presumitur voluntaria. Ad hoc
ff. quod me causa. l. non est verisimile. ad hoc de renun. super hoc.
12 ¶ † No. in actu sñie, ⁊ quolibet, innocādū nomen Dñi. ad hoc. ͂s. de
dolo. veritatis. ¶ No. id, qđ principaliter hic intendit. s. qđ violās
interdictū suspensus est, vt suspensus repellitur a potestate iuris-
13 dictionali, ⁊ a potestate instituēdi, ⁊ destituēdi, ⁊ cōferēdi. ¶ † Not.
ta hic bonum tex. quis dicatur intrusus: qꝛ ille, qui est substitut⁹ ñ
legitime in locum viuentis. Vide. ͂s. eo. ad aures. ⁊ de prebē. cū iam
dudum. ⁊ de accu. veniens. ⁊ vide Hosti. de resti. spo. in literis. Nam
aliqñ in literis ponitur maxime reformatorijs, dum tamen non sit
intrusus: ⁊ postea reuocatur in dubium quis sit intrusus: habetis
14 ex dictis tex. ¶ † No. penam violantis interdictum, qꝛ est irregu-
laris, ⁊ suspensus ab officio, ⁊ beneficio. vide gl. de pe. cle. cupientes.
¶ No. hic aperte qđ irregularis non est ipso iure priuat⁹ bñficio,
15 sed per sententiam priuandus est. ¶ † Not. qđ violentas iniiciens
manus in personas vel bona canonicorum, prelatorū, vel clerico-
rum videtur incurrere penam canonis, a qua non absoluit nisi pa-
pa: ⁊ est illa canonis pena excōicatio. de quo l. c. nuper. de sen. excō.
⁊ xvij. q. iiij. si quis suadente. Et no. qđ pro temeraria manu, nō so-
16 lum pro violenta, quis incurrit canonem. ¶ † Ultimo. no. hic arg.
pro ⁊ contra, an delegatus possit inuocare brachium seculare. de
quo dic vt. ͂s. de offi. dele. de causis. Et no. qđ valet sententia gene-
ralis, Pronūtio omnē institutionem ⁊ destitutionem nullā. ¶ Or
vt recitem quedam extrauagantia dicta hic per Inn. qꝛ residuum
inquantum tendunt ad intellectum. c. expediam reducendo ad glo.
17 ¶ † Oppo. glo. de. l. j. ⁊. ij. C. de sen. que sine certa quanti. ⁊. §. curare.
Initi. de acti. vbi sententia incerta non tenet. Dicit Inno. contra-
rium procedit regulariter: quia sñia debet esse certa. Fallit in mul-
tis casibus. Fallit etiam in quibus non potest dari libellus specia-
lis: qꝛ vbi procedit sententia generalis, libellus debet esse genera-
lis, ita qđ ibi procedit libellus generalis: qꝛ tunc etiā procedit sen-
tentia generalis. Unus est casus hic per tex. ibi: omnem institutio
nem. sic ⁊ alias fertur sñia generalis, vbi pronunciantur oēs pro-
cessus irriti, ⁊ inanes. de rescrip. cum dilecta. Simile etiā de app. c.
bone. vbi omnia reducūtur ad eum statū, in quo erant ante appel-
lationē. Sic etiam. ͂s. de procu. auditis. vbi pronuntiatur irritus
processus, ⁊ quicquid ex eo secutū est. Sic etiam in. c. cum venera-
bilis. de excep. vbi adiudicatur ius epale. Sic etiā patet qđ peti-
tio pōt esse generalis: ergo ⁊ sñia. ͂s. de simo. licet Heli. ⁊ de accus.
qualiter. el. ij. vnde concludit qđ vbi libellus specificari non pōt,
procedit libellus generalis. l. j. §. qđ aūt. ff. quorū lega. Et idem di-
cit in libello vniuersali, qꝛ pcedit, vt in petitione hereditatis: per
no. de offi. ordi. conquerente. Idē dicit qñ accessorie vniuersale ali-
quid petitur, vt pertinentie, scilicet fructus, ⁊c. ͂s. de ordi. cog. c. ij.
Idē si veniant ex natura actionis, vt interdicto vnde vi, ⁊ actione
bone fidei. l. j. §. vnde vi. ff. de vi, ⁊ vi ar. Nō obst. l. ediles. §. itē scien
dum. ff. de edil. edic. qꝛ ibi nō dicit exprimēda, seu enumerāda in li-
bello, lꝫ dicat petenda. De materia habuistis de preseri. auditis. ⁊
18 de resti. spo. cū ad sedē. ⁊ de libel. obl. c. j. ⁊. ij. ¶ † Quero an suspen-
sus possit dare prebēdas. Dicunt qđ non. ͂s. de cōces. preben. qꝛ di-
uersitatem. ⁊ hic. Sed an propter solā iniectionem manuū in res
clerici incurrit quis penā canonis, si quis suadēte. Hic videtur qꝙ
sic. doc. cōtra per. c. vt fame. j. de sen. excō. vbi essent adherētes per-
sone clericorū. Ad istum tex. responde qđ loquitur copulatiue. de
quo de for. compe. conquestus. si qñ iniicitur manus in clericū, ⁊ in
res: alias nō vocat papa ad curiā dicta de causa, qꝛ egeat absolu-
tiōe a papa, sed qꝛ delictū est graue: ideo vocat vt peniteat. ¶ Ue-
19 niamus ad gl. † Glo. iij. qꝛ prime due sunt literales, querit an excu
sentur cōpulsi a violatione interdicti: Dic qđ non: qꝛ pro nulla pe
na temporali debebant violare interdicti sñiam. xxiij. q. v. ita ne. lꝫ
culpam eorū attenuet. ͂s. de his, que vi, me. causa fiunt. c. sacris. Di
cit Hos. qđ cōpellens grauius peccanit, quā cōpulsus. lxxxvi. dis.
20 tanta. xj. q. iij. qui resistit. ¶ † Capio glo. magnam. Et aduertatis
ad eam, qꝛ tangit materiā. c. in qua vos habetis qđ celebrans vio-
lando interdictū fit irregularis, ⁊ est suspēsus ab officio, ⁊ benefi-
cio, ⁊ a potestate iurisdictionali, ⁊ a potestate conferendi, lꝫ non sit
priuatus. ¶ Or examinemus, ex quo hic aliqui effectus celebran-
tis cōtra interdictū, ⁊ suspēsionis surgētis ex tali celebratione cō-
tra interdictū tanguntur. Primus, qđ institutiones ⁊ destitutio-
nes ab eis facte sunt nulle. Scđs, qđ sñie excōicationis, seu inter-
dicti ab eis promulgate similiter sunt nulle: ⁊ per consequens nec
suspēdere possunt. ¶ Cōtra quos effectus op. de decre. si celebrat.
͂s. de cleri. excō. mi. vbi suspēsus a iure talia pōt, nec etiā est irregu
laris. Sol. Gl. magna hic confuse, ⁊ intricate loquit. ⁊ in. d. c. si cele
brat. ⁊ c. qꝛ diuersitatē. de conces. prebē. ⁊ c. cum dilectus. de cōsue.
Ideo recitabo mentē glo. nō curando de verbis, vt facio in dictis
Inn. qui cōiter sic confuse loquitur. Erit ergo videre Primo an
violans interdictū priuet potestate cōferendi beneficia, vel digni-
tates. Scđo, an a potestate iurisdictionis exercende dependeat, id
est, an violans interdictū possit excōicare, interdicere, vel suspen-
dere. ¶ Pro quorū declaratione arguit glo. licet diffuse. Primo
videtur qđ nō priuētur vtraqꝫ potestate: qꝛ tales celebrādo in lo-
co interdicto non sunt suspensi, sed suspendendi. ad hoc casus hic
sm vnam lec. ibi: suspendēdos ab officio ⁊ beneficio. Sed ego ha-
beo suspensos: ⁊ sic nō faceret. Scđo arguit ad hoc de cle. excō. mi.
postulastis. vbi dicit eos priuandos: nō sunt ergo priuati, aut su-
spensi. Tertio, qꝛ nec ex viribus sñie interdicti in loco, videntur
persone inhabilitate, ⁊ sic nō sunt suspense. Nam sñia lata in loco,
nō ligat personas: ergo persone nō sunt suspense: ⁊ sic celebrando
non videtur incurrere suspensionē: vnde non habent cōiter penas
vt priuentur potestate beneficia cōferendi, aut interdicēdi. Quar-
to, participans excōicato non priuatur his potestatibus, qui vio-
lat excōicationem: nec incurrit istam suspēsionem maiorem: ergo
pari ratione nō participans de interdicto, id est, celebrans in loco
interdicto, ⁊ sic violans interdictū, vt patet in. d. c. si celebrat. Iste
sunt rationes, quas facit gl. pro hac parte. ¶ Pro cōtraria parte
est casus hic, qꝛ tex. dicit qđ sñie sunt nulle, ⁊ collationes dignitatū.
Solu. Una est opinio, qđ non seruantes interdictū non priuentur
istis potestatibus ipso iure: ⁊ sic possint conferre dignitates, ⁊ etiā
possint legitime excōicare, ⁊ interdicere: ⁊ isti tenent qđ tales non
sunt suspēsi. Ad hanc decre. prout dicit qđ collusiones sunt nulle:
dicunt isti qđ non sunt nulle ex illo capite, qꝛ deficiant celebrantes
in loco interdicto potestate cōferendi: ⁊ sunt nulle ex illo capite, qꝛ
talia beneficia erant aliorū legitime destitutorū: ⁊ annullantur ex
illa regula: qꝛ in locum viuentis alius, eo non legitime destituto,
non potest institui. de conces. preben. c. j. ⁊. ij. prout aūt decre. dicit
sñias nullas interdicti, ⁊ excōicationis latas a violantibus inter-
dictum, quo ad istas dicunt qđ responderi pōt intelligendo decre.
prout ipsi intelligunt, qđ vltra sñiam interdicti lata erat sñia ab
executoribus cōtra violantes interdictum, scꝫ excōicationis: vn-
de nullitas sñiarum hic non surgebat ex defectu potestatis ꝑpter
hanc causam, qꝛ celebrauerat in loco interdicto: sed surgebat illa
causa, qꝛ tales celebrantes ex sñiandi modo incurrebant sñias ex-
cōicationum. propter qđ concludunt qđ excōicatus non cōfert be
neficia, ⁊ dignitates, nec excōicat, nec interdicit: sed celebrans in
loco interdicto, vbi per hoc nō incurrit ex forma interdicti excōi-
cationem, pōt vtrūqꝫ. ¶ Secunda fuit opinio, quā sequitur gl. qđ
celebrans durante interdicto suspensus, ⁊ propter hoc non potest
beneficia cōferre, nec ipse potest excōicare, aut interdicere. Primo
qđ non possit cōferre beneficia, casus est de cōces. preben. qꝛ diuer-
sitatem. Secūdo, qꝛ tales sunt suspensi ab officio. patet hic: qꝛ cele
brando cōtemnunt claues ecclesie, ex quibus suspendunt ab offi-
cio: ergo a potestate iurisdictionali: ⁊ cōsequenter a potestate cōfe-
rendi, ⁊ potest. te sñiandi. Tertio, qꝛ talis celebrando in loco inter
dicto suspensus est, ⁊ irregularis: consequenter celebrando suspen
sus incurrit irregularitatem: ⁊ per consequens non pōt conferre
21 beneficia, aut alium excōicare, aut interdicere. ¶ † Hic sunt duo vi
denda. Primo, an eo qđ latum est interdictum, dicatur quis sus-
pensus adeo qđ propter suspensionē non possit celebrare: ⁊ an di-
catur adeo suspensus qđ ibi non possit beneficia cōferre, aut sñias
censure exercere. Secūdo, si ibi celebrat, an perdat has potestates.
¶ Ad primū dicunt quidam qđ vbi locus est interdictus perso-
ne non sunt interdicte: ⁊ sic absqꝫ pena poterunt celebrare. Unde
per hoc videretur qđ absqꝫ aliqua pena talia possent ibi exercere.
Secus si persone sunt interdicte. Inn. dicit hic, ⁊ gl. in addi. qđ li-
cet etiam locus sit interdictus, videntur persone interdicte ⁊ sus-
pense: qꝛ locus interdicitur propter homines: qꝛ locus ipse inani-
matus est: vnde interdici, aut suspendi non potest. Ideo cū dicit,
interdico talem locū: idem est dicere, ac si diceret, Interdico homi
nes in tali loco celebrantes. Ueritas est hec quod est differentia in
hoc an interdicant personas, ⁊ censentur persone interdicte ⁊ sus-
pense vbilibet locorum. An interdictum dirigatur ad locū, ⁊ per-
sone extra locum celebrantes non sunt interdicte, vel suspense, sed
celebrantes in loco sic: vnde interdicto loco videntur persone ibi-
dem celebrantes interdicte cū hac determinatione, si ibi celebrant.
de sentē. excommuni. si sententia. lib. vi. Et per hoc patet quod ibi
celebrantes suspensi sunt, ⁊ irregularitatem incurrunt celebran-
do. Nunquid autem antequam celebrent ibidem possint excom-
municare, aut beneficia conferre? Credo quod sic. Ad hoc quod

no.s.de elec.cũ inter.R.z.c.l3.z de elec.vbi periculũ.lib.vi.z hic est casus a cõtrario. Interdictũ autẽ solum refert ad diuinorum celebrationẽ: vñ nõ suspendit ptãtem conferendi, nec etiã ptãtem sententiandi. Et ita pbaẽ hic: qz si isti nõ celebrassent, z rupissent interdictũ, non fuissent priuati istis potestatibus. ¶ † Ad fin, nunquid celebrando in loco interdicto perdat has ptãtes: ex his concludit quod sic: quia eo quod celebrat in loco interdicto: qz ibi suspensus intelligitur a potestate celebrandi, z ab officio determinate, prout ibi celebrat, non ab officio simpliciter celebrando vt suspensus incurrit irregularitatem, z suspensionem indefinitam ab officio, z ordine: z sic suspensus est maiori suspensione, que ordinem indefinite concernit: talis autem priuat quem potestate iurisdictionali, z potestate conferendi, z eligendi. Casus est.s.de elec.cum dilectus.z.c. illa.de conces.preben.quia diuersitatem.z de cleri.excom.mi.si celebrat.ad fi.decr.fm vnum intellectum. Iurisdictionalis enim ptãs, z cõferendi potestas, ex quo est iuncta cum officio, ab illo habet dependentiam, vt officio suspenso illa censeatur suspensa: vt patet ex no.in.d.c.cum dilectus. Et hic est casus, cum dicat litera talia a talibus exercita esse nulla: z dicit litera suspensus ab officio z beneficio. Non obstant allegata in contrarium. Et primo.c.si celebrat.in prin.non facit contra, qz loquitur de alia suspensione minori, q̃ concludit ad participium sacramentorum passiuum, non ad officium: hic loquimur de maiori: z hoc pbat ista decre.in fi. Nõ ob.decr.postulastis.qz illa dicit celebrantes officio, z beneficio priuãdos.quod fateor, qz nõ sunt priuati ipso iure, nisi priuenẽ, vt ibi, sed bene sunt suspensi: nõ dicit suspendendos. Nec ob.tertia rõ, quod interdicto loco nõ sunt interdicte persone: qz supra rñsũ est. Nã directe persone non sunt suspense vel interdicte, sed si celebrat in loco interdicto sic. Non obst.quarta ratio, qz participãs excõmunicato non est suspensus: qz ibi persona non inficitur, nisi ex participio, ratione cuius incurrit minorem suspensionem: hic persona erat ante suspensa, quatenꝰ ibi celebrabat, z suspensione ad ordinem extendẽte: ergo postea celebrando indefinitam incurrit maiorẽ suspensionem officij, nõ quo ad actum celebrandi tantũ: z sic incurrit irregularitatẽ. Non obuiat litera, suspendas. Non est absurdũ qõ suspẽsus suspendatur, sicut excõicatus excõicatur.de Jude.ita quorũdam. Vel ad factum refertur, cum iam essent suspensi violando interdictũ: hoc verum, secundum literam, suspendas, hic positam. ¶ Oppo.quod alia pena imponaẽ, quã suspẽsionis: qz sunt excõicati compellẽtes. de sen.excõ.grauis.in cle.Solu.Contrarium pcedit hodie. Ex his pt3 qõ suspensus non põt conferre prebẽdas, vel alia beneficia.de cõces.preben.qz diuersitatẽ.nec etiam destitnere, sic nec alia spiritualia exercere, qz nulle essent.xxiiij.q.j.audiuimus.nec valet collatio facta, etiam si sit occulta suspensio: qz talis est incapax: secus in 23 alijs nõ spiritualibus.de elect.c.nihil. ¶ † Post glo.hic agitur de potestate suspensi, z agitur de potestate spiritualiũ, an possit exerceri in loco interdicto: vnde possent hic multa tractari in iure dispersa: quid de actu electionis in loco interdicto, de quo de elect.cũ inter R. Quid de sepultura tempore interdicti, an fieri possit.de quo dic vt dicam.j.de penis.qõ in te. Item quid de sepulto tẽpore interdicti in cemeterio, relaxato postea interdicto.de quo de sent. excom.si ciuitas.lib.vi.in gl.pe. Quid de sepulto extra cemeteriũ. de quo in cle.eos, qui.de sepul.quid de eo fiat postea relaxato interdicto. Secundo hic habetur, suspensum vel in loco interdicto officia exercentem incurrere irregularitatem. Ideo hic vidẽdum est, ex quibus suspensus postea illos exercẽdo, vel in loco interdicto, incurrat irregularitatem. ¶ Circa hoc ponit Inn.talem doctrinam qõ oportet qõ officiũ exerceat vt prius, id est, cum hac qualitate vt prius. Scdo, qõ officiũ sit certũ, z determinatum a iure, vel constitutione, ecclesia, vel cõsuetudine: z qõ actus officij sit attributus alicui ordini, ita qõ sit officium ordinis. Ex his infert quid de existente in minoribus offerente calicem, vel vrceolũ, an incurrat irregularitatẽ. Dicit qõ sic: qz talia sunt attributa certo ordini. gl.q.j.si quis in cõsilio.z.c.episcopus. ¶ Per hoc infertur quid de celebrante officiũ, vel horas, vt vesperas, z similia, in ecclesia, z in choro. Dicit qõ hic est irregularis: qz talia sunt ordini deputata. ¶ Per hoc infertur tertio quid de interessente diuinis, nõ cantãte, vel aliquid in suo officio faciente, an incurrat irregularitatem. Dicit qõ nõ.de quo aliquid habuistis.s.de cleri.excõ.mi.illud.de re iudi.cum eterni.lib.vi. Dicit Hosti.qõ si laicus se diuinis audiendo diuina ex quadam simplicitate, vel deuotione, non est irregularis. Si contemnendo, z faciendo celebrari diuina sine authoritate prelati, z incurrit irregularitatem, arg.dicti.c.illud.z.s.eo.ex literis.videte vt dixi in.c.illud. Si interest simpliciter, nõ incurrit irregularitatem. Secus si fit in choro non habens authoritatẽ: qz est participare de officio.c.j.z.c.si.de cleri.excõ.mi. Nõ est ergo tutum qõ existens prior, vel alius habens preeminentiam in choro, stet ibi tempore, quo est suspensus, etiam ad audiendum diuina, licet nihil dicat. Nam ipse contẽptus magis est authorizabilis est ille, qui causat hãc irregularitatẽ.de cler.exc.mi.illud.hoc vult mẽs verbi, violauit. ¶ Per hoc apparet quarto quid de legẽte psalterium, vel docente Euangeliũ, vel nouum, z vetus Testamentũ: qõ non est irregularis. Nam etiã predicare potest in ecclesia interdicta.de sen.c.responso. ¶ Et ex hoc patet quinto quid de magistro scholarium, vel alijs ministris: qz videntur irregulares, ex quo habent ex officio. Sed Inn.dicit qõ non est irregularis: qz non cõpetunt talia ratione officij, vel ordinis: aut non sunt determinata talia certo ordini: vt no.de hereti.si aduersarius. Fatetur tamen qõ peccat, sicut excõicationem contemnens.s.de cleri.excom.mi.c.ij. ¶ Per hoc pt3 sexto quid dicendum de benedicẽte mensam. Dicit qõ non est irregularis: qz hoc non est attributum alicui ordini. lxiiij.di.c.fi. ¶ Per hoc pt3 septimo quid de benedicente aquam. Dic qõ hic est irregularis: qz hoc est deputatũ certo ordini, z fit cũ debita solẽnitate.de cõse.di.iij.aqua. ¶ Per hoc dicit.viij.qõ absoluens excõicatum a vinculo in loco interdicto, non tñ reconciliando, nõ incurrit irregularitatem: qz hoc non cõpetit ex ordine: sed ex iurisdictione.xj.q.j.nemo.de elec.trãsmissam. Nã existens in loco interdicto bene põt exercere iurisdictionẽ sine violatione interdicti: posset ergo citra exercitium ordinis absolui ab excommunicatione: z sic dato qõ nõ absoluatur a peccato. Hec vera, nisi solẽniter absoluat recõciliando: vt puta cum stola introducit eum ad ecclesiam, psalmum penitentialem legendo.de sen.excõ.nuper. in fi.xj.q.iij.debent.z.c.seq.fm Inn. Ex quibus pt3 qõ talis absolutio est ordinis, z talem faciens est irregularis.de sent.excõ.cum desideres.z.c.a nobis. Ad hoc qõ no.Inn.de cõsue.quto.per qõ dicit Host.qõ ad talẽ reconciliationẽ non est ei cõicãdũ in loco interdicto, nec per minorem presbytero potest fieri. ¶ Per hoc pt3 nono quid dicendũ est de diacono, vel acolutho dicente epistolam sine apparatu. Dic qõ non incurrit irregularitatẽ: qz non est officiũ ordinis sui. Secus si agat que sunt minora, tanq̃ deputata officio suo: vt si tanq̃ acoluthus, vel exorcista, vel lector, vel ostiarius legat lectiones, vel cantet responsoria.xxviij.di.acoluthus.z tribꝰ c.seq. Idẽ si diaconus faceret spectantia ad inferiorẽ ordinẽ in apparatu illius ordinis, vt qz in apparatu subdiaconi legeret epistolam: z si hoc haberet generalis consuetudo qõ subdiaconus dicat epistolã, hoc dicẽdo erit irregularis.xxviij.dis.acoluthus.z tribꝰ.c.seq. ¶ Per hoc pt3 quid dicẽdum de cantantibus rñsoria in ecclesia. Dic qõ nõ sunt irregulares: qz talia de iure, vel cõsuetudine nõ sunt alicui ordini attributa. Idem dicit de legentibus lectionem. ¶ Per hoc dicit qõ si in ecclesia est cõsuetudo qõ omnes indifferenter dicant eplam sine distinctione ordinis, vel qõ quilibet portet cereos, vel quicquid aliud pertinẽs ad aliqõ officiũ, nõ erit irregularis, qui illud facit. ¶ Per hoc dicit qõ laicus faciẽdo sua officia non incurrit irregularitatem: qz talia non sunt ordini annexa. ¶ Per hoc pt3 quid dicendum de simplici clerico, id est, psalmista, si dicatur qõ nõ est ordo: econtra, si in officio suo cantet.xxiij.dist.psalmista. Et vltima opi.est vera: vt not.de eta.z qua.cum contingat. ¶ Per hoc dicit Jo.an.qõ clericus homicida non leget lectionẽ, nec cantabit respõsoria in choro: l3 quidã dicant hoc inuentũ propter criminis horrorẽ.s.de homi.sicut dignũ.§.fi.qõ pl3 Inno.de mai.in Spec.de lega.§.iuxta.ver.hoc etiã.cum seq. An celebrans presente excõicato sciẽter, incurrat irregularitatẽ. Tenet Inn.qõ non.de sen.excõ.is, qui.li.vj. Saluo qõ dr de priuilegijs epõrũ, de sen.exc.is, qui.li.vj. Jo.an.ponit.j.de priuile.cũ z plãtare. ¶ Per hoc etiã pt3 qõ si laicus dicit officia sua in ecclesia, nõ incurrit irregularitatẽ, l3 grauiter peccet cõtẽnendo interdictũ: vnde latius de populo interdicto, coadiuuans presbyterũ celebrantẽ missam nõ incurrit irregularitatẽ: qz nõ reperiẽ hoc in iure expressum: qõ sufficit ad euitandũ irregularitatẽ: vt.c.is, cui.de sent.excõ.lib.vj. Et hoc facit, an religiosus nullũ habens ordinẽ clericalẽ, vel monialis violans interdictũ, sit irregularis, ita qõ sint ineligibiles actiue z passiue. videẽ qõ nõ, per predicta. ¶ Cõtrariũ dicũt doc. Nam licet nõ habeant ordinẽ clericalẽ, ratione tñ status illorũ habent officiũ celebrandi fm conditionem status illorũ.xij.q.j.duo.z c.postulastis.s.de cle.excõ.mi. Quid de muliere purificanda post partũ in loco interdicto. Dicũt doc.qõ cũ orationibus, psalmis, z solenni benedictione admitti non potest sine metu ipsius sacerdotis introducentis: cum illud sit officiũ competens ordini clericali: sed sine officio, facta solũ cõfessione, vt moris est, poterit intrare gratias agens.v.di.si mulier.de purga.post par.c.vno. Poterit ergo satis tpe interdicti facere generalẽ confessionẽ. ¶ De collatione aliorũ sacramentorum, sc3 eucharistie, baptismi, pnie, cõfirmationis, z extreme vnctionis, quid sit faciendum tpe interdicti, dic vt in.c.alma.de sen.excõ.lib.vj. Quid de sacro ordinis, siue sint clerici, siue laici. Et vr qõ nõ possint: qz hoc est pcipere sacramẽta, a quorũ perceptione sunt remoti, nisi in casibus permissis.ad hoc de cle.excõ.mi.c.si.nec in loco interdicto possunt cõferri: qz ibi phibentur ecclesiastica sacramẽta, zc. Distingue si tantũ populus est interdictus, tunc cũ clerici nõ intelligant interdicti, poterunt aliter ordinari.de sen.excõ.alma.lib.vj. Aut locus tantũ: z tunc licet

in eo loco nullus valeat ordinari:l.ici tamen nō culpabiles in interdicto poterunt ordinari,nisi propter delictum vniuersitatis lata fuerit sñia interdicti:tunc enim nullus de illa vniuersitate pote
24 rit alicubi ordinari:vt.d.c.si sñia.§.j.lib.vj.† Nunquid sepelientes extra ecclesiā,vel cemeterium violant interdictū.Dicunt doc.qđ si fiat sine diuino officio,siue defunctus fuerit interdictus,siue loc⁹, in quo sepelitur,nō violat interdictū.Nam prohibitio fit tantūmodo in ecclesia,vel cemeterio:ergo alibi videt cōcessum.xx.v.dist. qualis.Nulla enim corpora quorūcunq₃ defunctorū debent remanere inhumata.xxiij.q.v.placuit.An laici non interdicti possint sepeliri in cemeterio sito in loco interdicto cū clericorū presentia. Dic qđ non:q₃ ex gratia hoc ɔceditur clericis,in.c.qđ in te.de pe. ₇ re.₇ in quibusdam alijs per priuilegium:vt in.c.vt priuilegia.j. de priuile.ergo alijs intelligitur denegatū.de re.iur.qđ alicui.lib.
25 vj.† Quid si interdictus fuit sepultus in cemeterio,vel nō interdictus tpe interdicti,nunquid relaxato interdicto ibi remanebunt? Dicūt doc.qđ si fuerit penitens non exhumabitur:q₃ res deuenit
26 ad eum statum,a quo posset incipere.de cōuer.coniug.c.j.† An vero pro talib⁹ sepultis tpe interdicti liceat recipere funeralia,₇ pro eis sit orandū.Dicit Inn.qđ post pniam peractam sic.xj.q.iij.quicunq₃.alias nō.lxxxviij.dist.c.vlt.Jo.an.in cle.eos.de sepul.dicit qđ oblationes ab interdictis penitētibus,vel nō penitētibus,recipi possunt etiā in loco interdicto,per ea,que no.xx.dist.oblatio
27 nes.† An interdicti gaudeant indulgentijs,₇ remissionibus.Rñ deo,specialiter,₇ noīatim interdicti,₇ qui interdicto cām prestiterunt,nō gaudent:q₃ non sunt confessi,siue penitentes.de reli.₇ vene.san.ca.si dñm.§.vlt.sed interdicti eo qđ sunt de populo interdicto,nō tamen culpabiles in eo,propter qđ sententia lata fuit,bene possunt gaudere priuilegijs,indulgentijs,₇ remissionibus,sicut ₇ alij predicta probanf in.§.illis.etiā in.c.alma.de sen.excō.li.vj.₇c.

¶ De noui operis nuntiatione. Rubrica.

¶ Uiso.s.de excessibus prelatorum in subditos:verum q₃ quandoq₃ subditi excedunt in contemptum iuris,vel pretoris,ideo ponit istam rubricam.

1 ¶ Edificium factum post noui operis nuntiationem demoliri debet expensis construentis.h.
2 Capella noua non potest construi in limitibus alterius parochie ad preiudicium superioris.
3 Canones respiciunt legum famulatum.
4 Statutis imperialibus quibus innodetur ecclesia.
5 An legibus sit indifferenter standum in foro canonico.
7 Nuntiatio noui operis qualiter sit fienda.
8 Nuntiatio noui operis quibus fieri possit.
9 Nuntiatio noui operis an quocunq₃ die fieri possit.
10 Nuntiatio vnica an sufficiat pro locis pluribus.
11 Nuntiatione noui operis facta iure,vel iniuria,quare sit edificiū omne postea factum demoliendum.

1 Intelleximus. ¶ † Qđ edificatū est post denūtiationē noui operis,demoliri dʒ expēsis cōstruentis. h.d.cū seq.In prima,consultatio.In scđa,rñsio, ibi:q₃ vero.Casus,Allegabatur constructū post destruendū,etiā dato qđ non pbaref de iure nuntiantis.In cōtrariū allegabanf canones dicētes qđ iniuste edificatū debeat demoliri:vñ dubitās an stare deberet canonibus,vel iuri,cōsuluit papā.¶ Not.j.qđ edificatū post noui operis nūtiationē,siue iure,siue nō iure sit edificatū,eo qđ spreta nūtiatione edi
2 ficatū est,demoliri dʒ.¶ † Scđo no.qđ in limitibus alterius parochie noua capella institui non pōt ad superioris preiudicium.
3 ¶ † No.qđ canones respiciunt legū famulatū.¶ Not.qđ canones supplēdi sunt ſm legū famulatū ad intellectū in casibus nō clare
4 a canone decisis.Alia notabilia nō habetis.¶ † Opp.qđ ecclesia nō arctaf legibus,nec statutis laicorū.s.de cōsti.ecclesia.vj.dis.bñ quidē.₇ de re.eccle.nō alie.c.fi.Sol.Ecclesia vtif legibus gñalib⁹, ₇ imperialibus:q₃ tales intelliguntur approbate eo ipso qđ nō sunt reprobate.x.di.per totū.₇ maxime.c.si in adiutoriū.Cōstitutionibus vero particularib⁹,₇ statutis,ecclia nō vtif:₇ eo ipso censenf talia reprobata,que nō reperiunf approbata.Idē no.s.de sol.c.is
5 qui.s.de iudi.nouit.₇.c.eccle.preall.₇.c.si in adiutoriū.¶ † Scđo quero an indifferēter legib⁹ sit standū in foro canonico.Dic igif, vbi agif de materia peccati,nō staf legi,sed canoni.s.de prescri.c. fi.₇ ibi no,Idē vbi agif de interptatiōe fidei,vel cause spūalis,vel vbi sunt diuerse opi.idē.l.j.C.de sum.tri.₇ q fi.sint le.c.p venerabilem.Itē vbi desit ius ciuile,ſm canones determinaf casus emergens:si est determinat⁹ per canones,seruari dñt canones:vt.l.j.C. de no.Co.cōpo.Et dicūt qđ hoc casu lʒ ſm leges sit recurrēdū ad cōsuetudinem:tñ melius est recurrere ad canonē,ex quo reperitur correctū.xj.di.quis nesciat.₇.c.ecclesiarū.¶ Venio ad gl.Glo.ij.qđ prima est literalis,₇ scđa in prin.in ver.arg.cōtra.opp.qđ legibus nō sit vtendū in foro ecclesiastico.xxxiij.q.ij.inter hec.xxxi.q.iiij. nemo.Dic qđ legib⁹ est vtendū in ecclesiasticis causis,nisi canonibus ɔdicant:vt.x.dist.c.j.₇ hic in fi.ad hoc.C.de ne.Co.cōpo.l.hec que.de male.Dicit Gof.qđ si leges nō ɔdicunt,seruanda est glo. Si ɔdicūt canonib⁹,₇ lex sine peccato possit seruari,est seruāda in suo foro,₇ canon in foro suo.de testa.cū esses.₇.c.relatū.de arbi.c. ij lib.vj.Si peccatū inducit lex,standū est canoni.de rescrip.c.fin. Si ɔdicūt,sed nō expresse,staf in vtroq₃ foro ei,qđ in altero est expressum:vt hic,₇.s.de testa.Raynaldus.₇ Raynutius.qui si.sint
6 le.per venerabilē.¶ † Gl.super verbo,iniuria.querit de rōne quare factū post nuntiationē,siue iure,siue non iure sit factū,destruaf. Dicit gl.qđ hoc operaf authoritas pretoris:sicut dicimus in sñia excōicationis,que siue iure,siue iniuria sit lata,talis sñia valet.xj. q.iij.c.j.vñ dicit gl.ppter vim ipsius nūtiationis omne quocunq₃ factū est destruendū ante remissionē.qđ vt intelligas,post factam nuntiationē itur ad pretorē,vel ad iudicē,vt remittaf nuntiatio, q₃ nūtians nō hʒ ius nūtiādi:₇ cognoscit de iure summarie:₇ post
7 factā remissionē pōt edificare.ff.de no.oper.nūtia.l.j.† Eadē gl.in ver.₇ hec nūtiatio qrerit qualiter est nūtiatio faciēda:₇ ibi dt glo. q in re presenti,id est,in loco,vbi edificaf:vñ alibi facta,vel in foro nil operaf.ff.eo.ti.l.de pupillo.§.si qs forte.qđ est verū,quantū ad finē operis demoliēdi post nūtiationē:sed si vellet agere iure ordi
8 nario,ostēdendo qđ iniuste est edificatū,audiref.† Eadē gl.ibi nō tantum dño.querit quibus pōt fieri.Dicit gl.qđ cū reale sit,non tantūmodo est necesse qđ fiat ipsis,quorū noīe edificaf,sed sufficit
9 qđ fiat operarijs.ff.eo.tit.l.de pupillo.§.nūtiare.† Eadē gl.ibi:vñ cuicūq₃.querit an quocūq₃ die fiat,teneat nūtiatio.Dicit qđ sic.ff.
10 eo.l.cuiusbet.† Eadē gl.ibi:₇ no.querit an pro pluribus locis sufficiat vna nuntiatio,vel remissio.Gl.dicit qđ nō:imo tot debēt esse nuntiationes,₇ remissiones,quot sunt loca,in quibus edificaf.ff.
11 eo.tit.l.de pupillo.§.si in pluribus.ſm Lau.¶ † Gl.super verbo, in preiudiciū.opp.₇ videf qđ tex.sibi ɔdicat.Nā dicit qđ edificatū post operis nūtiationē demolif,siue iure,siue nō iure.postea dicit qđ demolitur,si vna ecclesia in preiudicium alterius est edificata. Sol.Hic sunt due cause,que cōsonant demolitioni:vna,q₃ spreta authoritate pretoris:₇ hoc de iure ciuili.Alia,q₃ in preiudicium:₇ hoc de iure canonico.Si cōcurrunt ambe,demoliendū est.Si concurrit altera,idē:q₃ vnū ius per aliud iuuaf.Et hoc est qđ voluit tex.Deinde eadē gl.opp.qđ in preiudiciū alterius ecclesie parochialis possit edificari.xvj.q.j.ecclesie.₇.c.quicūq₃.de eccle.edifi.ad audiētiā.Sol.Hoc nō pōt fieri nisi iusta causa,vt in cōtrario,₇ de episcopi authoritate.₇ gl.allegat ad hoc.j.eo.cum olim.₇.c.authoritate.lib.vj.secundum doct. Antonius de Butrio.

1 ¶ Nuntiatione noui operis facta,omne edificium postea factū venit expensis construentis demoliendum.
2 Edificio destructo post nuntiationem noui operis facto omnia consequenter actione ordinata ad edificium veniunt in irritum decernenda.
3 Juramentum prestitum contemplatione certe rei,vel persone,cessante re,vel persona,non est obligatorium.
4 Destructa ecclesia,vel ciuitate,an possit quis appellari clericus dicte ecclesie,vel ciuis dicte ciuitatis destructe.
Priuilegia ecclesie,vel ciuitatis,an pereant destructa ciuitate,vel ecclesia.
Clericus,vel ciuis,an retineat priuilegia ecclesie,vel ciuitatis,destructa ecclesia vel ciuitate.
5 Bannitus,vel exul,an perdat bonorum possessionem,que habet in loco,a quo datus est in exilium.
6 Nuntiatione noui operis facta predecessori tenetur successor.
7 Successor in dignitate,non succedit in vitium culpe defuncti.
8 Nuntiatio noui operis in quibus,₇ pro quibus rebus fiat.
9 Edificare de nouo,vel nouum opus facere,quando quis dicatur.
10 Nuntiatio noui operis quotuplex est,₇ quibus fiat.11.
12 Nuntiatio an possit fieri procuratori.
13 Nuntiare nouum opus quis possit,₇ quibus competat.
14 Missionis in possessionem qualis sit modus,vbi agitur pro iure incorporali.
15 In possessionem qualiter quis mittatur,vbi agitur de iure incorporali.
16 Nuntiationis noui operis remittende quod sit remedium.

Cum ex iniuncto. Sūmatū est in.c. precedēti.Primo mādat opus demoliri,₇ irritat quicquid ex illo secutū est.Secundo reprehendit episcopum,quia non curat scandal[illegible]

ſcandalum proximorum,ibi:ſuper eo.Tertio hortatur eum vt pareat,ibi finis. ¶ 1 †Glo.primo qꝺ edificatum poſt operis nuntiationem,ſiue iure,ſiue non iure,venit expenſis edificantis demoliendū. 2 ¶ †Secūdo no.qꝺ deſtructo edificio poſt noui operis nuntiationem facto,omnia conſequenter actione ordinata ad edificium veniunt 3 in irritum decernenda. ¶ † Tertio no.qꝺ iuramentum preſtitum contemplatione certe rei,ꝛ certo reſpectu,ceſſante reſpectu,non eſt obligatorium. ¶ Quarto no.quando aliquid ſit omittēdum,vel faciendū pro vitando ſcandalo,ꝛ quādo non. Et no.authoritates hic poſitas. ¶ Vltimo no.qꝺ vitiū purgatur per oppoſitam virtutē. ¶ Habetis notabilia decre. Or expediamus materiam eius. Vos videtis quod deſtructa eccleſia,omnia deſtructa ſunt,ꝛ edificium in irritum decernenda. Cuius cauſa Innocen.hic ponit vnam no- 4 tabilē gl.quam recitabo per tres qōnes. †Prima eſt,nunquid deſtructa eccleſia,vel ciuitate,aliquis poſſit appellari clericus,vel ciuis dicte eccleſie,vel ciuitatis: et an deſtructa eccleſia,vel ciuitate,pereant eius priuilegia. Concludit quod quandoqꝫ ciuitas,vel eccleſia deſtruitur ſuperioris authoritate: vt qꝛ propter delictum ibidem inhabitantium deſtruitur.de conſe.diſtin.j.placuit.ꝛ.ff.quando dies lega.ced.l.ſi vſuſfructus.xvi.q.vij.ad hec.ꝛ tunc dicit quod non poteſt aliquis ſe appellare ciuem,vel clericum dictorum locorum:ꝛ pro hoc eſt arg.hec decre. Quandoqꝫ ciuitas,vel eccleſia vnitur,vel in alium locum transfertur,non deſtruitur,nec extinguitur:ꝛ tunc quelibet eccleſia ſua priuilegia retinet.de ſtatu mo.recolentes.ne ſe.va.c.j. Quandoqꝫ deſtruitur propter culpam ſuam,vt qꝛ ab hoſtibus,vel latronibus,cauſa legitima non intercedente:ꝛ tunc retinentur priuilegia,ꝛ retinet nomen ſuum,ꝛ clerici appellantur clerici illius eccleſie.vij.q.j.paſtoralis.xix.q.iij.que ſemel.Idē dicit in ciuitatibus,ꝛ alijs locis prophanis.l.domum.ff.de contra hen.emp.ꝛ.l.edes ſacra.ff.de re.ꝛ ſump.fu.cum ſi. Et dicit qꝺ omnibus canonicis mortuis,alij loco eorum debent ſubrogari.xxiij.diſtin.in nomine Domini.ſ.de ele.qꝺ ſicut. Secunda queſtio eſt,ſi tyrannus occupat ciuitatem,vel caſtrum,maior pars canonicorū forte timentes tyrannidem recedunt ab eccleſia:aliquid interim imminet faciendum in eccleſia:vbi erit hoc faciendum in eccleſia,an abſentes debent venire ad preſentes,an econtra. Concludit Innocē. quod ſi commode poteſt negotium extra eccleſiam exerceri,ꝛ non in eccl'ia,lꝫ regulariter in eccleſia de iure negotia eccl'ie ſint tractanda.ſ.de elect.cum terra. Tamen hoc caſu ſe debent congregare in loco,vbi tute ꝛ commode poteſt negotium expediri.de elec.bone.ꝛ c.quia propter.ꝛ.ſ.de renuntia.ad ſupplicationem. Et hec concluſio fortius ſecundum eum procedit,quando maior pars ſe abſentauit. Hec dicit vera,quando minor pars eſt abſens,ꝛ timet tyrannidem publicā. Secus ſi vnus particularis priuatus timeret inimicitias,vel vnus canonicus propter delictum,vel propter inimicitias non audet ire ad locum:nihilo minus requiri debet:arg.ſ. qui ma.accuſa.poſ.c.j. Hoc tamen caſu intrinſeci ad extrinſecū exire non coguntur,ſed ipſe conſtituat procuratorem,ſi de ſua fuerit voluntate.ff.de procurato.l.j. ¶ Nota hoc propter bannitos:ꝛ ſic tunc deberet mittere procuratorem ad preſentes: vt dicto.c.quia propter. Tertia queſtio eſt,aliqui ſunt canonici preſentes,aliqui abſentes:quomodo congregabitur capitulum,ꝛ qui vocabuntur,ſi imminet negotium aliqꝺ faciendum: Ipſe dicit qꝺ ſi negotium arduum imminet faciendum,abſentes vocandi ſunt per illū,qui maior eſt in capitulo,vel per illum,ad quem ſpectat de cōſuetudine abſentes vocare.de ma.ꝛ obe.c.j.ꝛ tunc ſunt computandi de capitulo abſentes. Et ſi nullus ſit inter eos,ad quem ſpectet conuocatio,oportet qꝺ ad minus conueniant due partes illorū,ad quos ſpectat eligere,vel contra eū,de quo queritur,inire:ꝛ illi vocabunt abſentes:quo caſu procedunt ad electionem abſentibus venientibus:ꝛ ſi diſcordia oriatur,ſuperioris iudicio terminabitur.de ele. licet.§.ſi. De quo autē remoto loco vocandi ſunt: Dicit qꝺ vnde cōmode vocari poſſunt. Et quando dicantur commode,vel non,relinquitur arbitrio iudicis.de elect.qꝺ ſicut.ꝛ.c.coram.ꝛ.c.cū inter vniuerſas.nimis enim remotos vocare nō compellitur,nec vocati ire coguntur:arg.ſ.de elec.cum terra. Si tamē eccleſia ipſius reſidentia eget,venire tenetur ad minus,ſi iurauerit eccleſie,quod quaſi abuſiue ſit de cōſuetudine generali.ſ.de iureiur.breui.alias vocatus nō veniens priuari poſſet.de cleri.nō reſi.inter quatuor. Si autē ſit negotiū leue,ꝛ non arduum:tunc dicit reſidentes tantum vocandos,nō abſentes:ꝛ ſic poteſtas particularis eſt in preſentibus tantū. Allegat.x.q.ij.hoc ius.ſ.de elect.in Geneſi. Tenementi hoc dictū,ad qꝺ ſepiſſime vos remitto,qꝛ limitat glo.in.c. preſentiū.de teſti.lib.vj.in gl.ſuper verbo,ibidem reſidentiū: que dicit qꝺ in alijs actibus ab electione non vocari abſentes:qꝛ id verum in actibus leuibus. In grauibus ſemper vocandi ſunt abſentes:ꝛ multoties glo.hec reuocat in dubiū,an abſentes ſunt in numero capituli cōputādi. Tetigit gl.C.de ſa.ſan.eccle.aut.hoc ius.ꝛ.x.q.ij.hoc ius.ꝛ.ſ.de maio.ꝛ obe.humilis.ꝛ.ſ.de his,que ſi.a maio.par.capi.c.j.ꝛ de preben.cum in eccleſijs.lib.vj.ꝛ de teſti.preſentium.li.vj.ad quam gl.totus Mundus recurrit. Et dicunt gl.qꝺ regulariter non ſunt abſentes de numero capituli: ꝛ exceptuant duos caſus,de quibus ibi,ſcꝫ in ceſſatione a diuinis,ꝛ in actu electionis ſub receptione canonicorū,ꝛc.ſicut dicit illa gl. Ego cōſueui tenere verba Inn.ſic qꝺ in negotijs arduis ſemper debent vocari,niſi expreſſe ſtatuatur cōtrarium. Et hec doctrina eſt magis equa,quā doctrina gl. Per quem ergo tunc congregabitur capitulum: Dicit Inn.vt dixi ſupra,qꝺ per illū,per quē ſolitū ſit vocari,ſi ſit. Quis autē de iure habeat poteſtatē conuocandi capitulū dicit in.c.j.de maio.ꝛ obe.qꝺ ille,qui eſt maior in ordine. Si autē nō ſit ibi aliquis,qui de iure,vel cōſuetudine habeat congregare capitulū:tunc dicit qꝺ debent eſſe due partes in congregando ꝛ conuocando capitulum:vnde maior pars,ꝛ multo minus minor pars non poterit congregare. Nam virtutes,ꝛ potētie capituli ſemper ſunt in duabus partibus,prout ſunt in congregando.l.ſi ait.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vniuerſi.vnde oportet qꝺ due partes ſe congregent,ꝛ deliberent de conuocando capitulum: ꝛ tunc poſtea valet qꝺ agunt. Et intellige,due partes etiam computatis abſentibus,qui cōmode poſſunt vocari. Si leue,ſufficiunt due partes reſidentium. Ita temperat hic Jo.an.alibi:ꝛ ita tempera Inno. Vbi autem capitulum eſt congregatum:tunc valet quod facit maior pars. Nam virtutes capituli ſunt in maiori parte,prout eſt congregatū. De hoc ſoleo dicere de elec.bone.ꝛ.c.cum inter vniuerſas.ꝛ.c.eccleſia. Hic in vniuerſitatibus eccleſiaſticis. In ſecularibus dicit vocandos maſculos,ꝛ feminas,ꝛ viduas,ꝛ tutores pupillorū,ita qꝺ ſint due partes vniuerſitatis:ꝛ tunc qꝺ tales faciunt,valet.l.nominationē. C.de decurio.lib.x. Item dicit filios vocādos,ſi ſeorſum habitent a patre:alias ſufficit patreſfa.vocari. Allegat.l.ij.ff.ad munici. Hoſti.dicit qꝺ hoc non ſeruatur de facto qꝺ vocentur femine,vel tutores,ſed ſufficit qꝺ maior pars regentium conſentiat.l.ij.C.de iuramen.calum.ꝛ hodie videtur qꝺ ciuitates aliter prouident,ſcilicet per conſilia. Et communitas Florētie multū deliberate procedit:quia magis eſt aſſueta ad regimē populare,quam alie. Sed Peruſij ciues ſunt periculoſi in congregando concilium,ꝛ quaſi 5 tunc ſemper ſit rumor. ¶ †Quero an exul perdat poſſeſſionē bonorum ſuorum. Dic,ſi aliquis eſt abſens,ꝛ timet reuerti ſolū propter timorē rei,ita quod timor eſt tantum in apprehendenda re: ꝛ tunc perdit.l.ſi id,quod.ff.de acquiren.poſſeſ. Sed ſi timeo propter perſonam:ꝛ tunc nō perdo,ita qꝺ ſi timore hoſtium exeo domicilium proprium,ꝛ dimitto res meas,adhuc animo retineo poſſeſſiones.C.de acqui.poſ.l.licet.in ſi.niſi eſſet captus ab hoſtibus. ff.ex qui.cau.ma.l.deniqꝫ.§.ait pretor.ꝛ.§.is autē. Et ita dicit Innocen.hic.qꝺ no.per iſtos,qui non habent ius patronatus,ꝛ ſunt expulſi propter partialitates:qꝛ non perdunt quaſi poſſeſſionem ex eo,qꝛ habent timorem de perſona principaliter,nō de re. Et ita 6 etiam vidi allegari hanc glo.Inno. ¶ Veniamus ad glo. †Glo.j. oppo.qꝺ ſufficiat domino,cui facta eſt denuntiatio abſenti preſtare patiētiam.ff.de alie.iudi.mu.cauſa fac.l.iij.§.item ſi heres.ff.eo. l.pen.Sol. Dicit glo.qꝺ denuntiatio fuit facta predeceſſori:vnde hic vt ſucceſſor tenetur.ſ.de iudi.qꝛ vero.ſicut ꝛ heres.ff.eo.l.pretor.in ſi. Cōtrarium loquitur,quando domino inuito,vel ignorante eſt edificatum poſt nuntiationem:quo caſu ſufficit quod preſtet patientiam.ff.qꝺ vi,aut clam.l.ſi alius.j.reſponſo.ꝛ.l.deniqꝫ.§.vl- 7 timo. Eadem glo.ibi:cum ei ſucceſſerit. ¶ †No.apertam gl.quod ſucceſſor in dignitate ſuccedit in vitiū eius. Contrarium vult glo. de iure patrona.c.cura.vbi dicit qꝺ licet heres ſit ſucceſſor vitiorum ꝛ culpe defuncti,quia cauſat ius ab eo,tamen ſecus in ſucceſſore in dignitate,qui cauſat ius a conferente,non a predeceſſore. Vnde oportet qꝺ intelligatis quod iſte ſucceſſor ſciuit nuntiationem factam,ꝛ proſecutus fuit quis: quia tunc propter ſcientiam ſuam hoc ſibi nocet,vt dicatur ſuccedere in vitiū. Et ita velle videtur glo.per iura allegata. In glo.denuntiatio.in.§.hoc edictum.ꝛ per hanc glo.ꝛ dicta ſupra dicunt docto.qꝺ ſi quis meſſem incidit,vel arborem,non habet locum hoc edictū,per.§.alleg. Itē non habet locū in agriculturis ruſticanis,ne modico tēpore pereat agricultura:ꝛ ideo ſpreta nuntiatione illa fieri poſſunt,qꝛ non habent 8 locum in talibus. ¶ †Glo.ſuper verbo,nuntiatum.querit primo in quibus rebus ſiat nūtiatio. Dicit in edificijs ſolo coherētibus,vel que in ſolo ſiunt,vt ſcindere arbores.ff.eo.l.j.§.hoc autem edictum. Per hoc dicūt docto.quod ſi quis meſſem colligit,ꝛc.vt ha- 9 bes in precedenti. ¶ †Eadem glo.ibi:opus nouum.querit quando dicatur quis opus nouum facere. Dic quādo quis edificando,vel detrahendo priſtinam faciem operis immutat.ff.eo.l.j.§.opus nouum.non vt reficiat antiquum.eodem.l.j.§.ſi quis edificium.ſ. de Iude.conſuluit.in eadem glo.ibi:ſed illud preterea.querit que ſolennitas ſit ſeruanda ex parte nuntiantis in operis noui nuntiatione:dicit,iurare debet primo quod animo calumniandi non denuntiet:ꝛ dicit quod hoc iuramentum authore pretore exigitur anteqꝫ nuntiet:vt.ff.eo.ti.l.de pupillo.§.ſi quis opus. Dicūt doct. qꝺ ſi non exigitur,valet nuntiatio,que pōt fieri etiā ſine pretore:

sed si postea aditur pretor, iurabitur si exigatur: alias nuntiatio
10 remittitur: vt. d. §. si quis opus. ¶ † Eadem gl. ibi: ⁊ qui simplici. querit quotuplex est nuntiatio. Dicit qd duplex: quedã verbalis: ⁊ huius effectus est qd nuntians hoc ipso constituit aduersarium possessorem. Alia per iactum lapilli: ⁊ per istam non constituit aduersarium possessorem. ff. eo. tit. l. i. §. in operis. ⁊ l. de pupillo. §. meminisse. Et ideo dicit gl. qd melius est facere per lapillum, subaudi per doct. quo ad hoc vt retineatur possessio: q2 tunc est magis audax, quã quando nudo verbo nuntiat: sed tamen alio respectu est melius nuntiare verbo, scilicet vt vitetur rixa, ⁊ rumor. Nam faciliter deuenitur ad arma, quando fit realis nuntiatio: q2 posset is, cui fit iactus, reiterare grossas. Ideo dicunt doct. qd possessio non recuperatur per remissionem: q2 licet solo animo perdatur, per remissionem possessio non recuperatur solo animo. C. de acquiren. posses. l. licet. Et est ratio quare perdatur possessio nuntiatione verbali, ⁊ non per iactum lapilli: q2 tunc ide facit nũtians verbo,
11 sed non sic lapillo. ¶ † Eadem glo. ibi: ⁊ hec nuntiatio. querit quibus fiat: an hec denuntiatio fieri possit procuratori. Glo. dicit qd sic. item puero, fabro, vel seruo: dum tamen in re presenti fiat. ff. eo. l. de pupillo. §. nuntiare. Doc. dicunt qd sicut potest fieri procuratori, ita ⁊ per procuratorem. ff. eo. l. i. §. item nuntiationem. Si vero apparet postea nuntiantem non esse procuratorem, vel non sufficiens habere mandatum, fiet remissio. ff. de remis. l. j. An vero debeat cauere de rato: dic vt. ff. eo. titu. l. de pupillo. §. qui procurato-
12 rio. † Eadem glo. ibi: competit querit quis possit nuntiare. Dicit gl. domini, emphyteute, ⁊ creditores. ff. eo. l. in prouinciali. per hoc dicunt doc. qd si predicte persone possunt nuntiare, fortius prelatus, ⁊ clericus, etiam si sit religiosus: vt hic, ⁊ j. c. proxi. Item quilibet potest denuntiare, si edificetur in publico: vt. d. l. in prouincia li. §. fi. Item competit vsufructuario, sed non contra dominum: dum tamen vsusfructus non fiat deterior. ff. de remis. l. j. §. ij. Item seruus nuntiare non potest, sed ei nuntiari potest. ff. eo. l. de pupil-
13 lo. §. j. nisi nomine alieno denuntiaret. ff. qd vi, aut clam. l. j. ¶ † Eadem glo. ibi: item antequam. querit de modo missionis in possessionem, vbi agitur pro iure incorporali. Dicit glo. qd prouidebit pretor per cautionem vt caueat non prius edificare antequã probet sibi ius edificandi competere: ⁊ sic dicetur missus in quasi possessionem. Item ibi: si antequam in practica: vt ego edifico, ⁊ alius nuntiat nouum opus: vado ad iudicem, ⁊ volo cauere de demoliẽdo si non habeo ius. Si aduersarius tacet, bene possum: si contradicit, tunc si causa potest expediri intra tres menses, bene: si autem
14 tem potero edificare, ⁊ postea expedietur. ¶ † Glo. super verbo, remissionem. querit qualiter fit remissio. Dicit glo. qd quandoq3 fit expresse. ff. eo. titu. l. non solum. §. sciendum. quandoq3 fit tacite, vt morte nuntiantis. j. vt eo. l. §. morte. ¶ Eadem glo. ibi: si autem.
15 † querit qd sit remedium remittende nuntiationis. Dicit glo. offerre cautionem de demoliendo, si non appareat ipsum ius habere: ⁊ si non vult permittere, debet peragere causam si potest intra tres menses; ⁊ alter tenetur expectare cautione oblata. Si nõ compleuit causam vsq3 ad tres menses iusta causa impediente, cauebit postea de opere demoliendo. ff. eo. l. de operis. alias est in tit. de edifi. priua. Et sic intelligo. j. c. proximo. ⁊ c. vlti. qui enim non vult docere de iure suo, non tenetur recipere cautionem, vt ibi. Alie gl. sunt literales, ⁊ legende vt iacent.

1 ☞ In nuntiantis nouum opus optione est an intra tres menses de preiudicio doceat, an vero recepta cautione de opere demoliendo statim edificare permittat.
2 Nuntiationis noui operis prosecutio per clericum contra laicum fieri debet coram iudice ecclesiastico.
Actor quando forum rei sequi teneatur.
3 Clericus vbicunq3 comparet licet petendo, si tamen veniat principaliter ad possessionis tuitionem, ⁊c.
4 Appellare si liceat alicui omisso medio, hoc potius de consuetudine procedit, quam de iure. 9.
5 In appellatione an debeat exprimi causa.
6 Appellari an liceat de iure canonico vel ciuili ab interlocutoria.
7 Nuntiatio ex quibus causis fiat.
8 Nuntianti nouum opus sufficit offerre probationem iuris sui intra tres menses.

1 **S**Ignificantibus. ¶ † In optione est nuntiantis nouum opus an intra tres menses de preiudicio doceat, an recepta cautione de opere demoliendo statim edificare permittat. hoc dicit cum sequen. In primo narrat factum appellationis remedium delatum. In secunda ibi: ideoq3. dat iu-
2 dicem appellationis. ¶ Nota primo summarium. ¶ † Secundo not. ⁊ tene menti perpetuo decre. istam ad hoc qd prosecutio nuntiationis noui operis per clericum contra laicum fieri debet corã
3 iudice ecclesiastico, hoc notabiliter probat hoc decre. Et sic no. † qd vbicunq3 clericus comparet, licet petendo, si tamen veniat principaliter ad tuitionem possessionis, licet petant aliqui reuocari, vt reus iudicandus est etiam quo ad forum sortiẽdũ. Vel breuius, qd vbicunq3 clericus comparet cõtra laicum ad tuendam suam possessionem, vt reus trahi, non trahere videtur: ⁊ sic vt simulatus reus censetur etiam quo ad forum. Et pro tanto hic videtur casus de vna questione, quam vidi in ciuitate Perusii: q2 missio facta erat in possessionem rerum ecclesie. Modo comparuerunt clerici, ⁊ petierunt se remitti ad ecclesiasticum, ⁊ fecerunt fieri inhibitoriam. Jo. an. dicit qd credit qd de consuetudine speciali archidiaconus erat eius iudex: alias secus esset si non obstet qd not. in Spe. de satisda. §. fi. versi. quid si clericus. prope fi. Forte hoc dixit ex eo qd archidiaconus de iure communi non habet iurisdictionem: ⁊ tunc staret notabile, qd dixi: seu collegeratis. hic non dixit hoc isto respectu, sed dixit propter regulam, que habet quod actor debet sequi forum rei, vt patet ex dictis suis: ⁊ hoc dictum tutius est de iure, pro primo dicto facit id qd no. Inno. in. c. si laicum clericus. j. de foro compe. ¶ No. qd de iure canonico ab interlocuto-
4 ria appelletur. ¶ † Et no. qd quandoq3 appellatur omisso medio: ⁊ hoc procedit potius de consuetudine, quam de iure. de quo in. c. si duobus. ⁊ c. dilecti. de appella. ¶ Veniamus ad declarationem
5 decre. querunt docto. † an in appellatione debet exprimi causa: ⁊ est quesitum Inno. Conclusio eius est quod est exprimenda: ⁊ sufficit quod causa generalis exprimatur, scilicet quod me grauasti: vel quia sententia iniusta est: vt est necesse causam iniustitie exprimi, secundum eum. Adducit simile quod sufficit appellare, dicendo locum non tutum, licet non exprimatur quare non sit tutus. j. de appel. ex parte. Et dicit quod fortius procedit appellatio, si iniustitia apparet ex actis: vnde dicit quod tunc sufficit dicere, appello, quia grauor: vt patet ex actis. Iudex tamen, qui de appellatione cognoscit ipsam iustam, vel iniustam ex actis veteris processus tantum, non nouis perpendit: quia nouas probationes licitum non est producere. ad hoc cle. appellanti. de appella. hoc procedit in appellatione interposita ab interlocutoria: secus in appellatione interposita a diffinitiua: vt. j. de testi: fraternitatis. ⁊ de fide instru. cum Joannes. Hec glo. communiter reprobatur: vt dixi. j. de appella. c. interposita. ⁊ c. vt debitus. ⁊ c. cum cessante. vt est casus in. c. ordi. de appell. libro sexto. ⁊ in cle. appellanti. de appella. vnde semper est causa exprimenda, etiam si appareat ex actis: licet Paulus dixerit contra, sed non bene: quia notorium non releuat ab expressione: vt notat clemen. appellanti. de appella. Non obstat decre. ex parte. quia dico quod causa est exprimenda, sed nõ causa cause: ⁊ ita ibi loquitur: vnde causa specialis, ⁊ immediata debet exprimi, ⁊ sufficit: sed non est necessaria expressio cause remo-
6 te. † Deinde dicit quod regulariter non licet appellari ab interlocutoria de iure ciuili. Assignat quosdam casus speciales. Dic vt per Barto. in. l. ante sententiam. ff. de appella. recip. ⁊ vide not. in capi. vt debitus. de appellatio. ⁊ in Specu. de appella. §. i. versi. sed nunquid potest. Et conclude quod de iure ciuili regulariter non appellatur nisi a diffinitiua, preterquã in casibus, in quibus grauamen illatum non potest reparari per appellationem a diffinitiua. de quo plene in dicta. l. ante sententie. deinde an a sententia super possessorio appelletur: dic vt. j. de restit. spolia. ex conquestio-
7 ne. ⁊ eodem titu. cum ad sedem. Non habetis hic alia. ¶ † Quero ex quibus causis fit nuntiatio. Dic ex tribus, scilicet causa iuris nostri conseruandi, aut damni repellendi, aut causa iuris publici:
8 vt. l. i. §. nunc videamus. ⁊ §. nuntiatio. ff. eodem titul. ¶ † Venio ad glo. Oppo. gloss. i. quod dato quod incontinenti non offeratur probatio nuntiantis, sed tantummodo intra tres menses audiri debeat. j. c. proximo. Glo. contrarium fatetur dicens quod sufficit si probationem offerat intra tres menses: multo fortius hic, si hoc incontinenti probare volebat: quia restitutio differtur, etiam si incontinenti offerat probationes. j. de restitu. spoliato. literas.
9 cum simil. ¶ † Glo. ij. omisso episcopo non appellatur ad metropolitanũ. de appel. dilecti. Gl. remittit ad ibi no. de hoc de cõsuet. fuit. alias non valuisset talis appellatio. Anto. de Butrio.

1 ☞ Nuntiatione noui operis facta an edificans oblata cautione ⁊ non admissa, vel admissa per iudicem, tamen a parte ⁊c.

1 **I**S. cui. Summa, ⁊ notabilia sunt collecta in. c. precedenti. ¶ Capio gl. j. ⁊ opp. cum ea † qd is, cui nuntiatũ est prestita cautione: vel si per eũ nõ stat, possit edificare. ff. eo. l. non solũ. §. si cum posses. Sol. Hoc intellige fm istum: q2 id verũ qd oblatio cautionis inducit remissionẽ, nisi nuntians velit statim de suo iure docere, vt intra tres menses: sed si admittat cautionẽ, statim põt edificare: vñ est in optione nũtiantis, an statim velit docere de iure suo, an vsq3 ad tres mẽses offerat se pbaturũ. Alij qd in optione est edificãtis

dare statim

dare statim cautionem, vel offerre se probaturum: sed contrarium est verum, vt ibi patet: et ibi ponuntur quinque opin. quarum quatuor ponit hic Abb. et vna fuit Azo. hic, et d. c. progi. approbata. Alia directa contraria fuit Joan. et Hugo. de qua in glo. iij. quod aut fit nuntiatio per pretorem: et locus fit prime opi. Aut per se: et tunc fit locus secunde. Quarta, quod aut possidet edificator locu, in quo edificatur: et locus est prime opi. Aut non: et locus sit secunde. Quinta, quod aut edificatur in publico: et locus est prime opi. Aut in priuato: et locus est secunde. ¶ Quero an prouisio horum iurium sit vtilis reo, cui opus nuntiatur. Dic quod sic: quia forte credens se ius habere, et errans, teneretur postea demoliri, probato de iure agentis, et perderet expensas factas in edificando, et faciendas in demoliendo. Item prouidet nuntianti, et cui statim posset preiudicari: hic postea non suis expensis destruatur: vt in limi nibus scholarium, vel edificio, quod fieret ante ianuam domus tue: et per hoc tollitur equitas, quam prima facie videtur habere opinio contraria etc.

¶ De priuilegijs. Rubrica.

¶ Abutuntur interdum subiecti priuilegijs suis, et indulgentijs, ideo post tractatum delictorum subiectorum, ponit hic rubricam de priuilegijs. De materia. xxvi. q. iij. §. sola. vsque in finem. xi. q. iij. priuilegium. xij. q. ij. qui: et humanis. xxvj. q. ij. non exemplo: et repetitur in Sexto, et in Cle. Jo. an. hic enumerat multa iura, quibus priuilegia conceduntur.

1 ¶ Episcopalis dignitas quibus tribui debeat. 3. 8.
2 Officia non debent esse in numerositate, ne vilescant. 4. 7.
4 Dignitates sui numerositate vilescunt.
5 Delegata causa a sede apostolica non debet ventilari, nisi in ciuitatibus, et locis insignibus.
6 Episcopus pauper tantam habet potestatem, quantam diues. Diuites hodie apud vulgares reputantur nobiles.

1 **Episcopalia.** ¶ †Episcopalis dignitas nõ dz tribui, nisi populo maiori, vl ciuitati. h. d. †Nã numerositate vilescũt. Sic ptingit hodie in ptonotarijs, olim, qñ erant pauci, venerabantur vt cardinales: sic contingit in doctoribus hodie. ¶ †Not. quid habet considerare papa in tribuenda dignitate episcopali: qr debet considerare quantitatem populi. ¶ †No. qd dignitates sui numerositate vilescũt: similiter ex breui numero subiectorũ. vñ Prouer. 14. In multitudine populi dignitas regis. In paucitate plebis ignominia principis. ¶ †No. qd causa cõmissa a sede apostolica nõ nisi in ciuitatibus, et locis insignib° ventilari debet: vt in. c. statutum. post prin. de rescri. lib. vi. ¶ †Veniamus ad gl. Gl. j. oppo. de. c. legimus. xciij. dist. vbi dicitur quod tantam potestatem habet episcopus pauper, quantam habet maior: et vbicunque sit, habet nomen et dignitatem episcopi. et idem no. lxxxvi. dist. episcopi in ver. idem tz. Tangit Dic Joan. An. quomodo pauper eps contemnitur, diues autem honoratur. Et refert historiam de abbate male induto, et eo dem postea redeunte cum cappa splendida, honorato, et cappe gratias referente. Unde Jeronus, Ille sanctior est, qui ditior est. Solu. Dicit gl. hoc intellige quo ad vulgi opinionẽ: qr vbicũqz est, nomẽ epi hz, fm Inn. Imo vidimus diuites et potẽtes honorãdos, et pauperes virtuosos cõtemni, fm Host. qui refert de theologo. Tu dic qd eps ab initio cõstitui nõ dz, nisi presidere debeat magno populo: sed postqz est cõstitut°, tantũ hz ptatẽ, sicut quilibet magnus: et hic loquitur ante factum: ibi post factum. ¶ †Op. sedo gl. in aut. de referenda. §. j. et. ij. dic, ibi reprobat multitudinem referendariorum: et sic videtur pro et contra. ¶ †Op. qd in castris cõstituantur episcopi. xvj. q. j. et temporis. Solu. Ibi castrum ponitur pro ciuitate, etc.

1 ¶ Laicus ecclesie malefactor punitur per ecclesiasticum iudicem non obstante priuilegio fori.
2 Judex ecclesiasticus põt punire laicos delinquentes in eam.
3 Judex laicus potest se de rebus ecclesiasticis intromittere.
4 Legi si canon contradicat, cui sit standum in foro iudiciali.

1 **Sicut.** ¶ †Nõ obstãte priuilegio fori punit per ecclesiam laic° malefactor eccle. h. d. Et nõ diuidit. ¶ †No. qd eccl'ia põt punire laicos delinquentes in eã. Et hic est vn° casus qr eccl'ia hz iurisdictionẽ cõtra laicos. ¶ No. qd punire laicos delinquẽtes cõtra ecclesiam, nõ est cõtra legẽ agere, sed legẽ exequi. Alia nõ habet is notabilia que sint vtilitatis alicuius. ¶ †Venio ad gl. opp. gl. j. qd sit licitũ laicos se intromittere de rebus ecclesiasticis. 3. de offi. ord. cũ nos. Sol. Quatenus non preiudicatur ecclesie, requirente ecclesia, potest laicus se intromittere: sed ecclesie preiudicando non, vt hic. Deinde glo. colligit arg. qd ecclesia sibi non vult ius alterius ecclesie abrogare, nec se intromittere de seculari iurisdictione. Allegat. 3. de iudi. nouit. qui si. sint leg. causam, que. Item non videtur violare, nec violentiam facere, qui maleficos punit. Concor. sunt in glo. nec dicitur agere contra legem, sed legis fauorem, qui malos coercet. Juuatur enim potestas secularis per ecclesiasticam, et econtra. 3. titu. proximo. c. j. †Et arguit Hostiẽ. quod cum canon contradicit legi, vtrique in foro suo statur: vt patet. C. de Justiniano Codice confir. l. j. §. fi. x. dist. lege quod est verum in temporibus saluis interpretationibus dubiorum, in quibus deficiente lege standum est canoni. Quod dic vt dicto. c. j. Glo. vltima prosequitur generalia, etc.

1 ¶ Decimas ecclesiasticas a laicis recipere non debent religiosi exempti sine diocesanorum consensu.
2 Religiosi exempti tenentur interdictos vitare.
3 Templarij celebrant semel in anno in ecclesia interdicta.
4 Religionem nouam inducere spectat ad papam. 12.
5 Religiosi non debent recipere decimas de manibus laicorum, nisi authoritate diocesani.
6 Excommunicati a diocesanis sunt ab exemptis vitandi.
7 Religiosi quale ius sibi vendicent in ecclesijs sibi subiectis.
8 Instituendi, et destituendi ius vendicant sibi religiosi exempti in ecclesijs subiectis pleno iure.
9 In interdicta ecclesia admittuntur templarij semel in anno ad officium ecclesiasticum.
10 Sepultura ecclesiastica non censetur permissa ad permissionem diuini officij in ecclesia interdicta. 23.
11 Oblati ad plenum in religionibus, non translati, et propriũ retinentes, non gaudent priuilegijs exemptorum religiosorum. 28.
12 Regulam nouam instituere in diocesi spectat ad solum diocesanum.
13 Irregularitatem an incurrat celebrans presente excommunicato scienter.
14 Religiosi habentes ecclesias subiectas vbi de eis possunt exigere rationes, de quibus habent potestatem petendi rationem. Rationem petere possunt religiosi de ecclesijs sibi subiectis.
15 Pro possessionibus si conueniantur presbyteri, videntur debere respondere sub patronis exemptis.
16 Patroni exempti quam iurisdictionem habere videantur.
17 Collecta si imponatur patronis et episcopo ecclesie patronis subiecte, cum quibus contribuent.
18 Religiosi subditi si delinquant in ecclesijs subiectis, an patroni poterunt extra monasteria collocare cathedram pro ipsorum correctione.
19 Alimentandi an sint a suis ecclesijs patroni egentes.
20 Patroni quale ius habeant, qui habent ecclesias pleno iure sibi subiectas.
21 Clericus an possit de ecclesia subiecta pleno iure religiosis remoueri per religiosos de consilio episcopi. 27.
22 Priuilegia ecclesie rumpentes an subiaceant ipso iure interdicto.
23 Sepeliri non possunt alij a religiosis in ecclesia religiosorum. Ad diuinorum celebrationis permissionem an permissum videatur ius sepeliendi.
24 Decimas excipiunt religiosi de consensu laicorum, quas habent in feudum.
25 Excommunicari vel interdici potest aliquis nomine proprio expresso, vel alijs circunstantijs.
26 Clausula, pleno iure, quid importet.
27 Presbyteri per solos episcopos deponi debent.
28 Conuersi quare non videantur exempti a iurisdictione diocesani.

1 **Cum et plantare.** ¶ †Religiosi, etiam exẽpti, ecclesiasticas decimas etiã a laicis recipere nõ debẽt sine diocesanorum cõsensu: et interdictos vitare tenentur in ecclesijs sibi subiectis quo ad tpalia. diocesani instituere et destituere, et curã plebis gerere debẽt. †Et templarij semel in anno celebrãt in ecclesia interdicta: nec tũc ibi tumulanr mortui, et ecrũ cõfratres, qui non in totũ trãsierunt ad eos, subiecti sunt ordinarijs. h. d. Diuidit in tres partes principales: qr in prima ponit exordiũ, et epoũ querelam diocesani. In seda prouidet. In tertia prouisionẽ prorogat: et ɔtrafacientibus penã imponit. Seda ibi: ecclesias. Tertia ibi: qd añt. Sede partis quinque sunt dicta, vt ex summa ptz. Scdm ibi: excõicatos. Tertiũ ibi: in ecclesijs. quartũ ibi: qd si. quintũ ibi: de cõfratribus. Casus. Cõgregato cõcilio Lateraneñ. tpe Alex. tertij relata fuerũt quinque, vel sex, que per religiosos vsurpant, quibus

4 consilium prouidet premissa ratione. ¶ † Not. ex decre. primo qđ
ad solū Romanum pōtificem spectat inducere nouam religionē.
5 de quo in.c.fin.š.de reli.do. ¶ † Secundo no. qđ religiosi non pos-
sunt decimas, aut ecclesias recipere de manibus laicorū absq; au-
thoritate diocesani. Ad hoc vide no.in.c.cum apostolica.de his,
que fi.a prela. ¶ Tertio no. qđ ꝯstitutio declaratoria respicit pre-
6 terita.de hoc de cōsti.c.fi. ¶ † Quarto no. qđ excōicati ⁊ interdicti
a diocesanis etiam ab exemptis sunt vitandi: ⁊ sic priuilegium nō
7 iuuat. de quo de sen.excom.nulli. ¶ † Quinto no. quale ius sibi vē-
dicent religiosi in ecclesijs non pleno iure subiectis sibi: q: per hoc
non consequuntur nisi nudum ius presentandi, ⁊ solum rationem
de temporalibus inquirendi. Non tamen per hoc habent potesta-
tem in ipsis instituendi, nec destituendi: nec valet consuetudo con
8 traria: vt de capel.mo.c.vno.lib.vi. ¶ † Not. a contrario qđ in ec-
clesia pleno iure subiecta religiosi vendicant sibi ius instituendi, ⁊
destituendi: qđ fatetur hic Inn. ⁊ Io.an. qđ ecclesia est pleno iure
subiecta, ⁊ populus ab ecclesia sunt exempti. Si autem populus
non sit exemptus, licet ibidem instituant, oportet institutum re-
presentari episcopo, vt ab ipso recipiat curam populi, ⁊ de illa cu-
ra tenetur respondere episcopo: ⁊ de illo visitando queret episco-
pus: de alijs autem temporalibus, ⁊ spiritualibus habent respon-
dere monachis, quibus sunt subiecti. Sic ergo tene menti hūc tex.
qui declarat qualem habeant potestatem religiosi in ecclesijs sibi
9 subiectis. ¶ † No. priuilegium templariorum, vt in ecclesia inter-
10 dicta semel ad ecclesiasticū officium admittant in anno. ¶ † Not.
qđ ad permissionem diuini officij in ecclesia interdicta non cense-
tur permissa ecclesiastica sepultura. vide de sent.excom.alma.lib.
11 vi. ⁊ in cle.eos.de sepul. ¶ † Not. qđ oblati ad plenum in religioni-
bus non translati, ⁊ retinentes proprium, nō gaudent priuilegijs
exemptorum religiosorum: ⁊ quo ad omnia remanent sub potesta
12 te iudicis diocesani. ¶ † Venio modo ad declarationem dictorum
docto. Per decret. dicunt doc. qđ noua regula institui non potest
13 ab alio, quam ab episcopo. † An celebrans presente excōicato scien
ter incurrat irregularitatem: tenet Inno. qđ non. ī. de sen.excom.
c.is, qui.li.vi. Saluo qđ dicitur. ī.eo.episcoporū. scilicet qđ talibus
admittentibus ad diuina interdicitur ingressus ecclesie, donec sa-
tisfecerint ad mandatū illius, in cuius cōtēptum hoc est factum.
Per cle. autem, eos qui. imponitur pena excōicationis ipso iure
in admittentibus scienter publice excōmunicatos ad sepulturam
vbi etiam no. de publicis vsurarijs: ⁊ vide qđ no. de sen.excom.is
14 qui.libro.vi. † Et q: litera dicit in versi. in ecclesijs. qđ isti religiosi
habentes ecclesias subiectas possunt exigere rationē de eis. ¶ Ge
neraliter igitur quero de quibus habent potestatem petēdi ratio
nem. Dicit Inno. qđ non tantum de temporalibus, que ipsi reli-
giosi dederūt, sed etiam de alijs temporalibus, que alij dederunt:
⁊ non solum de temporalibus, sed etiam de fructibus decimarum,
⁊ oblationum, ⁊ aliorum spiritualiū. Unde dicit qđ ex quo eccle-
sia est sua, omnia annexa ecclesie, vt oblationes, decimationes, mor
tuaria, ⁊ possessiones censentur sub vna potestate. de consti.trans-
lato.cum simil. Et non solū illa, sed etiam feudalia. de appel. Ro-
mana. §. debet. lib.vi. xvi.q.ij. satis. ⁊ q: verbū est generale genera-
liter debet intelligi: vt in.c.si de terra. Et p hoc tales religiosi po-
terunt cōpellere presbyteros ad reddendam sibi rationem. de quo
de restit.spo.cum ad sedem.in gl. ¶ Not. libellū in fi. ī. de excep.cū
15 venerabilis.in gl. vt de ipsis. Et per hoc dicit Inn. † qđ presbyteri
tales si cōueniantur super possessionibus debēt respōdere sub pa
tronis exemptis, quasi in hoc subsunt iurisdictioni tēporali eius.
alleg. ī.eo.accepimus.cum ibi no. Item per hoc dicit qđ tales pre-
sbyteri non poterunt alienare, vel magna negotia gerere sine con-
sensu patronorū exemptorum: q: tales exempti patroni habent
ius episcopale, ⁊ equiparantur episcopis. xii.q.ij. si qua de rebus. ⁊
c. placuit. de voto. magne. §. cum igitur. vide gl. de re.eccle.nō alie-
nan. in clemen. si vna. Quod dicit verum esse Hosti. in exemptis.
In non exemptis vero dicit qđ patroni ex nudo iure patronatus
nullā iurisdictionē consequūtur. Et remittit ad not.in.c.quāto.š.
de offi.or. Sed dicit qđ habent solā presentationem. de iure pa.c.si.
non autem beneficiorum collationem: nec etiā habent se intromit-
tere de spiritualibus: vt probatur in hoc. §. sed de tēporalibus, pu
ta de censu, qui debet prestari superiori, quē nō possent augere, nec
minuere. c. prohibemus. š. de censi. Possunt etiā sine iuramēto de
plano querere quomodo talia bona administrent, vel an sint obli-
gata: ⁊ si reperiant aliquid male agi, non possunt manum appone
re ad corrigendum, sed debent epō nuntiare: sicut nec archieps in
diocesi suffraganei. Itē an tales habent custodiā, non potestatem
sibi vsurpādi, iuxta no. š. de offi.ordi.cū nos. š. de insti.ex frequēti
16 bus. Hec sunt dicta doc. nostrorum ruditer recitata. † Ex quibus
habes primo qđ exempti patroni habent potestatem iurisdictio-
nalē. Itē qđ authoritatē prestare possunt in agēdis, quasi habeāt
⁊ habere cēseant iurisdictionem epalem. Hec cōclusio nō plz mihi
in quātū ecclesie non sunt pleno iure subiecte: nec video quomodo
propter nudū ius patronatus lz patronus sit exēptus, qđ per hoc
habeat predictā iurisdictionē. Unde intelligo dictum Inn. q: ab
hates sunt exempti, ⁊ habēt ecclesias pleno iure exemptas. Et ita
intelligit Inno. iner. š. de trāsac.c.statuimus. ⁊ gl. in cle. š. de re.ec-
cle.non alie. alias nō possunt prestare authoritatē alienationibus
ecclesiarū inferiorū: q: hoc est spāle, vt probant multa iura. xii.q.
ij. Et hec no. q: quotidie de facto cōtingunt. Itē dicūt in iurisdi-
ctione, q: illā nō habent, nisi sint pleno iure subiecte, ⁊ patroni sint
exēpti. Scđo habes in ecclesijs subiectis quo ad tpalia religiosis
qualē potestatē habeāt ipsi religiosi: q: nō hūt iurisdictionalē po-
testatem, sed habent potestatē inquirēdi de administrationibus,
⁊ de male alienatis, ⁊ obligatis, ⁊ inquirere de plano, ⁊ referre supe
riori, nō corrigere. xvi.q.vij. filijs. ⁊ de censi. Romana. §. fane. li.vi.
Itē habent ptātem custodiendi vacātibus ecclesijs. Itē non hūt
ptātē censum augēdi, vel minuēdi. š. de censi. phibemus. ⁊ de ma-
teria in.c.cū nos. de offi.or. vbi aliquid. ⁊. š. de app. bonę. ⁊ aliqđ p
Inn. ī.eo. pastoralis. ⁊ per gl. in.c. de monachis. de preben. ⁊ ibi re-
17 collegi istā materiā. ¶ † Quero, imponit collecta patronis, ⁊ epo
ecclesie ptonis subiecte, cū quibus cōtribuent, an cū patronis, an
cum epo. Doc. dicūt cū patronis: q: habent eas subiectas quo ad
18 tpalia. ¶ † Quero, religiosi subditi delinquunt in ecclesijs subie-
ctis, an poterūt extra monaste. collocare cathedrā isti patroni pro
correctione ipsorū. Dicit Inn. qđ non sine cōsensu epi. ī.eo.tuerū.
nisi priuilegiū, ⁊ cōsuetudo aliud inducat. š. de for.cōpe.cū contin-
gat. possunt tū leuiter castigare. ī.eo. volētes. §. fi. de materia. š. de
19 offi.ordi.quāto. † Quid si isti patroni egeāt, an sint alimētādi, ⁊ su
stinēdi ab inferioribus ecclesijs. Doct. qđ sic de authoritate epi: als
nō, ex quo nō sunt pleno iure subiecte: sed hz nudū ius patronat'.
20 de iure pat. a nobis. ¶ † Quero quale ius hūt isti hūtes ecclesias
pleno iure subiectas. Dicūt qđ super tpalibus oibus: salua tū po-
tione vicarij. š. de preben. extirpāde. §. qui vero. ⁊ sic superioribus
21 de oibus est ratio reddēda. † Quid si isti religiosi volūt remouere
aliquē de ecclesijs subiectis de ꝯsilio epi, an possint. videt qđ sic, vt
hic a cōtrario sensu. Doc. finaliter tenent ꝯtrariū dicētes qđ prin
cipalr requirit snia epi remouētis: ⁊ id dz expectari: nec sufficit cō
22 siliū regri. ¶ † Quero an ecclesie rūpentes priuilegia, de qbus hic
ipso iure subiaceāt interdicto. Doc. qđ nō, sed requirit snia: ⁊ hoc
23 p verbū, subiaceāt, in fine positū: ⁊ hoc tenent oēs doc. ¶ † Op. cō-
tra ver. qđ si tēplarij. de.c. vt priuilegia. ī.eo. vbi in ecclesia interdi
cta tales templarij possunt sepeliri. Sol. Doc. dicūt qđ in ecclesia
ipsorū religiosorū pnt ipsi religiosi sepeliri, ⁊ plene oblati. Alij nō
plene oblati, ⁊ extranei nō, vt ibi cū officio solēni non debēt sepeli-
ri hic sine solēnitate: vel ibi in iocundo aduētu: quo casu quo ad p-
missionem celebrationis diuinorū sequit permissio sepulture: non
tū solēniter sepeliēdi. de quo in.c. alma. de sen.excom.lib.vi. ⁊ in cle.
eos. de sepulturis. ¶ Venio ad glo. ⁊ in prima parte sunt due gl.
24 prima literalis, scđa super verbo, decimas. ¶ † Opp. qđ decimas
recipere nō possunt etiā de cōsensu eorum, nisi quas habēt in feu-
dum laici. š. de his, que fi.a prela. cū apostolica. Glo. fatet ꝯtrariū,
⁊ dicit qđ decimas p laboribus suis nō soluūt. š. de deci. ex parte.
In ver. excōicatos sunt tres gl. ¶ Gl. super verbo, excōicatos. est
25 literalis, ⁊ allegat cōcor. ¶ † Glo. ij. super verbo, nolatim excōica-
tus, siue interdictus. dicit gl. qđ noīe proprio expresso aliqs inter-
dicitur, vel alijs circūstantijs. Insti. de exhereda. li. §. nominatim.
26 ad hoc de sen.excō. constitutionē. li.vi. ¶ † Glo. super verbo, pleno
iure. querit que dicat ecclesia pleno iure subiecta. Dicit gl. qđ illa,
que quo ad spiritualia, ⁊ tēporalia. ī.eo.qm̄. vnde colligit gl. ꝯtra
qđ in ecclesijs spectātibus pleno iure ad monachos epūs nihil hz:
⁊ ita institutio ⁊ destitutio de iure spectat ad monachos. xvij.q.ij.
c.j. ⁊ tūc iste ecclesie gaudent priuilegio quo priuilegiati. ¶ Eadē
27 glo. ibi: sed cum pleno iure. † querit quis deponet presbyteros in
talibus ecclesijs, cum debeāt per solos epos deponi. Dicit glo. qđ
monachi vocabunt epm diocesanū, vt per eum adiunctis alijs de-
positio fiat, sicut faciunt in alijs sacramentis sm tenorem priuile-
giorum, vt recipere debeant sacramēta ab epo diocesano: sm hoc
in pluribus priuilegijs ponitur. š. de prescrip. veniens. Itē quan-
doq; ponitur qđ predicta possunt a quocunq; sm qđ hic: ⁊ dicit
gl. q vocabunt quoscunq; epos voluerint: alias dato qđ ab abba-
tibus possent puniri, nō tamen possent ab eis deponi: cum ad offi
ciū abbatum hoc nō pertineat. de offi.archi.c.vlti. de iudi. at si cle-
rici, q: nec hoc potest epūs non cōfirmatus. de elec. trāsmissam. Di-
cit Inn. in hoc multū ponderanda verba priuilegij: licet enim re-
cipere possent ordines a quo mallent episcopo, tamen non credit
qđ alius epūs ad hoc faciendū illam diocesim possit intrare sine li-
28 centia proprij epi. ad hoc de tempo.ordi.eos.li.vi. ¶ † Querit gl.
penul. quare non sunt exempti a potestate ordinaria se offerentes.
Dicit gl. qđ per talem confraternitatem non sunt omnino cōuer-
si, sed aliquam remissionem consequuntur. ī.eo. vt priuilegia, vnde
dicit litera, oīno nō reddiderint: ⁊ sic remanet de iurisdictione epi-
scoporum: quod esset iniquum: vt. ī.eo. vt priuilegia. ⁊c.

Priuilegijs

1 Privilegijs suis privandus est, qui alior privilegijs derogat.
2 Delinquentes in exemptos, non per hoc subijciuntur potestati exemptorum, sed sunt coram episcopo conveniendi.
3 Contra iudices iustitiam facere recusantes quod remediũ detur.

1 **DIlecti.** †Suis privilegijs est privandus, qui privilegijs derogat aliorum. h.d. In prima querela. In secunda ibi: pro certo deciso mandato ponitur comminatio. ¶ Nota quod non servanti privile- 2 gia aliorum, sua servanda non sunt. ¶ †Nota quod delinquentes in exemptos, non per hoc subijciuntur potestati exemptorum, sed sunt coram proprio episcopo conveniendi. ¶ Nota contra episcopos nõ volentes videre, nec servare privilegia exemptorum. Doc. 3 nil in litera scribunt: ideo venio ad gl. ¶ †Querit glo. de remedio contra iudices iustitiam non facientes. Dicit gl. quod possunt cõveniri. xxiij. q. ij. dominus noster. Et dicit gl. quod iudex facit litẽ suam propter dolum propriũ, et propter alias causas. ff. de iudi. l. si filiusfa. Non tamẽ putat Hosti. iudicẽ hoc casu incurrere penam. de re iudi. cum eterni. q2 illa punit facientem, non negligentẽ: alias infiniti illaquearentur. Contrarium tenet. de app. legitima. lib. vi. de quo dic vt ibi per Jo. An. in gl. super verbo, caveant. ¶ Gl. vltima tota est literalis, et prosequitur generalia. Ant. de But.

1 Excommunicatos mortuos si sepeliant exempti, illos extumulare tenentur.
2 Excommunicatorum sepultorũ ossa potest episcopus extrahere.
3 Negligentiam privilegiatorum in mortuos excommunicatos exhumando supplet ordinarius.
4 Exempti quo casu subijciantur ordinarijs.
5 Contra exemptos an episcopus possit procedere, eo q excommunicatos ab eo admittunt ad sepulturam.
6 Excommunicatos si templarij sepeliãt, an sententiam canonis incurrant.
7 Excommunicati, quorum ossa discerni non possunt ab ossibus fidelium, non sunt exhumandi.
8 Excommunicati an sint exsepeliendi, sive cemiteria sint contigua ecclesijs, sive non.

1 **AD hec.** †Privilegiati, qui sepeliũt mortuos excõicatos, illos extumulare tenentur. h.d. Et non dividitur. ¶ Nota summarium. ¶ Nota quod privilegiati excommunicatos sepelire non possunt, et se- 2 pultos exhumare tenentur. ¶ †Nota q in locis quantũcunq privilegiatis potest episcopus extrahere ossa excommunicatorũ sepultorum. Et dicit Inn. quod loca hospitalariorum nõ sunt exem- 3 pta. Jo. An. remittit. j. eo. ¶ †Tertio nota qd privilegiorũ, alias privilegiatorum, in exhumando mortuos excommunicatos sepul- 4 torum negligentiam supplet ordinarius. ¶ †Nota casum, in quo ordinarius habet potestatem in exemptos, tenendo quod hospitalarij sunt exempti: sed secundum veritatem non sunt. ¶ Declaro 5 decre. †Et quero an episcopus possit procedere cõtra exemptos, qui excommunicatos ab eo admittunt ad divina, vel eis concedũt ecclesiasticam sepulturam. Videtur qd sic: cũ privilegia exemptionis ad hos casus se non extendant. s. eo. cum in ecclesijs. §. excommunicatos. et de sen. excom. nulli. Item q2 tales delinquunt in rem nõ exemptam: ergo bene puniuntur. j. eo. patentibus. Idem quia privilegium non datur vt innitet ad delinquendum. de consue. ex parte. Item privilegiati coercentur per ordinarium, si extra privilegiorum suorum tenorem excedãt: vt. d. c. patentibus. facit in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. §. nolumus. vbi preses provincie punit legatum principis, qui ibi excedit formam non servando. In contrarium facit quod nõ possit illos punire, q2 sunt exempti, et delinquunt in loco exempto. j. eo. c. j. lib. vj. Non obstat hec decre. q2 non dicit quod episcopus possit punire exemptum, sed quod potest exhumare excommunicatos sepultos. Item hec decre. non loquitur de exẽptis, vt dixi. s. Solvendo dicas quod si persona, et locus sint exempti, episcopus non puniet: secus si persona sit exempta, et non locus. Et ita determinat hanc questionem Jo. An. in. c. episcopo- 6 rum. in Novella. e. tit. lib. vi. ¶ †Venio ad gl. querit gl. an templarij sepelientes excommunicatos incurrant sententiam excommunicationis, sc3 minoris. Dicit gl. quod sic: q2 sicut cõmunicare non debet vivis, ita nec mortuis. xxiiij. q. ij. c. j. et s. eo. sacris. Glo. tenet Phi. Hosti. contra: quia mortuus, homo non censetur: ideo cũ eo nõ potest dari communio: nec hoc expressum reperitur in iure: salvo quod habetur de hereti. c. j. §. responso. lib. vj. de sepul. cle. eos, qui. Ad hoc de pen. dist. in. iij. §. hoc idem. versi. item a mortuo, qui nõ est. Pro hoc, q2 communio dicitur proprie inter pñõs, sicut de consensu dicitur. de spon. tue. Item cessat ratio communionis denegande. vt rubore suffusi satisfaciant: quia de homine mortuo nõ est spes. Prover. xxv. distinc. qualis. Jo. And. contra, quia durat excommunicatus mortuus, etiam si appareant signa cõtritionis, donec absolvatur. de senten. excom. a nobis. Ad hoc, quia licet nõ possint mortui alijs participare, viventes tamen eis participare possunt, radendo, lavando corpus, illud vestiẽdo, et his similia, que non possunt negare favorabilia mortuo. Et per hoc fit responsum ad id, qd dicitur de cõione. Ad hoc decre. a nobis. de sepul. sacris. xxiiij. q. ij. c. j. Itẽ plus per hoc cẽsura timebitur, que est precipua causa prohibitionis. de excep. pia. in priu. lib. vj. Item q2 etiã participamur rebus insensibilibus. de cler. excõ. mi. c. si. Itẽ sufficit dicere excõicato Ave, ad incurrendã minorẽ: licet ille nõ respõdeat. 7 xi. q. iij. excõicatos. xxiiij. q. j. omnis. ¶ †Opp. glo. qd exsepeliendi nõ sint mortui. de sepul. sacris. j. de sen. excõ. a nobis. Sol. Hoc intellige qñ ipsor ossa nõ possunt discerni ab ossibus fideliũ, vel qñ tales fuerunt, qui petierunt absolvi, et per eos nõ stetit quo minus 8 absolvant. Deinde gl. est literalis. ¶ †Quero an sunt exsepeliendi, sive cemiteria sint cõtigua ecclesijs, sive non. Dicit Jo. An. nõ curandum. alleg. de sen. excom. is cui. lib. vj. &c. Anto. de But.

1 Prescribitur contra privilegium hodie. gl. annis. nu. 6.
2 Ad decimas tenentur fideles de habitationibus proprijs.
3 Ad decimas non tenentur Cisterciensis de terris, quas propria manu colunt.
4 Decimarum privilegijs videtur renuntiatum per solutionem illarum pro tempore. xxx. annorum.
5 Decimas solvẽtes de laborib9 suis an indistincte pdãt pṽilegia.

1 **SI de terra.** †Contra privilegiũ prescribitur spatio. xxx. annor olim: hodie. xl. 2 j. eo. accedẽtib9. h.d. ¶ †Not. arg. q etiã de habitatio- 3 nibus proprijs tenentur fideles ad decimas. ¶ †Nota q Cistercienses sunt privilegiati, vt non teneant ad decimas: hoc 4 etiã de terris, quas propria manu excolũt. ¶ †Nota q in privilegijs ecclesie prelati cũ conventibus habẽt potestatẽ renuntiandi: et qd tacite renũtiare cẽsent privilegijs decimarũ, illas p. xxx. annos 5 exsolvẽtes. Habetis expeditã decre. qñtũ ad tex. ¶ †Querũt doc. an indistincte solventes decimas de laboribus suis pdant privilegiũ. Dicũt q decre. pcedit, qñ sponte solvuntur: secus si invite. de 6 re. iur. qd latẽter. ¶ †Opp. gl. j. q spatio. xl. annorũ tollat privilegiũ, et nõ. xxx. s. de pscript. de quarta. j. e. accedẽtib9. Gl. dicit stãdũ Irio: de quo dicetur ibi plene. ¶ Gl. ij. est tota literalis, et psequit generalia: et est legẽda vt iacet. ¶ Gl. sup ver. renũtiare, idẽ facit.

1 Privilegiorum tenor inspiciendus est, et servandus.
2 Successio in bonis non privilegiati non tollit privilegium succedenti privilegiato.
Privilegiũ non tollitur per successionem in reb9 nõ privilegiati.
3 Iudicandũ non est de privilegijs, nisi inspectis verbis privilegij.
4 Privilegia certo generi personarum concessa extendũtur ad res post privilegium ad eorum dominium translatas.
5 Dictio, Cuius, licet sit naturaliter adversativa, quandoq sumitur pro quia, vel pro cum.
6 Dictio adversativa vbi orationi preponitur, que venit per modũ cause ad infra dicenda, stat pro quia, vel pro cum.
7 Mutatio rei non sequitur ad personarum mutationem quo ad onera rei annexa.
8 Clausula, ad libertatem pristinam reducatur, quid importet.
9 Copia rescripti quare non est partibus deneganda.

1 **PRo.** †Privilegiorum tenor inspiciẽdus est, et 2 servandus. h.d. ¶ †Nota ex hac decre. q privilegiatus succedẽs non privilegiato, vtitur privilegio suo: et sic res noviter ad privilegiatum translata, nõ transit cũ sua cã, si eo, qd ad privilegiatũ transit, cessat cã illi9 cause. Ad hoc d iure pa. c. vno. lib. vj. Et hoc procedit scdm intellectũ 3 gl. ¶ †Scdo nota id, ad qd quotidie decre. allegat, qd de privilegijs nõ est iudicandũ, nisi inspectis, et cognitis verbis privilegij: et intellige quantum ad mẽtẽ, nec obstet. j. c. quanto. ¶ Not. q privi- 4 legior tenor est attendendus. ¶ †Nota q privilegia certo generi personarum cõcessa extenduntur ad res post privilegiũ ad eorum 5 dominiũ translatas. ¶ †Opp. gl. j. q dictio, Cuius, male stet hic: q2 natura dictionis, Cuius, sit adversativa: et sic d3 adversari in facto, et in iure: sed hec oratio nõ adversatur sequẽtibus, sed potius suadet. So. Expone, Cuius, p q2: et in antiqua erat, quã. Vel dic Cuius, 6 pro cũ. ¶ †Nota gl. qd dictio adversativa vbi preponitur orationi, que venit per modũ cause ad infra dicenda, stat pro quia, vel p cum: et sic resolvitur in coniunctionẽ causativam. ¶ Gl. tenẽt doc. exponendo qui aliã, id est, non aliam: et supplendo: vt in seq. gl. S3 7 si suppleamus, quã habitatores habeãt, tunc Cuius stat proprie: † et tũc nota naturã rei ad qñtũcunq pervenerit, nõ mutari. s. de deci. cõmissum. Qd est ver de oneribus annexis ipsi rei. j. c. pastoralis. 8 ¶ †Querit glo. ij. pro declaratione tex. quid velit tex. dũ dicit, illã libertatem, &c. dicit qd intentus est text. qd privilegiũ eis cõcessum extendat ad possessiones post privilegiũ acquisitas. Allegat gl. ff. 9 de vsuris. l. cũ quidã. ¶ †Glo. super verbo, ex inspectione. in prin. literalis est. In medio inducit decre. in arg. ad. q. qd iudex d3 facer

re copiam rescripti ex partib⁹: nec sufficit sola recitatio: q̄r posset esse ibi aliqua falsitas, que sola recitatione non deprehenderetur. Deinde gl. colligit notabilia. vide ipsam per te, ⁊c. Ant. de But.

1 ☞ Exemptum non probat quem solutio census, nisi fiat ad iudicium libertatis.
2 Census solutio facta ecclesie Romane vt equiuoca necessario non arguit exemptionem determinatam, aut subiectionem.
3 Solutio census arguit exemptionem, ⁊ subiectionem.
4 Exemptionem que verba arguunt. nu. seq.
5 Priuilegiorum que verba exemptionem importent.
6 Exempta ecclesia que iura perdat episcopus.
7 Episcopale ius omne an videatur ablatū ablato iure episcopali.
8 Exemptus si deliquerit in re exempta, an possit conueniri coram ordinario.
9 Exempti delictum non punit ordinarius.
10 Exempti non soluunt censum ecclesie Romane.
11 Priuilegium quando videatur dare exemptionem.

1 **Ecepimus.** †Solutio cēsus nō pbat quē exēpti, nisi fiat ad iudiciū libertatis. Hoc dicit. In prima cōsultatio. In secunda 2 r̄ñsio, ibi: ceterum. ¶ †Nota ex decre. qđ solutio cēsus ecclesie Romane vt equiuoca necessario nō arguit determinatā exemptionem, aut subiectionem. Uide gl. s. de cau. pos. c. fi. ⁊ de censi. omnis anima. ¶ Secundo no. qđ non probat hoc esse, quod in hoc 3 cōtingit abesse. ¶ †Tertio no. qđ solutio census arguit exemptionem, ⁊ subiectionē, ⁊ in alteram ⁊ alterā determinationē solutionis census, si soluitur vt iudicium percepte libertatis, arguit exēptionem: sed si soluitur vt iudicium percepte probationis, non arguit 4 exemptionem. ¶ †Not. quedam verba hic. que arguunt exceptionē. Et actio pro socio datur heredi, ⁊ in herede Et ꝑpter hoc Inno. prosequitur hic multa de societate, ⁊ quedam non si ecclesia in priuilegio specialiter reseruatur, alias recipiatur in ius beati Petri, vel ecclesie Romane, hec verba arguunt exemptionē si recipiat sub protectione pape, hec verba non arguunt exceptionem. Uide tex. de his, ⁊ similibus verbis. j. eo. si papa. lib. vj. ¶ Ueniamus ad dicta doc. Inn. tractat hic principaliter tria puncta. Primus est, 5 † que verba priuilegiorum importent plenam exēptionem. de quo 6 plene eo. ti. si papa. lib. vj. ¶ †Secundo querit, si ecclesia est exēpta, an episcopus perdat ius non solum in ecclesia, sed in clericis ecclesie. In hoc dicas qđ exempta ecclesia, monachi canonici, cōuersi, ⁊ ꝑpetuo oblati, intelligunt exempti, non autem presbyter ibi ab episcopo institutus. Quandoq̄ eximunt canonici, quandoq̄ clerici: ⁊ tūc q̄ intelligant exēpti: dic vt in. c. p exēptionem. j. e. ti. li. vj. Itē dicit Inno. quod exempta ecclesia non intelliguntur exempti parochiani, sed subsunt episcopo, quo ad vtranq̄ legem. j. eo. cum olim. 7 ⁊ de sepul. in nostra. † Incidenter circa hoc tāgit an in petitione iuris episcopalis omne ius episcopale tā in ecclesijs, q̄ in laicis, ⁊ clericis adiudicet, vel auferatur. dic vt. s. de offi. or. ꝯquerēte. ¶ Querit tunc vlterius quis tunc percipit illorum parochianorū. Dicit Jo. And. qđ plebanus, vel aliquis alius, qui primo percipiebat illas. xxvi. q. j. si quis laicus. nisi contrariū priuilegium obstaret. j. e. 8 ex parte. ¶ †Ultimo ad declarationē materie capituli q̄runt doc. si exemptus delinquat in re exempta, nō portādo habitum, vel dissipando bona ecclesie, possit conueniri coram ordinario. Dicit Inno. qđ non. j. c. patentibus. ⁊ c. cum capella quod fatetur Jo. And. 9 quando id agit in loco exempto: vt no. j. eo. c. j. lib. vj. ¶ † In gl. de monacho, ⁊ dicit qđ dato qđ delictum exempti, si sit leue, cadat sub potestate ordinarij: nihilominus bñ facit ordinarius, remittere ad 10 iudicē suū: ar. ff. de re mili. l. j. §. respon. ¶ † Uenio ad glo. ⁊ prima gl. querit qui sunt exempti non soluētes censum Romane ecclesie. Dicit gl. qđ sunt tēplarij, ⁊ hospitalarij, ⁊ Cistercien. Dicit Hosti. qđ omnes nō sunt exēpti, licet in multis sint priuilegiati. De Cistercien. probatur de simo. ne Dei. de sup. neg. prela. c. j. De tēplarijs, ⁊ hospitalarijs, de verb. sig. veniens. lib. vj. Dicit Jo. An. qđ putat quod glo. habuit respectum ad factum, non ad ius scriptū.

11 ¶ †Querit gl. qualiter ex priuilegio cognoscatur datā exemptionem. Dicit gl. quādo in priuilegio sunt verba, Damus libertatē, vel similia. De quo dic hodie, vt. j. eo. tit. si papa. lib. vj. ⁊ vide eod. tit. ⁊ li. per exemptionem. ¶ Gl. super verbo, protectionis. colligit notabile in tex. expeditū, ⁊ allegat iura. ¶ Opp. de. c. vno. de peregrina. So. Ibi loquitur quādo specialiter sub protectione recipit ratione absentie: hic de generali protectione. Unde dicit glossa qđ talis protectio parum valet, sicut ⁊ generalis confirmatio: nisi q̄r aliqua reuerentia magis illis debetur, quam alij: arg. per tuas. s. de confir. vti. vel inut. Et forte citius papa mouetur ꝑ eis ad literas concedendas, cum iniuste grauantur, ⁊ ad vibrandum gladiū censure. Nec mirum, cum etiam domini temporales nisi his, quos sub sua protectione recipiunt, satisfiunt, guerrā faciūt. Si ergo ab ecclesia neminē securat, aut securatū defendat, ne laqueū iniciat. xvij. q. j. de viduis. vel fraudē adhibeat. de dona. Et hoc fm̄ Hostien. qui cōsuluit quod ecclesia neminem, nisi ex magna causa, sub ꝓtectione sua recipiat, ⁊ raro: si tamen recipiat, defendat receptos in ere, ⁊ personis, iuxta not. in cap. ad liberandam. in parte decisa. versi. quorum persona. de Judeis.

1 ☞ Priuilegia singularia non trahuntur ad alios, vel in consequentiam, etiam ex rationis identitate.
2 Priuilegium concessum vni trahi potest in consequentiam ex rationis identitate.

1 **Sane.** †Bene est: vel si vis, dic, Jus singulare, et priuilegiatum, non est ad alios extendendum. h. d. Et nō diuiditur. ¶ Nota quod priuilegium ad alias personas ex rationis identitate non est extendendum. Et sic licet in iure communi procedatur de similibus ad similia, non tamen in iure singulari, ⁊ priuilegiato. Itē nota quod priuilegium contra ius commune nō est sine causa concedendum. ¶ Gl. j. declarat tex. ⁊ prosequitur notabilia: demum oppo. in ver. argu. contra. quod vni persone concessum non debeat alijs denegari. v. dist. ad eius. iiij. dist. deniq̄. Sol. Quedam sunt, que conceduntur de iure communi alicui certe persone, ⁊ nō in priuilegium: 2 talia ad consequentias trahuntur. †Quedam sunt, que in priuilegium conceduntur: ⁊ talia nō trahuntur ad consequentias, vt hic. ⁊ ideo gl. fi. exponit beneficijs, id est, priuilegijs. Dicit tñ hic Go. qđ licet iura personalia non extendantur, quandoq̄ tamen alijs conceduntur: vnde vnus concedit alteri beneficium restitutionis. ff. de minori. l. si minoris. ff. de admini. tut. l. ex pluribus. Uel dic qđ gl. sic soluit: quia aut aliquid conceditur sub respectu iurisdictionis, aut sub respectu priuilegij. Primo casu persona videtur adiecta gratia exempli: secundo secus. Dicit tamen Gofr. quod licet ius personale non transeat ad alium, tamen quandoq̄ potest cedi alij: vt patet in beneficio restitutionis in integrum, quod alij ceditur. ff. de mino. l. si minoris. ff. de admi. tut. l. ex pluribus. Inducitur decre. contra parochianos, vt non possint prescribere ius presentandi. Nam ex priuilegio ecclesie concessum est aliquibus. s. de iure pa. c. j. ergo ad alios non debet trahi. De quo. s. de elec. querelam. ⁊ de reg. iur. quod alicui. seu in regula, quod ob gratiā. lib. vj.

1 ☞ Campanas habere nō possunt religiosi in domibus priuatis, licet ibi sint priuata oratoria. 8.
2 In priuatis oratorijs non licet habere campanas.
3 Campanas tenere, ⁊ publice pulsare, est signum loci ecclesiastici. Oratoria ex quibus possint iudicari publica.
4 Priuilegiati debent contentari suo iure, ⁊ aliorum iustitiam non impedire.
5 Priuilegiati delictum vbi extendit vires suas extra locum, exemptus delinquens in loco exempto puniri potest a diocesano. nu. u.
6 Campane pulsus, vel sonus quid prodest.
7 Litere iudicij clause an faciant aliquam fidem.
9 Campanas plures quare non liceat religiosis habere.
10 Missam celebrare publice an liceat in priuatis oratorijs.
11 Exemptus publice delinquens, ⁊ priuilegij metas excedēs, potest ab episcopo coerceri.

1 **Patentibus.** †Religiosi in domibus priuatis, licet ibi sint ꝑuata oracula, vel oratoria, non possunt habere campanas. hoc 2 dicit. Consultatio, ⁊ r̄ñsio. ¶ Ibi: respondemus. †Nota q̄ in domibus priuatis, ⁊ oratorijs non licet tenere campanas. 3 ¶ †Secūdo nota q̄ tenere campanas, ⁊ publice pulsare, est signū loci publici, ⁊ ecclesiastici. Et hoc tene menti pro hospitalibus: q̄r contingit quandoq̄ reuocari in dubium an sint priuata, an publica: quia si ibi est oratorium publicū, vel sunt campane, que publice pulsentur, videtur locus publicus. Super quo vide Archid. de consecr. dist. j. nemo. Et pondera bene istam copulam, que requirit duo, sc3 quod teneat campanā, ⁊ quod publice sonet. Unde secus si ibi esset campanella priuata, que pulsaretur pro recolligēdis infirmis, vel custodibus. Sis ergo cautus in articulando locum publicum, vt articules quod tenent campanas, ⁊ qđ publice sonant. 4 ¶ Nota casum, in quo proceditur appellatione remota. ¶ Nota quod priuilegiati tantum debent esse suo iure contenti, quod iusti-5 tiam non impediant aliorum. ¶ †Nota q̄ vbi delictū exempti extendit vires suas extra locum, exemptus delinquens in loco exem-6 pto a diocesano potest puniri. ad hoc. c. sequēs. †Nā pulsare campanas non fit, nisi propter auditum: ⁊ si pulsant, surgit turbatio propter sonum, qui extenditur ad aures, ⁊ exauditur extra locum exemptum. ¶ Ultimo notat Hostien. per istum tex. in prin. quod 7 litere patentes in iudicijs faciunt fidem clause. ¶ †Nota q̄ dicit procedere, vbi non apparent authentice, vt quia remotum, vel fractum est sigillum. Et hoc verum, nisi iudex, cui dirigebantur, sic clausas scribi fecit in actis: q̄r tunc illis stabitur, sicut ⁊ alijs actis: vt de offi. deleg. cum olim. ij. Si tamen sic aperiuntur vt sigillum remanet, ⁊ apparent nō vitiate, tunc stabitur illis: vt l. si. C. de edic. diui Adri. tollen. nisi aliud dicatur a ratione personarum: imo secundum

cundum cum minus videntur suspecte clause, quam patentes: et ideo clauditur testamentum solenne: vt.l.fi.C.de fideicommis.melius facit.l.hac consultissima.C.de testamen.¶†Uenio ad declarationem decre.⁊ oppo.quod istis templarijs, ⁊ hospitalarijs licitum sit habere campanas: quia quibuscunqꝫ religiosis licitũ est habere campanas.de excess.prelato.nimis.Sol.Ibi de locis ipsorum, scꝫ de monasterijs: hic de priuatis oratorijs.†Uel secundum Hosti.licitum est tenere vnam campanam, vt ibi: sed non plures, vt hic:⁊ sic de iure nõ deberent religiosi habere nisi vnam campanam, que est magis contemplatiua, quam plures:⁊ religiosa obseruantia hoc faciunt, quia magis seruat obseruãtiam.Hodie etiam Minores volunt habere plures campanas, quam ecclesia episcopalis:⁊ est specialiter contra regulã Minorum.¶Nota bene hoc dictum Hostien.contra eos.¶Ueniamus ad glos.†Quero an in oratorijs priuatis liceat publice celebrare.Dicit glo.quod non.de consecra.dist.j.vnicuiqꝫ.Hoc fatetur Hostien.de missis publicis. priuatis tamen potest.⁊ hoc verum, vbi est oratorium authoritate episcopi constructum: alias non.¶†Gl.ij.colligit arg.ꝙ si exempti excedant metas priuilegiorum suorũ, siue publice delinquant, quod possunt ab episcopo coerceri.Alleg.ad hoc.j.cap.proximo. Innoc.⁊ Abb.dicunt quod licet ipsi sint exempti, oratoria tamen eorum priuata non sunt exempta.Alleg.no.s̃.eo.accepimus.Dicit Hosti.ꝙ speciale est hoc casu tantum: alias irregulariter procedit quod non habet iurisdictionem: vt in.c.veniens.eodem titu. lib.vj. Anto.de Butr.

1 ☞Predicationis officio priuantur hospitalarij, qui mittũt pro elemosynis cruce falsa signatos.
2 Questores hospitalarij quales esse debeant.
3 Hospitalarij mittentes questores falsa cruce signatos puniũtur.
4 Missam celebrans in ecclesia polluta, non est ipso iure suspensus.
5 Irregularis non censetur, qui in ecclesia polluta celebrat.15.
6 Dispositio vna vbi trãsfunditur in aliam separatam, nil addito, vel detracto, antiqua dispositio non innouatur.
7 Suspensio iuris vbi transfunditur in hominis suspensionem, ad limites suspensionis iuris illa non addit vinculum.
8 Suspẽsos presbyteros nõ possunt laici ad officia sua reintegrare.
9 Excommunicati sunt ipso iure religiosi exempti absoluentes excommunicatos in casibus sibi non permissis.
10 Oblati, non in totũ translati, non gaudent priuilegio exemptorũ.
11 Consuetudo, vel lex laicorum, non ligat clericos.
12 Cruce falso signati qui dicantur.
13 Reconciliari qualiter debeat ecclesia.
14 Hospitalarij celebrare non possunt in ecclesia consecrata, ⁊ reconciliata.
16 Emancipare, ⁊ liberare, seu eximere, quid sit.
17 Habitus sola delatio quando faciat quem monachum.
18 Exhortari quid significet.
19 Priuilegiatum publice delinquentem potest punire ordinarius. Forum videtur quis, etiam priuilegiatus, sortiri ratione delicti.
20 Contra episcopos promouentes ad sacros omnes, qui se offerũt, ⁊ innumero confuso.

Tuarum. †In tota prouincia priuantur exhortationis, id est, predicationis officio hospitalarij, qui mittunt pro elemosynis cruce falso signatos:⁊ missi, si sunt laici, excõmunicantur: si sunt clerici, ab officio, ⁊ beneficio suspenduntur. Eadem suspensione punitur, qui ante reconciliationem in polluta ecclesia celebrat:⁊ suspẽsi presbyteri per exemptos restituti in eandem sententiam reducendi sunt:⁊ confratres priuilegiatorum, qui se ad ipsos plene non transferunt, priuilegiati non sunt. hoc dicit. In prima parte ponitur querela, et consultatio. In secunda prouisio, ibi: verum quia. ¶†Nota primo quales debent esse isti questores, qui mittuntur pro elemosynis ab hospitalarijs: quia debent esse literati, et vere eorum fratres, ⁊ non falsa cruce signatos mittere debent.¶†Nota penam transmittentium fratres falsa cruce signatos: pena est in textu expressa.¶†Tertio nota quod celebrans in ecclesia polluta, non est ipso iure suspensus, ⁊ communiter, nec etiam irregularis, sed est suspendendus: aliud est, si quis celebrat in ecclesia interdicta.s̃.titu.ij.cap.fin.¶†Nota quod celebrans in ecclesia polluta pendente suspensione iuris, non est irregularis: vnde sicut iuris suspensio in suspensionem hominis translata, ea forma, ⁊ limitatione, qua erat a iure determinata, suã omnino retinet primordialem naturam suspẽsionis hominis.¶†Et sic nota ꝙ vbi vna dispositio transfunditur in aliam separatam, nihil addito, vel detracto, antiqua dispositio nõ innouatur, sed omnino prima suam retinet naturam:⁊ facit quod si homo interdicit diuina, donec peniteat, quod hec sit suspensio iuris, ⁊ nõ hominis, ita quod interim celebrans non sit irregularis.de quo.s̃.de cler.excom.milit.si celebrat.¶†Nota aliter, ⁊ breuius, quod vbi suspensio iuris trãsfunditur in suspensionem hominis, ad limites suspensionis iuris, illa non addit vinculum, nec nouum causat effectum vltra suspensionem iuris.Nam hic dicit suspendendos ab officio, ⁊ beneficio:⁊ sic non sunt suspensi ipso iure ab officio: quod tamẽ alias essent.s̃.tit.ij.c.fi.⁊ sic hic est casus, non cauillando. Ideo nota bene:⁊ sic facit ad no.in.c.si celebrat.de cleri.excomm.mili.scilicet an si existens in peccato mortali suspendatur vsqꝫ ad satisfactionem interim celebrans incurrat irregularitatem.¶†Nota quod laici, quãtũcunqꝫ religiosi, presbyteros suos suspensos ad officia reintegrare non possunt.†Hodie vero religiosi, quantuncunque exempti, absolnẽtes excommunicatos in casibus sibi non permissis a canone, vel a sententijs latis per prouincialia concilia, vel synodalia, sunt ipso iure excommunicati, ⁊ per solum papã absoluendi: vt cle.religiosi. eod.tit.¶†Nota quod oblati, non in totũ translati, non gaudent priuilegio exemptorum.¶Ultimo nota secundum Hosti.†quod consuetudo, vel lex laicorum non ligat clericos.Ad hoc.s̃.de consti.ecclesia sancte Marie.Hoc probatur hic in fin.Docto.nil scribunt, nisi quod vltimo dixi.¶†Secundo quero qui dicãtur cruce falso signati.Dic quod portant crucem, ⁊ nõ sunt oblati, nec sunt veri confratres.Secũdum Hostien.omnia alia possunt reduci ad gl.Ideo venio ad gl.¶†Querit glo.ij.q̃ prima est literalis, qualiter ecclesia reconcilietur.Dicit quod per aquam benedictam vino, ⁊ cinere, ⁊ per episcopum tantum, ⁊ nõ per simplicem sacerdotem.s̃.de conse.eccle.vel alta.aqua.¶†Eadem glos.ibi: sed nonne opp.quod ibi possint celebrare hospitalarij, saltem semel in anno. s̃.eo.cum ⁊ plantare.§.quod si.j.eo.vt priuilegia.Sol.Dicit glos. quod hoc priuilegium non extenditur ad hunc casum, quando est consecrata, ⁊ non reconciliata.¶†Eadẽ gl.ibi:⁊ quod.hic est opi. quod celebrans in tali ecclesia sit irregularis, ⁊ suspensus: vt.s̃.de cleri.excom.milit.postulastis.de excess.prela.ex literis.Sol.Hic loquitur in interdicto iuris, non hominis: contrarium in interdicto hominis.Nec obstat quod fuit etiam interdicta ab homine: q̃ tale interdictum fuit omnino iuris transfusiuum in dispositionẽ hominis, ⁊ expressum vt inerat.¶Ideo glos.super verbo, suspensionis.que sentit idem contrarium, aliter soluit, ⁊ dicit quod id refertur ad factum: quia sunt suspensi ipso iure, violando temere interdictum: vt no.s̃.de exces.prela.c.vlti.in magna gl.sed si scienter celebraret post interdictum iuris, debet suspendi:⁊ tunc proprie dicitur suspendi. Iste glo.non satisfaciunt vobis, vt puto: quia si ista suspensio est iuris tantum, ⁊ tunc gl.forte nõ posset saluari.Si hominis, tunc secus: sed hic fuit suspensio iuris, ⁊ hominis. Ideo cõclude sic, Quãdoqꝫ est interdictum verum in ecclesia, siue sit iuris, siue hominis:⁊ tunc in ea celebrans est irregularis: vt in.c.tanta. s̃.titu.ij.Et quando dicatur verum interdictum iuris, vide.c.vbi periculum.de elec.lib.vj.⁊.c.felicis.de penis.eo.lib.Et ad hoc vide not.in.c.is, qui.de senten.excom.lib.vj.eo.tit.in cle.grauis.in glos. iij.Quandoqꝫ non est verum interdictum, sed est suspensa ecclesia, quia sanguine polluta:⁊ tunc celebrans ibi nõ est irregularis, sed solum talis est suspensio ibi, vt volunt glo.Si vero cum dicto casu etiam concurrit interdictum hominis:⁊ tũc si interdictum est latum ad limites suspensionis iuris, ⁊ non egerit suspendens inducere nouum vinculum, quod in dubio presuppono:⁊ tunc ibi celebrans non est irregularis:⁊ iste est casus hic.Quandoqꝫ ecclesia polluta est interdicta ab homine, non ad limites iuris, quia interdicens egit inducere nouum vinculum:⁊ tunc ibi celebrans incurrit irregularitatem. Ita intelliguntur contraria: vt patet in.c.postulastis.de cleri.excom.mil.⁊.c.ex literis.s̃.de exces.prela.¶†Gl. tertia, que est super verbo, emancipare.opp.q̃ non proprie emancipentur: quia dicitur proprie emancipari, qui liberatur a patria potestate.C.de eman.libe.per totum.Solu.Dicit gl.loquitur per similitudinem, quod hi intendebant a potestate iurisdictionali eximere, ⁊ liberare dioce.Dic ergo in fi.gl.quod emancipare proprie est a patria potestate liberare, secundum Gofre.¶†Gl.super verbo, signatos.querit an sola delatione habitus quis sit monachus. Dicit glo.text.hic facit quod non, dummodo constet quod animo non obligandi hoc faciat: quia in tali casu habitus non facit monachum.de regula.porrectum.¶Eadem gl.arg.contra.oppo.q̃ delatio habitus habeat inducere professionem.de regula.statuimus.Dicit gl.quod si constat quod animo vouendi deferat habitum, delatio habitus facit monachum.Idem si factum ab initio est ambiguum.de regula.vidua.xx.q̃.j.quem progenitores.Per hoc infert gl.quod simulans se monachum, vt corrumpat monialem, non est compellendus ad monachatum, licet alias sit puniendus:⁊ etiam auxilio si iocose steminate monache vsus est.in aut. de san.epi.§.vlti.Bart.Brix.contra in sua.q.dominicali, que incipit, Quidam iuuenis.Hostien.tamen tenet cum gl.Spe.in Spec. de sta.mo.ver.xxxix.vbi format hanc questionem, videtur applaudere Bar.Brix.cuius opi.sequitur Ioan.And.in expressa professione.¶†Querit sequens gl.quod est officiũ exhortationis.Du,

id est, predicationis, cuius finis est exhortatio eleemosynarum. j. de hereti. vt officium. lib. vi. ¶ Glos. super ver. reducas. opp. quod non sunt reducendi in eandem sententiam suspensionis: quia ipso iure non valet absolutio facta per non habentes potestatem. Sol. Dicit gl. reducas, id est, reductos ostendas: hoc est, sicut de facto fuerunt suspensi, ita de facto declares illos absolutos non esse. ¶ Gloss. super verbo, priuilegij beneficio, colligit notabile in text. 19 collectum, † quod ordinarius potest punire exemptum, cum publice deliquerit. Quod patet: quia hic nuntij istorum priuantur officijs, & beneficijs, & ipsis interdicitur officium exhortationis ab ordinario. s. de heretic. ad abolendam. in fi. Licet dicat glo. quod ille tex. non facit: quia ibi hoc faciunt illi authoritate delegata. Eadem gloss. ibi: sed contra antequam cum gloss. procedam, aduerte quod iste episcopus exercuit iurisdictionem, primo in ecclesia istorum fratrum: & forte hoc ideo, quia illa ecclesia fuerat ab episcopo donata: & sic forte non erat pleno iure exempta, sed exercuit iurisdictionem puniendo istos exemptos. Sed huic obuiant contraria gloss. Joan. oppo. quod exemptus delinquens non puniatur ab ordinario. xvi. q. j. frater noster. de supplen. neglig. prela. sicut nobis. j. eo. cum capella. Secundo probat glo. quod si tales possent puniri, sicut & alij, inutile esset eorum priuilegium: & sic nihil valeret, contra id de ver. signi. abbate. Tertio probat glo. proconsul maior omnibus post principem non intromittit se de causis fiscalibus. ff. de offi. proconsu. l. nec quicquam. §. primo. ergo nec multo minus episcopus de causis exemptis. ¶ In contrarium gloss. allegat primo quod exemptus delinquens possit puniri, vbi deliquerit ab ordinario. Nam delinquens alias non subiectus ratione delicti subijcitur foro. xvi. q. iij. placuit. ergo exemptus subijcitur iurisdictioni ratione delicti. Confirmat, quia reatus omnem honorem excludit. C. vbi sena. vel cla. l. j. ergo cessante omni exemptione propter reatum punietur. ¶ Tertio confirmat, quia lex dicit, In qua prouincia quis deliquerit, ille hic puniatur, omni priuilegio cessante. in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. ¶ Quarto pretextu priuilegiorum authoritas flagitiorum crescere non debet. C. de priuile. scho. l. j. lib. xij. ¶ Quinto confirmat: quia remissio peccatorum non debet dare licentiam delinquendi. j. q. vij. exigunt. cum si. ¶ Sexto, quia dicit Imperator, Non permittas delinquentes aliquibus vti priuilegijs. In aut. de manda. prin. §. quod si delinquentes. Solu. Dicit glo. quod sunt opi. Vinc. dicit quod ordinarius non potest interdicere istorum ecclesias, quando totam terram subijcit generali interdicto. Fatetur tamen quod si interdicatur tota terra, per hoc non sunt interdicta loca sua, licet ipsi non teneantur seruare interdictum: non quia interdicti. sed ne neruus ecclesie rumpatur. Et sic loquitur de consue. cum inter. de verb. sig. cum in partibus. In leuibus, & minimis causis ordinarij eos non possunt punire, nec eis purgationem indicere. In grauibus delictis, & publice commissis potest eos punire: alias si secus diceret, iam hic esset dare materiam peccandi. Ad hoc allegat hoc cap. & ista fuit opinio Vincen. & Tanc. ¶ Secunda opinio quod nullo modo possunt eos punire, etiam dato quod delinquant in alia terra. Nam papa bene scit templarios vbique esse in terra aliena, quia semper sunt in aliena parochia, & scit quod delinquunt, & tamen dicit quod non puniantur: vt patet per iura. s. alleg. ergo puniri non possunt in aliena terra delinquentes. Probat per legem, que dicit quod licet alij curiales puniantur vbi inueniuntur, milites tamen armate militie non puniuntur, nisi sub magistro militum. C. vbi quis de curiali, vel cohortali. l. ij. Item illustres non puniuntur, nisi sub iudicibus specialiter a principe deputatis. C. vbi sena. vel claris. l. iij. ¶ Tertia est opi. Jo. quod si delinquat quis circa rem non exemptam, vt contrahendo, vel hominem occidendo, puniuntur ab ordinario, vt hic: quia delinquens in rem non exemptam, licet persona sit exempta, non res, in qua delinquitur, & sic subijcitur foro ratione rei, in quam delinquit. de foro compe. c. fi. Si vero delinquit circa rem exemptam, puta male se gerendo in officio, vel alienando res ecclesie, tunc a solo papa punitur: quia in his exemptus est: & sic vbi factum illorum preiudicat alijs non exemptis, ibi bene punit episcopus eos: sed vbi factum illorum non preiudicat, tunc non punit eos episcopus. Alleg. j. eo. cum capella. Et hoc fatetur gl. nisi aliud habeant priuilegia. Inn. distinguit an in loco exempto contrahant, vel delinquant: & puniuntur a solo papa. An extra locum exemptum contrahant, vel delinquant: & puniuntur ab ordinario. Idem si conueniantur ratione rei non exempte: quia tunc accumulatur forus, & cessat priuilegium: vt est casus de priuile. lib. vi. ¶ Tu predicta conclude, si queritur an exempti teneantur ad obseruantiam generalis interdicti. Dic quod sic, non immediate ex viribus sententie, sed ne neruus ecclesiastice disciplinae rumpatur. supra de consuetu. cum inter. Si queritur an ligentur sententia, vel pena speciali: tunc considera exemptionis modum: quia si concernit personam, vt quia eximit personam non respectu certi loci: & tunc vbilibet iste delinquat, non punitur a suo diocesano: quia alias priuilegium semper esset inutile. Ad hoc. l. iij. C. vbi sena. vel claris. & c. j. j. e. lib. vi. Si vero concedatur priuilegium persone respectu certi loci: tunc serua distinctionem gl. hic in fi. positam: quia si delinquat in loco illo tantum, ita quod effectus delicti non se extendat extra locum, non punitur a diocesano. Si vero extendit se extra locum, punitur: vt hic, & s. eod. patentibus. Nam hic isti mittebant extra locum exemptum ad orationes faciendas: & sic effectus delicti extendebat se extra locum: ideo puniuntur a diocesano. Si vero ex toto delictum est commissum extra locum, indubitanter a diocesano puniuntur: vt. d. c. j. j. 20 eod. lib. vi. ¶ † Ex his habetis quid operentur priuilegia capellanis Pape, vel alijs cruciferis: & indubitanter iste exceptiones non sunt bone: quia multa delicta remanent impunita: sed meum non est prouidere: prouideat vicarius Dei, cuius est: & ideo isti religiosi mendicantes nunquam seruant aliquid parochianis, vel diocesanis de eo, quod debent: & tot sunt capellani, quod si essent mille capelle, ipsi essent sufficientes ad seruiendum: & quotidie delinquunt, & non potest de facili haberi recursus ad papam. Ant. de But.

1 ☞ Priuilegium si perditur, de cuius tenore constat per testes, innouatur secundum dicta testium.
2 Ad priuilegij innouationem impediendam quis admittatur.
3 Instrumenti tenor probari potest per testes, & per registrum. 16. 21.
Registra qualem faciant fidem.
4 Ad instrumenti perditi probationem per testes fiendam que requirantur. 16. 21.
Testes super instrumenti deperditi innouatione qualiter deponere debeant, ad validitatem innouationis. nu. 21.
5 Testes quando publicantur non in forma iudicij, attestationibus publicatis, super directo contrario articulo possunt illi induci.
6 In testium examinatione paritas est inter partes obseruanda.
7 Testes non iurati licet non plene probent, coadiuuant tamen alias probationes, maxime quando sunt graues persone. 18.
Assertiones testium grauium personarum coadiuuant alias probationes, licet tales assertiones non sint iurate.
8 Priuilegia exemptionis que verba inducant.
9 Negatiua coarctata ad iussionem certi instrumenti immediate, et directe videtur posse probari.
10 Absolutio licet immediate non inducatur propter superioris communionem, presumitur tamen nullitas excommunicationis, vel absolutio. 14.
Communio superioris presumit nullitatem excommunicationis.
11 Iudex & testis esse potest papa in eadem causa, licet diuersa instantia.
12 Iudex de his, que ipse proprio oculo vidit, potest iudicare, etiam in alia instantia coram se ipso.
13 Notarius potest attestari de fide instrumenti, & tenore, si conficiat instrumentum, quod videtur talis & talis tenoris, & presentibus testibus rogatis, qui dixerunt se hoc vidisse.
15 Excommunicatum vbi papa vitat, qui vere excommunicatus non est, an alij cum eo communicantes incurrant minorem.
16 Contractum nunquid probare sufficiat per testes, in quo scriptura consideratur testibus dicentibus quod scriptura inde fuerit confecta.
17 Rescripta exemptionis non debent facere mentionem de dioces. 19.
20 Sententia lata a non suo iudice an dicatur nulla.
21 Libellus super probatione instrumenti perditi fienda quid continere debeat.
22 Delegatus an possit admitti ad probandum per testes tenorem rescripti deperditi, sine delegationis. nu. 26.
23 Solam instrumenti amissionem quo casu probare sufficiat absque alijs adminiculis.
24 Instrumentum in iudicio productum, quod postea perditum fuit, an possit argui de falso.
25 Instrumenti perditio qualiter probetur.
26 Rescripta ad delegatos destinata, et perdita, an possint probari per testes.

1 Cum olim. † Si priuilegium perditur, de cuius veritate, & tenore constat per testes, secundum dicta testium innouatur. hoc dicit. In prima processus narratio. In secunda diffinitio, ibi: nos vero. Hec est bona decre. & quotidie allegatur: ideo notabitis ipsam 2 bene, & eius materiam. ¶ † Nota primo quod contra petitionem innouationis priuilegij admittitur is, cuius verisimiliter interest: & innouationem impedit, donec aliter de causa cognoscatur. Ad hoc s. de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. Similiter & missio in possessionem per contradictionem impeditur, nisi precedat cause cogni3tio. Ad hoc. j. de verb. signifi. dilecto. ¶ † Nota quod tenor instrumenti potest probari per testes, etiam si de eius substantia sit scriptura: tamen hoc melius probaretur per registrum, si registratum fuisset: vt. s. de restitu. in integ. cum ex literis. & de prescript. ad audientiam. de quo de conuer. coniug. dudum. Item quod testes debent esse

bent esse iurati: alias eis non creditur: vt de testi. nuper. ¶ † Nota quod requisita ad hoc vt talis tenor admittatur probatio: qȝ primo requiritur quod probetur casualis amissio instrumẽti. ¶ Secundo requiritur quod testes deponant de scriptura quod interfit, et de solennitatibus particularibus instrumenti. ¶ Tertio requiritur quod testes deponant de tenore. ¶ Quarto requiritur quod deponant instrumentum fuisse sine aliqua reprehensione, vel suspicione in bulla, aut in charta, vel in literis. ¶ † Nota qđ quando testes publicantur non in forma iudicij attestationibus publicatis, super directo contrario articulo possunt testes induci: quod est notandum. et limitat clemen. i. de testibus. veniens. et c. cum in 6 man. ¶ † Ultimo nota quod respectu loci in examinatione testiũ paritas est obseruanda inter partes. de quo hic in gl. ij. et super ea. 7 ¶ † Nota ex ver. nos vero. iuncta gl. quod licet testes deponentes sine iuramento non faciant plenam probationem, assertiones tamen talium coadiuuant alias probationes, maxime quando assertiones sunt grauium personarum. Vide text. s. de elect. cum inter R. et s. de dolo. cum dilecti. Tene menti bene: quia quandoque hoc contingit de facto: et sic quod dicitur de testibus, et non testimonijs credendum: est verum quo ad plenam probationem, non quo ad presumptionem faciendam. Ad hoc qđ not. s. de coha. cleri. et mu 8 lie. tua nos. ¶ † Nota hic quedam verba, ex quibus cõcluditur plena exemptio, quando scilicet priuilegium dicit ecclesiã ad Romanum pontificem spectare, nullo mediante: et quando in priuilegio datur gratia libertatis: et quod ibi existentes libertate potiantur 9 plena, et similia. Vide. s. eod. tit. si papa. lib. vi. ¶ † Nota quod negatiua coarctata ad iussionem certi instrumẽti, immediate, et directe videtur posse probari. Vide Joan. An. s. de elec. bone. hoc probat text. ibi: et quod in ea nulla diocesani episcopi mentio haberetur, et c. 10 ¶ † Nota quod propter communionem superioris, licet ex ea immediate non inducatur absolutio, presumitur tamen aut nullitas 11 excommunicationis, aut absolutio. ¶ † Nota quod in eadem causa, licet in diuersa instantia, potest papa esse testis et iudex, et attestari de eo, quod viderit in eadem causa, licet in diuersa instantia, 12 etiam dato quod hec causa coram eo agitetur. ¶ † Et sic nota casum, in quo iudex de his, que ipse proprio oculo vidit, tanquam iudex potest iudicare, etiam in instantia alia coram seipso. Facit. l. si ir- 13 ruptione. §. fin. ff. fi. regun. † Nunquid autem notarius potest attestari de fide instrumenti, et de tenore, si conficiat instrumẽtũ, quod videtur talis, et talis tenoris, et presentibus testibus rogatis, qui dixerunt se hoc vidisse. Vide quod dicam. j. de ver. signi. abbatis. et 14 adde hic quod ibi not. ¶ † Uenio ad declarationem. c. et oppo. cum Inno. et videtur quod licet papa aliquem admittat ad osculũ, non per hoc videtur absoluere: quia certa est data forma in absolutione ab excommunicatione, de qua. j. de sen. excom. a nobis. §. penul. cuius contrarium innuitur hic, in fi. Dicit Innoc. quod si excommunicatus admittatur ad osculum, vel quod superiori communicetur, non absoluitur per hoc: nec est verũ quod absoluatur: nec hoc dicit hec decre. Nec est verisimile quod formam a iure datam vnico verbo communicando tollere vellet. Fatetur tamen quod si constaret quod ex certa scientia communicaret, et vellet absoluere, quod esset absolutus tunc: quia papa nulli forme positiue est ligatus. s. de conces. preben. proposuit. In dubio tamen non presumitur velle absoluere. Si tamen constat qđ ex certa scientia communicet, presumitur qđ sit absolutus. Hoc non probat hec decre. hic, sed. s. de cle. excom. mi. proposuit. Item si dicatur sententia excommunicationis nulla ex defectu potestatis, scȝ papa scienter cõmunicet, presumitur alterum de duobus, quod vel sententia sit nulla, vt hic: vel quod presumitur absolutus: vt. s. c. proposuit. De inferiori est certum quod si communicet, non absoluit: vt. j. de sen. excom. si quem. De papa si communicet, habetis in cle. si summus. de sentẽ. 15 excom. vbi dicitur approbata opin. Inno. ¶ † Quero, pone, papa aliquem vitat vt excommunicatũ, qui vere excommunicatus non est: an alij communicantes ei incurrant minorem? Hostien. qđ nõ, ex quo vere ille non est excommunicatus. Probat hoc, qȝ hoc non apparet iure cautum. Item quia oportet quẽ nominatim esse excommunicatum, vt ei communicans incurrat minorem. ij. q. i. multi. Non obstat. xciij. distinc. si inimicus. quia ibi non dicit quod incurrat minorem, licet nõ debeat communicare subditis, ex quo superior non communicat: imo forte peccat tunc mortaliter, ex quo non loquitur solum de illo, quem prelatus vitabat, sed etiam tanquam excommunicatum vitari mandabat. Ad idem de postula. prela. c. j. Fatetur tamẽ illum peccare, qui familiaritatem tenet cũ illo, quem a prelato suo pro suis delictis vitari videt, per predictũ cap. si inimicus. Ad hoc de excess. prelato. grauem. ¶ Quero cum 16 gl. fi. in prin. ¶ † Nunquid sufficiat probare per testes cõtractum, in quo scriptura consideratur, dicentibus testibus quod scriptura inde fuerit confecta. Quidam quod sic: argu. huius text. Hosti. contra: quia scriptura est de substantia. C. de fide instru. l. contractus. et C. de testi. l. testium. C. de fideicommis. l. fi. Innoc. hic recitat opin. Una, quod sufficit probare contractũ, et quod scriptura cum omni solennitate interuenerit. de re iudic. sicut. licet non probetur amissio alia: quod est necesse quod probetur casualis amissio, cum contractus capiat vim a scriptura: nec sufficit amissio voluntaria, vel ex lata culpa, ad probãdum tenorem: qȝ posset esse occulta falsitas in instrumento, quam prima facie testis perpendere nõ posset. Hec auditur asserens hanc negatiuam, quod nullum vitiũ ibi esset, nisi fauore casualis amissionis. Hec vera, si volo probare tenorem: sed si contractum volo probare per testes, de quo scriptura confecta est, non habeo necesse probare casualem amissionem, nec tenorem: quia in exercendis, et c. de fi. instru. cum Joannes. nisi scriptura sit de substãtia, vt est predictum: quo casu licet tenor probari possit, non tamen probari potest contractus. Tu dic, et est de mente istorum, Aut scriptura non est de substantia, sed probatione tantum: et tunc si volo probare contractum, duo testes hoc possunt: nec est necessaria alia probatio amissionis. Si volo probare tenorem, qȝ testes non fuerunt presentes instrumento, sed fuerũt presentes visioni instrumenti: et seruanda est decre. Si est de substantia, tũc dic quod si volunt deponere super tenore, qȝ nõ fuerunt presentes contractui, debent probare amissionem. Si volũt probare contractũ, qȝ fuerunt presentes: et tunc si deponant super contractu tantum, nil agunt: quia scriptura est de substantia. Si deponant super contractu, et quod de hoc fuit facta solennis scriptura: et tũc adhuc hic doct. volunt quod habent probare amissionem: quia posset esse occulta suspicio, et c. Non concludit hec ratio, quando fidem accipiũt vt a testibus: et scripturam probant solum vt solennitatem. Teneo doc. conclude sin Jnn. et Hostien. iungendo eorum dicta: qȝ quandoque instrumentum non exigit ex se scripturam: tunc si duo testes deponunt de substantia contractus, quod non deponant de casuali amissione, et de tenore nõ est dubium, qȝ probant: vt. l. in exercendis. C. de fid. instru. Sed si deponunt de tenore, tunc dic quod hec probatio exorbitat a iure communi: qȝ non deponit testis immediate de facto in sensu suo, sed de alieno. Dicunt docto. quod non debet admitti hec probatio, nisi probata amissione casuali instrumenti: et tunc deponere debent de tenore, et de his, que dixi notãdo. Quandoque exigitur ad esse instrumenti scriptura: et tunc si deponant de substantia contractus, non deponendo quod instrumentum intercesserit, non releuat probatio, si de esse est scriptura. Si vero deponãt de tenore, et quod intercesserit scriptura: tunc soli duo testes poterunt probare tenorem: dummodo, vt dixi, hec probatio in subsidium admittatur, probata amissione casuali. l. fin. C. de fide instru. Pro hoc, quia iura dicunt per testes posse probari tenorẽ instrumenti: et ergo sufficiant duo. l. vbi numerus. ff. de testi. et. s. de fide instru. cum Joannes. ¶ Oppo. hic papa mandat quod testes reprobatorij producantur in curia, per quam altera pars producit: sed hic videtur iniquitas. Si enim pars abbatis ibi voluit hoc onus subire, mos ergo gerendus fuit: vt. s. de restit. spol. c. j. non per hoc sequitur quod pars episcopi debeat ad hoc cogi: cui forte hoc erat difficile. Sol. Dicit Joan. An. quod ita forte conuenit inter partes. ff. de no. oper. nunc. l. j. §. et post operis. vel pars episcopi indu- 17 cias sponte sub hoc tenore recepit. ¶ † Secundo oppo. dicitur quod in dicto priuilegio nõ fiebat mentio diocesis, et tamen valuit. Sed contra, imo videtur tale priuilegium sibi nõ preiudicare, hoc ipso quod de diocesano mentio non fiebat. s. de confir. vti. vel inuti. c. fi. Solu. Dicit Hostien. illud verum in confirmationibus, et commissionibus. de offi. dele. super eo. et indulgẽtijs, per quas aliquid speciale conceditur: vt patet. j. c. pastoralis. et c. in his. nisi ex intentione concedentis, vel qualitate conditionis aliud perpendatur: vt de conces. preben. quia cunctis. §. nec etiam. et §. ex parte. lib. vi. Sȝ in exemptione secus est dicendum, propter qualitatem concessionis: verbum enim exemptio, denotat exclusionem ordinario debi- 18 tam. ergo et c. Hic non sunt alia. ¶ † Ueniamus ad gl. Gl. iij. opp. quod non credatur cardinalibus deponentibus de tenore instrumenti: quia non iurant. s. de testi. quoties. Solu. hic nõ creditur eis vt testibus: sed eorum dictum tanquam honestarum personarũ presumptionem facit, dato quod non iurati deponant. Quod singulariter nota, quia magna est limitatio ad illam decre. quoties. Innocẽ. dicit quod assertioni cardinalium creditur sine iuramento. de quo. s. de testi. cũ a nobis. de fide instru. quod super. Prima Sol. mihi plus 19 placet: quia iuramentũ prout est de solennitate testimonij. ¶ † Gl. iiij. querit, ad quid ponderetur qđ in priuilegio nulla fiebat mentio de diocesano? Dicit gl. quod ex quo priuilegiũ continebat plenam exemptionem, et non fiebat mentio de diocesano nullũ sibi ius reseruabatur. Non obstat secundum Hostiẽ. de confir. vti. vel inut. c. fi. vbi confirmatio facta, non facta mentione de illo, cuius interest, non valet: qȝ id in confirmationibus: hic in priuilegijs, in quibus non est requisitio partis necessaria, cum non fiant per viam cõtentiose iurisdictionis, sed ex speciali dono, et gratia ab illo, qui habet potestatem alijs preiudicandi. ¶ Gl. super verbo, non ligatum. querit quo iure denuntiauerit tacite non ligatum. Dicit glo.

20 ex eo quod non fuerat iudex diocesanus.† Ex quo colligitur quod sententia a non suo iudice lata non valet. Contra quod opp. gl. de senten. excom. si aliquando. et remittit ad ibi no. et ibi videbitis. et in 21 cle. si summus. de sen. excom. et dictum est. s. ¶ † Glo. super verbo, reprehensione. querit de practica probandi tenorē instrumēti. Dicit quod oportet primo quod probetur tenor instrumenti. Secundo, qd sit sine aliquo vitio, ex quo posset argui falsitas, vt hic. Ad hoc. C. de fide instr. l. fi. Addunt doc. Tertio, sc; qd constet de eius tenore. Quarto requiritur probatio, seu qualitas amissionis: aliter non admittitur probatio tenoris. Propter quod querūt doc. quid iuuat probare amissionem, ex quo requiritur quod hec duo probentur, sc; tenor, et sententie. Dicunt, quia aliter non admittetur tenoris probatio. Item q; poterit probari tenor instrumenti per duos testes, dato qd in instrumento requirantur plures. Qd patet, q; iura volunt quod tenor probari possit per testes. C. de testi. l. testimonio. et sic sufficiunt duo. ff. de testi. l. vbi numerus. Requiritur quinto quod deponant de solēnitatibus instrumenti, cuius narrant tenorem. Aduerte tamen qd oportet quod illi testes doceant qd in instrumento fuerint tot testes descripti, quot requiruntur ad substantiam instrumenti: alias non probarent: et sic no. doc. C. de bo. pos. secundum tab. l. ij. Uult ergo hec gl. qd vbi testes deponunt de tribus, sc; de tenore instrumenti, et qd fuerit sine aliquo vitio, et de amissione sit sufficiēs probatio. Contrarium tenet gl. in l. si iniquum. C. de fideicom. vbi dicit qd est semiplena probatio, vt sic propter ipsam deueniatur ad iuramenti delationē, iuxta no. in l. in bone fidei. C. de iureiur. et in c. fi. s. de iureiur. Unde Bar. ibi dicit qd hoc cap. procedit in testibus valde expertis, sicut sunt aduocati doctores, vel experti notarij. Hoc idem sequitur in auth. si quis in aliquo. C. de fi. instru. Cōmuniter tamen Canoniste trāseunt simpliciter cum gl. Hec procedunt, secundū eum, quando nihil probatur de veritate contractus. Secus si probaretur veritas contractus: q; tunc sufficeret qd probaretur amissio veritatis, et tenor, etiā in casibus, in quibus requiritur scriptura: vt ipse ibi no. Ad hoc. l. testium. in fi. C. de testi. et l. emancipatione. C. de fi. instru. Ad hoc no. hic per Joan. An. et doc. qui dixit q fauore amissionis casualis admittitur isto casu probatio talis, que alias non admitteretur: cum non esset testis audiendus astruens hāc negatiuam, quod ibi nullum esset vitium: cū ibi posset esse occulta falsitas, quā non possit testis prima facie perpendere. Et dicūt doc. qd cautus debet esse qd in articulo ponat diem, et locum instrumenti, q; sunt de forma instrumenti, sine quibus nō valet instrumentum. de proba. quoniam contra. de re iudi. abbate. lib. vj. Item q; talis probatio habet vim instrumenti insinuati, qd sine illis nō valet. Nec obstat qd testis nō tenetur deponere de die, nisi vbi specialiter de die queritur. de fi. instru. cum Joannes q; id verum, quando directe, et immediate deponit super contractu: secus si immediate, et indirecte deponant super contracta: q; oportet qd ipsi deponāt super substantia medij, ex quibus perpenditur contractus. Per predicta concluditur qd oportet deponentē super tenore esse intelligentem, ita qd substantialia perpendat, et falsitates, quas non omnes capiunt. Nec obstat similiter si dicatur qd dies nō debeat edi: q; illud procedit quo ad partem. Judici autē semper debet edi, cui fit probatio. Ad hoc de rescript. statutum. §. cum vero. lib. vi. et ff. de 22 proba. l. quinquaginta. ¶ † Eadem glos. ibi: sed nunquid legatus. querit an legatus possit pari ratione probare instrumentū amissum sue legationis. Dicit quod non: arg. C. de manda. prin. l. vna. et q; non est ibi aliquis superior, coram quo fiat probatio: alias tamē si honestus est, et notus, debet ei credi. xcvi. di. nobilissimus. vbi plene de hoc. et in Spe. tit. ij. ver. quid si legati. et tribus ver. seq. Quod doc. dicunt verum, vbi nulli fit preiudicium: vt no. j. de sen. excom. 23 sicut. in vlt. gl. ¶ † Eadem gl. ibi: item quandoq; opp. qd sufficiat probare solam amissionem instrumēti. C. de proba. l. si de possessione. Sol. Dicit gl. quod ibi est vnus casus specialis, quando instrumentum est subtractum: q; contra producentē sufficit probari solum amissionem instrumenti: et ea probata, creditur illi, cui est subtractum instrumētū de tenore. Ad hoc. s. de testi. in omni. in prin. 24 ¶ Ea. gl. ibi: item si instrumentū. querit gl. † quid si instrumētum est in iudicio exhibitū, et postea perditū, an possit vt falsum postea reprobari? Dicit gl. qd sic, prestito tamen iuramento qd malitiose 25 non opponat. C. de fi. instru. l. fi. ¶ † Eadem glo. ibi: si queras. querit gl. qualiter probetur amissio instrumēti. Dicit gl. qd probatur per iuramentum illius, qui dicit se perdidisse. Ad hoc allegat predictam. l. fi. Hoc dicit verū Inn. in casuali amissione, et precedente aliqua cognitione summaria, et aliquibus presumptionibus iuuatur iurare volens. Inducit gl. simile, q; etiam amissio aliarum rerum probatur per iuramentū. C. vnde vi. l. si quādo. de his, que vi, 26 met. causa fi. c. fi. ¶ † Eadem glo. ibi: hac eadem ratione. querit an litere ad delegatos destinate, et perdite, possint probari per testes. Dicit gl. qd sic eadem ratione, dūtamen probetur amissio, et tenor earum, et qd fuerunt sine falsitate, et vitio, et sint in sua forma constitute, et se cognoscentes de vitio falsitatis. Nam potest dici qd tunc procederet argumen. huius decreta. Dicit Jo. And. qd Hostr. nō placet hoc dictum Joan. s. de fid. instru. c. fi. xxv. q. ij. sancimus. de offic. deleg. cum in iure. cui vni consentit, nisi aliqua vice litere fuerint in iudicio exhibite. Quod satis placet Inn. et Hostien. qui dicunt ante presentationem literarum nō admitti probationes per testes, postea secus, et sub dubio forte. Hoc placet Bar. Brix. in q. dominicali. xi. et de hoc in Spe. §. fi. post prin. et de rescrip. presentata. in prin. Imo et si de hoc agat post sententiam, primus iudex coram alio iudice poterit de tenore, et de ipsarum forma attestari. supra de excess. prela. inter dilectos.

1 ☞ Priuilegij innouatio nouum ius non tribuit, sed vetus tantum declarat. nu. 4.

2 Rescriptum ad lites an vitietur propter taciturnitatem peremptorie exemptionis scienter factam. nu. 7.

3 In causa appellationis potest dari noua petitio, et nouus articulus accumulari.

5 Priuilegij innouatio fieri potest per papam irrequisito domino, vbi illa nullum domino infert preiudicium.

6 In rescripto si plura narrentur, an veniant omnia probanda ad rescripti validitatem.

8 Sententia interdicti lata post appellationem est nulla.

1 Ex parte. † Innouatio priuilegij nouū ius nō tribuit, sed vetus declarat. hoc dicit. Primo ponitur appellantium questio, priuilegij productio, et de ipsius innouatione decisa petitio. Secun2da ibi: nos autē. ipsius innouatio, et protestatio. ¶ † Nota ex decr. primo quod non valet impetratio super subiectione contra exemptum, non facta mentione de priuilegio exemptionis: et sic videtur quod taciturnitas peremptorie exceptionis scienter vitiet literas 3 contentiosas. de quo dic hodie vt in. c. j. de lit. conte. lib. vj. ¶ † Nota q in causa appellationis potest dari noua petitio, et nouus articulus accumulari: duntamen connexus sit cause principali, de qua agitur. Unde potest peti innouatio priuilegij, super quo in causa principali litigabatur. Et est arg. qd insinuatio instrumentorū ad causam pertinētium fieri possit penes iudicem appellationis, seu 4 coram eo. ¶ Ultimo nota summarium. ¶ † Uenio ad declarationem decre. Oppo. et videtur qd ista causa nō debuerit in curia tractari, ex quo non erat delatum appellationi per iudicem, vel partem, q̄q̄ potuissent impetrare: vt. s. de appel. sepe. Nec etiam erat tempus statutū: vt in. c. interposita. §. j. de appell. Uel propter absentiam partis procedere non poterant: quia hoc non fuerat petitum, iuxta capitu. cordi. de ap. lib. vj. Doc. respondent fatendo cōtrarium: quia hic non fuit prosecutus appellationem in curia propter absentiam partis: et ideo petita fuit innouatio priuilegiorum: quod fieri potest coram Papa, etiam si non sit appellatum. s. de cō fir. vti. vel inuti. cum dilecta. Uel secundum Hos. hoc fuit petitum postquam apparuit, sententias fuisse nullas, et sic appellationē te5nuisse. ¶ † Op. quod ista innouatio priuilegij nō debuerit fieri per papam irrequisito episcopo. argu. c. proximi. Item q; agit de eius preiudicio: vt. c. inter quatuor. de ma. et obe. So. Scōm aliquos hic, iste episcopus fuit requisitus, sed fuit contumax: vnde ɔtra ipsum, tanq̄ ɔtra ɔtumacē, tenuit innouatio. Hoc nō placet Inn. et Host. Et ideo dicit qd ideo non fuit necessaria requisitio, q; hic episcopus non contendebat de priuilegijs. Quasi velint dicere q iste eps non negabat priuilegia. Uel aliter, ideo nō fuit necessaria requisitio, q; per innouationem nullum fiebat preiudicium ipsi episcopo: vt pz 6 et fi. Et sic non obst. c. inter quatuor. de ma. et obe. s. alle. ¶ † Querit Innocen. an si aliqua narrentur in libello, vel rescripto, omnia debent probari, an non, et que debent probari. Inno. facit hic regulam probabilē, alias notabilem, qd si aliqua qualitas, vel modus in libello exprimit, et super aliquo predictorum fundetur intētio libellantis, debet probari: secus si solum ad declarationē, vel demōstrationem expressio fiat: quia tunc dummodo de re constet, cuius dicitur causa, vel demonstratio falsa, demōstratio, vel qualitas vitiat libellum. l. cum ita legatum. §. falsam. ff. de condi. et demonstra. Secus si conditionaliter exprimatur: vt per easdē leges probatur. Ad hoc vide etiam no. in cap. fi. de presumptio. et in clementi. vna, de offi. dele. Idem dicit quando ponitur tale quid in libello pro causa, ex qua petitio oritur, et sine qua petitio nō procedit, necesse habet probare proponens causam illam, alias succumbet. vj. q. vlti. actor. Nec etiam recipiendus est libellus, nisi in eo sufficiēs causa exprimat. de libel. obla. c. fi. secundum Innocen. quia tunc licet sit extrinseca, 7 eius defectus vitiat dispensationem. ¶ † Gloss. vnde non videbatur in fi. Idem videtur velle glo. seq. Docto. contrarium videntur velle per cap. j. de li. conte. libro. vj. quia tacere ista priuilegia est tacere exceptionem peremptoriā: ergo etc. qua non admissa locus est appellationi: quod nō esset, nisi in literis exprimeretur. Ad hoc de prescrip. veniens. et de rescri. ceterum. et capitu. constitutus vt dicto capi. j. de excep. lib. vj. Dicit tamen Hosti. quod stylus curie habet

quod

quod in impetratione debet fieri mentio exemptionis: alias litere vitiantur. Ratio dicti styli est, quia papa alium iudicem daret contra illum diocesanum: ⁊ ideo stylus curie est attēdendus. de cri. fal. 8 ꝙ graui. ¶ Querit alia gl. an valeant sententie interdicti. Dicit quod non: tum quia late post appellationem, tum quia specialiter sedi apostolice sunt subiecte: vnde papa non cōmittit illas sententias tanꝙ nullas. Hostien. dicit quod prima ratio est bona, sed secunda non: quia illa non releuaret a sententijs pape delegatorum. Ideo dicit primum tenendum. ¶ Gl. vltima est literalis, dic in fine, idem in sententia, quod dic vt no. xi. q. iij. quomodo. ⁊c.

Antonius de Butrio.

1 ☞ Priuilegio exemptionis duplici vtens ecclesia, licet ex vno succumbat, ex alio poterit obtinere. 29.
2 Appellatus ad decisionem negotij principalis tenetur comparere, ad diffinitiuam sententiam, appellatione ab interlocutoria non iustificata.
3 Princeps potest ad se omnia negotia principalia reuocare. 23.
4 Citatus ad sententiam audiendam videtur peremptorie citatus, vt in contumacia possit eadem citatione, licet simplici, constitui.
5 Dilatione pendente licet iudicis officium conquiescat, non procedit hoc, vbi iudex committit aliquid expediēdum cum dilatione.
6 Ad sententiam citatio valet, quando fit de longinquo.
7 Delegari potest a papa monacho certus cause articulus. 27. 48.
8 Sententia potest super expensis promulgari anteꝙ procedatur in principali articulo.
9 Appellationis iudex potest condemnare in expensis cause principalis, ⁊ appellationis.
10 Appellationis iudices, vel iudex a quo, pēdente appellatione possunt esse delegati in causa, si hoc procedit de partiū consensu. 26. 51.
11 Episcop⁹ potest dare libertatē ecclesijs inferiorib⁹ sibi subiectis.
12 Monachi ꝓmoti in episcopū quesita ꝓsumunt̄ de bonis ep̄atus.
13 Prelati bona ad concludendū esse quesita ex rebus prelature que requirantur.
14 Donare non potest aliquid episcopus de rebus quesitis contemplatione episcopatus. nu. 25.
15 Capellam nulli edificare licet absq; consensu episcopi.
16 Actio nullitatis, ⁊ restitutionis in integrum potest simul accumulari, etiam conditionaliter.
17 Delictum prelati in omittendo non nocet ecclesie, quo ad negandum remedium restitutionis.
18 Priuilegio exemptionis a sede apostolica concesso nō videt̄ quis renuntiare per susceptionem priuilegij exemptionis ab inferiore.
19 Instrumentum attestans literas, ⁊ superscriptiones diuersorum, si litere non apparent, ⁊ litera de vnius manu, concluditur falsum.
20 Sententia potest ex causis diuersis confirmari, vel infirmari.
Agenti tutum est causas diuersas in iudicio deducere. nu. 29.
21 In sententia appellationis est causa exprimenda ad seruandū honorem primi iudicis.
22 Sententia pro parte confirmans, ⁊ pro parte infirmans, valet in diuersis tamen articulis coram appellationis iudice.
23 Papa potest ad se omne negotium principale reuocare virtute citationis, pendente etiam negotio coram inferiore indiscusso.
24 Expense possunt esse, ⁊ quadruplum exigi in odium heredis, ⁊ fauorem libertatis.
Sententia condemnationis expensarum omnium factarū in causa non trahitur ad solutas.
25 Eleemosynaria non p̄sumitur donatio immensa.
Prelatus quenam potest donare pro eleemosyna.
26 Remitti causa, a qua est appellatum, quando possit ad iudicem a quo, pendente appellatione.
28 Episcopo si per sententiam adiudicantur bona ecclesiarum inferiorum, intelligitur vt sibi illa non appropriet. 56.
Sententia, per quam adiudicātur episcopo bona ecclesiarum inferiorum, intelligitur vt sibi non appropriet. 56.
30 Portarius regis dicitur maccrarius, vel nuntius.
31 Cursores pape, vel regij, an possint canonicos compellere in aliquo actu gerendo.
32 Executores an possint compellere canonicos in aliquo actu ecclesie gerendo.
33 Possidentem per violentiam si pars, que pro se sententiā habuit, eiecit illum de possessione, an possit eiectus habere remedium contra eijcientem, vt consequi valeat restitutionem possessionis.
34 Possessorio recuperande agenti an obstet defectus proprietatis.
35 Bona monachi, vel prelati quando censeantur in dubio quesita de rebus monasterij, vel prelature, vt illa cedant prelature vel monasterio.
36 Monachi fugitiui bona quesita tempore fuge cui cedunt.
37 Possessio rerum an per monachum acquiratur monasterio.
38 Monacho si aliquid auferatur, an monasterio acquiratur actio ex tali ablatione.
39 Possessorium recuperāde an competat ei, cui res abbate date erāt in custodiam.
40 Abbas si videt rapi, et exportari res depositas penes monachū, quas de facili potest liberare, ⁊ non liberat, an teneatur.
41 Monasterium an teneatur passiue de ablatione rerum, ⁊ de delicto pro monacho, vel abbate.
42 Monasterium an teneatur de obligatione monachi.
43 Restitutio canonicorum ad instrumenta producenda, vel priuilegia, non est necessaria, si papa illa produxerit.
44 Prescribi an possit libertas contra obedientiam.
45 Agens simpliciter an videatur omne ius, ⁊ omnem causam in iudicio deducere, vt non egeat remedio restitutionis.
46 Appellatione pendente quo casu iudex a quo potest procedere in causa.
47 Iudex ad quem non debet ante cognitionem articuli appellans procedere super principali.
49 Monachus an possit esse procurator.
50 Monachus simplex, an possit esse delegatus pape.
52 Appellationis iudex quo casu possit eām remittere iudici a quo.
53 Delegatus ad inquirendum non potest super negotio sentētiare.
54 Appellans potest in expensis damnari eo quod appellationē non prosequitur, vel frustratorie appellat.
55 Monachus donare non potest.
56 Ecclesia an possit edificari per exemptum sine authoritate episcopi in loco non exempto.
57 Sententia lata contra absentem non contumacem non valet.
58 Sententia pretextu instrumentorum de nouo repertorum potest retractari.
59 Instrumentum an presumatur falsum propter rasuras, ⁊ scripturas diuersas, vel superscriptiones.

1 Cum olim. †Ecclesia vtens duplici priuilegio exemptionis, licet ex vno succumbat, ex alio poterit obtinere. hoc primo. Et exemptus non tenetur promittere obedientiam diocesano, non potest sine ipsius licentia ecclesiā cōstituere. h. d. Prima pars narrat factum. Secūda ponit diffinitionem delegatorum. Tertia petitionem monachorum contra sententiam. Quarta ponit pape sententiam. Et primo interlocutoriam. Secundo diffinitiuā. Secunda ibi: iudices. Tertia ibi: tandem. Quarta ibi: distinguentes. Hec est vna bona decre. ⁊ in materia, ⁊ in tex. ideo aduerte ad. c. Sm intellectum gl. Episcopo Colubrieñ. mouente questionem de quatuor contra priorem ⁊ canonicos sancte crucis. Primo dicens dictum monasterium esse subiectū ecclesie Colubrieñ. ⁊ sic teneri ad obedientiam prestandam, qđ denegabat monasteriū. Secundo dicens certam pecunie quantitatem debere dicte ecclesie Colubrieñ. quam olim episcopus quesiuerat postꝙ fuerat episcopus dederat memorato monasterio, petebat ipsum condemnari ad restitutionē dicte pecunie. Tertio petijt episcopus quasdā ecclesias fundatas sine consensu episcopi per capitulum sancte crucis, restituendas, ius, ⁊ proprietatem ecclesie Colubrieñ. cum fructibus inde perceptis. Quarto agebat super obedientia, quam volebat sibi omnino prestari coram quibusdam iudicibus delegatis, scz de Alcobatia, ⁊ de Serra abbatibus, ⁊ F. monacho de Alcobatia. Ex parte canonicorum fuit oppositum qđ non tenebantur ad restitutionē dicte pecunie, nec etiam tenebantur ad obediētiam, eo qđ erāt exempti. Ad hoc probandum produxerunt quoddam priuilegium concessionis libertatis facte per olim Colubrieñ. episcopum, cōtra qđ priuilegium fuit oppositum, qđ erat concessum sine volūtario consensu canonicorum, eo qꝛ extortus fuit consensus a canonicis Colubrieñ. per portarium regis. Item fuit oppositum qđ instrumentum concessionis habuit rasuras in loco suspecto. Ad hoc vltimū fuit replicatum qđ subscriptiones facte fuerūt, ⁊ mentio habebatur de illa rasura per diuersos subscriptores. Causa sic liquidata, pars canonicorum ad sedem apostolicam appellauit, forte aliqua legitima causa. Tandem qꝛ pars canonicorū non prosequebatur, lapso longo tempore fuerunt citati peremptorie ad sententiam audiendam. Reseruato qđ si esset de voluntate partium coram iudicibus, a quibus erat appellatū, possent produci noue petitiones, ⁊ probationes: ⁊ etiam qđ episcopi possent ad sentētiam diffinitiuā procedere. Tandem qꝛ de voluntate extitit partium, petijt episcopus, vel pars episcopi primo qđ nō pronuntiarentur subiecti, ⁊ ꝙ obedientiam prestarent ecclesie Colubrieñ. Secundum, qđ damnarentur in expensis, eo ꝙ appellationem nō fuerunt prosecuti. Tertio, petierunt restitutionem monete. Quarto, restitutionem ecclesiarum, quas fundauerant canonici sancte crucis. Iudices delegati condemnauerunt canonicos sancte crucis in omnibus quatuor in expensis, declarauerunt ipsos subiectos, ⁊ qđ deberent prestare obedientiam, ⁊ qđ deberēt restituere ecclesias, ⁊ pecunie q̄titates. Canonici instituerunt corā sede apostolica iudiciū nullitatis, ⁊ restitutionis in integrū, dicentes sentētiā nullā, ⁊ si qua apparebat,

petebant restitui ad productionem priuilegiorum Romani pon-
tificis, ex quibus probatur exemptio: papa eis restitutis, & produ
ctis omnibus actitatis, & priuilegiis sedis apostolice, sub liberta-
te pronuntiauit pro canonicis: motus vi priuilegiorum apostolice
sedis, non vi concessionis episcopi propter defectũ libertatis con-
sensus: & q2 originale nõ fuerat productum, qđ petebat: q2 ibi non
erat rasura: & q2 petebant subscriptionem fuisse plures diuersorũ:
& litera erat eadem in ceteris sententiam confirmauit, & retractata
fuit sententia in articulo subiectionis ex priuilegio pape, nõ con-
2 sensus epi, in omnibus aliis confirmata. ¶ † Nota primo qđ non
obstante qđ appellatio ab interlocutoria non sit iustificata, nec qđ
causa sit in curia, si papa citat appellatũ ad decisionẽ negotii prin-
cipalis, comparere tenetur: & si nõ cõpareat, procedi potest ad dif-
3 finitiuam sententiã. Et hoc ideo, † q2 in potestate est pape negotiũ
ad se reuocare principale, nõ obstante qđ appellatio nõ sit iustifica
4 ta. Ad hoc vide no. in c. cordi. de app. lib. vi. ¶ † Nota arg. qđ cita-
tus ad audiendũ sententiã peremptorie citatus, videatur vt sic in
contumacia cõstituatur, ex qua ad diffinitiuã sentẽtiã valeat pro-
5 cedi, contra Inn. de accu. ad petitionem. ¶ † Tertio nota limita-
tionem ad illud, qđ dicitur, dilatione pẽdente iudicis officiũ con-
quiescit: q2 hoc est verum, nisi simul cũ dilatione aliquid cõmitta-
6 tur, vel mandetur expediendũ. ¶ † Quarto nota qđ valet citatio
ad sententiã, quando fit de longinquo, & nõ liquidata causa: & eodẽ
instanti potest fieri citatio ad sententiã, & cõmitti cause liquidatio.
7 De hoc in c. cõsuluit. de offi. deleg. ¶ † Nota quinto qđ a papa po
test certus cause articulus monacho delegari, & potest monachus
pape esse delegatus, dũmodo hoc in delegatione exprimat. ¶ Ue
8 nio ad ver. iudices. † Et nota primo nouam practicã sententiãdi,
vt antequã procedatur ad sententiã in principalibus articulis, pro-
9 mulgetur sententia super expẽsis. ¶ † Nota qđ iudex appellatio-
nis potest condemnari in expensis cause principalis, & appellatio-
10 nis. ¶ Et nota † qđ iudices, a quibus, possunt esse delegati in cau
11 sa appellationis, si hoc de partium voluntate procedit. ¶ † Nota
argumen. qđ episcopus potest dare libertatem ecclesiis inferiori-
bus sibi subiectis: exigitur tamen in hoc liber consensus capituli.
12 de quo de censi. venerabilis. de reli. domi. cõstitutus. ¶ † Nota qđ
ea, que querit monachus in episcopũ promotus, quesiuisse presu-
13 mitur de bonis episcopatus. ¶ † Et nota cautelam ad cõcludẽdũ
quesita per prelatũ quesita de bonis ecclesie: vt qđ ante promotio-
nem cõcludatur inhabilis ad proprium: & qđ concludatur, quesita
14 fuisse post promotionẽ ad episcopatũ. ¶ † Nota qđ episcopus lo-
co religioso etiam nihil potest regulariter donare, nisi vbi a iure
permittitur: & donata possunt ab episcopatu repeti, & a capitulo.
15 ¶ † Nota qđ non est licitum alicui etiam religioso preter episcopi
authoritatem aliquam ecclesiam edificare in diocesi, & qđ tales ec-
clesie edificate cedant iuri episcopi, & episcopo querũtur vna cum
16 fructibus. ¶ † Nota qđ iudicium nullitatis, & restitutionis in inte
grum simul possunt sub distinctione accumulari, & cõditionaliter.
Ad hoc de resti. in integ. ex literis. vide in Spe. de sen. prola. §. in-
17 gta. ver. sed nunquid libellus. ¶ † Nota qđ delictum in omittẽdo
prelati, non nocet ecclesie saltem quo ad negandũ remediũ speciale
18 restitutionis. ¶ † Nota qđ propter susceptionem priuilegii exem
ptionis ab inferiore a sede apostolica quis nõ videtur renuntiare
19 exemptionis priuilegio a sede apostolica concesso. ¶ † Nota qđ nõ
probat instrumentũ attestans literas, & subscriptiones diuersorũ,
si litere nõ apparent, & litera de vnius manu concluditur: q2 vel est
20 falsum, vel sumptum. ¶ † Nota qđ ex diuersis causis eadẽ senten-
tia potest cõfirmari, & infirmari: & sic tutũ est diuersas causas agẽ-
21 di in iudicio deducere. ¶ † Et nota q causa in sententia appella-
tionis est exprimenda ad seruandum honorem primi iudicis. Ad
22 hoc de fide instru. cum Joannes. qđ nota. de re iudi. sicut. ¶ † No-
ta quod valet sententia pro parte confirmans, et pro parte infir-
mans, in diuersis articulis, coram iudice appellationis. Ad hoc
cap. Raynaldus: & Raynutius. de testamen. ¶ Or habetis nota-
bilia. Ueniamus ad materiam decre. vsque ad versic. tandem. ¶ Et
23 primo oppo. contra vnam partem hic positam. Et videtur † quod
papa non habuerit potestatem citandi quem ad diffinitiuã appel
latione pendente, cum negotium non esset in curia, q2 nõ delatum.
s. de appel. sepe. & c. Nicolaus. & eod. tit. c. j. lib. vj. Jo. And. respon-
det quod papa citauit: sed an procedere possit, patet ex iurib9 pre-
allegatis. Credo quod citati debẽt comparere: q2 videtur sic citan
do negotium ad se reuocasse: arg. de offic. delega. pastoralis. §. pre-
terea. de conces. preben. si soli. & cap. si capitulo. dic vt in. c. j. eod. tit.
24 lib. vj. ¶ † Secundo oppo. qđ condemnatio expensarum hic facta
sit iniqua, q2 cõdemnauit in omnibus factis a principio vsque ad fi-
nem & tñ potuit esse quod facte fuerunt expense alique, & solute, vt
q2 in contumacia potuit fieri condemnatio vt exactis: & vltra hoc
potuit condemnari in aliquo articulo, & etiam exigi: vt. C. de iudi.
l. sanci mus. supra de dolo. cap. finem. ergo &c. q2 sic bis idem repe-
teretur, contra regulã, bona fides. ff. de reg. iur. Doct. soluũt quod

dz intelligi q condẽnauerũt, deductis tamen expensis solutis, ne
idem bis exigatur: tamẽ expẽse quẽ prestãtur in quadruplum
odium detentis, & fauorẽ libertatis: vt. l. fi. C. de fideicõ. lib. fin. Ain
25 cen. ¶ † Tertio oppo. & videt q episcopus possit donare qđ quili-
bet prelatus censetur habere liberã. s. de dona. c. ij. & de elec. cu no-
bis olim. ergo donare põt. ff. de procu. l. procurator, cui libera. Inn.
hic presupponit vnum falsum opponẽdo: ideo in solutione variat.
Primo dicit q hic in infirmitate dedit, de qua obiit: & id in morte
nõ censetur habere liberã. Item hic nõ est eleemosyna, quãdo tãta
summa datur: & sic non obstat de testa. relatũ. Uel dicit q illi dice-
bant qđ quĩ dederat: sed hoc nõ probabãt: vel sentẽtia trãsiuit in rẽ
iudicatam, cum nõ fuerit appellatũ. de re iudi. qđ ad cõsultationẽ.
Prima sequitur, pro qua facit de sepul. de his. & qđ no. de testa. ad
hec. quãquã Host. vaget in solutione. Dicit Jo. An. q obiectio est fal
sa: q2 cõ tex. c. fi. de offi. vica. lib. vj. & cõtra no. in d. c. cũ nobis. & c. is,
cui. j. c. tit. lib. vj. nec. l. procurator. ff. de procur. probat id, ad qđ in-
ducit. Et ideo dic q ideo nõ tenuit donatio hic, q2 fuit enormis: et
sic nõ obstat. c. ceterũ. de dona. & sic pertransit. ¶ Or veritas est q
licet quis habeat liberã, tñ nõ põt donare. l. cõ iuris. §. fi. ff. de pact.
sed prelatus potest aliqua modica donare, nõ magna. de dona. c. ij.
26 ¶ † Opp. scđm do. Pe. de Anch. dz hic i ver. interim aũt. qđ corã
iudicib9, a qb9 extitit appellatũ, dhẽt partes pponere, & approba
re, quib9 papa causam remisit. Sed contra, q2 ad iudicẽ a quo non
est cã remittenda: vt. c. interposita. de app. l. cos. Sol. Dicit gl. iiij.
& v. q hoc factũ est de partiu volũtate: qđ põt, vt in 2trariis. Inn.
dicit q alii fuerũt iudices, q pnũtiauerũt: vt dicit hic pater in re-
scripto. Uel, scđm eũ, veri9 est qđ dicit gl. q2 de rescripto nõ cõstat.
27 ¶ † Scđo dz hic q papa delegauit causam monacho. contra de. c.
statutũ. de rescript. lib. vj. Sol. Hoc fecit ex certa sciẽtia: & sic videt
sup inhabilitate dispẽsare: vt. l. qdã cõsulebat. s. de re iudi. Queri
aũt an possit cã cõmitti, vel delegari claustrali, vel cõuẽtuali: Dic
vt in cle. & si principalis. de rescrip. ¶ Tertio dicitur hic, papã cõ
firmasse sniam iudicũ in eo qđ pnũtiauerũt ecclesias cõstructas a
28 monachis ad epm cũ fructibus ptinere. Sed cõtra, † nõ debet eps
bona ecclesiarũ sibi vendicare. q. j. regenda. sed hic ecclesias contru
ctas, & fruct9 ipsarũ epo adiudicat: quare in ale. Sol. Hoc. hic fate-
tur contrariũ, & dicũt qđ ista adiudicatio est facta ab episcopo, nõ
vt sibi illã retineat, sed vt de illa, sicut de aliis sue diocesis, ordinet,
& fructus in ipsarũ ecclesiarum constructarũ vtilitatẽ cõuertat. de
succes. ab intest. c. fi. & c. cum nos. de offi. ordi. Secundo ad idem vi
detur qđ ille ecclesie debuerũt demoliri: vt. c. cum ex iniuncto. s. de
no. ope. nun. Sol. ibi d ecclesiis nõ cõstructis post noui operis nũ-
29 tiationẽ: hic vero aliqua nũtiatio episcopi nõ precessit. ¶ † Quar-
to dicitur hic qđ ad priuilegia apostolica exhibenda fuit concessa
restitutio: sed contra, imo videtur q ipso iure debuerit audiri: q2
si quis pretẽdit se exẽptum ex vna causa, vt pretendebat illud mo
nasteriũ ex priuilegio libertatis episcopi, si succũbat, potest dicere
ex alia causa se exẽptum in nouo iudicio. nec obstabit sibi exceptio
rei iudicate: vt. l. hereditas. C. de peti. here. So. Contraria loquun
tur cũ certã causam expressit, & persecutus fuit: hic autẽ nullã ex-
pressit, sed dicit simpliciter se exemptum: vnde totũ suũ ius in iu-
diciũ deduxisse videt: vt. ff. de iudi. l. solemus. necessaria ergo fuit
restitutio in integrũ: q2 de iure cõmuni non debuisset audiri, per
rationẽ predictam, scđm Innoc. Host. dicit q obiectio non pcedit:
quia hic non agebat monasterium, sed eps contra monasterium.
Quod pz: q2 illi silẽtium imponitur. Sed certe tũc magis vide-
retur firma oppositio. Si enim dicimus monasteriũ fuisse reum,
exẽptio videtur deducta in iudicium per modũ exceptionis: & sic
post sniam de iure cõmuni non potuisset monasteriũ nouam exce-
ptionẽ pponere: vt. l. perẽptorias. C. que sen. rescin. nõ pos. nisi di
cas qđ quĩ ad idẽ cõpetit actio, & exceptio, licet per modũ exceptio
nis in iudicium non deduxerit, non phibetur in alio iudicio illud
principaliter intẽtare, iuxta not. per Inno. in. c. vlti. s. de ord. cog.
Starem ergo cum Innoc. vt tex. saluetur, qui dicit monasterium
30 audiendum beneficio speciali restitutionis. ¶ † Querit Inno. hic
loqnitur de portario regis, qui dicit macerius, vel nuntius, quasi
31 portator literarum, vel cursor. ¶ † Querit ergo an illi tales pos-
sint compellere canonicos ad consentiẽdum in aliquo actu ecclesie
gerendo: Dicit qđ non, per illum tex. quia isti portarii erãt porta
rii regis: & sic tales potestatẽ non habebant: quia si coactio fuisset
licita, valuisset consensus: vt. l. si mulier. ff. qđ metus cau. ad hoc de
consti. ecclesia. Sed quid si a papa, vel a iudice cõpetenti haberent
suam potestatẽ, an possint compellere, vel executionem possessio-
nis facere, ita qđ ille executor etiam pape possit alicui partiu vim
inferre, vel de possessione expellere. Uidetur q sic: vt. ff. de re iudic.
l. a diuo Pio. §. si super. & §. seq. Dicit Inno. qđ quandoque loqtur
de executore misto, qui habet cause cognitionẽ: & potest vt in con-
trariis. Aut de mero: & tũc aut est sibi expresse cõmissum: & idẽ: vt
l. prohibitũ. C. de iure fis. li. x. Quod tamẽ perraro, & non sine causa
committendũ est: vt. ff. de iud. l. fi. & de cõces. preben. q2 diuersitatẽ.

&c. cum

et.c.cū nostris.⁊ ca.literas.Si vero est sibi spāliter cōmissum.s.qđ tradat possessionē:qđ tn̄ dicit sine cause cognitiōe nō esse cōmittē‑dā:vt.s.de cōcess.prebē.pposuit.⁊.c.qz diuersitatē.cū ibi not.dicit vltam qđ si est executor iudicialis,pōt,ex quo est sibi cōmissum.ff. de re iudi.l.a diuo pio.§.j.Si vero nō est executor iudicialis,sed simplex curator,vel nūtius,vel macerius,cuius modicū est officiū,⁊ qđ vtit in adimplēdo iudicis mādato,⁊ in renūtiando qđ inuenit. ff.de re.cre.l.si magis puto.§.ne passim.⁊ talis,si inueniat resistētē, per vim possessionē tradere nō dz:vt.C.si p vim,vel alio modo.l.fi. Si no inuenit resistētē,tūc si lata iam snīa priuationis vel pcedēte renūtiatione expressa velit tradere possessionē, pōt quā alius possi‑det,maxime vbi pōt sine violētia:vt.d.l.fi.Si vero no est lata snīa, nec secuta expressa renūciatio,lz allegeť tacita renūciatio ex facto: qz quelibet tacita excusatio pōt excusationē habere, non sic in ex‑pressa:tūc nō pōt,maxime p vim tradere possessionē, licet spāliter sit sibi cōmissum,nisi sibi libere dimittat tenens, vel expellať iudi‑cis authoritate.s.de cōcess.prebē.l͞ras.⁊.c.cū nr͞is. Ad hoc bene fa‑cit.c.lz eps.el.ij.de pbē.li.vj. Hec vera,qñ iudex mādat executionē. Si aūt mādetur alicui qđ alteri det possessionē alicuius rei, amoto quolibet detētore illicito possessore, nō extēditur hec ptās,nisi ad notorie illicitos.de offi.dele.statuim⁹.li.vj.Alij dicūt qđ talis pce‑dere pōt etiā cōtra occultū,sed iuris ordine seruato.de off.or.con‑querente.⁊ no.de re.ecc.nō alie.epi.fm̄ Inn.De hoc in Spe. de sen. exeq.§.ij.versi.qđ si mādeť.Et vide i Sūma.de sen.§.quot sunt ei⁹

32 spēs sub.§.sed nunquid est hoc simpr verū. † Sed dubitat vlteri⁹ qđ de executoribus,vt tradāt possessionē.remoto inde quolibet de‑tetore.Quidā dicūt qđ nō poterit dare possessionē aliū amouēdo, nisi notorie cōstet illum ius nō habere: sicut dicim⁹ i cōseruatorib⁹. de offi.dele.c.j.lib.vj. Alij dicūt,⁊ residet Inn.qđ poterit sup hoc habere cognitionē,an sit iustus,vel iniust⁹ detētator:et si reperiat iniustū,poterit expellere.sine cause cognitione fieri nō pōt. Alle. not.p se.s.de re.eccl.nō alie.c.epi.De materia in Spe. de sen.exeq. §.ij.ver.qđ si mādať.⁊ p Host.in Sūma.de sen.exeq.§.quot sunt ei⁹ spēs.suo.§.sed nunquid.Et hec de primo dicto dicta sufficiat circa

33 istos executores.C † T⸗nerit Inn.pars,q̄ habuit snīam p se, eie‑cit possessorē.i.per violentiā possidentē de possessione:an possit eie‑ctus habere remediū ꝯ eijcientē.Dicit ꝙ sic,agēdo possessorio re‑cuperāde:⁊ saltē obtinet denūtiationē ad interesse.alle.l.4.§.ex die. ff.de vi,⁊ vi ar.Nunquid aūt cōsequať restitutionē possessionis.Re‑citat opi.⁊ dicit ꝙ si cōstat cōfessione,vel aliter,qđ nullū ius acqsi‑uit,post snīam no net restitutio possessionis.de cā pos.cū super: qz snīa nudat eū oī iure.⁊ sic nō pōt rē amodo sine peccato tenere: ideo sibi non est restituēda possessio. Recitat alios dicere cōtra:qz quāquā habuerit snīam cōtra se: ex quo spoliatus est post snīam, pōt agere possessorio ad finē vt cōsequatur possessionē.Nec ob.qđ cum petō petit,ex quo habuit snīam contra se: qz dicūt qđ hoc est falsum,p.l.Iul.§.verū debitorē.ff.de cōdic.inde.cū possibile fuit p errorē iam iudicatū.Ad.c.cū super.de causa pos.rūdēt ibi,qñ si‑mul est actū possessorio,⁊ petitorio:quo casu petitoriū absorbet vi‑res possessorij,vt qñ diximus,ita qđ scđo accumulatur possessoriū post petitoriū finitū.Sed dicit Inn.⁊ Io.an.qđ nō videť bona ra‑tio diuersitatis inter casum qñ simul,⁊ casum qñ post. Sic residēt

34 Inn.⁊ Io.an.C † Sz iste passus est dubius,⁊ pēdet ex illo dubio, An agenti possessorio recuperāde obstet defect⁹ pprietatis notorie exceptio.Et coiter dicit qđ sic.s.de fi.psby.cōstitutus.de diuor.si‑gnificasti.Et sic tenēdo videť prima opi.vera.Doc.tn̄.s.de restit. spol.in literis.alleg.de cā pos.in sup.⁊.c.cū dilect⁹.dicūt hoc veru, qñ qđ vult agere ex spoliatione facta ante notorietatē : sec⁹ si post notorietatē pprietatis sequať spoliatio, ne deť licētia spoliādi p‑pria authoritate.Modo si vis tenere hoc dictū,pcederet scđa opi‑nio,⁊ potissime fm̄ Legistas,q indistincte dicūt agēti possessorio recuperāde nō obstare exceptionē dñij:nec viderūt illud dictū,an sit notorius defectus,vel nō.de quo per Bar.in.l.naturaliter.§.ni‑hil cōe.ff.de acq.pos.⁊ per Dy.in regula,qui ad agēdū.de reg.iur. li.vj. Credo qđ posset sustineri qđ in rebus tpalibus spoliās post snīam cōueniri possit possessorio,maxime vbi secū accumuleť per viam saltē accipiēdi, vel replicādi per remediū cōdictionis ex.l.si quis in tantā.In beneficialibus aūt secus:qz ex quo notorie con‑stat de iure agētis, vbi sentētia trāsit in rem iudicatā, admittitur exceptio proprietatis notorie agentis possessorio, ⁊ concludentis defectū proprietatis:⁊ in talib⁹ cōdictio ex.l.si quis.nō iuuat, ma‑xime tenendo qđ nō habeat locū in rebus ecclesiasticis.De quo de dolo.c.j.Itē ⁊ tenēdo qđ locū habeat,nō iuuat in beneficialib⁹: qz ex quo notorie cōstat de defectu iuris agētis,nō pficit qđ aduersa‑rius ceciderit a iure suo.Illud enī solū pdest habēti cōferre: ꝙ pu‑to,etiā si snīa sit iniūsta: qz ex acqescere snīe pdit fundit⁹ ius suū.

35 C † Opp.vlteri⁹ de offi.ordi.quāto.vbi monachus querit mona‑sterio:⁊ sic nō fuerūt quesita bona epatui.Dicūt doct.ponderādū qđ hic quesiuit post promotionē ad episcopatū: secus si ante. Lo‑[illegible] qđ quicqd querit monachus,querit monasterio, etiā si sit fugitiuus:vt.d.c.quāto. Si tamen stipularetur alteri, nō que‑rit mona.quia nō vult:nec alteri.quia nō potest. de quo de procu‑ra.constitutus.⁊ facit.ff.de stip.ser.l.seruus meus.Sec⁹ si sibi,vel simpliciter stipuletur,non autem attendendum est quomodo con‑trahat. Et dicit quod etiam vetāte querit mona.si ei stipuleť, vel simpliciter.ff.de verb.obligatio.l.seruus vetante. Sed an futuro prelato possit monachus stipulari.Dicit Innocen.quod nō:sicut nec seruus stipulari potest futuro domino:vt.l. seru⁹ hereditari⁹.

36 ff.de stipula.seruo.C † Querit Innoc.quid si est expulsus mona‑chus de monasterio,an ei querit.Dicit qđ non:qz habeť pro dere‑licto.Alle.de infan.⁊ lāgui.c.fi.Unde dicit qđ q̄rit epo,tūc, ex quo propter delicta absolut⁹ est a moñ.quod fieri potest.de relig.do.c. fi. Et de materia vide in.c.fi.de infan.⁊ lāgui.⁊ p gl.i.c.sicut.de re‑gul.⁊ per glo.⁊ Archi.xviij.q.ij.c.abbates.⁊ per Host. in Sūma, de aposta.§.qualr.in fi.⁊ in Sūma,de infan. lāgui.⁊ expo.§.ij. ⁊ in Spe.de sta.mo.ver.xlij.De instituto aūt mōacho ante absolutio‑nē,et absoluto a primo moñ.post mortē istituētis,an acqrat moñ.

37 vide Fred. de Senis ꝯsi.suo.xxvi.† Uidistis qđ de acqsitis iuriū, sed an possessio rerū qrať p monachū.Dic qđ sic,si est iusta, etiā si sit fugitiu⁹, nisi ab alio monasterio possideať.l.j.§. per seruū.ff. de acq.pos.⁊.l.j.§.cū procurator.ff.de vi,et vi ar.Si aūt esset iniu‑sta,nō quereref:vt.ff.de acq.pos.l.qđ meo.§.fi.⁊.l.ꝙ seru⁹. Et hoc verū,nisi monasteriū ratū haberet, exēplo dñi: vt.l. idē.§. cū pro‑curator.ff.de vi,⁊ vi ar.Ideo ⁊ possessionē turbatā seru⁹ pōt,⁊ dñs in melius petere reformari: vt.l.j.C.vnde vi.⁊ idē seru⁹ oīa,que de‑tinet,presumitur possidere,nisi contrariū probeť:arg.xviij.q.j.c.j.

38 †,Quid si aliqd auferť mōacho, an querať actio mōasterio ex hec ablatiōe.Dicit Inn.qđ si spolieť re pertinēte ad monasteriū, ab‑bas poterit agere possessorio.Itē mōach⁹ ipso abbate absente:ar. l.j.C.si per vim,vel alio modo.vbi seru⁹ agiť pro reb⁹, quas tenet

39 dño absente.† Quid si res erāt ad aliū spectātes. Dicit qđ si custo‑dia ptinebat ad mōasteriū, tūc si aliqua culpa lata pōt abbati im‑putari,pōt agere possessorio recuperāde, vel alio iure: als nō pōt

40 agere,cū sua nō intersit:sed dñs,ad quē res spectat. C † Queriť qđ si abbas videt rapi,vl exportari res depositas penes mōachū, quas potest de facili liberare,⁊ non liberat, an teneať ipse abbas. Inn.qđ sic,ppter dolū:vt.s.de deposi.c.ij. Host.dicit qđ quāuis peccet nō liberādo,nō pterea obligať ipse,nec mōasteriū,ex quo res fuerint deposite tū ⁊x̄ta personā mōachi,⁊ nō penes mōaste‑

41 riū:vt.s.de depo.c.j.† Quid de obligatione passiue,⁊ de delicto, an teneať mōasteriū p monacho,vel abbate:Dicit Inn. qđ p cōtra‑ctib⁹ ad vtilitatē monasterij teneť: sed p delictis cōmissis nō obli‑gat mōasteriū:qz delictu persone,⁊c.j.e.§.fi.nisi inquātū ad mona‑

42 steriū puenit,⁊ in ei⁹ vtilitatē est versuz.x.q.ij.hoc ius.† Idē dicit de obligationibus cū monacho,qui administrationē nō hz: qz nō obligať moñ.licet moñ.acqrat. Unde quāuis possit abbas agere ex cōtractu monachi,tn̄ nō teneť respondere,nisi de eo,qđ ad ipm peruenit.Nec ob.xvj.q.vñ.sunt nōnulli.vbi videť requiri imperiū abbatis,qz sibi est inhibit⁹ omnis contract⁹.Dic illud verum,vbi agiť de preiudicādo monasterio ex actu monachi.Sec⁹ vbi ex cō‑modo agitur:quia tunc sine imperio abbatis pōt q̄rere, ⁊ cōtra‑here monach⁹, scilicet ad vtilitatē monasterij. C Or habetis ex‑peditam istam materiā de monachis.s.habuistis materiā de exe‑cutorib⁹,et habetis conclusiones doct.et veras,ad quas quotidie

43 fit remissio.C † Nunc venio ad secundā partē,⁊ oppo.quod resti‑tutio canonicorū ad producenda priuilegia non fuerit necessaria, vt instrumēta possent produci,qa nō preiudicabať pape.s.de ar‑bi.cum tempore.cū de iure cōmuni papa debeat audiri.Dic, si pa‑pa produxisset,procederet contrariū:sed hic procurator produce‑re volebat p monasterio,⁊ reintegrare ad instātiā:⁊ sic quādo op‑ponitur qđ de gratia nō fuerint restituti canonici ad pducēda pri‑uilegia,quia de iure cōmuni papa deberet audiri, cui nō preiudi‑cabať,vt probať,res inter alios acta,per totū: sed quo ad canoni‑

44 cos fuit gratia,non autem ad papam.C † Scđo opp.ꝙ liberta‑tem nō possit prescribere:quia hoc esset prescribere obediētiā: con‑tra id de prescrip.cū nō liceat Sol.Dicit qđ prescribit libertatē.i. exemptionem,vel libertatē per respectū ad episcopū.s.transferen‑do in papam subiectionem.Indefinite enim libertatē prescribere

45 nō posset,qñ eā debeat abbati,vel pape:vt in cōtrario. C † Ter‑tio oppo.quod non procedat text. prout dať restitutio ad instru‑menta producēda, ⁊ priuilegia.⁊ arguo sic:vel sic est ꝙ egit solum vi priuilegij solius episcopi,⁊ hoc expressit:⁊ tunc planū qđ agere potest de iure cōmuni ex priuilegio pape:quia agit ex alia causa:⁊ sic non ob.exceptio.ff.de excep.rei iudi.l.cum queriť.s.de excep.c. aduersario.Uel sic qđ egit simpliciter:⁊ tūc omne ius,⁊ omnē cau‑sam videť in iudicio deduxisse.Solu. Dicit Inn.hic simpr egit, ⁊ indefinite:ideo omne ius suum in iudicium deduxisse videtur:et ideo snīa simpliciter lata ei obstabat, ⁊ nisi data fuisset restitutio: ⁊ bene,fm̄ Inn.⁊ bene,in antiquo sic soluit. Dicit Inno. qđ obie‑ctio de iure cōi est vera:hic de sola gratia bñficio restitutionis au‑

ditur: ꝛ debet intelligi qȯ simpliciter egit. Dicit Hostien. qȯ obiectio nȯ procedit: qꝛ hic nȯ agebat ecclesia cȯtra epm, sed eps contra ecclesiā. Tamen potest intelligi qȯ dixit per viā actionis, et per viā exceptionis processit oppositio. Sed dicit Hosti. qȯ est dicēdū, qȯ nulla iuris subtilitas obstat processui principis, ex quo veritas corā ipso probat. de accu. ad petitionem. ¶ Venio ad glo.

46 Que prime sunt literales, ꝛ expedite cū casu. ¶ † Glo. iij. opp. qȯ non possit iudex, ad quē est appellatū ab interlocutoria, procedere in negotio principali ad diffinitiuā, antequā cognoscatur de iusticia appellationis. de app. nȯ solū. lib. vj. Sol. Dicit glo. qȯ in causa fuerat processum plene, ita qȯ nil in principali erat agendū corā iudicibus a quibus: sicqꝫ restabat sola diffinitiua: ideo statim pȯt citare ad diffinitiuā sententiā: qꝛ forte erat cȯclusum in causa. Dicit Inno. ꝛ melius, termini assignationē ciuiliter intelligendā, vt scꝫ diffiniatur cum poterit: cū enim ad plenū de causa nȯ constaret, vt ptꝫ per versic. sequē.

47 ¶ † Not. qȯ licet non debeat iudex ad quē ante cognitionē articuli appellationis procedere super principali, potest tñ ad hoc citare, ꝛ citatio arctat: ꝛ intelligitur cū procedere potuerit. Vel dic qȯ speciale est in papa, qui pȯt iurisdictionem iudicū inferiorū quicunqꝫ ad se reuocare. de quo. de appel. c. si.

48 lib. vj. ¶ † Glo. iiij. super verbo, monacho. Opp. qȯ causa cōmitti nȯ debeat monacho, ꝛ si cōmittat, nȯ valeat cōmissio: de certa sciētia pape valet cōmissio, qȯ creditur facta mētione de ordine. de rescrip. cū ordinem. Si vero nȯ cȯstat de certa sciētia pape nȯ valet

49 cōmissio, vt in cȯtrario. ¶ † Ea. gl. ibi: similiter querit, an monachus pȯt esse procurator. Dicit qȯ nȯ, etiā pro vtilitate monasterij, sine abbatis licētia. xvj. q. j. monachus. Licet abbas possit esse

50 procurator. de trāsac. cȯtingit. cū simil. † Hodie vero dicit glo. qꝫ nȯ cōmittit causa a papa, vel eius delegatis, lꝫ nisi personis in dignitate cȯstitutis, vel canonicis in cathedralib⁹ ecclesijs, vel alijs collegijs venerabilib⁹. Alleg. gl. decre. psenti. hodie. vt de rescrip. statuti. lib. vj. ꝛ eo. tit. in cle. ꝛ si principalis. vbi dicitur qȯ pȯt hodie

51 causa delegari priori cȯuentuali, nȯ claustrali. ¶ † Glo. v. sup verbo, quib⁹. oppo. qȯ iudices illi delegati, a qb⁹ extiterat appellatū, nȯ possent psequi: qꝛ coꝝ iurisdictio suspēsa erat. de app. cū cessante. cū si. Sol. Dicit gl. qȯ hoc fuit de volūtate partiū, ꝛ potuerunt canonici appellationi renūtiare. de app. significauerūt. Itē qꝛ nȯ fuerūt appellationē prosecuti, perinde est ac si nȯ appellassent. Dicit tñ qȯ adhuc papa pro deserta habebat appellationē. Lȯ ptꝫ: qꝛ citat ad sententiā. Inn. tñ alternatiue fuit locutus, dicēs, Alij iudices fuerūt, vel si iidē fuerūt habendi, dicendū est qȯ processum auctoritate prorogata fuit: ꝛ sic nȯ vigore scȯe cōmissionis, sed pri-

52 me. Vel vt dicit gl. qȯ est veri⁹, fm Hosti. ¶ † Gl. super verbo, ad probandū. opp. qȯ nȯ debuerūt remitti iudicib⁹ a quib⁹, vt ptꝫ de app. interposita. Dic qȯ hoc fuit de volūtate partiū, vt ibi. Vel qꝛ

53 nȯ sunt prosecuti appellationē intra terminū. ¶ † Oppo. scȯo cū ea. lē gl. qȯ licet esset reseruata potestas iudicū delegatoꝝ ad probandum, per hoc nȯ poterūt sentētiare: qꝛ in vno cȯcessum, in alio denegatū videt. s. de pscrip. nȯne. Sol. Dicit gl. qȯ etiā data erat eis ptās sentētiandi, si hoc esset de partiū cȯsensu. Vel fm Inno. processerūt isti delegati auctoritate prorogata, ꝛ nȯ virtute scȯe cōmissionis, sed prime. Vel intellige qȯ in versi. iudices, recitat pcessum, qui fact⁹ fuit ante cōmissionē istā, a quo fuit appellatū: ꝛ fm

54 hoc fuit a diffinitiua appellatū. ¶ † Gl. sup verbo, in expēsis querit qua de causa pars canonicoꝝ fuit in expē. dānata. Dicit gl. qȯ nȯ fuit appellationē prosecuta. de app. sepe. ꝛ c. reprehensibilis. de quo de do. ꝛ contu. c. fine. ꝛ dicit gl. qȯ fuerūt cȯdenati certa quantitate expressa, ꝛ taxatione pmissa.

55 ¶ † Querit glo. sup verbo, restitutione. quia alie literales sunt, quare hec pecunia sit epo restituēda. Dicit qȯ eps ante monachus nil potuit acquirere: qȯ autē post cȯsecrationē acquisiuit, presumit quesiuisse de bonis monasterij, ꝛ eparum acquisiuit: vnde tanquā ius nȯ habens donare nȯ potuit. xvj. q. j. statutū. Itē dicūt doc. de quesito post suā confirmationē, ꝛ

56 adepta possessione. ¶ † Glo. sup verbo, reuocari. colligit notabile in tex. collectū, qȯ ecclesia nȯ debet edificari, etiam ab exēpto, sine auctoritate epi: qȯ est verum in loco non exēpto. Lȯ dic vt eo. tit. auctoritate. lib. vj. Itē qȯ edificata est restituēda ad dñiū epi. Alleg. iura. Dicūt doc. qȯ nȯ tñ illā poterit sibi eps retinere: lꝫ de illa, sicut de alia sue dioce. ordinet. x. q. j. regēda. fm Host. Idē Ioan. de fructib⁹, de quib⁹ sequit: qꝛ eos cȯuertet in vtilitatē ecclesiaꝝ

57 edificatarū. de succes. ab inte. c. si. fm Inn. ꝛ Abb. ¶ † Gl. sup verbo, tenere. qrit de cā, quare dicebant canonici sniam nȯ tenere. Dicit glo. forte dicebāt ipsam latā cȯtra absentē non contumacē. iij. q. ix. omnia. sed hoc nȯ erat verū: vt patet per finē, vbi cȯfirmatur

58 snia. ¶ † Glo. super verbo, de gratia. opp. qȯ pretextu priuilegiorum nouiter repertorū non retractetur snia, a quo non est appellatū. de in inte. resti. audistis. Sol. Nꝫ retractat iure cȯi, sed ex beneficio speciali restitutionis in integrū ecclesie cȯcesso. ut. s. de in integ. rest. audistis. Sed snia, a qua appellauit, bñ pȯt retractari pretextu priuilegiorū nouiter repertorū: qꝛ tunc pñt induci noua instrumēta, ꝛ noue exceptiȯes opponi. s. de fi. instr. c. cū Ioānes. ꝛ. C. sen. rescin. nȯ pos. l. ij. Et hic nȯ fuit appellatū a snia: qꝛ si appellatū fuisset admissum nȯ fuisset moñ. qꝛ quādiu hꝫ locū via ordinaria, cessat extraordinaria. ff. de mino. l. in cause. in princ. Vel si vis tenere qȯ hic fuisset appellatū a diffinitiua, dic qȯ termin⁹ in prima instātia fuerat specifice statutus ad producēda instrumēta, ꝛ lapsus. Hoc non pcedit, per not. p Archid. xxiiij. q. iiij. c. de illicita.

59 ¶ † Opp. gl. sup verbo, rasuras. ꝛ sup verbo, subscriptiȯes. qȯ nȯ debuerit reputari suspectū instrm ex rasura. Item nec ex subscriptione, licet litere essent diuerse: cū esset impossibile qȯ eedē essent litere. C. q testa. fa. pos. l. hac cȯsultissima. Sol. Dicit gl. qȯ rasura fuit suspecta: qꝛ rasura erat i loco suspecto. Itē qꝛ falsum videbat: qꝛ exhibitū fuit aliud originale, qȯ fuit eadē manu cȯfectū, ꝛ subscriptū: vñ illi instrumēto nȯ fuit adhibita fides. Sile. s. de excep. cū venerabilis. Et fm intellectū dꝫ sic intelligi ibi, dū dicit, cȯcessionis paginā. i. exemplū presentatū. ꝛ ibi scriptū. i. originale. Vbi hic videt planior intellectus, qꝛ presentabat scriptū priuilegiū, in quo dicebat in fin. qȯ rasura suberat, ꝛ erant subscriptiones testiū pluriū, ꝛ litera eadem, ꝛ nulla apparebat rasura. Quilibet bonus est. Alie glo. omnes sunt literales, ꝛ tex. declaratiue.

1 ☞ Prescribitur spatio quadraginta annorū contra priuilegiū ecclesie etiam de non soluendis decimis. 3. 9. 14.
2 Priuilegio priuilegiati gaudet res transiens ad priuilegiatum.
4 Prescriptio vt procedat, oportet quod sit toto tempore sine lite continuata. nume. 11.
5 Libellus super decimarū prescriptarum petitione quomodo fiat.
6 Prescriptio habet ex parte eius, contra quem prescribitur, quandam tacitam renuntiationem.
7 Renuntiari non potest statutis, ꝛ priuilegijs in fauorem publicum introductis.
8 Priuilegium videtur posse tolli vnico actu contrario.
10 Consuetudine iura acquisita quanto tempore perdantur.
12 Canonici si recipiant aliquem vltra numerū, an videantur renuntiasse priuilegio, vbi ius numeri restrictibilis ad certas personas alijs non preiudicat.
13 Sentētia restricta ad certas personas, lꝫ non videatur alijs posse preiudicare, non procedit, vbi illa est ingenuitatis declaratoria.

1 **Accedentibus.** † Quadraginta annorū spatio cȯtra priuilegiū ecclesie pscribit. h. d. Primo partiū cȯparitio, ꝛ actoris

2 narratio. Scȯo cause cōmissio, ibi: discretioni. ¶ † Ex ista decre. not. argu. qȯ res priuilegiata trāsiens ad priuilegiatū gaudet priuilegio priuilegiati, ad quē trāsit: ꝛ sic priuilegiat⁹ suc-

3 cedēs nȯ priuilegiato vtit priuilegio suo. ¶ † Scȯo not. qȯ cȯtra priuilegiū de decimis non soluendis prescribit spatio. xl. annorū.

4 ¶ † Nota quod vt procedat prescriptio. oportet quod prescriptio

5 si toto tempore sine lite cȯtinuata. ¶ † Not. practicā narrationis ꝛ cȯclusionis libelli super petitione decimarū prescriptarum. ꝛ que denegatur: quia debet primo narrari qȯ longo tpe preteritū. secūdo qȯ decimas subtraxūt: ꝛ cȯcludi qȯ cȯpellatur ad pstationē

6 ipsarū in futurū. ¶ † Ultimo no. qȯ quelibet prescriptio habet ex parte eius, contra quem prescribitur, quandā tacitā renuntiationem. cȯcor. s. e. l. si de terra. Et sic videtur eius habere quendā tacitum consensum. Doc. nil scribūt super tex. nȯ reducibile ad glo.

7 ideo veniam ad ipsas. ¶ † Glo. j. ibi: intemerata semper erit. Vel dic fm doc. contrarium loquit in statutis, quibus renuntiari non potest: quia concessa fauore publico, quale est illud. s. de so. cȯpe. si diligēti. j. de sen. excȯ. cū cȯtingat. hic de priuilegio cȯcesso fauore persone, vel corporis particularis, cui renuntiari potest, ꝛ contra

8 prescribi. Ita loquit hec decr. fm doc. nostros. ¶ † Eadē glo. ibi: contra ius cōmune. vt videtur. glo. inculcat duo contraria: vnū. s. qꝫ vnico actu debet tolli priuilegiū. Aliud, qȯ sufficiat spatiū. xxx. annorum. Soluamus primo primū contrarium: ꝛ licet doc. tam Legiste, qꝫ Canoniste, ꝛ gl. varie loquētes circa hoc, vt no. s. de cȯsti. cū accessissent. ꝛ. l. ij. C. de fal. rescrip. per Cy. nihilominus ex eorū doctrina pȯt effectua. r colligit talis cȯclusio, qȯ si act⁹ repugnās priuilegio cȯcludat in se tacitā renuntiationē, sol⁹ vnic⁹ actus est sufficiēs ad tollēdū priuilegiū, dū tñ cȯtrauenientes priuilegio habeāt potestatem renūtiandi, Ita debent intelligi iura in cȯtrariū alleg. Si antē act⁹ de se nȯ est sufficiens ad cȯcludēdā tacitam renūciationem validā, vt qꝛ actus de se non est potens, vel persona non est habilis ad renuntiandū: ꝛ tūc non sufficit vnicus actus, sed requirit aliud, quia expectat prescriptio, ex qua possit cȯcludi tacita renuntiatio: ita hic. ¶ Declaro, si canonici recipiāt aliquē vltra numerū, tūc cū iste actus sit oīno incȯpassibilis, statuto de numero canonicorum, ideo tollitur per vnicum actū. s. de cȯstitu. cum accessissent, sed solutio decimarū cȯiter fit per vnū monachū, vnde non videtur conuent⁹ consentire: quia forte ignorat, vel licet sciat, nȯ psumit renuntiare volūtarie, sed poti⁹ ius suū redimere: quod licitū est: vt. s. de symo. dilect⁹. el. j. Item videntur lites exe-

crari: quod

crari: quod non est vituperandum: vt. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. ite si ratio. §. i. Per predicta cōclude qḋ vbi actus gestus, ⁊ repugnās priuilegio, est incōpassibilis cū ipso priuilegio, nec in eo potest cadere alia presumptio, ꝙ renūtiationis, tunc semper per contrauentionē etiā vnico actu factā inducitur renuntiatio: sicut est in fractione numeri. Sec⁹ vbi pōt alia pſumptio cadere, quā renūtiationis: qꝛ tūc sec⁹ est. Ad hoc faciūt no. in. c. cū. M. de cōsti. vbi si aliquis recipit vltra numerū de mandato pape, facta mentione de numero in rescripto, tales tunc recipiētes nō videtur renūtiare priuilegio, seu statuto, qꝛ tales quodā modo coacte diciītur hoc facere: ⁊ sic iuri suo nō videntur renuntiare. Ideo requiritur prescriptio vt inducat tacita renūtiatio. Ita hic, ſm Host. ¶ †Circa secundū contrarium multū laborat. Innoc. Primo dicit quod hic loquit, qn prescribitur cōtra eos, qꝛ sunt vltra mare, possessoribus existētibus citra, vt est cōiter in templarijs: ideo hic maius tēpus requirit. Secus si et possessores, ⁊ ipsi essent citra, vel vltra. Hec sol. nō placet Host. qꝛ vniforme est tempus de iure canonico inter absentes, ⁊ presentes. s. de prescript. de quarta. licet secus de iure ciuili. C. de prescrip. lon. temp. l. fi. Sol. dicit qḋ ibi loquit, qn volunt se iuuare renuntiatione: quo casu minus tēpus sufficit: hic ex prescrip. Hec sol. est contra istū text. ibi: cum enim: quia hic etiā super renūtiatione se fundabāt. Tertio soluit qḋ hic loquitur de prescriptione priuilegij ius dominij dātis: ibi de priuilegio facultatem aliā, vel potestatē cōcedente. Hec sol. est contra text. qꝛ certe hic loquitur de priuilegio eodē. Ultimate, quicquid inuoluamus Gl. dici bene qḋ ibi loquitur de iure antiquo, vbi minor. xl. annis sufficiebat prescriptio: hodie requirūtur. xl. anni: dum tamē si sit prescriptio cōtra ius cōmune, requiritur titul⁹, vel tēpus, cuius initij memoria non existit. s. de prescrip. c. j. lib. vj. Et sic bene dicit glo. qḋ decr. si de terra. nō tenet hodie. Unde remanet Inn. qḋ priuilegium, ⁊ iuri ex priuilegio quesito prescribitur. xl. annis. Host. tñ non placet ista sol. qḋ decre. si de terra. s. co. sit correcta: cum iurū correctio sit euitāda: vt. c. cum expediat. de elect. lib. vj. Et ideo dicit qḋ vbicūqꝫ sit solutio decimarū per spatiū. xxx. annorū continuorū nō presumitur ignorans soluere, sed potius sciens: ⁊ talis est presumptio iuris, ⁊ de iure, etiā quo ad hoc vt presumatur priuilegio renūtiasse: vt. d. c. si de terra. Quicquid sit, Jo. and. tenet, ⁊ sequit glo. s. qḋ hec decre. corrigat. c. si de terra. postquā de illa constat. Ad hoc not. in. d. c. cum expediat. in gl. ij. Nam ⁊ ſm iura antiqua res ecclesiarū prescribebantur spatio. xxx. annorū: vt. c. sanctorū. de pſcrip. hodie tñ requirit spatiū. xl. vt. c. de quarta. de prescrip. ⁊ sic etiam dicamus in priuilegijs, ⁊c. Et idem dicit de cōsuetudine cum sit eadem ratio. Nam si ius est quesitum cōsuetudine quod requiritur prescriptio contrarie consuetudinis, ⁊ spatio. xl. annorū: quia non debet tolli minori spatio, quā inducatur. de reg. iur. in regula prima. Unde dicitur qḋ nō tollit cōsuetudo, que habet qḋ nō recipiat canonicus, nisi sit in sacris, propter receptionē vnius canonici, qui non sit in sacris: sed requirit spatiū. xl. annorum. Idē dicit de cōstitutionibus, ⁊ priuilegijs honorabilibus. i. vtilibus ecclesijs, vt non tollantur vnico actu: sed spatio. xl. anno. quia talibus expresse renuntiari non pōt. l. contra iuris. §. fi. ff. de pact. Ideo illud nunquā intelligitur renuntiare per vnū, nec per plures actus cōtrarios: quia nec posset expresse. C. de trāsac. l. pres. ⁊ l. contra. §. fi. ff. de pact. ¶ †Quero quāto tpe perdantur iura per cōsuetudinē acquisita. Dicūt qḋ. xl. annis, nō minori tpe: sicut eñ cōsuetudo nō inducitur minori spatio, vt pꝫ de elec. c. Cuma na. §. fi. nec dissuetudo: qꝛ eadē est ratio. ff. de legi. l. de quibus. ff. de sepul. vio. l. j. §. diuus. Inn. dicit qḋ vnus solus cōtradicere posset, supra, de his que fi. a ma. par. ca. c. j. ⁊ dicit qḋ supior reuocare pōt: tanquā male alienatū. s. de reb. eccle. nō alien. si quis presbyterorū: quinimo plus: quāꝙ in casu. c. pro illor. ⁊. c. cū accessissent. nō possint canonici venientes contra priuilegiū illo vti ad suū cōmodū, allegantes suarū prebendarum diminutionē: tamen illo nomine ecclesie vti possunt: puta quia propter modicitatē prebendarum nō possent inueniri canonici ibi residētes, vel boni, ⁊ sic de similibus. ¶ †Eadē glo. ibi: illa verba continue ⁊ sine lite. Idem Uinc. Jo. and. contrariū. xvj. q. iiij. volumus. Et dicit qḋ illud cōiter tenetur. s. qḋ non est necesse qḋ ad probandā continuationem possessionis rei, vel iuris, qḋ requiratur qḋ cōtinuatim quis possederit, sed sufficit probare extrema, quib⁹ ꝓbatis, media presumunt ſm doc. hic, ⁊. l. quicūqꝫ. C. de apo. pu. lib. x. ⁊ no. p doc. s. de dila. litere. ⁊ aliquid indistincte vidistis. s. de ꝓba. licet. ⁊. ff. de vsucap. l. Celsus. ibi per Legistas. Unde potestis saluare glo. qḋ nō velit dicere: sꝫ qꝛ dꝫ probari possessio continuata. s. vere, vel presumptiue. Uere, si probatur annuatim: presumptiue, si ꝓbatur principiū tpis, ⁊ finis. Et sic saluatur gl. ista. vt dicit Jo. in loco preallc. vnde no. bene, ⁊ signa illā gl. Ex qua habes qualiter debes probare clericū cōtinue residere in beneficio: qꝛ sufficit ꝓbare residentiā extremorū. ¶ †Glo. fi. in. c. cū accessissent. dicit sibi ius non esse restrictibile ad certā ꝑsonā: ideo suspēsa dignitate videt quo ad oēs suspē-

sa. Similr in. c. p illor. †Ius numeri nō est restrictibile ad certas ꝑsonas. Simile dicim⁹ in sentētia: qꝛ si est restrictibilis ad certas personas: alijs nō preiudicat: als sec⁹, vt in sentētia ingenuitatis declaratoria. Uidistis solutionē i. c. quāuis. de re iudi. ⁊. s. q. fi. sint legi. cām. ¶ †Opp. ſm Pe. de Anch. dicit hic. qḋ si minori tpe. xl. annorū soluissent, nō preiudicaret priuilegio suo: qḋ pꝫ, qꝛ mādat istos absolui. Sed contra. de. c. cū accessissent. cū fi. s. de cōsti. vbi priuilegiū perdit faciēdo vnū actū cōtrariū. Sol. glo. laborat in sol. hui⁹ cōtrarij: vt in ea habes. Inn. soluit quatuor modis. Primo qꝛ cōuentus ipsorū est vltra mare, possessiōes aūt citra. Hoc nō placet: qꝛ prescriptio est vniformis. s. quadraginta annorū. xvj. q. iij. quas actiōes. Scḋo sol. qḋ hic monasteriū se iuuabat ex prescriptione. nō ex renūtiatione. Sed hoc est falsum, vt hic, in ver. cū enim. Tertij dicunt qḋ hoc corrigit. Sed quarti dicūt qḋ vbi per priuilegiū queritur ius dominij, nō perditur, nisi legitimo tēpore prescribat. Ubi vero dominium non queritur ex priuilegio, sed datur ptās aliquid faciendi, vel non faciēdi: sic loquant cōtraria. Dominia eñ rerū cū difficultate acquirunt: ideo cū simili difficultate tollunt: vt i regula, nō tā naturale. Nō ita in priuilegijs, que sola impetratione, ⁊ qnqꝫ sine motu principis cōcedunt: ideo facili⁹ amittunt. Hanc etiā sol. reprobat Inn. Alij dicūt qḋ aut directo facit qs cōtra priuilegiū: ⁊ loquunt cōtraria. Aut idirecte, vt soluendo: ⁊ tūc sec⁹, qḋ declara vt hic per eū. Jo. and. dicit qḋ iste sunt diuinatiōes. Sꝫ vera so. est ꝙ. c. si de terra. loqt de pſcriptiōe. xxx. annorū, que ſm antiquos canones sufficiebat: illud loquit de prescrip. xl. anno. q̄ hodie cōtra ecclesiā exigit. Illud ergo loquit ſm vetera iura, istud ſm iura noua, ſm eū. Sed certe per hoc nō tollitur contrariū, qḋ perdat priuilegiū vnico actu tm, vel quandoqꝫ. x. annis, vel aliter, ⁊ leuius quam. xxx. vel. xl. annis. Dic ergo vt dicto. c. cum accessissent. ⁊ habes supra ⁊c.

1 ¶ Beneficij vnius ratione subijcitur quis episcopo, ⁊ alterius ratione eximitur.
2 Exēptio personalis respectu certi loci non subtrahit exemptum a iurisdictione ordinarij.
3 Priuilegium eo ipso qḋ conceditur certis personis cū adiectione loci, non est tunc mere personale, nec reale, sed personale ad locum determinatum, et restrictum.
4 Priuilegiatus in vno specialiter, non videtur quo ad aliud exēptus.
5 Priuilegium ab abbate obtentum, per quod monasterium esset exemptum ab omnibus capellis suis, ⁊c.
6 Legato argento meo, non includitur futurū, sed tantum presens.
7 Res eadem non debet censeri iure diuerso.

Cum capella. †Ratiōe vni⁹ bñficij est qs subiect⁹ epo, ⁊ rōne alteri⁹ cēset exēpt⁹. h. d. In pria, q̄rela. In scḋa ibi: quocirca. pui sio. ¶ Not. † qḋ exēptio ꝑsonalis respectu certi loci nō subtrahit exēptū a iurisdictiōe ordinarij, inquātū extra locū delinquat, exēptū. ¶ Not. qḋ genitiu⁹, q pōt stare demōstratiue, ⁊ restrictiue. ¶ † Et no. ꝙ eo ipso qḋ priuilegiū cōcedit personis cū adiectiōe loci, ⁊ canonicis talis loci, priuilegiū exēptionis nō est mere ꝑsonale, nec mere reale, sed ꝑsonale, ad locū tñ determinatū, ⁊ restrictū. ¶ Not. ꝙ diuerso respectu qs pōt exēpt⁹ esse, ⁊ nō exēpt⁹. ¶ †Quero an hec capella cēseatur exēpta. Inn. quod non: qꝛ hoc priuilegium est concessum persone de ecclesia. De quo dic. vt in. c. per exemptionē. e. ti. lib. vj. Doc. nostri querūt quid si isti canonici deliquissent in capella ducis Burgūdie, epūs aūt vellet ꝓmulgare alias snias, quā excōicationis, suspensionis, vel interdicti, ⁊ vult aliā iurisdictionē exercere, an possit. Doc. qḋ sic: qꝛ isti nō sunt simpliciter exēpti, sꝫ solū respectu cēsure ꝓdicte: ideo in alijs remanēt sub iurisdictione epi: qꝛ hic nō ꝓhibet priuilegiū, imo pmittit. de pſump. nōne. ⁊ sufficit quod priuilegiū nō offendat. s. e. c. porro. ſm Inn. ¶ Scḋo q̄ro qd si isti delinquerent extra capellam ducis, an possint puniri snia excōicationis, vel interdicti. Doc. qḋ sic, siue delinquāt in parochijs, quas tenēt ab epo, siue extra, pur qḋ non delinquant in capella. Aduerte, qꝛ hoc dictū primū positū. s. ſm Inn. vbi dicit hāc capellam non exēptā. Dic ergo quod aliud est q̄rere, nūqd capella ista intelligat quo ad ipsos clericos ibi delinquētes. Et dicēdū est qḋ sic. Ita ꝓcedit hoc dictū. Aliud est q̄rere nūquid dicat exēpta quo ad hocvt alij extranei ibi delinquētes nō possint p ordinariū puniri. Et dicendū est qḋ nō. Ita ꝓcedit dictū Inn. ⁊ qḋ habetur in. c. per exēptionē. Uel non dicitur exēpta, quin in ipse locus capelle sit subiectus ipsi epo, preterꝙ quo ad facultatē excōicādi, ⁊ interdicēdi ipsos canonicos. Posset ergo locū ipsi⁹ capelle interdicere. ꝙꝙ nō ipsos canonicos: imo ipsa ecclesia in oib⁹ rñdebit ipsi epo, ꝓterꝙ quo ad iurisdictionē ipsorū clericoꝝ: vt no. in. d. c. p exēptionē. i Nouella, ⁊c. cui⁹ respectu sunt exēpti. Ad hoc. s. e. c. j. li. vj. ⁊ vidistis. s. e. c. ex tuarū. Alia substantialia nō habetis. ¶ Uenio ad gl. vestras, qs hic habetis. † Glan

ducit decre. ad qd. Abb. q̃siuit priuilegiũ qd monasteriũ suũ esset exẽptũ ab oibus capellis suis, tpe pcedẽte acq̃siuit capellas, quas cõtẽdit esse exẽptas. Dicit gl. qd si capelle sunt priorib⁹ accessorie: ꝛ tunc participãt eodẽ priuilegio. An vero sint principaliter, ꝛ segregatim acquisite, qꝛ nõ participãt illo casu priuilegio: arg. ff. de libe. lega. l. fin. §. Caio, ¶ 6 † Eadẽ glo. opp. de. l. cũ stipulamur. ff. de verb. obl. vbi stipło referť solũ ad id, qd debetur eo die, si stipulor quicquid dare, vel facere opꝫ. Dic sm Host. qd stãdũ est cõtrario. Ad hoc no. ĩ. eo. qꝛ circa. ad hoc. ff. de aur. ꝛ arg. leg. l. sita. vbi legato argẽto meo, hac demõstratione Meũ, psens, nõ futurũ argẽtũ includiť. Ad hoc, qꝛ priuilegia sunt odiosa, qꝛ ordiarij iurisdictiõi preiudicant. Ad hoc vide no. in. l. fi. C. que res pig. ob. pos. ꝛ in spe. de censi. §. ij. ver. qd si vniuersitas. et. l. ij. in. iiij. q. vbi hoc idẽ firmať per. l. Jul. in fin. cũ. l. seq. de leg. iij. ¶ 7 † Opp. c. glo. in ver. huic decre. qd isti nõ possint esse exẽpti, ꝛ nõ exẽpti: qꝛ eadẽ res diuerso iure cẽseri nõ dꝫ. xxvi. q. i. frater noster. xij. q. ij. qꝛ cognouim⁹. de deci. cũ in tua. Ad hoc. ff. de sta. liber. l. si duob⁹. vbi qs nõ potest esse partim liber. ꝛ partim seruos. Solu. Dicit glos. qd quis diuerso iure cẽseri non potest eadẽ res eodẽ respectu, sed diuerso sic: ꝛ hoc quo ad diuersas capellas poterit diuerso iure cẽseri: qꝛ quo ad iura vnius cẽsetur subiectus, ꝛ quo ad iura alterius nõ subiectus. Unde dicũt doct. qd de vna persona, in qua duo iura concurrunt, iudicam⁹ vt de diuersis. Ad hoc de testa. raynuti⁹. in glo. pe. ꝛc.

1 ¶ Exẽpti monasterij abbas pro mẽbris nõ exemptis ad synodum epalem accedere, ꝛ episcopo parere tenetur.
2 Fratrum appellatione comprehendũtur abbates in priuilegijs.
3 Priuilegium, ꝛ rescriptũ in dubio debet intelligi, vt omnis absurditas ab eo excludatur.
4 Subiectionis signum est accedere ad synodum.
5 Priuilegia ab eadẽ parte producta que cõtraria videntur, debẽt, quãtum fieri potest, ad concordiam reduci.
6 Exemptus potest quis esse in capite, ꝛ quo ad mẽbra subiectus: et qualis sit effectus exemptionis, ꝛ subiectionis.
Priuilegiatus põt quis esse in capite, ꝛ subiectus quo ad mẽbra.
7 Abbas monasterij exempti, vbi pro membris non exemptis tenetur ire ad synodum, an poterit exercere aliquã iurisdictionẽ in ecclesijs non exemptis.
8 Appellari an liceat ad papam vel epm, si abbas fert sententiam in ecclesias non exemptas, attento loco non exempto.
9 Exemptus in capite abbas an pro locis non exemptis possit coram diocesano conueniri.
10 Clericus duorum episcoporum habẽs domicilium in vno, in alio non, si deliquerit in subditos loci, vbi habet domicilium, a quo debeat puniri.
Forum quis sortitur ratione clericatus.
11 Justitia quandoqꝫ omittitur propter scandalum.
12 Dictio, Quia, vel Cum, stat causatiue quandoqꝫ.
13 Exempto capite, omnia membra exempta presumuntur.
14 Vasallus multorum quis esse potest.

1 Exore. † Abbas monasterij exẽpti pro membris non exẽptis ad synodũ episcopalẽ accedere, ꝛ epo parere tenetur. h. d. Primo ponit, ꝛ premittit exordiũ. Secundo ponit factũ, ꝛ allegationes partiũ, ibi: cũ igitur. Tertio diffinit, ibi: nos ergo. ¶ Not. ex decr. primo exordiũ positũ in prin. pro arẽga iustitie. ¶ 2 † Not. qd appellatione fratrũ in priuilegijs cõprehenduntur abbates. de simon. c. sua. ¶ 3 † Not. qd priuilegiũ ꝛ rescriptũ in dubio dꝫ sic intelligi ꝛ interpretari, vt ab eo absurditas excludatur: ꝛ absurdũ est, priuilegiũ cõcedi, vt in minori ordine positus preeminẽtiã in sede habeat vltra illos, qui sunt maioris ordinis, ꝛ dignitatis. Ad hoc de ma. et obe. c. solite. ꝛ. c. statuim⁹. ¶ 4 † Not. qd accedere ad synodũ est subiectionis signũ: ꝛ qd qui accedere teneť statutis cõsilijs, censeť esse subiect⁹. de quo de ma. ꝛ obe. c. qd super his. ¶ Not. qd eo qd eps in aliqua ecclesia sue diocesis aliqd, quãtuncũqꝫ modicũ, percipit, quodcũqꝫ sit illud, ꝛ qualecũqꝫ, videť in subiectiõis signũ, ꝛ ex hoc probať subiectio. ¶ 5 † Not. qd priuilegia ab eadẽ parte pducta, q̃ cõtraria videnť, sunt diuisione iuuãda, vt si possint ad concordiã reducantur. Item si vnũ priuilegiũ dicit ecclesiã principalem literam, aliud priuilegiũ ostẽdit aliquid debere epo: Primũ in capite verificabitur, secundũ in mẽbris. Unde cõcluditur qd sicut testes a diuersa parte producti iuuantur diuisione. de testib. cũ tu. ita et priuilegia ab eadem parte producta. Ad hoc de fid. instru. inter. ¶ 6 † Not. possibile esse quẽ fore in capite exemptũ, ꝛ quo ad mẽbra subiectũ: ꝛ sic caput ꝛ mẽbra nõ semper eodẽ iure censenť. Et not. effectũ subiectionis quo ad mẽbra, ꝛ exẽptionis quo ad caput: qꝛ talis sic exẽptus, ꝛ subiectus ad synodũ accedere teneť, ꝛ reuerentiã, honorẽ, ꝛ obsequiũ dꝫ epo. In alijs aũt non teneť. Or declaremus materiã capituli. Querit Inn. quis erit effectus huius exẽptionis quo ad caput, ꝛ subiectionis quo ad membra. Dicit quod effectus erit: qꝛ si delinquit in membrũ, ꝛ in loco membrorũ, poterit eps eũ punire. Alleg. s. cũ capella. ꝛ de fo. cõpe. postulasti. ꝛ. j. e. ti. c. j. lib. vj. Si vero deliquat in loco principali, ꝛ sic mõasterij sui, vt qꝛ est negligẽs in administratione, vel illi facit iniuriã, nõ poterit diocesanus procedere cõtra eum: quia hic non est mod⁹ querẽde iurisdictiõis in eũ vt exemptũ: vnde diocesanus nõ poterit eũ punire. Imo pl⁹ dicit qd propter delictũ cõmissum in personã nõ exemptã, et in loco exẽpto, non poterit eps eum punire in loco nõ exempto, ex eo qꝛ hꝫ principaliť. cognoscere de delicto persone exẽpte, cõtra quã nullã hꝫ cognitionẽ: ꝛ ex quo de pricipali delicto cognoscere non potest, non poterit punire in loco etiã non exẽpto, vel eũ suspẽdere: qꝛ hoc nõ põt facere sine cause cognitiõe, que est ei denegata: cũ nõ possit de tali delicto cognoscere cõtra personã exemptam, cũ in illam non habeat cognitionẽ: alś iurisdictionẽ. ¶ 7 † Scdo querit an dict⁹ abbas possit exercere aliquã iurisdictionẽ i ecclesijs nõ exẽptis. Dicit qd sic: qꝛ hꝫ iurisdictionẽ eo ipo qd prelatus est, ꝛ a conuentu electus. s. de offi. ordi. cum ab ecclesiarũ. et dicit qd poterit presentare, ꝛ respondebiť ei de tpalib⁹: vt. s. eo. cum ꝛ plantare. §. in ecclesijs. ꝛ episcop⁹ instituere. ꝛ destituere habebit. Allegat de capel. mo. c. j. Saluo nisi popul⁹ esset exempt⁹, et essent pleno iure sibi subiecte quantũ ad legẽ iurisdictionis. ꝛ diocesanã, qꝛ tũc posset instituere, ꝛ destituere. xvj. q. ij. visis, ꝛ vidistis. 8 s. e. cũ ꝛ plãtare. §. in ecclesijs. ¶ † Tertio querit qd si abbas tulit aliquam sententiam in ecclesias non exemptas, an appelleť papa, an eps, attento loco non exempto. Dicũt quidã qd papa: ar. s. de ma. ꝛ obe. solite. Inno. recitat qd alij dicũt qd quãtũ ad istas capellas cẽseať subiect⁹ epo, poterit ab epo dãnari, ꝛ ad epm appellari, arg. hui⁹ decr. Credo cõsiderãdũ locũ, vbi sedet: qꝛ si sedet in loco pricipali, forte pcederet prima opi. Si vero in loco nõ exẽpto, quia tũc videť delictum cõmissum extra locũ exẽptũ, procedet scdã opi. tñ doc. cõiter videnť tenere indistincte scdam opi. de quo 9 de dona. pastoralis. in glo. Secus in fi. vbi hoc firmať. ¶ † Quarto quero an pro locis nõ exemptis possit corã diocesano conueniri abbas exemptus in capite. Dicit Inno. qd sic: qꝛ sortiť forũ ratione rei, licet sit exempt⁹. j. e. c. j. lib. vj. Ibidẽ dicit qd ratione cõtractus initi, vel rei site in loco nõ exẽpto: vt dicto. c. j. Dicit tñ qd abbas possit habere plura domicilia, sed solũ hꝫ domiciliũ sui monasterij principalis: vnde ratiõe domicilij nõ poterit cõueniri, nisi in loco principalis mõasterij: licet secus in secularib⁹, qui possunt habere plura domicilia: vt patet ex not. s. de re[scri]p. dilect⁹ filius. el. j. Idẽ dicit de secularib⁹ clericis, qui possunt [h]abere plura domicilia, dũ tamen ad residentiam nõ teneãtur: [q]uia tũc cẽsenť habere domicilium, vbi teneNť ad residentiam. Alle[g]. pro primo. s. de foro cõpe. c. postula[sti]. i. Tene mẽti vbi dicať cleric⁹ habere domiciliũ. Et hec est vera cõclusio, de qua dictũ est de materia, per glo. s. de prebẽ. qꝛ in tñ. ꝛ. c. cũ null⁹. de temp. ordi. li. vj. ꝛ in dicto. c. postulasti. vbi tetigi: ꝛ per Archi. de rescrip. c. statutũ. §. cũ vero. li. 10 vj. et ibi etiã in nouella. ¶ † Quinto quero, cleric⁹ duorũ eporum habẽs domicilium in vno, in alio nõ, deliquit in subditos loci, vbi habet domiciliũ, a quo dꝫ puniri: Dicit Inno. qd puniri poterit etiam ab illo, cuius est clericus: qꝛ ratione clericat⁹ sortitur forũ. Alleg. aut. clericis. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ pro hoc habes tex. i. c. cũ null⁹. prealleg. Hoc dictũ intellige, qñ nõ habet bñficiũ, in quo nõ teneatur residere, alias sec⁹, p supra dicta. Uel intelligať qñ delictũ cõmittatur idem alicuius cõcernentis ipsum beneficiu, per alleg. c. cum nullus. ꝛ quod ibi not. Tene menti hoc dictũ, qd cleric⁹ censetur habere domicilium ratione clericat⁹: ꝛ sic ibi poterit puniri de delicto alibi cõmisso. Itẽ poterit puniri a iudice delicti, licet Innocen. non dicat. vt probať in dicto. c. postulasti. Dicit tamẽ si iste abbas exẽptus delinquat in subditos diocesani. i. in clericos diocesani, cui debet reuerẽtiã, tñ corã eo cõueniri nõ debet: qui nõ est eius cleric⁹, imo exempt⁹, licet in aliquo sibi debeat reuerẽtiam: ꝛ sic nõ poterit ab eo puniri. Et est verũ, vbi qs deliquit intra locũ exemptũ, vel non subditũ ipsi diocesano: quia tũc nõ potest puniri a diocesano. s. e. tuarũ. ꝛ. j. e. c. j. li. vj. Quid si mẽbra sunt exẽpta, ꝛ caput, sed popul⁹ non, an poterit puniri ab episcopo abbas delinquens in membris exemptis. Dicit qd non: quia nõ delinquit in loco subiecto episcopo: quia in nullo est sibi subiect⁹: vt dicto. c. j. ĩ. eo. libro. vj. Et dicit qd isto casu abbates habẽt instituere clericos in predictis ecclesijs, qd intellige de institutiõe nõ authorizabili. Nam illa spectat ad episcopum, ex quo populus nõ est exempt⁹: vt dixi in. §. in ecclesijs. Unde solũ poterunt facere institutionem, que habeť pro collatione nõ authorizabilem facere possunt. Si autẽ popul⁹ etiã est exempt⁹, in nullo teneť diocesano. Et dicit qd si clericus veniat deponend⁹, episcop⁹ nõ habebit deponere, sed adeũdus erit papa pro depositiõe. de offic. archi. ad hec. de statu mo. in singulis. §. ordineNť. ꝛ. c. ea, que. §. hec eadem. Unde qd dictum fuit in. §. in ecclesijs. in glos. quod debet adiri episcop⁹ per depositionem, est verum, vbi locus est exempt⁹, vbi est cleric⁹: alś debet adiri papa, vt hic dicit Innocẽ. ¶ 11 † Ueniam⁹ ad glos. Glos. scdã opp. quod quãdoqꝫ omittatur iustitia. l. di. vt cõstitueretur.

et. l. iiij.

et.lxiiij.dist.comessationes.de hereti.cum ex iniuncto.Sol. Quãqз omittit.s.qñ scandalū timetur, vt ibi. ¶ †Gl.super verbo, de suis. 12 colligit, quia hec dictio. Quia, vel cū, qñ ponitur in priuilegijs, ponit aliquid: ⁊ sic stat causatiue: alias nihil esset. de ver.sig. abbaté. Cōtra quem opp.glo.ff.de cōtrahen.emp.l.si quis fundū.⁊.l.si debitor.in fin.Sol. Dicit qd stat causatiue, ⁊ cōditionaliter, fm materiam subiectā. Si materia est dubia, ⁊ de futuro pendēs, stat cōditionaliter. Si certa, ⁊ determinata, stat causatiue: vt hic. Jo.an. remittit ad.c.penul.⁊ vlti.de cōfir.vti.vel inutil. Uide gl. sup verbo, probata parte. ¶ †Glo.super verbo, improbaſ opp.qd 13 probato capite exēpto, mēbra exēpta presumanſ. Nam totū, ⁊ pars debent eodē iure cēseri.xij.dist.c.j.Joā.remittit ad not.in.c.proxi.qz 14 diuerso respectu diuerso iure pōt censeri. ¶ †Glo.vlti.colligit qd quis potest esse vasallus multorum.⁊ alleg.concord.

1 ☞ Receptus sub protectione pape non censetur exemptus.
2 In priuilegio exprimi debet proprium nomen priuilegiati.
3 Priuilegium generalis protectionis persone, ⁊ rerū, non transgreditur personam, nec res a potestate ordinarij.
4 In rescriptis priuilegiorum an indistincte semper requiratur positio nominis proprij.
5 Uerba que de nihilo operantur, videntur inutilia.

1 **Ex parte.** El.ij.† Receptus sub protectione pape per hoc non censeſ exemptus. 2 h.d.Cōis diuisio.Scda ibi: nos aūt. ¶ †Not. primo. qd in priuilegio debet exprimi propriū nomen priui- 3 legiati, vt hic, dum dicit, ex noīe. ¶ †Not. scdo qd generalis protectio persone, ⁊ rerū, nō eximit personā, nec res a potestate ordinarij: secus de speciali protectione, cum quis se submittit pape. 4 ¶ †Querit Jo.an.an semp requiraſ positio proprij noīs in priuilegio. Dicit qd sufficit qd aliqñ ponanſ circunstantie indubitate, licet aliter exprimaſ nomē.de cōsang.⁊ affin.tue.Hic nō sunt alia. 5 ¶ Ueniamus ad gl. Glo.j.literalis. ¶ †Glo.ij.opp.qd talis protectio est inutilis, si exēptionem nō tribuit: qz nihil operaſ.contra id.de verb.sig.abbate.Sol.dicit glo.qd operaſ modicū, sicut confirmatio in forma cōi, de qua.s.de conces.prebē.qz diuersitatē: nisi qz plus timeri solet qd specialiter pollicetur, quā qd generaliter imperaſ.s.de here.si aduersus.xxxiij.dist.quamquā.Aliā rationē assignat glo.s.eo.accepimus.quam ibi vide ⁊c.

1 ☞ Religiosi priuilegiati a papa super capellis in suos vsus cōuertēdis authoritate diocesani possessionē apprehendere possunt.
2 Monachi ecclesias sibi subiectas non possunt in suos vsus conuertere, nisi ex priuilegio.
3 Dominium iuris licet trāsferatur in ecclesiā sine traditione, non tamen transfertur possessio ad concessionem solius iuris.9.
4 Possessionis traditio ecclesiarum respectu proprietatis spectat ad episcopum, ⁊ quid si respectu tituli.
5 An priuilegio quolibet semper censetur exemptum ius tertij.
6 Ecclesiarum concessio in proprietate semper intelligitur sine preiudicio rectoris ibidem instituti.
7 Priuilegio concesso a sede apostolica an quis semper possit propria authoritate vti, vt non sit necesse expectare authoritatem diocesani.
8 Ecclesia vna an possit abbati cōcedi īdistincte in ꝓprios vsus.10. Possessionem rei vel ecclesie sibi tradite in signum exemptionis, an liceat propria authoritate nancisci.
9 Possessio rei non transfertur sine traditione.
11 In alienatione rei ecclesiastice site in vna dioces, et donate abbati alterius ecclesie etiam alterius diocesis, vter eps habeat prestare authoritatem dicte alienationi ad eius validitatem.
12 Ecclesia si cōcedatur pleno iure alicui monasterio, quid importet dicta concessio.

Pastoralis. †Religiosi priuilegiati a papa super capellis in suos vsus cōuertendis authoritate diocesani possessionē apprehendere debent, nisi aliud exprimatur. h.d. Cōis diuisio. 2 Scda ibi: ad qd. ¶ †Not. primo qd de iure monachi ecclesias sibi subiectas non pñt in suos vsus cōuertere, nisi habeant super hoc 3 priuilegiū. ¶ Scdo not.† quod licet sine traditione dñium iuris trāsferatur in ecclesiā, non tñ transfertur possessio ad cōcessionem 4 solius iuris. Ad hoc vide Inno.de probat.in presentia. ¶ †Not. tertio qd de iure cōi possessionis traditio ecclesiarū, qñ traditur respectu proprietatis, spectat ad epm. Quid si respectu tituli, ha- 5 bes.s.de offic.archid.ca, que.⁊.c.ad hoc.⁊.c.vt nostrū. ¶ Not.†qd regulariter a quolibet priuilegio semper intelligitur exemptū ter- 6 tij preiudiciū. ¶ Not.†qd concessio ecclesiarū in proprietate semper intelligitur sine preiudicio rectoris ibidem instituti. vnde censentur, alias intelligitur facta demū post mortē rectoris. ¶ Or veniamus ad declarandam materiam capituli. ¶ Oppon.contra 7 doct.Host.⁊ videtur † qd priuilegio concesso a sede apostolica quis possit proprie authoritate vti, nec sit necesse expectare authoritatē diocesani.j.c.his.vbi si cōceditur alicui vt possit vbilibet celebrare, potest id sine licentia diocesani: sic debet dici. Et Host.dicit hic loqui de priuilegio iudiciali: qz ex illo fit preiudiciū iuri publico, et quantū ad eleemosinā, ⁊ quantum ad hospitalitatē, et iura epalia persoluēda. Ad hoc.s.de sup.negli.c.ij. Et sic per hoc priuilegiū posset esse subreptitium: vnde prius discutiendum, iuxta not. de rescrip.super literis.⁊ ne sed.va.c.j. ibi loquitur de priuilegio non preiudiciali, Alia so.ibi.s.qd hoc priuilegiū potest aliqd operari: ideo non preiudicat authoritati diocec.in traditione possessionis. Ibi si expectaretur licentia, nil operaretur priuilegiū: quia ⁊ sine priuilegio cū licētia illud posset. Item ibi priuilegium respicit solum exercitiū celebrandi. Ita hic si priuilegiū esset concessum qd possessionē posset apprehēdere, posset sine authoritate diocesani. 8 ¶ †Quero nūquid abbati indistincte possit ecclesia cōcedi in proprios vsus, vel alicui monasterio. Docto.qd non, imo oportet qd fiat ex causa, vt propter indigentiā monasterij: quo casu etiam ab epo posset fieri.s.de dona. cōsultatione.dū tñ congrua portio ministris reseruetur.s.de prebē.extirpāde, fm Host. Sed quid si alicui concedanſ per priuilegium decime, vel alie res, an possit propria authoritate, vel capere, an vero erit idē qd hic diciſ de ecclesijs. Inn.et alij dicunt qd idē quod hic dicitur de ecclesijs. scilicet quod nō: qz nūquam queritur possessio sine authoritate tradentis. Mouentur, quia licet in ecclesiam sine traditione dominium transferatur, non tamen possessio.s.de cōsue.c.ij.cum ibi not. Nam quis potest authoritate propria nancisci possessionem, quam nunquā habuit: ⁊ ideo si facit, perdit ius suū: vt.l. si quis in tātam.C. vnde vi.de prebend.eū, qui.lib.vj. Et dicit qd talis possessio quãqз abdicaſ per interdictū vtile, vnde vi.ff. de vi, ⁊ vi arma. per totū. Quandoqз per triticariam condictionē, que generaliter locū habet in omnibus rebus, siue sint mobiles, siue solo preter pecuniā numeratā: vt.l.ij.ff.de condi.tritic. Item conditio ex decre.sepe.de 9 restitu.spo.vel ex canone, reintegranda. ¶ †Nota bene hoc dictū. quod nō transfertur possessio sine traditione: licet alij contra. De dominio certum est: de quo dixi in.c.cum venissent.s. de resti. spo. 10 ¶ †Quero qd est effect⁹ ecclesie in vsus monachorū. Dicit Inn. quod videtur cōcessa administratio ecclesie vt sibi de tēporalibus respondeatur, ⁊ retento bono, ⁊ antiquo statu ecclesie superfluos fructus in suos vsus conuertāt: ⁊ debent ecclesiam in antiquo statu tenere, quem sine causa mutare nō possunt.de consti. cū omnes. de supplen. negli.prela.c.ij.⁊ iuxta not.de consti.c.antepenul. ⁊ de censi.prohibemus. Posset tamen ex causa cum authoritate diocesani mutare illum statum: ⁊ si ibi erat multitudo canonicorū propter multitudinem populi, qui postea defecit: et sic canonici ibi nil habēt facere: certe esset iusta causa transferendi bona, ⁊ canonicos ad locū, vbi esset multitudo populi: et si non vellet consentire eps diocesanus, posset cogi per superiorē.facit de iure pa.nullus. Itē licet sic sit concessa in proprios vsus, diocesanus tamen habebit visitationem procurationē, ⁊ oīa alia tēporalia.s.eo.cum ⁊ plātare. §.in ecclesijs: ⁊ iste, cui cōcessa est sic ecclesia, non poterit alienare, vel pignorare possessiones huius ecclesie pro debitis ecclesie, in cuius vsus tradita est.i.pro soluendis debitis alterius: quinimo ea, que relinquuntur tali ecclesie, in vtilitatem ipsius conuerti debēt. Ad hoc not.de sepul.in nostra.in glo.si quis eligit. Et idem dicendum est de mutuo nomine illius contracto: ⁊ debet sibi ad hoc cauere prelatus, alias cōmittit sacrilegiū.xvij.q.iiij. per totum. nec debet alienare, nisi in vsum ecclesie translate. Alleg.not.de except. cum venerabilis. De materia in.§.in ecclesijs.⁊.s. de prebend. de monachis.ibi: omnia intelligi.xvj.q.ij.visis. Imo, qd plus est, creditores talis ecclesie possunt petere vt bona vtriusqз separentur per interdictum de separationibus: vt.ff.de separatis per totum. 11 †Quid si ecclesia donataria sita est hic in dioces Bononiensi, ⁊ ecclesia, cui donatur, sita est in ecclesia Mutinēsis diocesis, quis habet prestare authoritatē alienationi dictarū rerum, an eps huius loci, an eps Mutiñ. Cōcludit Inn.qd vterqз eps.s.eps donātis, ⁊ eps ecclesie donatarie. Dicit tñ qd si vna ecclesia habet res in alia dioces, ⁊ illas velit alienare, qd sufficit authoritas diocesani vbi sita est ecclesia, ⁊ nō est requirēdus cōsensus eporum, vbi sunt res site. Alleg.xvij.q.iiij.in vēditionibus.x.q.ij.capellas.xij.q.ij.abbatibus. Pro ista parte adducit.l.magis puto.§.illud.ff. de reb.eo. vbi pretor dat authoritatē alienandi rem pupilli, que est sita extra suā iurisdictionē. Recitat Jo.and.qp Jo.⁊ R an.x.q.ij.§. qd si.tenet quod requiratur authoritas epi habentis sitam in sua dioces ecclesiam: ⁊ vltra hoc requiritur authoritas epi rei, que alienatur. Alleg.l.si prediū.C.de pred.mino.⁊ cle.j.de rescrip.ff.de ho.autho. iudi.pos.cum vnus.§.fi. Alij dicūt qd nō est necesse qd vterqз eps prestet authoritatē, sed sufficit authoritas epi habentis ecclesiam suppositam. De cautela: tñ dicunt qd vtriusqз epi authoritas interueniat. Alleg.l.iurisperitos.§.cū oriūdus.ff.de reb.eo.Jo.and.

videtur inclinare qḋ vterq; episcopus de iure debet consentire. Nam absq; dubio requiritur authoritas epi habentis ecclesiam subiectã: quia illa cum sua dote subiecta est epo. x. qḋ. i. regenda. ꝛ c. decretum. ꝛ ipsorum cura spectat ad dictum epm, vt ibi. Item requiritur etiam authoritas episcopi loci, vbi res est sita. Nam ꝛ si ageretur de illo predio qḋ coram illo agi deberet, et agitari. s. de foro cõpe. sane. ꝛ c. fi. ergo ipsius etiam requiritur authoritas. Al. leg. de sen. excõ. cum illorũ. a simili. Recitat tamen Jo. and. qḋ Ja. de Are. in simili casu. s. in alienationem predij minoris qḋ quilibet iudex habebit ptãtem prebendi authoritatẽ. s. iudex loci rei, ꝛ iudex ecclesie subiecte: quia quilibet iudex posset adiri, si qḋ de illa moueretur: vt patet ex not. in. c. fi. de fo. cõpe. Sic residet Jo. And. ꝛ nil vltra recitat. Quicqd dicatur in alienatione predij minoris, dic in alienatiõe rei ecclesie qḋ sufficit authoritas loci ecclesie subiecte, sicut posset adiri iudex dicte rei, lȝ alibi sit sita: vt ptȝ ex no. in. d. c. fi. de fo. cõp. ita qḋ in predio ecclesie, epi ecclesie authoritas sufficit, sicut iudicat, lȝ predium sit alibi situ, nõ tñ posset facere executionem actualẽ: vt. s. de fo. cõp. postulasti. facere tñ traditionem possessionis per alium. Nec credo qḋ requiratur authoritas epi loci rei, licet cautum esset illam adhibere: sed si inciperemus ab authoritate iudicis loci rei site, non credo qḋ sufficeret: qꝛ ad ipsum non spectat de causis alienationis discutere: qꝛ non habet ecclesiam sitã, nec eius curã. Et lȝ questio posset moueri coram ipso iudice rei, illud est ideo, qꝛ est alienatio necessaria: vñ secus in

12 alia. De materia per dños de Rota cõclusione. cxx. ¶ † Quero, alicui monasterio cõceditur ecclesia pleno iure, quid importet concessio. Dic ꝙ Abbas superior habebit ecclesiam pleno iure subiectam in temporalibus ꝛ spũalibus. xvj. q. ij. visis. non tñ poterit retinere fructus in vsus suos. nisi forte ex causa. ꝛ ad tẽpus cũ solennitate, de qua vt ec. bñfi. c. j. circa fi. Nec vera, nisi forte ille, qui cõcessit, haberet potestatem conuertendi fructus in vsus suos: qꝛ tunc posset ille vt ꝛ in primo poterat: argu. l. traditio. ff. de acqui. rer. do. Idẽ vbi vniuntur due ecclesie quocunq; genere vnionis, vt illa iura retineat, que retinet in ecclesia proprijs vsibus concessa. de quo ne se. vac. ca. j. ¶ Venio ad glo. in quibus parũ vtilitatis habetis. ¶ Gl. j. ꝛ ij. sunt literales. Tertia super verbo possessionem. opp. de restit. spo. cũ venissent. Dic qḋ ibi habebat possessionem, ꝛ ipsam retinere volebat, ꝛc.

1 ☞ Interdictum quandiu non seruant pro quibus est prolatũ, alij seruare non tenentur.
2 Ex delicto alterius non probetur alteri licentia excedendi.
4 Interdictum quando fertur pro templarijs, vel propter templarios, an in hoc sit aliqua differentia.
Dictiones Pro, ꝛ Propter, quomodo inter se differant.
5 Interdictum quando seruare dicantur templarij, ꝛ quando non.
6 Excõicati vbi sunt aliqui ad commodũ templariorũ, vel hospitalariorum, an si ipsi cõmunicant ibi, liceat alijs communicare.

1 Detistis. † Quandiu templarij: vel hospitalarij non seruãt interdictum pro eis in loco prolatum, alij seruare non tenẽtur. h. d. Cõis est diuisio. Scda ibi: ad quid. ¶ No. ex decr. qḋ licet is, ad cuius commoditatem lata est snia interdicti, illã nõ seruet, alij nihilominus seruare tenent illam, nisi appareant super hoc priuilegiati. ¶ † Scdo nota. qḋ ex delicto alterius alteri non prebetur

2 giati. ¶ † Scdo nota. qḋ ex delicto alterius alteri non prebetur
3 licentia excedẽdi. ¶ Tertio nota † qḋ interdictũ a papa suspendi potest: ꝛ illud priuilegiũ de celebrãdo, vel licentia concedi potest.
4 Vide. s. de app. ad hec. ꝛ c. preterea. ¶ † Quero an sit differentia aliqua, qñ interdictũ fertur pro tẽplarijs, vel propter tẽplarios. Dicũt aliqui qḋ sic, per istũ tex. qꝛ tunc dicitur ferri propter, qñ propter factũ ipsorũ. i. delictũ fertur. Pro, qñ nõ propter ipsorũ delictum, sed ipsorum, fauore fertur. et hoc dicũt probari per istũ tex. quasi voluerint dicere qḋ vbi fertur propter delictũ ipsoꝝ, nõ haberet locũ dispositio cap. i: al's reportarent cõmodũ de delicto suo: qḋ esse non debet. Ad hoc. s. e. qḋ sicut. de simo. ꝛ hoc credo ve-
5 rũ. Ad hoc facit, quod no. ibi. glos. fi. ¶ † Venio ad dicta doc. Et quero qñ dicantur tẽplarij seruare interdictũ, ꝛ qñ nõ. Doc. dicũt literam sic intelligenda, qḋ si tẽplarij desistunt a celebrãdo, ita qḋ faciũt aliquẽ actũ per quẽ apparet qḋ amplius nolunt rumpere interdictũ, sed seruare, statim alij cessare debent, ꝛ desistere a ruptura hmõi interdicti. Et hoc apparet ex verbis huius priuilegij istius decr. Si antẽ nõ appareat aliquis actus, per quẽ appareat intentio eorum qḋ velint seruare, licet aliquãto tpe desistunt. Nõ per hoc alij tenent cessare a ruptura: qꝛ non semper celebrare pñt: vñ oportet qḋ expresse cõstet qḋ volunt desistere a ruptura. Sed an quolibet particulari de tẽplarijs celebrante, ruptũ sit interdictũ. Dic qḋ non: qꝛ factũ vni' nõ nocet vniuersitati. Ideo opȝ qḋ maior pars tẽplariorũ, vel regẽtiũ illã vniuersitatẽ rumpãt inter-
6 dictũ: ar. de pen. cõsulti. ¶ † Querũt doct. aliqui sunt excõmunicati ad commodum istorũ tẽplariorũ, vel hospitalariorũ, an si ipsi cõicant ibi, alij poterunt cõicare. Videtur quod sic, ar. hui' decre. Doct. contra, quia hoc est ius singulare, ꝛ loquit specialiter in sententia interdicti: vnde non est extendenda hec decr. ar. s. eod. sene. ꝛ. l. ius singulare. ff. de legi. Anto. de But.

1 ☞ Priuilegium cõcessum monasterio, per qḋ monachi eiusdem non possint excõicari, intelligitur de monachis manentibus in monasterio, vel capellis vtroq; iure subiectis.
2 Priuilegium personalem concedens exemptionem respectu certi loci, personas subtrahit a iurisdictione diocesani.
3 Priuilegium exemptionis vbi principaliter dirigitur ad personas, priuilegium non censetur mere personale.
4 Subiectionis ius an cõcludatur eo ipso quod episcopus aliquid percipit in ecclesia.
5 Subiecta ecclesia quando dicatur pleno iure.
6 Synodare quid significat.

1 Voniam. † Priuilegiũ monasterio concessum qḋ eius monachi nõ possunt excõicari, intelligit de monachis manẽtibus in monasterio, vel capellis vtroq; iure subiectis. h. d. In prima recitat factũ, ꝛ decisionẽ circa illud. In scda, ibi: qm̃ illud. ra-
2 tionem submittit. ¶ † Not. qḋ priuilegiũ exemptionis personalẽ cõcedens exemptionẽ respectu certi loci, personas subtrahit a iurisdictione diocesani illius loci, inquantũ delinquunt, vel aliquid agunt in loco cui est concessa exẽptio: inquantũ autem delinquunt
3 extra locũ, non subtrahit illos. ¶ † Not. qḋ vbi priuilegiũ exemptionis principaliter dirigitur ad personas, eas tamen nominat sub appellatiuo nomine, vel cum adiunctione nominis appellatiui, illud priuilegiũ non censetur mere personale, sed personã censetur priuilegiare solũ respectu loci priuilegiati alias nominati, vel ibi pleno iure subiecti. Et sic hec decret. extendit decret. cum capella. s. eo. quia quicquid, ibi dicitur, si priuilegium conceditur personis ratione loci, nõ solum sunt exempti, si in illo loco delinquũt, vt ibi, ita etiã si in locis subiectis pleno iure exẽptis, vt hic, quasi tunc illa loca, seu membra subiecta censeatur iure capitis principalis. Sed posses dicere qḋ hoc operatur hic duplex priuilegium: quia primo hic capelle subiecte erant pleno iure exẽpte. Secundo erat priuilegium qḋ persone talis loci essent exempte: ꝛ sic nõ probarent notabile, qḋ predixi. Sed tñ Jo. a summãdo videtur sentire qḋ dixi in notabili predicto. ¶ Ut declarem' dicta
4 doct. † Et quero an eo ipso qḋ eps aliqd percipit in ecclesia, videatur ei subiecta. Doc. qḋ sic, si percipitur aliquid de iure speciali: sed si percipit aliquid extraneum, non sub nomine iuris epalis, et tunc secus, ꝭm quosdam: quia prestatio census vaga est, tunc illud non est signũ subiectionis: vt. s. de capel. mo. c. fi. cum ibi not. Hostiẽ. remanet qḋ propter concursum iuris cõis: qꝛ est sita in diocesi: quod siue sub nomine cẽsus, siue ab alio, presumit percipere sub ratione subiectionis non esset sic in alijs, qui non fundarent intentionem de iure cõmuni: de quo de censi. omnis anima.
5 ¶ † Venio ad glos. Glo. j. querit quando dicatur ecclesia esse subiecta pleno iure. Dicit glo. quando. quo ad temporalia, ꝛ spiritualia. s. eo. cum ꝛ plantare. §. in ecclesijs. Itẽ dicitur subiecta, licet aliqua portio ab alio percipiatur. de quo de censi. cum venerabilis. Inno. vero dicit qḋ ecclesia censetur pleno iure subiecta, quando est subiecta quo ad vtramq; legem. diocesanam scilicet, ꝛ iurisdictionis, de quibus. s. de offi. ordi. dilectus. Tenete qḋ placet: quia
6 vtrunq; bene dictum est. ¶ † Glo. ñ. querit quid est dictum synodare. Dicit glos. id est, ad synodum vocare. Vel ꝭm docto. est aliquid nomine synodatici pape. de quo. x. qḋ. iij. placuit. ꝛ. s. de offic. ordina. conquerente.

1 ☞ Decimas episcopales si episcopus remiserit monasterio, presentes et futuras remisisse intelligitur. nu. 7.
2 Oratio indefinita generalis indefinite debet intelligi.
3 Priuilegia sunt latissime intelligenda inquantum tangunt preiudicium concedentis.
4 Dispensatio super iure collectiuo fundata ad que extendatur.
5 Factum quod esse dicitur secundum legitimas sanctiones.
7 Dispositio presentis temporis a lege vel homine prolata, an videatur posse trahi ad futura.
Verba presentis temporis quando futura comprehendant.

1 Via. † Episcopus, qui remisit monasterio decimas episcopales: presentes ꝛ futuras remisisse intelligit. hoc dicit. Secunda pars, ibi: super quo, et est communis diuisio. Attendite ad bonum casum.
2 ¶ Not. summariũ. ¶ Scdo no. illud † qḋ indefinita generalis, in-
3 definite, ꝛ generaliter debet intelligi. ¶ † Tertio nota. limitationem ap

nam ad illud. quod quotidie dicimus priuilegia tanquam contra ius restringenda: quia illud est verum, inquantum tangunt preiudicium tertij: inquantum aūt tangunt preiudicium concedentis semper latissime interpretantur: ⁊ hoc quia hoc respectu non sunt priuilegia sed beneficia. Ad hoc. s. de consuet. cum dilectus. ¶ Videtis glos. j. de verbo. significa. olim. ⁊ s. de transla. prela. c. fina. quia glos. faciunt differentiam an aliquid concedatur sub nomine beneficij, ⁊ illud latissime interpretetur: an sub nomine priuilegij: et tunc strictissime interpretetur. Modo ad propositum per hanc decre. cognoscis qñ dicatur beneficium inquantum concernit preiudicium concedentis, licet alio respectu posset dici priuilegiū, quasi priuans ius commune, seu legem cōmunem: sed quando tangitur preiudiciū tertij, tūc est priuilegium. ¶ Not. qd vna ⁊ eadem substantia. ⁊ vnicū ⁊ idem ius indiuiduum non debet diuerso iure censeri, propter diuersitatē qualitatum iuri suppositarum. ¶ Vltimo not. † quod dispensatio fundata super iure collectiuo non restringitur ad presentia, secundum dispositionis tempus: sed etiam extenditur ad futura illi iuri supposita. Doc. hic nil scribunt non reducibile ad glo. Ideo ad eas veniamus. ¶ † Glos. j. querit quando dicatur facta secundum legitimas sanctiones. Dicit glos. quando de consensu capituli. xij. q. ij. nobis. ⁊ qñ non est enorme preiudiciū. s. de dona. apostolice. Item requiritur qd ex causa necessitatis, pietatis, vel vtilitatis secundū Inno. ⁊ Host. vt prealleg. iuribus patet. ¶ † Gl. vltima colligit qd in beneficijs verbū indefinite prolatum extenditur ad futurum. Contra qd opp. glos. de censi. quanto. de deci. cum in tua. s. eo. cū capella. Dicit glos. quod regulariter dispositio non comprehendit futura: sed hic ideo fit larga interpretatio contra dantem, ne excogitata fraude sue obuiet libertati. xvi. q. ij. c. j. C. de mona. l. si quis argentum. §. vltimo. Secus vbi certa verba ponuntur: quia in eo casu non extēditur ad alia: sed ita seruandum. s. eo. porro. Sed si est generale verbum, extenditur ad omnia appellatiua. de deci. ex multiplici. ¶ † Glo. prosequitur generalia: ideo legenda est vt iacet. Doct. dicunt in fi. quod quandoque priuilegium datur a principe, et ad preiudiciū tertij, stricte interpretatur. Sed si ab inferiore, ⁊ ad preiudicium concedentis, late interpretatur. Vide an priuilegia late vel stricte interpretentur: doc. plenissime in. c. fi. de postul. prelato. hoc tractāt: quare dic vt ibi. Sed an dispositio hominis extendatur ad futura. Quandoque dispositio concernit res: et tunc si dispositio est multū preiudicialis, regulariter nō extenditur ad futura: vt est casus in. l. si ita. ff. de au. ⁊ ar. le. Si modicū, extendit: vt in. l. fi. C. que res pig. ob. pos. Si vero cōcernit ius in rebus concedendo, vel tollendo: ⁊ tunc si illud est diuiduum. ad rerū diuersitatem non extēditur ad futura: vt. d. l. si ita. Exemplū, si lego tibi res meas, ⁊ sic dominium rerū mearum: quia quot sunt res, tot sunt dñia, ⁊ aliud dominium huius rei, aliud illius, non extēditur ad futura, quia reperit ⁊ mediū applicabile scilicet ius ad res, ad quā de futuro. Si vero ius in re non est diuiduum per res, si indiuiduum, ⁊ integrale seu collectiuum, licet ampliabile ad res de futuro, tunc dispositio illud tollēs extenditur ad res futuras: quare, quia totū ius in potentia reperitur de preterito: licet eius impotentia ampliandi dependeat de futuro: vnde remoto hoc iure decimas percipiēdi, sublatum est totū ius etiam in potentia ampliandi res de futuro: ⁊ hec est veritas. Vel per alia verba dic, vbi ius, ⁊ res, super quibus fundatur dispositio, quo ad ortū pendent, et de futuro noua dispositio concessiua, vel remissiua non extenditur de futuro: vt in contrario. Si ius est creatum de preterito: licet in potentia extēdendi ad futuras res. Sic de futuro dispositio noua illud tollens, illud impedit extendi ad res de futuro. Nam in contrario tot, quot erant res, tot erant iura: et ideo aliud ius huius rei, aliud alterius dispositio: ergo concernens iura rerum preteritarum non extenditur ad iura rerum futurarum vt separata, ⁊ distincta. Hic erat vnicum ius decimas percipiendi tam respectu rerum preteritarum: quam futurarum. Vnde cum non esset separatum illud ius a rebus preteritis, et futuris, vt per res distinguibiles, illo sublato: vt de preterito pendente necessario, vt vnicum tollitur in potentia ampliandi ad res futuras, vt hic. Aduerte tñ hic qd simplex dispositio porrigitur ad futura. Nam priuilegium concessum super decimis non soluendis, extenditur ad possessiones post priuilegia acquisitas, vt hic. ⁊ per Io. And. in regula, qui sentit. de reg. iur. lib. vj. vbi no. quod priuilegium concessum alicui vt possit recipere familiares ad diuina, intelligitur de familiaribus presentibus, ⁊ futuris subrogatis loco predecessorum. Similiter priuilegium concessum super perceptione fructuum beneficiorum, extēditur ad beneficia quesita post priuilegium. de verb. sig. c. fi. lib. vj. Item priuilegium cōcessum fratribus alicuius loci, includit fratres post priuilegium creatos. de censi. quanto. ¶ In contrarium allegat etiam multa iura. Primo de rescripto iustitie, qd non extendit ad futuras lites. de rap. c. fi. Item rescriptum gratie super beneficio vacaturo, non includit beneficium creatum post datā: vt in cle. vlti. de rescrip. Item prescriptio non extenditur ad futura. de deci. cum in tua. Item vendens, vel donans bona sua, nō videtur de futuris cogitasse: vt. d. l. vltima. C. que res pig. obl. pos. Itē conuersus ecclesie secularis, qui se et sua dedicat, non videtur dedicare futura. de suc. ab intest. c. fi. Item sententia publicata super bonis alicuius non veniunt futura: vt. l. si tibi mandauero. §. is cui. ff. manda. Item vendito fundo, exceptis allodijs: intelligitur de presentibus, non de futuris. ff. de cōtrahē. empt. l. m. l. Itē cautio dāni infecti non extēdit se ad post acquisita: vt. l. damni. §. is, cui. ff. de dam. infec. Item si relinquo debitori liberationem a debitis, non includitur debitū contractum post testamentū. ff. de liber. lega. l. Aurelius. §. Titius. ⁊ l. vlti. eo. ti. Quid ergo dicimus in tanta varietate iuriū. Tu dic, aut presens tempus profertur a lege, aut ab homine. Primo casu presens ad futura refertur: vt. l. j. ff. de condi. ex lege: quia lex semper loquitur: vt. l. Arriani. C. de heret. Fallit si continet delictorū remissionē: vt. l. cum lex. ff. de legi. Secundo casu aut est verbū, potest: ⁊ cōprehendit futurū, quia est verbū extēsiuum: vt. l. si ita quis. ff. de leg. ij. Aut est aliud verbū: ⁊ tunc aut continet id, quod pendet ex mera volūtate disponētis: et tunc ad futurū trahitur: vt. l. talis scriptura. cum. l. seq. de leg. j. Aut non pendet ex mera volūtate: et tunc aut ista variatio in futurum consistit circa eandem rem. vel que habetur loco eiusdem: ⁊ tunc porrigitur ad futurū: vt. l. Mela. §. j. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ l. fi. §. fin. ff. de lib. lega. Aut contingit circa res separatas ista variatio: ⁊ tunc aut tractatur de modico preiudicio, ⁊ porrigitur ad futura: vt. d. l. fin. C. que res pig. obli. pos. Aut tractatur de magno preiudicio: ⁊ tunc nō porrigitur: vt. l. si ita legatū. ff. de aur. ⁊ arg. leg. Fallit propter dictionē, tūc: vt. ff. de test. tu. l. tutoribus. Item si illa alia res esset de accessorijs prime: vt. l. fi. §. fin. ff. de lib. lega. ⁊ hec procedūt cū dispositio profertur per verbū preteriti, vel presentis tēporis. Si vero omnino profertur simpliciter sine verbo: ⁊ tūc aut est oratio vniuersalis. aut generalis, aut indefinita. Primo casu, vt qñ ponitur nomē collectiuū de sui natura, vt peculiū. grex, et similia: tūc ad futurū porrigit: vt. l. si grege. ⁊ l. peculiū. de leg. j. Scdo casu, vt qñ profert signū omnis: quia differt a primo: vt l. j. ff. de eden. in gl. ⁊ tunc restringitur ad tēpus presens: vt. l. si. §. j. de leg. ij. vbi est tex. Fallit, si de modico preiudicio tractatur: vt. d. l. fi. que res pig. ob. pos. Tertio casu, qñ particularis: ⁊ tūc aut illa futura veniunt per modū accessorij ad rem principalē: puta, legat fundus, cui aliquid postea accedit, ⁊ venit in dispositione: vt. l. si ex toto. in prin. ⁊ l. qd in rerum. de leg. j. Si aūt nō veniret per modū accessorij, sed eque principaliter, vt si lego partē fundi: tūc nō venit alia pars, que postea adijcitur: vt. l. serui electione. Si vero est oīno indefinita: tunc si tractatur de modico preiudicio, veniūt futura: vt. d. l. fin. Si vero tractatur de magno preiudicio: ⁊ tunc aut per disponentem, qui indefinite locutus est, potuerūt omnia futura preuideri: ⁊ extēditur: vt. l. si seruitus. ff. de serui. rus. pred. Si vero non potuit ab initio preuideri, non veniūt futura: vt. d. l. si ita legatum. ff. de auro ⁊ argen. lega.

1. ☞ Patriarcha, sicut episcopus, vtitur pallio.
2. Patriarchalis officij plenitudo transfertur traditione pallij.
3. Suffraganei episcopi appellantur archiepiscopi in respectu ad patriarcham.
4. Pallium non solus papa tradit archiepiscopis, imo etiam patriarcha tradere potest: ⁊ quid de delegato.
5. Dignitatis inferioris signa aliquando occultantur propter presentiam superioris.
6. Appellationis casu sicut aditur suffraganeorum archieps a subiectis, ita ⁊ a subiectis archiepiscoporū aditur ipse patriarcha.
7. De appellatione ad papam non se intromittit patriarcha.
8. Patriarcha an immediate post papam sedeat, vbi ipse papam consecrat, ⁊ Imperatorem inungit.
9. Obedientiam pape omnes prestant, demptis presbyteris, ⁊ diaconis cardinalibus, qui sunt partes corporis.
   Presbyteri, ⁊ cardinales quare non teneantur pape ad obedientiam manualem.
10. Pape insignia que sunt.
11. Appellari an possit immediate ad sedem patriarchalem.
12. Sedes Alexandrina olim erat prior post papam.
13. Priuari licet quis nequeat suo iure sine culpa, tamen quandoque priuatur sine causa.
14. Professio quid significat.

Antiqua. Ponit concilium ordinem quatuor patriarchalium sediū, vsque ibi: seruata. Secūdo per ordinem ponit tria priuilegia ipsorum. Primū ibi: quia, dat pallium. Secundū, ibi: dominice. quia ante se portari faciunt crucem: ab hoc excipit tertiū.

ibi: in omnibus, quia ad ipsos appellatur, ⁊ in hoc protestaf, ibi: 1 saluis. ¶ Primo nota.† qđ patriarcha sicut archiepiscopus vti-2 tur pallio. ¶ Secũdo not.† ꝙ in traditione pallij transfertur ple-nitudo patriarchalis officij, ⁊ non ante. Ad hoc.s. de vsu pallij.c. 3 fin. de elec. qđ sicut. ¶ Nota tertio † quod archiepi appellantur suffraganei episcopi in respectu ad patriarchã, sicut appellantur 4 suffraganei episcopi in respectu ad archiepiscopos. ¶ † Quarto not. qđ solus papa non tradit archiepiscopis pallium: imo etiam patriarcha tradere potest. Quid de legato, an tradere possit? Vi-5 de in Spe. de leg. §. nunc ostendendũ. ver. xlv. ¶ Nota. v. † qđ pro-pter presentiã superioris potestatis aliquãdo insignia inferioris dignitatis occultantur. Vide.s. de offic. lega. volentes. ¶ Not. vi. 6 † quod sicut solo casu appellationis a subiectis suffraganeorũ adi-tur archiepiscopus, ita a subiectis archiepiscoporũ patriarcha. 7 vide.s. de offi. ordi. duo simul. ¶ † Ultimo not. qđ de appellatione ad papã se non intromittit patriarcha. Alia clara sunt. ¶ Que-8 rit Host. † an immediate post papam sedeat patriarcha Constan-tinopolitanus. Dicit defendendo suam dignitatẽ, non, quod imo sedet incontinenti cardinalis Hostiẽ. ⁊ ita sedet in concilio imme-diate post papam: ⁊ hoc habet ex priuilegio: nec mirum, quia pa-9 pam consecrat, ⁊ inungit Imperatorem. ¶ † Quero qui prestent obedientiam pape. Dic qđ omnes, exceptis presbyteris, ⁊ diaco-nibus cardinalibus, qui cum sint pars corporis pape non prestãt obedientiam manualem pape, sicut nec papa eis: quod corpus adeo est vnitum, quod ab ipsis papa fidelitatem non exigit, sicut nec a seipso, vt inter dantem ⁊ recipientem sit differentia. de instit. c. fina. Et dicit quod licet non iurent vt cardinales, sed vt alij sim-plices sacerdotes, vel presbyteri, bene tamen prestant obedientiã. Item omnes alij inferiores prestant suis superioribus obedien-tiam. nisi probentur exẽpti. Per hoc arguit quod papa nihil, vel modicũ facere debet sine consilio cardinalium. Et per hoc arguit quod canonici non debent prestare obedientiam episcopis suis, nisi vbi talis esset consuetudo. Sic intelligit de verbo. signifi. cum clerici. de quo dic vt ibi. Subiecti vero immediate pape obedien-tiam non prestant, nisi sint consecrati, vel confirmati per papã. de 10 quo de eccles. edifican. c. fina. ¶ † Querit que sunt ista insignia, de quibus in litera. Dic quod vestis rubea, palefredus albus, ⁊ cal-caria deaurata. Ista sunt insignia papalia, quibus non debet vti legatus de latere, nisi cum transit mare, vel nisi habeat ex priuile-11 gio speciali, secundũ Hosti. ¶ † Quero an ad sedem patriarcha-lem possit omisso medio appellari. Aliqui qđ sic: vt Inno. Goffr. Vincen. Ad hoc. xi. q. i. si clericus. ⁊ quod not. xxij. dist. renouãtes. in Spec. de appel. §. nunc tractemus. versi. sed nunquid. in fin. Et dicit idem Host. quod hoc est vnum de ipsorum priuilegijs. Com-muniter tenetur contrarium: quia solus papa omisso medio ap-pellatur. Et hoc voluit litera in fi. que innuit in causa appellatio-12 nis aliquid speciale fore in papa. ¶ Venio ad glo. Opp. gl. ij. † qđ Alexandrina olim esset prior post sedem: cuius contrarium dicit tex. xxij. dist. renouantes. Glos. dicit quod olim Alexandrina erat prior, hodie vero est secunda: ⁊ sic priuata fuit prioritate, ⁊ sua di-gnitate sine culpa, ⁊ non sine causa. Alleg. multas concor. Unde di-13 cit glo. † qđ quidẽ priuatur sine culpa, ⁊ non sine causa multis mo-dis: ⁊ ponit versus, ⁊ prosequitur. vide glo. per te: non eget supple-tione, nisi ibi: decernimus. dic ibi erat reperire culpam: sed melius facit. de heret. c. ij. lib. vi. ¶ Glo. super verbo, professionem: querit 14 † quid est dicere professionem. Dicit gl. i. obedientiam, ⁊ reueren-tiam. de simo. ne Dei. ¶ Gloss. in verbo, in vrbe, colligit notabile. In fi. opp. dic. vt in. c. volẽtes. alleg. in glo. ¶ Ultima glo. in prin. est literalis. dic in fi. tamen tali priuilegio non vtitur Imperator. ff. de app. l. Imperatores. Anto. de Butr.

1 ☞ Priuilegium concessum religiosis de fratribus sepeliendis tempore interdicti, de quibus intelligatur.
2 In confraternitatum priuilegijs, quibus se obtulerũt, ⁊ oblati di-cantur, exigitur qđ oblationem fecerint seculari habitu mutato.
3 Sepeliri non potest apud locum non interdictum, qui est de loco interdicto.
4 Verbum generale in priuilegijs prolatũ ad plura loca relatum, restringit metas iuris priuilegij, ⁊ relatum ad vnum ampliat.
5 Sepulture actus comprehenditur appellatione diuinorum offi-ciorum. nume. seq.
6 Oblati quando dicantur retinere priuilegium religionis,
7 Interdicto loco non habet quis potestatem eligendi sepulturam in loco non interdicto, nisi sit exemptus.
8 Priuilegium, per quod possit quis eligere sepulturã in loco non interdicto, an videatur conferre aliquid vltra ius.
9 Priuilegiũ, quo venientibus religiosis ad locũ interdictũ semel in anno aperiãtur ecclesie, ⁊ in eis celebretur, qualiter intelligaf. Interdicti tempore licet nõ possit celebrari an si per priuilegium pape liceat religiosis ⁊c.
10 Interdicte ecclesie an aperiantur, nuntijs exemptorum.
11 Interdicti an admittantur in iocundo aduentu religiosorum.
12 Priuilegium malitiose interpretanti an aliqua pena imponatur.
13 Habitum secularem quando dicatur quis mutasse.
14 Religiosi an dicantur, qui sua bona vel illorum medietatem de-derunt religioni.
15 Interdictum an dicatur semel in anno relaxari propter priui-legium.
16 Priuilegiati religiosi qui possunt semel in anno celebrare apud locum interdicti, an si steterint per centum annos ⁊c.
Prescriptio an currat contra religiosos priuilegiatos de cele-brando semel in anno apud locum interdictum, ⁊c.
17 In interdicta ecclesia an possit quis authoritate epi celebrare.

1 **Vt priuilegia.** † Priuilegium religiosis concessum de sepeliendis confratribus tempore interdicti, intelligitur de illis, qui licet in seculo manentes se obtulerant ordini mu-tato habitu seculari, vel qui bona sua dederũt, vsufructu, retẽto, ⁊ priuilegium. quo venientibus religiosis ad locum interdictum se-mel in anno aperiuntur ecclesie, ⁊ celebratur in eis, intelligitur qđ vna sola ecclesia aperietur in loco. hoc dicit. Et secunda pars, ibi: illud. due enim sunt partes, et duo dicta, que patent ex sum-mario. Vel diuide sic. Premittit exordium. Deinde ponit duas declarationes. Secunda. ibi: sane. tertia. ibi: illud etiam. c. ibi: si for san eclesie. scz parochiales. Et dic ad quas pertinent, scilicet ipsi oblati: ⁊ sic habent priuilegium isti oblati quod possint sepeliri in propria ecclesia parochiali, licet interdicta fratrib[9] non subdita: et si prelatus non vult recipere, tunc habent priuilegium vt sepe-liri possint apud ecclesias fratrum, dum tamen non eligant sepul-turam in ecclesia interdicta, vt ibi patet: quia satis est quod pos-sunt sepeliri in ecclesia fratrum non interdicta, sua parochiali exi-stente interdicta. Et hoc si referas verbum, non interdictas. in versi. qui tamen. ad verbum religiosorum: sed si referas ad verbũ, 2 aliorum, ibi positum, posset esse alius intellectus. ¶ † Not. quod propter obscuritatem intellectus in priuilegijs confraternitatũ, quibus se obtulerunt et oblati dicantur, exigitur quod oblatio-nem fecerint seculari habitu mutato, aut saltim quod obtulerint 3 omnia bona. ¶ Not. arg. † qđ existens de loco interdicto non po-test sepeliri apud locum non interdictum, dato quod ibi eligat se-pulturam. Istud vult aperte tex. ⁊ statim dicam vnum verbum Inno. s. quando locus est interdictus propter culpam populi. 4 ¶ Not. ex ver. illud. † quod verbum generale in priuilegijs pro-latum. quod relatum ad plura loca restringit metas iuris priuile-gij, et relatum ad vnum ampliat, in dubio debet intelligi vt po-tius ad plura loca referatur, ⁊ stricte intelligatur. Alia notabilia 5 sunt clara. ¶ † Notare potes etiã quod appellatione diuinorum officiorum comprehenditur actus sepulture: vt interdicto diuino officio, interdicta videatur ⁊ sepultura. ¶ † Venio ad declaratio-6 nem decre. et recipio primo dicta docto. ⁊ opp. Nam videtur qđ text. sibijpsi contradicat aperte: quia in ver. sane concedit qđ pos-sunt confratres sepeliri in ecclesia interdicta: postea in fi. in versi. qui tñ. dicit qđ non possunt sepeliri, seu eligere sepulturam in lo-co interdicto: ergo ⁊c. Doc. diuersimode als diuersificant intelle-ctum huius tex. Quidam volunt dicere qđ in ecclesia specialiter interdicta non possint isti sepeliri: nec hoc operatur priuilegium, vt in secunda parte: sed in ecclesia interdicta generaliter vt in lo-co interdicto sic. Unde qđ dicitur in ver. ibi: fuerunt interdicte. ex-ponũt. i. site in loco interdicto. Hic destruit literã. Ideo Inn. hic videtur velle qđ si vna ecclesia est interdicta, nõ negabitur sepul-tura in alia ecclesia non interdicta, sed in alia interdicta sic. Et sic concorda primam partẽ cum secunda. Hic aliqualiter cauillat li-teram. Ideo Host. vt mihi videtur, apprehendit verum intelle-ctum litere: quia si oblati velint sepeliri per viã iuris priuilegij: nõ per viam electionis, procedit prima pars, qđ possint sepeliri in ec-clesia propria interdicta: vel si illa nolit recipere, in ecclesia fratrũ possunt sepeliri, licet illa sit etiã interdicta. Et sic intelligit prin. §. sane. Quãdoqz volunt per viam electionis, non per viam iuris: ⁊ sic eligũt alibi, quã vbi de iure debẽt sepeliri: ⁊ tunc non possunt sepeliri, nec apud ecclesiam fratrum, nec aliorum, si sint ecclesie in-terdicte: sed apud ecclesias non interdictas sic, siue eligant apud fratres, siue apud alios, non obstante qđ sint de ecclesia interdi-cta. ⁊ sic intelligũt ver. qui tñ. ¶ Videte ergo quid cõfert priuile-gium, quia licet ecclesia sua sit interdicta, si tamẽ est obligatus reli-gioni fratrum, de quibus hic, possunt sepeliri in ecclesia propria, licet interdicta: et si non vult illam recipere, forte propter timo-rem interdicti: poterũt sepeliri in ecclesia fratrum. Item si vo-lunt eligere sepulturam alibi, quam in ecclesia propria, possunt, dum tamen eligant sepeliri in ecclesia non interdicta: ⁊ hoc con-fert priuilegium: quia alias non posset sine priuilegio, vt ibi dicã. Ex predictis habes qđ oblati non perdũt ius proprie parochie

et ibidem debent recipere ecclesiastica sacramenta, et ibi sepeliri.
7 ¶ †Scd̄o habes qđ existēs de loco interdicto, nisi aliter sit priuilegiatus, nō hꝫ potestatē extra locū interdictū, etiam in loco non
8 interdicto, eligēdi sepulturam. ¶ †Opp. qđ non sit priuilegium eligendi sepulturam in loco nō interdicto: qꝛ de iure quilibet pōt eligere sepulturā, dūmodo locus nō sit interdictus: sed priuilegiū intelligi dꝫ vt aliqđ cōferat vltra ius cōe. s. de rescri. c. j. hic videt̄ cōtrarium: ergo male. Aduerte, hic Inno. dicit notabile verbū: qꝛ qn̄qꝫ interdictū est latum in terrā ꝓpter culpam populi, vel maiorum regētium, vel propter dn̄m terre: ꝛ tūc hoc interdictum afficit loca, ꝛ etiā personas in loco: vnde alibi etiā extra locū interdictum nō possunt sepeliri, ex quo vera, aut presumpta culpa populi latum est interdictū. Si autem interdictum esset latum propter culpā cleri in ecclesia particulari, vel etiam in tota diocesi: et tunc potest alibi eligere sepulturā, ex quo non fuit latū interdictū propter culpam populi verā, vel presumptā: vnde ad propositum hoc priuilegiū aliquid cōfert, intelligēdo qđ latū fuit interdictū propter culpā populi verā, vel presumptam: qꝛ ꝓpter priuilegiū possunt eligere sepulturā in loco nō interdicto: qđ als non esset de iure: vt dictū est circa vltimā partem. Ad predicta facit. c. si sententia. j. ꝛ. ij. rn̄. de sen. excō. lib. vj. ¶ Opp. de sen. excō. c. si. in si. dic vt
9 ibi. ¶ †Quero an in isto iocūdo aduētu poterit celebrari cātādo, pulsatis cāpanis, ꝛ apertis ianuis. Dic qđ sic: qꝛ als nō esset iocūdus aduētus, nec iocundaret̄ populus in aduentu ipsorū. ¶ Sed opp. s. de cōsue. cum inter. vbi nō pōt induci cōsuetudo, qꝛ apertis ianuis, ꝛ alta voce celebretur tēpore interdicti. So. Inno. ibi illud nō pōt cōsuetudo: sed priuilegiū pape sic: vt hic. Vel dicit qđ consuetudo posset cōcedere qđ clausis ianuis, ꝛ submissa voce celebraretur: sed qđ publice possit in aperto celebrari, non potest induci nisi per priuilegiū. Host. vero dicit qđ cōsuetudo nō potest dare licentiam celebrādi, etiā clausis ianuis, ꝛ submissa voce: sed per priuilegium pape cōcedi pōt qđ in aperto, ꝛ submissa voce possit celebrari tēpore interdicti: ꝛ sacrilegiū esset disputare de potestate pape. xvij. q. iiij. §. qui autē. Hodie autē an ꝛ aliquo censu tpe interdicti celebrari possit: dic vt. j. de sen. excō. c. si. lib. vj. Ubi determinatur qđ submissa voce, ꝛ cāpanis nō pulsatis, hoc cuilibet liceat: et sic hodie isto respectu nō est priuilegiū, sed ius cōmune. Unum tn̄ ibi no. qđ hoc priuilegiū cōcessum istis templarijs est reuocatum per tex. dicti. c. in si. vbi sentit, ꝛ firmat Jo. And. in glo. ordinaria. ¶ Quero, an isti celebrabūt diuina quo ad alios, vt sic possint recipere oblationes. Dixerūt quidā qđ sic: ꝛ hoc si habeatur in text. sibi. i. ad eorū vtilitatem: tamen cōmuniter habetur, ibi: vnde cre-
10 do in hoc cōsiderāda verba priuilegij: arg. c. porro. s. e. ¶ †Queritur an nuntijs istorū aperient̄ ecclesie. Dicunt doc. qđ nō, per tex.
11 qui dicit, fratribus. ¶ Ultimo quero† an interdicti admittant̄ in istorū iocundo aduentu. Doc. qđ sic: qꝛ hic excludit solum excommunicatos: ꝛ hoc intellige in interdictis, qui nō fuerunt in culpa. Secus si principaliter dedissent causaꝫ interdicto: qꝛ sunt excludēdi vt excōicati, fm̄ eos. Ad hoc preal. c. si. de sen. excō. lib. vj. ¶ Ve-
12 niamus ad glo. †Quero an aliqua pena imponatur malitiose priuilegium interpretanti. Glo. dicit qđ sic, qꝛ efficitur infamis. C. de legi. l. ij. ¶ In gl. ij. in si. hoc idem probatur per. c. qđ in te. j. de pe.
13 ꝛ remis. ꝛ no. in cle. eos. de sepulturis. ¶ †Gl. iij. querit qn̄ dicatur mutasse habitum secularem. Dicit gl. qn̄ mutauerunt in tantū qđ distinguitur ab habitu seculari, lꝫ non receperint in totum habitum monachalem. xxx. q. v. qđ Deo. ꝛ talis largo modo ecclesiastica persona censetur. Tamen percutiens talē non incurrit excommunicationem, fm̄ Inn. qđ valet matrimonium per eum contractum, fm̄ Hosti. vt. c. consulitur. ꝛ. c. veniēs. ꝛ. c. rursus. qui cler. vel vo. Dicit etiam Inn. qđ quis pōt assumere habitum templariorum sine professione. Et arguit Host. qđ vbi quis offert se, ꝛ sua ecclesijs cathedralibus, cōuentualibus, vel alijs secularibus, vel in signū accipiunt certum habitū, talis censetur ecclesiastica persona: ꝛ remittit ad Summā de reg. §. j. ver. quid de rusticis. Ubi etiā
14 remittit Gul. in Spe. de ista. reg. ver. xxxvi. ¶ †Querit gl. quarta, quid si dent medietatē bonorum, an sint dicendi fratres? Non, nisi dent maiorem partem. ff. de cōtrahen. emp. l. in modicis. Dicit gl. qđ etiam si darēt totum, nō sufficeret: qꝛ res ad personam non videntur esse accessorie, nisi se reddant. Hosti. contra, cū ista duo, habitū mutare, vel bona dare, sub disiunctione ponantur: sed hoc intelligo in oblato. Dicit Jo. an. qđ gl. procedit, si intellexit de veris confratribus: quasi velit qđ in non veris fratribus procedit opi.
15 Hosti. ¶ Glo. v. querit† an dicatur relaxari interdictum semel in anno pretextu priuilegij huius decre. Glo. dicit qđ suspensum videtur interdictū, non sublatum: vnde non creatur postea nouum interdictum, sed antiquum manet. ff. de preca. l. sed ꝛ si manente. cū simil. Vinc. dicit qđ interdictum nō relaxatur, sed in ecclesia interdicta celebratur de licentia pape. Allegat. s. eo. petistis. Nec tunc cōmittitur cōtra interdictum: sicut quis predicare pōt, ꝛ loqui excommunicatis de his, que pertinent ad correctionem eorum, ꝛ nō incidit in excommunicationem. de sentē. excom. responso. ꝛ. c. cum voluntate. in prin. ꝛ semel tantum in anno hoc eis licet, ꝛ non pluries: vt hic patet. Jo. an. dicit qđ nō probatur hic ꝙ in ecclesia interdicta possint celebrare: sed bene probatur. s. eo. cum ꝛ plantare §. qđ si ꝛc. Idē dicit hic Inn. de sepultura, vt de authoritate pape facere possit. Et dicit qđ est differentia in interdicto loci, ꝛ hominis, vel suspensione: qꝛ primū, scilicet interdictū suspenditur. Secundū, scilicet suspensio, vel interdictū hominis, non: quia si penitet, ꝛ satisfacit, demum relaxanda est sententia: alias non debet sacramenta tractare. lxxxi. di. si qui sunt. ꝛ. c. ministri. ꝛ. c. oportet. Dicit tamen Host. qđ quandoqꝫ hoc fallit, vt in. c. veniens. el. ij. ad si. de testi. In interdicto autē locus est: suspensus vt interdicatur, ne celebretur in loco, a qua sententia potest iudex excipere, ꝛ subijcere quos vult: ꝛ qđ ibi etiam certa officia celebrantes sint excommunicati, ꝛ nō alij, vel certo tempore: puta quando dominus presens est, ꝛ non alias. de offi. deleg. sane. de spon. non est nobis. Vel si proprie dicatur suspensus: quia tantum ista suspensio non sit propter delictū loci, pōt ibi celebrari, vt hic. Cessat enim obiectio hic facta de persona suspensa, de qua. s. qua rōne. videtur posse suspendi, sicut sentētia, qua suspēsus est homo pro delictis alterius: vt. xvij. q. iiij. miror. ꝛ. c. felix. ij. q. iij. si habes. de quo de appel. ad hec quo-
16 niam, ꝛc. ¶ Eadem glo. ibi: sed si per centum annos.† querit quid si per centum annos stetissent priuilegiati qđ non venissent ad ecclesiam istam, quia sepe fuit interdicta, seu ad certum locum interdictū, an prescribatur contra eos. videtur qđ sic. s. eod. accedentibus. vbi sunt templarij isti, ꝛ perdunt priuilegium, qꝛ vsi non sunt priuilegio. Contrarium credit glo. qꝛ non nocet eis. Not. bene glo. qꝛ singularis est. Sed quare gl. credit sic: nō dicit, nec respōdit ad contrariū. Ideo dic, qn̄qꝫ iuris cōcessi vsus pendet a libera voluntate eius, cui concessum est ius: ꝛ tunc non pōt currere prescriptio eo ipso qđ non vtitur iure suo: ꝛ sic iste est casus: ꝛ hec glo. est notabilis. Quandoqꝫ non est sic formaliter concessus qđ ponatur vsus in mera facultate vtentis: ꝛ tūc perditur spatio. xl. annorum. s. de prescrip. de quarta. Dictum est Jo. an. in. c. pen. vel si. de consue. li. vj. in Nouella. Et signabis illud dictum cum gl. ista, qꝛ est notabile. Et ponit ibi, qđnem de canonico, qui hꝫ ex consuetudine, vel statuto ecclesie potestatem optandi, an currat prescriptio. xl. annorū si non optat? Et dicit qđ nō. Ipse non allegat hanc gl. sed adde illam. Et pōt esse hec ratio, quare iuri eundi per viā non prescribit̄, qꝛ hec est in libera facultate, scilicet ire, vel non ire. Dicit autem Host. qđ maxime procederet gl. si ad aliquas ecclesias iuissent, vel in aliquo vsi sunt isto priuilegio. ff. de serui. vr. predi. l. certo generi. ꝛ. ff. de seruitu. l. ius cloace. alias secus. Et fortius procederet, quādo non veniunt, nec vtuntur: sed si venirent, ꝛ non vterentur, esset magis dubiū, ꝛ possent procedere contraria. Tamē doc. nihilo mi-
17 nus tenent gl. ¶ †Eadem glo. ibi: sed nunquid, ꝛc. querit gl. an de authoritate epi possit quis in ecclesia interdicta celebrare. Videtur qđ sic eadem ratione. ¶ Glo. remittit de app. ad hec quoniā. ꝛ ibi tenet contrarium: ꝛ ideo dicatis vt ibi. Et ibi determinatur qđ non per. c. si. de sen. excom. li. vj. Unde dicit ibi Host. qđ episcopus potest ad tempus suspendere effectum sententie interdicti, excommunicationis non. de quo dic vt ibi. ¶ Glo. vlti. colligit notabile. In si. oppo. ꝛ remittit. vide eam per te, ꝛc.

1 ☞ Interdicti generalis tēpore clam celebrare possunt episcopi non prohibiti, qui non fuerunt interdicti culpabiles. 5. 8.
2 Interdicto dans causam semper excluditur a priuilegio contra interdictum.
3 De celebrando tempore interdicti priuilegiatus an possit admittere non interdictos aliunde venientes.
4 Missa quando dicatur voce submissa celebrari.
6 Interdicendi potestatem habens inferior pretextu priuilegij, an poterit interdici ab episcopo ne celebret.
7 Interdicto causam quando dicatur quis dedisse.
9 Episcopum si contingat celebrare tempore interdicti, an canonici possint celebrando interesse cum episcopo.
10 Interdicto si quis non dederit causam, an possit in loco nō interdicto celebrare, vel diuina audire, ꝛ sacramenta percipere.
Interdicto loco, an videatur solus locus interdictus, ꝛ non populus.

1 **Quod nonnulli.** ¶ †Tempore generalis interdicti clam celebrare possunt episcopi nō prohibiti, qui nō fuerint interdicti culpabiles, ꝛc. h. d. Prima ponit priuilegiū. Scd̄a exceptionem, ibi: nisi. Tertia ponit determinationē, ibi: vere. Hodie hec decret. est ius commune. j. de sent. excom. c. fin. lib. vj. Ideo in ea non est multum insistendum. ¶ Not. priuilegium episcoporū vt possint celebrare forma hic descripta: sed hoc hodie est
2 ius commune, vt dixi. ¶ †Not. qđ causam dantes interdicto sem-
3 per excluduntur a priuilegio contra interdictum. ¶ †Quero an

priuilegiatus de celebrãdo possit admittere nõ interdictos aliũde venientes. Docto. hoc tangunt. Dic vt hodie habes. j. eo. l3. li. vj. ⁊ ibi etiam determinatur quid iuris de familiaribus. (4) ¶ † Quero quando dicatur submissa voce celebrari. Dic, qñ ita plane qđ voces exterius, seu extra ecclesiã nõ audiuntur: vt. j. de pe. ⁊ re. qđ in te. (5) ¶ † Quero an ep̃s possit facere celebrari corã eo. Doc. qđ sic: q2 nõ decet vt semper ep̃s celebret: nec etiã decet vt sine missa quilibet die trãseat. j. eo. c. si. lib. vj. Et celebrasse videt, qui cũ alijs celebrat. s. de vi. ⁊ ho. cle. vt quisq3. Et priuilegiũ late est interpretãdũ j. eo. in his. (6) ¶ † Quero an inferior pretextu priuilegij habens potestatẽ interdicendi poterit episcopus interdicere ne celebret. Ad litere declarationem doc. qđ non: q2 hoc est priuilegium episcopi a iure concessum, qđ per inferiorem tolli non potest. (7) ¶ † Quero qñ dicatur dedisse causa3 interdicto. Dic, quãdo modicã causam dedit: puta dando auxilium, cõsilium, vel fauorem, etiam modicum: ⁊ etiã si per ipsum positum sit, ⁊ doleat. Et dicit Host. qđ etiã si fauore alicuius ponitur interdictum, debet illud seruare. s. eo. petitis. (8) ¶ † Veniamus ad glo. opp. gl. ij. qđ non possint celebrare ep̃i qñcunq3, q2 non nisi semel in anno: sicut religiosi. s. c. proxi. Solu. Gl. ponit duos intellectus. Unus, qđ dictio qñq3, stet p̃ qñcunq3: ⁊ tũc sic intelligitur dupliciter. Uno modo qđ tũc poterit celebrare qñq3 in ecclesijs sibi subiectis. Alio modo qđ etiam in ecclesijs sibi non subiectis, dummodo de licentia episcopi loci, in quo celebrat. Et ad cõtrarium respondet qđ aliud est hoc priuilegiũ a priuilegio religiosorum. Vincen. dicit qđ celebrare potest vtrobiq3, ⁊ maxime in ecclesia maiori, que est eius vxor. vij. q. j. sicut. Alius est intellectus in si. gl. vt possit qñq3, id est, nõ semper: q2 si ex tali celebratione orirel scandalũ, non debet celebrare: sed aliquando ita q̃ non sit scandalum. (9) ¶ † Eadem gl. ibi: sed nunquid canonici, querit an canonici possint interesse in celebrando cum episcopo. Dicit glo. qđ non, vt cum eo celebrent more solito, sed intersint vt audiant, sicut alij extranei, qui non sunt interdicti: cum ipsi canonici nõ habeant priuilegium, ne per hoc vilescat rigor. s. c. proxi. Dic hodie vt. j. de sen. excom. alma. lib. vj. Dicebat antiquus Cõpost. ⁊ Vin. qđ canonici poterant interesse: q2 sunt partes corporis. vj. q. j. §. verũ. (10) ¶ † Gl. super verbo, causam. querit an illi, qui nõ dederũt causam interdicto, possint in loco non interdicto celebrare, vel audire diuina, ⁊ percipere sacramenta? Dicit glo. qđ videl q̃ sic, per istũ tex. ⁊ dicit gl. qđ credit qđ non debẽt admitti ad aliqua officia diuina, vel sacramenta, vt inducãt alios ad satisfaciendũ, ⁊ vt magis censura timeal: q2 qui suspẽsus, vel interdictus est in vna ecclesia, suspensus, ⁊ interdictus est in alia: vt dicitur in text. ⁊ in gl. iij. q. v. quisquis. Ad hoc de peni. qđ in te. de quo dic hodie vt de sent. excõ. si sententia. §. j. ⁊. ij. li. vj. q2 debet distingui, an populus interdictus sit, an locus, vt primo casu nõ possint extra audire diuina, scđo sic. Per hoc soluitur questio, si queritur, an illi, qui non dederunt causam interdicto, sunt tamen de terra interdicta, poterunt cum istis priuilegiatis interesse auditioni diuinorũ: ⁊ quid de sepultura, ibi tangitur, vt vidistis. s. eo. vt priuilegia, ⁊c.

1. ☞ Priuilegiati qui excõmunicari non possunt per ordinarios, excommunicari non debent etiam indirecte.
2. Excommunicari qui non potest directe, nec indirecte excommunicari debet. 3.
3. Verborum cortex non est adeo amplectendus, quin ius, ⁊ mens attendatur, si mens est dubia. nu. 7.
4. Excommunicatio sicut nõ est aduersus legem permissa, sic nec aduersus priuilegium.
5. Excipere vel conqueri non potest, cuius non interest.
6. Excõmunicare vbi quis non potest subditos ex causa, ne communicent priuilegiatis, an possint eis organa ecclesie suspendere.
7. Excommunicatio, est a fraterna societate separatio.
9. Excommunicatis communicantes incurrũt maiorem excommunicationem, participantes vero minorem.
10. Fraus quot modis fiat legi, vel canoni, ⁊ quando facta videatur de re ad rem.

(1) Quanto. ¶ † Priuilegiati, qui excõicari non possint per ordinarios, excõicari non debent etiam indirecte. h. d. In prima conquestio. In secunda prouisio, ibi: volentes. (2) ¶ † Not. qđ qui nõ potest excommunicari, nec directe, nec indirecte excõmunicari debet. (3) ¶ † No. qđ ius, ⁊ potestas, ⁊ mens priuilegiorũ attendẽda est, non cortex verborum tantum amplectendus. Ad hoc de verbo. sig. si intelligentia. ¶ Not. qđ prohibitum directe, intelligitur ⁊ indirecte non concessum. (4) ¶ † Not. qđ sicut non est permissa aduersus legem excõmunicatio, sic nec aduersus priuilegium. (5) ¶ † Oppo. qđ isti canonici, ⁊ monachi non possent conqueri de excõmunicatione lata in subditos ep̃o: quid enim ad eos, si episcopus male tractabat? ⁊ sic eorum non intererat: ergo audiri non debebant: arg. ij. q. vj. non solẽt. Doc. dicũt, imo intererat, ne dolose propter hãc cãm ad sui preiudicium excommunicarent: q2 tales propter hoc desistebant ab eorum cõione. Et dicit qđ tales poterant agere actione de dolo. ff. de dolo. l. j. Uel si agebãt ad penam infligendam, agere poterant crimine stellionatus. ff. de cri. stel. l. penul. Nam ep̃i, ⁊ alij prelati agunt contra archiep̃os, ⁊ alios superiores, cũ excedũt modificatam iurisdictionẽ, quam habent, actione iniuriarũ, ⁊ de dolo, cõsequenter qđ precipiatur eis qđ de cetero non excedant, ⁊ q̃ peniteant qđ excesserunt, non solum post lit. cõtest. sed prius, si fuerit expresse petitum de quo de resti. spo. grauis. de offi. archi. c. vlt. de censi. Romana. li. vj. (6) ¶ † Quero an dato qđ ex causa nõ possint excõmunicare subditos, ne cõicent priuilegiatis, possint corã eis organa suspẽdere ecclesie, ⁊ clericis prohibere ne celebrent. Dic qđ sic, dumtamẽ hoc faciat ep̃s non quasi sint excommunicati, sed q2 subtrahendo eis seruitium suũ, ad qđ non tenetur. ff. de preca. l. j. Sepe enim ipsi templarij, ⁊ similes, vi occupant iura ep̃orũ, ⁊ prorumpentes marinas, ⁊ publicas stratas prohibent transitum episcopis, ⁊ hospitia in terris suis: ⁊ graue est esse inter homines, et hominum carere cõmercijs: ideo possunt querelari coram papa. ¶ Querũt doc. que est ista pena debita, de qua in litera. Dicũt qđ decurtationes suorũ priuilegiorũ. s. eo. dilecti. ⁊ etiã si proteruitas cõtumacie exegerit, poterunt deponi. s. de iud. cũ non ab homine. ¶ Venio ad gl. Glo. j. allegat cõcor. ⁊ generalia prosequil vsq3 ad ver. vbi aũt. vide ipsam in ver. vbi aũt. opp. qđ potius verba sunt seruãda. ff. de exercito. l. j. §. si is, qui. Sol. Si mens est clara, illã serua, vt hic. Si est dubia, serua verba edicti, vt ibi. ¶ Scđo gl. inducit istã decre. contra ciuitates, que qñq3 talia faciunt cõtra personas ecclesiasticas: ⁊ sic violant ecclesiasticã libertatẽ. Et subiungit gl. qđ tales sñie non valent, nec sunt timende: sed ad factũ tantum prouidet, eo qđ contra priuilegia pape. de exces. prela. cũ ad quorundam. Jo. an. dicit qđ incurrunt excõmunicationẽ tales excommunicati. Et videtur hoc probari, vbi maiorem excõicationem incurrunt. Uñ si legitima appellatio procederet, que propter hoc interposita esset legitima, sententiã annullaret, l3 iniuste: ⁊ hoc (7) est verũ, nisi error esset ibi expressus. ¶ † Glo. ij. querit quõ eos excõmunicabant. Dicit gl. qđ non excommunicabant illos, sed subtrahendo alios ab eorum cõione excõmunicati videbantur: q2 excõmunicatio, est a fraterna societate separatio. iij. q. iiij. Engeltru(8)dam. ⁊ sic quodãmodo eos excõmunicabant. ¶ † Querit gl. super verbo, Judeorum quomodo sñia Judeorũ isti essent excommunicati. Dicit glo. qđ cum ecclesia excõmunicare non possit Judeos, q2 nihil ad nos de his, qui foris sunt. ij. q. j. multi. excõicatur. qñq3 Christiani eis cõicantes sic: q2 isti non possent excõicari propter priuilegia, excõicabant cõicantes eis. Non obst. qđ Judei excommunicentur per ecclesiam indirecte, ⁊ non isti: quia qđ Judei non possint directe excommunicari, est ex incapacitate excommunicationis ex parte eorum, q2 non sunt capaces, non q2 sit prohibitum eos excommunicare: ideo prout sunt capaces, excommunicantur. Sed qđ excommunicentur priuilegiati, est prohibitum: ideo nec (9) directe, nec indirecte excommunicari possunt. ¶ † Glo. super verbo, excommunicationem. querit in quo incurrent excommunicationem maiorem talibus communicantes, quam alijs. Dicit glo. qđ participantes excõmunicatis incurrũt minorem. xi. q. iij. cum excõmunicato. ⁊ tales incurrerẽt maiorem: ⁊ sic maiorẽ incurrunt participio: vnde isti, qui participant istis monachis in predictis, erant excõmunicati minori, ⁊ ita maiorẽ excõmunicationẽ incur(10)rebant. ¶ † Glo. super verbo, in fraudẽ. in prin. coadunat tex. vsq3 ad ver. vnde no. querit quot modis fiat fraus legi, vel canoni. Dicit qđ fit fraus qñq3 de persona ad personã: vt si vxor velit donare viro, vel ecõuerso, cum non possit. s. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. vlti. Si supponit aliam personam in donatione, non valet donatio. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. hac ratione. §. non tantum. ¶ Secũdo fit fraus de re ad rem. Prohibitũ est ne filiofa. pecunia mutuetur. Si tamen aliud in fraudem factum fuerit, puta q2 datur frumentum, vel aliud cõsimile vt vendat, ⁊ pecuniam habeat, fraus fit legi: vt. ff. ad Macedo. l. sed Julianus. §. mutui. alias incipit, Itẽ si filius. Et dicit gl. qđ tales faciũt contra legem, qui faciunt in fraudem. Per qđ cõcludit qđ tales sñie hic late nõ valebant: ideo papa non mandat absolui. Dicit Jo. and. qđ dixit supra qđ sñie late tenerent. Non obstat qđ hic nõ mandat absolui: q2 forte nullus inciderat: vel nõ fuit petitum: vel factum fuit, sed decisum. Item dicit qđ vltra fraudes gl. Qñq3 cõmittitur fraus de nomine ad nomen: puta, prohibitus est quis habere conseruatorem, facit procuratorem, vel vicarium. in aut. vt nulli liceat. in prin. colla. ix. ad idẽ de elec. auaritie. ⁊. c. fundamenta. lib. vj. Item de tempore ad tempus, cum fertur sentẽtia contra maiorem, ⁊ processum fuerat cum ipso minore. ff. de minori. l. deniq3. ⁊. s. de simo. in tantum. Quandoq3 de facto ad factum, qđ aliqui vocant de loco ad locũ. C. si mãci. ita fue. alie. vt. l. vlt. Si quis vero offendat verba, vbi mẽs est dubia, facit contra legem. ff. qui, ⁊ a quibus. l. prospexit. vj. q. iij. scriptum. Si

ptum. Si quis offendat verba, vbi est mens certa, non offendit legē. de leg. iij. l. nō aliter. ff. de in ius voc. l. quis. ſm Vinc. De materia in c. fi. de reg. iur. lib. vj. ⁊ xiiij. q. iij. plerisqꝫ ⁊c. Ant. de But.

1 ¶ Clericus, qui in habitu ⁊ tonsura vt laicus conuersatur, et delinquens ita deprehensus in maleficio, pro clerico se defendere nō potest.
2 Clericalis habitus assumptio, vel reassumptio ab eo, q antea cōmuni opinione habebatur pro laico, non defendit clericum.
3 Possessio recens, ⁊ momentanea, non vincit aliquem contra aliquam continuatam possessionem.
4 Tolerantia pape an excuset aliquem a pena iniicientium manus in clericos.
5 Forefactum quid significet.
Executor testamētarius datus ad emendam forefactorum, tenetur soluere debita testatoris, quorum terminus est elapsus.
6 Clericus se vxori copulans, vel in sacris constitutus se immiscēs enormibus, an perdat priuilegium clericale. nu. seq.
7 Priuilegio clericali an gaudeat clericus in minorib⁹, qui se vxori copulat, vel se enormibus immiscet.

1 Ex parte. el. iij. ¶ † Qui in habitu, ⁊ tōsura, ⁊ ceteris vt laici cōuersantur, deprehēsi in maleficijs se pro clericis defendere nō possunt. h. d. In prima ponitur cōquestio regine Anglor. In scda punitio ibi: ne igitur. ¶ Nota qd clerici oino vt laici incedentes, si deprehēdantur in delictis, non gaudent pri
2 uilegio clericali, ex quo aliter non cōstat eos clericos esse. ¶ † Nota qd assumptio, vel reassumptio tonsure ⁊ habitus clericalis ab eo, qui antea cōmuni opinione habebatur pro laico, non defendit
3 clericū, nec ipsum eximit a iurisdictione seculari. ¶ † Nota qd recens, ⁊ momentanea possessio non vincit aliquē contra antiquam continuatam possessionē. ¶ Habetis notabilia vsqꝫ ad corticem, sed per hoc non habetis intellectum litere: ideo venio ad declara
4 tionem decre. ¶ † Et quero nunquid hec tolerantia pape, de qua in litera, excuset a pena iniicientiū manus in clericos. Doc. qd sic: qꝛ est tolerātia approbationis, ⁊ ex certa scientia facta. Secus si esset tolerātia dissimulationis: qꝛ illa non excusaretur. s. de prebē. cum iam dudum. ⁊ remittit ad nota. de suppl. negli. prela. c. ij. digl
5 in. c. qꝛ circa. s. de consan. ⁊ affi. ¶ † Querit gl. i. quid est dicere forefactis. Dicit gl. qd est dicere, maleficijs: ⁊ est vulgare Gallicorū. Et dicit Gul. obtentū qd testamentarius executor datus ad emēdam forefactorum, tenetur soluere debita testatoris, quorū terminus est elapsus, quasi illud sit forefactum. de quo in Spe. de instr.
6 edi. §. nunc vero aliqua. ver. hac autem quarta. ¶ † Gl. super verbo deprehēsi. opp. qd lz clericus in delicto sit deprehēsus, nō possit puniri sine licentia prelatorū, ⁊ sine pena excommunicationis. de sen. excō. vt fame. Itē obst. de sen. excō. si vero. vbi a sciente non pōt verberari clericus sine pena excōicationis. Ad idem. c. in audientia: vbi clericus habet priuilegium, licet exerceat se in actibus militaribus, donec tertio monitus desistat. Gl. in effectu dat duas so. Contrariū loquitur, vbi certum erat, delinquētes esse clericos: vnde retinent priuilegium, nisi post trinam monitionem. Hic, quādo nō constabat eos esse clericos, qꝛ habebantur pro laicis publice ab omnibus: quo casu tales, vt sunt in habitu, presumuntur, et puniri possunt impune, vt hic. Vel secūdo sic loquitur hic in illis, qui in delictis deprehenduntur enormibus, ⁊ talibus qd eo ipso amittunt priuilegium. de quibus in. c. cum nō ab homine. ⁊. c. perpendimus. j. de sen. excō. In contrario loquitur in illis, qui depre
7 henduntur in delictis nō tam enormibus. ¶ † Eadē glo. in fi. doc. moderni aliter soluūt: ⁊ solutiones omnes sunt notabiles, ⁊ quotidiane. Gof. soluit qd hec decre. intelligitur de clericis in minorib⁹ constitutis: ⁊ si tales habitu clericali relicto se conuertant ad militiam, vel vxorem, perdunt priuilegiū clericale. Allegat de cleri. cō iuga. c. j. ⁊ fi. Contraria procedunt de constitutis in sacris, qui non possunt dimittere clericatum, ſm Gof. ⁊ idem no. Inno. s. de apo sta. c. j. Io. an. primo remittit ad. c. si iudex. de sen. excom. li. vj. ⁊ dicit qd sine calumnia decre. potest intelligi, quādo non constat quē clericum, si comprehēditur in delicto, statim debet remitti ad iudicem ecclesiasticū, vt cognoscat an sit clericus. Hoc est verū, si ante incedebat in habitu, ⁊ tonsura: alias nō est remittendus, si incedat vt laicus: ⁊ sic perdit priuilegium illud. Conclude sic: quādoqꝫ clericus dimisso habitu clericali se ingerit enormitatib⁹, ⁊ est ter monitus vt reassumat, ⁊ nō reassumit, ⁊ perdit priuilegium clericale. j. de sen. excom. in audientia. ⁊. c. perpendimus. adeo qd pōt dānari a iudice seculari: vt dictis iuribus, ⁊ no. eo. tit. contingat. Si autem dimittit habitū, sed non est monitus vt reassumat, an perdat priuilegium: ⁊ tunc recolligendo dicta doc. dic, si iste erat in minoribus, ⁊ reputabatur vt laicus: ⁊ tūc perdit priuilegium clericale: ⁊ hoc ſm Gof. Et sic potest temperari decre. si iudex laicus. de sen. excom. ſm Gof. Quandoqꝫ clericus in sacris constitutus dimittit habitum, ⁊ conuentus coram seculari facit fidem qd est clericus: ⁊ tunc habet priuilegiū clericale. Si vero sit dubium an sit clericus: ⁊ tunc si offert se paratum probare clericum coram suo iudice cōpetēti, auditur: ⁊ de hoc debet cognoscere ecclesiasticus. Quādoqꝫ est repertus in habitu clericali tempore capture: ⁊ remittēdus est ad eum iudicem ecclesiasticum: vt. d. c. si iudex. in principio. Si aūt fuerit repertus in habitu seculari: ⁊ tunc si offert se probare se clericum, tamen non probat: ⁊ tunc iudex secularis potest punire eum. Ita potest intelligi hec decre. Cognitio tamen, an sit clericus, vel non, spectabit ad iudicem ecclesiasticum: vt no. in. d. c. si iudex. in fi. in glo. ordinaria ⁊c.

1 ¶ Leges ciuiles legi non debent Parisijs, vel in locis vicinis.
2 Inter puros laicos papa vendicat sibi potestatem.
3 Leges famulantur canonibus. 6.
4 Imperatorum leges non adstringunt omnes laicos ad obseruantiam ipsarum.
5 In canonico foro raro accidunt cause quin possint iure canonico terminari.
7 Canonicum ius an comprehendatur appellatione sacre pagine.
8 Vicine terre que dicantur.
9 Leges Imperatorum de iure seruande sunt.
10 Imperator est dominus totius orbis.
11 Reges omnes an subijciantur Imperatori.
12 Vicinitate loci an quis aliquando infametur.
13 Vicinitate loci consequitur quis aliquando incommodum.

1 Super specula. ¶ † Parisijs, vel in locis vicinis, ius ciuile legi nō debet. h. d. In prima ponit prohibitionis rationem. In secūda prohibitionē. In tertia penam. Scda
2 ibi: firmiter. Tertia ibi: ⁊ quoniā. ¶ † Not. vnū casum, in quo etiā inter puros laicos papa sibi vēdicat potestatē, scilicet in prohibēda lectura scientie legis, seu scientia, qñ talis lectura tendit ad di
3 minutionē scientie diuine. ¶ † No. qd leges canonibus famulanſ, ⁊ in subsidium tantum sunt, deficientibus canonibus, allegāde: ⁊
4 ita demum sunt allegande, si equitate innitantur. ¶ † No. arg. qd leges Imperatorū non adstringūt omnes laicos ad obseruantiā
5 ipsarū. ¶ † Not. qd in foro canonico raro occurrunt cause, que nō possunt canonico iure determinari. ¶ Not. qd in vicinitate aliqñ quis cōsequitur commodum decret. est clara, ⁊ modice vtilitatis.
6 ¶ † Opp. qd omnes leges non recipiuntur a canonibus. s. de rescrip. c. fi. cum simil. Docto. dicunt qd per tex. soluit cōtrarium: qꝛ nō recipiunt famulatū legum, que nutriunt peccatum, ⁊ sic non sequuntur equitatis veritatem, ⁊ iustitiā: alias secus. Secundo docto. hic enumerant prouincias, que nō reguntur legibus: vnde licet hic hoc sit superfluum, tamen non omitto: qꝛ dicit Hosti. quod pauce prouincie regunſ iure ciuili. Nam Hispania, Anglia, Scotia, Galia, Hibernia, Alemania, Dacia, Suetia, Vngaria, Boemia, Polonia, Bulgaria, non vtuntur legibus, seu iure ciuili, sed specialibus consuetudinibus, ⁊ statutis. Et breuiter ſm Host. solum regnum Aurelianum ⁊ Italici vtūtur iure ciuili, excepta nobili ciuitate Venetorū, que regitur vt plurimum iure nō scripto. Vlterius arguit Host. contra illos, qui per argumēta legalia decidunt causas canonicas, ⁊ habent tex. expressos: ⁊ iste est magnus error hodie in Legistis, ⁊ Canonistis: qꝛ Canoniste volunt cōsulere in prato ciuili, ⁊ econtra Legiste dicta Inn. vbi habēt casum: ⁊ hoc dicit facere in multis locis contra Inn. qui multas causas canonicas decidit per argumenta legalia, ⁊ tamen sunt canones ex
7 pressi. ¶ † Quero an appellatione sacre pagine cōtineatur scientia canonica. Dic qd sic, per not. s. de eta. ⁊ qua. c. cum ⁊c. ⁊ ca. pen.
8 ¶ † Quero que dicātur terre vicine. Dic qd per duas dietas: arg. s. de rescrip. nonnulli. Alij dicunt qd erunt plus vel minus, scdm qd dictat consuetudo: deficiente consuetudine ad arbitriū iudicis
9 recurrendum est: arg. s. de offi. dele. de causis. cū simil. ¶ † Venio ad gl. opp. gl. ij. qd leges ab omnibus sunt seruande. C. de legi. l. leges. Et Franci debēt seruare. Gl. fatetur qd lz de facto nō seruent
10 seruande tñ sunt: † qꝛ omnes subsunt Imperatori. xi. q. i. §. sed ⁊ si quis. ⁊ qꝛ Imperator domin⁹ est totius mundi. ff. ad legē Rho.
11 de iac. l. deprecatio. † An aūt reges de iure subsint Imperatori, vi
12 de Oldr. suo consi. lxvi. ¶ † Vltima gl. opp. qd vicinitate quis nō sentiat incommodum. xxxij. q. v. tolerabilius. vbi lupanaria non infamant castitatē. Doc. remittunt ad ibi no. ⁊ xlvij. dist. quantūlibet. in fi. vlti. glo. Ibi dicitur qd persona nota non infamatur ex
13 qualitate loci, sed ignota sic. ¶ † Glo. ⁊ ita. in fi. solue vt ibi, ſm docto. ⁊ facit hec decre. ad. q. illam, qñ quis habet domum cōmunem cum alio: ⁊ vnus ex illis delictum committit, ex quo per formā statuti dz destrui domus. Super quo remittit Io. an. ad no. in. §. sed ⁊ continuo. hic alleg. ⁊ ad not. per se de pe. felicis. post prin. lib. vj.

r et questio Bar. Brix. dominica. xliij. r incipit, duo cõmunẽ. In qua tres dantur sol. Prima, qd pars inferior cũ superiore permutabit. Uel in totũ destruetur, r aget contra illum, qui causam dãni dedit. Uel tertio emat partem diruendam a fisco. De hoc plene in Spe. de penis. super rubrica. Antonius de Butrio.

1 ¶ Priuilegij innouatio ius nouum non tribuit, sed antiquum conseruat. nu. 4.
2 Innouatio priuilegij an indistincte conseruet ius antiquum.
3 Priuilegium innouatum an faciat fidem.

1 Quia intentionis. ¶ † Innouatio priuilegij ius nouum nõ tribuit, sed antiquũ cõseruat. h. d. Nõ põt cõmode diuidi. ¶ No. i. summarium. ¶ Scdo no. qd in-
2 nouatio priuilegij fieri debet sine alterius preiudicio. ¶ † Quero cũ doc. an innouatio priuilegij indistincte cõseruet tantũ ius antiquum. Dicunt doc. qd si priuilegiũ non impugnatur, r extat, qd creat nouũ ius tempore innouationis. Si vero extat, sed est ablatum per abusum, vel propter ingratitudinem commissam circa ecclesiam, r in eius odium priuilegium fit abolitum a papa: r tunc si papa hoc sciens ex certa scientia innouaret, bene dicitur ex certa scientia: qr si non ex certa scientia, talis innouatio non preiudicaret. Et hoc est, qd voluit iste tex. dum dixit, in eo statu. Unde scdm Docto. si huic priuilegio fuisset prescriptũ, vel alias cõtra ipsum innouatũ iudicatis, vel alias fuisset per aliud renouatũ, non preiudicaret, tunc ista innouatio resuscitaret priuilegium de nouo, et ius crearet nouũ. Alleg. de feu. ex parte. r. xxiij. q. j. acutius. Dãt simile de annulo dato sponse, in. l. si donate. §. si sponsus. ff. de don. inter vi. r vxo. Nam tũc si datur alius, nõ videtur noua donatio, si loco primi dati detur, ita qd si sponsus dedit sponse annulũ alienũ r postea tradit proprium, non videtur esse noua donatio. de dona.
3 inter vi. r vxo. l. si donate. §. si sponsus. ¶ † Quero an priuilegium innouatũ faciat fidem. Doc. qd sic, si est insinuatũ: qr illi sicut authẽtico datur fides. C. de eden. aut. si quis in aliquo. Facit. s. de cõfir. vti. vel inuti. c. pe. r de fi. instr. c. j. cum ibi no. r hic no. tex. in verbo, innouationis, qd nouum ius non creat, nec etiam tollit vetus. Contra cõ opp. de toto ti. ff. de noua. r. C. eo. tit. Sol. Dicit Inno. qd differentia est inter innouationẽ, r nouationẽ: r hic sumpta occasione, prosequitur que sit differentia inter delegationem, cessionem, siue demandationem, nouationẽ, r innouationem. Dicit ergo qd delegatio est, cũ quis creditori suo, vel cui voluerit creditor, constituit debitum suũ, vel alium loco sui. ff. de noua. l. delegatis. Et debet interuenire stipulatio inter delegatũ, r eũ, cui fit delegatio, vel litis cõtest. vt ibi. Et de huius forma vide in Spe. de sol. §. ij. in prin. Cessio vero est, cũ cedo alicui actiones mihi cõpetentes: r hic non exigitur cõsensus istius, contra quem actiones ceduntur, nec perit per hoc actio competẽs ipsi cedenti, quo minus etiã possit vti, cessione non obstante, nisi in casibus no. in. c. ij. super gl. ij. s. de alie. iudi. mu. cã fac. r in. l. iij. C. de noua. Nouatio vero fit ex prima causa: r sic cõstituitur qd perimitur prima. Et de forma huius vide in Spe. in titu. predicto. §. j. versi. consequenter. Et hodie ista innouatio ita demum fit, si hoc ageretur expresse, nec recedatur a prima obligatione: alias durat prima, r secunda est accessoria prime: r agitur ex vtraqz: vt Insti. qui. mo. tol. obli. §. vlti. Si aũt non agat expresse, sed tacite: tunc q̃p̃ de iure nouo non inducat, actio prima nõ tollat ipso iure, tñ datur exceptio, lz nouus promissor accedat: vt. C. de noua. l. fi. r. l. Ualerian⁹. ff. de noua. Ubi aduerte qd ista nouatio est duplex. Quedã volũtaria, quedã necessaria. Necessaria est, que fit per litis cõtest. vt. l. solutis. ff. de sol. r de noua. l. delegare. r. l. aliã. Et per hãc non tollitur prima actio, sed adijcit illi: qr pena fit melior cõditio actoris: cũ per ipsam fiat interruptio, et perpetuatio fit etiam qnãdoqz necessaria per sententiam: quia facit cessare vsuras vsqz ad tempus quadrimestre, que tamẽ postea currunt maiores, scz centesime: vt. l. vlti. C. de vsuris rei indi. Itẽ facit qd vbi plures, qui tenent in solidũ, condẽnati sunt, post sententiã tenẽtur pro virili: vt. C. si plures vna sen. l. j. Et si fertur sententia pro reo, oritur exceptio, nõ tamen tollitur actio: sed pro actore vltra primam, que nõ tollitur, datur actio iudicati: vt. l. actori. C. de iureiur. quãquã opi. fuerint: qr aliqui tenuerũt qd vbi est realis, non tollat prima: secus vbi est personalis: vt. l. grege. r. l. si fundus. ff. de pigno. r. l. fi. C. de vsuris rei indi. Alij tenẽt qd siue sit realis, siue personalis, nõ tollitur prima: vt. l. fideiussor. ff. de fideiussori. Item de voluntaria dic vt in. l. j. C. de indi. Item innouatio priuilegij quandoqz fit per insinuationem, quandoqz per Romanos pontifices, quia innouantur priuilegia cõcessa per predecessores: r de tali innouatione loquitur hoc. c. r. s. e. ex parte. r. s. de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. r. xij. dist. perceptis. Et quid operet hec cõfirmatio, dictum est supra in prima. q. Quid autem prima, dictũ
4 est in secunda. q. ¶ † Uenio ad gl. Glo. j. in princ. literalis est, r allegat similia: r concor. in fin. opp. quod innouatio aliquod ius tribuat. de transactio. de cetero. r. c. veniens. sicut ibi confirmatio: qr facit transactionem esse perpetuam, vbi alias esset temporalis. Glo. non soluit. Dic quod ibi loquitur in confirmatione ex certa scientia, in qua agebatur hoc vt esset realis: secus si ageretur vt esset personalis. de deci. ex multiplici. Nec obstat similiter. c. item. de commoda. vbi dicitur quod beneficijs non debemus decipi, sed iuuari: qr hic quis non decipitur, imo iuuatur ex confirmatione iuris, quod forte alias periret, rc.

1 ¶ Priuilegiati vbi possunt in quocũqz loco cum altari viatico celebrare, illud poterunt sine licentia prelatorum. nu. 4.
2 Priuilegia principũ sunt in dubio interpretanda, vt non sint inania, sed aliquid conferant.
3 Ad celebrandi facultatis concessionem non sequitur concessio facultatis alia iura parochialia vsurpandi. nu. 5.
6 Altare viaticum quid sit.
7 Ad missam celebrandam cum altari viatico an episcopus poterit priuilegiare, etiam extra suam diocesim.
8 Religiosi Minores, r Predicatores an hodie habeant priuilegium celebrandi cum altari viatico.
9 Quarta an per episcopum detrahatur de relictis ad cultum diuinum.

1 In his. ¶ † Priuilegiati si vbiqz possint cũ altari viatico celebrare, illud poterũt sine licentia prelatorum. h. d. Primo ponit exordiũ, r facti narrationẽ. Secunda ibi: cum autem. Scdo prouidet, r rationem reddit. ¶ No. in dubijs priuilegiorũ benignam inter-
2 pretationem, r non malignam. ¶ † Scdo not. in dubio priuilegia principum interpretanda, vt non sint inania, sed aliquid cõferãt. ¶ Tertio no. id qd, dixi in summario, qd priuilegium concedens liberam facultatem in diocesi celebrandi, facultatẽ tribuit vt ibidẽ
3 propria authoritate celebrare possit. ¶ Quarto no. † qd ad cõcessionẽ facultatis celebrandi, nõ sequitur cõcessio facultatis alia iu-
4 ra parochialia vsurpandi. ¶ † Uenio ad declarationem materie capituli, r oppo. de. c. pastoralis. s. eo. vbi concessio vt conuertat ecclesia ad vsus non preiudicat diocesano, quin de sua licentia fieri possit, ita qd requiritur licentia diocesani, nõ obstante priuilegio: sic r hic debet dici. Uin. dicit qd in cõtrario fuit expressum in concessione priuilegij, vt diocesano non preiudicaret: hic simpliciter fuit cõcessum. Hoc est diuinare. Ideo dicit secũdo Hosti. quod hic non preiudicatur eo quia iura parochialia excipiuntur. In cõtrario preiudicaretur, si presumpta eius authoritate ingrederetur. Uel tertio ẽm eundem: r hec vera so. ibi: priuilegium licet expectetur licẽtia diocesani, qr ibi cõcurrunt duo, trãslatio iuris per pri⁹, r trãslatio possessionis per posterius. Primo operat enim translatio iuris, r quo ad illud nõ requiritur licẽtia diocesani. Ideo ex-
5 pectatur licentia diocesani † quo ad ẽm scilicet ad accipiendum possessionem iuris trãslati: hic cõcedebatur sola facultas celebrandi, nec aliud erat in concessione priuilegij: r si non habet libera ex priuilegio, priuilegium nil operaretur: quia r sine priuilegio celebrare posset cum licẽtia diocesani. Secũdo, qr litera vestra dicit qd sine preiudicio aliorũ iurium, rc. Que sunt ista iura parochialia? Dicunt doc. puta si in ecclesiarum cõtemptum recipiantur parochiani ad diuina: vel si volunt recipere decimas, vel oblationes a parochianis: vel volunt iniungere penitentias, vel dare eucharistiã, vel recipere mortuaria, vel benedicere nubentes in suis habi-
6 taculis. xxx. q. v. aliter. s. de testa. c. pe. r. c. fi. ¶ † Quero quid appelletur altare viaticũ? Dicunt doc. qd altare portabile, vel portatile, qr portatur in via, r itinerantes: alias phyfici habent librũ, qui dicit viaticus, qui portat in itinere. Itẽ dicitur liber itinerarius. xvi. dist. Clementis. Itẽ dicitur corpus Domini viaticũ: r quare sic dicatur, habetur. s. de pen. r re. quod in te. Et hoc altare viaticũ conceditur peregrinis. de consecra. distin. j. concedimus. Dicit tamen Hosti. qd quicquid alij dicant, non poterit peregrinus celebrare cũ altari viatico sine licentia diocesani, nisi sit super hoc pri-
7 uilegiatus: r sic intelligitur dictũ. c. r simil. ¶ † Quero an epi possint priuilegiare aliquos, vt in diocesi possint celebrare cum altari viatico. Uidetur qd non, per hanc decre. r. s. eo. tit. c. fi. lib. vj. Concluде secundum docto. si vult concedere in vniuerso orbe, non põt qr hoc est papale, vt hic: sed si in diocesi sua vult concedere, bene potest. Ad hoc. s. eo. cum olim. de consecra. dist. j. clericos. r. c. mis-
8 sarum. r. c. si quis. r ca. cõcedimus. ¶ † Quero an hodie Minores r Predicatores habeant priuilegiũ? Dicunt quod non: quia non habuerunt hoc in prima nouitate, quãdo celebrant in proprijs habitaculis: hodie habent proprias ecclesias, r consecratas: vnde nõ possunt vti priuilegio hoc, qd in subsidium fuit datum. Et dicunt qd etiam non poterunt alienos parochianos ad sepulturã recipere, nisi super hoc sint priuilegiati. s. de sepul. in nostra. xvi. q. j. c. j. De

§. De hoc dic hodie vt in cle. dudū. de sepul. vbi hodie est eis cōcessum recipere ad sepulturam eligentes sepulturam in eorum ecclesiis. Conferentes autem eucharistiam, vel alia sacramēta ecclesiastica sine parochialis presbyteri licentia, hodie sunt ipso iure excommunicati: vt in clemen. religiosi. eo. tit. ¶ † Veniamus ad gl. 9 Gloss. prima querit an quarta detrahatur de relictis ad cultū diuinum? Dic quod non. Alleg. de testa. c. fin. Quod est verum, tam in episcopali, quā in parochiali. Fallit in Predicatoribus ⁊ Minoribus. Quod dic vt in cle. §. de sepul. ⁊c. Anto. de But.

1 ☞ Priuilegium de decimis noualium non soluendis non extenditur ad prius possessas per alium.
2 Decimas noualium quando quis soluere non teneatur.
3 Priuilegia debent restringi, ne alteri preiudicium inferant.
4 Decimas noualium que ad culturam proprijs manibus reduxerunt regulares, soluere non tenentur ipsi de iure communi.
5 Priuilegium de non soluendis decimis, an trahatur ad noualia preterita.
6 Priuilegium de non soluendis decimis ab alio possessis, quare non valet.
7 Monasteriū si papa eximat cum suis capellis, intelligitur de capellis, quas alij possident.

1 Vadum. ¶ † Priuilegium de decimis noualium non soluendis non extendit ad prius possessas per alium, nisi de his fecerit mentionem. hoc dicit. In prima facti narratio. In secunda 2 decisio. Secunda ibi: de consilio. ¶ † Nota primo qd̄ priuilegium de decimis noualium non soluendis non extenditur ad noualia preterita ante priuilegium, ex quibus iam decime solute sunt, et in quarum decimarū quasi possessione alter est, seu tertius est. ¶ Secundo nota qd̄ sicut non valet rescriptum tacens alterius coloratum possidere, ita nec valet priuilegium tacens alterius possessio3 nem iustam. ¶ † Nota regulare in titulo isto qd̄ priuilegia debēt semper restringi, ne alteri tertio preiudicium inferant: ⁊ ab eis ex mente semper censetur tertij preiudicium exceptum et possessionis, ⁊ proprietatis, vel alterius iuris. ¶ Or attendite ad intellectum huius cap. sequendo ordinem consuetum. Et primo capiam dicta doc. Secundo veniam ad gloss. cum quibus etiam aliqua di4 cta Inno. ponam. ¶ † Oppo. quod non sit priuilegium istis monialibus non soluere decimas de noualibus: quia regularib⁹ hoc est concessum de iure communi. §. de deci. ex parte. Solu. Hic loquitur de noualibus, que non colunt proprijs manibus: sed ibi de iure communi loquitur de decimis noualium, que ad culturam proprijs manibus reduxerunt. Nam non sunt simpliciter priuilegiati super decimis noualium de iure communi, nisi per priuile5 gium concedatur: ⁊ ita hic. ¶ † Secundo quero an priuilegium super decimis noualium non soluendis trahatur ad noualia preterita, nondum tamen solutarum decimarum, ita qd̄ nullus sit in possessione decimarum, vel in quasi possessione dictorum noualiū, ante priuilegium impetratum, ex quo ante priuilegium non sunt solute decime. Videtur per hunc tex. quod etiam hoc priuilegium ad talia extendatur: qr statim ex eis debite sunt decime ecclesie parochiali: sicut non extenditur priuilegium, quando ecclesia parochialis est in possessione earum: ⁊ hoc casu, qr vtrobiqꝫ est preiudicium. Innoc. tenet contra, qd̄ etiam ad preterita, de quibus nondum solute erant decime, extendatur, licet male tenerentur, qr debebantur parochiali ecclesie. Et hoc sequitur Jo. an. per hanc decre. ⁊ dicit qd̄ hoc voluit hec decret. Ad hoc de deci. c. ij. lib. vi. vt sic tantummodo possessio precedens decimarum habeat impedire vires priuilegij, non tantummodo decimas deberi: ⁊ etiam scit papa in futurum deberi: quasi voluerit dicere hic respectu possessionis nullum generatur preiudicium, sed respectu obligationis: vnde quo ad possessionem priuilegium generare preiudicium non dicitur: ⁊ sic illo respectu vendicat sibi locum, sed non respectu obligationis, cuius preiudicium generaretur. Dicit tamen ipse Innocen. quod ecclesia parochialis fructus preteritos ex noualibus ante priuilegium poterit petere, ⁊ agere: qr priuilegium non tollit, qd̄ erat debitum. Et dicit qd̄ per talem solutionem factam authoritate sententie non acquiret possessionem decimarum: qr dicit qd̄ soluere ex condemnatione nunquam ponit in possessionem soluti, vel in quasi possessione, nisi in possessionem inducatur, vel nisi aliter probetur. Hec ratio est nimis generalis, nil allegat. ad hoc. Sed hoc vltimum non placet Hostien. dicenti quod vellet super hoc videre ius: quia imo possessio transfertur ex solutione facta, licet veniat consecutiue ad condemnationem. Nam consistit possessio plus in facto, quam in iure. Allegat. l. j. §. item acquirimus. ff. de acquiren. posses. ⁊ l. iuste. eo. titu. ⁊ §. de re iu. cum aliquibus. Quinimo, secundum eum, etiam per violentiam acquiritur: quia ⁊ predo ante omnia est restituendus. de restitu. spol. in literis. Fatetur tamen ipse Hosti. qd̄ facilius per priuilegium tollitur ius, cuius possessio non habetur, quam ipsa possessio. Vel dic qd̄ quandoqꝫ quod fit de mandato iudicis, tunc dic ad finem transferende possessionis: ⁊ tūc procedit dictum Hosti. Quandoqꝫ fit ad finem tollende obligationis: ⁊ tunc procedit dictum Inno. Videte Inno. sine dubio minus late locutus est: sed mens est eius, qd̄ talis solutio non constituit in possessionem ecclesiam parochialem, quando soluens habuit priuilegium. Ratio est, quia non soluit animo constituendi possessionem propter priuilegium. Et hoc modo potest saluari Inno. ita quod Inno. dicit verum, quando soluitur vt de preterito debitum non animo transferendi possessionem: secus si animo transferendi, vt dicit Host. ¶ Veniamus ad declaratio6 nem glo. † Querit glo. j. quare non valuit priuilegium super decimis ab alio possessis. Dicit glos. quod absorbet ius alterius. C. de preci. Imperat offe. l. quoties. ⁊ quia contra ius est. C. eod. l. rescripta. ac si essent impetrata lite pendente: quo casu non valet. §. de testi. causam. Sic ⁊ priuilegium obtentum tacita compositione nō valet. §. de deci. ex multiplici. valet tamē super illis, super quibus nondum est facta compositio, a contrario litere, vt sic aliquem fructū habeant ex talibus indulgentijs: alias inutiles essent. §. c. proxi. ¶ Querit gl. ij. dicit quare non valuit priuilegium. Dicit, quia subreptitium non faciens iuris alterius mentionem. de rescrip. super literis. Ex hoc colligit quod sicut surreptio non vitiat rescriptum, sic ⁊ priuilegium. Et sic patet qd̄ papa ex priuilegio alteri derogare non intendit. Idem Hosti. Item quia lite pendente hoc priuilegium erat impetratum: vt lite pen. c. fi. Item quia non fuit facta mentio de possessione aliorum. de conces. preben. c. cum nostris. ⁊ c. literas. Aliqui dicunt qd̄ possessio non obstat, quia non valet priuilegium: imo requiritur qd̄ habeat proprietatem iuris. Nec obstat hic, quia facit ideo mentionem de possessione tantum, ⁊ non de proprietate: qr certum erat qd̄ ad aliquem pertinebat vel priuilegio, vel prescriptione, vel iure communi. Alij, quod sola possessio preiudicat priuilegio. Et hoc tenet Host. si est bone fidei: de possessione vero male fidei planum qd̄ non impedit priuilegiū. Ad hoc de restit. spol. grauis. de prescrip. c. fi. de conces. preben. cū 7 nostris. ⁊ ca. literas. ¶ † Per predicta dicit Inno. qd̄ si papa eximat monasterium cum suis capellis, intelligitur de capellis, quas alij possident, dummodo graue damnum possessoribus non inferatur: arg. l. quoties. de preci. Imper. offe. Vnde ⁊ si tali monasterio dentur possessiones in aliqua dioecesi, in quibus monasterium aliquam ecclesiam edificet, illa ecclesia erit exempta, nisi tamen de illis possessionibus ante illam edificationem episcopus modicum consequebatur emolumentum, secundum Inno. Hosti. hoc fatetur, quando ecclesia edificata est de licentia episcopi: quia ex quo sciebat priuilegium, nihil sibi retinuit, videtur ius suum renunciasse. §. eo. quia circa. §. fi. in prin. sine licentia potest ab ecclesia vendicari. §. eo. cum olim. Si vero ignorabat, ⁊ potuit certificari, sibi imputet. xxxvij. dist. §. fi. Sed si inquisiuit, ⁊ monasterium in fraudem tacuit, subuenitur episcopo. ff. de reb. du. l. j. §. j. ⁊ ij. Non obst. tex. quia longa est differentia an conferantur decime, vel ecclesie: ⁊ non videtur donatum, quod ab alio iuste possidetur: secus si iniuste. de feu. ca. ij. Aliud si dicatur, Eximimus tale monasteriū cum capellis: quia tunc videntur exempte, ⁊ si alij eas possideant: nisi priuilegium probetur per surreptionem obtentum. Et est ratio, quia exēptio fit cum magna deliberatione: ⁊ sic presumitur quod papa omnia sciuerit, ⁊ de alterius possessione, ⁊ de alijs, nisi probetur contrarium. xxxv. q. ix. apostolice. ⁊ c. sententiam. Collatio vero maxime noualium, ⁊ liberorum propriorum, siue priuilegij concessio conceditur cum minori difficultate, ⁊ non ita stricte examinatur. Et ideo non videtur papa hic ex certa scientia concessisse, si ab alio possidebantur, ⁊ de hoc fecerunt mentionem. Alij dicunt quod si exempta est ecclesia cum capellis specifice nominatis, ille sunt exempte, etiam dato quod ab alijs possideantur. ff. si quis cautio. l. sed ⁊ si quis. §. quesitum. Si generaliter eximit ecclesiam cum capellis, quia dicit, Eximimus tale monasterium cum capellis suis: non videntur exempte ille, que ab alijs possidentur, vel quas princeps ex aliqua causa latenti de facili non esset exempturus: qr non est verisimile quod leuamen aliquando sit grauamen illaturus. ad hoc de officio delega. quod translationem. Ideo Innoc. concludit quod non videntur exempte ab alio possesse, etiam quando specifice nominantur, vbi grauiter preiudicatur possessioni: quia intelligitur de priuilegio, si sunt sue: quia per hec verba non intendit dare proprietatem. de rescrip. si gratiose. li. vi. Item intelligendum est, si alius non sit in possessione earum bona fide, vt hic: ⁊ si alij grauiter non preiudicatur, vt in iuribus supra dictis. Nec obstat quod dictum est de examinatione: quia hic ecclesie tunc eximuntur vt accessorie: ⁊ in accessorijs non fit tanta examinatio, quanta in principali, secundum Inno.

1 ☞ Ad episcopalia iura tenentur confratres priuilegiatorum,

niſi in totum ſe tranſtulerint.

2 Oblati quandiu ſe in confraternitate conferunt, non eximuntur a poteſtate dioceſani.

3 Habitus mutatio non prodeſt quo ad exemptionem.

4 Exemptorum mercenarij conducti ad eis ſeruiēdum per annum pro ſtipendio, an per dioceſanum poſſint excommunicari.

5 Priuilegio militum non gaudet miles commeatu accepto, ſi remanet in domo ſua.

6 Priuilegium militis conſequitur, qui nondum ad milites venit, ſi de numero ad numerum transferatur.

7 Confratres priuilegiatorum, qui ſe non tranſtulerunt in totum, an plene poterunt ire ad audienda diuina in eccleſijs confratrum religioſorum exemptorum.

Quidam. ¶ † Confratres priuilegiatorū, niſi in totum ſe tranſtulerint, ad epiſcopalia iura tenentur. hoc dicit. Communis diuiſio. Secunda ibi: verum. ¶ † Not. quod iſti oblati quandiu ſe in confraternitate conferant, ſeu in congregatione fraternitatis, non ſunt a poteſtate dioceſani exempti, ⁊ non cenſentur ſe contuliſſe, eo quod in domibus proprijs manent. ¶ † Oppo. de. c. vt priuilegia. ſ. eo. vbi tales mutātes habitum habent priuilegium. Quidam dicunt ibi, in mutantibus habitum: hic in alijs. Tenete ſecundum doc. quod indiſtincte mutatio habitus non prodeſt quo ad exemptionem, niſi in totum ſint plene tranſlati: ſed quo ad priuilegia, de quibus ibi, ſufficit mutatio habitus, vt ibi. ¶ † Quero an mercenarij religioſorum, qui quotidie conducuntur a religioſis ad armenta ipſorum cuſtodienda, vel ad ſeruiendum eis per annum pro ſtipendio, poſſint excommunicari per dioceſanum: Dic quod ſic: ⁊ ſic debent decimas de omni lucro, ⁊ de parte gregis, niſi aliud contineatur in priuilegijs. ſ. cod. porro. ſecundum Vincen. ¶ Querit glo. i. de ratione. dicit qđ non ſufficit ſola receptio, niſi ſequatur tranſlatio. xxi. q. ij. ſi quis tranſlatus. ſicut non dicitur quis de numero militum prius, quam ſit inter eos. ff. de mili. teſta. l. ex eo. Et ſola ratio poſſeſſionis non eſt idonea ad munera iniungenda. ff. ad municipa. l. libertus. §. ſola. † Sic ⁊ miles commeatu accepto, ſi remaneat in domo ſua, nō habet priuilegium. ff. ex qui. cau. ma. l. iiij. ¶ † Ea. glo. oppo. ff. de bon. poſſeſ. que ex teſta. mi. l. vna. vbi dicitur quod priuilegium militis habet, qui nondum venit ad milites. Vide quod no. de conceſ. preben. quia diuerſitatem. in glo. penul. ⁊ ibi dupliciter ſoluitur. Dicit Jo. an. quod ſi de numero transfertur ad numerum, habet priuilegium prius, quam illud perueniat, vt in contrario. Secus ſi non de numero: vt. l. ex eo. ¶ Gloſſ. ſequens eſt literalis. † Quero an iſti plene non tranſlati ibunt ad audienda diuina ad illos. Dicit quod non: quia adhuc ſunt parochiani priorū. de parochi. c. ij. xvij. q. i. quibus. Ad hoc. ſ. eo. vt priuilegia. ⁊c. Anto. de Butrio.

1 ¶ Quo ad priuilegium retentionis decimarum, ſemel nouale ſemper intelligitur nouale.

2 Noualis etiam dicitur terra, de qua non extat memoria quod aliquando fuerit culta. 6.

3 Teſtes plures, qui dicunt ſe ab vno audiuiſſe, loco vnius tantum habentur. nu. 5.

4 Memoria quando dicatur non extare.

7 Principium cuiuſcunque rei eſt conſiderandum.

8 Priuilegia ſunt perpetua, niſi preſcriptione tollantur.

Conſultationi. ¶ † Quo ad priuilegiū retētionis decimarum ſemel nouale ſemper intelligit nouale. hoc dicit. Ponit dictum, ⁊ rationem. Secūda ibi: cum alias. ¶ No. ſummarium: ⁊ ſic apparet qđ noualitati nō preſcribitur. ¶ † Not. quod terra illa dicitur noualis, de qua non extat memoria, quod aliquando culta fuerit. Et dicitur non extare memoria, quando non eſt qui viderit, vel audiuerit, nec eſt communis opinio quod fuerit culta. † Et ſi plures apparerent, qui dicerent ſe audiuiſſe ab vno, loco vnius haberentur. ff. de conditio. ⁊ demon. l. cui fundus. ⁊. c. licet. el. ij. de teſti. ¶ † Quero quando dicatur non extare memoria. Dic, quando non eſt memoria, nec opinio, quod aliquis audiuerit, vel viderit terram cultam. † Et ſi aliqui extant, qui dicant ſe ab vno audiuiſſe, nil probabunt: quia habentur loco vnius. ſ. de teſti. licet ex quadam. De hoc videbitis in. c. quid per nouale. ſ. de verborum ſigni. ¶ † Quero quid ſi appareat quod locus apparet vicinus loco culto, vel caſtro, vel edificijs. Dicunt quidam qđ preſumitur fuiſſe iam cultus. Allegant. xij. q. ij. aurum. ⁊. C. de ali. preſtā. l. iij. ⁊ de admi. tu. l. lex, que tutores. De hoc in Spe. de proba. §. circa nouale. verſi. ⁊ not. ¶ Glo. i. eſt literalis. ¶ Glo. ij. ſuper verbo, debet. querit de ratione. Dicit quod ex quo eſt nouale, ſemper durat, quo ad hoc vt decime non ſoluantur de tali terra. Hic videbatur forte dubitatio, ſi poſt longa tempora, que ſufficerent ad preſcriptionem, debet talis terra dici nouale, vt poſtea cenſeretur iure communi cum alijs, vt poſtea ſoluerentur decime: qđ hic determinatur. ¶ Et dicit glo. quod hic eſt argu. † qđ principium eſt cōſiderandum. allegat concor. † ⁊ qđ priuilegia ſunt perpetua, niſi preſcriptione tollantur. ſ. eo. accedentibus. ¶ Glo. fin. eſt literalis. In fin. dic ibi: reducendo. Pone qđ expēſe ille excedunt valorem fructuum percipiēdorum ad quinquaginta annos: vt ſi expenderunt mille, fructus valebunt quinquaginta. Dicit Jo. an. Ego intelligo de expenſis factis pro obtinēdo priuilegio: puta, expenderunt centum, ſi terra non deberet eſſe noualis poſt decem annos. Pone qđ in decem annis perceperint quinquaginta, quorum decima fuerunt quinquaginta: lucrati ergo ſunt per retentionem decimarum quinquaginta: ſed in priuilegio expenduntur centum: ⁊ ſic perdunt quinquaginta. De expenſis enim culture non videtur intelligi poſſe, ex quo ſoluta decima nouem partes haberent in fructibus. Non habetis hic plura.

¶ De purgatione canonica. Rubrica.

¶ Quia propter delicta ſepius ad purgationem deuenitur, ideo poſt tractatum diuerſorum exceſſuum ſequitur iſta rubrica. Materia habetur. ij. q. v. ⁊. xv. q. v. ⁊ in Specu. de aboli. §. nunc de purgatione, ⁊c.

1 ¶ Purgat ſe per iuramentum infamatus fide dignus. 16.

2 Hominum qualitas duplex eſt.

3 Procedendi modum diſtinguit perſonarum diſtinctio.

4 Diſtinctio qualitatis perſone diſtinguit eas quo ad onera probādi, ſeu modum.

5 Fidelitas hominis conſideratur penes virtuoſorum operationes ⁊ vitiorum carentiam.

6 Purgationis delationi quando eſt locus.

7 Infamia priuat quem commodo nobilitatis, ⁊ ingenuitatis. numero. 11. 17.

8 Fidelitatem tollunt delicta infamantia, etiam in nō credendo infamato. 17.

9 Juramenti commodo ad ſui vtilitatem iudicialiter preſtandi priuant quem delicta enormia.

10 Teſtificandi credulitate inter tertios licet quedam infamia priuet quem, tamen ad commodum proprium non priuat.

12 Nobilitatis, ⁊ ingenuitatis cōmodo priuatur omnis publice delinquens. 17.

13 Accuſatus de crimine an preſumatur male fame.

14 Ingenuus quis eſt.

15 Nobilis ⁊ ingenuus an differant inter ſe.

18 A iuramento ad ſui commodum preſtando repellitur infamis.

Nobilis. ¶ † Infamatus alias fide dignus per iuramentum ſe purgat: alias non. hoc dicit. Vel ſic. Ingenuus ſe iuramento purgat, non ingenuus non, ⁊ non ingenuus cenſetur enormiter peccans. h. d. Primo circa formam purgationis indicende ponit dictum in fide digno. Secundo aliud in non fide digno, exempla ponens, quibus quis fide dignus non dicatur. Secunda ibi: ſi autem. ¶ † Not. primo duplicem hominum qualitatem: quidam nobiles, quidam ignobiles, quidam ingenui, quidam libertini, vel ſerui. ¶ † Secundo not. quod diſtinctio qualitatum perſonarum modum diſtinguit contra eas procedendi aliter contra nobilem, vel ingenuum: aliter contra libertum, ſeruum, ⁊ ignobilem. Tertio no. qđ ab olim cauſe criminales tractabantur in ſynodo. concor. ſ. de iudi. c. i. cum ſimi. ¶ Quarto not. † qđ diſtinctio qualitatis perſone diſtinguit eas quo ad onera probandi, ſeu modum, et releuat in modo, vel onere probandi, vel aggrauat. ¶ Quinto no. † qđ hominis fidelitas conſideratur penes virtuoſorum operationes, ⁊ penes vitiorum carētiam: vnde infidelis dici poteſt quilibet publicus peccator. ¶ † Not. quando locus eſt delationi purgationis, quando ſcilicet crimen opponitur, ⁊ de eo non conſtat: ⁊ ſic videtur qđ vt indicatur purgatio, debeat precedere ſaltem iudicium, ⁊ tela accuſationis. ¶ Ex ſecunda parte Not. hic quedam delicta, que priuant quem credulitate, ſeu fidelitate paſſiua in facto proprio: In facto alieno dicit vt de teſti. teſtimonium. ¶ Secūdo no. † qđ infamia priuat quē commodo nobilitatis, ⁊ ingenuitatis. ¶ † Tertio no. quod delicta infamantia tollunt fidelitatem etiam in non infamato credendo. ¶ † Quarto no. qđ delicta enormia priuant quē commodo iuramenti in iudicio ad ſui vtilitatem iudicialiter preſtandi: ex quo patz practica de iureiur. c. ſi. cū ſimil. vt ceteris paribus conſideretur dignitas perſone: vt dignitas ab indignitate diſtinguatur principaliter ex criminoſitate, vel nō criminoſita

10 minoritate persone. ¶ † No. quod licet quedam infamia priuet quem credulitate testificandi inter tertios, tamen ad commodum proprium non priuat, vt i a iure permittitur, nisi delicta sint enormia, 11 ⁊ manifesta. ¶ † Ultimo nota quod omnis publice ⁊ grauiter delinquens, etiam quo ad metas fori contentiosi, priuat se commodo ingenuitatis, ⁊ amplectitur seruitutem, vel saltem libertinitatem. 12 ¶ † Oppo. quod purgatio non indicatur, imo procedi debeat ad criminis indagationem. s. de accu. quanto. vt non probante accusatore ipse puniatur. de accu. super his. Sol. Contrarium procedit, quando crimen potest probari: hic quando non, ⁊ est suspicio, vel 13 infamia contra purgandum. † Quid si is, coram quo accusatur, nesciat an accusatus sit bone vel male fidei, vel fame. Dic quod debet eum reputare bone: et si hoc credat quod credere deberet. de presumpt. c. si. purgatio non est indicenda, secundum Hostien. ¶ Gl. j. 14 querit † quis est ingenuus. Dicit quod ille, qui statim, vt nascitur, 15 liber est. Insti. de inge. in princi. ¶ † Ea gl. in versicu. ⁊ dicitur. oppo. quod tex. superfluat, quia dicit nobilis, vel ingenuus. Per hoc sentit quod nobilis, vel ingenuus sint diuersa: quod est falsum: quia omnis nobilis est ingenuus, sed non omnis ingenuus est nobilis. Dicitur ergo ingenuus, qui alias non nobilis. Quod non placet Hostien. quia sic pariter indicitur purgatio nobili, ⁊ non nobili. ingenuo etiam rustico. Ideo dicit nobilis ⁊ ingenuus id est nobilis vel ingenuus. ff. de verbo. signifi. l. sepe. ita quod vel, ponitur pro ⁊. 16 ¶ † Oppo. tex. in princi. dicit quod purgatio iuramentalis admittitur, si sit fidelis. Contrarium dicit in fi. Nam non ingenuus est infidelis, vel peccator, ⁊ tamen non purgat se iuramentaliter. Solut. Quedam est infidelitas actiua, per quam distinguitur hereticus, vel Iudeus a Christiano. de hac not. hic. Quedam est infidelitas passiua, per quam alteri ⁊ alteri aliter creditur. De hac hic, vt dicit glo. super verbo: fidelem. Sic ergo infideli id est, non fide digno non creditur, ⁊ ei non defertur sacramentum, sed solum fide digno. Et ex hac glo. colligunt docto. infamiam facti non tollere fidem testi. Probant hoc modo: Purgatio non indicitur, nisi de facto infamato: vt videbitis melius in hoc titu. ⁊ tamen glo. dicit quod hic est fide dignus, ⁊ potest esse: igitur contrarium no. de testi. testimonium. ⁊ per Bar. in. l. j. C. de summa. tri. ⁊ fi. catho. Sed dic quod hic loquitur de fidelitate ad eius commodum, et non ad tertij preiudicium. ¶ Gl. iij. oppo. quod non debeat se necessario purgare cum duodecim. s. eo. ex tuarum. quia numerus purgandorum est arbitrarius hodie, vt ibi. Sol. Dicit glo. quod olim procedebat quod hic dicitur: hodie contrarium. ¶ Querit glo. quarta, quando dicatur synodus scire eum esse fide dignum. Dicit glo. quando ipsa 17 synodus hoc scit, vel iudex iudicialiter. ¶ † Querit glo. super verbo, in furto. de ratione quare non auditur prestans iuramentum ad se purgandum deprehensus in furto. Dicit glo. quod infamis. 18 ff. de his, qui no. infa. l. furti. §. pactus. ¶ Not. glo. iuncto tex. † quod infamis de iure repellitur a iureiurando iudicialiter ad sui commodum prestando: per hoc hic priuatur commodo. l. admonendi. C. de iureiuran. ⁊ c. fin. de his, que me. causa fi. ⁊ generaliter a quolibet iuramento ad sui commodum prestando: quod not. ¶ Glo. periuro. est literalis. ¶ Glo. fin. in princip. literalis. Querit in fin. pro declaratione tex. qualiter se purgabit vel vt non ingenuus. Dicit glo. quod vt seruus, vel vt libertinus ad arbitrium iudicis, et aliter quam ingenuus. Die secundum doct. quod se purgabit per iuramenta precedentibus iudicijs: quia ab illis incipi non debet de regulis iuris cum in contemplatione. secundum Gofre. ⁊ Hostien. Innoc. dicit quod purget se purgatione vulgari. Et in hoc correcta videtur hec decre. Pro quo satisfacit, quod olim erat in titu. de purga. vulga. in prima compil. ⁊ dicebatur ingenuus non est, nisi feruenti aqua, vel candenti ferro se expurget. Et ideo dixit Uincen. resecata non passim in iudicijs alleganda. Ego credo primam veram: cum illa particula sit remota, que correcta est ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Contra infamatum, cuius crimen probari non potest, qualiter procedatur antequam ad purgationem perueniatur. nu. 10.
2 Famam suam negligens crudelis est.
3 Infamant hominem praue operationes, ⁊ delictorum suspiciones inducunt.
4 Ad veritatem dicendam adstringitur quis iuramento, ⁊ banno Christianitatis.
5 Testis dictum examinati sub banno Christianitatis valet.
Ad infamatum quem concludendum sufficit quod testis dicat quod penes populum est infamatus.
6 Ad purgationis indictionem proceditur etiam deficiente accusatore, vbi precedit infamia, vel suspicio.
7 Delictum vbi est emendabile statim, non debet indici purgatio.
8 Publice non dicitur id fieri, quod fit duobus, vel tribus presentibus.
9 Officio potest quis suspendi propter solam infamiam.
10 Monitio an requiratur ad purgationis indictionem.

1 **SI quis.** ¶ † Dat ordinem procedendi contra infamatum, cuius crimen probari non potest, antequam ad purgationem perueniatur. Tres casus distinguens: vltimi rationem subiungendo ibi: ne populus. Uel aliter suspectus, qui tertio monitus se non corrigit, cum hoc possit, ab officio suspenditur, donec se purget. hoc dicit. Uel tertio, in delictis emendabilibus ad purgationem non proceditur, nec purgationis penam, nisi premissa monitione hic 2 descripta. hoc dicit. ¶ † Nota quod negligens famam propriam 3 negligit vitam propriam. ¶ Secundo no. † quod praue operationes hominis hominem infamant, ⁊ suspiciones delictorum indu- 4 cunt. ¶ † Not. tertio † quem adstringi ad veritatem dicendam iuramento, ⁊ banno Christianitatis: ⁊ sic omnino formula iuramenti non est de substantia dicti testis, dummodo equipollens loco eius succedat. Et sic est argu. quod si testis in iudicio examinetur 5 sub banno Christianitatis, quod eius dictum valet. ¶ † No. quarto quod is dicitur infamatus, qui penes populum est infamatus. Et sic habes qualiter debeat deponere testis vt concludat quem infamatum. De hoc de accusa. super his. ⁊ c. qualiter. el. ij. ¶ Not. quinto quod id dicitur patefactum, de quo constat in iudicio per 6 testes: non debet igitur esse notorium. ¶ † Not. sexto quod etiam deficiente accusatore, proceditur propter infamiam ad purgationis indictionem: ⁊ quod vt indicatur purgatio, requiritur infa- 7 miam precedere, vel suspicionem. ¶ † Not. septimo quod vbi delictum est emendabile, statim non indicetur purgatio, nec ad penam proceditur: sed iudex debet infamia precedente contra ipsum procedere via denuntiationis Euangelice. ¶ Not. octauo quod id di- 8 citur seorsum fieri, quod fit occulte, nullis testibus vocatis. ¶ † Nota nono quod id non dicitur publice fieri, quod fit duobus, vel tri- 9 bus presentibus: oportet ergo quod sint plures. ¶ † Decimo nota quod propter solam infamiam quis ab officio suspenditur, etiam non indicta purgatione: ⁊ hoc propter scandalum populi euitandum. ¶ Oppo. quod cap. non faciat ad titulum. quia loquitur ad penam suspensionis, ⁊ non de purgatione. Solu. Dic suspensio- 10 nis, id est, purgationis. ¶ † Glos. vlti. quia alie sunt literales, oppo. quod statim precedente infamia possit indici purgatio: ⁊ sic non expectetur monitio. s. eod. inter. ⁊ quod ibi not. Solu. Gloss. dicit quod putat quod aliud est querere, an ad purgationem statim possit procedi precedente infamia: ⁊ dic quod sic, vt in contrario. Aliud, an statim possit procedi ad suspensionem: ⁊ dic quod non, nisi precedente monitione, de qua hic. Dic quod si delictum est emendabile, quia non momentaneum, sed successiuum, vt tenere concubinam, vel non residere, in quibus admonitio potest operari: ⁊ ad penam, vel purgationem non proceditur, nisi precedente monitione, de qua hic. Si vero delictum non est emendabile, quia momentaneum, ⁊ non potest fieri quod non sit factum: tunc precedente infamia proceditur propter scandalum ad penam, ⁊ ad indictionem purgationis, etiam non seruata forma decre.

1 ☞ Purgationis forma in regularibus perpenditur ex regule institutione.
2 Monialem libidini inseruire qualiter poterit manifeste detegi.
3 Manifestum dicitur id, quod testibus, vel corporis aspectu potest probari.
4 Compurgatorum numerus taxari debet secundum qualitatem suspicionis.

1 **MOniales.** ¶ † Forma purgationis in regularibus perpenditur ex institutione regule. hoc dicit. ¶ Not. primo quod id dicitur manifestum, quod est probabile, vel probari potest, vel est probatum. ¶ Not. secundo quod libido in monialibus est re- 2 probata. ¶ † Quero qualiter posset manifeste detegi monialem libidinibus inseruire. Dicit glo. per testes, vel aspectum corporis. 3 xxij. q. j. nec aliqua. ¶ Not. glo. iuncto tex. † quod id dicitur mani- 4 festum, quod testibus, vel corporis aspectu probari possit. ¶ † In glo. ij. in fi. vel dic quod secundum regulam, que habet quod secundum qualitatem suspicionis taxetur numerus compurgatorum: vt. s. de hereti. ad abolendam. §. qui vero. ⁊. ij. q. v. omnibus. Antonius de butrio.

1 ☞ Purgatio non indicitur, vbi delictum est probabile.
2 Consentiens, vel interueniens in delicto, pari punitur pena.
3 Degradationis capax est quilibet de quocunque gradu ecclesiastico.
Irregularitatem incurrere potest in minoribus existens, ⁊ degradari potest.

4 Suspicione sola delicti indicitur purgatio.
5 Raptus committi potest in rebus.
6 Confessio delicti facta extra iudicium gloriando de delicto, an inducat condemnationem.
7 Presumptio violenta parat iudicium, temeraria vero non, sed verisimilis purgationem indicit.

1 **SI quis.** Non suminatur. Vel dic, † ubi delictũ est probabile, purgatio non indicitur: alias sic. hoc dicit. ¶ † Not. primo quod agens, consen-
2 tiens, vel interueniens, pari pena puniuntur, ut pari-
3 ter delinquentes. ¶ Secundo nota † quod quilibet de quocunque gradu ecclesiastico est capax degradationis: ⁊ sic est argu. quod in minoribus existens potest incurrere irregularitatem, ⁊ potest de-
4 gradari. de quo de cleri. excommu. mi. c. ij. ¶ Tertio not. † quod propter solam suspicionem, ⁊ verisimilem indicitur purgatio, etiã dato quod non sit infamatus. De quo dic ut de offic. ordi. graue. ⁊
5 c. ex parte. ¶ † Quarto not. penam assistentis rapienti alienam sponsam. Quid si consenserat raptori aliarum rerum. Dic quod idem, rapiuntur quandoque res, quandoque corpora. de rap. per to-
6 tum, secundum Hostien. ¶ Gloss. j. literalis est. ¶ † Glo. ij. oppo. quod dato quod quãuis delictum procedat, per hoc nõ puniatur. de simo. ex tue. Solu. Si in iudicio confiteatur, procedit quod hic dicitur: si sacerdoti occulte confiteretur, procedit contrarium. Sic est Inno. idem, si prodiderit extra iudicium se de delicto gloriando. de excess. prela. quam sit. Quod intellige non ut puniatur ex delicto probato, sed ut ex delicto gloriationis, ut ibi dixi: vel ut forte vi huius confessionis cogatur se purgare, vel docere se aliter intel-
7 lexisse: ut not. Innocen. de electio. per inquisitionem. ¶ † Oppo. glo. vlti. ⁊ videtur quod propter suspicionem verisimilem non tantum indicatur purgatio, sed etiam damnetur. xxxij. q. j. dixit. Sol. Quedam est presumptio temeraria: ⁊ ista nihil operatur. vj. q. j. oues. Quedam est suspicio verisimilis: ⁊ per hanc purgatio indicitur, ut hic. Quedam est violenta: ⁊ hec sufficit ad sententiam, ut in contrario.

1 ☞ Purgare se debet iuramento infamatus, contra quem probari non potest de veritate.
2 Accusatione iterata plurium personarum surgit infamia, ⁊ suspicio habilis ad purgationem indicendam.
3 Accusatores plures contra eandem personam admittuntur denuntiando. 13.
4 Vicini presumuntur scire facta vicinorum.
5 Accusatio debet in scriptis porrigi.
6 Accusato est purgatio indicenda, accusatore in probatione deficiente.
7 Simonia inducitur, quando spirituale datur pro aliquo temporali.
8 Purgatorij iuramenti forma que sit. 10.
9 Iurare quis non debet precise de veritate super facto alieno.
11 Testes possunt deficere in probatione secundum formam canonum.
12 Iurare non arctantur episcopi tangendo sacra.
14 Accusator, seu denuntiator, qua pena puniantur in probatione deficientes.
15 Accusare an possit vnus plures.
16 Episcopalis dignitas an sit ordo.

1 **Quoties.** ¶ † Infamatus, contra quem crimen probari non potest, se purgare debet iurando de veritate: compurgatores vero de credulitate iurabunt. hoc dicit. Primo narrat factum. Secundo ibi: communi. purgationem indicit, ⁊ numerum taxat.
2 Tertio ibi: porro. ponit purgationis formam. ¶ Nota. j. † quod ex iterata accusatione plurium personarũ, licet canonice non prosequentium, suspicio, ⁊ infamia surgit habilis ad purgationem
3 indicendam. ¶ † Nota quod plures admittuntur ad accusandum
4 eandem personam. ¶ Tertio not. † quod vicini, ⁊ superiores verisimiliter nõ ignorant publice facta vicinorum, vel subiectorum, maxime qñ factum est scandalosum, ⁊ magne persone. ¶ Quar-
5 to not. † quod accusatio debet porrigi in scriptis. ¶ † Quinto no-
6 ta quod etiam accusatore in probatione deficiente, nihilo minus accusato est purgatio indicenda. Hostien. remittit de accusa. cum P. ⁊ vide in Specu. de abolitio. §. nunc de purgatione. versic. sed
7 pone, T. accusauit. ¶ † Sexto nota quod spirituale dare pro aliquo temporali, etiam alio a pecunia, inducitur simonia. ¶ Ex. §.
8 porro. † nota formam iuramenti purgatorij, tam purgati, quam
9 compurgatorum. ¶ Secundo nota † quod in facto alieno quis precise iurare non debet de veritate, sed de credulitate: nec debet iurare de scientia, ubi factum iuranti non est certum. ¶ Tertio
10 nota † quod compurgatores debent iurare corporaliter, ⁊ super sancta Dei Euangelia. Item quod episcopus se purgando, ⁊ episcopi compurgatores debent iurando tangere sacra. ¶ Quero
11 circa princip. † quomodo possint deficere testes secundum formã canonum. Dic, quia deficiunt etate, crimine, infamia: alias nõ plene probant, vel dicti sui sufficientem non reddunt causam. de testi.
12 ex parte. ⁊ c. cum causam. ¶ Ad secundam partem opp. † quod episcopi iurando non tangant sacra. xi. q. j. nec onere. Solu. Hoc est testimonium credulitatis, non veritatis. Item voluntarium, non necessarium. j. c. ij. in fine. ⁊ dicetur. j. cod. de testibus. ⁊ vide de electio. ut circa. in gloss. per hoc dicas. ⁊ vide nota. in clementi. j. §. porro. in glo. ij. de hereti. Et hoc quantum ad compurgatores: quantum ad se purgantem dicit quod speciale est, cum episcopus se purgat. Et est ratio specialitatis, quia simonia est heresis: ideo tangit, sicut quando abiurat heresim. j. questione. vij. quoties. Et in glo. magna antiqua tenuit quod regulariter episcopus non teneatur iurando tangere sacra, nisi in casibus a iure expressis: sed in additi. noua post tenuit totum contrarium, scilicet quod teneatur regulariter tangere, nisi in casibus, a quibus a iure subleua-
13 tur. dic ut ibi. ¶ † Gloss. j. oppo. † quod plures non admittantur ad accusandum, sed debet iudex eligere. de accusa. cum oporteat. Gloss. fatetur contrarium, ⁊ dicit quod hic hoc factum fuit de facto. Vel dicit gloss. plures accusatores admitti non debent, ut in contrario. Sed plures denuntiatores, siue delatores sic. Unde expone accusatores, id est, delatores, siue denuntiatores. Et hoc sa-
14 tis hic videtur: † quia si fuissent accusatores, ⁊ non probauerint, puniri debent pena talionis, ad quam se inscribere debuerunt. s. de simo. licet Heli. aliter non admittitur accusator, ut ibi: tamen denuntians si non probat, puniri debet extraordinaria pena arbi-
15 trio iudicis. s. de calumnia. c. secundo. † An autem vnus possit plures accusare. no. lxxxi. distinctio. Maximianus. ⁊ ij. q. j. prohibentur. ⁊ j. titu. proximo. c. ij. ubi de hoc dicetur. ¶ Glo. ij. inducit
16 decre. ad questionem, † quod episcopalis dignitas sit ordo. De hoc remittunt docto. xxij. distinct. c. j. ⁊ in proemio sexti ibi. Ad partem qđ sit ordo, facit. xxiiij. distin. c. ij. ⁊ c. episcopus cum ordinatur. liiij. distin. si seruus. ij. C. de episco. ⁊ cleri. authen. episcopalis ordo. lxiiij. distinctio. c. j. ⁊ ij. lxv. distinctio. porro. lxxv. distin. c. j. lxxx. distin. episcopus. ⁊ c. fin. ⁊ lxxxiiij. distin. cum in preterito. ⁊ lxxxix. distin. c. si. xciiij. distin. c. diaconos. ⁊ de renun. post translationem. ad fin. de tempo. ordi. si archiepiscopus. ⁊ c. nec episcopi. de conuer. coniuga. sane. de presbyte. non bapti. c. si. versi. preterea. de consecra. eccle. vel alta. aqua. In contrarium decre. ij. de cleri. percus. ad contrarium de seru. c. vno. de sacra vncti. c. vno. In quibus dicitur episcopos cõsecrari, presbyteros ordinari. Item presbyteri olim eligebant vnum ex se, quem episcopum nominabant. xciiij. distin. legimus. versicu. qđ autem. xcv. distin. olim. qđ not. in proemio sexti, super tertia glo.

1 ☞ Ad purgationem compellit episcopus parochianum suum infamatum, nisi ab eo appelletur. 7.
2 Ad purgationem indicendam duo requiruntur. 5.
3 Appellatio super crimine interposita suspendit purgationis indictionem. 8.
4 Purgatio an indicatur in causa matrimonij.
6 Purgatio non solum indicitur deficientibus accusatoribus, sed etiam eis non assistentibus.
7 Laicus ex quibus delictis subijciatur episcopo.

1 **Nos inter.** ¶ † Episcopus parochianum suum infamatum ad purgationem compellit, nisi ab eo appelletur. hoc dicit. Communis diuisio. Secunda ibi: quia nos. in qua tria facit dicit, excipit, et exceptionem declarat: que partes per se patent. ¶ Nota primo quod episcopo subiectus, potest parochianus ap-
2 pellari: quia est de parochia, id est, de dioecesi. ¶ † Secundo nota duo requisita ad purgationem indicendam. Primum, quod probationes deficiant. Secundum, quod contra purgandum laboret infamia. Tertium, quod agatur de crimine: ⁊ sic videtur quod in causa ciuili non habeat locum purgatio. Quartum, quod deficiat accusator. ¶ Tertio nota quod purgatio indicitur demum deficiente accusatore, vel desistente, ⁊ non probante: ut in. c. proxi.
3 ¶ † Quarto nota quod appellatio super crimine interposita suspendit purgationis indictionem. Et sic nota quod licet non appelletur a notorie delinquente, appellatur tamen ab infamato. Et nota quod in voluntate appellantis est, eligere iudicem. de
4 quo de appellatione. si duobus. ¶ † Quero an in causa matrimoniali indicatur purgatio. Dic si agitur ad thorum dissoluendum propter adulterium, sic. ij. qõne. v. §. hoc autem. ⁊ compurgatores

erunt vi

erunt vicini:vel qui habent notam,quam purgant.j.c.cũ. P. Si ad dissolutionẽ coniugij nõ admittit purgatio.nec effectus purgationis:q2 nec preiudicat cõfessio sine alijs indicijs.de eo,q cogno.cõsan.super eo. Nec habet locum iuramenti delatio.ff.qđ.iij.rursus.

5 secundũ Ja.¶ † Quero qualiter compellitur laic⁹ ad purgationẽ. Dicit Host.q sicut clericus a celebratione officij suspendit donec

6 se purget,suspend t ab auditione officij.¶ Oppo.glo.† q nõ solũ deficientibus accusatoribus in probatione indicatur purgatio,sꝫ etiam eis non assistentibus.ij.q.v.presbyter.cum simi. Gloss.fatet

7 contrarium.¶ † Opp.ij.gl.q contra quemlibet parochianum,vt sic laicum,non procedit episcopus ad purgationem.de hũd.nonit qui fil.sunt leg.causam.Sol.Dicit gl.contra laicum procedit,si crimen est ecclesiasticũ,puta heresis,vel incestus: vt si consanguine⁹ teneat consanguineam,vel nisi habeat temporalem iurisdictionẽ. Hoc tenet Inn.q2 illius criminis,cuius quis non habet probationem,nec purgationis indictionem,que succedit loco probationis predicta vera prout episcopus vult imponere penam temporalẽ, ꝛ ad hunc finem indicere purgationem. Secus si velit procedere ad penam penitentialem:q2 quo ad istam quilibet subiect⁹ est ecclesie.vt.de.c.nonit.Et sic intelligitur dictum Arch.de consue.c.ij. lib.vj.vbi dt q text.generaliter loquitur,ꝛ ideo generaliter debet

8 intelligi.¶ † Oppo.gl.si.q ab indictione purgationis non appelletur,sicut nec a correctione.de off.ord.licet.ꝛ.c.irrefragabili. Sol. Hoc intellige,quando episcopus in indictione modum excedit:et sic appellans habet iustam causam. Alias procedit contrariũ.Et dicitur grauare,secundum doct.quando non vult recipere testes notos ad probandũ bonam famam,sed recipit ignotos,vel viles, inimicos,vel abiectos,vel nimiũ inquirit de qualitate compurgatorum,secundum Host. Anto.de Butrio.

1 Compurgatores debent esse honesti,ꝛ notum habere quẽ purgant.
2 Iudicium tria corrumpunt,ꝛ peruertunt.
3 Famam non potest quis recte deponere de incognito.
4 In purgatione deficiens velut conuictus punitur.nu.7.
5 Compurgatores sunt voluntarij,non autem necessarij.
6 Iudex ex officio prouidere debet quod omnes testes in litigio secure deponant.

1 Cum P. ¶ † Compurgatores debent esse honesti,ꝛ notũ habere quem purgant: nec impediri debent a iudice:ꝛ deficiens in purgatione puniri debet vt cõuictus.h.d.Scda ibi:vt aũt. Tertia ibi:deficiente.Quarta ibi:precauens.¶ Mot.i.qualitatem cõpur

2 gatorũ,† ꝛ tria iudicium peruertentia,amor,odiũ,ꝛ lucrũ.¶ Se

3 cundo no.† q de incognito qs non potest famam recte deponere.

4 ¶ Tertio no.† finẽ deficientis in purgatione,q2 velut conuictus

5 punitur.¶ Quarto no.† q cõpurgatores sunt voluntarij,et non

6 necessarij.¶ † Vltimo no.q iudex ex officio pũidere debet quod omnes testes in litigio secure deponant.¶ Circa primam partẽ quero de requisitis ad purgationem indicendam per superiorem. Dic quod requiritur fama,vel scandalum. Item vehemens suspicio.j.eo.inter.etiam si nulla accusatio permittatur, vel inquisitio. ¶ Oppo.quod deficiens non puniatur,ac si fuerit conuictus.ij.q. q.presbyter.Dic,si negligit prestare,vel renuit:vel statuto peremptorio ad purgandum non priuatur,sed ab officio,ꝛ beneficio suspenditur,quousqꝫ se purgauerit.§.c.ij.j.c.j. Si negligit prestare statuto termino peremptorio ad se purgandũ,punitur velut conuictus,nisi appellet.de re iudi.quod ad consultationem.qui fi.sunt legi.lator.Non obstat de here.excommunicamus.nisi statuto termino negligens excommunicetur.Solu.Speciale in illo crimine, ne quis de tanto crimine ex tali presumptione damnetur.de presumptio.literas.ad fi.quod tenet Ioan.Andr.Si enim ipsam attentet prestare,ꝛ deficit,q2 non habet,nec habere sperat compurgatores,punitur,ac si conuictus esset.de simo.de hoc.ꝛ.c.insinuatio.Si non habet,nec habere sperat.tunc procedit.c.si presbyter. ꝛ.c.si mala.Si se offert paratum purgare,sed purgatores habere non potest, sperat tamen habere procedit.c.si presbyter.Si vero nõ habet,nec habere sperat:ꝛ tũc procedit quod hic dicitur.Omnes glo.sunt literales. Anto.de Butrio.

1 Absolutio ad purgationem vulgarem facta non valet.
2 Officio potest quis statim suspendi precedente infamia.numero.5.
3 Sententia lata pretextu probationis iuris improbati,est nulla.
4 Purgatio indicitur deficientibus etiam accusatoribus, si adest infamia.
6 Iudicia peregrina que dicantur.
7 Purgatio facta coram non suo iudice an deleat infamiam.
8 Absolui quis potest ab effectu infamie,licet Deus solus deleat ea, que sunt facti.
9 Accusatus,ꝛ absolutus videtur posse iterum accusari.

1 Ex tuarum. ¶ † Absolutio ad purgationẽ vulgarem facta non valet.h.d. Communis diuisio.Secunda ibi:q2 igitur.in qua duo facit.Primo declarat.Secundo ordinem procedendi

2 submittit,ibi mandamus.¶ Nota primo † q precedente infamia etiam nulla indicta purgatione,qs põt ab officio suspẽdi:ꝛ sic habes ordinẽ preambulũ ad purgationis indictionẽ.¶ Scdo nota

3 † q sententia lata pretextu probationis iuris improbati,est nulla.

4 ¶ Tertio no.† q deficientib⁹ accusatoribus,si adest infamia,indicitur purgatio.¶ Quarto no.q cõpurgatio vulgaris,ꝛ nõ canonica,seu probatio,non releuat quẽ ab onere probandi.¶ No.q numerus compurgatorum est arbitrarius.¶ No.effectũ obtẽtionis in purgatione:q2 absoluitur,ꝛ eius infamia sententiali iudicio deletur.Et sic no.q infamia etiam facti, vel effectus infamie, est delebilis.¶ Nota.hic practicã pronuntiandi pro obtinente in

5 purgatione ¶ † Oppo.q statim suspendi non debeat.j.eod.inter. Sol.Dicit glo.hoc operatur enormitas delicti,vt statim suspendatur.Idem si subest scandalũ.ij.q.v.presbyter.¶ Tertia gl.qrit

6 † que dicantur iudicia peregrina.Dicit gl.extranea,ꝛ reprobata:lꝫ aliter sumatur.iij.q.v.peregrina sꝫ nõ sui iudicis.¶ Quarta gl.

7 querit quid si facta est purgatio coram non suo iudice.Dicit gl.q non sufficit,eadem ratione.Nã qui iurat aliter q̃ dꝫ,iterato debet iurare.ff.de iureiur.l.non erit.§.j.Per hoc arguit gl.q citatio coram non suo iudice non interrumpit prescriptionẽ:ꝛ qđ nulla nulla

8 non liberat quẽ.¶ Glo.vlti.opp.† q absoluere non possit ab infamia:q2 solus Deus põt remouere que sunt facti:arg.ff.de obsequi.l.ij.Gloss.dt q absoluit,q̃tum in se est.Vel dic q absoluit ab

9 effectu infamie.¶ Eadem gl.in ver.sed nunqd.opp.† ꝛ videtur q accusari non possit semel accusatus,ꝛ absolutus.ff.de accu.l.si cui. Solu.Si est accusatus,ꝛ absolutus absente ꝛ ignorãte volente accusare,potest accusari:si sciente,ꝛ presente,non,nisi in casu, q2 doceat de preuaricatione:vt.l.iij.ff.de preu.Predicta vera,nisi sit statutus terminus ad accusandum.Cõcludit Lau. quod purgatus accusari non possit propter authoritatem iuramenti,que equiualet sententie,ꝛ maiorem habet authoritatẽ:nisi cõstet de preuaricatione,vel nisi cõstet de falsitate iuramenti.ff.de iureiur.l.si duo patroni.in fi.Sic ergo sentit gl.q purgatus,iterato possit purgari: ꝛ hoc quando non legitime.Dic tu colligendo dicta omniũ,q diuersimode loquunt,si indicta est purgatio,sed non legitime,fit,vel non sit lata sũia adhuc posset accusari,ꝛ purgatio indici,vt hic.ad hoc infra eodem cum dilectus.Si purgatio est legitima,ꝛ non secuta est sententia,adhuc põt accusari:q2 dato q se probasset innocentẽ,cuius loco succedit purgatio,adhuc posset accusari.Si post purgationẽ est absolut⁹:dic q si accusatore absente,adhuc potest accusari.Alleg.Host.cuius est dictũ.ff.de iureiur.l.eũ,qui.Si accusatore presente:ꝛ tunc aut est statutus terminus ad accusandũ, ꝛ lapsus bona fide,non auditur.ff.de adul.l.si maritus.§.si neganerit.ff.de accu.l.ea quidem.Si est statutus terminus malitiose ad supplãtandum accusatorem,vel non est statutus:tunc dic q ad finem vt noua indicatur purgatio,ꝛ sic vt grauetur purgatus in onere probandi,non admittit vt.§.de accu.de his.ꝛ est casus.ff.de preuari.l.iij.ꝛ.ff.de accu.l.si cui.sed ad finẽ tantũ vt puniat,eo volente delictũ probare,ꝛ se onere probãdi grauante,ꝛ auditur,ꝛ iterato posset accusare.Et si dicatur,ex quo lata est sententia,nõ auditur:id verum,quando est lata omnino integra probatione sꝫ hic omnino non est integra.sꝫ purgatio.ff.de iureiurã.l.admonendi. De alio tamen delicto in specie eiusdem generis indubitanter posset.Predicta vera,nisi doceatur de preuaricatione,ꝛc.

1 Purgatorem sufficit esse bone fame.
2 In ordinationibus querendum est de fama,ꝛ natione.
3 Iuramenti compurgationis forma potest esse duplex.9.
4 Testis deponens secundum conscientiam,ꝛ opinionem suam, nõ deponit de veritate,sed de credulitate.7.
5 Compurgatorum qualitas que,ꝛ qualis esse debeat.
6 Clausula q admittatur quis absqꝫ illius indagatione,per hoc nõ tollit quin inquiratur de euidenti illegitimitate persone.
8 Inquisitio perniciosa,astuta,superflua,ꝛ inutilis,est reprobata.
10 Compurgatus non repellitur propter crimen.
11 Testis quare repellatur propter crimen,ex quo de crimine est iam condemnatus.

1 Constitutus. ¶ † Sufficit q purgator sit bone fame,ꝛ ab ecclesia tolerat⁹,nec de crimine cõdẽnat⁹.h.d.In pma facti narratio,ꝛ reprehẽsio.In scda puniõ.Scda ibi sane.¶ No.j. admirandũ q homo perit⁹ qđ agat iuri non consonans.¶ Scdo

2 no.† qđ in ordinationibus querendum est de fama, ⁊ natione, ⁊ de alijs circunstantijs ordinandi. ¶ Tertio no. ꝙ talia nõ sunt in cõ-
3 purgatore querenda. ¶ Quarto no.† duplicem formam iuramenti cõpurgantis: qꝛ sufficit qđ iuret quod sm propriam ꝯscientiam, ⁊ opinionẽ purgãdi a crimine sit immunis, ⁊ quod credit quod be-
4 ne iurauit. ¶ Quinto no. arg.† ꝙ testis deponens quod scđm conscientiã, et opinionem suam quid esse, non deponit de veritate, sed
5 de credulitate. ¶ Sexto no. qualitatem cõpurgãtiũ:† qꝛ sufficit ꝙ ab ecclesia tolerentur. Et sic compurgare, est officij publici: ⁊ quod sint bone fame. ⁊ quod in suis ordinibus ministrent: ⁊ qđ non sint condẽnati in iudicio ꝑ crimine. ¶ Et quod infamia repellit con-
6 purgatorem ab alio purgando.† Nota pro statutis, que dicunt, admittatur absq; illius indagatione: qꝛ per hoc non tollitur, quin inquiratur de euidenti illegitimitate persone, vel infamia nota.
7 ¶ † Oppo. quod debeant iurare de his, que sciunt, non de his, que opinantur. iij. q. ix. testes. §. de his. So. Cõtrariũ loquitur de teste, qui deponit in ꝓpria scientia, ⁊ de eo, quod veridico sensu perceperit: hic in compurgatore. Et sic habes duas differẽtias. Una, ꝙ criminosus testis repellitur, dato qđ non sit infamis. de testi. testimonium. Item ꝙ testis rñdet de veritate, cõpurgator de credulitate.
8 Gl. prima lr̃alis est, declarans tex. Scđa idẽ in si. ¶ † Oppo. quod indagatio debeat admitti. ff. ad. l. acqui. l. ita vulneratus. de iudi. cũ deputati. So. Indagatio vtilis, ⁊ q̃ verum dat intellectum, est approbanda, vt ibi: perniciosa, astuta, superflua, ⁊ inutilis reproban-
9 da, vt in primis iuribus. ¶ † Gl. super verbo, immunis opp. quod hec forma non sufficiat ꝙ deponant ꝙ a crimine sint immunes. s. e. c. si. So. Dicit gl. quod huic forme addere debent quod illa crimina non commisit, sicut credunt. ¶ Glo. super verbo, iuramentum oppo. ꝙ non sit bona forma quod iuret quod ille sit immunis a crimine: qꝛ sic subit anceps periurium. So. Dicit ꝙ debet dicere, sicut
10 credit: al's deierat. ¶ O p. gl.† quod dato ꝙ ab ecclesia toleretur, repellatur propter crimen. de testi. testimonium. So. Compurgator non repellitur, vt hic: testis sic, vt in contrario. Dicunt ergo doct. quod cautus dꝫ esse opponẽs ꝙ opponat crimen, ⁊ infamiam: ⁊ admittetur. Secus si opponat crimẽ tm̃ sine infamia. ad hoc de accu.
11 accedens. ¶ Querit gl. vlt.† quare repellantur de crimine condemnati. Dicit glo. quia ex quo sunt condemnati crimen factum est notorium, ⁊ non tolerantur. de cleric. coniuga. c. vlti. ⁊ sic tanquam famosi repellendi sunt. de testi. testimonium. ¶ Querit gloss. quid si est crimen probatum per viam exceptionis ꝯ compurgatorem in alio iudicio, an de hoc crimine possit opponi: vt repellatur a compurgando? Dicit gl. ꝙ si ex eo sunt infamati, siue eorũ opinio grauata, repelluntur vt in dicta decre. testimoniũ. qꝛ debent esse bone fame ⁊ opinionis, vt hic dr. Recitat Jo. an. ꝙ Tanc. tenuit cõtra: qꝛ talis non repellitur in cã ciuili. de or. cog. cũ dilectus. ff. de his, qui no. infa. l. Lucius. Sed tene gl. qꝛ Tanc. loquitur in eo, qui per hoc non est infamatus: vt nota in. c. proximo super glossa. ij.

Anto. de Butrio.

1 ☞ A beneficio suspenditur infamatus propter criminis magnitudinem, etiam non precedente monitione. 13. ⁊. 15.
2 Ad purgationem quomodo quis compellatur.
3 Officio suspensus ab homine non censetur suspensus a beneficio.
4 Suspensionis appellatione, in dubio venit suspensio ab officio tantum.
5 Delicti enormitate grauatur quis in modo procedendi. :8.
6 Ad inquisitionem potest iudex ex officio procedere, sola infamia precedente.
7 Sola fama non habetur criminis veritas.
8 Rigor cum equitate temperatur in grauibus delictis.
9 Purgare quis se debet, vbi delinquit, ⁊ vbi est infamatus.
10 Compurgantium qualitas que sit.
11 Beneficium retinere potest, qui ab officio est suspensus.
12 Infamia ex voluptuosis operationibus orta suo contrario tollitur.
14 Processus an factus sine inquisitione infamie valeat, precedente infamia.
16 Ad purgationem indicendam an sufficiat sola iudicis suspicio.
17 Compurgatorum numerus si haberi non potest, damnatur accusatus, vel infamatus, tanquam conuictus.
18 Purgatus de crimine heresis remanet suspensus a beneficio, et officio.
19 De crimine fornicationis accusatus, vel infamatus, non compellitur abiurare crimen: secus in heresi.
20 Mucro quid significet, ⁊ quotuplex est.
21 Ad purgationem indicendam qualis sit modus procedendi.
22 Purgare se an teneatur is, cui crimen obijcitur per viam exceptionis.
23 Infamis efficitur de crimine damnatus per viam exceptionis, qñ opponitur ad finem puniendi.
Testis obiectatus de crimine ad fines repellendi, non efficitur infamis.
24 Purgare se q̃to numero compurgatorum quis debeat.
25 Quo ad purgationem quis tenetur abiurare familiaritatem.
26 Hereticus conuictus de heresi non statim est tradendus curie secculari.

1 INter. ¶ † Propter magnitudinẽ criminis, etiã a beneficio suspenditur infamat⁹, ⁊ augetur numerus cõpurgatorũ, q debẽt esse fideles, ⁊ noti, ⁊ interdũ ex cã post purgationẽ ꝑstitã ad tps qs suspendit: deficiẽs vero in purgatione punit vt cõuictus. h. d. Sunt quinq; dicta. Scđm ibi: accedẽtes. Tertiũ ibi: ita tñ. Quartũ ibi purgationẽ. Quintũ ibi: qđ simi. ¶ Nota. s. principẽ ecclesiasticũ specialr
2 inuigilare debere ꝯ hereticos. ¶ † Scđo no. formã cõpellẽdi quẽ
3 ad purgationẽ: qꝛ cõpellit ꝑ suspensionẽ ab officio. ¶ † Tertio no. ꝙ ab hoie suspẽsus ab officio, non cẽset suspẽsus a bñficio. Qđ est verũ, qñ hois suspẽsio facta est ab officio cã taxatiua tm̃, vel qñ venit ad implementũ iuris ab officio suspendi mandantis. Et nota
4 † ꝙ appellatione suspẽsionis in dubio cõprehendit suspẽsio ab of-
5 ficio tantũ. ¶ Quarto no.† ꝙ propter criminis inhumanitatem
6 qs qñq; grauat in modo procedendi. ¶ Ex ver. nec illud not.† qđ ad inquisitionẽ ꝓcedere põt iudex ex officio, sola infamia p̃cedẽte, ẽt deficiẽte accusatore. Et no. ꝙ fama dꝫ esse publica. ad hoc de ac-
7 cu. cũ oporteat. ⁊. c. qualiter. ¶ † Nota ꝙ criminis veritas non hr ꝑ solã famã. ¶ Ex ver. attẽdentes. not. tria, ex quorũ altero signo procedi põt ad indictionẽ purgatiõis, scꝫ propter infamiã, graue
8 scandalũ, vel vehementẽ suspicionẽ. ¶ Scđo no.† ꝙ ẽt in delictis
9 grauib⁹ rigor cũ eqtate tẽperat. ¶ † Nota. iij. ꝙ vbi qs deliqt, ibi
10 dꝫ se purgare: ⁊ vbi est infamat⁹. ¶ Ex ver. ita tñ.† no. s. qualitatẽ cõpurgantiũ: qꝛ in crimine heresis debẽt esse catholici. Scđo, vita probati. Tertio, ꝙ purgandi habeant vitã notã tã in p̃senti, q̃ in p̃terito. ¶ Ex ver. purgatione vero not. ꝙ suspẽsus a bñficio donec se purget, ipso iure nõ restituit eo purgato, nisi ab hoie restituat. ¶ Scđo no. ꝙ cõpurgat⁹ qñq; non hr ꝓ absoluto: ⁊ hoc im-
11 minẽte scãdalo: ⁊ sic purgatio nõ semp scãdalũ tollit. ¶ † Nota ꝙ suspẽsus ab officio põt hre bñficiũ: vñ nõ requirit ꝙ beneficiũ nõ
12 possit esse sine officio. ¶ Tertio nota † ꝙ infamia ex voluptuosis ⁊ malis operationibus orta suo tollit ꝯrio, scꝫ ꝑ virtuosas operationes, ⁊ sic ad positionẽ vni⁹ de ꝯrijs sequit alteri⁹ exclusio. Itẽ ꝙ vnũ ꝯriũ cõuerti põt in reliquũ cõfusione, ⁊ extinctiõe. ¶ Quarto no. ꝙ infamia alicuius, vbi factũ est graue, verisimiliter se extẽdit ad villas circũpositas: vñ nõ peccaret testis, si diceret ꝙ infamat⁹ est in villa, ⁊ in vicinis locis. ¶ Quinto no. ꝙ succũbẽs in purgatione punit, ac si esset cõuict⁹. ¶ Sexto not. ꝙ lꝫ heretic⁹ reuersus audiat quo ad penam spiritualem, et etiam temporalem mortis, quo ad penã tñ pnialẽ non audit, qñ penitentiam portet de pecca-
13 to. ¶ † Opp. ꝙ non debeat statim suspẽdere, sed prius admonere.
14 s. e. c. ij. Solu. vt ibi. ¶ † Circa primã ptẽ q̃ro an p̃cedẽte infamia valeat ꝓcessus sine inqsitione infamie. Dic ꝙ sic in ordinario: sec⁹ in delegato. de quo de accu. qualiter. ⁊. c. cũ oporteat. de accusa. c. j. ⁊
15 ij. libr. vi. ¶ † Scđo q̃ro an hic ꝓcessus vt suspẽdi possit a bñficio, hic fuerit approbat⁹. Dic ꝙ sic, ex quo fuit in iudiciũ deductum, ⁊ nõ reprobatũ, imo approbatũ. Ad hoc de prebẽ. cũ iam dudũ. sm Inn. ⁊ Abb. Per hoc pꝫ approbata opinio Hug. ij. q. v. p̃sbyter. vbi dt ꝙ statim propter infamiã põt qs suspẽdi a bñficio. Joã. dt ꝙ nõ, nisi magna sit infamia: ⁊ allegabat hoc. c. Fallit i crimine dilapidationis, vbi statim suspẽdit. de quo de simo. lꝫ Heli. §. qꝛ vo.
16 s. de off. dele. venerabili. ¶ † Circa v̓. attẽdẽtes q̃ro an sufficiat sola suspicio iudicis ad procedẽdũ ad purgationẽ idicẽdã an reqrat suspicio aliorũ. Hos. dt hic ꝙ sufficit suspicio iudicis ꝯriũ tꝫ: ⁊ illđ tene de off. ord. ex pte. vbi dt ꝙ reqrit suspicio eius, ⁊ aliorũ. Nõ tñ sufficit suspicio ad inqsitionẽ formãdã, de accu. qualr. el. ij. no. Jo. an. sup verbo, periculo. ¶ Quero scđo in quo seruet rigorẽ, i quo eqtatẽ. Dic in numero cõpurgatorũ seruat rigorẽ, ⁊ mollit: qꝛ pretextu cuiusq; cause poterat iniungere vnã manũ: ar. s. e. ex tuarũ.
17 ⁊. c. quoties. ⁊ sic fuissent. xxj. ¶ † Quero tertio qd si nõ possent tot cõpurgatores inueniri. Dic ꝙ si hoc est ꝓpter malas suspiciões q̃ habent de purgãdo, dãnat tanq̃ deficiẽs: si hoc est ꝓpter paupertatẽ, ⁊ sic amici pauperes. xj. q. iij. paup. vel ꝓpter inimicitiã, q̃ hꝫ in loco: arbitrio iudicis est subueniẽdũ in numero diminuẽdo, vel admittẽdo alios nõ ita notos: dũmõ cõcurrãt quatuor, de qb⁹. s. c. xxi. ⁊ ꝯsiderabit famã, qualitatẽ ꝑsone, ⁊ criminis scãdalũ. s. e. cũ
18 in iuuẽtute, cũ simi. ¶ † Circa v̓. purgatiõe vero. opp. ꝙ purgat⁹ non remaneat suspensus. s. eo. ex tuarum. cum simi. Sol. Speciale in crimine heresis, secundũ Inno. Idem in alijs grauibus criminibus. ff. de legi. l. non pñt. Contrarium est regulare. s. c. ex tuarũ. propter quod apparent plura specialia. Primum qđ est dictum. Alia duo in tex. qꝛ suspendit a beneficio. Tertium, qꝛ contra eum ad primum sonitum fame procedit contra ipsum ad inquisitionẽ
de

de veritate dicenda, vbi alias debet esse frequentata. de accu. quali ter. Quartū, de numero compurgatorum. Quintum, ꝙ duo episcopi ad purgationem adiungūtur. Sextum ꝙ habeant compurgatores vitam purgandi notam preteritā: cum alias sufficiat ꝙ habeant notam vitam presentem. s. eodem. cum P. Uel secundo solue contrarium, ꝙ vbi per purgationē cessat scandalū, nō remanet suspensio: alias sic. ¶ † Scd̄o opp. ꝙ non compellatur abiurare heresim. de vi. ꝛ hone. cleri. clericos. Sol. Aliud in heresi, in qua quis ita de facili non celabitur: aliud in crimine fornicationis, in quo quis de facili celabitur. ¶ Circa fi. oppo. ꝙ non sit degradatus, licet deficiat in purgatione. de accu. inquisitionis. Dicit Hos. quod contrarium loquitur, quādo primordialiter proceditur via inquisitionis: hic loquitur quando primordialiter proceditur via accusationis: ꝛ qꝛ accusatio deficit, surrogatur purgatio loco accusationis: quo casu in quantitate pene non dispensatur: qꝛ sapit naturam eius, in cuius locū surrogatur. Quod nota, qꝛ multum limitat. c. inquisitionis. Uel hoc delictum impedit executionē post peractam penitentiam: vt no. de accu. inquisitionis. secundū Hostien. ¶ † Quero de quo mucrone loquatur tex. Dic, ꝙ excommunicationis, secundum quosdam quod non placet Hostie. qꝛ ex quo penitet, non videtur ꝙ excommunicari debeat. de senté. excom. c. j. lib. vi. Nisi dicatur ad tempus in penam id fieri, sicut interdū fit: quod non placet Host. Unde dicit ꝙ quidam est mucro temporalis ecclesie, de quo de sen. excom. dilecto. Quidam spiritualis: ꝛ hoc dupliciter, qꝛ eradicans, seu mortalis, post quem faciliter non dispensatur, vt degradatio. de cler. non resi. ex tue. ꝛ de hoc hic, et est specialissimus: vt de elec. transmissam. Quidā disciplinās, seu medicinalis, vt excommunicatio. de sen. excom. c. j. lib. vi. ꝛ dicit mucro, qꝛ a Deo hominem separatū declarat, ꝛ emanat ad correctionem. ij. q. j. multi. ꝛ. d. c. j. ¶ Glo. j. super verbo, constitutio, in principio literalis est. ¶ In ver. vnde no. † querit de modo procedendi ad indicendam purgationem. Dicit gloss. ꝙ iudex primo debet statuere terminum accusare volentibus: ꝛ si aliquis comparuerit, audiatur. ij. q. v. omnibus. xv. q. v. c. j. ꝛ si conuincitur, canonice punitur, vt ibi: si non appareat accusator, moneat ipsum, secundum qd̄ dicitur. s. e. c. ij. Quod est verū in delictis successiuis, ꝛ emendabilibus, vt ibi dicitur: alias superflua esset admonitio: ꝛ si non se corrigat, suspendatur. xiii. q. iiij. forte. cum simi. Potest etiam si iudex crederet delictum posse probari procedere ex inquisitione ex officio. de accu. qualiter. etiam si ille vellet se purgare: vt no. ij. q. v. habet proprium. ¶ In. i. gl. predicta vera, nisi magnum scandalum surgat, ꝛ delictum sit enorme: ꝛ tunc potest incipere a suspensione: vt hic. ij. q. v. super causis. Predicta intellige vbi incipit ab infamia: si a crimine, ordo habetur. s. de iud. cū non ab homine. ¶ Gl. ij. super verbo, roboratam. † querit an cui crimen obiicitur p modum exceptionis, debeat se purgare. Glos. dicit ꝙ sic, si inde est infamatus saltem infamia facti. Nec ob. de or. cog. cum dilectus. vbi crimen exceptum non infamat: qꝛ illud verum infamia iuris: infamat tamen infamia facti. ff. de doli exceptio. l. apud Celsum. §. aduersus. ¶ † No. hoc dictū, ex quo videtur innui ꝙ damnat⁹ de crimine, etiam per viam exceptionis, vbi opponit contra partē, efficiatur infamis. Hoc credo verū, quando opponitur ad finē puniendi: secus si opponitur ad finem repellendi: iuxta no. in. c. super his. de accu. ꝛ. c. cum dilectus. de ord. cog. ꝛ in. l. Lucius. ff. de his, q no. infa. Faciunt not. per Bar. in. l. si cui. §. j. de accu. Item videt innui ꝙ ꝙꝙ ex tali condēnatione testes efficiantur infames de facto, et sic eorum opinio fit valde grauata, ꝙ non repellantur: cuius contrarium aperte determinauit glo. fi. s. c. proxi. que vꝫ vera per illū tex. ibi: ꝛ fuit bone fame. ꝛ facit tex. in. c. seq. Hoc dt̄ verū Inno. qñ crimē excipit ꝯ accusatorē: ꝛ sic testes producunt directe in crimine excepto contra eū: ꝛ ei dat copia defensionis cōtra testes. Secꝰ si excipitur indirecte, vt qñ excipit cōtra testē, vt a testimonio repellatur: qꝛ tunc non dat copia defensionis ei contra quē excipit: qꝛ directe contra eū excipit, vt ab aliqua sui intentione repellatur secundū Innocen. de quo de fideius. peruenit. ꝛ de accu. super his. ¶ † Oppo. gl. iij. quod purgare se non debeat tanto numero, sed sufficiat minor numerus: vt no. ij. q. v. presbyter. ¶ Glos. cōcludit ꝙ numerus est arbitrari⁹: sed propter inhumanitatē criminis, et propter tria hic expressa, sm̄ Host. quandoꝙ augetur, ꝛ propter leuitatē qñꝙ minuit. j. eo. cū in vniuersitate. Glo. alle. versus, q hodie non seruant. ¶ † Querit gl. pe. qñ abiurat familiaritatē. Dicit gl. ꝙ infamat⁹ dꝫ se purgare iuxta considerationē epi. de her. c. excommunicamus. §. q aūt. ꝛ merito ipse dꝫ abiurare familiaritatē, ex qua fuit infamatus. Alleg. q̄dā similia, in quib⁹ qs dꝫ iurare se similia nō facturū: vide p te, qꝛ est clara. ¶ Glo. vlt. opp. † ꝙ cōuictus de heresi tradi debeat curie seculari. de here. ad abolendam. Glo. soluit dupliciter. Primo ꝙ hic loquitur in presumptiue conuicto de heresi, q conuict⁹ ex presumptiua probatione, qꝛ deficit in purgatione, ꝛ qꝛ tm̄ habitabat cū hereticis, nō tradit curie seculari, sed ab officio, ꝛ beneficio deponitur. Contrarium loqtur in vere cōuicto, qui tradit curie seculari. Scd̄a sol. ꝙ hic loquit in heretico penitēte: Illū l hr̄tico nō penitēte. Prio casu pp̄ter pniam dꝫ tradi carceri: ꝛ monasteriū hic succedit loco carceris. Dicit Host. ꝙ non placet differētia an fictis vel veris pbationib⁹ ꝯuincat: qꝛ semp dꝫ ꝯdēnatio secuta suū sortiri effectū, nisi redeat, ꝛ abiuret: quo casu nō traditur, nisi relabatur. Ideo tenet secūdam sol. Uel saluādo gl. dicit ponderandū modū infamationis, si est infamat⁹, qꝛ familiaritatē hꝫ cum hereticis, siue qꝛ dissidet a cōi vita et moribus: ꝛ in purgatione deficiens canonice punit, sicut in alijs delictis. de hereti. excōicamus. §. adijcimus. Unde hic deponit ab officio, ꝛ beneficio, ꝛ detruditur ad monasteriū, que est pena redeuntis. Si de his non fit infamatus, sed sola p̄sumptione notat, vt qꝛ ob aliā causam pbabilem, etiā si ad arbitriū epi se nō purgauerit, non ꝯdemnatur statim vt ꝯuictus, sed solū excōicatur: in qua si p annū perseuerat, etiā si in veritate nō sit hereticus, dānatur vt hereticus. de hereti. excōicamus. §. j. Multū tñ facit cōtra eo. tit. ad audientiā. §. q vero. vbi ptꝫ ex qualibet presumptione, vt indicta purgatione, si non se purget, punitur, etiā si tradat curie seculari. Sed dicit Host. ꝙ illud tēperatur in. §. excōicationis. als excōicamus. qñ in excōicatione post purgationē stetit per annū. Uel dic ꝙ ad pen̄ā singularē, ꝛ delicti naturalē nō ꝓceditur ex ꝓcessu inquisitionis, vel indictionis purgationis, sed ad penā ecclesie accidentalem, sicut que est priuationis officij, et beneficij, ꝛ qd̄ monasterio mācipetur: vt videbitis. j. e. cū dilectus. Inducit Host. hunc tex. ibi, dum dicit bonū zelum, cōtra istos religiosos, qui tanꝙ bonū zelum habentes corrigunt peccata, nullo seruato ordine, adeo qd̄ volūt inquirere de peccatis, quātumcunꝙ occultis, ꝛ punire: contra no. in. c. j. s. e. ꝛ. c. qualiter. de accu. Propter qd̄ infert ꝙ periculosum est ignorātes ꝓmouere in epos: arg. c. j. cū ꝯcor. de consan. ꝛ affi. Et per hoc dicit ꝙ in omnib⁹ sequendū est rationis iudiciū: vt. c. graue. de prebē. ꝛ iudicādum est sm̄ allegata ꝛ ꝓbata, et non sm̄ ꝯscientiā. de offi. ordi. si sacerdos. nec iudicandū est sm̄ capitaneam voluntatē: vt. c. j. ꝛ. c. ne innitaris. s. de cōsti. sed potius secūdum iura, ꝛ maxime canonica, sm̄ que iudicando non est timendū de peccato: vt. xxiij. q. iiij. qui peccat. xxiij. q. iiij. quisquis. ꝛ. c. quod precipitur. ¶ Queritur quare fuit protestatio facta per papam. Gl. dicit, quia si deficeret eps in purgatione, non moleste ferret pene impositionem, sed sibi potius imputaret. Uel hanc protestationem fecit vt suo pudori consuleret, ne videretur ius ignorare. de tē po. ordi. vel non est compos, secundum Host.

1 ☞ Vicinus presumitur scire conditionem persone vicine.
2 Honesta persona que dicatur.

Cum dilectus. Breue est: ideo non summatur, nec diuidit. Erāt forte isti iudices dati ad purgationem recipiendā infamati, compurgationē. l. purgationē: infamatus enim se purgat: testes vero compurgant. ¶ † No. ꝙ vicinus presumitur scire conditionem persone vicine. ¶ † Quero quādo dicatur persona honesta. Dic quod eo quod ab ecclesia toleratur. s. eo. constitutus. ꝛc.

1 ☞ Purgatio non est semper propter infamiam indicenda. nu mero. 7.
2 Monitio charitatiua precedere debet purgationem.
3 Purgatio non est indicenda propter infamiam ab emulis ortam. numero. 7.
4 Maledictum facile sequitur multitudo.
Uoces populi vane audiende non sunt.
5 Per procuratorem peti potest purgatio. nu. 9.
6 Purgare se per quos compurgatores habeat episcopus. 8. 10.

Cum in iuuentute. ¶ † Non semper propter infamiā est purgatio indicenda. h. d. Diuiditur in tres partes. Primo narrat factū, ꝛ procuratoris petitionem ex facto secutā. Scd̄a ibi: nos aūt. petitionē improbat. Tertia ibi: ceterum. petitionē admittit cū quadā protestatiōe. ¶ Glo. j. illa verba, qꝛ vero pater. qd̄ no. pro exordio correctionis subiecti. ¶ † Scd̄o no. ꝙ vbi delictū est emendabile, anteꝙ ad purgationē ꝓcedatur, precedere dꝫ charitatiua monitio. cōcor. s. e. c. ij. ¶ No. iij. ꝙ cessante causa, ex qua surgit presumptio, vniuersaliter cessat p̄sumptio. ¶ † Quarto no. ꝙ propter infamiā ab emulis ortam non est indicēda purgatio. ¶ Quinto no. † ꝙ maledictū faciliter sequit multitudo. Unde dt̄ lex ꝙ vane voces populi audiēde nō sunt. C. de pe. l. decurionum. ¶ † Nota ꝙ per procuratorē peti pōt purgatio, et quod qñꝙ ad petitionem purgandi petitur purgatio: incaute

tamen petitur, vbi non precedit infamia, ⁊ vbi verisimiliter deficiunt purgatores. ¶ Nota ꝙ quandoq; propter petentium importunitatem iudex non concedenda concedit. ¶ Nota ꝙ subditi inimici censentur domino suo aduersantes. ¶ 6 † Not. ꝙ episcopus debet se purgare per compurgatores coepiscopos: ⁊ illis deficientibus propter inimicitias, inferioris gradatim ordines admittuntur compurgatores. ¶ 7 † Oppo. ꝙ propter infamiam ab emulis ortam indicatur purgatio. j.c.ij. Sol. Non indicitur purgatio vt hic: sed bene de infamia mandatur inquiri: hoc verum, vbi inter solos est orta. Si vero emuli cum alijs loquantur, bene indiceretur purgatio, nisi constaret famā ortam ex illegitima causa, vt hic erat, propter lrās a se transmissas, Et hoc scdm Inno. Hostien. tamen dicit cōtra, dicens qd propter illos creuit. ¶ Oppo. secundo ꝙ papa nō debuerit, nec potuerit reuocare petitionem: qꝛ supplere non habet de facto. de postu. prela. bone. Solu. Non iudicialiter hoc fecit, sed seorsum. Vel improuidam petitionem potest repellere, sicut ⁊ instantiam lacerare. de quo. C. de offi. assesso. l. j. et erat improuida: qꝛ ꝯ dnm. ¶ Quero an per purgationem prestitā non precedente inquisitione preiudicet alijs inquirere volentibꝰ. Inn. ꝙ non. de collu. in tantum. ⁊ hoc respectu prauabatur, non alleuiabatur episcopus, secundum Hostien. Tu dic vt in. c. cum dilectis. 8 j. eo. ¶ † Quero quare de alio regno non capiebantur compurgatores. Dic, qꝛ non erant idonei, cum debeant esse vicini, ⁊ honesti. 9 s. c. proximo. ¶ † Glo. quarta oppo. ꝙ procurator postulare non possit sine mandato purgatorum, cum nec iuramentū deferre possit sine mandato etiam speciali. ff. de iureiuran. l. iusiurādum. §. vlti. Et dominus non tenetur habere ratum factum procuratoris, vt hic innuit. Solut. Dic quod procurator habebat speciale mandatum, vt hic dicit. Vel dic quod hic fuerit vicinum mandato. de electio. in causis. ff. iudi. sol. l. iam tamen. Vel dic ꝙ generalis procurator potest hoc petere. de accu. veniens. secundū Inno. Dicit Hostien. quod etiam si habuisset mandatum, ꝙ nulla necessitas cōpellebat papam ad purgationem indicendam, triplici ratione. Primo, quia improuida erat petitio. Secundo, quia papa nulli necessitati subijcitur. de electio. significasti. Tertio, quia concedere purgationem non pendet ex partis petitiōe, sed iudicis arbitrio. de hereti. excommunicamus. §. j. ⁊ §. adijcimus. s. eo. ex tuarum. et capitu. quoties. Unde ad petitionem episcopi presentis papa illam non compellebatur necessario admittere, secundum Hostien.
10 ¶ Gloss. vlti. † quia alie sunt literales, querit qualiter se purgabit. Dicit glos. quod si omnes sunt inimici, se purgabit cum inferioribus ordinis. Item cum laicis, si clerici deficerent, eadem ratione: ⁊ etiam cum feminis. xvij. questio. ij. §. in decimis. ⁊c.
Anto. de Butrio.

De testibus.

1 ¶ † Compurgatores iurant de credulitate: pars scilicet de 2 testibus. ¶ † Gl. i. querit de ratione. Dicit quod alias 3 subiret periurium. Dat similia dic vt in ea. ¶ † Quero an compurgatores sint voluntarij, an necessarij. Dic quod voluntarij. Ad hoc. s. eodem cum P. ⁊ capitu. conquestus. Secus in testibus. s. de testi. ex quadam. ⁊ de electio. vt circa. lib. vj. Et sic habes duas differentias inter testes, ⁊ compurgatores. ⁊c.
Anto. de Butrio.

Accedens.

1 ¶ † Infamatus super nota defectus natalium, si vult promoueri, debet se prius exinde purgare. h. d. Conquestio, ⁊ pro 2 uisio. Secunda ibi: quo circa. ¶ † Nota primo ꝙ vbi infamia surgit ab emulis vna cum alijs, debet indici purgatio. ¶ Secundo not. ꝙ non solum vbi agitur de crimine, sed etiā vbi 3 agitur de defectu, indicitur purgatio. ¶ Tertio not. † ꝙ quis facere non vult, nec debet, propter cōscientiā lesam, nec alijs permittere debet. de quo de offi. or. si sacerdos. ⁊ de elect. qꝛ ppter. §. illud. in prin. Itē no. ꝙ quis nō est ordinandus sine licentia ꝓprij epi. de 4 quo de tempo. ordi. cum nullus. ⁊ c. si. lib. vj. † Item qꝛ hec dictio, nota, quādoq; sumitur ꝓ infamia, vt hic. Quot aūt modis sumat 5 dic vt no. de offi. dele. cum olim. super ver. notauisset. ¶ † Quarto nota quod licet ad dictum emulorum non indicatur purgatio, in 6 quiritur tamen de infamia. † Item quot modis emulus capiatur: 7 dic vt no. xlij. dist. scimus. ¶ Quinto nota † ꝙ defectus natalium quem inhabilitat ad ordines sacros: a contrario videtur quod nō ad minores: quod hodie est falsum. de fi. presby. c. j. lib. vj. Item ꝙ 8 aliud est defectus, aliud crimen. ¶ † Glo. ij. oppo. ꝙ nō possit purgare ꝙ non sit filius sacerdotis: qꝛ hec est negatiua improbabilis. Dicit quod indirecte probabit quod fuerit filius talis laici, ⁊ vxoris, quam pro vxore legitima tenebat, ⁊ publicum erat: ⁊ sic probabit se non esse filium sacerdotis. Itē eo ꝙ probat se filium vxoris tue, quam tu tenes pro vxore, probabit se legitimum esse. C. de in ius vo. l. quod mater secundum Io. An. quod negatiua est probabilis per assertionem, confessionem, vel iuramentum, licet non per testes, vt in contrario: quod est in casu nostro, in quo regulariter cum tractetur de purgatione, in ipsa directa, ⁊ regulariter ve-
9 niūt ipse negatiue. Ad hoc de offic. ordi. ex parte. ¶ † Deinde colligit glos. quod super legitimitate indicitur purgatio, ⁊ super defectu, Alleg. gloss. quia iurare potest super conditione. ff. de iureiuran. l. iij. §. j. Non obstat quod purgandus debeat iurare de veritate. s. eo. quoties. ⁊ cum de hoc non sit certificatus, subiret anceps periurium. ff. re. amo. l. Marcellus, quia hoc casu iurabit de credulitate: qꝛ eadem est ratio purgando, que in purgatione, ergo idē ius: ⁊ tunc iuret de credulitate. Unde quia super facto alieno purgatur, iurat de credulitate: vbi super proprio, de veritate: quia factum alienum, ⁊c. de rescrip. ab excommunicato. Alij dicūt quod nō sufficit iuramentum de credulitate: quia per hoc non excluditur defectus: potest enim esse quod sic credatur, ⁊ contrarium sit verum: vnde dicit quod compurgandus iuret de credulitate, compurgatores de veritate: quod non placet, dicit primum tenendum. Et ideo nō placet sibi forma data per glo. quia tali probatione facta per testes non esset locus purgationi. Et dt Io. an. hoc esse speciale, attenta forma, ⁊ qualitate facti, quod recedatur a forma consueta, que secundum conscientiam sanam prestari non potest solum ergo posset ⁊c. vt. s. de rescri. sciscitatus ⁊c. Credo qd iurabit de veritate prout potest: quia dicit ꝙ iurat ꝙ fuit tentus, habitus, ⁊ reputatus a tali tanꝙ filius eius legitimus: ⁊ ꝙ fuit habitus, ⁊ reputatus filius talis: ⁊ qꝛ illa fuit habita, ⁊ tenta pro vxore talis, qꝛ subiret periurium. Si tamen diu est habitus pro legitimo, propter sequentem infamiam non indicitur purgatio. qui fi. sint legi. c. peruenit. ⁊c.

Cum dilectis

1 Cum dilectis. ¶†Super notorio crimine non est indicēda purgatio:ꝛ pendente causa criminū corā delegatis pape purgatio super illis ab ordinario recepta non tꝫ.h.d. Et sunt quatuor partes. In prima datio auditionis ad causam. Secunda ibi:idē actoris petitio. Tertia ibi:dictus vero.rei respōsio. Quarta ibi:his igitur.cause diffinitio. Casus. Dū quidā Hug. presby.esset infamatus de crimine incest⁹,ꝛ adulterij, eo qꝛ q̄dam vxorem sui cōsanguinei publice detinebat,a suo ordinario Constātino epo fuit indicta purgatio:in qua qꝛ defecit, suis fuit ecclesijs spoliatus,ꝛ priuatus. Tandē ipso tenēte per vim dictas ecclesias, causa fuit ad petitionem quorundam clericorum commissa qbusdam iudicibus delegatis,quibus fuit mandatum ꝙ si corāꝫ ipsis dictus presbyter se purgare non posset,ipsum debita pena castigarent ipsi iudices comperto quod qꝛ defecerat in purgatione, erat condemnatus,ꝛ maxime quia eis cōstabat ipsum notorie apud se deliquisse,priuauerunt predictis ecclesijs,abbati sancti Galli data licentia conferendi dictas ecclesias,ad quem collatio spectabat:q abbas predictas ecclesias contulit cuidam Odoardo. Tandē dictus Odoardus coram sede apostolica per procuratorem petebat possessionem dictarum ecclesiarum , allegans dictas priuationis sententias:aduersa pars respondebat qđ predicte sententie erant nulle,tanquam late iuris ordine non seruato. Et opponebat quod iudicio pendente coram iudicibus vltimis electus Constantieñ. suus ordinarius ipsi indiceret purgationem super dicto crimine ꝛ ab ipso,qꝛ in purgatione obtinuerat,extiterat absolut⁹:papa cōcessit auditorem,vt referret,qui retulit processum,ꝛ acta:examinato processu sententiā iudicū annullauit:quia tenebat contrarietatem:cum ibi debuisset sententia ferri super delicto tanquam notorio,purgatio fuit indicta tanq̄ super dubio. Ideo commisit cām iudici in superscriptione contento , cui mandat quod si accusator appareat,ꝛ crimen probetur,puniat eum pena debita:alias si non appareat,indicat purgationē.non obstāte purgatione facta corāꝫ electo,que fuit facta ab ordinario lite pendente coram delegato,vt pote iurisdictione priuato:hic est casus.lego literam. ¶Nota.i.ꝙ id dicitur publicum,de quo quis est infamatus. ¶Nota.ij.effectū 2 defectus in purgatione:qꝛ habetur pro condemnato. ¶†No.tertio quod ex eodem facto quandoqꝫ surgunt diuersa crimina , propter diuersas qualitates,in personam,propter quam delinquitur concurrentes:qꝛ cōmittitur crimē adulterij,qꝛ vxorata:incestus, quia consanguinea. Concor.ff.de adult.si adulterium cum incestu. ¶Nota quarto quod ad petitionem vniuersitatis committit inquisitio criminis,secundū Inno.sed secundū Jo.an.colligit,si nō habes quorundā in tex. ¶No.v.quod ad iudicem,qui pronuntiat super priuatione beneficij,spectat dare licentiam ordinario,vt libere 3 beneficium alteri conferat. ¶Ex ver.dict⁹ vero not.i.†quod non valet processus fact⁹ lite nō cōtestata etiā quando cōmittitur purgatio, vel proceditur ad inquisitionem cū instigatione.de te4sti.cam literis.de re iud.cū J.ꝛ A. ¶Scđo no.†ꝙ relationi iudicum ad curiā transmisse credit,etiā si de sua iurisdictione non constet,ad preiudicium processus. ¶Nota ꝙ si non valet principale, nec qđ ex eo est secutū.Scđo no.ꝙ processus habitus iuris ordine substantiali pretermisso est null⁹:ꝛ qđ dꝛ retractari,qđ est nullum. 5 ¶†No.ꝙ vbi processus continet repugnantiā,processus est nul6lus ipso iure. ¶†Nota qñ crimen dicatur notoriū:qꝛ qñ de eo vniuerse vicinie populus est testis. Et sic habes practicam qualiter in causa testis possit concludere crimen notoriū:qꝛ debet dicere ꝙ crimen est ita notū,qđ inficiationi non est locus : sed si interroget quō scit:qꝛ oēs de vicinia hoc sciunt,ꝛ testes esse possunt. Sic ergo vt concludatur qđ notoriū,sufficit notoria scientia populi vicinalis:non aūt requiritur sciētia toti⁹ ciuitatis.quod no.ꝛ tene mēti. Si vis videre pulchrā glo.Inno.de modo deponendi super notorio,vide Inn.in.c.fi.de off.deleg.lib.vj.Et Jo.an.in nouella.q̄ oia dixi in.c.vestra.de coha.cle.ꝛ mu.vbi examino hunc tex. ¶Not.ꝙ processus habitus vt subsidiarius deficiente probatione , si cōstat ex processu de probatione.est nullus. ¶Nota ꝙ processus habit⁹ a iudice tanq̄ certo,qui haberi dꝫ a iudice tanq̄ dubio , non valet 7 tanq̄ ꝯtrio. ¶†No.ꝙ sñia lata ex falsa causa cū dictione maxime, nō iuuat sñia,si nō appareat alia legitima cā in sñia. Et sic limitat theorica But.in.l.athletas.§.q ignominie.ff.de his,qui no.infa.ꝛ quod dixi in.c.per tuas.qui fi.sint legi.ꝛ de re iudic.sicut. ¶Nota ꝙ sententia super probatione certa,que proportionatur probationi dubie est nulla. ¶No.ꝙ sententia purgationis tanq̄ supponēs dubium factum in iudicio deducto contrariat processui,de quo in veritate constat,ꝛ notorie de veritate cause in iudicium deducte.
¶Nota ꝙ apparente accusatore non proceditur ad purgationis indictionē:ꝛ apparente vera probatione non procedit ad purga8tionis indictionē. ¶†Not.qualis dꝫ esse īfamia,vt procedatur ad purgationis indictionem:qꝛ debet esse apud bonos,et graues.
¶Nota ꝙ semel illegitime purgatus iterato purgatur , quando prima purgatio est nulla ex defectu iurisdictionis. Idem si sit nul9la ex defectu probationis. ¶†Nota quod ordinarius non intromittit se de causa delegata tanquam suspensa sit eius iurisdictio.
¶Ultimo ꝙ lite pendēte corā delegato,processus habitus coram ordinario est nullus,tanq̄ corā iurisdictione priuato. ¶Opp.ꝙ tex.contradicat:dꝛ in vna parte ꝙ purgatio fuit indicta per epm Constantieñ.in alia dꝛ quod per electum. Solu. Dic quod episcopus Constantieñ.tempore allegationis erat episcopus,tēpore indictionis electus:ꝛ sic diuerso respectu. Nam habito respectu ad diuersa tpa,aliter ꝛ aliter nuncupatur,vel alludit vulgari Theutonicorum,qui epos electos vocant. Hoc verum secūdū intellectū ꝙ hic fuerit tantū ab epo vna purgatio indicta:sed hic non potest esse:qꝛ purgatio fuit ꝯ presbyterū in principio , ꝛ postea illū electi pśbyter allegat pro se:ideo dic ꝙ due fuerunt:vna per epm , alia p electum mortuo episcopo. Item de necessitate fuerunt due:qꝛ iudices in processu fecerunt mentionem de purgatione Constantieñ. ergo necessario precessit:ꝛ tamen scđa fuit cassata,qꝛ pendente pro10cessu facta. ¶Secundo opp.†ꝙ semel purgatus iterato non debeat compelli ad se purgandum.ꝭ.de collu.c.fin.ꝛ fuit no.ꝭ.eod.ex tuarū. Dic,pōt intelligi ꝙ scđo de alio crimine incestus indicitur purgatio. Hec diuinat. Uel in prima fuit actū de incestu in scđa de adulterio,ꝛ incestu. Hec etiam diuinat. Uel tertio purgatus,ꝛ absolutus iterato nō purgatur:purgatus ꝛ cōdēnatus iterato purgari pōt:qꝛ condemnatio prodesse non debet.alleg.de accu.de his. ff.de exceptio.rei iud.l.euidenter. Uel quarto secundum Inn.purgatus legitime dānatus iterato non purgat , vt in contrario , sed illegitime damnatus sic:hic fuit legitime damnatus:quia hic apposita est pena priuationis solo precedente clamore infamie, nulla precedente inquisitione,que imponi non debebat:sed sola suspensio.ꝭ.eo.inter.ꝛ.c.cum P.ꝛ.c.ij.de re iudi.quod ad consultationē, Sed in contrario fuit indicta purgatio precedente inquisitione. quo casu finis est defectus in purgatione , vt puniatur vt conuictus. Ratio est,qꝛ vbi pena male est imposita,iudicium repeti potest,vt in melius reformetur. Item Innocen.similiter iudices male processerunt : quia non premissa aliqua inquisitione super veritate criminum processerunt ad sententiam priuationis:quod nō debuerūt facere:ꝛ sic per hoc reprobatur ipsorū ꝓcessus:vt pꝫ in ver.his igitur. Itē qꝛ indictio purgationis ad solum clamorē equiparat actui extraiudiciali. Hec opi.non vr melior,sequēdo id , qđ tꝫ gl.j.vt ibi dicam. Uñ in popularib⁹ actionib⁹,sicut est ista,non licet pacisci.ff.de pac.l.iuris gentium.§.fi.nec ad arbitrium iri.ff. de arbi.l.non distinguemus.§.de liberali.sic nec iusiurandum deferri. Ita nec hec purgatio quasi extraiudicialis,siue defecerit,siue non,quo minus alter inquirere possit. Per que ꝯcludunt duo. Primum,quod purgatio ad solū clamorem sine tela inquisitionis non releuat purgatum,quin iterato possit inquiri. Scđm, qđ ad purgationis defectum imposite ad solū clamorem, non imponitur pena,ac si esset conuictus:sed suspensionis, vel beneficij, ꝺm criminis qualitatem. Primū finaliter reprobat, cōcludens quod quomodocūqꝫ purgatio indicat.s.scandalo,periculo,vel infamia, seu graui suspicione interueniēte,precedente inquisitione, vel nō, si obtineat in purgatiōe,denūciabit boni testimonij,ꝛ ab infamia absoluetur,vt contra eum amplius inquiri nō poterit,nisi prout dixi.ꝭ.eo.ex tuarū.alleg.c.accedens.cum inter.ꝛ.c.cū P.et dictū c.fi.de collu.ꝭ.de accu.de his. Si deficit, non punitur de crimine, ac si esset conuictus,quomodocunqꝫ indicatur.ꝭ.eo.cum.P.et.c. cum inter.in fi.sed priuabitur beneficijs:ꝛ deponetur ꝓ maiori crimine.ꝭ.eo.inter. Hoc est verū,ꝺm eum,preterq̄ in criminib⁹ maioribus,in quib⁹ potest agi ad depositionē : vt.ꝭ.eo.inter.c.fi.nec fiet contra eum de cetero de his inquisitio:vt in.c.fi.de collu.dete. et.c.de his.de accusa. Fatetur tamen quod de crimine directo tūc dānari non poterit,ac si esset processum ad finem corporalis pene imponēde,ac si esset ꝓcessum p viā accusationis. Qđ no.qꝛ materia purgationis nō hꝫ locū quo ad penā corporaliter imponēdā. Itē qđ processus purgationis vt non integer dispensat cū quantitate pene:sicut dicimus in inquisitione. Alij dicūt qđ de gratia fuit admissus ad nouiter se purgādum. Unde iterato debebat citari,danda erat facultas defensionis,ꝛ facultas dicēdi contra sententiam:quod quia non fuit factum,irritatur processus. Per predicta videtur dicēdum quod inquisitus absolutus,vel cōdemnatus,iterato accusari non possit. Recitat tamen Innoc.quosdam dicere contrarium:qꝛ ad aliud agitur in processu inquisitionis.s. ad absoluendum de infamia,vel ad priuationem beneficiorum:ad aliud per viam accusationis.s.ad penam directe imponendam de crimine,ꝛ penam corporaliter infligendam.ff.de except.rei iudi.l. cum queritur.ꝛ.ꝭ.de excep.aduersario. Alij cōtra per.l.licet.nau. caup.sta.vbi sepius agitur de facto eiusdem. Item quādo plures actiones cōpetunt ad vindictā,licet vna pena excedat aliam, vna consumitur actione alterius:vt est videre in actione iniuriarū, et lege Cornelia ꝓ hoīe vulnerato:qꝛ si actū est iniuriarū,nō agitur

lege cornelia.l.pretor.§.j.⁊.l.qđ senatus.ff.de iniur.sic hic in inquisitione,⁊ accusatiōe:q₂ vtraq₃ est ad vindictā.Dic tu vt sentit Inno.infra,licet non clare,qđ prima opi.est vera,licet doc.non firmēt hoc.Et rn̄deo ad rōnes Legistarū,ꝙ vbi due pene imponunꝛ diuersis legibus,quarū vna est originalis,⁊ naturalis delicto,q₂ ab ipso initio deponitur,alia accidētalis:⁊ tūc vna ꝑ alterā nō consumiꝛ,maxime naturalis ꝑ accidētalē:s₃ si ambe sunt naturales,procedit ꝯ̄riū:pena corporalis pro incestu est originalis capitis:hodie pena depositionis ab officio,⁊ beneficio,nō est naturalis,sed accidētalis,q̄ imponiꝛ propter quandā accidentiam:quia talis vt indignus non d₃ gaudere dignitate,vel beneficio,propter crimē:q₂ infami nō debent patere porte dignitatis.Hec non est pena naturalis delicti:hac ergo īposita ex processu inquisitionis imponaꝛ naturalis.Non ob.de elec.cū dilecti.vbi repelliꝛ ꝑ viā actionis,qui succubuit per viam exceptionis:q₂ ibi agēdo,⁊ excipiendo ad idē agebaꝛ,sc₃ vt ab ep̄atu reijcereꝛ.Ad qđ vide ibi nota.in gl.pe.⁊ in glo.qđ sententia.⁊ de re iud.cū super.in fin.hic vero ad diuersum agebatur.Predicta vera in criminalibus:in ciuilib⁹ vero semper pōt agi in alia ad id plus,qđ debeꝛ ex alia.ff.pro soc.l.si quis.et.l.seq.ff.de pac.l.rescriptum.§.si pacto.ff.vi bo.rap.l.j.Per hoc iferꝛ ꝙ si opponaꝛ exceptio ad elidendū rescriptū,⁊ feratur sn̄ia contra opponentē,ꝙ non audiꝛ in illo,vel in alio iudicio iterato opponendo:q₂ semel est calūniatus.ff.de accu.l.si cui.ff.de excep.rei iud.l.cū queriꝛ.ꝛm Inn.Et contrariū huius t₃ Host.allega.s.de testi.veniens.ij.de excep.pia.vbi eadē exceptio pōt opponi pluribus vicibus,⁊ contra idē no.s.de rescr.super literis.Dic,si exceptiōis obiecte idem est modus opponendi,vel finis,⁊ idem est modus probandi,semel repulsus amplius non admittitur:⁊ hoc planum et verū,vbi eadē est numero,⁊ specie.Secus si sit diuersa specie,licet eadem numero:puta q₂ nouiter creatur.Sic intelligo.c.pia.de exce.lib.vj.q₂ quoties q₃ excōicat⁹ in iudicio admittitur,ius opponendi de nouo creatur.Si vero exceptionis obiecte vbi iteratur,diuersus est modus opponendi,diuersus modus probandi,diuersus finis:⁊ indistincte potest opponi:hic casus etiam non h₃ dubium.Unde si oppono exceptionē in vim dilatorie contra rescriptū,⁊ iudex examinet,secundo oppono ipsam perēptorie,non repellor:q₂ hic diuersus finis:q₂ primo ad differendum,scđo ad perimendum diuersus modus opponendi,⁊ diuersus modus probandi:q₂ prima discutitur summarie,secunda plene:vt.d.c.veniens.⁊ d.c.super literis.¶ Not.Inn.⁊ plen⁹ in.c.fi.de ordi.cogni.idem si esset diuersus modus probandi tm̄,vel opponēdi tm̄,vel finis tantum:vt p₃ in.d.c.veniens.

11 ¶ †Eandē theoricam pono pro vera,etiā ꝑ viā actionis deduciꝛ in secundo iudicio deductum per viam exceptionis.de quo dic plene vt per gl.⁊ Inn.in.c.cum dilectus.de ordi.cog.plenius per Inn.in.c.fi.eo.ti.plenissime per Bar.in.l.qui Rome.§.duo fratres.ff.de verbor.obligat.⁊ in.l.j.C.de ordi.iudi.

12 ¶ †Surgit ex p̄dictis determinatio quid in duabus actionibus,quaꝝ vna est ciuilis,alia c̄rialis,an sn̄ia in vna p̄iudicet alteri.Dicit ꝙ siue ꝓ publico,siue ꝓ priuato crimine agaꝛ,vna non impedit aliam,quo minus agi possit altera:quia in vna venit diuersum,sc₃ vindicta,in alia interesse priuatum,⁊ familiare.C.qn̄ ci.act.preiud.cri.ff.vi bo.rapt.l.j.Alij ꝙ si in vna est ꝯdemnat⁹,⁊ soluit,alia non potest intentari,si est absolutus,⁊ nō pōt iterari:qđ est falsum:quia tm̄ operatur cōdemnatio cū absolutione,quātum absolutio:vt no.glo.in.l.ex morte.C.ad legem Aquil.Et est casus in.l.si quis cū totum.§.plane.⁊ not.glo.in.c.fin.super verbo,ad minus.de pe.lib.vj.Itē q₂ absolutio priuata non potest tollere vindictam publicam.ff.de pac.l.iurisgen.§.si paciscar.Dic ergo tu,ꝙ si in primo iudicio est lata condemnatoria,idem potest in actione priuata deduci:quia sn̄ia nō obuiat,s₃ ꝯsonat:vt in.l.ex morte,C,ad legē Aqui.⁊ dicta.l.j.Si in primo est lata absolutoria,⁊ tunc si est lata super facto,quia delictum nō commisit,ex eodem facto agi non potest.Si super iure,q₂ actor nō probauit:⁊ iterato agi potest:vt no.in.l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bono.rapto.⁊ ibi probatur.⁊ per glo,⁊ doct.in dicta.l.vnica.An aūt possint accumulari ciuilis ⁊ criminalis:dic,si ab eodem non,sed ꝓceditur super prius intentata.ff.de publi.iudi.l.interdū,Si a diuersis,tunc si intentatur ciuilis pendente criminali,illa silet propter preiudicium.l.pretor.§.j.ff.de iniur.secundum intellectum Iaco.de Are.Si accumulatur criminalis,super illa proceditur vt super maiori.l.fi.C.de ordi.iudi.de quo per Barto.in dicta.l,ij.§,pretor.Per predicta satis infertur ad aliud dubium,an si crimen est deductum per viam exceptionis,possit de eo agi per viam accusationis Et videꝛ qđ non,maxime qn̄ exceptio criminis deducitur contra electum,quia habet instar accusationis:hinc est quod ex ea sequitur vindicta.de accusa.super his.⁊.c.accedens.§.fina.de elect.super eo.vbi de hoc.Dic concludendo dicta Innocen.aliquo addito quod si est idem finis exceptionis,⁊ accusationis,quia idem modus procedendi,et probandi,obstat exceptio,et repellitur.de elect.cum dilecti.Si diuersus est finis vtrinsq₃,tunc si in genere ⁊ in specie est diuersus,q₂ exceptio ad repellendum,accusatio ad penam.Sic in terminis.c.cum dilectus.de ord.cog.Et accusatio nō repelliꝛ,si iterato accusetur testis:⁊ hoc planū.Si diuersus est finis in specie,⁊ idē in genere,seu numero,q₂ vtrobique ad penam,si alia pena imponitur per viam exceptionis,alia per viam accusationis:tunc si ambe vie sunt naturales,⁊ originales directe,⁊ eiusdē fori,l₃ vna excedat aliam,tolluntur q₂ ad vindictam.l.senatus.ff.de accu.Si ambe pene non sunt naturales,⁊ originales delicti,sed accidentales,vel diuersi fori:vna non tollitur per aliam.Ita in proposito,si excipitur ad repellendum quem a beneficio,postea accusetur vt puniatur,non tollitur pena:q₂ etiam super crimine excepto non iudicatur,licet ille repellatur:⁊ quia exceptionem nō sequitur vindicta sui natura primordiali,cum ad vindictam actū non sit.Si ex accidenti est quod propter infamiam remoueatur a dignitate:q₂ infamibus porte dignitatis,⁊c.C.de infa.l.j.libro.xij.secundum Innocentium.Idem si pene sunt diuersi forti:vt patet ex not.de here.excommunicamus.vt q₂ vna penitentialis,alia vero temporalis,vel vna imposita a lege ciuili,alia a lege canonica.Si vero idem est finis,⁊ diuersus modus probandi,idem esset vt dixi.s.Ad hoc quod no.Bart.l.d.§.duo fratres.de quo dic vt ibi.Per predicta infertur quod si opponatur crimen cum infamia,⁊ postea accusetur ad finem vt deijciatur,ꝙ non auditur accusans qui in primo succubuit.Per hoc infertur ꝙ si excipitur ad finem vt ab obtento deijciatur,⁊ postea ad illum finem accusatur,quod adhuc non poterit agi.Sed est dubium,quid si primo agitur via denuntiationis,secundo via accusationis,vel econuerso?Dic ꝙ denuntiatio Euangelica non tollit accusationem:q₂ prima nō est ad vindictam,secunda sic:sed est prima ad finem penitentie.ij.q₃.j.si peccauerit.Si est denuntiatio canonica,idem quod dixi supra in inquisitione.Denuntiatio autem per accusationem,vel inquisitionem non tollitur:vt patet de iureiur.quemadmodum.secundū Innoc.Caue,istud dictum non videtur bonum de iure canonico:cum pena aliqua afflictiua corporis transiens in sanguinē,⁊ maxime mortis,a iure canonico non permittatur:vt probatur in.c.sententiam.ne cler.vel mo.⁊ in.c.in archiepiscopatu.de rapt.Sed pt̄ saluari ꝙ hec pena mortis a iure canonico transferatur in penam depositionis ab ordine,iuxta no.in.c.qualiter,⁊ quando.s.de acc.⁊ sic talis dicatur naturalis de iure canonico.Et ex hoc dicto pōt reportari ꝙ vbicunq₃ de iure ciuili pro aliquo delicto venit imponenda pena mortis:tunc de iure canonico in locum illius pena depositionis intelligitur surrogata:quod forte procedit,nisi alia pena a iure canonico tanq₃ ordinaria imponatur.Et ideo dico illam esse proprie ordinariā penā originalem delicti,q̄ a iure,vbi directo agiꝛ de delicto,imponiꝛ.Illam appello accidētalem,que ex accidenti,⁊ a iure indeterminata,a iudice venit imponenda,tanquam cōmissa ipsius arbitrio.Tamen Inno.hic appellat naturalē penam,quando agitur ad vindictā:accidentalē,quando nō agitur ad vindictam:vtputa,q₂ ad repellēdum quem.s.vt a dignitate obtinenda remoueatur:vt p₃.j.¶ Ad tex.rediens opp.tertio quod non debuerit hic habere plures ecclesias.de preben.de multa.Solue,quod vna dependebat ab alia:vel erat dispensatum secum.

13 ¶ †Quarto opp.ꝙ non debuerit processus irritari propter defectum litis contestationis,⁊ ordinis non seruati:q₂ in causa inquisitionis non contestaꝛ lis:vt lite nō cōtest.quoniam.§.sunt ⁊ alij.et de accu.qualiter.Hos.fatetur ꝙ ex defectu litis contestationis nō irritatur.Alij,ꝙ hic procedebaꝛ per viā denuntiationis Euangelice:hoc non tollit contrariū.ij.q.j.si peccauerit.Alij ꝙ impetratū fuit hic a clericis directe contra ipsum agendo,vel accusando.Nō obstat ꝙ sit mandatū tantum ꝙ se purget:q₂ intelligitur ꝙ si probantes in probatione deficiant:vt patet ex not.j.in.c.fi.de accu.cū P.Alij ꝙ hic procedebatur per viam inquisitionis,sed non ex mero officio:sed ad partis instigationem cum talibus debet contestari.de quo in.d.c.qualiter.⁊.d.c.cū I,⁊ A.¶ Quero quia tex.dicit,reputantes ipsum contumacem,⁊c.in quo reputauerunt ipsum contumacē?Dic,in eo ꝙ sententie episcopi non paruerant

14 ⁊ male,q₂ hoc non fuerat eis commissum.¶ †Opp.ꝙ relationib⁹ iudicum non credatur,de proba.quoniam contra.Sol.Uni nō creditur,sed pluribus:sic ⁊ hoc approbat curie Romane consuetudo,Uel creditur relationi contra iudices,vt processus irritetur,⁊ contra partē producentē:⁊ ei staꝛ,nisi probetur.Ubi vero non est pars,nec h₃ sigillū notū,⁊ authenticū,non creditur ei,de dolo.cū olim.Si habet sigillum notum,staꝛ illi,donec ꝯ̄riū probetur.de electio.cū inter R.⁊.c.scriptum,de fi.instru.c.ij.de testi.cum a nobis.¶ Quero,in quo fuerat hic ordo omissus.Dic,forte presbyter nō fuerat citatus;quia iudices reputauerant notorium,quod non erat:vel de gratia fuit concessa iterato purgatio:⁊ noua defensio erat danda,que data non fuit:⁊ presbyter fuerat vocandus,⁊ non fuit,vel lis erat contestanda,que non fuit,vt dixi supra.Uel forte statuerunt peremptorium nimis breue,non premissa alia citatione,nec causa expressa quare hoc facerent,vel lis non fuit

15 contestata,et procedebatur ad instantiam partis.¶ †Quero qualiter

qualiter deponet testis super notoria, an deponat de visu. Dic, sufficit q dicat q crimen adeo erat notoriũ q null⁹ inficiationis loc⁹ erat. puta, cuius vniuerse vicinie populus, ꝛc. ꝛ dt q non est necesse q deponatur de visu. Nam notorium est ẽt his qui Bononie nõ fuerunt, q Bononie est studiũ, ꝛ q Rome est papa: ꝛ tamen testis super hoc interrogatus non dicet se hoc vidisse, sed audiuisse, ꝛ talem esse famam cõem, nemine refragante. Ad idẽ de dolo. cũ olim. de quo de accu. euidentia. Dicit tamẽ notorium aliquã dubitationem posse recipere. remittit de elec. bone. el. j. Vide Inn. in probatione notorij, in. c. j. de off. deleg. lib. vj. ꝛ ibi per Jo. an. in Nouella. 16 ꝛ qd dixi in. c. vestra. de coha. cle. ꝛ mulie. ¶ † Venio ad gl. ꝛ opp. q male processerat hic epo ordinarius deponendo: qꝛ debebat suspẽdere. s. eo. cũ inter. ꝛ. c. ñ. ij. q. vj. presbyter. Solu. Dicit gl. fatendo quod male processit: nisi crimẽ incestus equiparetur crimini simonie, ꝛ heresis: quo casu potest deponi a beneficio. s. eo. cũ inter. Papa tamen non improbat factum episcopi Constantieñ. qꝛ ad hoc non agebatur. ¶ Glo. vltima dt q bene fecit: qꝛ talis presumptio transit in violentam. s. de simo. cum insinuatum. ꝛ ibi bona glos.

17 ¶ † Videte, gl. habet bonum intellectũ, sed se non declarat. Aliud est ab initio penam imponere, qꝛ contumax est in suscipienda purgatione: ꝛ hic imponitur suspensio ab officio tantum, ꝛ etiã a beneficio in grauibus criminibus. s. eo. cum inter. Aliud est, quem deficere in purgatione: ꝛ tunc imponitur pena priuatiõis ab vtroq; si crimen hoc patitur, ac esset conuictus: vt est casus hic. Sic intelligendo videtur dicendum q hic non debuit retractari processus ex omissione litis contestationis cũ per sententiam latam contra istũ tanq̃ conuictũ ad priuationẽ beneficij delictũ videatur factũ fuisse notoriũ: arg. c. ex parte. ꝛ. c. seq. extra. de verb. signi. conuict⁹. ꝛ no. in. c. vestra. de coha. cle. ꝛ mulie. ꝛ. c. fin. Item si iuste episcopus hunc priuauit, ad qd de nouo mandatur q purgatio indicatur, cum ad beneficia non debeat restitui, quibus priuatus fuit per sententiam, ꝛ iuste, a qua non fuit appellatum: si defecerit in purgatione, similiter non est necessaria alia priuatio, ꝛ cum iam semel fuerit priuat⁹. Et ideo vr̃ dõm q hic de nouo per papã de gratia fuit admissus, vbi alias de iure forte non fuerat admittendus: et hoc quo ad hoc vltimum. Quo ad primum dic vt dictum est, scilicet q hic processus irritatur ex alia causa, q̃ litis contestationis: qꝛ non fuit citatus ad se defendendum a sñia contra ipsum lata. Vel dic vt. j. in. iij. glo. Vel dic q non erat notorium per talem sententiam qꝛ si fuisset notoriũ, papa non mandasset purgationẽ indici, quam tñ mandat indici: vt patet in tex. Et sm hanc vltimã est necesse tenere solu. Inno. scz q sñia lata per istum epm non tenuit: qꝛ nõ iuste lata. ¶ Glo. iij. super verbo, contumacẽ. querit an recte processerint isti delegati dãnando contumacem. Dicit gl. q non, vt patet per sequentia: qꝛ non seruauerunt debitum ordinem, cũ deberent inquirere ad petitionem eorum, qui impetrauerunt inquisitionem vocato presbytero, vt haberet facultatem se defendendi. s. de accu. qualiter, ꝛ quando non obstante facto Constantieñ. episcopi: qꝛ de illo nihil ei fuit commissum: vnde ordo iuris in inquisitione seruari debet, pcipue circa clericos seculares. Dicit Jo. an. aperte non patere ex tex. q fuerit inquisitio commissa, quãq̃ multi doctores hoc dicant tñ dici posset forte illam inclusam. 18 ¶ † Gloss. super verbo, ordine. opp. q ordo processus non vitiet. C. de app. l. i. Sol. Substantialis vitiat: vt hic: non substantialis non, vt in cõtrario.

19 De hoc. ij. q. j. in summa. ꝛ vide. C. de sen. l. prolatã. ꝛ. d. l. j. ¶ † Glo. in verbo, indicenda. querit in quo erat contrarietas processus. Dicit gl. purgatio hz locũ, quando factũ est dubiũ, ꝛ sententia purgationis: sed si presupponit factum notorium, non presupponit dubium, sed certum: qꝛ notoria probatione non indigent. ij. q. j. de manifesta. cũ simi. licet indigeant citatione. xxiij. q. iiij. de illicita. Supponitur ergo se certum, dicendo notoriũ: ꝛ dubium se facit indicẽ- 20 do purgationẽ: ꝛ sic vt contrarius repellitur. ¶ † Sed opp. glo. q recipere probationes ex abundanti nõ preiudicet processui: vt. s. de elec. bone. cum simi. Quia nil tam certum, quin possit in dubiũ deduci. in aut. de tabel. in medio. Solu. Quia glo. non soluit, dic q probationem recipere non est inhibitum: sed iudicare super certo, 21 tanquam super dubio, est contrarium, vt hic. ¶ † Glossa penulti. colligit q sufficit quem infamatum apud bonos ꝛ graues, lz habuerit ortum ab emulis. Contra quod oppo. de. c. qualiter, ꝛ quando. s. de accu. xi. q. iij. in cunctis. ij. q. v. omnibus. Sol. Quidam dicunt quod infamia non sufficit, nisi habuerit ortum a graui persona, non ab emulis. Alij dicũt q ex quo est infamatus apud bonos ꝛ graues, compelli debet ad purgationem, ne apud illos incredibilis remaneat: per iura alleg. in glo. ꝛ. ij. qd. v. omnibus. ad hoc. c. qualiter, ꝛ quando. Dicit gl. q loquitur in alio casu: qꝛ loquitur in 22 inquisitione, non in purgatione. ¶ † Gl. vlt. querit de ratione quare non valeat purgatio inuicta per electum. Dicit quia priuatus est iurisdictione, eo quod causa est delegata. Imo dicit quod talis trahens illum coram iudice ordinario, debebat cadere a causa delegata alteri legato. C. de asserti. tollen. l. j. §. vlt. dicit q vbi speciale in libertate: ꝛ hoc intellige, q pars alia, contra q̃ est impetratum hoc facere non potest: pars vero, que impetrauit, bene posset hoc re integra, parte aduersa consentiente renuntiare. de off. deleg. gratum. ꝛ tunc ordinarius est iudex: nec iudex delegatus vlterius põt se intromittere: qꝛ per hec renuntiauerũt literis: vt in. c. solicitudinem. de appel. ꝛc.

1 ☞ Iurare nõ sufficit prelato cũ se purgat de crimine, q sit immunis ab illo, imo iurare debet q post suam promotionem illa crimina non commisit.

2 Iudex cause cauere debet ne per positionem, vel protestationem, vel quamuis propositionem cauillosam, seu duplicem, aliquid committat in periculum animarum, per quod veritas supprimatur.

Veritas ne supprimatur cauillationibus, debet iudex ex officio inniti.

3 A pena fori contentiosi non excusat immunitas delicti fori penitẽtialis. nu. 11.

4 Penitentia peracta nemo potest esse certus an sit liberatus a pena peccati.

5 Simonia non committitur venditione iustitie.

6 Promotum non deijciũt delicta ante promotionem commissa, ex quo erant occulta.

7 Pro actis iustitie non presumitur, si de eis dubitatur.

8 Luxuria dicitur hodie crimen commune.

9 Iuramentum an sufficiat prestari in genere, cũ quis purgationẽ delicti nititur.

10 In purgationis iuramento non exigitur hodie q infamat⁹ iuret se a tempore baptismi non deliquisse.

12 Infamiam facti sicut non tollit sententia, sic nec penitentia.

13 Purgare se quare non teneatur prelatus de preteritis delictis.

1 **Accepimus.** ¶ † Non sufficit prelato de criminibus infamato iurare, cum se purgat q sit immunis ab illo, imo iurare debet quod post promotionem suam illa crimina non commisit. h. d. Quatuor partes habet. In prima iudicum consultatio sup forma purgationis, quam purgandus offerebat. In secunda ipsius purgandi supplicatio. In tertia ipsi⁹ forme reprobatio. In quarta cause commissio cum expressiõe debite forme purgatiõis. Secũda ibi: ipse vero. Tertia ibi: porro. Quarta ibi: ideoq;. c. ꝛ. j. deciditur qualiter oblata purgatione predicta q esset immunis, dicti delegati eam admittere non volebant: qꝛ animo poterat esse immunis propter penitentiam, ꝛ tamen delictum commisisse. Unde volebant quod iuraret quod illa delicta non cõmisisset: super quo delegati consuluerunt papam, ꝛ episcopus est conquestus quatenus temperetur, ꝛc. ꝛ papa mandat vt sequitur. ¶ Not. j. q in indictione purgationis citandus est is, cui purgatio indicitur. ¶ Secundo nota presumendum pro processu delegatorum, vt iuste agãt ẽt nulla secuta sententia: ꝛ quod dubia in meliorem partem, ꝛc. gloss. 2 alleg. concor. ¶ † Nota Hostiẽ. quod iudex cause debet cauere ne p positionem, responsionem, protestationem, vel quamuis propositionem cauillosam, vel duplicem aliquid committat in periculum animarum. Ad id de app. oblate. ad fi. Vel p qd veritas obfuscet, vel pars decipiatur, vel suo processu elidat. ad idẽ vt lite non con- 3 te. quoniam. ¶ † Tertio no. q immunitas delicti fori pnialis, qꝛ delicti pꝑter pniam nõ excusat a pena fori cõtẽtiosi: ideo nõ sufficit quẽ se purgare q sit immunis, sed debet se purgare q non cõmiserit delictũ, vt purgatio sufficiens existat. Et sic no. q iuramẽtum excludens peccatum in foro penitentie non excludit peccatuz in foro contentioso quo ad penam temporalem pro delicto cõmis- 4 so imponendam. ¶ Quarto nota † q nemo potest esse certus an per pniam, q̃tũcunq; legitime actam, sit immunis a peccato: vnde anima q̃diu corpori inheret, non põt esse certa de salute futura. ¶ Quinto no. q temerariũ, ꝛ ineptum iuramentum purgationis est repellendum. ¶ Sexto nota tria delicta hic expressa, q̃ dicũtur 5 grauiora. ¶ † Septimo nota q venditione iustitie non committitur simonia. ¶ Octauo no. q super his tantum est purgatio indi- 6 cenda, super quib⁹ qs est infamat⁹. gl. alle. cõcor. ¶ † Nono not. q delicta ante promotionẽ cõmissa non deijciunt iam promotum, ex quo erant occulta. ¶ Decimo nota inter hec differentiã, me nunquã delictũ cõmisisse: vel ex delicto immunẽ esse: qꝛ qui nõ cõmisit, quo ad vtrunq; forũ est immunis: qui est hodie immunis esse põt quo ad forum penitentiale, lz non quo ad temporale: vnde penitẽs iurans se immunẽ esse, est periurus: qꝛ lz sit immunis quo ad forũ 7 penitentiale, non tamen quo ad Deũ. ¶ † Oppo. j. q non presumitur pro iudicis processu. de proba. qm contra. Sol. De iustitia stantibus actibus presumit pro iudice, ꝛ verbo iudicis stat: pro actis vero non presumitur, si de eis in dubiũ reuocetur. ¶ No. istud dictũ, non solũ pro diffinitiua iudicis psumit, sed etiã interlocutoria

8 que habent vim diffinitiue, qđ est bene notandū. ¶ † Oppo. secundo ꝙ nō inter grauiora crimina reputat̄ lapsus carnis, cū facilliter quis illū incurrit. Solut. Expone grauiꝰ, id est, communiꝰ. sic. xxij. q. vij. qd. Uel est grauiꝰ, qꝛ per ipsum perdit̄ bonū recte conscientie. de temp. ord. c. fi. ¶ † Oppo. iij. ꝙ iuramentū debeat exprimi cum qua deliquerit: qꝛ non sufficit ꝙ sit infamatus ex delicto in genere, vel ꝙ iuret in genere: sed debet dicere ꝙ delictū commisit cum tali, ꝛ de tali. ff. de accu. l. libellorum. ꝛ de precu. tue. Item qꝛ in inquisitione sunt omnia singulariter exprimenda. de acc. qualiter, ꝛ quando. ij. §. debet. ad hoc no. de elec. in. c. pe. in gl. iij. li. ꝛ. vj. Item qꝛ non licet vagari in tali crimine in discrimen alterius: vt. l. pretor. §. rūso. ff. de iniur. Sol. In libellis, ꝛ accusationibus debēt crimina specificari: qꝛ accusatio est odiosa, ꝛ ad prosecutionē iniurie: ꝛ habet quandoqꝫ grauissimā penā in inquisitione: si est generalis non specificatur de simo. licet Heli. de accu. licet. ꝛ. c. veniens. dꝫ tñ postea in processu specificare, si velit punire, vt iudex certam posset ferre sententiam. Institu. de accusatio. §. curare. In purgatione non requirit̄ specificatio criminū: vt hic, ꝛ. ꝯ. eo. accedens. c. constitutus. ꝛ. c. ex tuarū. ꝛ hoc fit ex necessitate: ꝛ nō pōt esse aliter, qꝛ propter infamiam fit inquisitio, ꝛ non indicitur purgatio, que tamen ex incerto authore procedit. Tamen dt Host. ꝙ si actio est specialis, specificatio est facienda, si hoc petatur: alias secꝰ: vt. C. de excep. l. fi. Secus in generalibus, ꝛ vniuersalibus. Item ꝙ etiam in ciuilibus admittit̄ quandoqꝫ incerta petitio, scꝫ quando libellꝰ est incertꝰ: qꝛ dependet a facto alieno, dūmodo in processu postmodū declaretur: vt. ff. quo. lega. l. j. §. qđ autem, ꝛc. In ciuilibus accusationibꝰ dic vt de libel. oblat. capit. j. ꝛ. c. conquerente. de off. ord. qđ hic superflue reperit Innocen. in exceptionibus, vt quidem repellatur a testimonio, vel ordine, vel beneficio, debent omnia specificari. de test. presentium. §. testes. ꝛ versi. si vero dictus abbas. vbi Joan. Andre. dt hoc non probari per illos text. in Nouella. nisi opponatur exceptio cū infamia, vt qs a dignitate repellat̄: qꝛ tūc sufficit opponere adulterium, vel consimile in genere: dūtamen iuret se ignorare cū quo argumen. ff. de furtis. l. ignorare. In exceptione excommunicationis idem, ꝙ non sufficit quod in genere proponatur. de except. pia. §. si quis igitur. libro. vj. vbi de hoc Jo. Andre. Finaliter concludit Inn. ꝙ ꝭm ꝙ est fama, capitula sunt tradēda: qꝛ si gn̄alis, gn̄aliter, si specialis, specialiter. Ad hoc nota in simili de sen. excō. statuimꝰ. ver. ex loca. li. vj. Et sic tantū facit generalis infamia quo ad generalia, quantum specialis quo ad specialia. Ad hoc. ff. pro socio. l. pro actione. §. renuntiare. Per hec infert Inn. ꝙ idem debet dici in purgatione: qꝛ si generaliter qs est infamatus, generalis debet indici purgatio: si specialiter, specialis debet indici. Imo dicit p̄cauēdum ne quis compellatur ad denudandum infamiam alicuius maxime occultam, iuxta no. in. c. dilectorum. de testi. cog. Alioquin cōtingeret multa peccata occulta publicari, ꝛ ip-

10 sorum correctionem impediri, ꝯtra mentē plurium iuriū. ¶ † Oppo. gl. secunda, ꝙ debuerit exigi iuramentum quod a tempore baptismi non peccauerit. xxv. di. c. fi. So. Dicit gl. quod forma ꝛ rigor illius canonis non seruatur, quod a natiuitate exigi debet, nec hodie, nec olim forma ꝙ a baptismo olim admittebatur: sed quia hodie nō inueniuntur tales, ꝛ nemo sine crimine viuit, talis forma est

11 reprobata, ꝭm gl. ¶ † Gl. iij. in prin. literalis. in verbo sepe. querit quare iuramentum ꝙ erat immunis, esset temerarium. Dicit glo. ꝙ iuramentum erat insufficiens: quia dato ꝙ peccatum esset dimissum quo ad forum penitentiale, non erat dimissum quo ad penam temporalem. de peni. dist. ij. si peccatum. Idem dicit gl. super verbo, commisisse: quia talis penitentia non tollit infamiam delicti, ꝙ

12 remanet de facto non sufficiens: ergo erat talis purgatio. ¶ † No. hanc glo. quia sicut sententia non potest tollere infamiam facti, sic nec penitentia. ad hoc. ꝯ. eo. ex tuarum. Item quia posito quod diceret se immunem respectu fori penitentialis, de hoc non erat certus, sed dubius: quia hoc pro certo scire non poterat: vnde iurando quod esset immunis erat dolosum, temerarium, ꝛ indiscretum iuramentum. ¶ Secundo oppo. cum eadem gloss. quod hec forma procedit. ꝯ. eodem. constitutus. vbi sufficit iurare quod sit immunis, So. Dicit qđ debet addi ad illam formam. i. non commisit illa crimina, de quibus episcopus erat infamatus. Uel dic ꝙ in compurgatoribus iuramētū est sufficiens qđ iurent ꝭm ꝯscientiam sit immunis, quia cum nō sint certi de penitentia, nec hoc possint verisimiliter credere, vel scire, intelligit̄ qđ credit qđ nō commisit: se-

13 cus in purgādo. ¶ † Querit glo. in verbo, postq̄ quare de preteritis ante ꝓmotionem se non purget. Glo. dicit, quia non est infamatus de illis: alꝭ non fuisset ꝓmotus. l. xxxi. di. tñ. de accu. olpotens. Itē ex quo approbauerūt epi ciꝰ mores, ipꝫ reprobare nō pn̄t. viij. q. ij. dilectissimi. cū simi. Phil. hoc fatetur, si crimen sit leue. Secus si graue: quia de crimine ante cōmisso debet̄ se purgare. lxviij. dist. c. j. xxviij. di. c. vltimo. Quod est verum, ꝭm Hostien. si crimen non fuit occultum. Et dicit Hostien. hec bene notanda per prelatos, et alios in officio constitutos; quod facit etiam pro eis, scilicet quia promotores non debent venire contra factum suum. de cle. coniu. su. c. diuersis. cū simi. Item qꝛ occulta soli Deo sunt relinquenda: vt. ꝯ. de simo. sicut nobis. in fi. Nec obstat si dicit̄ promotores ignorasse: qꝛ aut non inquisiuerunt: ꝛ sic fuerūt in culpa: ar. xxxviij. dis. §. fi. ꝛ. ꝯ. de elect. cum terra. vbi hoc, aut inquisiuerunt, ꝛ nihil inuenerunt: ergo occultū: ꝛ sic soli Deo relinquendū: que occulta non impediunt promotionem: vt in. c. fi. de temp. ord. Contra predicta tamen facit quod non ignores. ad finem. de prebend. de quo dic vt ibi in gloss.

¶ De purgatione vulgari. Rubrica.

1 ☞ Purgatio vulgaris, ꝛ canonica vnde dicatur.

¶ Uiso de purgatione canonica permissa, videndum est de vulgari prohibita. † Et dicitur vulgaris, qꝛ illam vulgus inuenit: sicut canonica, quam canon indixit. Et materia habetur. xij. q. v. consuluisti. vsqꝫ ad fi. questionis.

1 ☞ Purgatio vulgaris quare sit prohibita hodie. ꝫ.
2 Duella sunt hodie prohibita.

1 **Dura suscepti.** ¶ † Duella, ꝛ alie vulgares purgationes sunt prohibite. hoc primo. qꝛ per eos sepe damnat̄ absoluendus. hoc scđo. Et qꝛ per eas Deus tentatur. hoc tertio. Et ibi in eo casu id est, loco scilicet an in predio, vel platea, seu possessione ecclesie hec fieri debeant, vel vt fiant sustineri: consueuerunt enim fieri, qꝛ ampliora loca, vel plateas magis ad id aptas habere solent ecclesie, vel in eo casu proprie, qꝛ pro litigio possessionū ecclesie dari nō debēt duellatores: siue litigiū inter duas ecclesias, vel inter ecclesias ꝛ priuatum, nec etiam in alijs, scꝫ in causis laicorum permitti de-

2 bent. ¶ Notabilia sunt clara secundū vtranqꝫ lecturā. ¶ † Oppo. ꝙ duellum toleratur: qꝛ Golias pugnauit cum Dauid. Solu. Id fuit ex instinctu Spiritus sancti: sicut Petrus excusatur, qui geminum fecit homicidiū. xxiij. q. vlti. occidit, ꝛ patriarche excusan-

3 tur ab adulterio. de diuortijs. gaudemus. ¶ † Querit gloss. quare purgatio hec reprobetur. Dicit glo. quia tentare videtur Dn̄ infra. c. vltimo. Et quia fabricante diabolo inuenta. ij. questione. v. Mennam. Et quia qui in culpa non est, punitur. j. c. prox. ꝛ quia quandiu homo habet quid faciat, non debet Deum tentare. allega. iura, ꝛc.

1 ☞ Accusari possunt duo simul de eodem delicto. 6.
2 Agere impeditur quis propter suum peccatum.
3 Furti pena est, vt quis quandoqꝫ bonis suis spolietur.
4 Sententia lata ex improbata probatione retractatur.
5 Sententia lata contra ius, an valeat.
7 Prescribi an possit iurisdictio meri, ꝛ misti imperij.

1 **Significantibus.** In prima conquestio. In scđa prouisio. ¶ † Nota ꝙ duo pn̄t in eodē libello de eodē delicto accusari. ¶ Nota ꝙ peccatū qn̄qꝫ nouā facit vindictā: vnde dicimus in vulgari: Peccato vegio fa vergogna noua.

2 ¶ † Tertiū no. ꝙ peccatū hoīs impedit ꝓcessum, ēt in eo qđ iuste agit: sicut inducit infirmitatē. de pe. cū infirmitas. ꝛ mortē. de app.

3 qua frōte. ¶ † Quarto no. penā furti, vt qs bonis spoliet̄: hoc erit forte de cōsuetudine terre. ¶ Quito no. q̄ qn̄qꝫ Deus reuelat ve-

4 ritatē apud hoīes. ¶ † Ultimo no. ꝙ sententia lata ex improbata probatione, veritate comperta retractat̄. ¶ Glo. j. opp. ꝙ sn̄ia hic non debeat retractari cōperta veritate, ex quo transiuit in rē iudicatā. de re iud. cū inter vos. ꝛ qꝛ ex ipsa sn̄ia est factū ius inter ptes dato ꝙ sit iniusta. Itē qꝛ pretextu nouiter emergētis sententia nō reuocat̄. de re iud. cū inter monasteriū. cū simi. ¶ Gloss. dat duas solutiones. Prima ꝙ sententia ꝓpter probabilē errorē lata retractatur. Allegat iura. de frig. c. fraternitatis. Allegat alios casus, in quibꝰ retractat̄ sn̄ia. Scđa sol. ꝙ retractat̄ sn̄ia hic, qꝛ nulla eo, ꝙ lata authoritate probationis a iure improbate. ¶ Dic tu colligendo verba doc. ꝙ si lata est sententia pretextu probationis vere ꝛ non improbate, ꝛ omnino integre, ꝛ sententia est aliqua, lꝫ iniusta valet, nec retractat̄, nisi causa redeat ad non cām. vt in illa. l. itaqꝫ fullo. vel nisi fauor cause aliquid inducat: vt in causa matrimoniali: vt. ꝯ. c. fraternitatis, de re iud. tenor. ꝛ consanguinei. Si sentētia est lata pretextu probationis non improbate, sed false: dic vt de except. cū venerabilis. de proba. licet causam. ꝛ per Bart. de re iudic. l. diuus. Si est lata pretextu probationis presumpte, ꝛ non omnino integre, vt in purgatione, illa, comperta veritate, retractatur, dixi. ꝯ. eo. ex tuarū. ꝛ dt hic Hos. Si vero sentētia est nulla, non est

dubium

dubium qd retractatur. Attende tamen ad vnu singulare dictum Hostien. qd dato qd sententia sit lata cotra ius partis, et transiuerit in rem iudicata, licet non sit remediu appellationis, potest tn audiri per viam restitutionis in integru ex clausula generali: qd no. alleg. de restit. in integ. ex literis. ff. ex qui. cau. ma. l. i. §. fin. et l. sed et si per pretore. §. fin. et l. necnon. §. qd eis. Et sic pot intelligi. C. de reb. cre. ff. de iureiur. l. admonedi. et ff. qn ac. de pecu. est anna. l. iij. in fi. Qd not. qr cosului semel advocatu valentissimu Papbi. de Capel. et hoc dicebam esse equu, et allegaba l. si mutuo. in princ. ff. de excep. rei indi. Ipse hic dicitur cotra id, qd respodet advocatus: et equu est, sed forte in practica no servaretur, salte vbi est quid imputetur, si no appellauit: qr iusta causa no videt esse causa. Sed si non habebit instrumeta postea reperta, no est quid imputet. Et hoc intellige qn sententia fuit lata per veras probationes, licet iniustas: alias casus no haberet dubiu: qr vbi per falsas datur repetitio, et sic fit re trasactio. Gl. hoc tenet. ff. manda. l. si fideiussor. §. in omnibus. Gul. in. l. pe. ff. de iusti. et iure. ¶ †Si queritur an valeat sententia cotra ius: dicit distinguendu, fm Jaco. de Aret. qr aut est error in ordine iudicij: et tunc aut substatialis cause ad causam: et non vitiat. l. i. C. de appel. l. prolata. C. de sente. ij. q. i. in summa. Si eiusde ad se ipsam sic, vt etia ibi. Si aut est error in prolatione sententie, aut quia tulit aliter, q volebat: aut qr aliter, qua debebat. Primo casu aut manifeste constat de errore: et tunc no valet, quasi ore dixisse no videat qd mete no agitauit. ff. de supel. leg. l. Labeo. de reg. iur. in ambiguo. et verba deseruiut intentioni, no econuerso. §. de appel. secudo requiris. Si aut non costat, statur sententie. ff. de arbit. l. quale. de re iudi. l. index. Si vero fuit error in aliter proferendo qua debeat, aut fuit expresse contra ius, aut expressus error in illa: et tunc est nulla. ij. q. vi. §. diffinitiua. post princ. in versi. item si sententia contra ius: que est. l. ij. C. qn prouo. no est necesse. §. de iudi. c. i. de sen. exco. sacro. Si aut non expresse est cotra ius scriptum, sed cotra ius litigatoris lata est, tenet, ex quo no fuit appellatu. §. de re iudi. cu inter. in fin. et ff. que sen. sine app. rescin. l. i. De hoc in Spec. de arbitr. §. si. versi. qd ergo. ¶ †Opp. qd quis duos in eode libello non accuset. C. qui accus. no pos. l. cu Romana. Sol. De eode crimine duos in eode libello, vel diuerso: duos de diuersis in diuersis libellis pot, no in eode: tres non, nec in eode, nec in diuersis pot, fm quosdam. Alij qd nec duos diuersis libellis, nisi prosequatur suam iniuria: vt hic. et ff. de accusa. l. hos accusare. dic vt not. in. l. qui de crimine. C. de accusa. ¶ †Oppo. qd Spoletani no potuerut istos damnare, qr sunt sub dnio ecclesie, licet no plene, et bene cognoscut. Dic q ista ciuitas, et alie de patrimonio ab initio constituerut qd de humilioribus cognoscat: postea paulatim sibi iurisdictione totalem vsurpauerut. De iure tamen dicit qd prescriptio illi preiudicare no potuit. xxiij. dist. illud. Facit qd not. de prescrip. c. fina. Et sic patet qd ciuitates Italie tanqua iniuste tenentes no possunt sibi prescribere meru et mistum imperiu: quicquid dicat Bar. in. l. cunctos populos. de sum. tri. et fid. catho. vide quod not. de foro compe. licet &c.

1 ¶ Penam temporalem imponere possunt teplarij in loco, vbi temporalem iurisdictionem exercent.
2 Pena que veniat imponenda illi, qui purgationem vulgarem nigus est.
3 Purgationem vulgarem nitens quare videatur Deum tentare.

Dilecti. Cuminatu est. §. c. i. Prima pars ponit nuersoru querela. Scda dat iudices, ibi: cu igitur. ¶ †Not. primo qd templarij possunt in loco, vbi exercent temporalem iurisdictione, imponere penam temporale. ¶ Nota. ij. qd purgatio vulgaris est improbata, qr Deu tetat. ¶ †Quero qualis erat hec ciuilis pena: Dic, castigationis sine morte: et membri truncatione. C. de ser. fug. aut. sed nemo. Dicit Host. qd vt plurimu pena corporalis infligitur, et erat ciuilis, sed ciuiliter no imponebat. de homic. tua. ¶ †Quero qualiter Deu tentare videant. Dic, qr ferru ignitu naturaliter debet manu ledere, et pugil vitatus debet obtinere contra no vitatum. Unde in purgatione vulgari queritur miraculosum, et supernaturale: et per hoc Deus tentatur &c.

¶ De iniurijs, et damno dato. Rubrica.

¶ Visso de varijs excessibus: qr ex eis vt plurimu inferuntur iniurie et dana, ideo submittit de iniurijs, et dano dato. De materia. ij. q. viij. actor. in fi. xv. q. i. illud. xxiiij. q. iij. inter querelas. De secunda. xvij. q. iiij. diffiniti. xxiij. q. vlti. pessimam. De vtroq. xxij. q. ij. per totum. et reperitur in. vj. &c.

1 ¶ Propter rixam percutiens non est immunis a culpa.
2 Vulnerans alterum tenetur ad eius operas et expensas.
3 Vulnerans alterum se defendendo non tenetur ad expensas. Rixe qui fuit initium in culpa esse dicitur.
4 Iniuriam si vulnerans remiserit, an agere possit.

Sirixati. Non summat. ¶ †Nota. primo qd propter rixa percutiens non est immunis a culpa, seu delicto. Ad hoc vide not. per Bar. in. l. si. ff. ad. l. Cor. de sicar. ¶ †Scdo no. qd percuties alteru tenet ad operas ei, et expensas ex quib inutiliter agit. ¶ Tertio no. qd percuti pot ligno, lapide, et pugno. Quid de alio interesse. Ide dicit Hosti. et probat hic iuramento, taxatioe premissa. §. eo. olim. †Quid si quis percusserit aliu se defendendo. Dic qd ad expe. non tenet, qd est veru, nisi fuerit in culpa, rixa incipiendo. ff. ad le. aq. l. scietia. §. si quis cu aliter. ¶ †Quid si vulneratus remiserit iniuria, an possit agere: Jo. and. qd sic. de quo in Spe. de accus. §. v. vers. quid si vulneratus. ¶ Gl. in prin. literalis, et querit an habeatur ratio difformitatis. Dicit glo. qd non: qr liberu corpus no recipit estimatione. Dicit tn gl. qd si homo sit mortu, fit condenatio quinquaginta solidoru: sed illud no fit pro pena, sed pro estimatione.

1 ¶ Damnum videtur dedisse qui causam damni.
2 Foueam faciens in loco priuato, si ex ea inferatur damnum alicui non tenetur de damno.

Siquis. Breue est. Predicatores intelligunt textu de his qui aperiunt dubia scripturaru, et no soluut ea. ¶ †Not. primo qd dans causam dani, cui prouidere potuit, damnu dedisse videtur. Dns, qui fodit eam. alias iniquu esset ipsum teneri: cum aliena culpa puniri no debeat: vt. c. quesiuit. de his, que fi. a ma. par. capi. ¶ Querit eni erit id qd est mortuu: Dic. s. dni cisterne: nec tenebitur mittere ad macellu. vt. §. c. i. qd dicit Joa. and. veru de boue, non autem de asino. ¶ †Oppo. glos. qd non teneatur si aperuerit cisternam, licet quis cadat ibi. ff. ad leg. Aquil. l. qui foueas. Solu. tenetur, si hoc fecit in publico, vt hic, alias non. Deinde colligit, qui occasionem damni dat &c.

1 ¶ De pauperi, vel dano animalis quadrupedis, quando, et quare dominus teneatur.

Sibos. ¶ Not. primo qd vitiu presumit purgatu in trib diebus: quasi diceret, fm dosto. qd presumat qs sciuisse spatio triu dieru. Si aute ignoraret quis, locus esset distinctioni glo. ij. ¶ Scdo no. que puniri in eo, in quo deliquit. ¶ †Glo. i. querit quare tenetur de facto bouis. Dicit glo. qa debuit boue custodire, et diligetia adhibere. §. c. si. Dixerut tamen quida qd in dubio superstes tenetur: quia presumit qd tanqua fortior aggressus fuerit. Qd no placet doc. hic: quia in dubio iudicandu est neutru teneri, per. §. alleg. in glo. ¶ Opp. glo. de. l. i. §. cu arietes. ff. si qua. pau. fe. dica. vbi no tenet pretextu dani dati ab animali. Sol. Intellige hac fm illam, quando meus bos fuit causa damni bouis alteri, et fuit principalis procurator. vide glos. ¶ Nota q de iure naturali ex instinctu permissa est defensio.

1 ¶ A noxa, vel damno illato an liberetur domin dando seruu, seu animal damnum inferens pro noxa illata.
2 Damnu emendare non tenetur dominus, qui dat seruum, seu animal damnum inferens pro noxa.
3 De damno illato qua actione conuenitur damnum inferens.
4 De damno vbi dominus tenetur, an possit animal includi.

Sileserit. ¶ †Not. qd dans damnu tenet estimatione damni. Et dimiserit, dic et, pro vel: quia idem si no dimiserit, si tamen damnu dederit: pro damno tamen a se dato tenet insolidu: pro damno dato ab animali sufficit quod det seruu pro noxa. Ut depascat, damnificado. Secus si non damnificado: quia forte transeundo sine deuastatione, seu pro pabulo equi necessario: vt in libro feud. de pace tenen. l. quonia dominia. §. fina. qui incipit, quicunq.
2 ¶ †Glo. oppo. qd non teneatur ad emendationem. §. c. fina. Solu. Intellige, nisi vellet dare bouem pro noxa: alias non tenetur vltra estimationem eius. Hoc intellige, nisi fuerit factum de scientia domini: quia tunc non liberatur dando pro noxa: vt. l. ij. ff. de noxa.
3 ¶ †Quero qua actione couenitur. Dic quod actione in factum.
4 ff. de prescrip. verb. l. qui seruandarum. §. singulas. ¶ †Quero an possit animal includi. Dic quod non, ex quo dominus ad damnu tenetur. ff. ad leg. Aquil. l. qui liutus. §. Popónius. Dicit Jo. an. quod contrarium seruatur apud nos. de quo in Spe. de actio. §. i. Sed pone, inuenio: dic vt ibi.

1 ☞ Ignis si damnum alieni dederit tempore vẽtoso, tenetur is, qui ignem posuit in stipulam.

1 **S**I egressus. † Stãtes segetes. i. sine fruct⁹ sint coadunati, siue adhuc ia-cent in radice. Idẽ de alijs fructibus, quod de segete. ¶ Oppo. gl. qd̃ non teneantur. j. c. fin. Glo. dicit quod hoc procedit, qñ fuit in culpa, scʒ quod posuit ignem in stipulam tempore ventoso. Contrarium quando non fuit in culpa, et nihil de contingentibus omisit. Dat exemplum Hostien. Pone enim qd̃ ventus inualescens subito ad aceruum vicini ignem deportet: vel propter nodum ligni, quod ardebat, saltauit ignis, ac si sagittatus fuisset: dicit Ioan. and. se expertum in Paduana ciuitate, vbi muscipula appropinquans igni, et incensa, transiuit ad locum vbi erant fruges.

1 ☞ Pena peccati non tollitur per solam damni emendationem.
2 Delictum quodlibet est voluntarium, ꝛ dolum presupponit.

1 **S**I quis. ¶ Not. † quod per solã damni emen-dationem non tollitur pena peccati,
2 sed requiritur penitentia. ¶ † Nota quod omne delictum est voluntarium, et dolum presupponit. ¶ Oppon. cap. vltimo. Solutio verbum, voluntarie, tollit contrarium. Glos. alia est clara.

1 ☞ Iudex secularis, qui clericum banniuit, secũdum estimationem iniuriarum, expensarum, ꝛ damnorum damnatur.
2 Iudex ex sententia iniusta tenetur actione iniuriarum, ꝛ ad interesse parti condemnate.
3 Iudex ecclesiasticus quo casu recipit iurisdictionem in iudicem secularem.
4 Processus factus lite non contestata est nullus.
5 Iuramenti forma super iniurie, vel damni estimatione que fit. Damni estimatio potest iuramento probari.
6 Actionem criminalem, quã episcopus habere potest ex damno illato, remittere debet episcopus: ciuilem vero non, nisi de gratia.
7 Iniuriam an videatur quis remittere salutando iniuriantem. Actio iniuriarum an videatur per salutationem remitti.

1 **O**Lim. † Secularis potestas, qui clericum banniuit, ꝑm estimationem iniuriarũ, expensarũ, ꝛ damnorũ, per ecclesiasticũ iudicẽ dãnatur. h. d. Recitat processum delegati: quem scd̃o reuocat, et causam diffinit. Scd̃a ibi: quare nos. ¶ Not. primo qd̃ processus habitus
2 lite non cõtest. nõ valet. ¶ Scd̃o not. † qd̃ laicus non põt bannire: hodie tales bannientes ipso iure sunt excõicati, ꝛ varijs penis puniuntur: vt habetur in clem. si quis suadente. de penis. ex in. nisi de facto: ꝛ qd̃ banniens iniuste tenetur de iniuria, ꝛ dãno banni: vnde banniens iniuste videtur iniuriari bannito, ꝛ ei tenetur ad expensas. ¶ Nota, qd̃ in expensis, ꝛ dãnis taxatio debet precedere iura-
3 mentum. ¶ † Nota, qd̃ iudex ecclesiasticus recipit iurisdictionem contra laicum iurisdictionem exercentem iniuste cõtra clericum. Item not. qd̃ cõdemnatio pecuniaria, ꝛ penalis cadit in fiscum, et in vniuersitatem ciuitatis. Itẽ not. qd̃ vniuersitas delinquere po-
4 test. de quo. s. de simo. dilectus. ¶ † Oppo. contra glos. j. qd̃ valere debeat. cũ fuerit cõmissum negotiũ per modũ inquisitionis: vt. c. qm̃ frequenter. §. sunt ꝛ alij. vt lit. non cõtest. Sol. Dic qd̃ nõ fuit delegatũ per modũ inquisitionis, quãquã delegatus hoc putaret, iuxta not. in c. exhibita. de iudi. Vel dic ꝙ etiã debebat contestari lis, qꝛ ad instantiã partis fuerat cõmissa inquisitio, iuxta not. in. c. pe. s. de purga. ca. ¶ Querit gl. ij. an bannũ latũ per cõmune Floren. in epm̃ valeat. Dicit gl. qd̃ nõ hʒ iurisdictionẽ in eũ. xcvj. dist. bene quidẽ. Item qꝛ tanquã sacrilegus est puniendus: ꝛ qꝛ in hoc offendit ecclesiasticã libertatẽ, ꝛ ad expensas punit, quas fecit, et damna, que pertulit: vt patet. ¶ Colligit glos. iij. quod iudex de-
5 bet prius taxare, ꝛ postea iurare. † De forma autem iuramẽti quo ad estimationem iniurie, vidẽ in Specul. eod. titu. versic: hac. et de offic. ordi. c. si canonici. in glo. ꝛ hoc. lib. vj. ꝛc. ꝛ iuramento statur, vt probationi. alleg. iura. ¶ Oppon. quod processus non debuit cassari, si erat liquidus: quia in notorijs non proceditur, ꝛc. de iureiurand. ad nostram. Solu. Quedã erant liquide, quedã non: super non liquidis cessat processus. Vel scd̃o non erãt liquide tẽpo-
6 re processus, sed fuerũt postea corã papa liquidate. ¶ † Oppo. qd̃ eps̃ debebat penam remittere, ꝛ non agere de iniuria. C. de episc. ꝛ cler. l. si quis. Sol. Criminalem debet remittere, vt ibi: ciuilem nõ;
7 vt hic. ¶ † Quero an eps̃ salutãdo videatur remittere iniuriam. Videtur qd̃ sic: qꝛ dissimulatione tollitur. ff. de iniur. l. non solum. §. i. ꝛ per salutationem fit indignationis reconciliatio. l. xiij. distin. Adrianus. In contrariũ, quia nõ potest expresse. l. xiiij. di. Salonitane. de sen. ex cõ. cũ desideres. ergo nec tacite. Itẽ quia omnẽ rancorẽ remittere tenentur: ergo sibi non imputat, si salutat, vt remittere videatur: vel secũ comedat, vel celebret. quia suu officiũ exercet: ꝛ sibi nõ debet esse dãnosum. vt no. s. de renun. lane. §. n. Vel, si inimicaliter iniuriãs: iniuriã ad animũ non reuocat, non nascitur actio iniuriarũ. Si reuocat ad animum, ꝛ illa nõ tollitur, nisi pacto, vel trãsactiõe. ff. de pact. l. si tibi. §. quedã. quo ad alios tolli nõ põt tacite, vel expresse: ꝛ sic quo ad ecclesie iniuriã: vt in dicto. c. cũ desideres. An autẽ per salutationẽ videat voluisse remittere rancorẽ. Dic, si salutatio est facta post litẽ cõtestatã, vel citationẽ super iniuria: et non videtur voluisse remittere penam, sed rancorẽ: sed dato qd̃ quo ad rancorem parcere debeat, non tamen compellitur dãnum remittere, vel penas. de pe. dist. v. c. fin. ꝛ ad hoc vide glo. iiij. ꝛ quod super ea not. de homicid. lib. vj. ꝛc.

1 ☞ Damnorũ restaurationem iurans nõ repetere, expẽsas non prohibetur repetere.
2 Damnum dicitur patrimonij diminutio facta per nocumentum alicuius.
3 Obligari potest communitas propter discordias ciuiũ euitãdas, ad damna priuata resarcienda pro bono pacis. nu. 7.
4 Obligatus ad non petendum, non videtur obligatus ad nõ recipiendum.
5 Expensarum appellatione non veniunt damna. Iudici ecclesiastico subijcitur quis ratione iuramenti.
6 Statutum de damnis resarciendis an per statutũ contrariũ tolli possit. nume. 9.
7 Cõsilium vniuersitatis an possit statuere vt ex statuto singuli de vniuersitate obligentur.
8 Statutum transiens in contractum potest tolli consensu singulorum.
9 Statutum, quod tendit ad executionem obligationis naturalis, non tollitur contrario statuto.

1 **I**N nostra. † Qui iurant restaurationẽ damnorũ nõ repetere, expẽsas, nõ prohibenẽ. h. d. Decisa cõsultatio, ꝛ respõsio. Scd̃a ibi: cũ igitur. Ibi: approbarũt. qꝛ remittere potuerũt: ꝛ. s. debebat fieri contributio, sicut in casu. ff. ad leg. Rhod. de iac. l. j. secundum Vincen. ibi: et. j. deciditur quod dicetur in oppositione.
2 Text. ibi: damnorum. † Damnũ dicit diminutio patrimonij fa-
3 cta per nocumentum alicuius. ff. de dam. infec. l. damnũ. ¶ † Not. primo quod propter discordias ciuium euitandas commune potest pro bono pacis se obligare ad resarcienda damna priuata. ¶ Secundo not. quod commune statutum ad commodum priuatum potest reuocare: ꝛ sic quod dicitur, statutum transiens in contractũ non posse reuocari: habet locũ quo ad extraneos: põt
4 tñ quo ad subditos tẽpore statuti. ¶ † Tertio not. qd̃ obligat⁹ ad
5 non petendũ nõ est obligatus ad nõ recipiendũ. ¶ † Quarto not. qd̃ aliud est damnum, aliud expensa: ꝛ obligatus ad damna, nõ est obligatus ad expensas: et obligatus ad non petenda dãna, nõ est obligat⁹ ad non petendas expensas. Et not. qd̃ ratione iuramenti etiam in statutum vel contractũ deducti, vbi in dubiũ reuocatur de vinculo iuramenti, principaliter agi potest coram ecclesia, etiam si habeat remediũ principaliter in foro seculari. ¶ Vltimo not. qd̃ cõe potest obligari, ꝛ ꝓ obligatione personali condẽnari.
6 ¶ † Oppo. qd̃ statutũ de resarciendis damnis tolli nõ possit per statuta contrarium, qꝛ primum vt cõcernens vtilitatẽ priuatã nõ põt retractari. ff. de decre. ab or. fa. l. qd̃ semel. Solu. Duplr intelligit decr. Primo vt dicit Inno. forte qd̃ sic factũ fuerit, cũ olim esset discordia inter populũ, ꝛ milites Brixien. ꝛ multa ibi damna sibi ad inuicẽ intulerunt: multi etiã ex ipsis pro suis partib⁹ expensas fecerũt: tãde facta pace cũ dãnificati, ex vtraqꝫ parte inuicem peterent dãna restitui, cõmune videns ex hoc imminere periculũ, vel hoc sibi nimis onerosum, statuit quod null⁹ super dãnis agere posset, ꝛ hoc cõmuniter omnes iurauerunt: verũ cũ postea peteret expẽsas, obijciebatur iuramentũ: dicit hic qd̃ obijci non potest. Vel forte cõmune se obligauerat ad expensas, ꝛ damna, sed ꝓpter periculũ vel detrimẽtũ magnũ inde proueniens idẽ cõmune postea contrariũ statuit super dãna. Videt ergo velle Innoc. qd̃ vbi obligatio est causata a statuto, ꝑ statutũ cõtrariũ tolli posset: debet hoc facere cõtra not. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. vbi dicit quod vbicũqꝫ statutũ trãsit in contractũ, tunc non posset reuocari in preiudicium illorũ, in quorum fauorẽ sunt facta. Sic in casu nostro videtur qd̃ in preiudiciũ illorũ, in quorũ fauorẽ statutum fuit factũ, non possit reuocari: cum videat esse contracta obligatio cum eis. Dic qd̃ dictũ Inno. procedit in subditis statuentiũ: dictũ aũt Bar. in non subditis. qd̃ not. ꝛ tene menti. ¶ Opp. de. l.
5 j. ff. ad. l. Rho. de iac. vbi fit cõtributio hic inde. So. ꝑm Vin. qd̃ cõtributio fuisset facta, nisi aliter fuisset statutum. ¶ † Oppo. de. l. j.

C.de magist.conue.vbi dicitur quod populus non potest statuere vt ex statuto singuli de populo obligetur.Sol.quãdoq₃ populus vult obligare illos de vniuersitate,ꝛ singulos:non potest,nisi solũ constituentes,ꝛ presentes:vt hic. Quandoq₃ vult obligare bona vniuersitatis ex delicto,vel obligatiõe tertij:ꝛ tũc aut cõsentit maior pars, et potest. Aut non consentit:ꝛ non potest. Ad hoc.l.qd maior.ff.ad municipa.Sed cõtra hanc obst.qd cõmune nõ debuit posse contrariũ statuere in preiudiciũ singulorũ: vt no.in.c.que in ecclesiarũ.de cõsti.Dic qd in hoc vniuersitatis singuli cõsenserũt, vel potuerũt hoc statuere in eorũ preiudiciũ.ſm ea,q̃ not.de cõsti.
8 que in ecclesiarum, et vide qd not.de ma.ꝛ obe.c.si.in prin. ¶ †Nõ. bene limitationem qd statutum transiens in cõtractum, põt tolli cõsensu singulorum.Et qd põt tolli consensu regentium ciuitatẽ ad preiudiciũ populi subiecti ex causa, sicut quo ad alia iura tol
9 litur,per not.in.c.que in ecclesiarũ. ¶ †Uel tertio statutũ,qd tendit ad executionẽ obligationis naturalis, tãquã habens vinculũ ex iure gẽtium,non tollitur contrario statuto.Statutũ vocat, qd solũ ex vinculo ciuili subsistit.nulla obligatione naturali precedẽte, potest tolli contrario statuto:patet per not.in dicto.c.que in ecclesiarũ. Ad propositum,cõmune Brixiẽ.tam populi,quã militũ simul iunctũ non erat etiã obligatũ naturaliter ad damna,que non dederat,nec dari mandauerat,licet quelibet pars per se posset de aliquibus conueniri, ad que erat naturaliter obligata: sicut suo generali statuto se obligauerunt ad damna resarcienda:ita statuto gñali cõtrario, per illos tantũ,per quos regit ciuitas,obligationẽ tollere potuerũt.de reg.iur.c.j.ſm Inno. Uniuersitas enim de singulorum delictis non tenetur:sicut nec econtrario:arg.ff.qd cuiusq₃ vniuer.l.sicut municipij.§.sicut.nec noui icole ad antiqua debita.C.de decur.l.prouidendum:lib.x.nec presentes obligãt absentes.ff.de magistra.l.j.primo respõso.quod est verũ quo ad priuatũ,ꝛ propriũ interesse.Nam inquantũ quis est de vniuersitate,ꝛ quo ad executionẽ in rebus vniuersitatis preiudicat eis.ff.ad municipa.l.qd maior.ff.qd cuiusq₃ vniuer.l.nulli.ꝛ.l.seq.ꝛ adde quod no.de sen.excom.gratum.de simo.dilect⁹.ij.de elec.scriptũ.et vide remissi.de rescript.cum dilecta.super glo.fin.ꝛc.

1 ☞ Iniuriarũ actione non tenetur is, qui aliquẽ vocat latronẽ, periurũ,adulterum,excipiẽdo:vt repellatur a testimonio.

SI culpa. Hoc capitulũ est Gregorianũ se summãs:ꝛ habet plura dicta,q̃ per se patent:plus eget exẽplis,quã summa.Dicit Hos.qd culpa quandoq₃ sequit, quandoq₃ inest. ¶ Ad primũ allega.ij.ꝛ.iij.sequit in medico, qui bene sciuit, ꝛ incuratũ reliquit. Idem in eo,qui male sciuit.Probat vtrũq₃.ff.eo.l.idẽ.iuxta prin.
1 ad idem.s.de homici.tua. ¶ †In glo.iiij. vbi conuitium dicit de illo,qui vocat aliũ latronẽ,periurũ,adulterũ.Et verũ dicit Hostien.hic,qd si dixit id accusando, vel denũtiãdo,ꝛ ad penã, si probat, nõ tenetur.ff.de iniu.l.eũ,qui nocentẽ.C.de iniur.l.si quidẽ.§.fi. Idẽ si hoc facit excipiẽdo, vt repellat ab ordine,vel testimonio. vel his similib⁹.de testi.ex parte.Ade.de accu.super his.Cũ enim hoc concedatur a iure,non videtur iniuriã facere.de elec.cũ ecclesia.cum cõcor.suis.Si vero id dicit tantum ad infamandũ: quod patet,quia non dicendi habet iustã causam:tunc tenetur.C.de iniur.l.si.j.ꝛ.l.si quidem.vj.q.j.ex merito.Si vocat eũ cucurbitã, non occurrit, ratio, qꝛ hoc posset dici,cũ ipse sol⁹ plus alijs doleat.ff. de adul.l.si vxor.j.responso.Idẽ in bastardo.l.di.nasci. Si tamen dicat ad infamandũ, tenet, vt supra. Si tantũ vt repellat ab hereditate,nõ.q si.sint legi.c.causam. ꝛ.c.lator.ꝛ vide de his in Spe.eo.ti.ad si.ver.sed pone.post prin.de his,q dicũt sibi inuicẽ conuiciũ,an alter alter accuset.vide in Spe.de accu.§.j.ver.qd si.ꝛ facit ad id,qd dictũ est de excipiẽte.qd no.eo.ti.ad si.ver.sed pone, ꝛc.

¶ De penis. Rubrica.

¶ Quia pro delictis,de quibus presumit,pene debẽtur: ideo subijcit rubricã de penis.Ad materiã facit.xxiij.dist.quamquã. in si. lxxxi.distin.per totum.xij.q.ij.in antiquis.ꝛ duobus seq.xxiij.qd.iiij.et.v.per totum.reperitur in.vj.et clement.

1 ☞ Preuaricator quis dicatur.
2 Penitere an quis debeat toties, quoties fornicatus est cum eadem muliere.

EA que. Breue est:nõ summat.Et dicit alibi ponẽdo casum p decr.pia. de excep.li.vj.Ubi sepius proponẽs exceptionẽ, ꝛ deficiens sepius condẽnat in expẽs.†Tex.ibi: preua-
1 ricatione.large sumit p quolibet trãsgressione preceptorum: strictius sumit p accusatione que colludit cum reo.ff.de preuaric.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij.§.notandũ.Text.ibi:condemnetur. ita tñ qd ex eodem delicto non vltra tertiam vicem in anno pena pecuniaria exigatur.C.de modo mulct.l.fi.ſm Hostr.et
2 Pbi.ꝛ vide.j.c.proxi.super glo.ij. ¶ †In eadẽ glo.text.ibi: mulctare.vbi not.an toties quis debeat penitere, quoties fornicatus est cum eadem etiã muliere:vide quod not.in Spec. de sent.prola.§.ij.ad fin.ꝛ de contu.§.fin.versi.sed pone,iudex ꝛc.

1 ☞ Pena pecuniaria,in qua condemnatus est interfector presbyteri cui sit assignanda.
2 Iniuria facta clerico videtur illata episcopo,ex qua agere potest ipse episcopus.

1 **PResbyteri.** †Dicit quid faciendũ sit de pena, quã soluit interfector presbyteri.h.d. Et nõ diuiditur.Tex.ibi:parochia.id est, diocesim,sic.de donat.apostolice. de rap.c.j. Text. ibi:
2 pertinet. ¶ †Not. propriũ epm agere pro iniuria suo clerico irrogata.Sic.ij.q.j.in primis.in prin.de rescrip. ex parte. Text.ibi: absoluatur. ¶ Not.de crimine ciuiliter ad penam pecuniariã: qꝛ pena pecuniaria non est vindicta. ¶ In glo.ij.ibi:non lucrat. per hoc non videtur qd possit illas remittere.de quo de offi. delega.c. fina.in fin.j.glo. ¶ In glo.vltima.in fin.merito igitur debet habere suã portionem.Uel dic qd supplet eps,ꝛ ecclesia,qui.s.eps ordinando,ꝛ ecclesia prius baptizando:ꝛ ideo hoc inter se diuidunt.de succes.ab intesta.c.ij.ꝛ.iij. Anto.de But.

1 ☞ Penam pecuniariam nõ possunt imponere archidiaconi, et alij prelati,qui in criminibus dispensare non possunt.
2 Archidiaconi possunt esse plures in eadem ecclesia.
3 Archidiaconi habent de iure communi iurisdictionem ꝛ criminũ correctionem,etiam quo ad penam.5.
4 Simoniacum est,pecuniam recipere,vt quis possit cantare in ecclesia,vel diuina celebrare.
6 Pena vna an possit in aliam commutari.

1 **LIcet.** †Archidiaconi,ꝛ alij prelati, qui in criminibus dispensare non possunt, vbi alia pena a iure statuitur,pecuniariã non possunt imponere. h.d. Duo facit. Primo ponit archidiaconorum duos actus reprehensibiles.Secũdo mandat illos inhiberi, ꝛ cõpescit.
2 Secunda ibi.mandamus. ¶ †Nota.primo qd in vno episcopatu possunt esse plures archidiaconi,ꝛ dignitates archidiaconales:ꝛ sic vna et eadem dignitas est multiplicabilis in eadem diocesi re-
3 spectu proprietatis. ¶ †Secũdo not.qd archidiaconi de iure habent iurisdictionem,ꝛ criminum correctionem etiam quo ad penam.de quo,ꝛ in quibus habetis.s.de offic.archidia.c.ad hec. Et not. qd quandoq₃ habent iurisdictionem non solũ supra clericos, sed etiam supra laicos: quod potest esse verum de consuetudine.
4 ¶ †Quarto not.qd recipere pecuniam vt quis possit cantare diuina in ecclesia est illicitũ,ꝛ simoniacum. ¶ Quinto not.qd a cor-
5 rectione non appellatur. ¶ †Oppo. primo qd archidiaconus in laicos non exerceat iurisdictionem.de iudi.nouit.qui fil.sint legit. causam.cum simi.Solut. Dicit glo.qd forte de consuetudine laici erant subiecti:alias erant de temporali iurisdictione illius archi-
6 diaconi:qd not. ¶ †Scdo opp.cum glo.ij. hic videtur penã pecuniariã pro delictis exigi non posse.hoc falsum.xxiij.qd.v.si nos.ff. de iudi.l.ij.§.vlti.s.de offic. ordi.irrefragabili.§.j.Sol. Dic quod vbi pena est a iure determinata,ꝛ pecuniaria, hãc potest imponere quilibet iudex,qui põt de causa cognoscere,ꝛ ſm ius canonicũ: nec hoc hic prohibetur.ff.de iudi.l.ij.§.fina.s.de rapt.c.in archiepiscopatu.xij.q.ij.cum deuotissimã. Quandoq₃ pena est a iure determinata:ꝛ alia est pecuniaria:ꝛ tunc si talis est iudex, qui possit cũ pena dispẽsare,ꝛ potest illã in pecuniã alterare, sic intelligitur opi.Hug.qui dicebat qd iudex põt imponere penã, quam magis videt timeri.xxiij.q.iiij.ea vindicta.vt lit.non cõtest.qm ad fin.Si vero talis est iudex,qui nõ posset dispẽsare, vt est archidiaconus: ꝛ tunc nõ potest illã mutare:ꝛ iste est verus casus huius decr. Sic enim archidiaconus vellet imponere penam pro delicto pecuniariam,vbi ordinarie imponere a iure hoc nõ est inhibitum: sed hic volebat alterare penas pecuniarias imponẽdo pro spiritualib⁹, vel criminalibus, vel corporalibus:qd ei non licet.Tertius est casus,quando pena non est iure determinata:ꝛ tunc cum non relinquatur arbitrio iudicis.de offi.dele.de causis.qd bene not. Si tamen esset consuetum imponi penam spiritualem, vel corporalem, non posset illã immutare, ex quo sic disponeret consuetudo: quia illa haberet pro ordinaria:vt no.in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff. de his,qui no.infa. ad hoc qd not.de sen.excõ. venerabilib⁹.§.denique.lib.vj. ¶ Not.tamen glo. qd penarũ alia est pecuniaria : alia spiritualis:vt illa,que imponitur suspensiue, vel priuatiue in spi-

ritualibus,⁊ alia est corporalis. ¶ Ultimo consulit Joan.and.qd ad suspitionem auaritie prelati tollendam quod has penas pecuniarias expendat in pias causas,⁊c.

1 ☞ In expensis condemnari debet victus victori in causis pecuniarijs.
2 Uictus quare debeat in expensis cõdemnari erga victorem. 3.4.
5 Calumniari an presumatur quis eo ipso quod succumbit.
6 Sententia vbi pro absente fertur;in penam eius contumacie non fit condemnatio expensarum.
7 Ab expensis an excuset iuramentum calumnie.
8 Aduocatus an teneatur ad expensas sui clientuli succumbentis in causa.

1 Calumniam. †In pecuniarijs causis victus victori cõdemnatur in expẽsis.h.d.Et vnũ casum excipit. Primo legẽ recitat,quã scdo approbat,ibi:qm.Et vnũ casum excipit, 2 ibi:nisi. ¶ †Not.duplicẽ causam, per quã in litigijs fit cõdẽnatio expensarũ ad puniendam calumniã litigantiũ, ⁊ ad puniendã temeritatem. Ad hoc.ff.de iud.l.eum,quẽ temere. ¶ Scdo not.prouidendũ varijs penis,vt cauillosi retrahant a litigijs calũniosis, ⁊ temerarijs. ¶ Tertio no.qd lex cõsonans canoni eo ipso approbata est a canone.de quo.s.de no. oper.nun.c.j. ¶ Quarto not.eo qd qs succũbit,presumit calũniari, vel saltẽ temere litigare: ideo 3 damnatur in expẽsis.†Et not.istã regulam, qd victus victori,⁊c. que sumitur ex.l.properandũ.§.j.ff.de iudi. ¶ Not.qd vbi fertur sententia pro absente,in penã eius contumacie non fit condemna4tio expensarũ. ¶ †Declaremus decre. Primo videt qd alie pene imponantur succumbenti,⁊ calũniose litigãti,ꝙ condemnationis expensarũ.C.de calum.nj.Instit.de pe.te.liti.in princ.Glo.fatetur 5 quod alie pene imponũtur:⁊ hoc nõ negat decre. ¶ †Uenio ad.q. et quero an eo ipso qd quis succũbit,presumatur calũniari,ita qd dãnetur in expẽsis?Dicit gl.qd videtur qd sic:⁊ remittit de dolo. 6 c.finẽ.vbi habuistis. ¶ †Secundo ad declarationẽ finis quero de intellectu ipsius exceptionis. Quidã intelligunt qd de condẽnatione deducet,vbi fertur sententia pro absente. Pone qd feratur snia,vbi condẽnetur absenti in.x.in expẽsis expendit.v.ista quinqȝ deducet de condemnatione.Hec fuit snia P laceñ. pro eo facit hec litera. Ad hoc,qꝛ absens super suis iurare nõ põt.de hoc de rap. per tuas. ¶ Scds intellectus qd cõdemnatio expensarũ que debet fieri absenti,prius deducet suas expensas. Et hec opin.cõiter placet Legistis,que fuit opi. Accur. ⁊ Joã.ad hoc equitas, ne de pluri grauet absens.de his,qui.vt indi.c.rescriptũ.Ad hoc optime facit,qꝛ secundũ opi. contrariam est equalitas inter sententiã, que fertur pro reo,⁊ sentẽtiam,que fertur pro actore.Nã reo absoluto,ipse actor victus de principali cõdemnatione, que nulla fuerat,expẽsas deducere non poterit: sed si intelligatur de cõdemnatione expensarũ, nulla erit inequalitas. ¶ Ad hanc literã potest responderi, qd qꝛ in iure indefinita equipollet vniuersali, de quo de elec.vt circa.lib.vj.qd hic dicit de expensis, intelligit de omnibus:⁊ nisi excipiet.⁊ subaudito non a cõdemnatione. ¶ Ad scdm respondet per id,qd no.de sequest.pos.c.ij.Adde qd no.in Spe.de 7 expen.super verbo,qd aũt. ¶ †Tertia est.q.an iuramẽtũ calũnie excuset ab expeñ.⁊ causa dubij surgit ex hoc: qꝛ iuramentũ habet pro veritate. vnde iuramẽto prestito nõ amplꝰ querimus nisi an sit iuratũ:⁊ habetur pro sentẽtia:vt.ff.de iureiur.l.iij.ad fi.Excludit ergo calũnie presumptionẽ. Doc.cõiter tenent ꝙ nõ excludat: probãt primo ꝑm tempus harũ decre.⁊ nulli dubiũ qd iurabatur de calũnia:⁊ tñ hec iura dicũt condẽnari in expeñ.ergo volũt condẽnari,dato qd sit iuratũ.Scdo duplici de causa fuit facta condẽnatio expensarũ,vt hic pȝ ex temeritate,⁊ calũnia: sed iuramentũ excludit tm̃ a calũnia,nõ temeritate:ergo subest cã,ꝑpter quã põt in expẽsis cõdẽnari,que nõ excludit a iuramẽto.igitur. Dic ergo qd condẽnabitur.Ad hoc suadet equitas:qꝛ docet experiẽtia litigãtes faciles in hoc iuramẽto prestãdo:graue ergo erit ꝑ hoc litigatorem damnificari forte in summa magna,quã pro hoc expẽdit quasi coactꝰ. ¶ Ad cõtraria rñde.vt not.in decre.finẽ. super glos. 8 sed nũquid.s.de do.⁊ cõtu. ¶ †Quarto qd si cliẽtulus cõsulit aduocatũ super qõne,qui rñdet eũ iustitiã fouere, ⁊ tandẽ succũbit, qꝛ iniustitiã fouet,⁊ declarat euẽtus.Dicũt doct.hic qd si veritatẽ tacuit,de se cõquerετur.de reg.iur.dãnum.lib.vj.Si ignorauit,qꝛ latuit veritas,vt qꝛ in alterꝰ locũ successit,non obligabitur aduocatus,qui nõ est in culpa.de consti.c.ij.⁊.c.principalis.absoluit ab expensis,ex quo patet ipsum habuisse iustã causam litigãdi, vt dicti eit.Dicũt doc.qd vbi quis absoluit ab expensis eo qd hȝ probabilẽ causam litigandi,hoc debet exprimi in sentẽtia. Ad hoc in aut.de iu.d.§.opȝ.coll.vj.⁊c.qd si totã veritatẽ expressit, ⁊ aduocatus sciẽter illũ decepit,vt possit habere salariũ,qd finis cause manifestat.C.de iudi.l.rem non nouã.obligatur aduocatus ad dãnũ, et expen.C.de admi.tut.l.si bonum.⁊.l.non ignotũ.ff. de admi. tuto.l.quouiũ.§.j.cum simil. Idẽ si clientulꝰ perdit causam bonã negligentia, vel imperitia aduocati,quã habebat.de emptio.⁊ vẽdi. ca.fin.cum concordan. de eta.⁊ quali.⁊ cũ concordã.ad aures.quãdam glos. Docto.hic omittunt, de qua habet in ca. consoluit.supra de offi.deleg. ⁊ in Spe.de pen. versi. aut iudex. vsqȝ ad versic. quando autem iudex ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Irregularitatẽ incurrunt gubernantes nauem ad pugnam, tanquam auxilium dantes homicidijs.
2 Bellantes an liceat clerico hortari.

1 Quod in dubijs. Breue est. ¶ †No.primo qd gubernãtes nauẽ ad pugnã,⁊ personaliter exercentes pugnã,tanquã auxiliũ dantes homicidijs,incurrũt,seu inducũt irregularitatem,⁊ dicuntur enormiter peccare. ¶ Secundo not.penã enormis delicti:quia dignꝰ est depositione.Et nota. qd irregularis ipso iure non est depositus,sed deponendꝰ.not.de cle.excõ.mi. 2 multos tex. ¶ †Uenio ad sententiam decre. Primo videtur qd licitũ sit hortari bellantes:⁊ sic nõ sit hoc punibile. xxiij.q. vlt.c. hortat.So.decr.loquit in bello illicito:cõtrariũ loquit i bello licito.Dicunt tñ doc.qd siue sit licitũ:siue illicitũ bellũ,nõ est licitum clericis pugnare. de homici.c.pe.Et dicit Inn.qd lȝ prelatus temporalis ratione tẽporalis iurisdictionis possit bellum indicere,⁊ antequã sint in percussionibꝰ, hortari vt viriliter pugnent,⁊ bellis interesse,et hortari ad capiendum.Si tamen dum sunt in percussione,incitãt ad percussionem alterius forte sunt irregulares, ꝑm Inn. Imo sine forte,ꝑm Hostien. Si sequatur mors, vel mẽbri debilitatio:dicit tamen talẽ nõ deponendum:⁊ quandoqȝ cum eo dispensatur. de homicid. sicut dignũ.§.si.arg.J.ti.j.c.iij. ad fi. Idem ꝑm Inno. Si super bellatores vocem emittat clamans, Fortiter pugnate, vel audacter.arg.s.de homici.c.pe.⁊ de cle.percus.c.pe. ⁊ vlti. ꝑm eum, tñ possunt gubernare naues, ⁊ alios ad pugnam defensionis incitare,⁊ in tantum hostes cõstigere qd eos dimittãt:arg.predictorum iuriũ.⁊ no. de hoc ne cle.vel mo.c. sententiam.Host.remittit ad predictũ.c.de cler.percus.et ad decre.ij. de homici.⁊ vide in decr.significasti.ij.Tamen non licet gubernare naues Saracenorum,vel infidelium : ⁊ sic intelligendo tex. sine scrupulo procederet:vt de Jude.ita quorundã.⁊.c. ad liberãdam. Quid de clericis ,an incurrant hanc penam. Doc. dicunt qd sic: vnde exponũt,sacerdotes,⁊ clerici.s.de cohabita.cleric. ⁊ mu.c.ij. de hereti.in eos. Alij intelligunt tantum de prelatis : sed tu intelligas quod in omnibus locum habet,ꝑm Host.⁊c.

1 ☞ Clericus in magno crimine deprehẽsus depositus in monasterium detruditur.nu.4.
2 Latrocinium est magnum crimen, et enumeratur inter enormia scelera.nu.6.
3 Clericus degradatus videt adhuc esse sub iurisdictione ecclesie antequam tradatur. 5.
4 In delicto deprehensus an habeatur pro conuicto.
6 Clericus latro an debeat degradari.

1 Tuę. †Clericꝰ in magno crimine deprehẽsus depositus in monasteriũ detrudit.h.d. ¶ Not.pri2mo †qd latrocinium est magnũ crimen,⁊ enumerat inter magna,⁊ enormia crimina,seu scelera. ¶ Nota,hic pena delictorũ grauiũ:quia degradat, vel deponit, vel detrudit 3 in monasteriũ ad peragendam penitentiã. ¶ †No.hic qd clericus degradatus videtur adhuc esse sub iurisdictione ecclesie.antequã tradat. Et pondera quod pro delicto, etiã enormi, nõ tradit curie seculari clericꝰ,nisi sit incorrigibilis. De quo dic, vt dixi.s.de 4 iudi.cũ non ab homine. ¶ †Oppo. primo videt qd sola deprehẽsio non damnetur : quia per hoc nõ constat de delicto:vt patet ex nota.supra de iudic.cũ nõ ab homine. Solutio.Deprehensio hic sumitur pro eo, qui est deprehensus,et conuictꝰ. Uel secundo dic qd quedam est deprehensio, que facit factũ notoriũ per euidentiam facti:⁊ statim talis inducit condẽnationem:de hac hic.Quedam,que non facit notorium:de hac contrariũ.Et dicit glo.quod ad hoc vt talis deprehẽsio respectu operet, debet esse facta auctoritate sui prelati, ne vlterꝰ se extendat violenta deprehẽsio clericorũ.de sent.excom. vt fame.alias capientes essent excõmunicati. Hoc intellige vt no.s.de iudi.cũ nõ ab homine.vbi Joã. An. idẽ dicit : quia ad hoc vt delictũ efficiatur notoriũ ex deprehensione, oportet ꝙ interueniat licentia prelati qd a clericis ab eo missis, et quod corã vicinia publicet. Non antẽ sufficit si a laicis. Addit quod sola deprehensio non sufficit quo ad hoc vt habeat pro conuicto,et sic sit notorium:quãquã sufficiat quo ad infamiã inducen5dam.ff.de ritu nup.l.palã.§.que in adulterio. ¶ †Secũdo oppo. videtur

videtur quod debeat tradi curie seculari, eo quod degradatus est. de iudi. cū non ab homine. Sol. Intellige contrarium quando est incorrigibilis: hic erat corrigibilis. ¶ † Tertio quero de qb[9] latronibus loquitur. Dicit Host. qd latro plus. q̄ fur est: vnde dicit intelligi decre. de immiscentibus. se enormitatibus. de sen. excom. perpendimus. Non autem loquitur de simplicibus furibus, tum propter furtum est deponēdus clericus. de iudi. cum nō ab homine. ¶ Quarto quero de qua degradatione loquitur. So. De verbali, non actuali. de quo de iudi. cum non ab homine. ⁊ c. at si clerici. ⁊c.

1 ☞ Penam inuicem promissam neuter contrahentium exigere potest vbi vterq; venit contra contractum.
2 Penam possunt clerici inter se stipulari, ⁊ stipulatā exigere.
3 Pena in contractu apposita recipit conditionem, si ex parte aduersa contractus seruetur.
4 Confessio facta in iudicio preiudicat confitenti.
5 Penam licet petere aduersus eum, qui contra contractum venit. Clausula, rato manente pacto, quid operetur in contractu.
6 Compensatio an admittatur inter pecuniam debitam ex visitatione, ⁊ pecuniam debitam ex pensione.

1 **C** **Onstitutus.** † Neuter contrahentiū exigere potest penam inuicem promissam, cum vterq; venit contra contractum. h. d. Et ponit diffinitionē, cuius causam interserit, ibi: cū
2 tamen. ¶ † Not. primo qd licitū est etiam inter clericos in contra-
3 ctibus penam apponere, ⁊ exigere. de quo. s. eo. penam. ¶ † Secūdo not. qd pena in contractu apposita de ea soluenda per contrauenientem contractui, recipit conditionē, si ex parte aduersa con-
4 tractus seruetur. ¶ † Not. qd confessio in iudicio preiudicat confitenti, ⁊ probat confessatū contra confitentem: vt dicit. Joā. and. Non tamē est proprie probatio: vt ipse probat in. c. bone. s. de elec.
5 ¶ † Oppo. ⁊ videtur qd eps non incidit in penam exigendo procurationem: q; ex quo iam rupta erat fides, licitū erat venire contra. de iureiur. peruenit. arg. de pact. cum pridem. Dicit glo. quod hic erat par delictum: vnde neuter incidit in penam, ⁊ hincinde fit compensatio. Gloss. alleg. iura. Dic tu ad hoc contrariū quod vel ambo eodē momento contraueniunt, ita quod non apparet quis prius, aut posterius: ⁊ sic habet locū compēsatio. Uel si diuersum erat ibi pactum, nihilominus rato manente pacto: vnde propter pactum licet vnus cōtraueniret contractui, non dabatur licentia alteri veniendi contra, sed pena cōmittebatur. ¶ Oppo. glos. secundo, ⁊ videtur qd vltimo cōtraueniens sit ille, qui debeat cadere in penam: quia vltima mora, ⁊c. ff. de peri. ⁊ commo. rei ven. l. illud. Sol. Dicit qd vltima mora nocet, quando prima per secundā purgatur: sed hic non purgabatur prima mora ⁊ factū: quia non poterat id haberi pro non facto: ⁊ sic ab vtraq; parte pena commit-
6 titur. ¶ † Oppō. tertio qd non debeat admitti compensatio inter pecuniam debitā ex visitatione, ⁊ pecuniam debitam ex pensione vi contractus. de censi. cum venerabilis. de donat. pastoralis. Sol. Quidā intelligunt qd procuratio hac erat debita ex pacto, priuilegio, vel cōsuetudine. de censi. procurationis. Dicit Hostiē. qd est debita propter visitationē: hic loquitur, vt patet in decr. constitutus. de relig. do. que est pars huius. Quid si nō exigit procurationem: sed eam petitā extra iudiciū alius liberaliter soluit: ⁊ tūc nō incidit in penā: ad qd exigitur alterū duorū: vel qd abbas in iudicium trahatur super hoc, vel qd ab eo violēter arripiatur. Alleg. Host. in cōtra. in arg. ff. si quis cau. l. ij. in prin. Sed quid si recepit, ⁊ exegit vt debita, vt abbas soluit vt debitū. Inn. nō soluit Host. dicit qd vtrūq; in penam incidisse, episcopus qui exegit, et abbas qui voluntarie nō soluit pensionem, licet soluerit procurationem: ⁊ sic fiat hincinde compensatio: vt hic. ⁊ ff. de pactis. l. raptum. §. si pater. de quo. s. eod. suam.

1 ☞ Infamis quis non efficitur sola detētione, vel incarceratione de delicto. nume. 4.
2 Testem varium ⁊ vacillantem iudex potest ex officio punire.
3 Testi vario, ⁊ vacillanti in suis dictis, non creditur.
4 Incarceratio quare non infamat detentum pro delicto.

1 **S** **Uper his.** Breue est. ¶ No. † qd sola detētione vel carceratione, etiam de
2 delicto, qs non infamatur. ¶ Scdo not. † iudicē posse punire ex officio testē vacillātē, ⁊ variantē corā eo. ad
3 hoc. C. de testi. l. nullū. ¶ † Not. qd aliud est variare, aliud vacillare. An varianti, vel vacillāti sit credendū: glo. qd non. iiij. q. iiij. §.
4 qui falso. vt eccles. benefi. vt nostrum. ¶ † Scdo quero que est ratio quare nō infamatur. Dicit glo. qd genus pene per se nō infamat, secū suā. C. ex quib. cau. infa. not. l. j. ⁊ l. nullā. licet Gratianus aliter sentiat. iij. q. vij. §. tria. Non obstat. l. ictus fustium. ff. de his qui nota. infa. vbi ptz qd infamat, ⁊c. Sol. Aliud est fustigari: ⁊ procedit qd ibi dicitur: quia fustigationē precedit. sententia. Uel dic sm Inno. q d aliud est, penam imponere: ⁊ aliud est, carcerari, vt hic: q; carcer non est pena. de quo de peñ. c. quamuis. lib. vj. Uel ibi in delicto furti non sit excusabile, sicut vacillatio. Ad hoc de accu. cum dilecti. Unde etiam quamquam sequeretur pena, non tamen idem in eo videretur. Dicendū qd hic iste non fuerat carceratus, sed detentus, vt ipsa carceratio, seu detentio sibi asscriberetur, sed potius ad custodiam: vnde ex ea non debet infamari: et ideo in. l. nullā. C. de his. qui not. infam. dicit quod si aliquis torqueretur ad eruendam veritatem in delicto irrogantem infamiā, per hoc nō efficitur infamis. De quo dic vt dicta. l. ictus fustium. ff. de his, qui not. infam. ⁊c.

1 ☞ Penam integrā non incurrit, qui obligatus soluere centum tali die, ⁊ partem debiti soluit. 8. ⁊. 10.
2 Penam exigere non videtur licitū persone ecclesiastice etiā in laudo appositam.
3 Penale lucrum vltra debitum sortis non videtur omnino iustū in foro penitentiali.
4 Lucrum cum aliena iactura, etiam eius culpa intercedente, non videtur iustum. etiam in foro anime.
5 Sententia continens iniquitatē apertā non transit in rem iudicatam. nu. 11.
6 Pena an in fraudē vsurarū videatur adiecta, si quis promiserit dare certam quantitatem intra tale tempus, non daret, promittit presentare pignora valentia dictam quantitatem.
7 Ad vsure iudicium non consideratur qualitas eius, quod datur, dummodo excedat sortem.
8 Penam remittere videtur, qui recipit sortem, vel sortis partem. nu seq. ⁊. 10.
9 Clausula, rato manente pacto: quid operetur in stipulatione penali.

1 **S** **Uam.** † Qui debet certa die soluere quantitatē sub pena, si soluit partē, ad penā integrā non tenetur. h. d. Sunt due partes. Prima, conquestio. Secunda ibi: cū igitur promisso. ¶ Not. primo qd sententia arbitri debet cōtinere condemnationem, vel absolutionē, vt iudicis. ¶ Not. secundo qd laudo ex compromisso paretur metu pene, quando pena est apposita. ¶ Not. tertio qd de rigore iuris pena cōmittitur in totum, vbi cōuentio dandi precedens in totum nō impletur, licet impleatur ex parte: ⁊ sic conditio dandi, que se habet vt cōditio: ad stipulationem penalē est indiuisibilis, sed de equitate canonica est diuisibilis: ⁊ ex non solutione partis, non committit in solidū. ¶ Not. quarto qd taciturnitas, ⁊ surreptio circa merita negotij principalis videtur vitiare literas.
2 ¶ Quinto not. † qd non videtur licitum ecclesiastice persone exigere penā etiam in laudo appositam. de quo plene de arbi. c. dile-
3 cti. ¶ Sexto no. † qd lucrū penale vltra debitum sortis nō videtur omnino iustum in foro penitētiali: ⁊ hoc q; contingit lucrum
4 contra ius naturale cum alterius iactura. ¶ Septimo not. † qd lucrū cum aliena iactura, etiā ei[9] culpa intercedēte, in foro anime non videtur qd non sit licitū in foro anime retinere rem prescri-
5 ptam, etiam bona fide. de quo de prescript. vigilanti. ¶ Not. † qd sententia, que continet apertam iniquitatem, non transit in rem
6 iudicatam. † Quid si aliquis promittit alicui dare certam quantitatem ad certum terminum, et in casu, quo non daret, promittit presentare tot, et tanta pignora valentia dictam quantitatem sub certa pena pecunie: an talis pena videat adiecta in fraudē vsurarum. Hanc qd. format. Jo. and. in Spe. de oblig. §. j. ver. ad primum. in addi. ⁊ ibi determinat qd videatur adiecta in fraudē vsurarum: maxime vbi talis erat assuetus fenerari: arg. c. ad nostrā. de empt. ⁊ ven. ⁊ c. illo vos. de pigno. Tu dic qd aut factū promissum erat in alio contractu quam mutui: ⁊ tunc aut talis creditor erat consuetus fenerari: ⁊ presumatur in fraudem vsurarū apposita pena: alias non, vt dicit Spec. loco prealleg. Aut erat in contractu mutui: ⁊ tunc dic qd aut est tale factum, propter qd aliquid accrescit creditori vltra sortē: ⁊ pena presumat apposita in fraudē vsurarū, iuxta no. per Bar. in. l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. pet. Et est ratio, quia cum isto casu apponatur factū concernens vsurā: ergo
7 et pena in locū ipsius apposita. ¶ † Not. qd ad iudiciū vsure non consideratur qualitas eius, qd datur, dummodo excedat sortem: vt. xiiij. q. iij. plerique. ⁊ no. s. in. c. plerique. ⁊ not. s. in. c. j. de vsur. Aut est tale, propter qd aliquid non accrescit creditori: ⁊ tūnc si apponeretur incōtinenti, presumitur in fraudē vsurarū. Aut ex interuallo: ⁊ tunc non presumitur apposita pena in fraudem vsurarū: iuxta not. per Bar. in. l. cū seru[9]. ff. de cōdi. ⁊ demō. ¶ Gl. interse-
8 rit aliqua cōtraria. ¶ † Primo oppo. qd ex quo cōuentio est im-

pleta, possit peti pena: vt patet. ff. de verb. obli. l. stipulatio. ad fi. Solu. Dicit gl. q̄n debitū principale, et pena est cōmissa, si pars recipit debitū sortis, videtur remittere penam: ⁊ ita fuit quia hic recipit partē sortis. ff. de eo, qd certo loco. l. vlti. ad fi. ff. de l. cōmis. l. post diem. Si vero nō percipiat sortem, potest petere penā: vt in contrario. Hoc verū, nisi aliter conuenitur inter eos, qui sortē recipiunt. ¶ † Secundo opp. ⁊ videt qd sors ⁊ pena peti potest. C. de transac. l. cum proponas. Gl. in hoc se inuoluit. Dic ibi fuit apposita illa clausula, rato manente pacto: hic nō. Veritas est qd pena de rigore debet posse in totum exigi. Nec obst. qd debitū recipit: qr talis receptio nō erat facta de toto debito. Unde dicunt doc. qd aut non est dictum in stipulatione penali, rato manente pacto: et tunc pena peti potest: ⁊ resoluitur contractus: vnde vtrunq; non pōt repetere: sed vel penam, vel qd stetur contractui. Si est dictū, rato manēte pacto: tunc vtrunq; potest peti de iuris ciuilis rigore: sed de equitate canonica nō, vt hic. ¶ † Secundum dubiū tangit in versi. sed videtur. opp. qd non cōmittatur pena in effectu in totum, licet in totū sors soluta non sit. ff. de verbo. obli. l. stipulationum. alias, obligationū. §. si sortem. ¶ Glo. intrat vnam difficilem materiā. Aut nos loquimur de obligationibus, que consistunt in dando: ⁊ tunc non sufficit conditionem implere in parte, nisi impleatur in totum, quo ad euitandā penā in toto, vel in parte: quia pena cōmittitur in totum non implemento solius partis. ff. famil. ercis. l. heredes. §. nulli. Super hoc tamen fuerunt opi. Dominus Martinus antiquus glossator iuris ciuilis dicit qd repelletur exceptione ex equitate pro rata solute partis. ff. si quis cau. l. si seru⁹. §. fi. ad fi. ff. depo. l. si duo heredes. Et hāc equitatem amplectitur Inn. hic, vt in totum non exigatur: qr non debet quis cum aliena iactura ditari, vt dicit litera: quia nō interest illi⁹, pena recipere p sorte soluta. Gl. dicit qd alij seruant illū rigorē, si factum e ⁊ indiuiduum penā cōmittere in totū: vt. l. heredes. §. an ea. si factum est diuiduū, tunc cōmittitur pro parte tātum. ff. rē ra. ha. l. si procurator. ff. de verb. obli. l. an eadē. §. Cato. Hec vera in stipulationib⁹ cōuētionalib⁹. In pretorijs vero cōmittit in totū. si obstet exceptio pro rata: vt patet in dicta. l. si seruus. §. j. ff. si quis cau. Ratio, quia mitius agitur in illis stipulationib⁹ iudicialib⁹. Quod patet: quia in eis admittit purgatio: vt. l. et si post tres. que nō admittunt in alijs. Dicit hic Innoc. qd aut loquitur in pena iudiciali: ⁊ illa licite exigit. xxiij. di. quāquā. ⁊. ff. de re indi. l. qd a iudice. Aut in pena cōuentionali: ⁊ tunc aut exigit certa intētione. vez quia non paretur preceptis: ⁊ licita est exactio: vt in. c. cum dilecti. de do. ⁊ contu. quod procedit sm eum, etiam si excedat interesse. Quandoq; non recta intentione exigit, quia apposita est in fraudem vsurarū: qr presumitur eo qd consueuit fenerari ipse petens: et tūc nō licite petitur: vt. c. illo vos. de pigno. Vel si apponat dantis qualitatem: vt. l. Iul. §. idē Iul. ff. de acti. emp. De hoc tamen dic vt in. c. dilecti. de arbi. ¶ Tertio opp. qd de eqtate canonica incidat in penā. de arbi. dilecti. So. Dic qd isti excusati sunt a pena: quia tūc nō potuerunt pl⁹ soluere. ⁊ difficultas excusat: vt. l. si vendēda. ff. ad. l. Rho. de iac. de solu. Odoard⁹. de iureiur. c. breui. Vel illud de rigore, hoc de honestate, vel eqtate. Dicit Innoc. hic qd qñq; aliquis tenetur ad aliquid faciendum, vel soluendum, vt ipse aliquid consequat ex legato, vel promissione: ⁊ tunc talis non potest illud cōsequi, nisi in totum illud soluerit, dederit, fecerit, ⁊c. Quandoq; aliquis promisit aliquid facere sub pena: et tūc si aliud fecerit, et ad totam penam conueniatur, potest exceptionē opponere: vt. ff. si qs cau. l. si seru⁹. §. j. Et hoc procedit, quando ab eodē. Secus autem quando a plurib⁹: ⁊ tunc distinguendū est: aut fuit promissa pecunia, aut species, aut factū: si pecunia, tunc quilibet tenet pro parte: vnde parte soluta, liberatur: vt. ff. de condi. et demon. l. cui. Si species, tunc quilibet tenetur pro parte nō tñ liberatur, nec agere potest, sua parte tantū soluta. ff. de verb. ob. l. ij. §. quedam. ⁊. l. in executione. §. pro parte. Si autem sit factū: ⁊ tūc necesse est ab omnib⁹ impleri. ff. de ma. test. l. si ita fuit seru⁹. Materia ista satis difficilis, ⁊ longa est, ⁊ potius pertinet ad Legistas, quā Canonistas: vnde dic vt per eos in preal leg. iuribus, ⁊ maxime per Bar. in. l. iij. §. Cato. ff. de verb. obl. Quarto quero an possit petere penā pro rata partis nō solute. Dic qd sic: qr hic prohibetur petere. xxx. nō dicit partē: ⁊ facta calculatione rata pene ad ratam sortis non solute consistit in quinq; libris, ⁊ quinq; solidis. ¶ † Quinto videt qd illa sentētia, que fuit lata per delegatū, licet esset iniqua, trāsiuit in rem iudicata: vt patet de re iud. cū inter. et sic nō possit retractari. Sol. dic qd hic arctat, nō precipit: vel subuenitur ex puro ⁊ mero officio dñi pape. Vel litere erāt impetrate tacita veritate: ⁊ sic nō valuit processus, secundū Hostiē. Sed hoc nō approbatur: vt. s. de rescrip. ad audientiā. Vel rectores appellarant, licet hoc non dicatur. Vel adierunt papam intra tempus appellationis interponende: qd habetur pro appellatione. Simile. de exces. prelat. dilecta. Et hoc vltimū satis videtur ex loci vicinitate: tolle intellectū, ergo. Vel hic non potest peti pena, quia recipiendo sortē videtur a pena recessisse: ⁊ hoc procedit, quādo non est dictū, rato manente pacto: vel non potest peti pena, nisi pro rata sortis nō solute: vel nullo modo potest peti, sed bene agi ad implementum ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Beneficijs, ⁊ prebendis priuantur occidentes prelatum. ⁊.
2 Penam non incurrit, qui aliquid agendo licite, incidit in delictum.

1 Ad aures. † Occidētes prelatū ecclesie priuātur beneficijs, et prebēdis, que tenent ab illa: nec eis, vel eorū heredibus restituent, nec alia nouiter cōcedent. h. d. Primo recitat penalē sen-
2 tētiā. Secundo aggrauat, ibi: quia igitur. ¶ † Opp. qd imo occidens ex̄m non debeat puniri: de. c. iij. §. penult. j. de sen. excōmu. et de. c. ij. ad fi. s. de homici. Solu. Quādoq; qs occidit in casu licito: et nō punit: vt in contrario. Quandoq; in casu nō licito: ⁊ tūc secus ita hic. ¶ Nota iudices ad sententiā proferendā debere deliberate procedere. ad hoc. c. j. de re ind. lib. vj. ¶ Not. propter delictum alicuius nō delinquentes puniri. ¶ Not. casum, in quo nō solū bona non consueta infeudari de nouo prohibentur alicui infeudari, imo etiam bona cōsueta infeudari sunt phibita, quāq̄. alijs de cōsuetis infeudari possit de nouo alicui infeudatio fieri: vt in. c. ij. de
3 feudis. ¶ † Oppo. qd imponatur pena noningentorū solidorum: de no. s. eo. c. ij. So. Contrariū loquitur sm legē lombardoꝝ. Vel dic qd ⁊ vltra illam ista venit imponenda: quia bene pro eodē delicto quis quandoq; punit diuersis penis: vt. c. j. de reg. iuris. li. vj. ad hoc iura alleg. in glo. ¶ Opp. quod alia pena imponet. xvij. q. iiij. si quis deinceps. Glo. fatetur, ⁊ est clara: hodie pena imponet de qua in cle. si quis. de pen. Quid est beneficiū. Dic quod est beniuola actio gaudiū tribuēs capienti: vt in lib. feu. qui. cau. feu. commit. c. j. ⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞ De mendacio conuictus contra verba iudicis commisso arbitrio superioris punitur.
2 Iudex an possit irrogantem sibi iniuriam punire per se.

1 Dilectus. Breue est. † Vel sic. Qui conuincitur de mendacio contra verba iudicis commisso, arbitrio superioris punitur. h. d. Vel primus prorumpens, contra iudicem arbitrio superioris punitur. h. d. ¶ Not. quod iudicialis authoritas euanescere non debet. ¶ Nota, qd iudex irrogantem sibi iniuriam punire
2 per se non potest, sed ad superiorē recurri debet. ¶ Oppo. † quod imo iudex possit iniuriantem sibi punire per se: de. l. nullum. C. de testi. ⁊ not. s. de maledic. c. ij. facit. c. j. eo. tit. lib. vj. Solu. Quando iniuria est notoria tangens personā iudicis principalis, tunc punire potest, vt in contrario. Ratio, quia tunc requiritur aliquis ordo iudiciarius: ⁊ etiam cum sit notoriū, cessat suspicio: vt not. in ca. Romana. eo. tit. lib. vj. Aut non est notoria: ⁊ tunc non potest. Quid si litigator dicit, Iniuriamus iudici: an puniet ipsum iudex? Dic quod nō, sed superior, vt hic: quia nemo idoneus iudex in causa propria. C. ne quis in sua cau. l. vnica. nisi inquantū iniuria tangit ecclesiam, vel vtilitatem publicam. j. de verb. signific. ex parte. Et hoc in ordinario: delegatus aūt nec partem, nec extraneum puniet propter iniuria sibi factam predicta ratione: ⁊ quia potius est iniuria delegātis. de offic. deleg. cum olim. ij. nisi turbaret iurisdictionē suā. de offic. deleg. c. j. etiam si sit iudex pedaneus C. de iudi. peda. l. pen. Potest etiam, secundū Innocē. ordinarius punire delinquentes coram ipso in officio sibi commisso: puta aduocatos, scriptores, testes, ⁊ partes, si sibi inuicem dicant cōuicia, vel se percutiant. ff. de offic. procon. l. nec quicquam. §. j. ff. de offic. presid. l. obseruandum. Instit. de iniur. §. atrox. ff. si quis ius dic. non obtempera. l. vna. C. de testi. l. nullū. ff. de penis. l. modis. delegatus facit puniri per ordinarium. in aut. de testi. §. si vero ignoti. Saluo quod habes de rescript. c. statutum. §. notarium. lib. vj. Quid si aliquis extraneus spoliat reū possessione, super qua conuenitur. Dic, si commissio specialis erat, nil ad delegatum. de offi. delegat. c. P. et. H. Ordinarius vero id posset reformare. de appel. cum teneamur. Si erat generalis, vt facias tali episcopo, ⁊ sibi subiectis responderi, vel reuerentiam exhiberi: vel, inducas talem in possessionem, ⁊ defendas inductum: potest se intromittere delegatus. de filijs presbyte. veniens. de maio. et obedi. inter quatuor. ⁊ quia committitur officium iurisdictionis, ⁊c. de offi. deleg. preterea. ff. de iurisdictio. om. iudi. l. ij. Et dicit Hostien. qd hodie episcopi, et archiepiscopi puniunt iniurias sibi, ⁊ sue familie irrogatas: quod dic. vt eodem titulo. Romana. libro. vj. ¶ In eadem glos. prima, ibi: puniri, inferendo iudici contumeliam: vt dicendo quod mentitur, vel quod melius esset habere asinum in iudicem, cum ipse nil intelligat: et his similia: et quis hoc puniat, dixi in text. ⁊c. Antonius de Butrio.

Patroni

1 Patroni, aduocati, vel vicedomini, i ecclesijs plus iuris sibi vendicantes: quam iura permittant, per censuram ecclesiasticam compescantur: et si per se vel alios mutilauerint, aut occiderint rectorem, vel clericum ecclesie, perdunt quod in ecclesia habent, et posteri eorum vsque ad quartam generationem, sine dispensatione non ordinantur, nec in religionibus preficiuntur.
2 In ecclesijs laici percipiunt aliquod ius, vt patroni, vicedomini, et aduocati.
3 A monachatu non prohibetur, qui est a tractatu prohibitus.
4 Mutilare, et interficere aliquem, equiparantur.
5 Aduocatus, vicedominus, et patronus, debent principaliter intendere ecclesie.
6 Patroni, et alij nequeunt bona ecclesiarum vacantium occupare.
7 Pena est commensuranda quantitati delicti.
8 Heredum appellatione comprehenditur posteritas.
9 Ex patris delicto punitur quandoque posteritas.
10 Ecclesiastica seueritas circa que consistat.
11 Canonicus occidens prelatum, vel concanonicum, an priuetur canonica cum sua posteritate.
12 Occidens canonicus concanonicum seu prelatum an videatur priuatus ipso iure beneficio, quod in ecclesia tenet.
13 Feudo vbi priuantur filij, et posteritas vsque ad quartam generationem propter delictum homicidij a parte, commissi in personam domini.
Posteritatis appellatione qui veniant.
14 Puniri posse videtur vnus pro delicto alterius.
15 Confiscatis bonis alicuius propter suum delictum, an censeatur confiscata bona feudalia.
16 Patroni que iura habet in ecclesijs sibi permissa.
17 Patroni vbi ecclesiam defendere tenentur, an hoc sit proprijs expensis.
18 Defensio est permissa, adeo quod si aliquis patronus occiderit rectorem ecclesie se defendendo non teneatur de homicidio.
19 Patronus vbi propter suum delictum commissum in sua ecclesia priuatur beneficio, vel iure patronatus, an in futurum videatur ecclesia libera, vt deinceps non dicatur patronata.
20 Heredum appellatione qui comprehendantur.
21 Delictum patris quibus casibus noceat filio.
22 Religionis ingressus an deleat omnia peccata, et irregularitatem.
23 Dispensare quis potest cum delinquentibus in personam ecclesiasticam.

1 In quibusdam. †Patroni, aduocati, vel vicedomini, i ecclesijs plus sibi vendicantes, quam iura permittant, per censuram ecclesiasticam compescunt: et si per se, vel per alios mutilauerint, vel occiderint rectorem, vel clericum ecclesie, perdunt quod habent ab ecclesia: et posteri vsque ad quartam generationem sine dispensatione non ordinantur, nec in religionibus preficiuntur. hoc dicit. Recitat primo triplex patronorum delictum. Secunda ibi: cum igitur, prouidet. Et primo contra primum, et secundo vtrunque prohibendo, et compesci iubendo. Secunda ibi: sacri. contra secundum illud, primo puniendo in factoribus: secundo ibi: et
2 nemninus. aggrauando penam in posteros. ¶ †Not. triplex genus personarum, que in ecclesijs aliquod ius percipiant, patroni, vice
3 domini, et aduocati. ¶ †Nota, quod prohibitus a tractatu, non pro
4 hibetur a monachatu. †Et nota hec duo equiparari, quem interficere
5 et mutilari. ¶ †Nota quod aduocatus, vicedominus, et patronus debent intendere principaliter ad defensionem ecclesie. ¶ Not. tex. ibi cum igitur. pro dicto Senece: Illud malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, vnde auxilium, etc.
6 ¶ †Quarto nota. quod patroni, et alij, non possunt bona ecclesiarum vacantium occupare, nec difficultates ingerere quin ecclesijs prouideatur. ¶ Nota, ex vers. sacri. penam patroni occidentis rectorem, vel clericum, seu mutilantis: quia perdunt iura, que
7 habent ab ecclesia. ¶ No. †quod pena est commensuranda delicti
8 quantitati. ¶ †Nota, quod appellatione heredum quandoque
9 comprehenditur posteritas. ¶ †Not. quod ex delicto patris quandoque punitur posteritas, vbi delictum est graue: vt ibi pena est
10 commodi priuatiua, non commodi afflictiua. ¶ †Quero primo circa que consistit seueritas ecclesiastica. Dic quod circa penam temporalem, vt hic: censura contra spiritualem. de verb. signi. querenti. animaduersio circa degradationem, et curie seculari traditionem. j. de verbo. significa. nouimus. de homicid. pro humani.
11 libro. vj. ¶ †Quero an hanc penam incurrat canonicus occidens concanonicum, vel prelatum. Videtur quod non: quia hic loquitur de pena heredis: et canonicus heredem non habet: et sic loquitur de habente beneficium ab ecclesia, quod peruenire potest ad heredes: sicut est emphyteusis, precaria, que possunt appellari non beneficia: vt. s. eod. ad aures. quod non est in titu. beneficij. viij. q. i. apostolica. s. de fil. presby. ex transmissa. Item quia emanauit in fauorem ecclesiarum, et clericorum intitulatorum in illis: et sic contra eos retorqueri non debet. Ad hoc. l. quod fauore. ff. de legi. et no. in simili. in clemen. j. de rescrip. Item quia iura non sic rigorose se habent contra consocium eiusdem ecclesie, sicut contra tertium. de senten. excom. c. ex tenore. de vi. et hone. cler. c. quoniam. Dic quod locus est pene: quia loquitur de beneficiatis. Non ob. quod de heredibus dicitur, quia id adaptari debet tantum quibus potest. Non obst. quod socij, etc. quia id verum quo ad absolutionem leuius con
12 cedendam, sed non quo ad pene quantitatem. ¶ †Sed vero an committat ipso iure, an per sniam. Dicit Host. quod ipso iure propter verbum, prorsus. ad hoc. s. eo. ad aures. quicquid quidam dicant. Idem
13 no. de prescrip. c. si. in. iiij. glo. lib. vj. ¶ †Sed vero an descendentes per lineam femininam sint priuati per hanc decre. potestate succedendi in feudis. Dicit Ioan. quod non. Alleg. j. c. vbicunque. lib. vj. Quid si lex punisset facientem delictum, et filios: an nepotes comprehendantur: Dicit Host. quod si pater nominat filium, regulariter comprehenditur nepos, siue de odio, siue de fauore tractetur. Alleg. ff. de verbo. signifi. l. sina. et. l. iusta. et. l. liberorum. §. si. Fallit in datione tutele. ff. de testa. tuto. l. quid si nepotes. Et hoc operatur onus tutele: quia magis grauetur tutor, si intelligeretur de nepotibus. Si extraneos nominat, puta filijs Titij lego: non continent nepotes: vt. ff. de verbo. signi. l. liberorum. j. responso. Fallit ea. l. §. j. ne diuidatur agnatio: videlicet si quis relinqueret ancillam, et seruum cum filijs. Si lex facit mentionem de filijs, et si agitur de fauore, puta de successione, continentur nepotes: vt. C. de fideicommiss. l. acutissimi. Si in priuilegio, idem. ff. de iureiura. l. immunitates. Si de odio, puta de pena infligenda, non continentur: arg. ff. de libe. et posthu. l. cum quidam. De quo dic vt de fi. presby. ad extirpandas. et in dicta decre. vbicunque. Bar. in. l. liberorum. ff. de verb. sig. plene examinat hanc materiam: ideo dic, secundum eum, aut profertur a iure, vel ab homine. Si a iure, aut dispositio continet prouisionem filiorum circa dationem tutele: et non porrigitur ad nepotes: vt. l. sed et milites. §. primo. ff. de excusa. tu. Aut continet prouisionem circa alia: et tunc aut continet fauorem filiorum tantum: et extenditur ad nepotes. Aut continet odium filiorum: et tunc non extenditur ad nepotes: vt. l. pater. de adul. et. l. lex Iul. ff. de ri. nupt. Aut continet fauorem filij consecutiue, odium tamen alterius principaliter: et tunc extenditur ad nepotes: vt. l. senatus. ff. de ri. nup. Et quod dictum est quod non extenditur ad nepotes, vbi continet odium, est verum nisi aliud ex verbis constitutionis deprehendatur: vt in. c. nostro, et. c. felicis. co. ti. lib. vj. facit. l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiest. Et predicta procedunt, quando lex principaliter disponit de filijs. Si autem non disponit principaliter, sed occasionaliter: tunc aut respicit principaliter fauorem filiorum et extenditur ad nepotes. Exemplum: dicit lex quod si mater non petierit tutorem filijs, non habeat potestatem vendicandi bona filiorum mortuorum: certe extendentur ad nepotes: vt. ff. ad Tertul. l. ij. §. si mater. Aut non continet fauorem filiorum principaliter. Exemplum: lex dicit, si pater habuit tot filios, habeat excusationem a tutela: certe non extenditur ad nepotes: vt. l. ij. §. j. ff. de exc. tut. Et ratio, quia verba conditionum impleri debent in specifica forma: vt. l. qui heredem. in principio. ff. de condi. et demon. et quod dictum est. s. id extendere ad filios, intellige, nisi aliter fieret limitatio per ipsum: vt. C. ad Trebel. l. iubemus. Item procedunt quando disponunt circa filios simpliciter: non autem circa qualitatem aliquam ipsorum filiorum: quia tunc non extenderetur ad nepotes, cum qualitates in illis non adessent. Exemplum in casu. l. si. C. de naturali. libe. que disponit circa filios superiorum: nam non transibit ad nepotes, cum ipsi non sint spurij: et sic qualitas in eis deficit. Secundo casu principali. s. quando profertur ab homine: dic quod aut profertur ab homine per viam priuilegij seu rescripti, aut per viam dispositionis in vltima voluntate, aut per viam dispositionis inter viuos. Primo casu vt priuilegium non continet preiudicium alterius, et extenditur ad nepotes: quia beneficium principis latissime est interpretandum: vt. l. si. ff. de consti. princi. Exemplum, quia princeps donat alicui vnum castrum, et filijs suis, etc. Aut continet preiudicium alterius, vel est contra ius commune: et tunc non extenditur ad nepotes: quia isto casu priuilegium est stricte interpretandum: vt. l. si quando. C. de inoffi. testa. Et per hoc dico quod si rescriptum impetretur contra talem, et ipsius filios, non extendetur ad nepotes: cum rescripta regulariter sint odiosa, et ideo restringenda. c. sedes. s. de rescrip. Secundo casu. s. in vltima voluntate: dic quod aut disponit erga filios honorando eos, et eis prouidendo: et tunc aut prouidet dando tutores: et appellatione filiorum non continentur nepotes: vt. l. quod si nepotes. ff. de testa. tute. Et ratio, quia si extenderet ad nepotes, forte nimis grauaretur tutor datus. Aut prouidet illis, illos instituendo, vel eis relinquendo: et extenditur ad nepotes: vt. l. Lucius. ff. de here. instit. Aut disponit eos grauando: vt puta illos exheredando: et tunc non extenditur ad nepotes: vt. l. filius. et ibi not. ff. de verbo. significat. Quandoque non disponit circa eos, sed de eis

circa alios: puta, quia legat ancillam cũ filijs suis, vel filios ancil-
le: et tunc dura esset separatio: et fit extensio. alias secus: vt. l. vxorẽ.
§. concubine. ff. de lega. iij. Et predicta procedunt, quando nomen
filiorum apponitur principaliter. Si autem apponitur per modũ
conditionis, seu cause, tunc si talis conditio, vel causa fauorem fi-
liorum respicit, extenditur ad nepotes: vt. l. cum acutissimi. C. de
fideicom. alias secus. Tertio casu principali, quando fit inter vi-
uos, dic quod interpretatio est facienda cõtra proferentem, iuxta
regulam. l. veteribus. ff. de pact. de qua plene in. c. ex literis. j. š. de
14 spon. ¶ † Quero an posteritas iam nata puniatur. Joã. et Phil.
quod non. Contrarium tenet Hostien. Nec obstat de his, que fiũt
a prelat. nouit. quia pena nocenta non punitur vnus pro alio, sed
pena conferente sic, vt hic. Dic quod etiam non nocente cũ causa.
15 de quo. j. qđ. viij. in summa. ¶ † Quero an feudalia confiscentur.
Quidam quod non, sed committuntur domino feudi: per. l. ĩn. §.
peñ. de probi. feud. alie. Alij quod confiscentur. Ad illã. l. respon-
dent qđ loquitur de alia offensa, quã contra principem: alia quod
ad fiscũ reuoluitur, ƒm Jo. an. remittit ad Spec. de feu. §. j. ver. gl.
16 ¶ † Venio ad glo. quero cum secũda, que sunt permissa patronis.
Dicit glo. qđ presentare rectorem, et habere ius processionis: et si
ad inopiam peruenerint, eis ab ecclesia succurritur. š. de iure pat.
17 nobis. cum simil. Deinde glo. alleg. simile. ¶ † In fin. glo. j. dic pa
tronus tamen non debet defendere ecclesiam proprijs expensis: nã
sufficit si diligentiã adhibeat, et ministeriũ, sicut tutor expensis pu
pilli ipsum defendit. ff. de admin. tuto. l. a tutoribus. sic et etiam vi-
detur. ff. manda. l. item quia. §. Labeo. et. l. si quis alieni. §. impẽdit.
Pater etiam defendit filiũ de vsufructu quesito per filiũ. C. de bo.
mater. l. j. Item libertus dat operas patrono expensis patroni. ff.
de operis lib. l. operis. xij. q. ij. charitatem. de prescrip. cũ ex officij.
18 ¶ † Oppo. cum tertia glo. qđ licitũ sit aliquo casu rectorem occi-
dere. de sen. excõ. c. si vero. lib. vj. Sol. Se defendẽdo cum modera-
19 mine licet, vt in contrario: impugnãdo non, vt hic. ¶ † Glo. fate-
tur super verbo, amittant. querit quid fiet de feudo, vel beneficijs,
quibus priuatur. Dicit glo. qđ deuoluẽtur ad ecclesiam, in cuius
iniuria hoc est agitatũ. vij. q. iiij. si quis deinceps. Et dicit glo. qđ
ecclesia non habebit tunc patronũ. Dic qđ ille perdit ius, et nõ po
test eadẽ ecclesia sui ipsius esse patrona: et sic remanet libera. Joã.
and. remittit de iure pat. significasti. ¶ Gloss. deinde prosequitur
20 generalia: vide eam per te. ¶ † Quero qui comprehendantur hic
appellatione heredũ. Dicit glo. qđ descendẽtes vsq; ad quartam
21 generationem, seu gradũ. de consan. et affi. nõ debet. ¶ † Op. glo.
qđ propter delictũ patris non puniatur filius. C. ne fil. pro pa. per
totum. Sol. Speciale est in hoc crimine, sicut in crimine lese mae-
statis: ais bona dãnatorum ad heredes deuoluũtur. in aut. bona.
22 C. de bo. dam. ¶ † Glo. pe. opp. qđ ingressus religionis tollat penã
irregularitatis. de fil. presbyte. c. j. ¶ Glo. remittit de aposta. ca. ij.
Dicit glo. quod tollitur irregularitas per ingressum. et hoc pbat
23 tex. alias superflua fuisset prohibitio hic. ¶ † Querit glo. vltima
quis cum talibus dispensabit. Dicit glo. qđ videtur quod epũs, ex
quo papa sibi non reseruauit. de sen. excõ. nuper. In contrariũ di-
cit glo. equũ esse, solum papam dispensare, vt saltim magis timeãt
talia agere, cum nõ viderint per alium, quam per papam, dispen-
sari. Doct. non eligunt: teneo vltimum, etc.

1 ☞ Subditi non tenentur ad fidelitatem domino et excommu-
nicato.
2 Excommunicatus perdurans in excommunicatione longo tem-
pore punitur vt hereticus.
3 In penis irrogandis mitius agitur cum nobili, quam cum
ignobili.
4 Absoluere potest ecclesia fideles propter delictorum laicorũ con-
tra ecclesiam.
5 Sacramenta ecclesie quis contemnere videatur.
6 Presumptionis effectus quis, et qualis sit.
17 Absolutio que fit per iudices, an sit perpetua, vel temporalis.

1 GRauem. † Domino excõmunicato subditi
ad fidelitatẽ non tenentur: et si lon-
go tempore sic manens adhuc monitus nõ paret eccle-
sie, ab ipsius debito absoluẽtur. h. d. Prima pars que-
2 relã cõtinet. Scđa prouidet, ibi: igitur. ¶ † No. quod perdurãs in
excõicatione longo tẽpore, tanquam male sentiens de sacramen-
3 tis ecclesie presumitur hereticus. ¶ † Secundo not. qđ mitiꝰ agi-
tur cum nobili, quam cum ignobili in pena imponenda. ad hoc. š.
de purg. cano. c. j. ¶ Tertio no. qđ laicꝰ potest habere aliqđ ius in
ecclesia p. s. atronatus: et hoc hʒ ex toleratione ecclesie. de iure pat.
4 q̃ñ. ¶ Quarto not. ecclesiã posse absoluere fideles laicos propter
5 delictũ laicorum contra ecclesiã. ¶ † Quinto not. expresse quod non
solum contemnit claues is, qui sententiã nõ seruat per modos, de
quibꝰ. de cler. excõ. mi. illud. sed etiã is, qui seruat, tamẽ per longũ
tempus non curat iuri parere, imo contẽnere videtur absolutio-
6 nem non petẽs. de sen. excõ. per tuas. ¶ † Quero quis est effectus
suspicionis. Dic qđ magnus: quia per hoc poterit iudici purga-
tio, ia quasi defecerit, locus est ei, qđ dicitur de here. excõicamus.
§. j. et. §. credentes. dixi. š. eodem. c. ij. Dicit Hostien. qđ pertinacia
annalis perseuerantie inducit suspicionem heresis. Primo per
decre. omnis. j. tit. j. qr tũc nec facit, nec facere põt ad quod fidelis
tenetur: vt ibi. Et sic secundo per id presumitur aliter de sacra-
mẽtis ecclesie sentire, quã sentiat, et doceat ecclesia. de here. ad abo-
lendam. §. j. Nam qui omnipotentem Deum metuit, etc. xj. q. iij. qui
omnipotentem. et quia se ab ecclesia separat: nec sanctam commu-
nionem recipit, hereticus appellatur. in aut. de sacrile. j. respon. et
alterũ de duobus infertur: vel quod talis insanus est, aut de fide
male sentiens. Itẽ presumitur male sentire de isto articulo. Unã
sanctam ecclesiam: quasi non habeat clauium potestatem: quam si
illã habere crederet, obediret. Quibus consideratis, dicit Host.
quod ecclesia de rigore post tantam expectationem, et pertinaciã,
posset illum condẽnare de heresi. Sed iuxta maternum affectum
equitatem preferẽs, et gremium non claudens, fatuitati parcendo
non sequitur hunc rigorem: sed incedens per mediam viam suspi-
cionem solam attribuit: et hoc, ne videatur dissimulare, et pecca-
torum correctionem negligere. xliij. dist. Ephesis. Parcit autem
huic nobili. quia nec illi purgationem indicit, nec illum excom-
municat, vt possit ecclesia procedere: vt dicto. c. excommunica-
mus. Potest etiam pretermittere ex causa, vt propter conditio-
nem persone. Nam si sine delectu personarũ sic semper procederet,
possent surgere schismata, et scandala, q̃ vitãda sunt. de renũ. nisi.
7 §. pro graui. ¶ † Queritur an hec absolutio, que fit per iudices, sit
perpetua, an temporalis. Hostien. tenet qđ sit perpetua: et hoc, si
fiat in penam et sine spe restitutionis. Ad hoc allegat qđ dicit ab-
soluentes. et. j. dicit, demitietis absolutos. Ita voluit dicere qđ illa
est temporalis, propter verbũ quãdiu: et hec perpetua. ¶ Venia-
mus ad glos. In glos. j. ibi. Petro, principali sꝫ tñ, et in omnibus
apostolis date fuerunt. j. titu. j. noua. ¶ In glos. iij. ibi: contuma-
cia. nisi pro contumacia in causa heresis. j. de here. cum contuma-
cia. lib. vj. ¶ In gl. penul. ibi: cõsiderata. et de prebẽ. de multa. in si.
in glo. et. š. de iureiur. c. cũ quidã. ¶ In gl. vlt. in fi. vide de iud. at
si clerici. super glo. pe. etc. Antonius de Butrio.

¶ De penitentijs, et remissionibus. Rubrica.

¶ Uiso de penis, que imponunt in foro iudiciali, restat videre de
his, que imponuntur in foro penitentiali: sed quia interdũ ab his
releuatur vtens remissionibus, ideo de eis submittit. Habet ple-
ne materia in tractatu de peniten. et remiss. in distinctionibꝰ. l. dist.
§. sed exemplo. vsq; ad fi. distinctionum. xxvj. q. vj. §. ecce. ad fi. ij.
q. viij. per totum. xxxiij. q. ij. §. sed cum. Et repetitur in. vj. et in
Clemen.

1 ☞ Peccatum purgatur eadem qualitate, qua originatur.
2 Qualitas eadem esse debet in causa extinctiua, que adest in pro-
ductiua.
3 In penitentia iniungenda, seu qualitate crimina purgãdi, an ha-
beatur differentia inter leue peccatum, et graue.
4 Penitẽtia publica, seu correctio, quare exigat in delicto publico.

1 MAnifesta. ¶ † Not. primo quod eadẽ
qualitate peccatum purga-
tur, qua originatur: et sic eadẽ qualitas adesse de-
bet in causa extinctiua, que adest in causa produ-
2 ctiua. ¶ † Scđo nota quod eadẽ qualitas adesse
potest in causa pductiua et extinctiua: et sic per ac-
cides cadere potest in duobꝰ subiectis contrarijs. ¶ Tertio not.
quod sicut peccatum vt delectabile est purgandum per contrariũ
proportionabile pene, ita est purgandũ per accidẽs. ¶ Quarto
not. easdẽ requiri qualitates in actu purgãdo, et extinguendo, que
requiruntur in eodem esse nominãdo. ¶ Opp. qđ hic male ponat
de purgatione: qr pertinet ad titu. de purgatione canonica. So-
lutio. Hic loquit de purgatione per penitentiã, non de purgatio-
ne innocentie, de quo supra tit. quarto. per totũ. et cõuerti pot hoc
cap. Et dicit Guliel. in Specu. titu. proximo. in fiñ. quod occultũ
peccatum nõ est certa penitentia purgandum, ne sic peccatũ per-
3 cipiatur. Allegat quandã extrauagan. que non habet. ¶ † Que-
rit prima glo. an in qualitate purgandi crimina habeat differen-
tia inter leue delictũ, et graue. Glos. dicit quod non. ¶ Secundo
4 querit glos. † quare publica correctio requirat in publico delicto.
Dicit glo. qđ ad scandalũ sedandum. Dicit tamen glo. qđ solẽnis
penitentia, de forma ipsiꝰ habetur. l. di. in capite. clerico nõ est im-
ponenda, nec etiam publica, nisi depositio. l. distin. alienum. cum
simi. etc. Antonius de Butrio.

Penitenti

1 Penitentia que sit iniungenda ei, qui presbyterum occidit. 4.
2 Conuictus is dicitur esse de delicto, qui iudicialiter est in illo deprehensus.
3 Dignitate, etiam seculari priuatur quis propter delictum. 6.
4 Homicide que penitentia iniungatur.
5 Matrimonium an possit impediri propter aliqua crimina.

1 **Ui presbyterum.** Breue est. ¶ Nota primo penam penitentialem occidentis presbyterum. Secundo nota penam fori contentiosi occidentis presbyterum: et sic pa2tet quod vna nõ tollit aliam. ¶ † Tertio nota quod ille dicitur de 3 delicto conuictus, qui iudicialiter est comprehensus. ¶ † Quarto nota quod propter delictum quis priuatur dignitate, & etiam matrimonio carnali: & sic etiam propter delictum potest quem inhabilitare ad matrimonium. Quinto nota quod potest ecclesia quẽ priuare dignitate seculari propter delictũ commissum aduersus 4 clericum: & sic delictum in clericum est ecclesiasticum. ¶ † Opp. qd penitentia sit septenalis. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. & c. admonere. Sol. Illa penitentia est regularis pro peccato: sed quãdoq; licitum est excedere pretextu grauitatis criminis. Item sacerdoti quandoq; imponitur penitentia. xij. annorum. xxx. q. i. non debet. sed quãdo 5 cognouerit sibi cõfessatũ penitẽtia & episcopo. xv. vt ibi. ¶ † Querit gl. ij. an sint aliqua crimina, que impediant matrimonium. Dicit gl. quod sic: & ea ennmerat: sed non dirimunt. Uide glo. per te, si placet. Hi casus similiter not. xxxiij. q. ij. §. de penitentibus. alias incipit, hoc quenq;. & alium casum addit in solenniter penitente. 6 xxxiij. q. ij. de his, &c. ¶ † Queritur dum dicit tex. conuictus: nunquid intelligatur de conuicto in foro cõtentioso. Host. q; sic. Inn. dicit q; penitentiarius debet ei precipere quod de cetero nõ gerat se pro milite, sed insistat penitentie. Pro Hostiẽ. tamen facit verbum, conuictus, nisi saluando Inno. dicamus quod dictum suum procedat in iudicio, conuicto scilicet quod tali sic cõuicto etiam in foro penitentiali hoc debeat precipi. ¶ Queritur de qua militia intelligatur. Aliqui intelligunt militiam appellãdo negotium secularem: & intelligunt de his, qui relictis negotijs secularibus postea ad illa redeunt: vt de pen. di. v. si quis vero. & c. cõtrariũ. de quibus licet aliqua possint fieri sine peccato, tamen &c.

1 Penitentia arbitraria imponetur ei, qui se defendendo modũ excessit. 11.
2 Defensio moderata permittitur.
3 Boni pretextu non debet committi illicitum.
4 Bellare licet pro libertate manutenenda.
5 Penitentie austeritas retrahit ab eo, quod est bonum gerẽdum.
6 Clausula, pront visum fuerit: quid importet.
7 Penitentiam imponens non debet peccatorem reddere desperatum in salutis periculo.
8 Absoluo te, quid significat in penitentia.
9 Urbis appellatione venit Roma.
10 Interpretanda sunt verba in suo potiori significato.
11 Penitentia non iniungitur ei, qui pugnat pro sua libertate, & pugnando modum non excessit.

1 **Significauit.** † Consideratis circunstantijs arbitraria penitẽtia imponetur ei, qui se defendendo modum excessit. h. d. Pe2titio, & prouisio ibi: quoniã igitur. ¶ † Nota primo qd moderata defensio est permissa. Et nota quod defensio quatenus impugnationem ingreditur, excedit limites defensionis, & vt peccatum punitur. ¶ Tertio nota quod penitentia est arbitraria, 3 prout videtur, habuerit penitentiam imponere. ¶ † Quarto nota quod licet pretextu liciti nõ debeat illicitum committi, vbi tamen licitum est causa impellẽs, pena delicti alleuiatur: & sic finis bonus 4 in malo cõmittendo penam alleuiat. ¶ Quinto nota † q; licitum est quem pugnare pro manutenenda libertate, & etiam in pugnando delictum oriatur. ¶ Sexto nota quod delicta impellente zelo ecclesie sunt alleuianda, ne a zelo defensionis ecclesie quis retraha5tur. ¶ † Septimo nota quod austeritas penitentie retrahit quandoq; aliquos ab eo, quod est bonum gerendũ. ¶ Octauo nota qd vbi in malũ quandoq; exceditur pretextu boni, penitentia non est exaggeranda. ¶ Nota hic pro breuitate: & sic prolixitas est euitan6da. ¶ † Nota quid significent ista verba, pront visum fuerit: q; intelliguntur, id est, prout videri tibi debet, secundũ boni viri discretionem. Facit si detur mandatum vt faciat prout sibi videtur, vel prout visum fuerit, supra statuat, vel arbitretur, vel cõtrahat put visum fuerit tali: quod intelligatur, id est, prout est videndum homini discreto: quod not. Ad quod vide not. per Bar. in extrauag. 7 ad reprimendum. super verbo, prout videbitur. ¶ † Nota vltimo quod penitentiam imponens non debet peccatorem reddere despe8ratum in salutis periculo. ¶ † Quero quid est dictum in penitentia, absoluo te. Dic, id est denuntio te absolutum: quod non esses, nisi absolutionem peteres: vt. j. e. omnis. vel absoluo te a pena eterna in temporalem commutata. de peniten. dist. iiij. c. si peccatum. & c. 9 si primi hominis. ¶ † Quero enim gl. i. que est hic vrbs. Dic Roma: quia appellatione vrbis Roma comprehenditur. ff. de verbo. signifi. l. vrbis. sicut dicimus q; appellatione apostoli comprehen10ditur Paulus. ¶ † Ex quo nota q; verba intelligũtur in suo po11tiori significato. ¶ † Glo. super verbo, libertate opp. q; penitentia non sit imponenda pugnanti pro libertate ecclesie: quia hec est iusta causa pugnandi. Glos. fatetur, si modus non excedatur. Quod declarat Hostien. puta quia occidit quos poterat viuos seruare: vel destruxit domos non nocinas, vel damnificauit non culpabiles, vel faciẽtibus auxilium prebuit, vel fuit occasio huius. In his enim, & similibus obligatur quis ex delicto: vt de homici. sicut dignum. & sic satisfacere debet. de restit. spol. olim. alias pro libertate ipsa licitum est pugnare etiam contra principem sine causa auferre volentem, licet sit dominus Mundi. C. de quadri. prescrip. l. bene a Zenone. Item potest dici quod etiam hoc faciebat pro defensione libertatis ecclesie: quod licebat. cũ ad hoc teneretur: vt. xxiij. q. v. cum homo. & c. princeps. & c. regum. Nec obstat quod iste teneretur obedire Imperatori, tanq; eius domino principali: vt. viij. dist. quo iure: q; illud procedit preterq; contra ecclesiam, cuius debet esse aduocatus, et defensor: vt de elect. venerabilẽ. ver. obiectioni. Non ergo impugnat, quem debet defendere: vt de na. ex li. ven. vno. Imo in casu sibi non est obediendum, imo potius econtra: vt xi. q. iij. Iulianus. & c. qui resistit. ad hoc no. de voto. quod sup his. Imo Imperator propter rebellionem deponitur: vt. d. c. venerabilem. Uel ex quo remordet cõscientia, satisfacere oportet, licet sit scrupulosa. de simo. per tuas. el. ij. tamen si ex certa scientia deliquerit, propter causas in fine positas, cum illo mitius est agendũ, &c.

Antonius de Butrio.

1 Remissiones subditis non prosunt, nisi a proprijs iudicibus concedantur.
2 Absolutiones a peccatis possunt cõcedi duabus causis legitimis.
3 Iurisdictionis cõtentiose potestas sicut limitatur ad suppositas iurisdictioni, ita & potestas fori penitentialis.
4 Penitentialis forus, & eius potestas, est improrogabilis.
5 Penitentie releuatio quomodo fiat per indulgentias.
6 In foro penitentiali ex facto in limitibus alterius territorij non subijcitur quis iurisdictioni iudicis territorij quo ad ea, que sunt fori penitentialis absq; licentia proprij iudicis.
7 Indulgentia quanta concedi potest in dedicatione ecclesie.
8 Quis poterit concedere vt indulgentia alterius episcopi prosit.
9 Absolutio penitentialis fori a non proprio sacerdote non valet.
10 Pro quorum pontium constructione seu refectione possunt concedi indulgentie.
11 Absoluendi quoscunq; potestatem plenariam habet papa.
12 Indulgentie a papa cõcesse an prosint existentib' in purgatorio.
13 Ut prosit indulgentia non sui iudicis, que licentia requiratur.

1 **Uod autem.** † Remissiones nõ psunt nõ subditis remittẽtiũ, nisi proprij iudices id concedant. hoc dicit. Primo cõsultatio. 2 Secundo responsio ibi: hoc volum'. ¶ † Glo. duas causas legitimas, propter quas remissiones peccatorum possunt cõcedi. s. in dedicatione ecclesie, & ppter collationem ad edificationem. ¶ Secundo nota qd edificium, qd prodest ad transeuntes, dicitur 3 edificium pium, cuius causa potest remissio cõcedi. ¶ † Tertio nota qd sicut potestas iurisdictionis cõtentiose limitatur ad iurisdictioni suppositas, ita & potestas fori penitentialis. ¶ Nota q; sicut forus contentiosus versatur, & finis eius finis in absoluendo, vel dãnan4do, ita & forus penitentialis. ¶ † Quinto nota q; forus penitentialis, & eius potestas, etiã quo ad laicos, est improrogabilis sine speciali licentia proprij iudicis. ¶ Sexto not. casum, in quo requirit 5 specialis licentia. † Dicit tamen Io. An. qd putat q; prosint indulgentie, qñ proprius iudex agit quod per indulgentias fiat releuatio penitentie, etiã q; de speciali indulgentia non faciat mentionem: 6 vt no. j. eo. cle. religiosi. in gl. hinc etiam de priuilegijs. ¶ † Septimo nota q; in foro penitentiali ex facto in limitibus alterius territorij quis non subijcit iurisdictioni iudicis territorij quo ad ea, q̃ sunt fori penitentialis absq; licentia proprij iudicis. ad hoc qd no. 7 de rap. capitu. j. ¶ † Querit prima glo. quanta indulgentia posset concedi in dedicatione ecclesie. Dicit gl. quod non debet excedere annum, siue fiat ab vno, siue a pluribus in anniuersario cõsecrationis. In alijs casibus quadraginta dies tales indulgentie nõ excedant. j. eodem cum ex eo. §. vltimo. & ibi no. annus. & tales dies sint 8 cõtinui, siue vtiles. ¶ † Quero qs poterit cõcedere vt indulgẽtia alterius epi psit. Dic q; episcopi, qui faciunt tales indulgentias, cũ alij inferiores eas facere non possunt. S. de priui. accedentibus. Uel dic qd pprij sacerdotes cũ iniungunt penitentias suis parochia9nis, possunt eis concedere qd tales remissiones sibi psint: & hoc fauore penitẽtie, vt diuersis modis possint liberari a pctis. ¶ † Gl.

ij.alleg.concor.dic in fi.quod per predicta iura dixit Gul.Naso,qđ non valet absolutio penitentialis fori facta a non proprio sacerdote,etiam si proprius postmodum habeat illam ratam:cum a principio fuerit nulla.Ad hoc no.s.de his,que fi.a prela.cum nos.Dicit etiam illum peccare mortaliter,qui sine licentia proprij sacerdotis,⁊ sine causa confitetur extraneo:qꝛ facit contra concilium.j.eo.omnis.Capio gl.super verbo,vt prosint querit quid hodie valeāt tales remissiones.Dicit glos.qđ vetus est querela,⁊ adhuc dubia. Dicunt quidam quod consideranda est pena temporalis,quā imponit Deus pro peccato in purgatorio:⁊ quo ad hoc operatur:qꝛ si habuit annum indulgentie,tāto minus erit in purgatorio,quāto minus fuisset,si per annum in vita penituisset,ſm Inn,Secundo est consideranda pena,quam imponit ecclesia pro peccato tempore confessionis:⁊ hanc non tollunt tales remissiones:vnde ecclesia iniungente debitam satisfactionem,per hoc non relaxat.Dicit Inn.quod horum dictum est equum.Hec opinio est contra priuilegium clauium concessum Petro,quod ad celum ⁊ terram extenditur. Matthei.xvj.❡Secunda est opinio,quod etiā valeat quo ad penitentiam iniunctā ab ecclesia,vt distinguatur quo ad quantitatem pene iuste imponēde pro peccato,siue quo ad Deum,siue quo ad ecclesiam:⁊ ideo proficiunt quo ad excessum pene imposite ab ecclesia facta contritione,et sufficienti satisfactione de peccato: prosunt etiam quo ad Deum,et quo ad ecclesiam.Hec opi.verificat thesaurum ecclesie,si ita est quod non potest recompensationē,vel satisfactionē facere,nisi de superabundanti penitentia.❡Tertia opinio,quod prout dantur,proficiunt quo ad Deum,⁊ quo ad ecclesiam.Qui tamen eas cōcedunt,se onerant:qꝛ tenentur eleemosynis,⁊ suis orationibus eas supplere:alias grauiter in purgatorio punientur.Hec opinio nō est bona:qꝛ Deus nō applicat propria merita,que quandoq; sunt modica,ad recompensationē pene pro peccatis,quorū penitentias indulget:nec hoc intendit,cū etiā sibi ipsi merita sua nō possunt sufficere:sed applicat thesauro,de quo.j.❡Quarta opinio,quod valent solum quo ad remissionē penitentie,que negligenter est omissa.Hec falsa est:qꝛ de negligentia non debet reportare cōmodū.❡Quinta est opinio gl.qđ hoc resideat in arbitrio iniungentis penitētiā:vt si dicat expresse qđ proficiant indulgentie:qꝛ dicat qđ penitentiā redimat ex indulgentia in toto,vel in parte sibi proficiant:alias non:⁊ hoc quo ad ecclesiā: quo ad Deum semper proficiunt quo ad penitentiā minorandā in purgatorio.Et hoc dicit verum gl.quādo pena est remissa eterna,que dimittitur per contritionē,⁊ confessionē peccati.Si vero non esset dimissum peccatum,nō prodest pro temporali.Nam pro quolibet peccato imponitur pena eterna,⁊ temporalis dimisse eterna,qd eternam nō proficiunt:ad temporalē proficiunt de instinctu ad temporalē hominis,non,nisi hoc in penitentia exprimatur.Per hoc infert gl.qđ si imposita penitentia annuatim septennij,⁊ in penitentia sit impositum vt possit dando septem denarios redimere vitium,non tenetur ieiunare ex necessitate iniuncte penitentie,sed bene ex honestate:quam si contēnit,peccat mortaliter:qꝛ nescit an sit ligatus,vel nō.❡Hanc opi.reprobat Jo.An.qꝛ illa,que,sunt reposita in thesauro ecclesie,ibi nō sunt reposita determinate pro aliquo,sed communiter pro omnibus:⁊ talia distribuuntur secundum voluntatē presidentis:⁊ sic pape ponderatur intentio:vel illius,qui habet potestatē ab eo indulgentias cōcedendi.Ideo proderunt sine confessoris concessione.Sanum tñ est consilium qđ de licentia confessoris quis vtatur.Ray.dicit qđ homo mortalis,nisi ei diuinitus sit reuelatū,ignorat quantum valeat remissio:qꝛ valet secundum deuotionem penitentis,⁊ ipsorū,qui suffragantur:⁊ numerum ⁊ horum mensuram nullus scire potest,nisi Deus:et sic nec mensurā remissionis.de conse.di.iiij.queris.et di.v.nō mediocriter.de pen.di.j.quem penitet.Jo.An.dicit qđ secundū fidem penitentis,⁊ voluntatē,⁊ potestatē remittentis,plus,et minus valēt indulgentie:etiā dicit qđ indulgentia valeat prout sonat:qꝛ nō refert quōcunq; satisfaciat ecclesie:qꝛ quē ligat ecclesia,ligatus est:⁊ quē soluit,solutus est.xxiiij.q.j.quicūq;.⁊ certū est qđ vtrūq; licet ecclesie.de peni.distinc.verbum.Vnde concludit qđ supposita illegitimitate confessionis,et capacitate susceptionis,que datur per ablutionem peccati,⁊ fidē,tantum operatur,quantū sonat.Ex incapacitate vero eius nihil,⁊ minus potest operari prout nō habet fidem,vel nō est in statu bono capessende indulgentie dicens,scōm Hug.Cardi.qđ effusio sanguinis Christi,⁊ martyrium,est thesaurus in scrinio ecclesie positus:⁊ eius claues habet vicari⁹ Christi: ⁊ quādo vult aperit,⁊ cōicat.Vñ ſm Hostiē.in Summa de remis.§.pe.⁊ vlt.minima gutta sanguinis Christi sufficiēs erat ad remissionem omniū peccatorum,que sunt,fuerūt,erūt,vel esse poterunt. Consulit tñ qđ tales indulgentie reseruentur in purgatorio,⁊ iniuncte exequantur:qꝛ in vno mortali sepissime includūtur multa,vt in fornicatione mendacium,corruptio,⁊ his similia.Fatetur tñ qđ per illas se releuare potest,vt est dictum.Ad legitimitatē vero indulgentie in concedente requiritur potestas,⁊ habilitas concedentis,scʒ quod habeat potestatem absoluendi,⁊ ligandi:⁊ hec est apud prelatū,⁊ non aliū.Ex parte suscipientis requiritur necessitas:vt qꝛ ieiunare nō potest,vel penitentiā iniunctā exequi.Item discretio eius,vt tantū det pro quāto volet sustinere penitētiā iniunctam.Item deuotio fidei,vt hanc potestatem credat esse penes ecclesiā.Item requiritur status eiusdē habilis qđ sit contritus ex parte loci,pro quo cōceditur indulgētia,requiritur qđ hoc nat ex cā ⁊ loci necessitate:⁊ sic requiritur vtilitas in opere.Et pdicta dicunt quidam doc.ꝙ quedam requirūt laborem persone.Quedam pericula vite.In his,licet sit magis largitas,tamē multa iustitia. Quedam requirūt honorem,⁊ deuotionem persone:et in his plus valet largitas,quā iustitia.ad hoc.j.e.cū ex eo ⁊c.Et sic ex his cōcluditur,sex fore necessaria.Alij tñ dicunt quinq; fore necessaria, scʒ Authoritas in cōferente,Idoneitas in recipiente,Pietas in fide,vtilitas in opere,cōgruitas in tempore.Hoc plene prosequere in.c.nostro.j.eo.ſm Gal.de Cald.Jo.An.vltimate remittit ad Summam B.Tho.in parte tertia.q.quarta,articulo primo,⁊ secundo.Hec vera,vt sola intentio cōcedentis attendatur in suppositos.In alios vero nō suppositos exigitur licētia superioris sui, vel penitentiarij,vel episcopi,vt ad eū extendatur,⁊ quo ad Deū,⁊ quo ad ecclesiam:sic intelligo gl.De communicatione vero meritorum,que fiūt ordinibus Cartusieñ.Cistercieñ.Predicatorum, Minorum,⁊ similiū,dicit Joan.An.qđ non releuant de penitentijs iniunctis:qꝛ illi non habēt generalem potestatē,nec etiam illa vtuntur:qꝛ non relaxant penitentias,sed participant suffragia,et merita,que fiunt apud eos.Ad hoc.j.eod.cū ex eo.versi.vt ait apostolus.Papa,⁊ alij prelati ecclesie habent hanc potestatē in remissionibus ex illo,Quodcunq; ligaueris.Sicut enim facit constitutiones,que ligant ad peccatum,vt clericū in sacris,qui contrahit,⁊ eum,qui portat merces ad Saracenos,sic potest ⁊ soluere.Et licet in veteri Testamento,⁊ ante tempus gratie hec nō fuerūt,credendū tñ est qđ qñq; fiebant,sed nō ita frequenter:qꝛ perfecti erāt catholici,nec in tantū egebant.Item apostoli sanabant infirmos: nec apud sacerdotes veteris Testamenti erat potestas ligandi et soluendi:nec poterāt ita cōueniri catholici ante tempus gratie sicut nunc facit.xv.q.j.c.j.in gl.pen.in fine.dicit hoc verum:qꝛ dare hanc licentiam,est fori penitentialis.Dare vero indulgentiarū literas,est fori iudicialis,⁊ dignitatis episcopalis,vt in contrario.

10 ❡†Quero pro quibus pontibus concedantur indulgentie.Dic qđ forte erāt pontes,vbi multi viatores transibant,⁊ solebāt submergi.Et hoc gratia exempli:quia idem in alijs operibus pijs.

11 ❡†Quero quid de remissionibus,quas facit papa pro subsidio terre sancte:qꝛ omnem peccati penam,⁊c.Dic qđ omnes sunt absoluti,dummodo vtens illa bene fuerit contritus,per quā contritionem peccatum dimittitur quo ad vitam.de consecr.distinct.iiij. baptismum.de peni.distin.j.per totum qꝛ pape subsunt omnes.⁊ cle.ad nostram.de hereti.qꝛ per hoc dicit Hos.decre.nō habere locum in remissionibus pape.

12 ❡†Quero an indulgentie prosint existentibus in purgatorio.Dic qđ quedam sunt dependētia a foro, vel iurisdictione,vt indulgentia:⁊ talia non prosunt existentibus in purgatorio:tales enim nō habent iudicem,nisi Deū.xxiiij.q.ij. cap.j.Quedā sunt non dependentia a iurisdictione,vel foro,sed ab alio actu charitatiuo:vt oratio,eleemosyna,sacrificium,⁊ ieiuniū: ⁊ talia prosunt.xxiiij.q.ij.c.j.xiij.q.ij.tempus.⁊.c.animo.de pen.distin.vj.§.j.Fatetur tamen qđ si quis facit ecclesiam in loco electo a prelato,⁊ peregrinatur,qđ hoc plus valet defuncto,quam si alibi fieret.Si tamen propterea facit,non negamus quin etiam valeat defunctus,ſm Inno.Unde dicūt theologi qđ non occurrit ratio, quare ecclesia non possit thesaurum suum communicare mortuis, sicut viuis.Ad hoc vide no.j.c.a nobis.j.el.ij.de sen.excō.per Jo. And.super verbo,super terrā.

13 ❡†Quero,qualis licentia requiratur,vt prosit indulgentia non sui iudicis.Dic qđ sufficit quod habeat licentiam,vt per indulgentias,etiam non suorum episcoporum,possit penitētiam relaxare:licet de speciali indulgētia non loquatur.Vide qđ no.de priuile.relig.in gl.hic etiam in clemē.Vltimo pro decre.dicunt doctores,si penitentes vult vti remissione non sui iudicis,debet hoc facere de licentia sui iudicis,vel sui confessoris.Si igitur vult vti remissione pape,vel legati archiepiscopi,vel episcopi,satis videtur quod illo casu id possit sine licētia superioris,⁊c. Antonius de Butrio.

1 ☞Penitens vere non dicitur,qui animum delinquēdi non deponit.

2 Confessionis fructifere substantia consistit in contritione.

3 Confessio crebra est admittēda quo ad eum,qui non est vere penitet.nu.9.⁊ de quo potest operari.nu.6.

4 Ad penitentiam non admittitur vsurarius continuus.

5 Absolutio an sit concedenda,qui dicit se non posse abstinere a peccato.8.

7 Horas si nō dixerit presbyter,aut clericus,qui est in peccato mortali,an excusetur,vbi illa dicere tenetur.

9 ¶ Efficatie receptionis effectus qualis sit, ubi illa est recepta sine proposito non peccandi.
10 Iniuriam fratri suo quilibet remittere compellitur in foro penitentiali.
11 Ad penitentiam non admittitur, qui est in peccato mortali.

1 **Quod quidam.** †Non est vere penitens, qui animum delinquendi non deponit: recipitur tamen ipsius confessio. h.d. In prima, consultatio. In secunda, responsio, ibi: consultatio-
2 ni. ¶ †Nota quod de substantia fructifere confessionis est contritio precedens, & propositum non peccandi. ¶ Et nota quod confessio sine proposito non peccandi licet non sit fructifera, est tamen admittenda. ¶ Tertio nota unum effectum contritionis, ut tribuatur consilium de peccatis, non tamen dabitur vera absolutio: cum pe-
3 nitentia non sit vera. ¶ †Nota quarto quod confessio crebra est admittenda, etiam in casu isto: & hoc ideo, quia si frequenter confiteatur, & sacerdotis discreti monitis, & consilio acquiescat, per hoc paulatim ad contritionem inducetur per Dei & sacerdotis auxilium: et sic ad veram penitentiam devenit. de quo in Summa, eo. tit. §. que indicunt homines. ¶ Opp. quod non admittetur ad penitentiam.
4 de usuris. §. lib. vi. Sol. Speciale ibi in peccato usure. ¶ †Quero an sit dare peccatum, a quo quis non possit abstinere. Dic quod non: quia nullum est peccatum, quin sit voluntarium. Unde non est peccatum, nisi sit voluntarium. xlv. distinct. de Iudeis. xv. q. vi. c. i.
5 ¶ †Quero ab absolvetur iste, qui dicit se non posse abstinere. Dic quod non: quia penitentia non est vera: dabit ergo sibi consilium cum pere-
6 grinatione de missa singulis diebus audienda, & similia. ¶ †Quero quid velit tex. ibi: crebris. quales erunt monitiones, & consilia. Dic quod consilium ut frequenter confiteatur, & sacerdotis discreti monitis acquiescat, & consilio: & per hoc paulatim &c. ut habetis. §.
7 in ultimo notabili istius. c. ¶ †Quero an clericus existens in peccato mortali dicendo horas excusetur a peccato: quia non dicit horas, ut dz, ad quas tenetur. xli. dist. clericis. Dicit Abb. illum excusatum, si dicit, lz sit in mortali. Nam si bona, que quis in eo statu facit, prosunt saltem ad minus supplicium, ex his restat quod meretur, et penam evitat sic dicendo: alias si dicere non prodesset, penam non evitaret, sed augmentaret: si diceret in malo statu, esset idem quod non dicere in bono, & sic peccaret. Tamen distinguit quod quedam sunt, que semper obligant, & ad semper: ut, non occides: non mechaberis: & in his declinans semper peccat mortaliter, cum de natura sui sint mala: ut. §. de iureiur. & si Christus. & in his sit prohibita nulla necessitas excusat: quia potius quis debet omnia mala pati, &c. ut patet de his, que vi, me. causa si. c. sacris. Quedam sunt que semper obligant, sed non ad semper: sicut est, Honora patrem, &c. Ista quandoque prosunt ad vitam eternam promerendam, & ad vitandam penam, scilicet cum sunt in bono statu facta. Quandoque solum ad penam vitandam, scilicet cum fiunt in bono statu. Quod patet: quia prosunt ad minus supplicium subeundum: ut dicit gl. Ex his infertur quod faciens opera charitatis, ad que precise tenetur illa faciens etiam in statu non bono, quia excommunicatus, vel in mortali peccato constitutus, a pena liberatur, que non faciendo penam incurreret. Item infert quod ista non obligant ad semper. Nam ad observantiam precepti de honorandis parentibus quis excusatur propter infidelitatem ipsorum: ut xciij. di. diaconi. xxiij. q. viij. legi. & de divor. quanto. Item respectu precepti de pauperibus pascendis quis excusatur propter indigentiam: ut de pen. dist. iij. qui vult. Item respectu eius, quod quis colat sabbata, excusatur propter necessitatem: ut. §. de reg. iur. quod non est. & C. de ferijs. l. omnes. Unde sicut in predictis excusat necessitas,
8 sic & impotentia, & necessitas excusat ab horis quod no. ¶ †Querit gl. i. quis erit effectus receptionis penitentie sine proposito non peccandi. Dic quod non est fructuosa quoad vitam eternam, licet tamen ut penitentia acta de criminibus alijs proficiat. de peni. dist. in. iij. §. ultim. in fi. & ideo talis confessio admitti debet, prout hic dicit. Sed quid si aliquis peniteat de uno peccato, & non de alijs, an valebit sibi hec penitentia. Dicit quod sic: quia omnia bona, que quis facit in vita ista, prosunt sibi ad vitam eternam promerendam, saltem ad minus supplicium subeundum. de pe. di. iij. c. si. vel ad bonum temporale obtinendum. de pe. dist. iij. cavendum. cum si. vel saltem ut Deus citius illustret animam suam ad penitentiam. de pe. di. v. falsas. fin Tan. vel ad assuefactionem, ut habilitationem bonorum operum: sicut i baptismo dicit, de consec. di. iiij. regenerabant. Item quia in tali homine non habet demon tantam potentiam: sicut de Iudeo legitur in dialogo, qui se munivit signo crucis: & iuncta no. de conse. di. iiij. postea ad intellectum, & declarationem, eorum, que dicuntur, vide bonam & notabilem gl. de peni. distin. iij. versicu. illud autem Gregorius super verbo percipitur. & ibi gloss. determinat contra istam gloss. in eo quod dicit quod prosunt ad vitam eternam promerendam: ut probatur per capitulum si quis autem. quod est ultimum ea. dist. & allegatur in gl. tenet magister Sententiarum in quarto, di. xv. articu. secundo. & habetur per Thomam in tertia Summe, questione. lxxxix. art. ii.

9 ¶ †Glossa super verbo, admittenda. oppo. quod non debeat admitti confessio cum proposito non peccandi. xxiiij. q. ij. legitur. ubi dicitur quod confessio non proficit sine vera penitentia interius. Sol. Dicit glo. illud verum quo ad fructum penitentie, ut non admittatur, tamen admittetur quo ad effectus, de quibus in text. et in. s.
10 gl. sic etiam loquitur. c. penitentes. hic alleg. ¶ † Opp. ij. ix. dist. si quis contristatur, ubi compellitur quis remittere fratri suo iniuriam, si satisfaceret. Sol. Id in foro contentioso: secus in peniten-
11 tiali. ¶ † Opp. iij. xxvij. q. i. qui Christo. & c. devotam. ubi existentes in peccato non admittuntur ad penitentiam. Sol. Dic quod non admittuntur ad penitentiam, id est, ad fructum penitentie: hoc est ad eucharistiam. Sic solvit gl. &c.

1 ¶ Ex penitentia qui debet in pane & aqua ieiunare, propter panis carentiam alijs cibarijs uti potest, non tamen ad delitias.
2 Penitentia potest ratione impossibilitatis transmutari.
3 Cibi transmutatio non est facienda, nisi ad vite sustentationem.
4 Ieiunia an liceat transmutare.
5 Carnibus potest quis uti propter defectum aliorum ciborum. 7.
6 Transmutare an quis possit authoritate propria ieiunium.

1 **Licet.** †Qui ex penitentia in pane & aqua ieiunare debet, propter carentiam panis alijs cibarijs uti potest, non tamen ad delitias. hoc dicit. Ponit dictum, & eius determinationem, ibi: discretioni. ¶ Nota
2 primo, duo vincula iuris circa idem posse currere. ¶ † Secundo nota quod propter impossibilitatem receditur a precepto penitentie, & penitentia transmutatur: sed debet gradatim transmutari in
3 cibis inordinate proxime penitentie. ¶ † Tertio nota quod ad delitias transmutatio cibi non est facienda, sed solum ad vite sustenta-
4 tionem. ¶ †Quero quid in voto ieiunij. Dic quod ex necessitate potest transmutari: hic vero de penitentia dicit ut faciat ad titulum.
5 ¶ †Quid si alij deficiant, an poterit uti cibis carnium. Dic quod
6 sic. ¶ †Quero an authoritate propria sic posset transmutare. Dic quod non: sed hoc facere debet authoritate superioris, si haberi possit: alias propria allegat de elect. venerabilem. Hostien. dicit quod necessitate instance satisfieri debet, & quam citius potest debet ha-
7 beri recursus ad superiorem. s. eo. tit. i. ea noscitur. Io. And. ¶ †Queritur nunquid habeat locum, etiam si necessitas subsit ratione inopie, vel infirmitatis. Dic quod sic, secundum Doct. &c. Anto. de Butr.

1 ¶ Presbyteri Greci procurantes, vel negligentes filiorum oppressionem, deponuntur.
2 Negligentia studiosa equiparatur scientie & dolo.
3 Penitentia non petita alicui iniungi non debet.
4 Filios opprimentes presbyteri ex supina ignorantia puniuntur.
5 Delinquere gravius videntur clerici, quam laici, ceteris paribus.
6 Penitentia debet esse occulta pro peccato occulto. 11.
7 Pene qualis sit effectus.
8 Negligentia studiosa que sit.
9 Penitentia an imponatur presbyteris Grecie pro filiorum oppressione.
10 Matrimonium contrahere possunt clerici Greci nitentes presbyteratum.
11 Penitentia publica videatur posse imponi clericis pro delicto.
12 Filio oppresso reperto, an pater, aut mater presumantur esse in culpa.

1 **Quesitum.** †Sacerdotes Greci procurantes, vel studiose negligentes oppressionem filiorum, deponuntur: & si hoc publicum fit, publice penitebunt. hoc dicit. Prima, questio. Secunda, re-
2 sponsio, ibi: cum igitur. ¶ †Nota primo quod studiosa negligentia
3 equiparatur scientie et dolo, etiam in foro penitentiali. ¶ †Nota argu. ex ver. postulent. quod penitentia alicui non est iniungenda, nisi postuletur, vel nisi delictum sit publicum. ad hoc. c. fin. de his,
4 qui fi. occi. secundum Hostie. ¶ †Nota penam presbyterorum op-
5 primentium filios scienter, vel ex supina ignorantia. ¶ †Tertio nota quod ceteris paribus gravius censentur delinquere clerici, quam laici: et hoc propter altiorem gradum. ad hoc. gl. distinct. homo.
6 ¶ †Nota quod pro occulto peccato penitentia debet esse occulta, & pro publico publica. ¶ Ex ver. verum. Nota quod levius punitur culpa, quam dolus. ¶ Secundo nota quod omnis penitentia
7 est arbitraria. ¶ †Tertio nota pene effectum, ut alij terreantur, & alij trahantur in exemplum, ut timore se retrahant a delinquendo. ¶ Oppo. contra finem quod pena occulta non possit alijs indu-
8 cere terrorem. Dic quod induceret terrorem scientibus. ¶ †Quero que est studiosa negligentia, & que incuria. Dic, studiosa, quando nullam adhibet diligentiam: et sic sunt in lata culpa. Incuria,
9 quandoque levissima. ¶ †Quero an sola imponatur penitentia, de qua in fi. quomodocunque inveniatur mortui in cunis. Dicit quod pro-

cedit, dũtamen sine tactu ipsorum sint mortui: alias essent irregulares. 50. dist. sepe. ¶ Quid si delictum est publicum, an procedat pena, de qua in ver. verum. Dic quod sic, dummodo nõ immineat scandalum, nec super hoc sit infamatus. de homicid. ex literis. ¶ Quero quare in fine nõ suspenditur, sicut in primo dicto. Dic, propter paruam negligentiam. Item quia ibi non erat homicida, nec reputatur irregularis: sicut hi, de quibus. s. qui fuerunt in cul-
10 pa, tetigerant. ¶ † Quero quando possint contrahere matrimonium. Dic, quãdo sunt in laicali, vel minoribus ordinibus. de cler. coniug. cum olim. ¶ Gl. in verbo, negligentibus. prosequitur ge-
11 neralia. ¶ † Oppo. quod clericis non indicatur penitentia publica. 50. di. cõfirmandum. Sol. Duplex est penitentia publica. Una, que fit in publico: & hanc ibi imponit. Alia, que est solẽnis, de qua habetur. 50. di. in capite. cum simil. & talem nõ facit clericus etiam depositus. Sic loquitur. lxxxij. di. presbyter. Hic quãdo peccatum est publicum. Si occultũ, semper debet esse occulta penitentia. Sic potest intelligi. lxxxij. dist. presbyter. Dicit glo. qd etiã in casu isto posset agere penitentiam solennem: cum propter homicidium sine spe restitutionis sit priuatus: qr irregularis. de tempo. ordi. c. fin. &
12 sic publicam, ex quo crimẽ venit in publicum. ¶ † Gl. vltima querit an in dubio presumantur in dolo, vel culpa. Dicit gl. q in culpa in dubio presumitur. de presump. afferte. Unde dicit lex qd repentini casus, &c. C. de inoff. testamen. l. si mater. &c.

1. ☞ Penitentiam arbitrari debent sacerdotes secundum qualitatem & quantitatem excessus.
2. Baptismus facit hominem renasci.
3. Eucharistia debet recipi in certis festiuitatibus, & in mortis articulo.
4. Penitentiam an excuset, seu alleuiet contritio.
5. Penitentiam an simplices presbyteri possint iniungere pro enormibus, vel pro homicidio.

Absoluere an possint presbyteri simplices a delictis enormibus.

1 **Deus, qui.** † Sacerdos arbitrari debet penitẽtiam secundum quantitatem excessus penitentis, & contritionem, ex circunstantijs. h. d. ¶ Nota qualitates ponderandas in penitentia iniungende, & in arbitrio informando circa penitentiam iniungendam. Primo, quantitas peccati in augmentando. Secundo, penitẽtis contritio in minorando. Tertio, qualitas persone. Quarto, alias circunstantias. Quinto, nouitas conuersionis. ¶ Secundo nota quod omnes penitentie sunt arbitrarie. ¶ Tertio nota qd actus perfectus expeditur ex operatione frequenti. ¶ Nota quod creatura in suis operationibus debet per media proportionari ad fi-
2 nem, quem intendit. ¶ † Nota quod quis dicitur per baptismum
3 renasci. ¶ † Nota quod certe sunt festiuitates, in quibus quis sumi debet corpus Christi, ¶ Nota quod quis in mortis articulo
4 debet sumere corpus Christi. ¶ † Quero an possit esse tanta contritio quod nulla penitentia imponatur. Dicit Hostien. quod sic.
5 et remittit ad Summam, eod. tit. §. quibus. ¶ † Quero an simplices presbyteri possint penitentiam imponere pro enormibus. Dicit Joan. And. quod sic. per text. et per suprascriptionem ibi: cum fratribus. Nam homicidium est de enormibus. de tempo. ordi. c. fin. &c.

Anto. de Butr.

1. ☞ Confessio mulieris, que partum alienum supponit, vel proprium ex adulterio, & non vult marito detegere, est admittenda.
2. Absolui an possit mulier a peccato, per quod partum supposuit.
3. Dictio, alius potest tripliciter intelligi.
4. Institutis filijs suppositis vt proprijs, & legitimis, an hoc a matre patefacto possit eis hereditas auferri.
5. Matri habenti filium ex adulterio qualiter consulatur.
6. Accusatoris qualitas que fit in suppositione partus.
7. Accusare qui possint de partu supposito.
8. Penitentia fructuosa an possit iniungi mulieri, que partum supponit.

1 **Officij.** † Confessio mulieris, que partum alienũ supponit, vel proprium ex adulterio suscepit, & non vult marito detegere, est admittẽda, & cauta penitentia indicenda. h. d. In prima, cõsultatio. In secunda, respõsio, ibi: quoniam. ¶ Nota quod credere se habet ad
2 falsum. ¶ † Nota quod vbi peccatum est occultum, & satisfieri non potest sine reuelatione, peccatum est reuelandum: si tamen reuelatio est periculosa, nolenti reuelare penitentia est indicenda, et alia
3 cõpetens satisfactio imponenda. ¶ † Nota quod ista dictio, alius, quandoq; significat diuersitatem substantie tantũ, quandoq; substantie & qualitatis: & sic quandoq; extraneos, quandoq; bona di-
4 uersificat, quandoq; implicat. ¶ † Quero, instituit quis suppositos vt filios, credens eos filios: hoc patefacto, an eis debeatur hereditas. Dic quod nõ. ff. ad Carbo. l. i. §. si. & aufertur eis successio. de iure fisci. l. aufertur. de hered. insti. l. si pater. & dabitur venientibus ab intestato, quandiu aliquis superfit. C. de hered. instit. l. nec
5 apud. ¶ † Quero qualiter matri consulatur, que habet filium ex adulterio, ne eum indebite faciat a marito suo alimentari. Dic qd mater debet hortari filium ad religionem: vt si sit masculus, tũc ordinari possit. de fi. presby. cap. j. & si filius nolit matri credere, nec habet ex hoc lesam conscientiam, poterit tute ordinari, si in seculo promoueatur. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iu. l. filiũ. Dicit tamen quod qui matri non acquiescit, que hoc melius scire debet, hz conscientiam satis fortem. de quo de simo. per tuas. ¶ Quero que sit competens satisfactio. Dic, si potest dare, det tantũ de suo venientibus ab intestato, quanto valent bona mariti, vel ex testamento habuisset quis si potest operari quam instituisset, si non putasset istum filium: & si id operari non potest, det pauperibus, secundum Inno. vt not. de vsuris. cum tu. Et id, quod restituendum est, tradat episcopo in pecunia, qui exinde satisfaciat, si sine periculo potest fraudem reuelare, ita quod de illa fidem faciat: alias conteratur, & peniteat, sm Innoc. Et de illa, que potest sine periculo reuelari, dat Hostien. exemplum, quando secundum vulgarem Lombardorum mulier portat Lombardus, si vir scit adulteria ipsius, & tacet. Si vero nõ potest reuelare sine verisimili, & forsan in dubio homicidio, & periculo. respon. sm Inn. & Hostien. conteratur, & taceat. xxij. q. ij. ne quis. Nam cum ex vna parte sit damnum tantum rerum, ex altera parte periculum animarum, & corporum, si probationes inducat, cum vtrunq; vitari non possit, inter hec duo mala eligit minus malum. xiij. dist. nerui. Taceat ergo cum damno rerum, quod est minus malum. ad hoc de pigno. cap. j. Nec obstat qd vtilius permittatur scandalum nasci, quam veritas relinquatur. de reg. iur. c. iij. qr in hac taciturnitate nõ perit veritas: qr mulier ista, nec iudex, nec testis esse potest: in quibus & similibus loquitur authoritas illa, que si probationes paratas nõ habet, debet silere. ij. q. vij. plerũq;. maxime cum scandalo. s. de prescript. nihil. Secundum Hosti. solet suaderi talibus professio in ordinibus mendicantium, cum religionibus nõ videtur plene prouisum, cum succedãt.
6 xviij. q. i. c. si. ¶ † Uenio ad gl. & quero de qualitate huius accusationis de suppositione partus. Dicit qd eius vita est perpetua, et non clauditur tempore etiam post mortem. ff. ad legẽ Cor. de fal. l. qui falsam. licet alia claudantur. C. eo. l. querelam. De hoc per Hostien. in Summa, eo. ti. §. quibus & qualiter sub. §. quid de muliere.
7 ¶ † Quero, cui competat potestas accusandi de partu supposito. Dicit glo. quod datur solũ accusatio propinquis, aut his, quibus
8 ea res pertinet. ff. ad legem Corne. l. lex Cornelia. ¶ † Gl. ij. opp. q mulieri fructuosa penitentia non possit indici: qr durante suppositione consanguinei fraudantur: vnde non potest de peccato satisfacere: arg. xiiij. q. vj. si res. cum simil. Sol. Dicit gl. quod penitere potest fructuose, ex quo ab eius potestate nõ dependet satisfacere: cum dato quod detegeret, ei non credetur, propter presumptionẽ, que surgit ex nuptijs. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iur. l. filij. Hec sol. non est bona: qr ipsa debet facere quantum in se est vt satisfaciat: hec vera sunt, si hoc, quod sibi non crederetur, esset omnino certa: sed debet facere quod potest. ¶ Secundo soluit glo. q si potest satisfacere sine periculo, satisfacere debet: alias non. Hec non est bona: qr satisfacere debet si potest: & potius omnia mala pati, quam malo consentire, & in peccato stare. ¶ Et glo. est vera, quando non posset reuelare sine periculo personarum, & animarum. Uel dic qd hic non attenditur preiudicium consanguineorum viuente marito: cum ad eos hereditas deferri non debet eis viuentibus: et ipsi soliciti esse non deberent de hereditate viuentis. ¶ Glos. sequens soluit melius q ad penitentiam est admittenda, et ei satisfactio est indicenda, vt faciat illam, quam facere potest: ad penitentiam tamen admitti debet. Sed dicunt quod talis penitentia ei nõ est fructuosa ad vitam eternam. s. eod. quod quedam. de peni. distin. iij. §. fin. & de peni. dist. v. §. falsitas. Tene id quod dicit, q ad fi. ¶ Querit glo. quare ponderet papa mulierem fecisse ne ad extraneos deueniat hereditas, & in hoc ostendit eam minus peccasse. Dicit glo. quod si sunt extranei, non erant successuri: vnde eis non fit preiudicium. Dicit tamen nihilo minus peccat impediendo liberam testamenti factionem. C. si quis aliquem testa. probi. l. j. & ij. Ideo dicit, maxime &c.

Anto. de Butr.

1. ☞ Abbatissa quid possit, & quid non.
2. Claues regni celorum relicte omnibus apostolis videntur, non solum Petro.
3. Ordinis characterem an recipiat mulier.
4. Abbatissa an possit regulam exponere monialibus in capitulo.
5. Predicare quare non possit mulier.

1 **Noua quedam.** † Abbatissa non potest moniales benedicere, ipsarum confessiones audire, Euangelium legere, vel publice predicare. hoc dicit. Primo ponit excessus, quos secundo prohibet, & causam reddit. Secũda ibi: cum igitur.

¶ Nota

¶ Nota primo tria hic feminis prohibita, scilicet benedicere moniales, quod confessiones audiant, Euangelium legant, vel prędi-
1 cent. ¶ † Secundo nota quod omnibus apostolis tradite sunt claues regni celorum, ꝛ sic non solum Petro: vt patet Matth. xviij. ibi: amen dico vobis, quecunque ligaueritis super terram, ꝛc. ꝛ Jo. xx. Accipite Spiritum sanctum. Per hoc dicunt theologi, et per illud, Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis, ꝛc. quod tantam potestatem habet simplex presbyter in peccatis remittendis, quantam papa. ¶ † Quero, an mulier recipiat characterem
3 ordinis. Dic quod non, per c. sacratas. alleg. in. j. glo. ꝛ in c. seq. Et hoc impediente sexu, ꝛ constitutione ecclesie. Idem not. Jo. xxvij. q. j. diaconi. Non obstat quod dicantur presbytere. xxxij. distinct. presbyteri. quia non dicitur presbyter ex ordine, sed quia presbyteri sacra. quod satis patet ex cap. sequen. vbi vocatur matricuria, quasi habens curam de rebus ecclesie: patet, quia in sacramento requiritur res ꝛ signum. de celebra. mis. cum Marthe. Sed in sexu femineo non potest significari aliqua preeminentia gradus, cum habeat statum subiectionis. i. ad Thimo. ij. Mulierem docere nō permitto, nec dominari in virum: quia enim parilitate male fuit vsa, ideo fuit subiecta sub viri potestate. Gen. tertio. Sub viri potestate eris. Sacramentum ergo, quod penitentiam habet, characterem non recipit. Item quia clerici debent portare coronam: quod
4 non licet mulieri. j. ad Corinth. xi. ꝛ. xxx. distinct. cap. ij. ¶ † Quero an abbatisse priuatim possint in capitulo monialibus regulā exponere, vel ad instructionem ipsarum aliqua bona exempla, vel
5 alia simplicia verba proferre. Dic quod sic, s̄m Hosti. ¶ † Querit vltima glos. quare mulier non possit predicare. Dic quod hoc officium ab eis est extraneum. xxxiij. dist. sacratas. Item nec laici predicare, vel docere debent. s̄. de hereti. cum ex iniūcto. nec potest velare mulieres. xx. q. ij. statuimus. nec iudicare. xxxiij. q. v. nec mulierem. nisi forte aliqua nobilis hoc habeat ex consuetudine. de arbi. dilecti. Glos. postea prosequitur, in quibus mulieres potestatem non habent: et in fine remittit de questionibus. vide hos casus in Spe. de procura. §. j. ꝛc. Anto. de Butr.

1 ¶ Penitentia conceditur tempore generalis interdicti.
2 Penitentie appellatione venit viaticum, vbi dicitur quod morientibus detur viaticum. nu. 9. ꝛ. 17.
3 Interdictum priuat vnctione, ꝛ sepultura ecclesiastica.
4 Sepeliri possunt clerici, qui seruauerunt interdictum in loco interdicto: ꝛ an hoc habeant de iure communi. nu. 19.
5 Interdicti tempore possunt clerici horas dicere bini: et an liceat has dicere rectori in capella submissa cum socio. nu. 15.
6 Vox que submissa dicatur.
7 Interdicti tempore possunt omnes regulares ex priuilegio celebrare, tamen ianuis clausis.
8 Interdicti tempore que persone videātur priuilegiate ad diuina.
10 Communicari an possit cum pane tempore necessitatis.
11 Presbyter tribuēs alicui corpus Christi in necessitate, an peccet, ex quo ipse presbyter est in peccato mortali.
12 Interdicti tempore an permittantur ordines, ꝛ matrimonium.
13 Interdicti tempore an clerici possint habere sacram vnctionem.
14 Interdicti tempore plus denegatur sacra vnctio, quam viaticū.
15 Horas an rectori dicere liceat in capella voce submissa tēpore interdicti cum socio.
16 Interdicti tempore an sit aliqua differentia inter regulares et seculares.
17 Interdicti tempore conferri potest baptismus, ꝛ penitentia.
18 Sacramentum eucharistie an sit necessitatis.
20 Excommunicato an liceat diuina audire extra ecclesiam.
21 Viaticum quare permittitur peregrinis, ꝛ cruce signatis.
22 Penitentia an possit indici euntibus ad bellum iustum tempore interdicti.
23 Interdictum an sit relaxandum, si aliqui de ciuitate interdicta parati sunt satisfacere.

1 Quod in te. † Tempore generalis interdicti conceditur penitentia, viaticum morientibus: clerici, qui seruauerunt interdictum, possunt cum silentio in cemeterio sepeliri. In cōuentualibus ecclesiis clerici bini ꝛ bini possunt dicere horas suas: cruce signatis, ꝛ peregrinis eo tempore concedi potest penitentia. hoc dicit. Partes patent. Secunda ibi: licet. Tertia ibi: in conuentuali-
2 bus. ¶ † Nota primo quod appellatione penitentie includitur viaticum, non tamen semper, iuxta no. in cap. si. de senten. excom. lib. vj.
3 ¶ † Nota quod interdictum priuat vnctione, et ecclesiastica sepultu-
4 ra. ¶ † Tertio nota quod clerici seruantes interdictum possunt taci-
5 te sepeliri in loco interdicto. ¶ † Quarto nota quod in conuentualibus possunt dicere horas tēpore interdicti bini ꝛ bini. De hoc dic
6 vt in c. si. de senten. excom. lib. vj. ¶ † Quinto nota quod vox dicitur submissa, quando auditus eius se non extendit, vel propaga-
7 tur ad locum publicum prohibitum. ¶ † Sexto nota quod regulares omnes ex priuilegio habēt vt celebrare possint ianuis clausis, ꝛ submissa voce: ꝛ sic habent maius priuilegium aliis, quia celebrare possunt. Alij autem conuentuales solum horas dicere. Hoc olim procedebat: hodie tene quod habetur in cap. fin. de senten. ex-
8 com. lib. vj. ¶ † Septimo nota quod penitentia non negatur recipientibus signum crucis, ꝛ peregrinis. Et sic habes hic triplex genus personarum priuilegiatarum. ¶ Primo, clericorum omniū quo ad sepulturam. ¶ Secundo, clericorum cōuentualium quo ad horas. ¶ Tertio, regularium quo ad potestatē celebrandi. ¶ Quarto, cruce signatorum quo ad penitentiam. ¶ Vltimo, morientium
9 quo ad viaticum, ꝛ peregrinis. ¶ † Oppo. contra primam partem quod sanis concedatur. de senten. excom. c. ā. lib. vj. Solu. hodie hoc est correctum, et seruandum quod ibi, scilicet quo ad peni-
10 tentiam tantum, non quo ad viaticum: vt ibi no. ¶ † Quero quid si non potest habere hostiam sacratam ille, qui viaticum sumit, an potest communicare cum pane. Dicit Inno. quod non: sed hoc casu credat, ꝛ hoc est pro manducatione, iuxta illud, Crede, ꝛ manducasti. de conse. distin. ij. vt quid paras. Credo quod Innocen. velit dicere quod sacerdos non debet hostiam non consecratam tradere vt cōsecratam, sed debet inducere volentem communionem sumere, ad credendum quod in hostia possit verum corpus Christi confici, ꝛ quod illud est verum sacramentum ecclesie. Nam hoc suf-
11 ficit: ꝛ perinde erit, ac si vere sumpsisset. ¶ † Quero an peccet sacerdos existens in peccato tribuens alicui corpus Christi in necessitate. Dicit Innocen. quod non: vel si aliter causa reuerentie illud tangit, vt si leuet ipsum in terra iacens. An pregnantibus partui appropinquantibus dari possit viaticum tempore generalis interdicti, sicut decedentibus: dicit Joan. Andr. quod de hoc sepe vidit dubitari: sed per istum text. videtur dicendum quod nisi aliud periculum immineat, sit abstinendum: quia non dicitur, decedentes: vt requirit hec decreta. et decre. permittimus. j. titu. progi. De absolutione ab excommunicatione, an possit fieri tempore interdicti: vide. s̄. de offic. ordina. pastoralis. super glos. quo
12 casu. ¶ † Quid de matrimonio, ꝛ ordine, an illa permittātur tem-
13 pore interdicti: vide de spons. non est nobis. ¶ † Quero an clerici possint habere tempore interdicti sacram vnctionem. Dic quod non: quia non priuilegiantur in hoc, sed super sepultura: quod
14 multi non aduertunt. ¶ † Quero quare plus negatur sacra vnctio, quam viaticum. Dic quod in ipsa vnctione, ꝛ non prius, peruenit ad sacrandum: sed corpus Christi ante dationem verum corpus erat. Item vt in facto patet, longe maior participatio per orationes ꝛ vnctiones fit in extrema vnctione, quam in datione viatici. An clerici non culpabiles sepeliantur in cemeterio interdicto. Joan. Andre. quod non. Et quod hic dicitur, procedit in generali interdicto, ꝛ non in speciali, dummodo cemeterium sit interdictum. de quo de senten. excommu. si ciuitas. in si. libro sexto. ꝛ de except. c. fina. secundum. Innocen. Quid de interim mortuis in loco interdicto. Dic quod si apparuerunt signa contritionis, ꝛ penitentie in morte, relaxato interdicto demum poterit in cemeterio sepeliri. de sen. ex. c. a nobis. ij. ¶ Quero de ratione, quare pulsatio campanarum prohibetur tempore interdicti. Dic, quia pulsatio campanarum est signum horarum, ꝛ diuinorum officiorum. de offi. custo. c. j. ꝛ. ij. ꝛ per illas vocatur populus ad diuina. de homicid. c. Joannes sublato signo principali, deficit ꝛ signum accessorium. de
15 senten. excommu. c. vlti. libro sexto. ¶ † Quero an in capella liceat rectori cum socio dicere horas submissa voce. Hostien. quod non, per hunc text. ibi. In conuentualibus. De quo dic hodie vt in c. fina. §. adiicimus. de senten. excom. libro sexto. vbi determinat con-
16 trarium in Nouella. ¶ † Quero an sit differentia inter regulares, ꝛ seculares tempore interdicti. Dic quod sic: quia regulares possunt celebrare conuentualiter: quod illi non possunt: ꝛ possunt celebrare in sepulturis, ꝛ aliis horis, cum dicatur hic, horas canonicas: per quod patet quod loquitur de aliis officiis, non mortuorū tantum. An clerici possent interesse diuinis in extraneis ecclesiis. Dicit Pe. quod non: quia solum sunt priuilegiati in sepultura super laicos. Hec opi. non procedit hodie: vt no. per Joan. Andr. in c. vltimo. de senten. excommuni. libro sexto. in Nouella. ¶ Quero de qua peregrinatione loquitur: Dic quod loquitur de alia peregrinatio-
17 ne, quam vltra mare: alias superflueret per primum. ¶ † Venio ad glo. Oppo. glo. j. quod etiam aliud sacramentum permittatur tempore interdicti. de quo de spon. non est. Solu. Duo sacramenta excipiuntur de generali interdicto, baptismus paruulorum, ꝛ penitentia, in qua includitur viaticum. Addit Joann. Andre. quod confirmatio in fronte. de senten. excom. responsio. libro. vj. Dicitur autem viaticū a via: quia tales in articulo mortis sunt in via recedendi: vnde dato quod sacramentum non sit necessitatis, est tamen concedendum tempore interdicti. Vel, secundum Hosti. dicitur, quia si digne sumitur, per viam salutis ducit ad vitam. Medici etiā ha-

bent viaticum, q: itinerantes illud deferũt. Habemus etiã altare
18 viaticũ, de quo. s. de priuile. in his. ⁊ ibi dixi. ¶ † Querit gl. an sa-
cramentum eucharistie sit necessitatis. Dicit gl. q̄d nõ, licet detur
tp̄e interdicti. Dicit Jo. An. q̄d contrarium no. de transa. veniẽs.
¶ In. j. gl. q̄d tenet Hos. ⁊ sub dubio forte: ⁊ tu assertiue illũ tene:
vt not. Jo. An. de sacra. nõ iteran. sup rubrica. licet Vinc. dicat q̄d
prius nõ fuerat expressum de viatico, quasi illud nõ sit sacramẽtũ
necessitatis, ⁊ habetur sola fide. de consecr. di. ij. vt quid paras. Sz
non valet ratio: q: idẽ posset dici de baptismo. de cõsecr. di. iiij. ba-
19 ptismi. ¶ † Quero an clerici habeãt de iure cõmuni vt possint se-
peliri in ecclesijs interdictis. Sol. Dicit gl. ij. q̄d videtur q̄d nõ, sz
habent ex gratia petere: q: si hoc de gratia eis conceditur, vt hic,
oportet quod gratiam impetrent: q: nemo est exemptus ab illa ge-
neralitate interdicti, nisi qui priuilegio exẽptus est. Vel potest di-
ci quod per istud ius clerici canonicis regularibus in hoc equipa-
20 rentur. Joan. An. remittit ad cle. eo. s. de sepultu. ¶ † Gl. vltima
querit an liceat excommunicato audire diuina extra ecclesiam, et
an liceat secum audire. Gl. dicit quod non: q: non licet interdicto,
21 fortius excommunicato. ¶ † Gl. fina. querit qua de causa peregri-
nis, ⁊ cruce signatis permittitur viaticum. Dicit gl. q: ex necessi-
tate proficiscuntur, ⁊ sunt in via, sicut illi, quibus datur viaticum.
Unde dicit gl. q̄d non habet hoc priuilegium, nisi sit in via. Quod
non placet Inno. ⁊ Hosti. propter verbum, cum postulauerunt: q:
ex quo cruce signatus est, habet priuilegium penitẽtie, dummodo
non sit in mora: de alijs peregrinis sit vera gl. Sed hodie hoc non
curatur, per decre. si. de sen. excom. lib. vj. Tamen in casu illo viuen-
tibus ⁊ sanis non datur viaticum: ⁊ sic appellatione penitentie nõ
22 continetur viaticum. de quo dic vt ibi in glos. † Quid de euntibus
ad iustum bellũ, an eis possit penitentia indici? Dicit glo. quod sic
eadem ratione: q: ibi est iusta causa timoris. Idem si aliqui essent
excommunicati, vt in iusto bello possint absolui, ⁊ a quocũq̄, quã
23 ab excommunicatione. j. tit. proxi. c. de cetero. cum simil. † Quid in
ciuitate interdicta, aliqui volunt satisfacere: an sit relaxandum in-
terdictum? Dicit gl. quod non: q: aliqui sine culpa interdicuntur.
de spon. non est nobis. q: sic rigor ecclesie dissolueretur. s. de priui-
leg. vt priuilegia. Dixit quod si aliqui vellent iurare stare manda-
tis ecclesie, quod essent admittendi. Sed finis iste contradicit: quia
specialiter hoc cõceditur recipientibus crucem, vel peregrinatio-
nem. Inno. dicit quod si principalis vult satisfacere, recipietur sa-
tisfactio, ⁊ relaxabitur interdictum. Si alius, tunc nõ recipietur,
nec per ecclesiã sepelietur: quia eius satisfactio non requiritur, sed
alterius. Ad hoc. j. de senten. excom. si sententiam. §. j. et si. ⁊. §. illis.
in fine. lib. vj. Ant. de Butr.

1 ☞ Confiteri arctatur quilibet doli capax annuatim. 22.
2 Confessio debet esse integra, non autẽ diuisa, vt sit fructuosa. 52.
3 Ad confessionem non possunt plures simul recipi. 21.
4 Confessio est proprio sacerdoti fienda, ⁊ non alteri.
5 Eucharistiam quilibet semel in anno recipere debet.
6 A sacramento corporis Christi ex cã iusta potest quis abstinere.
7 Confessio facta alieno sacerdoti, vt teneat, duo exiguntur.
8 Ligare, ⁊ soluere, procedunt a pari in causa efficienti.
9 In confessione audienda que exigantur in sacerdote. 11.
10 Infirmitas anime sanatur ad instar infirmitatis corporalis. 12.
13 Confessio non debet manifestari propter infamiã peccantis. 15. 16.
14 In penitentia iniungenda, si sacerdos sit imperitus, debet consu-
lere superiorem.
16 Mortuus quo casu punitur pro delicto in vita commisso.
17 Confiteri quoties in anno arctentur religiosi.
18 Cõfiteri semel in anno, ⁊ corpus Christi recipere, an teneat papa.
19 Hermaphroditus an cõprehendatur sub precepto, per quod con-
fiteri quilibet arctatur semel in anno.
20 Confiteri peccata aliena quando quis arctetur.
21 Confessio penitentialis non debet per sacerdotem reuelari.
23 De peccato, quantumcunq̄ occulto, nullus debet gloriari.
24 Confessio penitentialis an possit per nuntium fieri.
25 Confessor proprius, vel sacerdos quis dicatur.
26 Cura quid significat.
27 Penitens an compellatur ad penitentiam sibi iniunctam.
28 Penitentiam an possit quis implere per alium.
29 Communicare an compellatur suspectus, qui non communicat
omni anno.
30 Ad confessionem ⁊ communionem quare quilibet saltim in anno
semel compellatur.
31 Annus discretionis quis dicatur.
32 Etas, seu discretio, tres habet gradus. 31.
33 Confessio quare esse non debeat diuisa, sed integra.
34 Confiteri an debeant peccata venialia.
35 Confiteri alieno sacerdoti ex qua causa legitima possit aliquis.
36 Confiteri quando quis non teneatur proprio sacerdoti.
37 Quis dicatur proprius sacerdos.
38 Ad confitendum quis dicatur proprius sacerdos mercatorum.
39 Ad confessiones audiendas qui sacerdotes sint capaces.
40 Ad confessionem an predicatores possint ex priuilegio recipere
alienos parochianos.
41 Confitendi alteri sacerdoti, si proprius sacerdos deneget licẽtiam
quomodo consulatur petenti.
42 Ad cõfessiones audiẽdas in quo esse debeat cautus sacerdos. 44.
43 Vinum ⁊ oleum quid significent in actu sacramentali.
45 In testem an possit produci sacerdos, qui confessionem audiuit.
46 Confessionem potest reuelare sacerdos, vbi confitens, ⁊c.
47 Si confiteatur aliquis laico in penitentia, an possit laicus in testẽ
quo ad confessa produci.
48 Confessionem factam laico in causa necessitatis an possit talis re-
cipiens laicus reuelare.
49 Si subditus scit certum episcopum esse de peccato suo, ⁊ venit ad
ipsum peccata sua confitens, vt ipsius correctionem euadat, quo-
modo consulatur ipsi episcopo.
50 Confessor in quo esse debeat discretus.
51 Penitentialis contritio quanta esse debeat.
53 Contritio an prosit sine confessione.
54 Confessio facta quacunq̄ hora an valeat.
55 Confessionem quomodo probabitur sacerdotem reuelasse.
56 Confessorem si in testem produxerit ipse confitens, et negat sibi in
penitentia reuelatum, an sit ex hoc cõdemnandus ipse producens.

Omnis. Concilium non recipiens breuem sum-
mam. Et habet tres partes principa-
les. Secunda ibi: si quis. Tertia ibi: sacerdos autem.
Primo statuit de confessione, et penitentia semel in an-
no facienda, ⁊ eucharistia recipienda, nisi ex causa omittatur, et de
pena contrafacientium, ⁊ publicatione statuti. Secundo de confes-
sione alieno sacerdoti non facienda. Tertio instruit sacerdotem in
tribus. In circunstantijs inquirendis, varijs penitentijs impo-
nendis, et peccatis occultandis. In vltima penam apponens ibi:
omnia. non tamen originale: quia tale per baptismum indistincte
deletur in infante: in adulto autem per contritionem. de peni. dist.
1 j. tres actiones. ¶ † Nota circa personam efficientem peccatum,
quod omnis indistincte sexus arctatur annuatim ad penitẽtiam,
⁊ confessionem, ⁊ corporis Christi susceptionem. Circa quam nota
duas qualitates requisitas, vt includatur persona, vel submitta-
tur necessitati precepti. Prima, quod sit in etate discreta. Secun-
da, q̄d sit fidelis: de his enim, qui foris sunt, nihil ad nos. ¶ Ter-
2 tio circa materiam peccatorum, que lauantur. ¶ † Nota secundo
quod confessio debet esse integra, vt sit fructuosa: et non debet esse
3 diuisa: dum dicit, omnia. ¶ † Nota tertio modum cõfessionis: quia
debet fieri a solo: vnde plures semel non sunt recipiendi ad confes-
sionem. Idem in testibus ad testificãdum. s. de testi. cum causam. ⁊
debet esse cõfessio cum fide. ¶ Et nota tempus: quia saltem semel
in anno. ¶ Et nota quod hoc est subsidiarium, quod saltem semel
4 in anno: quasi non peccaret, quia pluries confiteretur. ¶ † Quar-
to nota causam patientem in confessione: hoc est, cui facienda est
confessio: scilicet proprio sacerdoti. ¶ Ex quo nota duo: quia de-
bet esse sacerdos inferior: ergo non audit confessionem, nisi in ne-
cessitate. Et debet esse proprius: per quod excluditur alienus: q:
alienus non habet potestatem in subiectum. ¶ Quinto nota re-
quisita post confessionem ad fructum eiusdem, scilicet satisfactio
5 de peccato. ¶ † Et nota quod semel in anno recipiendum est cor-
pus Christi. ¶ Et nota modum recipiendi: quia reuerenter reci-
6 pi debet tantum sacramentum. ¶ † Nota exceptionem a precepto,
quod quis necessitatur omni anno ad recipiendum corpus Chri-
sti, nisi ex aliqua causa abstineat, ⁊ de licentia sacerdotis, ⁊ consilio.
¶ Et nota quod hec abstinentia non debet esse perpetua, sed tem-
poralis. ¶ Et nota penam non suscipientis. ¶ Et nota casum, in
quo etiam pro delicto in vita commisso corpus mortuũ punitur:
licet impropria sit pena ad corpus. ¶ Nota quod ius ligat, eo q̄d
est publicatum. Ad maiorem tamen iuris declarationem quando
pluries debet fieri ex precepto publicatio. Ad idem textus de loc.
7 capit. j. in versicu. si quis autem. ¶ † Nota duo requisita ad hoc vt
quis possit confiteri alieno sacerdoti. Primo requiritur q̄d sub-
sit iusta causa confitendi alteri. Secundo exigitur licentia proprij
sacerdotis. Et nota qualitates circa licentiam: quia licentia debet
esse petita, et obtenta, licet aliquando sufficiat petere licentiam. de
regu. licet. Requiritur etiam quod prius, id est, ante confessionem
sit obtenta, ⁊ modum, ⁊ tempus petẽdi. ¶ Nota causam quare re-
quiritur licentia sacerdotis: quia absoluere, vel ligare non potest
sine licentia sacerdotis. ¶ Et sic nota q̄d sicut forus contentiosus
non exercetur in non subiectum, ita nec iurisdictio fori penitentia-
8 lis. ¶ † Nota q̄d in potentia ligare ⁊ soluere semper procedunt ab
eodem: vt qui possit ligare, possit absoluere: ⁊ sic in causa efficienti.
ad hoc

ad hoc de maio. ⁊ obe. cum inferior. cũ sibi no. de peni. ⁊ i. j. verbum. ¶ † In ver. sacerdotes. Nota qualitatem sacerdotis: qr debet esse 10 discretus, ⁊ cautus, ⁊ peritus medicus. ¶ † Nota qd ad instar infirmitatis corporalis sanatur infirmitas anime: vñ sicut medicamento materiali ⁊ corporali medicatur corpus, ita ⁊ medicamẽto 11 spirituali medicaẽ anima. ¶ † Et nota circa que cõsistat discretio ⁊ cautio iudicis: qr ↄsistit circa qualitates, ⁊ peccati circũstantias inquirẽdas. ¶ Et nota qd ex clara declaratione facti, sup quo pe 12 tatur ↄsiliũ, sanius habetur a perito ↄsiliũ, ⁊ validius. ¶ † Et nota qd sicut medicus corporalis in sanãdo egrotũ debet vti varijs medicamentis, ita ⁊ varia penitentia medicus spiritualis. ¶ In 13 ver. caueat. † Nota qd peccatũ in penitentia ↄfessum dʒ occultũ teneri: qr peccatũ est occultũ. Vñ manifestare nõ dʒ ad infamiã peccantis. ¶ Nota qd arcanũ mentis declaratur quãqꝫ proprio, quãqꝫ improprio organo, ⁊ alio signo destinato ad arcanũ mentis declarandũ: ⁊ vbi querimus ad actũ mentis arcanũ manifestari, nõ re 14 fert an ppᵒ, vel supernaturali organo exterius declareẽ. ¶ † Et nota qꝫ qñ sacerdos est imperitus de peccato, ⁊ medicina peccati, debet superiorem consulere: sed sit cautus quod aliquo modo per 15 sonam nõ manifestet. ¶ † Vltimo nota penã prodentis peccatum in penitentia cõfessum. ¶ Veniamus ad decre. declarationem: legam eã per partes prosequẽdo simul expediendo tex. ⁊ gl. ¶ Primo in prima parte vsqꝫ ad versi. si quis autem alieno sacerdoti, ⁊c.

16 ¶ † Opp. cum gl. que est super verbo, sepultura. vbi dicitur quod cui communicamus viuo, nõ communicamus mortuo: qr licet viuens arceatur, id est, interdicatur per censurã ecclesiasticam ab ecclesia, tamen nõ tollitur ei hominũ communio, sed priuatur ecclesiastica sepultura: ⁊ sic perdit in morte communionẽ hominũ. Gl. rñdet per regulam, a qua facit exceptionem, dicẽs quod illa regula fallit hoc casu. Fallit ⁊ alio. xxiij. q. v. c. placuit. cũ simil. ß. de sta. 17 mona. c. monachi. de tornea. c. j. cum simil. ¶ † Oppo. ⁊ videtur qd pluries quis debeat confiteri in anno, qr singulis sex mensibus, et in prima dominica mensis dʒ communicare. in clemen. ne in agro. de stat. mo. §. sane. Solu. Contrariũ loquitur de monachis: hic de 18 alijs secularibus clericis, ⁊ laicis, ⁊ nõ monachis. ¶ † Veniamus ad. q. primo dicit, Omnis vtriusqꝫ, ⁊c. an in hoc precepto includaẽ papa. Dic qd sic: qr qui omne dicit, nihil excludit. C. mãda. l. a procuratore. Sub dubio Forte, dicit Hostien. de foro compe. significasti. quod mens huius ↄstitutionis ipsum adstringit. Nam peccato est subiectus papa: qr nulla dignitas excludit a peccato: vt not. in cap. magne. de voto. ergo ⁊ iuri tractãti de remissione peccati. Est tñ differentia: qr laicus nõ potest nisi proprio sacerdoti, ⁊ inferior, nisi sit super hoc priuilegiatᵒ. Solus papa, qui nõ hʒ superiorẽ, potest quemcunqꝫ eligere, ⁊ illi se submittere: patet ex no. de foro ↄpe. significasti. Credo quod isto iure nõ ligetur ex necessitate, vt si nõ obseruet, obligetur ad peccatum: sed bene obligatur ex decentia equitatis huius iuris: hoc enim, quod est hic statutum, ⁊ eius equitas generalis, ⁊ indeterminata, fuit ante hoc ius: ipsa autẽ credo quod obligetur, sed non isto iure: nec par potuit legem imponere pari: vt patet in. c. innotuit. de elec. ⁊ in. c. si. de rescrip. lib. vj. Subiectus est enim precepto naturali dominus papa, licet nõ positiuo: nisi dicamus quod positiuum specificans naturale ad naturã po 19 sitiui puto verũ primum. ¶ † Secundo quero quid de hermaphrodito, qui nõ est masculus, vel femina, an includatur in hac dispositione? Dicunt doct. quod idem etiam includitur in materia indifferenti quo ad sexũ: qr cuicunqꝫ sexui applicetur, vel feminino, vel masculino, includitur in verbis dispositionis, et sic in mente: vt. l. quod Labeo. ff. de re. dub. Et ad hoc paritas rationis. Ad hoc de vi. ⁊ ho. cleri. c. j. De hermaphrodito dubitatur circa actᵒ nõ proportionabiles vtriqꝫ sexui, id est, circa illos actus, qui alteri sexui conueniunt: vt patet in. l. queritur. ff. de sta. ho. Ad hoc quod nota. de pact. c. j. lib. vj. super vltima glos. Tamen mihi facit dubium, qr communiter in materia penali, vt est hec, non comprehenduntur sub simplicibus mixta: vt no. in. l. ij. ff. de verb. oblig. ⁊ ibi per Bar. ⁊ in. l. si maritus. §. prescriptione. ff. de adul. Sʒ id limita, nisi odiũ pene sit rationabile, ⁊ naturalitatẽ insequẽs, ⁊ instigans ad finem anime, vt est hic: qr fauorabilis est omnino anime finis, ⁊ preferendus cuiqꝫ corporali pene, vt in cap. seq. vnde potius iudicatur fauorabilis. Ad hoc quod not. doct. in. l. quicunqꝫ. de ser. fugi. vbi in odio rationabili includitur pena in masculis, et feminis quod est plus. ¶ Tertio quero quare hic põderatur quod sit fidelis, ⁊ adstringatur precepto. Dic, qr de infidelibus nil ad ecclesiam intendentibus in finem anime: ⁊ qr infidelis est incapax sacramẽti: cum baptismus sit ianua sacramentorũ. ß. eod. Deus, qui. ⁊ fidelis presumitur quis, eo quod recipit sacramenta. ad hoc quod not. ß. de 20 penis grauem. ¶ † Quarto quero, qr dicit text. qꝫ peccata sua debet reuelare: quod intendat excludere per hoc possessiuũ, sua. Dic quod intendit excludere aliena: non enim debet cõfitens, vt multi faciunt, cõfiteri peccata aliena. de pe. di. j. õnis. Saluo nisi in heresi, vel nisi sua sint in tantum alienis cõnexa, qd sua nõ possit exprimere, vel circunstantias aggrauantes, quin exprimat aliena, si cognouisset consanguineam, vel matrẽ, vel filiã, vel vxore contra naturam, vel aliquod tale commiserit, propter cuius circunstantias, que aggrauant, necesse sit alterius peccatum reuelare, vt in ll. oll. qui remittit ad Summam, eod. titu. §. qualiter. ⁊ sub. §. discreta. ⁊ §. in 21 quo timetur. versi. caueat autem. ⁊ seq. ¶ † Quinto quero quid intendat excludere per illud Solus. Dic qd pessimam cõsuetudinẽ, que habet qd plures simul ad penitentiã accedebant. de peni. dist. j. õuis. ⁊ hoc sit vt liberius cõfiteantur. ad hoc de elec. qr propter. de testi. c. ij. Et procedit hoc etiam in delictis manifestis: qr licet p 22 illis penitentia debeat esse manifesta. ß. eo. tit. c. j. Non tamẽ ex necessitate est facienda manifesta illorũ confessio: tamẽ si hoc vult penitens, facere poterit. Idem etiam in occultis. de diuor. ex literis vt de multa peregrinatione, quãdoqꝫ ex peregrinorũ multitudine. Et hec est differentia inter penitentialem cõfessionẽ, et iudicialem: qr iudicialem confessionem bene tenetur quis facere in publico in manifestis peccatis. de accusa. si confiteterit. De occulto vero qꝫ nõ debet gloriari, vel se prodere. de excess. prela. quã sit graue. maxi 23 me clericus, vt ibi. ¶ † Sexto quero quid intẽdit litera ibi: saltem semel. Dic qd intẽdit, ex quo homo sepius cadit, ideo sepius esset confitendũ. de pen. dist. iij. septies. ⁊ c. seq. Si tñ illud nõ faciat, ad minus hoc facere debet semel in anno. Quod est verũ, scdm Inno. de his, qui postqꝫ penitentiam egerunt, ⁊ nõ peccauerũt mortaliter: quibus consulitur qd licet nõ sint in peccato, tamen semel confiteantur in anno: qr non debent se nimis assecurare. v. distinct. ad eius vero. Vel loquitur de peccantibus, qui ad minus in anno semel debent confiteri: non tamen per hoc prohibentur quin statim post peccatum confiteri debeant, si copiã sacerdotum habere possunt: qr nunqꝫ absoluetur a Deo peccator, qui se ligauit, a peccato, nisi absoluatur a presbytero, iuxta illud, Quodcũqꝫ ligaueris. Alij dicunt quod potest differre. Primum dicit Innoc. securius.

24 ¶ † Septimo quero an quis possit cõfiteri per nuntium. Dic qd non. de peni. dist. j. quem penitet. nec per scripturam, nisi sub sit cã, vt qr sit surdus, vel mutus, vel alterius lingue, vel sit eger, qd sine periculo nõ potest loqui, confitebitur per scripturam, vel per aliũ.

25 ¶ † Octauo quero quis dicatur proprius confessor, vel sacerdos. Dic quod est curatus, scilicet cui cura sue ecclesie parochialis est commissa: siue sit rector, siue vicarius, et sit proprius, et immediatus: isto casu appellatur parochialis papa, ⁊ episcopus, secũdum Ioan. An. ad hoc quod ipse not. de offi. archi. ca. iij. ¶ Nono que 26 ro sin. Vo. † quid sit cura. Dic quod cura nihil aliud est, quam onerosa. ⁊ solicita custodia animarũ commissa alicui: vt curet ne pereant, sed saluẽtur que cõpetit ex. l. vel cõmissione canonica, Aut cõsuetudine, seu pscriptiõe p sedem apostolicam non improbata. Hec diffinitio colligitur ex diuersis iuribus. Nã hoc qd dicitur cura est onerosa, ⁊ solicita custodia animarũ colligitur ex eo, qd no. de ela. ⁊ quali. c. intelleximus. §. si. ⁊ de homici. pro humani. §. j. lib. vj. de offi. archi. c. j. ⁊ de offi. archipresby. c. si. de offic. primi. c. vno. viij. q. j. qui episcopatum. ⁊ patet in sequenti expositione. Deinde subiungitur, commissa alicui ne pereãt. s. instruendo sibi commissos in fide: ⁊ vt fugatis vitijs mundanis, virtutibus, ⁊ bonis operibᵒ se exerceãt. x. q. i. placuit. ⁊ not. de vi. ⁊ honesta. clerico. vt quis presbyter. ⁊ eod. titu. c. Deus, qui. Ex quo sequitur quod si male, vel negligenter curet, obligatur Deo. Iusti. de inuti. stipu. §. si quis alium. cum de iure teneatur reddere rationem. de offi. ordi. irrefragabili. §. responso. de sta. monacho. c. cum ad monasterium. §. abbas. Debet etiam visitando curare, corrigẽdo, puniẽdo, sacramẽta ecclie exhibẽdo. ß. de elec. ondũ. §. tandẽ. ⁊ in hoc. c. si sacerdos. Caueat ergo qꝫ semp hãc obligationem pre oculis habeat, ne reperiatur negligẽs, dormiẽs, vel dormitans. Vñ. Psal. Non dormitabit, neqꝫ dormiet, qui custodit Israel. Ad qd vide no. gl. dist. sit rector. ⁊ c. Ephesis. ⁊c. Itẽ nec omittat brachiũ seculare inuocare, esto qd peccatores sine sanguinis effusione nequeant coarctari: vt. ß. de homi. c. postulasti. Postea subiungitur, que cõpetit ex lege. s. scripta, siue iure cõmuni. In episcopis ptʒ. ß. de offi. or. conquerente. In alijs prelatis, qui p electionẽ creãtur, ⁊ etiam rectoribus ecclesiarum, ex quo sunt authoritate sui iudicis instituti: vt. ß. de offi. or. sacerdos. ⁊ c. cum ab ecclesiarũ. ⁊ c. ad reprimendã. ⁊. j. ti. j. nuper. §. ij. ⁊. §. si. ⁊ habeẽ in Summa, eo. ti. §. cui ↄfitendum sit. j. responso. ⁊ de sen. exc. quis possit excommunicari. §. si. qui incipit, nedum autem. Et notãdum est hic qꝫ hec cura extẽdiẽ ad omnes habitãtes intra limites pdictorum: qua ratione ⁊ prouentus spirituales exinde puenientes percipiũt in vsus necessarios ↄuertendum: vt. ß. de his, que si. a prelat. c. pastoralis. ⁊ de parochi. super eo. nisi in aliquibᵒ obstet consuetudo: vt. ß. de deci. cũ sint homines. ⁊ c. ad apostolice. Hi aũt limites quantum ad parochianos extẽdi possunt p dispositione epõrum ex causa, ⁊ restringi, iuxta no. de exce. pla. sicut vnire. ⁊ de eccle. edi. ad audiẽtiã. Imo ⁊ predictus episcopus de hac cura tenetur reddere rationẽ, iuxta no. de priui. c. iij. §. in ecclesijs. ⁊ de preb. c. in Lateranẽ. Deinde subiungitur, Vel commissione canonica. siue ab episcopo gñaliter. vel

specialiter facta: sicut in archidiacono. de offi. archi. c. j. ⁊ archipresbytero. s. de offi. archipres. c. fi. ⁊ i officiali suo. d insti. c. iij. ⁊ d app. Romana. j. rn̄. lib. vj. ⁊ in vicarijs ecclesiaꝝ perpetuis. s. de offi. vica. c. ad hec. Et etiā ex cā ad tēpus ꝯstitutis. s. de app. peruenit. de officio ordi. cū nos. Uel a papa per priuilegiū generale, vel speciale. xxij. di. c. j. ⁊ xxv. di. c. j. ⁊ s. de offic. dele. qm̄ abbas. Uel p cōpositionē ex certa sciētia ꝯfirmatā. s. de transact. veniēs. Item dicitur cōsuetudine, vel prescriptione. Nam metropolitani in sua, ⁊ etiam in aliena prouincia, ⁊ episcopi in alienis diocesibꝰ, abbates, archidiaconi, ⁊ similes iura episcopalia, ⁊ parochialē ecclesiam curā ad hoc pertinentia, inquantum ista possunt in eos cadere per consuetudinem, aut prescriptionē acquirunt: vt not. de elect. dudum. ij. §. tandē. ⁊ s. de offi. ordi. qūto. ⁊ c. duo simul. de for. compe. licet. ⁊ c. cū cōtingat. Licet aliqui ꝯtra per. c. illud. xciij. dist. ⁊ p. c. j. xj. q. ij. ⁊ ix. q. iij. antiquis regulis. Sed istis iuribus respōdetur per vltimam particulā diffinitionis. De prescriptione, no. s. de prescrip. ex trāsmissa. ⁊ c. auditis. ⁊ de relig. do. cōstitutis. Ultimo dicitur, per sedē apostolicam non improbata: quia consuetudo non proficit, nisi sit prescripta, ⁊ rationabilis. de consue. c. fi. Irrationabilis autē inducitur per sedem apostolicam, quando per eā legitime cōfunditur. s. de deci. cū sint homines. in fi. vel exinde alij graue preiudiciū pateretur: arg. s. de deci. suggestum. de maio. ⁊ obe. cum inferior. de cōsti. cum olim. Itē ⁊ quantum ad personā priuatam reprobatur, vt nec curam acquirat ex consuetudine, vel sibi eligat cōfessorē, iuxta no. eo. tit. in Summa. §. cui cōfitendū sit sub. §. cū Imperator. j. respon. Plus dicēdū est qd in prescriptione predicta requirit titulus, ⁊ bona fides: alioquin dicitur per sedē apostolicam reprobata: iuxta no. in. c. dudū. de deci. ⁊ de prescrip. si diligenti. ⁊ de offic. ordi. cōquerente. ⁊ de ma. ⁊ obe. c. inter quatuor. ⁊ in. c. j. de prescri. lib. vj.

27 ¶ † Decimo quero an ad penitentiā sibi iniūctā a sacerdote compellatur penitens, posito qd negligenter omiserit adimplere. Dicunt doct. quod sit necessaria ecclesiastica cēsura: vt patet de spon. ad audientiā. ⁊ tandē compelletur per brachiū seculare. Et hoc est verum in peccato publico: secus in occulto. vj. q. j. si omnia. et de simo. sicut nobis. Tn̄ vltra posse non tenetur illam implere: vt pro-

28 bat tex. ibi: ꝓprijs viribꝰ. ¶ † Undecimo quero, an penitētiā possit quis implere p aliū. Dic qd sic, si p aliū est implebilis: alias nō. Ad hoc. lxxxij. di. presbyter. ⁊ qd no. gl. s. d voto. c. iij. fm̄ Uin. Qd dictū puto verū, qn̄ ipse, cui penitētia est iniūcta, nō vꝫ penitentiā adimplere ꝓpter aliqd impedimētū superueniēs: alias secus, per istū tex. qui dicit, ꝓprijs viribus. ⁊ no. Inn. s. c. licet. sup gl. iij. Tn̄ dictū Uin. posset intelligi in penitētia nō afficiēte personam, sicut esset, dare eleemosynā, pecuniā expēdere in redēptionē captiuorū. Nā in hoc nō videt referre an per se, vel per aliū faciat: qꝛ effectum suū cōsequitur. Adimpleat ergo penitentiā sibi iniūctā, siue consistat in orationibꝰ, seu eleemosynis, siue pecunijs, siue ieiunijs, siue vigilijs, vel alr quōcūq. Sꝫ vbi penitētia afficit personā, siue esset penitētia ieiunij, vel peregrinationis, vel alia afficiens personā, dicendū vr̄ qd ibi iusta cā nō subsistente per aliū nō possit adimpleri: cū in hoc ꝯfessor ipsius videat personā elegisse, vt per penitētiā

29 retrahat magis a peccato. ad hoc no. i preall. c. p̄sbyter. ¶ † Duodecimo quero an suspectꝰ, qui non cōicat omni anno, cōpellat cōicare. Ad hoc no. xxx. di. c. fi. vbi gl. allegat p̄mo qd nō: qꝛ tale sacramentū nō recipit sine peccato, si recipiēs est peccator. F in alr ꝯcludit qd ad hoc p̄t cogi vt faciat se dignū. 50. di. vt peniteat. ⁊ de ꝯse.

30 di. ij. si qs intra. ¶ † Ultimo quero, l quo sit salutare hoc statutū? Dic, qꝛ inductū ob salutē animarū. Ad hoc tex. hic, in ver. vū hoc

31 salutare. ¶ † Cū gl. j. quero qs dicat annus discretionis. Dicit gl. qd eo qd est doli capax: qꝛ tūc pōt peccare. s. de delic. pue. pueris. ⁊

32 C. si aduersus delic. l. j. ¶ † Eadē gl. opp. de. c. cos. 50. di. ⁊ C. d fal. mone. l. j. Gl. nō soluit. Dic qd ibi loquit de infantibus, quoꝝ etas qdē ignorat: ⁊ sic de nō doli capace, fm̄ Pau. Hosti. dicit qd etas, siue discretio habet tres gradus. Primus est quo ad cōfessionē. ⁊ gl. optime dicit. Secundus est quo ad votū, vel matrimoniū puberis: ⁊ serua qd dicitur de reg. c. j. lib. vj. de spon. tue. de despō. impube. c. ij. Tertius est quo ad maiorē. xxv. annis. ⁊ hoc quo ad administranda bona pro velle, desponsando, vel cōtrahendo. de proba.

33 in presentia. ¶ † Quero cum gl. ij. quare exigitur qd omnia confiteatur. Dic, qꝛ alias non esset fructuosa penitentia, vt dictum est. s. eo. qd quidā. vbi de hoc sentit gl. qd tunc erit fructuosa penitentia, quando peccatum, quod celauit, est ꝯfessus, ⁊ de illo satisfaciet: ⁊ sic videtur quod non habeat necesse alia confiteri. Alij contra, qꝛ ex quo primo celauit, habet necesse illa iterare, ⁊ prima tantum cōfiteri. de quo de peni. dist. j. §. non ita. ⁊ plenius per Hosti. in Sum. eod. tit. §. an peccata. vers. quamuis. ibi in. §. non ita. ¶ Glo. tenet

34 peccata omnia iteranda: ⁊ hoc est tutius. ¶ † Cū ea. gl. quero quid de venialibus, an illa remittantur, et necessario debeant confiteri. Potes dicere quod ad absolutionem consequendam requiratur reiteratio: quo autem ad penitentiam de nouo imponendā nō requiritur reiteratio. Et ratio, qꝛ prima cōfessio respectu absolutionis nullū potuit operari effectū, iuxta not. s. e. qd quidā. ⁊c. Gl. dicit qd nō: qꝛ talia remittuntur per aquā benedictā. de pen. di. iij. de quotidianis. tn̄ si recolit, confiteat illa. Tolluntur ⁊ alijs modis, q notatur in salutatione Sexti. Nā tolluntur per benedictionē prelati. de voto. c. susceptā. j. q. j. deinde. ⁊ c. maledicā. Tolluntur p generalē cōfessionē, ⁊ orationē dominicā. de pen. dist. iij. de quotidianis. Per eleemosynā, ⁊ ieiunia. de pe. di. iij. sane cauendū. Per eucharistiā. de voto susceptū. de cōse. di. ij. cū omne. Per vnctionem extremā. de sac. vnc. c. vno. Per deuotā pectoris tunsionē. de peni. dist. j. tres sunt actiones. Limitat tn̄ Host. in predicta salutatione, qn̄ cessat mortale: qꝛ veniale nō pōt remitti sine mortali, ⁊ mortale pōt remitti sine veniali: qꝛ mortale opponit charitati, veniale feruori charitatis: sublato priori, tollitur posterius, sed nō ecōuerso. ¶ Ultimate doc. ꝯsentiūt gl. qd tutiꝰ est, si de eis recordat, ꝙ cōfiteat, precipue si sunt inueterata, ⁊ in ꝯsuetudinē deducta. xxxv. di. criminis. de iureiur. ⁊ si Christus. ad fi. ad hoc de pe. di. j. tres sunt actiones. ⁊ de hac dr̄, Iurasti grādia, caue ne obruaris arena. Nec interest an nauis vno ꝯflictu cooperiatur aqua, an ipsa paulatim subintret, ⁊ submergat. de pe. dist. j. tres sunt actiones. ¶ Ueniamus ad ver. si qs aūt. vbi dr̄ qd ex cā qs pōt confiteri alieno sacer-

35 doti. ¶ † Quero igit, q̄ ē legitima cā, vt qs possit ꝯfiteri alieno sacerdoti. Dicūt doc. puta, qꝛ ꝓpriꝰ sacerdos est particeps delicti. j. tit. j. si cōcubine. de testi. veniēs. Tn̄ ꝯtra hoc facit qd no. Io. An. scdm̄ Uin. de ordi. ab epi. c. j. vbi dicit qd etiā a sacerdote, cuiꝰ mādato delictū cōmisi, possum penitētiā sumere. Sol. Pōt, si vult, si ad hoc nō necessitatur: vt hic dicūt doct. vel qꝛ latēs odiū est inter eos, vel parentes eorū: vel qꝛ proprius sacerdos est nimis simplex.

36 ¶ † Scdo quero quid si nō inuenit aliū, cui cōfiteatur, quā ꝓpriū, quē ex iusta causa recusat. Dicit Inn. si iustā causam hꝫ, quare timet, vt qꝛ ex cōfessione sua posset piculū imminere, ⁊ graue peccatum, seu scandalū generari, eligat mori sine confessione, ⁊ confiteat Deo soli: vel cōfiteatur illi in genere, ⁊ circūstantijs, ex qbꝰ nō timet piculū: periculosas taceat. Deus enim sic ordinat opera sua, qd nō vult esse causa mali, vel qd aliquod malū possit ex eis prouenire, fm̄ Inn. ⁊ Hosti. alr̄s fm̄ Hosti. cōfiteat cum poterit: arg. j. c. in fi. ⁊ qd no. de offi. ord. pastoralis. Dicit aūt Inn. ꝙ propter solā indiscretionē sacerdotis non dimittat, quin sibi cōfiteatur. Quod intelligit Hosti. qn̄ id bn̄ potest in sua conscientia inuenire, vel ad

37 illā informare. Uide circa hoc qd no. de pe. dist. iij. c. fi. ¶ † Quero tertio quis dicatur proprius sacerdos, q possit dare licentiā. Dic qd parochialis, episcopus, ⁊ oēs hi proprij dicunt. Item papa. de offi. arch. c. iij. ⁊ qꝛ omnes isti sunt immediati, vt ibi: non sufficit ergo alterius horū licentia, vt quis cōfiteatur alieno sacerdoti: arg. j. c. j. j. rn̄so. ⁊ s. de here. c. excōicamus. §. qꝛ vero. Idē in legatis sedis apostolice, ⁊ ipsoꝝ penitentiarijs. de offi. lega. c. j. Idē videtur de generali vicario epi: arg. ff. de iudi. l. cū p̄tor. de offi. ordi. inter cetera. Debet tn̄, vbi hꝫ licentiā ab alio, quā a ꝓprio sacerdote, proprio presbytero de hoc facere fidē: vel posset nō cōfitēti sibi, vel de sui licentia supradictā penā infligere: vel daretur via figmētis. de maior. q̄to. Et sic redderetur delusoriū hoc consiliū. Plus dt Hostien. qd q̄uis ex generali licentia data sacerdoti ꝯfiteat qs citra sui parochiani licentiā, huic tn̄ statuto nō derogatur quo ad ꝯfessionem semel in anno proprio sacerdoti faciendā, imo requirenda est illius licentia: nisi exprimatur qd sine eius licētia. Per hoc soluitur questio ꝙ si aliquis est p̄uilegiatꝰ a papa vt possit cui vult, an teneatur requirere licentiā sui sacerdotis. Dic qd sic quo ad confessionem semel in anno. Nec per talē penitētiā huic iuri quo ad dictam confessionem intelligitur derogatū, nisi aliud exprimatur in confessione. j. eo. c. fi. Huius cōtrariū hodie determinatū est p constitutionē Io. xxij. que incipit, Uas electionis. Probat primo, qꝛ valde equū est ꝙ quis intelligat vultū, ⁊ interiora pecoris sui, cui hꝫ ministrare sacramenta eucharistie. s. c. prox. Un̄ Prouerbiorum. xxvij. Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosq greges ꝯsidera. Secundo, qꝛ ex cōtrario sequeretur ꝙ oēs sui sibi subtrahi possint: qd nō debet velle superior, sicut nec vellet id sibi fieri. s. de offi. ordi. cum ab ecclesiarū. Item qꝛ cōfunderet ex hoc ecclesiasticus ordo, contēneretur disciplina, contra id. xi. q. j. peruenit. Itē ad hoc inducit iura sup gl. qꝛ talis licentia intelligit sine alterius preiudicio, per iura alle. in gl. Tene supradicta, ex quo est sic deter-

38 minatum. ¶ † Quarto quero qs dicat ꝓprius sacerdos mercatorum, ⁊ scholariū. Dic qd ex quo steterunt per annū in parochia, illi sacerdoti confiteri debent. xiij. q. j. quesiti. Alij dicunt idē eo ipso qd se transtulerunt, etiā si per annū moram nō fecerunt: arg. de deci. ad apostolice. ⁊ melius de paroch. c. fi. Idē in peregrinis, ⁊ viatoribus, ⁊ alijs, qui certā mansionē nō habēt: arg. s. c. prox. in fi. Tutius tn̄ est omnibꝰ his, ꝙ a ꝓprio sacerdote obtineāt licētiā: satis tn̄ videt qd si peregrinationis insignia receperit a proprio sacerdote, hoc ipso videt circa p̄dicta dispēsasse, seu licētiā dedisse. Hostien. de his remittit ad Summā, eo. ti. §. cui confitendū. sub. §. fi. et

39 de paroch. §. pe. ver. quis intelligat parochianus. ¶ † Ueniamus ad glos.

ad gl. hui⁹ ver. ⁊ quero cũ gl. q̃ est sup ṽbo, sacerdoti. de quibus sacerdotib⁹ intelligatur, ⁊ quales possit eligere. Dicit gl. q dz eligere sacerdotes executionẽ habẽtes: secus si nõ habẽt executionẽ ordinis sacerdotalis: vt sunt non electi a populo: talib⁹ qs nõ potest ↄfiteri de licẽtia solius ꝓprij sacerdotis, sed de licẽtia, ⁊ cõmissione bene põt: qꝛ tãq̃ ordinari⁹ põt vices suas cõmittere, fm Pan. vel qꝛ ab ep̃o populo non ꝑficiunt. Probat gl. p tex. qui dicit alieno nõ alij: qꝛ p hoc verbũ, alieno, implicat diuersitas in substãtia, ⁊ qualitate, p prius in substãtia. s̄. e. officij. Et, vt dicit hic Pe. curatus nõ curato põt cõmittere intra parochiã suã certos casus, vel articulos, ad instar delegati ad vniuersitatẽ causarũ. ff. de iud. l. cum ꝑtor. Et hic loquit, qñ non fit cõmissio: sed simpliciter parochiano datur licẽtia, quasi ille sacerdos faceret suo iure ex prorogatione: qd̃ nõ licet, ex quo executionẽ nõ hz cure. Primo vero casu facit ex demandatione. Ad hoc qd̃ not. de offi. archipresby. c. ij.

40 ¶ † Cũ ea. glo. quero, pone q fratres Predicatores, ⁊ Minores habent priuilegium qd̃ possint alienos parochianos recipere ad confessionẽ, an sufficiat priuilegiũ vt parochianũ possint audire, ⁊ recipere ad penitentiã sine licẽtia ꝓprij sacerdotis: Probat primo qd̃ non. Intẽtus priuilegij est, eos habilitare ad potestatẽ recipiendi ↄfessiones, sicut ⁊ alios curatos: sed alij curati hoc nõ possunt, nisi per prius ꝑcedat licẽtia, vt hic: ergo nec isti. Scd̃o patet qd̃ sic non dz potestas esse largior habilitate ex priuilegio, ⁊ habilitate de iure cõi: sed de iure cõi habilis non potest sine licentia: ergo nec iste habilis ex priuilegio restrictibilis, ⁊ ↄ ius cõe, per regulam, odia. de reg. iur. lib. vj. Tertio probat sic gl. augmẽtato vinculo, ⁊ multiplicato, gradatim auget difficultas dissoluẽdi: ⁊ quot vincula, tot exigunt dispositiones in tollẽdo. de vsu pal. ex tuarũ. de priuil. pastoralis. de serui. rust. pred. l. si domus. Modo hic sunt due inhabilitates. Primo cessat in religiosis habit⁹ cure. Scd̃o, cessat exercitiũ: qꝛ dato qd̃ haberẽt habitũ, nõ haberẽt obiecta, in quibus: qꝛ non habẽt populũ, nec exercitium in populo alieno: satis fatigatur ergo ↄcessio priuilegij in cõcedendo habitu, ⁊ tollendo primo vinculo: nec alterius supplet defectũ: ⁊ nõ est potens in dãdo simul habitu, ⁊ exercitio: vt p hoc est casus in. d. c. ex tuarũ. vbi ↄceditur archiep̃o vt vtat pallio in dioceſi alterius: intelligit si accedat licẽtia ep̃i. Ad hoc facit clare tex. in. d. c. pastoralis. s̄. de priuile. vbi si cõcedatur vt ecclesiã cõuertat in vsus monachi: intelligitur si ad hoc accedat licẽtia proprij ep̃i. Quarto probat gl. per regulam generalem: qꝛ priuilegiũ semper habet intellectũ ex tacita mente pape, vt intelligatur, ⁊ interpretetur, ⁊ restringatur q non preiudicet. Tertio, vt dicto. c. ex tuarum. cum simi. Et hec fuit opi. Hug. xvi. q. i. c. j. in predictis. c. Dic, hodie procedit in religiosis, quod dicit glo. j. In Predicatoribus ⁊ Minoribus, dic vt in cle. j. de sepul. §. statuimus. qui fuit per Clemen. v. prorogatum ad Eremitas sancti Augustini, ⁊ per Jo. xxij. ad Carmelitas vt ibi not. Ita q in religiosis procedit quod dicit gl. in Predicatoribus. Minoribus, Eremitis, ⁊ Carmelitis hoc hodie non procedit in cle. dudum. §. statuimus. de sepul.

41 ¶ † Quero cum glos. que est super verbo, obtineant. quid si malitiose proprius sacerdos deneget licentiam, subsistente causa penitendi. Dicit gl. q postea potest ire ad alium. de regula. licet. Uel vadat ad eius superiorem, si potest, vt illum compellat, vel ipse dabit licentiam. de iure pa. nullus. Dicit Hostien. si periculum non est in mora tunc debet petere licentiam, ⁊ adire superiorem: si periculum est in mora, statim potest adire sacerdotem. Recitat Inno. quosdam dicere q de necessitate potest alteri confiteri: sed ab illo non potest absolui, quia non subest ei: tamen quia contritione remissum est peccatum, poterit communicare. Dicit ipse dici posse quod ex quo in necessitate confitetur illi, q claues habet, potest ab illo absolui. ¶ Uenio ad ver. sacerdos. ⁊ quero primo de quo sacerdote loquatur tex. Dic, quod

42 de audiente confessionem, siue sit proprius, siue alienus. ¶ † Secundo quero, in quo debet esse cautus: Dic quod in his, de quib⁹ in tex. ⁊ precipue in interrogationibus faciendis. De quo in Sũma, eod. titu. §. que interrogationes. ⁊ maxime sub. §. de luxuria.

43 Nam in illo peccato dicit caute ambulandum. ¶ Uenio ad gloss. huius ver. ⁊ quero cum prima, quid significet hic vinum, ⁊ oleum. Dicit glo. quod misericordiam, ⁊ discipinam. xlv. distinc. disciplinam. Nam per vinum mundantur putrida, per oleum sanãda fo-

44 uentur: vt dicitur Jeremie ⁊ Osee. j. c. ¶ † Quero cum alia glo. qualis debet esse iste medicus. Dicit gl. q non debet esse imperitus, sed diligenter debet experiri vires ipsius confitentis, qualem possit penitentiam portare. xxvj. q. vlti. alligant. sic. vt potius reddat rationem de misericordia, quam de crudelitate: vt ibi. lxxxvj.

45 dist. non satis. ¶ † Uenio ad ver. caueant autem omnino. Et quero primo quid si confessus producat sacerdotẽ in testem, an teneatur ipsum prodere. Dic quod sic: vt. s̄. de simo. c. nemo. Et si dicatur, sacerdos non potest sibi confessum aliquatenus reuelare, vt pz hic. Dic qd̃ hoc est regulare. Fallit in casu. c. nemo. de simo. vbi de hoc: quo casu si plures ei confessi fuerunt idem crimen, quamuis possit exprimere illum, qui ipsum producit, alios tamen celare

46 debet. Sic loquitur. s̄. de adulterijs significasti. ¶ † Secũdo quero quid si aliquis confiteat se velle aliquez occidere, vel aliud maleficiũ cõmittere, dicens q non potest tentationi resistere. Dicũt quidam q sacerdos potest hoc reuelare illis, qui possunt prodesse, et non obesse. xxv. di. hic videtur. cũ simi. Alij dicunt q omnino celare debet. de offi. ordi. sacerdos. Innoc. dt̃ q quicquid facere potest bono modo circa hoc vt peccatũ impediatur sine expressione persone, vel proditione confitentis, ⁊ potest: alias q̃tũcunq; malum ex inde sequi posset, hoc ei denegat. Posset dici ↄtriũ: qꝛ nõ est vera confessio, vbi qs nõ cõfitet peccatũ cõmissum, sed committendum de quo nec penitentia dari potest, ⁊ quod quilibet impedire tenet: vt no. de iureiur. quemadmodũ. §. si. cum simi. Dicit tamen quod vbi petit penitentiam preterite voluntatis, bene est confessio. Al-

47 legat. s̄. eo. quod quidam. ¶ † Quero tertio quid si aliquis reuelat secretum suum amico, dicens, Hoc tibi dico in penitẽtia: an talis cogatur testificari. Dic q sic: qꝛ licet hoc dicat. hoc non potest tanquam sacerdoti, qui non est: sed etiam quãuis dicatur sacerdoti, non semper videtur hoc dicere tanq̃ sacerdoti, sed tanq̃ amico, nec talis petit sibi iniungi penitentiã, vel se absolui, sed alia intentione hoc profert, cui standum est contra verba. de ver. sig. intelligentia. Si tamen sacerdos est, hoc omnino celare expedit, atq; decet, fm Inn. ⁊ Host. ne huic edicto fiat fraus: alias quilibet sacerdos hoc reuelans posset dicere q nihil sibi in foro penitentie, sed

48 alio modo confessus esset: vt no. de diuor. q̃to. ¶ † Quero quarto qd si aliquis in necessitate constitutus confiteatur laico, quod non potest. de conse. di. iij. sanctũ est. ⁊ no. s̄. de off. ord. pastoralis. §. preterea. An talis debeat reuelare: Dic q q̃uis clauẽ nõ habeat, in hoc tamen minister Dei est. Ideo omnino celare debet peccatorem, sicut ⁊ sacerdos: nec ad testificandũ dz cogi: qꝛ quasi eadem est ratio, que in sacerdote, fm Inn. arg. de const. translato. Hoc credo quo ad dispositionẽ, non quo ad penã, supposito q proderet peccatorẽ. de reg. iur. in penis. Primo, qꝛ non proportionat pena. Secundo, qꝛ loquit de sacerdote, tñ arbitraria pena puniet. de off. de-

49 lega. de causis. fm doc. ¶ † Quero quinto quid si subditus ꝑcipit ep̃m de peccato suo esse certũ, ⁊ venit ad ipsum peccata sua cõfitẽs vt ipsius correctionẽ euadat, qd erit: Rñdeo, sit ep̃s cautus, ⁊ rñdeat. Hoc peccatũ nõ recipio in pñia, nec istud, cũ his sis publice infamatus: nõ tñ dz absolutionẽ denegare: qꝛ ipsa non obstãte poterit ↄ ipsum inq̃rere, dũmodo non dispenset. Qd̃ dic vt de schisma. c. ij. de biga. qꝛ circa. Si aũt hoc omnino occultum esset, in penitentia recipere debet, esto q ipse sciret. vj. q. ij. si tantum. ⁊. c. placuit. fm Host. q dt̃ hoc addendũ ad Summam, eo. tit. §. in quo te-

50 netur sacerdos. j. rñso. ¶ † Quero sexto in quo dz esse discretus. Dic q in moderanda pñia, fm cõtritionẽ maiorẽ, ⁊ minorem: que contritio cuilibet peccatori, ⁊ adulto, vel doli capaci est necessaria quantum ad peccata actualia, etiam in baptismo. de pen. di. i. tres.

51 cum simi. ¶ † Quero septimo quanta debet esse contritio: Dicũt doc. q tanta q peccator potius voluisset omnem penitẽtiam subire, q̃ peccasse. xxxij. q. v. ita ne. Tu dic q sufficit, si doleat qd̃ Deũ offendit. Nam si doleret non de offensione Dei, sed de infamia, q̃ incurrit, vel qꝛ propter hoc honorem suũ amisit, talis pñia nõ esset sufficiens, neq; digna. 50. dist. vt constitueret. Nec ob. predictis q quis debet potius oĩa mala pati, q̃ malo consentire: vt. xxxij. q. v. ita ne, qꝛ non propter hoc obligamus quem ad tantã contritionẽ, vt potius vellet omnem penã sustinere, q̃ peccasse in preterito, vel peccare in futuro: qꝛ peccatũ cõmissum iam pretexit. Unde contritio presens non poterit esse tanta, vt cum eo, quod ante factum est veraciter adaptari possit: nec tenetur homo tante esse constantie vt credere teneatur quod potius sustineret mortem, quam peccaret in futurũ, si necessitas alterius horũ sibi incũberet, q̃uis si ꝑsens esset necessitas, tunc deberet eligere non peccare, q̃uis etiam ante futurum tempus sperare debet quod aut illa necessitas nõ veniat aut q Dominus dabit cum tentatione prouentum. prime ad Corin. iiij. Sicut humilitatis est timere in talibus: sic vero fidei, et spei est de communi misericordia ⁊ potentia sperare. Unde in oratione dominica petimus, Et ne nos inducas in tentationem. Et Aug. Proijce te in deuz: nec enim ita crudelis est, vt se subtrahat ⁊ te cadere permittat. Sed ⁊ discretionis est, tales tentationes fugere: sicut Christus nos docuit fugiens in Egyptũ, Matt. ij. Nec obstat de pe. dis. j. c. nunquam. vbi dicitur quod Cain punit⁹ fuit anteq̃ opus patraret: qui ⁊ si opus non patrauerat, iam cogitatu peccauerat, ⁊ consensu. Item in contritione requiritur quod sit in proposito vlterius non peccandi. de peni. dist. j. non potest. ⁊ distin

52 ctio. iij. penitentiam. cum simil. ¶ † Octauo, qꝛ contritionem sequitur confessio, quam discretus sacerdos debet attendere. Ideo q̃ro qualis debet esse confessio. Dic quod debet esse pura, simplex, discreta, ⁊ integra. Quod dic vt no. in Summa, eo. ti. §. qualis debet esse. Et pudibunda. de pe. dist. j. quem penitet. Item debet esse frequens: qꝛ ad multa confert. Nam frequenter quis cadit: et sic ne-

cesse est ꝙ per penitentiã frequenter resurgat. Unde et si post penitentiam delabitur quis in peccatum, iterum confiteri oportet: vt. s. de summa tri. c. j. §. pe. in quo attendẽda est ipsius ingratitu- 53 do. de pe. di. iij. in prin. ⁊ per totum. ℂ † Nono quero an prosit contritio sine confessione. Dic ꝙ non, si peccator habuit tempus ad confitendum. de pe. dist. j. in quacunq; hora. Aut non habet temp⁹ 54 confitendi: ⁊ tunc prodest. de pe. distinctio. j. de leprosis. ℂ † Quero quarto an valeat confessio quacunq; hora facta fuerit. Dic qđ sic: ⁊ hoc propter erubescentiam, et propter fidem, quam peccator in confessione exercet: q: per hoc ostendit se credere absoluendi et ligandi datam potestatem sacerdotibus. xxxiiij. q. j. quodcunque. Valet etiam propter humilitatem, et obedientiam, quam exhibet mandatis Dei, dum flectendo genua, ⁊ iungẽdo manus humiliat se peccator coram sacerdote. Item valet propter gratiam, que ei confertur, maxime propter manus impositionẽ. xxiiij. q. iij. §. notã dum. q: quasi sit impossibile quin Deus recipiat frequenter confitẽtem. Valet etiam propter interdictionẽ, ⁊ amissorũ recuperationem: q: sacerdos reconciliat eũ gratie diuine, ⁊ restituit peccatorẽ ad sacramẽtorũ perceptionẽ. de pe. di. j. nihil. ⁊ c. nulli. cũ simi. Sequit satisfactio, q̃ est arbitrio sacerdotis imponẽda. s. eo. significauit. q̃ qñq; consistit in pecunia, qñq; in alijs. j. eod. cũ ex eo. Ubi est aduertendum ꝙ quedam est satisfactio, que concernit restitutionẽ dãnorum datorum male acquisitorum, vel iniuriam irrogatorum ⁊ hec omnino est facienda lesis, si reperiãtur, de quo sacerdos gratiam facere non potest: q: non dimittitur peccatum, ⁊c. de quo. s. de vsuris. cum tu. Est alia satisfactio, que non concernit predicta: ⁊ in hac arbitrari põt sacerdos, contritione considerata, ⁊ alijs circunstantijs: vt. s. eo. Deus, qui. quia plus valet apud Deum mensura doloris, quã tẽporis, ⁊ mortificatio vitiorũ, q̃ abstinentia ciboriorũ. de pe. di. j. sacerdos. cũ simi. Debet tamen ei exponere q̃tum deliquit, ⁊ q̃tam penitentiã agere debet. Et si dicat peccator ꝙ paratus sit facere, debet ei penitentiam iniungere, remittẽdo ei de gratia duos, aut tres, aut plures annos, considerata multitudine peccatorum, ⁊ numero annorũ iniungẽdorũ: vt in predictis iuribus. xxxvi. q. si. alligat. vt possit dicere, vt sicut Deus libẽter ignoscit, proinde indulgeo, malo misericordiam, q̃ sacrificiũ. de pe. dist. ij. serpens. Sicut autem sacerdos debet esse benignus, sic peccator ad obediendũ debet esse voluntarius, ⁊ parat⁹: q: de nullo peccato siue paruo, siue magno, põt qs plene sine pnia purgari. Ideo dꝫ se supponere iudicio sacerdotis, nihil sibi reseruans sui: vt omnia co iubente sint recuperanda, vita anime quecunq; faceret pro recuperanda vita corporis, ⁊ hoc cum desiderio: q: vitam recuperat infinitam. de pe. dist. v. cõsideret. Si vero peccator non sit ita paratus nihilominus imponat sacerdos pniam, saltẽ q̃tũcunq; leuissimã, ⁊ iniungat ꝙ omnia bona, que tolerabit propter Deũm, sint ei ꝑ penitentia, ⁊ proficiant pro salute: ⁊ sic absoluat eum, inquantum debet, ⁊ potest, non simpliciter, sicut quidam simplices indiscrete faciunt, ne indiscrete faciendo se ipsum obliget. Nec est multum querendũ q̃tum possit sacerdos dimittere, sꝫ firmiter credẽdũ qđ Deus, q oĩa facit in numero, pondere, ⁊ mensura, Sapientie. xj. in multis sequitur arbitrium sacerdotis. Itẽ beatus Hiero. in expositione symboli, de remissiõe peccatorũ sufficere dꝫ sola credulitas dicit. Si quis enim causas, ⁊ rationes requirat, ibi indulgẽtia principis est. Cũ ergo terreni principis liberalitas discussioni non sit obnoxia, cur ab humana fragilitate discutit largitio diuina? Nec ob. de pe. di. j. quem penitet. vbi dr̃ ꝙ Dominus non soluit, vel ligat eos, de quibus putamus, opus misericordie, ⁊ iustitie exercemus. Ibi enim loquitur de illis, qui errant in facto, vel in iure diuino: in facto, q: non credunt aliquos esse peccatores, qui sunt etiã in iure: q: aliquod peccatum modicũ, ⁊ leue reputant, quod tamen magnũ, ⁊ graue est: tunc enim nõ sufficit penitentia iniuncta. Illđ autem, qđ sacerdos moderate remittit, Dominus ratum habet. Item non ob. de pe. di. v. fratres. q: ibi loquitur de illis, qui pniaꝫ agunt de vno ⁊ non de alio. Simile. s. eod. quod quidam. Non obstat etiam de pe. di. v. falsas. quia illud intelligitur de illis, q non restituunt alienum, secundũ Inno. cuius est quasi tota ista glo. quo ad mentem. De ceteris dic vt plene no. Hos. in Summa, eo. ti. §. qui- 55 bus, ⁊ quot dictis. ⁊ §. que penitentia. ⁊ per totũ. ℂ † C uero penul. quomodo probabitur ꝙ sacerdos peccatum sibi confessum reuelauerit. Sol. Quia sacerdos hoc confessus est coram pluribus, lꝫ extra ius, in iudicium. de accu. si constiterit. ⁊ de excel. prela. quaꝫ sit. Idem esset in eo, qui esset confessus occultum peccatum corã epõ, tamen coram aliquibus, forte vt per illos dispẽsatio probaretur. Si enim episcopus reuelaret, per illos de hoc probari posset, secũdum Uincen. Host. Idẽ per confessionem ante factam in iure pla- 56 num est hoc posse probari. ℂ † Ultimo quero qđ si cõfitetur in iure se hoc dixisse, sed negat sibi in penitentia reuelatum: Videt absoluendus sacerdos, cum non plus parochiano, quam sacerdoti sit credendũ, ⁊ q: reus. vj. q. vlt. actor. In contrarium ꝙ sit condẽnandus, nisi probet quod aliunde ad eum peruenerit. vj. quest. ij. si tantum. ⁊ c. placuit. Host. dt ꝙ ex quo non conuincitur non punit hac pena ordinaria: sed si non probet quod ad ipsum aliunde peruenerit, arbitrarie punietur. Uide in Spe. de proba. §. j. ver. si. Uenio ad glo. huius ver. in glo. pe. ibi: imperitus, q vno collyrio omnium oculos vult curare. Et vide quod post beatum Hierony. no. in clemen. si dominum. de reli. ⁊ vene. sanc. in glo. orationis. in vlti- 57 mo membro. ℂ † Oppo. cum glo. vltima, quod alia pena imponatur. de peni. dist. vj. sacerdos. So. Dicit gl. ꝙ illud olim, hodie hec imponetur. Ibi dicitur ꝙ peregrinari debet omnibus dieb⁹ vite sue, q̃diu durat penitentia temporalis, puta septennalis, vel alia. Uidetur ergo gl. ꝙ hic corrigat illam. Sed dic ꝙ ista post illã imponetur id est, quo tempore lapso detrudetur in monasteriuꝫ: ⁊ sic hoc. c. venit suppletiue, non correctiue. ff. de legi. l. non nouum. Sic patet hic, hunc sacerdotem ad modum penitentis simoniaci, ⁊ heretici puniri. c. pe. ⁊ de simo. quoniam.

1 ☞ Medici vocati ad curam infirmorũ debẽt illos ante omnia ad confessionem inducere.
2 Infirmitas corporalis aliquando prouenit ex anime infirmitate. nume. 9.
3 Ecclesia potest disponere contra laicos, prout statutum disponit de fine anime ad vitam dirigende.
4 Medicus corporis ⁊ anime ad purgandum vitium, ⁊ infirmitatẽ debet in cura incipere ab origine vitij, vel infirmitatis.
5 Canoniste non habent principium in ordine scientie.
6 Constitutio ligat tantum a tempore publicationis.
7 Medici non consulentis infirmo vt recipiat prius anime medicinam, que sit pena.
8 Anima est corpore pretiosior.
10 Medicus non potest componere cum infirmo de salario.
11 Medicum corporalem an sufficiat suadere infirmo vt prius recipiat medicinam anime: an vero exigatur inductio cum effectu.
12 Medicina spiritualis quare precedere debeat corporalem.
13 Constitutio publicata an liget ante duos menses post publicationem.
14 Medicus componẽs cum infirmo ante curam, quam satisfactionem facere debeat.
15 Medicus dicens infirmo, ꝙ si accederet ad aliquam mulierẽ, ipse sanaretur: an sit transgressor constitutionis canonice.

1 **Cum infirmitas.** ℂ † Medici corporum ad ifirmos vocati ante omnia debent illos ad confessionem inducere, nec debẽt pro salute corporum aliquid perniciosum anime suadere. h. d. Ponit duplicẽ cognitionis causam, ⁊ penam trãsgressorum. Primo ponit vnam causam constitutionis. Secundo constitutionem. Tertio aliam constitutionis causam. Quarto penam transgressorum. Quinto quantam inhibitionẽ. Secunda ibi presenti. Tertia ibi: hoc idem. Quarta ibi: si quis. Quinta ibi: ce- 2 terum. ℂ † Nota. j. ꝙ infirmitas corporalis qñq; prouenit ex anime infirmitate. Et sic no. ꝙ ex infirmitate corporis, ⁊ vitio extrinseco corporali arguitur infirmitas anime extrinseca: ⁊ vitiũ ⁊ malitia acto animante infirmi. Ideo dicimus quod isti signati regulariter sunt mali. ℂ Nota ꝙ ex p̃cepto facto tempore liberationis a pena arguitur causa pene. ℂ Not. ex scđa particula, ꝙ sicut homo formaliter, ⁊ principaliter cõponitur ex duobus principijs aĩa, et corpore, sic dantur duo medici sanitatem conseruãtes anime ⁊ cor- poris. Medicus corporis patet. Medicus anime est confessor.
3 ℂ † Scđo not. ꝙ ecclesia potest disponere contra laicos, prout statutum disponit de fine anime ad vitam dirigende: ⁊ sic propter finem subiectum disponit, ⁊ statuit ecclesia circa accessoria in finem ordinata, alias iurisdictioni non supposita. Et facit pro vna regula Bar. in. l. ambitiosa. de decr. ab ord. faci. ꝙ illi, qui habent arbitrium super statu ciuitatis, possunt statuere circa preambula ad finem status, etiam alias non supposita. Ad hoc. s. de offic. delega. c. preterea. l. ij. ff. de iurisdictio. omnium iudicum. cum simi.
4 ℂ † Tertio no. ꝙ ad purgandũ vitium, ⁊ infirmitatẽ, disponens debet in cura incipere ab origine vitij: ⁊ sic in agendis recta est dispositio initiũ sumens a radice. Curans igit corp⁹, si feliciter vult curare, debet incipere a cura anime, a qua perpendiculariter depẽ- 5 det cura vitij corporis. † Quod facit contra Canonistas puros, q non habẽt principiũ in ordine scientie. ℂ Nota illud, cũ cessante cã ⁊c. ad hoc de appel. cũ cessante materia. de renun. post trãslationẽ. ℂ Nota ꝙ stante infirmitate aĩe infirmitas corporalis, ⁊ aduersitas humana facili⁹ hoiem facit incurrere ĩ articulũ desperatiõis. ℂ Et sic not. ꝙ p̃sumptio est de maxima infirmitate illius anime desperantis. Et quod in dubio etiam infirmus presumitur ex anime infirmitate desperare, quam insaniaꝫ euitare. ℂ Nota quod ad constitutionẽ edendam qñq; cõcurrunt casus, quorum aliqui sunt finales

finales, ali q impulsiui. sicut hic erat finalis, erat vitiū aīe. Impulsiue aūt he, q̄ alij, qui, ꝛc. ¶ † No. ex ṽsic. si quis aūt. ꝙ constitutio ligat a tpe constitutionis edite, ꝛ publicate per p̄ntes p̄tātem. Ad hoc de postu. prela. c. j. de cōsti. cognoscentes. ꝛ qd ibi no. ꝛ non dicitur trāsgressor legis veniens ꝯ legem ante publicationem, ꝛ sic validitatē eius. ¶ † No. penā medici nō consulentis infirmo, vt recipiat anime medicinam. ¶ † No. ꝙ anima est pretiosior corpore: ꝛ ꝙ ꝑponenda est vtilitas aīe vtilitati corporis. Per hoc pꝫ argumentatiue ꝙ potestas clericalis, ꝛ iudicis anime dꝫ preferri, tanq̄ maioris dignitatis tpali. Alia sunt clara. ¶ † Oppo. primo, ꝛ vr qd infirmitas corporis non proueniat ex infirmitate aīe. vij. q. j. cū percussio. vbi dr qd percussio corporalis imminet: vtrum pro purgatione, an p vindicta ꝯtingat Dei iudiciū, ignoratur. vij. q. j. cū percussio. So. Dictio, nōnunq̄, tollit ꝯriuum: q̄ exponitur. i. aliqn̄. Vn̄ dicit gl. super illud Matthei. ix. in prin. qd infirmitates ꝓueniunt quinq̄ de causis. Primo vt iustis p patientiam augeatur meritū. Job. ij. Secundo, ad custodiam virtutum, ne superbia tentet, vt in Paulo. Tertio ad corrigenda peccata, vt hic. Quarto, ad gloriaꝫ, vt in Lazaro. Quinto, ad initiū pene, vt i Herode. Vn̄ versus: Ut probet, vt damnet, vt expiet, vt mereatur: Ut pateat xp̄i gloria, pena datur. ¶ Secundo ad declarationem lr̄e ibi: ante oīa, queritur qn̄ dicatur ante oīa. Dic anteq̄ manum ad curam apposuit, vel antequā de salario cōponat. † Quid si prius de salario cōponat. videtur qd medico obstet exceptio, ꝛ quod solutuꝫ posset repeti: q̄ mercatus est contra legem. x. di. vides. C. de legi. l. non dubiū. cum simi. Hosti. quod q̄ non inuenit hanc penam a iure impositam, non audet imponere. Dicit tamen qd pium, ꝛ bonum esset hoc exprimere: q̄ forsan medici non essent circa hoc negligentes. ¶ † Tertio, quero an sufficiat sola suasio, an requirat ꝙ effectualiter inducāt. Dic qd exigit inductio cū effectu: alr̄ se non intromittat de cura: vt probant sequentia, fm eum. de cle. non resi. relatum. ¶ † Quero quarto quare dꝫ p̄cedere cura spūalis. Dic rōne dignitatis de maiori. ꝛ obe. solite. Et sic habes quod tpalem medicinam dꝫ p̄cedere spiritualis: ita qd temporalis pōt sequi spūalem. Sed ꝯtra hoc opp. decre. cum in distribuendis. ꝯ. de temp. ord. ꝛ de. c. per tuas. de maio. ꝛ obe. ꝛ de. c. fi. de conse. di. ij. In quibus iuribus dicit quod premissa manu supioris, vt iudicis spiritualis, inferior non possit manum apponere sine licentia superioris. Sol. Illud prohibetur ob reuerentiam superioris: istud ob eandem causam statuitur, ꝛ ad prouisionem periculi infirmorum id est, ob periculum infirmitatis. Licentiatus est ergo ipso iure hic inferior, postquam superior manū apposuit: ꝛ sic non habet necesse recurrere ad pretorem. ff. de cōdi. instit. l. que sub conditione. §. fi. satis fuit exquisitum contrarium. Uel dic tu ꝙ circa connexum, vel consecutiuum ad id cui est imposita manus per superiorem, nō intromittit se inferior: hic circa separatum: q̄ licet infirmitas corporis habeat se ad opus pium, ad infirmitatem anime tamen in tollēdo sunt prout separata: vel hoc hic facit de licentia superioris. ¶ † Quero quinto an hec constitutio ligauerit ante duos mēses post publicationē. Dic ꝙ sic, ex quo hoc est expressum. de quo sup data Sexti. ¶ Quero sexto an huic constitutioni per consuetudinem prescribi possit. Dicit Hostien. ꝙ cum concernat animam, per consuetudinem prescribi non poterit: imo dicit ꝙ transgressor peccat. Ad hoc de ma. ꝛ obe. illud. ¶ † Quero septimo cui debeat satisfacere, ꝛ in quo medicus. Dic ꝙ debet dare pauperibus quicquid percipit ex tali salario. de indi. cum sit. vel ad arbitrium iudicis, ex quo certa satisfactio nō exprimitur. de off. deleg. de causis. ¶ † Quero vltimo an mediens, q dicit, non cōsulo, sed si vadas ad aliquam mulierem, sanaberis, sit transgressor constitutionis. Dic ꝙ sic, q̄ hanc constitutionē trāsgredit: vt patet per simile. Si enim aliquid tibi vendidi, adijciens si vitiosum est, si lesum, volo teneri, cum sciam illud tale, teneor. ff. de act. emp. l. j. §. venditor. ¶ Uenio ad gl. j. in fi. ꝛ lxi. di. §. his omnibus. In gl. ij. ibi: sententiā. Idem Inn. ꝛ Host. in glo. vlt. ad hoc aut. vt eum de app. cog. §. fi. ꝛ de elect. vbi periculum. libro. vj. Anto. de Butrio.

1 Questores eleemosynarum sine literis apostolicis, ꝛ diocesani admitti non debent. 4. 8.
2 Dictio preter, respiciens orationem negatiuam, stat inclusiue.
3 Indulgentie concessio debet esse discreta, et cum causa legitima. nume. 5.
6 Indulgentie superflue concessio parit duplex vitium.
7 Indulgentiarum quantitas que sit, et quot diebus durare habeant.
9 Predicandi officium an spectet proprie ad questores.
10 Indulgentia indiscreta quando dicatur.
11 Indulgentie superflue que dicantur.
12 Si quis pluries vadat ad locum ipsarum indulgentiarum, ꝛ pluries det denarium nunquid pluries consequatur indulgentias.
13 Penitentia iniuncta an possit remitti.
14 Indulgentiarum effectus qualis sit, ꝛ an dies illarum dicantur vtiles.
15 Indulgentias in quibus actibus potest concedere episcopus.
16 Indulgentia an valeat, per quam quilibet indulget annum.

Cum ex eo. ¶ † Eleemosynarum questores, sine apostolicis, ꝛ diocesani literis admitti non debent: nec tamen proponant idē vltra id, quod continentur in illis: ꝛ debent esse discreti, ꝛ modesti, ꝛ a locis incongruis abstinere, ꝛ ab expensis. h. d. Secundo ponit formam remissionis, dicens in constitutione basilice vltra annū, ex alijs causis vltra quadraginta dies indulgeri omnino posse. Et sunt quatuor partes principales. Secunda ibi: formam. Tertia ibi: qui autem. Quarta ibi: ad hec. ¶ Not. j. qui possint dare literas questoribus eleemosynarū: q̄ solus papa, vel diocesanus in diocesibus suis. ¶ † Nota, ꝙ dictio, preter, respiciens orationem negatiuam, stat inclusiue. ¶ Tertio nota ꝙ potestas priuilegio concessa mensurat viribus, ꝛ verbis priuilegij. ad hoc de priui. porro. ¶ Quarto nota concessiones indulgentiarū, ꝛ literarum, que dantur questoribus, in qua tria continentur, scꝫ exordium, narratio, ꝛ conclusio. ¶ Nota causam finalem indulgentiarum, scꝫ remissiones pene peccatorum. ¶ Not. in archiepiscopum hāc decre. in pluribus literis quod iste indulgentie ex hac forma non proficiant, nisi ad penam peccati quo ad Deum. de quo. ꝯ. eo. qd aūt. ¶ No. qd licitum est pro vita eterna consequenda dare tēporalia sine vitio simonie. ¶ No. qd vsura spūalis, et solutio lucri spiritualis vltra datum tpale, est licita, nec improbata. ¶ † Nota quod concessio indulgentie debet esse discreta ꝛ debet esse cum causa legitima, ꝛ pia: ꝛ inter alia, causa est pia conferre, vel concedere ad collationē hospitalis, ꝛ ad pauperes sustentandos. ¶ Ex ver. qui autem. † Nota quales, ꝛ qualiter se regere debent in officio q̄stores eleemosynarum, ꝛ qualiter se debeant habere circa expēsas. ¶ Ex ver. ad hec. Nota † ꝙ indulgentie debent esse moderate, et discrete, scilicet vt ad terminos mensurentur, ꝛ non superflue. ¶ Et nota † ꝙ duplex est vitium surgens ex indiscreta, ꝛ superflua concessione indulgentie. Primum, ꝙ claues ecclesie contēnuntur. Secundum, quia penitentialis satisfactio eneruatur: ꝛ sic opulentia rerum res facit vilescere: ꝛ opulentia doctorum vilescit doctores. ¶ Nota hic tex. expressum ꝙ indulgentie proficiunt etiam ad penitentiā ab ecclesia impositā. ¶ † No. ex ver. decernimus. totam quantitatē indulgentie: q̄ potest cōcedi in dedicatiōe basilice q̄ non debet excedere annū, siue ab vno, siue a pluribus ꝯcedat: ꝛ et in anniuersario dedicatiōis nō debēt excedere quadraginta dies. ¶ Et no. tex. qui dt de iniunctis. Et sic patet ꝙ prodest ad iniunctas ab ecclesia. Idem etiam in concessione alia quacunq̄ de causa: ꝛ hoc notabis. ¶ Primo in prima decret. vsq̄ ad ver. formam. † vnde ꝙ etiam non debeant admitti questores anteq̄ examinent literę ipsorum per diocesanos, nisi date sunt a papa: vt in clement. abusionibus. eo. titu. Solu. Concilium illud Uiennense vult ꝙ est dictum vltra hanc decre. Et reuocat quedam priuilegia questorū ꝛ suorum ordinum, si questores delinquunt: ꝛ in his submittit eos ordinarijs, priuilegio exemptionis non obstante. Et nota argu. ꝙ predicatio est contentiose iurisdictionis. vj. q. iij. scriptū. xvj. q. iij. placuit. ꝛ de here. cum ex iniuncto. ¶ † Uenio ad questiones. Et primo quero an predicare spectet proprie ad istos questores. Dic ꝙ non, sed habent charitatiua subsidia petere, ꝛ indulgētiam, si q̄ habent proponere. de here. c. vt officium. §. compescendi. lib. vj. Et hodie habetur in cle. abusionibus. eo. titu. Scdo per hanc literam dicūt doct. ꝙ vt admittant questores, sufficit altera litera, vel epi, vel diocesani: q̄ tex. loquitur alternatiue. de reg. iur. in alternatiuis. Et hoc verum, si apparent litere non suspecte: alias sacerdos si dubitat in loco, vbi illi inquirunt, potest consulere epm anteq̄ illum admittat. de offi. archipres. c. fi. in fi. propter hoc habent diocesani statutum ꝙ nulla litera apostolica recipiatur, vel approbetur in sua diocesi, nisi ipsi prius consulantur. Et dicit Host. quod isti essent grauiter puniendi, si hoc facerent in fraudem sedis apostolice. de priui. dilecti. ꝛ c. q̄to. ad fi. Ubi vero liquet de indulgentia, ꝛ persona, alias vero est nulla, alia litera debet inquiri: sicut in Predicatoribus, ꝛ Minoribus, secundum Hostiē. nec requiritur alia epi licentia, nisi alias ei interdixisset ex causa, puta, quia vsurpant, vel impediunt iura parochialia. de priui. in his. ꝛ c. ex tuarum. Non ob. ꝯ. c. proxi. §. si quis aūt. vbi indistincte habet petere licentiam: q̄ aliud est in predicatione, aliud in peccatorū confessione, vt ibi. Ratio diuersitatis, q̄ in predicatione non preiudicatur alicui, sed potius releuatur onus prelati, ꝛ prouidetur animarum saluti. ad id. xcv. di. ecce. ff. de neg. gest. l. soluendo. cum suis cōcor. In confessione vero posset spirituale preiudicium generari, ꝛ temporale: vt dixi in contrario. Uel licet isti priuilegiati sint indistin

cte super predicatione, super confessione illi non indistincte, sed illorum tantum, qui quo ad illorum predicationem contriti sunt: et statim non ex interuallo, vt ex ipsorum priuilegijs legi potest, et forte non grauiter, sed de illis tantum peccatis, de quibus sunt cōtriti: de his ergo iudicari nō potest, nisi videatur priuilegium. de priui. porro. vide cle. dudum. de sepul. ¶ Quero tertio an possit aliquid imponere vltra literas. Indistincte dic q nō, nisi sit aliquod conferens ad declarationem circa factum. Nā et illa, que iuxta mandatū sunt, commissa videntur. ff. de rebus corū. l. et magis puto. §. cuius officio. Caueant ergo a predicatione, maxime cum multi ex eis laici sunt, et inhonesti, nisi aliquibus approbatis esset expresse permissa: nec aliud proponant quam litera dicit, vel cōtinet, quasi legeret alphabetum, quem modum legendi seruant, secundū Hostien. multi Canoniste, qui nihil addentes, vel minuentes apparatum legunt, sicut textum legerent. ¶ Venio ad ver. formam. et quero, planum est q non possunt non subditi in alieno episcopatu habere indulgentias ad remissionem penitentie, sine licentia proprij diocesani. Sed quid de participatione bonorum episcopatus, vel que fiunt in episcopatu, an quo ad hoc possunt habere doc. Dicūt quod sic. Unde dato q tales remissiones non proficiant ad iniunctam penitentiam, proficiunt tamen ad participationem dictorū bonorum, que in suo episcopatu fiunt. ¶ Venio ad ver. qui autē. primo per literam dicit Hostien. q honeste loquitur litera, et paret q non velint dicere de prostibulis. Sed dic cauendum a quasi prostibulis, sicut sunt hospitia quarundam Beckinarum fictarum: quod perniciosam est genus mulierum, nec de facili alios q religiosos admittunt, a quibus modis omnibus est cauendum. xviij. q. ij. diffinimus. et c. perniciosam. Hodie earū status est reprobatus, et damnatus per concilium Vieñ. de relig. do. c. quibusdā.

10 ¶ † Scdo quero quando dicatur indulgentia indiscreta. Dic, qn datur non mensuratis mensuris, et qtitate cause que subest. Nam secundum quod est magna, vel parua, debet esse magna, vel parua indulgentia. Et sic nota causam ponderandam. de quo de accu. cū

11 dilecti. ¶ † Tertio quero qn dicantur indulgentie superflue. Dic quando sunt sine causa, vel nimis large. xl. viij. dist. culpas eporum. quarum hec est vltima. Colligit Host. ex hoc tit. in fi §. cui confitē

12 dum. sub. §. cui episcopus. ¶ † Quarto quero quid si eadē persona eadem die vadat sepius ad locum indulgētie. pro quo indulgetur remissio, vel sepius dat denariū: nunquid sepius habebit quadraginta dies, ita q pro qualibet vice habeat indulgentias quadraginta dierum. Vinc. tenet q sic, dū durat tps, vel dies remissionis q non est concessa remissio solū propter iter, vel denarium, sed propter obligationem ecclesie, que sic remittendo se obligat orare pro illo. Sit ergo discretus remissionem faciens: vt. s. eo. quod autem. Gul. in Spe. eo. tit. ver. quid si. tenet idem, et addit rationem: q in beneficijs, et indulgentijs debet fieri larga interpretatio. Et ibi in

13 ver. seq. ¶ † Nota hic Vin. notasse remittentem sua remissione vti non posse. Item de penitentia iniuncta per episcopum non posse sacerdotem remittere. Dic econtra. Item papam, vel episcopum non posse remittere penitentiam sibi per sacerdotem iniunctā sine illius authoritate. j. c. fi. ita q episcopus penitentiam sibi iniunctā in foro penitentiali per sacerdotem sibi soli remittere non potest

14 sine licentia illius, qui iniunxit. ¶ † Quinto quero per literam ibi de iniunctis. dicit Host. q dies indulgentiarum sunt vtiles: licet secus dicat in annis. quasi dicat q anni sint cōtinui, nō aūt vtiles. Item q qui quatuor diebus ieiunare debet, virtute huius indulgentie non cogitur ieiunare. De hoc tractant Inno. et Abb. s. eo. quod autem. et Host. satis hic, qui dicebat q cum inquiritur quid operentur verba hec, Indulgemus annum de iniuncta penitētia: q quidam dicunt annum vtilem, id est, q annus est vtilis: hoc est, q solum dies sibi necessarij sibi computabuntur in indulgentia. Alij dicunt continuum, id est, q hic annus est continuus: hoc est etiam dies sibi inutiles: q non eget remissione, sibi proficiet. Alij dicunt q hic est sensus, Remitto annum de penitentia id est, tantum unius punieris in purgatorio, q si vno anno penitentiā egisses in hac vita. Nec credit q per has generales quis teneatur minus in hac vita penitentiam agere: quorum dictum equitati cōuenit, secundum Inn. Est tamen credendum, seu tenēdum q Deus, qui omnia moderatur in numero, pondere, et mensura. Sapientie xi. iuxta metam a prelato impositam dabit potius plus, quā minus, licet alteri plus alteri minus: nec de hoc potest conqueri is, q minus habet: ex quo recipit quod suum est, nisi hoc nequam ocul9 reprehendit, Matt. xxi. Host. dicit hic terminari q dies sunt vtiles: alias esset absurdum dicere, Facio tibi indulgentiam dierum, quibus non teneris ieiunare. In annis vero sic: et quales iniuncti

15 sunt remittantur. ¶ † Sexto quero, in quibus alijs actibus eps concedit indulgentias, ibi debeat moderari. Dic, quādo celebrat, vel predicat, semper dat annum, secundū Innocē. et quadraginta dies secundum Host. hec verior per istum tex. et c. fin. eo. tit. lib. vj.

Et dicit Inn. q prohibitio huius capi. eo. modo est intelligenda, scilicet q de inferioribus prelatis restringatur potestas indulgētijs publicis, non in foro penitentiali, quo poterūt annum, et plus indulgere. Dicit etiam q hanc restrictionem potuit facere papa: quia omnes minores prelati habent hanc potestatem ab eo: ipse autem a solo Deo. xxi. dist. §. q. xxij. di. c. j. Item hoc potuit ratione principatus, et iurisdictionis quas habet super omnes. xxi. dist. in nouo. Item fecit hoc ex causa, q abutebantur, secundum Inn.

15 ¶ Venio ad glo. prime sunt literales. ¶ † Quero quid si quilibet indulgeat annum, an valeat indulgentia contra statutum: hic arguit q non, per. c. cū ad quorundam. de excess. pre. et c. sane. ad hoc. c. proximo. Dicit gl. q credat q teneat, licet ipsi faciant contra statutum hic: q non opponeret decretum, prout dicitur in illa decr. cū ad quorundam. Ad hoc de preb. inter cetera. vbi tales clausule non apponuntur in mandato, licet fiat contra mandatum: tamen valet quod est factum contra mandatum. de preb. dilectus. Cōtra quod oppo. de decre. proxi. in fine. cui statur. j. eo. c. vlt. lib. vi. Inn. dicit quod excedere plurium episcoporum indulgentia non debet annum: et dato q excedat quilibet annum, subditus vnius habebit annum tantum, sed episcopi, et sic de reliquis. Et idem, secundū eum, si ex parte omnium simul pronuntietur: puto tamen q si archiepiscopus, et episcopus simul conueniant, et vterque dant annum subditi eius habebunt biennium, prouinciales, alij annum tantū. Et remittit ad summam, de remis. §. si quis possit. Dicit Host. q hoc non credit, per hanc literam. Item sequeretur quod si omnes episcopi prouincie perueniant ad illam consecrationem, quilibet daret annum, et archiepiscopus annum, quilibet prouincialis haberet biennium, contra mentem litere et statutum. j. eo. titu. c. vltimo libro. vj.

1 ☞ Iurisdictionem generalem habet archiepiscopus in prouincia.
2 Verbum libere, quid excludat.
3 Legatus an possit facere remissionem in sua prouincia.

1 **Nostro.** Breue est. ¶ † Nota q archiepiscopus habet iurisdictionem generalē in prouincia: et potest disponere circa concernentia generalē prouinciam: et in prouincialibus potest priuilegiare etiam generaliter subiectos, et de subditis suffraganei. Et sic habes casum vnum, in quo archiepiscopus exercet immediate iurisdictionem in subiectos suffraganei respectu fori penitentialis. de quo vide. s. de off. ord. c. pastoralis. in prin. Doc. addunt alios: q possunt quando visitant prouinciam audire confessiones subditorum suffraganeis in tota prouincia. de cen. c. fi. lib. vj. Potest etiam in quolibet loco prouincie, etiam exempto, ad quem declinauerit, vel per quem transiuerit, ante se facere portari crucem, benedicere populo, celebrare etiam in pontificalibus, et sine pontificalib9 sibi fa-

2 cere celebrari. de priuile. archiepiscopo. ¶ † Quero quid excludat verbum libere. Dic q non habet necesse petere consensum suffraganeorum, quasi a non iudice data sit. s. eo. quod autem. de preben.

3 licet. lib. vj. In glo. j. ibi: † Et legatus potest in sua prouincia facere remissiones. Pro hoc facit ista decre. quia non apparet cui mittatur, et legato plus committitur in prouincia, q archiepiscopo. de offic. leg. c. j. secundum Pau. in fin. glo. j. De hoc de relig. domi. constitutus.

1 ☞ Confessorem sibi eligere possunt episcopi, et alij superiores, sine alia licentia, etiam si non sint episcopi exempti. §.
2 Solennitas requisita quandoq remittitur propter periculum.
3 Prelati exempti quo casu equiparantur episcopo.
4 Confessor religiosus qualis esse debet.
6 Confessores eligere sibi nequeunt rectores capellarum.

1 **Ne pro dilatione.** ¶ † Possunt episcopi, et alij superiores sine alia licentia sibi confessorem eligere hoc dicit.

2 ¶ † No. primo q propter periculum quandoq omitti

3 tur solennitas ad actum requisita. ¶ † Nota casum, in quo exem

4 pti prelati equiparantur episcopo. ¶ † Nota qualis debet esse con

5 fessor religiosus: quia debet esse prouidus, et discretus. ¶ † Quero an episcopi non exempti habeant hoc priuilegium. Dic quod sic vt probat litera ibi: preter sui superioris. secundum Hostien.

6 ¶ † Per glo. ij. dicunt doc. q multo minus hoc possunt, vel poterunt scholares. Ad idem arguit Abb. contra rectores capellarū, qui sibi eligunt confessores, cum episcopo, vel eius penitentiario, vel archiepiscopo ciuitatis debeat confiteri. de offic. archipresb. capitulo. j. et c.

¶ De

¶ De sententia excommunicationis. Rubrica.

¶ Quia excommunicatio est pena contumacie, cum fertur ab homine. si vero fertur a iure, est pena delicti, vt per se patet: ideo post tractatum penarum subiungit de sententia excommunicationis. Materia habetur. xi. q. i. per totu. xxiiij. q. ij. & iij. q. iij. Repetitur in Sexto, & in Clemen.

1 Absolui potest ab episcopo loci impubes, qui clericu percussit modica lesione. 9.
2 Peccatum quandoque alleuiat minor etas.
3 Delinquendi causam tria inducunt, scilicet odium inuidia, & indignatio.
4 Violentie appellatione in materia delictorum stricte sumitur violentia dolosa. & ad penam excommunicationis incurrendam.
5 Excommunicationis sententiam incurrunt clerici sese percutientes.
6 Absolutionem excommunicationis non tribuit episcopus percutienti clericum animo deliberato enormiter.
7 Excommunicationis sententiam incurrit percutiens clericu, vel corrigens causa indignationis.
8 Ab excommunicatione an excuset etas. 10.
9 Absoluere an possit legatus percutientem clericum.
10 A pena delicti quando excusare videatur etas.
11 Excommunicati an sint clerici, qui se iocose percusserunt.
12 Excommunicationem non incurrit prelatus, qui ratione prelationis clericum corrigendo percussit.
13 Excommunicationis sententiam an incurrat pater filium clericu corrigendo percutiens.
14 Filius in ordinibus constitutus an excusetur a patria potestate.

1 Super eo. ¶ † Impubes qui clericu percussit, ab episcopo loci pot absolui. hoc primo. Qui ioco, vel ca disciplinę percussit clericum, excommunicat9 nō est. hoc scdo. Qui vero odio percutit clericum, excōicatus est & solum per papā absoluitur. hoc tertio. Et sunt
2 tres partes. Scda ibi: ne clerici. Tertia ibi: ceterum. ¶ † Not. 1. q minor etas quandoque alleuiat peccatū. ¶ Secūdo nota q iudiciū
3 quandoque excusat a delicto. ¶ † Nota tria, que inducunt dolum, & causam delinquendi, odiū, inuidia, & indignatio. ¶ Quarto no.
4 q intent9 castigandi excusat a delicto, & pena delicti. ¶ † Nota q appellatione violentie in materia delictorum stricte sumitur violētia dolosa, & ad penam excōicationis incurrendam semper exigit
5 violentia dolosa. ¶ † Opp. q clerici sese percutiētes nō sint excōicati: q saltem se defendens nō est excōicatus. j. eo. si vero. §. pe. Solu. Hic erat dubiū qs esset impugnans, & qs defendēs: ideo ambo in dubio reputant excōicati, tāq tutius. Ad hoc de spō. iuuenis. Vel scdo dic q iste incontinenti nō repulit vim vi, sz ex interuallo vim repulit non propulsando, sed excedendo modum excessit.
6 ¶ † Oppo. ij. q percutiēs clericū aio deliberato, non sit ad sedem apostolicā remittendus: de. c. peruenit. j. e. So. Cōtrarium loquit
7 in modica, non in enormi. ¶ † Oppo. tertio q percutiēs aliquem causa disciplinę incurrat excōmunicationē: vt patet per. c. presbyterū. de homic. Sol. Qnque corrigēs percutit causa indignationis: et tūc pcedit ɔtrarium. Qnque nō causa indignationis: & tūc pce-
8 dit iste tex. ¶ † Quero an etas excuset ab excōicatione. Dic q nō: sed bene excusat a necessitate accedēdi ad sedē apostolicā. j. e. quis. ¶ Quero, que requirant ad hoc vt qs cadat in canonē, si qs suadēte. Doc. dicūt q tria. Primo factū, dū dicit, iniecerit. vn si solū iuberet, & nō sequeret pcussio, nō incideret in canonē. Scdo requiritur q percussio fiat animo iniuriādi: & hoc ptz, dū canon dicit, si qs suadēte diabolo. ad hoc iste tex. Tertio, violētia, dum dicit violentas. ad hoc. j. e. nuper. qd est argumētum ɔ hoc. Idē no. p Archi. xvij. q. iiij. si quis suadente. Quidā dicūt q qq hoc sit regulare, tn qnque fallit: q punit violentiā sine manuum iniectione: vt j. eod. nup. & ibi plene no. quid de deturpāte vestes clerici, vel detinēte ipsum per illas, vel res suas. Qnque punit iniuriā, siue violentiā: vt. j. e. ɔtingit. Qnque solā iniectionē sine iniuria, & violentia: vt
9 j. eo. vniuersitatis. ad hoc ibi no. per Jo. Andr. ¶ † Quero an legatus possit absoluere. Dic q sic. j. e. ea noscitur. de offic. lega. qd translationē. Nec ob. iste tex. q dicit q solus papa: quia ad text. est subaudiēdum, & ipsius legatus. ad hoc. j. e. ad eminentiam. ¶ Ve-
10 nio ad glos. † Et oppo. cū secūda q etas non excuset a delicto. C. si aduer. delic. l. ij. ff. de mino. l. auxilium. Sol. Etas nō excusat totaliter, sed delictū attenuat, vt hic: licet gl. non soluat. ¶ Eadē glo. circa suū prin. ibi: non ab excōicatione. dic vbi sunt doli capaces: alr excusaret etiā ab excōicatiōe. Et attēde q ēt facti maiores nō debēt mitti ad sedē apostolicā: sed p delicto cōmisso intra pubertatis annos, vt pbatur. j. e. c. si. ¶ Eadē gl. in si. Sol. Quidam dicunt: dic q ibi loquit de infirmitate animi minorū. xv. annis. Secus de infantib9. ad hoc. s. ti. j. dis. in. j. glos. Sed solue, & melius, q etas doli capacis non excusat quo ad hoc vt non puniatur: ita loquitur ɔtrium: sed quo ad hoc vt mitius cū eo agatur, bene excu-
11 sat. ad hoc no. s. de delic. pue. c. j. ¶ † Querit alia gl. an clerici ioco se se inuicē percutiētes sint excōicati, an solū releuentur a grauamine accedēdi ad sedē apostolicā. Dic q nō sunt excōicati. Idem doct. qui dicit q in primo casu capituli hz locū prima regula. c. si quis suadente. in scdo casu neutra. in tertio vtraque, que hz locum. Tn dicit Host. q qq licitū sit clericis ludere, etiā manualiter, tn tutius est abstinere, ne deueniant ad iram, & sic ad rixā. Et etiā dicit hic posse colligi duos casus, qn pcutiens clericū non incurrit excōicationē. Certos notauit Inn. in. c. nō dubiū. & c. veniēs. j. eo. & ipse Host. no. xxi. in Summa. c. titu. §. qs possit sub. §. super illos
12 aūt. † Quid si rōne plationis prelatus corrigit clericū, an incurrat
13 excōicationem: Dic q non. † Quid de patre quo ad filium. Dicit gl. q filium in minoribus ordinibus constitutum potest corrigere sine pena ista. Idem dicit de propinquo. alleg. j. eo. cum voluntate.
14 allega. etiam alia iura. ¶ † Nota glos. quod minores ordines non excusant a patria potestate. De quo de etate et qualitate indecorum. qui si. sint legit. per venerabilem. & nota. j. eodem cū voluntate. & ibi dicam.

1 Absoluit abbas monachos se inuicem percutientes.
2 Monachorum appellatione non veniunt canonici regulares.
3 Absolutio excommunicationis propter iniectionem manuū violentam in clericum, quo casu non remittatur ad papam.
4 Delictum quandoque attenuat confraternitas.
5 Excommunicationis sententiam incurrunt monachi se percutientes extra claustrum.
6 In penitentia monachis iniungenda supplet indiscretionem abbatis episcopus.
Monachi correctio in secundo loco spectat ad episcopum.
7 Absolutio excommunicationis, quam incurrit monachus percutiendo abbatem, remittitur ad papam.
8 Monachus percutiens monachum alteri9 monasterij, a quo absoluetur.
9 Monachus an remitti debeat ad fines absoluendi eo, q monachum percussit, si abbas deficit, vt q non subest.

1 Monachi. ¶ † Monachos se inuicē pcutientes absoluit abbas. Idē in canonicis regularib9, quos si abbas propter ipsi9 indiscretionē absoluere nō valeat, ad epm diocesanū spectat abso-
2 lutio. h. d. ¶ † No. j. q applone monachorū nō cōprehēdunt canonici regulares, nec ɔ: lz qnque parificentur. Ad hoc vide no. de sta.
3 mona. qd Dei. ¶ † Secūdo nota vnū casum, in quo nō transmittitur clericum pcutiens ad sedē aplicā, qn: s. se pcutiunt in claustro mōachi. Qd intellige, si irato aio, & nō iocose hoc facit: vt. s. c. pxi. Alium habuistis rōne etatis. s. e. c. j. & ibi notatum fuit de alijs ca-
4 sibus p modum remissiōis. ¶ † Tertio no. q cōfraternitas qnque
5 delictū attenuat. † A ɔrio no. q si monachi extra claustrū se pcu-
6 tiunt, incurrāt excōicationē. De hoc no. j. e. cū illorū. ¶ † No. q in pnia monachis indicenda supplet indiscretionē abbatis eps. Et sic patet q correctio monachi primo modo spectat ad abbatem, et secundario ad epm. de hoc de off. ord. qto. ¶ No. q ex illo vniuersali. quocunque, videtur ēt si enormiter se percutiant. Dic ɔtrium. j.
7 eo. pro illorū. ¶ † Opp. cū gl. j. q mittat monachus percutiens ad sedē apostolicā. j. e. cū illorū. Sol. Nō mittit, si percutiat monachū dūtn nō enormiter: sz si abbatē pcutiat, epm, vel aliū clericū secularē, trāsmittit: vt ibi. Qd intellige vt in. c. religioso. e. titu. lib. vj. scz eo casu, quo cleric9 secularis ad sedē apostolicā mittend9 est: iuxta
8 no. in. c. pruenit. j. eo. † Quid si percutiat monachū alteri9 monasterii. Dic q per abbatē vtriusque absoluet. j. e. cū illorū. & c. canonica. ¶ Quid si monach9 pcutiat monialē, vel cōuersum, vel cōuersum, vel clericum. Dic q ab epo absoluetur: Quid si monachi sint in probatione. Dic q procedit tex. in. c. cū illorū. & in. c. religioso. eod.
9 tit. lib. vj. ij. rnso. † Quid si abbas deficit, q non subest, an remittatur ad episcopum. Dic q sic: & sic in grauioribus, & deficiente prelato recurrendum est ad episcopum. Ad primum de offi. Archi. c. si. Ad secundum de off. ord. c. quanto.

1 Absolui potest ab episcopo ostiarius, qui clericum non grauiter percussit. 10.
2 Excommunicatus non est, qui clericum percussit vim vi repellendo. 12.
3 Excommunicationem non incurrit, qui percutit clericum turpiter inuentum cum persona propinqua. 8.
Delictum committens iusto dolore motus, vt q inuenit clericum cum matre, aut sorore, excusatur a pena.

4 Proxima persona, que dicatur, vt quis excusetur a pena delicti commissi in personam inuentam turpiter cum proximo. 9.
5 Excommunicationem incurrit, qui clericum pulsando verberat.
6 Excommunicationem vt quis videatur incurrere propter manuum iniectionem in personam clerici, de qua persona intelligatur.
7 Excommunicationem quibus casib⁹ videatur quis incurrere, vel non, per manuum violentam iniectionem in clericum.
9 Clericum inuentum cum persona propinqua in loco suspecto non tamen turpiter agentem, an percutere liceat impune.
A pena delicti an excusetur, qui percutit clericum inuentum in loco suspecto, non tamen turpiter agentem cum propinqua.
11 In clericum an possit laicus manum iniicere de mandato prelati.
13 Homicidium an videatur incurrere, qui occidit inuentum cũ spõsa de presenti turpiter agentem, vel cum matre, sorore &c.

1 **SI vero alicuius.** ¶ † Ostiarius, qui clericum pcussit non grauiter, ab epo põt absolui, h. d. primo. Officialis vero percutiens clericũ, p papã d3 absolui. hoc scdo. Qui repellendo vim vi clericũ percussit, excõicatus non est. hoc tertio. Qui percutit clericũ turpiter inuentũ cũ persona propinqua, excõicatus non est: secus si cũ remota. hoc quarto. Partes patent. Scda ibi: officialis. Tertia ibi: si vero. Quarta ibi: ceterũ. ¶ Not. officij necessitas qñq3 delictũ attenuat. ¶ Nota casum, quo percutiens clericum non debet ire ad curiã. ¶ Tertio nota q vbi quis excusat ab itineratione ad sedẽ aplicã in pcussione clerici pretextu alicuius qualitatis, vel accidentis, excusatur ita demũ, si delictu3 non sit enorme. ¶ Quarto no. q rõne officij ledens clericũ, vbi nõ h3 potestatẽ ɔ clericũ ex proposito, nõ excusat a grauamine l difficultate absoluẽdi. ¶ Quinto no. q nulla ptãs dat laico in clericũ. ¶ Sexto no. q vbi casu, & nõ ex proposito qs percussit clericũ, excusatur a grauamine eundi ad sedẽ apostolicam pro absolutione.
2 ¶ † Septimo nota q laicus, et percutiens clericũ se defendendo, dũ tñ incontinẽti, & seruato moderamine, non incurrit penã excõicationis: & sic defensio est ẽt a iure canonũ cuiq3 pmissa. ¶ † Octa-
3 uo no. q dolor turpitudinis causat⁹ a cõiuncta, & impellens quẽ3 ad manuũ iniectionẽ in clericũ, excusatur a delicto, & pena delicti.
4 ¶ † Nono nota q dicantur persone proxime: qr ille dicitur proxi-
5 me mater, soror: & filia. ¶ † Decimo no. sicut pulsatione quis ver-
6 berãdo incurrit excommunicationẽ, ita & captura. ¶ † Quero de qua potestate loquitur tex. Dic siue sit ecclesiastica, siue tempora-
7 lis: qr loquit generaliter. de ma. & obe. solite. † Quid si non loricat⁹ seu armatus veniat in bellũ, vel insultũ faciat: is, ɔ quẽ venit, eum capit, vel ledit: an est excõicatus: Dic, si se defendendo eũ capit, nõ incurrit excõicationẽ, dũ tñ facta defensione eũ dimittat, secũdum Hostiẽ. Si impugnãdo, & eũ cognoscit, incurrit excõicationẽ: sed ad sedem apostolicam non transmittetur, secundum Innocen. Si eũ non cognoscit, non incurrit verberãdo excõicationẽ, nec capiẽdo. j. c. proxi. Per hoc dicit, si officialis talẽ capiat, & liget propria authoritate, cũ periculũ imminet, nec als possit ab alteri⁹ iniuria cõpesci, nõ est excõicat⁹, imo merei. xxiij. q. iiij. fortuito. ij. q. vj. negligere. v. q. v. c. j. ij. & iij. & c. qñto. Qd putat Hos. si q cito põt, ipm plato restituat alias esset ɔ. j. eo. vt fame. §. laici. & de ma. & obe. solite. §. j. ver. si. vbi de hoc. Plus dt Inn. q si illũ clericũ occideret, ne alium occidat cleric⁹, non est excõicat⁹, l3 sit irregularis: vt in cle. si furiosus. de homi. modũ tñ seruando. Pro rebus aũt si eũ occideret, excõicatus esset: qr tũc excederet modũ. de homi. suscepim⁹. Quidã tamẽ dicunt q si res aliter defendere non posset ipsu3 posset occidere impune. Idẽ si res essent aliene q eas defendendo, vel etiã recuperãdo incontinenti, nõ incidit in excõicationẽ: arg. j. de resti. spo. olim. infra vbi non incidit l excõicationẽ, nisi excedat modũ. Hoc puto verũ quo ad penã excõicationis: incurrit tñ irregularitatẽ. s. de homic. c. ij. & c. suscepim⁹. & c. significasti. Ideo tu dic, Qñq3 talis est persona, ad q nõ spectat defensio rerũ rõne alicui⁹ qualitatis: & talis offendẽs clericũ est excõicat⁹. Facit. §. si. hui⁹. c. Qñq3 ipsi⁹ interest: & tunc aut excedit modũ & idẽ, Aut nõ excedit modũ: & tunc aut ex offensione sequit mors aut mẽbri debilitatio: & non est excõicat⁹: tñ bene efficit irregularis: vt no. i cle. si furiosus. de homi. Aut neutrũ sequit: & tũc nec est excõicatus, nec irregularis. ¶ Quero qs probat q ex deliberatione. i. scienter, & maligne, vel indeliberate fecit; Dic q cleric⁹ cõquerens h3 hoc probare: tũ qr actor. vj. q. vlti. actor. tũ qr glibet psumit bon⁹, nisi probet mal⁹. s. de psum. c. si. Nã dol⁹ nõ psumit, nisi iudex ex verisimilib⁹ causis animũ suũ informet aliter, p qd onus probãdi, indicat illi. C. de dolo. l. dolũ. sm Inn. & Host. remittit. j. c. cũ desideres. §. ij. Quid si laic⁹ leuiter pensus a clerico pcutiat clericũ volentẽ plus percutere, an sit excõicat⁹. Dic q sic: si tñ clericus venit ad percutiendũ, vel se parat, vel de hoc verisimiliter dubitat laic⁹ percutiens clericũ, ad imminentẽ violentiã repellendã, nõ incurrit excõicationẽ: argu. ff. ad legẽ Aqui. l. scientiam. §. qui cũ aliter. & l. sed & si quẽcũq3. Quid si non ad sui tuitionẽ, sed patris, matris, filij, vel vxoris causa hoc faciat. Dic q non est excõicatus: arg. ff. qd met. cã. l. isti quoq3 [illegible]. Idẽ in socio: qr socij iniuria propulsanda est. xxiij. q. iij. non inferenda. & c. non inferenda. de resti. spo. olim. ad fi. Nam vt dt Inn. ibi solus eps non spoliauit hospitale, imo alios comites habuit: & tamẽ non sunt excõicati, nisi modũ excesserint. Per que vr. idem in defensione extranei. Alij dicunt, vt ipse refert, hoc verũ in defensione illarũ personarũ tantũ, per quas dr nobis fieri iniuria: sicut vxor, filij & serui. Inst. de iniu. §. pariter. Host. remittit. j. c. dilecto. li. vj. & de homi. suscepimus. & vide qd no. in cle. si furiosus. in gl. pe. Plus dt Gul. de Cu. in. l. vt vim. ff. de iust. & iure. q impune qñcunq3 posset defendere. Hoc probat: nam homo homini d3 seruitiũ. de iniur. l. ij. §. offerri. de serui. expor. l. seruus ea. ff. cõmo. l. in cõmodatio. §. j. Itẽ q inuadit inuadentẽ, cõmittit illicitũ: ergo defendendo cõmitto licitũ: ar. l. j. circa princ. ff. ne qs eũ, q in ius voc. vi. exi. Itẽ & cu3 amicis meis possum recuperare possessionẽ amissam: vt. l. iij. §. iij. ff. de vi & vi arma. & qlibet amic⁹, q vult me sequi cũ sit inter nos cognatio. ff. de app. non tñ. vide in cle. si furiosus. de homi. in gl. pe. & ibi no. q irregularis est, q q excõicationẽ nõ incurrat, q q ergo pro defensione rerũ propriarũ, vel aliarũ, vel psone qs nõ incurrat
8 excõicationẽ, nõ tñ euitat irregularitatẽ, vt ibi dr. ¶ † Quero an pcedat tex. in matre adoptiua, vel sorore. Dicit Host. q nõ: sed in
9 naturalib⁹ tñ sic. Ad hoc. ff. de in ius voc. l. iiij. §. parẽtes. † Quid si inueniat clericũ solũ cũ sola in loco suspecto sedentẽ, nõ tñ turpiter agentẽ, an poterit ipsum pcutere. Jo. an. dt q nõ, sm Pet. nisi forte illũ monuisset, sm formã aut. si qs ei. C. de adul. S3, vt dt Hostien. forte illa aut. nõ procederet sm canones: qr l3 sm leges turpiter inuentũ, vt in casu hui⁹ aut. l3 pcutere, tñ sm canones solũ h3 capere, nõ occidere, si alias põt. de penis. c. ij. & s. tit. j. c. ij. sm Host. Nota bñ qd illa aut. nõ h3 locũ sm canones. ¶ Ultimo hec decre. facit q valeãt statuta, q disponũt q licitũ sit cõsanguineo se vindicare de occisione. vel vulnere cõsanguinei: & q bãnit⁹ posset impune occidi. De quo p Jo. in addi. Spe. in tit. de consti. & p3 per eum in. c. si. de cõsue. & vide in disputatiõe regule, q qs. de reg. iur. li. vj. & ibi Jo. And. cõcludit q valeat statutũ. & vide Bart. in. l. ij. ff. de
10 iusti. & iure. ¶ † Uenio ad gl. & opp. q non debeat incurrere excõicationẽ ostiari⁹ pcutiens: qr ex quo casualiter fecit nõ põt dici dolose fecisse. So. Dic q malignat⁹ fuit, & dolose percussit alias non esset excõicat⁹. Attenuat tñ forte penã, qr hoc fecit forte in furore, & non deliberate: qr nõ excusaret pretextu officij: vt p3 hic in scdo rñso. Et ideo dñt doc. ptextu officij, eps absoluit hũc ostiarium, quẽ alias nõ absolueret. Uel dic ad hoc faciendũ necessitabatur ex qualitate officij. In scdo aũt rñso forte ad hoc non necessitabatur.
11 ¶ † Quero an de mãdato plati possit laic⁹ iniicere manũ in clericũ. Glo. dt q non nisi clerici delinquerẽt, & alr ad iudiciũ trahi non possent: qr tũc de mãdato prelatorũ capi pñt, & trahi ad iudicẽ ec-
12 clesiasticũ. j. eo. vt fame. & j. c. ti. si clericos. li. vj. ¶ † Glo. sup verbo, vim vi. opp. q se defendendo percutiens incurrat excõicationem. ar. s. de homi. significasti. Sol. Intellige q hoc fecit seruato moderamine inculpate tutele. ¶ Opp. cũ gl. q est sup verbo, oẽs leges. q oẽs leges hoc nõ dicãt: qr nõ loquunt oia iura de isto. Sol. Intellige oẽs leges de hac materia loquẽtes: & sic idefinita restringit.
13 † Quid in sponsa de pñti: Dicit gl. q idẽ: qr & lex pmittit illã accusare iure mariti. ff. de adul. l. si vxor. j. rñso. Idẽ credit, si non est vxor, sed loco vxoris hr: vt ibi dr, sm Uincẽ. Gof. Facit qd no. de do. inter vi. & vxo. plerunq3. in vlti. glo. Quid de ascendente a mre. Dicit gl. vr q oẽs cõprehendant: vt dt lex. ff. de ver. sig. l. appellatione. & noĩe liberorũ oẽs descẽdentes: vt. d. l. liberorũ. & no. j. de ver. sig. c. ij. Dicit glo. q nõ credit hoc extendendũ ad descẽdẽtes. Et hoc putat Inn. quo ad collaterales, vel affines: cũ minor sit iniuria: & sic non est licentia extendẽda. Uide qd no. gl. in cle. vna, in gl. cõprehendit. de bap. Host. dt hoc tuti⁹. Dicit tñ q lex addit excipiendo neptẽ, & spõsam. in aut. vt li. matri & auie. §. qr vero. collat. Distinguerẽ inter neptẽ ex filio, & neptẽ ex filia, facit. ff. de sena. l. liberos. in fi. Hoc ẽt sentit gl. in. d. c. vno. in cle. de bap. tñ glo. per Bar. est verior, p ea, q no. in. l. patri. ff. ad legẽ Iul. de adul. vbi dñt doc. q illud, qd ibi dr de patre, nõ extendit ad auum, nec ad alios descẽdẽtes. Et est rõ: qr cũ materia sit odiosa eo, q permittit pri interficere filiã: sic ẽt immittere manũ in clericũ inuentũ cũ personis, de quib⁹ in tex. ideo stricte & proprie est intelligenda. arg. regule, odia. de reg. iur. lib. vj. Et ad hec dicta facit iste textus in fin. &c. Anto. de Butrio.

1 ☞ Excommunicatus non est, qui clericum percussit probabiliter hoc ignorans. 7. 8.
2 Clericus ex quo arguitur non clericus ex delatione come, an percutiens illum incurrat sententiam excommunicationis. 9.
3 Exteriora aperiunt interiora.

Iura-

4 Juramento recusans se purgare super his, que in eius conscientia consistunt presumitur in dolo.
5 Purgatio iuramentalis indicitur ex simplici presumptione.
6 Dictio, sicut, velut, similitudinariam impropriectatem denotat.
8 Clericus an perdat clericale priuilegium, eo ꝙ inuentus est in habitu laici.
An indistincte talis quis esse presumatur, qualis in habitu reperitur. nume. seq.

1 **SI vero aliquis.** ¶ † Qui percussit clericũ probabiliter hoc ignorans, excõicatus nõ est. Huius rei dubiũ purgat p iuramentũ: ⁊ si iurare nõ vult, habetur p excõicato. h. d. Et
2 sunt tres ptes. Scda ibi: vel si. Tertia ibi: ab illo. ¶ † Not. j. ꝙ delatio come psumptiue arguit quẽ nõ clericũ: qꝛ hoc alienũ dꝫ esse a
3 clerico. ¶ † Nota secũdo qualis est hominis habit⁹ exterior, talis eius qualitas cõcluderet, ⁊ incerta per eũ gesta habentur ſm qualitates exteriores. ¶ Tertio no. ꝙ in dependentibus a cõscientia, in quibus certa probatio exterior nõ hr̃, nec haberi potest, statur
4 probationi iuramentali, q̃ haberi põt. ¶ † Quarto no. ꝙ in dependentibus a cõscientia, si non se purgat iuso is, ꝯ quem dubitatur, contra eum presumitur. ¶ Quinto no. casum, in quo exigitur iuramentum prestari corporaliter. ¶ Sexto nota ꝙ habetur quis pro excommunicato, qui presumptiue conuincitur, donec se pur-
5 get. ¶ † Septimo no. ꝙ ex simplici presumptione indicitur iuramentalis purgatio: ⁊ vbi dependet probandum a simplici cõscien-
6 tia, non exiguntur purgatores. ¶ † Octauo no. ꝙ dictio, sicut, velut, similitudinariam improprietatẽ denotat. ¶ Nono no. ꝙ in dubio potius quis iudicatur excommunicatus, q̃ non. ¶ Not. ꝙ id
7 dicitur constare, qđ constat presumptione. ¶ † Opp. ꝙ iste nõ excusetur, licet ipsum clericum ignorauit. ar. de cleri. excom. mi. apostolice. Sol. Intellige hoc, quãdo ignorãtia fuit probabilis: alias
8 non excusaretur. s. de cleri. excõ. mi. apostolice. ¶ † Opp. si. ꝙ iste non incedens in habitu clericali nõ debeat gaudere priuilegio clericali: ⁊ sic illũ percutiens nõ sit excommunicatus. de. c. j. s. de apostata. Quid si vidit tonsuram, ⁊ eum clericum non credidit. Dic ꝙ incidit in sententiam, dũ tamen ille sit clericus, nisi habuerit probabilem causam dubitandi. Tan. Hof. vt tempore caloris est inuenire in laicis Italicis. Quid si in veritate non erat clericus, lꝫ deferret tonsuram, ⁊ percussus est ab aliquo credẽdo ipsum clericũ: Dicit gl. ꝙ propter conscientiam tenetur nisi postea cert⁹ efficiat. xi. q. iij. qui multos. Posset dici pro cõcordia ꝙ quãdo ille, quẽ percussit, erat in habitu clericali: ⁊ tũc excusatur: qꝛ eo ipso qđ ille fuit in habitu clericali, non habuit iustã cãm ignorãdi qualitatem persone, postq̃ sibi de habitu ꝯstitit. Ad hoc no. s. in. q. gl. ⁊ sic põt procedere opi. Ala. Quãdo ille, quẽ percussit, non erat in habitu clericali, sed laicali: ⁊ tunc pcedat opi. Tan. ⁊ Jo. An. ad hoc. c. in audientia. j. e. ⁊ hoc. c. in prin. ⁊ c. si iudex. e. ti. lib. vj. Si autem hoc esset dubiũ, standũ esset ei, qđ subiungitur in secunda, ⁊ tertia parte capli. ¶ Gl. dicit verum qꝛ donec ipse est dubius, dꝫ se reputare excõicatũ: sed si est certificatus de errore, nõ debet puniri velut pcutiẽs clericum: qꝛ in veritate nõ pcussit. De hoc. j. eo. in audientia ⁊ ibi idẽ determinatur. Quid si credens pcutere Titiũ laicũ: ⁊ errãs in persona percutit Martinũ clericũ. Ala. dicit ꝙ in suiam incidit: qꝛ iniuriari voluit. ff. de iniu. l. eum, qui. §. si iniuria. Tan. dicit ꝙ nõ incidit in canonem: qꝛ non credidit ipm clericum esse: qđ exigit: quia q ignorat illũ, quem percutit, esse clericum, excõicationem non incidit: vt hic pꝫ. Sola enim violentia, ⁊ temeritas hic ꝯsiderat. Allegat canon. si qs suadente. ⁊. j. c. veniens. ⁊. ff. de iniur. §. si quis illud. Dicit tñ Ala. ꝙ putat ꝙ iniuriaꝫ fecerit, p eadẽ iura. ⁊ hoc credit gl. que dicit ꝙ opi. Ala. est tutior. Host. plꝫ opi. Ala. ꝙ sit excõicatus. Jo. An. plꝫ opi. Tan. qꝛ si error qualitatis excusat ab hac pena, vt in princ. c. fortius debet excusari error qualitatis, ⁊ persone. Sufficit enim anim⁹ iniuriãdi, lꝫ non fuerit motus ad iniuriã inferendam isti, aut isti. Sed quo ad hoc vt incidat in canonẽ, nõ requiritur sol⁹ anim⁹ iniuriandi. imo requiritur qđ diabolo suadente iniuriet aio respectu certe q̃litatis. s. clericalis. Cum ergo ignoret hũc, non adest anim⁹ delinquẽdi respectu certe q̃litatis reqsite: ⁊ sic cessat delictũ. Ad hoc. ff. de iniu. l. eum, q. §. si. vbi si crederẽ pcutere patrẽfa. q est filiusfa. prĩ nõ cõpetit actio. Non ob. si intendens furari aurũ furet es, tenet p ere, lꝫ circa es nõ versef sua intẽtio. ff. de vsuris. l. vulgaris. §. si qs es. qꝛ, ibi in opiniõe erat q̃litas delictũ diminuens: hic erat q̃litas delictũ augmẽtãs: ⁊ opinio est maj⁹ ⁊ in minus ꝙ est in vitate. Dic ꝙ quãdo qualitas de se aliquã actionẽ causat, vel nouã penã inducit: ⁊ tũc ignorantia qualitatis quem excusat. Quãdo nõ cãt aliquã actionem, vel nouã penã: ⁊ tunc nõ excusat ignorantia q̃litatis: q̃q̃ ipsa q̃litas penam diminuat: vt dicto. §. si quis es. Non ob. ff. de fur. l. si quis saccũ. ⁊. l. di. q saccum. qꝛ ibi animus in pncipali extendit delictũ ad accessoriũ, lꝫ anim⁹ non fuerit in delinquẽdo respectu accessorij: sed delictũ in psonã non extendit ad delictũ, ⁊ ad q̃litatẽ ignoratã, q̃ diuersam inducit speciẽ delicti, vt hic. Vel dic ꝙ ibi non ignorabat qualitatẽ accessorij: vñ non attendit animus: hic aũt ignorabat: vnde animus nõ consideratur. Unde dico ꝙ si aliquis iniuriaretur alicui clerico, ⁊ diceret se non velle iniuriari tanq̃ clerico, nihilominus puniretur velut de iniuria illata clerico, postq̃ ipsius qualitatem non ignoraret. Ad hoc no. in. j. q. glo. Et ad predicta facit ꝙ habetur in. l. vulgaris. §. sed si quis surripuit. ff. de furtis. Vel dic, vt dixi in precedenti contra-
9 rio. ¶ † Glo. sequens est literalis. Glo. super verbo, noluerit. C. ppo. in fi. qꝛ in principio literalis, ꝙ non portans habitum nõ gaudeat priuilegio. j. e. in audiẽtia. Sol. Dicit gl. ꝙ gaudet priuilegio ante tertiã monitionẽ: post tertiam vero non. Dic ꝙ si est certum quod percutiens non putabat ipsum clericum, ⁊ iuste mouebatur, non incidit in canonem. Si est certum ꝙ putabat ipsum clericum, planum ꝙ incidit in canonem. Si est dubium, ⁊ deferat habitum omnino separatum a laico, presumitur talis, in quali habitu reperitur: ⁊ presumitur ꝙ eum non putauit clericum. Si omnino non defert habitum clericalem, nec laicalem, ita ꝙ potest dubitari an crediderit illum laicum, vel clericum, procedit hec decre. qꝛ ppter dubium locus est purgationi iuramenti: in qua si deficit, presumitur ipsum sciuisse clericum, ⁊ punitur, ac si sciret. Clericus ergo ex sola nutritura come non perdit priuilegium, dum tamen sciat quis eum clericum, vel dubitatur, ⁊ non se purget: ⁊ dubitari censetur eo ꝙ negatur, ⁊ percussor non potest conuinci ꝙ sciuerit. de testi. spo. c. fin. ⁊c.

Anto. de Butrio.

1 ☞ Excommunicatus est, qui clericum percussit, a solo papa absoluendus. 5.
2 Excommunicationis sententiam vt quis incurrat, qꝛ clericũ verberauit, requirit ꝙ manus sit violenta.
3 Conuersi gaudent priuilegio religiosorum.
4 Conuersi ecclesiarum secularium quando gaudeant priuilegio, si quis suadente. vel non gaudeant. nu. 6.
7 Pro iniuria monacho illata quis agere possit.

1 **NOn dubium.** ¶ † Injiciens manum violentam in clericũ, vel alium cuiuscunq̃ religionis, qđ excõicationẽ incurrit, a qua nõ valet absolui per alium, quã per Romanũ põtificẽ,
2 preterq̃ in mortis articulo. h. d. Et nõ diuidit. ¶ † Not. ꝙ vt quis incidat in canonem verberando, requirit ꝙ manus sit violenta.
3 ¶ † Scdo nota ꝙ cõuersi gaudent priuilegio religiosorũ. ¶ Tertio no. vnũ casum, in quo manum in clericũ injiciens nõ põt absolui ab alio q̃ papa, nisi casu mortis. ¶ Quarto no. ꝙ appellatione clericorũ non cõprehendunt canonici. Contrariũ probat de institu-
4 tio. c. ij. ¶ † No. a ꝯrio ꝙ cõuersi seculariũ ecclesiarũ non gaudẽt
5 priuilegio canonis, si qs suadẽte. ¶ † Opp. ꝙ imo percutiens clericũ nõ incurrat excõicationẽ, de. c. ij. §. ij. s. eo. So. ſm Inn. regulariter percutiens clericũ nõ incurrit excõicationẽ. Fallit in septẽ casibus, quorum duo no. in. c. j. prealleg. Tertius. s. eo. si vero. j. §. pe. Quartus, eo. tit. §. vlt. Quintus. s. eod. si vero. ij. §. Sextus, in apostata p epm tertio monito. j. e. i audiẽtia. ⁊. c. cõtingit. Dicit tñ idẽ in nõ monito, q faciens guerrã, ⁊ seditionẽ tyrannis cũ armis se immiscet. j. e. cũ nõ ab homine. ⁊. c. perpendimus. ⁊ ibi not. dicit tñ ꝙ aliqui dicunt semper monitionẽ necessariam, vt cum se trãsfert prorsus ad actũ clericatui contrarium, vt qꝛ fit miles, vel bigamus. lxxxiiij. dis. quisquis. de hoc etiã. s. c. j. ibi leuitas. vel ipsi⁹
6 legato. ¶ † Querit glo. j. an conuersi ecclesiarum secularium gaudeant priuilegio. Videtur ꝙ non, vt hic a contrario. Ad hoc. xvij. q. j. vt lex continentie. Soln. Dicit gl. ꝙ si tradiderunt se ⁊ sua siue ecclesie seculari, siue regulari, censentur ecclesiastice persone, et in totum translate: ⁊ sic habent immunitatem ecclesiasticam. xvij. q. iiij. quisquis. Ad hoc, quia duo sunt genera tantũ Christianorũ. Unum, quod Deo dedicatum est, vt clerici, ⁊ conuersi. Aliud genus, vt laici. xij. q. j. duo sunt. Et hanc opi. dt gl. benigniorem: quia equum est ꝙ eorum gaudeant priuilegio, quorum vitam, ⁊ religionem assumpserunt. de statu mona. recolentes. licet quidam cõtra, scꝫ Jo. ⁊ Vin. s. de ma. ⁊ obe. c. dilecta. ¶ Primam opi. scilicet ꝙ non gaudeant priuilegio, tenet Host. quando conuersus in domo sua manet vt laicus: arg. de priui. c. iij. §. de fratribus. Si est cõuersus, qi tradidit se, ⁊ sua, ⁊ est tonsuratus, habitũ mutat, audit horas, viuit honeste: talis intelligit in totũ translatus in forũ ecclesie, ⁊ gaudet immunitate. Sic intelligunt iura. xvij. q. iiij. qsquis. ⁊ in lib. feu. de priui. vt priuilegia. §. hoc aũt. Ad hoc qꝛ conuersus non dr̃, qui retinet proprium: licet dicat in instrumento conuersionis, vel donationis, quod facit se conuersum, ſm Tanc. j. eo. parochianos. Ad hoc faciunt no. per Bar. in. l. j. ff. de penis. ibi idẽ sequitur. An aũt isti fratres de tertio ordine sancti Francisci gaudeant hoc priuilegio, vt sic dicant religiose psone, ⁊ sic ecclesiastice. Vide Fre. de Senis suo consilio. clj. ⁊ p no. per ipsum ibi dicẽdum

est ꝙ non. Ad quod vide etiã no. p gl. in cle. cũ ex eo. e. tit. ¶ Opp. cum alia glo. quod consilium non loquatur de conuerso. Sol. Uerum est: sed hec decre. ostendit ad monachos religiosos, & conuersos. ¶ Oppo. cũ alia ꝙ in aliis casibus absoluatur ab alio, quã a papa. s. eo. quis. dic quod isti, & illi sunt exẽpti. ¶ 7 † Quero an pro iniuria illato monacho agi possit. Dic ꝙ monachus agere non põt, sed syndicus aget noie monasterii, sicut dominus nomine serui. Instit. de iniu. §. si seruus. & §. seq. & aget ẽt si monachus remittit: sicut pater agit, non obstante remissione filii. ff. de pact. l. in personam. Monasterium tamen iniuriam factam monacho remittere potest: sed ecclesia non potest remittere iniuriam factam clerico seculari. xvii. q. iiii. quisquis. nec clericus iniuriam factã ecclesie in clerico. s. eo. cum desideres. §. fi. Quod est verum quo ad hoc, ne incidat in canonem, sed quo ad actionem iniuriarum potest remittere. &c.

1 ☞ Pro iniectione manuum violenta in clericum que persone ad sedem apostolicam non transmittantur. 3.
2 Mulieres que non transmittuntur ad sedem apostolicam pro absolutione obtinenda.
4 Ad penitentiam imponendam, vbi venit ipse papa consulendus, quis habebit considerare persone qualitatem propter debilitationem.
5 Mandato alterius si quis faciat aliquid, quo casu non teneatur, vbi preceptum est iustum, non autem iniustum.
6 Mandans an teneatur ex delicto, vbi penituit antequam mandatarius delictum committeret, ex quo expresse, id non reuocauit.
7 Excommunicationem an incurrat, qui mandat clericum percuti, et id mandatum reuocauit ante consummationem mandati.
8 Excommunicationis sententiam incurrit quo ad Deum, qui occulte ratum habuit delictum commissum in personam clerici. numero. 9.
9 Mandans manuum iniectionem in clericum si moriatur ante executionem mandati an sit excommunicatus, & mortuus in peccato mortali.
10 Ratum habens delictum commissum in personam clerici, an incidat in canonem. nu. 12.
11 Mandans an dicatur vere committere delictum a mandatario executum, an vero interpretatiue.
12 Ratihabitio an cadat in maleficiis, vt ratificans vel authorizans teneatur ex ratihabitione.

Mulieres. Diuisio summat, qr tria sunt dicta. Scda ibi: de his. Tertia ibi: illi vero. ¶ 1 † No. hic quatuor genera personarũ, que non trãsmittunt ad sedẽ apostolicam pro manuum iniectione: quarum due indistincte non mittuntur: alie due mittuntur, ita ꝙ prius hoc intimet Romano pontifici, & eius consilium habeatur. ¶ Scdo no. ꝙ mulieres non dicunt sui iuris: hoc probat implicatiua, alie. ¶ Not. ꝙ mandatarius, vel authorizans delictum pari pena puniuntur, & ligantur cum mandante. Materia. de off. delega. c. ii. ¶ Tertio no. ꝙ is dicitur vere delictum cõmittere. Et facit ꝙ si statutum disponat delinquentem, includat mandantẽ, qui dicitur vere delinquere, non interpretatiue. ¶ 2 † Quid de mulieribus sui iuris. Dic ꝙ ire non tenentur: qr ꝙ vidue virgines teneãtur ire, est absurdum: & sic epi oẽs feminas absoluere pñt: & approbat consuetudo, q̃ in hoc est amplectenda. de offi. delcg. qd translationem. qr ipsarũ peregrinatio est periculosa. Per qd vr̃ ꝙ etiam in morte. & in enormibus lesionibus absoluere potest: arg. de elec. c. indemnitatibus. §. sed cum eas. Et hoc verũ, ẽt si mulieres sunt fortes & robuste: vt dicit Gul. in Spe. de sen. prola. §. vt aũt ver. ꝙ si mulier. Dicit etiã ꝙ papa concedit hanc absolutionẽ fieri in absentia p diocesanos, vel alios delegatos: vt in. d. §. vt aũt. ver. ꝙ si mulier qr sua est iurisdictio: & sic eam, cui vult cõmittere, põt sine alicuius pindicio. de elec. cũ ecclesia. ¶ Quero qd erit consiliũ pape. Dic, forte ꝙ redimat laborẽ, & expensas. s. de voto. magne. fin 3 Host. ¶ † Ueniamus ad gl. Et oppo. cum prima ꝙ non existẽtes sui iuris ad curiam transmittant. s. eo. nulli. Sol. Intellige de non sui iuris existentibus ratione seruilis conditionis, non patrie potestatis: qr tales bene ad curiam transmittuntur, vt in contrario. Idem Inno. & Gul. in Spec. de sen. pla. §. vt aũt. ver. quid de filio. Host. cõtra: qr eadẽ est rõ in eis, q̃ in seruis: & per vtrunq; acquiritur. Insti. per quas personas no. acqui. i. rñ. ¶ Jo. an. dr gloss. esse verã in filio regẽte se & familiã vxoris, & filiorũ, lz emancipat⁹ non sit: sed si est in paterna familia, procedit opi. Host. Quãq̃ ista opinio Joã. an. sit eqna, tñ forte de iure, seu iuris rigore procedit opinio gl. cũ de iure cõmuni ita obliget filiusfa. sicut & homo sui iuris vt. l. tam ex contractibus. ff. de iud. Tñ pro dicto Host. facit, quia eo ipso ꝙ est in ptãte patris, nihil dr hre. qr qcqd querit, q̃rit pri, saltem hodie quo ad vsumfructũ: vt not. in. l. placet. ff. de acq. here. Si ergo nihil habet, quomodo sumptus facere poterit: Unde dr clarius ꝙ qñq; filiusfa. habet vnde sumptus facere possit: & tũc sit 4 vera opinio gl. alias sit vera opi. Host. ¶ † Querit alia glo. qs declarabit an sit ita delicata ꝙ laborẽ eũdi sustinere nõ possit: Dicit gl. ꝙ erit ad arbitriũ epi: & si videbit epo, ꝙ nõ possit sustinere laborem eundi pter periculũ more, ipsam absoluet recepta cautione ꝙ parebit consilio pape. ad hoc. s. e. c. fi. Sed si periculũ non timet, 5 consuletur papa anteq̃ absoluat: & hoc vult litera ista. ¶ † Ultima gl. in prin. literalis vsq; ad ver. sed vr̃ ibi q̃rit quid de eo, qui alterius mandato facit, an teneat: Dicit gl. ꝙ vr̃ ꝙ non: qr facit ex necessitate maxime, si mandans, & eã hz potestatẽ, vel ei sit subiectus. ff. ad legẽ Aqui. l. liber homo. Dicit gl. ꝙ contrarium est verũ: qr preceptũ fuit iniustũ, & debuit potius Deo, q̃ homini obedire. s. eo. relatum. cũ simi. qr nec illa potestas data est laico sup clericum. s. eo. si vero. Non ob. cõtrũ: qr ibi loquit in leuibus delictis quo casu 6 ius patrie potestatis, vel dñice excusat: hic in grauib⁹. ¶ † Querit vlteri⁹ eadẽ gl. qd si mãdauit delictũ, sed anteq̃ ille manus iniecerit, penituit mandans. Dicit gl. ꝙ nihilominus tenet nisi reuocauit mandatũ, ita ꝙ reuocatio ad mandatariũ peruenerat. ff. mãda. l. si mandassem. cũ simi. Ad hanc. q. facit qd no. vi. dist. in §. sum 7 me. & de hoc. s. eo. cũ quis. lib. vi. ¶ † In gl. ii. vbi dr Host. idem tenuisse qd hic gl. Inn. tenuit talẽ non esse excõicatum: quamquam alias possit de culpa puniri: & hoc ideo, qr canon, si quis suadente, requirit dolũ. Bar. Brix. in §. qd. Uen. in qõne, q̃ incipit, Aliquis mandauit. tenuit talẽ non esse excõicatũ quo ad Deũ, sed bñ quo 8 ad ecclesiã. Et hoc vr̃ ibi sequi glo. † no. etiã ibi quid de eo, qui occulte habet ratũ delictũ, an sit excõicatus: & determinatur qd quo ad Deũ sit excõicatus, sed quo ad ecclesiã nõ: que non indicat de 9 occultis. ad hoc. s. eo. c. l. ii. a nobis. e. tit. ¶ † Eadẽ gl. q̃rit an mandãs manuum iniectionẽ per mandatariũ, si moriat an sit excõicatus. Dicit glo. ꝙ non: qr mandatũ morte extinguit. ff. man. l. inter cãs. & qr non ligat sub terra. s. eo. a nobis. Idẽ Inn. & Host. Tan. contrarium: qr intelligeres in hac volũtate decessisse. s. de bap. maiores. Dic si nõ penituit, decessit in mortali: & sic bene est excõicat⁹ secundũ Host. si non est certificatus de morte mandatari⁹, pcedit dictũ Guliel. Si est certificatus, licet ille non expresse reuocauerit mandatum, verũ est, quod peccat quo ad forum penitentie, sz quo ad forum contentiosum, & penam, que imponitur vt ex eodem delicto dico quod non est excommunicatus: quia mandatum habetur 10 pro reuocato. ¶ † Eadem glo. querit quid si non mandat sed ratũ habet ex postfacto, an incidat in canonem: Dicit glos. quod sic, qr ratihabitio habet locum in malitiis. ff. de vi, & vi arma. l. i. §. quoties. cum simi. Glo. dr ꝙ non credit ꝙ incidat in canonem, licet ex postfacto ratum habeat, cum hoc non fecerit causa sui, & eius noie secus si potuit prohibere, & non prohibuit. Dic hodie vt de sentẽ. excommu. cum quis. lib. vi. ¶ Expeditis gl. doc. tangunt hic duo 11 dubia in text. que penes Legistas sunt ardua. Primum, † vtrum mandans dicatur vere committere delictum per mandatariũ, an interpretatiue. Effectus questionis est magnus propter statuta, que recipiunt intellectum solum proprium, & strictum significatũ verborum non improprium & interpretatiuum. & etiam cõstitutiones penales: vt. l. quicquid adstringende. & l. cõstitutionibus. ff. de ver. ob. & patet in. c. statutũ. de elect. lib. vi. & in regula, que contra. de reg. iur. libro. vi. ¶ Secundum dubium tangitur cum gloss. de ratihabitione, an possim habere ratum delictum commissum per alium. ¶ Ad primum habetis hic casum clarum, quod vere dicit committere delictum, qui per alium facit, non interpretatiue. Ex. in. l. non ideo minus. C. de accusatio. determinat quod interpretatiue, vt patet de se ad sensum: quia vere non posset dici quod fecerim quod alter fecit: factum enim alterius, inspecta veritate, non potest esse meum. Barto. dicit duo verba in. l. non solum. §. primo. ff. de iniur. Cõsiderando tres casus. Primus est, quando per aliũ instrumentaliter quid agitur instrumento ex necessitate facti operante: & tunc dicit ꝙ vere gestum attribuitur principio necessitati medium: vt si iacio lapidem in alium. vel sagitto sagittam. Nã lapis operatur delictum necessitate principii: & tunc dr quod tenet vt vere faciẽs, & sic lege Aquilia directa, que surgit ex cortice verborum tenetur talis: vt. l. itẽ Mela. ff. ad legem Aqui. ¶ Secundus casus, quando per quod ago, & instrumentaliter operor, operatur necessitate non facti, sed iuris: vt quia id, quod mando, est in se licitum quo ad operantem, licet illicitum quo ad mandantẽ: vt in leuibus mandare filio vt det damnum. Uel mãdo Titio vt impetret ius iniquum pro me: iam susceptione mandati obligatur: quia hoc in se non est licitum. Uel mando vt manumittat seruũ quia hoc etiam in se non est illicitum: et adhuc factum vere attribuitur principio necessitati medium ad finem. Non enim gestum attribuitur, siue in malum, siue in bonum voluntarie agenti, non aliqua necessitate, & attribuitur principio necessitati, non medio neces-

necessitate operãte:⁊ hic est casus in.l.iij.§.si procurator.ff.qd qsq; iuris.cũ simi. Pro hoc do casum in.c.literis.s.de rescrip.vbi gestũ attribuit cause primarie:⁊ sic grauamẽ infertur ecclesie ex mãdato ad vacaturã dicitur inferri,sed tñ per principiantẽ:⁊ qd est plus,si mediũ non agat ex necessitate iuris,sed ex necessitate bone status, vt ibi:sic videm⁹ in executore:qz si grauat exequẽdo,qz operatur,dũmodo modũ non excedat mandatũ,ab eo nõ appellat:qz grauamẽ attribuit principiãti nõ necessario operanti:vt est casus in.c.nouit.s.de iudi.alle.de app.⁊ in.c.super qõnum.§.j.de offi.deleg.⁊ qd ibi no. ¶ Tertius casus,qñ instrumentaliter qd ago per aliud,qui volũtarie põt id facere,⁊ nõ facere:⁊ sic instrumentũ nõ operat necessitate principij,nec de iure,nec de facto,vt mãdare qd delinquat:qz tale mandatũ vt rei turpis nõ obligat. Tũc dicit qd si consideremus effectũ facti,quantum ad delictũ solius animũ respectu fori,in quo animus punitur:⁊ tũc dicit qd vere is dicitur facere,qui facit per alium,etiã voluntarie. Ratio,qz iam perfecit delictum:sic intelligit hanc decre. Si cõsideremus delictum prout punitur ex fine facti,nõ ex principio ad finẽ,⁊ in foro cõtentioso plus consideremus factum in penis:qz ex hoc leditur Respublica,quã casum:⁊ sic casus ponderat propter factũ,nõ factũ propter casum:⁊ tũc dicit Bar.qd per alium dicit factũ interpretatiue,⁊ nõ vere. qd bene no. Hec vera sunt in actibus,qui possunt expediri instrumento a corpore separato:in actibus vero,qui nõ possunt expediri instrumento a corpore separato,dicit qd is dicit facere interpretatiue,qui per aliũ facit. Omnia dicta sua placẽt mihi,⁊ vera sunt ⁊ rõnabilia,vt videtis. Sed non plz rñsio ad hãc decre. Dictũ suũ procedit,si ageremus hic de pena penitentiali:⁊ in hac solus animus non consideratur:sed pena fori contentiosi,in quo etiã factũ consideratur:qz per hoc etiã finis publicus leditur,quem etiã considerant canones,prout sunt fori contentiosi. Nisi Bar.saluemus qd hoc operatur mistura fori contentiosi,⁊ penitentialis,quam insequitur canon:vt facto secuto attribuatur principaliter:⁊ tunc dicemus qd hic operatus est vere sm ius canonicũ. Sed si consideretur forus penitentialis secuto,vel nõ secuto facto,res attribuat principio:si forus contentiosus,non secuto facto non attribuatur principio,sm ius ciuile:qz id principaliter considerat de bono pu-
12 blico,res attribuat fini,⁊ non medio,vel principio. ¶ † Ad scdm dubium an ratihabitio in maleficijs obliget. Cõis cõclusio gl.iuris ciuilis est ista:si talis est act⁹,in quo possit haberi finis delicti per alium,⁊ alium explicari,vt homicidium,⁊ reliqua delicta: tũc põt haberi ratum cum hac distinctione,an nomine,⁊c.si talis,qui non possit explicari per alium:vt qz adheret qualitas facti instrumento a corpore nõ separato. Dicunt gl.qd non põt haberi ratũ, vel per alia verba se ipsum delinquere omnino est adhesibile persone,ita qd inseparabile est a persona,non põt per alium fieri,nec ratificari:vt.l.j.§.quoties.ff.de vi,⁊ vi ar.⁊ ibi glo. Jo.de Ra.hoc reprobat,assignans rationẽ sub alijs verbis. Ratihabitio trahit retro per fictionẽ,veritatem gesti nõ consideramus in fictione,nec possibilitatem in specie,sed in genere. Iste potuit adulterari: potuit ergo hic ratificare:qz habet finem qd illa sit adulterata,quem finem cum voluntate considerat lex,⁊c.

1 ☞ Excommunicatus pro manuum iniectione in clericum,licet occultus,per papam debet absolui.nu.4.
2 Pro absolutione obtinenda propter manuum iniectionem in clericum debet excõicatus etiam clericus percutiens ire ad papam.
3 Absolutio pro violenta manuum iniectione in clericum soli Romano pontifici est reseruata.

1 **D**ero. ¶ † Excõicatus pro manuum iniectione in clericũ,lz occultus,per papã dz absolui.h.d. ¶ † No.j. † qd clericus percutiẽs clericũ ire de-
2 bet ad sedẽ apostolicã pro absolutione. ¶ Scdo no.qd de delicto,de quo cõstat in foro penitẽtie quis cõpelli nõ dz in foro cõtẽtioso:vt est satisfacere:sz est ad hoc inducẽdus. ¶ Tertio no.
3 † q absolutio pro violẽta manuũ iniectione soli Romano ponti-
4 fici est reseruata. ¶ † Opp.qd iste nõ debeat cõpelli satisfacere,vel apostolice sedi se presentare:ptz,qz de occultis nõ iudicat ecclesia: vt in.c.vt nostrũ.vt ec.bene. Item hic ista confessio fit in foro penitentiali,⁊ non iudiciali:ergo ⁊c. Sol. Hoc verbũ,debes monere, nõ dicit proprie vt cõpellat:⁊ in casu quo nollent,illos compellere nõ posset. Ad hoc no.s.tit.j.omnis. Imo nec tales publice posset vitare,qz occulte fit:vt.j.eo.cũ non ab homine. ¶ Opp.ad tex.de c.peruenit.j.eo. Sol.vt ibi no.⁊ etiã vt no.in.c.qm.de vi.⁊ ho.cleri. ¶ Opp.gl.i.qd iniijciens manus violentas in clericum confratrẽ absoluat ab epo.s.eo.monachi. Sol.est vna literalis qd sit in text. cõfratres tuos,⁊ loquatur epo:⁊ tunc non obstat contrariũ,saluo semper eo,qd habetur de vi.⁊ ho.cler.quoniã. Alia litera sit in tex. vos:⁊ tũc obstat contrariũ. Sed dic qd non sunt fratres illorum, quos leserũt. Sed dic qd sunt cõfratres,scz clerici,⁊ nõ monachi.

Vel dic qd loquitur generaliter de confraternitate late sumpta:qz hec ratio dubij qz non videbatur eos debere ire ad sedem apostolicam,qz delictum erat occultum:sed hic contrariũ determinatur: tamen interim non debet vitari publice,nec compelli : sed tantum debet moneri.j.eo.cum non ab homine.⁊ ibi de hoc ⁊c.

1 ☞ Ab excommunicati cõmunione non excusat priuilegium.8.
2 Priuilegium contra ius non valet.
3 Priuilegium,per quod excommunicatus non vitetur,non valet: nec a delictis excusat.4.
5 Excommunicatus an teneatur vitare excommunicatum.
6 Papa an possit tollere canonem,si quis suadente.
7 Excommunicato communicando an papa incidat in canonem.

1 **N**ulli. ¶ † Priuilegiũ non excusat a cõione excõ-
2 municati actiua vel passiua.h.d. ¶ † Not.j.
3 qd priuilegium cõtra iura nõ valet. ¶ Scdo not. † qd priuilegiũ non valet,qd excommunicatus nõ vitetur: ⁊ qd non vitet excõmunicatum pro violentia. ¶ Not.magis late,
4 qd priuilegium non excusat a delictis. ¶ † Oppo.de.c.inter alia. ⁊.c.cum voluntate.j.eo.j.responso. Sol. Qd priuilegiũ concessum alicui non iuuat ipsum quo ad hoc vt possit excõmunicato cõicare. Fallit in priuilegio a iure cõcesso,in quo certis casibus licitum
5 est cõicare excõmunicato,vt in contrarijs. ¶ † Quero an excommunicatus teneatur euitare excommunicatum. Dicit Jo.an.qd si priuilegium non eximit,multo minus excommunicatio: ⁊ ideo excõmunicatus excommunicatum vitare tenetur.de quo de cleri.
6 excõ.mi.illud.super verbo,periculosum. ¶ † Quero an papa canonem,si quis suadente.tollere possit. Dic sm Abb.qd non,sine concilio generali:⁊ priuilegium cõcessum vt percutiens clericum non sit excommunicatus,dare non potest. Hosti.tamen videtur sentire contrarium:qui dixit qd nunquam vidit hoc priuilegium emanasse a sede apostolica:nec crederet hoc emanare,si videret:quamquam emanare posset:qz qui potest canonem in totum tollere,multo fortius ⁊ in parte:sed id est prima facie suspectum.de quo de eta.⁊ quali.
7 cum te. ¶ † Quero an papa cõmunicando excõmunicato incidat in canonem,si quis suadẽte. Dicit gl.qd non:lz alias male faciat: qz princeps legibus est solutus,⁊ leges interpretatur.j.eo.c.inter alia. An vero quem papa vitat,vitare teneamur:dixi de priuil.cũ olim. Quid iuris de epo,qui cõicat excõmunicato.vide.j.c.statui-
8 mus.lib.vj. ¶ † Oppo.qd quis ex priuilegio possit communicare excõmunicato.j.eo.qd in dubijs.inter alia.⁊.c.cum volũtate. Solu. Priuilegio corpore iuris clauso quis põt cõmunicare,nõ clauso nõ:si tamen cũ causa est data,potest se excusare:si sine causa,nõ. Idem si est suspectũ ius,vt non liceat communicare excõmunicato,papa tollere nõ posset,licet posset modificare.xxv.q.ij.sicut.xv. dist.sicut. Imo dicunt doc.qd nec appel.vt contraria prodest:vt.j. c.seq.nec consuetudo:vt de consue.cum inter.

1 ☞ Excommunicatus quia monachum percussit,denuntiari,et vitari debet,donec absoluatur a papa.
2 Conuersus gaudet priuilegio canonis,si quis suadente.
3 Monachorum appellatione non veniunt conuersi.
4 Absolutionem petens ab excommunicatione canonis,quia monachum percussit,transmitti debet ad papam.
5 Actio iniuriarum an competat monacho pro iniuria sibi illata.
6 Iniuriam sibi illatam an monachus poterit remittere.7.
8 Clericus an possit remittere iniuriã factã ecclesie in personã sui.
9 Iniurie satisfactio cui fieri debeat,quando est seruo illata.10.
11 Iniuria illata clerico coram quo iudice estimabitur.

1 **P**arochianos. ¶ † Percutiens monachũ,vel religionis cõuersum,denũtiari,⁊ vitari dz,donec absoluatur a papa.
2 h.d. ¶ † Not.j.quod conuersus gaudet priuilegio ca-
3 nonis,si quis suadente. ¶ Secundo nota † quod appellatione monachorum non comprehenduntur conuersi. ¶ Tertio not.qd excommunicatus a canone est denuntiandus, ⁊ compellere debet
4 episcopus alios ipsum euitare. ¶ † Quarto nota quod percutiẽs monachum incidens in canonem,si quis suadente.debet trãsmitti ad sedem apostolicam. ¶ Quid si absoluendus non veniat cum literis. Dic qd tutius est quod veniat cum literis:tamen si veniat sine literis,absoluetur.j.eo.cum pro causa. Cõmuniter tamẽ consueuit remitti ad diocesanũ absolutus,vel absoluendus : ⁊ hoc vt sciatur,an aliquid tacuerit.ff.de offi.ord.ex parte.nisi iusta suspi-
5 cionis causa aliud fiat.de appel.c.ij.§.iij. ¶ † Quero an monach⁹ possit agere actione iniuriarum pro iniuria sibi illata. Dicit glo. quod non,sed agere poterit monasterium:sicut si facta est iniuria seruo,seruus non agit actione:hoc est verum,secundum doct.nisi de licentia abbatis esset in scholis,vel alias longe absens: vt.ff.de
6 iudicijs.l.si longius.⁊ infra,de sepultu.c.fin.libro.vj. ¶ † Quero

an monachus possit remittere iniuriā. Dic q̄ nō, qn monasteriū agere possit: sicut si filius remittat iniuriā, nō valet remissio quin pater possit agere actione iniuriarū. ff. de iniur. l. j. §. vsq̄. An aūt hoc casu pater teneat cauere: vide no. p Jo. And. de quer. inf. c. ij. in gl. et ideo ibi determinat q̄ nō, p. l. nō solū. §. si pater. ff. de pcur. Et ratio, q2 illa remittere posset: vt. l. si vnus. §. si filius. ff. de iniur. ad hoc etiā no. j. e. cū illorū. An autē monasteriū possit remittere
7 iniuriam factā monacho. Dicit gl. q̄ sic. ¶ † Quid de seculari, an possit remittere iniuriā factā monacho. Dicit gl. q̄ non: arg. xvij. q. ij. qsqs. Hoc intellige de actione iniuriarum, q̄ cōpetit ipsi clerico: non autē de actione, que cōpetit ipsi ecclesie, fm Inno. et Host.
8 † Sed an possit remittere clericus iniuriā factā ecclesie in personā sui. Dicit Inno. q̄ nō. j. e. cū desideres. §. vlt. quid intelligit. versi. Inno. quo ad penā canonis, si qs suadēte. quā remittere non pōt ecclesia: sed quo ad actionē iniuriarū dicit q̄ ecclesia pōt illam remittere. Qd est verū quo ad illā, q̄ ipsi clerico cōpetit, non que cō
9 petit ipsi ecclesie, fm Host. ¶ † Gl. super verbo, satisfaciat: q2 alie sunt literales, querit cui fiat satisfactio iniurie. Dicit gl. q̄ de iniuria illata seruo hr Insti. de iniur. §. qd si vsufructus. In monacho, qui ppriū nō hz, dabit satisfactio ipsi monasterio: q2 qcquid monacho dat, monasterio acquirit. de stat. mo. cū ad monasteriū.
10 ¶ † Quid de clerico seculari: dic q̄ satisfieri dz ipsi clerico, qui lesus est. Et si clericus inde decedat, dic vt. s. de penis. c. presbyteri.
11 ¶ † Querit gl. corā quo iudice estimabit iniuria. Dicit gl. q̄ qdā dicūt q̄ corā iudice pcussoris. Insti. de iniur. §. sed postea. Vin. dicit q̄ rōne accessionis estimabitur corā iudice ecclesiastico: sicut dr de dote. s. de cōiug. seruorum. c. proposuit. Dicit gl. q̄ ponderāda est forma agendi: quia si agit laicus per viam querele querulando se de snia excōicationis, et se petendo absolui, debet hec estimatio fieri per iudicē ecclesiasticum ratione excessus, vt dixit precedens opinio. Si agit principaliter clericus actione iniuriarū: tūc dicit glos. q̄ satis equum videtur: q2 actor debet sequi forū rei. Dicit tñ glos. q̄ papa dat quotidie literas clericis contra clericos nomine etiam suo. Idē no. de fo. cōpe. si clericus. Dic q̄ ex quo est factum delictū ꝯ personā clerici, cōmittitur sacrilegiū. de fo. cōpe. cum sit generale. et subditus est delinquēs contra clericum in foro ecclesie: et sic potest conueniri principaliter. De beneficiato vero in diuersis ecclesiis, si est intitulatus in altera tantū, ille iudex cognoscet. Si in vtraq̄, considerādum propter quam facta est iniuria. alleg. ff. de iniur. l. item apud. §. pretor. et de testa. relatum.

1 ☞ Iuramēti forma quomodo sit prestanda ei, qui petit absolui pro violenta manuum iniectione in clericum.
2 Literis ordinarij narrantibus delictum subiecti creditur.
3 Absolui nullus solet ab excommunicatione, nisi prius prestito iuramento de parendo mandatis ecclesie. nu. 7.
4 Absolui potest a delegato pape, qui incidit in canonem propter manus violentas in clericum.
5 Iuramentum prestitum in forma iudicij habet executionem, sicut sententia.
6 Excommunicationis sententiam non incurrit dominus, qui castigando clericum seruientem percutit.
8 Mandatum prelati iustum excusat a delicto, et pena canonis.
9 Excommunicationem non incurrit, qui ratione officij, et correctionis clericum percussit.
10 Excommunicationem incurrit clericus percutiens socium clericum, nisi fecerit ex ludo.

1 **Ex tenore.** ¶ † Ponit formā precepti, qd in virtute consistit, id est forma iuramenti fieri dz illi, qui pro violenta clerici percussione excōicatus absoluitur. Supplicatio, et commissio, ibi:
2 Mandamus. ¶ † Not. j. qd creditur literis ordinarij narrātibus
3 delictū subiecti. ¶ † Secundo no. qd non absoluitur quis ab excōmunicatione, nisi prius prestito iuramento de parendo mandatis ecclesie: qd an sit de substantia absolutionis, patet ex no. j. eo. cum
4 desideres. ¶ † Tertio not. qd incidens in canonē propter manus violentas absoluitur a delegato pape ad hoc specialiter mandatū
5 habente: alias non. ¶ Quarto no. † qd iuramentum prestitum in forma iudicij habet executionem sicut sentētia. Unde preceptum de satisfaciēdo post iuramentum, ac si snia lata fuisset. ¶ Quinto not. formam precepti faciendi illi, qui manus iniecit violentas in clericum hic expressam. ¶ Sexto no. qd conuersus gaudet priuilegio canonis, si quis suadente. ¶ Septimo no. qd se defendendo licitū est percutere clericū, etiam sine pena canonis. ¶ Octauo not. qd mandatū prelati, et iustum, excusat quēq̄ a delicto, et pena canonis, si quis suadente. ¶ Nono no. appellatione clericorū non comprehendi monachos, nec appellatione monachorū comprehendi
6 conuersos. ¶ † Quid si dominus clericum seruientem sibi percutiat leuiter castigando. Dic qd non incurrit canonem. j. e. veniēs. et. e. cum voluntate. Ratio, quia manus correctionis nō sunt violente. xxiij. q. j. paratus. sed propter similitudinem excipiuntur de violentis: et violente dicuntur per respectum ad sustinentem, qui reluctante voluntate sustinet: non per respectum ad inferentē, qui
7 correctionis causa infert. ¶ † Opp. glo. j. qd iurare non debeat de parendo mandatis absoluentis, sed de parendo mādatis ecclesie. de app. ad hec. Sol. Dicit gl. qd hoc iuramentum illi equipollet, licet illa sit rectorum sententia. Iurans enim parere mandatis absoluentis censetur iurare qd parebit eius iusto precepto, vel precepto ecclesie, vt in cōtrario. ¶ Opp. qd aliud possit precipere quā hic expressum, scilicet qd satisfaciat leso. s. e. proximo. Gl. fatetur, et
8 dicit qd ista decre. per illā est supplenda. ¶ † Opp. qd non excusetur manū iniiciens pretextu mādati prelati. xxiiij. q. j. quid culpatur. Sol. Si mandatū est iustū: alias nō excusatur. s. eo. veniēs. et. j. eo.
9 vniuersitatis. ¶ † Quid si habet officiū, cuius ratione possit corrigere inferiores clericos, vel magisterium, an excusetur percussione: Gl. dicit qd sic. j. eo. voluntate. ¶ Quero quare in precepto non precipitur. Dicit gl. qd per assiduam cōuersationem presumitur qd facilius manus iniiciant in se ipsos: et de verbis quādoq̄ deueniant ad verbera, et facta: vnde ratione presumptionis non precipitur de socijs: sicut propter presumptionem quandoq̄ non indicitur clericis vt concubinas abiurent. de coha. cleri. et mu. c. cle-
10 ricos. de presum. quia verisimile. † Non tamen est credendum qd non incurrant excommunicationem, si socius percutiat socium: q2 imo incurrunt, nisi ex ludo fecerunt: vt. s. eo. c. l. licet interdum absoluatur a diocesano. s. eo. c. ij. etc.

1 ☞ Excommunicatum propter manuum iniectionem absoluit episcopus, si ille sine periculo non possit papam adire. 5. 6. 8.
2 Inimicitie capitales excusant ab itinere ad papam.
3 Rationabiliter dicitur id fieri, qd iure fit, et cum discretione.
4 De absolutionis forma videtur iuramentum secundum morem ecclesie.
7 Absoluere an possit presbyter in casu necessitatis, qui clericū percussit.

1 **De cetero.** ¶ † Excōicatum propter manuū iniectionē absoluit epūs, si ille sine periculo nō possit papā adire: mandatur tñ sibi qd papam adeat impedimēto cessante. h. d. Scda ibi: et attem. ¶ Not. j. casum, in quo absoluitur quis a sententia excommu-
2 nicationis, si quis suadente. ab inferiore a papa. ¶ † Secundo no. qd inimicitie excusant ab itinere ad papam, si sint capitales: quo casu non sufficiunt litere de saluo conductu: vt. s. vt lite non contesta. accedens. el. ij. ¶ Tertio not. formā iuramenti quando absoluitur quis ab inferiore a papa ab excōmunicatione canonis temporali, et non perpetua. ¶ Quarto no. qd causa temporaliter limitata temporalem et limitatum producit effectum: vnde excusatio itineris pretextu cause temporalis excusat temporaliter, et nō perpetuo: et sic causa est permanendi. commensuratur
3 vite sue. ¶ † Quinto no. qd id dicitur rationabiliter fieri, qd iuste
4 fit, et qd fit cum discretione. ¶ † Nota qd iuramentum videtur de forma absolutionis secundum morem ecclesie. de hoc. j. eo. cū desi-
5 deres. † Quid in excōicato ex alia causa ab alio, an habeat locū decre. Dic qd sic: q2 si non pōt excōicatus se presentare excōicatori, pōt ab alio absolui. j. eo. a nobis. et hoc precipere dz in morte absoluens, vt cessante impedimēto excōicatori se debeat presentare, vel ab alio casu, nisi rationabiliter appellasset: tūc cōpareb: it coram illo, ad quē appellauit. de offi. ordi. ad reprimendā. fm Inn. et Host.
6 ¶ † Quero secundo an sufficit sola cessatio impedimenti. Dicit Hosti. qd non: imo requiritur qd habeat aliquod modicū tempus quo valeat sibi de necessarijs prouidere. Ad hoc. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hostibus. §. fin. pro quo facit tex. ibi: opportunitate. Hic Joi. an. remittit ad no. in cle. si quis suadente. de peni. ad fi. vbi videtur concludere hoc remanere in arbitrio iudicis, vt declarat, an fuerit morosus, vel non. de quo dic vt ibi in glo. ante pe. ¶ Glo. j. fit pro
7 notabili. ¶ † Quero an presbyter possit in casu necessitatis. Glo. dicit qd sic, sua authoritate, quā habet ab eo. de rap. in literis. Si summa sit necessitas. xvij. q. iiij. si quis suadente. alias nō: nisi hoc fecerit de mandato episcopi. Episcopus enim absolutionem bene
8 committere potest. de offi. or. c. fi. ¶ † Quid si absolutus pretextu temporalis impedimenti non adit sedem pro precepto. Dicit glo. quosdam dicere q̄ incidit in canonem iterato. xxvi. q. vi. qui recedunt. contrarium determinat glo. q2 actio semel extincta amplius non reuiuiscit. gl. allegat iura. Dat simile: q2 libertas semel data amplius non reuocatur. C. si aduersus liber. l. j. et. ij. Dicit tamen glo. quod si non accedit ad sedem, reputabitur periurus, et compelli poterit ad obseruandum iuramentum. de iudi. nouit. Dic hodie vt. j. eo. eos. in clemen. si quis suadente. de penis. et ibi approbatur opinio predictorum reprobata opinione glosse etc.

1 Delegata absolutionis causa ab excommunicatione per papam, mandat ipse papa recipi cautionem de parendo mandatis ecclesie.
2 Litere non habentes formam curie, presumuntur surreptitie.
3 Absolutionem ab excommunicatione propter manuum iniectionem in clericum quare papa mandat.
4 Cautio sufficiens que dicatur pro beneficio absolutionis obtinendo ab excommunicatione.5.

1 **Ad hec.** ¶ † Cum absolutionem excõicati papa delegat, mandat canonẽ recipi de parendo mandatis ecclesie.h.d. ¶ Not.j.qꝺ ab excommunicatione delegati pape non absoluit nisi papa, vel ab eo habens mandatum. ¶ Secundo not. formam commissionis abso-
2 lutionis a sententia delegati pape. ¶ † Tertio not.qꝺ vbi litera non habet formam curie, presumitur surreptitia. Ad hoc de cri.
3 fal. quam graui. de fi.instru. ex literis. ¶ † Quero quare papa cõmittebat aliis absolutionem, cum ipsi delegati possunt absoluere. Dicunt quidam qꝺ hoc ideo fuit, quia erant mortui, vel alias reuocati, seu lapsus erat annus post sententiam. de offi.ord. pastoralis. Uel hoc ideo forte dictum fuerat, cum regulariter quis remitti debebat absoluendus ad suum excõicatorem: vt in.c. prudentiam. ad fi. de offi.ord. alias talis excõicatio, vel expositio videtur superflua, cum hic papa consideret effectũ potius delegationis absolutionis videlicet sub qua forma papa cõsueuit ipsam cõmittere, qꝺ etiam posset in ordinario procedere, in illo requiritur etiã ex certa scientia, si alii committeret: alias presumeretur delegatio surreptitia: cum ad excõicatorem suũ in dubio esset remittendus, per pre-
4 alleg. iura. ¶ Glo. super verbo, aliis. tota literalis est. ¶ † Quero que dicatur sufficiens cautio. Dicit gl.qꝺ iuratoria. ibi: pro violẽta manuum iniectione. Si propter cõtumaciã, vel pro crimine manifesto debet alia cautio dari. de quo.j.titu.proxi. ex parte. Idem quando data est possessio causa rei seruande. ß. de sequestra.pos.c.
5 ad hoc.in fi. ¶ † Not.gl.qꝺ licet verbum, cautio, a lege proferatur vt sufficiens, non semper intelligitur cum fideiussoribus: sed secũdum materiam subiectam sufficit iuratoria, et non iuratoria: et sic sufficiens dicitur ꝑm materiam subiectam. Ideo Io.an. super verbo, sufficit. hic in gl. dicit qꝺ quando constat de iniectione manuũ, non sufficit cautio iuratoria, nisi ex forma mandati hoc contingat et sic loquuntur ista iura: imo requiritur ꝙ primo satisfaciat: vt in c. proxi. Host. concordat hoc de app. peruenit.j. in vltima glo.ij. de iudi.c. postulasti.et ß.eo.ti.c. parochianos etc.

1 Excommunicatus pro manuum iniectione, per papã absoluitur, vel per legatum.5.
2 Absolutio non conceditur excommunicato, nisi satisfacto de iniuria.6.
3 Paupertas non excusat a pena canonis, si quis suadente.
4 Impeditus morbo quis dicatur.
7 Paupertas an excuset excommunicatum propter violentam manuum iniectionem in clericum, vt ad papam ire non teneatur.

1 **Ea noscitur.** ¶ † Excõicatus pro manuũ iniectione, licet pauper sit, vel diues, per papã absoluitur, vel legatũ. fallit in muliere, sene, infirmo, vel mutilato, qui per epm̃ absoluitur.h.d. Primo ponit exceptionem. Secũdo regulam, ibi: alios. Tertio determinationẽ, ibi: si vero. ¶ No.j. quatuor casus, in quibus incidens in canonem, si quis.nõ accedit ad sedem apostolicam. ¶ Secundo no.qꝺ absolutus ab excõicatione restituitur fideliũ commu-
2 nioni. ¶ † Tertio no.qꝺ non absoluitur excõicatus, nisi satisfaciat
3 de iniuria. ¶ Quarto no. † quod paupertas nõ excusat a pena, et a grauamine pene canonis, si quis suadente. ¶ Quinto no.qꝺ causa absolutionis tempore limitata limitatũ parit effectum: et sic causatum cõmensuratur nature sue cause. ¶ Ultimo not.qꝺ legatus de latere absoluit a sententia canonis, licet sit reseruata sedi, ne salutem admittit satisfactionem precepti. et hoc vltimũ probat text. de
4 offi.deleg.qꝺ translationẽ. ¶ † Quero qui dicantur morbo impediti. Dic, claudi, vel ceci: quia dato qꝺ sint malo debilitati, non sunt impediti. Ad idem.j.eo. quod de his. vel cum omnes tales sint miserabiles persone, beneficio huius decre. et priuilegio gaudent.
5 ¶ † Quero an sufficiat adire legatum transeuntẽ pro mandato suscipiendo. Quidã qꝺ sic: quia sicut põt absoluere, sic et mãdata dare. Alii qꝺ licet propter periculũ possit absoluere, cessante tamen periculo, quia iam est absolutus, mandatũ dare non potest, nisi prius legatus. ad hoc.j.eo.a nobis.ij. Unde cum absoluit, mandare põt legatus trãsiens: quia illud tunc est accessoriũ, cum non absoluit, nõ quia tunc illud est principale, ꝑm Inno. Primum dictum placet Hosti. Gul. dicit id benignius, in Spec. de lega.§. nunc dicamus. versic. sed tunc. allegat. l. oust. accedens. ¶ Secõm dictum videtur
6 verius Io.an. prime due gl. sunt literales. ¶ † Quid si non potest satisfacere: Dicit gloss. qꝺ commutabitur satisfactio in aliam penam. de maledi.c.fi. Uel expectabitur quãdiu satisfacere possit. de solu.c.pen. Nam inanis est actio, etc. glo. alleg. iura. In fin. glo. dic. et erit satisfactio competens quod si lesit episcopum, omnes facultates eius tradi debent ecclesie: si alium, punitur arbitrarie. xvij. q.iiij. si quis. Ita quod, secundum quosdam, non sufficit coram leso flectere genua, et veniam petere: imo pensata qualitate, et dignitate persone, necnon quantitate iniurie, et aliis circunstantiis, habebit de iniuria satisfacere in numerata pecunia. C.ead.ff. de iniur. per totum. ad hoc de iudi. pastoralis.et.j.eo.a nobis.ij.et.c. quãuis. et de iniur.c. olim. Alii dicunt quod satisfactio erit competens pro expensis tantum, et damnis, et interesse datis: arg.j.eo. cum desideres.et.c. conquesti.et.ß.eo. porro. ibi: congrue.et.c. parochianos.et de dolo.c.j.et de penis. suam. Ad hoc quod curia de facili super iniuria clerico illata non concedit literas: que consuetudo est attendenda: vt.ß.c. proximo. Item quod clerici debent ex sanctitate cognoscere. C. de episcop.et cleri.l.si quis in hoc. Item quia equum est, ne quis locupletetur cum aliena iactura.ß. de penis. suam.et in regula, locupletari. de regu. iuris. Dicit Hosti. quod primum sapit rigorem, et iustitiam: secundum equitatem, et cõsilium, quod quis seu qui nõ tenetur, nisi velit. xliiij.q.j. quisquis. Unde dicit, episcopus, vel alius iniuriam sibi illatam remittere non tenetur. de iniur. olim. Et quid habeat stultus currere, cum in iure expresse legitur quod satisfaciendum est de iniuria. Ad hoc hic: quia hoc de iniuria satisfit.et.j.eo. cum desideres.et.c. conquesti. Hoc dicit verum, vt de iniuria possit peti satisfactio pecuniaria, vt in primis iuribus: lapso vero anno non iure actionis, vt in secundis iuribus, sic iure exceptionis. Unde quandocunque excommunicatus hac de causa petit se absolui, non auditur, nisi de iniuria satisfaciat: vt.j. eodem cum pro causa.et.c. solet. lib.vj. de verborum significa. ex parte. Ex vi tamen absolutionis non damnabitur: sed habebit excommunicatus satisfacere, si velit absolui. ad hoc de ordi.cognit. cum dilectus. Et sic que temporalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum: vt.l. pure.§. fin.ff. de excep.doli. Contra qꝺ opp. doc. de.c. si autem.et.c. plerumque.ß. de rescrip. vbi remittit: et dic vt ibi no. si tamen non haberet vnde satisfaceret, secundum quod dicitur in
7 glo. ¶ † Glo. sequens oppo. pretextu paupertatis excusatur.j.eo. de his. Solu. Excusatur, si tanta est paupertas, quod ire non possit: secus si nõ est tanta paupertas, vt hic. Dicit Io.an.qꝺ pauper mendicans, alias potens ad eundum, ire non tenetur si non possit sibi prouidere sicut in loco, in quo manet. Si vero est pauper non mendicans, et nihil habet, sed ex artificio viuit, qꝺ facere non posset itinerando, habet locum contrarium. Item si ex eo qꝺ vxorem maxime infirmam, vel in itinere mendicando non sufficit sibi ad victum, vel talis est, quem non decet mendicare, procedit qꝺ hic dicitur. ¶ Glo. sequens querit quid in aliis legatis: et soluit etc.

1 Excommunicatus est vitandus ante denuntiationem, nisi forsan sit occultus.
2 Sacrilegium committit, qui clericum verberat.
3 Excommunicatus occultus, toleratus, occulte est vitandus.
4 Clericus vt priuilegium clericale perdat propter contemptũ habitus, requiritur quod se enormitatibus immisceat.10.
5 Statutum dictans qꝺ impune liceat bannitum occidere, non excusat a pena fori penitentialis.
6 Constitutio ecclesie militantis an liget actum occultum.
7 A missa occulti simoniaci an licite quis abstineat.
8 Penitentia que competens iniungatur interficienti clericos.
9 Excommunicatus ante denuntiationem quare sit vitandus.
10 Priuilegium clericale perdit clericus propter contemptum habitus, vbi ter fuit monitus.

1 **Cum non ab homine.** ¶ † Ante denuntiationẽ vitandus est excõicatus, nisi forsan sit occultus. Secundo dicit quod qui interficit clericum, contẽpto habitu se enormitatibus immiscentem, excommunicatus non est.
2 hoc dicit. Secũda ibi: in articulo. ¶ † Nota primo quod committit sacrilegium verberans clericum. ¶ Secundo not. quod denuntiatio fit ad excommunicationis manifestationem. Unde certum debet vitare absque denuntiatione: et sic data preambula, in finem
3 actus destinata non sunt necessaria. ¶ † Tertio nota quod occultus excommunicatus, etiã toleratus, occulte est vitandus. ¶ Et not. vnam causam, propter quam est inducta euitatio excommunicati, vt ruboris confusione etc. ¶ † Ex secunda parte nota casum,
4 in quo clericus perdit priuilegium, quando habitu contempto se ingerit enormitatibus. Solus ergo apostata non perdit priuilegium, nisi hec duo concurrant, quod sit apostata, et quod se ingerat enormitatibus: et perdere videtur hoc priuilegium his con-

currentibus, etiã monitione non precedente. ¶ Scdo nota ꝙ exte ris paribus plus punitur in foro penitentiali delinquens contra clericum, quam delinquens ꝯ laicum. ¶ †Nota tertio ꝙ licet deli ctum excesset occidentem, vel verberantem ex forma iuris a pena fori contentiosi, non tamen excusat a pena fori penitentialis. Et ideo dico ꝙ statuta Italie disponentia qđ impune occidens bannitũ. &c. non liberant a pena fori penitẽtialis. ¶ Ecce ergo ꝙ aliquid vt equum seruatur in foro contẽtioso, qđ iniquum est inspecta mẽte fori penitẽtialis: & hoc ꝓpter diuersos fines: quia vnum insequitur bonũ corporis, aliud bonum perpetuum anime. Patet etiã ꝙ forus contẽtiosus, etiã iuris canonici non subditus insequitur bonũ anime, sed de hoc remittit ad forũ conscientie. Non curandum ergo si canones prescriptionẽ permittunt, cum in foro conscientie sit restituenda ¶ †Quero an constitutio militãtis ecclesie liget actum occultũ. Hic patet ꝙ sic. de quo in cle.j. de here ti. & l si. in gl. hic patet. ¶ †Quero an licite quis abstineat a missa occulti simoniaci. Dicit Io. And. ꝙ sic. Idẽ in manifesto fornicatore. xxxij. di. §. verum. ¶ † Quero que competens penitentia infertur interficiẽtibus tales clericos. Dicit Io. And. ꝙ ad cautelam vt potius necessitate, ꝙ̃ declaratione ad talium lesionem accedant. Simile de his, qui si. occi. c. quesitis. Et sic penitẽtia potius ex necessitate imponetur, ꝙ̃ ex libito: & hoc ne de cetero ad talia de facili, & ex certa scientia prosiliant, &c. ¶ †Gl. j. in prin. est literalis repetẽs tex. in effectu querit de ratione quare excõicatus ante denuntiationem euitatur. Et assignat causam, q2 denuntiatio fit ad certificandũ: & qui scit, certiorari non debet. ff. de act. emp. l. j. in fi. & excommunicatio secum executionem trahit sine denũtiatione: vnde ante denuntiationem datur vinculum; a quo perpẽdiculariter depẽdet euitatio: & hoc, quia Deus ligat, non homo. Licet Ioan. Fauen. dixit, & male, ꝙ non vitabitur ante denuntiationem. xj. q. iij. §. euidẽter. vbi de hoc: & vide qđ not. Io. And. de cler. excõ. mi. ꝓposuit. super verbo, nominatim. ¶ †Querit gl. ij. an ꝓpter contemptum habitus perdat priuilegium. Dicit ꝙ nõ, nisi trina precesserit monitio. j. eo. in audientia. ¶ Oppo. tertio glos. j. eo. in audientia. &. c. contingit. vbi non perdit, nisi post monitionem. Solu. Tribus concurrentibus perdunt priuilegiũ: ꝙ habitũ dimittãt, ꝙ portent arma, & se ingerãt enormitatibus. Prima duo nõ sufficerẽt, nisi precedat monitio, licet dimittant habitũ, portent arma, si non se ingerant enormitatibus, vt in cõtrario. Gl. tenet Inno. precipue quando expectari non posset monitio sine periculo, nec ad iudicem recurri: quia tunc cessat excommunicatio, dato quod verberans sciat illum clericum. Nam si ignorauit, puta quia de nocte faceret, id est, occideret illum, non esset excommunicatus, licet ille immunitatem haberet, & priuilegio gauderet. Ad incurrendã enim sententiam requiritur quod dolus interueniat, & quod ille sciat eum, quem percuitit, clericũ. s. eo. si vero. Et si diceres, hoc. c. loquitur quando precesserit monitio: tunc litera esset plana, secundum Hostien. qui premittit. j. eo. perpendimus &c. Antonius de Butrio.

prestito.

Cum desideres. ¶ †Ante absolutionẽ cõicandũ nõ est excõicato, lz iurauerit stare mãdatis ecclesie, vel cõposuerit cũ offenso. hec primo, & scdo. Tertio dicit ꝙ infamato de excõicatione cõicandũ nõ est, nisi se purget, vel absoluat ad cautelã. h. d. Scdã ibi: secũde. Tertia ibi: tertio. ¶ Not. j. ꝙ iuramẽtũ de parendo mãdatis ecclesie nõ inducit absolutionẽ ab excõicatione. per hoc sequit qđ excõicato ex solo iuramẽto prestito de parendo mãdatis ecclesie nõ est cõicandũ. ¶ †Scdo not. qđ iuramẽtũ de parẽdo mãdatis ecclesie est introductũ ad cautelã, & de cõsuetudine vt prestetur ante absolutionẽ: & sic nõ videt de substãtia absolutionis. ¶ †Tertio no. qđ excõicato, etiã si sit excõicatus a se, vel ab alio, cõicandum non est ante absolutionẽ. ¶ †Quarto not. qđ cõicans excõicato incurrit sniam excõicationis: & hoc, qñ sciẽter: & cõtrario sec⁹, si ignoranter. ¶ †Ultimo no. qđ excõicatio est pena. ¶ Ex versi. scdo. † Not. primo qđ infamatus de excõicatione, vel facto, ex quo a iure surgit excõicatio, est vitand⁹ donec se purget, vel ad cautelã absoluatur. ¶ Et no. casum, in quo nõ solũ de delicto, sed de pena delicti quis purgat. ¶ Ex versi. iij. †No. qđ ad remissionẽ iniurie priuate clerici, nõ sequitur remissio iniurie publice ecclesie. Due enim iniuriarum actiones surgunt, vna ecclesie, alia clerico. Clericus propriã remittere põt, sed nõ ecclesie iniuriã & ad remissionẽ iuris priuati, &c. s. de iureiur. quemadmodũ. & qđ sibi no. ¶ No. qđ nõ est cõicandũ excõicato, anteꝙ̃ absoluatur sm formam ecclesie. ¶ †Not. tertio qđ in absolutione ab excõicatione data est certa forma, qua nõ seruata, nõ valet absolutio. ¶ †Quero qñ dicatur absolutus. Dicit Ioã. qđ eo ipso est ꝙ denuntiatus absolutus, vel postꝙ̃ est in ecclesia introductus cũ penitẽtiali psalmo, & oratione dñica. j. eo. a nobis. el. ij. vñ videt aliquibus qđ satis est seruare hãc solennitatẽ consuetudinariã, sine alia absolutionis snia. Non tñ illi cõicabit nisi post hanc solẽnitatẽ seruatã, &c. quam remittit Host. ad Summã eo. ti. §. sed & qualiter hec absolutio. sub §. in maiori tñ dicit Inn. absoluendũ presentẽ esse debere: q2 requirit qđ introducat, vt. s. dictũ est. Per hoc infert, absolutionẽ fieri nõ posse per procuratorẽ. Nõ obst. qđ quis facere põt per se, põt & per aliũ: q2 id verũ, vbi de substãtia requirit persone presentia ad solẽnitatẽ agẽdi perficiendã. Dicit tñ qđ si iusta cã subest, absq; absolui põt per procuratorẽ. ij. q. v. quãto. Secus dicit in sentẽtijs suspẽsionis, & interdicti: q2 ibi non requirit hec solẽnitas: ar. j. eo. a nobis. Itẽ nec in excõicatione minori requiritur presentia, lz requiratur reconciliatio, que fieri põt sine solẽnitate, & sine presentia persone, vt ibi no. Hosti. dicit absolutionem nullo modo peti posse per procuratorem, cum contritionem & confessionem excommunicatus requirat. xj. q. iij. cum aliquis. & certam formam, & solennitatem requirit, & in ecclesia introductionem, & manus impositionem, & reconciliationem. de vi. & hone. cle. quoniã. ante quã ei nõ est cõmunicandum. xxiiij. q. iij. nondum. que nec per minorem presbytero fieri põt. j. eod. nuper. & c. canonica. no. & plenius. j. eo. a nobis. ij. quare dicit defendendum vsq; ad sanguinem & animã, hunc per procuratorem recipi non posse. Contrarium seruat curia. & not. in Spe. de procura. §. j. ver. item opponitur qđ lz hanc. ver. pxi. mo. sed habet speciale mandatũ petendi absolutionẽ, videtur posse iurare, lz ad hoc non habeat speciale mandatum: vt in Spe. de iura. cal. §. restat. ver. quid ergo fiet. De hoc dic vt no. per Io. an. in. c. j. eo. tit. li. vj. ij. gl. & per ibi no. Io. an. cõcludit absolutionẽ peti posse per procuratorẽ, cum etiam absens possit absolui: vt not. ii. q. v. quanto &c. ¶ †Quero vbi, & in quibus non licet excommunicato cõicare. Dicit Hosti. qđ nõ licet ei cõmunicare in domo, nec extra domum, nec spiritualiter, nec temporaliter, nec in oratione, potu, cibo, osculo, salutatione, vel alio modo, emendo, cõtrahẽdo, publice, vel priuate. Et ponit versus: Os, orare, vale, cõmunicatio, mensa negatur, Si pro delictis anathema quis efficiatur. Et hoc ꝓbatur, q2 verbũ, cõmunio, est generale: ergo generaliter, & indefinite dz intelligi. Ad hoc. xi. q. iij. sicut. & tribus. c. seq. & c. ad mẽsam. & c. quibus. & seq. & c. xpianus. & c. nihil. & in aut. de priuile. dotis. colla. vij. nec in hoc iuuat priuilegium. s. eo. nulli. Sit ergo cautus excõmunicatus, ne se diuinis ingerat, seu claues ecclesie contemnat: vt s. de cleri. excom. mi. illud. &c. ¶ †Quid si eps precipiat excommunicato cõmunicari sub pena excõmunicationis, an non cõmunicans incurrat penam excõmunicationis? Distinguit Uincẽ. Aut precipit qđ cõmunicet Titio, adiungendo excõicato: & tunc nõ tenet preceptum, nec excõicatio hic expresse lata: q2 cõtinet errorẽ. j. eo. per tuas. Si vero nõ adiungit, excõicato, pro quo scio eum excõicatum, illi cõmunicare non debeo. s. c. proxi. Tamen si propter hoc me excõicet, ligatus sum, nisi precesserit appellatio: tamẽ non priuat errorẽ. Et hanc distinctionem Uin. vide in Spe. eo. tit. ver. pen. Primum dictum huius glo. sane intelligas, ne includat illas personas, quibus iuste preciperetur qđ excõicato cõicarent: vt. j. eo, inter alia. et ij no. an ipse id petens audiat, super verbo solute.

¶ Quero

13 ¶†Quero an cõicans excõicato minori incurrat excõicationem etiam minorẽ. Dic qḋ non.xi.q.iij.quoniã.⁊ hoc est qḋ dicitur,qḋ excõicatio nõ transit in tertiã personã. Contra tñ facit.xix.dist.in memoria.⁊.c.pen.ibi:solet,scilicet qḋ ibi participans fuit in crimine:vnde trãsit ad tertiã personam:quãquã participans excõicato maiori incurrat minorẽ,non maiorẽ,nisi participet in crimine:vt j.eo.cõcubine.⁊ in casu.c.significauit.

14 ¶†Quero a quo petat,pendente hoc dubio,absolutionẽ ad cautelã. Dic qḋ petere hꝫ a papa vel eius legato,ſm Gof.⁊ Phi.⁊ sic absolutionẽ non prestat pendente dubio,qui directã in omnibus casibus certis prestare nõ potest. Hosti.cõtra,dicens qḋ verbũ,arbitrium,precedens determinat totam orationẽ,dicens qḋ in arbitrio est episcopi an se purget,⁊ an absoluatur ab epõ. Inducẽs qḋ hoc est fauorabile anime, dans regulam qḋ vbicunq̃ probabiliter dubitatur de excõicatione,qꝛ dicit percutiens se ignorare,an percussisset clericũ,vel quod percussit ad defensionẽ,vel iocose,nec de cõtrario conuinci põt,relinquit arbitrio diocesani,an illius purgationẽ recipiet,qua prestita denuntiet illũ innocentẽ,an absoluat ad cautelã,ne forte reprobandũ esset si qñq̃ faceret vtrũq̃:arg.š.de homici.ad audientiam.

15 ¶†Querit an infamatus sit vitandus. Aliqui dicũt postq̃ defecit in purgatione,⁊ nõ prius. Inno.dicit qḋ eo ipso qḋ differt prestare:arg.š.de aposta.tue. Et attende qḋ hic opus est cõpurgatoribus propter infamiã: nec sufficeret solũ iuramẽtum ipsius purgandi,sicut in casu.c.si vero.ij.š.eo.vbi nulla aderat infamia, ⁊c. Prima plꝫ Jo.an. Credo qḋ eo purgato absolutionẽ ad cautelam faciet epũs:alias illã facit papa,vel legatus,pendente dubio ante purgationem.

16 ¶†Quero an habeat locũ dispositio.c.qualitercunq̃ fuerit facta purgatio. Dic qḋ sic,siue genu flectendo,et misericordiã petendo,siue etiã pecuniariter satisfaciẽdo,iuxta no.

17 š.eod.c.ea noscit. ¶†Quero,cuius ecclesie habeat seruare formã. Dic ep generalis,que pro satisfactione requirit certã formam in absolutione:vel de speciali.š.de for.cõpe.c.ij.que requirit etiã pecuniariam satisfactionem pro iniuria. De hoc.š.eo.parochianos. nisi propter impossibilitatem aliud dicatur.j.eo.cum illorum.§.si vero.

18 ¶†Quero quotuplex iniuriarũ actio,que oritur ex iniuria illata clerico. Una ecclesie:alia clerico:⁊ prelatus illam ecclesie sine capitulo remittere non põt,licet de consensu capituli sic.de quo.j.eo.contingit.ſm Jo.an.nec remissio vnius operatur remissionem alterius,iuxta not.š.eo.parochianos. ¶Ueniamus ad glo.circa primam partem.c.omnes gl.sunt literales,⁊ generalia prosequentes,excepta glo.que est super verbo,cõtrahit.

19 ¶†Oppo.qḋ communicans excõicato non incurrit excommunicationẽ.j.eo.inter. Solu. Dicit glo.qḋ hec est regula,qḋ communicans excommunicato incurrat excõicationem. Fallit in casibus,quos ponit gl.per versus,⁊ exponit:que est clara. In fin.adde casum de hereti.c.presidentes.in fi.lib.vi. ¶Circa primam partem due sunt gl. Prima colligit notabile,⁊ est expedita cum tex.⁊ secunda allegat concor.

20 ¶Circa vltimam partẽ sunt due gl. ¶†Querit prima de ratione,quare clericus non põt remittere iniuriam sibi illatam. Dicit gl.qḋ non solum fit sibi,sed ⁊ toti ordini clericali: vnde ipsam remittere non potest.allega.de foro compe.si diligenti.cum concor.

21 ¶†Querit vltima glo.an valeat absolutio facta non prestito iuramento. Quidam dicunt qḋ non valeat: qꝛ iuramentũ est de forma:ideo eo omisso nõ valet:vt hic,in fi. Gl.concludit qḋ iuramentum non est de substãtia,sed potius ad cautelã recipitur,ne de cetero talia presumat:vt.š.eo.ea noscitur.in princip. Item qꝛ aliqui absoluuntur sine iuramento:qḋ non fieret,si esset de substantia:vt patet.j.eod.super eo.⁊.c.a nobis. Ad tex.qui dicit qḋ de forma,⁊c. intelligendum est de forma generali ecclesie,hoc est,de ipsa absolutione:qꝛ nisi absoluatur,nõ est de substantia. Istam partem tenet Tanc. Phi.⁊ Gof.quia excommunicatio lata non seruata forma tenet,fortius absolutio.de peni.dist.j.verbum.ad hoc.j.eo.venerabilibus.§.vbi autem.lib.vj. Hosti.contra,qui dicit absolutionem non valere quo ad ecclesiam militantem,que hanc formam requirit:licet valeat quo ad triumphantem,apud quam sufficit contritio:⁊ erit absolutus. Ad decre.super eo.⁊,a nobis.respondet vt ibi dicam. Ad leges dicit quod faciunt pro eo,cum ibi solennitas, ⁊ decretum interuenit,⁊ postea probant:⁊ absolutio indebita,puta satisfactione non facta,tenet,dummodo sit seruata solennitas, ⁊ forma. Non obst.tex.qui dicit quod de consuetudine:quia verum olim:sed hodie hec cõstitutio est redacta ad ius commune. Sic.š. de offi.leg.quod trãslationem.de clan.despon.cum inhibitio.cum simil. Jo.an.tenet gl.per no.xxiij.q.iiij.comperimus.⁊ per Archi. de hereti.vt officium.lib.vj.

1 ☞ Excommunicatus non est sacerdos eijciens regularem de ecclesia,qui diuinum turbat officium.
2 De ecclesia potest eijci,qui diuinum turbat officium.
3 Officium non debet turbari ludis feminarum.
4 Clericum an possit verberare causa correctionis commotus.
5 Excommunicationem quare non incurrit verberans clericum causa correctionis.

Eniens.

1 V**Eniens.** ¶†Sacerdos eijciens regularẽ de ecclesia,qui diuinũ turbat officium, excõicatus non est.h.d. In prima,presbyteri conquestio. In secũda,prouisio,ibi:ideoq̃.

2 ¶†Not.primo qḋ licitum est,clericũ turbantem diuinum officium expellere de ecclesia.

3 ¶†Scḋo not.qḋ ludus feminarum in ecclesia,⁊ vagationes, que fiunt causa turbandi diuinũ officium,sunt prohibite. ¶Tertio no.qḋ solus tractus nõ inducit excõicationem,vbi fit tractus legitima causa. ¶Quero qualis ludus erat iste,quẽ agebant clericus ⁊ monialis. Dic inhonestus,⁊ illicitus:⁊ hoc probant religio,tẽpus,sexus,⁊ locus,ſm Hosti. De religione patet,cuius respectu potius debet fieri.xvj.q.j.placuit.

4 ¶†Quero an cõmotus possit correctionis causa verberare clericũ. Hosti.dicit qḋ sic,si nõ sit vehementer iratus.xi.q.iij.illa.cum simil. ¶Quero quo modo potuit ipsam compellere intra ecclesiam trahendo vt redderet se liberum ad diuinũ officium. Una est litera qḋ compulit ipsam extra ecclesiam:⁊ tunc stat bene. Alia habet intra:⁊ tunc dic qḋ forte erat chorus monialiũ contiguus choro monachorum:⁊ compulit monialem exire chorum monachorũ ⁊ intrare chorum monialiũ.

5 ¶†Opp.de repugnantia tex. Nam primo dicit qḋ vt extra ecclesiam fecit residere. Solu.patet per vltimam.q.supra positam. Hic sunt due glo. Prima querit de ratione quare non fit hic excõicatus. Dicit,quia bono zelo,⁊ non animo iniuriandi traxit:⁊ canon punit solum temeritatem,⁊ violentiam. Deinde glo.colligit notabile in tex.collectum,qḋ potest quilibet officium turbantem expellere de ecclesia. Quod dicunt docto.verum,etiam si magisterium non habet supra illum:licet quidam contra. Et est speciale in officijs diuinis,vt eis liberius insistatur,⁊c.

1 ☞ Absoluit episcopus pro leui iniuria manum inijcientem in clericum:si hoc sibi specialiter committatur.2.3.

Eruenit.

1 P**Eruenit.** ¶†Breue est:duos hꝫ intellectus pro leui iniuria absoluit epũs manũ inijcientem in clericum,si hoc sibi specialiter committatur. Uel secundum alium,pro leui iniuria de iure cõmuni absoluit episcopus.h.d. Uel secundũ Hosti. Pro leuissima ⁊c. Et pars huius decret.habeť de testi.cogẽ.peruenit.

2 ¶†Quero an absoluat,siue sit laicus,siue clericus percutiens. Dic qḋ sic, ſm Host.qꝛ decre.loquitur indistincte:lꝫ dicat se olim tenuisse contrarium:⁊ poterit absoluere epũs:vt patet ex illo verbo,fraternitatis licet non appareat cui scribat.de cri.fal.quã graui.

3 ¶†Oppo. qḋ solus papa absoluat.xvij.q.iiij.si quis. ¶Gl.ponit duos intellectus. Primus est,qḋ absoluit episcopus de speciali concessione pape. Et hic est intellectus,quẽ vt securiorem sequitur gl. Secundus intellectus,quod hoc hodie sit ius cõmune: alias frustra hec decre.chartã occuparet. Itẽ ad hoc constitutio Gregorij. Ad hoc qꝛ modica iniuria leuiter deletur.de accusa.cum dilecti.qḋ etiam non infamat.š.de re iudi.cum te. Opi. Ala.tenet Inn.per verbũ, duximus committẽdum: per hoc,qꝛ incertis casibus hec tantum permittitur in leuibus.š.eo.si vero.j.eo.relatum.de vi.⁊ hone.cle. quoniã. Uinc.Tanc.⁊ Gofr.contrarium hoc margine dixerũt per antiquam,siue per integram,in cuius principio dicebatur qḋ episcopi poterãt absoluere mulieres,senes,⁊ pueros,quod etiam canonem inciderãt:postea scribebatur,de his,qui etiam clericis,⁊c. Dicit Abb.qḋ etiã consuetudo interpretatur quod possunt absoluere episcopi de leuibus:⁊ hoc credit Jo.an. Unde quedam est enormis:⁊ de hac non absoluit nisi papa:saluo quã in casibus vbi papam non potest adire. Quedam est offensa mediocris:⁊ in hac absoluit papa,nisi in certis casibus,quibus papam nõ potest adire:quia tales absoluit episcopus:vt officiales,ostiarios suos,clericos communiter viuentes,⁊ professos. Quedã est offensa in leuibus:⁊ in istis omnes absoluit episcopus. Hostiẽ.tenet quod quedam est extrauagans,perlectis.quam hodie non habemus,quod tantum in leuissima inducit legem dicentem quod qui percussit seruum leuiter,vel maledicit,non teneri actione iniuriarum.ff.de iniur.l.item apud.§.pretor. Jo.an.dicit quod de leui,non tantũ de leuissima absoluere potest:qꝛ hic loquitur de leui. Qui ergo dicit contrarium,probet qḋ hec decre.fundet intẽtionem. Unde vel de quolibet est negandum,vel de leui concedendum:quia decre.loquitur de leui. Non habetis hic alia,⁊c.

1 ☞ Excommunicato scienter participans,⁊ sponte clericus excommunicatus est maiori a papa.5.
2 Dictio,identitas,quid denotet.
3 Dispositio extensa non solum extenditur respectu substantie,sed etiam respectu accidentis qualitatis.

4 Dictio, idem, quid importet.
5 Excommunicationis maioris sententiam vt videatur incurrere clericus participans cũ excommunicato, quinq; requiruntur.

1 Ignificauit. ¶ † Clericus, qui sciẽter, ⁊ spõte participat excõicato a papa, ⁊ in diuinis, excõicatus est maiori, ⁊ per papam absoluẽdus. Vel aliter: Cõicãs in diuinis excõicato per papã, qꝛ diuina celebrat, excõicatus est maiori, et per papam absoluẽdus. h. d. ẽm Jo. And. Et est vna lec. Host. Vel scõm lec. primã gl. Participans excõicato incurrit excõmunicationem 2 eandẽ in quãtitate priuationis sacrorum. ¶ Et scõm hãc lec. † Nota qd hoc pronomen identitatis, eadem, denotat quãdam identitatẽ generis, non identitatem in specie, vel quantitatẽ, vel qualitatem. Vel scõm scdam lec. gl. Participans excõicato a papa cum participibus eandẽ incurrit excõicationem in quãtitate, ⁊ dissoluendi difficultate. h. d. Vel scõm tertiam lec. gl. Participans excõicato in crimine, pro quo lata est excõicatio, eandẽ incurrit in quantitate excõicationẽ, ⁊ in dissoluẽdi difficultate. h. d. ¶ Nota modum respondẽdi de iure, Non dubitamus: qꝛ sic est de iure. Facit ꝑ consilio consultoris, qui dicit in consilio, Non dubito. ¶ Nota qd hoc pronomẽ, eadem, non solum refert identitatẽ substantie, sed etiam 3 qualitatis. ¶ † Nota qd dispositio extẽsa non solũ extenditur respectu substantie, sed etiam respectu accidẽtis qualitatis. ad hoc qd no. gl. ĩ. de offi. deleg. c. P. ⁊ H. ¶ Nota qd omne sciẽter factũ, non dr sponte factũ, nec econtra. ¶ Nota qd aliud est quem alteri participare: aliud in diuinis participare. Vnde notet articulans, qui vult participare decr. qd ꝯcludat in articulo qd participauit in diuinis. Si enĩ articulus ꝯcluderet tantũ qd participauit non 4 concluderetur necessario qd in diuinis. ¶ † Nota vltimo qd id dr idẽ, qd est in quãtitate, ⁊ in qualitate idẽ. Alia notabilia patent ex summarijs. ¶ No. ꝙ ad hoc vt habeat locũ dispositio text. necesse est ꝙ interueniãt illa quinq; de quibꝰ in tex. Primũ, ꝙ participãs sit clericus. Scõm, ꝙ participatio fiat ex certa sciẽtia. Tertiũ, ꝙ sponte. Quartum, ꝙ excõicatio sit papalis. Quintum, ꝙ communio fiat in diuinis. Altero istorum deficiente non habet locũ disposi 5 tio cap. ẽm Host. ⁊ Jo. And. ¶ † Opp. ꝙ non incurrat excõicationem participãs excõicato. s. eo. cũ desideres. de cleri. excõ. mi. si celebrat. Sol. Dicit gl. ꝙ incurrit minorem in eãdem sniam quo ad quantitatem exclusionis sacramentorum: et sic eadem est in genere, sed non in quãtitate: ⁊ eadem certo casu, ⁊ respectu. xi. q. iij. excommunicatos. ⁊ c. seq. Hic est primus intellectus. Vel scdo dicit glo. qd loquit in excõicato cũ participibus eis cõicantes, qui eandem sniam incurrunt quo ad quãtitatẽ, ⁊ dissoluendi difficultatẽ: ⁊ tũc eandem intellige, id est, maiorẽ. Vel tertio hic loquitur de participantibus excõicato in crimine, pro quo fuit excõicatus: quo casu incurrit sniam excõicationis. j. eo. concubine. Hoc dicit verius gl. forte fuit excõicatus, qꝛ irregularis celebrat. Vel quarto cõicans excõicato a papa scienter, incurrit: secus si quis cõicet excõicato ab inferiori a papa. Hoc tenet Spe. tit. ij. §. nunc ostẽdendũ. versi. xxxviij. Vel quinto ẽm Jo. cõicans excõicato in diuinis, nõ distinguendo inter papã ⁊ alios, incurrit maiorẽ, vt hic: secus si in alijs. Itẽ no. xi. q. iij. si quis eps in concilio. Host. dicit qd cõicans excõicato nõ incurrit excõicationem, nisi hec cõcurrant, qd sit clericus, qd sponte, ⁊ qd sciens cõicet, qd cõicet excõicato a papa, qd cõicet in diuinis. Vnde dicit per hãc decre. his oĩbus cõcurrẽtibus hãc nouã penã imponere. Hoc non plꝫ Jo. an. qꝛ hec cõstitutio est declaratoria: qꝛ dicit, participauerunt: vnde nouũ ius nõ inducit: qꝛ nõ ligaret preterita: vt. c. ij. de cõsti. lib. vj. Imo snĩa excõicationis fertur per modũ future culpe, vel cõtumacie: puta nisi intra certũ tẽpus satisfecerit: vt. c. quicũq;. eo. tit. li. vj. ⁊ de re. eccl. non alie. c. ij. §. laici. sed hic ligat preterita, ibi dum dicit, participauerunt. Dicit tamen Jo. an. qd posset dici qd poneret verbum preteriti tpis pro futuro. Ad hoc. l. sepe. ⁊ l. verbũ. ff. de ver. sig. tamen dicit ipse qd hec solutio nõ stat, propter verbũ, dubitamus, qd nõ sapit constitutionẽ noui iuris editoriã, sed potius declaratoriã: vnde propter hoc dicit videri adherendũ vltime opi. gl. Tamen in tex. firmat opi. Host. ⁊ in gl. vbi tenemus esse noui iuris promulgatoriã. Tu dic, participans excõicato in crimine incurrit maiorẽ: participans excõicato incurrit maiorem oĩbus cõcurrentibus, que hic habentur: ⁊ hoc tene nõ destruẽdo tex. Nec dicamus qd hec lec. nõ procedat, qꝛ non sit noui iuris editoria: qꝛ sic forte erat antiquitus declaratũ: relationi enim pape est standũ, cum omnia iura habere presumat in scrinio pectoris sui: vt. c. j. de consti. li. vj. ad ipsum spectat interpretari, ⁊ declarare ius: vt. c. inter alia. j. eo. cũ simil. ⁊ ex quo hoc nõ alibi reperit statutũ, ⁊ a regulis exorbitans, oẽs qualitates concurrere oportet: ⁊ omnes alie solutiones deriuant ⁊c.

1 ☞ Incendiarij excommunicati denuntiati ad sedẽ apostolicam pro absolutione transmittuntur.
2 Excõicatus est ipso iure incendiarius, ⁊ a solo papa absoluitur. &
3 Excommunicationis denuntiatio penam aggrauat.
4 Absolui põt incendiarius ab inferiore a papa in mortis articulo.
5 Incendiarium an absoluat legatus de latere.
6 Excommunicatus est, qui violentas manus inicit in clericum.
7 Incendiarij capite puniuntur temporaliter.

1 Ua nos. ¶ † Incendiarij excõicati denũtiati ad sedẽ apostolicã pro absolutione trãsmittunt. h. d. Decisa consultatio, ⁊ rñsio. Scda ibi: fraternitati. ¶ No. casum, in quo excõicatus absol 2 uitur a papa. ¶ † Scdo colligit qd incendiarius ipso iure est excõ 3 municatus, ⁊ a solo papa absoluitur. ¶ † Tertio ẽm aliũ intellectum no. qd excõicationis denuntiatio aggrauat penã. ¶ Quarto not. qd etiam temerarias manus iniciens in clericũ est excõicatus. ¶ Quinto not. casum, in quo declaratio, ⁊ publicatio aliquid 4 inducit, ⁊ penam aggrauat, ẽm vnum intellectum. ¶ † Oppo. qd per alium, quam per papã, possint absolui: vt ptꝫ in. c. literis. s. de rap. Sol. Illud, qd hic dicit, fallit in articulo mortis: qꝛ tunc bene 5 alius, quã papa, potest absoluere. ¶ † Quero an incẽdiarium absoluat legatus de latere. videtur qd nõ: qꝛ hoc est pape reseruatũ, ⁊ nõ est cõcessum ei a iure, nisi pro violenta manuum iniectione: vt c. qd translationem. de offi. leg. igitur ⁊c. Et hoc tenẽt quidam, vt Hul. Alij cõtrariũ tenent per hanc decre. que equiparat talia excõicatis: qd hic paria sunt, propter manus violẽtas, ꝑpter excõmunicatum, vel propter incendiũ. Nam hic absoluit a primo: ergo ⁊ a scdo. facit. c. pe. de offi. leg. vbi ꝑ manuũ iniectione legatus absoluit. Scdo, qꝛ absoluit propter violẽtas manus, qd est maius: qꝛ maior est iniuria persone: ergo fortius ab incendio, qd est minus, per qd offendunt res: ⁊ res ꝑpter hominẽ. ff. de vsuris. l. in pecudũ. ⁊ sic digniores. facit. c. per venerabilẽ. qui fi. sint legiti. Ad primum tñ facit. xvij. q. i. c. iij. ⁊ xij. q. j. precipimus. Jo. an. dicit posse dici qd legatꝰ de latere nõ absoluat: qꝛ hoc cautũ non reperit: igitur remanemus sub regula. Nõ obst. qd hec parificentur: qꝛ quo ad qd, scꝫ quo ad grauamẽ eundi ad sedẽ, non sequitur qd hic parificent quo ad alleuiationẽ potestatis absoluẽdi ab alio, quã a papa, imo cõcluditur per regulã, qd fauore. ff. de legi. ⁊ ff. de neg. gest. l. sine hereditaria. Nõ obst. qd absoluat in maiori iniuria: qꝛ argumentũ a maiori nõ procedit in exorbitantibus, que non extenduntur: vt de preben. cui de non. li. vj. Item maius est delictum in res, que culpa carent, quã in personas, in quibus põt adesse culpa: vt 6 patet. s. eo. si vero. ⁊ ex his, que dicã. j. eo. cum illorũ. ¶ † Venio ad glo. ⁊ opp. cum prima, qd solum violẽtas inijciens incurrat. xvij. q. iiij. si quis. Sol. Ibi violente puniũtur, hic temerarie. Largius tamẽ est dicere temerarias, quã violẽtas: qꝛ omne violentũ est temerariũ: sed non cõuertitur. ¶ Not. hanc glo. qd constitutio penalis de stricta significatione ad latam extẽditur ex rationis identi 7 tate. ¶ † Oppo. cum glo. ij. qd capite puniant incendiarij. ff. de penis. l. capitaliũ. §. nonnunq;. Sol. Ibi loquit de pena tẽporali, hic de canonica: ⁊ illa pena imponitur ẽm doct. qñ sunt dolosi: sed qñ sunt negligẽtes, id est, si sunt in culpa, puniunt ciuiliter, id est, te 8 nent lege Aquil. ¶ † Opp. cum gl. iij. qd non sunt a iure excõicati incendiarij. xxiij. q. vlti. pessima. Item dato qd sunt excõicati, non videtur qd sint necessario per papam absoluendi. Solu. Vnus est intellectus qd hic loquatur de incendiarijs ecclesiarum, ⁊ religiosorum locorum: ⁊ dicit glo. qd isti sunt excommunicati, ⁊ per papã absoluendi: ⁊ hoc in eorum terrorem, ⁊ aliorum. Quod quidã intelligunt, vt sentit glo. quando sunt publicati: ⁊ tunc sunt ad sedem transmittendi. Sed vt sit differentia quo ad alios, intelligo etiam anteq; sint publicati. Secundus intellectus qd loquat de incẽdiarijs aliarũ rerum quã ecclesiarum: ⁊ tunc dicit qd sunt excommunicandi, ⁊ eis excommunicatis, ⁊ publicatis publicatio in hoc penam aggrauat, qd necessitant ad sedẽ ire pro absolutione. Ad hoc qꝛ hec decre. loquitur generaliter: ⁊ hic intellectus procedit de plano. Sic ergo incendiarij ecclesiarum ipso iure sunt excommunicati ante denuntiationem: tamen non necessitantur ire ad curiã, ẽm intellectum gl. Incendiarij aliarum rerum sunt excõicandi, ⁊ eis denuntiatis necessitantur ire ad curiã. ad hoc no. j. eo. cõquesti. ⁊c.

1 ☞ Absoluere possunt excommunicatos pro violenta manuum iniectione legati de latere, licet hoc specifice non mandetur. 3.
2 Legatus hodie dicitur is, qui est cardinalis.
4 Legatus potest absoluere excommunicatum pro violenta ⁊c. non ostensis literis sue legationis.
5 Legatus de latere an idistincte absoluat oẽs, ⁊ sic ab enormibus.
6 Legatus quãdo habere dicatur tempus in potentia absoluendi.

1 D eminẽtiam. ¶ † Legati d latere excõmunicatos pro violenta manuum iniectione in clericos possunt absoluere. hoc dicit. In prima recitat dubium, quod tollit ibi: super

ibi:super quo. In prima, cōsultatio. In scđa, responsio. ¶ No. pri mo qđ iniiciens manum in clericū, vel religiosum, incurrit senten tiam excōicationis. ¶ Secundo no. † qđ ille dicit legatus, qui est cardinalis. Hodie hoc declaratum est de offi. leg. c. j. lib. vj. z gl. re mittit. ¶ No. tertio qđ valent facta per legatum demum durante eorum legatione, z potestate. ¶ † Quarto no. qđ hodie legatus cē setur habere ptātem in absoluendo innodatos canone, si qs suadē te. lз hoc specifice sibi nō mandaret. ¶ No. q isdicit habere man datū expressum, qui hз mandatū speciale. ¶ † Oppo. qđ legatus nō absoluat, nisi literas ostēdat. de offi. deleg. cū in iure. ꝯo. Si le gatus agat sibi cōpetentia de iure cōi, z ex generali ptāte sibi da ta a iure, vel cōsuetudine, de qua cōstet, admittuntur sine literarū ostensione, vt hic: sed si agere volunt sibi nō cōpetentia, nisi de iure spāli, z spāli mandato, opз qđ de illo cōstet: qz cōtra eos presumit: vt. s. e. cū in iure. z de fi. instr. qđ super his. ¶ † Quero an legatus de latere absoluat a canone omnes indistincte, z sic ab enormibus: Hic dicit tex. qđ sic: qz tex. loquit indistincte: cū indefinita equipol leat vniuersali: vt. s. de priuile. qz circa. fm Hosti. Cōtrariū not. p Hosti. de offi. leg. c. pe. ibi: pro enormi dicit nō absoluere posse lai cū a snia excōicationis. Idē no. Gul. in Spe. tit. ij. §. nūc dicamus. ver. qđ etiā dixi. vbi recitat opi. Jo. de Deo, z dicit ibi graue iniu riā homicidiū, membri mutilationē, nō rupturā ossis, vel sangui nis effusionē. Probat, qz superioribus semp reseruat enormie de lictū. s. eo. c. ij. z. j. eo. cū illorū. Ponit euasionē, que rōnem non hз. Dōm est qđ absoluit etiā ab enormibus: qz hic potestas simpliciter est ei trāslata, nec reperitur a iure restricta. Cōtraria loquunt in inferioribus. Itē qz fauorabilis animabus: igitur amplianda. de reg. iur. odia. z hoc etiā placet Archi. de offi. leg. c. j. lib. vj. alleg. de sen. excom. eos. vbi in quibusuis sentētijs. Item pōt dici quod Hosti. intellexit predicta, qñ legatus absoluens ab enormi, dicit se super hoc spālem potestatem habere. Credendū enim est in tali bus verbo cardinalis, fm ea, que no. de testi. cum a nobis. de fi. in stru. qđ super his. ¶ † Quero quādo dicatur habere legatus tem pus in potentia absoluendi. Dicit gl. fi. eo. qđ ingressus est vrbem a qua egreditur, z donec sit reuersus. ff. de offi. procon. l. j. z vltima. z hoc licet ex officio legationis, vt dicit tex. An autem legatus de latere absoluat. Glo. remittit. vide eam zc.

1 ¶ Excommunicatio generalis non ligat, nisi subditos profe rentis.
2 Generalis dispositio commensuratur agentis potestati.
3 Verborū larga prolatio commensuratur organizantis potentie.
4 Sententia censure potest ex causis de futuro originari, nondum extante tempore prolationis eiusdem. 6.
5 Excommunicationis sentētia generaliter prolata sub his verbis quicunq furtum fecerit: cuius sit validitatis.
7 Excommunicationis sententia generaliter prolata, an videatur posse ligare non subditos.
8 Sententia generalis excommunicationis an possit non subditos arctare.
9 Delinquens non subditus an pena constitutionis iudicis delicti ligetur.
10 Delinquens subditus extra territorium an ligetur pena constitu tionis proprij iudicis, vel territorij.
11 Sententia generalis an liget post defectum iurisdictionis senten tiantis.

1 A Nobis. ¶ † Generalis excōicatio nō ligat ni si subditos pferētis. h. d. Hec est sum ma Jo. an. Vel aliter: Generalis snia censure etiā ve tita facti damnatiua refert ad subiecta fm tps prola tionis snie iurisdictionis exercitio supposita. h. d. Vel clarius: Sē tētia generalis nō ligat nō subiectos tpe snie, lз postea in limitib' territorij sniantis existāt delinquētes. h. d. In prima, qđ. In scđa, solutio, ibi: ad qđ. Vel aliter, primo, thema. Scđo, himembris qđ, ibi: hec gñalis. Tertio, rñsio, ibi: ad qđ. quarto, limitatio rñsionis ibi: nisi zc. Premitte qđ quedā sunt snie declaratorie: z he sunt re gulariter oēs snie, que veniūt ad executionē debiti iustitie, que de clarant deberi, vel nō deberi: z iste necessario supponūt cāsde pre terito, vel actiones. Quedā sunt pene noue inductiue: z he excedūt sniam, z ingrediunt naturā legis: qz necessario expectāt cām de fu turo. Penā enim inducit, que causat ex contēptu snie, que dari nō pōt ante sniam: vt in. c. ij. cū si. de cōsti. Et in his sentētijs qñq iu dex agit ligare subiectum tpe snie, excōicando in limitib' proprii territorij: z hic casus hз dubium. Qñq agit ligare non subiectū, prout delinquit extra limites territorij. Iste est casus, fm aliquos sed modicū habet dubium. Qñq agit ligare subiectū prout delin quit extra limites territorij: z est casus in. c. vt animarū. de consti. lib. vj. Qñq agit ligare nō subiectū prout delinquit in limitibus proprij territorij: z hic casus habet dubiū. Mihi videt qđ decida tur per hanc decre. Qñq iudex agit originarie ex facto vēturo, z potestatē iurisditionalē, z cām snie simul, z vinculū iniicere: z hoc dupliciter. Qñq ex facto in limitibus alterius territorij: z hic ca sus dubius. Qñq agit originarie cām delicti supposita potestate iniicere vinculū ex facto venturo: z tūc adhuc dupliciter. Vel in li mitibus alterius territorij: z non pōt: vt. §. statuto. Aut in limiti bus proprij: z pōt. Quādoq agit solū vinculū iniicere de futuro, supposita cā de preterito: z planū. Item premitto differentiā in
2 ter statutū, z legem. His premissis venio ad notabilia. ¶ † No. pri
3 mo qđ generalis dispositio cōmensurat agentis ptāti. ¶ † Scđo no. qđ verborū larga prolatio cōmensurat organizantis potentie. ¶ Tertio not. qđ exercitiū non excedit metas habitas a quo vt a cā depēdēt exercitij vires. ¶ Quarto no. qđ dispositio noue qua litatis ad delictū antiquo iure damnatū addititia, vires suas non extendit extra territorij pronūtiātis limites. ¶ Quinto no. qđ ge nue prolatum restringit fm metas ptātis proferentis. ¶ Sexto no. qđ accidentalis potestas qñ facit agentem vltra limites natu
4 rales z ordinarios operat ex cā de futuro. ¶ † Septimo no. sniam etiā censure, ex causis de futuro originari, nondū extante tempore prolationis eiusdem: ergo qđ valet snia generalis, etiā nō noīatis personis, cōtra quas fertur snia. ¶ Ad decre. declarationē habeo hic expedire duos articulos. Primus de validitate huius snie ge neralis, Excōico quicūq furtū fecerit. Scđo de effectu huius sen
5 tentie. ¶ † Ad primū opp. qđ snia hec non valeat, duplici de cā, qz generalis. Prima Insti. de acti. §. curare. ff. de sen. que sine cer. Et ti ta. l. j. z p totū. Scđo, qz snia vt omnis cāe executiua dз habere cām agendi preambulam: z sic occasionari dз a causa de preterito, non de futuro. Hinc est qđ dicimus qđ tractus futuri tēporis non spe ctat ad iudicem. ff. de iudi. l. nō quemadmodū. ff. de vsuris. l. j. cum simil. z. ff. de ver. sig. z in terminis iuris probat qđ snia excōicatio nis ex facto de futuro occasionari nō debet. de sen. excō. Romana. §. caueant. li. vj. Sol. Ad primū dicit glo. sufficere qđ snia sit certa vere, vel equipollenter, siue per relationē ad aliud, quātū est in cā, snia est vera, certa, qz pp furtū. quo ad personas etiā est certa: qz di stributiuū, quisquis, singulariter, personas distribuit, z certificat, z eis certificatis ex ꝯuentione perinde est, ac si nominate essent. ff. de cōdi. z demon. l. nominatim. Sufficit enim sniam esse certā per se, vel relatione ad aliud habita. l. si milles. §. habita. ff. de re iudi. et hoc soluit. j. gl ¶ Aduerte tamē qđ, vt dicunt doc. tales nō vita buntur, nisi sint denūtiati, vel saltem infamati: arg. s. eo. cū non ab
6 homine. z seq. ¶ † Ad fm contrariū respondent doct. snia dз esse occasionata pretextu occasionis de preterito: qz venit ad executio nem actionis, saltem mediatam: vt. l. si pupilli. §. itē videamus. ff. de nego. ge. Hec est prima so. qz hoc verū in snia, que emanauit per viā snie spālis. Secus in snia, que emanat per viā statuti gñalis, vel etiā snie generalis, que hз in hoc vicē statuti. Nā tales snie ordi nant ad inducendā nouam penā. Ideo opз qđ damnet cām de fu turo: qz in preterito nō est culpa: z sic nec pena. de cōsti. cognoscen tes sed spāles ordinant ad exequēdū. Ideo in ipsis oportet qđ cā detur de preterito: sic loquit cōtrariū. ¶ Ad. §. caueant. rñdeo qđ snie ferri non debēt ex cā de futuro, late tamē tenēt. Et est spāle in his censuris propter eam vim, z authoritatē, que etiam iniuste li gant, cum sint medicinales. de sen. exc. c. j. li. vj. Et ibi habes casus in quibus nō valent snie censure: vel ad vtrunq verbum fecit: po test intelligi in preteritum tanq futurū subiunctiui: z sic nō obst. contrariū. Ita soluit a simili glo. de cōsti. vt animarum. §. j. lib. vj. Prima verior: qz textum non cauillat. Hoc de primo. Ad fm pas sum videt qđ snia liget nō subditos tpe snie non subditis submit tentis rōne delicti: hic sit qđ snia hodie sit lata, quicūq fecerit fur tum, sit excōicatus post decē dies. Aliquis in dioceſi pronūtiātis facit furtū, hic subijcit iurisdictioni: ergo subijcit exercitio iurisdi ctionis: sic ergo ligabit snia: qz subdit cause, a qua perpēdiculari ter dependet causatū: z eius defectus causato, z effectui suadet qđ submittat iurisdictioni. pro fundamēto iura dicentia qđ rōne de licti quis supponit iurisdictioni delinquētis. vj. q. iij. placuit. iij. q. vj. ibi causa. de for. cōpet. c. ij. cle. pastoralis. de re iudi. C. vbi de cri. agi opor. l. j. z. ij. cum si. Secūdo extra territorium quis nō est sup positus iurisdictioni sui iudicis. l. fi. ff. de iuris. om. iudi. z. c. vt ani marum. §. j. de consti. lib. vj. tamen extra ligatur excōicationis sen tētia. de app. cū sit Romana. ij. q. j. de manifesta. de cleri. nō resi. ex tue. de rap. c. j. z. ij. Et format Jo. an. in. c. Romana. §. cōtrahētes.
7 de foro compe. lib. vj. ¶ † Not. Inn. in. c. fi. de for. compe. z in. c. pre terea. de dila. z in multis si. Ad primum gl. dicitur q sentētia ex cōicationis ligat nō subditos. Hic velit tex. ligat subditos. z hoc velit contrariū. ¶ Circa qđ declarandum dic qđ quidam sunt nō subditi nec ratione territorij, nec ratione fori, siue delicti, id est, qui nō sunt de territorio, nec ibi post sniam deliqcrunt: tales non li gantur. Hec est mens decre. fm vnum intellectum. Quidam sunt nō subditi rōne territorij, vel domicilij, sз rōne delicti sic, id est, qz ibi nō habitant, tamē ibidē deliquerūt: z sic sunt subditi rōne fori.

vnde tales ligantur: nec standū est cōtrario. Sic soluit gl. per multa verba. Hec so. cōcludit snīam generalē venturi facti dānaturā iurisdictioni nec habitu, nec exercitio suppositos, sed tempus sententie ligare habitū iurisdictionis ex postfacto trāslatos, & sic funditus extraneū causa, seu cōmissione delicti. Hec so. falsa videt: qr cessante habitu iurisdictionis sm tempus exercitij nil valeat qd agitur, tanq deficiente potestate, a qua perpēdicnlariter depēdet iurisdictionis exercitium. Unde si archiepiscopus cōmittit causas ad se deferēdas appellationis via a metropolitana anteq deuoluantur, non valet cōmissio: & ergo iurisdictionis exercitiū non suppositos tempore prolationis snīe vt nullum, causa superueniēte non habilitatur: & sic nō suppositos tpe snīe ex delicto superueniente viribus tempore snīe nō irritetur. Item qr dispositio cōditionalis in futurū extensa, lz vinculum iniiciat a tpe conditionis cōstantis, si tamen detur inhabilitas in causa agente, cū ex illo tēpore, quo exercetur, sumat vires, lz cōditionalis qd sic non valet, licet sm tempus cōditionis constantis detur habilitas: vt. l. vsusfructus. ff. de stipu. seruo. & ex quo nō datur habilitas in illos non subiectos tpe snīe non valet, licet postea subiiciantur. Itē videtur obstare. l. si rem meā. ff. de ver. obl. vbi possum stipulari rem meam sub cōdi. si tpe conditionis existētis res nō erat mea, postea efficit mea, nō valet stipulatio. Sic lz nō sit subditus tpe snīe, si subdatur ex postfacto ante purificatā conditionē snīe, non valet qd agitur. Dic, si dispositio est pura, nō in futurū extensa, planū qd data incapacitate agētis nō valet qd agit: sed vbi dispositio est in futurū extēsa, vt hic, tūc est minus dubiū. Dico qd si est defectus in agēte non cōcernens dispositionē, sed executionem, & sic defectus est inhabilitatis solū propter executionē: tunc valet dispositio, & expectat tempus executionis. ff. de verbo. obli. l. si rem meam. Ibi vero valet stipulatio rei, nec pptr impotentiā execntionis qd res mea efficiatur nō mea. Ualet ergo stipulatio ɔditionalis: qr in ipsa nō datur executio ante cōditionis existentiā: & hic est ibi verus casus & vera ratio. Qnq incapacitas cōcernit ipsam dispositionē, & etiā executionē: & tunc ponderat habilitas sm tempus dispositionis cōditionalis, si ex illo tpe vires sumit: & iste est casus in. l. vsusfructus. ff. de stipu. seruo. vt valeat stipulatio vsufruct9, opz q det vt psona, cui vsusfruct9 mensuret, seruus iacente hereditate stipulet sub cōditione vsumfructū, nō vz stipulatio, lz ante cōditionis existētiam adeat hereditas: qr nō est persona sm tempus stipulationis, cui9 pretextu vires illa stipulatio assumere debeat, & possit sllud ius spe fundatiue. de hoc fit casus hic, & in ti. de offi. ordi. lib. vj. qr hec incapacitas est hic respectu potētie disponēdi, & exequendi. Ista ergo dispositio, & snīa cōditionalis lz vinculum iniiciat a tpe cōditionis existētis, vires tamen aliquas sumit ex initio respectu esse ipsius stipulationis, lz pēdentis: cū ergo non reperiatur capacitas in personam ipsius, non valet snīa quo ad nō subiectos: & sic nō validat, lz postea subiiciant. Qnq dispositio ɔditionalis vires non assumit tempore ipsius dispositionis, vt in legato, cuius vires habiles dantur tpe mortis: & tunc pōt valere dispositio, scōz dispositionem tamen regule Catoniane. ff. de reg. Cato. l. j. ¶ Secundā theoricam dat Inn. qd ponderanda sunt verba, & ex ipsis intentio pferentis, si agit snīe effectū restringere ad ptāti subiectos, & ad limites iurisdictionis sm tēpus snīe: qr dicit, Excōico furtum facientes in dioce. mea: tūc dicit ligari tpe snīe subiectos, & q postea subdūtur rōne delicti, qd habitui subditur, ergo exercitio: subiecti vero tpe snīe, sed non tpe cause extra diocesim deliquerint, tales nō ligantur: qr verba snīe hoc non important. Si vero verba snīe generalis pferat, nō restringēdo ad diocesim limites: dicit qd extranei delinquētes in dioceſi ligātur, sm eum. Ista theorica peccat in tribus. Primo in eo, qd dicit extraneos post snīaz iurisdictionis habitui subiectos ligari: p ea, q digi pxime: tamē ex quo nō detur habitus: ergo superueniens non retro validat actum nullum: vt in regula, non firmatur. de reg. iur. lib. vj. Item peccat in eo, quod dicit snīam latā generalē ligare post tps snīe in dioceſi sua delinquētes. Eadē ratione peccat in tertio, in quo dicit snīam generalem subiectionis extra territorium delinquentes ligare. qd est contra tex. in c. vt animarū. §. j. de consti. lib. vj. vbi casus clarus q snīa ligās delinquētes non ligat extra territorium alias subditum delinquentē quantuncunq generaliter sit prolata. Et hoc de secunda theorica: ¶ Tertia theorica dicit Inn. que est hec: qnq verba sentētie sunt pportionabilia tantummodo non subiectis, qr fertur snīa ɔ archiepm non habentem epm subiectum: & hec talis snīa non valet: quia deficit in forma. Nam non est generalis, vt esse debet. j. dist. omnes. Item deficit in potentia sm tempus: quia videtur habere errorem expressum, cū proportionetur habitui iurisdictionis non subiectis tm: & extendant vires snīe vltra limites habitus. Si snīa est proportionabilis & subiectis, & nō subiectis, qr excōico oēs furtū facientes: talis snīa ligat oēs, etiā qui ex postfacto subdunt: sic loquitur theorica gl. Uel pñarcha habens sub se archiepos excōicat archiepos ante se crucem portari facientes: tūc qr proportionabilis est subiecti ligantur, & non subiecti, qui ex postfacto subdnntur. Istā reprobat Hosti. in primo membro per. c. ex tuarum. de vsu pal. qr posset dari casus, in quo archieps ex priuilegio ferret crucē in alieno archiepatu ex priuilegio: & sic ista snīa posset illum tunc habere subiectum: & sic esset proportionabilis subiectis: sed Inno. habuit respectū ad subiectos iuri cōi. Scōo dicit qd ista theorica nō procedit: qr per hoc sequeret qd nō posset eps statuere cōtra peregrinos in sua dioceſi celebrātes: qd est falsum, sm eum. Ratio huius, qr ampliare exercitiū potestatis, & limites omnino potestati non subiectos, est operari in obiectū potestatē disponētis excessurum: vnde non operatur: vt sicut si operarer destruere celum, frustratoria est mea operatio. ¶ Quarto dat theoricā Inno. & aduerte qd hic nescires extrahere ex Inn. nisi legas eum continuatiue. Dicit qd quādoq damnatur factū furtum per viā legis, & statuti: & tūc delinquēs ex postfacto submittetur iurisdictionis habitui, & ligatur: vnde nō subdito tempore legis, qui postmodū submitteretur delinquēdo ligātur: hoc planum est. Sed si damnatur factum per viam snīe: & tūc si snīa est specialis, que refertur ad facta preterita, que snīa dicit declaratoria, & debet fieri causa cognita, & sic oportet cām precedere: planū qd illi, qui in preteritū deliquerunt, ligātur, non illi, qui deliquerunt post snīam: qr hec sine causa esset nulla, & tanq manifestū comprehēdens errorem. Si snīa est generalis dānans facta futura, concludit qd si expresse excōicat aliene iurisdictioni subiectos, snīa nō tenet: & hoc planū, & verissimum: qr formaliter & expresse operatur statuens in obiecta limitibus potestatis non subiecta: & sic qd agit, est nullum: & sic habet defectum ptātis, & manifestū formaliter delictum. Si excōicat omnes, qui hoc egerunt, nō comprehendit snīa illos, qui subiiciuntur ratione delicti committendi. Hanc opi. probat ratio. c. conuincibilis. hic non est subiectus tempore snīe, nec habitu, nec exercitio, omne exercitium vt ab initio euanescit a subiectis, sm tempus in. c. ij. & sic quo ad ipsos vires snīe, lz conditionalis, nullas vires habēt: & sic ex subiectione iurisdictiōis ex postfacto res nō validatur: ergo dato qd in futurum subdat, hac snīa nō ligatur. Facit optime. c. j. de offi. ord. li. vj. Et si dicatur, que est differentia inter statutum & sentētiā, cū vtrunq dependeat a iurisdictione: vt. d. c. vt animarū. Rñdeo, statutū eo qd est proditum, a se vires sumat, nō a statuente. Unde quotidie loquitur iniiciēs vinculum. l. Arrianus. C. de hereti. ff. de cōdi. ex lege. l. j. iniicit vinculum super facto preterito, & per prius reperit iurisdictionē suppositam anteqā vinculū iniiciat: secus est in sententia, qr snīa vinculum suum iniicit a tempore prolationis: suas ergo metas, & vires restringit ad iurisdictioni suppositos secundum tempus ipsius snīe, & ad limites suppositorū iurisdictioni date: non ergo postmodum subiectos ex postfacto. & ita sentit Inn. hic. Jo. an. se non declarat, nec predicta intellexit. Uidemus simile in dispositionibus, limitātibus vires a tēpore initij semper cum non habet iurisdictio causam effectus productiuā: qr restringuntur ad supposita tempore dispositionis. ff. de au. & arg. lega. l. si ita. & in cle. literas. de rescri. & etiā in. si. c. si. de rescrip. Dic duo verba, qnq iurisdictionē exercens agit ex causa de futuro originare habitū iurisdictionis & cām snīe: & dicit qd non potest, vt in pposito. Unde non subditū tempore snīe non ligat ex cā de futuro. Aut agit cām tantum snīe: & hoc pōt, licet facere non debeat. de senten. excom. Romana. §. caueant. lib. vj. Quādoq agit originare iurisdictionē de futuro, sed habitu habet cām subiectam de preterito: & potest exercere: vt. l. obseruādum. in si. ff. de offic. presi. Aduerte, qr predicta dico vera, qn dispositio snīe fertur per verba distributiua, sine collectiua, vel per generalia: vt oēs furtum facientes: qn snīe nō est capax vniuersitas, vt iuris, sed solū singularis persona vt excōicatio, que ligat singulares tm. Secus dico in sentētijs, qbus est capax vniuersitas cōsiderata vt est snīa interdicti: qr tunc collectiue probata, cum collectiuum nō varietur ad variationem singulorum. ff. de iudi. l. cum proponebatur. stante habitu iurisdictionis in collectiuum sm tempus snīe omnes subditi tunc collectiue ligantur, vt qui ex postfacto subdētur. ¶ Per hoc dico qd si ciuitas sit interdicta, quod illi, qui iuerunt ad habitandū post interdictū, ligantur. Et ita determinat Jo. Calde. in tractatu de ecclesiastico interdicto. ad hoc. ff. de iudi. l. cum proponebatur. quod no. Bar. in. l. si ita legatum. ff. de au. & arg. lega. Illa enim tūc fundatur sup ipsa vniuersitate vt iuris huius snīe capacis: sed secus in excōicatione. de sen. excō. Romana. §. in vniuersitatē. lib. vj. Ad secundā rationem rñdetur qd id, qd supponit, nō est omnino certum, imo sunt opin. Quidā, vt Paul. de Eleazaris in cle. pastoralis. de re iudi. fuit in opi. qd extra territoriū existens non valeat per suū ordinarium ratione domicilij excommunicari. Hotus principaliter, qr excōicatio trahit secū executionē. de offi. ord. ad reprimendā. & c. pastoralis. de app. cū simil. quā facere nō pōt qs extra limites territorij. de fo. cōpe. postulasti. dicēs casum, & rōnē. ¶ Quartus casus est in. c. vt animarū. §. j. de cōstit. lib. vj. Sed qr cōis opi. hz contrariū, ei nō adhereo: & oīa hic cōcordando, est attendēdum qd quan

quod quandoq; statuens, vel sententians causam delicti in proprijs limitibus territorij originare, solū vinculū inijcere extra limites territorij positiui. Et hic aduertendū: qꝛ si est iudex naturalis, & domicilij: & talis pōt vinculū inijcere. Casus est in iurib9 in cōtrariū alleg. Nec obstat rō Pauli: qꝛ quādā est executio actualis: & hoc est in limitibus alterius territorij: & fieri nō pōt: qꝛ duplex rō impeditiua concurrit. Prima, qꝛ turbat alterius iurisdictio, ppter quā qs in alterius territorij limitibus impedit iurisdictionē exercere. Secūda, qꝛ hic dat effectus ptātis: vt dicta. l. extra territoriū. Hec rō cessat vtrobiq;: qꝛ hic non turbat iurisdictio: nec hic egredit limites ptātis, cū iudicis domicilij psona sit subiecta: cū vinculū intellectuale ligans spiritū inijciat in subiectū vbilibet. Hinc est q pro delicto alibi cōmisso pōt puniri in territorio domicilij: vt in. c. j. de rap. & no. in. c. fi. de fo. cōpe. poterit igit &c. Quedā est executio intellectualis, qua solus papa ligat: & tūc executio talis fieri pōt p existentē intra territoriū, & existentē extra territoriū: qꝛ hic nō deficit ptās: cū, vt dixi, habeat personā vt personā iudex naturalis subiectam. Itē qꝛ nō turbat iurisdictio: vt. d. c. postulasti. Quidā est iudex accidentalis, vt fori rōne 9tract9, vel delicti: & hic tanq nō habēs personā subiectā, nisi priout in eius territorio inuenit. de for. cōpe. Romana. §. 9trahentes. in gl. de re iudi. c. pastoralis. ff. de eo, qd certo loco. l. j. & ij. Et planū in his dicit Inno. in. c. preterea. de dila. & bene, qd sint presenti in suo territorio, qꝛ sunt citati: & sic iam iurisdictio est ppetuata in eo, pōt proferri sentētia excōicationis eis absentibus: arg. de fo. cōpe. proposuisti. Si nō sunt inuenti, secus: ita & hic qñ agit iudex sententie vinculū originare, iam cā originata: qñq; iudex agit causam originare, & sentētie vinculū inijcere: & tūc procedit, qd si vult originare ex nō facto in limitibus proprij territorij faciendo hoc pōt. Iste est verus. de cler. non resid. ex tue. Et hoc intellige in eo, qd possit extra territoriū citare, vt est iudex domicilij, iuxta no. de fo. cōpe. Romana. §. 9trahētes. & in. l. fi. ff. de iuris. om. iud. & sic necessario loquitur. c. ex tue. qꝛ ibi qs domiciliū cēset habere, vbi tenetur residere. Ratio, qꝛ negatiuū delictū tāq pro prios terminos nō habēs ibi reputat 9missum: ibi 9riū factū erat faciēdū. l. iij. de sertorē. §. pena militū. ff. de re mili. vbi miles dr delictū cōmisisse in negligendo, vbi debebat militare. Et p hoc dicit Bart. in. l. libellorū. ff. de accusa. qd locus in facto negatiuo in opponendo, vbi cōtrariū factū affirmatiuū erat faciendū. Et fuit dictum originaliter Dy. qd nota, qꝛ facit ad multa. Si vero negatiue nō erat faciēdū in limitibus proprij territorij: tūc nō pōt originare causam. Et iste est casus in. l. relegatorū. §. fin. ff. de interdic. & releg. Et hec fuit cā Legistarū, quare pcōsul, & pses nō assignāt certā insulā: & tūc relegat a loco: qꝛ assignare insulā, & relegare, vbi est quē distringere ad faciendū vel non faciendū extra limites territorij: qd facere nō pōt. Qñq; agit causam delicti originare ex facto affirmatiuo: & tūc dicebat plus. Si vult delictū substātiare, nō pōt, qui se vellet dānare nō dānatū: alr si vult d delicto nō substātiate pene qualitatē adijcere, dicit qd pōt: qꝛ facilius qualitas, quā quātitas additur in delictis. §. si detracta. ff. de noga. Hec opin. est cōtra casum. c. vt animar. §. j. de cōsti. Vbi habes expsse q nō pōt dānare de alibi cōmisso, nec talis sentētia ligat. Vbi ergo hic ex tali sententia nō ligant extra diocesim furtū facientes, qd sic cā originaret extra territoriū: que cā surgit ex contēptu, qui cōtēptus dari nō pōt, vbi nō dat habitus iurisdictionis: qꝛ purgās nō est sine obiecto, ligant delinquētes in proprio territorio: & iste casus nō hꝫ dubiū: non ligat omnino extraneus tpe sententie faciens furtū in propria diocesi: hic sic: secus in statuto. Dic ergo tria verba: Aut agit iudex ligare subiectū priout delinquit in limitib9 territorij: et hic casus nō hꝫ dubiū. Qñq; agit ligare nō subiectū tpe sententie prout delinquit in limitib9 alterius territorij: & nō pōt. Ideo sententia nō ligat extraneū delinquētē extra territoriū: & hic est casus hic, scdm vnū intellectū: sed nō hꝫ dubiū qñ agit iudex creare non habitū iurisdictionis, sed causam, & vinculū inijcere: & idē, & hic est casus in. c. vt animarū. de 9sti. Qñq; agit solū vinculū, & pōt, vt est dictū. Qñq; agit ligare nō subiectū tpe sententie prout delinquit in limitibus proprij territorij: & hic casus est dubi9. Teneo qd nō ligant: & hic fit casus cap. Qñq; agit ligare iudex subiectū tpe sententie, qui nō erat subiectus tēpore delicti, & put delinquit in alterius territorio: & ista questio fuit decisa in. c. pterea. de appel. Qñq; agit ligare subiectū tempore sententie prout delinquit extra limites territorij, qui th adhuc suppositus est habitui: & tunc si agit ligans cā originata in proprio territorio, potest iudex domicilij, sed nō fori, vt cōuictus, vel delicti, nisi paruerit: sed si agit causam ori-

8 ginare: distingue, an ex facto, vt dictū est. ¶ † Oppo. cū secūda gl. in ver. si videtur, & videtur qd per talē sententiā non sint ligati alij de alia prouincia, cū ipsi ignorent talem sententiam: licet ibi delinquant, & efficiantur de foro illius, vt p hoc illos possit punire. Sententia enim nō ligat ignorantes, & precipue illos, quibus publicata nō est. lxxxij. distin. proposuisti. xvi. distin. qd dicitis. Dic cū dicitur, sententiā nō ligari extra territoriū existentē postea in territorio delinquentem, propter ignorantiam faciēda esset oppositio, secundū ea, que dixi in sententia. Sed rō nō esset generalis ad statutū. Ideo ego pōdero soluēdo cū gl. statuto ignorato ligatur incidens factū antiquitus damnatū, & dans operam rei illicite, vt est furtū faciens: qꝛ hoc dānatū iure diuino, & etiā iure ciuili. Secus si factū non est dānatū. Ad hoc facit. l. si adulteriū cum incestu. ff. de adult. vbi credēs vxoratam teneri de adulterio, & qualitate delictū augmentante, eo qꝛ operā dabat rei illicite: hec est falsa. Omne delictum, vt a culpa causatū, & omnis quantitas pene proportionari debet delicti quātitati. de pen. c. felicis. §. premissis. lib. vj. Sꝫ respectu pene imposite noviter nō potest dari cōtēptus, nec culpa: ergo nec illo respectu pena. Sic firmat Jo. An. in. c. vt animar. de 9sti. lib. vj. dicēs esse casum in illo cap. intelligendo illud sm finē. Cum gl. tñ nostra & Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. trin. cuius opi. puto veram in alijs penis, quā excōicationis. Ideo pro declaratione gl. & eorum, que tangit hic Inno. de duobus est videndū. Primum, an nō subditus delinquens, pena cōstitutionis iudicis delicti ligetur. Secundū, an subditus delinquēs extra territoriū ligetur

9 pena cōstitutionis proprij iudicis. ¶ † Quo ad primū dic qd si sit delinquens penā 9stitutionis iudicis delicti, punitur pena illius, vel sit in supina ignorantia: vt in. c. ij. de constit. lib. vj. Et crassam ignorantiā appello, quando in loco traxit tātam moram, propter quam verisimiliter debet esse informatus de pena cōstitutionis iudicis delicti. Ad hoc not. hic per glo. & per Bar. in. l. cunctos. C. de summa trinit. Vel quando in partibus circunstantibus id cōiter statuebatur: iuxta no. per eundem in. d. l. cunctos. & per Joā. And. in titu. de constit. & in. c. ij. de constit. lib. vj. Si vero ignorat, nec est supina ignorantia: tunc sm Joan. An. indistincte non obligatur, non habita distinctione vtrum factū sit damnatū iure diuino, vel positiuo, vel non: vt ipse no. in. d. c. ij. Bar. & Dy. & ipse refert in. d. l. cūctos. distinguit inter factum dānatū iure diuino, vel positiuo, vel non: & tunc delinquens nō subditus ligatur. Si vero nō sit dānatum iure diuino, vel positiuo, tunc nō ligatur. Contra quā opi. multum stringit iste text. qꝛ ad hoc vt habeat aliquid dubij, dꝫ intelligi etiā in non subdito delinquente, scꝫ q nō ligat pena iudicis delicti: quicquid dicat glo. & tñ loquitur in facto dānato. Pro hoc etiā facit in. d. c. ij. intelligendo text. ipsius qd in qualibet sui parte intelligat in facto etiā damnato iure diuino, vel positiuo, put ibi intelligit Jo. An. Sed quicquid sit, credo qd Bart. dicat veritatē in alijs penis, q excōicationis: qq Jo. An. ibi sentiat cōtrariū in gl. super verbo, suus. & hoc per aut. qua in prouincia. vbi de cri. agi opor. in. l. sacculari j. §. j. ff. de extraor. cri. que iura sic allegat Bar. Itē qꝛ vbi delictū alias est punibile de iure cōmuni, non debet attendi ignorantia, seu animus delinquentis: arg. l. vulgaris. §. si qs eo. ff. de fur. In sententia vero excōicationis procedat dictū Joā. An. & sic in hoc merito reprobet gl. nisi intelligat vt. S. Et ratio, qꝛ snīa excōicationis regulariter nō ligat, nisi ex cōtēptu: vt in. c. sacro. j. de sen. excō. cū simil. Sed ille, qui ignorat, nō dr contēnere: vt dicit gl. no. in. l. si ignorās. ff. loca. ergo nec ligari pōt, cū in ignorātem nō sit dare cōtēptū: qd nō est in alijs penis. & pbat hoc tex. noster nō violādo ipsum. In facto aūt nō dānato alias de iure diui-

10 no, vel positiuo, nō obligat, nisi vt dictū est. S. † Quo ad secundum principale, scꝫ an subditus delinquens extra territorium, &c. Bar. in. d. l. cūctos populos. dicit qd aut statuens agit expresse subditū delinquentem extra punire: et tunc ligetur. & hoc per. l. ij. C. de eunuch. & per. l. mercatores. C. de merca. & mercatis. Aut non agit expresse subditū delinquētem extra punire: vel qꝛ simpliciter statuit dicens, Quicunq; furetur, &c. puniatur: & tunc non ligetur pena dicte constitutionis. Sic intelligit. c. ij. de cōsti. lib. vj. Jo. An. & multi moderni in. d. c. ij. tenēt indistincte talē nō ligari pena dicte constitutionis: & hoc per tex. dicti. c. ij. & l. fi. ff. de iurisd. om. iud. Et hoc forte verior de iure, per rationem positam in fi. dicti. c. ij. que pariformiter videtur habere locū in quolibet casuum predictorū. Et de predictis plene per Bar. in. d. l. cunctos populos. & per modernos in. d. c. ij. de constit. lib. vj. &c. Vel secundo dicit gl. sibi culpa potest imputari quare ignorauit: quod declarant doct. qꝛ longā moram traxit in loco: qꝛ scire verisimiliter hoc debebat. Vel secūdum Bar. in. l. cunctos. ff. de iusti. & iure. & Joan. Andr. in addi. Spe. in tit. de consti. qꝛ illud statutum communiter obseruatur in propinquis partibus: vt est in statuto in Italia, quod bladum nō trahatur de comitatu: & tunc tenetur. Secus si nō possit culpa imputari quare hoc statutum nesciuerit, ex modica mora, vel qꝛ hoc delictū non frequentabatur. Dicit hic Hostie. qd in dubio deficientibus probationibus, ex coniecturis talibus, cū queritur de scientia, vel

11 ignorātia, stabitur eius iuramēto. allegat. S. e. ti. si vero. ¶ † Pro predicta infertur an talis sententia generalis liget post defectum iurisdictionis sententiantis, qꝛ moritur, vel ad aliam ecclesiā trāsfertur, an duret sententia. Dic qd statuta, que vt edicta dependentiam non habent perpendiculariter super potentia statuētis: & sic ipsam nō assumit pro causa permanēdi, sed producendi: & eo quod

prodita a se vires sumunt, durant, et non extinguuntur extinctione iurisdictionis.l.vlt.ff.de penis.de offi.lega.c.fi.Sententia vero, que perpendiculariter habuit suum effectum, et vini promouendi a pronuntiante, et ab eius potestate perpendiculariter dependent, prout sententia est in fieri: quia nondum ex contrauentione laqueum iniecit, extinguitur.iij.q.iiij.nullus.cum simil.Sic dicit gl.Pront vero sententie laqueum iam iniecerunt, si sunt late sententie cause cognitione, et habent penam successiuam, extinguuntur extincta iurisdictione.ff.de penis.l.fi.si cum cause cognitione, et ideo laqueum iniecerunt, vel causa momentanea, extincta iurisdictione nõ extinguitur sententia: et hic est casus in cap.vno.de maiori.et obedien. lib.vi.etc. Anto.de Butr.

1 Excommunicati sunt ipso iure, qui cum effractione spoliant ecclesias, et post denuntiationem sunt a papa absoluendi.nu.9.
2 Delinquentiũ sequaces pari innodant pena cum delinquentibus.
3 Sequaces qui dicantur.
4 Denuntiatio excommunicationis quid operetur.
5 Sacrilegus dicitur ledens ecclesiam.8.
6 Pro iniuria illata ecclesie agere potest clericus.
7 Excommunicatus a canone quo casu non absoluitur nisi a papa.
9 Excommunicati non sunt ipso iure sacrilegi ledentes res ecclesie.
10 Absolui potest ab inferiore a papa excommunicatus simpliciter.

1 **Conquesti.** †Qui cum effractione spoliãt ecclesias, excõmunicati sunt, et post denuntiationem a papa sunt absoluendi.h.d.Prima pars ponit querelam.Secũda dat iudices, ibi: quoniã.
2 ¶ †Nota quod sequaces delinquentium pari pena innodantur cum
3 delinquentibus.†Et habes quod dicantur sequaces.Quod nota propter statuta, que imponunt penã de sequacibus.¶Secundo nota quod violenti fractores, et deroboratores ecclesiarum, sunt excõmu
4 nicati ipso iure.¶†Tertio nota quod licet denuntiatio, vt declaratio, non addat vinculum, sed declaret, quandoque tamen aggrauat dissoluendi facilitatem.¶Quarto nota tex.ibi: quoniam grauia.
5 vt scias allegare quando eris episcopus.¶†Quinto nota quod sacrilegus dicitur ledens ecclesiam: et potest per ecclesiam etiã laicus
6 puniri.¶†Sexto nota quod clericus agit pro iniuria, et damno eccle
7 sie.¶†Vltimo nota casum, in quo excommunicatus a canone nõ
8 absoluitur nisi a papa.†Item quod crimen sacrilegij est de graui
9 bus.¶†Oppo.quod nõ sint excommunicati, sed excommunicandi: vt patet.xvij.q.iiij.omnes ecclesie.Dic quod quidam sunt fractores ecclesiarum, et derobatores: tales sunt excommunicati: et si de illis intelligatur, contrarium debet intelligi sicut istud.Quidã sunt sacrilegi ledentes alias res sacras, vel aliquid de ecclesijs sine fractura subtrahentes: et tales sunt excõmunicandi.Et sic debent intelligi illa capitula, intelligendo quod non ferant canonẽ late sententie.Sic intellexit Hu.hic, et in glo.j.ibi: canonica.dic vbi de hoc
10 etiam.xij.q.ij.cum deuotissimã.¶†Oppo.secundo quod absoluit inferior a papa.j.e.nuper.Sol.Simpliciter ligatus regulariter absoluitur.Idem de ligato et denuntiato.Fallit in fractore, vel incendiario ecclesie.Et hoc operantur duo: ipsa excommunicatio, et denuntiatio.His concurrentibus non absoluitur nisi a papa, licet si non sit denuntiatus, absoluat inferior.Sic debet intelligi decre.et alia iura, etc. Anto.de Butr.

1 Clericus dimisso habitu enormitatibus se ingerens perdit priuilegium clericale.2.5.
3 Arma licet sacerdoti capere, et habitũ dimittere pro iniuria propulsanda, et se animo defendendi.
4 Homicide qui possunt quãdoque appellari, et quomodo puniantur.
5 Monitio trina an requiratur ad priuandum clericum priuilegio clericali, qui enormitatibus se immiscet.
6 Clericus quo casu possit puniri per iudicem secularem, vt ipse iudex non incurrat canonem.
7 Tortor, qui iustitiam exequendo condemnatos suspendit, aut aliter facit mori, non dicitur homicida, imo dicitur minister Dei. Mandatum iudicis exequẽs an videatur incurrere aliquã penã.

Perpendimus. Hec decreta.habet plures lecturas, put sonat.
1 h.d.†Clericus dimisso habitu enormitatibus se ingerens, perdit priuilegium clericale.h.d.et ibi.j.F.T.infra quidam dicebant eum in bello interfectum fuisse.Innocẽ.et ad hoc respondet secundũ eum.¶Nota primo quod clericus dimisso ha
2 bitu se enormitatibus ingerẽs perdit priuilegiũ clericale.†Quid autem iuris de clericis histrioniantibus, seu goliatoribus: dic vt in
3 c.vno.de vi.et hone.cleri.lib.vj.¶†Secundo nota quod licitum est sacerdoti capere arma, et habitum dimittere pro iniuria propulsanda, et animo se defendendi: et tunc non perdit priuilegium clericale. ¶Tertio nota quod aliquid reputatur nõ delictum, inspecto foro contentioso, quod reputatur delictum in foro penitentiali.Et sic non omne delictum secundum metas fori contentiosi licitum est secundum metas fori penitentialis.Quod facit ad ea, que dixi.s. eodem.cum non ab homine.¶Quarto nota quod imponenda est
4 penitentia per habentem notam personam.¶†Quero quos vocat hic interfectores.Dic sm Hostiẽ.nõ solum comitem, sed etiam illos, qui ipsius mandato suspenderunt, vel circa id dederunt au
5 xilium, vel fauorem.de homici.sicut dignum.¶†Opp.gl.j.e.in audientia.vbi requiritur trina monitio.¶Sol.in duobus modis soluit.Primo quod hoc cap.procedat trina monitione interueniente.Secundo, quod hic se immiscebat enormitatibus.Tertio soluitur, secundum Tan.et Phi.quod contrarium procedat in apostata, tamen nulli iniuriante: hic autem in apostatante, et alteri iniuriante: vnde licet percutere.Quarto quod sm Hostiẽ.hoc cap.loquitur in dimittentibus habitum ex malitia, et iniquitate, et cõtra Deum, et honestatem cleri, enormitatibus se immiscentibus: et ibi deprehenduntur.Vnde ipso facto priuilegium amittunt.Ad hoc iura allegata in prin.glo.et.c.ex parte.el.ij.de priuile.Contrarium autem loquitur in abijcientibus habitũ ex vanitate, vel negligentia.Vel aliter, et quinto hoc cap.loquitur in incorrigibili.Vel solue, et sexto, quod quandoque clericus defert habitum, et tonsuram: et non perdit priuilegium canonis, etiã si se ingerat enormitatibus: et hoc nec quo ad forum, nec quo ad percutientem, nisi hoc fiat ad defensionem, iuxta not.s.eo.si vero.el.j.Si vero dimisso habitu ingerat se enormitatibus, quia sumptis armis bellum ingreditur: tunc quo ad percutientem perdit priuilegium: non autem quo ad forum: vnde per consequens captus debet iudici ecclesiastico restitui.Nec obstat iste tex.quia dicendum est quod responsio pape concernit decisam, scilicet quod hic dicebatur, hũc interfectum in bello: cui papa respondit.Si autem intelligatur de interfecto per iudicem, dicendum est quod text.loquitur de inueterato in enormitatibus: argu.c.viij.de vi.et hone.cler.lib.vj.vel de incorrigibili, et dictum est.s.Vel septimo potest solui quod quãuis non perdant quo ad penam excommunicationis, perdunt tamen priuilegium quo ad hoc vt ipsi excommunicati non teneantur ire ad sedem apostolicam.Et videtur hoc valde litere amicari.Vel vltimo potest dici quod hic ante suspendium ignorabatur hunc fuisse clericum, quia nec prius fuerat exceptum.de hoc not.in cap.contingit.el.ij.j.eod. Dic excludendo casus ceteros, an clericus dimittens habitum perdit priuilegium quo ad percutientem, an etiam quo ad alios: dic de percutiente, si percutiens ignorat eum clericum, et hoc constat, non est excommunicatus, nisi ignorantia esset supina.s.eod. si vero.ij.Si scit eum esse clericum, se defendendo percutiens, non est excommunicatus.s.eodem.si vero.el.j.Si impugnando, et tunc si tantum dimittit habitum, hoc priuilegium non perdit, licet ab ecclesia non defendatur.de aposta.c.j.et hoc ibi fuit conclusum.Si dimittit habitũ, et se ingerit enormitatibus, magis si sciẽter, et dolose, perdit priuilegium quo ad percutientem, vt hic pz.Per hoc concluditur quod sola dimissio habitus, etiam dolosa, nisi se ingerat enormitatibus, non est sufficiens vt quis excludatur a priuilegio, etiam quantum ad scienter percutientem: cuius contrarium dicit Imo. et hoc sentire videtur Io.And.Predicta vera, nisi sequatur admonitio: vt dicto.c.in audientia.Si vero dubium est an sciuerit, vel ignorauerit.j.eo.in audientia.s.eo.si vero.Si habitus est dubius, ita quod verisimiliter dubitatur an sciuerit, vel ignorauerit: serua practicam.c.si vero.s.eod.vbi defertur iuramentum: et si se purgat, presumitur sciuisse, vt ibi dixi.Si queritur an quo ad alios non percutientes, et sic quo ad forũ perdat priuilegium: dic, si clericus dimisit habitum tantum: et non perdat priuilegium, nisi fuerit monitus.j.eo. in audientia licet ecclesia ipsum non defendat: vt de aposta.capitu. primo.Si dimisit habitum, et se ingessit enormitatibus, et fuit monitus vt reassumeret, perdit priuilegium Sic intelligitur.j.eo.in audientia.Idem si fuerit monitus vt habitum reassumeret.Si tamen se ingessit enormitatibus, et habitum non dimisit, adhuc non perdit priuilegium.Si vero dimisso habitu se ingessit enormitatibus, non tamen fuit admonitus sicut quis non erat incorrigibilis, dicit Io.And.quod si est inueteratus in enormitatibus habitu dimisso, perdit priuilegium, etiã quo ad alios: ita intelligit decre.Si nõ est inueteratus, sed enormitatibus se ingessit habitu dimisso, nõ perdit priuilegium quo alios.Allegat gl.de vi.et ho.cle.c.vnico.lib.vj. Puto tamen quod iustitiam faciens non grauetur onere eundi ad
6 sedem apostolicã.Sic potest secundo intelligi hec decre.¶†Opp. sequens gl.quod indistincte non possit puniri clericus a iudice seculari.de fo.cõpe.si diligenti.quia non potest suo renuntiari priuilegio.Dic quod manendo clericus non renuntiat, nec pdit priuilegiũ: sed eo admonito, vel enormitatibus se ingerendo, et habitum nõ deferendo, bene perdit priuilegium, vt hic.Vel secundo dicit glossa, et bene, voluntarie renuntiando se non priuat, vt in contrario: sed
7 ipso facto delinquendo sic, vt hic.¶†Oppo.gl.fina.quod non debeat interficiens puniri: quia qui authoritate iudicis malos punit minister Dei est.xxiij.questio.v.miles.et.c.qui malos.Dicit glo.quod ad cautelam hic imponitur, si comes ille habebat potestatem hoc faciendi: alias secus.s.eodem.cum non ab homine.Dic quod per viam

etiam iustitie sententia precedente hominem interficere non est pec
catum,nec in foro cōtentioso,nec in penitentiali:sed per viam vin
dicte,nulla sententia precedente,et cognitione,et cōdemnatione,be
ne est peccatum:vt in cōtrario.Nec obstat q hic erat mandatum:
q mandatum forte fuerat generale de captis suspendendis:et sic
hoc fuerit factum nō premissa cause cognitione,et sententia:et ideo
iudicandum vt de actu iudiciali,iuxta no.cum nō ab homine.Uel
mandatum fuit factū a non suo iudice:quo casu non excusatur fa
ciens a pena penitentiali,licet a pena fori contentiosi excusetur:vt
s.eo.cum non ab homine.quasi velit dicere quod q̄q̄ forte excuse
tur quis isto casu a pena fori contentiosi,non tamē excusatur a pe
na penitētiali:cum per hoc cap.intelligatur attributa iurisdictio
laico super clericum,tanquam sit competens iudex.Unde iudicā
dum est vt de occidente,et non habente iurisdictionē,iuxta.c.cū nō
ab homine.Tñ pōt dici vt dicit gl.p hoc dico qd occidētes bāni
tos virtute statuti,lz sint excusati a pena fori contentiosi,nō tñ pe
nitentiali:et eodē modo in derobantibus ex forma legis,vel statu
ti:et sic dico in prescriptionibus per viā legis,etc. Anto.de Butr.

1 ☞Excommunicatus est abbas,qui fecit monachū suum per lai
cum verberari.3.4.8.16.
2 Castigare subditum superior non potest per alium,etiam conuer
sum.11.13.
3 Laicus ad iussum abbatis non debet manū iniicere in clericū.4.
5 Absoluere nō potest episcopus abbatē in monachos delinquētē.
6 Mandatum dominice potestatis non excusat seruientem in illici
tis grauioribus.
Seruus non debet exequi domini mandatum illicitum.
7 Excommunicationem incurrit laicus pro temeraria manus inie
ctione in clericum,iussu etiam abbatis,vel episcopi.
9 Dispositum in vno ex correlatiuis extenditur ad reliquum.
10 Abbas percutiens monachum ratione prelationis an incurrat
canonem.
Corrigens subditum abbas ratione prelationis an incurrat ca
nonem:et an possit per conuersum.11.
12 Executor habet considerare an sit sua causa.15.
13 Corrigere potest episcopus clericum per alium clericum.
14 Correctio debet esse moderata.
16 Clericus potest capi per laicum ex causa necessitatis.

1 Vniuersitatis.†Abbas,qui monachum suum fecit per laicum ver
berari,et ipse,et verberans excommunicati sunt,nec ab
soluuntur ab alio,quam a papa.h.d.In prima,consul
tatio.In secunda,responsio.Secunda ibi:nobis autem.¶Nota
primo q etiam pro non temeraria manu in clericum quis incur
rit sententiā excommunicationis.¶Nota q iussus potestatis do
minice non excusat seruientem in illicitis.¶Tertio nota q appel
latione clerici non comprehenditur monachus:et appellatione mo
nachi non comprehenditur conuersus:licet omnes parificentur
2 quo ad penam canonis,si quis suadente.¶†Quarto nota q licet
sit permissum superiori causa discipline castigare subditum,nō ta
men est permissum vt per alium faciat.¶Et sic nota casum cōtra
3 regulam,qui per alium.¶†Quinto nota q laicus ad iussum ab
batis,nisi in casu necessitatis,non potest,nec debet manum iniice
re in clericum.¶Sexto nota q mandans,et mandatarius in casu
4 illicito pari pena ligantur.¶†Nota septimo duo requisita vt ab
bas per alium possit verberare clericum.Primo,quod subsit cau
sa.Secundo,quod hoc fiat ex necessitate.¶Octauo nota q quan
doq sola voce quis incurrit sentētiam excommunicationis.sic.s.
eo.si vero.¶Nono nota q licet delicti substantia nō cadat in man
dantem,prout facit,cadit tamen in mandantem,vbi hoc facit via
5 non pmissa.¶†Decimo nota q licet abbas absoluat monachos,
episcopus tamen non absoluit abbatem contra monachos delin
quent.m.¶Nota vltimo q vbi nō omnis modus est permissus,
6 curandum non est de modo,habito fine.¶†Oppo.q iussus laicū
excuset.ff.ad legem Aquil.l.liber homo.Sol.Excusat in leuibus,
7 vt ibi:non in grauibus,vt hic.¶†Opp.q sola violēta manus pu
niatur per canonē.xvij.q.iiij.si quis suadente.Sol.Punitur vio
lenta,vt ibi:temeraria,vt hic:quasi manus.s.eo.nuper.Quandoq
sola vox,vt hic,et.s.eo.si vero.Quandoq animus:vt.s.eo.ꝓto.sin
8 Hosti.et dixi.s.eo.¶†Opp.q iste abbas non debeat accedere ad
sedem apostolicam pro absolutione obtinēda,imo per episcopum
possit absolui.Quod sic probatur:appellatione monachorum con
tinetur abbas:vt.c.si.s.de simo.sed constat quod monachi per epi
scopum possunt absolui:vt cap.cum illorum.s.eod.ergo et abbas,
qui continetur appellatione monachi.Sol.Gul.in Spe.de senten.
prola.§.vt autem.ver.sed tamen claustralis.dicit abbatem absol
ui per diocesanum.Idem Uincen.s.eo.pro illorum.et dicunt quod
si abbas percutiat clericum alterius diocesis,absoluitur per am
bos episcopos.Fundamentum:q appellatione monachorum cō
prehenditur abbas.s.de simo.c.si.sed monachi absoluuntur ab in

ferioribus.s.eod.cum illorū.ergo et abbas.Dicit Ioan.An.quod
hec opi.sibi non placet,per hunc tex.licet pro alijs prima facie vi
deatur facere preall.c.si.q sicut ibi ex mandato dispēsandi cū mo
nachis nō intelliguntur:ergo nec abbates,qui monachi sunt:et sic si
cut monachi non tenentur accedere ad sedem apostolicam,ita nec
abbates,qui cōtinentur appellatione monachorum,vt.s.dictum
est.Dicit Io.An.qd in hac materia prouidetur monachis,quan
do iniectio fit per manū abbatis,vt hic.Ibi quādo iniectio fit per
manum tertij de mandato abbatis:et ideo hic appellatione mona
chi non pōt includi abbas:ibi sic.Ac si dicat qd vbi iura dicerent
monachos absoluēdos per episcopos,satis posset intelligi de ab
batibus,vt in cōtrario.Per qd dicit qd in casu decre.religioso.s.
eo.lib.vj.bene absolueret episcopus etiā abbatem.In Nouella sic
stabat.Ad.c.si.respondet qd hic noviter dispositū in monacho in
quacunq parte dispositi non est proportionabile abbati:q dici
tur qd absoluitur monachus per abbatē:non potest ergo hoc sta
tutum extendi ad abbatem:q sic se ipsum absolueret:qd est absur
9 dum.¶†Nota istud dictum qd dicitur,quod disponitur noviter
in vno ex correlatiuis,extēdatur ad reliquū:habet locū,vbi dispo
situm alteri est proportionabile,de quo non sit mentio.Nam dato
q lex disponeret de potestate viri erga filios,non extenderetur ad
vxorem:q hec materia ei nō proportionatur.Insti.de exhereda.li
be.§.mater.Uel saluando predictā opin.ab ista decre.dic,si abbas
solus delinquat,et atrociter,absoluit papa:qd etiā tunc monachus
ad curiā transmitteretur.s.eod.cum illo.In leuibus absoluitur ab
episcopo.Uel vbi abbas solus delinquit,et solus ligatur,absoluat
ab episcopo,vt in predicta opi.Sed si delinquit cū alio:et tunc si na
tura illius,qui secū delinquit,est qd ad papā recurratur,oportet
qd abbas recurrat:vt sic ratione a iuncti,illius naturā sequatur.
de iudi.quāto.ff.de acquir.here.l.qui pater.in cle.i.de concess.pben.
vbi ius dispensationis iniunctū cū iure impetrationis insinit suā
10 naturā in iure dispēsationis cōcurrēte.¶†Quero an abbas per
cutiens monachū rōne prelationis nō incurrat canonē.Dic scdm
Hosti.si facit ex indignatione,ira,vel odio,aut inuidia,nō cā corre
ctionis,q forte vult eum retrahere a bono,ne per illū perdat suā
famā,vel ne maior ipso appareat:et tunc incurrit canonē.Si causa
correctionis,nō incurrit.Qd intelligitur,nisi faciat ex vehementi
ira.Secus si ex aliqua cōmotione.s.e.veniēs.Dicit Io.An.quod
qualiscūq sit cōmotio,dūmodo hoc faciat causa correctionis prin
cipaliter,et habito respectu ad crimen,alias ad finē,non ad perso
nam,excōicatus non erit.Ad hoc.gl.di.odio.et hec litera.et.s.eo.c.i.
11 et.s.eo.cum voluntate.¶†Ultimo quero an abbas per cōuersum
possit verberare monachū.Dic qd nō:q hoc solū permittit p mo
nachū:et sic excludit cōuersus.Et hoc dicit Arch.glo.dist.in prin.
q tutū nō est,nec honestum q hoc faciat per conuersum laicum.
12 ¶†Uenio ad gl.Glos.i.oppo.qd executor non habeat considera
re an sua sit causa.de offic.deleg.pastoralis.§.q vero.Sol.Cōtra
rium loquitur in exequente sententiā:hic in exequēte mādatū ex
13 traiudiciale.¶†Scdo oppo.qd proprijs manibus nō puniat ab
bas clericū.lxxvi.dist.nō liceat.Sol.Cōtrariū in episcopo,in quo
est speciale qd suis manibus aliquē percutere nō dz:hoc vex,si cle
ricum habeat,per quē hoc facere possit:alias suis manibus facit:
vt ibi no.imo potius dz ignoscere.C.de epis.et cleri.l.si quis in hoc.
Abbas vero hoc facere potest:vt hic,et.glo.distinct.cum beatus.
14 ¶†Oppo.qd non liceat alteri,etiam ex causa,dato qd non sit mo
nachus,vel clericus,verberare,etiā ex cā,et ex necessitate.s.e.cū vo
luntate.Sol.Intellige de verberatione moderata:alias si modū ex
cederet,sic posset appellare,ita qd verberātes inciderēt in canonē.
15 ¶†Glo.pe.oppo.qd cā facti plus,q̄ factū,curetur.xxiij.q.vlt.oc
cidit.q non refert de modo,habito fine.xix.q.iij.ecce.Sol.q glos.
nō soluit,dic vbi omnis modus est prohibitus,habito fine nō cu
ratur de modo:secus si modus nō est prohibitus,vt hic.Et ergo
in gl.ibi:cōsiderari debet illud verū,qñ modus facti nō est de sub
stantia,vt in iuribus,que sequuntur:et facit.xi.q.iij.§.si ergo iniu
ste.et.§.sequentibus.xv.q.vj.c.i.in fi.Interdū plus ponderatur fa
ctum,q̄ causa quo ad legē promotionis.xv.q.i.si quis non iratus.
16 ¶†Oppo.s.c.vt fame.vbi clerici per laicos capiuntur.Sol.Ibi
ex necessitate,et ex causa capiebant.et sic concordant,etiam dato qd
non sit incorrigibilis.s.eo.si clericos.lib.vj.et ibi de hoc in.v.gl.

1 ☞Clericus,qui tertio monitus arma militaria non deponit,
perdit priuilegium clericale.
2 Excommunicationem quis incurrit propter verberationem cleri
ci,captionem,seu detentionem.
3 Auxilium ecclesie frustra implorat,qui committit in ipsam.
4 Argui licet de lege ad canonem.
5 Iniuria alteri illata talis reputatur,qualis extrinsece alteri se de
monstrat.7.
6 Priuilegium clericale non perdit clericus sola habitus omissio
ne,et armorum delatione,nisi ter sit monitus.
8 Excōmunicationē incurrit,qui laicum percussit credēs clericum.

1 In audientia. †Clericus qui a plato suo tertio monit⁹ arma militaria non deponit, pdit priuilegium clericale. h.d. In pri
2 ma, ꝯsultatio. In secūda, respōsio, ibi: ad hec. ¶ †Not. primo ꝙ nō solū verberatione clerici quis canonē incurrit, sꝫ etiā
3 captione, seu detētione. de quo. j. eo. nup. ¶ †Scdo no. illud, ꝙ fru
4 stra ecclesie implorat auxiliū, qui cōmittit in ipsam. ¶ †Tertio not. qd licitū est arguere de lege a l canonē. ꝯcor. š. de iud. nouit. ⁊
5 de ꝯc. s. pb. authoritate. lib. vi. ¶ †Quarto no. ꝙ talis reputat in
6 iurias alteri illata, q̄ lis extrinsece alteri se demōstrat. ¶ †Quinto not. ꝙ cleric⁹ sola omissione habit⁹, ⁊ armoꝝ delatione, nō amittit priuilegiū clericale, nisi tertio moneat. Opp. de. c. cū nō ab hoie. et c. ꝑpēdimus. š. e. vbi relicto habitu clericali, etiā sine monitiōe, cū cōmissione in enormitatib⁹, clericus priuatur priuilegio clericali. Hic in vltimo notabili fuit dictū oppositū: igit ⁊c. So. ſm Host. hic solū deferebāt arma, nō autē delinquebāt: in ꝯtrario vero sic. Uel supplendū est ad tex. dū dicit, moniti, scꝫ maxime: ſm Inno. de hoc dic vt ibi notatū fuit. ¶ Sunt quinq̄ gl. Due prime lite
7 rales. †Tertia super verbo, iniuriari. querit de ratione. Respondet ꝙ non iniuriatur matrimonio, qui ipsum ignorat. C. de adul. l. fine. sicut nec militie, qui militē ignorauit. ff. loca. l. si ignorās. In glos. ibi: si ea. cessat adulteriū in illa, que venali forma, ⁊ meretricio more vulgo se prebuit. Ibi si ignorās: loquitur de illo, qui locauit militi, quē ignorabat militē. Et ibi: sciētiam. Facit ꝯtra, qꝛ ibi occidēs seruū meū, quē putabat liberū, tenet Aquilia. et ibi. §. dixi mus. qui hoiem vulnerauit vt occidat, de homicidio dānat: ⁊ qui hoiem occidit nō occidēdi animo, nō tenetur Cornelia de sicarijs.
8 †Quid si pcussi aliquē laicū credēs clericū, nūqd incido in canonē. Arguit gl. qd sic: qꝛ attēdit plus qd est in opinione, quā qd in veritate. de biga. nup. ff. ad l. Aql. l. sciētiā. §. ij. Dicit gl. qd nō incurro, lꝫ teneat iniuriarū: ar. l. j. §. diuus. ff. de sica. vbi iudicat ſm qd fit, nō ſm qd fieri intēdit. Nō ob. de biga. nuper. qꝛ ibi nō errabat in facto delinquēs, sed in iure, q ita non est tolerabilis: ideo iudicat ſm opinionē, lꝫ iuris veritas habeat ꝯriū. Non ob. l. sciētiā. §. ij. qꝛ ibi pcussit quē nō volebat, ⁊ fuit in culpa: vñ tenet Aqlia: sed si dolus requireret, vt hic, nō teneret. Dicūt doc. qd excōicat⁹ nō est intēdēs pcutere clericū, si tñ percussit eius equū. vide. j. eo. nuper. ¶ Glo. p. š. de aposta. c. j. š. e. cū nō ab hoie. ibi fuit solutū. ¶ Opp. ne cler. vel mo. c. ij. Sol. Dicit gl. qd ecclesia nō defendat illos, q in fraudē deprehendunt: nō loqnt ibi de reprehēsione iniuriosa, sed de reprehensione, id est, ꝯuictione: quo casu ecclesia eos non defendit, quin soluere teneantur, ⁊c. Anto. de Butr.

1 ☞ Excommunicati propter manuum iniectionem in clericum, quando possit absolui ab episcopo.
2 Excommunicatus pro violenta manu in clericum, quare ad papā mittatur.

1 Quod de his. †Enumerat quedā impedimenta, propter que excōicati pro manuum iniectione absoluūtur ab episcopo, ita qd cessante impedimento visitēt papā. h.d. Primo ponit regulam. Secūdo casus quosdā exceptos. Tertio submittit quādam determinationē. Secunda ibi: nisi. Tertia ibi: ceterū. Uel ſm Anto. de Butr. h.d. Incidens in canonē pro violenta manuū iniectione, absoluit ab inferiore a papa, vel legato, ex cā, que si tpalis existat, in absolutione iniungitur vt cā cessante pro pcepto adeat sedē apostolicā. Tex. ibi: Romanā ecclesiā, id est, papam: qꝛ vbi papa, ibi Romana ecclesia. vij. q. j. scire. ¶ Nota primo qd incidēs in canonem absoluitur a solo papa, vel legato. ¶ Scdo nota casus, in quibus quis ab inferiore a papa, vel legato absoluitur, hic positos, ⁊. j. aliquos. ¶ Nota qd paupertas excusat. ¶ Tertio nota qd causa limitata, ⁊ tpalis, limitatū, ⁊ tpalē parit effectū: ⁊ excusatio tpalis tēporaliter excusat. ¶ Et nota qd causatū limitat a limitibus sue cause. ¶ Opp. qd tex. superfluat: qꝛ supflue repetit de infirmitate detentis, cū. š. dixit de his, qui sunt in periculo mortis. Sol. Quidā sunt, qui sunt in periculo mortis aliter, q̄ p infirmitatem. Quidā enim capitalē hostē timēt, vel sunt obsessi in mansibus predonis, vel tyrāni, vel sunt nauigaturi piculoso nauigio, vel est iturus per loca periculosa. ff. de dona. l. iij. cū. l. seq. Uel est in loco, in quo freqnēter balliste proijciunt, vel machine: arg. š. de offi. ord. pastoralis. §. preterea. et qd ibi no. ſm Hosti. Uel secundū Inn. loqnitur de infirmitate, ex qua nō imminet periculum mortis: quia dato qd ex infirmitate non immineat periculū mortis in si. principium vero loquitur, quando imminet periculū mortis. Si tamen alias impeditur ire ad curiā ppter infirmitatem, habet locū text. ¶ Oppo. secundo qd senex nō cōpellat ire ad curiā: cum in eo infirmitas, ⁊ impossibilitas nō sit tpalis. Sol. Licet naturaliter opportunitas nō possit adesse, accidentaliter si curia se sibi appropinquaret, vel venit in loco vbi est, vel legatus ibi transit: alias non.
2 ¶ †Quero quare dixit qd ire debeat ad curiā, ⁊ nō ad papā. Dic, qꝛ forte vt daret intelligere quod mortuo papa nō vacat officium penitentiarie: vt in cle. ne Romani. de elec. Putat tñ Inn. Cardinales se non posse intromittere de reseruatis principi qd habetur hodie in cle. ne Romani. de elec. de scismat. c. j. lib. vj. ¶ Glo. opp. quod paupertas nō excusat. š. eo. ea noscitur. ibi soluitur. ⁊ ꝑ plene dixi super glos. ⁊c.

1 ☞ Pro absoluto non habetur excommunicatus propter causas plures, altera tacita in absolutione. nu. 14.
2 Excōicatus est ipso iure sacrilegus ledendo personam sacram.
3 Pena eadem in genere potest in eiusdem persona multiplicari.
4 Excommunicationis vinculum potest duplex in eadem persona concurrere. 13.
5 Ad vinculi multiplicationem gradatim sequitur difficultas in remouendo.
6 De iniuria satisfaciendum est ratione loci ecclesie violate.
7 In dissoluendi effectu, concurrente vinculo multiplici, taciturnitas vnius alterum impedit.
8 Archiepiscopus habet iurisdictionē in subditos suffraganei, ratione delicti notorij.
9 Satisfactio an possit fieri in pecunia pro crimine sacrilegij.
10 Pro sacrilegio agere debet ecclesia ciuiliter.
11 Sacrilegium vnde dicatur.
12 Bannitus an possit rebanniri.
14 Absolui an quis possit vna absolutione, vbi est excommunicatus pro pluribus causis.

1 Cum pro causa. †Excōicatus pro pluribus causis, altera tacita in absolutione, nō habet pro absoluto. h.d. Prima narrat casum. Secūda dat iudices, ibi: discretioni. Et pars huius. š. de procu. cū pro cā pcurator. G. qui G. denūtiabat ꝑ archidiaconum peccare, pro eo qd se ingerebat cōioni hominū, vel etiā super hoc implorabat iudicis officiū: sed archidiaconus respondebat dicens se absolutū: ⁊ super hoc literas ostendebat, ppter quas replicabatur qd cū fuisset excōicatus ppter duas causas, ⁊ vnam tantū expressit, non erat habendus pro absoluto: ⁊ sic potuit hic
2 pcurator interuenire. ¶ †Nota pmo ꝙ sacrilegus excōicatus est
3 ipso iure, qñ est sacrilegus ledendo personā sacrā. ¶ †Scdo nota
4 ꝙ eadē pena in genere pōt in eiusdē psona multiplicari. ¶ †Tertio nota ꝙ duplex vinculū excōicationis in eadē psona cōcurrere
5 potest. ¶ †Quarto nota ꝙ ad multiplicationē vinculi gradatim seqnt difficultas in remouendo: ⁊ per vnius remotionē, nō seqnt
6 alterius remotio. ¶ †Nota ꝙ ecclesie violate rōne loci, satisfaciē
7 dum est de iniuria. ¶ †Nota ꝙ multiplici concurrente vinculo ta
8 citurnitas vnius alteꝝ impedit in dissoluendi effectu. ¶ †Oppo. tex. dicit hic ꝙ iste archiepiscop⁹ archidiaconū istū publice excōicatū fecit nūtiari quo ad violationē ecclesie, scdm intellectū gl. Cōtra, archieps in subditos suffraganei nō hꝫ iurisdictionē: vt in c. pastoralis. š. de offic. ordi. sed iste erat subdit⁹ suffraganei: ergo ⁊c. Sol. Hosti. dicit ꝙ ideo archiepiscopus intromisit se, qꝛ delictum erat notoriū. Ad hoc de app. solicitudinē. §. si vero. Uel qd hoc faciat de speciali mādato pape. š. eo. cōquesti. Uel qꝛ fuerat appellatum. de offi. ordi. ad reprimēdā. Uel de cōsuetudine speciali, ex qb⁹
9 similiter nō obstat. c. Romana. de offi. ord. lib. vj. ¶ †Quero nunquid talis satisfactio, de qua hic, fieri possit in pecunia. Dicit Hostien. qd sic, cum actio fuerit ppetuata. Faciūt ad hoc ea, que dixi.
10 š. eo. ea noscitur. ¶ †Notat aūt hic Inn. qd licet agere de crimine sacrilegij ciuiliter, sicut ⁊ de alijs criminib⁹ ad suū interesse: ⁊ licet iniuria augeatur per sacrilegiū, non tñ inducitur actio iniuriarū: nec lege, nec canone inducente actionē criminis sacrilegij: immo iura omnia, que de sacrilegio loquuntur, semper imponūt penas spiritnales, corporales, vel pecuniarias: ⁊ pecuniarie applicant fisco. xvij. q. iiij. quisquis. ⁊. c. seq. de peni. c. ij. ff. ad legē Iuliam pecula. l. iiij. §. ⁊ sacrilegij. ſm Inno. Et dicit Hosti. per predicta iura proba
11 ri qd nomine fisci quandoq̄ intelligit ecclesia. ¶ †E vero vñ dicatur sacrilegium. Dicit Inno. qd dicitur quasi sacriledium: qd cōmittitur quādoq̄ ratione rei, vt in vsurpatione rei sacro vsui deputate: ⁊ circa hoc membrum distinguitur: qꝛ quandoq̄ aufertur sacrū de non sacro, ⁊c. vt. xvij. q. iiij. quisquis. §. precedēti. Large dicitur committi sacrilegium, vt transgressione iuris publici, qd consistit in sacris. j. distin. ius publicū. Itē qui articulos fidei, precepta, vel prohibitiones Dei negligendo, vel nesciendo violat, vel offendit. Itē q de iudicio principis disputauit, nisi manifeste cōstaret illud esse cōtra Deum. Ad hoc qd no. j. eo. inquisitioni. Itē qui publica officia Iudeis committit. Itē qui rem datā ecclesie accipit, vel retinet contra eius voluntatem. xvij. q. iiij. qui autem. ⁊. c. seq. ⁊. xij. q. ij. nulli. Item est sacrilegium ledere personam ecclesiasticam. xij. q. iiij. si quis suadente. Et sacrilegus in rebus excōicatus est minori, ⁊ in pecunia punitur. xvij. q. iiij. contumax. ⁊ tribus. c. seq. Item est sacrilegiū ex loco, vt hic, cui⁹ pena est arbitraria, ſm Inn. ad hoc qd dixit Io. An. de foro compe. cōquestus. ⁊ hāc gl. quero. xvij. q.
12 iiij. sacrilegiū. ¶ †Ultimo facit hec decre. ad. q. an bānitus bāniri possit

possit. Hanc q̄ōnē tangit Spe,in ti.de accusa.§.sequitur.ver.quid si bannitus.i iij.col.⁊ ibi recitat opin.Jo.An.in addi.Arguit ad partes. Primo q̄ nō:q̄ infamis nō potest.C.vt intra cert.temp. questio cri.ter.⁊.l.ij.ff.de infa.l.iiij.§.ait pretor.Scd̄o,q̄ ꝓpter primum bannū ad ciuitatē venire nō potest:et secundū imponit propter cōtumaciā, q̄ contumax nō reputat:q̄ tute accedere nō pōt: vt lite nō cōte.accedens.In cōtrariū hāc decre.allegat cū simil.vt is,qui in sordibus est,magis sordescat.xl vij.dist.quantūlibet.Secundo,q̄ de pena nō dꝫ reportare cōmodū:q̄ alias faceret,si non posset:contra id.ff.de neg.gest.l.siue hereditaria.Hui lo de Suza. dicit q̄ aut quis bānit ex cā,qua nō priuat ciuitate,⁊ bonis:⁊ tunc propter bona pōt citari,⁊ in cōtumacia cōstitui:q̄ in hoc equparat relegato:vt.ff.de mino.l.Papinianus exuli.⁊.C.de fideiusso.l.j.ff. de pub.iud.l.tutoris.Aut bannit ꝓpter causam,ex qua perdūtur bona,⁊ ciuitas:⁊ nō pōt ex hoc in cōtumacia cōstitui, nec banniri. Et ratio,q̄ equiparatur deportato.Ad hoc.ff.de bo.dā.⁊ de capi. di.l.ij.⁊.l.tutelas.§.si libertate.⁊.§.fi.Et ad predicta allegat.l.si cū. si quis cau.⁊ qui satisd.cog.l.si decesserit.in fi.Jo. An.tenet in addi.q̄ si nescit vbi sit, non pōt citari,⁊ excōicari.Et ad hoc facit.c. perlectis.qui ma.accu.pos.Si scitur vbi sit,dꝫ requiri,⁊ dari securitas veniendi,si sunt tales q̄ possunt se cōmittere securitati: vt lite nō cōte.accedens.⁊ si tunc nō cōpareat,bāniri pōt.Abbas dicit iniquū fore dici talē posse banniri, vel excōicari,cū nō sit cōtumax.Ad q̄ vide no.eo.tit.§.j.ver.sed nunqd sufficit.⁊ de cōpe.iudi.adi.§.j.ver.quid si aliquis.⁊ duobus ver.seq.in vlti.col.dicit q̄ isto casu posset venire defensor pro illo, allegans iustā causam absentie,scꝫ bannū,⁊ petere fidantiā:⁊ si qualitas bāni,⁊ mos patrie nō resisteret,venire deberet:secꝰ si cautio esset fragilis:q̄ esset bānitus ex offensa tyrānizātis in loco.Ad hoc.c.accedēs.vt lite nō cōte.⁊c.Nō obstat si dicat hūc ex culpa abesse:q̄ illa culpa sufficiēter punita est per primū bānū ad bonorū aduocationē,⁊ forte cōfiscationē:nō dꝫ igitur duplicari:vt de iudi.at si clerici.in fi.cū concor. Nō obstat q̄ ꝓcuratorē dimittere potuit.ff.de mino.l.Papinianꝰ exuli.q̄ hoc falsum in criminalibus:vt patet de accu.veniēs.cum

13 materia sua.¶ †Venio ad glo.⁊ quero cū prima qualiter esset hic duplici excōicatione notatus.Dicit glo.q̄ vna rōne psone.Scd̄a rōne loci:q̄ verberauit clericū in ecclesia:et sic incurrit canonē pro primo,⁊ pro scd̄o,quasi sacrilegus.Predicta vera, vbi clericꝰ verberat.Si vero laicꝰ in ecclesia verberat, verberās rōne loci nō incurrit excōicationē ipso iure maiorē,sed minorē.Concludit gl.idē, si verberat clericus,vt ex verberatione incurrat maiorē, sed rōne loci nō incurrat maiorē:sed hic forte fuit excōicatus a suo supiore, q̄ nō satisfaciebat:vel forte lata erat sentētia,vt quicunq̄ violaret immunitatē ecclesie, esset excōicatꝰ.Nō obstat.xvij.q.iiij.oēs.quia ibi loquit in sacrilegio ecclesiarū,vel loci religiosi,qui ipso iure excōicatus est.Idē q̄ gl.tenet Inn.⁊ Hosti.cōtra,dicēs q̄ priuilegiū immunitatis ecclesie nō restringit ad parietes,⁊ portas ecclesiarū:imo extēdit circūquaq̄ ad minus p.xxx.pedes:vt.xvij.q.iiij. sicut antiquitꝰ.⁊.c.minor.Vñ dicit q̄ si violator ecclesie excōicatꝰ est,sic ⁊ violator claustri adherentis ecclesie:arg.ff.de rei vendic.l. que religiosis.⁊.S.de iudi.quanto.cū suis concor.Ideo dicit plus, q̄ inferentes vim in ecclesia, ⁊ que intus sunt spoliantes,excōicati sunt:multo fortius debēt esse excōicati verberantes homines in illa:q̄ maior est corporū,quā rerū:arg.xij.q.j.ꝑcipimus.⁊ de pen.⁊ remis.cū infirmitas.Et hūc dicit esse clarū intellectū huius litere. Joan.And.tenet cū gl.⁊ reprobat Host.in eo,q̄ dicit q̄ spoliās ecclesiā,⁊ que in ea sunt,sine incendio,⁊ effractione, sit excōicatꝰ:in

14 xta no.S.eo.conquesti.⁊ hoc tene ⁊c.¶ †Opp.cū seq.gl.q̄ excōicatus semel absolutus amplꝰ absolutione nō egeat.Nā libertate semel obtēta,licet ex iniusta cā sit data, valet.Insti.qui,⁊ ex qui.cau. ma.licet,vel nō possunt.§.semel.de cōsan.⁊ affinita.q̄ circa.Item q̄ in liberatione si q̄s est de dolo liberatus,tenet liberatio,sed agit de dolo.⁊.ff.de dolo.l.si seruus.⁊.l.seq.Itē si pignus liberat, dato q̄ pignus dolus intercesserit, tenet liberatio.ff.de pign.actio.l.si rē.§.omnis.Iste sunt allegationes gl.p vna parte,pro alia parte allegat q̄ nō sufficiat vna absolutio. Primo, q̄ pluribus causis cōcurrētibus ad vnā excōicationē, vna tacita absolutio est surreptitia:arg.de offi.ordi.c.ex parte.Secūdo q̄ multiplicato vinculo excōicationis, multiplicata est difficultas gradatim vinculū dissoluendi.Q̄d patet: q̄ quot excōicationes, tot absolutiones.ij.q. vj.notādū.Quot nūtiationes noui opis, tot remissiones.ff.de noui ope.nunti.l.de pupillo.§.si ex pluribus.Itē q̄ libertate p obreptionē obtenta,illa nō valet,licet sit fauorabilis.ff.de fideicō.liber. l.cum vero.§.subuētū.¶ Gl.cōcludit q̄ tanta opinione q̄ excōicationis vinculum in eadē persona nō possit multiplicari, sufficit vna absolutio expressa causa, pro qua fuerat primo excōicatus,licet alias non expresserit pro quibus durante excōicatione fuit excommunicatus.Et hoc tenēdo dictio,tanquā,est similitudinaria. Sed tenendo opi.cōmunē,q̄ excōicatus possit excōicari, dicit gl. q̄ quidā dicūt quod si absolutio est generalis, vel indefinita,nulla causa expressa,hec absolutio valet quo ad omnes.Si absolutio est facta expressa aliqua causa, valet quo ad illam causam,non quo ad alias.Et s̄m hoc hic fuit solutus expressa vna causa : et sic dictio, tanq̄,est nota veritatis.Ad hoc allegat.l.pluribus.ff.de acceptil. ⁊.l.maritus.C.de procu.¶ Aliqui dicunt q̄ si aliqua cā est tacita dolo,vel ex certa scientia, pcedit q̄ nō est absolutus ab alijs: secꝰ si per ignorātiā.de rescrip.super literis.⁊ hoc si sciēter tacuit.Hec reprobat gl.dicens q̄ in casu isto nō hꝫ locū distinctio.c.super literis.¶ Tertia opi.q̄ absolutus semel,est absolutꝰ totaliter quo ad excōicationē, sed quo ad necessitatē eundi ad sedē apostolicam nō,vel quo ad satisfactionē iniuriati.¶ Quarta opi.Tan.q̄ excōicatus vna sentētia,lꝫ pluribus causis, semel absolutꝰ,est totaliter liberatus,dū tñ satisfaciat iniuriato pro alijs.Et sic,tanq̄ est similitudinariū.Si diuerse sunt sentētie,⁊ diuerse cause:tūc si absolutus est vna cā,pro alijs remanet ligatus,nisi aliter absoluat.Et scd̄m hoc,tanq̄,expressiuū est veritatis.¶ Gl.cōcludit q̄ siue sit vna excōicatio,siue plures,oportet q̄ oēs cause absoluant: alias nō valet absolutio tanq̄ surreptitia: ⁊ si oēs cause exprimant,siue sit vna sentētia,siue plures,valet absolutio, ⁊ valet vna absolutio: vt in.c.officij.j.e.licet.¶ Aliqui aliter intelligūt,dicētes q̄ Inn. nō rñdit ad hoc in.d.c.Tu dic cōcludēdo aliqua simul q̄ qñq̄ ad excōicationē cōcurrit multiplicitas cause, ⁊ vinculū,q̄ multe cause cōcurrūt excōmunicandi, ⁊ multe excōicationes:⁊ tūc dic,si oēs in absolutione sunt petite,⁊ ex omnibus facta absolutio,liberatus est.ad hoc.l.sub pretextu.C.de transac.Si ex omnibꝰ causis petita est absolutio,tñ ex aliquibus tantum expressis facta est absolutio, proficit quo ad illas tātū,de quibus facta est absolutio,id est,si est excōicatus ex pluribus causis,⁊ diuersis sententijs,⁊ vna expressa absoluat,absolutio sibi proficit quo ad illā, sed non est effectualis, donec ab alijs absoluat.ad hoc no.j.eo.officij.Si ex aliquibꝰ facta est petitio absolutionis,⁊ secuta est generalis, vel indefinita absolutio,valet solū quo ad causas,⁊ sententias expressas.Multo fortius idē,si facta est petitio absolutionis vna expressa causa,⁊ secuta absolutione quo ad illā tātū cā.ad hoc.l.si de certa.C.de trāsact. Qñq̄ ad excōicationē cōcurrit multiplicitas cause,⁊ vinculi vnitas,q̄ vna est excōicationis sententia pro multis causis:tūc si constat,iudicem sententiā occasionasse ex qualibet cā specifice, ⁊ singulariter,dico idem q̄ in pluribꝰ sententijs occasionatis ex pluribꝰ causis,vt in precedēti mēbro.Si vero iudex occasionauit ex altera tantū cā,⁊ hoc constat,tūc si cā,propter quā sententiā occasionauit est tacita,alijs expressis, nō valet absolutio.Si cā est expressa, alijs tacitis ex certa scientia,⁊ dolose,idē.Si cā principalis est expressa,alijs tacitis ignoranter,valet absolutio:q̄ ille nō erāt cause omnino inductiue ad absolutionē cōcedendā:vt dicit in simili tex. in.c.sup literis.de rescrip.Sic pōt intelligi vna opinio hic posita. Si vero occasionauit sententiā ex pluribus causis simul iunctis:⁊ tunc altera tacita,nō valet absolutio:q̄ absolutio est surreptitia,⁊ sic nulla: hoc est,si est excōicatus vna sentētia ex pluribꝰ causis,si absoluat expssa vna cā,etiā quo ad illā causam nil valet absolutio, tanq̄ surreptitia.Ratio,q̄ pro illa tñ non fuit excōicatus.Si est dubiū an ex vna vel pluribus,dico q̄ si quelibet de se est sufficiēs, presumptio est q̄ ex qualibet singulariter occasionasset sententiā. Si altera tātū est sufficiēs,alie nō,ex illa creditur occasionasse.Si oēs simul iūcte sunt sufficiētes, ⁊ separate,nō presumit ex omnibꝰ occasionasse simul.Et ex ista glo.reporta designationē istiꝰ aduerbij tanq̄.Item q̄ absolutio surreptitia est nulla. Anto.de But.

1 ¶ Excommunicato, absoluto post mortem, ad satisfactionem compelletur heres.
2 Pro excōmunicato elemosyna non est recipienda,nec pro eo orandum.14.
3 Judicium Dei,⁊ ecclesie,in quo differant.
4 Veritas,⁊ opinio,in quo differant.
5 Cause naturam sequitur omne causatum.
6 Quo ad peccati dissolutionē que sit differētia inter Deū ⁊ ecclesiā.
7 Contritus de peccato videtur a Deo absolutus.
8 Pro absoluto non habetur quis solo iuramento de parendo ecclesie.
9 Mortuus potest absolui ab excommunicatione.
10 Ecclesia habet potestatem ligandi ⁊ soluendi hominē in terra existentem,sed non in celo.18.
11 Absoluendus est mortuus ab eo,a quo viuens erat absoluendus.
12 Obligatio defuncti in foro anime transit in heredes.
13 Contritionis signa quando apparere dicantur in morte.17.
15 Excommunicatus erronee an egeat absolutione.
Ecclesia an dicatur posse errare,vel falli.
16 Excommunicatus a nō presbytero delegato pape an possit ab eo absolui.
19 Absolui an possint heretici post mortem, si in eis apparent signa contritionis.
20 Contritus de peccato quem psalmum habet dicere.

Penitens quem psalmum dicere habet.
21 Oratio que dicatur dominicalis.
22 Absolui quis possit ab excommunicatione post mortem.27.
23 Absolui non potest post mortem mortuus in peccato mortali.
24 Absolui an possit, qui est in articulo mortis, a laico.
25 Mortuos quos non possit ecclesia ligare.
26 De delicto hominis quando possit agi post mortem.
23 Absolutionem excommunicationis si heres defuncti nitatur obti-
nere, an compellatur ad iurandum anteq̃ absoluatur mortuus.
29 Excommunicati corpus an sit exhumandũ, vbi heres nititur ab-
solutionem illius.
30 Heres tenetur ad satisfactionem pro defuncto, dato q̃ non peni-
tuerit defunctus.

1 A Nobis. †Excõicatus, in quo apparuerant eui-
dentia signa cõtritionis in morte, post
mortẽ absolutus ab eo, a quo viuens fuerat absoluẽd⁹,
ad satisfactionẽ vero, ad quã tenet, cõpellẽtur heredes.
hoc dicit. Et sunt due partes. In prima bimẽbris questio. In scda
solutio, ibi: nos igit. Scda subdiuidit. Primo distinguit duplex
vinculũ excõicationis: als, peccatoris. Scdo ex distinctis solutio-
nem infert q̃nis, ibi: vnde quantũcũq̃. Tertio pmissionẽ annectit,
ibi: potest tñ. Quarto soluit duo obstacula, ibi: nec obstat. Quinto
submittit quãdã determinationẽ, ibi: vt aũt. Sexto ibi: absolutio-
nis. tractat de forma absolutionis. Septimo de satisfactione, ⁊ cõ-
2 pulsione heredũ, ibi: heredes quoq̃. ¶ †Nota primo q̃ p excõica-
to elcemosyna nõ est recipiẽda, nec p eo orandũ. Et sic habes duo,
3 quibus priuat excõicatus decedẽs. ¶ †Scdo nota differẽtiã inter
iudiciũ Dei, ⁊ ecclesie: q2 iudiciũ Dei veritatẽ exeqnit, ecclesie opi-
nionẽ tantũ: tñ de his, de quibus cõstat ecclesie, opinando iudicat,
licet probatũ, ⁊ opinatũ sit falsum: ⁊ sicut discrepãt in iudicio pro-
bationis, ita discrepant in iudicio ecclesie, als sententie, Vñ apud
4 vnũ ligatus, apud aliũ est absolutus. ¶ †Tertio nota differentiã
inter opinionẽ, ⁊ veritatẽ: q2 vitas nõ habet se ad falsum nec acti-
5 ue, nec passiue. Opinio se h3 ad verum, ⁊ ad falsum. ¶ †Nota q̃ dẽ
6 causatũ sequit naturã cause, super qua est fundatũ. ¶ †Nota diffe-
rentiã inter dissoluendo vinculũ peccati inter Deũ, ⁊ ecclesiã. De⁹
enim illud remittit ad remissionẽ culpe: Ecclesia non remittit, nisi
detur actualis absolutio extrinseca. ¶ Nota q̃ vinculũ sententie ⁊
incorporale sequitur naturã vinculi corporalis: ⁊ sic ex vinculo ma-
teriali, quo ligatur corpus, arguitur ad vinculũ spirituale, quo li-
7 gatur anima. ¶ †Nota argu. q̃ de peccato cõtritus a Deo est ab-
solutus ante absolutionẽ formalem presbyteri. Et sic facit qd sola
contritio remittit peccatũ, dũmodo sit in actu, vel fide, ⁊ spe susci-
8 piende absolutionis. ¶ †Nota q̃ solo iuramẽto de parendo man-
datis ecclesie quis non habetur pro absoluto: ⁊ solo delicto peccati
quis non soluitur a vinculo ecclesie, licet soluatur a vinculo Dei.
Per qd pt3 q̃ Deus assumit peccatum pro causa subsistentẽ con-
demnationis, ecclesia pro causa efficiente. Unde non remittitur pe-
9 na ecclesie ad remissionẽ peccati: sed sic pena Dei. ¶ †Nota q̃ ab
excõicatione põt absolui iam mortu⁹. ¶ Et sic nota casum, in quo
10 fertur sententia cũ mortuo absolutoria. ¶ †Nota q̃ ecclesia h3 po-
testatem ligandi ⁊ absoluendi in terra, homine existente super ter-
ram, sed nõ in celo, id est, homine existẽte in celo. ¶ Nota qd cui nõ
est cõicatũ viuo, nõ est cõicandũ mortuo. ¶ Nota qd illi est cõicã-
dum, qui absolutionẽ nõ petit, nõ religionis cõtemptu, sed propter
necessitatis periculũ, ⁊ articulũ. ¶ Nota qd rigor, ⁊ equitas simul
11 in eodẽ negotio sunt temperanda. ¶ †Nota qd ille est absoluẽdus
mortuus ab illo, a quo viuens erat absoluendus: et absoluẽdus est
mortuus, a quo viuens erat absoluendus. ¶ Nota hic formã abso-
lutionis ab excõicatione mortui. ¶ Et sic nota qd absolutionis iu-
12 ramentũ non est de substantia. ¶ †Ultimo nota qd obligatio de-
functi ex delicto in foro anime transit ad heredes. Et sic ex delicto
defuncti heres ad satisfaciendũ tenetur, ⁊ ecclesiastica cẽsura com-
13 pellitur. ¶ †Circa primã partẽ quero qñ dicũtur apparere signa
contritionis. Dic qñ petit se absolui, offert iuramentũ de parendo
mãdatis ecclesie, leuat man⁹, ⁊ oculos in celũ, percutit os, ⁊ pect⁹,
⁊ similia. xxvi. q. vi. qui recedũt. ⁊ c. prece. cum tribus seq. ßm Host.
14 ¶ †Quero scdo q2 text. non rñdet, an pro decedente excõicato sit
orandũ. Dic qd ante absolutionẽ non: post absolutionem sic, ⁊ pro
eo recipietur eleemosyna. Vin. j. eo. dixit in. c. sacris. qd l3 p excõi-
cato, ⁊ non absoluto nõ sit recipiẽda oblatio. Ratio, q2 oblatio fit
ecclesie: ille autem quo ad illã est ligatus. Oratio vero pro eo est fa-
cienda: q2 illa fit Deo, apud quẽ nõ est ligatus. Et hoc verũ in oc-
culta oratione, sicut occulte excommunicatus potest orare: publi-
ca vero oratio pro tali fieri non debet. j. eod. cum voluntate, nisi sit
15 absolutus. ¶ †Venio ad ver. nos igitur. ⁊ opp. qd ecclesia nõ falla-
tur. xxiiij. q. i. a recta. Solu. Specialis, vel Romana ecclesia fallit,
sed vñis simul congregata errare non potest: qd ⁊ de speciali presu-
mitur, donec d errore pbetur. de frigi. c. fraternitatis. ⁊ maxime p
Roma. 24. d reli. ⁊ vene. san. c. j. Omni tamẽ casu, quo ecclesia errat,
nõ est ligat⁹ apud Deũ, vl absoluit, vt hic: q2 facta fide de errore, re-
16 uocatur eius sententia. de do. ⁊ ptu. cũ olim. ¶ †Quero tertio an ex-
cõmunicato a non presbytero a papa delegato possit absolui ab eo.
Host. dicit qd in qualicũq̃ excõmunicatione cõcurrit duplex vin-
culũ, sc3 iudiciale quo ad ecclesiã: ⁊ ab isto regulariter absoluit, qui
ligat. xxi. di. inferior. Aliud penitẽtiale: ⁊ hoc absoluit sol⁹ sacerdos.
s. de pe. ⁊ re. omnis. etiam in casu necessitatis: vt hic, ⁊ s. de offi. or-
di. pastoralis. Et hic duo occurrũt in excõicationis sententia. Vñ,
ßm eum, est aduertẽdũ q̃ quicunq̃ iudex regulariter excõicando fir-
mat vinculũ a Deo qd sic ligato nõ est cõicãdũ, et post absolutionẽ
iudicialẽ factã p iudicem, nisi a penitentiali vinculo per sacerdotẽ
ipsum, iudicẽ, vel aliũ de mãdato ipsius fuerit absolut⁹ Et hoc di-
cit probari per. c. cum desideres. s. e. ⁊ j. e. prox. i. in si. ⁊ c. canonica. ⁊
tunc dicit hoc probari p talem rationem. Item q2 causa originalis
sentẽtie excõmunicatiõis est peccatũ mortale. xi. q. iij. nemo episco-
porũ ⁊ ad radicẽ hanc tollendam solus sacerdos. est potens. s. eo. tit.
primo. omnis. Cum ergo excõicatio iudicialis causetur a peccato,
nõ est mirũ si sapit naturã sue cause, cui quodãmodo succedit. de vo-
to. magne. §. cũ igitur. ⁊ sicut nullo foro ecclesiastico, vt dignius ad
se trahit seculare. de ordi. cog. tuã. sic ⁊ penitẽtiale ad se trahit con-
tentiosum. de cõse. ec. vel alta. qd in dubijs nõ tamẽ in tãtũ, quin iu-
diciale vinculũ iudicẽ suũ requirat. Ipsa ergo causa vt magis potẽs
attrabit ad se iudiciale vinculũ sentẽtie. Itẽ esset alia rõ: q2 Deus
videt ferre hãc sniam p hominẽ, cui hãc potestatẽ dedit: vt. xi. q. iij.
nemo. ⁊ sic sol⁹ sacerdos poterit absoluere, cui De⁹ quo ad peccata
dimittẽda hãc potestatẽ dedit i terris. xi. q. iij. nemo. Iustũ est ergo
qd ab ea alius nõ absoluat, q̃ ipse Deus, vel ipsi⁹ vicarius. i. sacer-
dos, qui solus habet clauiũ potestatẽ. s. ti. j. noua. per hoc cõcludit,
excõicatũ absoluẽdũ p iudicem suum: qui sacerdos sit, vel p aliũ de
ipsi⁹ mãdato. Et sic dt intelligẽdũ. s. de symo. ad aures. S3 obstãt
his. c. ab excõicato. de rescri. ⁊ c. dudũ. ij. §. tandem. de cle. ⁊ c. si. §. s.
de offi. dele. Ad q̃ dicit respõdendũ vt in eis no. Pro hoc aũt addu-
cit no. per Ian. in. c. quãto. j. rñso. vbi ẽt cõcludere idẽ videt Inno.
Refert tñ Ioã. An. qd Gui. in Spe. de sen. prola. §. vt aũt. dicit se
seruasse: qd excõicatos ab episcopo faciebat per sacerdotẽ absolui.
Dicit Io. An. qd a radice peccati quo ad penitẽtiã absoluit solus
presbyter, ⁊ recõciliat quo ad perceptionem sacramẽtorũ: sed quo
ad reconciliationẽ, ⁊ effectus, qui cõsurgũt a solo vinculo excõica-
tionis absoluit iudex, qui tulit, qui in hoc suus est iudex in absol-
uendo, sicut in ligando. Et per hoc dicit qd in iudicio de tali post
absolutionẽ iudicialem nõ posset opponi: sic ergo quo ad effectum
priuatũ sacramentorũ non sufficit sola absolutio iudicialis, sed be-
ne quo ad aliã, vc3 quo ad hoc vt amplius tanquã excõicatus non
vitetur, nec repellatur. ¶ Quero tertio quare apud ecclesiam non
censetur absolutus, ⁊ apud Deũ est absolutus: Dic, q2 ecclesia nõ
iudicat de occultis. de simo. sicut nobis. Nec contẽtatur ecclesia de
cõtritione, nisi ßm formam per se statutam excõicatus absolutus
fuerit, sit viuus, vel mortuus. s. eo. cum desideres. Et hec sit ratio,
vt magis in timore, ⁊ reuerẽtia sit censura ecclesiastica. j. de except.
pia. lib. vi. Item sicut culpa publicanda est per sententiam solẽnẽ,
ita per solennẽ absolutionem deleatur. s. tit. j. c. j. ⁊ c. quesitum. ⁊ xi.
q. iij. debent. et vt ostendat ecclesia se grauiter fuisse lesam in offen-
sione sponsi sui, sc3 Christi. Nec mirum, si maior in absolutione q̃
ligatione requiritur solennitas: Nam ⁊ homo de facili in momẽto
ligatur per peccatum, non tamen sic de facili satisfacit. l. xxxij. dist.
presbyter. Cum ergo in mortali, etiã occulto, requiratur cõtritio,
⁊ sacerdotis recõciliatio, fortius in publicato per sententiã excom-
municationis requirit ecclesia reconciliationem prius, quam illi
17 cõicetur. xxvi. q. vi. his, qui. ⁊ c. prece. ¶ † Quarto quero qualiter
constet de signis. Dic, si testes de hoc testificẽtur, qui presentes fue-
runt, ⁊ viderunt, ßm Hosti. Abb. dicit q̃ sufficit vnius testis testi-
monium, ex quo non agit de alterius preiudicio. Allegat de conse.
18 dist. iij. cum vtiq̃. ⁊ c. paruuli. ¶ †Oppo. in ver. nec obstat. ⁊ videt
qd non sufficienter respondetur authoritati, Quodcunq̃ ligaue-
ris, ⁊c. q2 licet hoc hic sit factũ, tamen exẽplis nõ creditur: quasi di-
ceret, Nõ exemplis, sed legibus est credẽdum. C. de sen. ⁊ interdic. l.
nemo. ij. q. viij. §. in hoc. ⁊ non q̃ fiat, ⁊c. de ele. cũ causam. So. Dic,
qd tex. habet locũ quo ad ecclesiam triumphantẽ, ⁊ si de vera ab-
solutione loquamur: ecclesia autem militans non potest absoluere
in celis, vel post mortẽ. xxv. di. qualis. Sed in terra bñ potest quẽ3
declarare absolutum in celis: ⁊ hec absolutio potius est quedã de-
claratio absolutionis a Deo facte: ante quã, sc3 declarationẽ, indi-
stincte seruatur per ecclesiã militantẽ qd sit excõicatus, nõ solut⁹,
j. eo. sacris. Et hec vera sol. ßm dñm Cardinalem Hug. quicquid
dicat. j. anthor decre. q2 quo ad veram absolutionem, vel ligationẽ
nihil operatur potestas ecclesie militantis post mortem. xxv. dist.
qualis. Per hoc tamen non dicit suffragia nõ proficere mortuis:
vt dixit. s. tit. j. qd autem. post prin. Nã plena absolutio non fit per
suffragia: vt no. de celebra. mis. cum Marthe. in vlt. gl. q2 solum li-
berant a pena temporali, et non eterna: vel ecclesia militans absol-
uere potest

nere potest quo ad effectum terram concernentem, non quo ad effectum concernentē celum. Uel dic qđ verbū, super terrā, cōcernit personam ligantem, ita qđ authoritas est intelligenda: Quodcūq; solueris super terrā, id est, quādiu fueris super terrā: te autē mortuo, ad successores deuoluitur hec potestas. xxi. di. in nouo. xxii. di. c. j. Uel expone cum Inno. ligasse ꝛ soluisse, id est, ligatos nūtiasse. ¶ Quero in quo quis dicatur seruare rigorē, ꝛ in quo humilitatē, seu mansuetudinē. Dic qđ seruat rigorem in eo; prout qđ nō vult absolui ab alio, ꝙ a papa, qui tñ in mortis articulo absolui pōt a sacerdote: quasi in hoc cessauerit periculū: mansuetudinē in eo, in quo absolutionem permittit post mortem, etiam interdū per aliū, 19 ꝙ per sedem apostolicam: vt. j. patet. ¶ † Quero secūdo an heretici possint absolui post mortem, si in eis appareant signa cōtritionis. Quidā qđ non, quātūcunq; penitentiā petierint. xxvi. q. vj. is, qui pro tpe. Inno. cōtra, dicēs qđ si in eis signa penitētie apparuerint, etiā post mortē recōciliari poterūt, ꝛ debebūt. xxvi. q. vi. q recedūt. ꝛ. c. seq. ꝛ de ꝯse. di. iiij. egrotātes. ꝛ de here. excōicamus. §. sane. Nec obstat. c. is qui. qꝛ finis eius nō respicit partē proximā, sed principiū capituli, vbi dicit qđ si aliqui etiā in mortis articulo velint cōfiteri, qđ recipienda est eorū cōfessio. Tñ est differentia inter hereticos, ꝛ alios: qꝛ tūc heretici non recōciliabunt, nisi seruata forma solennitatis, de qua. j. q. vij. quoties. ꝛ. c. saluberrimū. ꝛ. c. conuenientibus. Ubi vero iā sunt mortui, nō est differētia, qꝛ vtriq; recipiuntur, dūmodo appareāt certa signa contritionis: lex enim, que aliud statueret in hereticis, esset inhumana: vt potest probari p canonem. xxiiij. q. ij. sane profertur. vbi dicit qđ heretici recōciliātur 20 post mortē qđ tenet glo. hic, sup verbo, mortuos. ¶ † Tertio q̄ro, quē psalmū habet dicere. Dic sm Uincen. qđ miserere mei Deus: de quo satis in Spe. de sen. pla. §. vt aūt. versi. porro. ꝛ sm doc. hoc casu sacerdos absoluens participās ipsi excōicato nō incurrit excōicationē, cū hoc faciat ad salutē: vt. j. eo. cum voluntate. ꝛ de hac 21 cōsueta habet. xi. q. iij. cū aliquis. ¶ † Ultimo quero, que est oratio dominica. Dic qđ est, pater noster. Et dicitur dñica, qꝛ sic dñs do 22 cuit nos orare: vt patet Matth. vi. ¶ † Uenio ad gl. ꝛ quero cū gl. que est super verbo, relaxat: quare quis absoluit ab excōicatione post mortē, ꝛ nō baptizat post mortē. Dicit gl. qđ sententia excōicationis ligat corpus ꝛ animā: ꝛ licet sit iniusta, aufert sepulturā: baptismus vero character est anime: vnde post mortē nō est quid valeat baptizari. xxxij. q. vij. licite viuit. enim fini. qꝛ sufficit anime baptismus flaminis. S. de bapti. debitum. ꝛ hoc teneas sm Inno. Hosti. reprobat gl. dicēs qđ corpus nō ligat excōicationis sententia, sed anima tantū. Allegat de re. eccle. nō alie. si quis presbyterorum. Et dat rationē diuersitatis, qđ si mortuus nō baptizat, nullum piculū, ꝛ nullū scandalū imminet: cū baptizat⁹ sit apud Deū. Ideo dicit ipse ꝙ magis esset errorē inducere, ꝛ scandalū. Si vero nō absoluat excōicatus, scandalū, ꝛ errorē inducere posset, qđ per absolutionē, in qua nec error imminet, remouet. Itē sit hoc ad ti 23 morē, ꝛ reuerentiā censure. ¶ † Gl. super verbo, nō potuerit. opp. qđ nō possit absolui in morte a papa. S. e. qđ de his. ꝛ. j. eo. quāuis. Solu. Si in extremis esset positus, bene posset absolui a sacerdote ꝓprio, vel alieno, sm no. S. tit. ij. omnis. sed ex quo est mortuus, ab 24 solui nō pōt. ¶ † Querit ea. gl. an absolui possit in mortis articulo a laico, si careat sacerdote ꝓprio, vel alieno. Gl. dicit qđ videt ꝙ sic, de pen. di. j. quē penitet. de ꝯse. di. iij. sacratū est. vbi laicus absoluit per extremā necessitatē, quē episcopus absoluere debuit. 50. di. in capite. Dic qđ confiteri potest, sed nō absolui: qꝛ laic⁹ nō hꝫ claues. S. de pe. qđ quedā. Ita no. S. de offi. ordi. pastoralis. in gl. super 25 verbo, quo casu. ¶ † Quero cum gl. que est super verbo, mortuos quos mortuos ligabit ecclesia. Dicit gl. puta hereticos. xxiiij. q. ij. 26 sane profertur. ¶ † Oppo. ea. gl. qđ de delicto hominis nō agatur post mortē. C. si reus, vel accu. mor. fue. l. j. Sol. Si agatur de persona, vel pena persone, non potest queri post mortem. Si de persona propter bona, vel de persona, ꝛ bonis, post mortem bene queritur: vt. l. quamuis. C. si pen. app. mors interue. qui fil. sint legit. causam. 27 Uide plenius in summa. xxiiij. q. ij. ¶ † Glo. super verbo, indulgemus. opp. qđ absoluere potuerint, etiā sine tali indulto, mortuos: qꝛ si absoluere poterant viuos, multo fortius absoluere poterant mortuos, si de eorū penitentia constat. ¶ Gl. fatetur, ꝛ exponit indulgemus, id est, indultum esse ostendimus. Tu dic qđ licet de iure cōi absoluere possent in vita, non poterant absoluere in morte: qꝛ hic casus, vt de maioribus, videbatur pape reseruandus: vnde discrete, ꝛ cum magna cautela est de talibus inquirendum, cū hoc facit quasi hominem sanctificare. Si enim vere absolutus est, sanctus est. Et hoc spectat ad papam: qꝛ solus papa sanctificat hominem. de reli. ꝛ vene. sanc. c. j. cuiusmodi videt hec absolutio, que fit post mortem. ¶ Oppo. cum gl. que est super verbo, seruetur. quod non possit absolui mortuus: quia non potest facere illa, que sunt de substantia absolutionis, vt est iuramentum. Sol. Dicit glos. quod iuramentum nō est de substantia absolutionis: ꝛ hoc satis probat text. Hostien. qui tenuit contrarium. S. eod. cum desideres. dicit qđ contrariū procedit in absolutione viuorū: hic in absolutionē mortuorum: quo casu iuramentū non est de substantia, propter impossibilitatem, cuius nulla est obligatio. de regu. iur. nemo potest. ꝛ. S. de pac. c. j. ¶ Uel secundo iuramentum prestabitur per heredem, vel alium hominem pium, vt sic ecclesie satisfiat, ꝛ forme. S. de frigi. laudabilem. qui ma. accu. pos. vestra. ¶ Uel tertio contrariū loquitur de absolutione propria, per quam ligatus absoluitur: ꝛ hec requirit iuramenti solennitatem. Hic loquitur de absolutione propria, que plus fit ad viuorum consolationem, quam mortuorū dissolutionem, vt est hic: ꝛ in hac iuramentum non est de substātia. de cele. mis. cum Marthe. Dic vt dixi in. d. c. cum desideres. quod nō 28 est de substantiā. ¶ † Quero cum ea. gl. an compellantur heredes ad iurandum anteꝗ absoluantur. Dicit gl. quod possent compelli: sed si nollent iurare, propterea nō differtur absolutio, sed postea indistincte compelluntur satisfacere iniuriam passo, vel alias facere, 29 qꝛ ille viuus debuit, ꝛ voluit. ¶ † Quero cum ea. glo. an corpus illius sit exhumandum quādo absoluitur. Dicit gl. quod si sepultum est in cimiterio ecclesie, non exhumabitur: si alibi, tunc exhumabitur, ꝛ absoluetur ab ecclesia, cum iam sit quo ad Deum absolutus: argu. xi. q. iij. tunc vera. et postea in cemiterio debet sepeliri. Facit quod not. in cle. eos, qui. in gl. sed qui. de sepul. Idem Hosti. allegat in arg. pro. ff. de rei ven. l. quedam. In contrarium alleg. S. de his, que vi, met. cau. si. sacris. Refert Abb. dicere hoc verū esse, quando absolutor est presens. Si vero est absens, tunc exhumabitur: qꝛ enim vere sit excōicatus quo ad ecclesiam, ei participare nō 30 debet: qđ fieret, si in cemeterio dimitteretur. ¶ † Glos. vlt. colligit notabile: dic in fin. ꝛ dato ꝙ non penituerit defunctus, tenetur heres restituere rem illicite acquisitam: qꝛ res transit cum onere suo. de pign. ex literis. Et ita intellige hoc dictum, Ego sum dominus visitans peccata, ꝛc. j. q. iiij. ecōtra Dominus. et cogitur filius exequi votum paternum. S. de voto. c. licet. ꝛc. Anto. de Butr.

1. Excommunicatus est detinens clericum in custodia. 8.
2. Uerba, vinculare, ꝛ carcerare, inter se differunt.
3. Leti non dicitur quis sola captura.
4. Excommunicato communicans in crimine maiorem incurrit excommunicationem. 11.
5. Absolutionis ab excommunicatione forma que sit.
6. Excommunicato cōmunicans in crimine absoluitur ab illo, a quo est excommunicatus ille, cui communicat. 20.
7. Excommunicationem an incurrant detrudentes clericum in carcerem non ad iniuriam, sed ne ab inimicis occidatur.
9. Clericus an dicatur detineri in custodia, si eius inimici obsident eum in domo.
10. Excommunicatus an censeatur is, qui violenter rem commodatā retrahit a clerico.
11. Auxilium, ꝛ consilium prestans delinquēti, vbi tenetur de delicto, an procedat in quocunq; auxilio, ꝛ consilio. 18. 20.
12. Excommunicatus si causa orandi intret ecclesiam, an alij orantes debeant cessare. 13.
14. Excommunicatus an cēseatur is, qui participat cum eo, qui cum excommunicato participat.
15. Excommunicatus minori an possit absolui per archiepiscopum.
16. Reconciliatio excommunicati minori excommunicatione qualis esse debeat.
17. Absolui vbi quis potest iusta causa ab inferiore in casibus reseruatis superiori. qualis esse debet iusta causa.
18. De consilio quis indistincte non tenetur.
19. Excommunicatio non extenditur ad illum, qui cōmunicat crimini, ꝛ non criminoso.
20. Excōmunicatio vbi trahitur ad participātes in crimine, an procedat. vbi ipsi non sunt subditi excommunicatori.

1 SUper. † Detinens clericum in custodia, vel vinculis. sine aliqua pena, vel lesione, excommunicatus est. Hoc primo: ꝛ excommunicato in crimine scienter communicans excommunicatus est qui, nisi difficultas impediat, ab excommunicatore debet absolui cū iuramento. Communicans vero extra crimen reconciliatur a sacerdote suo, etiā sine iuramento. h. d. Secunda ibi: nos igitur. Et vtraq; subdiuiditur: quod per se patet. Pars huius habetur. S. de biga. c. nuper. Text. ibi: lesione. vt qꝛ nec manus iniiciunt, imo eis in lectulis, ꝛ ferculis parent, que sunt grata. Tex. ibi: publica. vt in domo institie. Tex. ibi: priuata. vt in domo propria. Tex. ibi: consiliū extra iudicium. de cleri. excom. mil. proposuit. Tex. ibi: auxiliū. contra offendentem eum. Tex. ibi: vel fauorem. in laudatione facti dicitur fauor impendi. ¶ Nota primo ꝙ nō solum verberatione clerici quis sententiam incurrit, sed etiam captura publica, vel priua- 2 ta, vel in vinculatione. ¶ † Nota scđo ꝙ aliud est vinculare, aliud carcerare. ¶ Nota tertio qđ violētia inferri potest clericis aliter, 3 quam per manuum iniectionem, ledendo personā. ¶ † Nota quarto ꝙ sola captura non dicitur quis corporaliter ledi. Quod nota

propter statuta punientia lesiones corporales, cum dicitur violen- 4 tia inferri. ¶ Ex versi. in primo nota primo ꝙ cõicans excõicato in crimine, et auxiliũ, vel consiliũ impẽdẽdo, vel fauorem in crimi- ne, maiorem excõicationẽ incurrit: ⁊ eãdẽ quo ad quãtitatẽ, ⁊ qua- 5 litate dissoluendi cum excõicato. ¶ Nota scdo ꝙ participari dicit excõmunicato orando cum eo, loquẽdo, osculando, comedendo, vt incurrat quis minorẽ. ¶ Nota tertio ꝙ communicãs in facto a iu dice dãnato, contra dãnantẽ delinquere dicit, per qd subdit pote- stati dãnantis. Et nota ꝙ ad participium cause sequitur partici- pium causati. Et sic nota casum, in quo fit extẽsio dispositionis pe nalis, qñ omnino dat participiũ specifice cause penã inferẽde. cõ- cor. de postu. prela. c. j. ¶ Nota vltimo illud, quod faciẽtẽ ⁊c. ¶ Ex ver. in scdo. no: a primo ꝙ cõicans excõicato incurrit excõicationẽ minorẽ, si cõicat non in crimine. Itẽ ꝙ a minori absoluit proprius epũs, ⁊ sacerdos. ¶ Nota scdo regulã, que quotidie allegat, qd a sen tentia canonis absoluit epũs, nisi specialiter papa sibi reseruauerit: ⁊ papa sibi specifice non retinẽdo, alijs cõcessisse videtur facultatẽ 6 relaxandi. ¶ † Nota ex ver. is aũt. formã absolutionis ab excõica- tione maiori: qꝛ debet prestari iuramentũ: ⁊ sic videt qd iuramẽtũ sit de forma. de quo. s. eo. cũ desideres. ¶ Et qd absolutio a minori fit sine iuramento, ⁊ solennitate iuramẽti. ¶ Ex ver. vex nota † qd cõicans in crimine excõicato, regulariter absoluitur ab illo, a quo est excõicatus ille, cui cõicat. Fallit rõne difficultatis prestita cau tione ꝙ mandato parebit, ⁊c. Et sic ptz qd eiusdẽ nature est actus 7 prorogatus, cuius est actus simplex. ¶ † Veniamus ad declaratio- nem text. ⁊ quero, pone qd clericus etiã violenter detrudat in car- cerẽ, vel domũ, nõ tñ ad iniuriã, sed ne ab inimicis illũ querẽtibus potẽter occidat, an illi probi illũ detrudentes incurrãt excõicatio- nem. Dicit Hosti. qd nõ: cum potius hoc fiat ad ipsius salutẽ, quã iniuria. alleg. gl. v. di. cum beatus. ⁊ ff. de li. ho. exhi. l. iiij. §. si quis cũ volentẽ. ad hoc verbũ, nequiter, qd. j. sequit in tex. et. s. de aposta. c. 8 quidã. ¶ † Querit an pcedat text. si detrudatur clericus in carce- rem, etiã non interueniẽte violentia aliquali, puta qꝛ metus timo- re illiciti carcerẽ ingredit, vel etiã sponte. Dicũt doc. ꝙ sic, dũmo- 9 do ibi postmodũ includat, ⁊ detineatur. ¶ † Quero scdo qd si ini- mici alicui⁹ clerici obsidẽt eũ in castro, vel in domo, aut ipsum for- te in domo alicuius mulieris claudunt, nõ vt eum ibi custodiant, sed vt verecũdiã ei inferant: an talis tunc diceret detineri in custo- dia, vel carcere. Dicit Inno. ꝙ non: qꝛ nec id intendũt, nec violen- tiam faciunt in eius persona, nec in reb⁹, que in corpore tz, vel que sibi inherent. Esset aũt violentia, si quis teneret clericũ per vestes, vel per frenũ equi, cui insidet cleric⁹, cũ abire nõ possit quo vellet: sed vbi aufert re violenter a clerico, esset excõicatus, etiã si auferẽs 10 sit dñs rei ablate. † Idẽ si possessor: vt qꝛ cõmodauit. Nec enim ante vsum cõpletũ debet auferre. de cõmoda. c. j. Si aũt occideret equũ sub clerico, vel deturparet vestes, vel laniaret etiã in ei⁹ dorso, vel in eius iniuriã: videt quibusdã qd excõicatus nõ sit. Nã nulla vio- lentia est, sed tantũ iniuria: qꝛ nõ dicit iniuria fieri manu, nisi ppul setur, vel verberet. ff. de iniur. l. lex Cornelia. in prin. Et licet qs di- catur large propulsari, si per frenũ, vel vestes detineat, non tñ di- citur propulsari, si equus occidat, vel vestes laniẽtur: ⁊ excõicatio- nem nõ incidit, nisi qui manus inijcit violẽtas. xxvij. q. iiij. si quis suadẽte. ⁊ pene sunt molliẽde. de pen. di. j. pene. Alijs videt ꝙ si ad iniuriam clerici hoc faciat, qd est excõicatus. In persona enim vi- detur fieri iniuria, que fit in vestib⁹, quib⁹ induit, vel in equo, quẽ equitat, aut quẽ manib⁹ tenet: ⁊ sic in predictis casibus fit violẽtia in eius psona, vel in eius iniuriã: qd sufficit. j. eo. contingit. Secus si non teneret vestẽ, vel equũ, sed iuxta eũ essent: qꝛ tũc nõ fit violen tia persone. Idẽ si furto auferret corrigiã, qua cinctus esset, vel ve stem, qua esset indutus: qꝛ minima, vel nulla esset violẽtia persone, que non sentit: ⁊ in talib⁹ voluntas, ⁊ intentio est multũ attenden- da. arg. ff. de fur. l. verũ. ff. ad legẽ Cor. de sica. l. diuus. Licet aliqui dicant qd nõ semper voluntas ⁊ intẽtio est attẽdẽda, sed ipsum fa- ctũ: vt apparet in eo, qui nõ cã iniuriãdi, sed cã lucrãdi res aufert clerico. Dicimus ergo ꝙ nõ incidat in canonẽ, qui metu compellit queꝫ clericũ sibi dare aliqd: vel qui metu cogit aliquẽ exire de do- mo, vel fundo, quẽ possidet, ⁊ postea eũ fundũ capit. Ad hoc enim vt incidat in canonẽ, opꝫ qd in psonã inijciat man⁹ violentas. Vel scdm alios in res, que sunt circa personam, vel quas tenẽt: qꝛ tunc semp dicit vis fieri psone: vt in. c. si quis suadẽte. Sed in alijs pro- xime premissis casib⁹ nõ fit vis in psona, nec in rebus, que persone adherẽt, vel quas psona tenet. Itẽ dicimus qd nõ incidit qs in ca nonẽ in casib⁹, vbi lz sua authoritate rẽ inuadere, vel vim vi repel- lere: vt. s. de loca. c. pter. s. de procur. c. fi. ⁊ de resti. spol. cũ olim. s. eo. c. iij. sm Inno. Ex his dicit Hostiẽ. illũ esse excõicatũ, qui spuit in facie clerici, p predictas rõnes. ⁊ remittit ad Summã, eo. tit. §. 11 qualiter proferat. ver. qd si aliquis spuit. ¶ † Quero tertio qꝛ tex. dicit, auxiliũ, ⁊ cõsiliũ: nunquid procedat in quocũqꝫ cõsilio, vel au xilio dato ipsi excommunicato. Dicit Abb. qd nõ, nisi consiliũ, vel auxiliũ directe datũ sit ad crimen, propter qd ipse agẽs, cui presta tur, incurrat excõicationẽ: puta qꝛ datur ad clericum verberãdũ. Secus enim esset, si daretur in facto, pro quo talis excõicatus non fuisset. Nota hoc dictũ, qd si ego presto tibi auxiliũ, consiliũ, seu fa uorẽ principaliter pro delicto, p quo tñ nõ incurrebas excõicatio nem, ꝙꝙ pp hoc eũ in quadã cõsequẽtiã cõmittas delictũ, propter qd incurras excõicationẽ, non propterea ego incido excõicationẽ. Exemplũ: ego presto tibi auxiliũ, cõsiliũ, vel fauorẽ, vt aggredia- ris quẽdã laicũ, ⁊ illũ offendas in ipso aggressu nõ solũ laicum, sed etiam clericũ. Modo qñqꝫ tu sis excõicatus, certe ego nõ: qꝛ meũ cõsiliũ directe nõ tẽdebat ad percussionẽ clerici. Idẽ esset, si darem cõsiliũ vt aliquã rem auferres: certe si in ablatione ipsius offende- res clericũ, nõ essem excõicatus: qꝛ meum consiliũ nõ fuit directũ ad hoc. Et sic patet qd quo ad hoc nõ participãs criminoso in cri- mine incidat excõicationem, necesse est qd directe participet in illo crimine, ex quo committẽs incurrat excommunicationẽ. Possent etiam intelligi predicta, prout sentiunt doc. quando nõ participa- tur in crimine damnato, sed damnãdo, qd tunc participans in tali delicto nõ sit excõmunicatus. Exemplum: prebeo tibi cõsilium in aliquo crimine, propter qd tu cõmittens nõ incurris excõicationẽ ipso iure, sed bene propter talem potes excommunicari, vel venis excommunicandus. Modo si postmodũ excõiceris, nunquid ego, qui fui prebens consiliũ in predicto crimine, ero excõmunicatus? Certe non, qꝛ auxilium nõ fuerat prestitũ directe super facto dam nato, id est, ex quo qs incurrebat excõicationẽ: qd requirit iste tex. 12 vt factũ sit dãnatũ: qd nõ est in casu pposito. ¶ † Quarto quero, excõicatus intrat ecclesiã cã orandi, an alij orantes ibi debeant ces sare? Dic quod sic. Ubi aũt extra ecclesiã existẽdo audiret missam: tũc sacerdos debet cessare, ⁊ alij orantes inde recedere: vt patet in eo, in quo no. s. ti. j. qd in te. §. j. versi. ⁊ in cõuẽtualibus. Si tñ sacer dos incepisset canonẽ misse, posset ipsam perficere: qꝛ nõ recipit di uisionẽ. vij. q. j. nihil. ⁊ p cõsequẽs scholaris, qui ipsum iuuat: arg. s. de vi. ⁊ ho. cle. c. iij. ⁊ tutius est qd socius sit sacerdos: vt patet in d. c. nihil. Si aũt incepisset vesperas, vel alias horas, statim exeat: 13 qꝛ ipsas alibi finire potest. ¶ † Quinto quero qd si excõicatus sit in ecclesia nõ causa orandi, sed pro alio suo negotio. Dicit Innoc. qd nõ videt quare alius in eadem ecclesia orare non posset, cũ tunc sibi in oratione nõ cõicet: qꝛ nec ad orandum venit. Alij cõtra: pro quib⁹ sm Hosti. faciunt hec verba tex. in oratione, aut orãdo secũ: quasi diceret, nõ est orandũ in loco, in quo posset audire, vt hic nec ipso rñdente, vt sequitur. Aliter nõ diuersificãtur hec verba: quin imo nec ecclesiã debet excommunicatus ingredi, etiã si ibi non cele- brentur diuina. xxv. di. c. j. circa prin. ⁊ xxiiij. q. iij. cleric⁹. j. q. j. nõ li- ceat. vide qd ibi no. ⁊ ea. q. qui studet. in fi. ⁊ de conse. di. j. episcopus nullum. Et intellige ꝙ non liceat, nisi ibi ingrediatur causa audien 14 di verbũ Dei: vt. j. e. respõso. §. j. vbi de hoc. ¶ † Quero. vj. ibi par- ticipet an participans huic participanti sit excõicat⁹. Dic ꝙ non: qꝛ excõmunicatio nõ transit in tertiam personã. xi. q. iij. quoniam multos. Qd est verũ in maiori excõicatiõe. Ad hoc no. l. iiij. gl. Uñ dixit Inno. literam intelligendã de directa participatione. Secus de indirecta: vt si quis excõmunicat⁹ est, qꝛ guerrã facit ɔtra eccle- siã, vel clericũ, postea ego illi guerrã facio, tu ɔtra me iuuas illum, pbendo ei auxiliũ, vt meli⁹ contra me guerram faciat: certe per hoc non eris excommunicatus: qꝛ nec hoc intendis. Hosti. hoc dictum Inn. scꝫ qd liceret tibi ɔ inimicum tuum inuocare consiliũ excom- municati propter guerram, ita qd sibi etiam in sua guerra auxiliũ pstes reprehendebat: sed fatet qd dominus vasalli excommunicati inuocare potest auxilium propter fidelitatis debitum, qd remanet 15 seu retinet. j. e. si vero. de iudi. intelleximus. ¶ † Quero. vij. ibi: vel a proprio an excõmunicatus minori possit absolui per archiepm. De epõ, ⁊ sacerdote pprio non est dubiũ: qꝛ tex. dicit quod sic: sz est dubium de archiepo, qui omittitur in responsione, de quo tamẽ in prin. fuerat qsitum. Dic quod non, vt hic. ⁊ facit de deci. ad audien tiam. Qd est verũ, nisi cum visitat: qꝛ tunc põt, que sunt fori penitẽ tialis. de censi. c. fi. in fi. lib. vi. Et dato qd nõ visitet, dat tñ litera in- 16 dulgẽtiarũ. s. de pe. ⁊ re. c. pe. ¶ † Quero. viij. ibi reconciliari. qua- lis debet esse recõciliatio excommunicati minori excommunicatio- ne. Dic quod debet esse cum penitẽtiali psalmo authoritate episco pi, vel proprij sacerdotis, qui dabit illi licentiam vtendi sacramen- tis ecclesie: non tamen inducet illum in ecclesiam, cum non sit extra Et p hoc patet differentia inter excommunicatum etiam minori, ⁊ quemlibet criminosum: licet enim vterqꝫ sit suspensus a perceptio- ne sacramẽtorum quo ad se, tamen criminosus sine reconciliatione solenni per penitentiam restituitur sacramentis. de temp. ordi. c. fi. Exceptis his. que post sententiam impediunt executionem, vt ibi, ⁊ de accu. inquisitionis. Excommunicatus vero etiam minori non restituitur, nisi solenniter reconcilietur. Et idem in solenniter peni tentibus, sm Inn. ⁊ Hosti. qui nec credunt hanc reconciliationem dispensationem dici. Et p hoc infert Host. qd si minor excommuni catio solennem sacerdotalem recõciliationem requirit, multo for- 17 tius maior: vt. s. e. cum desideres. ¶ † Ultimo quero ibi: iusta causa

que dicatur

que dicat esse insta causa. Dicit, qꝫ forte nimis distat.j.eo. relatū multo fortius mortis periculū.s.e.nō dubiū.z.c.qd de his. Unde digit. Ab.qd in his casibus, in quib⁹ absoluit ordinari⁹ excōicatū pro manuum iniectione, absoluet, z istū, qui veniebat absoluēdus

18 ab excōmunicatore vel eius superiore. ¶ † Uenio ad gl. Et oppo. cum glo.ij. qd de consilio quis nō teneatur.ff.de his, qui no.infa.l. j.§.fi.z.s.de homici.sicut.§.qui vero. Solu.si alias esset factur⁹, nō tenetur: si alias, nō esset factur⁹, tenetur: qꝫ ex cōsilio demū fraudu lento quis tenet.ff.de reg.iur.l.cōsilij. Unde dicit glo.qd nō: efert an de bono malum, an de malo pessimum quis faciat.ff.de ser.corrup.l.j.§.qui igit. Ista ratio facit in contrariū.t.in hoc.glo.videt cōtra se allegare, vt z si cōmissur⁹ esset, teneatur cōsulēs, quasi tūc fiat de malo deterior: vbi vero cōmissur⁹ non esset, tūc fiat de bono mal⁹. Et hoc videt tenere Inn.qd siue sit factur⁹, siue nō: alias, teneat de cōsilio, z ope: qꝫ participat vtrobiqꝫ in crimine. De materia in regula, null⁹ ex cōsilio.de reg.iur.lib.vi.z ibi Dy.Jo.and.tñ ibi dicit qd quo ad pene quātitatē placet sibi illa distinctio, per ea, que habent in.c.sicut dignū.de homic. Bar.idē.l.l.nō solū.§.si mā

19 dato.ff.de iniur. ¶ † Gl.super vbo, crimini.q̄ incipit, pone casum. In fi.dixerunt hic Phi.z Uin. qd excōicatio non extendit ad illū, qui communicat crimini, et non criminiso. Exemplū: pone qd aliquis est excōicatus, qꝫ celebrat in loco interdicto: tu ibi celebras postea non illi celebrādo. Idem dicas econuerso de illo, qui cōmunicat criminoso etiā in crimine, sed nō in damnato: vt si cognoscit excommunicatū propter furtum. Posset etiā intelligi predicto ꝑ dictū, vt participet crimini, z nō criminoso, qui participat nō cū primo, sed cum secundo participante: vt si Bertā cognosco excōmunicatam, ex eo qd cōmunicant in crimine concubinatus clerico propter hoc excōicato. Pro his facit repititio litere, qua dicit hic communicet crimini, z participet criminoso. Et adde qd not.

20 j.eo.inquisitioni. sup verbo, mortale. ¶ † Glo.magna sup verbo, absolutio.qꝫ alie sunt literales.in prin.opp.qd nō liget participās quicūqꝫ in crimine excōicato: qꝫ nō ligatur non subditus, qui cōmunicauit: cum hec sententia vt hois liget cōicantem, que nō debet ad non subditum extendi.s.e.a nobis.j.Sol. Dic gl.qd imo ad nō subditū extēditur, z hois sententia ligatur: qꝫ propter participiū in crimine submittit iurisdictiōis, z exercitio iurisdictiōis.z hic.s. eo.a nobis. vbi sententia ligatur subdit⁹, qui subdit⁹ est large ratiōe delicti. Et sic gl.vult qd participās in crimine liget hois sententia: alias si ligaret snia iuris, absolui posset ab alio, q̄ ab excōicāte. Scdo qd nō subditus participās ligabit ista sententia.h. oc falsum est, tenēdo qd sentētia sit hois: per no.s.eo.a nobis.z maxime patet falsitas in cōmunicante extra diocesim. Itē qd liget senten tia hois immediate, nō erit verū, vt.j.patebit. ¶ Eadē gl.in ver. sed queri potest.oppo.z videtur qd excōicatio nā transeat ad alienum parochianū participātē, sicut nec transit indulgētia.de pen. et remis.qd autem. Uin.soluit, aliud in indulgētia, z aliud in excōmunicatione: z licet vtrobiqꝫ aie cōsulatur, tñ in indulgētijs illud obtinet, vt diutius affligat: nec excōicatio est mortalis, sed medicinalis.de sen.excō.c.j.li.vi. Uel scdo ille potest absoluere, qui pōt ligare.z ecōuerso.s.de pe.z re.omnis. Indulgētia vero quis nō concedit illi, quē ligare nō potest, ex quo non est subiectus: sed excōicatione bene potest innodari: qꝫ ex quo communicat excōmunicato a se, dicitur ratione delicti cū subdito sibi subiectus: et sic ligat. Uel tertio hoc ideo fuit statutū in odium pene: per hoc nō sequitur qd deberet posse habere indulgentiā: qꝫ statutū ad penam, trahi nō debet ad gratiam.de transla.prela.inter corporalia.h.Hostié. ibi: vnde ab eo debet absolui.dicit qd hic ipsum, nō se absoluit: sed repetit, quia si non habet iurisdictionē in indulgentia, multo minus in pena: quia odia restringenda, zc. Et dicit qd ratio est, quia indulgētie licet fauorabiles restringantur, ne vilescat ecclesiastica iurisdictio, z eneruetur penitētialis satisfactio: z qꝫ interdū fiunt indiscrete.de pe.et remis.cum ex eo. Communicans vero cū excōmunicato scienter, delinquit: vt.s.eo.a nobis.el.j. Et dignū est qd delictū non remaneat impunitū.j.eo.vt fame. Uel dic qd in maleficio prorogat potestas: qꝫ interest iudicis purgare maleficia prouincie.ff.de offic.presi.l.congruit.sed non fit in indulgētijs: aīo in benefacto. Uel dic qd excōmunicatio fertur authoritate fori cōtētiosi, in quo ex facto prorogat potestas: sed indulgentia ex virtute fori penitētialis, in quo nō prorogat iurisdictio: vt de rap.c.j.z qd ibi no. Uel ꝫm veritatē penitentia immediate datur hois ptāte, z pro tanto non datur in non subiectū: sed excōicatio maior incurritur immediate ex participio ex canonis ptāte, licet sapiant naturam primordialis snie quo ad difficultatē dissoluēdi: qd ius vbilibet habet ptātē. Et hec est ipsa vitas. Tñ solutio gl.nō fuit male rite intellecta: voluit eñ tenēdo qd participās in crimine incurrat sniam hois: qꝫ in maleficio ius disponit iurisdictionē prorogādo: sed in beneficio nō reperitur ius hoc disponēs: pro tāto indulgentiā accipiens in territorio alieno illa non gaudet: licet maleficiēs sic. Hec ratio nō cōcluderet, nisi prout delinqueret in territorio excōicantis: ideo tene qd dixi.s. ¶ Ea.glo.in versi.sed mirum videtur.opp.z videt qd snia nō liget illos, de quibus nō fiat mentio in snia, per regulā, res inter alios acta, nec sententia alijs nocet. de n.instr.inter dilectos.de re indi.c.peñ. Cōfirma, qꝫ ex postfacto obligatio orta augeri non pōt.ff.de dā.infect.l.damni.§.si is. Ad hoc, qꝫ ex quo aliqd post sniam accidit, noua interpellatione opus est.ff.de iudic.l.non pōt. Confirma, qꝫ ad substantiā excōicationis requiritur admonitio.j.eo.sacro. Itē ꝫm hoc ista snia nō differt a canone late sententie, z tñ hec snia nō est generalis, qꝫ tñ vnā personā cōprehendit. Sol. Duino timore gl.intellexit decre. qꝫ sententia est lata, in qua quis e.. excōicatus cū participib⁹: quo casu ligātur participes: z hoc casu si participat in crimine, est excōicat⁹ maiori.sec⁹ in oratione: vt.j.e.pxi.z sic nō obstāt premissa. Dec sol.est falsa, qd participās excōicato cū participib⁹ indistincte incurrit maiore.s.eo.significauit.z.j.e.proxi. Unde gl.dicit qd participās excōicato in crimine, incurrit sniam excōicationis maioris: secus in oratione. Et ratio, qꝫ accedit ad crimē: ergo z ad penā criminis accedere dꝫ: vnde non est cōdemnatio noua necessaria. Uult tñ in prin.gl.hic arguere qd hec excōicatio sit hois. Sed hoc falsum videtur: qꝫ licet subijciat quis rōne delicti iurisdictioni sentētiātis, hoc verū ita demū, si in territorio suo delinquit.de so.cōpe.c.fin. cū simi. Unde ꝑ hoc sequeret qd participās excōicato a iudice extra territoriū nō incurreret maiorē, etiā si participaret i crimine. Idē sequeret qd cōicans excōicato a se in crimine nō incurreret excōicationē maiorē: qꝫ ex quo est excōicat⁹ ab hoie, se ipsum nō posset innnculare: ideo propter ista aliī tenēt qd hec snia a participio sit canonis, z non hois. Et hoc tenent Innoc.z Host. Nec obst.qd ex hoc sequeret qd ab hac snia eps absoluere deberet: qꝫ hec reseruata est ipsi epo excōicanti.j.proferēti, vel eius superiori: vnde absoluere nō pōt. Ratio, qꝫ hec a canone causatur propter hois excommunicationē: vnde facit ipsam canō sortiri naturā causati. Et ꝫm istam infertur correllarium qd participās excōicato a se incurrit excōicationem maiorē: z qd participās in crimine excōicato extra territoriu incurrit excōicationē maiorē: vt tenēt predicti expresse hic.z.j.c.proxi.z de hoc vide.j.eo.statuimus.lib.vj.cum ius vbilibet habeat suam potestatē. Facit pro hoc copula, z ibi: quāuis, zc. quasi in primo implicet qd sentētia fuerit canonis, z non hois. Et ꝑpter predicta forte dictū est hoc de superiore excōicatoris: quasi hoc casu superior absolueret, si excōicator cōicaret ipsi excōicato in crimine. Uel forte de superiore fuit dictū ad supplendam negligentiā, vel impotentiā excōicatoris. Uel potest dici qd est sententia hois: sed virtute iuris immediate extēditur ad alios. Et ad omnia cōtraria rñdetur qd iuris virtus hoc operatur, qd nō posset ex se homo. Nō obst.argu.glo.qd snia non liget illos, de quibus non est actū, zc. qꝫ fateor qd snia vt hois, nō ligat tales: sed ex ptāte iuris bene ligant. Nō obst.qd ex postfacto nō augeat obligatio: qꝫ verū, nisi subsit cā ex iuris ptāte obligationis productiua. Nō obst.qd excōicatio nō dꝫ ferri sine monitione: qꝫ fateor in illa, que fert hois ptāte: sed sec⁹ in illa, q̄ propter factū innitit a iure. Nō obst.qd ꝫm hoc ista snia erit late sentētie, z tñ nō est generalis: qꝫ hoc verū ex vi snie: z ꝫm hoc non ligabitur, sed bene ex iuris ptāte: qꝫ ius hāc excōicationem ampliat ad oēs in crimine participātes. Per hoc puto qꝫ si aliquis excōicet aliquem cum participibus, qd participantes aliter, quē in crimine, nō erunt ligati.s.maiori excōicatione, si participant extra diocesim, qꝫ tunc innititur immediate vinculum ex sententia. Idem credo, si feratur excōicatio sic, qd excōicans participās nō incurrit. Et ratio, qꝫ hoc nō est de iure cōi qd participās aliter, quā in crimine, sit excōicatus maiori: vnde iuris dispositio in hoc non operatur: si ergo nō operatur, solū remanet qd quis liget dicta snia particulari, que effectū suum trahere non pōt extra territoriū, nec proferentē ligare pōt. ¶ In gl.similiter: ibi: iubere.arg.cōtra.s.de voto.c.ex multa.vbi ius cōmune nō exequitur aliquis, nisi ei specialiter delegetur. La.in gl.vltima, in fin. vbi de hoc.z.s.de offi.ordina.c.cum ecclesiarum zc.

1 ☞ Excōicato non licet communicari, prestito etiam iuramento de parendo mandatis ecclesie, nisi in casibus a iure expressis.
2 Excommunicatus priuatur communione.
3 Allegare non licet canonem sine rubro, vel titulo.
4 Excommunicationem vt incurrat, qui cum excommunicato participat, que requirantur.
5 Excōmunicationis appellatione in dubio cōprehenditur maior.
6 Excommunicato quis dicatur presumptuose participare.
7 Excōicatus an sit maiori communicās excōicato cum participibus, z fautoribus, qualitercunqꝫ in crimine, vel extra.nu.10.
8 Excommunicato an participare liceat prelato.
9 Excommunicato an liceat iurare, etiam ad sui commodum.
10 Excōicatio lata in participātes an teneat monitiōe nō premissa.
11 Excommunicationem quam incurrant participantes cum excommunicatis.

1 **Quod in dubijs.** †Etiã pstito iuramẽto de parẽdo mãdatis ecclesie per excõmunicatũ, non est licitũ ei cõicari, nisi in casibꝰ a iure pmissis: ⁊ cõicãs excõicato pertinaciter, est excõicandꝰ, nisi sit excõicatꝰ cũ participibꝰ: quo casu participãtes sunt excõicati. h. d. Tria sunt dicta, vt patet. Pars huiꝰ habet de penis. qd in dubijs. ⁊ de cõsecra. eccle. vel alta. et de renũ.

2 ¶ †Nota primo effectũ absolutionis ab excõicatione. s. vt cõione priuatꝰ illi restituat. ¶ Scdo no. qd sola iuramẽti prestatio de parẽdo mãdatis ecclesie nõ inducit absolutionẽ ab excõmunicatiõe. ¶ Tertio nota, qd dato sine actꝰ, omne intercedẽs est superfluũ. ¶ Quarto no. regulã, qd excõicato nõ est cõicãdũ. Hoc fallit i ca
3 sibꝰ. ¶ †Quinto not. nõ licitũ allegare canonẽ, nõ allegato rubro
4 vel titulo. ¶ †Ex ver. illo adt. no. qd vt participãs excõicato incurrat penã, reqrit ex parte excõicati qd nominatim, ⁊ monitꝰ sit excõicatus. j. eo. constitutionem. lib. vi. ⁊ ex parte participãtis qd sciẽter, ⁊ psumptuose participet. ¶ Scdo no. qd dictio, preter, excipiẽs ab oratiõe affirmatiua, stat exclusiue. ¶ Tertio no. qd sciẽter participãs excõicato, ⁊ ex cõtumacia, nõ incurrit maiorẽ. Fallit qñ excõicatus est cũ participibus. Aliũ casum habuistis. s. e.
5 nuper. ¶ †Quarto not. qd appellatione excõicatiõis cõprehẽdit maior in dubio: ⁊ sic verba intelligũtur prolata in dubioꝰ in poten
6 tiori significato. ¶ †Quero quis presumptuose dicit participare excõicato: Dic qd ille. q monitꝰ nõ desistit. de cle. ex. mi. si celebrat. in fi. Jo. tñ intellegit de participãte in crimine: cuiꝰ cõtrarium tenuit Tã. Unde dixit Host. qd dictũ Jo. poterat itelligi de crimine iam dãnato: ⁊ remittit ad Sũma. e. ti. §. fi. sub. §. qd si eps. ver. pone qd eps. ¶ Scdo an excepte possint participare in delictis excõmunicatis. Dic qd non, lз minus peccent id faciẽdo, quã ex
7 tranei. s. de his, que vi, me. causa fiũt. c. sacris. fm Host. ¶ †Quero tertio an cõicans excõicato cũ participibus et fautoribꝰ qualitercunqз in crimine, vel extra, sit excõmunicatus maiori. Dic qd sic: vt hic, ⁊. j. eo. sacris. fm Hosti. vbi vero excõicatus est cũ participibus tantũ, ⁊ non cũ fautoribus, participans cũ tali in quouis crimine maiori excõicatione ligatur. Si vero in oratione, tunc minori. Si vero aliquis excõicatus est, sed nõ particeps, cõicans illi in crimine damnato ligatur maiori, si in alio, excõicandus est, vt hic: si in oratione, non excõmunicatur nisi cõtempserit. Premissa sunt vera, vbi excõicatio profertur a papa: alias non procedũt ho
8 die per noua iura: vt in. c. statuimus. eo. titu. lib. vi. ¶ †Glo. j. querit an liceat prelato participare excõmunicato. Glo. dicit qd non: vt dicto. c. cũ desideres. ⁊. c. a nobis. quia ipse facere nõ debet quod
9 alijs prohibet, vt ibi notatũ est. ¶ †Eadẽ glo. oppo. qd excõicato liceat iurare: cuius contrariũ dicit text. quia non licet tangere sacra, cui nõ licet ingredi. v. dist. ad eius vero. Sol. fm doct. ad commodũ suum nõ licet tangere sacra: vt dixi. s. de purga. cano. c. j. sed ad incommodũ ipsius. i. nõ ad sui fauorẽ, sic, vt hic, ⁊ in eius odiũ. In fin. glo. dic de hoc. s. de except. c. inter. in. j. glo. ¶ Opp. cũ glo. iij. qd participãs excõicato, etiã sine participibus, incurrat maiorem. s. eo. nuper. Sol. Quidã per hunc tex. indistincte loquentẽ dicunt participantẽ excõicato, siue in crimine, siue non, nisi excõicatus sit cũ participibus, nõ incurrit maiorem. Contrariũ determinat. s. eo. nuper. in fin. qz hoc capitulũ loquitur in cõicante excõi
10 cato in alijs, quã in crimine. ¶ †Glos. super verbo, cõmoniti. querit, an teneat excõicatio lata in participãtes, monitione non premissa. Glo. dicit qd nõ: ⁊ sic hic est tertius casus, in quo excõicatio nõ tenet circa aliquam appellationem. Alios duos habetis. j. eo. per tuas. ¶ In fin. glo. dic idem in suspensione, ⁊ interdicto. eo. tit.
11 statutum. lib. vi. ¶ †Glo. super versi. innodandi: est literalis. Super verbo, incurrunt. querit quã sententiã excõicationis incurrãt participãtes excõicatis cũ participibus. Dicit glo. qd eandẽ. s. maiorem: alleg. xi. q. iij. excellẽtissimus. Et dicit glo. qd tales sunt nominatim excõicati. ff. si cer. pet. l. certũ. cũ simil. Jure tamẽ nõ sunt vitandi, nisi publicẽtur, vel saltim illa participatio sit publica. de hoc de cler. excõ. mi. proposuit: fm Host. ¶ Cum eadẽ glos. ibi: sic etiam. Quero an hoc verũ sit, siue participans in crimine, siue in alio, vt participantes excõicato cum participibus incurrant excõicationis sententiã. Jo. dixit qd hoc verũ, vbi participant in crimine. Et sic intellegit. s. e. proxi. Tu, dic indistincte qd siue, in crimine, siue etiã aliter cõicant participantes excõmunicato cum par
12 ticipibus incurrũt maiorem. ¶ †Querit ead. glos. quid si excõmunicato cum participibus, alterius parochianus communicat post talem sententiã, an incurrat maiorem. Dicit glo. qd si participat in crimine, est excõicatus maiori: alias nõ est excõicatus nisi minori: vt patet. s. e. proxi. Hoc verũ, tenẽdo qd hec excõicatio nõ sit hõis qñ excõicatur cum participibus. Gl. tenet Inn. qui dicit quod alij ⁊ ipsi ligãtur snia canonis. Snia vero hominis non, nisi sint de iurisdictione excõicatoris. Jo. an. superflue ponũt doct. super tex. Idem dicit de excõicatione: vt si participet excõicato a se cũ participibus, qd incurrat minorẽ, ⁊ nõ maiorẽ: qz tale vinculũ immediate iniicitur a se: ⁊ se ligare non põt. xxi. dist. inferior. Si vero excõicator excõicat quem cũ his, qui auxiliũ dederũt, licet ipse fuerit de auxiliatoribus, se non ligat maiori: qz se ligare nõ põt, cũ ista non sit snia iuris, sed propria: ⁊ nemo põt se absoluere, vel condẽnare. xxi. dist. inferior. nec ligat minori, quam nõ incurrit, nisi ex participio futuro, fm Inno. Per hoc dicit quod exemptus cõicans excõicato cum participibus incurrit minorem: et maiorem: quia ab excommunicante ligari non potest, sed bene a iure, ⁊c.

1 Excommunicatis communicare tenentur, qui prius eis erãt ad familiare obsequium obligati.
2 Verbum, tenetur, quando necessitatem importet.
3 Dictio, nisi, sequens negatiuam vniuersalem, ponit directe cõtra negatum in oratione, quam respicit.
4 Verbum, qñqз, alteratur contra propriam naturam, propter materiam subiectam omnino rigori verbi repugnantem.
5 Super verbi vnius intellectum surgũt plures qñqз opiniones.
6 Interpretari eius est, ad quem spectat inductio.
7 Excõicatus non perdit ius obligationis ad illorum familiaritatem, qui sibi familiaritatem exhibere promiserunt.
8 Antecedenti permisso, permittitur ad illud consequens.
9 Excommunicans non licet viatoribus, ⁊ peregrinis cõmunicare, nisi causa necessitatis imminente. n. 17.
10 Clausula plura respiciens quo ad verba capituli, ad illa in dubio referri censetur, quibus est proportionabilis clausule materia.
12 Excommunicatus dñs an possit petere debitum a seruo.
13 Solutio debiti an debeat fieri creditori excommunicato.
14 Excõicati familiam an debeat familiaris de nouo intrare. 16.
15 Excommunicatis an communicare debeant predicatores in his, que spectant ad ipsorum officium.
18 Excommunicato viro an vxor teneatur debitum reddere.
19 Excõicato filio, vel seruo, aut patrono, an liceat patri, vel dño, cõmunicare, vel econtra: ⁊ quid de filio emancipato. nu. 20.

1 **Inter alia.** †Excommunicatis communicare tenẽtur, qui prius eis erant ad familiare obsequium obligati. Alij vero lз cõicare possint interdũ, nõ tñ tenentur ad hoc. h. d. Et primo ponit varietatẽ opinionũ, ⁊ vnde ortũ habuerũt. Scdo, illas determinat, ibi: cũ ergo. Tex. ibi: obnoxietate. s. astricta, ⁊ debita ob
2 ligatione. ¶ †Not. primo qd quãquã verbũ, tenet. sui natura necessitatẽ importet tñ, fm materiam subiectam qñqз necessitatem
3 importat, qñqз facultatẽ. ¶ Secundo not. †qd dictio, nisi, sequẽs vniuersalẽ negatiuã, ponit directe. contra negatum in oratione, quam respicit. ¶ Not. pro gñali allegatione. de quo per doct. in. c.
4 vestra. de coha. cle. ⁊ mu. ¶ †No. qz ꝯtra propria naturã qñqз verbũ alteratur, propter materiã subiectã oĩno rigori verborũ repugnãtẽ. ¶ No. qd verbũ diuersimode relatũ, aliter, ⁊ aliter sumit. ¶ No. regulã qd nõ est cõicandũ excõicato nolatum, nisi in casibꝰ.
5 ¶ †No. qd qñqз super intellectũ viuꝰ verbi surgũt plures opinio
6 nes. ¶ †Not. qz ad quẽ spectat inductio, ad illũ ⁊ interpretatio.
7 ¶ †Not. qd excõicatꝰ nõ perdit ius obligationis ad familiaritatem illorũ, qui sibi familiaritatẽ exhibere pmiserũt: ⁊ sic excõicatꝰ nõ perdit vinculũ obligatiõis iurisgẽtiũ, nec ea, que sunt iurisgẽtiũ: ⁊ hoc verũ quo ad familiares, in quibꝰ sit specialis reseruatio per ius: vt dicit litera. Ex qua patet qd i oibꝰ cõtractibꝰ, ⁊ actibꝰ, in quibꝰ exigit cõio, regulariter oẽs hi prohibiti sunt excõicato, ⁊ eorũ effectus, nisi a iure specialiter sint pmissi. Et facit hic tex. multum per locũ a speciali pro opi. Host. in. c. veritatis. de do. ⁊ cõtu.
8 ¶ †No. qd permisso antecedẽti, permissum cẽset oẽ ad illud ꝯñs: et sic durãte obligatiõe, permissa videt cõio, sine qua obligatione
9 satisfieri non potest. ¶ †No. qd viatoribꝰ, ⁊ peregrinis nõ est licitum excommunicatis communicare, nisi immineat articulꝰ necessitatis. Et quod non est licitum communicare excõmunicato, etiã ratione familiaritatis, in crimine, pro quo quis est excõicatus.
10 ¶ †Not. quod dispositio noua ad alterius declarationẽ prolata, refertur ad capitula tantũ nouiter dispositioni proportionabilia. Sic et clausula plura respiciẽs quo ad verba capituli, ad illa in dubio referri censetur, quibꝰ est proportionabilis clausule materia.
11 ¶ †Opp. quod non solũ in casu necessitatis liceat peregrinis, sed etiam ob vtilitatẽ. xi. q. iij. predecessor. ⁊ patet. j. eodem. si vero. Sol. In. Supple, ⁊ vtilitatis: secundũ Inn. H. osti. dicit qd illa capitula hoc nõ probãt: dicit qd in casu necessitatis precise, vel occasionate. propter damnũ vitandum licitum est communicare: sed ob so
12 lam vtilitatem non. ¶ †Quero primo an dñs excõmunicatꝰ possit petere debitũ a seruo. Dic qd iudicialiter nõ, sed extraiudicialiter bene: ⁊ tenet serui, ⁊ alij prestare dño debita seruitium: alias peccãt, ex quo cõmunicare possunt. Ad hoc qd no. xi. q. iij. quoniã multos. et per Gul. in Spe. de peti. ⁊ poss. §. fi. versi. ⁊ causis. Host. tamen dicit in Sũma. de resti. spo. quoniã. §. quãdo facienda. ver. quid si vir petentẽ cõiugem per exceptionẽ excõmunicationis nõ

excludi.

13 excludi. sunt verba Jo.in.d.c. quoniam multos.. ¶ †Secundum Abb.per decre.determinat questionē de debitore, an teneatur sol uere creditori post debitum excōicato. Et dicit qd siue iurauerit, siue non, cum post debitū duret obligatio, durabit & cōio quo ad illud soluēdum necessario. Ad hoc.§.de do.& contu. veritatis.xv. q.vi.iuratos.de hereti.c.fin. Ad hoc principaliter inducit qd hic dicitur de mercenario, cuius obligatio temporalis. Ibi gl.in.d.c. iuratos.tenet partem qd teneatur soluere,licet ipse nō possit pete re.§.de iureiu.debitores.& peccat non soluendo. Ad.c.iuratos. dicit qd speciale est ibi.in fidelitatis vinculo:que enim non debemur durante excōicatione.Ita dicit ibi glo.Hec decre.facit contrariū qd soluere nō teneatur: & probatur clare: Circūscripto.c. quoniā multos.nulli dubiū qd non licet eis cōicare,etiā in solutione debiti:sed per illud.c.in his casibus licita est tantum cōmunio: & q; licita est communio, ideo durat obligatio, vt dicit hec decre. Ergo extra illos casus, q; nō est licita cōio, non durat obligatio:vel,vt. magis proprie loquar,obligationis effectus. Et hic casus mirabi liter facit p hac parte. Uide text.ibi:cū adhuc duret,debitū,bene ficio canonis id agente. Si ergo hoc nō egisset canō vt liceret cōicare nō posset exigi debitū. Sed subaudi:fm Inno.beneficio canonis id agentē: vel in personis enumeratis indicto canone,& in alijs,vbi similis fit ratio.de dol.& contu.veritatis.fm Inn.& ideo in.d.c.iuratos. variauit.& videtur post.in fi.qd non teneatur sol-

14 uere predicta statim,sed debeat deponi in edem sacrā. ¶ †Quero tertio an familiaris de nouo debeat intrare familiam excōicati:& an mercenarius finito suo tēpore debeat reincipere annum cum excōicato. Doc.per hanc literam dicunt qd non: quia tunc voluntarie hoc agunt. Per hoc dicunt etiam conductorem non debere conducere finito anno:locare ad pensionem domū cōductam ab excommunicato:vnde non sequitur,si heri cōmunicasti,ergo & hodie cōmunicare potes. Illud etiam dicit Abbas de obligatione,si dissolnatur per diuortiū coniugis,vel patrie potestatis,si soluatur per emācipationem.s. qd non potest postea esse cōmunio si-

15 ne pena. ¶ †Quero quarto quid de predicatoribus,nunquid ipsi astricti sint excommunicatis in his,que spectant ad ipsorum omcium. Dicit Host.qd sic, si habent curam illorum. ad hoc de offi. or.irrefragabili. Si alij,qui mittunt a papa,vel diocesano:eodem tit.c. inter cetera.de here.excōicamus.§. quia vero.necesse habent obedire:spreta omni temporali dānificatione.de maio.& obe.c.ij.& c.illud. de tēpo.ordi.ad aures. & de talibus dicit intelligi.J.eodem

16 cum voluntate. ¶ †Ueniamus ad glos. & primo glos. oppon. super verbo,agente.quia alie sunt literales.oppo. quod nō beneficio canonis induceretur:q; in filijs,seruis.& ancillis hoc constitutum erat ante illum canonem. Solu. Quod in quibusdam declarādo, in quibusdam inducēdo aliud beneficium canō indulgit, vt cōmuniter possint.glo.est clara. ¶ Not.tamen quod gestum attribui-

17 tur declarāti. ¶ Querit glo.super verbo,necessitatis.†an in qualibet necessitate sit licitum peregrinis, & alijs cōicare excōicatis. Dicit glo.qd videtur,sustinendam esse aliquam incommoditatē, vt ecclesiastica iustitia seruetur.xix.dist.in memoriā. Si tū magne necessitatis articulus immineat,videtur in ponderando an necessitas sit magna, vel non: qd spectabit ad arbitrium superioris.§. de voto.qd super his.& c.ex multa. Solu. Dicit gl.quod in transeuntibus res dilationem non capit, quilibet semper relinquendus est arbitrio. In peregrinis aūt, qui vltra mare aliquādin,vel Rome cōmorari solent. superioris iudiciū requiratur: quia nemo regulariter sibi iudex esse potest.ff. de indi.l. si aliter.&.§. de elec.venerabilē. ¶ Quero qui sint,qui ad uxorietatē tenētur. Dicit

18 glo.super verbo.tenētur,qd domestici,filij,& mercenarij.† De vxore an teneatur reddere debitū viro excōicato , habetur in dicto.c. qm multos. Ibi dicit Jo. qd marit' tenetur reddere debitū vxori:vxor vero nō pōt cōpelli ad reddendū debitū. Dicit tū qd si ex officio, si marito petēte restitutionē vxoris: opponat excōicatio, ds restitui viro:q; pōt ei cōmunicare:clare nō loquitur Jo.Bar. Brixi.ibi,in addi. tenet qd ipsa tenet reddere debitū, ex quo pōt

19 ei cōicare. Idem tenet Lau.vt recitat ibi Archid. ¶ †In fin.gl. quero qd de patre,an possit cōicare filio,vel dns seruo,patronus liberto. Quidā qd non.xxvij.q.i.de filia. Ubi dicit litera qd si pater acceperit monialē, que accepit maritū,incurrit excōicationē. In contrarium arguit.xxij.q.vit.de forma.vbi est eadē fides inferioris ad superiorē, que est econtra. Et sic videtur qd cū propter fidem,& necessitatem intercessendi hoc sit permissum, subsit eadem ratio in patre. Inn.hic tenet qd nō debent cōmunicare: q; debent eos pre alijs vitare.xxxviij.dist.§.hinc etiā.et.c.prece.l.xxxvij.dist. §.necesse. Ratio diuersitatis est, q; filius adstrictus est necessitati cōicandi patri,& superiori,& sic in seruo:sed nō sic ecōuerso. Idem tenet Pet.& Abb. Sic fm Host.si vdit cōicare filio,vel seruo ad vtilitatē filij, vel serui, hoc est illicitū:si velit cōicare ad cius incōmodū,vt exigāt debitum sibi,hoc possunt. Sic tenet hic Hostien.

20 ¶ †Quero,quid de filio emācipato, an possit patri excōicato licite cōicare. Joā.in.d.c.qm multos.tenent quod nō. Quid de epo, an canonici debeant euitare epm: et similiter de fratribus, an debeant euitare priorem excōicatum. Dic qd sic:vt.xciij.dist. miratur.quia nō sunt ita astricti isti epo,sicut alij sunt adstricti patri,& domino,saltem quo ad familiarem domesticitatem,&c.

1 **Cum illorum.** ¶ †Qui excōmunicatus pro manuū iniectione scienter ordines recepit,deponendus est, si est clericus secularis:si est regularis, ab executione ordinū est suspensus:qui ignorans ius vel factum,pro quo sit excommunicatus,recipiens ordinem,si est clericus secularis, solus papa cū eo dispensat:si regularis,abbas, si ignorantia est probabilis,et factum non est graue.h.d. In prima,questione. In secunda, responsio,ibi: circa quos. ibi distinguit. Et primum membrū prosequitur,ibi:primos. Secundum ibi:quod si.vbi primo tractat de talium absolutione,vsq; ibi:si aūt.ibi soluit. Tex.ibi: negligentes: non dicit contemnētes,qui indigni misericordia deponendi essent: vt.j. Unde de stylo cācellarie ponitur clausula in literis, dūmodo nō in contemptu clauiū. ¶ Not.primo regulam,qd pro violenta manuum iniectione in clericum solus papa absoluit, nisi in casibus:qui sint

2 isti casus,dicetur super glos.ij. ¶ †Secundo nota,quod secularis ordinatus durante excōmunicatione,& sciens se excōmunicatum,

caret ordinū executione, ꝛ est perpetuo deponendus, absq; spe di- 3 spensationis: recipit tamen characterē. ¶ † Tertio not. qḋ ignorantia facti ꝛ iuris qñq; equiparantur, ꝛ in ordinibus ignorātia, etiā facti, non excusat. Et ratio, qꝛ in facto proprio nō videtur tolerabilis ignorantia: vt in. c. ab excōicato. s. de rescrip. Et ideo dicunt doct. qḋ in casu isto ep̄s nō dispensat. Secus aūt si quis ignoraret in se sententiā latam: qꝛ tunc non esset irregularis. s. de cler. 4 excō. mi. apostolice. ¶ † Quarto no. qḋ plus est dispēsare, quā absoluere: ꝛ sic ad potentiā absoluēdi de vinculo nō sequitur potētia dispēsandi. ¶ Ex versi. qḋ si claustrales. no. primo qḋ appellatione monachorū non cōprehendūtur canonici regulares, licet in iure qñq; equiparātur. ¶ Scḋo not. hic vnū casum, in quo a senten- 5 tia canonis absoluit inferior a papa. ¶ † Tertio not. qḋ indiscretionem, ꝛ inhabilitatē abbatis supplet ep̄s, ꝛ etiā impotentiā cor- 6 rigendi. ¶ † Nota, quarto qḋ excōicatio nō inhabilitat religionis ingressum. Et per hoc dicit Inn. hic qḋ tenet monachatus excōmunicati. ¶ Not. quinto qḋ cōcessa absoluēdi potestate subiectū de delicto ante subiectionē cōmisso, superior absoluere non potest, 7 nisi hoc expresse caueatur. ¶ Ex versi. nos tñ. not. † qḋ abbas hodie absoluit etiam monachos, qui ante ingressum religionis sunt excōicati pro violēta manuū iniectione. Et hoc cū loquit tex. indistincte, doc. intelligūt, etiā si percusserit clericū secularē, ꝛ qui post ingressum monachos verberauerūt, dūtamen nō sit enormis lesio, ꝛ verberatio: ꝛ sic in ptāte absoluēdi ab inferiore de sententia cano- 8 nis papa semper excipit enormē lesionem. ¶ † Scḋo not. qḋ dicatur enorme delictū, vel verberatio enormis, qñ ad mēbri debilitationē est processum, vel sanguinis effusionē. Item qñ ep̄s, vel abbas, vel superior: ꝛ sic qñq; delictū enorme dicitur per respectū ad delicti quātitatem: qñq; per respectū ad persone qualitatē, in quā delinquitur. Et generaliter omne delictū generās scandalū dici- 9 tur enorme. ¶ † Tertio no. hic sex casus, in quibus abbas nō absoluit monachū verberantē. Primus, qñ enormiter. Scḋs, qñ in ep̄m. Tertius, qñ in abbatē. Quartus, qñ in religiosam personā alterius monasterij. Quintus, qñ in clericū secularē. Sextus, vbi- 10 cunq; ex absolutione inferioris scandalū immineret. ¶ † Quarto not. qḋ ratiōe persone, in quā delinquitur, qñq; quis submittitur 11 iurisdictioni superioris persone, in quā delinquit. ¶ † Ex versic. aūt. not. qḋ ingressus religionis non releuat ab irregularitate ex 12 delicto surgēte. ¶ † Secūdo not. quod regularis excōicatus recipiēs ordines, ab executione ordinū est suspēsus: ꝛ sic licet recipiat 13 ordinis characterē, non recipit executionē. ¶ † Tertio not. quod abbas qñq; in ordinū executione dispensat cū monachis, qñ ignorato iure, vel facto ordinem suscipiunt. ¶ Quarto nota, qḋ iuris ignorātia nō excusat etiā regularē, licet aliqualiter penā alleuiet. 14 ¶ † Quinto not. differentiā inter seculares, ꝛ regulares, recipientes ordines eis excōicatis: qꝛ cum secularibus eis ignorātibus dispensat papa. Ratio, quia superior cum regulari inferior a papa, et quando scienter seculares deponuntur: regulares vero carent 15 executione. ¶ † Sexto not. qḋ ignorantia. Quādoq; in facto proprio presumitur: ꝛ hoc, qñ est de longinquo, vel intricatū. Ita dicit Bar. in. l. non fatetur. ff. de cōfessis. Sed hic not. limitationem ad illud: quia qḋ dicitur, ignorantiā presumi, habet locū in adulto minore: ꝛ sic tolerabilis est ignorantia facti proprij, etiam dato qḋ factum sit antiquū. Item qḋ etiam facti de longinquo ignorantia non presumitur, vbi factum est notabile, ꝛ graue, ita quod debuit notari. quod not. Idem si fuerit scādalosum. de spon. nō est nobis. 16 ¶ † Not. qḋ ista duo differunt, obliuio, ꝛ ignorātia. Ignorantia se habuit ad nunquam scitum: obliuio vero ad olim scito, nūc igno- 17 rato. ¶ † Ultimo not. qḋ priuilegium meretur amittere, qui per- 18 missa sibi abutitur potestate. ¶ † Uenio ad dicta docto. et quero primo qd de excōicatis a iure, vel ab homine, quos ep̄os poterat absoluere ab excōicatione, qui interim sunt ordinati, ꝛ postea per ipsum absoluti: an cum eis poterit ep̄s in susceptis ordinibus dispensare. Uidetur qḋ sic: vt hic a contrario litere. Nam si non potest dispensare, qꝛ non potest absoluere: ergo si potest absoluere a radice, poterit ꝛ dispensare. Io. and. tenet contrarium: quia planū est quod episcopus non dispensat cum exercente executionem solam ordinis iam suscepti, scꝫ tempore excōicationis. Multo minus ergo dispensabit cum excōmunicato recipiente tūc temporis ordinis habitum. Primū patet de cleri. excō. mi. c. ij. ꝛ. iij. ad hoc, de eo, qui fur. ordi. rece. per totum. vbi patet qḋ cōtra excommunicationem ordinatus indispensabilis est ab alio, quā a papa. Non obst. hec litera: quia nō sequitur qḋ nō potest dispensare: quia nō potest qḋ est minus, absoluere: ergo si potest absoluere, pōt dispensare: qꝛ argumentum a minori procedit negatiue, sed non affirmatiue: quia bene sequitur, quod si non possum quod est minꝰ, qḋ nec possum qḋ est plus. Nō tamen sequit, Possum id, qḋ est minꝰ: ergo possum id, quod est plus. de quo. s. de elec. cū in cūctis. De materia remittit Hostien. ad dictū. c. ij. ꝛ. iij. de cle. excō. mi. sed nō lo- 19 quuntur in casu nostro, sed loquūtur de celebrāte. ¶ † Secūdo an abbas ante professionē possit in probatione absoluere. Doct. dicunt quod non: ꝛ hoc placet Ioan. And. quia ante probatione nec ratione criminis, nec ratiōe persone est de suo foro. Itē facile quilibet excōmunicatus euitaret iter ad curiā, seu iter eundi ad sedē apostolicā, si diceret secus: hec vera in non professis probātibus. In nouitijs vero in probatione incurrentibꝰ sententiā excōmunicationis tempore probationis, dicit Ioan. And. quod absoluet abbas. Sic intelligit. s. eo. monachi. Dictum autē huiꝰ capituli intelligit de illis, q priꝰ incurrerant. De hoc in Summa. eo. tit. §. quis possit. ¶ Tertio q̄ro que dicant enormia delicta. Ultra casus hic positos dicunt docto. vt si effodiat oculꝰ. lv. dist. si Euangelica. Si in theatro, vel foro, vel in cōspectu iudicis qs percutiatur. Inst. de iniur. §. atrox. Multo fortiꝰ si in ecclesia, cemiterio vel dormitorio verberetur. s. eo. cū pro causa. xvij. q. iiij. quisquis. Si quocunq; mēbro mutilet. Si ad grauē offensionē et sanguinis effusionem ex graui ictu prouenientem deueniatur. Si ex manuū iniectione scandalum oriatur. Si in episcopum, abbatē, vel clericū 20 secularē per religiosum manus inijciatur. ¶ † Quarto quero an absoluat abbas monachū Priorē percutientem. Doct. dicūt qḋ non quia idem in eo, qḋ in abbate. s. de maio. ꝛ obed. c. cū in ecclesijs. Idē vbicūq; in aliquē superiorē subditus delinquit, per id, quod sequit, arg. litere, que sequitur: quia scandalū est: ꝛ cū scandalo nihil faciēdū. de prescrip. nihil. ꝛ facit qḋ dicit glo. j. Per quod videt solui questio de monacho, qui absente abbate percussit vicarium, quem abbas dimiserat in claustro, alium tamen claustralē. 21 ¶ † Quinto quid si monachꝰ huius monasterij percutiat monachum alteriꝰ monasterij extra claustrum, an absoluat abbas: Dicunt doct. quod sic, per tex. qui nō repetit aliquid de claustro: quia hic concurrūt abbates duo: ꝛ impossibile est de facto qḋ in duobꝰ monasterijs monachus eodē ictu percussus sit. Hostiē. hic. ꝛ. j. eo. canonica. tenet quod abbas eo casu non absoluat: sed episcopꝰ, ad quem in defectum abbatis dicit recurrendū. s. eodē. monachi. et si diuersorum erant episcopatuū, ambo episcopi tunc cōcurrunt: arg. eius, quod hic inducit ad hoc ꝙ abbas non possint. Ig. ex. di. c. quoniam. de eta. ꝛ qua. cum contingat. de priui. cū capella. Et pro hoc facit quod ne cōfundat ecclesiastica iurisdictio, sua cuiq; episcopo iurisdictio est seruanda. Abbas tenet primū, per rationē. s. positam, ꝛ fauorabile, ꝛ sic ampliandū. Non ob. quod delinquit in territorio episcopi: ergo ne sua iurisdictio ꝯfundat, ipse debet absoluere. Quam rationē facit Hostiē. quia videmus quod in claustro delinquens absoluitur ab abbate, dato quod monasteriū non sit exemptum: ergo absoluit delinquentem in territorio episcopi. Pro hac parte facit litera superior. versi. nos tamē. vbi absoluit ligatū añ ingressum: ꝛ sic necessario alibi, quā in claustro delinquentē. Io. And. dicit quod fecit seruari quod in hoc dubio episcopꝰ 22 cōmisit abbati. ¶ † Sexto quid si monachꝰ percutiat secularem etiā eiusdē monasterij, an absoluat. abbas. Dicit hic Hostien. qḋ non. Alleg. de sta. mo. c. fi. §. pe. ad hoc. c. seq. quia si monialibꝰ hoc casu indulgetur, vt per aliū, scilicet per episcopū, quā per papam possint absolui. j. c. prox. absolutio alijs negat. i. in alijs. s. monachis videtur contrarium dispositum. Nec obstat supra, eodē. ex tenore. quia intelligitur quando simul viuūt, et sub eodem tecto iacent: vt decre. de vi. et honesta. cleri. et cōstat quod moniales ꝛ clerici non debent simul dormire: mistura enim esset suspecta, et periculosa. xviij. q. ij. in nullo. ideo fuit monialibus subueniendum specialiter propter sexum. Sed nec clerici cum monachis simul debent morari. de statu. monach. capi. fina. §. penul. et cum mares sint monachi, noluit papa priuilegiare illos in hoc casu in scandalum clericorū. Quicquid sit, dic hodie vt de senten. excō. reli- 23 gioso. libro sexto. ¶ † Septimo, que est differētia iter regulares ꝛ seculares assumētes ordines tempore excōmunicationis. Dic qḋ 24 regulares sunt suspēsi, vt in fi. tex. seculares deponēdi. ¶ † Quero octauo an dispensetur cum secularibus, qui sciētes se excōmunicatos receperūt ordines, allegātes iuris ignorantiā: vide quod no. supra versi. primos. In contrariū, quia penitētiaria distincte talibus dat literas: quod nō fieret, si nō valeret. Ad hoc de donat. per tuas. Dicit Hostien. quod hoc arbitrabat bonꝰ iudex, qui potiꝰ in hoc debet manꝰ restringere, quā laxare: vt patet ex his, que sequuntur in textu. Nam si contra religiosum presumit, qui adultus erat: fortius contra clericū secularē. Et sic dicit ipse quod penitentiaria neminē decipit, sed iudicat sicut audit. Caueāt tamē, dicit ipse, quod impetrantes se non seducant. Tamen questio nō placet sibi, dicens quod nec hoc ius diffinit, nec officium instruit: vnde non per modū questionis hoc debuit enarrari, quomodo cle- 25 rici sepe sic agunt, et impetrant. ¶ † Ultimo quero quid de ignorantibus factum. Dic quod licet non peccent, tamē nō recipiunt ordinis executionem. xiiij. distin. si cuius. quia non sunt susceptibiles talis executionis. de exces. prelat. c. fina. de cleric. excom. mi. si celebrat. de eta. et quali. cum hone. Quod dic vt nota. de ordi. ab epis. capi. primo et secūdo. ¶ Uenio ad glos. et quero cum prima

an hoc

an l. de edictū.§.si quis suadente, sit prohibitoriū certorū, vt regu-
26 le: sed permissoriū certorū casuū: vt not. de spōsa. cū apud. ¶ †Gl.
ij. querit de casibus, in quibus inferior a papa absoluit a canone:
dicit nominādo aliquos. In fin. dic qd his versibus continentur.

Regula, mors, sexus, hostis, puer, officialis,
Deliciosus, inops, egerque, sodalis, ianitor,
Adstrictus, dubius, cause iuste, atroces ictus.
Debiles absolui sine summa sede merentur.

Regula, vt hic, & s. c. ij. Mors. s. eo. non dubiū. Sexus. s. eo. mu-
lieres. Hostis. s. eo. de cetero. Puer. j. eo. quduis. & c. j. s. eod. c. offi-
cialis. s. eo. c. iij. Deliciosus. hic prius cōsulitur papa. s. eo. mulie-
res. §. j. Inops. s. eo. qd de his. Ager. s. eo. de his, et c. ea noscitur.
Sodalis. de vi. & honest. cler. c. qm̄ vt ait. Ianitor. s. eo. c. iij. §. rūso.
Adstrictus, potestati alterius. s. eo. mulieres. & j. eod. relatū. Du-
bius. qd dic vt. s. eo. cū desideres. & c. si vero. ij. Cause iuste. §. ad nō
eundū. s. eo. peruenit. de quo ibi. Debilis. s. eo. ea noscit. Atroces.
vt hic. & j. eo. relatū. & c. canonica. Absolui sine summa sede meren-
tur. De his versibus vide in Summa per Host. eo. tit. §. qs pos-
27 sit excommunicare. sub. §. ij. respectu pe. ¶ †Glo. super verbo, or-
dinis. opp. qd non sunt deponendi ab ordinibus, sed etiā sunt pri-
uandi beneficijs. de cle. excō. mini. postulastis. & c. latores. Glo. fate-
tur, & colligit qd excōicati recipiūt. Et per hoc quidā dicūt qd ex-
cōmunicati tenet monachatus: & sic tenet professio facta ab excōi-
cato, sic & ordinē recipit. c. j. et cōtrahit matrimoniū: vt. c. significa-
sti. Itē qd excommunicatus confert ordines, alleg. de eo, qui renū.
28 epi. c. j. & ij. ¶ †Querit glo. super verbo, interdicta. an absolutione
a papa precedēte possint dispēsare. Glo. dicit qd non: qr eis dispē-
satio est interdicta: ar. s. eo. nuper. Unde arguit qd epi pñt dispen-
sare, vbicūque eis non apparet interdictū. alleg. iura. ¶ Glo. super
verbo, minora. colligit argu. a minori valere in iure. allegat iura.
29 ¶ †In ver. poterūt. querit gl. que est super verbo, rigorē. quid est
equitas. Rndet, est iuris relaxatio. Aliter diffinit. de ma. & obe. c.
fin. & dicit qd equitas iuri preferf: & alleg. iura. ¶ Gl. super verbo,
fauorem, qr alie literales, oppo. qd huic non sit necessaria dispēsa-
30 tio, nec indulgētia, vt absolui possit: † qr illi non est necessaria sa-
tisfactio, cuius totū vite tempus obedientie impēditur sui condi-
toris. de pe. di. j. §. his authoritatib⁹. Sol. dicūt doct. qd imo huic
necessaria est dispēsatio, & indulgētia, vt inferior hoc possit: qr hic
est de casibus pape reseruatis: & qr Alexāder prohibuerat: et quia
loquitur latius, nō tantū de abbatibus, sed etiam de prelatis, sm
Host. ¶ Gl. super verbo, absolutionis: oppo. qd non sit indulgen-
tia huius decre. qd abbas absoluit monachum: qr iam concessum
erat per decr. ij. s. eo. tit. Sol. Dicit gl. qd hoc erat concessum ante
hāc decr. quo ad percutientē post ingressum: sed de percutiēte an-
31 te ingressum est indultū. ¶ †Gl. super verbo, mēbri. querit an ab-
bas non absoluit pro enormi, siue monachus deliquerit ante, siue
post ingressum religionis. Glo. dicit qd vt text. indistincte loquif,
ita indistincte est intelligēdus. Nec etiā dicit glos. discutiendū, vel
distinguendū est inter membrū. s. de cle. egro. c. ij. & s. de corpo. vi-
tia. exposuisti. & de cle. pug. in duel. c. j. in fi. Sed non placet Hostiē.
qui dicit qd si vngula modicū lederef, posset absolui ab epō: argu.
de corpo. vitia. c. fi. Et sic est dicendū, sm eū, & Inn. qd hoc erat ar-
bitrariū. Et ergo dicit gl. qd qn̄ dicaf excessus difficilis, vel enor-
mis, relinquif arbitrio iudicis: attamē cū excessus est notori⁹: de-
lictū est enorme propter scandalū, vt hic. Hoc fatetur Host. Dicit
tñ plus laxandū arbitriū circa clericos, quā laicos. Uel sm eum,
aliud est in absolutione, de qua hic: aliud in dispensatione regulr,
32 de qua in cōtrario. ¶ †Querit glo. sup verbo, sanguinis. qd si le-
dat leuiter cū sanguinis effusiōe, qr pcussit in naso, vel in alio loco,
ex quo faciliter exit sanguis, an hoc erit delictū enorme. Glo. dicit
qd credit hoc relinquendū arbitrio epi, vel abbatis: licet ista lite-
ra simpliciter loquatur: qr verbum effusionis, abundantiā signifi-
33 cat. xvj. q. j. reuertimini. ¶ †Not. istā gl. pro statutis dicētibus qd
enormiter verberās cū sanguinis effusione puniaf in tantū qd ois
verberatio cū sanguinis effusione non dicif enormis, si percutia-
tur in loco, &c. Dicunt Doct. qd etiā pōt verberare in aliquo loco
sine sanguinis effusione, & tñ delictum esset enorme. Facit qd not.
de cōse. eccle. vel alta. c. vno. in. iij. gl. Unde concludūt predicta ar-
bitrio superioris relinquēda: licet aliqua exēpla hic ad demōstrā-
34 dam enormitatē delicti exprimantur. ¶ †In glo. super verbo, in
epm. que incipit, ex persona, ibi: atrox. Hanc & seq. vide de calū. c. j.
in gl. ij. & sup ea. & ibi: qd ait pretor. vide de excep. exceptionē. super
vlt. glo. Et ibi. §. quedā. iniuria facta per liberum dicitur qnque le-
uis, que facta per seruum, grauis dicitur: qr crescit contumelia ex
35 persona facientis. ¶ †Glo. super verbo, propriū abbatem. querit
an dispositio capituli habeat locū in regularibus alium superio-
rem, quā abbatem, habētibus. Dicit qd sic: qr tex. loquif de omni-
bus regularib⁹. s. eo. c. monachi. & ad hospitalarios. Hierosolymi-
tanos, qui per suū superiorem absolui possunt. j. eo. canonica. Idē
de tēplarijs, dūmodo consimilē priorē hospitalarij habeāt, id est,
vt sit sacerdos. Unde qn̄ dicit glo. canonicos regulares: intellige,
qui non habēt abbates, sed priores. Et sic nō potest dici qd bene-
dictio hoc operetur. s. de et. & qua. cū contingat. quia priores nō
benedicunf: vt no. de elect. indēnitatib⁹. lib. vj. Ubi autē dicit glo.
credere. Host. contra: vt no. Jo. And. in. c. canonica. vbi tenent qd
debent absolui per diocesanū, preterquā vltramarini, in quibus
36 est speciale vt possint per proprium priorem absolui. ¶ †Glos. su-
per verbo, passus. opp. quod iudex illi⁹, qui est passus iniuriā de-
beat absoluere. iij. q. vj. c. j. de foro cōpeten. c. fina. quia secūdum fo-
rū rei hoc debet fieri. Solu. Dicit glo. ideo requirif hic absolutio
abbatis verberati, qr abbas verberati viderel iniuriā passus per
personā illius, qui est verberatus: vnde ille agere habet pro iniu-
ria, et ad illū spectat remissio iniurie: sicut dicimus in patre, et fi-
lio: qr iniuria facta filio patrē cōtingit: & ipse agere pōt: tñ si pater
remittit iniuriam, fili⁹ agere nō pōt, nisi pater vilis psona fuerit,
et fili⁹ persona honesta. ff. de iniur. l. sed et si filiofamil. Sic etiā si
abbas remittit iniuriā factā monacho, monachus agere nō pos-
set aliquo casu. Quod intellige vt not. s. codē. parochiano. in glo.
prima. Et isto casu requirif absolutio vtriusque: et sic cauef: alias
procederet contrarium. Dicit Hostiē. quod hec non est sufficiens
solutio: cū per eam nō reddatur ratio. Unde dicit quod ratio hu-
ius dicti est, quia abbati monachi percussi de iniuria satisfaciēdū
esset in pecunia: vt patet ex no. supra, eodem. parochianos. & in ca.
ea noscif. sed constat quod percussor professus caret proprio: vt
xij. q. j. non dicatis. Nec monasterium pro illo tenetur: cum deli-
ctum persone, &c. vt regula, delictum. de regu. iur. libro sexto. et de
iniuria satisfieri oportet: vt supra, eodē. cū desideres. Unde ad sa-
tisfaciendū papa fecit ius quod potuit. Unde dicit quod abbas pro-
pri⁹ absoluet, & semel percutiet: abbas vero offensi egregie verbe-
rabit: cū ictus illi succedant loco satisfactionis: argumen. ff. de pe.
l. in seruorū. in fi. et supra de male. c. secūdo. Unde exponit per ab-
batem proprium, scilicet, absoluentē: et eius, qui passus est scili-
cet verberantē. Fatetur tamen quod congruentius esset quod al-
ter alteri cōmitteret. Tu dic, quicquid imbraecet Hostien. quod
licet de iure deberet absolui per alterū ipsorū, & posset, quia qui-
libet est suus iudex ratione delicti. alter ratione domicilij: qr neu-
ter habet potestatem, nisi ex indulgentia, prout papa cōcedit: ita
ambo absoluere poterūt, & debebunt, ex quo ambobus est cōcessa.
congruentius tamen esset quod vnus alteri committeret: quasi di-
ceret quod ibi iure ordinario spectabat ad eū, qui erat adeundus,
et insolidū: hic autem videtur extraordinario, id est, ex indulgen-
tia. Nam videtur ordinario ante huius capituli dispositionē spe-
ctabat ad papam. Modo papa indulgentiā dedit vt abbati hoc
liceret: quam indulgentiam qualificauit, scilicet quod in ei⁹ abso-
lutione requireref ꝯsensus vtriusque abbatis, scilicet proprij, & in-
iuriam passi: ergo a tali qualificatione nō est recedendū. Facit qd
no. in simili in depositione clerici, vbi requirunf plures episcopi: vt
xv. q. vij. felix. Sic ergo in ptāte fuit pape hanc absolutionē qua-
lificare, &c. Et per hoc potest argui quod vbi vnus clericus vica-
rius episcopi, vel legati, non de latere, subditum alterius episco-
pi, & talis legati percutit, eo casu quo possunt absoluere, isto mo-
37 do sit absoluend⁹ ab vtroque. ¶ †Glo. super verbo. promereri. op-
po. quod possit abbas monachum percutientem clericum, qr hic
datur materia euagandi. Item si absoluit percutientē clericū an-
te ingressum, ita & debet absoluere post eum. Glos. dicit quod non
absoluit percutientem clericum post religionis ingressum: quia
maior est clericus, quam monachus: quia vix bonus monachus
facit bonū clericū. xvj. q. j. legi. Et licet absoluat monachum, qui
percussit clericum ante ingressum, hoc est ideo, quia facilius tol-
litur obligatio ante ingressum cōtracta. quā post ingressum. xix.
q. iij. nō liceat. cum simi. Assignat duas causas. Prima, qr quan-
do percutit ante ingressum, leue reputaf delictū, eo quod tūc sunt
eiusdem cōditionis, quam cum factus sit regularis: cū sit diuer-
se conditionis ammodo. Secunda, quia delictum ante ingressum
per ingressum attenuatur: ideo facilius absoluitur. Tertia causa
est, quia monachus percutiendo clericū dicitur grauius delinque-
re, quando est monachus, quia inferior clerico, et scādalū est quod
38 absoluatur. ¶ †Glos. super verbo, in contemptū. querit an scien-
ter faciens dicatur facere in cōtemptum. Glos. dicit quod sic. liiij.
distinc. fraternitatē. ¶ Glo. super verbo. iurisperitiā. opp. quod
mitius non agatur cū errante in iure. C. de in ius vo. l. secūda. So-
lu. Mitius non agif cū errante in iure naturali, vel quasi: qr nec
etiā parcitur rusticitati, vt ibi: sed cum errante in facto, seu in iure
39 positiuo, vt hic. ad hoc de diuor. gaudem⁹. ¶ †Glos. super verbo,
dispensare. querit an possit abbas dispensare cū monacho irregu-
laritatē incurrente. Dicit glos. quod sic. alleg. de eo, q fur. ordi. re-
cep. capl. ij. Quod dicit verū hic Joan. And. etiam in irregulari-
tate post ingressum contracta: quicquid dixerit Innocē. ibi. Non
ob. qd. s. proxi. dixit de excōmunicatione: quia id dixit incidenter
et preter principale propositū, & nō ad hunc finē. s. dispēsationis.

Item qr questio generaliter formabat. vt patuit in princ. licet dicat Host. hanc gratiā non extendendā ad alios casus. s. de priuil.
40 sane. ¶ † Glo. super verbo, discretus. querit an sufficiat quod sit adultus. vt presumatur scire, an requiratur ꝙ etiā sic discretus. i. sane mentis. Dicit glo. qđ ambe requiruntur copulatiue. Deinde dicit qđ ꝯtra discretū presumitur: alleg. iura. Et intellige sm doc, de discretione naturali, non accidentali, vt qđ habeat scientiā, que in dubio presumitur data adulta etate, nisi contrariū probetur. de succes. ab intesta. c. fin. qr in eo, qđ excedit infantiā. potest peccare, licet propter etatem mitius cum eo agatur. de delict. puer. c. j. et. ij.
41 ¶ † Et sic not. limitationem ad id, qđ dici solet, quē presumi scire iura: qr illud est verū, qñ est adultus, vt hic, ⁊ de cleric. per sal. promo. c. vno. alias iura non presumuntur scire. Item etiā presumū-
42 tur qñqꝫ factum propriū ignorare. vt hic. ¶ † Ultimo glos. colligit qđ non semper credendū est confitenti peccatū in penitentia. Contra qđ opp. de homici. significasti. ⁊ de conse. dist. ij. trib⁹ gradibus. Itē qr non presumitur immemor sue salutis. j. q. vlti. sancimus. Glo. non soluit. Hostiē. dicit qđ iste non venit ad penitentiā: sed in iudicio inquisitionis fuit hoc repertum, ⁊c.

1 ¶ Excommunicatas moniales pro manuum iniectione absoluet episcopus. 6.
2 Masculinum non concipit femininum in materia priuilegij.
3 Absoluuntur moniales ab inferiore papa, etiam si manum violentam in clericum secularem inferant. 7.
4 Episcopus an absoluat monialē verberātem clericos extraneos.
5 Absoluere quare non potest abbatissa moniales suas.

1 De monialibus. † Moniales excōicatas p manuū iniectiōe absoluet eps. h. d. Cōis diuisio. Secūda ibi: super quo. ¶ Not. vnū casum, in quo absoluit a snia canonis infe-
2 rior a papa. ¶ Scđo not. † qđ in priuilegio cōtra ius, masculinū, non cōcipit femininū. ¶ Tertio not. qđ manus temeraria in cle-
3 ricum punitur sentētia canonis. ¶ Quarto nota, † qđ moniales absoluūtur ab inferiore a papa, etiā si manū violentā inferāt in cle-
4 ricū secularem: qđ secus est in monacho: vt. s. c. proxi. ¶ † Quero an eps absoluat monialē, etiā verberantē clericos extraneos. Dicit Host. per hāc decr. qđ sic, nedū secus cōmorātes. Per qđ dicit qđ speciale est in monialibus: secus est in monachis verberātibus
5 extraneū clericū. de quo. s. eo. c. proxi. §. si vero. ¶ † Scđo videtur ꝙ abbatissa possit absoluere, sicut abbas absoluit monachos. s. c. proxi. Sol. Hoc ideo, qr abbatissa ratione sexus incapax est potestatis absoluēdi: cū sit incapax ptātis clauium: vt. s. de pen. noua quedā. de ma. ⁊ obed. dilecta. Per qđ sequit qđ cōfessiones nō audit, neqꝫ eas benedicit, nec euangeliū legit: vnde eps hꝫ absoluere
6 authoritate decre. sibi a apostolica sede indulta potestate. ¶ † Tertio an absoluit eps authoritate ordinaria, an delegata. Due sunt opi. Una, qđ absoluat authoritate delegata: ⁊ pro hac facit litera antiqua, que dicebat, authoritate nostra. Alia opi. quod facit hoc authoritate ppria: ⁊ hoc est verū, quia litera est sublata antiqua: ⁊ glossator posuit glo. antiquā hāc, que recitat opi. precedentē, nō aduertens qr litera erat mutata: vnde dicendū est qđ eps hoc pōt
7 authoritate ppria. ¶ † Quarto quero an exēptas moniales possit absoluere. Uide tenēdo qđ absoluat vt delegatus, hec potestas etiā se extēdat ad exēptas: ⁊ hoc dicit glo. sed tenēdo qđ faciat hoc authoritate ordinaria, vi huius indulte, est magis dubiū. de offic. ord. graue. ⁊ c. irrefragabili. Uinc. tenet qđ indistincte ordinarius absoluat etiā exēptas. Idē hic Inn. ad hoc. j. de stat. reli. c. vno. ad fin. lib. vi. qđ etiā videtur facere in contrariū, ⁊ in concilio Uieñ. de stat. mo. attendētes. ¶ Quinto quero quid si monasteria sint in diuersis epatibus, ⁊ vna monacha percutit monachā alterius monasterij, vel monachū cōuersum, vel clericū alterius diocesis. Dicit qđ conuenire debet vterqꝫ eps, vel alter deleget alteri vicē suā. Hanc opi. tenent Inn. ⁊ Host. Nō obst. litera, in cuius diocesi monasteria fuerint: qr formabatur hec questio qñ percussa, et percutiens erant eiusdem loci. qđ patet ibi, se inuicem. ⁊ ibi, suas ⁊c.

1 ¶ Excōmunicato, cui debitor es, potes cōicare satisfaciēdo. 7.
2 Papa potest peccatum facere non esse peccatum.
3 Excommunicatus potest contrahere, ⁊ obligationem querit.
4 Hereticus est, vt excommunicatus, vitandus.
5 Habitās in domo alterius videtur familiaris donec ibi habitat.
6 Absoluatur an quis pro offensa, pro qua est excōmunicatus, vbi non est paratus satisfacere.
8 Excommunicatus an poterit contrahere durante excommunicatione cum non excommunicatis.
9 Excommunicati in quibus spiritualibus nil possint.
10 Peccare an videatur licitum sub spe venie.
11 Societatem an debeat consocius dissoluere propter excommunicationem.

1 Si vere. † Si locāti operā personalē [illegible] tiū, vel ei⁹ partē, lꝫ postea excō[illegible] satisfaciēdū nō pōt induci, in opera locata sibi poterit cōicare. h. d. Uel aliter sm Ant. de But. Cōicans excōicato necessitate vinculi precedētis cōtract⁹, ex quo abest [illegible] ti, nō incurrit excōicationē. h. d. Primo ponit pmissionē. quā [illegible] pbat trib⁹ rōnibus. Prima ibi: cū enī. Scđa ibi: est aūt. Tertia ibi: pterea. Casus. Quidā cruce signati signo crucis assumpto, et pposito firmato cōtra infideles eū. si cōduxerūt a Uenetis ⁊ duce Uenetoꝝ nauigiū vt trāsueherēt vltra mare, ⁊ soluerunt certam ꝙtitatē pecunie: tādē certificati de excōicatiōe Uenetorū nolētes eis cōicare repetebāt ꝙtitatē solutā: Ueneti autē restituere nolebāt: ppter qđ dicti cruce signati cōquesti sunt pape petētes sibi in hoc salubre cōsiliū impēdi, vel alr puideri. Papa dedit eis licētiā vt nō obstāte excōicatiōe possint cū eis accedere vltra mare in eoꝝ nauib⁹. Mot⁹ primo, qr licitū est cōicare excōicato pro sibi debito put pōt exigēdo. Scđo per ius permittēs trāseūtib⁹ in terris hereticoꝝ accipere necessaria. Tertio p ius pmittēs familiarib⁹ cōicare patrifami. Quarto rōnes applicat ad ppositū cōcludendo. ⁊c. ¶ No. primo qđ ex necessitate precedētis cōtract⁹ nō est licitū cōicare excōicato, si pōt a cōtractu desistere lꝫ cū dāno. Et sic pꝫ qđ dānū pecunie nō est pferēdū dāno eterno, qđ icurrit cōicā-
2 do excōicato: nisi hoc fiat permissione sedis apostolice. ¶ † Scđo not. qđ pōt papa dare potestatē aliquib⁹ cōmunicādi excōicato excā sine peccato, vel incursu excōicatiōis. Ex quo no. qđ papa pōt peccatū facere non esse peccatū, vel alr impedire, ne sit peccatū: ⁊ hoc verū, si peccatū surgit ex cōtēptu sue potestatis: vel ab eo po-
3 testatē habētis. ¶ Tertio no. † qđ excōicat⁹ cōtrahere pōt, ⁊ obligationē querit, ⁊ obligationē in futurū cōtractā retinet. Potest notari cōtrariū, dicēdo qđ hic specialis fuerit pape permissio, ita qđ ex decre. potest habere totū fundamētū. ¶ Quarto no. qđ licitū videt peccare sub spe venie: vbi hoc sit superioris potestate, a quo depēdet illi⁹ peccati remissio: qr nō tūc peccat, sed spe venie requirit ad aliorū exēplū. ¶ Quinto no. qđ nō dꝫ quis ex malo bonū reportare, ⁊ ex bono malū: hoc enī ꝯ legē est iustitie. ¶ Sexto nota qđ obligatio passiua cōtra excōicatū nō extinguitur excōicatione superueniēte: ⁊ sic durat obligatio quo ad finē exactiōis, ⁊ debiti receptiōis. ¶ Septimo no. in ver. est aūt. casum. in quo licitū est
4 excōicatū cōicare. s. in casu necessitatis. ¶ † Octauo no. ꝙ heretic⁹ est euitandus vt excōicat⁹. ¶ Et ver. preterea no. primo qđ familiaritatis nex⁹ excusat a pena excōicationis, que insurgit excōica-
5 tione excōicati. ¶ † Scđo no. qđ habitans in domo alteri⁹, vel loco alteri⁹ dñio et ptāti subiecto, ei⁹ videtur familiaris, donec ibi habitat, vbi loc⁹ est talis, in quo sine cōione illi⁹, ad quē pertinet,
6 habitari nō pōt. ¶ † Queritur quid si velint absolui, nō tñ volūt satisfacere p offensa, p qua sunt excōicati. Dic qđ idē, dūmodo sit
7 manifesta: vt. j. ti. j. ex parte. ¶ † Querit, tex. dicit, permittim⁹: an hic sit pmissio iuris, vel indulgētia. Inn. tꝫ qđ iuris: ⁊ ideo expōit permittimus. i. permissum esse ostēdim⁹. Host. dicit qđ si cōuētio fuit facta añ excōicationē, est pmissio iuris: si post excōicationē est indulgētia. hoc depēdet a sequēti qōne. ¶ Querit qualiter honeste. ⁊c. Dic sm doc. qr separate hospitabant, ⁊ eis presentib⁹ non
8 audirēt diuia: pdicationē tñ audire poterūt: vt. j. miso. ¶ † Uero an excōicat⁹ cōtrahere possit cū catholicis nō excōicatis durante excōicatione. Sūt opi. Inn. tꝫ cōtrariū cū excōicato valere. Fundamētum eius ptꝫ de excep. cū inter. c. dilecti. ⁊. c. dilecte. ⁊. c. exceptionem. ⁊. c. intelleximꝰ. s. de indi. ⁊. s. de re iudi. a. l. probandē. xi. q. iij. Inf. ⁊ ca. qm multos, vbi pōt litigare in iudicio, in quo quasi contrahit. ff. de pecul. l. iij. §. idē scribit. Itē qr prohibet a iudicio in illis iurib⁹: ⁊ sic in cōtractu permitti videt, cōcludēs regulā qđ oīa, q̄ agit excōicat⁹ in iudicio, vel extra, circa tēporalia valēt, ⁊ tenēt: Circa spūalia excōicat⁹ tenet ius. i. potētiā retinēdi, hꝫ spūalia quo ad habit⁹ pprietatē, sed nō quo ad fructuū effectū. sine executionē. i. receptionē: spūalia tñ de nouo acquirere nō pōt. s. de excep. c. si. s. de app. pastoralis. an si. xi. q. iij. Inf. ⁊. c. qm multos. s. de eta. et qua. cū bone. ⁊. s. de rescri. cū dilect⁹. Istā opi. tꝫ Inn. hic ⁊ in. c. veritatis. s. de do. ⁊ cōtu. Ei⁹ fundamētū est hoc. c. qr lꝫ ꝯtrahere cū excōicato, vt hic ptꝫ dū dicit, vel honeste cōuenerit. ⁊. c. qm multos. in si. Dicit tñ hic, ⁊ ibi, excōicatū exceptionē obligatiōis nō habere durāte excōicatiōe. de iudi. intelleximꝰ. qr solū exercitiū iudicij sibi inhibet: nō aūt habit⁹ actionis, vel obligatiōis. Host. fuit in opi. cōtraria: qr factū ꝯtra legē hūanā nō vꝫ. C. de legi. l. nō dubiū. ⁊. x. di. vides. ergo forti⁹ factū, qđ fit cōtra legē Apostoli nō vꝫ. Nā forti⁹ est mandatū Dei ꝙ hois. j. eo. relatū. §. j. Tūc vltra ergo non valet contractus init⁹ cū excōicato, qui cōtract⁹ est cōtra legē. Apostoli, q dicit qđ nō cōmisceamini fornicatoriis. i. excōicatis ppter fornicationē, vel pctm. ij. q. j. multi. xi. q. iij. q rchristi. ⁊ cōtract⁹ nō pōt haberi sine cōione: ergo ⁊ talis ꝯtract⁹ phibit⁹ est: ar. s. eo. inter alia. §. j. in fi. Scđo, qr pactū, ⁊ acceptilatio inficiūt ciuilē, ⁊ naturalē obligationē. i. pecuniariā, sine corporalē, ff. de pact.

ff.de pac.l.si vnus.§.pactus.ff.de accep.l.an multis.ff. de noua.l.i. fortius & per excõicationẽ. Tertio, q2 excõicatus peccat ingerẽdo se cõioni.de cle.excõ.mi.illud. Et sic de peccato cõmodũ reportare nõ d3, vt habeat actionẽ. Ergo concludit Host. cõtractũ cũ excõicato ad cõmodũ excõicati nõ valere, licet valeat ad cõmodum nõ excõicati. Ad hoc decr.cũ inter: q2 qd indultũ est ad cõmodum nõ trahatur ad impugnationis materiã. Ad.c.istud respõdet qd hic ista obligatio veniebat ex necessitate precedẽte ante excõicationẽ iniici: & sic erat cõducta nauis, nec determinatũ erat ad quẽ portũ accedere deberet. Itẽ ex hoc cõtractu intẽdit prouidere nõ excõicatis: q2 dicit, vobis maneant obligati: non ecõtra. Vel hoc hic fit authoritate iuris.xi.q.iii.qm multos. Et sic rñdet ad illa iura: puta excõicatũ posse cõtrahere, & sibi q̃rere obligationẽ, & q̃rere actionem: q2 inhabilitas datur in excõicato ad inhabilitatẽ cõtractus cõclusiue cõsensum h3 retinere, que sunt iuris gentiũ, nõ prohibet habere bona. Nõ obst. qd ei prohibeat cõio, per quã ad contractũ deuenit, & sic commerciũ: q2 l3 prohibeat cõio, per quã ad cõtractũ deuenit, per hoc nõ prohibet pactũ seruare. Et hec est rñsio Inn. Vel prohibitionis pena naturalis est pro pctõ: puta qd tpaliter, vel spũaliter: sed accidẽtaliter est, q2 irritetur cõtractus: & hoc nõ imponit. Tu dic qd vbi iuris prohibitio in preãbulo ordinat ad actũ annullandũ, q2 fit principalr propter odiũ ipsius actus rõne persone vel rei, tũc factũ cõtra legẽ nõ valet. Sic loquit. l. non dubiũ. C. de legi. Secus si legis prohibitio in preãbulo non fit propter factũ consecutiuũ post preambulũ: non enim cõtractus odiũ fuit causa, propter quã prohibet cõio: q2 nullo odio cõtractus est motus papa ad prohibendũ: sed odio cõionis nõ contrahere est in se licitũ. Per hoc dico qd si cõtract⁹ implementũ haberet cãm successiuam, qd tũc cõtractus nõ valeret, nisi ex indulgẽtia hoc concederetur, vt hic: hec sunt vera quo ad tẽporalia. ¶ † Circa spiritualia tenet Host. qd excõicati inquirẽdo spũalia, & cõferẽdo, puta ordines, vel bñficia, nullã habeãt ptãtem quo ad executionẽ. Qd intelligit etiã de occultis: q2 quo ad hec nõ sunt habiles, vel capaces. s. de ordi.ab epi.qui epi.renũ.c.i.& ii.& de cler.excõ.mi.si celebrat.& c. postulastis. De facto tñ tenere põt, donec ecclesie de excõicatione fiat fides: q2 ecclesia non iudicat de occultis.de simon.sicut nobis. De hoc plene not.de excep.pia.in.i.responso.lib.vi. Dicit tñ Ioã. and. adoptiuũ suũ disputasse collationẽ beneficii ab occulto excõicato factam tenere, si cõiter reputabatur pro absoluto: potissime si fiat ignorãti, valeat ratione publici officii, virtute cuius cõfert, sicut tenet & confirmatio eadẽ ratione.alleg.de re iudi.ad probandum. Idẽ sentit hic Inno. dicit excõicatos toleratos in dignitate excõicare posse, & beneficia cõferre, & literas impetrare: q2 nõ psona, sed dignitas illud facere põt, seu videtur.viii.q.iiii.nõne.q2 horũ facta tuet pretor: vt no.s.de elec.nihil. Non obst.xxiiii.q.i.c.ii.et iii. vbi excõicatus non cõicat: q2 ibi loquitur de nominatim excõicato, & nõ tolerato. ¶ † Venio ad gl. & opp.cũ prima qd nõ sit licitũ peccare sub spe venie: nec hic peccabat, cũ faciat hoc authoritate superioris, qui in hoc poterat tollere cãm peccati: & ex causa, ne illi de dolo cõmodũ reportarẽt. Sed hoc ideo dicit: q2 bonarũ mẽtiũ est, sibi suas culpas timere, vbi etiã culpa nõ est.de obserua.ieiunio.c.consiliũ.§.ii. Ex hoc pt3, si oĩno certitudinalr est peccatũ, non est licitũ peccare sub spe venie: si h3 apparentiã peccati, licitũ est: sic apparent peccare, & vtile est habere spem venie, ne cõtra conscientiam agant, vt omnino credant peccatũ. ¶ † Glo.peñ. querit an socius debeat societatẽ dissoluere, altero excõicationem incurrente. Dicit glo. qd non, nisi magnũ ex hoc damnũ incurrat.xi.q.iii.antecessor. ¶ Ead.glo.ibi: argu.contra, arguit qd debeat oĩno dissoluere.de maio.& obed.illud.xxiii.q.i.omnis, qui. vbi pro temporali cõmodo obedientiã dimittere nõ debet. Sol. ẜm doc. si quis in societatẽ incidit ante excõicationem, licite sibi cõicat, nõ solũ in domo, sed etiã in camera: dũmodo simul cũ eo nõ iaceat, vel comedat, ẜm Inno.& Host.hic, & s.eo.nuper: q2, ẜm eos, non dicit cõio, vbi in eadẽ domo, ille pro factis meis, & ille pro suis. Si vero societatem incidit post excõicationẽ ex facto alieno, vt in illo, qui successit illi, qui cõionẽ habebat cũ illo: & iterũ nõ est excõicatus illi cõicãdo: q2 nil sibi põt imputari: & iure sibi quesito põt vti. Secus si ex facto proprio post excõicationẽ incidit in cõmunionẽ. Nec obst. si dicat qd hereditatẽ adire, vel repudiare in eius voluntatẽ fuit: & sic facto proprio incidit cõionem, sicut cũ spõte cũ illo cõiter rem emit: q2 hoc nõ debet attẽdi, sed initiũ alterius, a quo causam habuit. i. illa cõmunio oritur ab alio. Facit.ff.famil.ercisc.l. heredes. §.non tm̃.& de reg.iur.l.qui cũ alio. Sed ista a se ipso nõ debet põderare vtilitatẽ, quã habere possit emẽdo cõiter cum excõicato: q2 non solũ pro ipso vitãdo debet lucrũ cõtemnere, sed etiã malũ tolerare: vt patet de his, que vi, met.cau.fi.ca.sacris. Tu dic, si ex societate, vel alio cõtractu implementũ contractus tendit ad cõmodũ excõicati tantũ, vt q2 donare promisit quis sibi aliquid, si põt desisti a cõtractu, salua fide, sibi cõmunicare nõ debet: si nõ potest desisti a cõtractu salua fide & obligatione, ei cõicandum est quantum vires cõplementi necessitant ad cõicandũ, & non vltra: q2 statuto vinculo obligationis tenetur ad oĩa, sine quib⁹ id vinculũ explicari nõ potest. ad hoc not.s.c.inter alia. Si vero implementum contract⁹ respicit cõmodũ solius nõ excõicati, adhuc licitũ est excõmunicato cõicare, vt contractus impleatur: quia ad ei⁹ incõmodũ licitũ est cõicare excõicato iudicialiter.de iudi.intelleximus.& de excep. cũ inter.forti⁹ extraiudicialiter, si tẽdit implemẽtũ cõtract⁹ ad cõmodũ vtriusq3, vt hic erat, & a cõtractu nõ põt quis desisteer, salua fide, cõicandũ est excõicato. quaten⁹ vires cõtract⁹ patiunt. Si põt salua fide, vel de volũtate excõicati a cõtractu desistere: & tũc si non est dãnũ nõ excõicato, desistere d3 a cõtractu poti⁹, quã cõicare. Sed si est dãnũ nõ excõicato eo qd cõtract⁹ nõ implet: & tũc dico qd cõicare nõ põt sine licẽtia superioris: q2 hic non tm̃ cõicat in odiũ excõicati, sed etiã in fauorẽ, quaten⁹ cõtractus eius respicit cõmodũ: & ita loquit hic: q2 dãnũ erat nõ excõicatis. & cõmodũ ex altera parte excõicatis qd cõtract⁹ impleret. Et hoc est, qd põderat tex. Predicta vera: vbi cõtractus est init⁹ ante excõicationẽ. Si vero post, indistincte dico tũc necessariã esse indulgentiã, vt permittat rõne cõtract⁹ cõicari excõicato. Ita tenẽt hic doc. qd puto verũ in sciẽter cõtrahẽte, vel i cõtrahẽte ignorãter, qñ cõtract⁹ tẽdit ad cõmodũ excõicati tm̃, vel vtriusq3 &c. Cõtra predicta facit qd habet in.l.verũ.§.fi.l.actus.§.morte.ff.p socio. vbi societas morte finit. So. Dic q̃ dictũ doc. põt intelligi i his, in qb⁹ iã cõtracta est obligatio occasiõe societatis iã cõtracte inter defunctũ & ipsum excõicatũ, vel respectu iã inchoatorũ per defunctũ. Ad hoc.l. heres.ff. pro socio. Nã in his heres tenet perficere societatẽ, vt ibi. Sec⁹ aũt in inchoãdis: q2 tũc põt dici, si societatẽ persequẽs cõicet, cõicãdo excõicationem incurrat. Vel dic qd societas soluit herede hoc volente: ipso autẽ hoc nõ volente, adhuc durat: & sic iã inchoatã per defectum prosequitur. Qd intellige vt in glo.qñ.s. incursurus est magnum damnum non prosequendo dictam societatem.

1 ☞ Clericum suum incorrigibilem debet prelatus incarcerare.
2 Pena clericorum olim erat vt pro delictis ad penitentiam agendam monasteriis mancipparentur.
3 Crimina non remanere impunita Reipub. interest.
4 Ad virtutis amplexum quo casu homo dirigitur.
5 Carceris penam potest ecclesia imponere.
6 Clericus non subiicitur potestati seculari, donec illi tradatur. 14.
7 Clericum quo casu liceret laico trahere violenter & sine excommunicationis pena.
Operatum operatur, & attribuitur cause remote non proxime.
9 Verbum, trahere, denotat violentiam: non tamen secundum materiam subiectam.
10 Fugientes monachi de monasterio an ex sola fuga puniantur.
De carceribus fugientes an dicantur carcerum effractores.
11 Clericum capi qui prelati mandare possunt.
12 Captum ad incarcerandum non debent satellites, percutere. 11.
13 Torqueri an possit clericus captus de mandato sui superioris,

1 VT fame. † Prelat⁹ clericum suũ incorrigibilẽ incarcerare debet, & põt. Hoc primo no. Secũdo quod laici de prelatorũ licentia capere possunt clericos. et ad iudiciũ deducere. Secũda ibi: laici. Text. ibi: scelestius. i. sceleri⁹: alias sceleratius. vnde versus: Cũ sis celestis, nõ te similare scelestis. Ad hoc.xxiii.q.v.c. primo. Tex. ibi: capere. Dicit Innocen. hoc intelligo de capto per iudicẽ secularem, qui dicit se clericũ. Quod est expeditum. j. eodem. si iudex. libro sexto. ¶ † Not. primo quod olim pena clericorũ erat vt pro delictis ad agendam penitentiam monasteriis mancipparent. ¶ Secundo no. qd prelati debent esse intenti ad corrigendos excessus subditorum. ¶ † Tertio no. qd Reipublice interest, crimina non remanere impunita. Item qd facilitas venie incentiuum prebeat delinquendi. ¶ † Quarto no. vnam causam, propter quã homo dirigit in amplexu virtutis: timor pene, & relaxatio pene. quandoq3 auget malitiam, & vitiorũ augmẽtũ inducit. ¶ † Quinto no. qd penam carceris põt ecclesia imponere. Et not. casum, in quo carcer est pena. ¶ † Sexto no. qd clericus etiã incorrigibilis, nõ est subiectus propter solã incorrigibilitatẽ iudici seculari, nisi illi tradat. ¶ † Ex ver. laici. no. primo casum, in quo l3 laico trahere clericũ violẽter sine pena excõicationis, duob⁹ cõcurrentib⁹. Primo qd hoc faciat ex causa. Scdo, quod hoc faciat de mãdato prelatorum. & prelati dicunt legitimi, qui in eos habẽt iurisdictionem. Item ad quos spectat criminosos corrigere. ¶ Secundo no. † qd operatum operatur, attribuitur cause remote & mediate, nõ proxime et immediate, quando mediate operat necessitate principii: et si voluntarie operetur, attribuitur mandãti per fictionẽ, & nõ per veritatẽ: qd probat verbũ videat. ¶ † Tertio no. qd verbũ, trahere. denotat violẽtiã: & nõ denotat violẽtiã, ẜm materiã subiectam. ¶ Vltimo no. qd violẽtia in trahẽdo clericũ rebellẽ cõmensurari

10 debet ipsiꝰ rebellioni. ¶ †Quero an monachi fugiẽtes de monasterio, ex sola fuga puniantur. Dic qđ sic, etiã si alias nõ deliquissent. C. de cust. reo. l. eos. ⁊ de effrac. l. j. Qđ est verũ, ſm Host. qñ fugiũt de carcere publico. Secꝰ si de carcere priuato. ff. ex q. cau. ma. 11 l. succurritur. ¶ †Scđo quero, qui erunt prelati, qui possint mandare vt clerici capiãtur. Dicũt hic doc. qđ duo exiguntur per tex. Primo qđ clericus sit subditꝰ iurisdictioni mandãtis. Scđo, qđ talis sit iurisdictio, ex quo ille habeat cõmittere, per qđ est cõtentio. Quidam dicũt vt Inn. qđ epi sunt illi, qui hoc põt: qꝛ hi solũ habent potestatẽ clericos corrigẽdi, tanquã habentes merũ imperiũ. Idẽ dicit de alijs habentibus iurisdictionẽ ordinariã. Et idẽ dicit de abbatibꝰ quo ad monachos. In alijs dicit qđ non habẽt potestatẽ per se capiendi, nec alijs demandãdi. Alij dicũt qđ quilibet iudex ecclesiasticꝰ ordinarius, vel delegatus, clericũ ex causa iusta põt capere, ⁊ detinere: arg. C. de sportulis. l. a iudicibus. et in aut. vt litigãtes. §. ⁊ hoc quoq;. coll. ix. Host. dicit qđ illi soli prelati, qui habẽt potestatem absoluẽdi, ab isto canone habeãt hanc potestatem: qui aũt sint illi, patet ex not. s. eod. cum illorũ. Tu dic qđ quilibet habẽs in eo iurisdictionẽ, hoc põt ex causa: vt dicit glo. ij. de sen. excõ. si clericos. li. vj. Per hoc infert, quicquid dixerint antiqui, qđ ⁊ delegatꝰ ad causam ciuilẽ, ⁊ rector vniuersitatis põt capere clericũ: dũmodo alias captura esset per ius pmissa. Per hoc dicunt doc. hic qđ laicus, ⁊ socius põt clericum delinquentẽ capere ne fugiat, ⁊ vt ipsum epo presentet: sicut de defensore dicitur. in aut. de defen. §. nos igitur. coll. iij. xxiij. q. ij. principes. et. c. regum. Scđo videt qđ per premissa cuiq; clerico liceat seruientẽ suũ clericũ, si ipsum de furto habet suspectũ, modico tpe detinere: arg. ff. de pen. l. respiciendũ. §. furta. de quo. s. eo. ex tenore. in gl. arg. et. s. de iud. cũ non ab homine. super. j. glos. alias nõ licet cuiquã, maxime laico, mittere manũ in clericũ, etiã si renũtiaret clericali priuilegio. j. c. prox. etiã si laici essent delegati a prelatis ecclesiasticis. s. eo. vniuersitatis. Host. dicit qđ nemo dꝫ imponere manus violentas in clericũ, vel ipsum detinere: per. c. si qs suadente. ⁊. c. nuper. s. eo. Et dicit qđ cũ iura in hoc emanauerint regulariter prohibitoria qui dicit hoc sibi licere, ostẽdat hoc, vel probet: alias ei nõ crederetur. ff. de proba. l. ab ea parte. ⁊ patet ex no. de trãsla. prela. c. ij. ver. sed neq;. Dicit etiã qđ casus tales, vel cõsimiles, qui omnino sunt canonici, per solas leges, vel gloss. magistrales, cũ securitate 12 anime nõ decidunt: vt pꝫ ex not. de solut. c. si. ¶ †Ultimo sinẽ not. docto. contra satellites, qui qñ ducunt clericos ad iudicium, trudunt, vel percutiunt illos, cum tamen quiete ad iudicium veniũt. ¶ Oẽs glo. sunt literales, ⁊ modice vtilitatis, vsq; ad gloss. super verbo, etiã violẽter que oppo. de. c. vniuersitatis. s. eo. Sol. Dicit gl. qđ hic loquitur de incorrigibili. Contrariũ loquitur de eo, qui corrigitur, ⁊ verberat. Uel dic qđ aliud est verberare, vt ibi: aliud capere, vt hic: qđ non licet. Idẽ not. glo: de sen. excõ. si clericos. vbi 13 dicit qđ nõ licet verberare, non cõmittitur nisi clerico. † Consului de facto quendam clericũ captum non posse torqueri per laicum, etiam de mãdato sui superioris. Obtentũ fuit contrariũ de facto, ⁊ in tortura, ⁊ in alijs: quia postea per gulã fuit suspensus in altis furcis in platea cõmunis Bononie. Et fuit dñs Marcus filiꝰ bone memorie Joãnis de Lignano: ⁊ hoc, operãtibus verbis vnius ribaldioli Bolsoli Cartularij miseri, q se vocat. Amicũ: q male14 dicat, donec penituerit. ¶ †Glo. in verbo, de mandato oppo. qđ sufficiat generale mandatum. de quo. xxiij. q. v. principes regũ. Dic qđ non sufficit. si est expectandum speciale mandatũ, quãdiu est notum, eos incorrigibiles: etiã depositi adhuc sunt sub regula clericali. lxxxj. di. dictũ. nisi se immisceant senis enormitatibꝰ. s. eo. cum non ab homine. ⁊. c. perpendimus ⁊c. Anto. de Butrio.

1 ☞ Excõmunicatus est, qui in clericum, etiam volẽtem, manus iniecit violentas, etiam si hoc faciat in satisfactionem precedentis iniurie. 10.
2 Consuetudo patrie simplex que tendit in preiudicium priuilegij clericorum, non valet. 8.
3 Iniuria dicitur fieri etiã volenti, qñ tendit in opprobriũ tertij. 10.
4 Renunciare non potest quis fauori: non tantum ad suam vtilitatem prodito, sed publicam.
5 Clericus subijciens se correctioni laici pro satisfactione iniurie, excommunicandus est, licet hoc fecerit dictante consuetudine patrie, vel loci. 8.
6 Excõicatus non est communicans cum excõmunicato in crimine, pro quo quis excommunicationem incurrit. nu. 8.
7 Rationabiliter dicitur id fieri, quod fit sine alterius iniuria, vel quod refertur ad boni viri arbitrium. nu. 9.
8 Competens ⁊ rationabilis satisfactio que dicatur.
9 Actio iniuriarum licet sequatur vindictam, iudex ex suo officio precipiet iniuriam remoueri, si adhuc durat.

Iniuriam ecclesie factam in personam clerici an solus episcopus possit remittere sine capitulo.

12 Clericus quicunq; sit, an gaudeat priuilegio canonis: ⁊ quid de excommunicato. nu. 13.
13 Excommunicatus clericus an gaudeat priuilegio clericali.

1 Contingit. †Excõicatus est, qui in satisfactionem etiam precedentis iniurie in clericũ etiã violẽtas manꝰ iniecerit. h. d. Cõis 2 diuisio. Scđa ibi: nos aũt. ¶ Primo no. †qđ cõsuetudo simplex patrie que tẽdit in preiudiciũ priuilegij clericorũ, nõ valet. ¶ Secundo no. qđ nõ solũ punitur manus violẽta, sed etiã iniuriosa in clericũ: ⁊ sufficit qđ sit iniuriosa ecclesie, licet non sit 3 respectu ipsiꝰ clerici in specie. ¶ Tertio no. †qđ iniuria dicit fieri etiã volẽti: et dato qđ ad animũ nõ reuocet, vel proprijs alteri per eũ iniuria fieri, vbi verberatio nõ solũ tẽdit ad verberati opprobriũ, sed etiã tẽdit ad opprobriũ totiꝰ cleri. Facit qđ dato qđ vnus de vna domo magnatũ se subijceret verberibꝰ volũtarie, per hoc nõ minꝰ diceret fieri iniuria domui, vt licita eis esset vindicta, ſm statuta. ¶ Quarto quero qđ clericꝰ nõ solũ iniuriã remittere nõ põt in facto, sed nec etiã prout est in fieri. De primo. s. eo. cũ desi4 deres. ¶ †Quito no. qđ fauori nõ tñ ad suã vtilitatẽ prodito, sed publicam quis non potest renuntiare. Et sic not. qđ clericꝰ fauori inducto ob generale priuilegiũ clericorũ renũtiare nõ potest. Ad 5 hoc de fo. cõpe. si diligẽti. ¶ †No. qđ clericꝰ subijciẽs se correctio6 ni laici pro satisfactione iniurie excõicandꝰ est. ¶ †Sexto not. casum, in quo cõmunicãs excõicato in crimine, ꝓ quo quis incurrit excõicationẽ, nõ est excõicatꝰ. Et sic no. qđ cõmunicans in crimine passiue excõicato, pro quo qs incurrit excõicationẽ, nõ est excõmunicatꝰ. ¶ Septimo no. penã clerici se subijcientis verberibꝰ. 7 Itẽ no. qđ clerico iniuriato satisfieri debet de iniuria. ¶ †No. qđ id dicit rationabiliter fieri, qđ fit sine alteriꝰ iniuria. Videt primo qđ spontanea non esset hec submissio, ex quo arctabant ad componendũ vi consuetudinis: ergo nõ erat mere spontanea submissio, ad quã arctabat consuetudo. de testi. veniens. Secũdo dic qđ consuetudo non arctabat ad componendũ, sed componens arctabatur ad consuetudinẽ seruandam: vnde respectu principij poterat dici voluntaria: ⁊ sic sponte cõponebant, sponte videbant se submittere. Secundo, quia omnes cõcordãt in laico percutiẽte clericum volũtarie subiectum sibi, qđ sit excõicatus laicꝰ: sed est dubiũ de clerico volũtarie se subijciẽte percussiõi laici: ideo opponit subijciens se correctioni laici pro satisfactiõe iniurie sit ipso iure excõicatꝰ, nõ autẽ veniat excõicandꝰ: qđ sic probatur. Nam participãs in crimine ipso iure incidit in eandẽ excõicationẽ, quã incidit ipse principaliter agens: vt. j. eo. si concubine. et. s. eod. nuper. sed iste est huiusmodi: ergo ⁊c. Sol. ſm doct. tribus modis, quod ideo iste primo clericus non incurrit excommunicationem: quia propter consuetudinẽ excusatur, que tempore compositionis, ⁊ satisfactionis cogebat ipsum se submittere. Et si dicat, non cogebatur componere, satisfaciendũ est: vt dictum est in prin. tamen cogebatur satisfacere. Scđo modo solue qđ quãdoq; participãs participat excõicato post excõicationẽ: ⁊ hic icurrit: vt i. c. si ↄcubine. ibi: post latã sententiã. Et decre. nuper etiã ponit illũ excõicatũ tempore cõmunionis excõicato. Quãdoq; participat excõicato in actu, quo incurrit excõmunicationẽ: et tũc non incurrit, vt hic. Nõ obstat si dicas qđ mandãs, et cooperãs percutiẽti sit excõicatꝰ: quia le est excõicatꝰ ex facto suo, quasi ipse delinquere videat: ⁊ sic nõ est ex vi participij, sed ex proprio facto: quo etiã quãdoq; est excõicatus nõ prohibẽs. j. eo. quãto. Uel dic qđ submittere, nõ est participare crimini: qꝛ probabiliter credere poterat illũ remissurũ, iuxta verbũ procere prostratis ⁊c. vt no. s. de postu. c. j. Scđa solu. nõ videtur sufficiens, vbi ictus iterant: cũ ex primo sit excõicatꝰ. Et ſm cõmunẽ lecturã potest hic argui qđ clericꝰ percutiẽs seipsum non sit excõicatus: cũ tñ dici contrariũ consueuit: ex quo hoc fecit irato animo. xxiij. q. v. si nõ licet. lv. di. q parcere. de vi. ⁊ ho. cler. c. vno. li. vj. ⁊ vide in Spe. de pe. in princi. §. j. iij. q. ij. vbi habet an ta8 lis inijciẽs manꝰ in personã propriã liget pena statuti. ¶ †Quero tertio q̃ dicat cõpetens, ⁊ rationabilis satisfactio. Dic, data. s. pecunia, vel petendo misericordiam. i. veniam: nõ tamen decet qđ se genuflectat, vel illi reuerentiã faciat. lxxxvj. di. qñ necessitas. cũ illud non fieret sine iniuria clericali, nisi laicꝰ esset in dignitate. de ma. et obe. solite. versi. quod autem. Uel dic qđ competẽs est satisfactio, dũmodo nec manꝰ inijciatur, nec in captiuitate laici pona9 tur. ſm Host. ¶ †Ultimo quero quãdo dicat aliquid fieri rationabiliter. Dic, quando illud, ꝙ fit, refertur ad arbitriũ boni viri. de transact. c. si. ff. de pigno. act. l. si seruos. ad si. secundũ Hostien. 10 ¶ †Ueniamus ad glo. ⁊ opp. cum prima quod manꝰ non sit iniuriosa: ⁊ per consequens quis canonem non incurrat: cũ volenti nõ fiat iniuria. ff. de iniur. l. j. §. vsq; adeo. C. de transact. l. cũ donationis. xxxiij. q. v. noluit. j. de reg. iur. sciẽti. lib. vj. So. Respectu ipsiꝰ iniuriati non dicit fieri iniuria, ex quo volens est: respectu ecclesie sic: quia voluntas iniuriati nõ est sufficiens ad tollendã iniuriam ecclesie: sicut filius non potest iniuriam impedire quo ad patrẽ in

persona

persona sui illatā: vt.d.§.vsq adeo.nec quo ad alterum.ff.de pac.l. iurisgentiū.§.si paciscar.lxiij.di.§.salonitane. Inn.aūt dicit quosdam dicere ecclesiam non agere pro clerici iniuria: quia clericus est liber homo: nisi fiat iniuria clerico in iniuriā ecclesie. Bart.in.l.j.§. idem ait.dicit qđ quanq pro iniuria illata subdito competat actio iniuriarū dño, vt no.j.ad apostolice.cōiuncta gl.super verbo,offendere.de re iu.lib.vj.& similiter prelato pro iniuria illata clerico: tñ ad hoc vt competat predictis,est necesse quod iniuria inferatur ēt in odiuz ipsorum: vel non datur: quod no.qz pro ipso satisfacit hoc dictum. Dat simile in mercenario seruo, siue libero alteri seruiente. ff.de iniurijs.l.item apud Labeonem.§.interdum iniuria.vsq ad §.vlti.vel nisi abducaſ ab officio diuino, vel nisi irrogetur in consistorio epi. Aut si partes subtrahātur de ↄsistorio alterius iudicis: tunc enim competit actio iniuriarum: qz per id videtur diminui dignitas ecclesie & iudicis: vt.d.l.apud.§.si qs virgines.& §.cōmittere.& §.seq.s.de pe.c.dilectus. Lz autē nō competat actio iniuriarū ecclesie, poterit tamen agi ad satisfactionem, vel publicis actionibus, vel authoritate canonum, qui hoc volunt.ij.qđ.j.in primis.in princi.xvij.q.iiij.si quis suadente.& c.si quis contumax.& c.seq.s.de pe.c.ij. Hosti.dicit se nō curare de istis subtilitatibꝫ: cū non verbis, sed rebus sit lex imponenda.de elec.commissa.§.porro.lib.vj. Quocunq enim iure fiat, sufficit nobis, ex quo sequi debet cōdemnatio, non curamus de nomine actionis.s.de iudi.dilecti.de fo.compe.c.

11 ij.s.c.cum desideres.& c.parochianos. ¶ †Notat etiam hic Inn.ꝙ licet actio iniuriarum solū ꝓsequatur vindictam.ff.de iniu.l.iniuriarū. Insti.de perpe.actio.§.non oēs.& §.penales tamen ex officio suo suo precipiet iudex iniuriam remoueri, si adhuc durat. Exemplum: si agatur actione iniuriarum de iniusta excommunicatione, iudex non solum iudicabit, sed etiam faciet absolui: ar.ff.de iniur.l. item apud Labeonem.§.ait pretor. Plus dicunt quidam quod iudex in actiōe iniuriarum debet habere rationem damni: arg.C.de iniur.l.damnum. Alij dicunt id verum non per actionem iniuriarum, sed per actionem legis Aquilie.ff.ad.l.Aqui.sed & si quecūq. §.iniuriam. quod & ipsemet Inn.no.s.de iniur.c.j.quod actio iniuriarum etiam non prosequitur interesse, nisi in hoc, quod per maiꝰ damnum magis estimatur iniuria. Per prealleg.legem dicit Hostiē.se de predictis verbis non curare: cum simul vtrunq sine expressione actionis comprehendatur.s.eod.conquesti.de iniur.cum olim.dicit qđ actio iniuriarum principaliter non potest intentari pro interesse. Ipsa autem intentata principaliter ob vindictam bene potest incidenter peti interesse: arg.l.interdum.§.qui furem.ff. de furtis.& eorum, que no.in.c.olim.s.de iniurijs. ¶ Cum ea.glo.

12 ibi: † sed nunquid.quero an solus episcopus possit remittere iniuriam factā ecclesie in personam clerici sine capitulo. Dic vt in glo. que clara est: & ibi, vt ibi dicitur. Idem no.xxiij.q.iiij.si is, qui.hoc tenet hic Inn.& Hosti.hic,& s.eo.tit.cum desideres.in fi.& vide qđ

13 no.s.de iniur.c.olim.in gl.fin. ¶ †Quero cum gl.ij.† an quicunq clericus gaudeat priuilegio canonis. Dicit gl.qđ sic, etiā si in minoribus consistat, etiam si sit clericus coniugatus: arg.s.de vita & hone.cle.si clericus.dummodo non contrahat secundas nuptias. lxxxiiij.dist.c.quisquis.de biga.c.vno.lib.vj.xxj.dis.c.clericos. De cōtrahentibus primas habetur de cleri.coniu.c.j.lib.vj.qz hoc verum vbi defert coronam, & vult gaudere priuilegio clericali, id est. habere priuilegiū clericale: alias si nō vult habere priuilegiū, pōt deponere.s.de cler.cōiug.c.Joan.vbi de hoc. Qđ dic.j.de cleri.cōiug.c.vno.li.vj. Ita & clericus depositus, ꝙdiu vult viuere sub regula clericali, gaudet priuilegio.lxxxj.dist.dictū.vbi de hoc.& s.c. proxi.& de here.ad abolēdā.nisi se enormitatibus immisceat.s.eo. cū non ab homine.& c.perpēdimus. Vel contēpto habitu clericali post triuam admonitionem non reassumpserit.s.eo.in audientia.

14 & j.eo.contingit. ¶ †Querit ea.glo.quid de excōicato deposito, an gaudeat priuilegio clericali. Gl.arguit qđ non: qz de his, que foris sunt, nihil ad nos.ij.q.j.multi.de diuor.gaudemus.& per excōicationē est extra ecclesiā: ergo ab ecclesia non est defendendus. Item qz membrū est diaboli.xj.q.iij.homo xpianus.& c.seq.de hoc.s.de offi.ordi.qđ sedem.de prescrip.veniens. Concludit glo.qđ si est excōmunicatus post depositionem propter incorrigibilitatem, & traditionem curie percutiens talem non incurrit excommunicationem: qz adhuc retinet priuilegiū canonis: tenet Inn.s.eo.si vere. vbi dicit se credere qđ percutiens hereticum excōicatus non sit: de excōicato vero credit qđ illū percutiens sit excōicatus: qz illud priuilegium immunitatis fauore ordinis datur, & non fauore persone vt hic: & excōicatus ordinē retinet. Hoc tenet Jo.xvij.q.iiij.si qs deinceps.& xviij.q.v.excōicatorum. Vinc.& Gof.de immu.eccle.c. pe.qđ percutiēs clericum excōicatum, excōicatus est. Idem Gul. in Spe.eo.tit.ver.sed queritur vtrū verberans. Hosti.tenet in effectu distinctionē Vin. Jo.an.dicit qđ priuilegium tenet: qz ab episcopo cōmendandus est ratione ordinis ipsius, quē retinet, cuius ratione vsq ad degradationē est de foro ecclesie.de iudi.cum non ab homine. Itē eo excōicato ordinē suscipit.s.eo.cū illorū.fortius retinet.qđ ptz: qz post absolutionē nō ordinaſ. Ad hoc.s.eo.c.ij.& de monialibꝫ ibi sese percutiētes, vbi incurrit canonē: & quasi fuit impossibile qualibet percutere se inuicē.per que probaſ hic aperte qđ si clericus percussus repercutit clericum percutientē, & facit hoc ad vindictam, excōicatus est: & tñ ille primo percutiēs excōicatus erat. Nō obst.s.eo.in audiētia.vbi perdit priuilegiū trina monitione: & sic fortius excōicatione: maxime cū nec illa feraſ sine monitione hominis.j.eo.sacro. Solu. Ibi monitio fit ad illū finē, & ad illam penā: & ideo non paret, merito illā incurrit. Satis est aūt qđ excōmunicatio suos operatur effectus priuationis communione fidelium, & sacramentorum: & monitio, que precedit, fit ad aliud: de quo remittit ad regulam, delictum.de regu.iur.lib.vj.

1 ☞ Excommunicatus seruus pro manuum iniectione mittitur ad papam absoluendus.4.
2 Exceptio quandoq competit tertio, que alias principali nō competeret.
Statutum dictans qđ conuentus non possit allegare priuilegium fori, non trahitur ad clericos.
3 Imperiū quare dependet a papa, vt Imperator sit subditꝰ pape.
5 Absoluere quo casu possit inferior a papa a sententia canonis.
6 Remoti nimis qui dicantur.
7 Satisfactio que potest quandoq dici competens.
8 Absolui an possit ab episcopo maritus, qui in fraudē vxoris, vel libertus, qui in fraudem operarum patroni percutit clericum, vt accedere teneatur ad sedem apostolicam.

1 RElatum. ¶ †Seruus excōicatus ꝑ manuū iniectione mittiſ ad papā absoluendus: sed si dñs, qui nō fuit in culpa, ex hoc graue damnum incurrat, vel seruus hoc fecit in fraudē, absoluetur ab episcopo, si lesio nō fuit enormis. Cōis diuisio. Secūda ibi:

2 quocirca. ¶ †No.j.qđ tertius pro suo interesse pōt venire allegaturus exceptionē, quā nō posset principalis. Facit qđ prelatus clerico cōuēto possit allegare priuilegiū fori ad euitādā penā statuti disponentis cōuentos non posse priuilegiū fori allegare.facit hec decre. ¶ Not.ij.qđ seruus vt capax anime, & eorum, que diuini iu-

3 ris sunt, capax est pene spiritualis. ¶ †No.iij.qđ magis est adstrictus domino anime, quā corporis: & qđ principatus anime vt potentior, attrahit ad se principatū corporis. Per qđ cōcluditur ꝙ papa attrahit ad se Imperatorē, & maior est imperatore: & sic im-

4 periū dependentiam habet a papa. ¶ †Quarto not.casus, in quibus serui pro violēta manus iniectione nō transmittuntur ad sedem apostolicā. Primus, qñ hoc faciunt in fraudē, vt a seruitio dominorū retrahantur. Secundus, qñ hoc faciunt ad graue pre-

5 iudiciū dñorum, & longa est via. ¶ †Vltimo no.casum, in quo inferior a papa absoluit a snīa canonis. Itē qđ vbi absoluitur quis ab inferiore, recōpensanda est penitentia pro quātitate laboris ad sedem accedendi. Per decre.dicūt doc.a cōtrario, si modicū esset dānum dño, tenentur serui accedere ad sedē apostolicam: qz modicum damnum debet sufferre dñs: arg.s.de re iudi.c.j.& s.eo.inter alia.ad fi. Tamen fm Hosti.hoc poterit cōmittere arbitrio.s.eo. peruenit. Sed ꝺ per verbum, indulgentia: & verbum, remoti.dicit Hosti.qđ hec decre.olim erat indulgētia, hodie est ius cōe. Simile de hereti.ad abolendā.in fi.& de off.ord.c.irrefragabili.§.excessus.

6 ¶ †Tertio querit, qñ dicanſ nimis remoti: Dic hoc relinqui arbitrio iudicātis.de offi.deleg.de causis.de maio.& obe.c.fi. In quo cōsiderabitur, fm Host.cōditio dñi. Pone eū qđ ꝑpter paupertatē, vel infirmitatē, non pōt seruo vno die carere, puidendū est.ff. ad legē Aqui.l.si quis in graui.facit qđ no.de tēpo.ord.cū nullus.

7 lib.vj. ¶ †Vltimo quero, que erit cōpetēs alia satisfactio. Dic qđ in orationibus, in ieiunijs, pnīa, disciplina, nō in eleemosynis, vel penitentia, cū careat ꝓprio. Insti.per quas per.not.acqui.§.item

8 nobis. ¶ †Gl.sunt literales, excepta vlt.que querit, an si maritus in fraudē vxoris, vel libertus in fraudē operarū patroni, percutit clericū vt accedere teneatur ad sedē apostolicam, possit absolui ab epo. Dicit hic glo.qđ non: qz hoc edictū est prohibitorium: & ideo nisi appareat expressum ius qđ ire non teneanſ, ire tenentur. Dicit Hosti.qđ posset dici qđ est expressum ius in istis.s.eo.c.mulieres.ibi cum tales persone sui iuris non sint: vbi excipit non existētes sui iuris. Sed dicit qđ non est sic late intelligendum illud.c.qz nimis detraheretur censure ecclesiastice canonis, si quis suadente.si illa verba sic late sumerentur: quare opi.glo.preualet, & seruatur. Et si dicatur, mulier iure priuatur sine culpa: verum est, sed non sine causa.de regu.iur.sine culpa.lib.vj.

1 ☞ Excommunicatus propter participationem excommunicati, licet eum expugnauerit, absolutus non est.nu.4.
2 Excommunicationem maiorem incurrit participans excommunicato cum fautoribus, & participibus.5.

3 Excommunicationis sententia non purgatur ad solam purgationem culpe sententie excommunicationis, nisi detur absolutio.
4 Contritionis signa euidentia constare quando dicantur. 5.

1 SAcris. ¶ † Excommunicatus propter participationem excommunicati, licet cum
2 impugnauerit, absolutus non est. h. d. ¶ † Not. regulã qđ participans excommunicato cum participibus ⁊ fautoribus incurrit maiorem excommunicationem. ¶ Secundo no. qđ pro excommunicato non est orandum antequã absoluatur, etiam si in eo signa in morte apparuerint contritionis. ¶ Tertio
3 no. † qđ ad solam purgationem culpe sententie excommunicationis non purgatur sententia, nisi detur absolutio: ⁊ vbi ius dat formam in dissoluendo, cessante causa nõ cessat effectus, nisi forma in dissoluendo data seruetur. ¶ Quarto no. ꝙ excommunicatus po-
4 test pugnare in bello iusto. ¶ † Quinto no. qđ euidentia signa cõtritionis de peccato constare non dicuntur, eo quod quis pugnat pro ecclesia: ⁊ hoc, quia posset ad pugnam mouere pretextu alte-
5 rius iniurie. ¶ † Opp. contra tex. qui dicit qđ requiruntur signa, ⁊c. sed nonne erant sufficientia eo ipso qđ ad mandatũ ecclesie impugnabat illos, quos fouerat. Dic qđ ideo requirũtur alia signa, quia possibile esset qđ ex inimicitia noua, vel offensa illos impugnauerat. Quid si violentia fuerit attractus ad cõmunicandum excommunicato, an incurrat excommunicationem: Dic qđ sic. de his, que vi, met. causa fi. sacris. ⁊ ß. de sepultu. sacris. in glo. vlti. in fi. Et per hoc patet quid sit effectus absolutionis, scilicet quam facit ecclesia de iam soluto quo ad Deum.

1 ☞ Excommunicato, qui dicit se absolutum, non creditur, nisi probet. 4.
2 Literis penitentiarij creditur.
3 Absolutio potest aliter probari, quam per literas.
5 Testi vnico an credatur ad probandum quem esse absolutum.

1 SIcut. ¶ † Excommunicato, qui dicit se absolutum, non creditur, nisi probet. h. d. In prima, decisa consultatio. In secunda, responsio, ibi: fra-
2 ternitati. ¶ † No. 1. quod creditur literis penitẽtiarij.
3 Scđo no. casum, in quo in probatione exigitur scriptura. ¶ † Ter-
4 tio not. qđ absolutio põt probari aliter, quã per literas. ¶ † Oppo. qđ sit eis credendum: qꝛ non est presumendum de aliquo, qđ sit immemor salutis, ⁊c. Solu. Dicit glo. quod non creditur: quia ⁊ possent fallere: ⁊ agitur de magno preiudicio: vnde sibi in facto suo non est credẽdum. Vel secũdum doc. non creditur in foro contentioso: qꝛ in hoc quilibet cõiter immemor salutis est: sed in peni-
5 tentiali secus procedit cõtrariũ. ¶ † Quero an stetur dicto vnius testis. Sol. dicit qđ non: qꝛ sit alteri preiudicium: nec sufficiunt indicia, que sufficerent alias ad faciendum fidem de clericatu. de cleri. pereg. c. j. ⁊ c. tue. nec hoc casu sufficit hic honestas persone vt ei credatur. ¶ Nec obst. c. nobilissimus. xcvij. dist. qꝛ non credit etiã cardinali ad preiudiciũ alterius. De materia. ß. de priui. cũ olim. Et habetur in. c. qđ super his. de fide instr. posset tamen constare hoc per modum, de quo de priuile. cum olim. secundum Hosti. ⁊c.

1 ☞ Excommunicatus ab episcopo appellat ad metropolitanũ, ⁊ ab illo potest absolui. 3. 14.
2 Excommunicato appellante ab episcopo ad archiepiscopum, an cum eo possit communicari. 13. 14.
4 Ab appellando exclusus, excluditur a iurisdictione deuoluenda. Exclusus a medio iurisdictionis delatiuo, excluditur a fine iurisdictionis deferende.
5 Appellare non potest excommunicatus.
6 Priuilegijs ecclesie nõ gaudet, qui est exclusus ab ecclesia, ⁊ separatus per excommunicationem.
7 Metropolitanus nullam habet iurisdictionem in subditos suffraganei, nisi via appellationis deferatur.
8 Permisso fine, videntur omnia media permissa.
9 Allegare sufficit legis tenorem, licet non allegetur ipsa lex.
10 Verbum, debet, vbi profertur in materia necessaria, sumitur pro tenetur.
11 Verbum, sunt, inducit necessitatem.
12 Verbum, emendare, est correlatiuum.
14 Appellans excommunicatus an audiatur non prelata absolutione. 18.
16 Appellationis iudex quãdo remittere debeat iudici ad quem. 15.
17 Appellans vbi conqueritur de iniusta excommunicatione nõ remittitur, nisi opponatur. ⁊c.
19 Sententia euidenter iniusta est nulla.
20 Sententia potest dici nulla ex euidenti iuris errore.
21 Sententiam excommunicationis nullam simpliciter dicenti an stetur.
22 Excommunicatus dicens sententiam nullam, in quibus causis euitetur.
23 Absolui an debeat ad cautelam excommunicatus coram alijs iudicibus quam coram papa, vbi conqueritur de nullitate.
24 Excommunicatus vbi conqueritur de iniustitia, quando sit absoluendus.
25 Appellare quandoꝗ censetur quis tribus casibus malitiose.

1 EX tuas. ¶ † Si excõicatus ab epõ ad metropolitanum appellat, ab illo põt absolui. Ille tñ suffraganeo deferens põt illũ remittere absoluendũ. Tenetur etiã ipsum remittere, si eius excessus fuerit manifestus. Ante absolutionẽ vero nõ audiet volens ꝓbare se excõicatum iniuste: secus si vellet probare sniam esse nullã. h. d. Primo super casu ponit falsam opi. Scđo allegat pro archiepõ. Tertio cõtra archiepm. Quarto soluit distinguẽdo. Secunda ibi: verũ. Tertia ibi: in Sardiceñ. Quarta ibi: nos igitur. Casus. Archieps Senoneñ. consuluit sedẽ apostolicã: Pater beatissime, contingit aliquando qđ aliqui excõicati per suffraganeos meos, via appellationis accedũt ad me, cõquerẽtes de iniusta excõicatione per suffraganeos lata. Circa qđ thema in dubiũ multoties vertit de tribus. Primo, an tales appellãtes debeã audire. Scđo, an posito qđ debeã audire, talibus interim pendẽte questione sit cõicandũ ante absolutionẽ. Tertio, an dato qđ eis nõ sit cõicandũ, possit archieps absoluere: ⁊ dato qđ possit, an ante ingressum cause, an demũ cã finita. Et ad istud facit dubiũ decre. Alexãdri qđ nõ. In cõtrariũ concilium Sardiceñ. q᷑ sic. Ad primũ dubiũ facit qđ quidã asserunt qđ eũ audire nõ debeo, qꝛ est excõicatus, ⁊ extra ecclesiã positus: ergo omni defensione ecclesie: ⁊ sic appellatione priuatus. In cõtrariũ allegat quedã constitutio Alexandri pape, in qua apparet ꝙ tales debẽt audiri: allegat etiã Sardiceñ. cõciliũ, in quo cauet qđ si aliqs cõquerit se iniuste excõicatum, hꝫ
2 adire supremos epõs, ⁊ cã eius est audiẽda. ¶ † Ad scđm dubiũ, an sit ei cõicandũ, posito qđ debeat audiri: allegat cõstitutio Alexãdri qđ nõ: vbi dicit qđ archieps dꝫ ipsum ante oĩa absoluere: per qđ videt qđ nõ sit audiẽdus, anteꝗ̃ absoluat. Inducitur etiã finis Sardiceñ. concilij, in quo cauet qđ nullus dꝫ ei cõicare ante cause
3 cognitionẽ. ¶ † Ad tertiũ dubiũ qđ nõ posset absoluere epõs, allegat prima ratio: qꝛ est extra ecclesiã: ⁊ sic priuatus bñficio appellationis. Archieps aũt non põt adiri per viã appellationis hoc casu, nec aliter: ptꝫ qđ de iure totaliter repellit. In 2ºñ deducit decre. Alexãdri, que dicit qđ archieps sic aditus põt absoluere, nisi duxerit deferẽdũ epõ: ⁊ sic patet qđ de necessitate nõ remittit. Pro prima parte inducit cõciliũ Sardiceñ. in quo ptꝫ non cõicandũ ei ante cause exitũ: ⁊ sic eũ absoluere nõ põt, nisi in fine cause. Papa
4 audito themate, ⁊ dubijs ꝓpositis, cõsulenti rñdet. ¶ † Not. 1. qđ exclusus a medio iurisdictiõis delatiuo excludit a fine iurisdictionis deferẽde: vñ exclusus ab appellãdo, exclusus est a iurisdictione deuoluẽda: ⁊ sic exclusus a medio, excludit a fine: per quẽ ⁊c. Et no. modũ arguendi a diuisione, ⁊ sufficienti partiũ enumeratione. Et ideo circa primũ notabile dicit Inno. qđ si falso narro me ad superiorẽ appellasse, ⁊ iudex ꝓcedat in appellatione, nõ valet processus, etiã si ignorãter procedat. Hoc est enim notabile dictũ in. c. si duobus. de appel. Puto etiã si se iudicẽ pronuntiet cõpetẽtem, vbi ex rescripto falso dicit iudicẽ habuisse iurisdictionẽ: per id, qđ ipse alibi no. in. c. super literis. de rescriptis. Secus credo si dicat se appellasse, ⁊ in veritate appellauerit, ⁊ renũtiauerit: qñcunꝗ tale rescriptum est impetratũ super appellatione, est subreptitium: vnde valet processus in principali cõtra contumacem, si iudex nõ ignorat se habere iurisdictionem: quicquid dicat Inno. in. c. si duo-
5 bus. ¶ † Secundo no. scđm quosdam qđ excommunicatus est exclusus a potẽtia appellandi, ⁊ ab ecclesia separatus, est separatus ab actu appellandi: que opinio est falsa: vt in. c. significauerunt. et quasi per totũ. de excep. etiã si appellans veniat vt actor, ⁊ fuerit actor in causa principali: licet opin. fuerint. de quo in. d. c. significa-
6 uerunt. ⁊ c. cum inter. de excep. ¶ † Not. qđ exclusus a corpore, exclusus censetur ab omni corporis priuilegio: exclusus ab ecclesia, exclusus censetur a remedio ab ecclesia cõcesso. Qđ est verũ, si remediũ stricte est cõcessum a corpore. Itẽ est verũ in remedio impugnatiuo: secus si sit defensiuum. Per quod videtur argui, qđ licet bannitus sit exclusus a remedio iuris municipalis ciuitatis, nõ a
7 cõi, nec a facultate defendendi. ¶ † Tertio not. regulã qđ metropolitanus nullam habet iurisdictionem in subditos suffraganei, nisi via appellationis deferatur. de quo in. c. pastoralis. de offi. iu-
8 di. ordi. ¶ † Ex ver. verum. not. primo qđ permisso fine, videntur oĩa media, quibus ad finem peruenitur, esse permissa: ⁊ permissa absolutione excõicationis, causa ad superiorẽ deducta, que aliter, quã via appellatiõis deduci nõ dꝫ, videt permissa potestas appellandi. Ex quo patet qđ excõicatus appellat, ex quo eo appellante

ad metro

9 ad metropolitanum,pōt absolui.¶†Scđo no.qđ sufficit tenorem legis adducere,lʒ non allegetur lex,vel vbi sit.¶Tertio not.qđ lʒ excōicatꝰ nō repellaẜ ab appellando,⁊ ab appellatione ꝓsequenda, si tñ sñia est dubia.anteꝙ̄ ad appellationis ꝓsecutionem admittaẜ, 10 debet absolui.¶†Quarto no.qđ vbi v̄bum,dʒ,profertur in materia necessaria,sumiẜ ꝑ teneẜ:sic ⁊ ī verbo,teneẜ,diciẜ.s̄.e.inter alia. ¶Quinto no.qđ iuramētū nō videẜ de substātia absolutionis: qꝛ 11 sola ꝯfac:ū sine ꝑstaẜ.s̄.e.cum desideres.¶†No.qđ verbum ,sunt, inducit necessitatem.¶Ex v̄.in Sardicen̄.no.qđ ab olim appellabatur ad vicinos ep̄os,⁊ primitiuos.i.cōprouinciales:⁊ sic appella 12 batur ad ꝯciliū.¶†No.scđo qđ v̄bū emendare,qñꝙ sumitur cor 13 relatiue.¶†No.tertio qđ excōicatus est euitandus, lʒ iudicialiter 14 audiatur,vbi de nullitate sñie cōqueriẜ.¶ Ex ver.nos igiẜ.†nota primo duas regulas.Primo,qđ vbi excōicatus cōqueriẜ de nullitate sñie corā superiore ꝑ viā absolutionis,etiam nō prelata absolutione audiẜ.Scđa regula,qđ vbi cōqueriẜ de iniustitia,non audiẜ: 15 etiā appellationē ꝓsequēs,nisi ante omnia absoluaẜ.¶†Circa primā regulā no.qđ nullitas sñie arguiẜ duobꝰ modis:vel qꝛ lata post absolutionem:⁊ sic supponiẜ defectꝰ iurisdictionis pronuntiantis: vel qꝛ lata in se manifestum comprehendit errorem:⁊ tūc peccat ex forma,⁊ nō late:qꝛ peccatū forme ⁊ cause efficientis reddit actū nullum.de quo.de re iu.c.j.¶Scđo circa primam regulam no.qđ licet nō necessiteẜ ad petēdam absolutionem,absolui tamen pōt ad cautelā.⁊ diciẜ absolutio ad cautelam.i.qꝛ cautum est qđ fiat,sed nō necessarium,quicquid dicant doc.hic.⁊ de sen.excom.solent.lib.vj.de quo vt ibi no.in nouella,ꝑ Jo.An.¶Tertio circa eandem regulam no.qđ excōicatus cōquerens de nullitate excōicationis est iudicandus in ceteris,p̄terꝙ̄ in articulo excōicationis prosequendo: qđ intellige in ceteris actibus.s.iudicialibus,non extraiudicialibꝰ sed hoc hodie declaratum est in.c.solet.de sen.excom.lib.vj.¶Circa scđam regulā no.iniuste excōicatum absoluendum a superiore, 16 vbi ad eum est appellatum,nisi velit deferri suo excōicatori.†Ex quo no.qđ lʒ in his,que sunt de mera appellationis iustitia non debeat inuitū remittere iudex appellationis iudici ad quem.de appe. interposita.in his tamen,que impendit gratiose etiam ex iuris potestate,pōt inuita parte iudex appellantem iudici a quo remittere. 17 ¶†Tertio no.vnum casum exceptum a scđa regula,qꝛ vbi cōqueritur appellans de iniusta excōicatione,non remittiẜ,nisi opponatur per iudicem,vel aduersarium,de notoria,vel offensa manifesta. 18 ¶†Principalis capituli materia vertitur in examinatione duarum regularū hic positarum,que volunt excōicatū conquerentē de appellatione non ex necessitate absolui,vbi vertitur in dubium de nullitate:secus vbi de iniustitia.¶Et anteꝙ̄ descēdā ad regulas,opp.qđ decre.cōtradicat: qꝛ in ver.verum.sentit qđ absoluaẜ anteꝙ̄ audiaẜ.In ver.in Sardicen̄.cōtra.Sol.Dic,iura cōtradicere videbanẜ:ideo opus fuit interpretatione.Vñ si ponderas ius antiquū,nunꝙ̄ cōquerēs de excōicatione via appellatiōis.Si ponderas ius nouum,distinguitur: qꝛ si dicit nullā,prosequi pōt,etiā si nō absoluaẜ,lʒ absolui debeat ad cautelā.¶Circa regulas procedā opp.⁊ primo videẜ excōicatum nullo modo absolui a metropolitano,ex iurisdictionis defectu:qꝛ excluditur ab appellādo,cū excludatur a iudicio.de iudi.intelleximus.⁊ excludiẜ ab appellatione,ex quo est exclusus ab ecclesia.¶Scđo,qꝛ excōicaẜ quis ꝓpter offensam manifestam,⁊ contumaciā.xj.q.i.nemo.⁊ contumax nō auditur appellās.ij.q.vj.sunt quorū.probatur in cle.si ante.de do.⁊ cōtu.Sol.Ad primū hec fuit allegatio tex.in prin.que est falsa:qꝛ excōicatus in iudicio auditur appellans,cū audiaẜ defendendo:⁊ semper se defendit,siue veniat vt actor,siue vt reus aduersus stimulū iustitie:vt dixi de excep.significauerūt.Nec obst.decre.pastoralis.de app.que dicit appellari nō posse ab excōicatione: qꝛ id verū quo ad effectum iurisdictionis suspēsiuū: sed quo ad effectū iurisdictionis delatiuū sic.Aduerte tñ qđ lʒ audianẜ appellantes vt hic,nō audiuntur prosequētes,nisi poterat absolui,⁊c.vt in notabili.Itē non ꝓcedit qđ archiep̄s non possit adiri aliter,quā per viam appellationis:vt no.de offi.or.pastoralis.Vel scđo lʒ principaliter nō possit absoluere archiep̄s,tanꝙ̄ iurisdictionē p̄ncipalē nō habēs:⁊ hoc dicit gl.i.pōt saltē in subsidium,negligente suffraganeo.de offi.ordi.ad reprimendā.¶Ad sin dicunt doc.qđ auditur appellans,vbi pretextu alterius cause fuerit excōicatus,quā ꝓpter quā appellat:puta,est excōicatus ꝓpter cōtumaciā in non veniēdo:⁊ nō appellat pretextu alterius cause.Vel dic tu qđ hic loqẜ in presumpto cōtumace,q audiẜ appellās:nō in vero,vt ibi habetur.¶Scđo circa eandē regulā opp.cū gl.q̄ est sup verbo,ad cautelam.qđ nō absoluaẜ ad cautelam excōicatus,qui cōtendit sñiam nullā.de sen.excō.solet.lib.vj.Sol.Absoluiẜ ad cautelā,nisi opponaẜ manifesta offensa,de qua cognosciẜ īfra nouē dies a iudice statuēdos cōstare:⁊ si cōstat,non absoluiẜ,nisi satisfaciat:si nō cōstat, absoluiẜ ad cautelā,prestita cautiōe de parēdo iuri:vt.d.c.solet.li. vj.¶Circa scđam quero primo an ista regula ꝓcedat vt nō sit necesse absolui,vbi aliter cōqueriẜ de nullitate sñie.Dic ꝙ supposita

iurisdictiōe iudicis superioris,quotienscūꝙ cōqueraẜ de nullitate sñie excōicationis,ꝓcedit decre.vt etiā sine necessitate absolutiōis cognoscaẜ de meritis cause,siue dicaẜ nulla ex defectu iurisdictiōis, vel aliter:vt qꝛ ex defectu falsi ꝓcuratoris:⁊ sic cōtēdiẜ iudiciū retro nullū.s̄.de ꝓcu.in p̄ntia.Et hoc etiā sentit hic gl.mag.in ver.⁊ idē est dicē:dū.Ista est conclusio doc.per multa verba in.c.solet.de sen.exc.li.vj.⁊ hic.⁊ hoc,qꝛ eadē est rō.Ratio huiꝰ est,qꝛ ex quo nō fateẜ se ligatū,nō eget absolutione aliqua:⁊ hoc per prius est discutiendū an sit ligatꝰ anteꝙ̄ absoluaẜ: sʒ qñ est iniusta,opʒ qđ prius absoluaẜ:qꝛ ibi fateẜ se ligatū.s̄.⁊c rō ꝯcludit,quotienscūꝙ sñia sit nulla.Mō habes hoc clarū.¶Scđo circa eādē regulā quero de exemplo,qñ dicaẜ sñia nulla,qꝛ contineat errorem intolerabilem.Dicit gl.magna hic quod hoc potest esse multipliciter.Primo,ratione euidentis iniustitie cause sententie.Secundo,ex euidenti iuris expressione in sñia.Tertio,ex euidēti falsitate cause in facto.Sed de hoc vltimo est dubiū.Exemplū de primo: si excōico,si non ducis meretricē,vt peccem cū ea:si excōico,qꝛ es obediēs:vt precipio impossibile,vel turpe.Alleg.simile de cōdi.appo.c.si.Iste oēs cause 19 euidēter sunt iniuste,⁊ sñiam reddūt nullā.¶†No.gl.⁊ tene ipsam mēti,qꝛ cā euidēter iniusta reddit sñiam nullā.Idē si sit impossibilis,vel turpis.Idē si cōtineat sñia aliqd in se sub vi precepti,qđ in se sit peccatum:vt qđ elemosynā nō faciat:vel qđ nō faciat aliud, qđ in se sit bonū:vel qđ hoīem occidat sufficit ergo.Et ad hoc no. tex.qđ in suo genere sñia ondat iniqtatē in se euidētē,vt sit nulla, dato qđ possit casualiter excusari.Qđ no.⁊ tene mēti.Casus ð sen. 20 excō.venerabilibus,li.vj.¶Scđo dicit eadē glo.†qđ sñia est nulla ex euidēti iuris errore.Qđ dicit gl.ꝓcedere duobꝰ cōcurrētibꝰ. Primo ꝙ in sñia iudex erret in iure.Scđo,ꝙ error pateat ex tenore sñie:vt sic sñia sit ꝯ ius litigatoris,⁊ legis.Secꝰ dixit,si error esset cōtra ius litigatoris tātū: qꝛ tūc sñia tenet.de re iudi.cū inter. Sic dʒ intelligi opi.Vin.dixit nullā esse ex errore iuris:ale fallū dicit.His cōcurrētibus,sñia est nulla,a qua nō est necesse appellare:lʒ ad cautelā possit quis appellare.Exemplū:si ꝓnuntiat excōmunicationē valere post appellationē latā:hoc limitāt doct.qñ error nō est iuris,de quo agiẜ:⁊ sic loquunẜ leges,de qbꝰ hic dr.Facit no.s̄.eo.sane.in tertia gl.Secus si de eo nō ageret:vt si excōicaret eum ex aliqua cā,⁊ subderet ꝙ sñia nō esset in scriptis ferenda. Itē hec vera,qñ ius est notū:nō si sit extrauagās:vt no.Bar.in.l. cū prolatis.ff.de re iudi.Itē opʒ ꝙ sñia sit cōtra ius certū.Secus si esset ius,sup quo essent opiniones,⁊ nō apparet casus expressus vt no.Jac.de Arc.in.d.l.cum prolatis.Et est dictum doc.s̄.de appel.cū spāli.Itē hoc est verum,qñ ptʒ verisir error:secus si appareret error intellectualiter:vt no.Inn.s̄.de offi.dele.c.P.⁊ G.⁊ no.s̄.de testi.cog.peruenit.Tertio diciẜ error ex falsitate cause:⁊ hic aduertendum,qꝛ excōicat,qꝛ spoliauit talē,⁊ notorie est falsum.Hoc dubium tangit gl.vnde si est falsa,sed nō manifesta,planū qđ sñia valet,qꝛ iniusta.Si manifeste est cā falsa,tūc glo.alleg.qđ sñia videaẜ nulla:sicut in calculi errore.ff.que sen.sine app.rescin.l.j.§.si.⁊ ī exheredatione.ff.de lib.⁊ posth.l.si posthumus.sicut nec valet decretum de donatione tutoris,vbi error facti est expressus.ff.de tuto.⁊ cu.l.tutor.⁊.l.Scie.Cōcludit gl.talē sñiam valere quo ad ecclesiam, lʒ nō ligeẜ quo ad Deū,qꝛ iniusta:⁊ dicit hoc tutius.Vult ergo gl. quā not.qđ sñia,que est lata ꝯ manifestū,sit aliqua.In ꝯtriū ex tex. de sen.exc.Romana.§.in vniuersitatē.li.vj.Si arguiẜ euidēs falsitas cāe,⁊ īpossibilitas simul,ꝓcedit.§.in vniuersitatē.Si sola falsitas,sed non impossibilitas,⁊ arguiẜ notorietas falsitatis:dico qđ sñia nō valet:vt est casus cū no.in.l.j.ff.q̄ sen.sine app.rescin.vt li. nō cōtest.accedēs.⁊ qđ ibi no.s̄.de re iudi.inter cetera.de app.qua frōte.de re iudi.cle.pastoralis.⁊ ibi Pan.ꝑ hoc rō:qꝛ notoriū equiparaẜ expresso in tenore libelli.de os.vica.ad audiētiā ꝑ Inn.Sed euidēs expressio in tenore vitiat.igiẜ ⁊c.Ad hoc qđ no.in.c.cū nostris.de cōces.prebē.in addi.⁊ in.c.examinata.de iudi.etiā in addi. Qđ pondera,⁊ tene mēti.Facit qđ no.⁊ dixi de re iudi.inter monasteriū.de frigid.fr̄nitatis.⁊ de rescr.ab excōicato.Si arguiẜ manifesta falsitas cāe,tūc dico qđ si cū hoc arguiẜ implicite defectus iurisdictiōis,nō vʒ sñia in ꝯtumacē,sʒ in p̄ntē sic,si de defectu nō opponiẜ.Exēpli grā:qꝛ euidēs est,me delictū nō cōmisisse in territorio Florētino:Iudex Florētinus ꝯ me cōtumacē ꝓcedit:nō vʒ ꝓcessus.Facit qđ no.Inn.de rescr.super lr̄is.Si arguiẜ tñ nullitas sñie ex falsitate cāe:tūc hic est gl.qđ sñia valet.qđ no.⁊ hoc vr̄ tenere Jo.an.lʒ alternatiue loquaẜ.¶Quero quo respectu dicaẜ absolui ad cautelā.Dic,qcqd hic superflue dicāt doc.qđ dr̄ ad cautelā,qꝛ nō petiẜ ex necessitate,sʒ cautū est qđ sic petaẜ,ꝓp dubiū nullitatis sñie:⁊ cautū est ipsi,qđ nō peccat cōicādo,⁊ illis ēt,qbus cōicaẜ.Per hoc dico qđ petēs hāc absolutionē,cū ad cautelā petat,⁊ ex superabundāti,nō vr̄ ꝑ hoc absolui,petēdo se fateri ligatū.Nō obst.s̄.de ele.ꝑ venerabilē.qꝛ ibi loqẜ,qñ directe petebat,⁊ simplr̄, nō ad cautelā.Dic tñ sanū cōsiliū Inn.ꝙ protesteẜ ꝙ ꝑ absolutionē sibi nō fiat p̄iudiciū in aliquo:puta si interim celebrauerit,nō sit irregularis:quo casu ꝓdest ꝓtestatio,qꝛ fit ex legitima cā.de ꝯsti.cū

M.vt pꝫ de his,que vi,me.cā fi.c.j.Dicit tñ Inn.⁊ sic intelligo
eū,qd talis absolutio ad cautelā nō prodest,sine cū protestatione,
sine sine,quo ad effectus preteritos,quin si celebret exñte excōi
catione aliqua,sit irregularis.Itē dicit nō admitti petētē,vt pe-
tens absolui ad cautelā fateaẜ se ligatū:qꝛ ad cōfitendū id non dꝫ
cōpelli,ex quo iniurioso detrahaẜ.ff.si ser.ven.l.sicuti.§.sed si que-
raẜ.Hec vera dicit Inn.etiā si aliquo agēte opponaẜ excōicatio,⁊
ipse dicat nullā,⁊ ad cautelā petat se absolui,siue corā ordinario,
siue corā delegato:qꝛ per hoc nil deperit aduersario,⁊ per hoc non
contēnitur snīa:imo incipit habere effectū,ex quo iam paret snīe,
21 petendo se absolui.¶ †Quero an super nullitate stetur simplici-
ter verbo dicentis snīam nullā,vt ad cautelam possit absolui.Dic
qd si excōicatus offert cautionem tm̄ iuratoriā de parendo mādā
tis ecclesie,tunc Jo.an.concludit qd qñqꝫ citato eo,pro quo est la-
ta snīa,vel qui tulit:qd fieri debet,vt no.de offi.oꝛ.ad reprimendā.
de app.qua fronte.⁊ eo cōparente,proceditur:⁊ si fateẜ sentētiam
latam post appellationē,sed dicit appellationem frustratoriā,vel
nullā,absolueẜ ad cautelā,prestita iuratoria cautione,nisi oppona
tur de manifesta offensa:vt.d.c.solet.vel saltē dubia: quo casu ab-
soluetur prestita alia satisdatiōe,quā iuratoria:vel dicit nō appel-
latum:vel dicit appellationem post snīam fuisse interpositam:non
debet statim absoluere,sed debet examinare summarie,si inueniat
appellatū ante,absoluat ad cautelā,alias non. Ratio,qꝛ si stareẜ
suo dicto,esset semper in eius ptāte,absolui ad cautelā:qꝛ nō habe
ret nisi directe dicere,Ego sum excōicatus post absolutionē:⁊ ad-
uersario preiudicaretur.Si citatus nō venit,examinabit articulū
summarie,⁊ procedet in absolutione.j.eo.sacro.§.j.Cautum est qd
tūc exigat cautionē non iuratoriā,sed illā,de qua sequitur.Si ve-
ro vult offerre cautionem de parendo,⁊ satisfaciendo,non solū iu-
ratoriā,sed aliam:dicit qd debet absolui indistincte: qꝛ de magno
preiudicio non potest conqueri aduersarius.de verb.sig.ex parte.
⁊.c.cum olim.qꝛ si fateretur se ligatum,etiā absolueretur,tali cau-
tione prestita:vt.d.c.ex parte.nisi opponeretur de manifesta offen-
sa:vt.s̄.de offi.dele.cū contingat.⁊.d.c.ex parte.de app.qua fronte.
§.j.⁊ erit cause approbatio,nō plene,prout requiritur in principa-
li:qꝛ si tanta probatio requireretur,non esset differentia inter petē
tem se absolui dicentem se excōicatum ante appellationē,vel post.
Item non esset tūc necessaria absolutio ad cautelā,si directa facta
plena probatione:sufficiat ergo semiplena,dūmodo sit talis,que
posset iudicem monere.Aduertendum tamen qd tales testes non
proderant,nec preiudicabunt in principali:⁊ per eosdē testes po-
terit in cā principali probari:vt probatur.s̄.de testi.veniēs.cū si-
22 mil.¶ †Quero in quibus causis euiteẜ appellās,⁊ dicens snīam
excōicationis nullā,⁊ in quibus non.Dic qd euitabiẜ in iudicia-
libus.In alijs vero extraiudicialibus actibus nō vitabiẜ etiā le-
gitimis:vt est casus hodie in.c.solet.de sent.excō.li.vj.in fi.qd exa-
23 mina vt ibi plene per gl.⁊ doc.¶ †Quero an corā alijs iudicibus
absoluatur ad cautelā,vbi cōqueritur de nullitate,quā corā papa.
Dic qd sic,ſm doc.Idē si questio nullitatis deducaẜ incidēter:vt
qꝛ me agente opponitur excōicatio:ego de eius replico nullitate,
qꝛ post appellationem lata,ſm Inn.lꝫ quidā contra.Primū tene
24 per tex.s̄.de offic.dele.prudentiā.§.sexta.¶ †Uenio ad scdam re-
gulā,que dicit qd vbi excōicatus cōqueritur de iniustitia,est absol
uendus:nec audiẜ antequā absoluatur:⁊ fit remissio,si ei videẜ:alias
nō.¶ Opp.primo qd excōicatus audiaẜ appellans,⁊ prosequens
nō repellatur pretextu excōicationis,dato qd absolui nō petat:vt
pꝫ in.c.significauerunt.de excep.Sol.Audiẜ appellās excōicat⁹,
⁊ propter excōicationē non repelliẜ: tñ vbi absolutionē prosequiẜ,
dꝫ absolui iuxta formā decre.vt hic.Uel dic qd si ꝓsequēs fateẜ se
ligatū,dꝫ absolui:si nō fatetur se ligatū,sed negat,vt qꝛ prosequiẜ
aliā cām,opponiẜ excōicatio:ille replicat,qui fateri non videẜ,qd
debet audiri defendens,auditur etiā non absolutus.¶ Scdo op-
po.qd statim nō absoluat metropolitanus:vt pꝫ de sent.excō.ve-
nerabilibus.lib.vj.Unde opp.etiā de.c.ad reprimēdā.⁊ qd ibi no.
s̄.de offi.ord.Sol.Qñqꝫ supponiẜ defect⁹ iurisdictionis in ꝑsonā
superioris aditi : vt qꝛ excōicatus a suffraganeo adijt archiepm
per viā querele:⁊ principalr cōqueriẜ de parte supposita suffraga
neo:quo casu nō est iudex metropolitanus.de offi.ordi.c.pastora-
lis.⁊ tūc dicit ꝙ nō pōt absoluere,nisi in subsidiū,negligēte suffra
ganeo,vel nisi periculū sit in mora:qꝛ tūc efficitur iudex:vt.d.c.ad
reprimendā.Qñqꝫ supponiẜ iurisdictio in personā iudicis aditi,
qꝛ auditur per viā appellationis,vel per viā querele,⁊ cōqueritur
principaliter cōquerens de ipso iudice,ad finem vt iudici pena im
ponatur:⁊ tunc qꝛ archiepūs est iudex epi,de quo fit questio,tunc si
cōstat snīam iniustā esse,absoluēdus est.Si cōstat snīam esse iustā,
est remittēd⁹.Si est dubiū,⁊ opponiẜ manifesta offensa,est remit
tendus,nisi periculum sit in mora.de offi.dele.prudentiā.§.sexta.
⁊.c.cum cōtingat.de sen.excō.venerabilibus.§.similiter.lib.vj.Si
nō opponitur manifesta offensa,absoluiẜ:equius tñ facit remitten
do.Hec distinctio probaẜ per tex.de sen.excō.venerabilibus.li.vj.

Et aduerte qñ dicaẜ dubia cōtumacia:dic,qñqꝫ citatus,⁊ inuētus
fatetur se cōtumacē:⁊ hec cōtumacia manifesta.Qñqꝫ qui est ci-
tatus,⁊ nō inuentus,⁊ negat se sciuisse:⁊ hic dicaẜ cōtumax.Qñqꝫ
citatus,⁊ inuētus,fateẜ se citatū,sed dicit se fuisse impeditū:⁊ hec
dubia cōtumacia,nisi sit super ipso impedimentū pronuntiatum,
⁊ nō appellatū.Qñqꝫ citatus,⁊ inuentus,fatetur se citatū,sed ne-
gat se cōtumacē,nō tñ allegat impedimētū:⁊ hic verus cōtumax,
sed nō manifestus.Qñqꝫ citatus,⁊ inuētus,in iudicio dixit se nol
le venire:⁊ hic verus cōtumax,sed nō manifest⁹.Hec habenẜ clare
ex no.in.c.venerabilibus.de sen.exc.li.vj.plenius scripsi in cle.j.de
dolo,⁊ contu.¶ Opp.tertio circa istā secundā regulā qd non pen
deat ex voluntate iudicis ad quē remittere appellantē,nisi volue-
rit appellās.de app.interposita.⁊ sic absoluēdus remittere nō de-
25 beat.¶ †Ponit gl.tres casus,in quibus quis appellās remittiẜ.
Prim⁹,qñ malitiose appellat.Scds,qñ appellationē deserit.Ter
tius,opꝫ qd hoc petat absoluēs.Tu dic qd in his,que sūt de iusti
tia ꝓcessus iudicis ad quē,nō fit remissio in his,que facit de grā,
etiā ex iuris potestate,bene pōt in hoc deferre iudici a quo.Nā ista
absol.non dꝫ fieri antequā cōstaret de cā,lꝫ ius de grā ipsum absol
26 uat:ideo pōt fieri remissio.¶ †Opp.cōtra limitationē casus exce
pti huius regule qd vbi opponiẜ offensa manifesta,non absoluaẜ,
etiā in subsidiū,ab archiepo antequā satisfaciat.de app.qua fronte.
⁊ qd ibi no.j.tit.j.ex parte.Sol.Nō absoluiẜ,vbi principalr excōi-
catus est ꝓpter hoīs offensam.Sec⁹ si principalr ꝓpter offensam
Dei,vt fuit notatū.s̄.de off.ord.ad reprimendā.Dicit tñ Abbas
qd tutius est ꝙ talis appellet a denegatione absolutionis.Dic qd
vbi ꝓ manifesta offensa nō absoluet,nisi ille excōicator iniuste de-
neget.Et iniuste denegare cēsetur,qñ offert cautionē,vel satisfa-
ctionē:ea enim nō oblata,negligere nō diceretẜ ordinarius,cū face
ret ꝙ deberet.¶ Opp.qd statim nō posset archieps absoluere ap
pellantē conquerentē de iniusta excōicatione,antequā ingrediaẜ ap
pellationē:qꝛ nō est iudex,si appellatio nō est legitima.Pri⁹ ergo
habet cognoscere,an appellatio sit legitima,quā absoluat antequā
cōstet ipsum iudicē.de app.Romana.li.vj.Sol.Intellige qd ab-
soluere pōt habita cognitione summaria,an teneat appellatio:qꝛ
ex iusta ⁊ vera cā fuit appellatum:⁊ tūc est in eius ptāte an absol-
uat,vel remittat.Hoc fuit dictum Hosti.qd quidā reprobāt: qꝛ si
cōstat de iustitia appellationis,fiat remissio,ut iniustitia excom-
municato,qui debet absolui:imo puniri debet exinde remittēs,si
constat iniustā,male faceret absoluendo.Scdo soluit Inn.qd hec
decre.loquitur secundū antiqua tempora,scdm que non erat neces
se cām in appellatione exprimi:hodie vero qꝛ necesse est cām expri
mi,nō habebit istā optionē,vt vel absoluat,vel remittat: imo ha-
bebit iudex appellationis cognoscere,an legitime sit appellatum:
⁊ si inueniat,absoluat:alias remittat.Non aūt debebit remittere,
si inueniat ex iusta cā appellatum.Recitat Inno.alios dicere non
iustificandā appellationē a sententia excōicationis ex cā,sicut nec
necesse est appellationem a diffinitiua iustificari: quasi appellatio
a grauamine sententie excōicationis ex causa sit appellare a diffi-
nitiua.Hoc non plꝫ Inn.qꝛ snīa excōicationis non est diffinitiua,
cum ea negotium principale non diffiniatur.Item nec appellatio
suspendit eam sicut diffinitiuā:vnde defert talis appellatio nego-
tium principale,non suspendit:de tali ergo,vt de appellatione ab
interlocutoria,est iudicandū.Et sic videtur,appellationem ex cā
prius iustificādam esse.Itē qꝛ appellatio ab excōmunicatione as-
sumit vim,⁊ locum querimonie:qꝛ sicut querimonia nō suspendit
negotium,nec snīam,neqꝫ appellationē ab excōicatione: vt patet
s̄.de app.pastoralis.De ipsa ergo,que nō habet effectū delatiuū,
iudicetur vt de querela:sed in hac querela non hꝫ optionē ipse su-
perioꝛ,sed tenetur remittere.de offi.oꝛ.ad reprimendā.ita ⁊ in ista:
vnde residet in scda solutione.Dic tu,ſm qd sentit Jo.an.in.c.ve-
nerabilibus.de sen.excō.li.vj.super gl.pe.qd pōt statim absoluere,
⁊ dꝫ,antequā cām incipiat audire.Ita punctualiter dicit tex.in di-
cto.c.venerabilibus.§.porro.⁊ hoc in absolutione directa.Idē in
absolutione ad cautelā:qꝛ,vt pꝫ in fi.debet absoluere,constito qd
appellatio ante fuerit interposita,quā lata fuerit excōmunicatio,
antequā cognoscat de veritate appellationis cāe,vt ibi dicit.Dic,si
in eius forma euidenter apparet appellatio frustratoria,planum
qd non debet absoluere:vt in.c.Romana.de app.lib.vj.Si euiden
ter iusta,planum qd debet absoluere,vt hic.Si est dubium,⁊ appel
latio hꝫ suam formā,tūc satis negotiū defert ad eum:⁊ hoc dubio
pendente ius defert iurisdictionē superiori,vt possit absoluere,vt
hoc dubiū discutiatur:⁊ sic cessat obiectū de defectu iurisdictionis
sicut etiā habet iurisdictionē propter dubium vt cognoscat an iu-
dex sit,sic hꝫ propter dubiū vt possit absoluere antequā negotiū in-
grediatur.¶ †Opp.ſm dominum meū dominum Joseph,quod
imo ipse superioꝛ prius de causa cognoscere debet,quā absoluat.
de.c.ab excommunicato.s̄.de rescrip.Sol.Contrarium loquitur
quādo per modum querele causa deuoluitur ad superiorem.Iste
sūt tex.quando per modum appellationis.de quo dic vt ibi no.

1 ☞Absoluere non censetur papa excommunicatum, quē in suis literis salutat: et an procedat si hoc faciat ex scientia certa.nu.6.
2 Excommunicatum absoluere non videtur superior sola communione nisi excommunicationis detur certa scientia.nu.6.
3 Communione sola non datur approbatio, seu remissio vitij.
4 Scientiam certam que tria excludunt in aliquo actu.
5 Excommunicatus an sit salutandus.

1 Si aliquando. ¶ †Si papa in suis lrīs excōicatū salutat, nō propter hoc illū absoluit.h.d. Primo ponit dictum. Scdo cām reddit. Scda ibi: cū p ignorātiā. ¶ No.j.q p vba salutatoria papa absoluere nō psumit excōicatū. Et itellige siue sit 2 excōicatus a se, siue ab alio: qr eadem est ratio. ¶ †Scdo no.qd sola cōicatiōe excōicato non videt absoluere superior excōicatum, nisi excommunicationis detur certa sciētia: et sic econuerso a contrario quod data scientia certa pape, sola cōione videt papa absoluere illum, cui cōicat. De quo dic vt in cle.si summus.eod.titu. ¶ Tertio 3 no.†qd nō datur sola cōione approbatio vitij, vel remissio, nisi det vitij scia in cōmunicante. No.ergo q articulās, q ex patientia alio actu vult denotare vitij approbationē, qd illius vitij articulet sciē 4 tiam. ¶ †Not.tria, q excludunt scientiam certam in actu, et ex quibus probatur, et presumitur ignorantia.s.negligentia, et occupatio 5 agēdorum, et surreptio. ¶ †Gloss.querit an sit salutandus excommunicatus. Dicit gl.qd nō. Primo, ne quis videatur ei vitiū approbare salutatione, et vt facilius resipiscat vidēs se contemptum. §.de except.pia.lib.vj. Pōt tamen qs eis loqui, put locutio tendit ad eorū ɔuersionē: et dato qd alia verba interponātur, nō nocet.§.e. rn̄so. qr ille interpositiones inducerent ad solū finem cōicandi vt reducatur. Dicunt doc.qd licitum est eis optare salutē anime, et pro eis orare: sicut orat ecclesia pro hereticis in die parasceues, qui tn̄ excōicati sunt.de here.excōicamus. Facit gl.qd si statuto puniatur loquens bannito, vel eum receptās, vbi bannitus satisfaciendo exire possit de bāno, qd tale statutū nō liget cōicantē ad finē vt soluendo quātitatē bāni exeat de bāno, lz alia verba interponat. Idem si puniat dās ɔsiliū bānito, qd si dat cōsiliū vt exeat de bāno, aut reconcilietur ciuitati, de qua est bannit9, qd per hoc non incurrat pe6 nam statuti. ¶ †Quero cum ea.glo.ibi: sed pone, an papa ex certa sciētia videat absoluere. Gl.prima qd nō: qr data est certa forma in absoluendo.§.e.cū desideres.cū si.q non includit in simplici salutatione: ergo et c. Secūdo, qr simplex asseueratio iudicialis, vel extraiudicialis dn̄i nō facit quē liberū. Unde si dn̄s scribit seruo vt libero, per hoc nō datur ei libertas. C.de libe.cā.l.iubemus. C.de pba. l.non epistolis. In ɔtrariū arguit gl.qr dicit canon qd nō psumit excōicatus, quem papa ad osculū sciēter admittit.de priuile.cū olim esse ergo in dubio presumit ipsum absoluere. Scdo, qr papa nulli subiacet forme iuris positiui, sz qd vult, est lex, si pateat de ei9 scia: qr legi nō subiacet. C.de legi.l.digna vox.ff.de legi.l.pinceps. Data ergo certa scia pape, et volūtate, ille est absolutus, lz nō dicat, absoluo te. Probo, qr ptās iuriū dependet a volūtate pape, nō voluntas et ptās pape a iuriū ptāte. Quicqd ergo vult papa, seruet cōstito de eius voluntate: quicqd dicāt iura. Pro hoc casus iste a cōtrario: qr si ignorat de nimia occupatione, vel negligentia, quibus casib9 excludit scia, nō videt absoluere: posita ergo certa scia, absoluere vr. Itē ad hoc, qr maior dz esse ptās pape, quā aliorū. Si eni daretur, papā non posse absoluere volūtate, nisi seruaret iura, nulla esset maior ptās ipsius, quā quorūcūq aliorū inferiorū iudicū. Ad hoc adducūt doct.qr princeps sola voluntate manumittit.ff. de manu.l.apud. C.de fideicō.libe.l.si voluntate. Dic, hodie si ɔstat de certa scientia pape qd intendit illum absoluere, qd presumit qn̄ hoc exprimit, ipm absoluere videat: vt eo.tit.in cle.si summ9 pontifex. Idē est quo ad dignitatē: qr lz scribat sub titulo dignitatis, vl eum nominet, per hoc ipm nō approbat, vel sibi tribuit nouū ius, nisi hoc exprimat. Nō obst.qd in absolutione nō seruata forma, et c. qr papa nō adstringitur forme, vt est dictum. Nō obst.qd simplex asseueratio non inducat libertatē: qr ille leges loquuntur, qn̄ libertas enuntiatiue narrat in instrumēto: quo casu nō cōstat de sciētia dn̄i: sed si constaret qd ex certa sciētia dn̄s nuncuparet seruum liberū animo dāde libertatis, et hoc exprimeret, nō est dubiū qd hic esset liber: qr datio libertatis post iura pendet in libertate dn̄i.

1 ☞Excommunicatus a pluribus prelatis non restituitur communioni si ab vno tantum absoluitur.
2 Pene multiplicatio datur ad multiplicationem excessuum.
3 Iurisdictionem habens in subiectum, dicitur habere ius in eum.
4 Excommunicandi potestas dependet a iurisdictione.
5 Multiplicatio vinculi pene plurium prelatorum licet detur ad multiplicationem causarum, non tamen datur multiplicatio vinculi excommunicationis, eadem supposita excōmunicandi causa.
6 Uinculo multiplici concurrente ad vnum ligamen, in dissoluendo augmentatur gradatim tollendi difficultas.
7 Absolutionem vitiat vt surreptitiam taciturnitas cause vnius, propter quam quis est excommunicatus.
8 Ad causati sublationē, oportet qd radix cause radicitus tollatur.
9 Absolui non debet excōmunicatus pro causis pluribus, ad vnius satisfactionem.nu.11.
10 Excommunicationis vinculum potest esse in eadem persona pro pluribus causis.
12 Absoluere potest episcopus pro pluribus causis ab alijs iudicibus excommunicatum, eo de satisfactione cauere volente.

1 Officij. ¶ †Excōicatus a pluribus prelatis nō restituit cōioni, si ab vno tm̄ absoluit.h.d. 2 Cōis diuisio. Scda ibi: sup hoc. ¶ †No.j.qd ad multiplicationē excessuū, dat multiplicatio pene: et ad multiplicationē causarū iterabiliū, datur possibilitas multiplicatio3 nis causati. ¶ †Scdo no.qd hn̄s iurisdictionē in subiectū, dr ha4 bere ius in eū. ¶ †Tertio no.qd ptās excōicandi depēdet a iuris5 dictione. ¶ †Quarto no.qd ad multiplicationē causarū dat multiplicatio vinculi pene pluriū prelatorū: sed nō ad multiplicitatē prelatorū sequitur multiplicatio vinculi excōicationis, eadē sup6 posita excōicandi cā. ¶ †Quinto not.qd multiplici vinculo concurrente ad vnū ligamen, in dissoluēdo augmentat gradatim tol7 lendi difficultas. ¶ Sexto no.†qd taciturnitas vni9 cause, ppter quā quis est excōicatus, vitiat absolutionē ab excōicatione vt sur8 reptitia. ¶ Septimo no.†qd ad sublationē causati opz qd omnis 9 radix cāe radicitus tollat: als remanet causatū. ¶ †Ultimo no.q excōicatum pro pluribus causis simpliciter, ordinarius absoluere 10 non dz ad vnius satisfactionē. ¶ Itē no.etiā† qd vinculū excōicationis est in eiusdē persona pro pluribus causis multiplicabile, et maxime a diuersis personis. ¶ Opp.qd excōicatus non excōicet: nā finis excōicationis est, extra ecclesiā reijcere. Isto fine habito, nō vlterius est pgressus. Scda ergo excōicatio nil operat, vt superflua. Sol. Dic qd multiplex est finis excōicationis. Un9 finis eijciēdi. Scds finis cōfirmādi. Per primā qs eijcit. Per scdam qs 11 cōfirmat: vt dictū est.§.de iudi.ita quorūdā sicut si in simili debitor carcerat: et postea p alio debito carceri cōfirmatur. ¶ †Opp. scdo cū gl.s.qd valet absolutio ab excōicatione vna, lz alia sit ligatus.de pe.di.iij.c.s. Sol. Nō valet quo ad totalē vinculi dissolutionem, et quo ad vitā eternā, sed bene quo ad minus suppliciū subeundū vt in ɔtrio. ¶ Tertio opp.qd possit absolui, lz totaliter nō penituerit.§.de pe.et re.qd in te. Sol. Absolui pōt a peccato, d quo est cōfessus, vel de quo penituit: sed nō simpliciter, nisi satisfaciat. 12 ita dicit glo.s. ¶ †Quero de practica qualiter absoluat eps excōmunicatū pro pluribus causis ab alijs iudicibus, eo de satisfactione cauere volēte. Dic qd si plures cōcurrūt excōicationes ab eadē persona, sufficit vna absolutio oibus causis enumeratis: vt dixi.§. eo.cū pro cā. Si a diuersis iudicibus: dic qd duplex erit practica. Prima, qd vnus alteri cōmittat: et tūc vnus absoluat in totū. Secūda, qd quilibet absoluat a sua: sed primi absoluētes nō denūtiabunt ipsum absolutū: nec ipsi erit cōicandū: qr excōicatus in vna ecclesia, excōicatus est in alijs.iiij.q.v.quisqs. Uel sm Inn. poterit ipm absoluere, vel ipsum cōioni bonorum restituere, lz in ecclesiā introducere non debeat: alias si nō posset absoluere, et vnus alteri nō vellet cōmittere, vel vnus cum altero non vellet cōuenire, perpetua esset ipsa excōicatio, nisi papa, vel legatus absolueret, qui in eo super oibus haberet ptātē. Credo q bene possit vti verbo, absoluo: dum tn̄ restringat ad cām, ppter quā est subiect9 absoluēti: qd in dubio censet. Sed simplr expressis causis sibi nō suppositos absoluere non debet, nec pōt: nisi forte esset superior ipsius excommunicatoris: qr tunc ab illa posset absoluere: arg.eorum, que not. fuerunt.§.e.per tuas. et in.c.ad reprimendam.§.de offi.ord. Si aūt nō esset ipsius superior, adeatur ille, qui est superior, qui absoluet: vt in.d.c.ad reprimendam.

1 ☞Excommunicatis, et interdictis pōt predicari verbum Dei.
2 Excommunicationis sententia olim poterat ferri in vniuersitatē, tamen hodie contra.nu.8.
3 Excommunicatis licet hodie communicare, ad finem vt ad penitentiam reducantur.
4 Excommunicatis non videtur prohibitus introitus ecclesie, nisi prout ibi accederent ad diuina audienda.
5 Interdicti generalis tpe que sacramenta permittuntur.nu.9.10.
6 Confirmatio actus permissa esse censetur, eodem actu permisso.
7 Chrismandi potestas solis episcopis est permissa.
8 Interdici potest vniuersitas.
10 Interdicti tempore an possit chrisma confici.

1 Responso. ¶ †Excōicatis, et interdictis pdicari pōt verbū Dei: et tpe gn̄alis iterdicti ɔcedit baptism9, chrismatio in frōte, et pnia morientiū.h.d.scda ibi: ɔterea. et quilibet subdiuidit, et cuiuslibet 2 scda incipit, sup quo. ¶ †No.j.qd excōicationis snīa vr ferri posse in vniuersitatē: hodie ɔ eo.tit. Romana.§.in vniuersitatē.li.vj.de

3 quo dic vt ibi. ¶ † Scđo no. qđ excõicatis licitũ est cõicare ad finẽ
4 vt ad pniam redeant. ¶ Tertio no. † qđ introitus ecclesie excõi-
catis, vel interdictis nõ videt̃ prohibitus, nisi prout ibi accederẽt
5 ad audiẽda diuina. ¶ † Ex scđa parte not. tria sacra permissa tpe
gñalis interdicti, scꝫ baptismus, penitentia, ⁊ cõfirmatio in frõte.
6 ¶ Scđo no. † qđ actu pmisso, vel dispositione, omnis eius actus,
vel dispositionis cõfirmatio est permissa. ¶ No. qđ dictio, preter,
7 sequẽs orationẽ prohibitiuã, stat inclusiue. ¶ Quarto no. † qđ po
testas chrismandi solis epis est permissa, ⁊ nõ inferioribus. de quo
8 s. de cõsue. quãto. ¶ † Opp. qđ vniuersitas nõ excõicetur: vt in. c.
Romana. §. in vniuersitatẽ. eo. tit. li. vi. Sol. Uniuersitas nõ excõi
catur: qꝛ pena excõicationis pro delicto alterius quis nõ ligatur.
xxiij. q. iij. c. j. sed bene interdicit̃: qꝛ tali ligamine quis pro altero li
gat̃. de spon. nõ est nobis sed ciues singulariter bene possunt excõi
cari, vt principales ciuitatẽ regẽtes. de simo. dilectus. ⁊. d. §. in vni
9 uersitatẽ. ¶ † Opp. † qđ etiã permittat̃ baptisma adultorũ. s. eo.
tit. qm̃. li. vi. Sol. Permittit̃ paruulorꝫ, vt hic: adultorũ nõ, vt ibi.
¶ Opp. qđ etiã viuentiũ, ⁊ sanorum pnia admittat̃ hodie: vt in. c.
10 si. eo. tit. li. vi. Sol. Standum est contrario. ¶ † Quero an chrisma
possit confici tempore interdicti. Dic qđ sic. s. eo. quoniam. lib. vi.

1 ¶ Matrimonij impedimentum si coniunx scit pro certo nõ de-
bet reddere debitum, sed potius excommunicationem pati. 17.
2 Iudicium Dei, ⁊ ecclesie vbi inter se discrepant, amplectẽdum est
Dei iudicium, ⁊ relinquendum iudicium ecclesie.
3 Iuris canonici finis, prout est fori cõtentiosi, non est funditus via
toris in patriam directiuus.
4 Non omne licitum secundum metas fori contentiosi, videtur lici-
tum secundum metas fori penitentialis.
5 Iuris canonici finis prout est fori penitentialis semper est inni-
tens veritati, ⁊ conscientie in patriam directiuus.
Sententia innitens opinioni, licet faciat de indebito debitum, ta-
men per hoc non facit id debitum inspectis metis fori peniten-
tialis.
6 Opinio ⁊ veritas habent se vt opposita.
7 Excommunicationis sententia lata ex causa falsa valet.
8 Iudicio ecclesie ⁊ conscientie contrariante, quo casu sequi debeat
iudicium conscientie. nu. 9. 11.
10 Conscientie diffinitio que sit.
12 An impedimentum quodlibet priuans iure petendi debitum, pri
uet iure reddendi. 17.
13 Tanquam excommunicatum an vitare debeam illum, cui vidi cle
ricum verberare.
14 Excõmunicatum vt vitare possim aliquem an sufficiat semel no-
torium fuisse excommunicatum, vel denuntiatum.
15 Monacho si abbas precipit vt celebret presente excommunicato,
quomodo consulatur ipsi monacho.
16 Mandatum iudicis iniustum sine peccato, non meretur de neces-
sitate exequi.
18 Opinio quando dicatur causa probabilis, ⁊ quando temeraria.
19 Presumptio non differt a credulitate, nisi vt causa a causato.
20 Publice id dicitur, qđ ab omnibus inducit presumptionem, que
causat legitimam credulitatem.
21 Uerbum, credere, quid significet.

1 **Inquisitioni.** ¶ † Si coniunx scit pro cer
to impedimentũ matrimo-
nij, non debet reddere debitũ, sed potius excõicationẽ
pati: reddit autem, sed nõ exigit, si hoc credat ex causa
probabili, ⁊ discreta: sed si ex leui, ⁊ temeraria, reddit, ⁊ exigit. h. d.
Primo ad casum, de quo queritur, distinguit: ⁊ primũ membrum
prosequitur ibi: in primo. circa secundũ subdistinguit, ibi: in secun
do. ⁊ tertium membrum subdistinctionis prosequitur, ibi: verum.
Tex. ibi: in primo. scilicet quando scit impedimentum, nec potest
illi commisceri sine mortali: vt quia scit illam consanguineam in
2 gradu prohibito. de consangui. ⁊ affi. non debet. ¶ † Nota qđ vbi
Dei iudicium ⁊ ecclesie discrepant, amplectẽdum est Dei iudiciũ,
⁊ ecclesie relinquendum. ¶ Secundo not. qđ finis fori contentiosi
3 discrepat a fine fori penitentialis. ¶ † Not. iij. qđ finis iuris cano-
nici, prout est fori contentiosi, non est funditus viatoris in patriã
directiuus: ideo amplexus quandoqꝫ esset in mortem inductiuus.
4 ¶ † Quarto not. qꝫ non omne, qđ videtur licitum secundum me-
tas fori cõtentiosi, est licitum secundum metas fori penitentialis.
¶ Quinto no. qđ finis iuris canonici, prout est fori penitentialis,
semper est innitens veritati, ⁊ conscientie est in patriã directiuus.
¶ Sexto no. qđ ille, qui non põt expediri, forus cõtentiosus scđm
suas traditiones vt innitens opinioni id expedit, ⁊ seruari facit:
nõ per hoc tamẽ impedit, vel impedire põt quin homo possit ad
forum penitentiale recurrere, ⁊ scđm suas metas ⁊ finem expedire.
5 † Per hoc dico qđ licet snĩa, que innititur opinioni, faciat de inde
bito debitũ, ⁊ id seruari faciat vt debitum, vt. l. Iulianus. ff. de cõ-
di. inde. per hoc nõ facit id debitum, inspectis metis fori pnialis,
quin ille teneatur, ⁊ possit potius attẽta veritate, quã opinione fo-
ri contentiosi, ad metas conscientie recurrere, ⁊ debitũ iniuste suia
6 restituere. ¶ † No. vij. qđ opinio ⁊ veritas habent se vt opposita, ⁊
ideo fundata super eis qñqꝫ discrepant, iudiciũ Dei veritatem, ec
clesie opin. per qđ apparet qđ ligatus quo ad vnũ, est solutus quo
7 ad alium. ¶ No. viij. † qđ sententia excõicationis lata ex falsa cau
sa valet. Et sic sentẽtia excõicationis ad peccatum impellens, vbi
appareret, est peccatũ, licet nõ sit, inspecta veritate, de qua nõ con
stat ecclesie, ligat. ¶ No. nono qđ iudiciũ conscientie est sequendũ,
qñ conscientia inducitur ex causa probabili, ⁊ discreta. ¶ Decimo
not. qđ conscientia inducta ex temeraria causa, ⁊ non probabili, est
ad consiliũ sui superioris, ⁊ informationẽ deponenda. Ex quo pa-
8 tet qđ non propria authoritate deponi debet. ¶ Not. xi. † qđ con-
trariante ecclesie iudicio, ⁊ cõscientie, vbi conscientie iudiciũ radi-
catur a probabili causa, est sequendũ iudicium conscientie: si radi-
catur a causa improbabili, deponenda est cõscientia, ⁊ informanda
cum ecclesie iudicio: ⁊ illud est sequendũ. ¶ Duodecimo not. quod
9 aliud est quid euidens esse, aliud quid manifestũ. ¶ † Decimoter-
tio no. qđ contrariante iudicio ecclesie, ⁊ iudicio conscientie, si con-
scientia est informata ex causa certa, sequẽda est oĩno conscientia.
Si ex causa dubia, ⁊ probabili, iudiciũ conscientie est sequendum in
his, que alteri nõ nocent, sed est amplectendũ iudicium ecclesie: si
ex causa friuola, etiã in respicientibus propriũ commodũ, ample-
ctendum est iudicium ecclesie. ¶ Not. xiiij. qđ aliud est credulitas,
aliud sciẽtia. Et facit qđ si testis in his, que percipere põt ex certa
scientia, deponat per verbum credit, qđ talis non recte deponat.
10 ¶ Not. xv. † qđ conscientia est quedã impulsio animi ad credulita-
tem eius, de quo nõ est plene certus. Inclinat enim animũ, ⁊ pun-
11 git ad istud, vel aliquid credendũ. ¶ No. vltimo, † qđ contrariãte
iudicio ecclesie, vel iudicio cõsciẽtie, in dubio tutius est eligẽda pe-
12 na temporalis, quã eterna. ¶ † Quero an impedimẽtũ quodlibet
priuans iure petendi debitũ, priuet iure reddẽdi: etiã si constet de
impedimẽto superiore precipiẽte. Dicit Inn. qđ si impedimentũ
cõcludat ad ius petẽdi, ⁊ exoluendi, vt est qñ commisceri non põt
sine peccato, scito impedimento, nec peti, nec exigi dꝫ. Si vero im-
pedimentũ concludat tm̃ ad ius petẽdi, ⁊ exsolui possit sine pecca-
to, vt est qñ impedimentũ surgit ex adulterio, qđ priuat cõmitten
tem potestate petẽdi debitũ, nõ priuat facultate reddẽdi. Ui con-
cludit qđ marito cõmittente adulteriũ vxor reddere põt debitum
sine peccato, ⁊ sine preiudicio accusationis adulterij, si preceptum
est a iudice qđ reddat debitũ, ex quo nõ est separata quo ad thorũ:
alias preceptũ de debito reddẽdo ante separationẽ esset iniustũ, ⁊
illaquearet ad peccatũ illum. xxvij. q. j. de viduis. de resti. spo. lite-
ras. Itẽ dicit etiam qđ nec per hoc incurrit irregularitatẽ. de qua
habet̃. xxxiiij. dist. si cuius. ¶ Predicta sunt vera, qñ factum non
est notoriũ: alias dꝫ ipsum dimittere: multo fortius denegare. de
diuor. significasti. Sed si aliter ante separationẽ reddat debitum
iudice nõ precipiẽte, videt̃ remittere accusationẽ adulterij, ⁊ incur
rit irregularitatẽ, de qua supra. Inducit̃ decre. ad. q. vidi iniuste
verberari clericũ: an debeo illi cõicare. Videt̃ distinguendũ: si cer-
titudinaliter scio ipsum iniuste verberatũ, verberanti cõicare non
debeo, nec ipso exigente, nec eo exigẽte cõionem reddere. Si credo
eum iniuste verberasse, si credulitas est temeraria, ⁊ leuis, id est, si
credo percussionẽ iniustã ex leui. ⁊ temeraria credulitate. potero, ⁊
debeo exigente cõicare, vel non exigente, cõscientia deposita. Si ex
verisimili causa scio ipsum verberasse clericũ, sed non pro certo, eo
exigente debeo cõicare, sed eo non exigente voluntarie non. Dicit
tamen qđ est differentia magna inter hunc casum, ⁊ casum decre.
Et ratio diuersitatis est, qꝛ reddere debitum necessitatur ex causa
precedentis matrimonij: sed omnis cõmunio est voluntaria. Unde
per hoc videtur cõcludendum qđ ei non sit reddendũ, etiam si pe-
13 tat, vbi verisimiliter creditur, ipsum excommunicatum. ¶ † Ad-
uerte, per hoc sentit Inn. qđ si video aliquẽ verberare clericũ, de-
beo ipsum euitare tanquam excõicatum: licet referat dicere quos-
dam qđ non debet per hoc vitari: qꝛ non debet quis vitari. nisi no
minatim sit excõmunicatus per iudicẽ: tamen ipse dicit qđ suffi-
cit aliter notoriam excõmunicationem, quã qđ nominatim sit ex-
cõmunicatus, que potest aliter esse notoria: sicut ⁊ fornicatio. s. de
coha. cleri. ⁊ muli. c. vestra. Nec obst. ij. q. j. multi. vbi non debet eui-
tari, nisi sit nominatim excõmunicatus per iudicem: qꝛ loquitur
quando excõmunicatio nõ erat notoria, licet talis esset, qđ proba-
ri poterat: puta qꝛ multis videntibus facta erat iniusta percussio.
14 De hoc dic vt no. s. eo. cum non ab homine. i. responso. ¶ † Que-
ro an sufficiat semel notoriũ fuisse quem excõmunicatum, vel de-
nuntiatum, lꝫ hodie notorium non sit ex variatione temporis, vel
loci: vel probari nõ possit, vt possit euitari. Dic qđ sic: vnde excõ-
municatum, vel denuntiatum publice in remotis partibus inuen
tum potero vitare in publico, ⁊ priuato. Nam ridiculosum esset di
cere quem

cere quem nõ posse vitari, nisi prompte ꝛ parate habeantur probationes. Per hoc dicit idem, si omnes illi, per quos poterat probari excommunicatio, sint mortui. Non ob. vi. q. ii. c. ii. ꝛ. iii. quia loquitur quã excommunicatio nunquam fuerat notoria per sententiam, vel facti evidentiam indubitatam: hic fuit aliquando notoria, vel sententia, vel facti evidentia: quia sufficit, factum fuisse notorium alicubi, ꝛ aliquando, licet probationes deficiant. ¶ † Per hoc dicit qd si abbas (15) precipiet monacho vt celebret presente illo, quẽ scit excõicatum ipse monachus, ꝛ abbas ignoret, subditus ipse parebit: sed debet protestari saltem illi, quem novit excõicatum, quod non intendit secum celebrare, sed cum aliis: ꝛ si precipiatur qd cũ ipso solo celebret, poterit nõ celebrare, ꝛ potius excõicationem debet sustinere. Ratio, quia peccatum esset. s. de his, que vi, inc. causa fi. c. sacris. Et si excõicatus dicat se absolutum, non credetur ei. s. e. si aliquã. de cle. pere. c. i. ꝛ. ii. Dicit tamẽ Inn. fm aliquos, qd si hec communio nõ est alteri preiudicialis, ei cõicare põt, si est bone vite, ꝛ iurat qd non est excommunicatus. aliter de cle. pere. tue. Dic quod non creditur ei, per not. s. (16) eo. sicut nobis. quia semper est preiudicium in cõione. † Quid si iudex precipiat iniustum, sed nõ peccatũ, vt qd det librum sine causa, vel domũ, ꝛ si nõ det, sit excõicatus. Dic qd dare non tenetur: sed aget coram superiore vt absolvatur: vt. s. c. sacro. nec cõsulens incidit in excommunicationem: quia nec communicat ei in crimine, cum crimẽ non sit, si non obedit iniusto precepto. In minorem tamen dicit qd incidit: quia licet sit iniusta, est servanda. xi. q. i. c. i. Host. dicit qd nec forte in minorem, nisi modum excedat: ar. eorum, que no. de cle. excom. mi. pposuit. ꝛ de exce. cũ inter. Et si papa iniustũ pceptũ faciat, cui non datur superior, si de spiritualibus, vel negotiis ecclesiasticis iniustum precipiat, id servandum: quia nemini licet de ipsius factis iudicare. xl. di. si papa. cum simi. nisi mandatum contineat heresim: quia tunc esset peccatũ: vel nisi ex mandato surgeret vehemens presumptio turbationis status ecclesie, vel alia mala ventura: etiam quia nõ peccant non obediendo, cũ debeant mala futura precavere. Ad qd de cle. excom. mi. proposuit. ad fi. ꝛ c. magne. de voto. tamen excommunicationem debent servare: quia in eius est potestate ecclesia militans: ꝛ ad eius mandatum debeant ecclesiastica sacramenta ministrari: nec contra mandatum debet se eis. s. sacramentis ecclesie immiscere. de here. ad abolendam. in prin. Si vero precipiat laico, qui nõ est de sua iurisdictione ratione persone vel cause, vel aliter, non debet obedire ex necessitate, sed bene debet servare excõmunicationem, ve supra dixi, per rationẽ supra positam: ꝛ sic quo ad privatio-(17)nem sacramentorũ laicus est suppositus ecclesie. ¶ † Ultimo quero ibi: non evidenti. quid erit, si maritus non confiteatur impedimentũ, qd sciebat ante matrimoniũ contractũ: vt quia dicit qd ante matrimonium cognovit cõsanguineã vxoris, tamen hoc probare non põt. Respondeo, non põt vxorem impetere, licet potius vxor ipsum: vt no. in c. transmisse. de eo, qui cogno. cõsan. ꝛ de eo, qui duxit in matri. c. i. Ipse tamen, qui certus est de impedimẽto, nec exigere, nec reddere põt, imo potius excõicationem tolerabit: vt no. (18) s. eo. c. ¶ † Venio ad glo. ꝛ quero pro declaratione tex. quã dicatur probabilis causa opi. ꝛ quã temeraria. Dicit glo. i. qd temeraria dicitur, quã impedimentum audivit a levibus, ꝛ paucis, quibus credere nõ tenetur. Nam talem credulitatẽ, vel similem deponere debet, quã non evadat, nisi deponat errorem. de simo. per tuas. Probabilem dicit gl. vltima, quã in locis suspectis mulier vidit virum cum cõsanguinea sua, ꝛ tẽpore suspecto, antequam contraxisset cũ eo: vel quia hoc publice dicitur, ꝛ a bonis, qd maritus cõsanguineã vxoris ante cognoverit. ad hoc de presump. tertio. Et idẽ in viro, si vi-(19)dit suũ consanguineũ cum ista. ¶ † Not. qd presumptio nõ differt a credulitate, nisi vt causa a causato: quia presumptio inducit credu-(20)litatẽ. ¶ † No. qd id, qd publice dicitur ab oĩbus, inducit presum-(21)ptionem, que causat legitimam credulitatem: ꝛ tene menti. † glo. de significato huius verbi, credere. Nam credere supponit presumptionem quandam, non certam scientiam. In glo. ista vltima ibi: ante matrimonium. Host. forte non habens hoc ver. in gl. non approbat istud exemplum, qd hoc nocere non debebat mulieri, que nõ fuit particeps iniquitatis. Allegat de eo, qui cogno. consang. vxo. sue. c. pe. ꝛ vlti. sed loquuntur in affinitate superveniente post matrimonium. Et bonum est exemplum: dicebat autem exemplificandum per decre. dominus. s. de secundis nup. ꝛc.

1 ☞ Clericus a prelato tertio monitus habitum ꝛ tonsuram non reassumens, perdit privilegium clericale.
2 Clericum que signa presumant esse aliquem.
3 Talis quis esse presumitur, qualis in habitu reperitur.
4 Habitus mutatio momentanea non arguit qualitatem persone diversam.
5 Bona operatio non debet solo verbo, ꝛ labiis declarari, sed facto est demonstranda.
6 Apostata non perdit privilegium clericale, nisi ter sit monitus a diocesano, ꝛ habitum reassumere negligat. 8. 9.
7 Privilegium clericorum propter que duo fuit institutum.
8 Monitio que trina requiritur fieri clerico apostate a quo fieri debeat, vt videatur sufficiens ad privationem privilegii.
10 Clericus coniugatus habitum clericalem dimittens an retineat privilegium clericale.
11 Renũtiari an possit per clericum privilegio in favorem cleri introducto.

(1) **Contingit.** ¶ † Clericus a prelato tertio monitus habitum ꝛ tonsuram non reassumens perdit privilegium clericale. h. d. In prima, comitis querela. In secũda, provisio, ibi: verũ. (2) ¶ Tale. i. tria signa clericos significãtia, habitus, tonsura, ꝛ qua-(3)litas operationis. ¶ † Secundo not. qd talis quis presumitur, in (4) quali habitu reperitur. † Et momentanea habitus mutatio non arguit qualitatem persone diversam: ꝛ sic qualitas superveniens re integra non innuat illum, in cuius personam qualitas superve-(5)nit. ¶ † No. iii. qd bona operatio non debet solo verbo, ꝛ labiis de-(9)clarari, sed facto est demonstrãda. ¶ Quarto no. † illud, qd privilegium, ꝛc. ¶ Quinto no. qd apostata non perdit privilegium clericale, nisi tertio monitus habitũ non reassumat: ꝛ requiritur mo-(7)nitio diocesani. de quo eo. tit. si clericos. lib. vi. ¶ Sexto no. † quod privilegium clericorum est institutum propter duo, ob coercendã (8) violẽtiam laicorum, ꝛ dandam tutelam clericis. ¶ † Quero a quo debeat fieri ista monitio. Tex. ibi: a te coniuncta subscriptione, videtur qd requiratur qd fiat a diocesano: non autem sufficit a quocunque fieri. Dic qd sufficit qd fiat a quocunque, tamen in talem clericum habente iurisdictionem: vt no. in c. si clericos. eo. tit. li. vi. in gl. ii. ad hoc. s. eo. in audientia. ibi: a prelatis suis. ¶ Sed. iiii. opp. (9) † qd non gaudeat privilegio clericus sine habitu ingerens se excessibus. s. eo. cum non ab homine. Sol. Si se ingerit gravibus enormitatibus, statim perdit privilegium. Si venialibus, requiritur monitio, vt hic. Abbas dicit qd si se ingerit enormitatibus, cum armis, habitu dimisso, perdit privilegium, vt in contrario. Si incedit in habitu clericali, ꝛ sine armis, retinet privilegium vsque ad traditionem curie seculari. de iudi. cum non ab homine. Si dimisso habitu, ꝛ tonsura, ꝛ cum armis, potest sine pena puniri. de privile. ex parte. de aposta. c. i. ab exercente iustitiam. Si vero non exercens iustitiam illum percutiat scienter, est excommunicatus. s. eo. si vero. ii. Secus si ignoranter: quia tũc ignorantia eum excusaret, vt ibi. Si defert tonsuram, ꝛ non habitum, ꝛ enormitatibus se immiscet perseveranter, perdit privilegium. s. eo. cum non ab homine. etiam si ab eo, qui scit eum esse clericum. Si non perseverat in eis, vt quia semel furtum, vel homicidium commisit, ꝛ recedit: ꝛ tunc si tertio monitus nõ desistit, perdit privilegium ex toto: si non est monitus, gaudet privilegio: vt hic, ꝛ. s. eo. in audientia. Plenius de hoc dixi in c. perpendimus. s. eo. dic vt ibi, hoc addito quod vt (10) potest proportionari. ¶ † Opp. secundo qd nõ gaudet privilegio clericus habitum dimittens ante monitionem. de cleri. coniuga. c. pen. Sol. Dic, contrarium procedit in clerico coniugato: coniugatus enim faciliter perdit privilegium clericale sola non delatione habitus. Item dicit gl. qd ibi loquitur de alio privilegio. Dic ho-(11)die vt de cleri. coniuga. c. i. lib. vi. ¶ † Ultima glo. querit an possit huic privilegio renuntiari. Dicit qd non: quia hoc privilegium concernit favorem aliorum, ꝛ odium tertii. Idem dicit in pacto apposito in odiũ criminis, vel eius detestationem. cui pacto quis renunciare non potest: arg. C. si manci. ita fue. alie. l. ne prostituatur. ꝛc.

1 ☞ Ab excommunicati denuntiatione repellitur, qui non premonuit, ꝛ illi communicavit.
2 Ad denuntiationem non admittitur, qui non admonuit, ꝛ in delicto communicavit.
3 A denuntiando quem excõmunicatum repellitur, qui cum excommunicato communicavit.
4 Excommunicatum an possit vitare, qui semel cum ipso communicavit.
5 A testimonio potest repelli per excommunicatũ ratione communionis.
6 Ab excipiendo de excommunicatione an repellatur, qui cum excommunicato participavit.
7 Exceptio excommunicationis an possit post litem contestatam opponi.

(1) **In presentia.** ¶ † Ab excõmunicati denuntiatione repellitur, qui non premonuit, ꝛ illi communicavit. h. d. Ponit dictũ (2) cuius rationem subdit, ibi: cum super. ¶ † Not. i. quod non admittitur ad denuntiationem nõ admonens, ꝛ in delicto cõmunicans. Et sic not. vnum signum requisitum preambulum ad (3) monitionem. ¶ Secundo no. † qd communicans excommunicato

4 repellitur ab ipso denunciando. ¶ † Quero an semel communicans excommunicato, ipsum possit vitare. Dic quod sic, de excep. exceptionem. Nec obst. hoc. c. q2 non potest contra eum agere communicans, sed bene potest eu vitare: quicquid superflue dicat hic

5 Vin. † Item pot communicans excommunicato ipsum repellere a testimonio: quia replicatio communionis nō repellit a potesta-

6 te excipiendi, sicut nec aliud crimen: licet Vin. contra. ¶ † Venio ad glo. ⁊ oppo. qd non repellatur communicans excommunicato ab excipiendo de excommunicatione: q2 nullum crimen quem repellit a defensione. de excep. a nobis. ⁊ patet. s. de excep. significauerunt. Glo. concludit qd communicans excommunicato, vel criminoso, repellitur a denunciando. Idem de non premonente: sed ab excipiendo non. Dixit tamen Vin. hic qd si illi de nouo moneant, non obstante communione admittentur ad denunciandum: ⁊ sic speciale ne pereant communicando perpetuo. Inno. dixit qd etiā accusans repelleretur ab accusatione propter peccatum qd contraxit excōicato participando: vt. s. de accusa. cum P. ⁊. ij. q. vij. querendum. ⁊. c. accusatio. Hoc nō placet: q2 accusatus excommunicatus minori solum repellitur a perceptione sacramentorū: vt no. in. c. a nobis. s. de excep. ⁊ in. c. si celebrat. de cleri. excom. mi. Et hoc maxime sequendo Jo. an. in. c. sacris. de his, que vi, metus ve causa fiunt, scilicet qd ex participatione non committatur mortale: speciale est in episcopo, qui excipere crimen non potest contra clericum suum eum accusantē: ⁊ hoc in odium episcopi mores talium approbantis, ⁊ malorum opera vtētis. de accu. nulli. ij. q. vij. cum pastoris. cum simil. excipere bene potest de excōmunicatione

7 maiori: vt no. in. d. c. nulli. secundum Inn. ¶ † Quero an exceptio excommunicationis post litis contestationem valeat opponi. Videtur qd non: quia ex quo passus sum litem contestari, ipsum videor approbasse: ⁊ sic videtur qd non posset ipsum amplius reprobare. Contrarium est verum: q2 excommunicationis exceptio in qualibet parte litis potest opponi. s. de excep. exceptionem ⁊ sciēs retardans damnatur in expensis. Quod dicit gl. verum olim: hodie per decre. pia. si exceptio opponatur, ⁊ probetur in iudicio, que acta sunt, valent: ⁊ opponens non damnatur in expēsis, licet olim acta non valerent: ⁊ per hoc si malitiose non opposuit, damnabatur in expēsis. Quod est verum in ordinario: secus in delegato: vt patet hodie de rescrip. c. j. lib. vj.

1 ☞ Excommunicatus est, qui permittit clericum percuti, cū possit prohibere. 8.
2 Agentes ⁊ consentientes pari pena puniuntur. 7.
3 Pro consentiente habetur obuiare potens delicto, qui nō obuiat, licet ex officio non teneatur.
4 Statutum puniens delinquentem, vt ad patientem extendatur, cum prohibere possit, est ex interpretatione.
5 Facientis appellatione non comprehenditur fieri faciens.
6 Extensio habet locum in materia penali, quando statutum loquitur in personam.

1 Quante. ¶ † Excōmunicatus est, qui permittit clericum percuti, cum possit prohibere. h. d. Premittit culpam, quam Secundo aggrauat, ibi: ne autem. Tertio aggrauationē declarat, ibi:

2 eos. ¶ † Not. j. quod agentes ⁊ consentientes pari pena ligantur.

3 ¶ † Secundo no. qd pro consentiente habetur obuiare potens de-

4 licto, ⁊ non obuians, licet ex officio non teneatur. ¶ † Tertio not. qd vt statutum puniens delinquentem extendatur ad patientem, cum prohibere possit, est ex interpretatione: ⁊ sic per extensionem, que nō haberet locum in statutis, que sunt stricti iuris. Et sic not.

5 † qd appellatione facientis non cōprehenditur fieri faciens in materia stricta, nisi hoc ex interpretatione ostendatur, ⁊ extendatur.

6 ¶ † Not. qd in materia penali procedimus per extensionem eius,

7 quando statutū loquitur in personam. ¶ † Opp. qd non puniantur pari pena facientes, s. de offi. dele. c. j. ⁊ qd ibi not. Sol. Quidā sunt consentientes cooperatiue: ⁊ tales puniuntur vt facientes, alias non. qd no. propter statuta, que puniunt faciētes, vt punire censeantur, quando auxilium est cooperatiuum. de quo per Bart.

8 ff. de fur. l. is, qui opem. ¶ † Glo. opp. qd quis non teneatur defendere clericum, ⁊ non defendens non incurrat excommunicationē: q2 licitum est pro defensione pecuniam recipere: qd alias licitum non esset, si aliquis ad hoc teneretur. ff. de condi. ob turp. cau. l. fin. qd licitum est recipere, patet in. l. metum. §. sed volenti. ff. qd met. causa. ¶ Glo. ponit duas opi. Prima, qd quis teneatur ad defendendum clericum, licet non teneatur ad defendendum laicū: ⁊ hoc, q2 delictum contra clericū est contra publicam vtilitatem, que cōsistit in sacris, ⁊ sacerdotibus. j. dist. ius publicum. Et pro isto non esset licitum recipere pecuniam. Et hec est opinio Joan. Hec opi. non placet glo. Ideo alij dicunt, ⁊ hoc tenet glo. qd quis ad defendendum tenetur, quando obligatio precedit ad defendendum ratione prelationis, vel superioritatis: quo casu delictum non impediens consentire videtur. Sed non tenetur ad defendendum ratione affectionis: q2 per hoc non punitur, nec excōmunicationem incurrit, si non defendat etiam. Hoc. c. debet intelligi, quādo ad hoc tenetur ratione prelationis, ⁊ similia: ad hoc qd non reperitur cautum qd quis incurrat excommunicationem ex facto alterius, nisi participando locutione, oratione, vel crimine. s. eo. a nobis. ⁊. c. mulieres. qd hic non contingit. Cōis opin. est qd incidat in canonem patiens verberari clericum, ⁊ dolose non prohibens, siue habeat verberantem in potestate, siue non. Et hoc tenent doc. alias si non adest dolus, quis excōicationem nō incurrit: arg. canonis, si quis suadente. xvij. q. iiij. Dic, si is, cuius delicti conscius sum, est mee potestati subiectus, ⁊ delinquit me sciente, ⁊ prohibere valente, teneor ex eius delicto. ff. ad. legem Aquil. l. scientiā. ⁊ patet in. l. delictis. in prin. cum si. ff. de noxa. ⁊. ff. ad legem Cor. de sica. l. iij. §. j. Et idem est, si de familia mea est: vt patet ibi. Si aūt non est mihi aliter subiectus, gl. tangit in regula, culpa. ff. de reg. iur. Dic, regulariter nō teneor: vt dicta regula. Fallit in crimine, quo cōmittitur parricidiū. ff. de parrici. l. vtrū. Insti. de publicis iudi. §. alia. Fallit ꝑm doc. ibi in tacente ⁊ sciente delictū contra ciuitatē. C. ad legē Juliā maie. l. quisquis. Fallit in seruo, qui non iuuat dñm, cui est subiectus, ⁊ tacet: vt patet. ff. ad Sillen. l. ij. §. si seruus. ⁊. l. fin. His rationibus pōt dici idem in clericis: q2 patres sunt anime, ⁊ in eis vertitur publica vtilitas. j. dist. ius publicum. ⁊ qui deinde sunt laicorū: igitur. qd credo, qū sciunt, ⁊ dolose tacent, vt hic: alias puniretur pro modo culpe, sicut dicit Albertus de Cremona in opere suo super rubrica de iudicijs. Hec vera quo ad penā tpalem: quo ad spūalem credo in quocūq3 delicto nō obuiante, vbi pōt teneri. Sic intelligo gl. in dicta regula, culpa caret. ff. de reg. iur. prout dicit aliud ꝑm canones. Hec vera, vbi constat ipsum non deliquisse. In dubio tamen non est modicū iudicium cōtra volentem iuuare delinquentem qd consentiat delicto, adeo qd in curia seculari foret sufficiens ad torturā: vt dicit Albertus in loco preallega. ¶ Op. qd non incidat in canonem, nisi percutiat: vt. d. c. si quis. Sol. Dic, in canonem incidit ex verbis percutiens: ex mente mandans, vel expresse consentiens. Ex mente mentis in casu decre. ⁊c.

1 ☞ Excommunicare non debet prelatus, nisi monitione premissa. 4.
2 Monitio que sit requisita vt valeat sententia excommunicationis. 18. 20. 25.
3 Manifestum id dicitur, quod in dubio probatum est.
5 Justitia sententie non excusat a vitio forme in sententiando. 18. 19.
6 Remittere tenetur ad excōmunicatorem superior aditus per viā querele, nisi periculum sit in mora.
7 Absoluere potest superior aditus per viam querele, negligēte inferiore, tanquam ad eum potestas, ⁊ iurisdictio sit deuoluta.
8 Delegabilis est potestas absoluendi.
9 Excommunicans aliquem iniuste qua pena puniatur. 18. 19.
10 Penam imponere innocenti grauius est ⁊c.
11 Erranti parcitur, maxime quando extat opinio laudabilis.
12 De sententia excommunicationis tanquam iniuste lata conquerens, tenetur ad interesse. 17.
13 Excommunicationis sententiam non reincidit ipso iure iurans parere mandatis ecclesie.
14 Sententiam excommunicationis potest iudex, parte contradicente, reuocare. 16. 44.
15 Judex a quo potest se intromittere de his, que tendunt ad faciliorem appellationis exitum. 47.
18 Sententia nulla est iniusta, ⁊ ex quibus potest oriri nullitas.
19 Judex condemnans aliquem iniuste punitur. 37.
20 Ordo iuris an sit seruandus in sententia excommunicationis.
22 Sententia excommunicationis lata ex causa iniusta an sit nulla.
23 Excommunicans iniuste, vbi per mensem suspenditur ab ingressu ecclesie, vt si diuina celebret, incurrat irregularitatem, ⁊c.
24 Mensis quot habet dies in pena irrogata per mensem.
25 Absolui an possit ab excōmunicatore, qui est excōicatus iniuste.
26 Monitio an sit necessaria in suspensione, vel interdicto. 27.
28 Suspensus ab ingressu ecclesie an possit intrare ecclesiam ad diuina audienda.
29 Excommunicatus, qui non paret sententie iniuste, que trāsiuit in rem iudicatam, an possit illam petere reuocari tanquā iniustam.
30 Absolutio a superiore facta an teneat, si causam excommunicationis non transmittat, periculo non subsistente.
31 Remissio an debeat fieri, vbi de iniusta excōmunicatione constat.
32 In absolutionis petitione an sit dandus libellus.
33 Dictio, etiam, est implicatiua.
34 Sententia iniusta nulli potest grauamen inferre.
35 Delictum in honesto potius presumitur erroneum, quā dolosum.
36 De sententia tanquam iniusta quando dicatur conqueri.

1 Sacro. ¶ † Prelatus excōmunicare non debet, nisi monitione p̄missa, & ex manifesta, & rationabili causa, & contrafacienti penam imponit. Scdo punit subditum, qui falso conqueritur se excōmunicatum iniuste. Tertio dicit quid iuris, si prelatus dicens se errasse vult excommunicatū absoluere: & aduersarius appellat. Scda ibi: 2 verū. Tertia ibi: si vero. ¶ † Nota primo quedā requisita ad validitatem sententie excommunicationis, seu iustitiā. Primo ꝙ monitione premissa preferatur: sicut enī citatio requirit ad alias sententias, ita & monitio ad sententiam excommunicationis: qꝛ excōicatio fertur propter contumacie perseuerantiā. Unde monitio requiritur, vt a contumacia desistat. Monitio enim ordinat ad correctionē peccati. Scdo requiritur ꝙ fiat monitio aliquibus p̄sentibus: sed hoc non est de substantiali solēnitate, sed probatoria, vt possit probare monitionē. Ex quo no. ꝙ acta possunt per testes p̄bari in sententia excommunicationis. de quo de proba. quoniā contra. ad fin. Tertio requiritur ꝙ sit iusta ex causa: & qd̄ manifesta sit 3 causa, & rationabilis. ¶ † Et nota ꝙ id dicitur manifestū, qd̄ est in iudicio probatū. Patet, qꝛ si esset probata causa, posset excōicare. 4 ¶ † Tertio not. penā excōicantis monitione non premissa, & personis non presentibus: qꝛ suspenditur ab ingressu ecclesie per men5 sem, & arbitrarie punitur. ¶ † Nota ꝙ iustitia sententie non excusat a vitio forme in sententiādo, vel forme in procedēdo. ¶ Quar6 to nota † ꝙ superior aditus per viā querele tenetur remittere ad excommunicatorem, nisi periculum sit in mora: & pōt statuere terminum ad soluendum. Quod intellige ex voluntate, quando deponitur querela principaliter de ep̄o. de sen. excom. venerabilibus. lib. 7 vi. ¶ † Quinto nota ꝙ negligente inferiore superior aditus, etiā per viam querele absoluere potest tanq̄ ad eū potestas & iurisdi8 ctio sit deuoluta. Et nota † ꝙ potestas absoluēdi delegat: & sic po9 testas absoluēdi ab excōicatione est delegabilis. ¶ † Sexto no. penam excōicantis iniuste, & non reuocātis, qꝛ tenetur excōicato ad 10 interesse, & punitur arbitrio superioris. ¶ † Nota. vij. ꝙ grauis est culpa, imponere insonti penā: & ꝙ snia excōicationis dr̄ pena. cō11 cordat. s. eo. cū desideres. ¶ † Octauo no. ꝙ parcitur errāti, maxime qn̄ existat opinio laudabilis: & sic attenta iudicis qualitate presumitur, ꝙ non presumitur pro sententia. Et no. ꝙ probabilis error etiā male sententiantis excusat iudicem a pena iudici imponē12 da ex iniusta pronuntiatione. ¶ † Ex ver. verum. Not. penam cōquerentis de iniusta excōicatiōe, & vbi nihil probauit: qꝛ ad interesse & pena arbitraria ligat. ¶ Nota. ij. ꝙ probabilis error excusat sententiantē, & de sententia cōquerentē. ¶ Tertio not. ꝙ cautio p̄13 stita corā iudice h3 excusationē, sicut snia. ¶ † Nota ꝙ absolutus iurans parere mandatis ecclesie non rescindit ipso iure sententiā, nisi actualiter a iudice reintēdatur: licet non satisfaciat ei, pro quo stare mandatis ecclesie iurauit. de quo dic vt in. c. cos. e. tit. lib. vi. 14 ¶ Ex ver. si vero. † No. j. ꝙ iudex sniam excōicationis pōt, ēt pre15 dicēte, reuocare etiā appellatione reiecta. ¶ Scdo no. † ꝙ iudex a quo est appellatū, pōt se intromittere de his, que tendunt ad fa16 ciliorē appellationis exitū. ad hoc de app. qua fronte. ¶ † Nota in pluribus locis in hac decre. ꝙ sententia excōicationis pōt per iudicē reuocari. Ex quo p3 ꝙ est interlocutoria: qꝛ diffinitiue valde 17 per eundē non possunt reuocari. de re iudi. qd̄ sicut. ¶ † Uel dic secundo ꝙ sententie que non transeunt in rem iudicatā, & pro iustitia, & rectitudine processus presumitur, donec contrarium probet: ideo dicens contrarium debet probare, vt patet ex hac decreta. in duobus locis. Ad hoc allegat ipsam gl. de off. ord. ad reprimendā. & vide Innoc. de elec. bone. el. j. & de proba. quoniam contra falsam. 18 Legā decre. per partes: & capiendo primam partem opp. † ꝙ snia non sit iusta, que lata est non precedente monitione: qꝛ omnis sententia nulla est iniusta. de off. deleg. cum contingat. So. Dicit glo. iniustitiam considerari pluribus modis. Primo, ex causa. Scdo ex ordine. Tertio, ex animo. Unde dicit gloss. ꝙ diuersis tribus respectibus snia potest dici iusta, & iniusta. Si est lata monitione non premissa, est iusta ex cā, etiā est iniusta ex ordine. Ideo l3 iusta sit cā, propter ordinis iniustitiā punitur: de quibus modis. xi. q. iij. si ergo. ff. de dolo excep. l. ij. §. si quis. hoc tāgit gl. iusta. in princip. 19 ¶ † Scdo opp. ꝙ alia pena imponatur ordinē nō seruanti. xxiiij. q. iij. de illicita. Sol. Patitur penam, de qua hic. Item arbitrariā vt hic, & in contrario. Item qꝛ tenetur iniuriarum. xi. q. iij. illud. Item penam sacrilegij. xxiij. q. iiij. non in perpetuum. ¶ Tertio opp. ꝙ alia pena imponatur ordinem nō seruanti in sententia excōicationis: qꝛ per mēsem suspenditur ab ingressu ecclesie: & si diuina celebret, incurrit irregularitatē: vt eo. ti. c. j. lib. vi. So. Olim seruabatur qd̄ hic: hodie seruat quod ibi, que decre. auget in duobus in solēnitate: qꝛ requirit ꝙ in scriptis, & ꝙ causa exprimat: & tertio aggrauando penā celebrantis. hoc vult gl. per mensem. in ver. hodie. ¶ Quarto opp. ꝙ excōicatus iniuste priuatus ex ordine non excōicet valide: qꝛ excōicans iniuste priuatur per mēsem ingressu ecclesie: ergo alijs priuare non pōt: lata enim snia priuatus excōicatus: & lata ea priuatus est excommunicans: ergo snia teneri non pōt in effectu. Itē qꝛ eadē snia non potest esse priuationis & alium priuare: cū snia parere non possit diuersos alias 3rios effect9. Dicit gloss. ꝙ eadē sententia non priuatur excommunicans, sed iuris authoritate propter sententiam: sed bene priuatur excommunicatus pretextu sententie: vnde non parit sententia contrarios effectus. ¶ Hic soluit secundum contrarium. Dic ad primum cōtrarium qd̄ an̄ latam sententiam non est priuatus sed post latam sententiam est priuatus. Unde per prius dantur effectus sententie priuationis, quam priuans sit priuatus. Unde secundum Hostie. naturaliter precedit priuatio iniusta excōmunicati: & sequitur priuatio excōmunicantis: qꝛ prima operatur secundum: & sic necessario precedit, sicut infusio gratie, & remissio peccatorū: qꝛ gratie infusio et remissio concurrunt in tp̄e, tn̄ intellectu precedit remissio peccatorum infusionē gratie. xxxij. q. j. cum renūciatur. Hoc idem Phil. qꝛ huic ingressus interdicitur demum sub conditione, si citra monitionē excōicauit sic: qꝛ locus est pene, cum existat cōditio. 20 ff. de verbo. sig. l. cedere diem. ¶ † Uenio ad questiones istius partis, & quero primo qualis requiritur monitio. Dic, trina, vt hic dicit gl. j. alleg. s. eod. contingit. Dic, vel vna pro omnibus: vt hodie determinatū est. j. eo. ti. c. constitutionē. lib. vi. sicut dicimus in citatione, an si non seruetur solennitas, hec snia sit nulla. dic vt in glo. 21 seq. ¶ † Secūdo quero, an sit seruandus ordo iuris in snia excōicationis: & quid si non seruetur. Gl. dicit ꝙ seruādus est ordo. Allegat. ij. q. j. nemo. Si tamen non seruatur qn̄q3, ordo omissus non annullat. xi. q. iij. c. j. qn̄q3 sic, vt qn̄ omissa est monitio: vt hodie habetur in. c. statuimus. eo. tit. lib. vj. Addunt docto. casus not. in. c. 22 presenti. eo. tit. lib. vj. ¶ † Tertio quero an snia excōicationis lata ex causa iniusta, vel impertinēti sit nulla, vt qꝛ excōmunico te, quia Padus currit, vel qꝛ eleemosynam fecisti, vel qꝛ Deū coluisti, vel aliud bonū. Hug. dicit sniam tenere. Uinc. dicit ꝙ apud Deū non sit ligatus, sed apud ecclesiam sic. Tanc. & Io. quod non valeat: vt no. s. eo. per tuas. Et hec opi. est vera, vt hodie determinatum est 23 j. eo. venerabilibus. lib. vj. ¶ † Quero an hec pena mensis infligat ipso iure, & tollatur lapso mense. Glo. dt ꝙ sic. Allegat. lxxxi. 24 dis. si qui sunt. ¶ † Quero quot dies habebit iste mensis. Dic fm Pe. ꝙ habebit. xxx. dies: qꝛ est quoddā arduū. Et hoc per. c. de illicita. xxiiij. q. iij. & qꝛ cōiter vulgus mensem sic accipit. Io. an. remittit ad no. in. c. q̄ sit. in. vj. gl. de elec. lib. vj. & ex ibi no. vr̄ concludendū ꝙ d3 habere tot dies, quot h3 mensis, quo ipse iudex suspē25 ditur. ¶ † Quero qd si excōicat9 iniuste petat se absolui ab excōicatione, an possit absolui ab ipso excōicatore: Ur̄ ꝙ nō: qꝛ caret ingressu ecclesie, & sic aliū non pōt reconciliare. In contrariū videt, ipsum excommunicatū ad excōicatorem remittendum. Quidā dicūt ꝙ a superiore est absoluēdus. Ad id, qd̄ dicit. §. sequens, quod debet remitti ad excōicatorem, dic qd̄ si excōicatio est iniusta ex ordine, absoluere non potest: si ex cā, absoluere pōt: qꝛ per hoc non est ab ingressu ecclesie suspensus. Et hec est opinio quorundā. ¶ Gl. tenet quod absoluere possit, qꝛ licet sit ab ingressu ecclesie suspensus, non est iurisdictione priuatus: & potestas absoluēdi dependet a iurisdictione. alle. de refert. ab excōicato. ¶ Nota gl. qꝛ suspēsus ab ingressu ecclesie retinet iurisdictionē. Itē ꝙ etia3 absoluit, & qd̄ potestas absoluēdi depēdet a iurisdictione. Inn. t3 ꝙ absoluet, sed in ecclesiam non introduceret, sed alius etiā de eius licentia secundum Host. de offi. ord. c. si. Nam ingredi ipse non pōt ecclesiā ratiōe officij, ne ibi celebret. q̄ ꝙ ingredi possit propter aliud. j. eo. responso. et c. duobus. ¶ Opp. ꝙ non sit necessaria monitio: vt nota. de censi. venerabilis, in alia gl. vltra medium. Solu. Hic in excommunicatione, que fertur a iudice: ibi in excōicatione, que fertur a parte. ꝙ nota. ¶ Oppo. de. c. q̄ sit periculosum. eo. tit. lib. vj. Solut. Hoc. c. intelligitur in inferiori ab episcopo, nō in ipso, vel eius superiore. 26 ¶ † Quero quid in suspensione, vel interdicto, an ferri possit monitione non p̄missa. Dic ꝙ quo ad penam huius constitutionis, si ferat in fraudem eius, habet locum decret. alias non habet locum

pena respectu ingressus:sed bene pena respectu interesse.hodie te-
27 ne qd̃ habet in.c.i.e.tit.lib.vj.¶ †Quero an sufficiat monitio vna
psona pn̄te.Dic ꝙ non.Nec ob.de testi.in omni.qꝛ ibi in Euange-
lica denuntiatione,in qua non quærit de cõmodo monẽtis,sed tan
tum moniti:hic in iudiciali,in qua pro cõmodo suo testificaretur,
saltem in euitatione pene:vnde ipse non sufficit pro vno teste.
28 ¶ †Quero an possit talis suspẽsus ab ingressu ecclesie intrare ec-
clesiã.Dic ꝙ nõ possit audire diuina.v.q.ij.pn̄ti.Dicit tñ Inno.
ꝙ per ecclesiã trãsire põt.De excõicato vidisti.s.e.nuper.circa no
tabilia.In ver.caueãt.qd si excõicat quis iniuste,⁊ nõ requiratur
an teneat ad itercsse,licet paratus sit reuocare sniam:dic ꝙ sic,nõ
ex viribus decre.sed ex quasi maleficio.ff.de iud.l.si filius.Insti.de
obli.que ex quasi contrac.per totũ.Ad hoc de re ind.c.j.lib.vj.Ad
hoc no.s.de empt.⁊ vendi.c.fi.⁊ per requisitionẽ probabiliter ipsi᷒
negligentia:q̃ requisitio fit etiam ad hoc,si voluerit,possit euitare
29 hanc penam errorem suũ corrigendo.¶ †Quero an excõicat᷒ qꝛ
non paret iniuste snie,que transiuit in rem iudicatã,possit illã pe-
tere reuocari tanq̃ iniustã.Dic ꝙ non:qꝛ excõicatus est pro mani
festa,ex quo snia trãsiuit in rẽ iudicatã.j.tit.j.ex parte.tamen pote
rit hr̃e locũ pena interesse expẽsarũ,ad ꝙ agere poterit ꝯ iudicẽ,lꝫ
sententia transiuerit in rẽ iudicatã post absolutionem:qꝛ ille tran-
situs in rem iudicatam facit presumere iustam sententiam solum
quo ad personas,cum quibus est iudiciũ agitatũ,non aũt quo ad
tertium.Alia enim est iudicis persona,⁊ illius,cũ qua est iudiciũ
agitatũ.Item qꝛ ad aliud agit,scꝫ ad penas,⁊ interesse,⁊ ad aliud
primo,scꝫ ad rem,q̃ petebat.Concordat glo.de offi.deleg.pastora-
lis.§.qꝛ vero.super verbo,inconcussa.ad fin.Itẽ potest procedere
pena huius decret.si procedat ordine iudiciario nõ obseruato quo
casu si deponat etiam preter appellationẽ excõicatus querelã pe-
nes superiorẽ,procedet ad absolutionẽ excõicati,⁊ condemnatio-
nẽ excõicatoris,ſm formã decreti.De quo dic vt in decre.venera-
30 bilibus:vt in.e.ti.lib.vi.¶ †Querit,pone ꝙ superior periculo nõ
subsistente nõ remittit,sed absoluit,an tenebit absolutio.Dic,ſm
Inn.ꝙ sic,ex quo iudex est.Ad hoc.e.tit.venerabilibus.§.vbi aũt
31 lib.vi.¶ †Queritur an remissio debeat fieri,vbi de iniusta excõi-
catione constat:Dic ꝙ non.ij.q.j.nemo.⁊ ne ex eodem facto pmiũ
⁊ penã cõsequat.ff.de neg.gest.l.fine.de hoc in.d.c. venerabilibus.
32 ¶ †Quero an in absolutionis petitione sit libellus offerendus.
Dic ꝙ non:sed de plano,⁊ officio iudicis est procedendum,secun-
dum Inno.nec repelli potest repetens exceptionem spoliationis.
Primo,qꝛ cã spiritualis,in qua iuris rigor non seruat.de dolo.c.
j.Item qꝛ periculũ esset in mora,qd̃ sufficit ad dandã absolutionẽ,
per hanc decre.Itẽ qꝛ petit se integrare cõioni:vt no.de exce.cum
inter.Obstat tñ exceptio ꝙ alia est excommunicatione ligatus.s.
eo.officij.sed hanc exceptionẽ nõ opponet,nisi is,cuius interest nõ
absolui,⁊ pro quo est excõicatus.Ipsa vero absolutione prestita,si
petatur interesse,necesse erit libellum offerri,⁊ tunc posset conuen
tus excipere de spoliatione,sicut ⁊ in alijs iudicijs.de ord.cog.c.ij.
Nec ad istud interesse agi poterit ante absolutionẽ.s.eo.per tuas.
33 ¶ Veniamus ad glo.Oppo.glo.j.† dictio,etiam,est implicatiua,
hic non apparet quid implicet.Dicit gl.ꝙ nõ solũ snia dꝫ esse in-
iusta ex ordine,vt in precedẽtib᷒,sed etiã ex causa,vt hic.¶ Opp.
ij.ꝙ non sufficit causam esse iniustã,nisi de ea constet.ij. q.j.nemo.
34 glo.fatetur,⁊ sic supplet.¶ †Quero,qꝛ dt,absq; grauamine,que
grauamina excludantur.Dic ꝙ nullas expẽsas debet per hoc fa-
cere,nec iurare,si constat ꝙ est iniusta nec aliquod sibi pceptũ fieri
cum sententia fuerit iniusta.de off.ordi.ad reprimendam.Ad.c.ve
nerabilibus.j.eo.tit.solue vt ibi dr.Dic ꝙ vbi constat,aliquẽ iniu
ste excommunicatum,tunc non tenetur ad expensas,nec ad iuran
dum:sed vbi est dubium,tunc saltem tenetur ad iuramentum,⁊ ẽt
tenetur ad expensas,vbi pro illis habet regressum contra alium:
vt no.j.eo.venerabilibus,§.idem ⁊c.Glo.fatetur Hosti.ꝙ nõ sit ne-
cesse iuramentum,nec ꝙ relaxans sit sacerdos:qꝛ hec est reuocatio
⁊ non absolutio.Vel ſm doc.non vidit priuilegium.de priui.cum
olim.Vel erant opi.Iuristarum,vt in exceptione de nuntio misso
vel de priori rescripto,vt patet de appel.vt debitus.secundũ Ab-
ba.quod nota.Quid si persona est laudabilis.Dicit glo.qd̃ idem
sed magis pro laudabili presumitur ꝙ errauerit:⁊ stat maxime sic
35 comparatiue.¶ †Nota ꝙ maleficium in honesto potius erroneũ
presumitur,quam dolosum:secus in nõ honesto.§.cumq;.nihil est
36 extra.¶ Ad glo.† quero quando dicatur conqueri de iniusta sen-
tentia quo ad finem pene iudici imponende.Dicit,quando eo pre
sente hoc est patefactum,vel iudice contumaciter absente:hoc ve-
rum vbi agitur de pena iudici imponenda. Si vero ageretur de
reuocatione sententie non ad effectum pene imponende,posset fie-
ri reuocatio,etiam iudice non presente:vt nota.in capitu.hoc etiã
placuit.ij.q.vj.pars tamen debet vocari.j.eodem. venerabilibus.
§.i.⁊.ij.lib.vj.Ad hoc quod no.hic de verbo,constiterit:quia intel
ligitur presente parte.¶ Et nota istam glo.cui adde quod not.in
c.solicitudinem.de appella.⁊ in.c.de cetero.per Innocen.de trans-
actio.⁊ in.c.in nostra.de procura.⁊ vide gl.q̃ concordat huic.de ap
pel.cum speciali.⁊ gl.⁊ tex.in.c.venerabilibus.de sen.excom.lib.vj.
37 ¶ †Quero quid erit istud itercsse,⁊ qualiter probabitur:Dic ꝙ
erit,damna,⁊ expẽsas,quas in lite sustinuerit,siue circa sumptus
litis,siue circa alia:⁊ probabuntur iuramento excõicati,taxati… e
premissa.ij.q.j.in primis.cum simi.Recurre ad glo.s.de foro com
pe.dilecti.que ponit veritatem.Alij dicũt etiam iurari in litẽ quo
ex dolo agatur:arg.ff.de in litem iur.l.videamus. Recitat Inno.
alios contra dicere:qꝛ non succedit in locũ alterius,in cuius exhi-
bitione,vel restitutione facit malitia:vel contumacia:vt si nõ exhi
beatur,vel restituatur res,que mandata est restitui.ff.de in litem
iur.l.ij.Tamen si non deferatur iuramentũ in litẽ,defertur aliud
iuramentũ,per hoc.c.Hec materia spectat ad Legistas.De hoc
dic vt in.c.fi.s.de his,que vi,metusve causa fiunt.¶ Querit gl.an
veniat interesse,qꝛ perdidit beneficium,vel dignitatem, ad quam
fuit electus.¶ Glo.primo arguit ꝙ sic:qꝛ hoc est interesse circa rẽ
non extra rem,qd̃ non venit.Alleg.pro primo.ff.de actio. empti.l.
Iulianus.in princip.Pro secundo.ff.de act.emp.l.si sterilis.§.cũ
p venditorẽ.¶ Concludit ergo ꝙ non credit ꝙ ecclesia excõican-
tis per hoc teneatur ad tale interesse:sed ipse, si habet vñ satisfa-
ciat,bene tenetur.Dicit Host.ꝙ põt constare talẽ non electũ pro-
pter excõicationẽ,tenet excõicans ad simile bñficiũ,si illũ dare po
test.de iure patr.c.pastoralis.alias punietur ad iudicis arbitriũ,
vt hic:⁊ sic habebit rõ nõ solũ dãni.sed etiã lucri.ff.de eo, qd̃ certo
loco.l.iij.§.fi.Sed si fuit elect᷒,⁊ propter excõicationẽ post appella
tionem latam fuit repulsus,aget de iniuria contra confirmatorẽ.
de emp.⁊ ven.c.fi.⁊ in subsidiũ,si non sit soluendo, contra excõica-
38 torem.ff.de eo,per quem fac.est.l.iij.¶ †Quero qñ dicat probabi-
liter errasse.Dicit gl.ꝙ credit citationem peruenisse ad ipsũ, cre
39 dens cũ contumacẽ,cũ non esset.¶ †Nota gl.ꝙ vt sit snia excõica-
tionis iusta,exigit ꝙ sit verus contumax,vel credebat sufficienter
esse probatam causam excõicationis errans,cum esset dubi᷒. de re
iudi.cũ Bertoldus.¶ Venio ad ver.verum.Et qꝛ doc.sup ista p-
40 te nihil scribunt,† ideo quero cum gl.qualiter poterit probabilis
error excusare appellantem:Dicit gl.qꝛ forte credidit nõ sufficiẽ-
ter probatum id,pro quo excommunicabatur:quod tamẽ erat,de
quo aliquis bñ poterat dubitare.In ordine aũt iuris,q seruand᷒
est in hac sententia,sic faciliter non potest errari.In fine glo.colli-
git arg.ꝙ habens legitimam causam litigandi non est in expẽsis
condemnandus.ff.de leg.ij.l.qui solidum.§.etiam.de quo de dolo.
41 finem.de penis.calumniam.¶ Oppo.cum sequen.glo.† quod nõ
sit necesse inquirere an excommunicatio sit iusta,vel ne,antequam
aliquid precipiat:arg.de rescrip.ab excommunicato.Sol.Si ipse
qui excommunicauit,absoluit,non habet inquirere de iustitia ex-
communicationis ad preceptũ,vt in contrario:sed si superior ab-
soluit,vel arbiter communiter a partibus electus,facta absolutio
ne,⁊ iuramento recepto, nihil precipitur ei anteq̃ cognouerit de
iustitia excõicationis,vt hic.⁊ si inuenerit iniuste excommunicatũ
42 nihil precipiet:alias sic.¶ †Oppo.secundo quod petens absolui
fateatur se iuste excommunicatum:⁊ sic acquiescat sententie.de of.
deleg.gratum.⁊ sic non debeat plus conqueri de iustitia,vel iniu-
stitia.Glo.dicit quod petens absolui non videtur acquiescere snie
ex eo quod sit iusta.Dic tu quod petere absolui ad aperiendã viã
appellationis prosequende est compassibile cum sententia:ꝙ licet
fateatur se ligatum,per hoc non fatetur se iuste ligatum:quod in-
tendit in appellatione.Secus est,si actũ faciat coram iudice,a quo
43 incompassibilem cum appellatione:vt in contrario. ¶ †Opp.iij.
glo.ꝙ non semper possit adiri superior per viam querele contra
sententiam excommunicationis : qꝛ illa transit in rem iudicatam
per lapsum decennij:⁊ sic audiri non debet per viam appellatio-
nis.Gloss.dicit quod quedam sunt sententie capaces appellatio-
nis,qꝛ suspendi possunt:⁊ in his procedit ꝙ lapsus decennij exclu
dit a potestate querele contra sententias.Quedam sunt sententie
incapaces appellationis,vt sententie excommunicationis, q̃ non
suspenduntur vi appellationis:⁊ in his procedit hic:qꝛ sicut non
sunt capaces ipsarum,ita eius appellationis exclusio non validat
fortius sententias,quin de eis possit quãdoq; querela deponi.Vel
dic quod non transeunt in rem iudicatam quo ad potentiam re-
uocandi,sed bene quo ad modum deuoluendi:vt no.de off.ord.ad
reprimendam.Unde dico ꝙ bene posset retractari excommunica
tio per viam querele,sed non per viam appellationis:vt ibi not.in
44 versi.si vero. ¶ †Oppo.quod iudex non possit retractare pro-
priam sententiam vbi valet,licet sit iniusta. C. sententiam rescin-
den.non pos.l.secunda tertia,questione.v.hoc etiam.Ioan.Andr.
remittit ad not.per Innocent.in.c.quod ad consultationem.de re
iudi.Solu.Dic ꝙ contrarium loquitur in sententia diffinitiua,⁊
perpetua.hic in interlocutoria,⁊ nõ perpetua,q̃ non transit in rẽ
iudicatã.Et hoc etiã voluit gl.sup verbo,non deferat:quã nota,qꝛ
45 dicit sniam excõicationis interlocutoriam.¶ †Quero an reuoca-
tione sentẽtie euitet penã suspensionis per mẽsem.Dic ꝙ euitabit
penam

penã interesse futurã, nõ iam cõmissam ipso facto. Sic ergo in delictis, si illius admittat purgationẽ, admittit quo ad penã inferẽdã, non iam executã: ꝛ sic vbi iam a iure facta est executio, non admittitur purgatio. Concordat. l. si insulã. ff. de ver. ob. ꝛ qð ibi not. [46] Bar. ¶ † Opp. ꝙ vbi dubiũ est ꝓbabile an excõicatio sit iusta, nõ valet appellatio: q: cã debet esse certa. de app. vt debitus. Glo. colligit ꝙ pro dubia cã possit appellari: ꝛ remittit de app. vt debit⁹. dic de causa appellatiõis, illa debet esse iusta in se, vt valeat appel- [47] latio: sed quo ad necessitatẽ deferẽdi sufficit ꝙ sit dubia. ¶ † Glo. pe. opp. ꝙ absoluere non possit iudex a quo pẽdente appellatione legitima: q: appellatione pendente nil est innouandum de appel. non solũ. lib. vi. cũ simi. So. Dicit gl. quatenus v; appellatio, non se intromittit iudex a quo: sed quatenus non valet sic: vnde appellatio, ne absoluat, non valet, quatenus appellat ne absoluat: s; quatenus intendit deuoluere causam, bene valet, ꝛ deuoluitur, vt hic. Unde dicit Inno. ꝙ sicut appellatio subsequens sententiã nõ impedit eius effectum. de appel. pastoralis. sic nec impedit absolutionis effectum, si subsequatur: q: par est potestas, ꝛc. de pe. dis. i. verbum. Sed si appellatio precedat absolutionem ex verisimili causa, tunc non impedit absolutionẽ, sed causam deuoluit. Sed hec solutio non placet: q: sicut appellatio ante impedit sententiam. s. eod. per tuas. Sic deberet impedire absolutionem. Dic ergo ꝙ nõ impedit absolutionem: q: hec solutio tendit in faciliorem exitum appellationis: cum hoc haberet facere iudex appellationis. s. eo. per tuas. Sed non sic in sententia excommunicationis. Facit qð not. de ma. contrac. contra interdic. eccle. capitu. fi. ꝛ dixi de appella. c. qua fronte. ꝛc.

1. ☞ Excommunicati ipso iure videntur heretici. n.
2. Receptatores, ꝛ fautores hereticorum pari puniuntur pena.
3. Statuti appellatione non comprehenditur consuetudo.
4. Statuentes contra libertatem ecclesie sunt ipso iure excommunicati.
5. Statutum, quod in volumine statutorum nõ reperitur descriptũ, non facit fidem.
6. Sententia excommunicationis potest fieri ad diem, et sub conditione.
7. Statuendi potestas dependet a Potestate, seu rectore, ꝛ consiliarijs ciuitatis.
8. Excommunicati sunt ipso iure, qui statuta cõtra libertatem ecclesie seruant. n.
9. Facere quis dicatur aliquid contra libertatem ecclesie.
10. Absoluere quis possit scriptores statutorum contra libertatem ecclesie, ꝛ alios, qui volunt satisfacere.
12. Publicatione statuti facta quantum tempus requiratur vt statutum liget.

[1] Nouerit. ¶ † Excõicat hereticos, ꝛ quosdã violatores ecclesie libertatis. Scðã principalis ibi: necnõ. ¶ † No. i. ar. ꝙ masculinũ non concipit femininum. ¶ No. ij. ꝙ oẽs heretici sunt excõicati. [2] Concor. s. de here. excõicamus. ¶ † Tertio nota ꝙ fautores, ꝛ hereticorũ receptatores pari pena ligant cũ hereticis. de hoc i. d. c. ex- [3] cõicamus. §. credẽtes. ¶ Quarto nota † ꝙ appellatiõe statuti nõ [4] cõprehenditur consuetudo. ¶ † Quinto nota ꝙ ipso iure sunt excommunicati facientes statuta, vel consuetudines introducentes [5] ꝯ libertatẽ ecclesiarũ obseruare. ¶ Sexto nota ꝙ eo † ꝙ statutum extrahitur de volumine statutorum, videtur cassatũ. Et sic est argu. ꝙ statutũ, qð nõ inuenit in volumine statutorũ, vel cõstitutio synodalis in volumine cõstitutionũ synodaliũ, non facit fidẽ. Idẽ de extrauagantib⁹, nisi de mente condentiũ aliter pateat. De quo dic vt in. c. pastoralis. s. de fide instru. Et est argumentũ ꝙ scriptu- [6] ra ad certum volumen sit de esse statuti. ¶ † Nota ꝙ sententia excommunicationis potest ferri ad diem, ꝛ sub cõditione. ¶ Not. ꝙ componentes statuta, ꝛ scribentes, licet eorum authoritate nõ vtã- tur contra libertatem ecclesiarum, sunt ipso iure excommunicati. [7] ¶ † Nota ꝙ potestas statuendi dependet a Potestate, seu rectore ꝛ consiliarijs ciuitatis. Et sic videtur ꝙ cõmunitas sine superiore suo statuta edere non possit. de quo. s. de constitu. cum venissent. ¶ Nota ꝙ quandoq; dispositio noua dat formam effectui de futuro, prout inest subiecto de preterito: ꝛ tunc sufficit effectum de futu- [8] ro pendere, licet subiectum sit de preterito. ¶ Ultimo no. † ꝙ seruantes, ꝛ iudicantes statuto, vel consuetudine edita cõtra liberta- [9] tem ecclesie, sunt ipso iure excõicati. ¶ † Quero quando dicatur fieri contra libertatem ecclesie. Dic, quãdo detrahitur priuilegio generali ecclesie concesso, siue super spiritualibus, siue super tẽporalibus, siue a Deo, siue a papa, siue ab iperatore cõcesso. A Deo, vt in illo. Quodcunq; ligaueris, ꝛc. quod trahitur etiam ad interpretationem dubiorũ: vt patet. s. qui fi. sint legitimi. per venerabilem. §. rationibus. Item priuilegium de decimis, ꝛ primitijs habẽdis, ꝛ oblationibus. xvi. qð. i. reuertimini. de deci. a nobis. et. c. tua. Item ꝙ ecclesia solas res ecclesiasticas administret. xvi. distinct. si Imperator. ꝛ quod de spiritualibus sola iudicet. xcvi. dis. idemq;. Et alia multa, que tam ex veteri, q̃ nouo testamento colligi possunt a papa, vt ꝙ manus non inijciatur in personam ecclesiasticã. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. Ob in relictis ad pias causas sufficiat testamentũ cũ duobus testibus: vt patet de test. relatũ. ꝛ. c. cum esses. cum simi. Ab Imperatore etiã possunt priuilegia concedi: q: ipse solus cũ vniuersis laicis, ꝛ clericis preesse debet in temporalibus: vnde quo ad illa põt priuilegia cõcedere. xcvi. di. cũ ad verũ. Hoc dicit esse verum Hos. generaliter, id est, ꝙ Imperator solus preest in temporalibus, debet intelligi generaliter. Nam ꝛ papa in ipsis exercet casualiter suam potestatem: vt no. s. eo. grauem. Quod quãq; conceditur loco, quantum ad immunitatem: quandoq; ecclesie vniuersali, id est, congregationi fidelium: quãdoq; ecclesie Romane: quãdoq; personis ecclesiasticis. C. de epis. ꝛ cle. l. nemo. C. de his, qui ad eccle. confu. l. presenti. in aut. vt Romana ecclesia centũ annorum ꝛc. coll. ij. Non autem procedit in priuilegijs aliquibus specialibus, siue generalibus, ecclesijs, vel collegijs vel personis concessis a papa, siue ab alijs, siue ab Imperatoribus, vel alijs regibus, siue principibus Mundi: q: ꝛ alij reges in his, que ad eos spectant, huiusmodi priuilegia dare possunt. de resti. in inte. audistis. de prescrip. audistis. de fide instru. inter dilectos. de deci. dudũ. Unde contrauenientes non incidit in canonem istum. Nam qui facit contra libertatem istius, vel illius ecclesie singulariter, non propterea dicitur facere contra libertatem ecclesiasticam, secundum [10] Innocen. ¶ † Quero quis absoluet scriptores, ꝛ alios, si velint satisfacere. Dic ꝙ episcopus, ex quo papa sibi non reseruauit. s. eo. [11] nuper. ¶ † Quero in secundo responso an scriptores, consules, ꝛc. sint ipso iure excõicati, eo ꝙ scripserint, vel fecerint. Dic ꝙ scriptores sunt statim excommunicati. Rectores, ꝛ alij, si sunt negligẽtes in eis delendis, secundum Inno. Quod puto verum in his, q non interfuerunt editioni: sed in edẽtibus credo ꝙ ipsi statim sint ligati ipsa editione. Quid si consiliarius dedit consilium contrarium vt non ederetur statutum, an sit excõicatus. Dic, secundum quosdam ꝙ sic: q: debent potius dimittere dignitatẽ, vel officium ꝛ hoc nisi destruant statuta, si habent potestatem destruẽdi. de immu. eccle. aduersus. Secus si non haberent: quia tunc non ipsi, sed statutũ cõsulentes illaquearentur. Ad hoc in clemen. ex grandi. de vsuris. Nam tamen statim ligati, ꝛ indifferenter sunt statuta non delentes, sed arbitrabitur bonus vir. Quid enim si statuta ignorant. Dic, non ligabuntur nisi a die scientie. Itẽ non statim quandoq; ligabũtur. Quid enim si hoc sciuit de nocte, vel in festo tã solenni, quod concilium congregare non potuit, vel erat tunc infirmus. Dic ꝙ arbitrabitur iudex bonus. ff. de sol. l. ratum. si. de dona. ad apostolice. ¶ Ultimo arguit Jaco. ꝛ Phil. quod scribens sententiam latam per falsas literas sit excommunicatus. Inducunt. s. eo. quante. ij. q. i. verum. Secus si dictam sententiam scriberet in forma priuata: quia tunc non ligaretur pena huius constitutionis: vt patet per tex. ibi: publicam. ¶ Gloss. ij. allegans concor. ibi in fine oppo. de. c. graue. vbi tales sunt excõmunicandi. ꝛ remittit ad ibi not. [12] ¶ † Quero an post publicationẽ huius statuti quilibet ligetur vt incurrat excommunicationem. Gloss. dicit qð sic, lapsis his duobus mensibus. Hodie indifferenter omnes ligabũtur, cum iam diu fuerunt publicata, qui lapsi sunt duo menses a die publicationis. Quidam dicunt quod hec constitutio ita demũ ligabit, si sit specificis locis publicata, in quibus contra constitutionem sit: ꝛ hoc quo ad penam excommunicationis, quam nõ incurrit, nisi contumax, qui non potest dici, si ignorat. xij. q. ij. nemo. de consti. c. ij. Quo ad aliam penam bene punitur ignorans: vt patet. s. de tempo. ordi. vel non est. s. eodem. cum illorum. Hoc putat benignius Host. Jo. And. dicit primum verius: ꝛ remittit ad datam Sexti, ꝛc. Anto. de But.

1. ☞ Statutum de regularibus excõmunicatis pro iniectione manuum per suos prelatos absoluendis, ad hospitalarios Jerosolymitanos extenditur.
2. Monachorum appellatione non veniũt regulares canonici.
3. Absoluere quo casu possit inferior a papa a sententia canonis, si quis suadente.
4. Correctionẽ excessuum monachorum supplet episcopus, vbi abbas negligit, vel indiscrete corrigit.
5. In absolutione a sententia canonis, si quis suadente. transferẽda per inferiorem ad papam, exigitur quod delictum sit enorme.
6. Absolui potest a sententia canonis, si quis suadente. per suũ priorem magister ordinis Jerosolymitani.
7. Absolutio ab excommunicatione est per presbyterum imponenda. n.
8. Absoluere an possit prior Jerosolymitanos se vbilibet percutientes.

9 Absoluere an possit prior templariorū templarios sese inuicem percutientes.
10 Ad absolutionem quando requiratur maioris prouidentia.
12 Presbyter in quo habere videatur potestatem clauium.
13 Absoluere an possit prior Jerosolymitanorū fratres aliunde venientes pro violenta inter se manu iniecta.

1 **CAnonica.** ¶ †Statutum de regularib⁹ excōicatis pro iniectiōe manuū per suos prelatos absoluendis ad hospitalarios Jerosolymitanos extēdit, vt ipsorū prior ipsos absoluat.h.d. Primo ponit antiquum canonē: quē secundo ꝓrogat ibi: nos igi2 tur. ¶ †No.j.ꝙ appellatione monachorum non includunt cano3 nici regulares. ¶ †No.secundo casum, in quo a sentētia canonis, 4 si quis suadente.absoluit inferior a papa. ¶ †Tertio no. ꝙ etiam indiscretionē abbatis in corrigendis excessibus monachorū supplet episcopus: ⁊ sic ad epm̄ immediate non,sed in subsidium, non sufficiente abbate,spectat absolutio. Et sic facit qđ correctio monachi immediate spectat ad abbatē.de quo in.c.quanto, de offic. 5 ordi. ¶ No. iiij.quod in transferenda in inferiorib⁹ de absoluendo a sn̄ia canonis potestate semper excipitur enorme delictum. ¶ Ex versi.nos igitur. ¶ No ꝙ statutum in monachis ⁊ canonicis regularibus extēditur: vbi dispositiōe iuris expresse appareat 6 extensū. ¶ Secundo no.† quod magister ordinis Jerosolymitani potest absolui a suo priore: licet magister sit laicus,⁊ prior ei inferior. Hoc patet ex superscriptione: q̄r loquitur magistro, et dicit ipsum absolui posse a priore de quo in Specu.de sen.prola.§.vt aūt.v.quid si prior. Nec tamen potest prior illum ligare: q̄r absoluere,volūtarie iurisdictionis est: ligare, cōtentiose, vt pz. q̄r legatus de latere absoluit nō subditos,de offi.leg.c.pe.⁊ tñ non ligat. Item canon dat potestatem absoluendi, vt hic: non ligandi: ⁊ restringēda sunt odia.⁊c.de reg.iur.odia.lib.vj.ꝯtrariū potest colli7 gi ibi: fratribus vestris. ¶ †Tertio no.ꝙ absolutio ab excōicatione per presbyterū est imponenda: ⁊ hoc, q̄r absolutio est fori peni8 tentialis.de quo.ꝫ.eo.a nobis.⁊.c.nuper. ¶ †Quero an possit absoluere Jerosolimytanos se vbilibet percutientes. Dic qđ nō: sed si se percutiant intra septa monasterij,⁊ claustri,⁊ domus sumet ꝑ claustro,licet aliud claustrum non habeant.de vi.⁊ hone.cle.qm̄.ꝫ.eo.ex tenore. Unde si se percutiant extra claustrū,absoluet eṗs ſm Host.Gul.in Spe.de sen.prola.vt aūt.ver.quid si monachi.dt ꝙ religiosi extra claustrū se percutientes absoluūtur a papa.de quo.ꝫ.eo.cū illorū.§.si vero.vbi notatū fuit ꝯtrariū. ¶ Scđo quero an qlibet prior hospitalis Jerosolymitani absoluere possit. Host. propter singulare, prior, ⁊ ex superscriptione,dicit ꝙ non: sed solus prior vltramontanus,cui scribitur,quod hoc speciale priuilegiū conceditur: alias dt recurrendū ad epm̄. Item dicit ꝙ non poterunt absoluere singulares priores,vel preceptores māsionum,nisi aliud haberent priuilegium: quo casu ad diocesanū recurritur.de 9 quo.ꝫ.eo.de monialibus.⁊.c.cum illorum.§.si vero. ¶ †Quero an prior templariorum templarios sese inuicem percutientes possit absoluere. Ur ꝙ sic.ꝫ.e.cū illorū. Host.ꝯ,nisi eis concedatur simile priuilegium. Nam licet vbi eadē sit ratio,sit idē ius: verum in iure communi: secus in extēsione priuilegij. Dicit tñ ꝙ omnes religiosi,deficiente potestate superioris,vel deficiente prelato, recurrunt 10 ad episcopum. ¶ Uenio ad gl.⁊ q̄r due prime sunt literales,† ideo q̄ro cum tertia quando maioris requiritur prouidentia. Dicit gl. propter enormitatē excessus,que perpenditur ex delicti q̄titate,⁊ 11 persone,in quā cōmittitur,qualitate.ꝫ.e.cū illorū. ¶ †Quero cum glo.quarta quare ponderat ꝙ sit p̄sbyter. Dicit gl.q̄r beneficium absoluendi vt penitentiale non de facili est committendū nisi p̄sbyteris,sicut nec offm̄ predicandi,vel saltem clericis: laicis vero,etiā religiosis,hoc officiū non est cōmittendū: q̄r ipsi non habēt clauiū potestatem. Nā Petro presbytero,⁊ nō laico, fuit cōmissum offm̄ 12 clauium.xxiiij.q.i.quodcunqꝫ. ¶ No.glo.† ꝙ cleric⁹ hꝫ potestatē clauium,vt saltē ab excōicatione possit absoluere: vt no. Arch.xxiiij.q.iij.notandū. Et ꝙ laicus nō hꝫ potestatē absoluendi ab excōmunicatione. Et sic nota ꝙ potestas absoluendi ab excōicatiōe nō est delegabilis nisi clerico.de quo de resti.spo.cū olim. ¶ Et nota clericū capacē potestatis clauiū,ēt quo ad absoluendū ab excōicatione. ¶ Et no.ꝙ absoluere ab excōicatione,est de p̄tāte clauium.
13 ¶ †Glo.fi.querit an possit prior hospitalariorū absoluere fratres aliunde venientes. Dicit ꝙ nō: vt pz per verbū,fratres: q̄r ex quo est ꝑmissum de fratribus,in alijs videtur prohibitum. Allegat iura de presum.nonne.cum simi.⁊c. Anto.de But.

1 ☞ Excommunicatus,vel suspensus propter scandalum euitandum,absoluitur per manualem promissionem sine iuramento.
2 De absolutionis substantia an videatur iuramentum.5.
3 Juramentum vbi haberi non potest,sufficit promissio manualis. Promissio manualis succedit loco iuramenti.5.
4 Absolui vbi quis excōmunicatus pōt ꝑpter scandalū vitandum per manualem promissionem.an videatur hoc esse de iure,vel grā.
6 Sententia non est nulla per ordinis omissionem. Contractus an sit nullus,omissa forma.

1 **SUper eo.** ¶ †Excōicat⁹,vel suspēsus ꝑpter scādalū euitandū,absoluit per manualē ꝑmissionē sine iuramēto.h.d. Cōis diuisio. Se2 cunda ibi: qđ si. ¶ †No.j.ꝑ ⁊ contra,ꝙ iuramētū est de substantia absolutionis , ⁊ ꝙ non est de substantia. Facit qđ sit de substātia ꝑut requirit regulariter prestari de iure,⁊ de gratia non exigit. Facit in ꝯtrariū,prout quis absoluitur,licet non prestetur. 3 ¶ Scđo no.† ꝙ vbi nō pōt haberi iurm̄,sufficit promissio manualis: ⁊ sic succedit hoc loco iuramenti. Item ꝙ q̄nqꝫ detrahit seueritati ecclesiastice ad scandalū euitandum. Item ꝙ excōicatio fertur ꝑpter inobedientiā. Item ꝙ sicut in absolutione excōicationis pre4 statur iuramentum ,ita ⁊ in absolutione suspensionis. ¶ † Quero an hec decre.contineat gratiā,vel ius cōmune. Dicit Hosti.ꝙ quo ad ꝯtrium sensum verborū ꝯtinet ius commune: sed quo ad casum absolutionis ibi: hac vice prestante ꝯtinet grām. Dic ꝙ de iure cōmuni quo ad absolutionē ꝯseq̄nēdā non sufficit manualis promissio. Fallit in casu isto,vbi grā fuit ꝑ papā facta. Facit qđ dt Hosti. in Sum.eo.ti.§.⁊ qualr hec absolutio sub.§.j. Posset tñ dici ꝙ vbi scandalū immineret,nec aliter posset quis induci ad p̄niam, nisi ꝑ manualē obedientiā.habeat locum dispositio.c.⁊ sic in hoc ꝯtinet ius cōe: ⁊ hoc ideo, q̄r si contineret grām , frustra occuparet mēbra5 nas. ¶ †Quero cū gl.prima,de qua forma loquitur. Dic,de illa de qua habetur.ꝫ.e.cū desideres. Juramentū tñ potius est ad cautelā introductū,quā sit de substantia.de qua dic vt ibi: quia Host. fuit in opi.ꝯria, vt hic ponit Jo. An.sup gl.ij.in fi. Cōis opinio dicens ꝯtrium,pōt probari maxime ꝑ ꝯtrū huius litere,de his,que fi.a prela.cum ap̄lica.⁊ q̄r prestatio fidei succedit loco iuramenti.de voto.c. magne.v.cū igit.⁊ q̄r hoc fit de mādato pape.ꝫ.eo.si aliq̄ñ. Nō obst. ſm eum.de ma.⁊ obe.cū in ecclesijs.vbi innui vr̄ ꝙ arbitriū sit recipere iuramentum: q̄r ibi non loquit de iuramento. Nā iam ibi prestiterant corā papa t̄pe absolutionis: sed de iuramento obedientie, ad quod non tenentur religiosi nisi ex cā,sed sufficit manualis promissio.e.ti.legebatur. Jn gl.ij.ibi: substātia. Nō tñ sequit,est de forma: ergo de substantia, q̄r facilius tollunt forme, vel circunstantie rerū,quā ipsa⁊ rerum substantie. Ad hoc,quod dicimus de pacto, vel consuetudine,per qđ tollit primū,⁊ non scđm: vt pz de consue6 tudine.c.ij.lib.vj. ¶ †Attende ꝙ ꝯ hoc facit qđ notāt Legiste in L.an inutilis.in prin.ff.de accepti.vbi no.qđ si aliquid est de forma ⁊ omittat,actus est nullus : ⁊ loquit etiā in actu liberatorio. Sed dic ꝙ loquit ibi de forma,q̄ appellat substātia,sine qua act⁹ nō vꝫ: ⁊ sic ibi forma capit pro substantia: sicut hic. Si aūt omitteretur aliquid quod esset de materia,tunc ibi actus non validaretur: et sic hic accipiemus formam pro materia: et sic non obstat, ⁊c. Anto.de Butrio.

1 ☞ Absoluitur quis ad cautelam iuramento prestito,cum de viribus sententie dubitatur.nu.8.
2 Juramenti ad cautelam que sit forma.nu.6.
3 Juramentum prestatur conditionaliter in absolutione ad cautelam: secus in alijs.
4 Juramentum corporale in absolutionibus prestat eṗs: licet secus in iuramento calumnie.
5 Suspendere potest archiepiscopus suum suffraganeum,sed nō vicarius ipsius.
7 Jn absolutione excommunicationis sicut exigitur iuramentum de parendo mandatis ecclesie,sic in absolutione a suspensione. numero. 9.

1 **VEnerabili.** ¶ †Prestito iuramēto absoluitur qs ad cautelā,cuꝫ de virib⁹ sn̄ie dubitat.h.d. Et nō diuidit. ¶ Not.j.ꝙ vbi vertit in dubiū de iustitia vel iniustitia sn̄ie suspēsionis corā2 superiore,absoluit suspēsus ad cautelā. ¶ Scđo nota † formā iu3 ramenti ad cautelā. ¶ Tertio no.† ꝙ in absolutione ad cautelam prestat iurm̄ cōditionaliter: qđ secus est in alijs,in quibus prestat 4 pure. ¶ †Quarto no.epm̄ in absolutiōe ꝑstare corporale iurm̄,lꝫ sit sec⁹ in iuramento calumnie. De quo dic vt per gl.de elec.vt cir5 ca. ¶ †Nota ꝙ archieṗs pōt suffraganeū suū suspēdere : quod nō potest ipsi⁹ vicarius eo presente: vt.ſ.de off.ord.c.j.lib.vj. ¶ Nota 6 vltimo † ꝙ absolut⁹ ad cautelā debet ꝑstare iuramentū de paren7 do mādatis ecclesie. ¶ †Et sic nota hic casum,qui non est alibi,ꝙ sicut in absolutione ab excomunicatione requiritur iuramentum de parendo mandatis ecclesie.ꝫ.eodem.cum desideres.sic in absolutione a suspensione. ¶ Oppo.ꝙ non sit necessaria absolutio ad cautelam suspenso: q̄r per suspensionem a iudicio non prohibetur
vt no

vt no. de coha. cle. & mu. sicut. So, Absolutio ad cautelam a suspensione fit ad effectum, vt possit communicare sacramentis ecclesie, & negotijs ecclesie interesse, nõ ad hoc vt possit agere. In hoc non est similis excommunicatio, de qua est specialiter prohibitum ꝑpter periculum participationis. de quo de excep. c. si. secundum Innoc. ¶ Oppo. ij. de c. presenti. eo. titu. libro. vj. Solu. Illud loquitur in generali interdicto lato in locum, in quo non habet locum absolu-
8 tio ad cautelam. ¶ † Uenio ad gloss. & oppo. ꝙ non fiat absolutio ad cautelam, vbi vertitur in dubium de iustitia sententie, sed solũ quando de validitate. s. eo. per tuas. Solu. Dicit glo. ꝙ ad cautelam prestatur hic: q2 vertebatur in dubium de nullitate. Nam dicebatur sententia lata post absolutionẽ, sicut ibi. Et si dicatur, quare prestat iuramentum. Dicit gl. ꝙ erat dubiũ de appellatione, an
9 precesserit, an subsecuta sit. ¶ † Ex quo no. gl. ꝙ sicut in absolutione ab excommunicatione debet iuramentum precedere, ita in absolutione a suspensione. quod est notandum. Et dicit Jo. an. ꝙ faciliter alibi istud non inueniatur: sed est casus. s. c. proxi. quod loquitur tam de suspensione, quam excommunicatione: & dicit iuramentum prestari. Quod fateretur Inn. in suspensione, vel interdicto lato ab homine. Secus si latum esset a iure, vt in simoniaco, vel notorio fornicatore. de coha. cler. & mu. sicut. q2 in illis licet sit necessaria dispensatio, & in simoniaco manus impositio, & dispensatio. i. q. j. c. statuimus. non tamen iuramentum est necessarium, nec absolutio, ꝫ no. in dicta decre. sicut. de quo dic vt ibi, scilicet ꝙ illud dictũ Inno. potest intelligi in absolutione penitentiali. Et ratio, q2 vbi suspensio se habet accessorie ad delictum, sublato ipso delicto, qđ est principale, aufertur & ipsa suspensio que venit accessorie. Exemplum: simoniacus propter delictum simonie a iure est suspẽsus: pone ergo ꝙ cum eo dispenset sup delicto simonie, nonne & suspẽsio videtur esse sublata, propter quam erat suspensus, que dependentiã ab ipsa simonia habebat, & licet dispensetur cum eo, non tñ ꝑpter hoc tollitur peccatum: q2 de eo penitere debet, & penitentiam consequi ratione peccati. Simile dicimus in sententia excommunicationis, ꝙ ꝗꝗ quis sit absolutus iudicialiter, nihilominus tamen per presbyterum reconciliari debet. s. eo. a nobis. ij. Ad hoc quod no. s. de homi. sicut dignum. Unde vbi dicitur ꝙ absolutio fori iudicialis non tollit absolutionẽ fori penitentialis. Secus dicit Inno. in excommunicato minori, licet sit suspensus, absoluitur. s. eo. nuper. ad fin. Interdictus vero ab homine sine culpa, si hoc cõstet nec iuramentum, nec absolutio est necessaria: q2 non est apud Deũ ligatus: secus in dubio, vt hic, secundum Inno. ¶ Ultima glossa querit coram quo constabit de excommunicatione. Dic quod coram papa, vel eius delegato, vel coram arbitris, si arbitros eligere voluerint. Nam archiepiscopus cognoscere non debet: argu. s. eodem. per tuas. Uel cognoscerent isti, quibus scribitur.

Anto. de Butrio.

1 ¶ Excommunicantur officiales locorum, in quibus recipiuntur statuta contra libertatem ecclesie. 16.
2 Ecclesiastica libertate lesa, dicitur ledi ipse papa.
3 In ecclesiasticis rebus si laici violẽtiam inferant, sedes apostolica habet coercere.
4 Legis condende potestatem potest populus alteri concedere.
5 In mandato de statutis edendis, non continetur potestas edendi iniquum.
6 Statuere non potest populus, nisi interueniente consensu superioris.
7 Statutum arctans quem ad agendum in foro seculari indifferenter contra laicum. non valet. 15.
8 Libertati alicuius dicitur detrahi quando detrahitur priuilegio iurisdictionali.
9 Propter contumaciam potest quis priuari reditu possessionum.
10 Exilium alicui imponere ad quem spectet.
11 Statuere penaliter potest vniuersitas vna cum habente iurisdictionem supra populum.
12 Statutum arctans clericos ad castra custodienda, non valet. Ad custodiam castrorum non arctantur clerici.
13 Communitatis delictum in statutis edẽdis solet communiter adscribi consiliarijs, & officialibus.
14 Statuentes contra libertatem ecclesie, vel illa statuta seruantes, priuantur feudo ecclesiastico. nu. 23. 25.
17 Sententia excommunicationis lata pretextu culpe future valet.
18 Statutum puniẽs laicos de nocte ambulantes armatos, an liget clericum. nu. seq.
19 Statuto propter factum aliquorum principalium de vniuersitate an ligetur vniuersitas pena excommunicationis.
Uniuersitas an ligetur statuto itroducto propter factũ aliquorũ.
20 Cautio qualiter sit prestanda, vbi quis tenetur ad cautionem.
21 Absoluto statuente contra libertatem ecclesie, an restituantur sibi feuda.
Abolitione obtenta per delinquentem, an videatur suis bonis restitutus.
22 Excommunicati ipso iure an sint statuentes contra libertatem ecclesie.
23 Feudo priuatur laicus per ecclesiam, qui contra ecclesie libertatez nititur. 25.
24 Beneficio priuatur clericus, qui contra suam ecclesiam aduocat.

1 **Grauem.** ¶ † Excõicantur officiales locorũ in quibus recipiũtur statuta contra ecclesiasticas libertates nisi faciant illa deleri, & statutarij feudis ecclesiasticis sunt priuati. h. d. Primo ponit que-
2 relam. Secundo dat iudicem, ibi: ideoq. ¶ † No. j. ꝙ vbi leditur
3 ecclesiastica libertas, dicitur ledi papa. ¶ Scdo not. † ꝙ qñ laici, etiam in temporalibus, inferunt violentiã ecclesijs, vel ecclesiasticis personis, sedes apostolica habet coercere: vt hic, & de reb. eccle. non alie. c. fi. Et sic patet, papam casualiter exercere iurisdictionẽ in temporalibus. de quo. s. qui fi. sint legit. c. per venerabilem. ver.
4 rationibus. ¶ † Tertio nota ꝙ populus potest alteri committere potestatem edende legis: & sic potestas edende legis, & condendi
5 statuti, est delegabilis. ¶ † Quarto nota ꝙ in mandato de edẽdis statutis non transfertur potestas edendi statutum iniquum. Qđ patet: q2 isti mandantes non sunt excõicati, sed excommunicandi.
6 ¶ † Quinto no. ꝙ populus non potest facere statutum, nisi interueniente consensu superioris in populum iurisdictionem habentis: & sic potestas edendi statutum dependet in populo & in iurisdictione presidente populo. ¶ Sexto nota ꝙ non valet statutum in preiudiciuz sedis apostolice, & derogationẽ ecclesiastice libertatis.
7 ¶ † Septimo no. ꝙ statutũ arctans quem ad agendum in foro seculari indifferenter contra laicum, vt detrahens ecclesiastice libertati non vz fortius arctans directe vel indirecte ad respondendũ: sicut statuta eximentia a protectione communis. ¶ Octauo nota
8 † ꝙ detrahi dicitur libertati alicuius, vbi detrahitur priuilegio
9 iurisdictionali. ¶ † Nono no. ꝙ propter contumaciã quis põt priuari reditu possessionũ, & potestate agri sui colẽdi, & poni in bãno.
10 ¶ † Decimo no. ꝙ ad illũ expectat imponere bãnũ, qui habet iu-
11 risdictionẽ in loco. ¶ Nota. xj. † ꝙ vniuersitas vna cũ hñte iurisdictionẽ supra populũ potest facere constitutionẽ penalẽ: secus in vniuersitate iurisdictionẽ nõ hñte: vt no. Inn. de cõstit. cũ accessissent. Põt tamen vniuersitas se adstringere ad constitutionem pe-
12 na conditionali. de rescr. cũ aliquibus. lib. vj. & ibi not. gl. ¶ † Nota xij. ꝙ nõ valet statutũ arctãs clericos ad castra custodienda, & omnino penã imponẽs, vbi non custodiunt. ¶ Ex ver. ideoq. Not. j. ꝙ statutũ deletũ ex volumine statutorũ, videtur cassatũ, & fidẽ nõ
13 facit. ¶ † Scdo nota ꝙ delictũ cõitatis, principaliter in statutis
14 edẽdis, adscribit cõsiliarijs, & officialib9. ¶ Tertio nota † penam edentis statuta contra libertates ecclesiasticas: q2 priuatur feudo ab ecclesia tento. Item cõpelluntur cauere de non faciendo talia
15 in futurũ, & incurrũt, &c. ¶ † Oppo. ꝙ statutum non tolleret ecclesiasticã libertatẽ, quatenus volebat impetrantẽ contra laicũ adire secularẽ, qđ hoc est iuris. de fo. cõpe. cũ sit. q2 actor, &c. So. Erat cõtra cõsuetudinẽ curie, q̃ hz ꝙ exceptis feudalib9 clericus cõtra laicũ impetrat in curia ecclesiastica. Itẽ quatenus excludebat clericum ab impetratione ab ecclesia in ecclesiasticis negotijs. de iudi. ceterum. Secus si esset statutũ ꝙ non impetraret laicus cõtra laicũ, vel clericus cõtra laicũ a sede apostolica, nisi in casib9 cõcessis.
16 ¶ † Oppo. scdo ꝙ sint excõicati, non excõicandi consules. s. eo. nouerint. Sol. Hic non fecerunt statuta, nec fieri mandauerunt, nec in mora erant delendi, vel officium dimittendi: secus in contra-
17 rio. ¶ † Oppo. tertio ꝙ non possint excõicare pretextu culpe future: q2 tractus futuri temporis non spectat ad iudicẽ. ff. de vsur. l. j. ff. de iudi. l. non quemadmodum. Sol. Pretextu contumacie preterite tractus futuri temporis quandoque spectat ad iudicem, vt hic. de quo. s. de procurato. auditis. Plenius de senten. excommu.
18 Romana. §. caueant. li. vj. ¶ † Quero primo an statutum factum per laicos, quod vadens de nocte puniatur in tantum, liget clericos. Dic ꝙ non, secundum Uinc. & Abb. sed sunt per ecclesiam coercendi. de consti. ecclesia. xcvj. di. bene quidem. Secũdo quid si statutum, vel bannum factũ est per laicos de pecoribus pascẽdis, vel ad aquã ducendis, ꝙ de quolibet pecore tantum soluatur, si dãnũ dederit: an liget clericos. Dicunt Uinc. & Abb. quod pastores tenentur de damno, propter mercedem, quam accipiunt. Facit contra Bart. quod statutum simplex liget clericos: vt ipse no. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. ¶ Attende hoc dictum Uinc. & Abb. videtur dubium, quod aut intelligimus quod isti clerici teneantur occasione male custodie per eos commisse: & videtur quod teneri non debeant, cum etiam expresse tale statutum ipsos ligare non potuisset: ergo nec tacite. Item quia isto casu ex delicto suo videntur obligari: sed hoc est notorium in iure quod clericus non oc-

casione contractus, nec delicti potest per laicum iudicari: vt patet s. de iudi. qualiter. eodem titu. si iudex. libro. vj. Aut intelligemus ꝙ vigore istorum: ⁊ tunc aut animalia sunt dominorum: ⁊ domini sunt obligati, non ipsi pastores. Aut sunt ipsorum clericorum: et tunc quod non ligentur, patet: quia res sunt ecclesiastice, que gaudent eodem priuilegio, quo et ipsi clerici: vt. c. fin. s. de rebus eccle. non alienan. ergo sicut ipsi clerici eodem statuto non ligantur, ita nec ipse res ecclesiastice. Licet prior intellectus videtur magis applaudere opinioni ipsorum, dum dicunt ipsos obligatos ratione mercedis. Tamen dic quod dictum ipsorum potest intelligi quod ipsi clerici principaliter non sunt obligati ex statuto, sed in quandam consequentiam, scilicet quia tale damnū, quod dominus animalium patietur occasione damni dati per pecora, ipsi clerici ratione custodie assumpte domino tenebuntur restituere: ⁊ sic principaliter ipsorum obligatio fundatur a contractu inito inter ipsos et dominum potius, quam a statuto: ꝙꝙ tale damnum originem a statuto habuerit. Ex quo dicto potest sumi argu. quod vbi laicus committit aliud faciendum clerico, ad quod ipse laicus incidebat in penā ex forma statuti laicalis, quod si clericus illud non facit, poterit ipse per dictum laicum ad dictam penam conueniri.

19 quod nota. ¶ † Quero tertio an statuto propter factum aliquorum principaliū de vniuersitate ligetur vniuersitas pena excommunicationis. Dic quod sic, si tota consensit, vel maior pars: vel si hoc factum ratum habet: vel si monita non emendet, vel faciat emendari. s. eodem. quante. Fatetur tamen quod collegium, vniuersitas, capitulum, ⁊ populus non possunt excommunicari: quia hec sunt nomina iuris, non personarum: et iura non sunt capacia excommunicationis. Item quia ibi sunt incapaces excommunicationis singulariter, vt sunt pueri vnius dici. Item quia eadem est vniuersitas presens, ⁊ postea, que tamen non deliquit, ⁊ esset iniustum eos ligari. xxiiij. q. iij. c. j. ⁊ eodem. Romana. ad fi. lib. vj. Capax est tamen vniuersitas pene suspensionis, et interdicti. xvij. questio. iiij. vxor. et cap. miror. ⁊ supra, de spon. non est. Item vniuersitas capax est pene pecuniarie. ff. quod metus causa. l. metum. §. animaduertendum. Pene vero capitalis non est capax, mortis scilicet vel relegationis, sed mutabitur in pecuniariam. ff. de his, qui no. infa. l. quid ergo. §. pena. Item nec est capax criminalis accusationis, secundum quosdam: quia non potest per syndicū comparere. ff. quod cuiusqȝ vniuersi. l. j. §. procurator. et syndicus non admittitur. de accusa. veniens. Tu dic quod accusari potest criminaliter: vt not. de simonia. dilectus. et potest tunc ex necessitate cōparere vniuersitas per syndicum: licet alias non possit procuratori interesse: vt ibi not. Idem not. de iuramen. calum. cap. primo. Potest etiam pati penam priuationis priuilegiorum: et sic pati aliquam capitis diminutionem. ff. qui. mo. vsusfruc. amit. l. fin. Si vsusfructus ciuitati. xxv. questione. ij. ita nos. Potest etiam pati penam pecuniariam criminalem, vt fiat collecta per solidum ⁊ libram, a qua eximuntur pueri, ⁊ alij innocentes, ⁊ qui contradixerunt. de constitut. c. secundo. Alij dixerunt nullum eximendum: et hoc placet Hostien. vt tollatur materia malignandi, ⁊ excusandi, ⁊ per consequens ne maleficia remaneant impunita. s. eo. vt fame. Nam etiam propter vicinitatem punitur quandoqȝ innocens. de quo de excess. prelato. clerici. j. q. iiij. per totum. deinde vide plene de

20 simonia. dilectus. ij. de iniur. in nostra. ¶ † Quero decimo qualiter erit hec cautio prestanda. Dic quod per iuramentum, ⁊ idoneam, vel pignoratiam cautionem, etiam apposita certa pena. de presump. literas. quia ex quo circa hoc deliquerunt, cogendi sunt vt caueant: licet a principio non tenerentur. Ad hoc de presump.

21 mandata. ⁊ c. scribam. ⁊ iura, que allegat glo. ¶ † Quero an si absoluatur excommunicatus propter statuta contra libertatem ecclesie, restituantur sibi feuda. Dicit quod non. Nec obstat. xvj. q. vj. nos sacramentorum. ⁊ c. iuratos. que loquuntur cum dominus perdit vasallos ex consequentia excommunicationis: hic principali-

22 ter, ⁊ directo priuatur feudo propter delictum. ¶ † Glos. pe. oppo. quod sint excommunicati, non excommunicandi edentes statuta contra ecclesiasticam libertatem. s. eodem nouerit. Solu. Contrarium loquitur de facientibus seruari statuta, et non delentibus, lapsis mensibus: quo casu sunt excommunicati. Hic loquitur de edentibus statuta vel non delentibus intra mensem, qui nondum sunt excōmunicati, sed excommunicandi. Statutarij vero, et scriptores sunt ipso iure statim excommunicati, vt ibi. Vel contrariū loquitur de illis, qui interfuerunt editioni statuti, vel de illis, qui non interfuerunt, sed seruari fecerūt: hic de non existentibus tempore statuti, sed qui postea successerunt: ⁊ isti excommunicantur. Sed si seruari fecerint, nisi deleri fecerint intra duos menses, post duos menses sunt excommunicati, vt in contrario. Vel tertio promulgate procures, id est, promulgatam esse ostendas. Vel dic ꝙ excommunicātur, vt hic: licet sint excommunicati, vt in contrario. Host. dicit quod hec decret. habet tria capitula. Primum, contra clericos impetrantes. Secundum, contra laicos. Tertium, de custodiendo castro suis sumptibus. Per secundum, ⁊ vltimum excommunicati erāt ipso iure, propter primum non: quia illud est solū contra ius canonicum, ⁊ cōsuetudinem sedis apostolice. Unde nō sunt excommunicati, sed excommunicandi: quod est hodie contra text. de immu. eccle. quoniam. libro. vj. Satis enim est ꝙ de consuetudine spectet ad forum ecclesie, vt sit locus pene, vt ibi. Tu dic, quidam sunt edentes: ⁊ hi statim sunt excommunicati. s. eodem. nouerit. in fi. multofortius si fuerint edentes, ⁊ seruari facientes, vt ibi. Quidam sunt tantum seruari facientes, sed non edentes: in istis procedat princi. c. nouerit. quia hi sunt excommunicati, nisi deleri fecerint infra duo menses, interim excommunicandi sunt. Quidā sunt nec edentes, nec seruari facientes: isti sunt excommunicandi,

23 vt hic. ¶ † Glo. fina. oppo. quod ecclesia non priuat laicum feudo: arg. de iudi. nouit. Sol. Priuat feudo ecclesiastico: quia ratione feudi subest laicus ecclesie, sicut domin⁹ priuat vasallum, quando facit feloniam domino suo. de feu. l. hac edictali. quia dominus inter vasallos de feudo cognoscit. de fo. compe. verum. ⁊ c. ex transmissa.

24 Simile. s. de hereti. c. fi. † sicut ⁊ clericus, qui contra ecclesiam ad-

25 uocat, perdit beneficium. de postu. c. fin. ¶ † Oppo. quod etiam in feudis non cognoscat ipse papa, sed cognoscant pares: vt in. §. illud quoqȝ. ⁊ no. de foro competenti. c. ex transmissa. Hostien. dicit ꝙ per dominum potest priuari, quādo notorium est delictum: vel vbi vasallus committit feloniam contra dominum, vel feudū alienat: quia cadit ipso iure a feudo. Si vero negetur, ⁊ non sit notorium, necesse est per sententiam declarari priuatum: vt in. c. ad aures. ⁊ tunc per pares priuatur: vt in. §. illud quoqȝ. hic allega. Ad hoc procedit in feudis ecclesiasticis: quia maior, ⁊ fortior est sententia pape, quam parium. ad hoc de appellatio. si duobus. §. j. respon. Idem in legato, ⁊ maxime quando eius mandato dictat sententiam, vt hic, ⁊ de appellatio. nouit. Et hoc dicit expedire fieri, vbi sunt potentes vasalli, contra quos etiam dominus procedere nō auderet. de immunitate eccle. aduersus. ⁊ sic erat hic. Alias decet quod papa ad dominum feudi etiam ecclesiastici, vel pares remittat: vt patet. s. de iudic. ceterum. de foro competenti. ex transmissa. ⁊ capitu. verum.

1 ☞ Excommunicatum alloquens in his, que ad salutem pertinēt, non est excommunicatus.
2 Eleemosynas recipere possunt predicatores ab excommunicatis ⁊ detinentibus aliena.
3 Excommunicationem non semper incurrit percutiens clericum. nu. 7. 23.
4 Factum potest quandoqȝ bono ⁊ malo applicari, secundum volūtatem operantis.
5 Statutum dictans ꝙ consulens excommunicato, aut rebelli, vel opem dans, puniatur ad quos trahatur.
6 Puer, ⁊ adolescens inter se differunt.
7 Ordinum inferiorum susceptione non euadit suscipiens familiarem potestatem, ⁊ correctionem.
8 Corrigere licet patrifa. suam familiam.
9 Familie appellatione qui veniant.
10 Percussio permissa ratione superioritatis que intelligatur.
11 Excommunicato an sit licitum pro corporali salute communicare.
12 Predicatores eleemosynas licite recipiunt ab excommunicato ⁊ aliena detinente. 15.
13 Oblatio an possit recipi a peccatoribus notorijs, vel excommunicatis.
14 Eleemosynam quare liceat recipere de alieno.
16 Honorandus est ita qui alterius vicem gerit sicut et ipse honoraretur.
17 Eleemosynam licet predicatoribus tempore necessitatis recipere.
18 Dictio, maxime, sumitur quandoqȝ pro tantum.
19 Castigare quinam possint ratione officij.
20 Clericum quare liceat quandoqȝ percutere ratione officij.
21 Ordinati quo ad superiores ordines an possint impune verberari a suis superioribus.
22 Corrigere suos subiectos an possit prelatus.
24 Ordinati ad superiores ordines qui dicantur.
25 Correctionem, ⁊ patriam potestatem quare euadant ordinati ad superiores.
26 Excommunicationem an incurrant persone, quib⁹ est permissum corrigere clericos, si modum excedant.

1 **Cum voluntate.** ¶ † Alloquēs excōicatū in his, q̄ ptinent ad salutē, ēt si verba alia interponat, nō est excōicatus:

2 † predicatores pˢertim, q aliter sustentari non possunt ab excōicatis, et detinentibus aliena recipere eleemosynas possunt.

[3] sunt.† Tertio ponit quosdam casus, quibus percutiens clericum excommunicatus non est. hoc dicit. Secunda pars ibi: predicatores. Tertia ibi: si qui vero. ¶ Nota. i. ꝙ voluntas est propositum distinguens maleficia. ¶ Nota ꝙ in delicto primaria causa surgit a voluntate, ⁊ ab anima rationali: ⁊ sic etiam consideratur voluntas in delictis, etiam prout temporaliter puniuntur, non autē solum simplex, ⁊ rude factum. ¶ [4] † Tertio nota † ꝙ idem factū pōt quandoqȝ malo ⁊ bono applicari, secundum voluntatem operātis eadem operatio est quandoqȝ bono, quandoqȝ malo proportionabilis, secundum electionem finis operantis. ¶ Quarto nota ꝙ licitum est communicare excommunicato in his, que tendunt ad dissolutionem excommunicationis, ⁊ peccatori in his, que tendūt [5] ad egressum peccati, in quo moratur. ¶ † Et sic not. casum, in quo etiam ad commodum excommunicati licitum est communicare. Facit ꝙ si statuto puniatur rebelli consulens, vel opem dās, q' nō incurrat consulens, vt de rebellione vel banno exeat. ¶ No. ꝙ cōicans excommunicato non incurrit excommunicationem etiā minorem. ¶ In ver. predicatores. Nota. i. ꝙ regulariter non est licitum eleemosynam recipere ab excommunicatis, vel alienarum rerum detentoribus. Et ꝙ in casu necessitatis, ⁊ vbi eis communicatur ad bonum, licitum est eleemosynas recipere. ¶ Ex ver. si qui vero. Not. hic plures casus, in quibus percutiens clericum nō incurrit sententiam canonis. ¶ Primus, quādo ratione officij percutit turbantem officium. ¶ Secundus, quando est senior in ecclesia, ⁊ percutit propter officij turbationem. Ex quo patet ꝙ ad antiquiores ecclesie spectat corrigere iuuenes officium diuinum turbantes: sicut ⁊ equum esset ꝙ antiquiores ciuitatis coercerent iuueniles calores. ¶ Tertius, quando corrigit obtentu prelationis vel magisterij. ¶ Quartus, quando pcutit aliquos de familia, vel propinquos ad finē, vt in virtuosis operationibus dirigantur.

[6] ¶ † Scdo nota ꝙ alius est puer, alius adolescens: ⁊ sic appellatione puerorum non continentur adolescētes, nec econtra. ¶ Tertio [7] nota † ꝙ familiarem potestatem, ⁊ correctionem non euadit quis [8] susceptione ordinum inferiorum. ¶ † Quarto nota ꝙ patrifamilias licitum est corrigere familiam suam, non solum propinquorū [9] sed etiam extraneorum de familia existētium. ¶ Quinto nota † ꝙ appellatione familie continentur non solum propinqui, sed etiam existentes de domo alterius seruitij causa seu communiter ad vnū [10] panem ⁊ vinum viuentes. ¶ Sexto nota † ꝙ vbi permissa est ratione superioritatis percussio, permissa est ita demum, si sit leuis.

[11] ¶ † Venio ad dicta doct. ⁊ in prima parte quero primo an sit licitum pro corporali salute alteri communicare. A contrario dic qd non: quod est verum, si negligit, vel contemnit. supra titulo primo. cum infirmitas. ¶ Secundo quero an sit licitum reductionis causa communicare in mensa, vel habitatione. Dic ꝙ non: qȝ permittitur in sola locutione. xxiij. q. i. omnis. secundum Host. Textus ibi incidenter id est, qui incidunt, nec ad absolutionem, nec ad salutem faciunt: imo principaliter, secundū Ho. sed tamen inducūt: vt si querit de vxore filijs recitat ei dilectionem, quam habuit ad genus suum ⁊ his similia: sicut verba stipulationis quāuis superflua, illam non vitiant. ff. de verbo. obli. l. que extrinsecus. ¶ Glo. [12] huius partis sunt clare: ideo videas per te. ¶ † Venio ad secundam partem in ver. predicatores: ⁊ quero primo an pcedat decre. in quolibet predicante. Doc. intelligunt hanc partem in habentibus officium predicandi, ⁊ confessionem audiendi. de vsuris. cum tu. In curatis, fratribus Predicatoribus, ⁊ alijs. Quod nota: qȝ [13] mihi non esset licitum sic recipere ab illis. ¶ † Secundo quero an oblatio possit recipi a peccatoribꝰ notorijs, vel excommunicatis. Dic ꝙ non. xc. dist. oblationes. ⁊ c. eorum. licet posset recipi eleemosyna: quod est verum in necessitate: vt hic, ⁊. i. q. i. non est putanda. xvij. q. iiij. miror. Ratio, qȝ eleemosyna sit in occulto, de quo nihil ad ecclesiam. s. de simonia. sicut nobis. in fine. Oblatio in publico, que prohibetur, ne exinde peccator consoletur, ⁊ ne ecclesia publice illius peccatum videatur approbare. Dicit tamen Inno. ꝙ licet eleemosyna fiat in publico, per hoc non mutatur genus eleemosyne, quin percipi possit: qȝ eius natura regularis est consideranda, que potius debet fieri in occulto. Matthei quinto. Decime vero reales a talibus licite recipiuntur. de decimis. de terris. De illicite vero acquisitis nec decime, nec eleemosyne recipi debent: licet si res detineantur, ex fructibus earum licite decime recipiantur: vt no. de decimis. ex transmissa. Mortuaria vero, que pro anima dantur, non sunt accipienda ab excommunicato: quia nec pro eo orandum. s. eo. a nobis. Quod est verum, secundum Host. specifice. sed generaliter sic, cum oretur etiam pro hereticis in die parasceues. xiij. q. ij. non estimemus. Legatum ab excommunicato nō pro anima percipere potest licite ecclesia: qȝ nec ei testari prohibetur, secundum Inno. de testamento. dic vt de senten. excom. decernimus. lib. vi. ¶ In prima glo. huius partis, que est super verbo alias ibi: eleemosyna melius diceret oblatio: est enim differētia in[14]ter hec duo vt dixi in textu. ¶ † Glo. super verbo eorum querit de ratione quare licitum sit recipere eleemosynam a predicatore de alieno. Dicit glo. quod sicut ipse, cuius res est, posset suum recipere, sic hic predicator debet esse vt a gestore recipere eleemosynam: quia quasi suum negotium gerit. Et hoc voluit dicere text.

[15] ¶ † Et dicit gl. ꝙ sufficit, si ceperit vtiliter predicare, licet negotium effectum non habuerit. ff. de neg. gest. l. sed an vltro. in princ.

[16] ¶ † Et dicit gl. ꝙ est argumentum ꝙ ita est honorandus, qui vicē alterius gerit, sicut ⁊ tēpore honoraretur. alleg. xciij. dist. c. si. cum [17] simili. ¶ † Glos. super verbo, presertim opp. ꝙ sit licitum recipere in casu necessitatis eleemosynas ab excommunicatis, ⁊ peccatoribus, dato ꝙ quis non predicet. xi. q. iij. quoniam multos. Gloss. dt optime, si subest necessitas, licitum est recipere predicatoribus, et non predicatoribus: si non subest necessitas est licitum recipere pdicatoribus non alijs. Sed dicit gl. ꝙ subaudiendum est maxime. Dicunt Doct. super verbo, maxime, quod Inno. exponit pro tan[18]tum: ⁊ hoc plus placet, vt tutius Host. ¶ † Gl. habuit bonum intellectum, sed male fuit posita, si presertim referatur ad predicatores, stat bene pro maxime: ⁊ hic fuit intētus gl. vt patet per sequētia: si presertim referatur ad casum necessitatis, stat bene pro tan[19]tum: ⁊ dicunt Doctores verum. ¶ † Venio ad tertiam partem in ver. si quis vero. Et quero primo qui sunt, qui ratione officij possunt castigare, ⁊ qui ratione plationis. Dic ratione officij, qui habent officium sine dignitate prelati, qui habent dignitatem, secundum Inno. Gof. exemplificat habentes officium in cantoribus, ⁊ [20] his, qui regunt chorum. ¶ † Quero scdo quare liceat ratione officij percutere clericū. Dic ꝙ ex quo permissum est officium, omnia permissa sunt, sine quibus officium explicari non potest. Hinc est ꝙ delegatus potest compescere omnes eius iurisdictionem impedientes, licet nullam habeat super eos iurisdictionem. de off. dele[21]ga. c. i. ¶ † Quero tertio an in superioribus ordinibus existentes possint impune verberari a suis superioribus. Dic ꝙ non, p text. a contrario. Ratio, qȝ honorabiliora membra non sunt verberibꝰ subijcienda, exceptis culpis grauioribus. xlv. dist. cū Beatus. vnde puniri debent alijs admonitionibꝰ: ⁊ si se correxerint, possunt suspendi. de celeb. miss. cum dolentes. ¶ Omnes gl. huius partis sunt literales, excepta gl. que est super verbo, familia. Illa tangit [22] duo effectualiter.† Primum an prelatus possit corrigere subiectos cuiuscunqȝ ordinis. Gloss. dicit ꝙ licet ratione officij non sit licitum nisi in inferioribus, ⁊ vbi corrigit ratione patrie potestatis: tamen vbi corrigit ratione prelationis, potest etiam superio[23]res, cum ibi hoc non limitet. ¶ † Vltimo glo. assignat casus, in qbus licitum est percutere clericū sine pena excōicatiōis, ⁊ casus, in qbus percutiens nō accedit ad sedem apostolicā. De secūdis habuistis versus. s. eo. pro illorum. Host. dat casus, in quibus, nō incurrit per hos versus.

Officium, zelusqȝ, pater, doctorqȝ, propinquus,
Affectus, dominus, vis, ⁊ correctio, ludus,
Quisqȝ sit exceptus, si sit moderamine septus.

Officium. s. eod. vniuersitatis. §. laici. ⁊ c. iij. primo responso. Zelusqȝ etiam si percutiens aliquantulum motus sit. s. eod. veniens. Pater, doctorqȝ, propinquus, vt hic. Affectus, matris, filie, sororis, ⁊ vxoris. s. eo. si vero. el primo. §. finali. Dominus familiā corrigens, vt hic. Vis. hic casus respicit inferentem vim. s. cod. c. primo. §. si vero. ⁊ enormitatibus. s. eo. perpendimus. ⁊ c. cum non ab homine. Correctio. hic casus respicit leuitatem reprehensibilem clericorum, ⁊ omnes casus, qui ipsos incorrigibiles reddunt, trina monitione premissa, supra eodem. contingit. ⁊ ca. in audientia, Ludus. s. eodem capitu. primo. in fine. §. primo. Quisque sit exceptus. supple a pena canonis. Si sit moderamine septꝰ nisi sit enormis excessus, ⁊ nisi in defendendo excedatur modus. ponit versus Abbatis. Dicit quod primi placent non curandum ergo de Ab[24]bate. ¶ † Glos. finalis querit de duobus. Primum, qui dicantur in superioribus ordinibus. Dic quod existentes in sacris, vt in subdiaconatu, ⁊ supra: qȝ hodie ordo subdiaconatus est translatꝰ ad sacros. de etate ⁊ qualitate a multis. ⁊ illi dicuntur ordines su[25]periores. ¶ † Secundo querit de ratione quare superiores nō corrigunt patres. Dicit, quia ordines superiores eximūt a patria potestate similiter ⁊ professio. ff. de mino. l. ex causa. §. minor. Ex quo colligit glossa tria. Primo, dignitatem sacrorum ordinum. Secūdo, quia sacer ordo releuat a patria potestate. Tertio, quia in minoribus existens est sub patria potestate. de quo remittit doct. de etate et qualitate. indecorum. vbi plenissime Innocentius ⁊ Gofredus tenent talem non esse liberatum a patria potestate quo ad paternam. Item quo ad manuum iniectionem: quo autem ad beneficialia liberatus: vt in capitulo fina. de indic. libro. vi. Barto. Brix. dt quod pater percutiens clericū, etiam superioris ordinis, causa correctionis, ꝙ non est excōicatus, sm Da. ⁊ Tanc. ꝙ lȝ in eius non sit potestate, tamen manus illa iniuriosa non est. Dicit demum Lau. ⁊ Legistas tenere ꝙ talis sit in patria potestate. in aut. de san. epi. §. presbyteros. col. ix. ⁊ l. sacrosancte. C. de epis. ⁊ cle.

⁊ dt finaliter.⁊ aut.sed episcopalis dignitas questio est soluta per hunc finem, an sit in patria potestate, secundum Bart.Briz.et an liceat patri corrigere. Nec ob. ꝙ manus non sit violenta, q: est temeraria, ex quo propter superiores ordines etiam eximitur a patris correctione:⁊ non solū manus violenta, sed etiā temeraria pu-

26 nitur.s.eo.vniuersitatis. ¶ †Eadem glos.in ver.quid si persone. querit an persone, quibus est licitum corrigere clericos, si modum excedant, incurrant excommunicationem. Dicit glo. ꝙ non: quia in dolo non sunt, licet modum excedant:⁊ canon, si quis suadente. violentas manus punit, que sine dolo non sunt. Ad hoc.c.si clericos.j.eo.tit.lib.vi.sed huiusmodi manus predictarum personarū non sunt dolose, sed charitatiue, licet fortuito casu excedant modū disciplinę: quod probatur ex prin.huius.c.de hoc de rest.spo.olim.j.in gloss.fina.⁊c.

1 ☞ Excommunicatus est maiori communicans excommunicato in crimine damnato.2.
3 Excommunicationem maiorē vt quis incurrat ex participio, que requirantur.
4 Excommunicationem an incurrat laicus participans cum muliere, propter cuius participium excommunicatus est clericus.
5 Excommunicatio quo casu extendatur ad alias personas, quam contra quas lata est.

1 **SI concubine.** ¶ †Communicans excō. municato in crimine damnato excommunicatus est maiori.h.d.⁊ non diuiditur. ¶ Nota.j.casum, in quo sola communione quis incurrit maiorē, quando participat in crimine specifice, pro quo est excommunicatus. ¶ Scdo not. ꝙ virtus extēsiua sententie ad alias personas non datur, anteꝙ sententia sit in esse deducta:⁊ sic virt⁹, ⁊ actus operatio non datur antequam ipsius esse. ¶ Et sic nota
2 † ꝙ participans in crimine excommunicato ante excommunicationem, non incurrit excommunicationem maiorem:⁊ sic qd dicit participantem in crimine criminoso incurrere maiorem, est verū, quando communicat post latam excommunicationis sententiam.
3 ¶ †Tertio nota duo requisita, vt quis incurrat maiorem ex participio. Primum ꝙ participet in crimine specifico, pro quo est lata sentētia. Secundū, ꝙ participet post sententiā. Tertiū, ꝙ sentētia sit publice lata. Quartum, ꝙ illi persone specifice communicet
4 que est excommunicata. ¶ †Quero quid si laicus participaret cū tali muliere, an incurreret excommunicationem. Dic, si mulier esset simpliciter excommunicata propter fornicationem specificam clericorū: q: tunc non incurrent nisi clerici: q: laici non possent dici participare specifice in illo crimine. Secus si mulier est excommunicata propter fornicationem, quicūq; illam cognoscat q: in crimine damnato participat cum eadem, secundum Host. ¶ Oppo. ꝙ non incurrat quis ex participio excommunicationem maiorē: vt probatur in.c.nuper.s.eo. Sol. Si participabat in crimine, incurrit maiorem: si in oratione, locutione, vel alias incurrit minorē, vt
5 in contrario. ¶ †Et sic nota casum, in quo extenditur excōicatio ad alias personas, ꝙ contra quas est lata excommunicatio. alleg. doc.s.eo.tit.nouerit.⁊.c.significauit.⁊c.

1 ☞ Excommunicatio minor nō excludit a clauium potestate etiā absoluendi a minori.
2 Peccatum non tollit clauium potestatem, etiam a tollendo simili peccato.
3 Absoluendi potestas ab excommunicatione minori non expirat per interuentum excommunicationis minoris.5.
4 Absoluendi potestatem an duo possint inter se inuicem habere.

1 **Quobus.** ¶ †Minor excommunicatio nō excludit a clauium potestate etiā absol-
2 uendi a minori.h.d.⁊ non diuiditur. ¶ †Not.j. ꝙ peccatum non tollit clauiū potestatem, etiam a tollēdo simi-
3 li peccato. ¶ †Nota.ij. ꝙ potestas absoluendi ab excōicatione minori non expirat per interuentū excōmunicationis minoris. Ex quo patet ꝙ priuatus sacramentis ecclesie alterum pōt recōcilia-
4 re. ¶ †Oppo. ꝙ non possint duo habere potestatem inuicem absoluendi dependentem a superioritate.s.tit.j.omnis.sed vnus nō potest esse superior, ⁊ subiectus: igitur. Sol. Potest hoc esse de cōsuetudine.de excess.prela.accedentibus.de iure.s.tit.j.c.si.vel superioris concessione.s.tit.j.c.omnis. ¶ Quero, quibus dari potest hec potestas. Dic, sacerdotibus: q: inferiores nō habent clauium
5 potestatem, secundum Host. ¶ †Sl.opp. ꝙ expiret absoluēdi potestas; q: minori excōicatus est priuatus sacramentis ecclesie.de cler.excom.mi.si celebrat. Ergo alteri conferri nō potest: q: nemo dat quod non habet.de iure pa.no.nobis.j.q.vij. Daibertum. So. duplex. Prima ꝙ non expirat habitu, sed exercitio: quia alterum absoluere non poterit durante excōicatione: sed altero absoluto, bene poterit alterū absoluere: q: non est extincta habitu potestas, licet impeditus sit eius effectus. Nec sol. destruit tex. Scda solutio, ꝙ potestas nō extinguatur, etiam quo ad actū, ⁊ exercitiū, durante excōicatione: q: excōicatur minori, licet sit priuatus actu passiue perceptionis sacramentorū, non actiue, ⁊ sic potestate conferendi, vt.d.c.si celebrat. Nec obstat ꝙ non habet: ergo non dat: q: hoc respectu, quo dat potentiam dandi virtutem sacramenti. Istā tenet Host. q: hec decret. vult ostendere aliquam specialitatem in excōicatione minori: ⁊ dicit ꝙ Bernardus illam tenebat in addi. quas dicit se non vidisse.⁊c.

1 ☞ Eucharistia confici non debet, nisi cum celebratione, ⁊ solennitate misse.
2 Ad misse solennitatem non requiritur pulsatio campane.
3 Legatum factum sacerdoti vt dicat solēnia misse vnius, non per hoc importat ꝙ teneatur ipsam cantare alta voce.
4 Interdicti tempore permissio celebrationis qualiter intelligatur.
5 Interdicti tempore qui possint celebrare.
6 Interdicti tempore in quo videatur permissa celebratio.

PErmittimus. Breue, ⁊ hodie sublatum. ¶ No. ꝙ consequenti permisso, antecedens, sine quo non potest esse, videtur esse permissum: ⁊ sic concesso ꝙ viaticū detur tempore inter-
1 dicti, videtur concessum ꝙ confici possit vbi non habetur. ¶ †Secundo no. ꝙ corpus Christi confici non debet, nisi cum solennita-
2 te misse. ¶ †Tertio nota quod de solennitate misse non est ꝙ pul-
3 sentur campane, ⁊ alta voce cantetur. † Facit ꝙ si legatū est sacerdotibus annuatim, vt dicant solēnia vnius misse, per hoc non teneantur ipsam cantare, ⁊ possunt recipere legatū dicendo missaȝ
4 suppressa voce. ¶ †Quarto not. ꝙ permissio celebrationis tēpore interdicti semper permittit modificare vt clausis ianuis, non pulsatis campanis, voce suppressa, interdictis ⁊ excōicatis exclusis. ¶ Nota vnum sacramentū qd permittitur tempore interdicti, et licet detur in certis, non tamen interdicti possunt assistere cele-
5 brationi, que conficitur. ¶ †Nota ꝙ soli ministri corporis, ⁊ sic curati, habent potestatem celebrandi, vt conficiant tempore interdicti per qd vr̄ qd alij sint exclusi, nisi facerent de mandato istorū. quod placet Hos. quando impediti, alias non. Innoc. dt indistincte ꝙ possunt facere per alios: q: qui per alium, ⁊c. q: hoc non competit ex cōmissione, sed ex officio. de offi.ordi.c.fin. Credo ꝙ Host.
6 dicat verum. sed hoc hodie est sublatum, per.c.fin. ¶ †Nota ꝙ ex sola necessitate permissa est hec celebratio: puta si qui repente tot infirmarentur, ꝙ non sufficiunt eucharistie reseruate: debet tamē minister discrete agere vt reseruet considerata multitudine populi, et loci infirmitate. Scire etiam potest vnam inter plures diuidere. Item non seruare debet vnam vltra hebdomadam, ne putrescat. ⁊ si non occurret sibi infirmus, vltra hebdomadam sumat presbyter antiquā cum altera noua, ꝙ conficiet, ⁊ alteram innouatam reseruet: ⁊ in omnibus sit temperatus. de off.custo.c.j.secundū Host. ¶ Opp. ꝙ hodie possit pluries celebrare: vt.j.eo.tit.c.si.lib. vj.§.adijcimus.⁊.§.soli. Sol. Hodie serua qd ibi: sed adhuc hodie si papa iussisset exire clerum reseruando ibi parochiales sacerdotes pro sacramentis, que consueuerunt impendi tēpore interdicti habet locum quod hic dicitur, ⁊ non quod dicitur in dicta decret. si. ¶ Quero rationem quare permittitur celebratio. Respondeo quod ex quo est permissum vt corpus Christi detur, videtur permissum quod possit celebrare vt conficiant in necessitate: quia non rite conficitur corpus Christi sine missa. de summa trinitate. c.j. Concessa ergo eucharistia, concedenda est missa, secundum Host. qui per hoc arguebat licere conficere chrisma tempore interdicti eadem ratione. quod est determinatum.j. eodem titulo. quoniam. libro sexto.

1 ☞ Absolui nō potest satisfaciens clerico, quem lesit nisi in certis casibus.
2 Remissa iniuria priuata non remittitur publica pena vel eius aggrauatio.
3 Excommunicatus pro violenta quibus casibus ire non teneatur ad sedem apostolicam.nu.seq.
5 Priuilegium iuris quod excuset aliquem, ne teneatur ire ad sedē apostolicam ad beneficium absolutionis consequendum pro violenta.

1 **Quanuis.** ¶ †Satisfaciēs clerico, quē lesit, propter hoc absolui nō pōt nisi i certis
2 casibus.h.d. Scda ibi: nisi. ¶ †Nota.j. ꝙ ad satisfactionem priuate iniurie non remittitur publica pena, vel eius

eius aggrauatio: et sic pacto priuati nõ tollitur pena publica. ¶ Secundo not. qd legatus absoluit a snia excõicationis pro violenta manuũ iniectione. ¶ † Not. iij. hic plures casus, in quibus incidẽs in canonẽ ad sedẽ apostolicã ire non tenetur. ¶ Quarto not. quod causa tẽporalis, et limitata, temporalem, et limitatũ parit effectũ, et causatum mensuratur limitibus cause permanẽdi, et excusatio temporalis tẽporaliter excusat: qr finita, deficit excusatio. ¶ Alia notabilia sunt clara. † Quero qñ infirmitas excuset. Sol. Dic qd etiã illa, que est sine mortis periculo: vt si haberet febrẽ quartanã, vel habet podagrã. Quid si est senex, videtur tñ potens ad eundum. Dic qd absoluendus est, propter itineris periculũ. ¶ Quero qd priuilegiũ iuris excuset. Dic qd priuilegiũ iuris cõis, vel beneficio priuilegij ad corpus iuris redacti, vt in religiosis. s. eo. cũ illorum. et c. canonica. et qui non sunt sui iuris. s. eo. mulieres. Uel priuilegij corpore iuris clausi, vel mãdati super hoc specialiter facti. s. eo. porro. ad fi. sm Host. Quid si absoluẽdus ab excõicatione est impeditus accedere ad excõicatorem, impedimẽtis, de quibus hic, an ab alio possit absolui. Dic qd non, nisi in mortis articulo. s. eo. titu. a nobis. ad fin. vide etiam. s. eo. tit. c. nuper. ad fin. etc.

1 ☞ Excõicatio simpliciter lata, intelligitur de maiori. 6.
2 Uerba intelliguntur in dubio in suo potentiori significato.
3 Excommunicationis sententia fertur per hec verba, excõico te.
4 Sententia qñ presumitur lata a iure, vel homine.
5 Excõicationis maioris, et minoris, qualis sit effectus. 9.
7 Excommunicatus maiori, qui secum trahit effectum minoris, an possit absolui a minori.
10 Excommunicatio quid est.
11 Excõicationis maioris et minoris sententiam quisnam ferre põt.
12 Excommunicatio ex quibus causis feratur.
13 Absoluere quisnam potest a sententia excommunicationis.

1 2 **Si quem.** † Excõicatio simpliciter lata intelligitur de maiori. h. d. ¶ † Not. primo qd verba in dubio intelliguntur in suo virili et potẽtiori significato. C. de co. l. j. §. qui in perpetuũ. ff. si ager vect. vel emphy. pe. de testa. c. si pater. li. vi. facit. Insti. de iusti. et iur. §. j.
3 ¶ † Scdo no. qd per hec verba. Excõmunico, vel equipollẽtia, fertur sentẽtia excõicationis: et sic sufficit qd sententia valeat qd propriis, et ad hoc ordinatis verbis proferatur, vel equipollẽtib⁹: per quod patet formalitas verborũ in sentẽtijs: qd nõ est de substãtia, etiã in excõicatione, dum constet de mente excõicandi. ¶ Tertio
4 no. † qd verba dubia sententie ex persona proferentis declarantur: et sic vbi vba sentẽtie sunt pportionabilia iuri, et homini, si ab hoie proferantur, sentẽtia presumitur lata prout ab hoie profertur, nõ prout a iure: et sic ex causa agente actus, vel effect⁹ dubi⁹ declaratur, vt in dubio effect⁹ pduct⁹ cẽseat. sm naturã sue cause. ¶ Quarto no. qd verba dubia interpretãtur: etiã in penis, vt maior pena im-
5 posita cẽseat prout ab hoie profertur. ¶ † Quinto not. effectũ excõmunicatiõis minoris: qr illa excludit a participio sacramẽtorũ. Maior aũt a cõione hoim fideliũ. s. e. nuper. et facit de ele. ex. mi. si celebrat. Ratio hui⁹. c. est. qr verba in dubio debẽt intelligi in suo potentiori significato. Uel dic qd ratio est, qr snia minor non pfert ab hoie, sed a iure: maior vero cõsuenit ab hoie proferri: ex persona ergo proferẽte creditur maior, cũ maior tantum ab hoie proferatur.
6 ¶ † Opp. qd appellatione snie excõicationis in dubio intelligatur minor: qr in penis interpretatio est benignior faciẽda, vt minor pena imposita videatur. ff. de penis. l. preses. et l. interpretatiõe. de reg. iur. i. penis. et regula, in obscuris. li. vi. Sol. In penis corporalib⁹, et pecuniarijs, ex quib⁹ corp⁹ ligatur, pcedit cõtrariũ: in penis vero fauorabilib⁹, et quib⁹ ligatur aĩa, que poti⁹ dicũtur medicine, pcedit qd hic. ij. q. j. multi. s. e. ti. c. j. li. vi. Ista ergo via tutior in dubijs est eligẽda. de cleri. excõ. mi. c. illud. et fauores ampliãdi. etc. de reg. iur. odia. lib. vj. Et ad hoc, qr cõis vsus loquẽdi hz, quẽ dici excõicatũ, q excõicat⁹ est maiori, arg. de spon. ex literis. et hoc verũ: lz ab olim Lau. in. c. preterea. de app. tenuerit cõtrariũ. Itẽ ad hoc, qr a sacramẽtis quis est priuat⁹ solo peccato mortali: et excõicatio fertur pro peccato mortali: vt. xx. q. iij. nemo. et minor hz effectũ solũ priuatiõis sacramẽtorũ: vt ergo aliquid addat, intelligitur de maiori. l. ij. §. si qs a principe. ff. ne quid in lo. pub. Tu dic qd si excõicatio fertur a iure, posset dici qd in dubio intelligeretur de minori. per rationes in contrariũ allegatas: et qr in dubio mitius agitur cũ lege. Distingue tñ, si pter participiũ, in dubio minor: qr regulariter in tali materia minorẽ esse cõsuenit. s. e. nuper. Si propter aliã cõtumaciã, in dubio maior: qr sic a iure regulariter cõsuenit pferri. sic limita hic Jo. An. q dicit decre. pcedere etiã i snia iuris. Si excõicatio profertur ab hoie, in dubio maior: qr regulariter minor nõ pfertur ab hoie. Intelligat ergo in dubio maior ex persona proferen-
7 tis. ¶ † Quero an excõicat⁹ maiori, qñ secũ trahit effectũ minoris, qr priuat sacramẽtis, et vltra cõionẽ possit absolui a minori. Dic qd nõ, sm Ab. Sec⁹ si minor esset: et separatim plata, et maior de per se: qr tunc bene posset absoluere a minori tñ. Ad hoc qd no. in salu-
8 tatiõe Sexti, in finevltime gl. ¶ † Glo. q. qrit quib⁹ verbis similib⁹ feratur sentẽtia. Dicit qd feratur sentẽtia per hoc verba, noueris te excõicatũ. de app. preterea. de quo dic vt ibi: quia sunt opiniones. ¶ Glo. vltima, vt magistra, tãgit tria. Primo, qs sit effect⁹ excõicatiõis minoris. Secũdo. qd est excõicatio. Tertio, qs proferat sniam excõicatiõis maioris, et minoris: et sic de causis effi-
9 cientibus eius. Quarto, ex quib⁹ causis feratur excõicatio. Quinto quis eas tollat, seu qui ab eis absoluãt. ¶ † Ad primũ dicit qd effect⁹ minoris est priuatio sacramẽtorum. Effectus maioris est priuatio ecclesie. i. cõionis fidelium. iij. q. iiij. engeltrudã. Dicit Ybi. qd effect⁹ minoris est duplex: qr qdã est priuationis sacramẽtorũ, de quo dicit glo. quidã priuationis fratrũ tñ. i. que remouet a cõmunione fratrũ tñ, ita qd nõ a sacramẽtis. v. q. ij. c. ij. q. iiij. in loco. xvij. dist. placuit. xxvij. di. quorũdã. l. viij. di. si qs maior. ergo pri-
10 uat vtroq; minor altero tñ, qd cũq; sit illud. ¶ † Ad scdm dicit qd excõicatio vt maior, est a qualibet licita cõione, et a quolibet actu legitimo separatio. et dat simile in Adã, qui fuit separat⁹ ab esu ligni. xi. q. iij. §. euidẽter. In hac cõcludit minor, que põt dici a sacra-
11 mentorũ perceptiõe separatio. ¶ † Ad tertiũ dic qd quedã est excõicatio solẽnis, que dicitur anathema: et hec a iure et ab hoie profertur. Ab hoie. s. ti. j. ex parte. A iure. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. Minor qñq; fertur a Deo, vt pter peccatũ: qr quilibet ex petõ est a Deo separat⁹, et a pceptione sacramẽtorũ: qr per peccatũ separat⁹ est a Deo, et tradit⁹ sathane. xi. q. iij. audi deniq;. Quãdoq; imponit a sacerdote, qñ suadet sacerdos plene penitenti vt abstineat a perceptiõe sacramẽti. de pe. di. j. facili⁹. xvij. q. iiij. minor. Et sic imponitur a iure. xi. q. iij. cũ excõicato. s. e. nuper. de cle. ex. mi. si celebrat. Qñq; profertur a seipso, vt qr bono. vel malo duct⁹ consilio, abstinet a perceptione sacramẽti. Uel qr non vult penitere, vel qr penitet, sed se putat indignũ. de pe. di. j. sunt qui arbitrãtur. de cõsecra.
12 di. ij. sunt qui scelerate. ¶ † Ad quartũ, ex quibus causis feratur: dic maior qñq; propter cõtumaciã: et hoc regulariter ab hoie. s. ti. j. ex parte. Quãdoq; pter delictũ: et hoc regulariter a iure. xvij. q. iiij. si qs. minor. que fertur a Deo, illa fertur propter peccatũ: que a sacerdote in penitentia illã accusat in penitẽtia, vel reliquie precedẽtis peccati: illã, qñ fert canõ, illã causat leuis contumacia, vt participare excõicato. Illam, quã quis in se fert, causat peccatũ, et impeni-
13 tẽtia, vel eũ causat bona cõscientia. ¶ † Ad quĩtũ, quis absoluat: dic qd in minori, si ab hoie fertur, regulariter absoluit proferẽs: nisi papa expresse p ius, vel aliter sibi reseruet: vt ps. ij. eod. tua. et c. per tuas. Si fert a iure, regulariter ppri⁹ eps absoluit. s. e. nuper. nisi sit pape reseruata. xvij. q. iiij. si qs. Minor, que fertur a Deo, tollitur penitentia peccati: si a sacerdote, expectet ipsius sacerdotis reconciliatio. Si a canone fertur minor, a solo suo presbytero, vel episcopo fieri potest reconciliatio, et sine iuramento. s. eodem. nuper. nisi participauerit in crimine: vt ibi, etc.

1 ☞ In delicti enormitate ponderanda attenditur tempus delicti commissi, quo ad pene exaggerationem.
2 Tempus attenditur in ponderanda capacitate persone agentis in actu.
3 Substantiam delicti commissi non alterat alteratio persone superueniens post delictum commissum.
4 Delictum iam commissum non augmentat doli capacitas superueniens post delictum.
5 Ad penam irrogandam inspicitur tempus delicti commissi, et nõ sententie.
6 Rigor quibus casibus licite potest temperari.

1 **Ueris.** Br. ne est. ¶ † Not. primo qd i põderãda delicti enormitate, quo ad pene ex-
2 aggerationẽ attenditur tps delicti cõmissi. ¶ † Scdo not. qp in ponderãda capacitate persone agẽtis in ac-
3 tu attenditur tempus, quo act⁹ gerit. ¶ † Tertio no. qd alteratio persone post delictũ iam commissum superueniens nõ alterat delicti substantiam: et sic magis late quod ad alterationẽ cause efficientes post effectum iam in esse productũ non sequitur alteratio causati effect⁹: et sic tale est causatũ, quale causa demõstrat. sm tẽ-
4 pus, quo in esse producit. ¶ † Quarto no. qd doli capacitas post delictũ iam commissum superueniens non augmentat delictum
5 iam ante commissum. ¶ † Quinto no. quod quo ad pene quãtitatem mensurandam, et imponendam, inspicitur temp⁹ delicti commissi, nõ sentẽtie. Et sic patet quod si minor pena per statutũ imponeretur tempore delicti commissi, et postea imponeretur alia tempore sententia, quod prima deberet imponi, nõ secunda: de qua habetur in. c. fina. de elec. lib. vj. Et ponit Barto. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iur. et per Joan. de Lig. in. c. fina. de cõsti. Hostie. inducit decre. ad. q. An pupill⁹ fact⁹ pubes possit testificari de his, que

Intelligentia. Breue est, et nõ summaƚ. In prima dictũ. In secũ
1 da probat forma rationẽ ponendo minorẽ. ¶ In tertia
primo circa intellectũ sumendum ex lege potius debe
mus ponderare eam dicendi, ⁊ mẽtẽ, quã proprietatẽ stricta, ⁊ cor
2 ticẽ verbox. ¶ Secũdo no. qđ dictũ regulat, ⁊ regit a causa dicẽdi.
¶ Tertio no. qđ qñ vnũ est ppter aliud, illud principaliter est at
3 tendẽdũ, ppter qđ qđ est. ¶ Quarto no. qđ vba sunt organũ, ⁊
instrumẽtũ ad exprimẽdũ cõceptũ mẽtis: ⁊ sic vba regulatur a mẽ
te, et non mens a verbis, vbi de ea cõstat: alias standũ est verbis.
4 ¶ Opp. qđ dictũ ex causis declaratũ sit nõ ad ppositũ dubitare.
Nã aliud põt esse dictũ per verba, aliud p scripturã. In dicto per
scripturã frustratoria est vboꝝ dubitatio. So. Dicit gl. dictox. i.
verbox, que plata sunt. Opp. qđ rõ nõ ꝯcludat: hic dubitatur an
verba preferanƚ mẽti, an mens verbis: ⁊ hic rñdet assignãdo rõnẽ
de re. Sol. Dicit gl. res. i. intellect⁹, quasi diceret, hoc verbũ, res,
est generale, aptũ notare substãtiã corporeã, ⁊ incorporeã: put ho
mini loquiƚ, ⁊ sm naturã subiectã. Res ergo hic significat intelle
ctũ, seu mẽtẽ. Dat simile. xxx. q. i. quõ virginib⁹. vbi dicit se mari
tos habuisse, ꝗ ñoñ testãte nõ habuit nisi quã. Nã respexit ad ie
ronym⁹ intẽtionẽ, ⁊ nõ verba Samaritane. Lau. sic exponit. ⁊ hoc
vult tex. qđ si verba sonant aliud, quã mẽs, ⁊ intentio, mens est se
quẽda, ⁊ nõ verba. allegat iura. Nõ eñi in folijs, sed i radice ratio
nis cõsistit Euãgeliũ. i. q. i. Marcion. cũ si. ⁊ verba sunt ordinata
vt organũ ad exprimẽdũ mẽtis cõceptũ: ergo regulatur mens
ab organo, sed organũ a mente. Ista eñi se hɜ vt aĩa ad corpus: et
sic aĩa se hɜ ad corpus regẽs ipsum, sic mẽs ad verba. Nã mẽs re
git verba, nõ verba mẽtẽ. Vñ arguit gl. qđ verba vltra pprũ sen
sum sunt trahẽda vbi res aliter salua esse nõ põt: arg. c. cu qdã. de
verb. sign. ¶ Accedã ad gl. ⁊ super ea, que hic dicunƚ, ego nõ pos
sum me adaptare ad faciendũ sermones, qꝛ ibi fit ecõtra: qꝛ inspi
ciuntur cõiter verba, nõ mens, ⁊ captiuaƚ mens ad verba. Sed vi
di quendã epm Florentinũ: qui nimis bene ad mẽtem sermocina
batur, ⁊ habebat pre manibus valde bene, ⁊ ad propositum, ⁊c.

1 ¶ Testimonium nõ vitiat verborum diuersitas, si tamen idem in substantia concludant. ⁊.
2 Verborum diuersitas in cortice, dum tamen detur eadem mens in substantia, non diuersificat dictum.
3 Testes si videantur similes in verborum proprietate, an presumantur suspecti.

1 Nihil. Diuersitas verborũ non vitiat testimo
2 niũ, si tñ idẽ in substantia cõcludant. h. d.
¶ No. ꝙ diuersitas in cortice verborũ. dũ tñ det idẽ
intẽt⁹. ⁊ eadẽ mẽs i substãtia, nõ diuersificat dictũ, nec
ꝯrarietatẽ īducit: ⁊ ideo licet testes, vel instrumẽta plura de eodẽ
facto cõfecta a diuersis idẽ narrẽt in substãtia, lɜ per diuersa ver
ba. P hoc nõ vitiaƚ eorũ dictũ, quasi sint singulares, vel cõtra
rij. Ego intellige verũ, qñ formaliter nõ recitãt vba vt ab alio pla
ta: qꝛ si recitãt, exigit qđ cõcordẽt etiã i cortice verborũ. Et p tãto
vidi dubitari de isto: duo testes fuerũt pducti ad probãdũ qđ Ti
ti⁹ instituit Seiũ heredẽ: ⁊ vn⁹ dixit. Scio qđ audiui qđ dixit Seiũ
heredẽ instituo. Ali⁹ dixit qđ dixit Seius heres sit: ⁊ terminatũ
fuit de facto qđ essent testes cõtrarij, aut singulares, ⁊ nõ pbarẽt:
qꝛ recitabant verba vt ab alio plata: ideo debuerũt cõcordare in
verbis predictis. ¶ Venio ad gl. Inducit glo. arg. pro testib⁹ idẽ
diuerso modo narrãtib⁹, ⁊ ad cõcordiã reducanƚ: et si idẽ dicũt, qđ
3 probẽt, adducit ad hoc, de testi. cũ tu ¶ Oppo. glos. xxxv. q. vi. de
parẽtela. So. si diuersitas īducit cõtrarietatẽ, fides testib⁹ nõ adhi
beƚ, vt ibi: si simplr cõcludit in narrãdi mõ diuersitatẽ, eodẽ ence
ctu supposito, sec⁹, vt hic. ¶ Gl. fi. in fi. dic, si verba sunt adeo di
uersa, qđ diuersa est sñia, nõ pbãt, sec⁹ si sint diuersa verba, sed idẽ
titas sñie: ⁊ ita loquiƚ decr. Inducit Host. decr. in ar. ad. q. Testis
examinaƚ, ⁊ scribit dictũ ei⁹ extẽse: postea notari⁹ examinat scdm, ⁊
audit eũ, ⁊ forte ppter pigritiã i scribẽdo nõ scribit extẽse: sed di
cit, Talis testis idẽ dicit qđ pim⁹: ⁊ sic fecit de tertio, ⁊ quarto: an
isti testes descripti sic abbreuiati probẽt. Videƚ qđ pbare debeãt:
qꝛ ex quo scriptis talis idẽ dixit, apparet qđ saltẽ in substãtia cõ
cordarẽt: ⁊ lɜ forte ibi fuerit aliqua vba diuersa, tñ ex quo notari⁹
sic atteſtaƚ, apparet qđ i sñia fuerũt cõcordes: et ex quo sic scriptũ
est, oĩa pſumunƚ solẽniter acta: ar. Insti. de inuti. stip. §. si scriptũ.
In cõtrariũ dicit qdã qđ nõ debẽt valere, per. l. iij. §. si plura. ff. de
testi. qꝛ dɜ notari⁹ vba, ⁊ gest⁹ scribere, vt iudex possit ppẽdere qd
iudicare habeat. Ad hoc, qꝛ lex est scribẽda p cõsequẽtiã literarũ,
nõ notas, vel abbreuiaturas: vt i cõsti. ffox. ad fi. de. l. ij. ad fi. ⁊. l. ij.
§. ad fi. C. de ve. iur. enu. Sed mai⁹ est periculũ i teste, quã in lege: qꝛ
plura exẽpla habenƚ in lege pro lege iuuãda, quã pro dicto testis.
Dicit Host. qđ vidit tpe suo predictã practicã reprobari p predi
cta, ⁊ qñqꝫ vnũ seruari, qñqꝫ aliud. Ideo dicit tuti⁹ esse qđ scribã
tur extẽse: ⁊ credo qđ etiã de iure sit veri⁹, adeo qđ nõ pbarẽt: qꝛ si
notari⁹ sic scripsit, videƚ velle qđ vnũ, eũdẽqꝫ pmeditatũ sermonẽ
dixerint: ⁊ sic nõ probãt, arg. no. S. de testib. ex tenore. Ideo credo
qđ scribẽda sunt dicta testiũ extẽse per consequentiã literarũ, nõ
abbreuiate. De hoc in Spec. de teste. §. nunc tractandũ. versi. cau
tum quoqꝫ est. De iudice vero, qui pronuntiat. Pronuntiatio fi
cut talis pronuntiaut: vide in Spec. de sen. pdõla. §. qualiter. vers.
quid si iudex. sm Io. and. Et pro eo, qđ dixi, facit, quia vel sequi
tur qđ vnum eundemqꝫ premeditatũ sermonem dixerunt, vel non
apparebit quid dixerint. Ideo non probant, ⁊c.

1 ¶ Verba considerare non debemus, sed sensum.

1 Propterea. Sensum, nõ verba, cõsiderare
debem⁹. h. d. ¶ No. qđ ad intel
lectum scripturarũ, ⁊ statutorũ, potius debemus attẽ
dere mẽtem, quã verborum corticẽ. cõcor. ff. de adi. leg. l.
iij. §. cõditio. et. l. iij. C. de lib. prete. ibi: verborũ interpretatio nul
quam tñ valet, vt melior sensu existat: lɜ eñi qñqꝫ verba offendere,
seruata mente. Qđ facit ad testamẽta, ⁊ contractus, vt in iuribus
alle. in. §. gl. e. quãto. S. de priuileg. Idem in iuramento. xxi. q. iij. an
tecessor. Et in baptismo. de cõse. di. iiij. retulerũt. Et in rescri
ptis. de rescript. c. ij. Et in priuilegijs, ⁊ iudicijs, vt hic. E cõuerso
autẽ qui sectatur verba, ⁊ offendit mentẽ, punitur: pro excessu eñi
habetur, qđ cautum tacite reperitur: vt. l. his solu. ff. de renũc. do.
et. l. nominis ⁊ rei. §. verbũ, ex legibus. ff. de verb. signi. ¶ Alia nõ
habetis hic. Venio ad glo. que per se patent.

1 ¶ Prepositus quis proprie sit. nu. 6.
2 Loquendi vsus potius attenditur, quam propria verborum significatio.
3 Verba sunt intelligenda secundum communem vsum loquẽdi in intellectu scripturarum, ⁊ statutorum.
4 Allusio vocabuli succumbit vsui. ⁊ consuetudini loquendi.
5 Rite id dicitur fieri, quod secundum eius propriam naturam.

1 Vamus. Dicit quis pprie sit prepositus:
nec aliter diuidiƚ, vel summatur.
2 ¶ Nota, qđ vsus loquẽdi magis attendiƚ, quã pp̃ria
verbox significatio. concor. l. eũ de lanionis. ibi: aĩ sñia.
3 de fun. instru. ad hoc de sp̃s. ex literis. ¶ Scđo not. qđ in intelle
ctu scripturarũ, ⁊ statutorũ, potius dɜ attẽdi vsus loquẽdi, quam
4 proprietas verbi. ⁊ sic allusio vocabuli succũbit vsui, ⁊ cõsuetudi
ni loquẽdi. ¶ Tertio not. qđ signũ naturalr ordinatũ ad aliqđ significa
tũ, destinatione hoĩs p̃cabula ex vsu surgẽte, põt aliud, ⁊ aliud si
gnificare: ⁊ sic signũ variaƚ in significãdo sm diuersitatẽ destina
tionis hoĩs ad illud ordinatis. ad hoc de cõsuet. c. ij. ¶ Quarto not. qđ di
5 catur prepositus, sm vsum loquẽdi. ¶ Quinto not. qđ id dicit fieri rite,
qđ sit sm eius pp̃riã naturã, ⁊ causam originalẽ. ⁊ sic verbũ, rite,
6 denotat rectitudinẽ naturalẽ. ¶ Sexto vero an aliud significet. Dic
qđ sic: qꝛ est dignitas prepositura, per se sic dicta. de prebẽ. c. insi. et
c. fin. ¶ Non habetis hic alia. Veniamus ad glo. que de se patent.

1 ¶ Legem quis primus dedit Grecis.
2 Arguere licet ex dictis poetarum.
Allegare quandoqꝫ licet prouerbia, ⁊ poetarum dicta.
3 Forus quid sit, ⁊ ex quibus constet. nu. 28.
4 Locus quandoqꝫ sumit nomen ab eo, quod ibi agitur.
5 Fori que sunt partes principales. nu. 28.
6 Causa vnde dicatur, ⁊ quod sit proprie causa. 8. 9.
7 Cause appellatione quid contineatur.
9 Iudicij, ⁊ legis, qualis sit finis.
10 De statu dicitur id esse, quod est de fine eius.
11 Actus quilibet commensuratur ex principio, medio, ⁊ fine.
12 Iudiciũ quid sit, ⁊ vnde dicatur, ⁊ ex quib⁹ personis cõstat. 21. 26.
13 Nomen quandoqꝫ sumitur ab arte, vel peritia.
14 Negotium quid significet, ⁊ in quo differat a negotiatione.
15 Iurgium vnde dicatur.
16 Iuriste dicuntur iuris gratulatores, seu disceptatores.
17 Lis vnde dicatur.
18 Arguere licet ab authoritate.
20 Argumentum, ⁊ causa, in quo differant.
21 Probationis duplex est species.
23 Iudex vnde dicatur.
24 Reus vnde dicatur.
25 Testes vnde dicuntur, ⁊ que consideranda sint in teste.
26 Metus quandoqꝫ extrahit quem a veritatis via.

Forus. Propter multiplicitatem dictorum nõ
summatur, nec diuiditur, sed in ea a capi
te vsqꝫ ad fin. ponã casus: ⁊ lectio litere est pro notabi
1 libus, qꝛ nõ esset nisi repetere tex. ¶ Not. qs primus
dederit legem Grecis. de quo. vij. dist. fuerũt. ⁊. l. ij. ff. de origin. iur.
2 ¶ Not, qđ licitũ est arguere ex dictis poetarũ. Simile. S. de con

situ.cū ole,⁊ etiā allegamus aliqñ prouerbia,⁊ similia.¶†Not. quid sit forus.¶Not.qꝺ locus sumit qñqꝫ nomen ab eo, quod ibi agitur:qñqꝫ ab eo,qui locū cōstituit:⁊ sic qñqꝫ a materia,que agitur:qñqꝫ a causa efficiēte.¶†Not.ex versi.cōstat.tres partes principales fori,seu ex quibꝰ constat iudiciū, seu forū:ex causa.s.que in iudiciū deducitur:ex lege,que sumitur pro determinatione iustitie circā causam:⁊ ex iudicio,ubi iustitia mediāte terminatur.¶Et nota,† quod causa dicitur a casu,qui est origo,⁊ materia negotij. ¶Not.qꝺ omnis causa proprie dicitur,dū proponitur,dū discutitur,dicitur iudiciū.¶†Ex quo not.quid contineatur appellatione cause,qd appellatione iudicij,vel appellatione legis, vel iustitie:qꝛ causa dū proponit̄,⁊c.¶†Not.hic allusionē vocabuli eā, et etiā eius descriptionē:qꝛ dicit̄ a casu,⁊ est origo negotij.¶†Et no.finē iudicij,⁊ legis:qꝛ eius finis est iustitia,loquēdo de fine immediato:sed iustitia hꝫ ⁊ alios fines post se.¶†Not. proprietatē huius verbi,status,qꝺ id dicitur de statu alicuiꝰ,qꝺ est de fine eiꝰ: et id contra statū,qꝺ est cōtra finē eiꝰ.Qꝺ no.propter statuta,que loquunt̄ de statu.¶Not.†qꝺ qlibet actꝰ cōmēsurat̄ ex tribꝰ,principio,medio,⁊ fine.¶†Ex ver.vocat̄.no.allusionē vocabuli,iudiciū:qꝛ dicitur quasi iurisdictio:⁊ sic iudiciū depēdet a iurisdictione:⁊ vñ dicat̄ iustitia,quasi iuris status:qꝛ sicut homo dicit̄ in statu,qñ feliciter cōseruat suas partes,ita ius cōseruat suū statū,qñ iustitia exercet̄:⁊ perdit statū,qñ iustitia nō exercet̄.Est ergo iustitia,quasi executio statꝰ iuris.¶Et no.qꝺ qñqꝫ sumit̄ nomē ab arte,vel peritia.¶Ex ver.negotiū.no.†quid significet negotiū: qꝛ qñqꝫ actū rei, qñqꝫ actionē cause.¶Et sic no.de eiꝰ negotio.⁊ eiꝰ allusione.No.differentiam inter negotium,⁊ negotiationē.¶Ex ver.Iurgiū.not.†vnde dicitur iurgiū.†⁊ sic Iuriste dicunt̄ iuris gratulatores,seu disceptatores.¶Ex vers.lis.not.vnde dicit̄ lis: ex quo patet qꝺ lis dicitur a cōtestatione:⁊ sic non dicit̄ lis ante litē cōtest.¶No.†qꝺ licitū est arguere ab authoritate.¶Ex versi. causa.† no.duo,ex quibus cōstat causa:qꝛ ex probationibꝰ,⁊ argumēto.¶†Et no, differētiā inter argumētū, ⁊ cāmꝫ:qꝛ argumētū habet se vt quoddā preambulū,⁊ via ad ipsam verā probationē:⁊ sic argumētū habet se vt inuestigatio ad veritatē,Not.hic duo instrumenta ꝓ inuestigāda veritate.s.argumētū,⁊ probatio. Argumētū proprie est inuestigatio intellectꝰ,⁊ reprobatio.¶†Not. duplicem speciē probationis:quedā est ꝓbatio ex tabulis.i.instrō:quedam est probatio ex testibus.¶No.allusionē illius vocabuli, argumētū.¶In ver.in ol.not.†ex quibꝰ personis cōstet iudiciū: qꝛ ex persona actoris,⁊ rei,⁊ testis.¶†Secūdo no.vnde dicat̄ iudex. Tertio not.qꝺ cui nō cōgruit operatio,nec nomē operatiōis.Vñ iudex.nō est, qui iustitiā non seruat:nec doctor,qui docere nescit: nec quis dicit̄ accusator,seu actor.¶†No.vnde dicit̄ reꝰ.¶†No. quarto vnde dicuntur testes.¶Et not.qꝺ partis detractio noīs nō vitiat.¶Not.que considerant̄ in teste.¶†Et no.tria peruertētia iudiciū veritatis.¶†No.qꝺ metus qñqꝫ quē extrahit a via veritatis,⁊ impellit in mēdacij amplexum.¶Not.qꝺ femina nō potest esse testis.¶No.qꝺ iudicium non pōt habere cōmerciū cū hoīe scelerato.¶†Oppo. qꝺ forus non cōstet ex lege, iudicio, ⁊c. Sol.Dicit gl.qꝺ cōstat nō ex partibus cōponētibꝰ,sed conātibꝰ, sicut vestes hoīs, ⁊ puelle dicūtur partes hoīs ornatiue. vñ illud, pars quoqꝫ,⁊c.Host. hoc fatet̄,nisi ponā forꝰ nō ꝓ loco materiali, sed pro exercitio,qꝺ in loco fit.¶Gl.super verbo,tres testes.querit,qꝛ alie sunt clare.¶Glo.allegat quasdā figuras,⁊ text.est totus notabilis,⁊ quotidie allegat̄.¶Glo.prima arguit, qꝛ iurgia. in.c.vlti.Dic vt ibi glo.Hoc intellige ibi,in testamētis:qd in codicillis,vide in Spe.de test.§.j.ver.itē qꝺ est mulier.⁊ ver.sequēti.

1 ☞ Pactum quid sit proprie,⁊ vnde descendat.
2 Dictio,ex,denotat causam proximam.
3 Pactum an valeat sine scriptura.

PActum. Dicit qd sit pactū.¶†Not. proprie qd sit pactū.⁊ vnde descēdat:qꝛ a pace.nam hoīes post multā cōtrouersiā veniūt ad pacta.¶No.† de dictione,ex,que notat causam proximā.ad hoc.l.j.§.ex incēdio.ff.de incen.rui.et naufra.¶Veniamꝰ ad glo. †Glo.i.ibi:pactum,⁊ valet.ff.de pigno.l.cōtrahit̄. nisi conueniat̄, et fiat i scriptis:qꝺ nō valet,nisi ide scriptura fiat:⁊ sic cōpleta. de pact.c.ij.vnde nisi hic agat̄, ⁊ tūc nō valet,nisi scriptura intercedat.C.de fide instru.l.cōtractus.quia qñqꝫ partes paciscuntur qꝺ si mihi fiat scriptura,contractus videtur in scriptis factus.

1 ☞ Iuris etymologia que sit.3.
2 Possidere male dicitur quis dupliciter.
4 Possidere iuste quis dicatur.

IUs dictum. †Hic Isidorꝰ ponit etymologiā iuris,put in re habet̄. ¶Not.quod iuris proprietas habet se ad possessionē tanquam instrumentū,seu vinculum tenēdi firmiter. vnde iuris proprietas trahit ad se possessionē.Ad [illegible] ctus.§.de causa pos.⁊ proprie.¶†Not.qꝺ dupliciter [illegible] male possidere.Primo per respectū ad iniustam causam [illegible] ⁊ ille male possidet, qui possidet alienū. Alio modo per respectum ad rē possessam:⁊ ille male possidet,qui male tractat rē.¶†Opp. qꝺ aliter dicitur ius:quia dicitur a iustitia.l.j.ff.de iust.⁊ iur. Solu.hic sumitur ius prout determinatur a [illegible] rē: sed ibi sumitur ius prout est generale,nō determinatū ad rem:⁊ illud sic dicitur ius, qꝺ est iustū.¶†Quo uero quis dicit̄ iuste possidere. Dic, qui iuris, vel iudicis authoritate possidet.ff.qꝺ cū fal.tut.aut.l.j.et.l.iuste.ff. de acquir.poss.Item dicitur iuste possidere, quod non possidetur contra Deū,nec contra iura Instit.et.ff.de re.di.per totū.Quid de in rebus spiritualibus. Dic qꝺ nunquam possidentur, nisi superueniat authoritas superioris.de instit.c.j.lib.vj.⁊c.

1 ☞ Oblatio dicitur omne id,quod ecclesie offertur.
2 Decime,⁊ primitie, ac oblationes sunt reditus ad ecclesiam spectantes.
3 Oblationum appellatione quid comprehendatur.5.
4 Sacrilegi reputantur,qui occupant decimas,⁊ oblationes.
6 Ecclesie dominus quis appellari debeat.
7 Clerici qui dicuntur habere vsum in rebus ecclesie, an dicantur vsuarij,an vsufructuarij,an procuratores.

CAusa. †Quicquid offertur ecclesie,est oblatio,⁊ nō debet a secularibus possideri.h.d.In prima decise narrat factū.In secunda ponitur diffinitio,ibi:ceterū.¶†Not.qꝺ oblationes,decime,⁊ primitie sunt reditus omnino ad ecclesiā spectātes.¶Scđo not.†quid cōprehenditur appellatione oblationū:quia omnia, que a Christi fidelibus ex proprijs,⁊ licite acquisitis ecclesie offeruntur:oportet ergo ꝙ ex parte persone offerētis sit de corpore mystico, id est, qꝺ sit Christianus.Itē ex parte rei oblate qꝺ sit licite acquisita. Item ex parte eius,cui offertur,requiritur ꝙ sit ecclesia.¶Not.† quod occupātes tales res spirituales,raptores,⁊ sacrilegi censentur: et ꝙ tales reditus a laicis possideri non possunt.¶†Quo vero,stricte sumēdo qd cōprehenditur appellatiōe oblationis.Dicit H.ost.ꝙ id,qꝺ offertur in missa sacerdoti, et dicit qꝺ illa oblatio est debita in precipuis festis.§.de paroch.vt dominicis: et ad istam tenetur quilibet fidelis Christianus,etiā vltra decimas.§.de vsuris. quanto.ad fi.¶Venio ad gl.Gl.in verbo,sed quid,ibi: sed hic ecclesia. †Et sic quis appellari debet dominus ecclesie.¶Eadē glo.in fin. hec vltima opinio tenetur: ⁊ sic proprie nec prelatus, nec conuentus est dominus rerum ecclesie,sed Christus.Et ita includit Innocen.qui ponit istam glo.licet plenius in.c.cum super.§.de causa poss.et proprie.Item not.† quod clerici dicuntur habere vsum in dictis rebus:sed an dicantur vsuarij,an vsufructuarij, an procuratores,dixi.§.de causa posses.et proprie.ca.fina. et ibi tenui quod sunt nudi administratores,nec sunt proprie vsuarij, nec vsufructuarij.Et de hoc recurrendum est ad not. de offic.ordina.ca. presenti.lib.vj.⁊ sequor opi.Archid.contra glo.ibi:⁊ tene menti hanc glo.vt non habeas semper necesse dicere, Inno.tenet sic:sed dicas glo.ordinaria est in tali loco,cum qua concordat Innocent.in tali loco. Antonius de Butrio.

1 ☞ Unctio olei sancti potest fieri a solo sacerdote infirmo.4.
2 Festum beati Mathie contingens in anno bissextili.quo die sit celebrandum.
3 Inter festum ⁊ vigiliam non debet aliqua dies interponi.
5 Ieiunium quare non fit die dominico.
6 Bissextum quid causet,⁊ quare sic appellatur.
7 Suspensus per annum si celebret in die bissexti, an sit irregularis.

QUesiuit. † Solus sacerdos vngere pōtest infirmum.†Secundo dicitur qꝺ anno bissextili circa festum Mathie festandū seruari debet consuetudo loci, dummodo vigilia continuetur festo. Secunda ibi festū.¶Not.primo summarium:⁊ aliud colligi non potest ex prima parte.¶Ex secūda not.† quod regulariter inter festum ⁊ vigiliam non debet aliqua dies interponi. Fallit, nisi occurreret dies dominica:quia tunc fit vigilia in sabbato precedenti,si festum in die Lune occurrat.¶Not.secundam partem summarij.¶Venio ad glo.†Et oppo.cum prima in fin.quod debeat esse plures sacerdotes vngentes,quam vnus. Iacobi.v.c.vbi dicitur, Infirmatur quis ex vobis:tollat presbyteros,qui orent super eum.Sol. Contrarium procedit regulariter:quod hic, procedit ex necessitate. Iaco.dicebat qꝺ illud intelligitur distributiue: in quibusdam locis, vt Padue, seruatur quod plures presbyteri conueniunt ad vnctionem extremā;vnus tñ inungit,alij respondent.Host.

dent. Hostiẽ. respondet qd plurale resoluatur in singulare. Sic in simili. ff. de cõdi. ꝛ demon. l. demonstratio. §. fin. Uel illud intellige ſm consuetudinem locorũ. ¶ † Glos. ij. querit quare die dominico non sit ieiuniũ. Dicit qd propter solennitatẽ festi. ¶ Tertia glos. querit an sit alius effectus, qd cõputentur pro vno. Dicit qd sic: qr non cõputantur in tẽpore restitutionis in integrũ, licet fiat de momento ad momentũ. ¶ † Eadẽ glo. querit quid causet bissextũ, et quare sic appellatur. dic vt in ea. ¶ † Eadem glo. querit an suspensus per annũ, est in anno bissextili, an die bissexti celebrãs sit irregularis. Glo. dicit qd nõ. dic vt in ea. In fin. gl. de bac. lv. dist. c. ij. Jo. remittit ad not. de re iudi. c. j. lib. vj. in glo. ex tunc. ꝛ super ea. ꝛ vide bonã glo. de rescrip. si propter tua debita. vbi concluditur qd hic dicitur, qd in fauorabilibus ex modo temporis dies bissextilis in anno cõputatur: in odiosis. Ex mora non. Ratio dicti patet ex regula, odia. de reg. iur. lib. vj. ꝛc.

1. ☞ Uerbo, statuo, ꝛ precipio, ferri dicitur sententia diffinitiua.
2. Sententie effectus est cõtinere condẽnationem vel absolutionem.
3. Sententie, vel contractus interpretatio fieri debet partibus vocatis.
4. Sententia alterius sententie interpretatiua dicitur diffinitiua.
5. Uerba an sint intelligenda secundum mentem proferentis.

Nobis. † Per verbum, statuo, ꝛ precipio, fertur sententia diffinitiua. h. d. ¶ † Not. ex decre. quod sententia continere debet absolutionem, vel cõdemnationem, vel equipollẽs vt valeat. ¶ Secũdo not. qd per verbũ, statuo, ꝛ precipio, fertur sententia. ¶ Not. quod verba debent intelligi cũ effectu, ꝛ non verbotenus. ¶ Not. quod vbi lex est precepti, peccat veniens contra preceptum, et punitur. ¶ Not. qd verba debent cõueniri intentioni, non intentio verbis. ¶ † Not. qd interpretatio sententie, vel cõtractus, debet fieri partibus semper presentibus, vel vocatis. ¶ † Not. qd sentẽtia interpretans aliam sententiã dicitur diffinitiua. ¶ Expedio dicta doc. vnde ipsi dicunt † qd propria locutio est loqui aperte ſm materiã subiectam. Oportet enim rebus, de quibus loquimur, cognatos et familiares esse sermones. primo Ethicorũ. Instit. de acti. §. est et aliud. Et hoc dupliciter accidit. Uel qr communis intellectus gentiũ sic intelligit: quia cõmunis intellectus vocabuli omni significationi prepõderat: quia significationes nate sunt per intellectum cõmunem. Per eundem ergo mutari, ꝛ augeri possunt. ff. de verbo. signi. l. libellorũ. §. qd tamen Cassius. Ubi autẽ deest iste cõmunis intellectus vulgi omnibus preferendus, standũ est proprie significationi verborũ: in quibus tamen nulla est dubitatio, recurrendũ est ad coniecturas: vt. l. ille aut ille. §. cum in verbis. et l. non aliter. ff. de lega. iij. Quñq tamen toleratur improprietas, scʒ qñ tolerat ipsam lex: vt. l. vlti. C. de instit. ꝛ substit. Item quã tolerat cõis intellectus: vt. d. §. qd tñ Cassius. Item quã tolerat natura rei: vt. ff. de iureiur. l. sed ꝛ si possessori. §. sed si rerũ. Item quam tolerat natura cõtractus: vt. l. si vno. ff. loca. Item quã tolerat natura iudicij, vt. l. ꝛ puta. ff. famil. ercis. Item quã tolerat cõsensus partiũ: vt. l. si tibi. ff. si cert. peta. Nimie autem abusiones, ꝛ interpretabiles voces, nihil operantur, ne via aperiatur ineptis locutionibus: vt. d. l. vlti. ꝛ. l. que extrinsecus. ff. de verb. obliga. Patet ergo ꝙ alius, quam papa, interpretatur vocabula. Dicũt secũdo doc. qd octo sunt illa, que vocabula interpretãtur, scʒ significatio innata a principio, quo vocabula nata sunt, vel datiua. i. postea vsu gentiũ mutata. Primas enim institutiones nescimus: sed de ipsis credendũ est authoribus: vt. l. j. ff. si cer. pet. ꝛ. l. si qs in fundi. ff. de leg. j. Item cõis intellectus alicuius loci vel patrie. l. tale pactum. §. fin. itẽ publica vtilitas. ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus. ad Silley. l. si qs in graui. §. id quoq vina ratio. que dicit vina: quia est anima ipsius scripture. ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre. Equitas considerata persona, cui debet equitas esse: vt qr est princeps, vel legislator. ff. de vulg. substit. l. ex facto. in prin. stylus iudiciorũ, ꝛ cõsuetudo. ff. de legi. l. si de interpretatione. ¶ Ueniamus ad glo. Glo. j. ibi: vnde videbatur. Sed ratio decidendi est, qr hic cõtinet equipollens. Unde sit glo. fin. vide de ista interpretationis materia. de postula. prelato. c. j. ꝛc. Anto. de Butrio.

1. ☞ Uerba priuilegiorum, que iuri communi consonant, sunt vt beneficia latissime interpretanda. 5.
2. Dictio, sicut, est nota similitudinis.
3. Priuilegium potest certo respectu dici beneficium. 7.
4. Prouentuum appellatione includitur prouentus, victus, et vestitus.
5. Interpretatio priuilegij an possit fieri parte absente.
6. Distributiones quotidiane an dari possint absenti per priuilegium ad hoc sibi concessum.
7. Beneficij appellatione comprehenditur priuilegium.

Olim tibi. † Uerba priuilegiorũ, que cõsonãt iuri cõi, vt beneficia latissime sunt interpretãda. h. d. In prima mandatũ. In scda interpretatio, ꝛ eius cã, ibi: qr vo. Hec est bona decr. ¶ † No. ex decr. de significato istius aduerbij, sicut, est aptũ notare oĩmodã similitudinem. ¶ Secundo not. quod beneficia principũ latissime sunt interpretanda. ¶ † Not. qd priuilegium certo respectu potest appellari beneficiũ. ¶ Not. qd priuilegium ſm ius cõe concessum contra regulas cõe latissime est interpretãdũ, dum tñ non excedat limites iuris. ¶ Not. qd adequatum ad alterius cõditionem per omnia assumit conditiones eius, ad quod adequatur. ¶ † Not. qd appellatione cõium prouentuum non solũ includuntur prouẽtus victus: sed etiam vestitus. habetis notabilia. ¶ † Ueniamus ad materiã capli. videtis hic qd hoc priuilegiũ fuit absente parte interpretatũ. Hoc videt contra tex. s. c. proxi. ꝛ. s. de deci. nuper. vbi requirit partis pñtia. vel vocatio. Inn. satis late explicat hic istã materiã: ꝛ dicit qd est dare modificationẽ: qd est, qñ aliqd additur, vel detrahitur: ꝛ hoc fieri non põt parte non vocata: imo partes debẽt vocari, vel cõsentire: ꝛ causa dʒ subesse in tali modificatiõe: qm si pars vocata nollet cõsentire, posset dãs priuilegiũ ex iusta causa, etiã illa inuita hoc cõcedere. alle. de excess. pla. c. ij. ꝛ vt eccle. bñfi. c. j. Qd dicit verũ, si agit de modificatione priuilegij iam cõcessi: sed tpe cõcessionis in libera potestate est pape modificari etiã partibus absentibus. alle. de deci. ex parte. Nec iste modificatiões sunt fiẽde lite pẽdẽte: nec nisi ad petitionẽ illorũ, quorũ interest: vt li. peñ. c. dilectus. ꝛ de testi. causam. Est etiã dare interpretationẽ in priuilegijs: ꝛ tũc si extraiudicialiter vult declarare volũtatẽ suã, põt etiã partibus absentibus, vt hic: ꝛ hic proprie dicitur declaratio. l. heredes. §. i. ff. de testa. ad hoc. j. eo. cũ tibi. ꝛ. c. dilecto. Si vero papa adit iudicialiter super dubio verborũ priuilegij ad declarandũ priuilegiũ: ꝛ tũc siue declaret ſm proprietatem verborum, siue aliter, hec declaratio dʒ fieri parte absente, aut ea vocata: vt s. c. proxi. ꝛ hic, qr nõ semper statur proprietati verborũ: imo qñq plus est stãdũ menti. s. c. proxi. ꝛ qñq detrahit proprietati verborũ. s. c. Joseph. ꝛ. ff. de legi. l. si interpretatiõe. Et hoc verũ, siue interpretetur priuilegiũ a se cõmissum, vel cõcessum, siue alterius priuilegij sentẽtiã, vel aliũ actũ, q aliter interpretari nõ põt, eo expedito, cum sit suo functus officio. de offi. deleg. in literis. Quãdoq adit inferior a papa super interpretatiõe, que regulariter adiri nõ põt post sententiã: et tunc dicit, siue adeatur super interpretatione cõtractus, siue sententie, siue priuilegij a se concessi, semper debet fieri parte presente aut vocata, vt preiudicet. Et hoc ideo, qr talis interpretatio nõ põt ab inferiori fieri, nisi per formã iuris. Et talis interpretatio non preiudicat, nisi presentibus ex eo qd talis interpretatio est magistralis, non necessaria, pʒ ex notatis. s. de postu. pla. c. j. xxx. q. v. iudicantẽ. Hec oĩa dicit vera Inn. in negotijs preteritis. In futuris aũt, si est pñcipis, ꝛ ſm propriã significationẽ hoc preiudicat omnibus, siue in iudicio, siue extrahat. ff. de legi. l. j. Si vero sit inferioris a principe, non preiudicat nisi presentibus: qr non exẽplis, sed legibus est iudicandũ. C. de sen. l. nemo. Sed queritur ipse qs ordo iuris seruabitur super interpretatione verborũ, si aditur superior iudicialiter. Dicit qd proceditur sicut in notorio: ar. s. de iureiur. ad nostrã. ꝛ sine litis contest. ꝛ summarie ꝛ de plano. ꝛ assignat cãm, quia adire iudicem super tali interpretatione nõ est adire super facto, sed super iure: qr verba certa sunt, qualia sint. i. certitudo ipsorum verborum sumitur a iure. Jus aũt non potest esse nisi notorium. Modo que a iure habentur, etiam in iure notoria sunt: ergo non est necessarius ordo iuris: ar. s. de cõsue. cum inter. ꝛ dicto. c. ad nostram. Hec sunt verba Inno. ꝛ bona, ꝛ notanda. Ideo tene menti. ¶ † Ueniamus ad glo. ꝛ oppo. qd aut iste canonicus erat presens: ꝛ tũc hoc priuilegiũ nil operatur. Aut erat absens: ꝛ tunc nõ debẽt dari quotidiane, distributiones, que non dãtur, nisi interessentibus diuinis: vt in. c. de cetero. de cler. non resi. lib. vj. Item tunc non est beneficium, sed priuilegiũ. Ideo stricte deberet intelligi: cuius contrarium dicit litera. Glo. j. huius timore intelligit qd hic erat absens pro seruicio episcopi, vel pape: ꝛ isti interpretabuntur solum qd haberet vestitũ, sed non quotidianas distributiones, ꝛ male, vt dicit litera. Uel dicit glos. qd intentio fuit pape, que hic dicitur: ideo seruanda est. Uidetis: põt decre. intelligi qd intentio fuit pape qd haberet iste absens quotidianas distributiões: ꝛ tũc nõ põt dici alr, nisi ꝙ papa sic voluit, qr vere nõ debuit sic interpretari: vt est tex. cũ gl. in. c. j. de cle. non resi. lib. vj. nã etiam presentibus non dantur quotidiane distributiones, nisi intersint diuinis. Alius est intellectus, quod iste nõ habebat quotidianas distributiões: sed in ecclesia erãt redditus ꝓ vestitu, ꝛ etiã certe distributiões ꝓ victu: certe debet iste habere victum ꝛ vestitũ: sicut ꝛ presentes haberent, licet non interessent diuinis. Et si dicas, hic pur est priuilegiũ: ergo nõ debet late interpretari. Dic qd inꝑtũ papa mandat pro isto, q erat absens in seruitio episcopi, vel pape, hic nõ fuit priuilegiũ in casu isto, imo et

ius, et est mandatū iuris, licet cōtra regulas omnes: qz regulariter absens nō debet habere fructus: vnde hoc latissime dz intelligi, qz nō est priuilegiū, sed mādatū iuris. Et intellige latissime ad limites tamē iuris, et prout concedūt iura, qd vt habeat illud, qd presentes nō interessentes diuinis. Si vero fuisset absens ex voluntaria causa, tūc bene esset priuilegiū: sed tūc nō deberet latissime interpretari: sed latissime. i. nō ita stricte qd mēs, et verba priuilegij offendantur: qd esset in casu pposito: qz papa voluit qd iste haberet id, qd presentes: sed presentes habēt victū, et vestitū. ergo et iste. Habetis intellectū glo. Jo. and. et Hosti. Ponunt aliū intellectū, qz secundum cōsuetudinem ecclesie, vt est Florentie, statutū qd canonicus intra certū tēpus, licet sit presens, nō habeat reditus, antequā habētur grossi prouentus: modo si cōceditur priuilegiū qz ei prouideatur, sicut vni ex residētibus, tunc latissime dz interpretari. Et secundum hoc habes qz vbi priuilegiū nō priuat legē cōem, sed priuatā, puta cōsuetudinē, vel statutū: et reducit legē priuatā ad ius cōe, illud priuilegiū dz interpretari. Et per hoc habes limitationē ad oia iura dicentia priuilegia stricte interpretāda. Qd verū est, si priuāt legē communem. secus si priuatā. Modo habetis intellectū. ca. secundum meū

7 apparere. Videatis istā glo. 4. ¶ Glo. fina. in fin. † Videte, in lata significatione vocabuli beneficiū comprehendit in se priuilegiū, et rescriptū: sed beneficiū prout est in specie sua, nec est absonū quod aliquid reperiat in genere et specie: vt dicimus de adoptione. ff. de cogna. leg. i. c. i. vbi genus qñqz transit in speciē. Nam beneficiū in lata significatione vocabuli est beneuola actio gaudiū tribuēs capienti. Ideo cū quodlibet predictorū gaudiū tribuat, dici pōt beneficium: tñ stricte loquēdo, aliud est priuilegiū, aliud rescriptum, aliud beneficiū. Beneficiū est, qñ aliquid cōcedit ex largitate cōcedentis nō ad preiudiciū alterius, vel iuris, sed ad preiudiciū cōcedentis tñ. ff. de dona. cū dilecti. Priuilegiū est, qd cōceditur cōtra legē, et priuat legē. iij. di. c. priuilegiū. Rescriptū reperit in duplici modo: qz qñqz datur ad lites: et hoc pōt appellari beneficiū: sed certo respectu pōt dici priuilegiū. s. qd emanat ad preiudiciū potestatis ordinarie. Item qz est rescriptū ad beneficia: et tūc hoc bene pōt dici beneficiū, sed certo respectu priuilegiū: qz emanat ad tollendā potestatem ordinariā. Modo si queritur an beneficiū late sit interpretandū: dic qd sic, qñ non preiudicat alteri, nec priuat legē: sed solū cōcernit preiudiciū cōcedentis. ff. de cōsue. cū dilect⁹. Si vero queritur de priuilegio, tunc si priuat legē cōmunem, semper debet strictissime interpretari. iij. dist. priuilegia. de rescrip. c. i. Si vero priuat legem priuatā: et reducit eam ad limites iuris communis, et tunc latissime debet interpretari, vt hic. Idem si hoc priuilegium sit iuris cōmunis, licet sit cōtra regulas communes: qz interpretandū est latissime vsqz tamen ad vias iuris, vt hic etiam probatur: et supra dixi, secundum aliun intellectū. In rescriptis ad lites planū quod strictissime sunt interpretāda. ff. de rescrip. sedes. Idē in rescriptis ad beneficia, et fortius in eis, qz agitur de maiori preiudicio. de prebend. quamuis. lib. vi. De materia per Regulas. C. de inoffic. testa. l. si quando. et habetis bonam glo. ff. de translat. licet. Modo habetis clare istam materiam, quare &c.

1 ☞ Interdictum generale est, quod fertur generaliter in villa, vel castro.
2 Interdictum duplex est.
3 Argumentum a contrario non procedit in priuilegijs contra ius commune.
4 Terre appellatione quid comprehendatur.
5 Interdicti generalis tempore an liceat cuilibet celebrare in loco interdicto, ianuis clausis.
6 Interdictum an dicatur generale, vel particulare, si in loco interdicto est vna tantum ecclesia.
7 Interdictum generale an possit propter causam pecuniariā poni, et declarari in certo loco.
8 Interdictum infligitur ad correctionem anime.

1 **Cum in partibus.** † Generale interdictum est, qd fertur generaliter in villa, vel castro. h. d. Cōis diuisio. Scda ibi: cum aūt. Tex. ibi. dicētes. Et sic in duobus peccabāt. i. in sumēdo contrariū sensum. Itē in restringēdo priuilegiū.
2 ¶ † Not. qd duplex est interdictū: quoddā generale, quoddā speciale, vel particulare. Generale est, qd cōprehēdit ciuitatē, castrū, vel villā. Particulare, qd concernit, seu cōprehendit locū certū, vt
3 certā ecclesiā, vel oratoriū. ¶ † Not. qd in priuilegijs cōtra ius cōe non procedit argumentū a cōtrario, inquantū contrarius sensus aliquid cōcederet cōtra ius: dicebāt enim isti, si nobis lz in interdicto generali submissa voce celebrare: videt cōcessum qd in interdicto speciali alta voce possum⁹ celebrare. Certe sic sumere nō debebant, imo potius contrariū, ex quo erat per priuilegiū cōcessum.
4 ¶ † Not. qd appellatione terre non solū cōprehenditur ciuitas, et
5 prouincia, sed et castrū, vel villa. ¶ † Not. qd olim erant quidam priuilegiati, vt possint celebrare tpe generalis interdicti ianuis clausis, &c. hodie quilibet pōt de iure: vt in. c. si. de sen. ex. lib. vi.
6 ¶ † Querit doc. quid si in castro, vel villa, nō esset nisi vna ecclesia: an diceretur generale, an particulare? Videt qd particulare: cum vnica sit tantū ibi ecclesia. Determināt cōtrariū, inspecta potius aptitudine, et habitu, quā actu. Est enim aptū natū cōprehendere plures ecclesias, licet casualiter vnā tñ cōprehendat. Cōtra facit
7 tex. de offi. deleg. ex parte. i. ¶ † Querūt doc. secundo an propter pecuniariam causam possit poni interdictū generale. Dicūt qd no, nec per delegatū, nec p extraordinariū, nisi expressa licētia pape. alle. extrauag. Bonifacij, que incipit, proinde attendentes. Contra non habetis. Gl. vt plurimū sunt literales. In glo. vlt. ibi. cū quid. de regu. iur. odia. lib. vi. Vel dic qd fauore interdicti nō est odiosum,
8 † cū ad correctionē anime infligatur. s. eo. ti. i. c. pen. secundum Host. &c.

1 ☞ Clericorum verbum comprehendit canonicos etiam in priuilegijs et materia stricta. nu. 3. et 6.
2 Priuilegiū contra consuetudinem, et secundum ius, latissime est interpretandum. 4.
5 Priuilegium concedens id, quod ius, non dicitur superfluum.

1 **Cum tibi.** † Verbū clericorum, etiam canonicos cōprehendit. h. d. Vel secundum Abb. priuilegium contra consuetudinem iuri communi obuiantē large est interpretandū. Intelligēdo decre. secundū casum, quem ipse ponit. de sen. ex. cū tibi. Continuatio est diuisio. Secunda ibi: consultationi. Ponā casum secundum intellectū Abbatis: qz mihi magis placet. ¶ Glo. primo qd appellatione cle-
2 ricorū comprehendūtur canonici, etiā in priuilegijs. ¶ † Not. qd priuilegiū contra consuetudinē, et secundum ius: et sic priuās legē priuatam, latissime est interpretandū: et illud reducens consuetudinē ad
3 ius, extēditur secundum naturam materie a iure regulate. ¶ † Opp. qd appellatione clerici nō cōprehendatur canonicus, qz maior est canonicus clerico simplici: et sic in hac materia stricte nō debet comprehēdi. ff. de rescrip. c. sedes. ad hoc de sen. exco. qz periculosum. Doc. dicūt quod hic fuit ratio dubitādi: et dicunt qd cōtraria procedūt in priuilegijs, vel rescriptis contra ius, et in materia stricta: hic in priuilegijs, et beneficijs, que late sunt interpretanda: vt vidistis. ff. eo. cum olim. hoc autem intelligendū est. vt. j. patebit ex glo.
4 ¶ † Opp. qd hec indulgētia sit iniqua, et ius alterius absorbens: et sic nō extendēda: imo poti⁹ hac dispositio debuit stricte interpretari. C. de preci. Imper. offer. l. quoties. cū simi. et iā bona intestatorū clericorū debent venire ad venientes ab intestato. xij. q. vlt. c. nullus. Intelligitur decr. de bonis ab ecclesia quesitis, de quibus poterat aliqua largiri. Ista per hoc priuilegiū spectant ad dispositionem episcopi: et secundum hoc nullū contrariū procedit in bonis patrimonialibus. Vel secūdo loquitur, qñ cleric⁹ bona propria iussit pauperibus erogari, et nō prouidet de erogāte: vel si prouidit, fuit negligēs. In his casib⁹ pertinet hoc ad episcopū. C. de episc. et cle. l. nulli. Sed hoc nō placet. Glo. ad tex. respondet qd hic loquit in decedētibus ab intestato: et nō potest dici intestatus, q bona sua inter pauperes mandat distribui: quia non dicitur decedere intestatus: qui cōmisit dispositionē rerū suarū. ff. de testa. cū tibi. que est pars huius. Item reprobat ipsam. Inn. ex eo qd illud spectat de iure cōi ad epm: et sic superfluū esset priuilegiū: nisi dicatur qd de consuetudine spectabat dispositio, vt solueret debita ecclesie sue. j. c. pen. qz frustra precib⁹ impetratur: qd de iure cōi cōceditur. Vult ergo qd appellatione clericorū cōprehenditur illi, q subsunt epo,
5 et canonici, et alij. ¶ † Or precedens ratio est melior. s. glo. qd valet priuilegiū cōcedens id, qd ius cōe. ff. de rescrip. c. j. cū ibi no. et ff. l. de thesau. l. i. lib. xi. Glo. fi. in fin. Patet solutio ex his, que dixi su-
6 per tex. et ff. eo. cū olim. ¶ † Ex decre. cum dictis docto. habes reportare quod in stricta materia appellatione clericorū nō comprehendantur canonici: sed in materia larga sic, vt hic, secundū intellectū Abbatis. Item habes qd priuilegiū tollens legē priuatam, etiam reducens ad ius cōmune, est late interpretandū: nec est restringendum. Idem dixi. ff. eodem. olim tibi.

1 ☞ Obedire iurans prelato, et ecclesie, non clero diocesano, sed capitulo cathedrali obedire tenetur.
2 Ecclesie appellatione videtur posse comprehendi prelatus.
3 Ecclesie ciuitatis appellatione non comprehenditur clerus diocesanus diocesis, sed clerus cathedralis tantum. 6.
4 Iuramentum ex parte ei⁹, cui prestatur, strictissime intelligitur.
5 Iuramentum fidelitatis, vel obedientie, sed non homagij prestāt clerici proprio prelato.
7 Iuramentū si est per clericum prestitum ecclesie tantum, an eum obliget epo in spiritualibus: et qualis sit eius effectus.
8 Iuramentum a clero ipsi ecclesie, quid operetur.

9 Clerus quare non comprehendatur appellatione ecclesie.
10 Ecclesie appellatione quando videantur comprehendi omnes viri ecclesiastici.

1 Cum clerici. †Iurans obedire prelato, et ecclesie, non clero diocesano, sed capitulo cathedrali obedire tenetur. h.d. Communis divisio. Secunda ibi: nos igitur. ¶ Nota quod clerici prestant iuramentum obedire ecclesie, et prelato. ¶ †Nota quod appellatione ecclesie comprehendi videtur prelatus. ¶ †Nota quod appellatione ecclesie civitatis nō comprehenditur clerus diocesanus diocesis, sed clerus cathedralis tantum. ¶ Nota †quod iuramentum ex parte eius, cui prestatur, strictissime intelligitur, ut minus, quam potest, liget iurantem. ¶ Et nota quod ad considerandū principalitatem iuramenti, et principalem obligationē, ex eo non attenditur ordo scripture, sed qualitas personarū, quibus prestatur. Vel aliter nota quod ex verborum ordine iuramentum nō regulatur, sed ex ordine, et personarum qualitate quibus prestatur: unde non dicitur principaliter prestitum primo nominato, sed etiam ultimo, si fit maior in dignitate. Nam hic ecclesia prius fuit nominata, quam episcopus: et tamen in fine dicit quod principaliter est obligatus episcopo, nō ecclesie principaliter. Rō, quia ecclesia est maior. ¶ †Opp. contra decre. quod clerici non debeant prestare iuramenta fidelitatis. j. eo. in regula iuris, indignum. et. s. de maio. et obe. legebatur. Respondent doc. quod hic isti clerici erant in aliqua dignitate constituti. Vel dic quod iuramentum homagii prestare nō debent, sed iuramentum obedientie, sub quo comprehēditur iuramentum fidelitatis, qđ debent prestare, fm Host. alle. s. de excess. prela. c. gravem. et. s. de iureiur. c. breui. ¶ †Oppo. de. c. illa. xii. dist. ubi appellatione ecclesie intelligitur clerus totius diocesis. Doc. dicunt qđ hoc operatur periculum periurii, qđ posset incurri, si clerus totus intelligeretur venire: posset enim de facili periurium incurri si toti clero. de iureiur. c. j. de preben. quia. lib. vi. ¶ †Quero, quid si iuramentum est prestitum tantum ecclesie, an eum obliget episcopo. Dic quod sic in spiritualibus: quia in eis non est divisa administratio inter episcopum, et capitulum, imo simul exercent. s. de his, que fi. a prela. quāto. In temporalibus autem, quia communiter habent divisam administrationem, et ubi habeant divisam, iuramentū prestitum ecclesie non intelligitur de episcopo. facit quod not. s. de rescript. ex doceri. Quis est effectus quod principaliter est obligatus episcopo. Dic quod effectus est, quia prius est obediendū prelato, quam capitulo, si contraria, vel impossibilia preciperent. alle. xi. q. iii. qui resistit. ¶ †Quero, pone qđ aliqui singulares canonici aliquid precipiunt, an debeat obedire, id est, an hoc iuramēto eis obliget. Doc. quod non: quia iuramentum est prestitū sub nomine collectivo ecclesie: ideo capitulo ut capitulo est obediendum: sed eis ut singularibus non est obligatus. xii. q. ii. qui manumittitur. ¶ †Veniamus ad gl. Secunda gl. tangit duo. Primo querit quare appellatione ecclesie non cōprehenditur clerus diocesis. Dic quod aliud est clerus diocesis, aliud clerus civitatis: et allegat iura. de rescrip. Rodulphus. ¶ †Secūdo opp. gl. quod appellatione ecclesie comprehendantur omnes viri ecclesiastici, non solum ecclesia. lxvi. dist. c. j. Et dicit quod multipliciter sumitur ecclesia. dic ut in ea. In fi. gl. dic de hoc etiā. s. ne prela. vi. suas. c. ultimo. Addit alios modos, scilicet murorum ambitum, corpus Christi, prelaturam ecclesie, et ipsius obventiones. Fran. de rescrip. eam te. addebat totius ecclesie unitatē, vel omnes ecclesias orbis. vii. q. i. Novatianus. de sum. tri. c. i. §. una. xxi. dist. quia. in cle. frequens. §. verum. de excess. prelat. et in hac varietate dicebat ecclesiam sumi prout precedētia, et sequentia patiuntur. ¶ Per decre. intelligentia. s. tit. j. bene facit. j. eo. nouimus. ver. pro quo ubi aliter sumitur contra. de hereti. excommunicamus. cl. ii. ut utrobique patet. Anto. de Butr.

1 ¶ Censure ecclesiastice appellatione quid comprehendatur.
2 Penas diversas ubi iudex potest imponere, optionē habet utrā velit imponere in pena anime correctiua. §.
3 Verbum, viderit, interpretatur prout arbitrabitur ad dictum boni viri.
4 Censura ecclesie non est odiosa, sed favorabilis.
6 Correctionis appellatione quid contineatur.

1 Querenti. †Appellatione censure ecclesiastice comprehenditur excommunicatio, suspensio, et interdictum. h.d. Cōis divisio. Secūda ibi: respondemus. ¶ Nota primo quid cōprehendatur appellatione censure ecclesiastice. Alibi tamen sumitur censura pro rigore. de biga. nuper. Quandoque pro cēsura canonum. ne cleri. vel mo. c. i. ¶ †Nota qđ ubi iudex potest imponere diversas penas, in eius facultate est, quam imponat debet tamē ex variis circunstantiis eligere penam imponendā. ¶ †Nota de intellectu huius verbi, viderit: quia idem est, quod arbitrabitur. quod nota: quia si compromittatur in arbitrium ut pronunciet prout ei videbitur: intelligitur, id est arbitrabitur: et sic eius arbitrium reducetur ad arbitriū boni viri. de iureiuran. Quintavallis. ¶ †Nota ultimo quod censura ecclesie non est odiosa, sed favorabilis: ideo ampliatur quo ad has spirituales penas inductas ad correctionem peccati. s. tit. j. c. j. ¶ Gl. j. tangit duo. Primo †oppo. quod in dubio minor pena videatur imposita: quia si dicit iudex, vim fecisti: intelligitur de privata. ff. de pe. l. preses. Glo. non solut. Dic quod contrarium loquitur in pena corporali, et odiosa: hic in pena anime correctiua, que dicitur medicina. de senten. excom. lib. vi. ¶ †Secundo querit gl. quid contineatur appellatione correctionis. Dicit quod continetur etiam depositio, licet comprehendantur illa. xo. dist. contumaces. de stat. mona. ca. que. ver. quid si abbas. de offi. lega. c. legatus. Dicit tamen Host. quod appellatione censure non comprehenditur depositio: licet comprehendantur illa, que dicuntur in tex. Assignat rationem: quia depositio est odiosa. de reg. iur. odia. lib. vi. sed expressa in tex. sunt favorabilia. Item dicit etiam qđ non comprehenditur degradatio. Ratio, quia degradatio, et depositio sunt odiosa, et perpetua, et sunt pene: secus in expressis in text. que sunt temporales, et ad limitis contumacie. Dicit Hostien. quod licet ex vi verbi non possit penas alias imponere, quam de quibus in tex. tamen ubi simpliciter delegatio facta est, potest imponere penam, que venit pro modo delicti imponenda: et si nō est pena in iure expressa, poterit ad arbitriū mulctare. s. de offic. deleg. de causis. unde hec clausula, que apponitur ut possit exercere censuram, et que imponitur ad ampliandam potestatem delegatam, non impedit quin possit exercere potestatem iurisdictionalem, quam habet ex vi simplicis delegationis sine aliqua clausula, &c.

1 ¶ Decimas novalium an quis ex privilegio solvere non teneatur, qualiter intelligatur. §.
2 Novalis terra ut dicatur, que tria requirantur.
3 Privilegia intelliguntur sine alterius magno preiudicio.
4 Novale quid sit.
5 Privilegium de decimis novalium non solvendis, an extendatur ad novalia preterita.
6 Privilegium de non solvendis decimis novalium an extendatur ad novalia antea, quantuncunque culta.
7 Novalis ager an duret novalis quo ad successorem. n.
8 Novalis ager quid sit, et quanto tempore duret novale.
9 Novale predium an desinat esse novale, si ecclesia ex novalibus incipiat graviter ledi.
10 Probandi onus in quem transeat, ubi certant partes quod ager noviter cultus fuit, de cuius memoria non extat, &c. 12.
11 Probationes partium ubi sunt equales numero testiū, cui sit credendum, et standum.
14 Novale predium qualiter probabitur novale.
Testes ut probare possint aliquid esse novale, quomodo deponere debeant.
15 Testes volentes probare memoriam extare, qualiter deponere debeant.
Memoria rei extare qualiter dicatur testibus probata.
16 Probationes cōmunis opinionis an sufficiant in quocunque actu.
Testes deponentes quod ita communi opinione dicitur, an probent. 9.
17 Testis an habeat adiicere suo dicto de scientia vel credulitate rei, propter quam deponit.
18 Probatio communis opinionis, et fame, in quo differat a probatione notorii.

Quid per novale. Hec decre. habet materiam peregrinam, et potissime in materia probationis fame: quam Inno. glossavit, et bene, et subtiliter hic, et. j. eo. veniēs. lib. vi. Et eam ponit ad literam Joan. An. et etiam Spe. et ponit aliquid Jo. An. in glos. sua ordinaria, de prescript. c. j. lib. vi. ¶ Or videamus materiam istam. et breviter dicit decre. †In privilegiis de decimis novalium non solvendis, id dicitur novale, de cuius cultura nō est memoria, et quod prius nullum, vel modicum fructum afferebat. h.d. In prima parte ponitur questio. In secunda responsio, ibi: licet autem. In qua primo ponit duas opi. Secundo solvit. Tertio moderatur, vel declarat. Secunda ibi: nos tamen. Tertia ibi: nec. Textus ibi: illo anno cessant certe si hoc esset verum, omnes terre harum partium essent novales, quia anno cessant. Tex. ibi: redigere certe et sylva potest dare magnum fructum. ¶ †Nota tria requisita ad hoc ut terra novalis dicatur, ut sic comprehendatur in privilegio de decimis capitu. novaliū nō solvendis. Primo requiritur qđ ager noviter ad culturam sit redactus. Secundo, qđ de cultura non extet memoria. Tertio requiritur qđ de eo, ut inculto, modicū consueverit fructus haberi. Sit ergo cautus articulās advocat°, ut hec omnia in hoc articulo comprehendat. ¶ †Nota regulare

quod priuilegia semper intelligantur sine alterius magno preiu-
dicio. ad hoc de deci. suggestum. ¶ Nota hic apertū quod decime
4 de iure communi debentur ecclesie parochiali. ¶ † Ultimo notan-
do potestis etiā colligere quod diuerso respectu quid dicitur no-
uale ⁊ non nouale. Item qđ non semper ex argumētis legum du-
bia iuris canonici sunt terminanda. ¶ Or ueniamus ad materiā
examinandā, que hic, ⁊ s. e. c. j. ⁊ j. eo. veniens. tangunt: quedā tan-
gentia theoricam, quedā tangentia practicā. Primo expediā pri-
mum. Secundo veniā ad gl. Tertio ad tāgētia practicā eius, qui-
bus expediā dicta Inno. ⁊ aliorū, quibus visis clara erit materia:
5 ⁊ procedam per questiones. ¶ † Quero an priuilegiū de decimis
noualiū nō soluendis extendatur ad preterita noualia. Dicit In-
no. qđ non, nisi de preteritis ibidē caueatur expresse: arg. s. de con-
sti. c. ij. ⁊ fi. Nec obstat qđ dispositiones communiter respiciant pre
sentia, vel preterita, vel futura subiecta: vt de rescrip. c. fi. ⁊ in cle. li-
teras. s. de priuile. qr circa. ⁊ c. dudum. qr causa cōcedendi est vt in-
uitentur homines ad culturandum inculta, ⁊ quedā recompensa-
6 tio laboris culture: que ratio cessat in preteritis. ¶ † Scđo quero
quid si caueatur de preteritis, an extendatur ad antea quādocū
culta. Dicit Inno. qđ priuilegiū etiā de preteritis noualibus non
extenderetur ad culta retro vltra decem annos: extēdetur autem ad
culta retro a decē annis citra: qr tanto tpe seruitus continua indu
citur. ff. si seruitus ven. l. si quis diuturno. C. de seruit. l. ij. et vltima.
7 ¶ † Quero tertio an ager nouale duret nouale quo ad successo-
rem vt qr ab vno est ad agriculturam redactus: nūc secundo qui-
dam priuilegiatus super noualibus emit agrum: an duret noua-
lis? Abbas ⁊ Uin. dicunt dato qđ nouiter illū colebat secundus, ⁊
inde fructus percipiat, ex eo debebitur decima, ex quo illud fuerat
precisum prius, ⁊ cultum: per dec. j. s. eo. ti. Nec obstat qđ hic no. in
gl. ⁊ qđ not. xxxv. q. viij. c. de gradibus. vbi annale nouum dicitur,
vel qđ annum nō excedit. ad hoc qđ not. de elec. generali. lib. vj. Et
sic ex quo intra annum pluries coli potest, nouale videtur. Tenet
primum hic, ⁊ dicto. c. j. hoc etiam tenet Spec. in tit. de probatio. §.
j. ver. quid si pars agri. ⁊ ver. seq. ⁊ ibi hoc sequi videtur Jo. An. in
addi. Non obstat de deci. c. ij. lib. vj. ⁊ qđ ibi not. Joan. An. in prin.
vbi noualia dici possunt, vbi decime per alium iam sunt possesse et
antea culte, licet non possesse submittuntur priuilegio: qr illud ve-
rum quo ad priuilegiū percipiendi decimas noualiū: hoc enim ex-
tenditur ad noualia iam per aliū precisa: vt dicit Jo. And. in add.
Spe. loco preallega. Nec obstat. c. fi. de priuile. qr semel nouale semp
durat nouale in persona illius, qui nouiter ad agriculturam redu
xit, sed non quo ad nouū possessorem: ⁊ hoc totum facit fauor indu
cendi ad agriculturam desertorū agrorum, ⁊ remuneratio laboris
reducentis. Quid si ager nouale transeat ad aliū possessorē, post-
ea reuertatur nouiter ad priuilegiatum, an gaudeat priuilegio no
ualium. Dicit Gul. in loco prealle. ver. item si ab istis. qđ nō. Alle-
gat. l. inter stipulantem. §. sacram. de verb. obl. vbi si seruus factus
liber in seruitutem reincidat, non reducitur in pristinā obligatio-
nem. Quid si ager est in parte cultus, an illa pars dicatur nouale,
que nouiter est ad culturam reducta? Uidetur qđ sic: qr quelibet
pars fundi efficitur fundus, si scindatur. ff. commu. predi. l. si quis
duo. ⁊ l. si partem. In contrariū, qr pars inculta trahitur ad anti-
quitus cultam: qr singule glebe terre nō coluntur. ad hoc de verb.
signi. veniens. lib. vj. Hoc tenet Uin. vt. s. e. c. j. ⁊ ponit in. c. fi. de pri
uileg. Alij dicunt qđ pro parte nō potest esse nouale, ⁊ p parte nō:
quando primo incepit esse non nouale, et precisus est quasi nouale.
xxij. q. ij. cognouimus, vt dicit Spe. in loco prealle. Credo qđ si pars
inculta nouiter culta aliqua destinatione patrisfamilias est diuisa
a culta, qđ ager vt diuersus dicatur nouale. Si tota est tenta sub
vna terminatione, et totus ager primo erat incultus, nunc aliqua
pars ad agriculturā reducit, illa pars nouale dici possit quo ad
fructus, qui ibi colliguntur. Si autē vna pars fuit culta, ⁊ alia in-
culta, et que inculta nunc nouiter colitur: si pars nouiter culta est
maior pars, quasi illa nō accedit alteri, hec saltim pars possit dici
nouale. Si pars olim culta erat maior, pars nouiter culta minor,
procedat dictum Uin. quasi illa alteri accedat. Et sic intelligo Jo.
And. in loco prealle. etiā adde prout dicit hoc ex varietate partis
nouiter culte debere determinari: qr gl. prosequuntur hanc mate-
riam, ⁊ doct. solum actam practicū circa nouale. expedio primo gl.
8 ¶ † Quero quādo dicatur ager nouale, ⁊ quanto tempore durat
nouale. Dicit glo. quod nouum dicitur sicut nouitia mancipia, que
anno seruierūt. ff. de publi. l. vltima. §. quoties. ⁊ vinū nouū, quod
annum non excedit. ff. de vi. tri. ⁊ ole. leg. l. vetus. ⁊ noue nuptie, que
annum nō excedūt. xxxv. q. viij. c. j. sic ⁊ nouale durabit vsq ad an-
num. Sed dicit gl. qđ quo ad priuilegium durat semper nouale. de
priuile. c. fi. ⁊ de deci. ex parte. De hac materia an quid dicatur no-
uale, alias nouum, et vsq ad quod tempus: vide de regula. statui-
mus. ⁊ vide de elec. generali. lib. vj. dictum autem glo. procedit, nisi
nouale mutet possessorem: quo casu dic vt dixi. s. ¶ Oppono enim
glo. vltima quod non dicatur nouale, quod longo tēpore durauit.

xxxv. q. iij. quod scripsi. vbi concessum in nouitate fidei non puni-
tur, ex quo sunt in fide consolidati: quia licet illud priuilegium nō
competat personis superuenientibus post consolidationem, tamē
antiquis, qui suberant tempore nouitatis fidei, quos priuilegium
9 apprehendit, illud priuilegium durat perpetuo. ¶ † Quero quid
si ex noualibus ecclesia grauiter incipiat ledi, an desinit esse noua-
le? Arguit glos. quod sic. per hanc decre. ⁊ per decre. suggestum. de
deci. et de dona. ad apostolice. quia si priuilegium incipiat esse ini-
quum, perditur priuilegium: et ab eo, quod visum equum, recedi-
tur propter euidentem vtilitatem. ff. de consti. prin. l. penul. Joan.
And. dicit per decre. suggestum. quod principis erit estimatio. Et
facit quod not. s. eo. olim. propter quod dicit hic Hostien. quod si
totum territorium castri deserti priuilegiati occupant, et ad agri-
culturam reducunt, et castrum populatur, ecclesia antiqua reedifi-
catur, vel de nouo aliqua fabricatur, subueniendum esset ecclesie:
alias non. de noui ope. nuntia. cap. j. ⁊ de deci. cap. ij. vbi autem. lib.
10 vj. sm Joan. Andr. ¶ † Uenio ad practicam materie huius cum
doct. Et quero primo, priuilegiatus dicit agrum nouiter cultum,
de cuius memoria non est. Aduersarius dicit, memoriam extare:
quis probabit. Dicit Inno. quod incumbit onus probandi agen-
ti: vt si priuilegiatus soluit decimas, ⁊ illas repetat, quasi indebite
soluerit: qr ex nouali oportet qđ probet memoriā non extare: si pa-
rochialis ecclesia agat, illa probet illud non nouale. Credo, ⁊ est de
mente Inn. qđ sufficiat ecclesie probare qđ reditus colliguntur in
parochia, vel episcopo qđ colliguntur in diocesi: ⁊ de iure commu-
ni est fundata intentio. Dicens ergo nouale ad extenuandā inten-
tionem iure communi fundatam, probet. Ad hoc quod no. de pri-
11 uile. cap. fi. de prescri. ad aures. ⁊ c. ex transmissa. ¶ † Scđo quero,
quid si ager scđo fuerit nouale, ⁊ religiosi habētes priuilegium de
noualibus non soluendis decimis, non soluerunt per centum an-
nos, an releuentur ab onere probandi illud nouale: puto qđ si reli-
giosi sunt rei petentes decimas, habeant probare agrum cultū: qr
eo qđ sunt in possessione illius tanquā nouale ex possessione, rele-
uantur ab onere probandi, iustificato titulo. de institu. cum venis-
sent. §§ possessio sit contra ius, ex quo habent priuilegium: et pu-
to qđ sufficeret nedum centum annorum possessio, imo et sufficeret
vnius anni possessio. Si autem agant priuilegiati, dicit hic Hosti.
qđ si allegent fundum nouale, ⁊ ad hoc probandū producant pri
uilegium: ⁊ vltra hoc probēt patientiam tanti temporis, cuius nō
extet memoria: qđ hec patientia probabit titulum: arg. de vsuris.
l. cum de in rem verso. qr sicut ibi titulus probatur ex toto, ita ⁊ ti
tulus probatur, cum patientia fortius rei habet imprimere quali-
tatem, que rem titulo subijciat. Quod nota, qr extēdit. l. cum de in
rem verso. etiam ad pati, cū loquamur in absoluente: de quo in. l. si
certis annis. C. de pact. ⁊ no. in. l. j. in fine. ff. de aqua pluuia arcen. et
no. j. de vsuris. cum de in rem verso. Item extendit de probatione
tituli ad presumptionem qualitatis circa rem titulo subijciēdam.
¶ Nota tamen qđ in talibus exigitur spatiū, cuius nō extat me-
12 moria. dixi de censi. peruenit. ¶ † Quero tertio, priuilegiato in pu
blicatione, vel iudicio nolente probare culture agri memoriam nō
extare, an parochialis ecclesia admittatur ad probādum contra-
rium, scz memoriam extare. Tenet qđ sic: qr quilibet ad intentum
13 probandum est admittēdus. de prescript. illud. ¶ † Quero quarto
quid si vtraq pars probet intentionē suam. Dic qđ preualebunt
digniores, ⁊ verisimiliores dicentes: ⁊ sic pauci asserētes locū fuisse
cultum preferentur multitudini negātium. vj. q. vlti. actor. de pro-
ba. tertio. de testi. preterea. §. fi. ⁊ c. in nostra. Quod dic vt ibi not. ⁊
vide gl. de prescript. c. j. lib. vj. Tum qr satagūt affirmatiuam, tum
qr verisimiliora deponunt, cum habeant pro se ius cōmune. Imo
dicit Inn. in. c. veniens. qđ duo testes preferentur centum testibus
ex dictis causis. Alij dicūt hoc discretioni iudicis relinquendū: qr
vtrunq testimonium est admissum cōtra ius: qr de auditu, licet te
stimoniū priuilegiati sit magis ꝯtra ius, qr est de auditu, ⁊ astruit
negatiuā. ff. de pba. l. si arbiter. ⁊ ff. de aqua plu. arcen. l. in summa.
14 §. idē Labeo. ¶ † Quero qualiter probabitur qđ esse nouale. Di
cit hic Hosti. qđ tutum est qđ a principio publicetur, quā primum
nouerit coli, ⁊ in publicatione fiat fides non solū de nouelitate, sed
de priuilegio iam concesso. Sic intelligo Inno. vt faciat vocare te
stes, ⁊ parochianum, cuius interest, ⁊ examinentur a iudice, ⁊ publi
centur ad perpetuum rei memoriam, qualiter nullus est, qui recor
detur agrū ad culturā redactū: ⁊ similiter publicet tēpus priuile-
gij, ⁊ tēpus culture: ⁊ postea tutus erit, ⁊ seruabitur practica. c. signi
ficauit. de testi. ⁊ c. Albericus. Et cōsuluit qđ de publicatione plura
fiūt instrumenta, ⁊ diuersis locis deponant: vt si forte vnū amitta-
tur, alterius habeat copia. Instit. de testa. §. pe. ⁊ ff. de testa. l. vnū.
cū simil. Scđs modus probādi est, sm Inno. in. c. veniēs. eo. tit. qđ
testes religiosorum, q sunt priuilegiati, dicāt qđ cōis opinio est oim,
qui habitant in vicinia, ⁊ circa loca illa, de quibus agitur, ⁊ aliorum,
de quibus querere cura hoc agitat, vel omniū, q circa hoc arbitrātur,
qđ talia loca fuerūt inculta, ⁊ noualia, ⁊ qđ nō est memoria de cul-
tura,

tura. ¶ Aduertendum, quia non oportet quod ad probandum famam testis concludat opinionē omnium de vicinia, sed solum taliū, qui notitiam de talibus habere debent. Vide Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. de questioni. et tex. ꝛ gl. in l. cum quidam. ff. de acqui. hered. qđ nota. Si de hoc sit probāda fama qđ talis erat mortifere vulneratus, sufficit qđ cōcludat testis, famam esse in maiori parte illorum de vicinia, qui de talibus cognoscere possunt. Secundam practicam ponit, quam dicit meliorem, qđ testes deponāt qđ communis vox est omnium, qui de talibus arbitrantur, nullum vidisse, vel audiuisse ab his, qui viderint qđ loca illa fuerunt culta: ꝛ debent tales arbitrātes esse ad minus duo, vel tres, vel plures, vt iudex arbitrabitur: ꝛ nō oportet omnes esse, vel maiorem partē, que sic opinentur. Nā municipes scire dicuntur quod maiores sciūt. ff. ad municipa. l. municeps. Quod intellige non omnium de vicinia, sed omnium, qui de talibus verisimiliter sint informati sic. Item adijcere debent, qđ nunq̄ viderūt aliquos, qui dicerēt se vidisse illa loca coli, vel audiuissent ab alijs, q vidissent, vel audiuissent ab alijs antecessoribus suis in infinitū: vel etiam ab alijs, qui secū conueniebant vsq; in infinitum suo tempore loca coli. Non tamē sufficit quod dicant qđ non est opinio omnium, nec alicuius precedentium in infinitum, qđ predicta loca fuerunt inculta: q2 hec est negatiua, que probari non posset, vt ad alios, non ad se relata. vi. q. iiij. c. actor. C. de proba. l. actor. ff. de proba. l. ij. Sed bene possunt dicere quod ipsi nō audierunt: q2 hec est ad eos coarctata. de prob. tertio. Sed an necesse est quod adijciant, predicta loca semper fuisse culta. Dicit Inno. qđ nō, imo bene valet tius testimonium, etiā si audiuerint aliquo tempore illa loca fuisse culta. Nam tūc saltem probabunt prescriptionem tanti temporis, cuius nō est memoria: sufficit enim quod testes cōcludant cōmunē opinionem sui tēporis, ꝛ authoris, quod nō audiuerint, vel viderint loca culta. Verū probabunt testes, si dicant qđ nullus viuens vidit, vel audiuit suo tēpore loca fuisse culta. Nam volunt isti sufficere qđ loca nō fuerūt culta suo tempore, nec tempore illorum, qui audiuerūt testamentū, scz vt illorum, de quorum opinione, vel auditu deponunt, licet audiuerint aliquo tempore culta fuisse, sed non suo tempore, sed anteriori. Recitat opinionem aliorum dicentium qđ nō sufficeret, memoriā esse, excludere a testibus, vel ab illis, a quibus audiuerunt suo tempore non culta fuisse. Si tamen constat, memoriam extitisse vltra, ꝛ ante suū tempus loca culta fuisse tempore certo, vt si dicant testes, non fuit auditum quod a tempore Iustiniani citra fuerunt culta: sed audiui a Petro, q2 audiuerat a Martino quod tempore Iustiniani fuerant culta: q̄q̄ isti testes excludant memoriam temporis testium, ꝛ memoriam temporis illorum, de quorum opi. deponit, quod suo tempore non fuerint culta, ex quo memoria extat de facto certo tempore, non probat memoriam non extare. Et idē dicunt, si dicāt de certo facto: vt si dicat testis, audiui qđ predicta loca colebantur tempore conflictus Saracenorum cū Christianis, ꝛ ab illo tempore citra non fuerunt culta. Quod satis puto verum: q2 est dicere, memoriam extare quod aliquando fuerint culta. Et hec vera, quando de memoria, vt dixi, attestantur certi dies, vel facti, ꝛ determinati. Secus si confusi: vt q2 dicāt qđ a tempore Christi citra fuerunt culta: q2 sic inconfuse dicunt, nō probant. Nam hi non dicunt de certo tēpore. Et he sunt practice probādi, quas ponit Inno. in c. veniens. eod. titu. lib. vj. Hic autem dicit qđ alia est practica, sed sibi nō placet, qđ testes dicant: Nos vidimus qđ hec possessio fuit inculta per tempus. xl. annorum ad minus: nos etiā non vidimus, nec audiuimus, quādo hec possessio fuerit culta, nec vidimus, vel audiuimus eos, qui viderint. dicit qđ nō sufficit hoc, nisi adijciant de cōmuni opinione, scz qđ communis est opinio, nō vidisse, vel audiuisse eos, qui viderint, vel audiuerint quādo culta fuerint. allegat. ff. de proba. l. si arbiter. Sed dices, eodē modo probabo legem datam a Moyse, et schisma datum ab Aaron. vij. q. j. denique. Et si de hoc dicitur, multe absurditates, ꝛ impietates probari non poterunt, etiā de Christo. Unde non est ita late accipiendum, sed restringendum, Non vidimus eos, qui viderint suo tempore factum: id est, communi opinione habebatur qđ possessio, de qua agitur, nō colebatur, sed ludis, ꝛ trāseuntibus bestijs, ꝛ paludibus patebat. Si autem velles adijcere. Nō vidimus, vel audiuimus eos, qui viderint suo tempore, vel etiā ante tempus illorū factum: male intelligeres: ꝛ predicte absurditates, ꝛ multe alie sequerentur. ¶ Quero quid si testis dicat ab aliquo opinari culta fuisse, sed sine ratione? Dicit quod probāt nouitatem, ꝛ prescriptionem tanti temporis, cuius non extat memoria: non placet hoc, per illa, que sequuntur. Quid si dicat parem partem opinari quod aliquando fuerit culta, sed sine ratione? Dicit quod nō probant: quia non est eius distinguere, an sine ratione, an cum rōne dicāt. Quid si dicat, Ego vidi aliquem dicentem se vidisse, vel audiuisse qđ suo tempore fuerunt culta, sed nō credit ei: q2 cum interrogasset ab eo de causa dicti, vel circunstantijs, non respondit: vel respondit, sed falsum? Respondet quod non probatur prescriptio: quia cum non esset iudex eius, a quo audiebat loca culta, non tenebatur respondere. Sed si falsam causam subiecisset sui dicti, tunc potest dici qđ probatur prescriptio: dummodo constet falsam esse, ꝛ etiam eum illam falsam causam dixisse: quia nō est credendum quod falsam dixerit, nisi probetur. Sufficit tamen, vt puto, si duo sint testes, qui recitent illum dixisse talem causam, que de se apparet falsa: quod

15 hoc sufficiat. ¶ † Quero, qualiter habeant deponere testes volentes probare memoriam extare. Dic quod debent deponere cōmunem esse opinionem omnium, quorū hoc est scire, ꝛ arbitrari: quorum aliqui sunt, qui viderunt, vel audiuerunt quando loca predicta culta fuerunt, etiam si aliquid aliud non probent, scilicet diem, ꝛ consulem, vel annum probent. Secunda est practica, quod testes deponant se aliquos vidisse, vel audiuisse, qui ab alijs audiuerunt quod suo tempore loca fuerant culta. Item dicit Innoc. hic quod sufficit quod dicant q̄ viderunt aliquos dicentes quod audiuerāt eos, qui audiuerant possessionem, de qua agitur, cultā fuisse, id est, communi opinione habebatur, eam fuisse cultam. ff. de aqua plu. arcen. l. in suam. in princ. ꝛ §. fin. Dicit tamen quod non sufficit ab vno audiuisse, nec in probando memoriam culture, vel non memoriam. alleg. de testi. licet ex quadam. Tertia est practica, quod volens probare memoriam esse de cultura per confessionem, vel alio modo, probet quod a centesimo anno citra ante litem contestatam fuerint predicta loca culta: quia ex hoc apparet, memoriam extare: quia vsq; ad centum annos, vel parum minus, potest memoria extendi, sicut vita. ff. de vsufru. l. an vsusfructus. Secus si per confessionem, vel alio modo non constet de citeriori tempore, sed constat quod a ducentis annis citra non fuerunt culta: q2 per hoc non

16 excluditur, hodie memoriam extare. ¶ † Quero vlterius an dicte probationes communis opinionis sufficiant in alijs casibus, vbi agitur probari factum, vel non factum antiquum: puta, volo probare Constantinum fuisse Imperatorem Romanum, vel Carolū regem Francie, vel quem fuisse notarium, vel prelatum. Cōcludit Inno. quod quandoq; factum probationi subiectum est antiquū: ꝛ vocat antiquum, secundum aliquos, id, quod excedat metas centum annorum: vel, secundum aliquos, id, quod excedit metas. xl. et in hoc residet: ꝛ tunc dic eisdem rationibus valebit dicta probatio de communi opinione, ꝛ non memoria oppositi, de qua dictum est, quando factum non sit antiquatum, submittitur necessitati probandi: ꝛ tunc quidam dicunt quod si factum est ignotū, puta quod factum est de longinquo apud Saracenos: et dicunt quod sufficit adhuc probatio per famam. Sed hoc nō placet ei. ¶ Ad primum facit aut. hodie. C. de repud. ꝛ quod not. in l. ij. ff. quemadmo. testa. aperi. de quo dic vt ibi. Et vide quod dixi de testi. veniens. q2 procederet istorum opinio, quando aliter de facili alia non posset haberi probatio. ad hoc de testi. preterea. Si factum est nouum, ꝛ non excedit predictas metas, quia non sit antiquatum, est tamen circa metas illas: tunc dicit quod si factum a principali non principaliter deducitur in iudicium, sed incidēter deducitur inter alios, puta quia peto aliquid ex cōtractu prelati viuentis, vel peto aliquid per instrumenta tabellionis viuentis: ꝛ tunc sufficit probare communem opinionem, que habebatur pro prelato, vel notario, quousq; probetur contrarium: argu. C. de testi. l. j. C. de sen. ꝛ interlocu. om. iudic. l. ij. ad hoc quod not. de presumpt. illud. Idem si agatur de probanda morte alicuius: sed de hoc dic vt. s. promisi. Quandoq; factum subijcitur necessitati probandi principaliter, ꝛ a principalibus deducitur in iudicium: vt q2 prelatus dicit se prelatū petendo ecclesiam, quā alius possidet: vel tabellio petit aliquē cessare a sua diffamatione super eo qđ non esset tabellio: ꝛ tūc communis opinio non sufficit, etiā ad transferendum in aliū probationem: q2 multa sunt pro reo: q2 est in possessione, et q2 negat: quod non est in alijs casibus: tū huic aliter subuenit: vt not. de presump. illud. ꝛ de restit. spol. sepe. Ratio autē, quare nō sufficit principalibus agentibus, ꝛ sic q̄n inter alios: de hoc in dubiū reuocatum est: q2 principalis persona debet habere paratas probationes sui status magis, quā alius. Pro probationibus autem talibus qđ in iure sufficiant, allegat. c. nostrū. ꝛ c. super quibusdam. de priuile. c. si. iij. q. vi. hoc quippe. ff. de aqua plu. arcen. in summa. §. idem Labeo. ꝛ. ff. de aqua quotid. ꝛ esti. hoc ius. §. ductus aque. ꝛ. ff. de iti. actuq; priua. l. apparet. §. penul. C. de serui. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. manifeste. ff. de pba. l. si arbiter. Dicit tū hic qđ tales probationes nō sufficiunt, nisi vbi iure est expressum, vel nisi vbi iura exigunt probationē qđ memoria

17 non extet, vel q̄n factum est antiquū, vt. s. dixi. ¶ † Quero, testes deponentes an habeāt adijcere in testimonio de scientia, vel credulitate, quando in talibus testificantur. Rñdet qđ oportet in testibus credulitatem concludi cū aliqua ratione: licet enim lingua moueatur ad loquendū facile qđ vult, sic ꝛ caro facile mouetur ad credendū illicita. Anima tū facile nō mouetur ad aliquid nō credendum: ꝛ solus Deus scrutatur animā. Ideo ille, qui fert testimoniū de opinione, si interrogetur quō scit hāc esse opinionē, rñdebit, nō scio, q2 solus De⁹ scit: sz credo. Causam aūt credulitatis subijciet:

qi verbis exprimebat, vel aliam, quam volet: et hac ratione, qr tantum de credulitate respondit, qui deponit de opinione: si interrogetur de opinione, respondeat quod sic audiui a multis: et credo quod anima exprimebat organo vocis suam volūtatē, et opinionē. Et si interrogetur a quibus audiuit: si nominat aliquos, bonum est: sed si dicat non habeo in memoria de aliquo, qr modo non recordor de aliquo, sed qr sic cōmuniter dicebatur: videtur valere testimoniū. Ex dicit quod probare communem opinionem, videtur esse idem, quod probare omnium. Propter que dicit quod si vnus ducta ratione esset in oppositum, non esset communis opinio. Hoc dictum est verum, quando agitur de probanda communi opinione, memoriam non extare: secus vbi alias agitur de probanda fama: qr tunc sufficit probare opinionem maioris partis: vt not. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questionibus. vbi per Bar. Uel forte id procedit, quando de cōmuni opinione deponitur, et non constat de opposito dicto alicuius singularis: hic quādo constat. Primū plus placet.

18 ¶ † Quero in quo differt probatio communis opinionis, et fame a probatione notorij. Dic qd in multis. Primo, qr probatio fame est de longe preteritis: vel, vt dixi. s. de non facile probabilibus, et que nō possunt probari per testes de visu: sed notorium de presentibus, vel proxime preteritis: et que probari possunt per testes de visu. Quod nota qr clarissime dicit differentiam hic notoria fama.

19 vide qd dixi. s. de coha. cleri. et mu. vestra. ¶ † Ultimo quero a quo surgat equitas, vt tali probationi credatur. Respondet Innoc. quod ex hoc qr reputari debet indubitatum quod omnes homines communiter reputati sunt sine contradictione tāto tempore, a quo nō extet memoria. ff. de aqua plu. arcen. l. in summa. §. idē Labeo. iuxta illud, Uox populi, vox Dei etc. Anto. de Butr.

1 ¶ Ecclesie matricis appellatione quid comprehendatur. 9.
2 Rescriptum priuilegij surreptitium est ipso iure nullum. 8.
3 In monasterijs colligit episcopus iura episcopalia.
4 Ecclesiā sub protectione sua nō solū recipit papa, sed etiā inferior.
5 Occasio in quo differat a causa.
6 Episcopalium appellatione comprehenditur obedientia.
7 Iustitia sedis apostolice cuius sit nature.

1 Venerabili. † Per matricem ecclesiā cathedralis intelligitur, non Romana. h. d. In prima, querela. In secunda dantur iudices, ibi: ideoq. Tex. ibi: quod per matricem. cum forte dice-
2 retur reseruata obedientia matrici ecclesie. ¶ † Nota quod priuilegiū
3 subreptitium est ipso iure nullum. † Item quod episcopus in monaste-
4 rijs colligit iura episcopalia. ¶ † Nota quod nō solum papa, sed etiā inferior ecclesiam suscipere potest sub sua protectione. ¶ Nota quod appellatione matricis ecclesie comprehenditur ecclesia diocesana.
5 ¶ † Nota quod occasio differt a causa: qr occasio ficta, causa vera. de
6 quo de maiori. et obedien. solite. ¶ † Nota quod appellatione episcopalium comprehenditur obedientia. de quo de offi. ord. conquerente.
7 ¶ † Ultimo nota iustitiam sedis apostolice, que priuilegia contra se debet interpretari, vt ius suum vnicuiq reddat: licet ius suum negligere non debeat. de sup. negl. prela. licet. Nec suorum. de con-
8 ces. preben. qr cunctis. in fi. ¶ † Quero, in quo fuit subreptio. Dic, qr dicebant ad se spectare institutionem, vt posset vnum de fratribus instituere: quod non habuisset, si dixisset episcopum ibi habere iura spiritualia: cum institutio inter illa enumeretur, sm Inno. vel quia illud erat monasteriū sancti Benedicti. vnde dicebat per monachum, non per canonicum quod regeretur, sm Hostien. xvi.
9 q. i. nemo. ¶ † Querit gl. quid contineatur appellatione ecclesie matricis. Dicit quod cathedralis. lxiij. dist. §. ex his. cum simil. Dic, et quelibet baptismalis. de transact. preterea. ij. de eccle. edific. ad audientiam. et in cle. j. de sen. excommu. et vide quod ibi not. in gl. i. maiores. ¶ Secundo querit quid posset allegari. Dic quod aliud priuilegium: prescriptio enim allegari non posset: quia nulla valet. de prescrip. cum non liceat: et hoc verum, vbi allegaret nomine suo: vt vult Inn. secus si alterius. Alie gl. sunt literales. Anto. de Butr.

1 ¶ Excommunicatus, vel interdictus pro contumacia, vel offensa dubia absoluitur prestita cautione.
2 Excommunicationis sententiam ex priuilegio potest ferre capitulum in causa propria. 9. 10.
3 Captū pro delicto in territorio ille, in cuius territorio captus est, potest illum requirere, et iustitiam impedire.
4 Iustitia quandoq sumitur pro executione criminalis cause.
5 Priuilegium loquens in materia iuris restringitur ad limites iuris.
6 Absoluitur excommunicatus pro dubia contumacia prestita cautione.
7 Cautio talis esse debet, qualis est contumacia.
8 Emenda quomodo videatur petita, petito latrone.
10 Iudex an esse possit in causa propria papa, vel Imperator. 11.
12 Cautio de stando iuri que erit efficiens.
13 Cautio que dicatur competens, vbi est dubia offensa.
14 Ad absolutionem obtinendam ab excommunicatione videtur posse distingui an quis sit excommunicatus pro contumacia, vel pro crimine.
15 Priuilegium concessum alicui de iure communi, si specialiter eidem concedatur, non dicitur superflue concessum.
16 Cautionem quam prestare habeat pauper.
17 Contumax quando possit dici legitime citatus.
18 Cautio sufficiens que sit.
19 Excommunicatum est dare pro dubia offensa. nu. 23.
20 Confessio facta in iudicio legitime non promoto inducit notorietatem: et quando videatur posse reuocari. 22.
21 Iudicis preceptum sine cause cognitione nō inducit notorietatem.
22 Error non potest post sententiam reuocari.

1 Ex parte. † Excommunicatus, vel interdictus pro cōtumacia, vel offensa dubia absoluitur prestita cautione: pro manifesta prius satisfaciet. Et dicitur manifesta per cōfessionem, legitimam probationem, et rei euidentiam. hoc dicit cum capitulo secundo. In prima, querela comitisse. In secunda iudices instruit. Secunda ibi: ad intelligendam. ¶ Or attendite: quia hec est bona decretalis et regularis in sua materia: et habet etiam aliqua bona dicta tam
2 per Innocen. quam per gloss. ¶ † Nota primo ex decret. quod ex priuilegio concedi potest, et de iure competere videtur, vt capitulum possit, etiam in causa propria, excommunicationis sententiam promulgare ad sui defensionem. Et sic nota qd valet priuilegium concedens potestatem excommunicandi capitulo pro iniuria illata capitulo: et sic potest priuilegiū cōcedi, vt quis possit esse
3 iudex in causa propria. ¶ † Nota secundo quod captum pro delicto in territorio, ille, in cuius territorio captus est, illum requi-
4 re potest, et iustitiam impedire. ¶ † Nota de significatione istius verbi, iustitia: quia aliquando sumitur pro executione criminalis cause: et ita dicunt vulgares, Hodie fit iustitia. Quod no. si statutum diceret qd tēpore, quo fit iustitia, sint ferie: qr debent intelli-
5 gi de iustitia, et executione criminali. ¶ † Not. quod priuilegiū loquēs vel disponēs in materia iuris, dz interpretari, limitari, et restrin-
6 gi omnino ad limites iuris. ¶ † Not. hic tres regulas, quod excōicatus pro cōtumacia dubia absoluitur pstita cautione de stando iuri. Excōicatus vero p offensa manifesta, nō absoluit anteq satisfaciat: vt. c. venerabilibus. §. secus. de sen. excō. li. vi. Excōicatus vero pro offensa dubia absoluitur, prestita cautione de satisfaciendo.
7 ¶ † No. quod vitiū est purgandū p oppositum contumacie, et vitij: vt qualis, est cōtumacia, talis debet esse cautio. Ad hoc. l. si pecuniaz. ff. vt in pos. lega. vide quod no. in Spe. ti. de. j. et ij. decreto. §. restat. ver.
8 scire. debes. Nō habetis hic alia substātialia notabilia. ¶ † Uenio ad dicta doc. et videt qd frustratoria fuit ista petitio capituli vt petebat hominē iustitiatū, et sic mortuū, quē inutile est habere. Respōdent doc. qd petebat latro. id est, emenda capture latronis: et petito latrone, videbat emenda petita. l. si seruum. §. si. ff. de verb. oblig. vñ homo est in petitione, et emēda in executione: vt. d. c. si. Nec obst. qd aliud veniat in sentētia, q in petitione. Cōtra id. s. de simo. licet Heli. qr illud verum, si potest sententia cōformari libello et petito: secus si non potest cōformari, vt hic, qd fatetur, Hosti. quando potest propter tm ari, quāq scz quando hoc habet naturam actionis, vt veniat estimatio petito homine: alias fatu' esset iudex, qui in alio cōdemnaret, quam petitus esset. l. si. C. de fideicom. liber. Secunda est solutio, qd si iste erat seruus, petebat emenda ipsius. infra, de iniur. c. si. Uel principaliter petebat emendo libertatis territorij violati: et hoc videbat petitum. Uel istius hominis facta erat iustitia verbalis, non realis: quia erat tantum condemnatus non facta executione: vel licet esset facta executio, nō erat mortuus: quia forte ad carceres, vel fustigationez fuit damnatus: vel forte petebant illud corpus vt parochiani: sic quandoq fit, de sepultu. c. i. lib. vi. et s. de
9 sepultu. in nostra. ¶ † Secundo oppo. quod sententia canonicorū fuerit nulla: et sic frustra de satisfactione tractatur, seu non esset necessaria cautio. de app. dilectos quia nemo potest esse iudex in causa propria. l. i. C. ne quis in sua causa. et s. eod. titu. forus. Innocen. late tractans hanc materiam, de qua per glo. in capitu. cum venissent. de iudi. scilicet an papa, vel Imperator possit esse iudex in cau-
10 sa propria. Secūdo quid de alijs inferioribus. ¶ † Ad primum dicit quod si papa litiget pro iniuria, que est sibi illata: et tunc potest esse iudex in causa ppria, vbi offensa est manifesta. xxiij. qd. iiij. Guilizarius. et c. sequen. Si est occulta, potest de ea facere ingri. C. si qs Impera. maledix. l. i. Si agit de rebus, vel iuribus proprijs: tūc debent eligi arbitri, vt iudicium sine aliqua suspitione procedat. xi. questio. prima. si clericus. ij. questi. v. c. quia suspecti. Potest etiam causam delegare: argu. ad hoc, qr Imperator causas suas, et Imperij facit tractari per procuratores, qui sunt ab eo dati, licet ipsi sint ordinarij

ordinarij.C.vbi causa fisca.per totum.C.si adnersus fiscum.l.i.z.ij.
Nam nõ videt Inn.rõne,quare vitetur suspicio,si sunt ordinarij,
z nõ vitet,si sint delegati,cũ vtriqz sint ab eo dati.imo procurato
ros,tanq̃ magis familiares,magis haberi debẽt suspectis:z sic ob
tinet de cõsuetudine qõ papa alijs hãc causam delegat. Aduerte,
qꝛ hoc verũ in principe,qui hz oẽs subiectos:sed secus esset in dño:
qꝛ omnis delegatus in prouincia sua esset subiectus: vt in.c.acce
dens.j.z.ij.vt lite nõ contest.z sic pridie dicebã de facto.Si tñ pape
quis vellet crimẽ obijcere,de hoc nullus põt cognoscere.ix.q.iij.fa
cta aliorũ.nisi de heresi.xl.dist.si papa.Si de eius ptãte agatur,vel
sententia eius,vel priuilegijs: Idem,scꝫ qõ nullus põt cognosce
re.ix.q.iij.isti nemo fuit.z.c.seq.Si agitur de rebus ecclesie vniuer
salis,bene põt esse iudex:vt patet in multis iurib⁹.Unde,qꝛ tu ha
bes istã gl.hucusqꝫ ad literã,ita qõ nõ expedit tibi scriptura alia.
11 in.c.cum venissent.s.de iudi.z.s.de arbi.cũ tẽpore.¶ †Circa scdm
Inno.prosequitur quatuor casus.Primus,qñ agitur, vel debitũ
est notorium,z nõ negatur,nec cõfitef.Secũdus,qñ hoc negatur,z
probabiliter.Tertius,qñ hoc negatur,sed nõ probabiliter.Quar
tus,quãdo est notorius defectus iuris,z iurisdictionis.¶ Ad pri
mum,si prelatus inferior vindicat iniuriã notoriam:z hãc põt vin
dicare excõicando,z deponendo.ij.q.vij.si quis a proprio.z de offi.
ordi.irrefragabili.z.d.c.Guilizarius.Assignat ratonẽ,qꝛ vbi of
fensa est notoria,non eget probatione,vel indagatione.ij.q.j.de ma
nifesta.de appell.cũ sit Romana.vñ tunc iudex nõ sustinet partes
iudicis,nec habet sententiare:et sic nõ est iudex.¶ Nota ꝙ non est
necessaria sententia in notorijs.Qõ intelligit Ioan.And.verũ in
solenni,z in scriptis ferenda:vt no.de re iudi.c.n.lib.vj.in gl.v.z sic
non est iudex in cã propria, sed tũc fungitur vice executoris pene:
qõ bene potest esse in cã propria:quo casu vt purus executor recu
sari nõ potest.s.de app.nouit.Si vero agif de iuribus prelati, vel
rebus ecclesie,si id,qõ petitur,notorie est debitũ, z aliter nõ negaf
indebitum,vel iurisdictionis defectus,licet cognoscere non possit
in causa propria.ij.q.j.de manifesta.excõicare potest illũ iniuste te
nentem tanquã sacrilegum.ij.qõ.vij.si quis erga.z.c.si quis.Scdo
casu,quãdo negatur iniuria,vel indebitũ,aut iurisdictionis vel li
tis defectus,z probabiliter,vt qꝛ monitus dicit se exemptũ, z non
dat decimas,dicendo,nõ debeo tibi hec iura,puta decimas,z mor
tuaria:tunc si probabiliter negat,qꝛ ostendit instrumentũ,vel pri
uilegium:z tunc nõ potest vlterius cognoscere iudex an priuilegiũ
sit falsum,vel ei sit derogatũ,sed debet supersedere,z corã superio
re agere de iure suo:qꝛ ex quo probabiliter est negatũ,res facta est
dubia,z nõ est notoria.C.quibus ad libe.procla.non licet.l.iij.ideo
excõicare non potest,nisi cã probetur coram superiore,z sic excom
municat,excõicans punietur,tanq̃ iniuste excõicãs: z sententia si
ne difficultate relaxabif.s.de sen.excõ.sacro.etiã si in veritate esset
subiectus:etiã si iura denegata deberẽtur:z si esset exemptus,pro
baretur sententia nulla:z est consiliũ illi, contra quẽ proceditur,cũ
est monitus,ꝙ appellet.Qõ põt:qꝛ hec est extraiudicialis appella
tio,que põt interponi a futuro grauamine.de app.consuluit.et sic
sententia post lata erit nulla.Nec obstat qõ iudex debeat cognosce
re an sua sit iurisdictio,an reuocef in dubiũ.de rescript.super lite
ris.ff.de iudi.l.si quis ex aliena.qꝛ illud verũ,qñ de iurisdictione cõ
tenditur inter partes:hic qñ inter iudicẽ z partẽ: quo casu iudex
in causa propria cognoscere non potest qõ nota.Plus dicit alibi
gl.notanda qõ si iudicio inter partes pendente,assumat iudex lo
cum partis, cõtẽdẽdo de iurisdictione,qõ ipse cognoscere nõ põt.
Ita no.gl.de rescrip.statutum.§.j.que multum est notanda.Item
qꝛ hic nõ solum contenditur de iurisdictionis exercitio, sed etiam
de iurisdictionis proprietate particulari.de qua notanter dixi vo
bis.s.de app.ad audiẽtiã.in gl.pe.z no.Inno.de foro cõpe.c.ver.
z de iudi.ceterũ.Tertio casu, quãdo negatur iurisdictio,vel debi
tum,sed non probabiliter.puta qꝛ dicit se exemptũ, z non ostendit
priuilegium: sed dicit quod habet alibi testes,vel instrumẽta,aut
probationes:z tũc poterit eum excommunicare prelatus: qꝛ talis
improbabilis negatio,ex quo est notorium,non facit rem dubiam:
dato tamen sibi prius aliquo termino ad probandum de iure suo.
Superior tamen iudex ipsum absoluet ad cautelã, prestito sacra
mento de parendo mãdatis ecclesie: sed prestita absolutione que
ret quare non soluit decimas,vel aliud, qõ notũ est de iure deberi.
Et si probabit causam,z legitimã,absoluet,vel damnabit.Et hoc
operaf ipsa presumptio,que surgit ex debiti notorietate,que ꝓba
tione nõ indiget,siue facti,siue iuris notorium existat, nec alio iu
diciario ordine.¶ Nota bñ qõ dicimus,negatione rẽ effici dubiã:
est verum qñ negatur non notorium:alias secus:qꝛ si negat noto
rium,negatio nõ facit rem dubiã,nisi aliqua excusetur:vt patet de
restit.spol.ad decimas.lib.vi.z de priuile.cum persona.lib.vi.Idẽ
no.de censi.venerabilis.vbi Inno.plene disputat de hoc.Quarto
casu,quando est defectus iuris,z iurisdictionis: dic,si negetur iu
risdictio,z constat notorie illũ,contra quẽ agitur,exemptũ,tũc nõ
tenetur comparere.ff.qui satisd.cog.l.si vero.qꝛ non habet iurisdi
ctionem in principali,nec in incidenti.ff.de fer.l.j.alias dubio pen
dente comparere dz allegaturus priuilegiũ suũ.ff.de iudi.l.si quis
ex aliena.Tutius est,si appelletur,vt est dictum:z si nõ comparet,
sententia ꝯtra ipsum lata tenet, vel mulcta alia. Et hoc ex eo solo,
qꝛ nõ cõparuit allegatur⁹ priuilegiũ:vt.d.l.si qs.ex aliena.Iudex
tñ stulte facit,vbi est notoriũ,illũ subiectũ,vel debitum esse,et nihil
allegatur probabiliter,si arbitros petat:qꝛ arbitri nõ petunf,nisi
qñ prelatus conuenit subditũ.Sic loquitur.c.si clericus.xi.q.j.sed
hic prelatus nunq̃ debet se cõstituere actorẽ,sed reũ,qui fauorabi
lior est.ff.de iudi.l.si qs ex aliena.Hic reporta duo singularia.Pri
mum,qõ id,qõ dicitur,iudicẽ cognoscere debere an sua sit iurisdi
ctio,habet locũ,qñ non se constituit aduersariũ:z sic dubiũ pendet
inter partes.Scdm,qõ id,qõ dicif qõ negatione res sit dubia: hz
locũ,qñ id,qõ petitur,nõ est notorium:als si id,qõ petitur,notorie
est debitũ,negatione nõ fit res dubia,nisi probabiliter cõstet de ne
gatione.Facit de restit.spo.ad decimas.lib.vj.Ad formã ergo cõ
trarij dic qõ hoc priuilegiũ locũ habebit vt iniuriam possit vindi
care,qñ est notoria offensa.alleg.de offi.de le.statut⁹.lib.vi.als sen
tentia lata esset nulla.C.ne quis in sua cã.l.j.Sed quicquid sit, ob
stat hoc.c.qꝛ hic offensa erat dubia:z tñ obstat priuilegiũ:z vi pri
uilegij potest excõicare.Itẽ prelat⁹ in cã ecclesie potest esse iudex.
de testi.cũ nũtius.z ibi not. Et papa potest cognoscere de iuribus
Romane ecclesie, licet decentius sit qõ alteri ꝯmittat:vt no.de cõ
fir.vti.vel inuti.dilecta.§.qui vero.z de iud.cũ venissent.fin Host.
Item iste excõicationes ad defensam iuriũ sunt extraiudiciales,
quas permittit ius ferri.de senten.excom.dilecto.lib.vj.Et ita po
test intelligi hec decre.Secus si ageremus de iudiciali excõicatio
12 ne:z sic loquitur contrariũ.Expedita est glo.Inno.¶ †Uenio ad
alia,z quero que erit sufficiẽs cautio de stãdo iuri.Dic ꝙ iudex ar
bitrabitur.z si male,appellabitur.de purgatio.canoni.nos.Et sic
13 nota qõ in arbitrarijs appellabitur.¶ †Quero que erit cõpetens
cautio,vbi dubia est offensa.Dic qõ dabunf fideiussores,z pigno
ra.Dicit Hosti.considerando tres casus.Primus,qñ pro contu
macia nuda excõicatur:z tũc sufficit cautio iuratoria.Scds,quan
do pro pregnãte ꝯtumacia est excõicat⁹:z tũc dz satisfacere de his,
q̃ sunt implicita in sñia,siue ꝓ interesse,siue pro expẽsis agatur.de
quo de iudi.c.j.Tertius,quãdo ꝓ offensa solius Dei excommuni
caf, nec ibi est speciale hominis interesse, vt qꝛ Deũ blasphemat,
vel de heresi est suspect⁹:z tũc si est notoriũ,nisi peniteat, z desistat,
non est absoluendus.de offi.de.significauit.Si peniteat,statim ab
soluitur,licet aliter nõ satisfecerit:nisi als per eum sit illusum eccle
sie.de here.ad abolendam.§.illos quoqꝫ.Ratio,quia Deus non re
quirit pecuniam,sed solum cor contritũ.homo vero econuerso:z qꝛ
Deus benignior est,facili⁹ remittit offensam,q̃ homo.Ad hoc de
cele.miss.de homine z hoc verum de rigore.Dicit tamen quod de
benignitate tota die absoluuntur sine satisfactiõe.s.de sen.excõ.ex
tenore.z.c.ea noscif.z.c.sacro.Adde qõ no.de ap.qua fronte.Item
id,qõ dicif,ꝙ excõicatus ꝓ manifesta offensa nõ debet absolui,nisi
satisfaciat:est verũ,qñ emẽda offense est implebilis exercitio actus
tẽporalis:sed vbi est implebilis exercitio actus spiritualis tñ, tũc
qꝛ excõicat⁹ non põt spiritualia tractare,absoluif,etiã anteq̃ satis
faciat,iuxta no.p Inn.s.de preben.pro illorum.vt si quis excõicaf,
qꝛ nõ recipit in canonicum receptione iuris,nõ compellitur ad re
cipiendũ anteq̃ absoluaf.¶ Prime tres gl.sunt literales.Gl.iiij.
tangit tria.¶ Primo duas oppositiones.Scdo vnam questionẽ.
14 ¶ †Op.z videf ꝙ distinctio an pro contumacia,vel ꝓ crimine, seu
offensa quis excõicetur,nõ procedit:qꝛ nemo dz excõicari,nisi pro
ꝯtumacia.xi.q.iij.nemo.cũ simi.So.Qñqꝫ quis excõicatur ꝓ nuda
contumacia,vt quãdo citaf ad iudicium,z non venit,z per hoc ꝓce
ditur ꝯ eum ad excommunicationẽ:qꝛ nõ potest fieri missio in pos
sessionẽ:vt lit.nõ cõte.tuc.Quãdoqꝫ quis excõicatur pro contuma
cia ꝑgnante,vt qꝛ notorie deliquit,z non satisfecit de delicto:z tunc
excõicatur:z si est manifestũ delictũ,non absoluitur,nisi satisfaciat.
Si dubiũ,absoluif cum cautione,z vtrobiqꝫ propter contumaciã:
sed alia est ꝯtumacia nõ veniendi,z hec nuda:z alia non satisfaciẽ
di,z hec pregnans.z appellatur offensa,quia causatur ab offensa,z
15 delicto.Gl.dat sua exempla:z est clara.¶ †Secundo op.gl.ꝙ hoc
priuilegium sit superfluum:cuilibet enim de iure cõmuni erat cõ
cessum,,quod nisi satisfieret de offensa.non absolueretur.s.de offic.
delega.ex literis.xvij.q.iiij.de presbyterorum.cum si.So.Dicit gl.
qõ nil vltra ius cõmune ꝯceditur,quam qõ in genere:sed sit,qꝛ so
let plus timeri qõ specialiter conceditur,quam qõ in genere.xxiiij.
dist.q̃ ꝑ.s.de heret.Si aduersus.Gl.allegat similia,in quibus cõ
ceditur alias a iure communi concessum.xxxiij.q.ij.admonere.Uel
secundum docto.licet ex capite isto non contineatur vltra ius cõe,
ex capite tamẽ,quo cõcedebaf vt capitulũ ꝓprias iniurias posset
vindicare,aliquid vltra continebat.ad hoc de rescrip.ex parte de
16 cani.¶ †Querit gl.quid si est ita pauper,quod satisfacere non po
test. Dicit glo.quod prestabit cautionem de satisfaciendo,cũ per
uenerit ad pinguiorem fortunam.de solu.Odoardus. Et si presta

re non posset talem cautionem, iurabit. C. de epi. ꝛ cler. auth. generaliter. Recitat alios dicere quod impotentia talis nō excusabit: qꝛ quandoqꝫ quis non absoluitur propter delictum suum. xvij. dist. si quis. cum simil. Dicit tamen quod finaliter sibi non denegabitur. xxvi. q6. vi. si presbyter. qꝛ ecclesia non claudit gremium. C. de sum.
17 tri. ꝛ fi. ca. l. fi. ¶ † Quero, quando dicatur citatus cōtumax. Dic, quando trino edicto, vel vno pro omnibus, est citatus. xxiiij. q. iij. de illicita. cum simil. In contrarium arguit ꝙ in prima citatione possit vt contumax damnari. remittit ad ibi no. ¶ Gl. quod ad finem excommunicationis citatio debet esse peremptoria. de quo de accu. ad petitionem. de dolo. veritatis. ¶ Glos. de proba. quoniam
18 contra. de offic. deleg. consuluit. † Querit que sit sufficiens cautio.
19 Dicit ꝙ pignora, vel fideiussores. ¶ † Glo. vltima opp. quod non sit dare excommunicatū pro offensa dubia: si enim dubia est offensa, iudex nihil debuit precipere: qꝛ de his, de quibus non cōstat, iudicare non debet: vt. ij. q. i. per totum. Si sibi constat in iudicio, nō potest esse manifesta. s. c. proxi. ꝛ si sibi iubet facta est notoria offensa per sententiam. de coha. cle. et mu. c. fi. Sol. Glos. ponit duplicem intellectū. Primus, vt intelligatur, quando iudici de offensa constabat per confessionem partium coram eo factam: quo casu dicit quod hec confessio, que est simpliciter facta non precedente tela iudicij, non facit rem notoriam, vel manifestam: cum etiam post preceptum factum possit error allegari. Ad contraria dicit quod sententiando non debet iudex iudicare de eo, quod sibi nō constat: sed interloquendo sic, si sibi constet confessione partiū, licet non sit hoc notorium, vel manifestum: ꝛ sententia non est omnis vox iudicis, ꝛ preceptū. Ad id, quod dicitur quod sententia facit transire in notorium, id habet locum in sententia diffinitiua, sed nō in precepto: qꝛ preceptum, et omnis vox iudicis non habet vim sententie. C. de sen. l. ex stipulatione. Sed tunc vltra si intelligatur in confesso, iam ipsa confessio facit manifestum. Sed salua gl. dupliciter. Primo, qꝛ id loquitur in confessione in forma iudicij facta: hic in facta, tela iudiciali legitima non precedente. quod mihi non placet, per text. de accu. c. i. ꝛ ij. lib. vi. secundum verum intellectum. Item per cle. constitutionem. ad fi. de elec. Item per no. per Inno. in c. cum dilectus. de causa posses. ꝛ proprieta. ꝛ Doct. de resti. spo. c. fi. Ideo salua secundo, ꝛ hec fuit mens gl. quod cōfessio hic bene facit rē manifestam: hoc est verum, nisi reuocetur in dubium de viribus confessionis: vt qꝛ vult allegare, quod potest, etiā facto precepto. Et hoc notanter dixit glossa. Idem dicit Inno. quod poterit allegare excusationem confessionis: puta si fateretur quod percussit, et dicit quod ad suam defensionem: oportet tamen quod de excusatione fidem faciat: qꝛ non esset probabilis negatio, contra notorium nō facit dubium, vt dixi super text. et debebit probare infra octo dies: alias non absoluetur propter equalitatem iudiciorum seruādam: vt in decre. pia. de excep. lib. vi. Hostien. in hoc vltimo contra, qꝛ in primo casu ecclesia per limitationem temporis prouidere noluerit petenti absolutionem, que nō est sine causa neganda. i. q. vij. si quis omnem. ¶ Secundo casu satisfit ipsi quo lata est, quod non absoluitur, nisi satisfaciat, vel defensionē suam probet: ꝛ si hoc casu precise cogeret satisfacere, posset ex hoc minus grauari, quia nec solutionem de facili recuperaret. Posset tamen tempus a iudice limitari, si sententiam contemnat: quo lapso, posset ad satisfaciendum
20 compelli. de pe. c. fi. de resti. spo. c. frequens. lib. vi. ¶ † No. gl. singulariter ad ista. Primum, quod confessio facta in iudicio legitime
21 non promoto inducit notorietatem. † Secūdum, quod preceptum iudicis sine cause cognitione non inducit notorietatem. ꝛ sic indu-
22 cit. c. fi. † Tertium, quod licet non possit error reuocari post sententiam. ff. de confes. l. non fatetur. potest tamen reuocari post preceptum, post confessionem: ꝛ sic hic est glo. de eo, quod dubitat Bar. in d. l. non fatetur. ꝛ ibi determinat Bart. quod si precedente cause cognitione fiat preceptum, ꝛ tela iudicij, habet vim diffinitiue quo ad impediendam reuocationē erroris. Secus si non precedat cause cognitio: sic loquitur ista gl. Quartum potest reuocari: quia vbi precedit confessio sine litis contestatione ꝛ tela iudicij, potest fieri preceptum de soluendo, etiam alia sententia non precedente: ꝛ tale preceptum non habet omnino vires diffinitiue: nec est sententia, sed preceptum. Item quod dicitur, confessionem transire in notorium, est verum, quando non reuocatur in dubium de viribus confessionis. De quo dic vt de elec. dudum. ij. in gl. sed pone. ¶ Secundus intellectus ponitur pro gl. quod hic nulla confessione, sed sola querela partis precedēte, iudex possit precipere quod satisfaceret, vel compareret de iure suo ostensurus, alias ipsum excommunicaret: ille nō venit, fuit excommunicatus. Si petat absolui, auditur cum cautione: qꝛ excōmunicatus pro dubia offensa, etiam si fama sit quod hoc fecerit, vel etiam iudex a pluribus audiuerit: sic ergo
23 fama non facit manifestum. ¶ † In fi. glo. Hosti. legit plane quod si quis excommunicatus petat absolui, excommunicās, vel is, pro quo lata est sententia, dicit nō absoluendum, nisi primo satisfaciat, absoluetur, nisi intra octo dies probetur offensa notoria: quibus lapsis, reputabitur dubia quo ad absolutionem. s. de sen. excom. solet. lib. vi. Et habet hoc locū, licet iudex id habuerit primo pro notorio: multi enim iudices sententiam ferūt vt super notorio, super quo postea dubitatur. s. de senten. excom. sacro. ad finem, ꝛc.

1 ¶ Manifestum, seu notorium, quid est. 4.
2 Notorium nō ponderatur in respectu ad partē, sed ad rei veritatē.
3 Causa quid est dicere.
5 Probatum, vel non probatum, dependet a iudicis potestate.

Cum olim.

Summata est decre. cū precedenti. Et est cōmunis diuisio. Secunda ibi: qꝛ vero. Text. ibi: et infra. deciditur tenor precedentis capituli. ¶ † Nota ex decre. quid dici manifestum, seu notorium temporaliter sc3, aut rei euidentia, aut confessione iudicialiter facta, aut probatione in iudicio agitata: sic ergo in iudicium probatum est notorium. Quod dicunt verum domini de Rota, quando probatio est facta perfecta, ꝛ in causa est conclusum, ita quod nihil opponitur, vel opponi speratur. Sic notāt in conclusione. cccciij. ꝛ vide gl. ꝛ Inn. de testi. significauerūt. Et semper ad istum tex. recurrunt omnes doc. dum queritur an per probationem iudicialiter factam inducatur notorium. et facit gl. s. eo. super quibusdam. ꝛ quod no. Inno. de fi. presbyte. constitutus. ꝛ de dinor. significasti. ꝛ Joan. Cal. post Joan. An. de cohabi. cle. ꝛ mu. vestra. Alij ponunt in. c. tua. Ideo plus dicit Inno. de app. ex insinuatione. ꝛ de consuetu. cum dilectus. ꝛ de testi. per tuas. et gl. s. de accu. euidētia. quod quicquid in iudicio agitur, dicitur notorium. Circa confessionem, an inducat notorium, habuistis vnam limita-
2 tionem. s. c. proxi. ¶ † Nota ꝙ quid esse notorium nō ponderatur in respectu ad partem, sed ad rei veritatem. ¶ Venio ad gl. qꝛ nō
3 habetis aliqua dicta docto. ¶ † Gl. ij. declarat quid est dicere, cau-
4 sa. ¶ † Glo. iiij. in prin. literalis, tangit vnum, quod ad opinionem iudicis referatur quid dicatur manifestum: sicut ad eius opinionē redigitur quid dicatur probabile. de appel. cum speciali. Sol. Dicit glo. quod licet ad opinionē iudicis referatur quid dicatur probabile, nō tamen refertur quid dicatur manifestum: sed id dicitur manifestum, quod probatione non indiget. xi. q. iij. eorum. ꝛ manifestum hic sumitur pro notorio, vt in fi. dicitur, ꝛ. ij. q. i. de manifesta. Tu dic, sm Hostien. arbitrio iudicis standum, coram quo agitur, quid dicatur manifestum, donec fuerit appellatum, etiā si inique arbitretur. de re iudi. quod ad consultationem. ꝛ si coram superiore constet probationem nō legitimam, absoluet excommunica-
5 tum. ij. q. i. nemo. ¶ † Notat gl. ꝙ an quid dicatur probatū vel nō, bene dependet a potestate iudicis. Sed quod aliquid sit, vel nō sit notorium, vel manifestum, non. ꝛc. Anto. de Butr.

1 ¶ Verba priuilegiorum largam habent interpretationem.
2 Eligentes monachi possunt petere confirmationem electionis.
3 Electio facta contra priuilegia alterius monasterij, non est nulla, sed venit cassanda.
4 Consuetudinem probandi, ꝛ articulandi practica, que sit.
5 Monachus electus vt possit ad aliam ecclesiam transire, requiritur consensus abbatis.
6 Clausula, surrogationem abbatis volumus esse penes tale monasterium: quid importet.
7 De consuetudine si fiat mētio in priuilegio, illa verba id enuntiāt propter se.
8 Verba priuilegiorum intelliguntur in dubio casualiter.
9 Priuilegium vbi est multipliciter intelligibile, amplecti debet in dubio sensus certus.
10 Eligendi ius possibile est queri per consuetudinem. 12.
11 Dictio, iuxta, equipollet dictioni secundum.
13 Quasi possessio iuris eligendi passiue qualiter acquiratur.
14 Electio vt fiat passiue de corpore certo, quo iure agatur pro iure sibi conseruando.
15 Agere vt quis possit confessoria, vel negatoria, pro iure electionis passiue quesito a monachis in aliud monasteriū, que requirantur.
16 Actio confessoria, vel negatoria pro iure electionis quesito per cōsuetudinem quibus competit.
17 Actio confessoria vel negatoria contra quos competat.
18 Libellus, ꝛ sententia qualiter formetur super actione confessoria vel negatoria.
19 Priuilegium, ꝛ cōsuetudo pro eodem iure possunt simul allegari.
20 Ad consuetudinis substantiam quod requiratur.
21 Verbum, noluerit, quid significet.
22 Priuilegiū monasterio concessum an extinguatur, extincto monasterio.
23 Electio vbi est fienda a monachis de aliquo certi alterius monasterij per consuetudinem, si non reperiatur ꝛc.
24 Electionis priuilegium quesitum per cōsuetudinem, an perdatur si electus steterit in dignitate quadraginta annis.
25 Prelatus non implendo, vel faciendo deficere dispositionē conditionis nō potest facere deficere conditionem, sicut et delinquendo.

Abbate.

Abbate. Hec est vna notabilis decr. ⁊ allegabi- lis in tex. ⁊ materia sua, ⁊ quādā mate- riā extrauagātē hic posuit Inn. ⁊ tetigit etiā materiā quasi possessionis acq̄rēde respectu electionis passiue.

1 ¶ Expeditā decr. more solito, pri⁹ recitādo dicta doc. † Secūdo veniā ad gl. ⁊ breuiter dicit: Verba priuilegiorū largā hñt interpretatio- nē. Vñ vbi sūt, ⁊ iuxta, in eis posita, causatiue ponūt, ⁊ nō cōditio- naliter. h. d. Et pri⁹ narrat factū. Secūdo diffinit, ibi: nos igit. Pria subdiuidit: q̄ in pma ponit petitio ꝓ parte electi. In scda ibi: cete- rū petitio, ⁊ rñsio ꝯ electū. In tertia ibi: nos igit. ponit iura ꝯ ele- ctū. In quarta ibi: ad hec. rñsio ꝓ electo. In q̄nta ibi: ꝯ qđ. replica-

2 tio ꝯ electū. ¶ † Not. ex decre. primo qđ monachi eligētes habent potestatē petēdi ꝯfirmationē electionis, ⁊ illius ꝯdonem vacāte se- de, etiā illius iuris ꝓsequēdi. de quo de ꝯsue. cū dilectus. de resti. in integ. c. ij. ¶ Scdo not. ꝙ ad idē obtinendū eque principal'r vi- detur posse allegari consuetudo, et priuilegiū, ⁊ simul accumulari.

3 ¶ Tertio not. † ꝙ electio facta ꝯ priuilegia alteri⁹ monasterij, vel ꝯsuetudinē, nō est nulla, sed venit cassanda. Ad hoc. s. de elec. con sideraninus. ¶ Quarto no. ꝙ sup libello ꝯfirmationis pōt dari libellus infirmationis: ⁊ qđ super deducto in libello p modū cau- se, si id partes principal'r ꝓsequant, pōt snia principaliter ferri. Ēt Inn. de offi. deleg. cū contingat. ⁊ de cā pos. cū ecclesia Sutri-

4 na. ¶ † Quinto no. practicā ꝓbandi ꝯsuetudinē, ⁊ articulandi: q̄ dꝫ dici a. xl. annis, ⁊ citra: ⁊ sic per copulā. vide. s. de proba. lꝫ cau-

5 sam. ¶ Sexto no. † ꝙ vt monachus electus ad aliā ecclesiā transi- re possit, requirit ꝯsensus abbatis, ⁊ cōuentus. Sed de hoc dic vt

6 hodie de elec. si religiosus. li. vi. ¶ † No. quid importēt illa verba, surrogationē abbatis volumus esse penes tale monasteriū: q̄ ta- lia verba priuilegii non repugnant. interpretant vt dispositio ele- ctionis actiue ⁊ passiue sit penes illud monasteriū cōtra ius: sꝫ stri-

7 cte intelligunt, vt p illa verba sit trāslata electio passiua. ¶ † Not. ꝙ vbi in priuilegio fit mentio de ꝯsuetudine, vel alio priuilegio, ⁊ verba priuilegij illud enūtiant ꝓpter se non ꝓpter aliud priuile- giū, probant enunciatū priuilegiū, ⁊ enunciatam ꝯsuetudinē. Et no. qđ ꝓpter se talia vident esse denūciata, qñ ⁊ causa priuilegii, ⁊

8 causaliter assumat in priuilegio. ¶ † No. ꝙ verba priuilegiorū, que causal'r, originaliter, ⁊ cōditional'r intelligi possunt, in dubio cau-

9 sal'r intelligi debēt. † Et no. ꝙ vbi priuilegiū est multipliciter intel- ligibile, ⁊ sm vnū sensum remanet dubiū, sm alium certū, amplec- ti dꝫ in dubio sensus certus. Itē no. ꝙ vbi priuilegiū est multipli- citer intelligibile, ⁊ scdm vnum sensum aliquid cōfert, scdm alium nihil cōfert, sm vnum sensum aliquid valet, sm alium nihil valet, amplectēdus est sensus, sm que aliquid operat, ⁊ valet, altero sen-

10 su reiecto. ¶ No. qđ vnū priuilegiū per aliud declaratur. ¶ † Not. possibile per ꝯsuetudinē queri ius eligendi passiue in monasteriū alterius ordinis. ¶ Not. vltimo ⁊ priuilegia, ⁊ consuetudines ele- ctionis passiue limitant, ⁊ intelligunt, vt inde electio fieri debeat, donec ibi viget obseruātia regularis, vel ibi sint persone idonee.

11 Habetis notabilia. ¶ † Or attēdamus ad materiam capituli. Et primo opp. ꝙ rñsio facta ad priuilegiū Paschalis nō sit bona, q̄ in eo erat dictio, iuxta: ⁊ respōdetur de dictione, sm. Sol. Dictio, iuxta, equipollet dictioni, sm: ⁊ ideo author vtitur alio verbo, ad reprehensionē illorū, qui eadē verba requirunt, nō contēti mēte. s. eo. intelligētia. cum simil. Dicit Io. an. ꝙ est ꝯ illos, qui volūt qđ argumēta sua recitent per eadē verba: sed per alia verba recitare

12 sufficit in effectu suam recitare. ¶ † Circa finem capli quero quid si monasteriū sancti Vbertini sit diuerse religiōis, vel habitus: an hodie posset electio fieri. vr ꝙ non, per cle. cū rationi. de elec. iun- cto isto capitulo: q̄ hodie nō pōt fieri electio de monasterio diuer- se religionis, quasi introducta cle. post illud caplm sit inhabilita- tus hic locus, vt de ipso nō possit assumi ꝑꝑ religionis diuersita- tem: ⁊ sic oēs persone sunt inhabiles. Ad hoc, q̄ si hodie nullus es- set ꝓfessus in monasterio sancti Vbertini, ibi nullus eligi posset: lꝫ illud fuerit introductū per ius nouū. de elec. nullus. li. vi. Itē si ho- die statuere qđ minor. xxv. annis eligi non posset de monasterio sancti Vbertini, nullus eligi posset: cū oēs essent inhabiles, ⁊ mi- nores. xxv. Io. an. determinat ꝯtrium: q̄ dispositio noui iuris sup- ueniens nō tollit statutū, nec ius ex ꝯsuetudine, vel statuto q̄situ. id est, ius antiquū. Ad hoc alle. cle. vt hi, qui. de eta. ⁊ qua. vbi sup- fluc apponit clausula ꝯsuetudinis. Itā vbicūq ius nouū aliquid disponit inducēdo, nō tollit ꝯtrias ꝯsuetudines, nisi de eis faciat mētionē. de ꝯsti. c. j. li. vi. Nō obst. qđ dr de ꝓfessione, ⁊ etate: ⁊ dis- positio noui iuris modificans: vñ illa modificat, lꝫ non faciat mē- tionē de ea, sꝫ nō pōt ex toto tollere, vt est in casu ꝓposito, nisi fiat mētio expresse sicut est qđ de monasterio scti Vbertini nō eligant nisi ꝓfessi: q̄ hic nō tollit taliter ius q̄situ: cū possint ibi esse pro- fessi, ⁊ nō ꝓfessi: ⁊ si nō erant, erūt alij similiter, ⁊ in dispositiōe eta- tis: sed si esset mutata total'r religio, hic total'r per nouam ꝯstitu- tionem tolleret consuetudo, ⁊ statutū, siue priuilegium. Tu dic qđ si iure q̄sito ex priuilegio vel statuto a sententia emanat statutū dispositionem inducens circa eligendos, ⁊ postea inducitur condi- tio monasterii, de quo fieri debebat electio ꝯtra noui iuris disposi- tioni, dico ꝙ perdunt priuilegiū: q̄ assumendo cōditionē contra- riam iuri incōpassibili cū priuilegio assumpta conditione videre- tur suo priuilegio renunciare: arg. de offi. deleg. relatū. de appel. c. solicitudinem. Si vero fiat mutatio contrarie qualitatis priuile- gio obuiantis ex parte ecclesie, contra quam est priuilegiū conces- sum, tūc nō preiudicat monasterio, de quo fieri dꝫ electio. Nam nō possunt alij preiudicare mihi: q̄ ius meū sine meo facto a me aufer- ri nō pōt. ff. de reg. iur. l. i, qđ nostrū. Nec i preiudiciū alteri⁹ pōt se alterare. de dona. inter dilectos. ⁊ de his, que vi. me. cā fi. c. cū di- lecti. Qñq stante priuilegio mutata est condicio loci: ⁊ nouiter fit ius repugnans priuilegio stante, conditione mutata: q̄ stante pri- uilegio de eligendo in certo loco, locus efficit diuersi habit⁹, post- ea fit statutum ꝙ non possit quis eligi de loco diuersi habit⁹: ⁊ tūc si ius superueniens declarat irregularitatem, ⁊ irrationabilitatē actus trahitur ad statuta preterita, ⁊ illa tollit. Sic no. Henzelin⁹ in terminis nostris in cle. cum rationi. ⁊ est casus in. c. j. de constit. lib. vi. Nā certe irrationabile est statutū, quod quis obligatur de corpore diuerso, vt sic aretur in boue ⁊ asino, ⁊ rationi incōgruum est, vt dicit tex. in dicta cle. Idē dico si tēpore priuilegii erat condi- tio, vel qualitas, q̄ modo est dānata per statutum superueniens. Iura vero, q̄ superueniunt ꝙ ex cā tollant consuetudines, priuile- gia, vel statuta, loquuntur quando ius superueniens est introdu- ctoriū, nō declaratoriū erroris antiqui, qñ scꝫ non declarat irratio-

13 nabilitatē contrarij eius, quod disponit. ¶ † Venio ad gl. q̄ glo. j. ij. ⁊ iij. intrant materiam, quā tangit hic Inno. eas capio simul cū Inno. ⁊ tangunt plura. Primū, qual'r acquirat quasi possessio iu- ris electionis passiue, scꝫ vt de corpore suo quis eligatur. Scdm, quo iure agat pro iure sibi cōseruādo, vt electio fiat de corpore cer- to passiue. Tertiū, q̄ requirunt vt qs possit agere cōfessoria, vel ne- gatoria pro talib⁹ iurib⁹. Quartū, quib⁹ cōpetit. Quintū, contra quos cōpetat, ⁊ ad quas res. Sextū, qualiter formet libell⁹, ⁊ quo dictet snia. ¶ Ad primū requirit primo ꝙ vtentes monachi san- cti Vbertini vtant iure electionis passiue. i. vt fiat de eorū monaste- rio, hoc est, vt in corpore suo eligat. Scdo, ꝙ faciant hoc animo q̄- rende possessionis. Tertio, ꝙ vtant vt pro iure suo: ⁊ quod ab ad- uersario prestetur patiētia, que satis dr prestari eo ꝙ abbas est ele- ctus de corpore Alebacen. ⁊ contradicitur per ipsos sancti Vber- tini ne confirmetur. Si vero non daretur patientia, licet vtēs cre- deret vti iure suo non quereretur quasi possessio. Quid enim si per mille annos voluntarie vel paupertate vicinus teneret domum suam deprehensam non acquireret seruitutē: q̄ ego non facio ani- mo vtendi iure meo, nec ipse patitur tanq̄ credat ⁊ sciat me vti il- lo iure animo querende seruitutis. Alleg. ff. de itine. actuq priua. l. j. ⁊ fa. ff. quemad. ser. amit. l. si quis alij. §. sine ius haberet. Item ⁊ si per centum annos simplici voluntate eligeret monaste- rium de alio monasterio, si monasterium, in quo fit electio, non fa- ceret hoc animo in illos transferendi possessionem huius iuris nō queritur quasi possessio, nec illi consequerentur seruitutē. Et hoc verum, quando actus potest fieri altero respectu, q̄ animo trans- ferende quasi possessionis, scꝫ per modum cuiusdam facilitatis: ꝙ secus esset, si illi, quibus competat potestas eligendi, admitterent extraneos ad eligendum: q̄ videntur trāsferre possessionem: cum non sit verisimile, talem actum permitti, nisi ius habenti: ⁊ sic con- cluditur patientia aduersarij, ⁊ vtentem iure suo vti. De quo dic plene vt in tractatu, quem posui de postu. prela. hone. et hoc anno clarius hanc materiam habuistis de causa pos. cū ecclesia. eo. titu. cū super. de restitu. spo. in literis. ⁊ in. c. olim. eo. titu. ⁊ in repetitio-

14 ne. c. in literis. ¶ † Ad secundū, scꝫ quo iure, ⁊ qua actione agatur pro his iuribus ꝯseruandis. Quidā dicūt qđ agitur confessoria, vel negatoria, sicut pro iuribus realibus, ⁊ seruitutibus. ff. si serui. ven. per totum. Glo. dicit quod videtur quod non possit agi nega- toria, nec ꝯfessoria, ⁊ sic iure cōpetenti pro seruitutibus realibus: quia illa cōpeterent, quādo aliquid ꝓhibetur ne fiat, nō qñ aliqd petitur vt fiat: sed hic petitur vt eligatur in certo loco: vt patet ex petitione istorum sancti Vbertini. Alleg. ff. de serui. l. quoties. §. j. Gl. dicit quod imo agi potest negatoria: ⁊ deducit: ⁊ quid ꝓhibe- tur ne fiat: q̄ dicunt ne saltem implicite ius non esse eligentib⁹, vt aliunde, quā de suo monasterio eligant: dicendo qđ compellantur eligere, petunt qđ faciant id, ad qđ de iure cōmuni tenentur: dicen- do quod de monasterio suo, implicite negant quod non de alieno. Vel etiam iure seruitutis competit vt aliquid fiat: ⁊ sic factum af- firmatiuum. ff. si serui. ven. l. si forte. §. ij. Vnde secundū doct. petere possum vt parietem reedifices vsq ad illū modū, quo vti possū seruitute. Inn. dicit quod potius agetur pro talibus iurib⁹ quasi cōfessoria, ⁊ quasi negatoria: q̄ tales sunt q̄si dñi iuriū ecclesiarū, nō ꝓprie domini: hoc est verum, si nō est plat⁹: si est platus, agere potest nomine ecclesie etiam directa. Item de capitulo hñte bona discreta. de rescrip. edoceri. Per hoc infert, archidiaconum posse

agere quasi confessoria pro iuribus archidiaconatus: quasi archi-
diaconus est quasi dñs: epm vero pro illis iuribus agere posse di-
recta confessoria. Archidiaconus eniz hec iura tenet ab episcopo:
& sic vtiliter dñs, eps directe, sicut dicim⁹ in dño, & feudatario. ff. si
ager vec. vel emphy. pet. l. j. & iij. q ad epm principalr spectat cura
animarum, & ecclesiarum. x. q. j. decretū. de succes. ab intest. ca. fina.

15 ¶ † Ad tertium, scz que requirant vt dentur he actiones pro in-
corporalibus, & quibus competat: dic ꝙ requiritur iuris proprie-
tas, que deduci debet in iudiciū, & probari vere, vel presumptiue.
Non aūt sufficit possessio vel quasi, ad hoc vt talia iura competāt:
q talia iura cōfessoria sunt iudicia proprietatis, nō possessionis, &
dant rōne dñij, vel quasi: vt. l. ij. §. j. ff. si serui. ven. non possessiones:
sicut dicimus in rei vēdicatione, que dñium requirit ex parte agē-
tis. ff. de rei ven. l. in rē. Possunt tamē talium iurium possessores
agere alijs possessorijs: puta iterdicto vti possidetis, & similibus.
ff. de seruitu. l. quoties. Item poterunt excipere tales possessores
de defectu iuris agentis, & obtinebit, nisi aliter probet se dominū.
ff. de rei vendi. l. fi. ff. si vsufruc. peta. l. vti frui. Sufficit tamē agēti
cōfessoria deducere proprietatem iuris in iudicio, & ad presumen-
dam hanc proprietatem allegare possessionē, ex qua quis presumi-
tur dñs, nisi žrium probet: q talis nō cogit dicere titulū sue pos-
sessionis. C. de pet. here. l. cogi. C. de rei vē. l. fi. & l. liberis. §. fi. & ff. de
libe. causa. l. eam, quā. qd no. q possidens etiā dominus principali-
ter dominium in iudicium deducens, probat id presumptiue sola
possessione. Nec obstat vt eccle. bene. c. vno. q debet probare actor
qd intendit: q verum est vere, vel presumptiue: hic probat p̄sum-
ptiue sola possessione probata de iure suo. Si vero non esset in pos-
sessione, oportet ꝙ agēs probet se dominum. Aduertat ergo libel-
lans in confessoria qd nō deducat solā possessionē. Itē & articulās
ꝙ articulet de proprietate, & ad ipsam probandam de possessione.
De quo per Azo. in. l. sicut. §. sed si queritur. ff. si ser. ven. Per hoc
infert ꝙ cum detur domino, vel quasi, videtur dicendum ꝙ si ali-
quis est in possessione ecclesie, & petat alij imponi silentium sup ea,
vel dicat ꝙ nullū habet ius in ecclesia: non est audiendus, nisi di-
cat se habere ius in ecclesia sicut in rei vendicatione non auditur,
licet se dicat habuisse possessionē, nisi dicat se dñm. ff. de rei vendi.

16 l. in rē. ¶ † Ad quartū, quib⁹ cōpetit: dic ꝙ cōpetit ista actio pos-
sessori, & non possessori. Hec enim est differentia inter corporalia et
incorporalia: q vendicatio corporalium requirit dñium ex parte
agentis, possessionē ex parte conuenti: & primum est actionis cau-
satiuum, secundum actionis directiuum. De quo p doc. in. c. j. C. de
alie. iudi. mu. cā fac. & sic non dat cōtra nō possessorem. ff. de rei vē.
l. is, qui se obtulit. Totum contrariū est in incorporalibus: q ibi
vendicatio datur possessori: q non cōpetit solū ad possessionem re-
stituendam, sed etiam manutenēdam: vt. d. l. sicut. & plene de hoc
in. c. examinata. de iudic. Datur etiam hec actio creditori. ff. de re-
mis. l. j. §. itē Iuliano. & superficiario. ff. de superfi. l. j. §. fi. & vsufru-
ctuario. ff. si vsufruc. peta. l. j. §. fi. Datur etiam archidiacono: etiā
epo, & a quo tenetur archidiaconatus ea ratione, q est prelat⁹ ec-
clesie, que directa, & principalis dña archidiaconat⁹, & archidiaco-
nus, q hec iura tenet, est vtilis dominus: & sic confessoria competit
epo nomine ecclesie, archidiacono nomine proprio: sicut in dño, et
vasallo. ff. si ager vecti. vel emphyt. peta. l. j. §. fi. Et dominus dicit
episcopus, q ad eum spectat ordinatio omnium ecclesiarū. de quo
xviij. q. vj. omnes. cū simi. Per hoc infert ꝙ si episcopus petit iu-
ra episcopalia contra abbatem, interim ipse potest exercere iura
contra abbatem: quia petendo, non videtur fateri se non posside-
re: imo dt se non possidere, & inquietari. Secus dicit, si episcop⁹ pe-
tit abbatem vt sibi subiectum, q eum non poterit exedicare: quia
episcopus quodammodo videtur intētare preiudicialem adde nō
poterit exercere aliquid, per qd preiudicetur petitioni principali:

17 vt patet in. l. fundi. & l. fundum. ff. de excep. ¶ † Ad quintū, contra
quos cōpetit: dic ꝙ confessoria competit contra possessorem rei, et
ecclesie, in qua agens dicit sibi ius ecclesie. ff. si vsufruc. peta. l. vti
frui. §. j. Et contra quasi possessorem: vt est ille, qui dolo desijt possi-
dere. & qui se liti obtulit. ff. si vsufru. peta. l. fi. & qui non patit agen-
tem vti iure suo: puta turbat eū, scz possidentem: vt in interdicto
vti possidetis: q faciendo ꝙ agens non possideat, possidere videt.
ff. si serui ven. l. loci. §. si quis mihi. & l. si quis diuturno. & datur con-
tra vsufructuarium, & superficiarium. ff. si ager vecti. l. j. §. fi. Unde
superficiarius est ille, qui super solo alterius facit domum. Nega-
toria datur contra detinentem rem, vel ecclesiam nomine alterius
cuius nomine possidet: & etiam contra illum, qui nomine proprio,
non nomine ecclesie, vel alieno possidet: vt si agam contra illum, q
est in possessione archidiaconatus, dicens, nego te, vel ipsum habe-
re ius exercendi archidiaconatus in mea diocesi, vel in tali archi-
diaconatu, q ad me spectat principaliter, vel directe, q sum eps, a
quo idem archidiaconatus tenetur, & recipitur: argu. qd dicit de
vsufructuario, qui naturaliter possidet: argumen. ff. de acquiren.
posses. l. naturaliter. tamen contra eum competit hec negatoria,

ff. si vsufruc. peta. l. iiij. §. antepe. & datur pro rebus corporalibus,
& incorporalibus, puta spiritualibus: datur enim creditori. ff. de
remis. l. j. §. item Iuliano. datur superficiario. ff. si vsufruct. peta.

18 l. j. in prin. & datur beneficiario, licet non sint veri dñi. ¶ † Ad sex-
tum de practica libellandi, & sententiandi: dic quod semper debet
exprimi qd ad agentem pertinet de iure. de offi. ordi. conquerentē.
de sepult. certificari. vel ex cōstitutione. de cōsue. cum dilectus. vel
ex priuilegio. lxiij. dist. c. Adrianus. & c. seq. Et sufficit petere ius
eligendi ratione cōsuetudinis, etiam alio titulo nō allegato. alleg.
de causa pos. cum ecclesia. Non obst. qd tempore non queritur ius,
vel amittitur: vt. l. obligationum fere. §. j. ff. de actio. & ob. l. seruitu-
tes. ff. de seruitu. q imo ius eligendi. de quo gl. remittit ad not. in
d. c. cum ecclesia. Dic secundū doct. qd nudo tempore nō queritur,
ius vel amittitur, sed vestito consuetudine causata tacito consen-
su eius, contra quem prescribitur sic. Sic & ex tacito pacto queri-
tur ius: vt patet in. l. j. & ij. ff. de pact. facit. l. litibus. C. de agri. & cen-
si. lib. x. Practica vero sententiandi in cōfessoria secundum quos-
dam est, quia si vtatur contra turbantem, non solū iudicialiter su-
per desistentia turbationis, sed etiam ius rei adiudicabitur, & de-
clarabitur agenti competere. ff. de neg. gest. l. qui aliena. §. fi. & hoc
casu oportet quod probet dominium vere: & nō sufficit quod pro-
bet se possidere. ff. si vsufruc. peta. l. vti frui. Ratio, q tunc domi-
niū deducit principaliter, si intendit declarari dominus. Secūdo
incidenter per modū cause, si intendit repellere per molestatorem:
alijs tamen per talem sententiam non preiudicaret, nisi connexio
cause aliquid operetur. ff. si serui. vendi. l. loci. §. si fundum. Innoc.
dicit qd sibi melius videtur qd non declarabitur ius agēti specta-
re, nec sibi adiudicabitur, ex quo non est petitū. Pondera non pe-
titū. Secus ergo, si peteret se declarari dominum iuris, & aduersa-
rio peteret silentium imponi. Sed dicet tamen: quia talis actor in
tali fundo probauit sibi seruitutem deberi, precipimus reo quod
eum nō molestet: & hoc casu sufficeret probare possessionem. Et sic
intelligo quod dicit Innoc Non obstat quod idem obtinuisset per
interdictum vti possidetis, etiam si de proprietate nihil probasset:
quia in possessorijs sufficit sola possessio. Dic quod plus obtine-
bit, quando agitur confessoria: quia verus heres damnati cōstrin-
gitur ex vi scientie, & turbatione, de qua actum est. Secus quando
agitur possessorio. Ratio, quia vbi succumbit in confessoria, caue-
re debet ne per se, neqꝫ per alium, vel successorem molestare: sed se-
cus in interdicto, quia nil de herede cauere debet, nec de se. Item
in confessoria dato quod actor non possideat, si tamen habet ius
in re, fertur pro eo sententia, & contra possessorem fit executio. de
cau. posses. & proprieta. c. ad vltimum. Secus est in interdicto: quia
quantumcunqꝫ ius habeat, non prodest ei, si non possideat: imo da-
bitur sententia pro reo possidente. Non obst. quod actio in factum
ex re iudicata detur contra heredem: quia id verum ex turbatione
defuncti, sed ex turbatione heredis non: quia potest esse qd turbat
iuste: vnde opus est noua actione, cum de illa non sit actum: & alia

19 est heredis turbatio, alia defuncti. ¶ † Uenio ad gloss. in versicu.
porro. oppo. quod hic allegans priuilegium, dicit se dominum a
tempore concessionis priuilegij: allegans se dominum consuetu-
dine, dicit se non fuisse dominum tempore concessionis priuilegij.
Et hec duo sunt cōtraria: quia quod meum est, ex altera causa fie-
ri non potest meum. de fide instrumento. inter dilectos. ¶ Glo. re-
mittit ad no. de prescrip. auditis. in glo. que incipit, sic ergo. Ub-
has ibi dicit quod sub distinctione priuilegium, & prescriptio po-
test allegari: sed pure non, quia vnum proponit in subsidium alte-
rius, non coniunctiue. Hic soluit quod priuilegium, & consuetudo
possunt allegari, vt hic. An vero allegetur priuilegium, & prescri-
ptio, procedit contrarium. Aduerte tamen, quod quandoqꝫ in iu-
dicio accumulantur priuilegium, & consuetudo circa idem, tanquā
causantia de se proprietatem iuris, de quo agitur: & nō possunt pa-
re cumulari. Quandoqꝫ allegantur duo iura separata: vnum ad
causandum ius, alterum ad confirmandum, seu manutenendum
ius iam quesitum: & tunc talia iura possunt simul accumulari, vt
hic. Nam hic consuetudo allegatur non ad causandum iuris pro-
prietatē, sed ad probandum vsum priuilegij: quo casu manutene-
tur priuilegium, & etiam manuteneretur ius priuilegio quesitum.

20 ¶ † Quero cum glo. que est super verbo, iudicio, an requiratur ad
substantiam consuetudinis quod obtineatur in contradictorio iu-
dicio. Glo. dicit quod sic, vt hic. Et dicitur obtenta contradicto-
rio iudicio, quando allegata est consuetudo per alteram partem,
& per alteram est negata, & per iudicem pronuntiatum est, hanc es-
se consuetudinem. Dat simile de protestatione, que requiritur in
prescribenda libertate, vel seruitute. ff. quemadmodum seruitus
amit. l. si quis alia. §. ij. Docto. dicunt quod gloss. reprobatur per
tex. quia hic iudicatur pro consuetudine, scilicet quod ipsa valeat,
& non fuit obtenta contradictorio iudicio, lz sit obtenta alia con-
tradictione preualente, secundum Innocen. ¶ Uidete, ad causan-
dam consuetudinem requiritur consensus populi, vel habentium
potesta

potestatem ius concedendi. Hic in consuetudine opposita, que de-
trabit iuri publico. In illa vero, que detrabit iuri priuato, requi-
ritur tp̄s, ⁊ quasi possessio cōtinuata suo tempore. Si ergo tracta-
mus de inducenda cōsuetudine respectu actus iudicialis, oportet
qḋ vt detur patientia populi, ⁊ cōsensus, qḋ isti actus iudicialiter
exerceantur in contradictorio iudicio: alias nō daretur populi cō
sensus. Et ita loquuntur iura requirentia aliquid obtentū in con-
tradictorio iudicio, vt inducat̄ consuetudo. Si vero tractetur de
inducenda cōsuetudine respectu actus extraiudicialis, vt q̄ indu
ceretur consuetudo qḋ si dominus apponat manum ad plaustrū,
⁊ currus cadat, quod perdat. Tunc si hoc est seruatum ita publice
quod totus populus vniuersaliter sit hoc passus, inducitur cōsue
tudo. Si vero apparet quod secundum consuetudinem sic fit iudi-
catū: q̄ que fiunt in iudicio, fiunt publice: ⁊ sic statim causatur po-
puli consensus, ⁊ inducitur consuetudo. Sic not. doct. in. l. de qui-
bus. ff. de legi. Et specialiter Nicolaus de Mata. ⁊ vide qḋ not. in
c. si. supra de cōsuetu. Quod aūt hic fuit cōtradictorio iudicio ob-
tenta, patet, quia per arbitros non fuit sententiatum, quorum sen
tentia consuetudinem inducere non posset: quia talis sententia nō
meretur habere nomen sententie. C. de arbi. l. j. Hinc est quod non
infamat. ff. de his, qui no. infa. l. quid ergo ex cōpromisso. ¶ Opp.
cum gl. que est super verbo, fidee. quod sit necesse exhiberi instru-
mentum, de quo fit mentio. xix. dist. si Romanorum. in aut. vt fra-
trum filij. §. j. C. de dona. l. si ea, que. Dic concludendo glo. in duo-
bus verbis: Si instrumētum priuatum facit mentionē de alio in-
strumento, non probat, nisi aliud exhibeatur. Si est publicū, ⁊ non
inseritur totus tenor instrumēti, de quo mentionem facit, nō pro-
bat. Si est publicū, ⁊ totus tenor instrumenti inseritur authorita-
te solius notarij: ⁊ nō facit fidē, nisi sic exhibeatur. Si authoritate
iudicis totus tenor instrumēti enūtiati inseritur, tūc facit fidem,
nec est necesse adhiberi, nec exhiberi instrumentum enuntiatū: q̄
authoritas iudicis facit illud haberi pro publicato, qui nō presu-
mit̄ aliquid facere sine cause cognitione: vt probatur supra de offi.
deleg. ex parte. Quo ad hoc vero vt reprobetur instrumētū de fal-
so, oportet exhiberi: nisi pars iuret se instrumentū perdidisse. de re
iudi. cum inter vos. in fi. C. de fi. instr. l. fi. Hec est conclusio glo. quā
fatetur Hosti. dūmodo publicatio fiat iudicis authoritate, ⁊ cum
forma, que traditur de fid. instru. c. j. ⁊ ij. ⁊ fin. de testi. Albericus. et
c. significauit. alias nō sufficit authoritas, nisi debita forma sit ser-
uata: vel non sufficit, etiam si per miseros notarios facta esset pu-
blicatio. Et si dicatur, nonne data est authoritas cōficiendi instru
mētum notario, ⁊ attestandi de his, q̄ vidit: Si ergo attestetur in
presentia mei notarij, talibus presentibus, fuit tale instrumentū
presentatum huius tenoris, vez. ⁊c. Dic ꝙ potestas data est scribē
di de eo, quod percipit sensu immediato, sed non mediato: et licet
probetur quod viderit illud instrumentum sensu mediato, non se-
quitur ꝙ illud fuit omnino integrum: q̄ multe in eo poterunt esse
falsitates occulte, propterea quod ei oblata fuit potestas publicā
di: ⁊ hec potestas soli iudici attributa est, qui parte presente habet
discutere de fide instrumenti. Predicta sunt vera, si in vno instru-
mento fiat mentio alterius instrumenti. Secus esset, si in vno in-
strumento enuntiaret̄ actus de p̄terito: q̄ si p̄pter se, ⁊ nō propter
aliud proferret̄, probaret: vnde si diceret iudex, vel ep̄s, Noueritis
ꝙ talem confirmauimus, vel instituimus, vel ordinauimus: tale
instr̄m probaret confirmationem, ordinationem, vel institutionez
quia tale feret testimonium veritatis directe super enuntiato. de
proba. post cessionē. xi. q. iij. precipue. ff. de dona. l. ex hac scriptura.
⁊ videtur expressum. s. de iure pa. quod autem. ⁊. c. vnico. cum fi. li-
bro. vi. Item quia sic consueuerunt litere iste formari designando
tempus preteritum: quia consuetudo est attendenda. de presump.
mandata. ⁊ quia non est curandum de verbis, ex quo de mente cō-
stat. s. eo. in his. ⁊. c. intelligentia. Item non refert an verba sint de
preterito, vel de presenti in instrumento: puta verum tabellio di-
cat, vendit, vel vendidit: sic nec refert vtrū instr̄m formetur in per
sona tertia, vel prima. s. de conuer. coniug. dudū. §. sed ad ista. Nec
est simile, si fiat mentio instrumenti, vt premissum est: quia illud po
test esse vitiosum: nec ex literis pendet, nec ex officio, imo hoc ex fa-
cto suo pendet. Non ob. de leg. i. l. Titio cum testamento. j. respon-
so. ff. de leg. iij. l. cū quis deinceps. §. codicillis. In quibus iuribus
dicitur ꝙ si iudex dicat premissa verba, scz. Noueritis ꝙ talē con-
firmauimus, ⁊c. quod tale instrumentum non probaret confir-
mationem ⁊c. Dic quod non obstant ista iura: quia in eis fertur
testimonium de contractu habito coram alio. Hic vero iudex fert
testimonium de contractu habito coram ipso: ⁊ hoc approbat cu-
21 ria, secundum Hostien. ¶ † Nota gloss. penul. de significato verbi,
voluerit. quia in dubio non comprehendit vt aliquid fiat contra
iura: quod facit pro arbitris, ⁊ statutarijs: ⁊ fuit de facto ī ciuitate
22 Florentie. ¶ † Glo. vlti. querit an priuilegiū concessum monaste-
rio extinguatur, extincto monasterio. Dic quod hec decreta. facit
quod sic. ad hoc. xvij. q. vij. hec scripsimus. cum sim. Dicit Inn. qḋ
si priuilegium est datum ordini, durat durante ordine: ⁊ extinguit̄,
extincto ordine. Priuilegium vero datum loco, vel possessionibus,
non extinguitur extincto ordine. de reli. do. c. ij. ⁊ de sta. mo. recolen-
tes sed datum loco, extincto loco extinguitur: nec resurgit, loco edi
23 ficato de nouo. ¶ † Querit ea. glo. quid si nullus idoneus inuenia-
tur in ecclesia sancti Vbertini, vel ibi non viget obseruantia regu-
laris, ⁊ eligatur quis de alio loco: an preiudicetur monasterio san-
cti Vbertini, si postmodum reformetur. Dicit gl. videtur quod sic:
q̄ priuilegiū perdit̄ vnico actu: vt patet de rescri. cōstitut⁹. de ↄsti.
cū accessissent. ad hoc decreta. in fi. que dicit, donec ibi vigeat, ⁊c. et
sic est ibi cōditio extinctiua, quam sufficit semel existere vt deficiat
dispositum. Dicit gl. quod non credit quod fiat preiudiciū. Alleg.
de elect. q̄ diligentia. ff. de ser. rusti. predio. l. ⁊ Attilicinus. Probat
gl. quia huius priuilegium habet conditionatam causam extincti-
ue, ⁊ resurrectiue ad desistentiam, ⁊ cause defectum: vt patet per di-
ctionem, donec, que est eius natura: vnde cessat, non extinguit̄ eius
priuilegium totaliter. Sic in simili. ff. de cura. furio. l. furiosi. ⁊. l. fin.
vbi curator datus furioso durat, quandiu est furiosus: sed si ha-
bet dilucida interualla, cessat. Ad hoc de officio. delega. prudentiā.
§. sexta. Contraria loquuntur, quando quis cōtrauenit priuilegio
renuntiando tacite, vel expresse: hic quando derogatur priuilegio
ex cessatione cause priuilegij: q̄ aut cessat cā, ⁊ spes cāe, ⁊ cessat p̄ui
legium totaliter, licet ex postfacto reficiatur, vt dixi proxime. Aut
cessat causa, ⁊ non spes: ⁊ tunc non extinguitur priuilegium, magi-
me si causam momentaneam non habet, sed successiuam conditio-
natam extinctiue, ⁊ suscitatiue ad desistentiam, ⁊ ad cause defectuz.
24 ¶ † Querit eadem gl. quid si electus de monasterio sancti Vberti
ni. xl. annis steterit electus, an perdat̄ priuilegium. Videtur ꝙ sic:
quia nō vsu perditur priuilegium spatio. xl. annorum: vt no. supra,
de priui. accedentibus. de consti. cum accessissent. Solu. Gl. determi
nat quod non perdatur: vel si perditur, restituitur ecclesia ex clau-
sula generali: quia cum eligere non possint, interim non potest dici
qḋ sint negligentes ex non vsu: vt. d. l. ⁊ Attilicinus. ff. de ser. ru. pre
dio. Tu dic clarius qḋ quidam est non vsus voluntarius ↄtra mē-
tem priuilegij, seu priuilegium: vt. d. c. cum accessissent. Quidam est
nō vsus necessari⁹ ex mente priuilegij. Primus non vsus tollit vi-
res priuilegij, seu priuilegium: vt iam. d. c. cum accessissent. Secūd⁹
non tollit priuilegium: quia tunc ex quo non vtitur ex mente priui
legij, vtitur priuilegio, ⁊ sic non perdit priuilegium. Itē melior ra-
tio, quia q̄diu ille stat ibi electus, dicūtur vti priuilegio ipsi de mo-
nasterio sancti Vbertini: quia durat effect⁹ suorum priuilegiorum.
Sec⁹ dicit gl. vestra, si ibi p. xl. annos, nō vigeret r̄laris obseruan-
tia: quia tunc culpa sua se priuaret beneficio priuilegij. Alij dicunt
contrarium: quia delictum eorum nō debet nocere ecclesie. Sed ve
ritas est in contrarium: quia delictum capituli potest nocere eccle-
sie: vt no. de or. cogni. cum dilectus. ⁊ de re. iu. delictum. libro sexto.
25 ¶ † No. ꝙ prelatus non implendo, vel faciendo deficere dispositio-
nes conditionis, non pōt facere deficere ↄditionē, sicut ⁊ delinquen
do: imo requiritur tota ecclesia. Facit quod no. de condi. ap. c. verū.
Et sic habes quod vbi prelatus est negligens in implenda condi-
tione alicuius priuilegij, vel iuris consequendi, delictum p̄lati non
nocet ecclesie. Secus est quando totus conuentus negligit, qḋ no.
⁊ tene bene menti. ⁊c.

1 ¶ Pedagia, guidagia, salinaria, interdicta que sint. nu. 14.
2 Heretici manifesti qui dicantur.
3 Notorij species triplex est. nu. 12.
4 Pedagia omnia sunt illicita, nisi reperiantur ab Imperatore. ll.
5 Mandatum factum generaliter de parendo iustitie, restringitur ad causas iurisdictioni mandantis supposit as.
6 Generale verbum limitatur ad potestatem limitati, ⁊ exercitium potestatis non egreditur limites habentis.
7 Pacis questio spectat ad ecclesiam.
8 Miserabilium personarum questio spectat ad ecclesiam.
9 Statuta facere potest legatus de latere.
10 Statuendi potestas comprehenditur appellatione arbitrij dati.
13 Pedagium vnde dicatur.
14 Guidagia que dicantur.
15 Salinarium quid sit.
16 Pedagia an soluantur de omnibus rebus, que portantur.
17 Vectigal an possit ciuitas inducere.

1 Super quibusdam. ¶ † Dicit q di-
cantur heretici
2 manifesti, ⁊ q̄ sint pedagia, guidagia, ⁊ salinaria inter-
dicta, ⁊ q̄uo itelligat̄ p̄ceptū factū laico, vt de se ↄq̄rēti
bus in foro ecclesiastico respōdeat. h. d. Et sunt tres ptes, q̄ patēt.
Secūda ibi. p̄terea. Tertia ibi: cū autem ⁊ ipsarum subdiuisio ptz.
2 ¶ † Not. q dicantur heretici manifesti, seu notorij: q̄ hic manifestū
3 sumit̄ p̄ notorio. ¶ † No. qḋ triplex est species notorij: q̄ quoddam

facti euidētia, quoddā iudiciali ꝓbatione, ꝛ quoddā iudiciali ꝯfessione. Ad hoc. s̄. eo. cū olim. vbi dixi. ¶ Nota vnā penā hereticorū

4 qꝛ eorū bona cōfiscanł. ¶ † Nota ꝙ omnia pedagia, ꝛ similia, sunt illicita, nisi reperianł ab Imperatore, rege, vel concilio Lateran. vel antiqua consuetudine cōcessa. Et secundum hoc habetis quatuor, qui possunt inra taliū pedagiorum conficere. ¶ No. casum in quo requiritur prescriptio tanti tpis, cuius initij non extet memo

5 ria. ¶ † Ex versi. cū legato no. qḋ mandatū de litigando, vel parē do iustitie generale, restringitur ad causas iurisdictioni mandan

6 tis suppositas. † Et sic verbum generale limitatur ad potestatem limitati proferentis: ꝛ exercitium potestatis non egreditur limi

7 tes habentis. facit. s̄. ti. i. a nobis. ¶ † Secūdo no. ꝙ questio pacis

8 spectat ad ecclesiā. facit. ff. de ind. noui. † Item questio miserabiliū personarū. de quo dic vt in c. significantibus. de offi. deleg. ꝛ plene in c. ex parte B. ꝛ in c. ex tenore. de foro cōpe. ¶ Not. ex in cōcessis

9 ad arbitriū intelligunł solū prelati. ¶ † Nota. iij. ꝙ legatus de latere potest facere statuta. concor. de offic. lega. c. fi. ¶ Quarto nota

10 † ꝙ appellatione arbitrij dati cōprehēditur potestas statuendi. Facit ꝙ si statuto detur potestas, ꝛ arbitriū disponendi super pace, vel super grassa terre, qḋ possit facere statutū. Patet per Bar.

11 in l. ambitiosa. ff. de decret. ab ordi. fa. ¶ † Quero an inferior rege Romanorum possit pedagia concedere. Dicit Host. ꝙ non: qꝛ materia est prohibitoria: ꝛ solus Imperator est dn̄s Mūdi. ff. ad legem Rhod. de iac. l. deprecatio. C. de quadri. prescri. l. bene a Zenone. nec preses inconsulto principe. ff. de pub. vecti. l. vectigalia. Sic etiam de regibus Romanis intelligatur. s̄. de censi. innouamus. ꝛ sic dicit corrigendū quod no. in Summa de cēsi. §. ex quibus causis. versi. ꝛ nunquid rex Francie. ¶ Contrarium tamen videmus seruari de facto scilicet ꝙ reges, ꝛ ciuitates inter subditos: imo et inter extraneos per suum districtum transeuntes imponunt ista de nouo id est, noua pedagia. Dicit etiam Hos. quod vidit in Alamania per principes iudicari, ꝛ teneri quod rex Romanorū post electionem concordem habeat omnem potestatem, quā Imperator, nec vnctio ad id aliquid addat. Sed contrarium dicit. s̄. de electio. venerabilem. dixi de hoc de iureiurand. Romani. §. porro. in

12 clemen. ¶ † Uenio ad glo. ꝛ nota glo. i. que iuncto text. dicit quod notorium potest dici id, de quo constat simplici probatione iudiciali. Idem nota. s̄. eodem olim. dic vt ibi. ¶ Alie glo. sunt literales. Glo. in verbo, pedagia. querit † vnde dicatur pedagiū. Dicit

13 glo. quod dicitur a pede: quia datur ab itinerantibus. ¶ Sequēs

14 glo. † querit que dicantur guidagia: ꝛ dicit quod guidagia dicuntur, que dantur pro ducatu per terram alicui⁹, vt securus vadat. Gofred. dicit quod si is, qui recipit, submittit vim, vel metum, ad restitutionem tenetur. ff. quod metus causa. l. metum. ij. §. sed si licet. Et intelligit hoc Hostien. de guidagio volūtario: secus de antiquo, quod licite exigitur, vt pedagium. Ioan. Andr. credit guidaginm recipere non posse ab illo, qui alias tenetur ad guidam, et securum conductum: ab alio sic, qui ad hoc locaret operas.

15 ¶ † Eadem glo. querit quid sit salinarium: ꝛ quod est, quod datur pro sale scilicet, vt permittat emere, vel vendere, secundum Innocen. Hostien. dicit quod sunt domus, in quibus domini terrarum faciunt poni sal. ꝛ vendi, ꝛ emi a preposito illius officij, ita ꝙ alius ibi non audet, nisi ad certam quantitatē pro necessarijs suis emere, vel vēdere. Ista sunt prohibitoria pro eo quod regulariter monopoliam id est, cōuenticula illicita sunt prohibita, ne quis impetret vt sibi soli emere, vel vendere liceat. Et sic sumitur. C. de mo

16 nopol. l. vna. ¶ † Eadem glossa querit vltimo, an de omnibus rebus, que portantur, soluantur pedagia. Glo. dicit quod sic, si portantur negotiationis causa. Si vero ad vtilitatem publicam, vel

17 priuatam secus. C. eodem titulo. l. vniuersi. ¶ † Querit gloss. tertio an ciuitas possit inducere vectigal. Gloss. dicit quod non: sed solus princeps post pacem Constantie, ex qua communiter ciuitates Italie receperunt merum et mistum imperium, et vsurpauerunt sibi ius imponendi vectigalia. ¶ In fine vltime glo. vel dic quod hic conueniebantur principes, qui non habent superiorem: et hoc etiam ratione peccati. de indic. capitulo nouit. ꝛc.

Antonius de Butrio.

1 ☞ Clericus traditur curie seculari, qui degradatur. ꝛc.
2 Opinio iuris, in qua plures concordant, est in dubijs sequenda.
3 Declaratio spectat ad illum, cuius est editio.
4 Degradandus non est clericus pro solis grauibus delictis.
5 Degradatus dupliciter traditur curie seculari. 11.
6 Pena carceris, quam potest ecclesia indicere clerico, que sit.
7 Pena carceris perpetui, vel in pane et aqua, qualis debeat esse.
8 Ad degradationis actum vocari potest laicus.
9 Clericum tradendi curie seculari que sit practica.
10 Clericus delinquens non debet indistincte tradi curie seculari.
12 Falsarius clericus tradi debet curie seculari.

1 **Nouimus.** ¶ † Clericus traditur curie seculari, qui degradatur seculari potestate presente, cui etiā denuntiatur vt recipiat illū in forum suum. h. d. Premittit questionē iuris, quā soluit

2 ibi: cum enim. Scd̄o ad causam facti rn̄det, ibi: pro illo. ¶ † Not. i. quod in dubijs iuris sequenda est opinio, in qua plures cōcordāt.

3 ¶ † Scd̄o nota ꝙ ad illū spectat declaratio, ad quē spectat iuris

4 editio. ¶ † Tertio nota ꝙ pro solis grauibus delictis, etiā dānosis, clericus non est degradandus. Tene bene menti istum tex. qui dat tibi regulam ꝙ pro omni crimine potest procedi ad degradationem: ꝛ sic non est speciale tantum in casibus contra glo. in c. ad abolendam. de here. qui dicit ꝙ extra casus ibi enumeratos depositus non traditur curie seculari. ¶ Nota quarto ꝙ degradatus

5 videł exutus priuilegio clericali: ꝛ est de foro seculari. ¶ † Quinto no. duplicē practicā tradēdi quē curie seculari. Una, qḋ actualiter tradatur. Alia, ꝙ verbaliter, vt eo degradato seculari Potestate presente, pronunctietur vt ibi in forū suū recipiat: et sic paria sunt verbaliter, vel realiter quē tradere. ¶ Sexto nota ꝙ etiā pro tradito curie seculari debet intercedere ecclesia, ne pena mortis imponatur. ¶ Septimo nota penā falsarij, ꝙ delictū falsi dr̄ sceleratum

6 delictū. ¶ † Octauo nota ꝙ ecclesia habet penā carceris cum pane doloris. ꝛ aqua angustie: ꝛ ꝙ carcer quoqꝫ instituił ad penam.

7 ¶ † Ultimo nota ꝙ carcer panis ꝛ aque nō debet esse in tanta extremitate quod detrusus in carcerē moriatur verisimiliter: vt pa

8 tet ex verbo, sustentandum. quod est contra prelatos. ¶ † Opp. ꝙ in actu spirituali, sicut est degradatio, non vocetur laicus. de elec. Massana. Solu. Ad actum spiritualē vt principaliter agens non vocatur sed in adiutoriū sic. Hic enim vocabał forte ad auxiliandum, ne clericus fugeret. de offi. ordi. c. i. de cleri. excom. mi. c. i. Ad in actu spirituali non vocatur laicus, vt ibi: sed post actum sic, vt

9 hic. ¶ † Quero de practica tradendi clericū curie seculari. Dicit quidam ꝙ verbalis debet fieri, nō realis traditio: ne videatur sanguini consentire. alleg. ne clerici vel mona. c. clerici. ꝛ c. sententiam. Sed qualitercunqꝫ fiat color, ad hunc effectū agił, vt occidał, sm Hostiē. Dicit Host. ꝙ non dicenł hec verba iudici, ꝙ in suū forū ꝛc. sed iudex vocał, vt per hoc intelligat vt amodo iurisdictionem

10 habeat in illū. ¶ † Uenio ad glo. Et opp. cū scd̄a ꝙ non tradatur statim curie seculari, sed tūc demū, si est incorrigibilis: vt patet. s̄. de iud. cū non ab homine. Solu. Dicit glo. quosdā dicere quē tradi seculari curie in duobus casibus. Primus, quando est incorrigibilis. Scd̄s, quando sceleratū delictū commisit: scꝫ qꝛ heresim, vel literarū falsationē. Dicit quosdam alios dicere etiam vltimo casu requiri incorrigibilitatem: ꝛ hoc vltimū approbat glo. tanqꝫ

11 benignius. ꝛ remittit ad not. in d. c. cū non ab homine. ¶ † Quero qualiter debeat ecclesia intercedere. Dicit gl. super verbo, intercedere. ꝙ precibus, non per excommunicationem. Dicit Abb. ꝙ prelatus iudicem secularem monebit ad pietatem dicendo ꝙ est imago Dei: rememorando etiam de Petro, ꝛ de Magdalena, ꝛ alijs

12 de quibus. 50. dist. egrum. ¶ † Glo. super verbo, includas. opp. ꝙ durius punietur falsarius. de crimi. fal. ad falsariorū. Sol. Dicit gl. ꝙ hoc hic placuit pape minus rigide agi. Dicit Inno. hoc esse de iure ꝙ tradatur curie seculari, quando non est spes de ipsi⁹ correctione. Sed secundum hoc nullum esset speciale in falsario. Alij dicunt ꝙ si criminaliter conuincitur, locum habet pena. c. ad falsariorum. Si in modū inquisitionis, procedit quod hic. Uel hic loquitur de alio falsario, cui papa potuit imponere penam, quā voluit. Media opinio non est vera, per illa, que habentur in d. c. ad falsariorū. ꝛ contra eū facit. c. inquisitionis. s̄. de accu. qꝛ hoc delictum est de grauioribus.

1 ☞ Anni lapsus intelligitur secundum ius commune, si papa indulgeat reo ꝙ qui propter actoris absentiam, ꝛc.
2 Contra absentem ex causa iusta, ꝛ necessaria non potest fieri possessionis restitutio, oblata cautione de iudicio sisti. 5.
3 Possessor verus efficitur lapso anno missus in possessionem causa rei seruande. 4. 6.
5 In possessionem causa rei seruande an possit quis mitti cōtra absentem.

1 **Dilecto.** ¶ † Si papa indulget reo, qui propter absentiam actoris rem recuperare nō potest, ꝙ ei non noceat lapsus anni, lapsus anni intelligitur secundum ius commune. h. d. In prima recitat tenorē indulgētie. Scd̄a ibi: quoniā illa declarat. ¶ † No. i. ꝙ contra

2 absentē ex necessaria causa non potest fieri restitutio possessionis, oblata cautione de iudicio sisti. ¶ Scd̄o no. ꝙ priuilegiū cōcessum aduersus lapsum anni, prout de futuro pendet, non tollit ius quesitū iam ex lapsu anni de preterito. ¶ Nota. iij. ꝙ priuilegium concessum ex certa causa limitatur, ꝛ restringitur secundū naturam, ꝛ limites cause: vnde concessum ratione absentie priuilegiat quatenus

3 nus ledit absentiã, ⁊ aliter non. ¶ † Not. iiij. ꝙ missus in possessionem causa rei servãde efficit verus possessor lapso anno. de quo vt lite non contest. quoniam. §. qd insuper. Item ꝙ cessante absentia, cessat priuilegium ratione absentie concessum. ¶ Alia sunt clara.

4 † Quero cũ doc. an is, contra quem facta est missio in possessionẽ, possit recuperare possessionẽ suã, parte missa nõ citata. Doc. ꝙ nõ per hanc decre. ⁊ q₂ sicut requirit in missione fienda citatio, sic in reuocatione eiusdem: arg. regule prime, de reg. iur. lib. vj. Item q₂ tali misso debet preuari cautio. ff. de eo, qui mit. in posses. c. i. ⁊ sic citari debet, vt videat qualis cautio, scilicet vt idonea offeratur, vel an dent fideiussores. Itẽ q₂ missus posset habere aliq̃ legitimã exceptionẽ, propter q̃ posset impedire reuocationẽ: ideo vocandus est. de exceptio. exceptionẽ excõicationis contra petentem reuocationẽ. vel aliã: puta q₂ fideiussores non sunt idonei. ff. qui satis. cog. l. si vero. Quod an sit verũ, ꝙ talis exceptio obstet petenti reuocationẽ, remittit Io. an. ad Spe. de contu. §. fi. ver. sed pone, ꝛc. Ꝺis gl. ṡ. vt lite non contes. quoniã. §. qd si super. ⁊ tactũ. fuit aliquid de testi. significauerunt. Dicit tñ Inn. ꝙ si iste presens vult interrũpere anni cursum, vel tpis contra absentẽ, sufficit oblatio fideiussionis cũ effectu, etiã dato ꝙ absens sit aduersarius ⁊ hanc offerat cautionẽ corã iudice, vel vicinis. ṡ. de offi. ordi. pastoralis. alias faciat qd pot. xxij. q. ij. q₂ faciat fin Host. ¶ Venio ad gl. Glo. j. ponit casum, quem videatis. In gl. j. ibi: de Tyro. fin Host. erat questio de ecclesia sancti Marci Venetorũ inter archiepm ex vna pte ⁊ plebanũ ex altera, cui Veneti assistebant: vt in decre. accedẽs. vt

5 lite non contest. ¶ † Glo. ij. oppo. ꝙ contra absentẽ esset aliter procedendũ: nec esset necessaria missio in possessionem: vt lite non contesta. quoniam. §. qd si super. ¶ Glo. respondet ꝙ hic loquitur, vbi abest actor necessaria causa, puta causa Reipublice, vel abest alia causa probabili. Si vero est absens causa voluntaria, ⁊ non probabili: tunc reus presens mittitur in possessionem, ⁊ quilibet ipsorũ erit in possessione: postmodum fiet contributio expẽsarum, ⁊ compensatio, ⁊ restituentur super hec illi, qui maiores fecit expensas. ¶ Ultimo gloss. remittit de materia, qñ quis aduersus absentem restituetur. quam materiã dicit hic impertinentẽ. ¶ Glo. iij. opp. ꝙ hec indulgẽtia sit superflua: q₂ sine hac indulgentia poterat interrũpere: vt pꝫ extra no. ṡ. de off. ord. pastoralis. Solu. Glo. fatet ꝙ paruum papa indulsit: nisi q₂ plus solet timeri, ⁊c. de here. si aduersus. ⁊ multotiens papa concedit id, qd est iuris. Item ad cõfortandum epm potuit fieri, qui de hoc dubitabat. Vel dic ꝙ in hoc fuit indulgentia, ꝙ ẽt non oblata cautione impediebat cursus prescriptionis annalis. ¶ Glo. super verbo, intentionis. est clara, pse

6 quens generalia. ¶ † Glo. super verbo, ex futura. querit an propter absentiã ex hac indulgentia interrũpatur cursus anni, an vero interim dormiat. Dicit ꝙ dormit: vnde si postea contingit esse presentem, vltima tẽpora continuantur primis, subducto tempore absentie. Gl. ponit exemplũ. Vin. idẽ tenuit quod gl. Gof. ⁊ Phi. contra: q₂ oblatio cautionis interrumpit annũ, non tñ facit dormire. Ideo oportet ꝙ iterato inchoetur, ita ꝙ post reditũ erit necessarius nouus integer annus, secundũ Gofr. ⁊ Phi. Dic primã opinio. verã, quando tractatur de impedimento in vim priuilegij hic dati. Secunda, quando offertur cautio, ita quod vbi non est interrupta prescriptio per cautionis oblationem, sed solum impeditur cursus prescriptionis per indulgentiam papalem: et idem, si alias de iure communi: ⁊ sic sit vera opinio glos. Secunda vera opinio sit vera, vbi interrupta sit prescriptio per oblationeꝫ cautionis.

1 ☞ Oblationum nomine continetur omne id, quod ecclesie confertur, quocunqꝫ modo in missa, vel extra.
2 Prescriptibile est quadraginta annis ius tertie oblationũ colligende in capella, vel ecclesia inferiori.
3 Oblatio, seu illarum quota, an per nuntium possit recipi. numero. 6.
4 Oblationum tertia episcopo debetur integraliter. 9.
5 Oblationum nomine que comprehendantur.
7 Bona presbyteri acquisita ex penitentijs an presumantur parta contemplatione ecclesie.
8 De donatione facta priori capelle inferioris, an debeatur episcopo tertia.
9 Expensis non deductis, si aliquid debeatur, de quib9 intelligi debeat.

1 **Cum inter.** ¶ † Oblationum nomine continetur quicquid offertur ecclesie, quocunqꝫ modo, in missa, vel extra. h. d. In prima, questio, ⁊ eius diffinitio per Inno. In scda ibi: verum questio, ⁊ diffinitio per eundẽ. In tertia ibi: ac capellani. Quarta,

2 questio. ⁊ diffinitio facta per Honoriũ. ¶ † Nota ex decre. Primo q ius tertie oblationũ colligende in capella, vel ecclesia inferiori,

3 prescriptibile est spatio quadraginta annorũ. ¶ Scdo no. † ꝙ vbi quis aliquam quotam oblationum percipere potest de ecclesia, an recipere possit per nuntium propium, an recipere debeat de manibus illorum de ecclesia, statur consuetudini, ⁊ si consuetudo non apparet, de iure videtur ꝙ possit ibi tenere nuntiũ, qui pcipiat, ne

4 decipiat. ¶ Tertio not. † ꝙ tertia oblationũ, que debet episcopo, vel subrogato loco episcopi, debet integraliter, non detractis one

5 ribus capelle, vel ecclesie. ¶ † Quarto no. hic multa, que cõprehenduntur hic appellatione oblationum ecclesie. Et specialiter not. ꝙ appellatione oblationũ ecclesie cõprehendunt decime ⁊ primitie, ⁊ illa, q̃ offerunt pro anniuersarijs, ⁊ illa etiã, q̃ offeruntur pro lampadibus, ⁊ generaliter omnia quocunqꝫ titulo ad ecclesiam perueniant. ¶ Or declaremus decret. q₂ alia non sunt vtilitatis: nisi q₂

6 no. de isto verbo oblationũ, late sumpto qd importet. ¶ † Opp. ꝙ de portatis ad domũ sacerdotis non debeat hec tertia. ṡ. de exces. pre. nimis iniqua. §. pe. So. Quidã dñt ꝙ ibi Iñũ loquit d relictis priuilegiatis: de qbus de sepul. in nfa. hic de alijs. Videtis, decre. nimis loquit i casu diuerso: q₂ hic de oblationib9, q̃ fiũt ecclesie parochiali, vbi tertia vel quarta venit detrahẽda ab epo, vel subrogato loco epi ex priuilegio. Ibi in relictis que dantur religiosis, in qbus serua eorum priuilegia, vt ibi. Item opp. de. c. ex parte. ij. j. co. vbi de relictis p anniuersarijs tricesime: ⁊ alijs detrahi dꝫ. Respõdent doc. hic quando sit relictum in fraudem tertie. Ibi quãdo nõ in fraudem. Hec vera in se: sed diuinat. Ideo alij dicunt qd ibi in portionario mortuorum: hic in portionario oblationũ. ¶ Vel tertio qñ agitur condictione ex decre. non veniunt talia relicta pro anniuersarijs: sed si agitur condictione ex canone concesso. xij. q. ij. hñ veniunt talia, vt hic videtis secundum veritatem. Hec decre. loquitur de quarta, seu tertia, q̃ detrahitur ab epo, vel alio loco epi: quo casu de omnibus dꝫ detrahi. decre. vero, ex parte. loquitur de quarta, que dꝫ trahi per parochialem ecclesiam, qñ aliter ecclesie est relictum pro anniuersarijs: quo casu detrahi nõ dꝫ, qñ sic relinquitur pro anniuersarijs, vel ornamentis ecclesie. ¶ Opp. iterato, ⁊ videt quod hec quarta non debuerit recipi per nuntium prioris, sed capellanorum ibi institutorum ab abbate: quia sic erat prescriptum: ⁊ etiam apparebat priuilegium, vt in princi. dicitur. Tenet Io. An. post Phi. ⁊ Gof. quod papa hoc fecit ad sedandam discordiaꝫ: als fatetur quod de iure pcederet quod dicitur opponendo, seu in contrario formato. Ista est sol. Gof. ⁊ Phi. Vin. vero aliter intelligit tex. s. quod iste prior debet procurare, ⁊ consuetum recipere, nisi aliter ex consuetudine sit statutum: ⁊ sic per clericos ab abbate institutos recipiet prior, illos tamen procurabit, vel mittet manum, qui illos pcuret. Et dicit Io. an. ꝙ magnus est effectus an qs per se, vel per alium recipiat. Alle. xvij. q. ij. c. j. sicut. Et est differẽtia, si mitto tibi epistolam, an mitto per nuntium proprium, an per alium. Allegat. l. eum, qui. §. si epistola. ff. de furtis. ⁊ tutius est recipere per pprios nuntios, quam per alios, vt euitetur fraus in istis, que cõmitti posset. Videte, mihi apparet ex prin. ibi: tuisqꝫ filijs, prior, ⁊c. ⁊ ita habeo in tex. quod etiam erat preceptum quod p clericos priores ipse posset percipere. Ideo nil mirum si papa mandat hic per

7 eius nuntium eum posse recipere. ¶ † Quero an illa, que acquirat capellanus penitentias iniungendo, vel curam exercendo, an presumantur quesita contemplatione ecclesie, an contemplatione persone: ⁊ effectus est magnus, quia primo casu testari non posset super eis. secundo casu sic. ṡ. de testibus. requisisti. Innocent. hic dicit quod talia in dubio censentur quesita intuitu ecclesie: ⁊ ideo nõ poterit testari: ⁊ pertinebunt ad successorem. Alleg. xij. q. iij. pontifices. ⁊ ṡ. de testa. requisisti. vbi ad literam idem dicit Innocentius.

8 ¶ † Quero an de donatione intuitu persone debeatur isti priori tertia. Dicunt doc. quod non alleg. de sepul. de his. cum simil. Nam tale non est relictum contemplatione ecclesie: ideo nec est ecclesie. de testa. officij. ¶ Venio ad gl. ⁊ breuiter quasi oẽs sunt literales. Nota tñ gl. q̃ incipit, hec adiectio. ⁊ intellige gloss. fm casum dicte decre. litere. de dila. quam allega. glo. super verbo, sed nonne. in fi.

9 † Sed Host. hic loquitur de expensis factis in causa, vel nuntijs transmittendis, vel clericis pascendis: non autem de expensis fabrice, de quibus loquitur contrariũ. ¶ Et no. gl. ꝙ expẽse capelle debẽt detrahi de portiõe debita epo, vel alteri eius loco, nisi aliter sit prescriptũ. Credo ꝙ hec non fuit mens litere: q₂ secundũ canones antiquos fiunt tres partes scilicet vna datur fabrice. Alia in seruitium ecclesie. Tertia pauperibus. Unde enim sit certa portio deputata fabrice non videtur ꝙ episcopo, vel alteri ei9 loco de sua parte aliquid debeat detrahi. Et hoc credo hic voluisse tex. qui sic simpliciter dicit nil detrahendum.

1 ☞ Lis dicitur mota, cum fuerit contestata. c. 8.
2 Sententia cum vniuersitate lata valet, verbis sententie ad ipsum nomen vniuersitatis relatis.
3 Nuntiatio noui operis quandoqꝫ fit per iactum lapilli.
4 Edificium factum lite pendente super iure edificãdi venit demo

liendum nulla precedente nuntiatione.7.
6 Nuntiatio noui operis quotuplex est.
8 Lis dicitur mota a tempore citationis quo ad effectum perpetua tionis iurisdictionis.

1 **Ex parte.** ¶ † Lis dicitur mota, cũ fuerit cõte stata.h.d. In prima parte, qrela: quã scdo diffinit ibi: nos igit. Casus colligit ex scda gloss. in
2 ver. z intellige quid de nuntio zc. ¶ † Nota.j. q valet sen tentia cũ vniuersitate lata, verbis fnle ad ipsum nomẽ vniuersita
3 tis relatis. ¶ † Scdo no. q fit nuntiatio noui operis quãdoq; per
4 iactum lapilli. ¶ † No. q edificiũ factũ lite pẽdente super iure edi ficandi venit demoliendũ, nulla precedente nuntiatione, vel prece dente, sed remissa a tpe cõtestate litis. Et est l boc mirabilis casus qz nulla precedente nũtiatione, vel precedente, sed remissa, pôt edi ficari vsq; ad litis contestationẽ, post nõ: z tũc venit demoliendũ. Hunc tex. sic intellige, scz qñ ille, cui facta est nũtiatio, non erat in possessione loci, in qua edificatur, nec in possessione edificãdi: alias
5 non deberet impediri litis pẽdentia vti possessione sua. ¶ † Nota q lis dr mota demũ, qñ lis est contestata. Ad hoc.§.eo. forus. ante enim, zc. ff. rẽ ratã babe. l. boc amplius. ¶ Quero an ista casa agu stana ecclesia, cui° epõ, z arcbidiacono scribit papa, fuerit regula ris, cũ bic dicat mõn. an vero eps illud mõn. intrasset: sicut babet de renuntiatione. post translationẽ. Dicit Hostiẽ. q fit regularis. Ego credo subscriptionẽ corruptã: z quod debet dicere Feretia no, quẽ vocamus epm. Saley. z cõsueuit iste abbas mõn. vocari de
6 galliana. ¶ † Glo. querit quotuplex est nuntiatio. Dicit q duplex quedã verbo, quedã iactu lapilli. Per primam, vt timendo factaz perditur possessio ex parte nuntiantis loci, in quo facta est nuntia tio. Per secundam, vt non timendo factam, non perditur posses
7 sio, sed retinetur. de no. oper. nun. c.j. z.ij. ¶ † Oppo. q edificium post noui operis nuntiationem veniat demoliendũ. de no. ope. nun tia. c.j. z sic vr q destructũ possit reedificari solũ a tpe nũtiationis, non lite mota. ¶ Glo. ponit casum: vt q facta nũtiatione fuit eau tio pñita per mõn. edificãtẽ. z sic fuit remissio facta, postea edifica tum. Uel qz nõ fuit intra tps debitũ prosecuta nũtiatione lite mo ta, canonici totũ opus destruxerunt: postea mota fuit questio corã papa: super bac reedificatione papa pronuntiauit q canonici nõ impedirent vsq; ad tempus litis mote. Lis mota bic interpretat a tempore litis contestate. Contrariũ procedit quando fuit facta nuntiatio, z non est remissa: qz tunc bene edificatũ venit demolien dum vsq; ad nuntiationẽ: z non esset permittendus nihilominus
8 edificari. ¶ † Glo. si. opp. q a tpe citationis lis dr mota. de off. de lega. gratũ. z.c. relatũ. Solutio. Id verũ qñtũ ad effectũ perpetua tionis iurisdictionis: bic quo ad alios effectus: licet etiam quo ad illum effectũ dicant Legiste iudiciũ ceptũ per litis contestationẽ, vt probatur in. l. z qz. ff. de iuris. om. iudi. Soln. Dic q illud verbũ ceperit, poterit intelligi etiã de citatione. Idem quo ad faciendam rem litigiosam, vel quo ad inducendã litis pendentiã, aut litigio sam. C. de litigio. l. vt lit. pen. z in cle.j. vt lite pen. secundum Doct. ¶ Oppo. q lis dicatur mota a citatione.§. de rest. spo. Pisanis. Sol. bene dicitur controuersia mota per citationem, sz lis dicitur mota per contestationem.

1 Constitutio legati de soluenda tertia mortuariorum parte, de quibus debeat intelligi.
2 Constitutio particularis disponens id, quod ius commune, vin culum addit.
3 Statutum in materia iuris disponens, an debeat aliter intelligi q aliquid operetur.
4 Legatum ad fabricam vt defalcari non possit, requiruntur duo. nume.5.
6 Interpretari an possint statutarij statuta a se condita.

1 **Ex parte. el ij.** ¶ † Cõstitutio legati de sol uenda tertia mortuariorum dz intelligi de illis mortuarijs, q̃ de iure cõi debent. h.d. Et est cõis diuisio. Scda ibi: cũ igitur. ¶ † Nota q cõ
2 stitutio pticularis disponens id, qd ius cõe, vinculũ addit, z qd ex ea agi pôt: z sic aliqd operat, saltẽ in inducẽdo nouo iure agendi, vide Bar. l. j.§. j. ff. ad legẽ Fal. z. l. si mulier. ad finẽ. de leg. iij. z qd no. in. c. j. de consti. lib. vj. z in. c. j.§. de rescri. ¶ Scdo not. q consti tutio secunda particularis disponens id, qd prima particularis, illã non nouat, nec illã tollit. Et sic in particularibus constitutio nibus idẽ disponentib° non babet locũ nouatio: ideo ex vtraque agi pôt. ¶ Tertio nota q legat° de latere in prouincia sua consti tutiones facere potest, idem quod ius disponẽtes, vel ius declarã tes, seu determinantes. Uide qd no. de offic. arcbipresby. c. j. z fina. ¶ No. q cõstitutio, vel statutũ disponẽs in materia iuris, recipit oes limitationes, z restrictiones iuris, z vt nil vltra ius concedat, qñ si concederet, tangeretur preiudiciũ tertij. Ad hoc. l. ij. C. de no
3 ga. z vide Bar. ff. de insti. z iur. l. oẽs populi. ¶ † Et nota bene hoc qz iam multoties vidi dubitari, an statutũ in materia iuris dispo nens debeat taliter intelligi, q aliquid operet. Credo q bona sit doctrina supradicta: licet sciam Legistas varie loqui in hac mate ria. Et si dicas, quid operabitur tunc statutũ, vel constitutio: Di co q operatur, qz inducet nouũ ius agendi, vt hic: vel operabitur
4 qz plus solet timeri, zc. xxiij. di. q̃ q̃. ¶ † Nota q ad hoc vt legatũ ad fabricã non possit defalcari, requiruntur duo, scz q legatum sit ad fabricã, z q ecclesia indigeat reparatione: vt pz hic ex tex. se cundum docto. ¶ No. q statutũ, vel constitutionẽ faciens, etiã eo functo officio suo, illam constitutionem interpretari pôt de man dato, vel voluntate habentis potestatem constitutionem edendi. ¶ Uenio ad declarationem decre. Per hanc decreta. dicunt doc.
5 † q ita demũ legata pro reparatione ecclesie nõ defalcantur si ec clesia indiget reparatione: si autem non eget, fiat detractio quarte vel tertie: quia cessante causa, cessat priuilegium. Et ideo dicunt q si clericus dimitteret in fraudem formam in ecclesia, vt faciunt cõi ter isti religiosi, non noceret epõ. de diuor. q̃to. de rest. spo. frequẽs. lib. vj. ¶ Scdo oppo. de. c. in literis. de off. deleg. z. ff. de offi. prefec. vrbis. l. fi. z de elec. c. venerabilẽ. in fi. Per que patet q finito offi cio quis non habeat aliq potestatẽ, z sic isti cardinales vident q non potuerunt interpretari hic, cũ finita esset eorũ legatio. Solu tio. Dicit Inno. regulariter constitutionẽ edens officio durante potest suã constitutionẽ interpretari, dumtamen partibus voca tis. no.§. eo. in his. z. c. olim tibi. finito officio non potest. Fallit, nisi faceret de mandato habentis potestatem constitutionem edendi: vel vbi faceret sua authoritate, z postea approbaretur a papa, vel habente potestatẽ ius condendi: qz tunc bene staretur illi interpre tationi: alias non haberet aliquid operari, ex quo finitũ esset offi cium, vbi de voluntate partium facta esset, qz nisi aliud quærit pre tor, nisi concordiam partium. l. i.§. z post. ff. de noui oper. nuntia.
6 ¶ † Et predicta faciunt ad questionem an statutarij possint inter pretari statuta a se edita, id est, an illi, quibus data est potestas sta tuta faciendi, statutis factis possint illa interpretari. Et dicunt q non: qz functi sunt officio suo. Unde recurrendum est ad illos, quo rum authoritate constitutio facta esse censetur: argu. l. videamus. §. ij. z seq. ff. de in lit. iuran. Nec ob. l. ij.§. exactis. ff. de origine iuris. qz ibi durabit eorum officium. Item non obstat quod eius est in terpretari, cuius est condere: quia ille dicitur facere, seu condere, cuius authoritate fit: vt in regula, qui per alium. de regulis iuris. lib. vj. ¶ Uenio ad gl. que patent. Uide eas per te: qz clare sunt.

1 In priuilegio de percipiendis fructibus beneficiorum appella tione beneficiorum veniunt maiora beneficia. 4.
2 Reditus beneficiorum vacantium possunt concedi episcopo ad certum tempus pro releuatione oneris.
3 Priuilegium contra regulas communes, iure tamen suadente cõ cessum, non est strictissime interpretandum.
5 Fructus beneficiorum quando possint percipi ex priuilegio per episcopum pro releuatione oneris.6.
7 Priuilegium de percipiendis fructibus beneficiorum pro releua tione oneris an impediat vnionem, seu annexionem.
8 Beneficiorum appellatione non veniunt maiora in priuilegio de percipiendis fructibus beneficiorum.
9 Fructus beneficiorum si studentes possunt ex priuilegio recipere, intelligitur etiam de maioribus beneficiorum.
10 Beneficia maiora que possunt dici.

1 **Ua nobis.** ¶ † In priuilegio de pcipiẽdis fructib° beneficiorũ, appellatio ne beneficiorũ maiora beneficia cõprehendunt. h.d. Et est cõis diuisio. Scda ibi: nos igit. z est hec decre. hodie
2 declarata in. c. si pp ter. de rescr. lib. vj. ¶ † No. j. q pro releuatione oneris debitorũ pôt cõcedi epõ vt habeat redit° beneficiorũ vacã
3 tium ad certũ tps. ¶ Scdo not. q priuilegiũ ꝯ regulas cões, iure tñ suadẽte cõcessum, non est strictissime interpretandũ. Hoc vult hec decr. sz eius verba sunt in larga significatione tenẽda. Ius enĩ cõe suadet hoc, qd hic cõcedit: qz inferiores tenent de iure cõi cha ritatiue ad necessitatẽ ecclesie tpalẽ.§. de of. or. cõquerẽte. l. fi. Ideo
4 nil mirũ si late hoc priuilegiũ intelligit. ¶ † Or declaro decr. z q̃ro an legat° de latere possit cõcedere hoc priuilegiũ. Dic vt p gloss. z
5 doc. in. c. si pp ter tua debita. de rescr. lib. vj. ¶ † Querunt doct. an hec indulgẽtia locũ habeat in beneficijs, que nõ vacant, sicut quã do supprimunt.§. de cõsti. cũ accessissent: vel in ecclesia nõ numera ta.§. de preb. dilecto. cũ simi. Et dñt q nõ extẽdit hoc priuilegium ad pdicta bñficia: qz repugnãt verba priuilegiorũ: qd cõcessum est in vacaturis, sz an cõprehendit epat°: dicũt q nõ. de cõcef. pb. dile cto. Et dicunt hoc verũ, ẽt si in prouincia quis hfet indulgentiã: quia

q; licet largius aliqualiter intelligatur, & interpretetur, q̄n conceditur in prouincia: de preben. quāuis. lib. vi. nō tamen in tantū qd cōprehendat exēptum: sed an cōprehendat prebendas laicorum, q̄n dantur laicis: dicunt qd nō. Alleg. no. de insti. c. in ecclesia. Sed an cōprehendat prebendas debitas expectanti. Aliqui qd sic: alij contra. Dic vt. d. c. si propter tua debita. de rescrip. lib. vi. Sed an extendatur ad illū, qui intitulatur ad propriū patrimonium, de quo s. de ma. & obe. tuis. dicunt qd non. Ratio, q; ibi non vacat, sed de 6 nouo instituitur. ¶ † Sed quero an trahatur ad beneficiū commēdatum. Dicunt qd nō: q; qui comendā concessit, vitiū vacationis purgauit. Et dicūt qd si episcopus assignet illud beneficiū cōmendatum, nō habebit locū dicta indulgentia. de quo de elec. nemo deinceps. li. vi. Sed an habeat locū, si episcopus restituat depositū a beneficio. Tenent qd non. Alleg. de rescrip. quāuis. lib. vi. Sed an habeat locū in beneficijs exēptis. Dic vt in. c. si propter tua. Sed a quo tempore computabitur bienniū. Dic a tempore vacationis cuiuslibet beneficij: vt. d. c. si propter tua. Sed an hec indulgentia absorbeat omnes fructus. Dicunt q nō: q; vicario debet dari cō7 grua portio. de offi. or. presenti. §. porro. lib. vi. ¶ † Quero an hoc priuilegiū impediat vnionem, seu annexionem. Hoc. qd non debebit priuilegiatus suo tempore percipere fructus secundū formam 8 priuilegij. ¶ † Quero an cōprehendat beneficia maiora. Dicunt vbi sic, q agitur de magno preiudicio: secus si de paruo. Item dicunt qd in beneficijs, & priuilegijs, verba sunt late interpretanda. 9 Hoc intellige vt dixi in notabili: alias falsum diceret. ¶ † Quero quid de indulgentia concessa studentibus Bononie vt recipiant fructus beneficiorū suorum: an intelligatur de maioribus beneficijs. Hoc. dicunt qd sic: arg. huius litere. ¶ Or hoc posset recipe10 re dubitationem: transeamus pro modo. ¶ † Quero que sunt ista alia beneficia maiora. Quidam qd personatus, & dignitates: quod quidā non admittunt, ne talia vacare cōtingat. Super quo dic vt in. d. c. si propter. ¶ Veniamus ad gl. si. ibi: arg. contra. hec est via brocardica. Non curetis de ea, &c. Antonius de Butrio.

1 ☞ Verbum moderationis, diminutionē continet, non augmentationem.
2 Numerus canonicorum ab ecclesia taxatus, ex qua causa potest diminui.
3 Contrariorum q sit eadem disciplina, in quibus procedat.
4 Numerum canonicorum vel prebendarum non ipso iure rumpit superexcrescentia redituum alio non intercedente.
5 Reditus ecclesie superflui sunt ad vtilitatem ecclesie conuertendi. 7.
6 Ecclesie appellatione quid contineatur.
7 Distinguere non debemus quod lex non distinguit.

1 **Transmisse.** ¶ † Verbū moderationis, diminutionē continet, nō augmētationem. h. d. Et est cōis diuisio. Secunda ibi: quo2 circa. ¶ † Not. primo legitimam causam diminuendi numerum ab ecclesia taxatū, scilicet quando facultates nō suppetunt. ¶ No. qd verbū moderationis, diminutionem continet, non 3 augmentum. ¶ † Not. qd in his, que sunt stricti iuris: & de forma mandati, non procedit regula, vel argumētatio regule, qd contra4 riorū eadem est disciplina. ¶ † Not. qd superexcrescentia redituū alio non intercedente ipso iure non rumpit numerum canonicorum, nec prebendarū. Vide Inn. s. de consti. cum M. & de preben. dilecto. & ibi tenet Inno. qd ipso iure rumpit. ¶ Or qualiter hoc 5 debeat intelligi, dixi in. c. cum M. s. de consti. ¶ † Not. qd reditus superflui communiter sunt in vtilitatem ecclesie conuertendi. s. eo. cum clerici. Vel hoc dictum est, q; quicquid superest necessita6 tibus clericorum, &c. ¶ Declaremus decre. † Et quero circa vltimum notabile quid continetur appellatione ecclesie. Dicunt quidam, canonici, & prelatus: erogandum erit in pias causas. xij. q. i. quia. vel erogabitur in fabricā, si eget reparatione, vel in alias vtilitates ecclesie. xij. q. ij. nobis. & c. concesse, id est, in debita ecclesie, si granata sit debitis: vel erogabuntur pauperibus. ¶ Veniamus ad glo. quas hic habetis. Gl. & hic etiam ibi dubitabant. Sed dubitationem tollit verbum, dubitari: quia licet de iure hoc faciendum esset, tamen non receperunt potestatem augmentandi, sed diminuendi: vt patet per verbum, moderare: & forma mandati diligenter seruanda est. Unde quia potestatem augmentandi numerum non receperunt, ideo numerum augmētare non possunt. s. de rescrip. cum dilecta. ¶ Glo. ex hoc facit in si. glo. in precedentibus soluit: quia si constat de mente, illi standū est: alias stari debet ver7 bis, vt hic. ¶ † Glo. fin. ibi videtur qd non distinguebat: & sic non debet distingui: vt in. c. cum M. de consti. Ratio, q; hic non percipitur ex proprio, sed ex alieno, scilicet ecclesie, vel communi. Ideo indistincte sic casualiter, vel ex labore augmentatio facta circa fructus debet cedere lucro ecclesie &c. Hic non habetis alia &c.

¶ De regulis iuris. Rubrica.

1 ☞ Natiuitate rei inducitur eius essentia. 3.
2 Causa eadem que inducit esse rei, inducit etiam eius deesse.
4 Cause, que cōsensu inducuntur, contrario consensu dissoluuntur.
5 Virginitas semel amissa non potest recuperari.

Omnis. Non summatur, nec diuiditur: sed pone casum per decre. preterea. de 1 spon. secundum Gofr. Abba. & Hosti. ¶ † Nota quod per natiuitatem rei inducitur eius essentia 2 & per destructionem annihilatur. ¶ † Not. quod eadem causa, que inducit esse rei, inducit etiam 3 eius deesse. de quo hic in glo. ¶ † Quero an habeat locum in spiritualibus regula. Et respondit quod sic. Hosti. allegat de regu. ad apostolicā. de transla. prelato. c. ij. Aliter in adoptione authoritate principis facta, que soluitur sine principe per emācipationē. Sol. 4 Lex id concedit, ne plus possit adoptio, quam origo. ¶ † In glo. ibi: contractus. sicut patet in stipulatione, que verbis cōtrahitur, & verbis tollitur, in venditione, locatione, & alijs similibus, qui sicut consensu contrahuntur, sic et re integra contrario dissensu dissoluūtur. ff. de pactis. l. si vnus. §. pactne. versi. idem dicimus. & l. ab emptione. & l. alleg. in gl. alter vero solus per solum suum dissensum non potest tollere obligationē iam cōtractam. C. de actio. & obliga. l. sicut. sed si ad traditionem rei sit processum, non solum nouus consensus contrarius requiritur, sed etiam contraria traditio, id est, retraditio: vt in preallega. l. ab emptione. ¶ In ea. gl. ibi: licite. s. de iureiur. tua. & patet idem. s. de sponsa duo. c. fin. Idē in spirituali quo ad casum decreta. statuimus. de reg. & de transla. prelato. c. ij. Et idem in omni loco, per quem quis se obligat: sed per dissensum illa obligatio non tollitur. s. de voto. ca. licet. & cap. magne. Item fallit hoc in quibusdam casibus, quibus quis potest ligare, & non soluere, & econuerso, de quibus supra de maior. & obe. cum inferior. Fallit etiam in reconciliatione, secundum suam opinio. not. de senten. excommuni. cum desideres. ¶ In ea. gl. ibi: baptismo. Et est ratio, quia in his, & similibus contrarius actus con5 grue interuenire non potest: † sicut & virginitas semel amissa non recuperatur. xxxij. q. vi. si Paulus. sicut & in omnibus, in quibus character spiritualis, vel temporalis imprimitur. Hosti. Et idem dixerunt Tancre. Gofre. & Phili. Sed tu dic, secundum Hostiē. quod possessio solo animo perditur, si incipias ab animo: vt in. §. in amittenda. Si incipias a corpore, vtrunque requiritur: vt. l. quē admodum. Cum ergo nūquam acquiratur nisi corpore, & animo: vt dicta. l. possidere. primo responso. solo vero animo perdatur interdum: vt in. §. in amittenda. Restat qd facilius perditur, quam acquiratur. Idem in peculio, quod facilius amittitur, quam constituatur. ff. de peculio. l. non statim. j. de prebēdis. dudum. lib. vi. vbi de hoc in glo. pen. &c.

1 ☞ Dubia in partem meliorem interpretari debent. 5.
2 Dictio, &c. scripta abbreuiate includit aliquid vltra expressa.
3 Interpretationi locus est, vbi dubium militat. 5.
4 Delicta non presumuntur fieri bono animo.
6 Iudicare non licet de furtis occultis.

Estote. Pone casum per decre. & si questiones. 1 de simo. † Dubia in meliorem partem interpretari debent. hoc dicit. Primo ponit dictum. 2 Secundo soluit obstaculum, ibi: quod enim. ¶ † Not. quod dictio, &c. scripta abbreuiate intendit includere aliquid vltra precedentia expressa. Que autem includat, vide aliquid per do3 cto. s. de offic. delega. suspicions. ¶ † Nota quod vbi est dubium, locus est interpretationi: vbi autem clarum est, & notum, non est 4 necesse ad interpretationem recurrere. ¶ † Not. quod delicta non presumuntur fieri bono animo ad hoc. s. de presump. ca. j. ¶ Not. quod de notis, non de occultis iudicari licet. ad hoc. s. vt ecclesie 5 benefic. c. vno. ¶ † Oppo. quod dubia non interpretentur in benigniorem partem. de cleri. non resi. c. j. de elec. quamuis. lib. vj. Solu. Dicit Vincen. quod ibi vehemens est suspicio pro parte aspera, quam pro parte benigna: & eodem modo soluitur, de peni. distinc. 6 vij. baptizatus. ¶ † Oppo. quod de furtis, blasphemijs, & similibus, non permittatur nobis iudicare. vij. q. ij. si tantum. & c. placuit. Sol. Quod hic dicitur, loquitur in publicis: contrarium in occultis. ¶ In glo. j. in fin. Et sunt hec verba Bede exponentis Euangelium. Hosti. &c.

1 ☞ Propter scandalum vitandum veritas non est omittenda.

Qui scandalizauerit. Matthei. xviij. Pone 1 casum per decre. magne. de voto. † Propter scandalū vitandum veritas non est omittenda. hoc dicit.

1 ☞ Necessitas operatur vt illicitum fiat licitum.5.
2 Festiuis diebus licet temporalibus vacare rebus propter necessitatem.
3 Votum simpliciter factum habet conditionem tacite insertam.
4 Pane, qui solebat fieri de flore farine, non licebat familiã pascere.

1 **Quod non est.** ¶ † Propter necessitatẽ illicitum licitũ efficitur. h. d. Prima ponit dictam. Secunda ponit exempla, ibi: Nam vtilius. gl. Bede in subscriptione ibi: Marcum Secũda ibi: nunquid legistis quid fecerit Dauid, quãdo necessitatem habuit. ibi gl. Bede, quod non est, ⁊c. ⁊ eadem verba Luce. c. vi. ¶ Not. primo quod necessitas nõ est subiecta legi. de consuetu.
2 quanto. ¶ † Not. quod propter necessitatem licitum est diebus fe-
3 stiuis vacare rebus tẽporalibus. ad hoc. s. de ferijs. licet. ¶ † Not. votum simpliciter factum habet conditionem tacite insertam, si potero. Ad hoc quod dicitur de iuramẽto. s. de iureiuran. quem-
4 admodum. ¶ In glo. i. ibi: † panes, qui fiebant de flore farine. i. q. i. per Isaiam in prin. vbi de hoc. Nec de eis licebat familiam pascere: vt not. x. q. i. hanc cõsuetudinem. ¶ In gl. fi. in fine. Et sic patet
5 † quod necessitas in aliquibus quãdoq; a peccato excusat: ⁊ merito, quia necessitas est contraria voluntati spontanee. ff. qđ metus causa. l. i. Peccatum autem, secundum Augustinum, adeo voluntarium est, quod si non est voluntarium, non est peccatum. xxi. q. i. §. i. ⁊ c. illa. Lau. ⁊ Hosti.

1 ☞ Obligationem non inducit illicite factum.3.
2 Metus rescindit obligationem.
3 Prescribi an possit ius obligationis orte ex re illicita.

1 **Quod latenter.** ¶ † Illicite factũ obli-
2 gationẽ non inducit. h. d. ¶ † Not. quod gesta per metum, obligationem non inducũt. de quo. s. de his, que vi metusve causa fiunt. c.
3 Abbas. ¶ † In gl. i. ibi: a subdito. Et si allegãt domini vel prelati se percepisse predicta a tempore, cuius non est memoria. Attendendum est, an gratis, pacifice, ⁊ quiete hoc perceperint, ⁊ habuerint: tunc videtur per illas sententiandum. s. titu. i. super quibusdam. an vero clam, violenter, vel illicite: ⁊ tunc sententietur contra illos, vt hic, cum simil. iura pro ⁊ cõtra. s. de censi. peruenit. In dubio videtur iudicandum pro subditis, quasi presumanť inuiti hoc prestitisse. ff. de probat. l. cum de indebito. §. si vero ab initio. ff. de dona. l. filius. Nam ⁊ si pignora capiantur, vel redimantur, vel subditi probabiliter timeant, ⁊ vexationem suam redimant, per talẽ prestationem ius non acquiritur: vt hic, ⁊ in. c. qui ex timore. ff. qđ metus causa. l. penul. de restitu. spo. olim. ij. ¶ In glo. ij. ibi: reuocantur. interdum ipso iure non teneat, ⁊c.

1 ☞ Torqueri an possint clerici.
2 Tortura, seu questio, vel tormentum, quid est.
3 Ad torturam, seu questionem qualiter procedendum sit.
4 Indicia que requirantur ad questionem.
5 Tortura qualis esse debeat.
6 Tortura quibus modis, seu casibus potest dari.
7 Torqueri, vel questionari qui homines possint, vel non.
8 Torture, seu questionis effectus per tormenta quis sit.
9 Confessio facta in tormentis an indistincte valeat.
10 Tortura, seu questio quoties dari possit.

Cum in contẽplatione. Pone casum de depo. c. grauis. ¶ Opp. de casibus no. xij. q. ij. que-
1 stione. Sol. Fallit in casib⁹ ibi notatis. ¶ † Sed vero an clerici possint torqueri. De hoc ii. c. in fi. gl. allegato. ⁊ de hoc. xv. q. vi. in summa. Quod aũt clerici torqueri possint, sufficienter probatur: accusatores episcoporũ, ⁊ testes torquẽtur. ij. q. i. in primis. ⁊ dicto. c. illi, qui. vbi de hoc. ergo clerici: quia laici non admittunť contra episcopos. ij. q. vij. ipsi testes. Quidam dicunt nullum torquendum, licet possint pro crimine verberari. gl v. distin. cum beatus. leuiter tamen, ita qđ non in sanguinis vindictam. ne cleri. vel mona. sententiam. de rap. in archiepiscopatu. ⁊ c. seq. ¶ Ad contraria respondet qđ illa intelliguntur de laicis accusatoribus in criminibus exceptis, secundum Inn. Hosti. dicit quod adhuc remanet absurditas. Episcopus enim non potest accusari, nisi in ecclesiastico foro: quia nec clericus alius. de iudi. at si clerici. Ergo secundum hoc in foro ecclesiastico locus est questioni. Lõ verum: qr ⁊ hoc putat verũ, non solum de laicis, sed etiam de clericis vilibus ⁊ suspectis: dummodo fiat ex causa, ⁊ sit questio moderata. de crimine fal. ad audiẽtiam. de rap. c. in archiepiscopatu. Et hoc est verum, non solum cum de crimine queritur, sed etiam in causa ciuili. de depo. c. i. Abbas dicit, non reperitur torqueri clericos, nisi sint infames. Quod aũt dicitur, questionẽ fieri de clerico: intellige moderatam: quia subijci debent virgis, ⁊ scuticis, non autem seuioribus tormentis. xxiij. q. i. c. i. ad fi. Unde dicit lex qđ talis sit modus questionis, quod tortum seruet incolumem supplicio, vel innocentie. ff. de questioni. l. questionis modum. Tractatur de questionibus per modum summe. Primo quid sit questio, quid tormentũ. Secundo, quando, ⁊ qualiter ad questionẽ procedi possit. Tertio, qualis, ⁊ quibus modis, ⁊ casibus. Quarto, qui homines possunt torqueri, vel questionari, ⁊ contra quos. Quinto quis sit effectus questionis habite per tormẽta. Sexto, quoties haberi possit que-
2 stio, vel tortura. ¶ † Ad primũ dic qđ questio est veritatis inquisitio per tormenta. s. de depo. c. i. de accusa. si constiterit apertius. ff. de iniur. l. item apud Labeonẽ. §. questionem. ff. ad Silla. l. i. §. questionem. Nuda enim interrogatio, vel leuis territio ad hoc edictũ non pertinet, vt ibi. Tormentum autem dicitur dolor corporis, et mala mansio: vnde ⁊ ieiunia sunt tormenta: vt no. in clemẽ. i. de homici. Est ergo tormentum torquẽs mentẽ, dictum a torqueo, tor-
3 ques. ¶ † Circa secundum est sciendum qđ a questionibus non est inchoandum, vt est hic, ⁊ in concor. sed duo requiruntur, vt homines torqueri possint. Primũ, qđ alijs probationibus veritas haberi non possit: sunt enim questiones in subsidium introducte. v. q. v. illi, qui. C. de questioni. l. quoties. ff. eo. l. diuus. Secundo quod
4 indicia super illo facto precedant. ff. de questioni. l. i. ¶ † Sed quero que indicia. Dicũt quidam qđ talia, que faciant presumptionẽ, vt hic. Nota glo. ⁊ Joan. xv. q. vi. in summa. Dicit Joan. an. quod iudicis examinationi relinquit, que sint sufficientia indicia, cum iure scripto id determinari, vel etiam clara doctrina dari non possit. Sic de rescriptis. statutũ. §. assessorem. de electio. cupientes. in princ. lib. vi. de testibus. licet. Unde dicit quod non potest dici qđ id, qđ faciat semiplenam probationem, faciat indicium hoc casu. Unde ⁊ si dicatur qđ vnus solus testis in criminalibus non faciat semiplenam probationem, iuxta no. ff. de excu. tut. l. ij. faciet tamen competens indiciũ, secundum Azo. in Summa, eo. tit. dummodo alie circunstantie nõ resistant. Et sic intelligitur. ff. de questioni. l. maritis. Nam ibi non fuit questio reprobata: quia vnus testis non facetur indicium, sed quia ancilla in pecuniaria causa nõ debebat etiam indicijs precedẽtibus, in dominum torqueri. Et hoc etiam ibi no. glo. pe. ⁊ patet. C. e. l. i. nisi de suo facto ageretur: vt quia diceretur per ipsum depositũ, vel cõmodatũ. e. ti. l. interrogari. ¶ Attẽdet ergo iudex illa, que suspicionẽ, ⁊ presumptionẽ faciunt, vt famã, inimicitias, minas, fugã, ⁊ his similia per se colligat, an sit lo-
5 cus torture. ¶ † Ad tertium, qualis dз esse tortura. Dic ꝙ dз esse moderata, vt. s. dixi, non quantũ postulat accusator. ff. e. l. de minore. §. tormenta. ⁊ dз prius fieri de suspectissimo, vel timidissimo, a quo melius, ⁊ facilius veritas eruatur. ff. e. l. i. §. i. ⁊ l. vnus. i. responso. ⁊ nõ debet fieri questio an Titius cõmiserit: ne potius videatur
6 suggerẽs, quã querens. ff. de questioni. l. i. §. per questionẽ. ¶ † De quarto dicendũ est ꝙ in criminalibus, ⁊ ciuilib⁹, locus est questioni. de accusa. si cõstiterit. de spon. c. i. in cle. i. de hereti. ff. de questio. l.
7 diuus. C. e. l. iij. ⁊ l. cum fiumen. ⁊ l. hoc quod patet. ¶ † De quinto dicunt Legiste apertius, vt Azo in summa, ꝙ sunt tres hoium conditiones. Nam sunt liberi, statu liberi, ⁊ serui. De liberis dicit, aut sunt in militia, vel dignitate cõstituti: ⁊ hi nõ torquẽtur. C. de questioni. l. milites. ⁊ l. diuo. gl v. dis. cũ beatus. Per hoc dicũt qdãsidẽ in clerico, cum miles celestis sit. de cler. egro. c. i. cũ cõcor. Alij specialiter id putant de presbytero, per. l. presbyteri. C. de epis. ⁊ cle. canonizata. v. q. vi. Hug. dicit etiam presbyterũ suspectum torqueri, et illa lex loquatur de nõ suspecto, vel de iudice laico. Cũ enim sacerdos fortius alio peccat in celãdo veritatẽ, vel dicẽdo celãda. s. de exces. prela. ꝙ sit graue. iij. q. vij. sacerdos. ergo priuilegiũ pdet. de hoc. s. in gl. Quod dixi de in dignitate cõstitutis non torquendis, fallit in criminib⁹, vt lese maiestatis, pditionibus, ⁊ his similib⁹, vbi etiã minor etas non iuuat. ff. de re milit. l. desertorem. §. is, qui. ⁊ l. pditiones. ff. de questioni. l. de minore. in princ. Torquetur etiã decurio, si decurionatus tpe querit. de fi. instru. prius confecti. C. de fal. l. si quis decurio. Aut non sunt tales: ⁊ tunc aut petuntur torqueri in se ipsos in ciuilib⁹ causis: ⁊ non possunt. In criminalibus possunt, interueniẽtib⁹ his duob⁹, de quibus. s. ancho. ij. Si vero petitur in alios vt testis torqueri: aũt est vilis persona, et in criminali, ⁊ in ciuili non recipiunť, nisi cũ tormẽtis. ij. q. i. in pmis. in fi. ⁊ iiij. q. iij. si ea. ff. de testi. l. ob carmẽ. s. ij. ⁊ sm quosdã in subsidium. in auť. de testi. §. iij. Aut non est vilis, ⁊ torquetur duob⁹ interueniẽtibus, ꝙ vacillet. facit. s. de penis. c. sup his. ⁊ qđ interfuerit facto. facit. ff. e. l. ex libero. et qđ sit maior quatuordecim annis: vt. d. l. ex libero. §. i. ⁊ l. de minore. i. rñso. Nec vera, nisi alia cõsideratione impediať questio, vt qr inimicus, vel liber homo bona fide seruiẽs. ad hoc. s. de accu. cũ oporteat. Potest tñ minor terreri ferula, si alias nõ potest haberi veritas. ff. ad Silla. l. i. §. impuberes. et. l. excipiũtur. Non torquẽtur etiam senes etatis decrepite. ff. eo. tit. l. iij.

tit.l.iij.§.ignoscitur.nec mulier,dum pregnãs est.ff.de pe.l.pregnã tis. ¶ De secunda conditione,scilicet de statu liberis,idem qd de liberis dicendum est.ff.eo.tit.l.statuliberi. ¶ De seruis dicẽdum qd aut petif seruus torqueri contra extraneũ,qui nec est,nec fuit dominus,aut contra dominũ presentẽ,vel preteritũ. Primo casu torquetur,precedentibus indicijs,& in subsidium,vt dixi. Secũdo casu refert an seruus interrogef de facto cõi dñi & serui: & tunc torqueri põt.C.de ser.fug.l.quicunq.§.fin.ff.de edi.edi.l.quero.§.fi.ff.eo.l.j.iiij.q.iij.serui. Aut interrogatur de facto extranei:& tunc distingue, Aut dubitatur de dominio,& ratione dubij poterit.C.eo.l.cũ plures.&.C.de rei vendi.l.cũ super. Aut certũ est qd est vel fuit dominus:& tũc si causa est pecuniaria,nõ torquef regulariter. Fallit in casibus,qui habenf.C.eo.ti.l.j.sicut in crimine adulterij,fraudati cẽsus,lese maiestatis,principis, Reipublice,vel si côiunx coniugem,vel sociu, sociũ occidisse dicaf:vel illo,qui ad latus militis militat.qd de dño dixi,intellige de singulari. Seruus enĩ vniuersitatis,vel corporis cõtra singulos de vniuersitate,vel corpore torquetur:q2 non singularis,sed corporis seruus est.ff.eo.l.j.§.seruũ. sicut de liberto dicif.xij.q.ij.qui manumittitur. Itẽ que dixi,intelligas de seruo,qui tpe accusationis meus erat,vel prius fuerat:secus si post accusationẽ seruus meus factus sit.ff.eo.l.j.§.sed cũ ad hoc facit.xv.q.vi.c.j.xxxi.q.i. Lotharius.in fi.cũ concor.ẽ.de testi.

8 l3 ex quadã. ¶ † De sexto,sc3 de questionis effectu,sc3 vtrum valeat cõfessio in questionibus,vel tormẽtis:aut nõ perseuerat,& nõ valet.ff.eo.l.j.§.diuidif.facit.xvj.q.vj.c.j.xxxi.q.ij. Lotharius.in fi.cũ concor. Si perseuerat,& cõtra ipsum valet cõfessio,& sibi preiudicat. Si cõtra aliũ,est inspiciendũ,si persona est talis,que potuerit,vel nõ potuerit sustinere tormenta:vt.ff.eodem.l.j.§.questioni.

9 ¶ † Sed quero qñ dicatur perseuerare. Doc.dicũt qd perseuerare dicitur,qñ non territus tormẽtis,& extra tormentorũ locũ,illa nõ videns perseuerat:alias si prope tormẽta,vel illa videns perseueraret,in tormẽtis videtur id fieri:arg.ff.de incen.rui.& nau.l.j.§.ex incẽdio. Hoc tñ scias,quãtũcunq perseueret,etiã si dãnetur,si postea apparet de innocẽtia,liberaf:vt.d.§.si quis vltro.facit.ẽ.de

10 purga.vulga.c.j. ¶ † Circa septimũ videtur qd qui semel est tortus,iterũ torqueri possit.ff.de questioni.l.repeti.in aut.vt iud.sine quoquo suffra.§.j.vbi dicif,& non prius quiescat,&c. In contrariũ facit eo.tit.l.diuus.§.j. Itẽ sufficit semel fieri.ff.de ver.sig.l.boues.§.hoc sermone.de preben.non põt.lib.vj.§.j.cũ suis concor.& q2 sic est in teste.ff.de testi.l.produci.iiij.q.iij.§.item in criminali.in princip.ẽ.de accu.cum P.Odof.dicebat repetitionem tormentorum fieri posse,si noua emergebant indicia: vt quia tortus dixit se solũ fuisse,& modo apparet contra,vel his similia. Alij simpliciter dicunt,propter omnem nouam coniecturam,procedat ex ipsius dicto,vel non,questionẽ repeti posse:arg.dicte.l.diuus.§.j.ff.de dam. infec.l.qui bona.§.si stipulaturus &c.

1 ☞ Sacrilegus reputatur,qui offendit personam ecclesiasticã.3.
2 Sacrarum rerum appellatione que comprehendantur.

Que multoties. † Sacrilegus est offendens rem,vel persona3

1

2 ecclesiasticam.h.d. ¶ No.† qd appellatione sacrarum rerũ in lata significatione vocabuli comprehẽduntur

3 omnia bona,& persone ecclesiastice. ¶ † Quero an aliter peccet sacrilegus. Dic qd sic. Peccat enim in Deũ,quẽ scandalizat.xciij.di.nulla.& locus est pene,de qua.xvij.q.iiij.si qs deinceps. ¶ Quero an sit sacrilegus stricte. Dic qd non,sed large. ¶ In glo.ij.ibi: homo ecclesiasticus.vt clericus,vel secularis,vt seruus ecclesie.xij.q.ij.ecclesiarum.C.de epis.& cleri.l.ij. Antonius de Butrio.

1 ☞ Facere non dicitur,qui facit aliter,quam debeat.

1 **Q**ui ex timore. Pone casum per decr.maiores.de bap.† Qui facit aliter quam debeat,facere non dicitur.h.d. ¶ Quero quid vult tex.respondeo quod potest intelligi actiue,& passiue. Actiue,vt referatur ad eum,qui precipit. Nam quãdo p actus iudicialis est nullus:vt patet de his,que vi,me.ve causa fi.c.si.ff.de iudi.l.ij. Potest intelligi passiue in eo,qui metu obtemperat precepto. ¶ In gl.j.ibi:charitatem.vnde dicitur: Seruite domino in timore. Et,qui timet Deum,faciet bona. Ecclesi.xv. Hostien. ¶ In gl.ij.ibi:vnde sic imputandum.dicit Hosti.quod licet excusetur a tanto,non a toto: per ea,que leguntur de his,que vi,me.causa fi.c.sacris. Hoc credit Io.an.quando coactus est a priuato. Dictum gl.intelligitur,quando coactus a iudice &c.

1 ☞ Peccatum vnicum committens reus est omnium.

1 **D**eficat. Et ecclesia.de peni.dist.in.j.sicut.pone casum sic.† Committens vnum peccatum,reus quo ad vitam eternam est omnium.hoc dicit. Non habetis hic alia.

1 ☞ Ignorantia pastoris non excusat,si lupus oues rapiat.
2 Ad custodiam rei vbi quis tenetur,nõ excusatur,si res perit propter eius ignorantiam.nn.6.
3 Pastor tenetur restituere domino oues,etiam a lupo raptas.
4 Pastoris appellatione quid contineatur.
5 Lupi appellatione quid comprehendatur,vbi pastor tenetur ad restitutionem ouium,etiam a lupo raptarum.
6 Probandi onus transit in eum,qui dolum allegat.

Quanuis. Pone casum per decre.ea,que.§.si vero.de sta.reg.† Ignorãtia pasto

1

2 ris nõ excusat eum,si lupus oues rapiat.h.d. ¶ † No. qd vbi quis arctatur ad custodiã rei,non excusatur,si

3 res perit per eius ignorantiã. ¶ † No.qd pastor tenetur restituere

4 oues a lupo raptas. ¶ † Quero quid cõtineaf appellatione pastoris. Respondeo qd prelatus.ẽ.de elec.ne pro defectu. Vocaf etiã dux.de eta.& qua.cũ sit.& etiam doc.j.q.vij.cõnentientibus. Rector.xliij.dist.sit rector. Pastor,vt hic. Medicus.ẽ.de peniten.& remissio.omnis. Gladiator.xvj.q.ij.c.j. Prefectus vigilum.lxxxi.dist.oportet.xciiij.dist.nuntiatum.de hoc de offic. Archi.c.fin. Miles.xxiij.q.viij.§.j. Nutrix.de penis. Deus,qui. Agricultor.de maio.& obedi.solite. Corrector.de offi.ordina.licet. Iudex.q.eo.titu.qui per totum. Spec.speculator.de elec.cum in cunctis officijs. Presul.viij.q.j.qui episcopatum. Sacramentator:qd.ẽ.de consecra.ec

5 cles.vel alta.per totum. Patronus.x.q.j.qui sacerdotes. ¶ † Quero quem comprehendat hic nomine lupi. Dicit hic,diabolus: de

6 cuius nominibus de sum.tri.& fi.catholi. ¶ † In gl.j.ibi:apostoli. Actuum.xx.& ibi:custodiam.alias generale est,qd qui dolum allegat,&c.l.quamuis.& l.vltima.ff.de proba. Vincen.

1 ☞ Homagia non prestantur pro spiritualibus: & quid in temporalibus.nu.3.&.6.
2 Consuetudo Romane ecclesie facit ius.
4 Ad homagium quod quis teneatur,an possit consuetudine induci.
5 Obedientia ad que trahatur,vbi quis tenetur ad obedientiam.

Indignum. † Pro spiritualibus homa-

1

2 gia non prestanf.h.d. ¶ † No. qp consuetudo Romane ecclesie facit ius.de quo vide gl.de temp.ord.c.j.& iij.c.j.de sum.tri.& fide catho.lib.

3 vi. ¶ † Quero quid in temporalibus. Dic qd secus.de quo de sta.

4 regu.c.vno.§.verum.lib.vj. ¶ † Quero an consuetudine possit induci quod quis ad homagium teneatur. Dic quod non:quia non posset prescribi.ẽ.de consue.c.j.& vlti. ¶ In gl.j.in fi.:exceptis priuilegijs suis.quod dic vt no.de tempo.ordi.c.j.& de re iudi.in cau

5 sis. ¶ † In gl.ij.ibi:obedientiam. Et extenditur obedientia ad spiritualia,& ad ea,que ad Deum pertinẽt,vel ad officium cuiuslibet prelati.x.dist.susceptis.xi.q.iij.quid mirum.vij.q.i.quia frater.ad quam laici & Imperator tenentur.lxi.dist. Valentinianus.de ma

6 io.& obed.solite.† Homagium vero est de temporalibus,& his,que ad temporalia pertinent.xxij.q.v.de forma. Et ideo in hac significatione sumptum pro spiritualibus prestandum non est: nec prodesset in hoc consuetudo,vt in tex.secundum Inno.&c.

¶ Finit perutilis Lectura celeberrimi,& doctissimi Iuris vtriusq Doctoris domini Antonij de Butrio, super quinto Decretalium.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt. Omnes sunt quaterni demptis Ss & Tt qui sunt terni.

Lugduni,

Excudebat Claudius Seruanius.